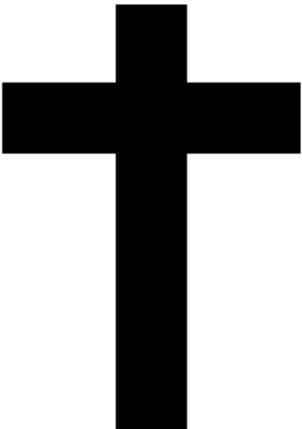

Re īhâimana u'âsi
mono zadawa wasu'u

New Testament in Xavânte (BR:xav:Xavânte)

'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u New Testament in Xavânte (BR:xav:Xavânte)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavânte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavânte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavânte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c

Contents

MATEUSI	1
MARCUSI	99
RUCASI	151
ZUWĀ	239
ATUSI	304
ROMANU	386
1 CORĪTU	434
2 TORĪTU	484
Darasiza	513
ÉPÉZU	528
PIRIPU	541
TOROSU	552
1 TESARONITA	563
2 TESARONITA	572
1 TIMOTIU	577
2 TIMOTIU	588
TITU	596
PIREMO	601
EBREUSI	604
TI'ADU	640
1 PEDRU	650
2 PEDRU	661
1 ZUWĀ	667
2 ZUWĀ	679
3 ZUWĀ	681
ZUDASI	683
Apocaripsi	687

Mateusi

Zezu Cristuhu wasu'uwē na Mateusi te te āma īrob'ui'érézé Ībaihâ wasu'uzé

Ze zusihi siré 're īnomro mono norī siré hā aibâ hā te 're hâimana, Mateusi na īisi hā, Réwi na īisi hâiba amo hā. Ta hā ma tō ā ībaihâ na hâ dama rob'ui'éré, 'Re īhâimana u'âsi mono te te tâma īwaihu'u zéb zarina. Ze zusihi siré 're morî ò ré hâ, rob'uiprazé hâ ma tō te te dawi 're a'ubumro, danhib'apito ma. Ze zusihi āma ma tō rob'ui'éré, 'Re īhâimana u'âsi mono te te īpisutu na Danho'reptui'wa da. Āne na rob'ui'éré 'rata 'wa norī hâ te te āma 're īrob'ui'éré za'ra mono zéb zarina, sena na da te 're waihu'u za'ra mono da, ma tō āma rob'ui'éré, Mateusi hā. Ma tō duré sima wê, te te dama waihu'u pese da, Zezusi hâ tō sena zudezu norī nhib'apito na hâ, duré tō ðhō zô si 're īsimipari za'ra mono na hâ.

Zezu Cristuhu hi'rata norī za'ratazé

Rucasi 3.23-38

¹ Ā hâ rob'ui'éré hâ Zezu Cristuhu hi'rata norī za'ratazé. Ta hâ Dawihi nihudu, duré Abra'âhâ nihudu. ² Abra'âhâ hâ Izatihi mama. Izati hâ Zaco ho mama. Zaco hâ Zuda norī mama, tisisânawâ norī me. ³ Zuda hâ Perezihî mama, duré Zeraha mama. īna zahuré hâ Tama na īisi hâ. Duré Perezihî hâ Esirõhô mama. Duré Esirõ hâ Arâhâ mama, ta hâ. ⁴ Arâhâ Aminadabehe mama. Duré Aminadabe hâ Nasõhô mama. Duré Nasõ hâ Samohô mama. ⁵ Samo hâ Bu'azilhî mama. Bu'azilhî na hâ Ra'abi na īisi hâ. Duré Bu'azi hâ Obedihi mama. Obedihi na nhisi hâ, Ruti na īisi hâ. Duré Obedi hâ Zéséhê mama. ⁶ Zésé hâ Dawihi mama, dama īpire mama. Dawi hâ Saromahâ mama. Uri'asi īdâhâ mro wa, ma podo, Saroma hâ. ⁷ Saroma hâ Robu'âhâ mama. Duré Robu'âhâ Abizaha mama. Duré Abiza hâ Azaha mama. ⁸ Aza hâ Zosapaha mama. Duré Zosapa hâ Zorâhâ mama. Zorâ hâ Uzi'asihi hî'rada. ⁹ Uzi'asi hâ Zotâhâ mama. Duré Zotâ hâ Acasihi mama. Duré Acasi hâ Ezetizaha mama, ta hâ. ¹⁰ Ezetiza hâ Manaséhê mama. Duré Manasé hâ Amosihi mama. Amosi hâ Zozi'asihi mama, ta hâ. ¹¹ Zozi'asi hâ Zeconiza norī mama, tisisânawâ norī me. Babironiza u Izarazéhê nihudu norī, da te séme da, da te simroi mono ré, ma tō ta norī hâ tipoto za'ra.

¹² Tawamhâ Izarazéhê nihudu norī, Babironiza u da te simroi mono za'u si, ma tō Zeconiza hâ poto, Sarati'ê hâ. Sarati'ê hâ Zorobabéhê mama, ta hâ. ¹³ Zorobabé hâ Abi'udihi mama. Duré Abi'udi hâ Eri'atîhî mama. Duré Eri'atî hâ Azoho mama. ¹⁴ Azo hâ Sadotihî mama. Duré Sadotihî Atîhî mama. Duré Atî hâ Eri'udihi mama. ¹⁵ Eri'udi hâ Eri'azaha mama. Duré Eri'aza hâ Matâhâ mama. Duré Matâ hâ Zaco ho mama, ta hâ. ¹⁶ Zaco hâ Zuzéhê mama. Zuzé hâ Marizaha mro. Mariza hâ, Zezusihi na, ta hâ. Zezusi hâ, ta hâ Cristu, 'Re īhâimana u'âsi mono te te īpisudu, Danho'reptui'wa da, da te 're īisi za'ra mono.

¹⁷ Āne hâ ¹⁴ na dahî'rata norî hâiba za'ra hâ, Abra'âhâ hawimhâ, Dawihi u hâ. Duré ¹⁴ na dahî'rata norî hâiba za'ra hâ Dawihi hawimhâ, Izarazéhê nihudu norî, da te īsimroi mono zéb u hâ, Babironiza u. Duré ¹⁴ na dahî'rata norî hâiba za'ra hâ Izarazéhê nihudu norî, da te īsimroi mono zém hawimhâ, Cristu īpotozéb u hâ.

Zezu Cristuhu waptâ'âzé wasu'u

Rucasi 2.1-7

18 Tawamhā ãne Zezu Cristuhu potozé hā: Mariza hā Zezusi, ãma ñna da hā ma tō sima ropisutu zahuré Zuzéhé me, sina mro zahuré da. Tane nherē, sina mro zahuré õ ré, ma tō 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'êzani na tiwasã Mariza hā, te te sa'rese õ nherē. **19** Tawamhā aibâ hā Marizaha ãma ïmro da hā 're morî wé di, Zuzé na ïsisi hā. Ta hā marijwé si te te 're 'manharî u'âsi. Taha wa, ma tō sima rosa'rata, ãma ïmro da ropisudu hā pi'uriwi za te te siwi ïpari na hā, duré danho'a ïwasétē na te te ãma hiri wa, da te dasiwi waihu'u za'ra tō da. **20** Æne na te te sima rosa'rata wamhā, hâiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hā ma tō tâma sihâi're, sôtô 'rowi. Æne te tâma tinhá:

— Zuzé, Dawihi nihudu, asina aihâtâ'â tō, Marizaha ãma aimro tō da hā. Ta hā ma tō tiwasã, 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'êzani na. **21** Ì'ra hâ 'watébrémi na te za tâma podo. Tawamhā Zezusi na te za ïsisi. Danho'reptui'wa te wasu'u, ïsisi hā. Taha si te za tinhib'a'uwé hā te te 're anho'reptu, ïwasétē hawi, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ïdahâ za'ra mono zém hawi.

22-23 Æne da hā ma tō pisutu, Zezusihi ma, 'Re ïhâimana u'âsi mono hā duréihâ tizadawa wasu'u 'rata 'wai ma, Iza'izaha ma, te te ïwaihu'uzém na te te ãma uwaimrami da. Æne ma tō tâma waihu'u, duréihâ:

"Pi'õi ubuni hā te za tiwasã. Duré Ì'ra hâ te za tâma waptârâ, aibâ na. Taha nhisi hā za, Emanuwé na ïsisi hā."

('Re ïhâimana u'âsi mono, wasiré 're ïmorî u'â, te wasu'u, ïsisi hā.) Æne 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ãma ïrowaihu'uzé hā, duréihâ.

24 Tawamhā Zuzé hā utu wamhā, hâiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa te te tâma ïwaihu'uzéb zarina, ma tō ãma timro oto, Marizaha ãma, awa'awi. **25** Tane nheré, Zuzé hā te te sima ãma rosa'rata õ di a'â Marizaha ãma, Ì'ra tâma waptâ'â õ ré. Taré te ïré 'madâ. Tawamhâ Ì'ra tâma waptâ'â wamhā, Zuzé hā ma tō sisi, Zezusi na.

2

Bâtâ pusizém hawi, aibâ norî ïsî'aba'rezé wasu'u, Zezusihi u

1 Tawamhā Zezusi hā ma tō podo, Berê na 'ri nho'õmo nhisi ãma, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Apito Erodi hā, Izarazéhé nihudu norî te te 're 'madâ'â za'ra mono ré, ma waptârâ. Waptâ'â parip si, ma tō wasi na romnhoré'wa norî hâ aihutu Zeruzaré u, bâtâ pusizém hawi, rowaihu'u pese 'wa norî hâ. **2** Tawamhâ te sô anharî za'ra, Zezusihi zô:

— E mahâta 'watébrémi, zudezu norî nhib'apito da, ïpodo hâ. Wa norî hâ wa tō 'madâ'â za'ra ni, wasi hâ, bâtâ pusizém niwîmhâ, zudezu norî nhib'apito da, ïpotozé te te ïwasu'u hâ. Taha wa, wa we ai'aba're ni, ãma wawata za'ra da.

— Æne ma tō sô anharî za'ra.

3 Tawamhâ apito Erodi te te wapari wamhâ, hâtâ'â uptabi di, uburé Zeruzaré ãma 're ïdasi'ubumroi mono norî zama. **4** Tawamhâ apito Erodi hâ ma tō 'râ'õtõ, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ïpire norî hâ, duré ïsimiroti na rob'ui'éré 'rata na dama rowahutu'wa norî hâ te te sadanharî za'ra da:

— E mame te za waptârâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu hâ, Danho'reptui'wa da. — Æne te sadanharî za'ra. **5** Tawamhâ ma ãma sada'âbâ za'ra:

— Berê na 'ri nho'õmo nhisi ãma te za waptârâ, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hâ ma tō ãne na ãma rob'ui'éré siro, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na:

6 “A norī wa'wa hā Berē āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā Zudaha nnihudu norī nhipti'ai āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā dama aiwapu na 're aihāimana za'ra wa'aba mono newa, te za oto dama asisi za'ētē na dama 're aihāimana u'âsi za'ra wa'aba mo. E marī wa. Tame danhib'apito da hā za poto wa, ĩnhib'a'uwe norī hā te te 're ab'madâ'ā pese mono da, Izarazéhē nnihudu norī hā.”

Āne duréihā ma tō āma rob'u'i'eré siro, 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā.

7 Tawamhā Erodi hā ma tō sô tihârâ za'ra, bâtâ pusizém hawi īsihutu norī zō, pi'uriwi te te sadanharī za'ra da, ta norī hā:

— E mahāna ma tō wasi hā watobro. — Āne te sadanharī za'ra. **8** Te te sadanharī za'ra pari, ma tō tâma rob'ru za'ra, Berē u si'aba'rē da. Āne te duré tâma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'rēi wa'aba, 'watébrémi zô asinharī pese za'ra wa'aba da. Sôpêtē za'ra wa'aba wamhā, ma'âpê apâ we asiwí ĩpo're pu'u aba za, te waihu'u da, ĩtème ĩmorî da duré wa hā, āma ĩwata da, ĩzama. — Āne ma tō tâma waihu'u za'ra, apito Erodi hā.

9 Tawamhā apito mreme te te wapari za'ra parimhā, robzabui'wa norī hā te oto ai'aba'rē, Berē u. Tawamhā bâdâdi na si'aba'rē ré, ma tō wasi hā 'madâ'ā za'ra, tō õ hā tirob āma ré te te ĩ'madâ'ā za'ra hā. Te īsôwa timorî za'ra. Tawamhā ma tō oto mazazâ. 'Watébrémi īsâmrazén nho'õmoi baba, te oto za, wasi hā. **10** Tawamhā aibâ norī hā wasi te te 'madâ'ā za'ra wamhā, toi uptabi za'ra di. Taha wa, te 're to za'ra. **11** Tawamhā 'ri para u ma tō asisi. Sisisi wamhā, ma tō sabu za'ra 'watébrémi hā, ĩna ĩré sâmra ré, Mariza hā. Tawamhā hî'râtitô ma tō asimro, āma wata za'ra da. Taha pari, ma tō 'ridawa za'ra, tinhimiro'wapézéb za'ra hā. Ma tō āma sawi za'ra, tinhoprub za'ra zém na; ētē'ubuzi pré oru hā, duré wedewati īsadaze hā, duré wedewati īsadaze si'u'ëne hā. Taha na ma tō tâma tinhoprub za'ra.

12 Tawamhā rosawéřē na ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā tâma waihu'u za'ra, bâtâ pusizém hawi īsihutu norī ma, apâ si'aba'rē tō da, Erodihi u. Taha wa, te bâdâdi amo na apâ ai'aba'rē, tirob u.

Zuzé norī hā Ezitu u ĩnebzé wasu'u

13 Tawamhā aibâ norī si'aba'rē za'u si, ma tō hâiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hā Zuzéhē ma sihâ'i'rê, sôtô 'rowi. Āne te tâma rowasu'u:

— Apito Erodi hā ma tō dama rob'ru, ai'uté zô danhopré mono da, īsadawa para da te wîrî da. Taha wa, te za oto ai'u. Ai'uté hâ sa'ra na. Duré ĩna zama ĩré saprõni Ezitu u, tame a'â ĩré aimasisi aba da, dawi. Tawamhā apâ we ĩ'ane wa'aba zéb da hā, wa hā te aima ĩwaihu'uzéb zô si, te za asina asimipa. — Āne ma tâma waihu'u, hâiwa āma romhuri'wa hā.

14 Tawamhā Zuzé hā ma tō udu. Utu wamhā, awa'awi ma tō ai'utére hā sa'ra. ĩna hā ma tō ĩré saprõ barana, Ezitu u. **15** Tawamhā tame te oto ĩré aimasisi zahuré, apito Erodi hā idâ'âzéb u. Āne ma tō tiromhâiba, duréihā 'Re īhāimana u'âsi mono, tizadawa wasu'u 'rata 'wai ma, te te ĩwaihu'uzém na te te sina uwaimrami da. Āne ma tō tâma waihu'u siro: “Wa hā ĩ'ra, wa satõ, Ezitu hawi morî da.” Āne duréihā 'Re īhāimana u'âsi mono mreme hā, ti'ra āma hā.

Ai'uté, da te 're ĩsimroi mono zé wasu'u

16 Tawamhā apito Erodi hā aibâ norī, bâtâ pusizém hawi we īsi'aba'rē norī hā pi'uriwi tiwi īsi'aba'rē na te te āma rowaihu'u za'ra wa, ma tō ab'rui pese. Sib'rui wa, tâma da'wapéi'wa norī hā ma tō satõri za'ra Berē u, 'watébrémi zô

si'aba're da, uburé te te uprosi mono da, maparane ãma ūwahu mono õ hã, Berẽ ãma 're ūdahaimana za'ra mono nori'ra hã, duré Berẽ 'rata 're ūdahaimana za'ra mono nori'ra zama. Aibâ nori' hã wasi te te ūmadâ'â za'ra zém na te te tâma ūwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tô apito Erodi hã ãne 'manha.

¹⁷ Āne ma tô tiromhâiba, duréihã 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ūrowasu'uzéb zarina, Zeremiasi hã. Ma tô ãne ãma rob'ui'éré siro, 'Re ūhaimana u'âsi mono mreme na:

¹⁸ "Rama na romnhisi ãma hã dawawa hã ma tô wapari za'ra ni, dazadari 'râihâ hã.

Raté hã te aiwa'õ, ti'ra nori' ãma. Pë'ëzé uptabi wa, te te sima wë õ di, da te ūpë'ëtété da hã, ūra nori' hã uburé tiwi si'utôrî wa."

Āne ma tô Zeremiasi hã rowasu'u.

Ezitu hawi, Zuzé nori' hã apâ te te sina ūsiri zahuré zé wasu'u

¹⁹ Tawamhã apito Erodi dâ'â parimhã, ma tô hâiwa ãma Wanhib'apito ma romhuri'wa hã Zuzéhê ma sihâi're, sôtô 'rowi, Ezitu ãma sâmra ré. ²⁰ Āne te tâma tinhâ:

— Oto ai'utu. 'Watébrémi hã oto subzari aba. ūna ūré saprõni, Izarazéhê nihudu nori' nhipti'ai u. Aibâ nori' hã 'watébrémi te te aré siwi wîrî da, sô ūsi'aba're nori' hã ma tô tidâ'â za'ra. — Āne te tâma rowasu'u.

²¹ Tawamhã Zuzé hã utu wamhã, ma tô apâ saprõni zahuré 'watébrémi hã, ūna me, Izarazéhê nihudu nori' nhipti'ai u. ²² Tane nherë, ma tô wapa Aterazu, apito Erodihi 'ra wasu'u hã, timama nhowa're're ūsébre na hã Zudeza ãma te te 're ūdâ'ab'madâ'â mono da hã. Taha wa, pahi di, tame ūré 're ūhaimana zahuré mono da hã. Tawamhã sôtô 'rowi ma tô tâma waihu'u na sahu, hâiwa ãma 'Re ūhaimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã, Zuzéhê ma, Zudeza u neb zahuré tô da, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u si neb da. Taha wa, ma tô tamomop si tineb zahuré, Zuzé nori' hã. ²³ Tame te oto 're simasisi zahuré, Nazaré na 'ri wa'õtõ nhisi ãma. Āne ūromhâimanazé hã, duréihã 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nori' nhimi'ui'éré hã te te ãma uwaimrami da. Āne duréihã ūwasu'u na rob'ui'éré 'rada hã: "Ta hã Nazaré ãma 're ūsâmra mono na te za oto da te 're sisi za'ra." Āne ma tô waihu'u sirõmo za'ra, za da te dasima 're ūwasu'u za'ra mono zéb da na hã.

3

Zuwâ Batita te te dama 're ūrowahutu mono zé wasu'u

Marcusi 1.1-8; Rucasi 3.1-9, 15-17; Zuwâ 1.19-28

¹ Tawamhã wahub ahâ na ãma wahu pari, ma tô Zuwâ Batita hã mo a'ubuni u, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama ãma sâna'rata da. ² Āne te dama rowasu'u:

— Ma'ãpé, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba. 'Re ūhaimana u'âsi mono, da'âma 're ūsib'a'uwë mono zéb u hã romhuture di oto. — Āne te dama ūrowahutu, Zuwâ Batita hã.

³ Duréihã Iza'iza hã ma tô Zuwâ Batitaha ãma rob'ui'éré siro, 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. Āne ūsimi'ui'éré hã:

"Ni'wa hã te za te te dama 're rob'mahârâ, a'ubuni wi:

Bâdâdi hã asawiropese aba, Wanhib'apito zô.

Ūmana 'râmi bâdâdi hã sô sa'ra wa'aba, awa'awi da."

Āne ma tô Iza'iza hã ãma rob'ui'éré, romhâ ré.

⁴ Zuwâ hã awaru ba'õmore zére 'manharî na te 're si'uza. Duré romhâ 'manharî hâiwaré na te 're si'usisi. 'Riti na si te 're sa. Duré rom na ropiñi na

zama te 're sa. ⁵ Tawamhā Zeruzarē āma 're ūdasi'ubumroi mono norī hā, duré Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma daza'rui mono bā 're ūdahāimana za'ra mono hā, duré Zodā pa nhisi 'rata 're ūdahāimana za'ra mono norī zama, ma tō ūtēme 're dasito, daro mono bā. ūsimirowasu'u hā da te 're wapari za'ra mono da, ma tō ūtēme 're dasito. ⁶ Taha wa, dawasétē na ma tō 're dasiwē'ō za'ra 'rāwi, sō'awi, 'Re ūlhāimana u'āsi mono ma. Dawasétē na 're dasiwē'ō za'ra mono sidāpāsi, ma tō Zuwā Batita hā â dawabzuri hā te te dama 're ab'manhāri, Zodā pa āma.

⁷ Tawamhā Zuwā hā ma tō 'madā'ā za'ra, parisezu norī hā ahâ uptabi na, duré sadusezu norī hā. Te ūtēme ai'aba're, â dawabzuri te te dame 'manhāri za'ra da. Tawamhā Zuwā hā te te 'madā'ā za'ra wamhā, te tāma nharī za'ra, parisezu norī ma:

— A norī wa'wa hā wahī ne te 're anomro aba mo. E 'wa simiroti zarina, te we ūtēme ai'aba'rei wa'wa bētē, â dawabzuri si ūmanhāri za'ra wa'aba zém na, 'Re ūlhāimana u'āsi mono nhimihāzé wi, asisō'reptu za'ra wa'aba da bā, aiwasédé hā rēme za'ra wa'aba õ nherē. ⁸ Sena na aiwasédé hā ūrēme za'ra wa'aba zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, te za oto 're anomro wē wa'aba mo. ⁹ Duré Abra'āhā nnihudu wē te, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ūlhāimana u'āsi mono te te 're ūlaihā za'ra wa'aba mono õ na hā. 'Re ūlhāimana u'āsi mono ma, waihu'u pese di, â ūtē norī ma, te te nharī da, tāma si'a'uwe za'ra da, Abra'āhā nnihudu oto 're hāimana za'ra mono da, ēne hā. ¹⁰ Hātāra hā te za oto ni'wa hā sarōtō, wedepa nnihārizéb da hā. Uburé wede hā 're ūrāi pese za'ra mono õ hā te za te āma 're annihāri. Tawamhā unhamā u te za te 're anhamra. — Āne te dama āma simiré'ē Zuwā hā, 'Re ūlhāimana u'āsi mono nhimihāzém na hā.

¹¹ Te duré dama tinhā:

— Wa hā wa tō â uptabi na si te 're aihāiba ubu za'ra wa'wa, â dawabzuri hā te aima 're ab'manhāri aba mono wamhā, aiwasétē wi 're aipizari za'ra wa'aba mono zém na, da te oto āma 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, ūza'u si te za ūma ūpire uptabi hā wei wi. Taha si te za oto 'Re ūlhāimana u'āsi mono pē'ēzani na te te duré 're aihāiba ubu za'ra wa'wa, unhamā ne na zama, â na te aima 're ūab'manhāri aba mono ne hā. Ta hā ūma pire uptabi wa, ūpara'uzā hā te tāma mrami waihu'u õ di za, tāma ūwapure wa. ¹² Wei morī wapsi, te za da'āma aipo'o. Buru nho, da te 're upōrī za'ra mono parimhā, te za da te 're sa'wari za'ra, ūsa'warizéb 're. Tawamhā ūtomhā na te za da te āma 're ro'o za'ra. Iro hā sa'ētē nherē, da te ūri waihu'u õ di za. Tane ūma ūpire hā wei morī wapsi, te za da'āma aipo'o, tridu upōrī za'wari ne, ūtomhā za'wari ne. — Āne ma tō dama rowasu'u, Zuwā Batita hā.

Zezusi, â dawabzuri hā te te ūmanhārizé wasu'u *Marcusi 1.9-11; Rucasi 3.21-22*

¹³ Tawamhā Zezusi hā ma tō mo, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi, Zodā pa u, tame Zuwā Batita, â dawabzuri hā te te tāma 'manhāri da.

¹⁴ Tane nherē, ma tō pibu Zuwā Batita hā, ūsimirosa'rada hā te te tiwi āma saprī da, â dawabzuri te te tāma 'manhāri tō da. Āne te tāma tinhā:

— E marīda, te ūma aipire uptabi nherē, ūma asi'ru, â dawabzuri hā te aima 'manhāri da. A hā te aré ūma ūmanha.

¹⁵ Tawamhā Zezusi hā asa te tāma tinhā:

— Tane tō. ūbā ma te asina ūma ūwaihu. Tane nherē, te za ūma ūmanha, 'Re ūlhāimana u'āsi mono te te wama ūpisutuzéb zarina, wa te wasina uwaimrami da. — Āne ma tō tāma waihu'u Zezusi hā, Zuwā Batitaha ma. Taha wa, Zuwā hā ma tō āma saze. Ma tō â dawabzuri hā tāma 'manha, Zezusihī ma.

16 Tawamhā â dawabzuri te te tāma 'manharī pari, ma tō â hawi watobro, Zezusi hā. Watobro wi, ma tō hāiwa hā tāma si'ridawa. Tawamhā Zezusi hā ma tō tisā, 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā we ītēme īmorī hā hāiwa hawi, utu'u ne hā. Tawamhā ma tō āma za. **17** Tawamhā hāiwa hawi te we āma tinhā:

— Ā hā īra. Īma sawi uptabi di. Tāma īto za'ētē uptabi di. — Āne te we tinhā, īmama hā.

4

Zezusi hā, Wa'uburé te te īpibuzé wasu'u

Marcusi 1.12-13; Rucasi 4.1-13

1 Tawamhā 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā ma tō Zezusi hā saprō a'ubuni u, tame Wa'uburé hā te te nasi pibu da. **2** Tawamhā a'ubuni wi sāmra ré, ma tō bādā hā 40 na āma ai'utō, sai āna sāmra ré hā. 40 na ma duré āma timara. Tāma mrab uptabi di. **3** Tawamhā Wa'uburé ma tō ītēme wi. ītēme wisi wamhā, te tāma tinhā:

— Sena a hā 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra wamhā, ma'āpē ētē ma nharī, ī'u'ētē wapu na aima si'manharī za'ra da.

4 Tawamhā Zezusi asa te tāma tinhā, āne:

— 'Re īhāimana u'âsi mono mreme na rob'ui'érē hā āne: "Dasa na si 're danhiptete za'ra mono õ di za. 'Re īhāimana u'âsi mono te te dama 're īawaihu'u mono zém na zama, te za 're danhiptete za'ra." — Āne te tāma tinhā, Zezusi hā.

5 Taha pari, Wa'uburé hā ma tō Zezusi hā saprō Zeruzarē u, 'ri nho'u īwē uptabi u, te te duré pibu da. 'Re īhāimana u'âsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u, te saprō, 'ri nhisi u, sab da hāimo, 'ri 'rāihā uptabi nhisi.

6 Tawamhā āne te tāma tinhā, Wa'uburé hā:

— Sena a hā 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra wamhā, ma'āpē atobro, ti'ai u. 'Re īhāimana u'âsi mono, te za, u, hāiwa hawi we atēme satōrī za'ra, tāma īromhuri'wa norī hā, te te ai'madā'ā za'ra da. Tinhib'rata na te za, u, siwi asapa, ēne hā te te ai'u'a õ'umnhasite, aipara wi. Āne 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nhimi'ui'érē hā, duréihā, ībaihā na hā.

7 Tawamhā Zezusi hā te asa tāma tinhā:

— Mare di. "Asib'apito za'ra wa'wa hā, 'Re īhāimana u'âsi mono hā marī hā te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono õ nherē, 're pibu za'ra wa'aba mono õ di za, ta hā te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zō." Āne duré īmreme na rob'ui'érē, ībaihā na hā. — Āne te Zezusi hā tāma tinhā.

8 Taha pari, te duré Wa'uburé Zezusi hā saprō, ētē 'rāihā u, danhib'apito norī nhipt'i ai mono bā te te rob'madā'ā mono da, uburé ro īwē uptabi hā te te ab'madā'ā mono da. **9** Tawamhā Wa'uburé te āne tāma ropisutu, Zezusihī ma:

— Asib'apito na īāma aiwata da, te za aihi'rātitō īma aime. Tawamhā ā hā uburé wa za aima tisō, ate da.

10 Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— Satanasi, mo oto aimorī, īnhiti. 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tō āne rob'ui'érē: "Uburé Danhib'apito uptabi āma si, te za 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'âsi mono āma si. Taha ma si te za 're īromhuri za'ra wa'aba mo, Asib'apito za'ra wa'aba ma si." Āne īmreme na rob'ui'érē, ībaihā na hā. — Āne te rob'ui'érē 'rada hā tāma 'rāzarōtō Zezusi hā, Satanashi ma. **11** Tawamhā Wa'uburé ma tō īhawi mo. Morī wamhā, hāiwa āma romhuri'wa norī hā ma tō we ītēme aihu, te te siwi pawaptob da, Zezusi hā.

*Zezusi hā, romhuri na te te ūsāna'ratazé wasu'u
Marcus 1.14-15; Rucasi 4.14-15*

¹² Tawamhā Zezusi hā Zuwā da te ūsērēzé wasu'u te te wapari wa, ma tō mo, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. ¹³ Tawamhā Nazaré āma 're ūsāmra mono da hā, te te sima rowē ō di oto. Taha wa, Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi u si ma tō mo, tame oto 're sāmra mono da, Darireza āma ūsō'u zapoto 'rata, Zeburōhō nihudu norī nhipti'a niwī, duré Naptarihi nihudu norī nhipti'a niwī. ¹⁴ Āne ma tō Zezusi hā 'manha, duréihā Iza'iza hā te te āma ūrob'ui'érēzéb zarina te te sina uwaimrami da, 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā. Āne ūsimi'ui'érē hā 'Re ūhāimana u'āsi mono mreme na:

¹⁵⁻¹⁶ "Zeburōhō nihudu norī nhipti'ai āma 're ūdahāimana za'ra mono, duré Naptarihi nihudu norī nhipti'ai āma zama, ūsō'u tēme bādādi wa, 're ūdahāimana za'ra mono hā, Žodā na pa nhisi zara niwī 're ūdahāimana za'ra mono hā, Darireza āma zudezu'ō norī hā dawazari 're ūhāimana za'ra mono norī hā te uburé robra na 're dahāimana za'ra. Tane nherē, te za oto rowa'a za'ēne hā da te 're 'madā'ā za'ra, tame. Te za oto dama rowa'a, dapē'ē 're robra na 're ūdanomro mono norī ma."

Āne Iza'izaha nhimi'ui'érē wasu'u hā, Zeburōhō nihudu norī 're ūhāimana za'ra mono norī āma hā, Naptarihi nihudu norī āma zama.

¹⁷ Tawamhā ta hawim haré ma oto romhuri na sāna'rata Zezusi hā, Timama zadawa wasu'u na. Āne ma tinhimirowasu'u na dama āma sāna'rata:

— Aiwaséti wi te za oto 're aipizari za'ra wa'aba mo. Āhāna bādā hā ma tō oto ūwa waptārā, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā da'āma 're ūsib'a'uwē mono zéb da hā.

*Zezusi hā, tepe na romhuri'wa norī zō ūhārā za'ra zé wasu'u
Marcus 1.16-20; Rucasi 5.1-11*

¹⁸ Tawamhā Zezusi hā Darireza na ūsō'u nhisi zaihāi baba 're morī wamhā, ma tō aibā norī hā sāmri zahuré, tepe mrāmi na romhuri'wa norī hā, tisisānawāi me: Sima na ūsisi hā, Pedru na ūsisi amo hā. Duré ūno hā Ūdérē na ūsisi hā. ūsō'u wa, te nasi abazipara hā wabzuri zahuré, tepe zō. ¹⁹ Tawamhā Zezusi hā te sō ūtihārā zahuré:

— We ane wa'aba, ūsiré 're ane wa'aba da oto, romhuri na aimā ūsisanho wa'aba da, ūma 're ūda'awaibui wa'aba mono zéb da hā. — Āne te sō ūtihārā zahuré, Zezusi hā.

²⁰ Taha wa, ma te awa'awi tāma marēme zahuré abazipara ma, Zezusihī siré 're neb zahuré da oto.

²¹ Tawamhā syry na sina pahā wi, ma duré 'madā'ā zahuré, Ti'adu norī hā Zuwāhā me. Ta norī hā ūzebedehe 'ra zahuré. Timama siré te abazipara sisinarī hā te te āma a'rā'ōtō zahuré apā, uba're wa. Tawamhā te duré sō ūtihārā zahuré. ²² Sō hārā zahuré wamhā, awa'awi ma tō tinhimiromhuri ma marēme zahuré. Timama zama ma rēme zahuré, Zezusihī siré 're neb zahuré da.

*Zezusi hā da'ahā na te te ūda'apsezé wasu'u
Rucasi 6.17-19*

²³ Tawamhā daza'rui mono bā te 're mo Zezusi hā, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma hā. Zudezu norī te, rowahutuzé mono bā, ma tō te te dama 're rowahutu. 'Re ūhāimana u'āsi mono, da'āma 're ūsib'a'uwē mono zé wasu'u na te duré te te dama 're rowasu'u, ūwasu'uwe na. Dahāzé mono bā ma duré da'apse. Hāzé u'āsi wa, sib'aware na 're ūnomro mono norī zama ma apese, Zezusi hā. ²⁴ Tawamhā Zezusi te te ūda'apsezém na, ma tō rowasu'u

hā te te ropé, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma. Taha wa, ma tō ītēme da te 're 'wasari dahâzé mono bâ, uburé aimawi hā dahâzé da te 're īepata za'ra mono norī hā, wa'uburé te te 're īwamnarī za'ra mono norī hā, duré da'rā siwanmarī wa, 're īdahâiba popo'o za'ra mono norī hā, duré īmorī'ō norī hā. Uburé ma tō da'apse, Zezusi hā. ²⁵ Taha wa, ma tō da'ahâ uptabi na īsarina dasi'rē, Darireira hawi, duré Decapori hawimhā, duré Zeruzarē hawimhā, duré Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawimhā. Duré Zodā pa zara niwī 're īdasi'ubumroi mono norī zama ma tō ītēme dasito.

5

*Zezusi hā, ītē 'rāihā āma te te dama īrowahutuzé wasu'u
Rucasi 6.20-23*

¹ Tawamhā Zezusi hā da'ahâ uptabi na te te da'madâ'ā wamhā, ītē 'rāihā na ma tō sai'u, tame a'ā sāmra da. Tawamhā īsiré 're īnomro mono norī hā ma tō 'rāwi ītēme ubumro. ² Tawamhā tame ma tō Zezusi hā tinhimirowahutu na tāma sānā'rata za'ra, āne:

³ — Ni'wam norī hā umnhasi sina 'rāwi 're īsipawapto waihu'u za'ra mono ñ na 're siwaihu'u za'ra mono wamhā, duré 'Re īhāimana u'āsi mono si za ta norī hā ī'upana te te 're īpawapto wē za'ra mono na te se sina 're waihu'u za'ra mono wamhā, ta norī si te za rowē na 're hāimana za'ra, āma 're sib'a'u wē za'ra mono wa.

⁴ — Duré, ni'wam norī hā ti'ab ré dawasétē u'āsi 're danomro mono wa, da'āma 're īpē'ēzé za'ra mono norī hā ta norī ma si tāma 're rowē za'ētē za'ra mono di za. Ta norī ma si te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te tāma 're pisutu za'ra, toi u'āsi 're īhāimana za'ra mono zéb da hā.

⁵ — Duré, ni'wam norī hā tiwaihu'u pese na 'rāwi 're īs'i'madâ'ā ze za'ra mono ñ norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sima 're ī'madâ'ā za'ra mono norī hā, ta norī ma si, tāma 're rowē za'ētē za'ra mono di za. Ta norī ma si te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwē hā te te 're tāma anhomri, te te tāma 're īropisutu za'ra mono zéb zarina.

⁶ — Duré, ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te sima 're īwē za'ra mono zéb uwaibaba, uburé mari īwē hā te te tāma 're ī'manharī za'ra mono da si, te te sima 're wē za'ra mono wamhā, ta norī ma si, tāma 're rowē za'ētē za'ra mono di za. Ta norī ma si, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te tāma āma 're a'uwaimrami, rowē te te tāma 're ī'apisutu mono zém na hā.

⁷ — Duré, ni'wam norī hā da'āma 're īpē'ēzé za'ra mono zéb zarina, da'āma 're īsina mono norī hā, ta norī ma si, tāma 're rowē za'ētē za'ra mono di za. Ta norī āma si te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā āma tipē'ēzé za'ra, za da'āma īsipo'ozéb āma hā.

⁸ — Duré, ni'wam norī hā mari wasétē zô 're sipizari za'ra mono āna 'Re īhāimana u'āsi mono ma si, tāma 're īsihâiba nhomri u'āsi za'ra mono norī hā ta norī ma si, tāma 're rowē za'ētē za'ra mono di za. Ta norī si te za titōmo na 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're 'madâ'ā za'ra, 'rāwi.

⁹ — Duré, rowē na dasiré 're dahâimana za'ra mono da, ni'wam norī hā tinhimiroti wē na te te 're dapawaptob u'āsi za'ra mono wamhā, ta norī ma si, tāma 're rowē za'ētē za'ra mono di za. Ta norī si te za ti'ra na te te 're sisi za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

¹⁰ — Duré, ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te sima 're īwē za'ra mono zéb zarina, uburé mari īwē hā te te 're 'manharī za'ra mono da si, te te sima 're wē za'ra mono wa, da te tāma 're īrob'manharī wasétē za'ra mono norī ma si, tāma 're rowē uptabi za'ra mono di za. E mari wa. 'Re īhāimana

u'âsi mono hă ta noriñ ãma 're sib'a'uwe za'ra mono wa. — Äne ma tô Zezusi hă tăma rowasu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono noriñ ma.

11 Tawamhă ãne te duré tăma rowahutu za'ra:

— Ízazei'wa oto 're anomro aba mono wa, da te ai'âma 're wasétē za'ra wa'aba mono nherë, duré da te aima 're rob'manhariñ wasétē za'ra wa'aba mono nherë, duré dazadawa nhipeste na taré da te dama 're aiwasu'u wasétē za'ra wa'aba mono nherë, ïwi 're aipizari za'ra wa'aba mono ë wamhă, aima 're rowë uptabi za'ra wa'aba mono di za. **12** Taha wa, ma'äpé atoi u'âsi, ãma 're anomro aba mono za. 'Re ïhâimana u'âsi mono hă te za marî ïwë hă sa'ëtë na te aima 're sômri za'ra wa'wa, hâiwa ãma asô 're ïsimi'wara aba mono hă. Duréihă 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa noriñ ma, ma tô da te tăma 're rob'manhariñ u'âsi za'ra, da te aima 're ïrob'manhariñ wasétē za'ra wa'aba mono ne. — Äne na ma tô Zezusi hă tăma waihu'u sirõmo za'ra romhâ ré, te te waihu'u zara da.

*Dasai warîrîzé wasu'u, rob'uiwëzé wasu'u me
Marcus 9.50; Rucasi 14.34-35*

13 Tawamhă ãne te duré tăma rowasu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono noriñ ma:

— Äne wa za duré aima ãma romnhimiré'ë za'ra wa'wa. A noriñ wa'wa hă sa ne, te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Sa na hă dasa hă ãma se ti, dasai warîrîzé wa. Tane nherë, oto 're se si'utöriñ za'ra mono wamhă, niha da te 'manhariñ waihu'u ë di, apâ se da, dasa da te ãma 're ïwarîrî za'ra mono da hă. Marî dai ë di oto, dama hă. Taré te za da te 're sa'wari za'ra rob u, marî dai ë wa oto. Taha wa, te za oto taré ïsisiwi 're danomro, dapara na. Tane duré, a noriñ wa'wa hă ïzadawa wasu'u na dama 're romhuri wë za'ra wa'aba mono nherë, oto romhuri hă 're sahâri za'ra wa'aba mono wamhă, marî dai ë di oto, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hă za, ïma hă.

14 — Äne wa za duré aima ãma romnhimiré'ë za'ra wa'wa. A noriñ wa'wa hă rob'uiwëzém ne, te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo. 'Re dasimani za'ra mono tô da, da te dasima 're ïrob'uiwë za'ra mono ne, te za 're ïdanhimroi wë wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono u. 'Rinho'u hă sa'a nhisivi, da te 're ï'ri za'ra mono hă dawi 're simani waihu'u za'ra mono ë di. 'Madâ'â pese di, dama hă. Tane duré, a noriñ wa'wa hă dawi 're aimani waihu'u za'ra wa'aba mono ë di za. Sô'awi te za dama 're ïwasu'u wë u'âsi za'ra wa'aba mo.

15 Duré, rob'uiwëzé hă da te ro'o wamhă, e piza'a na te za upsibi ni. Mare di. ïsimi'warazém na si te za sô'awi da te 're sôré, 'ri paramhă te te dama 're rob'uiwë za'ra mono da, 'ri 're, 're ïdasi'ubumroi mono noriñ ma. **16** Tane duré, a noriñ wa'wa hă te za sô'awi dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo, rob'uiwëzé hă sô'awi te dama 're ïrob'uiwë za'ra mono ne. Uburé marî hă te za dama 're ï'manhariñ wë u'âsi za'ra wa'aba mo, dama 're ï'manhariñ wë za'ra wa'aba mono zé hă da te 're ï'madâ'â za'ra mono zéb zarina, Aimama za'ra wa'aba ãma 're dawata za'ra mono da, hâiwa ãma 're ïsâmra mono ãma.

'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na, Mozési te te ãma ïrob'ui'érézé wasu'u

17 — Duré, rosa'rata na ï'âma upa za'ra wa'aba ë di za, duréihă 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ïrob'ui'érézé hă, duré ïsadawa wasu'u 'rata 'wa noriñ nhimiroti zama, te dawi sawi da, we ïmorî na hă ti'ai u. Ta noriñ nhimirowasu'u 'rada hă te dawi ïsawi da hă, we ïmorî ë di. Mare di. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hă te ïsina ï'uwaimrami da si, wa wei mo. **18** Tô sena, wa za äne aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. Hâiwa noriñ hă ti'ai me nimahă na si'utöriñ zahuré da nherë, duréihă 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hă pire na te za tô dama 're hâimana

u'âsi. Nima hā dawi 'masi'utōrī waihu'u õ di za, ï'ui'éré misi hā, duré ï'ui'éré 'rāzazazé hā, ïwaptērē mono bâ. Za niha dama 're ïromhâimana mono zéb da hā, ïbaihâ na duréhâ ïsadawa wasu'u'wa norí te te ãma ïrob'ui'éré sirõmo za'ra zéb zarina, rob'râsutuzéb u za niha dama 're romhâimana uptabi za'ra mono õ ré, si'utôrī za'ra õ di za, ïsimiroti na rob'ui'éré 'rata norí hā. ¹⁹ Duré, ni'wam norí hā 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâ nima hâ roti hâ taré dama 're 'maihiâimana mono newa, te te 're 'madâ'â za'ra mono õ wamhâ, duré ïsine da te 're 'madâ'â tô za'ra mono da, te te dama ãma 're roti za'ra mono wamhâ, ta norí si te za dama wapu na 're hâimana za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwê mono zéb âma hâ. Tane nherê, ni'wam norí si ïsimiroti na rob'ui'éré 'rada hâ te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhâ, duré ïsine da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, te te dama ãma 're roti za'ra mono wamhâ, ta norí si te za dama pire na 're hâimana za'ra, da'âma 're ïsib'a'uwê mono zéb âma hâ. ²⁰ Âne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Parisezu norí hâimana zém nhipai u, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norí hâimana zém nhipai u, Wamama te te sima 're ï'aiwê za'ra wa'aba mono zéb zarina si, 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono wamhâ, tawapsi, te za dame 're asisisi aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwê mono zéb u hâ.

Dasisada 're ïdanhitti'rui wairébé mono zé wasu'u

²¹ — Âne hâ ma tô duré 're ïwapari za'ra wa'aba mo, duréhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama ïrotizé hâ: "Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Ni'wam norí hâ te te 're danhimroi mono wamhâ, te za dawasété na dawaihu'u'wa norí u da te 're simro, ta norí hâ ïwasété na te te siwi 're waihu'u za'ra mono wa, te te dama 're 'ru za'ra mono da, da te dasiwi 're simroi mono da." Âne duréhâ aihî'rata norí wa'aba ma, ma tô roti. ²² Âne na roti hâ tô sena nherê, wa za oto wa hâ aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, âne na roti na hâ. Ni'wam norí hâ tisiré 're ïhâimana za'ra mono norí da, 're siti'ru za'ra mono wamhâ, ta norí hâ te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te siwi 're awê'ô, ïwasété na te te 're ï'awaihu'u mono zéb zarina. Duré ãté ni'wa hâ te za tisiré ma tinhâ, âne: "A hâ, marí da, 're aihâimana mono õ." Âne ni'wam norí hâ te te dama 're nharí za'ra mono wamhâ, te za da te 're simro, zudezu norí ma roti'wa norí u, dawasété na dawaihu'u'wa norí tême, ta norí hâ te te siwi 're wê'ô za'ra mono da, ïwasété na te te siwi 're waihu'u za'ra mono wa. Duré ni'wa hâ ãté âne te za tisiré ma tinhâ: "E niha asimiza'rese'ô a hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono wasu'u na hâ." Âne ni'wam norí hâ tisiré ma, te te 're nharí za'ra mono wamhâ, ãté ta norí hâ te za ropipa u 're sisisi, unhama ro'o u'âsi u. ²³⁻²⁴ ãté a norí wa'wa hâ te za 're anomro aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorõwa u, marí hâ tâma asõprubzéb da hâ, wedeza ne nhisiwi 're sa'ra za'ra wa'aba mono da, tâma danhoprubzé nomrizé nhisiwi. Tawapsi ãté te za asina 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mo, marí hâ asiré ma, 're 'manharí wasété za'ra wa'aba mono wa, asisada 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hâ. Âne wa, te za a'â asisô 're ïsa'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, asõprubzé hâ wedeza ne nho're, asiré u a'â asitême 're anomro aba mono da, asima 're asiwusu'u za'ra wa'aba mono wa, apâ duré asina 're asiwadi za'ra wa'aba mono da. Taha parip si te za apâ 're anomro aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorõwa u, tâma asõprubzé hâ oto tâma 're sõmri za'ra wa'aba mono da.

²⁵ — ãté ni'wa hâ te za sima ai'âma rosa'rata 'wa, dama rowairébé'wai u te te ai'mazaprõni aba da, marí tiwi ï'mai'manhari wasété aba zém na te te tâma ai'maiwasu'u wa'aba da. Âne wamhâ, te te ai'mazaprõni aba õ ré, te za tâma ai'masiwasu'u wa'wa, te te ãma ai'mazazei wa'aba wa,

dama rowairébé'wa norí u, te te ai'mazaprõni aba tõ da, damrami'wai ma, te te ai'mai'rui wa'aba tõ da, dazazéb 're, da te ai'manherë aba tõ da.
26 Dazazéb 're, da te ai'manherë aba wamhã, marí hã dawi ï'mai'manharí wasété aba wa'rãmi, dama asi'maiwa'âbâ 'rãsatu pese aba õ nherë, ta hawi ai'maiwatobro waihu'u aba õ di za. Tô sena, wa ãne na hã aima rowasu'u za'ra wa'wa.

Damro na dasiwi danhipsaihuri wasu'u

27 — Æne hã ma tõ duré 're ïwapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ïháimana u'âsi mono te te dama ïrotizém na hã: "Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za." **28** Æne na roti hã tõ sena nherë, wa za oto wa hã aimawi aima roti za'ra wa'wa, tõ ðöhö na roti na hã. Ni'wam norí hã pi'õ, tiïtõmo na te te 're 'madâ'â ze za'ra mono wa, te te 're waibui mono da, te te sima ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, taha na zama te za tiwasédé hã te te 're 'manharí za'ra, tinhimirosa'rata na si nherë. **29** Duré marí hã atômo nhimire niwîm na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, tawamhã atômo nhimire niwî asawi 're sani za'ra wa'aba mono wa, romhã na asisiti 're ïsämra aba mono ne, te za oto 're anomro wê wa'aba mo. Ato hã sahuré aima 're hâimana za'ra wa'aba mono õ nherë, aima 're rowé uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihâiba wahuré ré, duré atômo zahuré ré, 'Re ïháimana u'âsi mono hã ropipa u, te te 're asämra aba mono wamhã, aima 're rowé za'ra wa'aba mono õ di za. **30** Duré, asib'rata nhimire niwîm na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, asawi 're sihâri za'ra wa'aba mono wa, romhã na asisiti 're ïsämra aba mono ne, te za oto 're anomro wê wa'aba mo. Asib'rada hã sahuré aima 're hâimana za'ra wa'aba mono õ nherë, aima 're rowé uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihâiba wahuré ré, duré asib'rata zahuré ré, ropipa u 're asisisi aba mono wamhã, aima 're rowé za'ra wa'aba mono õ di za.

Damro, da te 're ïrême za'ra mono zé wasu'u

Mateusi 19.1-9; Marcusi 10.1-12; Rucasi 16.18

31 — Duréihã 'Re ïháimana u'âsi mono te te duré dama ïrotizé hã, ãne: "Aibâ norí hã timro te te 're rême za'ra mono õ ré, te za rob'ui'éré hã te te tâma 're sômri za'ra, za te te ïrêmezém na. Taha parip si, te za oto timro hã te te 're rême za'ra, pibu pese na." Æne duréihã Mozési te te ãma ïrob'ui'érézé hã, ãne na hã. **32** Æne na roti hã tõ sena nherë, wa za oto wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tõ ðöhö na roti na hã. Pi'õ norí hã aibâ aimawi na 're sipsaihuri za'ra mono õ nherë, ïmro te te 're rême za'ra mono wamhã, tiwasédé hã te za te te 're 'manharí za'ra, aibâ norí hã. E marí wa. Pi'õ norí hã ïmro te te 're rême za'ra mono nherë, aibâ aimawi na duré apâ 're mro zahu za'ra mono wamhã, tawapsi te za tiwasédé hã te te 're 'manharí za'ra, pi'õ norí hã. Taha wa, aibâ norí hã tiwasédé te te tâma 're ï'manharí za'ra mono zém hawi wa, te za duré õ norí zama aibâ aimawi na 're mro za'ra mono wa, tiwasédé hã te te 're 'manharí za'ra. Duré aibâ norí hã, pi'õ, da te te 're ïrême za'ra mono na 're mro za'ra mono wamhã, tawapsi, te za duré ta norí zama tiwasédé hã te te ãma 're 'manharí za'ra, aibâ norí hã.

Marí na da te dasima 're ïropisutu za'ra mono zé wasu'u

33 — Æne hã ma tõ duré 're ïwapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ïháimana u'âsi mono te te dama ïrotizém na Mozési te te ãma ïrob'ui'érézé hã: "'Re ïháimana u'âsi mono nho'a, marí na dama 're ropyisutu za'ra wa'aba mono wamhã, te za tõ dama ãma 're ï'uwaimrami za'ra wa'aba mo." Æne duréihã 'Re ïháimana u'âsi mono te te dama ïrotizém na rob'ui'éré hã. **34-35** Æne na roti hã tõ sena nherë,

wa za oto wa hā aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tō ōhō na roti na hā. Marī pire na taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ū di za oto, 'Re īhāimana u'āsi mono nho'a. Mare di. Duré āne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ū di za: "Hāiwa hā tō sena wahuré 're īsa'wari mono ne, wa duré wa hā tō sena aima ropisutu." Āne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ū di za. E marī wa. Hāiwa hā taré hā 're īhāimana mono ū wa, tame 'Re īhāimana u'āsi mono hā 're sāmra u'āsi mono wa, ta hawi te te we duré 're da'ab'madā'ā mono wa. Duré āne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ū di za: "Ti'a hā tō sena wahuré 're īsa'wari mono ne, wa duré wa hā tō sena aima ropisutu." Āne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ū di za. E marī wa. Ti'a zama pire wa, 'Re īhāimana u'āsi mono te si wa. Duré āne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ū di za: "Zeruzarē na 'ri nho'ōmo nhisi hā tō sena 're īsa'wari mono ne, wa duré wa hā tō sena aima ropisutu." Āne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ū di za. E marī wa. Ta hā 'Re īhāimana u'āsi mono te si wa duré, uburé Danhib'apito uptabi te si wa. ³⁶ Duré āne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ū di za: "Īrā hā tō sena īma 're īhāimana mono ne, wa duré wa hā tō sena aima ropisutu." Āne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ū di za. E marī wa. Ai'rā za'ra wa'wa hā ate za'ra wa'aba ū wa, 'Re īhāimana u'āsi mono te si wa. Asi'uihā na asérē hā asima 're 'rādā'ā waihu'u za'ra wa'aba mono ū di. Duré asi'uihā na 're asisérē'a waihu'u za'ra wa'aba mono ū di. ³⁷ Marī hā dama 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, asina dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhā, āne si te za dama 're īnharī za'ra wa'aba mo: "Īhe. Wa za tō 'manha." Duré marī hā dama 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, asima 're wē za'ra wa'aba mono ū wamhā, āne si te za duré dama 're īnharī za'ra wa'aba mo: "Mare di. Wa hā te 'manharī ū di za." Āne si te za dama 're īnharī za'ra wa'aba mo. Āne si dama 're nharī za'ra wa'aba mono ū wamhā, Wa'uburé nhimiwada'uri zarina te za aiwasédé hā 're ī'manharī za'ra wa'aba mo.

*Marī na da te dasima 're īwa'rāmi za'ra mono zé wasu'u
Rucasi 6.29-30*

³⁸ — Āne hā ma tō duré 're īwapari za'ra wa'aba mo, duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īrotizém na hā: "Ni'wam norī hā te te 're datōmo wamnarī za'ra mono wamhā, te za asa da te 're tōmo wamnarī za'ra īwa'rāmi, aiwab da. Duré ni'wam norī hā da'wa te te dawi 're prub za'ra mono wamhā, te za duré asa īwa'rāmi da te 're 'waprub za'ra, aiwab da." Āne na duréihā roti hā. ³⁹ Tane nherē, wa za duré wa hā aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tō ōhō na rotizém na hā. Da te aima 're rob'manharī wasétē za'ra wa'aba mono nherē, asa dama āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono ū di za. Atob'rata nhimire niwī da te 're aihā za'ra wa'aba mono wamhā, dama āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono ū di za. Taré te za 're aipizari za'ra wa'aba mo, atob'rata amo niwī, da te duré 're aihā za'ra wa'aba mono da. ⁴⁰ Āté ni'wa hā te za ai'āma wa'aba sima rosa'rata, dawasétē na dawaihu'u'wa norī u te te ai'mazaprōni aba da, marī tiwi ī'mai'manharī wasétē aba zém na te te tāma ai'maiwasu'u wa'aba da. Tawamhā āté te za tāma ai'maiwasu'u wa'wa, ta norī hā te te aima 'maipisutu aba da, asō'utu'u īwa'ābā syryre hā īwa'rāmi tāma 'manhomri aba da, tiwi ī'mai'manharī wasétē aba wa'rāmimhā. Āne wamhā, te te aiwi 'mai'āri aba wamhā, asi'ubuzéb zama te za tāma ī'manhomri 'wa, wa'ābā za'ētē nherē, te te aiwi 'maiwapteřē ū nherē. ⁴¹ Duré, ni'wam norī hā bādādi na marī hā misi ti'ai pibuzém na tāma 're 'wasari aba mono da, te te aima 're 'ru za'ra wa'aba mono wamhā, asi'uihā na te za asima 're īwē za'ra wa'aba mo, taha

nhipai u, maparane ti'ai pibuzém na tāma 're 'wasari aba mono da a'â. ⁴² Duré marī hā da te aiwi 're waptērē za'ra wa'aba mono wamhā, te za dama 're īsōmri za'ra wa'aba mo. Duré marī hā asibro hā taré a'â da te aiwi 're waptērē za'ra wa'aba mono wamhā, dawi 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za, asimari'wa hā. Te za tō taré dama 're īsōmri za'ra wa'aba mo, a'â.

*Da'ruiwapari'wa norī, da te 're īsawi pese za'ra mono zé wasu'u
Rucasi 6.27-28, 32-36*

⁴³ — Āne hā ma tō duré 're īwapari za'ra wa'aba mo: "Asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī si te za 're īsawi pese za'ra wa'aba mo. A'i'ruiwapari'wa norī si te za asa asiwi 're īwē'ō pese za'ra wa'aba mo." ⁴⁴ Tane nherē, wa za duré wa hā aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tō ūhō na rotizém na hā. A'i'ruiwapari'wa norī hā te za 're īsawi pese za'ra wa'aba mo. Duré te te aima 're īrob'manharī wasétē za'ra wa'aba mono norī āma, te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, īwē si te te tāma 're apisutu mono da, ta norī ma. ⁴⁵ Āne te za dama 're ī'manharī za'ra wa'aba mo, Aimama aba 'ra na sena na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, hāiwa āma 're īsāmra mono 'ra na. E marī wa, te za a'i'ruiwapari'wa norī hā 're īsawi pese za'ra wa'aba mo. Ni'wai ma, īsawi hā te te ba'a õ wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Uburé te te 're da'azawi pese, te te 're īsawi pese za'ra mono norī hā, duré te te 're īsawi õ za'ra mono norī zama. Aiwapsi te bādā hā te te dama 're rob'uiwē za'ra, 're īnomro wē mono norī ma, duré 're īnomro wasétē mono norī ma zama, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipisutuzéb zarina. Aiwapsi te duré tā hā dama 're ta'a za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti te 're ī'madā'ā pese za'ra mono norī ma, duré te te 're īwapari za'ra mono õ norī ma zama, īsimipisutuzéb zarina. ⁴⁶ Rob'upirazé ubumroi'wa norī hā bétē. Ta norī hā dawi 're sipsaihuri u'āsi za'ra mono wa, te 're nomro wasétē. Ta norī hā te tizawi pese 'wa norī si te te 're sawi za'ra. Tawamhā asawi pese 'wa norī si, 're sawi pese za'ra wa'aba mono wamhā, e te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwē hā te te aima 're sōmri za'ra wa'wa. Mare di. īwē hā te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono õ di za. ⁴⁷ Duré 'Re īhāimana u'āsi mono waihu'u'ō'wa norī hā te te 're saze za'ra mono õ nherē, te tisiwadi norī ma, marī īwē hā te te tāma 're 'manharī za'ra, siré 're īhāimana za'ra mono norī ma hā. A norī wa'wa hā bétē, asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī ma si, marī īwē hā tāma 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, aiwapsi te aiwasétē na dame 're aihāimana za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono waihu'u'ō'wa norī siré. ⁴⁸ Taha wa, te za a norī wa'wa hā uburé 're īdazawi pese za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te da'āma 're a'upai mono ãna, uburé te te 're īda'azawi pese mono ne.

6

Dasisō'a, marī hā da te dasima 're ī'manharī za'ra mono zé wasu'u

¹ — 'Re īhāimana u'āsi mono āma, 're aiwata za'ra wa'aba mono da, marī hā dama 're ī'manharī wē za'ra wa'aba mono zém na hā āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di za, danho'a hā, ãne na hā taré da te 're a'i'madā'ā wē za'ra wa'aba mono zō. Asimiza'rese te za 're anomro aba mo, ãne hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da. Āne hā danho'a 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, Aimama 'wa hā hāiwa āma 're īhāimana mono hā tinhoprubzé īwē uptabi hā te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono õ di za, marī īwē hā 're ī'manharī za'ra wa'aba mono zé wa'rāmimhā.

² — Taha wa, īsibrob'ō norī ma, marī hā tāma 're īsōmri za'ra wa'aba mono zém na, da te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono da, dama 're asiwusu'u za'ra

wa'aba mono õ di za, ãne na hã. Æne hã te ni'wam norí hã te te dama 're 'manharí za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb 're, 'ri 're, duré 'ri nhi'riti na 're ïdahâimana za'ra mono norí ma zama. 'Re hâimana wê za'ra mono newa, te ta norí hã ãma 're dawata za'ra mono zô, ãne hã te te dama 're 'manharí za'ra. Tawamhã, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha na si te za tô ãma 're hâimana za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhoprubzé hã nimahã bâtâ na hã tâma 're hâimana za'ra mono õ di za. Tô sena, wa ãne hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ³⁻⁴ Taha wa, ni'wai wi, marí zô 're rowaptâ'â mono wa, 're pawaptob za'ra wa'aba mono wamhã, sô'awi 're pawaptob za'ra wa'aba mono õ di za, da te ãma 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono tô da, marí na 're ïpawaptob za'ra wa'aba mono zém na hã. Dama 're ïrob'manharí wê za'ra wa'aba mono zém na hã, da te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono õ nherë, te Aimama aba si te te aï'âma 're 'madâ'â za'ra wa'wa. Taha wa, te za taha si ïwê hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa, ïwa'râmi.

*'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're ïdamreme zusi mono zé wasu'u
Rucasi 11.2-4*

⁵ — Duré ni'wam norí hã te te sima 're ïwê za'ra mono zéb zarina, te danho'a 're mreme zusi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. Hâiwi 're simasa mono sina, te 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb ãma, 're mreme zusi, 're hâimana wê za'ra mono newa, da te 're 'madâ'â wê za'ra mono da. 'Ri nhi'riti wa, bâdâdi sitob ãma, te duré ãne 're mreme zusi, da'ahâ norí nho'a. Tawamhã, da te 're 'madâ'â wê za'ra mono wa, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha na si te za tô ãma 're hâimana za'ra. Nimahã na hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhoprubzé hã tâma 're ïhâimana za'ra mono da hã, mare uptabi di za, ta norí ma hã. Tô sena wa ãne na aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ⁶ Duré, a norí wa'wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, te za 'ri para u 're asisisi aba mo, asõrõwa 'ri 're wa'wa u. Tawamhã te za asiré 're ï'ridawa nhitob za'ra wa'aba mo, Aimama aba ma, 're aimreme zusi aba mono da, romnhiwasi nimahã bâtâ na da te 're ï'madâ'â waihu'u za'ra mono õ ma hã. Æne wamhã, aihâiba pisutu 're aimreme zusi aba mono ré, Aimama aba si te te aï'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, te za taha si ïwê hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa, ïwa'râmi.

⁷ — Duré, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhã, taré aimreme na 're sahu ahâ za'ra wa'aba mono õ di za apâre, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono õ newa. 'Re ïhâimana u'âsi mono waihu'u õ'wa norí si te timreme na te te tâma 're sahu u'âsi za'ra taré, taha zarina si te te 're pawaptob za'ra mono da newa. ⁸ Taha wa, ta norí ne 're aimreme zusi aba mono õ di za. E marí wa. Aimama aba wi, marí hã tiwi 're waptérê za'ra wa'aba mono õ ré, marí zô aiwi 're ïrowaptâ'â za'ra wa'aba mono zé hã, te te 're awaihu'u sirõmo mono wa. ⁹ Ähã zarina si te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma:

"Wamama, hâiwa ãma 're asâmara mono hã, asisi wê na uburé da te 're aiwaihu'u za'ra mono da, wa aima da'âma 're ïmreme.

¹⁰ Uburé da'âma 're asib'a uwê mono da, wa duré da'âma 're ïmreme. Hâiwa ãma aima romhuri'wa norí hã, asima 're ïwê mono zéb zarina si, te te 're ï'aiwapari pese za'ra mono ne, ti'ai ãma uburé da te duré 're aiwapari pese za'ra mono da, wa da'âma 're ïmreme.

¹¹ Ä bâtâ na, wei wama 're anhomri mono, wasa hã ãma 're ïwasailuri mono zéb da hã.

¹² Dawasédé hã da te wa'âma 're 'manharí za'ra mono wa, wa te wasina 're ï'madâ'â za'ra mono õ ne, a hã duré wa'âma 're ab'madâ'â mono õ di za, wawasédé hã.

13 Duré, 're wa'ab'madâ'â nhimini mono õ di za, Wa'uburé hâ te te 're wa'a'upi mono wa, wawasétē u 're warere'e tō mono da. Ma'âpé, 're wa'anho'reptui u'âsi mono, ïwasétê uptabi wi."

Āne si te za Aimama aba wi, 're ūrowaptêrê za'ra wa'aba mo. – Āne ma tō Zezusi hâ tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ūnomro mono norî ma.

14-15 Tawamhâ ãne te duré tâma roti za'ra:

– Dawasédé hâ da te ai'âma 're ū'manhari' za'ra wa'aba mono zé hâ asina 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mono wamhâ, Aimama 'wa hâ te za duré uburé aiwasédé hâ 're ū'manhari' za'ra wa'aba mono zé hâ te te ai'âma 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'wa. Dawasédé hâ da te ai'âma 're 'manhari' za'ra wa'aba mono nherê, asina 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ wamhâ, tawapsi, aiwasédé hâ te te ai'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za Aimama 'wa hâ, hâiwa ãma 're ūsâmra mono hâ.

Dasai ãna a'â 're ūdahâimana za'ra mono zé wasu'u

16 — 'Re ūhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, asai ãna a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhâ, ai'ubu pire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. Ni'wam norî si te za ubu pire na sai ãna 're mreme zusi, 're nomro wê mono newa, da te 're 'madâ'â wê za'ra mono da. Tawamhâ, da te 're 'madâ'â wê za'ra mono wa, ãma 're dawata za'ra mono wamhâ, taha si te za tô tâma 're hâimana za'ra. Nimahâ na 'Re ūhâimana u'âsi mono nhoprubzé hâ tâma 're hâimana za'ra mono õ di za, ta norî ma hâ. Tô sena wa ãne na hâ aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa. **17-18** Taha wa, a norî wa'wa hâ 'Re ūhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, asai ãna a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhâ, te za taré â na 're asi'ubu upsô za'ra wa'aba mo, tô 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Te za duré taré 're asiwarirî za'ra wa'aba mo, a'â asai ãna 'Re ūhâimana u'âsi mono ma, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono tō da, Aimama aba si te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, datõmo na da te 're ūmadâ'â waihu'u za'ra mono õ si. Æne wamhâ, aihâiba pisutu, asai ãna a'â tâma 're aimreme zusi aba mono ré, Aimama aba si te te ai'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, te za ūwê hâ te te aima 're sômri za'ra wa'wa, ūwâ'râmi.

Hâiwa ãma, marî hâ wê uptabi na 're ūhâimana za'ra mono wasu'u

Rucasi 12.33-34

19 — Marî ūwâ'bâ za'ëne hâ asima si 're ubumroi pese za'ra wa'aba mono õ di za, ti'a 're anomro aba mono ré hâ. Ti'ai ãma marî na 're ūdanhimarî za'ra mono hâ si'utõrî pese di, dawi 're u're su'u za'ra mono wa, duré zazahâi hâzapu'u'wa hâ te te dawi 're hâiwasétê za'ra mono wa. ūipsaihuri norî hâ te za duré dawi sô 're sisisi, dawi 're sipsaihuri za'ra mono da, danhimarî na. **20** Hâiwa ãma asimarî za'ra wa'wa hâ ūsi'utõrî'õ zô si te za asima 're ūrob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, 'Re ūhâimana u'âsi mono, ūwê uptabi hâ te te asô 're ūmadâ'â pese za'ra wa'aba mono zô si. Tame marî hâ dawi 're u're waihu'u za'ra mono õ di. Zazahâi hâzapu'u'wa hâ te te duré dawi 're hâiwasétê waihu'u za'ra mono õ di. Duré ūipsaihuri norî hâ dawi 're sipsaihuri waihu'u za'ra mono õ di, tamemhâ. **21** Ti'ai ãma asimarî ahâ zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhâ, taha na si te za aipé'ë 're, asima 're ūrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, hâiwa ãma ūwê hâ ūsi'utõrî'õ upana. Duré hâiwa ãma ūwê uptabi zô si, asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhâ, taha na si te za asima 're ūrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ūhâimana u'âsi mono, ūwê te te asô 're ūapisutu aba mono zô si.

*Rob'uiwēzé wasu'u
Rucasi 11.34-36*

²²⁻²³ — Rob'uiwēzé hā te za da te dasima 're ro'o za'ra, dama rob'madâ'â pibu pese da. Tane duré, dato hā aiwa rob'uiwēzém ne. Datōmo wē wamhā, dama rob'madâ'â pese di. Datob'a wamhā, dama rob'madâ'â waihu'u õ di. Tane duré, a norī wa'wa hā asimirosa'rata wē za'ra wa'aba wamhā, te za rowa'a na ne 're aihāimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré, asimirosa'rata wasétē za'ra wa'aba wamhā, robra na ne te za 're aihāimana za'ra wa'aba mo.

*Rob'uiprazéb zô si da te dasima 're ūrob'ruiwapari za'ra mono zé wasu'u
Rucasi 16.13; 12.22-31*

²⁴ — Dama romhuri'wa hā ūsib'apito maparane wamhā, aiwa te te tāma 're romhuri wē zahuré mono õ di za. ūsib'apito maparane wamhā, sahuré te te 're sawi pese zahuré mono õ di za. Misi te za te te 're sawi pese. ūhāiba amo si te za te te siwi 're wē'õ. Duré sahuré te te 're wapari pese zahuré mono õ di za, romhuri'wa hā. Misi te za te te 're wapari pese. ūhāiba amo si te za te te 're ruiwapari. Tane, a norī wa'wa hā rob'uiprazéb zô si, asima 're romhuri za'ra wa'aba mono wamhā, 're ūhāimana u'âsi mono ma, 're romhuri wē waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. Mare di.

Marī na 're dahâtâ'â za'ra mono ãna 're ūdanomro mono zé wasu'u

²⁵ — Taha wa, wa za duré ãne aimā waihu'u za'ra wa'wa. Marī na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za, asazé wa'aba na, duré 're ūhāuri aba mono õ na zama. Duré ai'uzazém na zama, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. E taré wasa zô si wa za 're wahāimana za'ra. Mare di. Wasazé nhipai u pire uptabi di, wahāimanazé hā. E taré 're ūwasí'usa za'ra mono zép si, te wahāiba hā wama 're hāimana za'ra. Mare di. Marī ūwē uptabi da, te wahāiba hā wama 're hāimana za'ra. ²⁶ Duré, sire norī hā bétē. Ta norī hā te te sima 're robzuri mono õ di. Duré te te sima 're rob'rāihāri za'ra mono õ di. Robza'razéb ãma te te sisā 're robza'wari za'ra mono õ di duré, ãma 're ūsiahuri mono zéb da hā. Tane nherē, te Aimama 'wa hā hāiwa ãma 're ūsāmra mono hā ūsa hā te te tāma 're anhomri u'âsi. E tawamhā sire si te te 're azawi pese, 're ūhāimana u'âsi mono hā. Mare di. Sire zawi nhipai u, tāma asawi uptabi za'ra wa'aba di. Taha wa, sire te te 're ūab'madâ'â mono zém nhipai u, te za te te 're ai'madâ'â pese za'ra wa'wa, Aimama 'wa hā, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono tō da. ²⁷ Duré, 're atâ'â za'ra wa'aba mono zém na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono wamhā, e asibâtâ na 're atâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. E asibâtâ nhipai u, te za 're aihāimana siroptub za'ra wa'aba mo. Mare di. Asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina, asibâtâ nhipai u 're aihāimana siroptub za'ra wa'aba mono õ di za.

²⁸ — E marī wa, te bétē ai'uzazéb õ na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mo. E asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Mare di. Ma'ápè, romnhirärā 're ūhāimana za'ra mono zém na rosa'rata za'ra wa'aba a'â, rom na 're ūsimasa mono na hā. Ta norī hā ti'uzazéb da hā, te te sisada 're 'manharī za'ra mono da, te te 're romhuri za'ra mono õ di. ²⁹ Tane nherē, dama 'madâ'â zei uptabi di, romnhirärā hā. Apito Saroma hā sibro pese wa, uza wē uptabi na 're si'usa mono nherē, taha nhipai u, dama 'madâ'â zei uptabi di, romnhirärā hā. ³⁰ Romnhirärā hā hāiwi 're simnhatâ mono ré, te za du hā ūré da te 're wazâri za'ra, unhama da, da te 're ub'rā za'ra mono da. Taha wa, 're simasam hā mono dai õ nherē, ma tō wē uptabi na te te 're ab'manharī, 're ūhāimana u'âsi mono hā. E tawamhā, ai'uzazé hā te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono õ di za bétē. Te za tō te te aima 're sômri za'ra wa'wa, du hāimana zéb zawi nhipai u te te 're asawi

pese za'ra wa'aba mono wa, a norī wa'wa hā. E niha Aimama 'wa hā asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono õ di, taha si ai'uzazé hā te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono wa. ³¹⁻³² Aimama 'wa hā hāiwa āma 're ūsāmri mono ma hā, tāma aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di, marī zō aiwi 're ūrowaptā'â za'ra wa'aba mono zém on hā. Taha wa, marī na asina 're aihātā'â za'ra wa'aba mono õ di za. Åté asina 're aihātā'â za'ra wa'aba mono wa, te za āne asima 're ūrosa'rata za'ra wa'aba mono zéb zarina, āne asima 're ūnhari za'ra wa'aba mo: "E ma hawi te za mra hā wama 're wairébéd, duré wa te 're ūhuri mono zéb da hā, duré wa'uzazéb da hā." Āne na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re ūhaimana u'âsi mono waihu'u'õ'wa norī hā, taha zō si te sima 're sōpré, sima 're hātā'â za'ra mono wa. ³³ 'Re ūhaimana u'âsi mono hā āma 're ūsib'a'uwē za'ra mono norī ma, ūwē uptabi hā te te tāma 're ūsōmri za'ra mono zéb zō si, te za asima 're asōpré u'âsi aba mo. 'Re ūhaimana u'âsi mono te te sima 're aiwē za'ra wa'aba mono zéb zarina si, 're anomro wē wa'aba mono da, te za asima 're ūwē u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhā, åhā zō si 're asōpré wa'aba mono wamhā, marī zō aiwi 're ūrowaptā'â za'ra wa'aba mono zéb uwaibabā, te za tō te te aima 're anhomri 'wa, Aimama 'wa hā. ³⁴ Awē sidāpāsi te marī hā asada 're hāimana za'ra wa'wa. Tane nherē, oto ai'âma 're awē za'ra wa'aba mono wamhā, te za asina 're ūwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ūhaimana u'âsi mono te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zém na hā, marī hā asada 're hāimana za'ra wa'aba mono nherē. Taha wa, za duré ai'âma 're ūwē za'ra wa'aba mono zé bātā na hā 're aihāimana za'ra wa'aba mono zém na hā, asina 're aihātā'â za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re ūhaimana u'âsi mono si te za awē sidāpāsi bādā hā te te ai'âma 're ab'madā'â 'wa.

7

*Dawasédé hā da te dasi'âma 're ūsa'ra mono zé wasu'u
Rucasi 6.37-38, 41-42*

¹ — Dawasédé hā da'âma 're ūsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiwi 're dawē'õ za'ra wa'aba mono õ di za, taha zarina 'Re ūhaimana u'âsi mono hā te te siwi 're aiwē'õ za'ra wa'aba mono tō da. ² Asi'uihā na asiwi 're dawē'õ pese za'ra wa'aba mono wamhā, taha zarina te za tō 'Re ūhaimana u'âsi mono hā te te siwi 're aiwē'õ pese za'ra wa'wa, ūwā'rami. Asiwi 're dawē'õ za'ra wa'aba mono õ wamhā, fawapsi, te te siwi 're aiwē'õ za'ra wa'aba mono õ di za, āne na hā aiwa. ³⁻⁵ Āne, wa za duré āma aima romnhimiré'é za'ra wa'wa. Åté wede wa'õno hā atob 're te nomro, sabui õ nherē. E niha te za bétē sô ūtōmo 'madā, wede nhiprubre wazere da, asisānawā tōmo hawimhā. E āne hā ūwaibabā. Mare di. Wede wa'õno hā atob 're ūnomro hā sabui õ nherē, e niha te za tāma ūnha: "Ropru hā a'â te aima wazere, atōmo hawimhā." Mare di. Wede wa'õno hā te za a'â atōmo hawimhā ūwaze. Tawamhā te za sô airit̄i wē, wazere da, asisānawā tōmo hawimhā, wede nhiprubre hā.

⁶ — Duré 'Re ūhaimana u'âsi mono 'ruiwapari'wa norī ma, ūwasu'u wē na tāma 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, te te āma 're ūwaséte za'ra mono norī ma hā. E marī wa. Ta norī hā wapsā ma, marī ūse hā da te tāma 're a za'ra mono nherē, dazō 're sipizari za'ra mono wa, te te 're ūdahāzu mono ne, te za ta norī hā asada 're hāimana waséte za'ra wa'wa. Uhābā norī hā marī wē zō, sima 're sōpré waihu'u mono õ di. Marī ūwē hā wa'âbā za'etē nherē, uhābāi ma, da te 're sāmra mono wa, taré te te 're ūwati'i za'ra mono ne, te za ta norī hā taré te te 're wapari za'ra, ūwasu'u wē hā. Taha wa, ta norī ma, 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ūhaimana u'âsi mono 'ruiwapari'wa norī ma hā.

*'Re īhāimana u'āsi mono wi, da te 're īwaptērē za'ra mono zé wasu'u
Rucasi 11.9-13*

7-8 — 'Re īhāimana u'āsi mono wi, te za īwē hā 're īwaptērē za'ra wa'aba mo. Tawamhā te za tō te te aima 're anhomri 'wa. īwē zō si te za duré asima 're asōpré u'āsi aba mo. Tawamhā taha zarina te za tō te te aima āma 're a'uwaimrami 'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, 'rāwi aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da. Duré ni'wa hā 'ri tede'wa zō te te 're īridawa ta'a mono ne, te za īwē hā tiwi 're īwaptērē za'ra wa'aba mo. Tawamhā 'ri tede'wa te te fāma īridawa ne, te za tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te aima 're anhomri 'wa, īwē hā, si'uihā na. ⁹ Āne, wa za duré aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa. Ai'ra hā ī'u'ētē wapu te te aiwi 'maiwaptērē aba wamhā, e ēne te aré tāma ī'manhomri 'wa, te te īwaptērē upana. Mare di. ī'u'ētē wapu si te aré tāma ī'manhomri 'wa, te te 'rēne da, ai'ra wa'wa hā. ¹⁰ Duré, tebe te te aiwi 'maiwaptērē aba wamhā, e wahi te aré tāma ī'manhomri 'wa, te te īwaptērē upana. Mare di. Tepe si te aré tāma ī'manhomri 'wa, te te 'rēne da. ¹¹ Tane duré, a norī wa'wa hā 're anomro wē uptabi aba mono õ nherē, te marī īwē si tō ai'ra norī ma, 're īsōmri za'ra wa'aba mo. E tawamhā Aimama 'wa hā hāiwa āma 're īsāmra mono hā wē uptabi na 're hāimana mono nherē, e ai'ra norī ma 're asōprub za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono õ di za bétē, tinhoprubzé īwē hā. Te za tō īsipai u te te aima 're sōmri za'ra wa'wa īwē hā, tiwi 're īwaptērē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba.

12 — Marī īwē si da te aima 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, asima 're īdawē za'ra wa'aba mono ne, te za marī īwē si dama 're ī'manhari u'āsi za'ra wa'aba mo, īwa'rāmi. Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te āma īrob'ui'érē hā te wama wasu'u za'ra, duréihā īsadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimi'ui'érē zama.

*Bâdâdi nhitobzé wasu'u
Rucasi 13.24*

13-14 — Duré, ropipa u 're īdanhisisi mono zé hā bâdâdi hā sa'ētē uptabi di. Duré īsitobzé hā, sa'ētē uptabi di. Taha wa, dama wapure di, āma 're īdanomro mono zéb da hā, bâdâdi hā sa'ētē uptabi wa. Taha wa, te da'ahâ uptabi na āma 're danomro, ropipa u, tamomo 're danhisisi mono wa, da te 're robzépata u'āsi za'ra mono da. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata 're īdahāimana u'āsi za'ra mono zéb u, 're īdanhisisi mono zéb da hā, bâdâdi nhitobzé hā syryre di. Tamomo bâdâdi hā syry uptabire di duré, āma 're īdanomro mono zéb da hā. Dama pire di, āma 're īdanomro mono zéb da hā. Taha wa, te da'umro na si da te dasina 're uwaimrami za'ra. Taha wa, ma'āpé, sada 're asiptete za'ra wa'aba mono, bâdâdi nhitobzé īsyryre na si 're asisisi aba mono da, rowē uptabi u.

*Rob'rāi wasu'u, 'wabzéré wasu'u me
Rucasi 6.43-44*

15 — Duré, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi õ 'wa norī wi, te za 're asi'madâ'ā pese za'ra wa'aba mo. Ta norī hā tō sena dasiré 're hāimana wē za'ra mono newa, te za te te dama 're roti za'ra taré. Ta norī hā te abaze zahi ne 're hāimana u'āsi za'ra, īsazei'wa norī zada. ¹⁶ Ta norī hā uburé marī hā te te 're ī'manhari za'ra mono zém na te za āma 're īwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wai õ na hā. E 'wabzéré hā te za rob'rā na 're 'rā za'ra, uwa 'ru 'rā na. Mare di. Uwa 'ru 'rā na 're 'rāi waihu'u za'ra mono õ di, 'wabzéré hā. Duré, e apto hā rob'rā īse na te za 're 'rā za'ra. Mare di. Āma 're 'rāi waihu'u za'ra mono õ di, apto hā. ¹⁷⁻¹⁸ Duré

rowede hā wē wamhā, 're 'rāi wasétē za'ra mono õ di za. Te za 're 'rāi wē u'âsi za'ra. Wasétē wapsi, te za 're 'rāi wasétē u'âsi za'ra. Ta norī hā 're 'rāi wē waihu'u za'ra mono õ di za. ¹⁹ Rowede hā 're 'rāi za'ra mono õ wa, te za da te 're sāna'rata nihihāri za'ra, unhamra u da te 're sāmra mono da. ²⁰ Tane, aibā norī hā roti tō senai'õ na te te dama 're iroti za'ra mono norī hā uburé marī hā te te 're ī'manhariñ wasétē za'ra mono zém na, te za āma 're īwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wai õ na hā.

'Re īhāimana u'âsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb u, 're īdanhisisi mono zé wasu'u

Rucasi 13.25-27

²¹ — Äté ni'wam norī hā te za dama 're siwasu'u za'ra, āne: "Zezusi hā ta hā īnhib'apito. Wa hā tāma romhuri'wa, wa tō 're īhāimana u'âsi." Āne ni'wam norī hā dama 're siwasu'u za'ra mono nherē, uburé 're sisisi mono õ di za, 'Re īhāimana u'âsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb u hā. Ni'wam norī si te za 'Re īhāimana u'âsi mono nhib'a'uwē, 're hāimana za'ra, īmama hā hāiwa āma 're īsāmra mono hā te te sima 're ī'awē mono zéb zarina, marī īwē si te te 're ī'manhariñ za'ra mono norī si. ²² Nimañahā bātā na ropsi'utōrižéb āma, īmama za oto da'āma īsipo'ozéb āma hā te za da'ahā na īma nharī za'ra ni, āne: "Wanhib'apito, Wanhib'apito, wa norī hā asadawa para, wa tō wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. Asadawa para, wa tō duré wa'uburé hā wa te dama 're sāmra za'ra. Marī dama ī'manhariñ waihu'u õ hā wa tō duré wa te dama 're 'manharī za'ra, asadawa para." Āne na hā da'ahā na te za īma tasiwasu'u za'ra ni, īnhib'a'uwē uptabi hā 're danomro mono newa. ²³ Tane nherē, wa za wa hā īsi'uihā na tāma nharī za'ra, āne: "Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di, īzazei'wa na. Marī īwasétē si ma tō 're ī'manhariñ u'âsi za'ra wa'aba mo. Mo oto ai'aba'rei wa'aba, īnhiti." Āne wa za ta norī ma nharī za'ra, misi haré.

'Ri'wa norī wasu'u

Rucasi 6.46-49

²⁴⁻²⁵ — Āne, wa za duré āma aimā simiré'ē za'ra wa'wa, 'ri'wai wasu'u na. 'Ri'wa hā tāma rosa'rata waihu'u pese wa, ma tō ētē nhisiwi 'ri hā 'manha, siptete na 're sa mono da. Tawamhā tā hā pīni za'ētē na 're ta'a mono wa, ma tō 're âpré. 'Re âpré mono wamhā, 'ri u ma tō 're praba, â hā. Rowa'u'u za'ēne hā ma tō duré 're pusi, 'ri uwaibaba, te te me da aré. Tane nherē, 'ri hā simei õ di, ētē nhisiwi te te sima 'ri wa, aibā hā. Tane duré, â hā te irotizé hā ni'wam norī hā te te 're wapari za'ra mono wa, te te oto 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, ta norī si te za rowē na 're hāimana u'âsi za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono 'rata za 're īdahāimana u'âsi za'ra mono zé hā.

²⁶⁻²⁷ — 'Ri'wa hāiba amo na, wa za duré āma aimā simiré'ē za'ra wa'wa, tāma īrosa'rata waihu'u õ hā. Ta hā supara nhisiwip si ma tō sima 'ri, siptete na tāma 're sab u'âsi mono da newa. Tawamhā tā hā pīni za'ētē na 're ta'a mono wa, ma tō 're âpré. 'Re âpré mono wamhā, 'ri u ma tō 're praba, â hā. Rowa'u'u za'ēne hā ma tō duré 're pusi, 'ri uwaibaba. Tawamhā 'ri hā ma tō 'marōwī, awa'awi. Tane duré, â hā te irotizé hā ni'wam norī hā tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherē, te te 're 'madâ'â za'ra mono õ wamhā, ta norī si te za si'uihā na 're sisimini za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono 'rata za 're īdahāimana u'âsi za'ra mono zé hā.

²⁸ Tawamhā Zezusi hā āne na te te dama rowasu'u parimhā, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni, te te dama īrowahutuzém na hā. ²⁹ 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī, simirowasu'u wapure na te te dama 're īrowahutu za'ra mono ne, te te dama 're rowahutu

mono õ di, Zezusi hã. Simirowahutu pire uptabi na ma tõ te te dama 're rowasu'u. Taha wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, dama ūwaihu'u'õ hã te te dama wasu'u wa.

8

Aibâ ūwa're ré hã Zezusi te te ūpesezé wasu'u

Marcusi 1.40-45, Rucasi 5.12-16

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tõ ñetõ 'rãihã hawi si'ra. Te te si'rai wamhã, da'ahã uptabi na ma tõ ūsarina ai'aba're ni. ² Tawamhã aibâ ūwa're ré hã ma tõ ñtẽme wi. ñtẽme wisi wamhã, ma tõ hi'râtítõ nhamra, ūpapara. Te tãma tinhã:

— Apito, ūma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na. Taha wa, asima ūwamhã, te za ūpe.

³ Tawamhã Zezusi ma tõ tinhib'rada hã wahutu, te te ãma upi da. Te te upi wamhã, te tãma tinhã:

— Tane tõ. Wa tõ ūsimia aiwë, te aipese da. Tâibâ oto aihâzé hã.

Tawamhã awa'awi ma ūwa're hã tãma apa.

⁴ Tawamhã Zezusi hã te tãma tinhã, ãne:

— ūwapari pese, asina. Ni'wai ma, asina ūwasu'u õ di za, te aipesezém na hã. Sasedoti u si te za aimo, aihâiba wë zô te te aihâiba 'madâ'â da. Taha parip si, te za tãma asôpru 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, Mozésihi nhimiroti zarina, aipesezém na da te ãma aiwaihu'u za'ra da, sena na. — ãne te Zezusi hã tãma roti, aibâ te te ūpese ma.

Da'wapéi'wa norí wada'uri'wai ma romhuri'wa, Zezusi te te ūpesezé wasu'u

Rucasi 7.1-10

⁵ Tawamhã Zezusi hã Capana'u na 'ri rho'õmo nhisi u ma tõ wi. Wisi wamhã, ma tõ aibâ sôpëtë, romanu hã. Ta hã da'wapéi'wa norí wada'uri'wa. Tawamhã, te te sôpëtë wamhã, ma tõ aibâ hã tãma ti'ru Zezusihî ma, tãma ūromhuri'wa hã te tãma pese da. ⁶ ãne te tãma tinhã:

— Apito, ūma romhuri'wa hã ūnhorõwa ãma te nomro. Hâzé uptabi di. Hâzé uptabi wa, sirési waihu'u õ di, hâzé za'ëtë wa.

⁷ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma tinhã:

— Wa za ãma mo tõ, te pese da.

⁸ Tawamhã romanu hã te duré tãma tinhã, da'wapéi'wa norí wada'uri'wa hã:

— Tô'ã, apito. Wa hã aima ūwapure di, ūnhorõwa u asébré da hã. Ma'âpê, taré ã hawi pese aimreme na, séptâ'â da. Tawamhã te za tãma tirowë, ūma romhuri'wai ma. ⁹ Wa hã da'wapéi'wa norí wada'uri'wa zapari romhuri'wa. ūzapari te duré 're haimana za'ra, da'wapéi'wa norí hã. Nimomo te 'mazatõrõ wamhã, te za 'maimo. Duré sô ūmaihrâ wamhã, te za we 'maimo, ñtẽme. Duré ūma romhuri'wai ma, maři hã te 'rui wamhã, te za 'manha awa'awi, ūzadawa para. — ãne te siwasu'u, Zezusihî ma.

¹⁰ Tawamhã Zezusi hã ãne hã te te wapari wamhã, ma tõ ãma titob'uzu, ūsiwasu'uzém na. Taha wa, ūsarina ūdasi'aba're norí ma, ma tõ nharí za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ã hã te te sina ūumnhasizém na hã niwa te ūmadâ'â õ, Izarazéhé nhihudu norí nhipt'i'ai ãma hã. Ta norí hã te te ãma siwi wabzu õ di, te te sina ūumnhasizém na hã. ¹¹ ãne, wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Da'ahã uptabi na te za 're dasihutu, bâtâ pusizém hawi, duré bâtâ zasizém hawi, 'Re ūhaimana u'âsi mono u, ūsiré 're dasihuri mono da, da'ãma 're ūsib'a'uwë mono zéb ãma. Abra'âhã siré te za 're dasi'ubumro, duré Izatihu siré, duré Zacocho siré. ¹² Tane nherë, ni'wam

norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono, āma 're sib'a'uwe za'ra mono da nherē, īsiré 're si'ubumroi mono da nherē, te za sāmra sisiti, robra si 're īsa'wari mono u. Tame te za sina 're 'ry'ry. Te za duré 're 'wasitete za'ra, te te 're robzépata za'etē za'ra mono wa. — Āne ma tō Zesusi hā dama rowasu'u.

¹³ Tawamhā te duré da'wapéi'wa norī wada'uri'wai ma tinhā:

— Mo oto aimorī apâ, asōrōwa u. Asina ī'umnhasizéb zarina, wa za aipawpto.

Tawamhā āne te te tāma nharī wi, ma tō tipese, romanuhu ma, romhuri'wa hā.

Da'ahā uptabi na, Zesusi te te īda'apsezé wasu'u

Marcusi 1.29-34; Rucasi 4.38-41

¹⁴ Tawamhā Zesusi hā Pedruhu nhorōwa u ma tō mo. Morī wamhā, īmaprewa ma tō sabu. Hāzé ré, te nomro waptâ wa, wa'ro na. ¹⁵ Tawamhā ma tō sib'rata upi, Zesusi hā. Te te sib'rata upi wamhā, ma tō tiwahā. Tawamhā ma tō wahudu, pi'ō hā. Wahutu wamhā, ma tō īsa hā tāma tisō Zesusihi ma, sa da.

¹⁶ Tawamhā bādā sébrézéb u, ma tō wa'uburé ré 're īdanomro mono hā da te simro, Zesusihi u, ahā uptabi na. Tawamhā misi si te nasi dama azatō wa'uburé hā, misi haré timreme na si. Uburé īhāzé ré norī zama te apese duré. ¹⁷ Āne ma tō Zesusi hā te te 're da'apawapto, Iza'iza hā duréhā te te āma īrob'u'i'érezéb zarina te te sina uwaimrami da. Āne Iza'izaha nhimi'ui'éré hā:

"Wahāzé mono bā, ma tō te te wawi 're awaibu."

Āne duréhā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'éré hā, Zesusihi āma hā.

Aibā norī hā Zesusihi siré īneb zahuré zé wasu'u

Rucasi 9.57-62

¹⁸ Tawamhā Zesusi hā da'ahā uptabi na da te dasiwi īuirī za'ra norī hā ma tō 'madā'ā za'ra. Te te da'ab'madā'ā wamhā, ma tō tisiré 're īnomro mono norī ma rob'ru za'ra, īsō'u na te te saprī za'ra da, zara u. ¹⁹ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na rowahutu'wa hā ma tō ītēme wi, Zesusihi u. Āne te tāma tinhā:

— Rowahutu'wa, īhāna wa īsima aiwē, asiré 're īmorī da oto, daro mono bā.

²⁰ Tawamhā Zesusi te asa tāma tinhā:

— Wapsā wawēre hā ab're 're, īsōrōwa hā. Duré si norī hā tizasi te te sima 're 'manharī za'ra, tinhorōwa da hā. Tazahā, wa hā ti'ai āma dasiré īpodo hā īnhorōwa ñ di, āma 're īwa'utu mono zéb da hā. Hāwi si wa datēme 're morī u'ā.

²¹ Tawamhā Zesusi ma tō duré aibā hāiba amo 'mahā, īsarina 're īmorī hā, īsiré 're morī u'āsi da oto. Tawamhā aibā hā te asa tāma tinhā:

— Apito, a'ā apâ īmorī, īmama hā īwi dā'ā wa, īsisa'u te āma ti'a da. — Āne te sina 'mahā.

²² Tane nherē, te Zesusi hā tāma tinhā, asa:

— Ōne haré te za īsiré 're aimo oto. īdā'ā norī hā te za tisiré īdā'ā norī āma te te 're ti'a za'ra.

Zesusi hā rowa'u'u za'etē ma, te te īnharizé wasu'u

Marcusi 4.35-41; Rucasi 8.22-25

²³ Tawamhā Zesusi hā ma tō īzé, uba're 're. īsiré 're īnomro mono norī zama ma īsiré asisi, īsiré si'aba'rei da. ²⁴ Tawamhā uba're na si'aba'rei ré, ma tō

rowa'u'u za'ēne hā tiwi tiwatobro za'ra. Â sisasi hā te te ūré wabzuri za'ra, uba're hā. Tane nherē, Zezusi te nhono. ²⁵ Tawamhā ūsré 're ūnomro mono norī hā ma tō ūtēme sina roptob za'ra, te te siwi utu da. Tawamhā āne te 'mahārā za'ra:

— Wanhib'apito, ma'āpē wanho'reptu za'ra na. Wa za ai'utōrī ni.

²⁶ Tawamhā Zezusi hā te tāma nharī za'ra:

— E marī da, ma aipahi za'ra wa'wa. E ūumnhasi za'ra wa'aba āna.

Tawamhā ma tō wahudu, Zezusi hā. Wahutu wamhā, ma tō rowa'u'u ma tinhā, te te sazāri da, â sisasisi ma zama. Tawamhā ma tō sazâ, rowa'u hā. Ma tō duré ūtātu. ²⁷ Tawamhā ma tō āma titob'uzu za'ra, ūsré 're ūnomro mono norī hā. Āne te sima nharī za'ra:

— Pra, e niha ūwaihu'u pe, õ hā. ūsadawa hawi ma rowa'u hā sazâ, â sisasisi zama. — Āne te sima rowasu'u za'ra, ūsré 're ūnomro mono norī hā.

Zezusi hā aibā norī, wa'uburé ré 're ūneb zahuré te te ūpese zahuré zé wasu'u Marcusi 5.1-20; Rucasi 8.26-39

²⁸ Tawamhā Zezusi hā ma tō mo, Dadara na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, Darireza na ūsō'ū nhisi zara u. Tame ma tō aibā norī hā sōpētē zahuré, wa'uburé ré 're ūneb zahuré hā. Adā'ā 'ru hawi, ma we sina uzusī zahuré, ūtē zahāpā ab're sirōmo 're, 're ūsimasisi u'āsi zahuré mono zém hawi. Ta norī hā ūsipārī su'u zahuré, duré simimnhasi zahuré di. Taha wa, 're ūhāimana zahuré mono zé wa'wai baba 're danomro waihu'u mono õ di. ²⁹ Tawamhā rosa'rese ū ré, ma tō sa'ētē 'mahārā zahuré Zezusi hā, āne:

— 'Re ūhāimana u'āsi mono 'ra, e marī wa'āma 'manharī da, te we aimo, wawa'wai baba. E ropsi'utōrīzé wana wa'ahāri da, te we aimo, wa te robzépata da.

³⁰ Tawamhā romhā prā na te uhābā hā tisa hā te te 're huri, ahā na.

³¹ Tawamhā wa'uburé norī hā aibā norī pē'ē 're, 're ūhāimana za'ra mono hā te sa'ētē sina 'mahārā za'ra:

— Nimomo wazatōrī za'ra da wamhā, ma'āpē uhābā norī u wazatōrī za'ra na, ūhāiba 're, 're wahāimana za'ra mono da.

³² Tawamhā Zezusi hā ma tō ūne haré tāma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'rei wa'aba.

Tawamhā uhābā hāiba 're ma tō sisisi, wa'uburé norī hā. Taha wa, te sa'ētē sisare, uhābā norī hā, ūrāsipra u. Āi ba ma tō rere. Taha wa, ma ai'utō, â na uburé.

³³ Tawamhā uhābā 'madā'ā'wa norī hā ma tō ūsiti sisa're. 'Ri nho'ōmo u ma tō sisa're. Tame ma tō uburé dama rowasu'u za'ra, aibā norī ma, niha ūromhāimana zahuré zém na hā, wa'uburé ré 're ūneb zahuré ma. ³⁴ Tawamhā 'ri nho'ōmo āma 're ūdasi'ubumroi mono norī hā ma tō aihīni tawairébē ni, Zezusi hā da te dasina uzusī za'ra da. Tawamhā ma tō sāmri za'ra ni. Da te dasiwi sāmri wamhā, ma tō tāma rob'ru za'ra ni:

— Ma'āpē, warom nhiti aimorī, nimomo. — Āne te dasiwi satōrī ni, Zezusi hā.

9

Ūmorī ū, Zezusi te te ūwahutuzé wasu'u

Marcusi 2.1-12; Rucasi 5.17-26

¹ Tawamhā Zezusi hā ma tō uba're 're ūzé, zara u te te saprī da. Te te saprī wamhā, ma tō 'ri nho'ōmo u wi, tirob u. ² Tamomo ma tō ni'wam norī hā we siwi ti'ā, ūmorī ū hā ūsimiwaptā ré. ūmorī ū hā za te te ūpese na ma

tô ãma umnhasi za'ra, Zezusi hã. Tawamhã Zezusi hã taha na ma tô sina simirosa'rata waihu'u za'ra, aibâ norí hã. Taha wa, te ïmorï'õ ma tinhá:

— ïsiwadi, aiwi robzei'õ tõ. Aiwasédé hã 're ï'ab'manhari wasété mono zé hã te ai'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za oto. — Äne te tâma tinhá.

³ Tawamhã ni'wam norí hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'eré na dama rowahutu'wa norí hã ma tô 'râwi sima rowsu'u za'ra, âne:

— Õ hã te 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma wasété.

⁴ Tane nherë, Zezusi hã ma tô sina waihu'u, ïsimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te tâma nharí za'ra:

— E marí da, ma tô âne ï'âma ïrosa'rata wasété za'ra wa'wa. ⁵ Wa hã dawasédé hã te dama 're ï'apari waihu'u pese mono zém na hã, sena na ïwaihu'u za'ra wa'aba da hã, e niha te za ïwaihu'u za'ra wa'wa. Aibâ ma, wa tô tinhá: "Aiwasédé hã 're ï'ab'manhari mono zé hã te ai'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za oto." Äne na si ïmreme wamhã, aima pibu prâ za'ra wa'aba di. Ä hã ïmorï'õ hã wahutu da, duré oto morí da, te tâma nharí wapsi, te za ïwaihu'u za'ra wa'wa, ïwaihu'u pese na sena na ïwaihu'u pese za'ra wa'aba da oto. Taha wapsi, aima pibu pese za'ra wa'aba di za. ⁶ Ti'ai ãma dasiré ïpodo hã ïma waihu'u pese di, dawasédé te dama 're ï'apari mono da hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa para. Äne na asiwi ïwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ïhi're ma tinhá, wahutu da.

Tawamhã ïmorï'õ ma, te tinhá Zezusi hã:

— Ma'äpê, aiwahutu. Asa'warizé hã âri, asõrõwa u aimorí da oto.

⁷ Tawamhã awa'awi ma tô wahudu aibâ hã, tinhorõwa u morí da. ⁸ Tawamhã âne hã da te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô tâma tapë'ëwara za'ra ni, dama sa'rese õ wa. Ma tô duré 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma tawata za'ra ni, tiwaihu'u pe hã te te dama 're anhomri mono wa.

Mateusihi zô Zezusi, sisarina ïhârâzé wasu'u

Marcusi 2.13-17; Rucasi 5.27-32

⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô mo, dahawi. Morí ré, ma tô ïsã, danhib'apito ma, rob'uprazé ubumroi'wa hã, Mateusi na ïnhisi hã. ïnhimiromhurizéb ãma wa nhamra, rob'uprazé te dawi 're ï'a'ubumroi mono zéb ãma. Tawamhã Zezusi hã te ï'mahâ:

— We aimorí, ïsiré 're aimorí da oto.

Tawamhã awa'awi wa tô wahudu, ïsiré 're ïmorí da oto. ¹⁰ Tawamhã barana wa oto wasiré wasaihuri ni Zezusi norí hã, ïsiré 're ïwanomro mono norí me. ïnhorõwa ãma wa wasaihuri ni. Wasaihuri ré, ma tô rob'uprazé ubumroi'wa norí hã ïtème asisi 'ri para u, ahâ na, ïsiré saihuri da. Ni'wam norí hã zudezu nherë, parisezu norí nhimiroti zarina 're ïhâimana za'ra mono õ norí zama ma tõ duré ïtème aihutu, Zezusihi u. ¹¹ Tawamhã parisezu norí hã âne hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô Zezusihi siré 're ïwanomro mono norí hã wazadanharí za'ra, âne:

— E niha bâ, te asib'apito za'ra wa'wa hã rob'uprazé ubumroi'wa norí siré tisa, dawasétá na 're ïdahâimana za'ra mono norí siré zama.

¹² Tawamhã Zezusi hã te te sina wapari za'ra wa, ma tô tâma nharí za'ra, âne:

— Hâzé ãna 're ïnomro mono norí zô, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono õ di, te te 're wede za'ra mono da. ïhâzé ré norí zô si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. ¹³ Duréihâ ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã âne na rob'ui'eré, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na: "Asimizama hã ïma 're ïzata za'ra wa'aba mono zô hã, sô 're ïnhimiropi mono

õ di oto. Asimizawi pese zarina, da'āma 're aiwamri za'ra wa'aba mono da si, wa īsima te 're aiwē za'ra wa'wa oto." Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono mrēme na rob'ui'érē hā sô sabu za'ra wa'aba ībaihā hā, waihu'u pese za'ra wa'aba da. Dawē na 're īdanomro mono norī zō īsitēme 're īhārā mono da, we īmorī õ di. Dawasétē na 're īdanomro mono norī zō si 're īhārā mono da, wa wei mo.

Dasai āna bâtâ na a'â 're īdahāimana za'ra mono zé wasu'u

Marcusi 2.18-22; Rucasi 5.33-39

¹⁴ Tawamhā Zuwā Batitaha siré 're īnomro mono norī hā ma tō Zesusihi u ai'aba'rē. Tawamhā āne te siwi sadanah:

— Wa norī hā, duré parisezu norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, 're wamreme zusi mono da hā, wasai āna wa a'â 're wahāimana za'ra, bâtâ na. E marī wa, sai āna a'â 're hāimana za'ra mono õ di bété, asiré 're īnomro mono norī hā.

¹⁵ Taha wa, te Zesusi hā asa tâma nharī za'ra:

— Aibâ hā īmrozéb u, sô īhārā za'ra norī hā sihutu wamhā, e aibâ īmro da hā īsiré sâmra za'ra ré, te za robzei'õ na tihāimana za'ra, ta norī hā. Mare di. Āne õ di. Niwapsi te za bâdâ hā īwa waptârā, aibâ īmro da hā īsiwadi norī wa'wa hawi, da te tiwi ī'âri za'ra zéb da hā. Tawapsi te za tō sai āna 're si'ubumro, robzei'õ na.

¹⁶ — Duré da'uza hā hâ'ratare wamhā, te za hâihata. E tawamhā īhâté hânhihâri na te za hâiwa'aba ni. Mare di. īhâté hânhihâri na da te hâiwa'aba wamhā, da te īré hâ'upsöi wamhā, te za tihâzahutu, īhâiwa'abazé hā. Tawamhā te za oto hâsisinarī pese, da'uza 'rada hā. ¹⁷ Duré e romhâ 'manharī 'rata 're, te za uwa 'râi wa'u īsé hā da te 're sé, wa'ui ware õ ré. Mare di. Wa'ui ware õ ré, da te 're séme mono wamhā, oto wa'ui ware wamhā, te za romhâ 'manharī 'ratare hâ sina wazu. Tawamhā uwa 'râi wa'u īsé hā te za asa'wa. Romhâ 'manharī hâ te za duré hâhaiwamna. ītép si'uiwa na si, te za da te 're sé, dawi 're sisa'wari za'ra mono tō da, rob'râi wa'u zé té hā. Tawapsi, romhâ 'manharī hâ dawi 're hâsiwamnari za'ra mono õ di za duré. — Āne ma tō Zesusi hā āma romnhimiré'ē, uwa 'ru 'râi wa'u īsé, da te 're īséme mono zém na hā.

Zezusi hâ pi'õ norī te te īpese zahuré zé wasu'u, azarutu me

Marcusi 5.21-43; Rucasi 8.40-56

¹⁸ Tawamhā Zezusi hā te te dama rowasu'u ré, ma tō aibâ hâ ītēme wi, dama roti'wa hā. ītēme wisi wamhā, ma tō hi'râtitõ īpapara nhamra. Tawamhā te tâma tinhā, āne:

— ī'ra hā azarudu hā ma tō īwi dârâ, āhâna si. Tane nherë, ma'äpê āma īme aimorī, asib'rada āma hiri da, hâiwa'utu da, īma 're morî da apâ.

¹⁹ Tawamhā Zezusi hā ma tō wahudu. Wahutu wamhā, ma tō īsiré mo. īsiré 're īwanomro mono norī zama, wa īsiré ai'aba'rē ni.

²⁰ Tawamhā morî ré, te pi'õ hā we īsarina mo, ībabarâi hawi. Pi'õ hā īhâzé te te īsazâri'õ, 12 na ma tō āma tiwahu, īhâzé te te 're 'manharī mono ré hâ. We īsarina morî wamhā, ma tō ī'uzâ hânhisudu hâ upi. ²¹ Ta hâ ma tō āne sima rosa'rata: "ī'uzâ si te tiwi upi nherë, wa za séptârâ." Āne te sima rosa'rata, pi'õ hâ.

²² Tawamhā pi'õ, ī'uzâ te te upi wamhā, ma tō Zesusi hâ sô aipi'ra. Sipi'rai wamhā, ma tō pi'õ hâ tisâ. Āne te tâma tinhā:

— īsiwadi, aiwi robzei'õ tō. Za te aipesezém na, ī'umnhasi zarina ma tō aihâzé hâ aima apa.

Tawamhā awa'awi ma tō pi'õ hâ séptârâ.

23 Taha pari, te mo Zezusi hā, dama roti'wa nhorōwa u. Morī wamhā, rowamreme'wa norī hā ma tō sōpētē za'ra, adā'ā āma simnihihāsi ré. Da'ahā na ma tō da'anhopētē, āma ūda'ry'ry norī hā. **24** Tawamhā ãne te dama tinhā:

— Mo oto aiwairébé aba. Azarudu hā dā'ā õ di. Taré te nhono.

Tawamhā ma tō āma tawa'ẽ za'ra ni, dā'ā uptabi nherē, taré ūsotō na te te waihu'u wa, Zezusi hā. **25** Tawamhā rob u ma tō tawairébē ni. Dawairébē wi, ma tō Zezusi hā ãzé 'ri 're wa'wa u, azarudu ūnomrozéb u. Tawamhā awa'awi ma tō pa'ā. Te te pa'āri wamhā, ma tō awa'awi wahudu, azarudu hā. **26** Tawamhā ūwasu'u hā ma tō te te ropé daro mono bâ, Darireza na danhipti'a nho'omo nhisi 'remhā.

Ītob'a norī, Zezusi te te ūpese zahuré zé wasu'u

27 Tawamhā 'ri para hawi watobro wamhā, morī ré, ma tō aibâ norī hā ūsarina tineb zahuré, ūtob'a zahuré hā. Tawamhā te 'mahârâ zahuré, ãne:

— Dawihi nnihudu, ma'apé wa'āma aipé'ēzé na.

28 Tawamhā 'ri para u ma tō ãzé, Zezusi hā. Sétré wi, ma tō ūtob'a norī hā ūtēme aimasisi zahuré. Tawamhā Zezusi hā te sadanharī zahuré:

— E te asina ūumnhasi 'wa, te ato pese aba da hā.

Tawamhā asa te tâma nharī zahuré:

— Íhe, wa tō wasina ai'umnhasi ni, apito.

29 Tawamhā Zezusi hā ma tō ūfomo upi zahuré. Te duré tâma nharī zahuré:

— Asina ūumnhasi aba zéb zarina, wa za tō ato pese 'wa.

30 Tawamhā ma tō oto tito pese zahuré, aibâ norī hā. Ma tō duré sadawa uwati zahuré, ãne:

— Te aimi ūmanharī wě wa'aba zém na, dama ūwasu'u wa'aba õ di za. Tô'ā.

— ãne te sina sadawa uwati zahuré.

31 Tane nherē, oto neb zahuré wamhā, ma tō tisiwasu'u na te te ropé zahuré ropâ, Zezusi te te ūpese zahuré zém na.

Ūmreme'ō, Zezusi te te ūpesezé wasu'u

32 Tawamhā Zezusi te te ūto pese zahuré neb za'u si, ma tō aibâ hā we ūtēme dasiwi saprōni ni Zezusih i, wa'uburé ré wa, mreme'ō u'âsi 're ūhâimana mono hā. **33** Tawamhā Zezusi hā ma tō wa'uburé ma rob'ru, ūhawi watobro da, ūsiti. Te te tâma rob'rui wi, ma tō aibâ hā mreme' watobro. Taha wa, ma âma tatob'uzu za'ra ni. Te duré dasima nharī za'ra ni, ãne:

— Niwa, wa te ūmadâ'ā za'ra õ, ãne hā, Izarazéh nnihudu norī nhipti'ai 'remhā.

34 Tane nherē, ma tō parisezu norī hā taré ūwasédé hā āma hiri za'ra, ãne:

— Wa'uburé norī nhib'apito zadawa para, te õ hā wa'uburé hā te te dama 're anhamra, Satanasihi zadawa para. — ãne ma tō parisezu norī hā siwi wě'ō, Zezusi hā.

Zezusi hā da'āma ūsiwamrizé wasu'u

35 Tawamhā Zezusi hā ma tō datême 're mo, 'ri wa'otō mono bâ, te te dama 're rowahutu mono da, zudezu norī te, rowahutuzé mono bâ. 'Re ūhâimana u'âsi mono, da'āma 're ūsib'a'uwě mono zé wasu'u na te te dama 're rowasu'u, ūwasu'u'uwě na. Dahâzé mono bâ ma tō duré da'apse. Hâzé u'âsi wa, sib'aware na 're ūnomro mono norī zama te apese, Zezusi hā. **36** Tawamhā da'ahâ uptabi na te te da'ab'madâ'ā wamhā, ma tō Zezusi hā da'āma aiwamri tipé'ē na, pone'erebâ 'madâ'ā ãna 're ūnomro mono ne, robzei ãna 're dahâimana za'ra mono wa, 're dasipawpto waihu'u za'ra mono õ wa. **37** Tawamhā ūsiré 're ūwanomro mono norī ma, te tinhā, ãne:

— Amnho hā sa'ētē uptabi di, da te 're ī'ubumroi mono da hā. Tane nherē, sada hā da'umrore di, ī'ubumroi'wa da hā. ³⁸ Taha wa, ma'āpē tiwi 're rowaptērē u'āsi za'ra wa'aba mono, rob're tede'wai wi, romhuri'wa da hā we te te da'azatōrī da da'ahā na, rob're hā te te 're ubumro za'ra mono da. — Āne ma tō Zesusi hā da'āma romnhimiré'ē.

10

Zezusi hā tisiré 're īnomro mono norī te te īsatōrī za'ra zé wasu'u, daro mono bā

Marcusi 3.13-19; Rucasi 6.12-16

¹ Tawamhā Zezusi hā ma tō sitēme wazō hā, īsiré 're īwanomro mono norī zō, 12 na wahāiba norī zō. Wazō hārā za'ra wamhā, ma tō wama pisutu za'ra, īwaihu'u pese zarina īsadawa para, wa'uburé norī te te 're īdawamnarī za'ra mono hā wa te dama 're sāmra za'ra mono da. Duré īhāzé ré norī hā dahāzé mono bā īsadawa para, wa te 're dapese za'ra mono da, ma tō duré wama pisutu za'ra, duré hāzé u'āsi 're hāimana za'ra mono wa, 're īsib'uwa pese za'ra mono norī zama. ² Zezusi hā dero mono bā te za oto wazatōrī za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī hā, īsadawa para wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Tizadawa wasu'u'wa na, ma tō wanhisī za'ra oto, Zezusi hā. Wanhisī za'ra hā, āne: Sima na īsisi hā. Taha nhisi amo hā Pedru. Duré īno nhisi hā Ādérē na īsisi hā. Duré Ti'adu, duré Ti'aduhu no, Zuwā. Ta norī hā Zebedehe 'ra norī. ³⁻⁴ Duré Piripi, duré Batoromezu, duré Tome, duré wa hā Mateusi. Wa hā rob'uiprazé ubumroi'wa aré. Duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hā. Duré Tadezu, duré Sima aimawi hā. Ta hā ma tō aré dame 're hāimana, romanu norī zada, tirom hawi apā te te 're satōrī za'ra mono da. Duré Zudasi Icarizoti, Zezusi hā te te dama īhāiba nhomri da hā.

⁵ Tawamhā Zezusi hā te te wazatōrī za'ra da, ma tō āne wama roti za'ra, 12 na wahāiba norī ma hā:

— Zudezu'ō norī nhipti'ai u 're anomro aba mono õ di za. Duré samaritanu norī nhipti'ai u 'ri ntho'ōmo mono bā, 're asisisi aba mono õ di za. ⁶ Izarazéhē nnihudu norī u si te za 're anomro aba mo, pone'ērebā 'madâ'ā ūna, siwa'ru 're īnomro mono ne, 're īdahāimana za'ra mono norī u si. ⁷ Āne te za dama 're īrowahutu za'ra wa'aba mo: "Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb u hā romhuture di oto." ⁸ īhāzé ré norī hā te za duré 're īpese za'ra wa'aba mo. 'Re dadâ'ā za'ra mono nherē, te za duré 're īdahāiwa'utu za'ra wa'aba mo. ī'wa're ré norī zama te za 're īpese za'ra wa'aba mo. Wa'uburé hā te za dama 're īsāmra za'ra wa'aba mo. Wa'ābā ūna wa tō īwaihu'u pe hā aima sōmri za'ra wa'wa. Taha wa, wa'ābā ūna te za āne uburé dama ūna 're ī'uwaimrami wē za'ra wa'aba mo. ⁹ Rob'uiprazé īsapotore hā asiré 're 'wasari aba mono õ di za, ētē'ubuzi pré oru hā duré ētē'ubuzi'a prata zama. ¹⁰ Dama romhuri'wai ma, te za dasa hā da te tāma 're sōmri za'ra, tiwi sō robaba wa. Taha wa, nimomo 're anomro aba mono wamhā, romramizé hā asiré 're 'wasari aba mono õ di za. Duré ai'uza misire ré si te za 're anomro aba mo. Aipara'uza misire ré si te za duré 're anomro aba mo. Wedehu hā asiwazusizé hā misire te za duré asiré 're ī'wasari aba mo.

¹¹ — Nimomo daza'rui u 're anomro aba mono wamhā, asô 're ītob'uzu za'ra wa'aba mono norī u si te za 're asisisi aba mo. Tawamhā tame te za īsiré 're aihāimana za'ra wa'aba mo, 'ri tede'wai siré, nimomo 're anomro aba mono zéb u hā. ¹² Danhorōwa u 're asisisi aba mono wamhā, āne te za 're īdazawi za'ra wa'aba mo: "Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono." Āne te za 're īdazawi za'ra wa'aba mo. ¹³ Tawamhā danhorōwa u 're aihutu aba mono wi,

da te 're ai'mazasi wē za'ra wa'aba mono wamhā, 're ūsawi za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za rowē na 're hāimana za'ra, 'ri tede'wa norī hā. Duré da te 're ai'mazasi wē za'ra wa'aba mono ū wamhā, rowē na 're hāimana za'ra mono ū di za, 'ri tede'wa norī hā. ¹⁴ Duré nimomo darob u 're aihuutu aba mono wamhā, asō 're datob'uzu za'ra wa'aba mono ū wamhā, da te 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono ū wamhā, ta hawi te za 're aiwairébé aba mo. 'Re anomro aba mono zéb u, te za asisa'u aipara zapru hā 're ūtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dapo're ū na 're danomro mono wa, 'rāwi 're dasisāmri za'ra mono da. ¹⁵ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi 'Re ūhāimana u'āsi mono, da'āma ūsipo'ozéb āma hā Sodoma āma duré Domora āma 're ūdahāimana wasétē uptabi za'ra mono norī ma, te te ūrob'manharī pipa zém nhipai u, te za asō 're ūtob'uzu za'ra wa'aba mono ū norī hā te te tāma 're arob'manharī za'ētē. — Āne ma tô Zesusi hā wama waihu'u za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norī ma.

Zežusi te te ūsatōrī za'ra ma, za da te tāma 're ūrob'manharī wasétē za'ra mono zé wasu'u

Marcusi 13.9-13; Rucasi 21.12-19

¹⁶ Tawamhā Zežusi te duré wama rowasu'u za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norī ma:

— Ma'āpé ūwapari pese za'ra wa'aba. Pone'ērebâire, robzahi wa'wa u 're ūsisisi mono ne, wa za datēme asatōrī za'ra wa'wa. Taha wa, te za asimiza'rese 're anomro aba mo, wahi ne. Duré utu'u, mari ūwasédé hā te te 're i'manharī za'ra mono ū ne, te za 're anomro wē wa'aba mo. ¹⁷ Taha wa, te za 're asipibui pese za'ra wa'aba mo, dawi. Āté ni'wam norī hā te za te sima 're aiwē za'ra wa'wa, te te 're aiwaiuibui wa'aba mono da, zudezu norī ma roti'wa norī u, te te 're asimroi wa'aba mono da. Tawamhā ta norī hā te te siwi 're aiwē ū za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za duré ūsimirowhutuzéb āma da te 're ai'maipré'ē 'wa, romhā nhorō 'manharī na. ¹⁸ Duré ūāma si 're anomro aba mono wa, te za dama ūpire norī u da te 're asimroi wa'wa, zudezu ū norī nhib'apito norī u, te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te te siwi 're aiwē ū za'ra wa'aba mono da. Taha ré, ūsō 're aimasa aba mono ré, te za ūwasu'uwē na tāma 're ūwasu'u za'ra wa'aba mo, ūsib'a'uwē norī ma zama. ¹⁹ Tawamhā dama ūpire norī u, da te 're asimroi wa'aba mono wamhā, asimirosa'rata na asisōwa asina 're aihâtâ'ā za'ra wa'aba mono ū di za, niha tāma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zém na da hā. Da te aima 're ūropipa za'ra wa'aba mono zéb u, da te 're asimroi wa'aba mono wamhā, 'Re ūhāimana u'āsi mono te za te te aima 're sōmri za'ra wa'wa, niha tāma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. ²⁰ Tāma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, asī'uihā na asimirosa'rata na tāma 're aimreme zusi aba mono ū di za. 'Re ūhāimana u'āsi mono, Tipē'ēzani na te te aima 're ūwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za tāma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, danhib'apito norī ma.

²¹ — Da te 're ūzaze za'ra mono 'ru te, te za dasisānawāi uptabi nherē, da te dasima 're dahāiba nhomri za'ra, da te 're danhimroi mono da. Damama norī hā te za ti'ra ma, āne te te tāma 're rob'manharī wasétē za'ra, 'rāwim nherē. Duré da'ra norī hā timama uptabi da nherē, te za sada 're hāimana za'ra, te te dama 're hāiba nhomri za'ra mono da, da te 're simroi mono da, ūna me.

²² Uburé te za da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa, ūzazei'wa 're anomro aba mono wa. Tane nherē, asiptete sina ūne haré ūāma 're anomro u'āsi aba mono wamhā, te za asina 're ūwaimrami za'ra wa'aba mo, asō'reptu za'ra wa'aba zé hā. ²³ Tawamhā nimame 'ri nho'ōmo āma da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, da te aima 're 'manharī wasétē za'ra wa'aba mono wamhā, ta hawi te za 're aimani za'ra wa'aba mo, 'ri nho'ōmo amoi u 're anomro aba mono da.

Tô sena wa aimā waihu'u za'ra wa'wa. Izarazéhē nihudu norī nhipti'ai 're, 'ri wa'ōtō mono bâ ūwasu'uウェ na romhuri 'rāsatu za'ra wa'aba õ ré, wa za we dama ūsihā'i're apâ, dasiré ūpodo hâ.

24-25 — Romnhoré'wa norī hâ te te 're romnhoré za'ra mono ré hâ, pire na 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di, tâma ūromnhoré'wa norī ma hâ. Tane nherë, romnhoré hâ te te 're 'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhâ, zahadu wapsi te za tâma ūromnhoré'wa norī ne oto 're hâimana za'ra, aiwa. Duré te te dama 're ūromhuri za'ra mono norī hâ te te dama 're romhuri za'ra mono ré hâ, hâimana pire na 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di, tinhib'apito norī nhipai u hâ. Tane nherë, tipire zô te te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhâ, zahadu wapsi te za tinhib'apito ne pire na 're hâimana za'ra oto. ūruiwapari'wa norī hâ te Bezebu na te te 're ūnhisi za'ra, wa'uburé norī nhib'apito nhisi na. Äne te ta norī hâ te te ūtâma 're waséte za'ra. Taha wa, taha nhipai u te za duré te te aitâma 're waséte uptabi za'ra wa'wa, ūsiré 're anomro aba mono wa.

*'Re ūhâimana u'âsi mono si, da te dasima 're ūpipa za'ra mono zé wasu'u
Rucasi 12.2-7*

26 Tawamhâ Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norī ma:

— Taha wa, dama 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Uburé marî hâ upsibi na 're ūhâimana za'ra mono hâ zahadu wapsi te za suwa nhamra ni. Duré uburé marî hâ pi'uriwi 're ūhâimana za'ra mono hâ te za niwapsi waihu'u za'ra ni. **27** Uburé pi'uriwi te aimâ 're ūwaihu'u za'ra wa'aba mono hâ te za oto sô'awi dama âma 're ūrowasu'u za'ra wa'aba mo. **28** Dahâiba te te dawi 're ūsimroi mono norī ma hâ, tâma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za, dapë'êzani hâ te te dawi 're simroi waihu'u mono õ nherë. 'Re ūhâimana u'âsi mono si te za asima 're ūpipa za'ra wa'aba mo. Taha ma si waihu'u pese di, dahâiba hâ duré dapë'êzani zama, te te dawi 're ūl'a'uprosi mono zéb dâ hâ. **29** Sire wa'â hâ wa'âbâ syryre nherë, uburé Damama zadawa para õ nherë, 're si'utôrî mono da hâ, mare di, sire norī hâ. **30** Tane duré, aséré za'rata aba zama, tâma waihu'u pese di, 'Re ūhâimana u'âsi mono ma hâ. Simî'madâ'â pese uptabi di. **31** Sire hâ tâma sawi pese za'ra nherë, sire zawi nhipai u, tâma asawi uptabi za'ra wa'aba di, 'Re ūhâimana u'âsi mono ma hâ. Taha wa, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. — Äne ma tô wama rowasu'u za'ra Zezusi hâ, ūsiré 're ūwanomro mono norī ma hâ.

*Ze zusihi zazei'wa na 're ūdasiwasu'u za'ra mono zé wasu'u, ūsazei'õ'wa na zama
Rucasi 12.8-9*

32 Tawamhâ Zezusi hâ te duré wama rowasu'u za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norī ma:

— Ni'wam norī hâ ūzazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhâ, wa hâ wa za duré ūmama nho'a te 're awasu'u, ūzazei'wa na, hâiwa âma 're ūsâmra mono nho'a. **33** Tazahâ, ni'wam norī hâ ūzazei'õ'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhâ, wa hâ wa za duré ūmama nho'a te 're awasu'u, ūzazei'õ'wa na, hâiwa âma 're ūsâmra mono nho'a. — Äne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hâ.

*Ze zusihi âma dasina 're ūdasipo'o za'ra mono zé wasu'u
Rucasi 12.51-53; 14.26-27*

34 Tawamhâ te duré ūsiré 're ūwanomro mono norī ma rowasu'u za'ra, Zezusi hâ:

— E ti'ai u we ūmorî wa, te za ti'ab ré rowë na si dasiré 're dahâimana za'ra, simisutu. Mare di. Äne hâ ūtâma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Ti'ai u

we ūmorī wa, rowē na si 're dahāimana za'ra mono ū di za. Te za ūāma dasima 're dasiwanhizari. Te za duré ūāma 're dasi'wapé za'ra. ³⁵ Ti'ai u we ūmorī wa, te za da'ra si'aibā norī hā timama āma 're sitob'ru za'ra. Da'ra sipi'ō norī hā te za duré tina āma 're sitob'ru za'ra. Duré dasani'aba norī hā te za timaprebaba sipi'ōi āma 're sitob'ru za'ra. ³⁶ Āne te za dasisānawāi uptabi nherē, dasina 're danhitob'ru uptabi za'ra, 'rāwi dasiré 're dahāimana za'ra mono nherē.

³⁷ — Ni'wam norī hā te te 're ūzawi za'ra mono zém nhipai u, timama norī hā te te 're sawi pese za'ra mono wamhā, ūāma 're nomro waihu'u mono ū di za. Duré ni'wam norī hā ūzawi nhipai u ti'ra norī te te 're sawi pese za'ra mono wamhā, ūāma 're nomro waihu'u mono ū di za duré. ³⁸ Wedepo'o nhonhi'rāmi hā, daza'ozéb da, da te dasisada 're ūwasari mono ne, ni'wam norī hā da te 're simroi mono da nherē, sisawi āna ūzarina 're nomro mono wapsi, te za ūāma 're hāimana u'āsi za'ra. Ānei ū wamhā, ūāma 're nomro waihu'u mono ū di za. ³⁹ Ni'wam norī hā si'uihā na tihāimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhā, rowē ūsi'utōrī ū hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono ū di za. Ni'wam norī hā ūzarina 're nomro mono da, 're sihāiba zawi za'ra mono ū wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowē hā. — Āne ma tō wama rowasu'u za'ra, Zesusi hā.

*'Re ūhāimana u'āsi mono, za te te dama 're ūawa'ābā mono zé wasu'u
Marcus 9.41*

⁴⁰ Tawamhā te duré āne na wama rowasu'u za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norī ma:

— Ni'wam norī hā te te 're aiwaibui wē wa'aba mono wamhā, ta norī hā ai'u'ābā wa'aba te za te te siwi 're ūmrami wē. Ta norī hā te te siwi 're ūmrami wē mono wa, we ūzatōrī wa zama te za duré ūsiré te te siwi 're mrami wē. ⁴¹ Até ni'wa hā te za 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā āri wē, ūsada wasu'u'wa na te te waihu'u wa. Āne ni'wam norī hā te te 're 'manharī wē za'ra mono wamhā, tizadawa wasu'u'wa norī ma, za te te 're ūawa'ābā mono ne, te za 'Re ūhāimana u'āsi mono hā te te tāma 're awa'ābā aiwa, damrami wē 'wa norī ma hā. Até ni'wa hā te za duré 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina 're ūmorī wē uptabi hā āri wē, 're ūmorī wē uptabi na te te waihu'u wa. Āne ni'wam norī hā te te 're 'manharī wē za'ra mono wamhā, tinhimiroti 'madā'ā pese 'wa norī ma, za te te 're ūawa'ābā mono ne, te za duré 'Re ūhāimana u'āsi mono hā te te tāma 're awa'ābā aiwa.

⁴² — Até ni'wa hā te za ūzazei'wai ma, â wahâ hā tāma ū, te te hâ'rene da, ūsiré ūzazei'wa norī ma ūwamu ma, 're ūmorī na te te waihu'u wa. Āne hā ūzazei'wa norī hā marī 'rare na nherē, ni'wam norī hā te te 're pawaptob za'ra mono wamhā, 'Re ūhāimana u'āsi mono, za te te tāma 're ūawa'ābā mono zé hā te za te te sina 're uwaimrami za'ra. Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. — Āne ma tō Zesusi hā wama rowasu'u za'ra, daro mono bā te te ūwazatōrī za'ra zéb u hā.

11

Zuwā Batita hā Zesusihi u, tizadawa wasu'u'wa norī te te ūsatōrī za'ra zé wasu'u

Rucasi 7.18-35

¹ Tawamhā 12 na ūsiré 're ūwanomro mono norī ma, āne na te te wama roti za'ra pari wamhā, ma tō mo Zesusi hā, dama ūsāmrazém hawi, tamomo 'ri nho'omo mono bā te te dama rowahutu mono da.

² Tawamhā Zuwā Batita, dazazéb 're sāmra ré, ma tō Cristuhu wasu'u hā wapa, marī te te dama 're ūab'manharī wē mono zé hā. Te te wapari wamhā,

ma tō ūsiré 're ūnomro mono norī hā 'mazatōrī za'ra, Zezusi hā te te siwi 'mazadanharī da. ³ Āne ma tō siwi sadanha:

— E a hā Zuwā Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zō, wa za 're wanhimipari za'ra.

⁴ Tawamhā Zezusi hā te asa tāma nharī za'ra, āne:

— Mo oto apâ ai'aba'rēi wa'aba Zuwāhā u, marī hā ūwapari za'ra wa'aba zém na tāma rowasu'u za'ra wa'aba da, marī hā ūmadâ'ā za'ra wa'aba zém na zama. ⁵ Ītob'a norī hā to pese za'ra wa, ma tō apâ te te 're rob'madâ'ā za'ra. ūmorī'ō norī hā to oto para na 're nomro. Duré ūwa're ré norī hā ma tō 're pese za'ra. Hāiba wē na te oto 're nomro. Duré ūpo'reptō norī hā te oto 're simipari za'ra. Duré 're ūdā'ā za'ra mono norī hā ma tō duré apâ 're hāiwa'utu za'ra. ūwasu'u'wē hā ma tō duré ūsibrob'ō norī hā te te 're wapari za'ra. Āne na te za tāma ūrowasu'u za'ra wa'wa, Zuwāhā ma. ⁶ Ni'wam norī hā, wa hā 'Re ūhāimanā u'āsi mono zadawa para we ūmorī'na, 'rāwi ūāma 're siwawā za'ra mono ūwamhā, ta norī ma si tāma 're rowē uptabi za'ra mono di za. — Āne te tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

⁷ Tawamhā Zuwā Batitaha siré 're ūnomro mono norī hā apâ si'aba'rēi wamhā, ma tō Zezusi hā dama rowasu'u, Zuwā Batitaha hāimanazém na. Da'ahā na ūdasi'ubumroi mono norī ma, te āne tāma rowasu'u za'ra:

— Zuwā hā a'ubuni wi 're sāmra mono ré, ma tō ūtēme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. E tawamhā du teihī 'rāihā hā unaware wa, rowa'u te te 're ūhāpā za'ra mono ne, Zuwā Batita hā roti da, sib'unware na 're hāimanā mono wa, ma tō ūtēme 're anomro aba mo. Mare di. Ta hā roti da, siptete na ma tō 're hāimanā. ⁸ E uza wē na 're si'uza mono wa, ma tō ūtēme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Mare di. Uza wē na 're si'uza mono ūdi. Uza wē 're ūnomro mono norī hā, te danhib'apito nhorōwā ūma si 're si'ubumro, 'ri 'rāihā ūma si. ⁹ Ma'āpē, ūma wasu'u za'ra wa'aba za. E 'Re ūhāimanā u'āsi mono zadawa wasu'u'wai wa, te ūtēme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Tane tō. Ū hā uburé ūwana 'Re ūhāimanā u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī nhipai u te pire na 're hāimanā, Zuwā hā. ¹⁰ Duré ūhā ma tō 'Re ūhāimanā u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā āne ūma rob'ui'érē, Zuwāhā ūma, 'Re ūhāimanā u'āsi mono mreme na: "Ūzadawa wasu'u'wa, wa za aiwana satō, te te asō ropese mono da." Āne duré ūhā 'Re ūhāimanā u'āsi mono mreme na rob'ui'érē, ūbaihā na hā. ¹¹ Tō sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Uburé ūwana 're ūnomro mono norī hā te te siwi ūma wabzu za'ra ūdi Zuwā Batita hā, ūsimiromhuri pire na hā. Tane nherē, 'Re ūhāimanā u'āsi mono te te 're ūda'azawi mono zéb zarina te te 're ūda'apawapto mono zé hā, hāiba ré ré, te te waihu'u ūdi za, Zuwā Batita hā. Ni'wam norī si, 'Re ūhāimanā u'āsi mono nhib'a'uwē norī si te za te sine 're waihu'u za'ra, ūuirī na. Taha wa, ta norī hā te za pire na 're hāimanā za'ra, Zuwā Batitaha nhipai u. Duré ni'wam norī hā 'Re ūhāimanā u'āsi mono nhib'a'uwē norī hā, ūsiré norī ma, wapu na 're hāimanā za'ra mono nherē, te za pire na 're hāimanā za'ra, Zuwā Batitaha nhipai u, ta norī si ūuirī na te te sine 're waihu'u za'ra mono wa za, 'Re ūhāimanā u'āsi mono te te 're ūda'apawapto mono zé hā. ¹² Zuwā Batita hā, 'Re ūhāimanā u'āsi mono te te dama 're ūsadawa wasu'u mono zém na te te dama ūma ūsānā'ratazém hawim haré, te oto ni'wam norī hā sib'ru na 're hāimanā za'ra, 'Re ūhāimanā u'āsi mono hā da'āma 're sib'a'uwē mono tō da. Da te dasima 're wē za'ra mono nherē, te ta norī hā te te dawi 're ro'wa'rutu za'ra, 'Re ūhāimanā u'āsi mono hā ūma 're sib'a'uwē za'ra mono tō da. ¹³ Zuwāhā wana ré hā, ma tō 'Re ūhāimanā u'āsi mono zadawa wasu'u ūrata 'wa norī hā te te ūma 're rob'ui'érē za'ra Mozésihi zama, 'Re ūhāimanā

u'âsi mono, za da'âma 're ïsib'a'uwe mono zé wasu'u na hâ. ¹⁴ Tawamhâ ïsimirowasu'u za'ra na, 're saze za'ra wa'aba mono wamhâ, taha zarina te za duré ãne 're ïsaze za'ra wa'aba mo, Eriasi ti'ai u za we ïmorî na Zuwâ te te ïwasu'u na hâ. ¹⁵ Asimipari pese aba wamhâ, ma'apé ïwapari pese za'ra wa'aba.

¹⁶⁻¹⁷ — E'wai ãma, wa za oto romnhimiré'é, ãhâna 're ïdahâimana za'ra mono norî ãma hâ. Ai'uté norî ãma, wa za simiré'é. 'Ri nhi'riti wa, rowedezéb ãma si'ubumroi ré, te za ãne si'mahârâ za'ra, ai'uté norî hâ: "Wa norî hâ wa tô aima rowamreme za'ra wa'aba ni aré, dasina damro wa, rowamremezém na. Tane nherê, ãma ato za'ra wa'aba õ di. Duré da te dasina 're ti'a za'ra mono wa, rowamremezém na wa tô aré aima rowamreme za'ra wa'aba ni. Tane nherê, wame aïry'ry wa'aba õ di." ãne te za si'mahârâ za'ra. ãne wa tô ai'uté norî ãma simiré'é, ãhâna 're ïdahâimana za'ra mono norî hâ. ¹⁸ Duré Zuwâ Batita hâ te te dama 're sadawa wasu'u mono ré, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'madâ'â sina ma tô sai ãna te te 're romhuri, misi bâtâ na. Duré uwa 'ru 'râi wa'u hâ te te dame 're hâsi mono õ di. Taha wa, ma tô da te tâma 're nharî wasétê za'ra. ãne ma tô da te tâma 're nharî za'ra: "Ô hâ wa'uburé te te 're pibui u'âsi." ¹⁹ Duré wa hâ ti'ai ãma dasiré ïpodo hâ wa ïto sina dasiré 're ïsa, dasazém na. Uwa 'râi wa'u ïsé hâ wa duré te dame 're hâsi. Taha wa, ma tô ãne na da te ïma 're nharî wasétê za'ra: "Ma'apé 'madâ'â za'ra wa'aba. Ôhôta te aibâ hâ sa za'êtê na 're sai u'âsi. Ta hâ uwa 'ru 'râi wa'u zei'wa duré. Rob'uiprazé ubumroi'wa norî siwadi ta hâ, uburé siwa'ru 're ïdanomro mono norî siwadi." ãne ma tô da te ïma 're nharî wasétê za'ra. Ni'wam norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're nomro mono wamhâ, te za marî ïwê si te te 're 'manharî u'âsi za'ra. ãne wa, te za ïwaihu'u pese za'ra wa'wa, tô sena 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti ïwê uptabi na hâ. — ãne ma tô Zesusi hâ dama rowasu'u.

²⁰ Tawamhâ nima niwîmhâ 'ri wa'ôtô mono bâ 're ïdahâimana za'ra mono norî hâ dawasétê wi 're dasipizari za'ra mono õ wa, ma tô Zesusi hâ siwi dawë'õ, tiwaihu'u pese na marî dama l'manhari waihu'u'õ hâ tamep si te te dama 're ab'manhari wê u'âsi mono nherê.

²¹ ãne te 'ri wa'ôtô ãma ma tinha Zesusi hâ, 'ri wa'ôtô 're, 're ïdahâimana za'ra mono norî ma:

— Corazi na 'ri wa'ôtô nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, Besada na 'ri wa'ôtô nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî ma zama. Marî dama l'manhari waihu'u'õ hâ asõ'a za'ra wa'aba, te 're l'ab'manhari wê mono ne, Tiru ãma 'ri nho'õmo ãma, duré Sido ãma 'ri nho'õmo ãma 're ïdahâimana za'ra mono norî nho'a, te dama 're ab'manhari mono 'wa'âhâ, duré te aré ta norî hâ 're sipizari za'ra, tiwasétê wi. Tiwasétê wi 're ïsipizari za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da, te aré 'ru'a hâ ti'râ nhisiwi te 're sa'wari za'ra. Te duré aré sa'u ïhâiro na 're si'uzá za'ra. ²² Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma ïsipo'ozéb ãma hâ Tiru ãma duré Sido ãma 're ïdahâimana wasétê za'ra mono norî ma, te te ïrob'manhari pipa zém nhipai u, te za te te 're aihâ za'ra za'êtê za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. ²³ Duré Capana'u ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hâ e danhipai u aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ma tô asina 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo. Ropipa u si, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te 're asâmra 'wa, dapé'ë 're dadâ'â u'âsi ne 're ïdahâimana za'ra mono zéb u. Marî dama l'manhari waihu'u'õ hâ asõ'a za'ra wa'aba, te dama 're l'ab'manhari wê mono ne, duréihâ Sodoma ãma 're ïdahâimana wasétê za'ra mono norî hâ te ãma 're pawaptob za'ra mono 'wa'âhâ, aré si'utõrî õ di, ta norî hâ. Rowë

na te aré 're hâimana u'âsi za'ra. ²⁴ Niwapsi 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ da'âma ïsipo'ozéb âma hâ Sodoma âma 're ïdahâimana wasété za'ra mono norí ma, te te irob'manharí pipa zém nhipai u, te za te te 're aihâ za'ra za'ëtê za'ra wa'wa, tô sena. — Âne ma tô Zezusi hâ dama waihu'u, Capana'u âma 're ïdahâimana za'ra mono norí ma hâ.

²⁵ Tawamhâ Zezusi hâ te duré Timama ma mre:

— ïmama, a hâ Danhib'apito uptabi, hâiwa âma zama, ti'ai âma zama. A hâ ma tô rowaihu'u pese 'wa norí wi 're ï'anrito mo, roti ïwë hâ te te waihu'u za'ra tô da. Rowaihu'u prâi 'wa na 're ïhâimana za'ra mono norí ma si, ma tô marí ïwë hâ 're ï'awaihu'u mo. Taha wa, wa ai'âma ïwata, asôpru wa. ²⁶ Tane tô, ïmama, Asima 're ï'awë mono zéb uwaibaba si, ma tô ò norí ma si 're ï'awaihu'u mo. — Âne Zezusi hâ ma tô Timama ma mre.

²⁷ Taha wa, te duré wama nharí za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norí ma:

— ïmama ma tô ïma waihu'u, uburé 're ïhâimana mono zéb hâ. Ni'wam norí hâ si'uihâ na te te 're ïwaihu'u za'ra mono ò di, 're ïhâimana mono zém na hâ. ïmama si ma tô ti'ra na ïwaihu'u pese, 're ïhâimana mono zém na hâ. Duré dasi'uihâ na ïmama, da te 're waihu'u za'ra mono ò di za. ïwétési wa tô ïmama hâ waihu'u pese, 're ïhâimana mono zém na hâ. Te ïsima 're ï'awë mono zéb uwaibaba si, wa za ni'wam norí ma si te 're awaihu'u, ta norí zama ïmama hâ te waihu'u za'ra da, 're ïhâimana mono zém na hâ. — Âne ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hâ.

²⁸ Tawamhâ Zezusi hâ te oto uburé dama tinhâ, âne:

— Marí ïpire, da te 're 'wasari mono wamhâ, te za 're dazadâ'â wairébé. Tane te duré a norí wa'wa hâ 're asiwatu u'âsi za'ra wa'aba mo, dama rowahutu'wa norí nhimirowasu'u hâ 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono da newa. Tane nherë, asina 're uwaimrami waihu'u za'ra wa'aba mono ò di za. Âne hâ uburé 're aihâimana za'ra wa'aba mono norí hâ ma'âpé we ïzô 're asôpré u'âsi aba mono. We ïzô 're asôpré u'âsi aba mono wamhâ, wa za te 're aipé'ë nomri za'ra wa'wa, 're asiwatu za'ra wa'aba mono tô da oto. ²⁹ Wa hâ ïpé'ë na ïnhimizawi pese uptabi di. Atâma ïhâimanazé hâ. Taha wa, ma'âpé ïâma 're sasõmri za'ra wa'aba mono, ïâma 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. Tawapsi te za aipé ï're aima 're simi'wara 'wa. ³⁰ Marí ïwapure, da te 're 'wasari mono wamhâ, 're ïdazadâ'â wairébé mono ò ne, te za aipé'ë wapu na 're anomro aba mo oto, ïnhimiroti zarina si.

12

*Zudezu norí wa'utuzé wasu'u
Marcusi 2.23-28; Rucasi 6.1-5*

¹ Tawamhâ wa norí hâ sabadu na wa tô ro'rahâri za'ra ni Zezusi norí hâ, buru nho wa'wai baba, zudezu norí te, romhuri zahârizém na. Tawamhâ ïsiré 're ïwanomro mono norí hâ mrapt te, wa tô aro 'râ ne hâ da te 're ïzuri mono hâ wa te wasima 'rânhinâri tridu 'râ hâ, wa te huri mono da. ² Tawamhâ parisezu norí hâ te te âma wa'madâ'â za'ra wamhâ, Zezusihî ma, te nharí za'ra, âne:

— E 'madâ'â za'ra âna, asiré 're ïnomro mono norí hâ. Ta norí hâ ma tô aro 'râ ne hâ te te sima 'rânhinâri, sabadu na wawa'utuzém na nherë. Taha wa, wahi'rata nhimiroti hâ ma tô âma upa za'ra, dawa'utuzé bâtâ na romhuri, wa te dawi 're ïsawi za'ra mono zém na roti hâ.

³ Tawamhâ Zezusi hâ te asa tâma nharí za'ra:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'éré hā 're sôré za'ra wa'aba mono ã bâ, te te ūrob'manhârîzém na tisiré norí me, mra te te simroi wamhâ. ⁴ 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, ma tô ãzé, apito Dawi hâ. Sétré wamhâ, ma tô 'mai'rê, ïl'u'ëne hâ. ïSîré norí zama ma tô tihu, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, aré da te ïsa'ra hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô pisutu aré, da'âma romhuri'wa norí si l'u'ëne hâ te te 're huri mono da, sasedoti norí si. Tane nheré, ma tô 'mai'rêne za'ra, Dawi norí hâ. Te te 'mai'rêne za'ra nheré, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te siwi wë'ô za'ra õ di, ta norí hâ. ⁵ E sasedoti norí wasu'u zama, 're sôré za'ra wa'aba mono õ di duré, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ūrob'ui'éré na hâ. Ta hâ ma tô 're ïsôré za'ra wa'aba mo, tô. Taha wa, te za oto ãma ïwaihu'u pese za'ra wa'wa. Duréihâ ta norí hâ ma tô te te 're romhuri za'ra sabadu na, dawa'utuzém na nheré, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb ãma. Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ romhuri zahârizém na romhuri hâ te te dawi sawi nheré, te te 're romhuri za'ra mono wamhâ, ïwasédé hâ te te ãma 're sa'ra mono õ di ta norí ãma hâ, dawa'utuzém na te te 're romhuri za'ra mono nheré. ⁶ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ïnhimiroti hâ pire uptabi di, duréi roti ma hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma da'âma romhuri'wa norí hâimnazém na, danhimiroti ma hâ. ⁷ Duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hâ ma tô ãne na rob'ui'éré ïbaihâ na hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono mrême na: "Asimizama hâ ïma 're ïzata za'ra wa'aba mono zô, 're ïnhimipari mono õ di oto. Asimizama pese zarina da'âma 're aiwamri za'ra wa'aba mono da si, wa ïsima te 're aiwë za'ra wa'wa oto." ãne hâ ãma waihu'u za'ra wa'aba wamhâ, aré ïwasédé hâ ãma sa'ra wa'aba õ di, ïSîré 're ïnomro mono norí ãma hâ, marí ïwasédé hâ te te 'manharî za'ra õ wa, â bâtâ na. ⁸ Wa hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu, dasiré ïpoto da, ti'ai ãma. Taha wa, dama ïpire di, romhuri zahârizém na roti hâ te dama 're ïapisutu mono zéb da hâ. — ãne ma tô Zezusi hâ tâma siwasu'u za'ra, parisezu norí ma.

Aibâ ïsimizu'râ're hâ Zezusi te te ïpesezé wasu'u Marcus 3.1-6; Rucasi 6.6-11

⁹ Tawamhâ Zezusi hâ ta norí hawi morí wamhâ, zudezu norí te, rowahutuzéb u ma tô ãzé. ¹⁰ Tame te aibâ hâ nhamra, ïsimizu'râ're hâ. Tawamhâ ni'wam norí hâ ma tô sima wë za'ra, duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ūrob'ui'éré na hâ sabadu na romhuri zahârizém na roti hâ, te te ãma upai wa, Zezusihî ãma ïwasédé hâ te te ãma hiri za'ra da. Ma tô ãne siwi ãma sadanha, Zezusi hâ:

— Dawa'utuzém na dapesezé hâ romhuri zahârizém na hâ, e Mozésihi nhimi'ui'éré zarina. — ãne te ãma siwi sadanha.

¹¹ Tawamhâ asa te tâma nharî za'ra, Zezusi hâ:

— Pone'ërebâ hâ aima 'mai'hâimana aba wamhâ, ab're 'rehâ wa, aiwi 'maiwapta'â aba wamhâ, e te aré ï'maiwazere 'wa, 'manho'reptui aba da hâ. Te aré tô ï'maiwazere 'wa, romhuri zahârizém na 'maiwapta'â nheré, pone'ërebâ hâ. ¹² Duré, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ pone'ërebâ te te 're azawi pese mono nheré, pone'ërebâ zawi nhipai u, tâma dazawi uptabi di. Taha wa, sabadu na romhuri zahârizém na ni'wam norí hâ marí te te dama 're 'manharî wë za'ra mono wamhâ, duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina, te za tô te te 're 'manharî za'ra, te te ãma 're upa za'ra mono ãna, ta norí hâ. — ãne te tâma rowasu'u za'ra, Zezusi hâ.

¹³ Tawamhâ ïsimizu'râ're ma, te duré tinha, Zezusi hâ:

— Ma'ãpé, asimizu wahutu.

Tawamhā ma tō tinhimizu hā wahutu, aibā hā. Te te wahutu wamhā, awa'awi ma tō tinhimizu pese apâ. Īsimizu amo ne, wē di oto.

¹⁴ Tawamhā te te pese pari, ma tō parisezu norī hā wairé, te te sima āma roti za'ra da, Zesusihi āma, da te dasiwi wîrī da, īsadawa parab za'ra.

'Re īhāimana u'āsi mono hā tāma romhuri'wa da, Zesusi te te īpisutuzé wasu'u

¹⁵ Tawamhā Zesusi hā ma tō sina waihu'u, parisezu norī te te sima āma īroti za'ra zé hā te te siwi wîrī da. Taha wa, ma tō īhawi timorī za'ra. īhawi morī za'ra wamhā, da'ahā na ma tō īsarina ai'aba're ni. Tawamhā daro mono bā 're morī ré, ma tō uburé dahâzé ré hā da'apese, Zesusi hā. ¹⁶ Te te da'apese parimhā, ma tō duré sina da'azadawa uwati, da te dasina 're wasu'u za'ra mono tō da. ¹⁷ Āne ma tō Zesusi hā sina da'azadawa uwati, duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na, Iza'iza hā īsadawa wasu'u 'rata 'wa te te āma īrob'ui'érrezé hā te te āma uwaimrami da. Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'éré hā:

¹⁸ "Āhāta te īpisudu īma romhuri'wa da, te 're īsawi pese mono hā. Taha āma si wa āma 're ītoi u'āsi.

Taha ma, wa za īpē'ēzani hā tāma tisō. Tawamhā daro mono bā te 're īda'anho'reptui mono zé wasu'u na te za te dama 're rowasu'u, da te 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā.

¹⁹ Ta hā awa'awi te te dama 're anharī mono õ di za. Āma 're īdawata za'ra mono zéb da hā, mreme 'rāihā na te te dama 're rowasu'u mono õ di za, sō'awimhā.

²⁰ Duré, buru teihi hā sihâpâ na 're simasa mono wamhā, e te za da te 're si'ē. Mare di. Taré te za da te 're wahutu za'ra, wahu na apâ 're simasa mono da. Tane duré, sib'aware na īāma 're īnomro mono norī ma, te te tāma 're rob'manhari'wasétē za'ra mono õ di za, ta hā. Duré īro'ore hā ro'o nhib'aware nherē, da te 're īsimroi mono õ ne, sib'aware na īāma 're īnomro mono norī ma, te te tāma 're rob'manhari'wasétē za'ra mono õ di za duré. Ta norī āma te za 're siwamri u'āsi za'ra. Tawamhā nimahā na si te za oto īsimipawapto wē zéb zarina, da te 're waihu'u za'ra, dapoto mono bā, te 're īda'anho'reptui mono zém na hā, īsitob'ru norī hā te te dawi 're ro'wa'rutu u'āsi za'ra mono nherē, da te 're waihu'u za'ra mono tō da, te 're īda'anho'reptui mono zé wasu'u hā.

²¹ Tawamhā daro mono bā te za tō sena sô 're danhimipari za'ra, te te 're īda'anho'reptui mono zéb zō."

Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'éré hā, Zesusihi āma hā.

Bezebuhi wasu'u

Marcusi 3.20-30; Rucasi 11.14-23

²² Tawamhā Zesusihi tēme, ma tō aibā hā dasiwi saprōni ni, wa'uburé te te 're pibui u'āsi mono wa, ītob'a hā duré īmreme'õ hā. Tawamhā Zesusi hā ma tō pese. Te te pese parip si, ma oto mreme watobro, apâ. Te te rob'madâ'ā wē di duré, aibā hā. ²³ Tawamhā da'ahā na ma āma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, te dasima nharī za'ra ni, āne:

— Ātē õ hā apito Dawihi nnihudu, sô 're īwanhimipari za'ra mono. — Āne te dasima āma romnomri za'ra ni.

²⁴ Tawamhā āne na parisezu norī te te dawapari za'ra wamhā, ma tō sima nharī za'ra, āne, ta norī hā:

— Ŏ hā Bezebuhi zadawa para, ma tō wa'uburé hā te te dama 're anhamra, wa'uburé norī nhib'apito zadawa para. Bezebu hā tiwaihu'u pe hā te te tāma 're sōmri mono õ 'wa'âhā, aré te te dama 're anhamra waihu'u mono õ di,

wa'uburé hā. — Āne ma tō parisezu norī hā Zezusihi nhimiromhuri na sima rowasu'u za'ra.

²⁵ Tawamhā te te āma ūrosa'rata wasétē za'ra na, ma tō sina waihu'u za'ra, Zezusi hā. Taha wa, te āne tāma āma romnhimiré' e za'ra:

— Danhib'apito nhib'a'uwe nherē, oto sisada 're simasa mono wamhā, te aré 're si'uprosi. Duré 'ri nho'ōmo āma 're īdahāimana za'ra mono norī hā sisada 're hāimana za'ra mono wamhā, te aré 're si'uprosi. Duré dasisānawā nherē, rāwi dasisada 're dahāimana za'ra mono wa, 're dasi'wapé za'ra mono wamhā, te aré 're dasi'uprosi, rāwim nherē. ²⁶ Tane duré, wa'uburé norī hā Satanasihi nhib'a'uwe, simisutu 're hāimana za'ra mono nherē, dapē'ē hawi 're wairébē mono da, te te sima 're rob'ru za'ra mono wamhā, te aré sisada 're hāimana za'ra, wa'uburé norī hā. Tawamhā sisada 're sipo'o za'ra mono wa, te aré wara sina 're si'utōri, Satanasihi nhib'a'uwe norī hā. Āne, īma īnhari za'ra wa'aba zéb zarina, Bezebuhi zadawa para, wa'uburé te dama 're anhamra mono 'wa'āhā, rāwim nherē, te aré tō sisada 're simasa. Taha zarina, te aré tō ta norī hā 're si'uprosi. ²⁷⁻²⁸ Ma tō īma īnhari za'ra wa'wa, Bezebuhi zadawa para wa'uburé te dama 're ī'anhamra mono na. Asiré norī hā bété. E 'wa sadawa para, te bété wa'uburé norī hā te te dama 're sāmra, ta norī hā. E Bezebuhi zadawa para. Mare di. E Bezebuhi zadawa para wa'uburé te te dama 're īsāmra mono na, ma tō dama 're īwasu'u za'ra wa'aba mo. Mare di. Āne na dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, ma tō āma īupa za'ra wa'wa, īma īnhari za'ra wa'aba zém na hā, Bezebuhi zadawa para, wa'uburé te dama 're ī'anhamra mono na. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani zadawa parap si, wa tō te dama 're anhamra, wa'uburé hā. Taha zarina si, te za oto īwaihu'u za'ra wa'wa, tō sena 'Re īhāimana u'āsi mono, ai'āma 're īsib'a'uwe za'ra wa'aba mono zéb da, te te āma īsāna'rata na hā.

²⁹ — Ni'wa hā aibā īsiptete nhorōwa u sébré wamhā, te te sima pawasisi õ ré, īsimarī hā te te tiwi ubumroi waihu'u õ di za, aibā īsiptete wi hā. Te te sima pawasisi wapsi, te za īsimarī hā tiwi ubumro oto, 'ri 're tāma īromnhimi'wara hā.

³⁰ — Ni'wam norī hā īwē'wa 're nomro mono õ wamhā, ta norī hā te īzada 're hāimana za'ra. Duré ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono u, te 're īda'anhimroi mono ne, te te 're danhimroi mono õ wamhā, ta norī hā te 'Re īhāimana u'āsi mono nhti, te te 're dazatōri za'ra. ³¹ Taha wa, wa za duré āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Dawasédé hā da te 're 'manharī za'ra mono nherē, duré 'Re īhāimana u'āsi mono āma da te 're wasétē za'ra mono nherē, dawasétē na tāma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhā, tāma waihu'u pese di, dawasédé hā te te dama 're ī'apari mono zéb da hā, te te oto da'āma 're ab'madā'ā tō mono da. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani āma, da te 're wasétē za'ra mono wamhā, taha na dawasédé hā te te dama 're apari mono õ di za oto. Te za te da'āma 're ab'madā'ā u'āsi, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ³² Duré ni'wam norī hā dasiré īpoto āma te te ī'āma 're wasétē za'ra mono wamhā, oto tiwasétē na 'Re īhāimana u'āsi mono ma, 're siwasu'u za'ra mono wamhā, tāma waihu'u pese di, āne hā īwasédé hā te te tāma 're pari za'ra mono da, te te oto āma 're 'madā'ā tō za'ra mono da. Tane nherē, ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani āma te te 're wasétē za'ra mono wamhā, te za õhō na īwasédé hā te te āma 're 'madā'ā u'āsi za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. — Āne na ma tō tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

*Rowede īwē wasu'u, rowede īwasétē wasu'u me
Rucasi 6.43-45*

³³ Tawamhā Zezusi hā ma tō duré tāma romnhimiré' é za'ra, rowede īwē na. Rowede īwasétē na ma tō duré tāma romnhimiré' é za'ra, parisezu norī āma. Āne te tāma āma romnhimiré' é za'ra, parisezu norī ma:

— Rowede hā wē wamhā, te za 're 'rāi wē u'āsi za'ra. Rowede hā wasétē wamhā, te za duré 're 'rāi wasétē u'āsi za'ra. Rowede, 're īrā za'ra mono zéb zarina te za āma waihu'u za'ra ni, rowede īwē na, duré rowede īwasétē na hā. ³⁴ A norī wa'wa hā te wahi ne 're anomro aba mo. Dapē'ē 're, da te 're īrosa'rata za'ra mono zéb zarina te za 're damreme zusi. Taha wa, aiwasétē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, marī īwē na 're aimreme zusi waihu'u aba mono õ di. Aipē'ē 're, 're īrosa'rata wasétē za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te marī īwasétē na si 're aimreme zusi aba mo, a norī wa'wa hā. ³⁵ Ni'wa hā 're morī wē wamhā, tipē'ē 're tinhimirosa'rata wē hawim na te za 're mreme wē u'āsi. Duré ni'wa hā 're morī wasétē wamhā, tinhimirosa'rata wasétē hawim na te za duré 're mreme wasétē u'āsi.

³⁶ — Tō sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re īhāimana u'āsi mono, za da'āma īsipo'ozéb āma hā dahāiba mono bā te za tāma tasiwasu'u za'ra ni, rosa'rata āna marī īwasétē na te te dama 're īnharī za'ra mono zém na hā.

³⁷ Taha wa, ti'ab ré uburé marī na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā aima rowairébé za'ra wa'wa, za da'āma īsipo'ozéb āma hā. Ti'ab ré, marī īwē na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina si, te za aiwēsāmri za'ra wa'wa. Duré, marī īwasétē na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina si, te za siwi aiwē'ō za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

— Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u sirōmo za'ra, parisezu norī ma.

Zonahā wasu'u, apito Saromahā wasu'u me

Marcusi 8.11-12; Rucasi 11.29-32

³⁸ Tawamhā parisezu norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na rob'u'i'eré na dama rowahutu'wa norī me, ma tō Zezusihī ma, nharī za'ra, āne:

— Rowahutu'wa, wa wasima wē za'ra ni, marī dama ī'manharī waihu'u'ō hā aiwaihu'u pese na wanho'a 'manharī da, wa te 'madā'ā za'ra da, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para dama 're ī'ab'manharī mono na, sena na wa te āma aiwaihu'u za'ra da. — Āne te Zezusihī wi waptērē za'ra, ta norī hā.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhā Zezusi hā te asa tāma nharī za'ra, āne:

— Nimosi aipoto té wa'aba mono hā, ī'hāimana wasétē za'ra wa'wa. 'Re īhāimana u'āsi mono zō 're asimipari za'ra wa'aba mono zahā, ma tō īwi īwaptērē za'ra wa'wa, marī dama ī'manharī waihu'u'ō hā te 'manharī da, asō'a za'ra wa'aba, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para, te dama 're ī'ab'manharī mono na sena na īwaihu'u za'ra wa'aba da. Tane nherē, te 'manharī õ di za, āhāna. Āne si wa za a'ā aima waihu'u za'ra wa'wa. Duréihā Zona hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā si'ubdatō ma tō bādā hā āma ai'utō, tebe īsa'ētē di'i 're, hāimana ré hā. Taha parimhā, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā sō'reptu. Ā zada're u ma tō īrē 'rāiwatobro, rob u, tebe hā, Zonahā ré. Tane duré, wa hā dasiré īpodo hā si'ubdatō bādā hā te za ī'āma ai'utō, īdā'ā wa, ab're 're īnomro ré hā. Taha parip si, wa za duré hāimana u'āsi mono, za da'āma īsipo'ozéb āma hā, duréihā Niniwé na 'ri ntho'ōmo nhisi āma 're īdasi'ubumroi mono norī hā te za asada tihāimana za'ra wa'wa, aiwasédé hā te te ai'āma hiri za'ra wa'aba da, 'Re īhāimana u'āsi mono ntho'a. E marī wa. Duréihā Zona hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhā, ma tō te te 're wapari za'ra. Taha wa, ma tō ta norī

hā tiwasétē wi 're sipizari za'ra. Zonahā nhimiroti hā pire nherē, īsipai u īnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherē, a norī wa'wa hā īzaze za'ra wa'aba õ di, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina we atēme īmorī aba na hā. Taha wa, te za tō īuwaibaba aiwasédé hā ai'āma sa'ra wa'wa, Niniwé âma 're īdasi'ubumroi mono norī hā. ⁴² Niwamhā 'Re īhāimana u'âsi mono, za da'âma īsipo'ozéb âma hā, duréihā danhib'apito sipi'õ hā Saba na romnhisi âma te te 're īda'ab'madâ'â mono hā te za duré asada tihāimana 'wa, aiwasédé hā te te ai'āma hiri za'ra wa'aba da, 'Re īhāimana u'âsi mono nho'a. E marī wa. Ta hā duréihā romhā uptabi nherē, ma tō wi, apito Saromahā u, īsimiroti hā te te wapari da, īsimiroti hā dahāimanazém na rowaihu'u na hā wē uptabi wa. Taha nhimiroti hā pire nherē, īsipai u īnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherē, īnhimiroti hā aima wapari ze za'ra wa'aba õ di. Taha wa, te za tō īuwaibaba aiwasédé hā ai'āma hiri za'ra wa'wa, danhib'apito sipi'õ hā.

Wa'uburé norī, da'âma 're īsōrōwa za'ra mono zé wasu'u Rucasi 11.24-26

⁴³⁻⁴⁴ — Åne wa za duré aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Åté wa'uburé hā te za aibā hawi 'maiwatobro. Watobro wamhā, a'ubuni wi te za 're mo, rob'rē na. Tawamhā dazô 're rītī baba mono wa, nimomo wa'utu õ wa, te za sima tinhā: "İnhorōwa 'rata u, wa za apâ mo, âma 're īnhorōwa u'âsi mono da oto, īpē'ë 'remhā." Åne te za sima tinhā. Tawamhā apâ te za oto mo, aibâ u, īpē'ë 're apâ sébré da. Tawamhā īhawi watobro haré, te aré hâiba baba na 're hâimana, 'ri hā baba na 're simasa mono wa, 'ri 're wa'wa su'u na 're īsimasa mono ne, duré 'ri paramhā robzra'ra wē u'âsi 're īromnhimi'wara mono ne. Taha wa, wa'uburé ma, wē di, aibâ hā apâ âma 're īsōrōwa mono da hā. ⁴⁵ Tawamhā tisiré norī zō te za mo wa'uburé hā, si'u âma 're sōrōwa za'ra mono da. Tawamhā te za ītēme âwisi za'ra, 7 na īhâiba za'ra hā īsipai u īwasétē uptabi za'ra hā. Tawamhā siré te za tō âma 're sōrōwa za'ra, aibâ âma. Aibâ ma, tâma rowē prâ ti aré, wa'uburé misi, âma 're sōrōwa mono ré hā, īpē'ë 'remhā. Ahâ na oto īwa 're hâimana za'ra mono wa, tâma rowē õ uptabi di oto. Tane duré, a norī wa'wa hā aima 're rowē prâ za'ra wa'aba mono di aré. Tane nherē, aiwasétē wi 're aipizari za'ra wa'aba mono newa, zahadu īzazei âna 're aihâimana wasétē u'âsi za'ra wa'aba mono wa, aima 're rowē õ uptabi za'ra wa'aba mono di za oto. — Åne ma tō Zezusi hā tâma waihu'u za'ra, parisezu norī ma, rowahutu'wa norī ma zama.

Zezihi na wasu'u, īno norī wasu'u me Marcusi 3.31-35; Rucasi 8.19-21

⁴⁶ Tawamhā Zezusi hā te te dama rowasu'u ré, ma tō īno norī hā ītēme aihutu, tina me. Tawamhā rowi simasa wamhā, ma tō da'maipo're pu'u za'ra, Zezusihī ma, da te 'mairowasu'u da, ītēme watobro za'ra da, rob u.

⁴⁷ Tawamhā Zezusihī ma, ma tō 'mairowasu'u ni, åne:

— Ano norī hā te rowi asô aimasa, ana me. Te sima aiwē za'ra, marī na te te aima rowasu'u za'ra da.

⁴⁸ Tawamhā Zezusi hā ma uburé dama waihu'u, åne:

— E'wa hā īna. E'wam norī hā īno norī. — Åne hā ma dama waihu'u, Zezusi hā.

⁴⁹⁻⁵⁰ Tawamhā tinhiptōmo na īsiré 're īwanomro mono norī hā te te wawasu'u za'ra sina, te duré dama tinhā:

— Ähâta, īna. Ähâta īno norī. Ähâta īhidiba norī. Ni'wam norī hā īmama, hâiwa âma 're īsâmra mono hā te te sima 're īwē za'ra mono zéb zarina, te te tâma âma 're īuwaimrami za'ra mono norī si, ta norī hā īno, duré īhidiba, duré īna. — Åne ma tō Zezusi hā dama siwaihu'u, (da te waihu'u za'ra dai õ nherē).

13

Amnho potozé wasu'u

Marcusi 4.1-9; Rucasi 8.4-8

¹ Tawamhā tō taha bātā na ma tō Zezusi hā watobro 'ri hawi, īsō'ui u morī da. Tame ma tō nhamra, īsō'u zaihā na, te te dama rowahutu da. ² Tawamhā da'ahā uptabi na ma tō itēme dasito, da te wapari za'ra da. Da'ahā uptabi na da te dasiwi uirī wa, ma tō uba're wa dawi āzé, Zezusi hā. Uba're wa, te oto nhamra. Tawamhā īsō'u zaihā na te ī'rata aimasam ni. ³ Taha wa, te Zezusi hā tinhimiromnhimiré' na dama rowahutu, āne:

— Aibā hā te buru u mo, ti'ai hāibādā wa, amnho hā te te anhamra mono da, poto mono da.

⁴ Tawamhā, amnho hā te te anhamra mono wamhā, nima norī hā bādādi zababa ma rere'e. Tawamhā sire hā ma te te uprosi uburé, poto mono õ ré.

⁵ Ētē nhisiwi ma duré nima norī hā rere'e. Ti'ai baihāire di, ētē nhisiwimhā. Ti'ai baihāire wa, ma tō 'wanhipré su'u, amnho hā. ⁶ Tawamhā bādā hā oto 'rāiwatobro wamhā, rowa'ro wa, ma ro'wanhipré hā tī'wanhipré 'ré za'ra, īsāri hā te te rowa'rei mono õ wa. ⁷ Nima norī hā ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhā siré ma tō 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhā, ma te te ubu, wab'ru hā. Taha wa, 'rāi mono õ di, ta norī hā. ⁸ Ti'ai wē wa, ma duré nima norī hā rere'e. Tawamhā, oto 'wanhipré 'rāihā mono wamhā, ma tō tī'rā za'ra. 'Rāi mono wamhā, nima niwīmhā 'rāi ahā prāti, amnho hā. Duré nima niwīmhā 'rāi ahā di. Duré nima niwīmhā 'rāi pese uptabi di. — Āne na ma tō Zezusi hā dama āma romnhimiré'.

⁹ Tawamhā āne na ma tō duré dama āma 'rāsutu, tinhimiroti na:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhā, ma'āpē īwapari pese za'ra wa'aba, īnhimirowasu'u na hā waihu'u za'ra wa'aba da. — Āne ma tō dama waihu'u, da te waihu'u za'ra da.

Romnhimiré' na si, Zezusi te te dama 're īrowahutu mono zé wasu'u

Marcusi 4.10-12; Rucasi 8.9-10

¹⁰ Tawamhā wa norī hā īsiré 're īwanomro mono norī hā wa tō Zezusihi u ubumro ni. Tawamhā āne, wa oto wasiwi sadanharī ni:

— E marī wa, te romnhimiré' na si dama 're īrowahutu mo. — Āne, wa wasiwi sadanharī za'ra ni, wa norī zama, wa te waihu'u za'ra õ wa.

¹¹ Tawamhā Zezusi hā te asa wama nhari za'ra, āne:

— 'Re īhāimana u'āsi mono hā a norī wa'aba ma si, ma tō aimā waihu'u za'ra wa'wa, dama īwaihu'u'ō hā, da'āma 're īsib'a'uウェ mono zém na hā, sō'awi te te dama waihu'u õ nherē. ¹² Ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimirowaihū hā te te 're 'ruiwapari u'āsi za'ra mono wamhā, taha zarina te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā sa'ētē na tāma āma 're sōprub za'ra, te te aré āma 're īwaihu'u za'ra mono zém nhipai u, te te waihu'u pese za'ra da oto. Tane nherē, ni'wam norī hā īsimirowaihū na te te 're 'ruiwapari za'ra mono õ wamhā, ta norī wi te za tinhimirowaihū hā tāma waihu'u pese za'ra õ nherē, te te tiwi 're awaibu 'Re īhāimana u'āsi mono hā, te te aré āma 're īwaihu'u za'ra mono zé hā. ¹³ īnhimiromhuri hā datōmo na da te 're 'madā'ā za'ra mono nherē, te taré da te 're 'madā'ā za'ra, da te āma 're waihu'u za'ra mono āna. Duré īnhimiroti hā dapore na da te 're wapari za'ra mono nherē, te taré da te 're wapari za'ra, da te āma 're waihu'u za'ra mono āna. Taha wa, wa romnhimiré' na si te dama 're rowasu'u. ¹⁴ Duréhā Iza'iza hā, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō da'āma rob'ui'éré, za da'āma 're īromhāimana mono zém na hā. Taha wa, āhāna ma tō da'āma uwaimra. Āne duréhā īsimi'ui'éré hā, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na hā:

“*İnhimiroti hă dapo're na da te 're wapari u'âsi za'ra mono nherĕ, taré te za da te 're wapari za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna. Duré *İnhimiromhuri* hă datõmo na da te 're 'madâ'â u'âsi za'ra mono nherĕ, taré te za da te 're 'madâ'â za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna.*

15 E marî wa. Dapẽ'ë 're, da te 're *İrosa'rata* za'ra mono zé hă sitom haré te za *İré* 're dahâimana u'âsi za'ra, da te *İ'ama* 're rosa'rata wě za'ra mono õ wa. Dapo're nhitom haré, te da duré 're dahâimana za'ra, *İnhimiroti* hă da te 're wapari ze za'ra mono õ wa. Duré datõmo sitom haré te za 're dahâimana za'ra, *İnhimiromhuri* hă dama 'madâ'â zei õ wa.

Ãnei õ 'wa'âhă, te aré *İnhimiromhuri* hă da te 're 'madâ'â ze za'ra, datõmo na. Te aré duré da te 're wapari ze za'ra, *İnhimiroti* hă. Te aré duré da te 're *İwaihu'u* pese za'ra, dapẽ'ë 're, da te *İ'ama* 're rosa'rata wě za'ra mono wa. Taha zarina si, te aré duré *İtème* 're dasipizari za'ra, dawasétê wi hă. Tawamhă dahâzé wa, da te 're *İdapese* za'ra mono ne, wa aré dawasédé hă te dama 're apari, te da'âma 're ab'madâ'â tō mono da oto.”

Ãne duréihă, 'Re *İhâimana* u'âsi mono mreme na rob'ui'éré hă.

16-17 Tawamhă *İsiré* 're *İwanomro* mono norî ma, te oto nharî za'ra, Zezusi hă:

— A norî wa'wa hă *İnhimiromhuri*, atõmo na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wamhă, ma tō *İ'ama* *İwaihu'u* pese za'ra wa'wa. Duré *İnhimiroti* hă aipo're na 're wapari za'ra wa'aba mono wamhă, ma tō duré *İ'ama* *İwaihu'u* pese za'ra wa'wa. Taha wa, aima 're rowě uptabi za'ra wa'aba mono di, a norî wa'aba ma si. Tō sena wa ãne hă aima waihu'u za'ra wa'wa. Duréihă 'Re *İhâimana* u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî hă duré *İsimiroti* 'madâ'â pese 'wa norî hă te aré te te sima 're wě uptabi za'ra, *İnhimiromhuri* na 're *İ'madâ'â* za'ra wa'aba mono zé hă te te 're 'madâ'â za'ra mono da. Ma tō duré aré te te sima 're wě za'ra, *İnhimiroti* na 're *İwapari* za'ra wa'aba mono zé hă te te 're wapari za'ra mono da. Taha wa, a norî wa'aba ma si, aima 're rowě uptabi za'ra wa'aba mono di za. — Æne hă ma tō wama waihu'u za'ra, Zezusi hă.

*Amnho potozém na *İsimiré'ezé* hă, Zezusi hă sô'awi te te dama *İwaihu'uzé* wasu'u*

Marcusi 4.13-20; Rucasi 8.11-15

18 Tawamhă Zezusi hă ma tō duré wama waihu'u za'ra:

— Ma'âpé, *İwapari* pese za'ra wa'aba. Âhâna wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa, amnho potozém na te ãma *İsimiré'ezé* hă waihu'u za'ra wa'aba da.

19 Amnho hă aibâ te te *İ'anhamra* mono hă, 'Re *İhâimana* u'âsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u. Ni'wam norî hă 'Re *İhâimana* u'âsi mono, da'âma 're *İsib'a'uwě* mono zé wasu'u hă, tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherĕ, te te ãma 're rosa'rata ze za'ra mono õ wamhă, te te ãma waihu'u pese za'ra õ di za. Ta norî hă amnho hă bâdâdi zababa *İrere'e* mono ne, te 're hâimana za'ra. Amnho hă sire te te *İuproxi* mono ne, te za *İwasétê* uptabi hă *İtème* 're simasisi za'ra, 'Re *İhâimana* u'âsi mono zadawa wasu'u hă tipo're na taré te te 're *İwapari* za'ra mono hă te te tiwi 're awaibui mono da, Wa'uburé hă. **20 Duré** ni'wam norî hă aiwa amnho hă ëtë nhisivi, ti'ai baihâire wa *İrere'e* mono ne, te 're hâimana za'ra. 'Re *İhâimana* u'âsi mono zadawa wasu'u hă te te 're wapari za'ra mono wamhă, amnho hă ti'ai baihâire wa *İpoto su'u* mono ne, te ta norî hă awa'awi te te ãma 're saze za'ra, to sina. **21 Tane** nherĕ, *İsadawa* wasu'u hă te te 're saze za'ra mono wa, da te ãma 're *İrob'manharî* wasétê za'ra mono zéb zarina, te te 're *Robzépata* za'ra mono wamhă, te za *Sazei utöri* za'ra. Amnho hă ti'ai baihâire wa, *İrere'e* mono hă sari õ wa, *İwanhipré* 're mono

ne, te za romhutu na sazei utōrī za'ra, ta norī hā. ²² Duré ni'wam norī hā aiwa amnho hā wab'ru wazari īrere'e mono ne, te 're hāimana za'ra. Wab'ru hā ro'wanhipré siré 'wanhipré mono wa, te te oto ubu mono wa, ī'rā za'ra ò ne, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā tip'o're na te te 're wapari za'ra mono nherē, īwē hā te te 're 'manharī za'ra mono õ di za, ta norī hā. Tihāimanazém na si te za sina 're hātā'ā u'āsi za'ra. Duré danhibro pe hā wē uptabi newa te za taha zō si te te 're rob'ruiwapari u'āsi za'ra. Taha wa, amnho 'wanhipré hā ī'rā za'ra ò ne, 're nomro wē mono õ di za, ta norī hā. ²³ Duré ni'wam norī hā aiwa amnho hā ti'ai wē wa īrere'e mono ne, te za 're hāimana za'ra. Ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u te te 're wapari za'ra mono wamhā, te za te te sima 're wē uptabi za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono da. Tawamhā, rowede ī'rāi pese uptabi ne, te za wē u'āsi 're hāimana za'ra, ta norī hā. — Āne ma tō Zezusi hā wama waihu'u za'ra, te te da'āma īromnhimiré'ezé hā.

Wab'ru hā rob're īwē wazari, īpoto mono zé wasu'u

²⁴ Tawamhā Zezusi hā ma tō duré wama āma romnhimiré'ē za'ra, āne:

— 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zém na, wa za oto aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, āne. Aibā hā tiburu na ma tō amnho potozé īwē hā te te a're, amnho hā tāma 'rā da. ²⁵ Tawamhā nimahā na barana danhotō mono ré, īsitol'ru hā ma tō īlbaru u mo. Wab'ru hā ma tō te te a're, amnho īwē wazari. Te te a're mono pari, ma tō apā mo. ²⁶ Tawamhā rob're hā ma tō prédu. Taha wa, ma tō 'rā. 'Rāi mono wamhā, dama 'madā'ā pilu pese di oto, wab'ru hā īwazari īpoto mono na hā. ²⁷ Tawamhā buru tede'wai ma, romhuri'wa norī hā ma tō ītēme aihuatu. ītēme sihutu wamhā, āne te tāma rowasu'u za'ra: "Apito, oro amnho hā īwē si aiburu na a're mono za, ma wab'ru hā īsiré 'wanhipré." Āne te āma siwi sadanha, buru tede'wa hā.

²⁸ — Tawamhā buru tede'wa hā te asa tāma nharī za'ra, āne: "Ni'wa hā īruiwapari'wa, ma tō āne īma 'manha."

Tawamhā tāma īromhuri'wa norī hā te siwi sadanha, āne: "E āne hā aima wē di, wab'ru hā uburé wa te īsanoi mono da hā, tāma ropsese da."

²⁹ — Tawamhā asa te tāma nharī za'ra: "Tō'ā. Rob're hā ī'rāi ré hā īsu sano za'ra wa'aba tō da, taha wa, sano za'ra wa'aba õ di za a'ā, wab'ru hā.

³⁰ A'ā simisutu siré prédu mono, roptehāri na da te 're īsāna'rata mono zéb u hā. Tawapsi wa za oto roptehāri na romhuri'wa norī ma 'ru za'ra, wab'ru uimrehēne te te siwi sanoi mono da, te te duré wasisi mono da, unhamā u te te siwi sāmra da, si'unhamā da. Taha parip si, te za oto tehāri za'ra, amnho za'razéb u te te siwi sa'ra da, īma." — Āne na ma tō Zezusi hā āma romnhimiré'ē, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zém na hā, āne hā sō'awib õ nherē.

Motada nhamaré wasu'u

Marcusi 4.30-32; Rucasi 13.18-19

³¹ Tawamhā romnhimiré'ē na ma tō duré wama rowasu'u za'ra, Zezusi hā, īsiré 're īwanomro mono norī ma:

— 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zém na, wa za duré aima āma simiré'ē za'ra wa'wa, motada nhamaré na, aibā tiburu na te te ī'a're hā. ³² Motada nhamaré hā uburé romnhamaré norī ma syryre nherē, oto prédu mono wamhā, uburé romnhamaré, da te 're īzuri mono hā te za te te 're sipai pese za'ra. Papo za'ētē wamhā, īsu 'rowi te za si norī hā te te sima 're sasi za'ra. — Āne na ma tō duré Zezusi hā wama āma romnhimiré'ē za'ra.

Í'u'ëtë wapuzé wasu'u

Rucasi 13.20-21

³³ Tawamhā Zezusi hā ma tō duré ãne na wama ãma romnhimiré'ē za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norī ma:

— Re ïhaimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwē mono zém na, wa za duré aima ãma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, ãne. Pi'o hā te za ï'u'ëtë wapuzé hā syry na sa'wa, aro 'rā ne zu pese wazari, tridu 'rā zu pese wazari. Aro 'rā ne Zub'a si, sa'ëtë uptabi di. Tawamhā te te wazari pesé wamhā, te za tidupto, ï'u'ëne hā. Sa'ëtë uptabi di za oto. ãne duré, 'Re ïhaimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwē mono zé hā. — ãne na ma tō duré Zezusi hā ãma romnhimiré'ē.

³⁴ Marī na te te dama ãma 're romnhimiré'ē mono nherē, te te dama ãma 're arowasu'u mono ð di, Zezusi hā. Romnhimiré'ē na si ma tō te te dama 're rowasu'u. ³⁵ Duréihā 'Re ïhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ãma ïrob'ui'érrezé zarina te te sina uwaimrami da, ma tō romnhimiré'ē na si te te dama 're rowasu'u, Zezusi hā. ãne duréihā ãma ïrob'ui'érre siro hā:

"Te dama 're rowasu'u mono wamhā, wa za te dama ãma 're aromnhimiré'ē. Wa za duré te dama 're awaihu'u, ropoto na'rata hawimhā dama ïwaihu'u'ð hā."

ãne duréihā 'Re ïhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ãma ïrob'ui'érre siro hā.

Wab'ru na ïsimiré'ezé hā, Zezusi hā sô'awi te te dama ïwaihu'uzé wasu'u

³⁶ Tawamhā Zezusi hā ma tō dawi mo. Dawi morī wamhā, ma tō 'ri para u ãzé. Tawamhā ïsiré 're ïwanomro mono norī hā wa tō 'râwi ïtême ubumro ni, wa te wasiwi sadanharī da, ãne:

— Ma'âpé wama waihu'u za'ra na. E marī na ma tō wab'ru na hā ãma ïromnhimiré. E marī te wasu'u.

³⁷ Tawamhā Zezusi hā te asa wama nharī za'ra, ãne:

— Aibâ hā tiburu na amnho ïwē te te ï'a're mono hā, wa hā 'Re ïhaimana u'âsi mono zadawa para dasiré ïpodo hā, te ïwasu'u. ³⁸ Duré aibâ buru hā, daro mono bâ ti'ai wa, 're ïdahaimana za'ra mono hā te dawasu'u. Duré amnho ïwē hā uburé 'Re ïhaimana u'âsi mono, ãma 're ïsib'a'uwē za'ra mono norī, te wasu'u. Duré wab'ru hā ïwasétē uptabi nhib'a'uwē norī, te wasu'u, Wa'uburé nhib'a'uwē norī hā. ³⁹ Duré buru tede'wa nhitob'ru hā wab'ru hā ïburu na te te tiwi ï'azuri mono hā wa'uburé norī nhib'apito te wasu'u, tō ð hā. Duré da te 're ïroptehâri za'ra mono zé hā rob'râsutuzéb ãma za da'âma ïsipo'ozé, te wasu'u. Duré buru nho ubumroi'wa norī hā hâiwa ãma 'Re ïhaimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norī, te wasu'u. ⁴⁰ Wab'ru hā da te 're sano za'ra mono wa, unhamu u da te 're ïsâmra mono ne, te za dama tiromhâiba, rob'râsutuzéb ãma hā. ⁴¹ Wa hā dasiré ïpodo hā hâiwa ãma ïma romhuri'wa norī hā wa za we satõrī za'ra ti'ai u, marī ïwasédé hā da te 're ï'manhari' u'âsi za'ra mono norī hā te de ïdahaimana za'ra da, 'Re ïhaimana u'âsi mono nhib'a'uwē norī nhiti. Dawasédé hā da te 're 'manharī za'ra mono da, te te dama 're ïroti za'ra mono norī zama te za ubumro za'ra, hâiwa ãma ïma romhuri'wa norī hā. Wab'ru hā da te 're ïsano za'ra mono ne, te za da'ubumro za'ra, ðone haré. ⁴² Taha parimhā te za unhamu ro'o za'ëtë u danhamra, ropipa u. Tame te za 're da'ry'ry u'âsi. Te za duré 're da'wasitete u'âsi za'ra, da te oto 're robzépata za'ëtë za'ra mono wa. ⁴³ Tawamhā 'Re ïhaimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ï'madâ'â pese za'ra mono norī si, te za pire na dama 're hâimana za'ra. Bâdâ hā daro mono bâ te te dama 're rob'uiwē za'ra mono wa, uburé da te 're ï'madâ'â za'ra mono ne, te za uburé da te 're waihu'u za'ra, pire na oto dama 're ïhaimana za'ra mono na, Wamama za oto da'âma 're ïsib'a'uwē mono zéb ãma hā.

Asimipari pese za'ra wa'aba wamhā, ma'āpē ūwapari pese za'ra wa'aba, īnhimiroti na hā. — Āne ma tō Zezusi hā wama rowasu'u za'ra.

Ētē'ubuzi wasu'u

44 Tawamhā āne te duré wama rowasu'u za'ra:

— 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're ūsib'a'uwē mono zém na, wa za duré aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, āne. Aibā hā daburu na te te romhuri ré, ma tō ētē'ubuzi ūwa'ābā za'ētē uptabi hā 'masā, ti'ai 'rowi ni'wa hā te te aré dawi ūsuwa hā. Te te sāmri wamhā, ma tō apā dawi suwa tame, da te sāmri tō da. Tawamhā toi uptabi wa, ma tō uburé tinhicro hā dama wede, buru hā tō ū hā te te dawi uipra da, ētē'ubuzi, ūwa īnomro hā te te sima āri da. Āne 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're ūsib'a'uwē mono zé wasu'u hā.

Ētēwaipo wasu'u

45 — Āne duré, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're ūsib'a'uwē mono zé hā. Aibā hā ma tō sima wē, dasima danhipesezé hā ētēwaipo ūwa'ābā za'ēne hā te te dawi 'manhopētē wa, te te sima uipra da, dama ūmadā'ā ze hā. **46** Tawamhā ētēwaipo ūwa'ābā za'ētē uptabi hā te te 'masāmri wamhā, uburé tinhicro hā ma tō dama wede, ētēwaipo hā te te sima uipra da. Āne 'Re īhāimana u'āsi mono hā da'āma 're ūsib'a'uwē mono zé wasu'u hā. — Āne ma tō Zezusi hā wama rowasu'u za'ra, ūsiré 're īwanomro mono norī ma, wa te waihu'u za'ra da, sō'awib ū nherē.

Tepe mramizé wasu'u

47-48 Tawamhā Zezusi hā ma tō duré āne na wama rowasu'u za'ra, tinhimiroṁnhimiré'é na:

— Āne hā duré, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're ūsib'a'uwē mono zé hā. Tepe mrami'wa norī hā ma tō abazipara hā sō siwi time, ūsō'ui wa. Te te siwi mei wamhā, ahā na ma tō siwi āma 'mai'āri za'ra, ūpoto mono bā, tebe hā. Tawamhā tebe hā ahā uptabi wamhā, ma tō abazipara hā siwi tisa, ā zada'rē u. Tame ma tō ote tebe hā ūwē si siwi waibu, ūsō'otō 're, te te 'manherē za'ra da. Tebe siwamnarī norī hā te 're ūhuri mono ū hā ma tō taré siwi sāmra. **49** Tane te za dama tiromhāiba, rob'rāsutuzéb āma hā. Hāiwa āma romhuri'wa norī hā te za we dazō a'i'aba're tī'ai u, dawasétē na 're ūidahāimana u'āsi mono norī si te te da'ubumro za'ra da, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're ūmadā'ā pese za'ra mono norī nhiti, te te dazani za'ra da oto. **50** Tawamhā unhama ro'o za'ētē u te za oto danhamra, ropipa u. Tame te za 're da'ry'ry u'āsi. Te za duré 're da'wasitete u'āsi za'ra, da te 're robzépata za'ētē za'ra mono wa. — Āne Zezusi hā te te wama āma ūromnhimiré'é za'ra zé wasu'u hā.

Mari ūtē hā da te dasima 're ūsōmri za'ra mono zé wasu'u

51 Tawamhā Zezusi hā ma tō wazadanharī za'ra, ūsiré 're īwanomro mono norī hā:

— E ma tō asiwí ūwaihu'u 'wa, uburé te aima āma ūromnhimiré'é za'ra wa'aba zé hā.

Tawamhā asa wa tāma nharī za'ra ni:

— ūhe. Wa tō waihu'u za'ra ni.

52 Tawamhā āne te duré wama rowasu'u za'ra, Zezusi hā:

— Wa za duré aima āma ūromnhimiré'é za'ra wa'wa, āne. Ātē 'ri tede'wa te za mari ūwē hā te te 're azani, 'ri 're wa'wa 're ūromnhimi'wara mono zém hawi, te te dama 're anhomri mono da. E tawamhā mari ūratare si te za te te dama 're azani. Mare di. Mari ūtēb zama te za duré te te dama 're azani, te te dama 're anhomri mono da. Tane duré, ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti waihu'u pese 'wa norī hā da'āma 're ūsib'a'uwē mono zé wasu'u te

te waihu'u pese za'ra wamhā, ta norī hā te za ūsimiroti ūtēb zama te te dama 're waihu'u za'ra, ūsimiroti 'rata me. — Āne ma tō wama rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

*Zezusi hā, ūpréubzéb āma da te dasiwi ūwē ūzé wasu'u
Marcusi 6.1-6; Rucasi 4.16-30*

⁵³⁻⁵⁶ Tawamhā Zezusi hā marī nhimiré' na te te dama arowasu'u pari, ma tō mo, aré 're ūhaimana mono zéb u. Tamomo wisu wamhā, te oto dama rowahutu, zudezu norī te, rowahutuzéb āma. Tawamhā ūsimiroti hā da te wapari za'ra wamhā, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Te duré dasima āma nharī za'ra ni, āne:

— Ō hā wede' na romhuri'wai 'ra. ūna nhisi hā, Mariza na ūsisi hā. Duré ūno norī nhisi hā Ti'adu, duré Zuzé, duré Sima, duré Zudasi. ūhidiba norī hā te duré wa'rata 're ūhaimana za'ra. E niha ma bété ūhō si uburé marī hā waihu'u, tiwaihu'u pese na te te dama 're ūrowasu'u mono zéb da hā, duré marī dama ūmanharī waihu'u'ō hā te te dama 're ūab'manharī wē mono zéb da hā. — Āne ma tō āma dasima romnhoré za'ra ni.

⁵⁷ Taha wa, ma tō dasiwi wē'ō ni, Zezusi hā.

Taha wa, te Zezusi hā āne dama tinhā:

— 'Re ūhaimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā daro mono bā datēme 're nomro mono wamhā, ūsimiroti na wazép sina, te za sō 're datob'uzu za'ra. ūsipti'ai āma 're ūhaimana za'ra mono norī si, sō 're datob'uzu za'ra mono ū di, ūsipti'ai āma wa. ūsisānawā norī zama, ūsōrōwa āma 're ūsī'ubumroi mono norī hā te te duré siwi 're ūhāiba wazé mono ū di. — Āne hā ma tō dama waihu'u, Zezusi hā.

⁵⁸ Tawamhā ūsimipawaptobzém na da te dasina 're umnhasi za'ra mono ū wa, marī dama ūmanharī waihu'u'ō hā ahā na te te dama 'manharī ū di, tamemhā.

14

*Zuwā Batita, da te ūbutu nhizārizé wasu'u
Marcusi 6.14-29; Rucasi 9.7-9*

¹ Tawamhā apito Erodi hā Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma te te 're da'madā'ā mono ré, ma tō Zezusihī wasu'u hā wapa. ² ūwasu'u hā te te wapari wamhā, ma tō te te tāma 're ūromhuri za'ra mono norī ma rowasu'u, Zezusihī hāiba na:

— Zuwā Batita te dama 'rui wa, da te wīrī wa, apā ūhāiwa'udu, ta hā. Taha wa, te tiwaihu'u pese na te te dama 're ab'manharī, marī dama ūmanharī waihu'u'ō hā.

³⁻⁴ Āne ma tō apito Erodi hā Zezusihī wasu'u na tāma rowasu'u za'ra. Ta hā ma tō aré tinoi mro zō rowasutu, Erodiza na pi'ō nhisi zō. ūno nhisi hā Piripi na ūsisi hā. Zuwā Batita hā ma tō aré te te tāma 're roti u'āsi, āne: "Re ūhaimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ré hā te te āma roti ū di, ūsisānawāi mro na aimro da hā. Tāma wē ū di, 'Re ūhaimana u'āsi mono ma hā.' — Āne ma tō te te tāma 're roti u'āsi, Erodihi ma. Tane nherē, ma tō apito Erodi hā tinoi mro na tiwī āma ai'rē. Taha wa, ma tō dama tīru, Zuwā Batita hā da te āri da, da te pawasisi da, duré da te sērē da, dazazéb 're. ⁵ Apito Erodi hā ma tō sima wē aré, te te dama 'ru da, Zuwā Batita da te wīrī da. Tane nherē, pahi di zudezu norī ma hā, Zuwā Batita hā 'Re ūhaimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na da te waihu'u za'ra wa. ⁶ Tawamhā Erodihi waptā'āzém na ma tō dato hā dasiwi 'manharī ni. Tawamhā Erodizaha 'ra hā ma tō danho'a apese azarudu hā,

apito Erodihi nho'a zama. Taha wa, te te 'madâ'â ze ti, apito Erodi hā. ⁷ Taha zarina, ma tō azarutu ma ropisutu, ãne:

— Tô sena, wa za uburé marī hā aimā tisō, asima īwēzéb uwaibaba, īwi īwaptērēzéb zarina.

⁸ Tawamhā īna hā te te tāma īrotizéb zarina, ma tō tiwi rowaptē, ãne:

— Zuwā Batitaha 'rā si, wa īsima wē, piza'a 'renho'a wa, īma hiri da, īhāna awa'awi.

⁹ Taha wa, ma tō apito Erodihi wi tirobzei'ō. Tane nherē, sô īhārâ norī nho'a te azarutu ma ropisutu wa, ma tō āma tāma uwaimra, te te tiwi īwaptērēzéb uwaibaba. ¹⁰ Ma tō dama ti'ru oto, dazazéb u Zuwā Batitaha zō da'maimorī da, da te butu nhizâri da. ¹¹ Da te butu nhizâri wamhā, ma tō oto siwi ti'ā ī'rā hā, azarutu ma, piza'a 'renho'a wa. Tawamhā ma tō tina ma ti'ā oto, azarudu hā. ¹² Tawamhā Žuwāhā siré 're īwanomro mono norī hā ma tō sô ai'aba're, īhāiba zō, te te siwi āri da, te te siwi sērē da, ab're 're. Taha parip si, te ai'aba're Zezusihi u, te te tāma rowasu'u za'ra da.

Zezusi hā dasa te te dama īmanharīzé wasu'u

Marcusi 6.30-44; Rucasi 9.10-17; Zuwā 6.1-14

¹³ Tawamhā Zezusi hā Zuwāhā wasu'u te te wapari wamhā, ma tō danhiti mo uba're na siwaprosi, romnhiwasi sāmra da. Tane nherē, nimomo īsāmra na īwasu'u hā da te wapari za'ra wamhā, ma tō darom hawi tawairébé ni da'ahâ na, īsarina dasi'aba're da īsō'rāmi, ti'ai baba. ¹⁴ Tawamhā Zezusi hā uba're hawi watobro wamhā, da'ahâ uptabi na ma tō da'ab'madâ. Te te da'ab'madâ'ā wamhā, ma tō da'āma tipē'ezé, Zezusi hā. Taha wa, īhāzé ré norī hā tame īsi'ubumro norī hā ma tō apese.

¹⁵ Tawamhā hāiwahā pesere, wa norī hā īsiré 're īwanomro mono norī hā wa tō ītēme ubumro ni, Zezusihi u. Æne, wa tō tāma nharī za'ra ni:

— Ma tō tihāiwahā. Āme a'ubuni wi, wa wahāimana za'ra ni, 'ri nhiti. Taha wa, ma'āpē dama rob'ru na, 'ri wa'ōtō u dasi'aba're da, dasa hā da te dasima uipra za'ra da.

¹⁶ Tawamhā Zezusi hā te asa wama nharī za'ra, ãne:

— Mare di. Dasi'aba'rei ò di za. A norī wa'wa hā te za dasa hā dama ī'a za'ra wa'wa, dasaihuri da.

¹⁷ Tawamhā wa duré asa tāma nharī za'ra ni, Zezusihi ma:

— ī'u'ētē wapu hā 5 na te wama tihāimana za'rare. Duré pe'a hā maparanere. Ā norī si, umrore di.

¹⁸ Tawamhā Zezusi hā te oto wama 'ru za'ra:

— Ma'āpē we īma waibui wa'aba, ī'u'ētē wapu hā, duré pe'a hā.

¹⁹ Tawamhā te oto dama tinhā, duiroi wa, dasi'ubumroi mono da. Taha pari, ma tō oto ī'u'ētē wapu hā waibui, 5 na īhāiba hā. Duré pe'a hā maparanere. Tawamhā hāiwa u te īré rob'madâ, Timama āma wata da, sōpru wa. Taha pari, ma tō te te wē'ē, ī'u'ētē wapu hā. īsiré 're īwanomro mono norī ma, ma tō wama sōmri za'ra, wa te dama sōmri za'ra mono da. ²⁰ Tawamhā aihīni ma tō dasa hā huri ni. Ma tō da te 'mahāpārī. Tawamhā Zezusihi siré 're īwanomro mono norī hā wa tō apā si'ōtō 're, wa te sé danho'rada hā, ī'u'ētē wē'ē hā pe'a wē'ē zama. 12 na sī'ōno hā īré hā, danho'rata ré hā. Sī'ōtō remhā 'masisi di. ²¹ Aibā norī hā 5 miu na īhāiba za'ra hā īsaihuri norī hā, aibā norī za'rata si hā. Pi'ō norī hā duré ai'uté norī hā sa'rata ò di.

Zezusi hā â nhisi baba īmorīzé wasu'u

Marcusi 6.45-52; Zuwā 6.15-21

²² Tawamhā Zezusi hā ma tō wama rob'ru za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norī ma, uba're wa, wanhisisi da, ūwana zara u wa te saprī za'ra da ūsō'u na, waza'u za'ra te de dama rob'ru da, darob u apā da te ropéi mono da. ²³ Te te dama rob'rui pari, te oto Zezusi hā mo sa'a u, siwaprosi Timama ma mreme da. Tame siwaprosi sāmra ré, ma tō āma timara. ²⁴ Taha ré, ūsiré 're ūwanomro mono norī hā wa tō ā wa'wa u wahāimana za'ra ni, uba're na. Tame ma tō ā sisasi hā te te waré wabzuri za'ra uba're hā, rowa'u'u za'ēne hā ūsō'ōmoi baba te te rowapōrī za'ra wa. ²⁵ Tawamhā zahadu mara hā ré, te Zezusi hā watēme timorī za'ra, ā nhisi baba. ²⁶ Tawamhā, wa te wasiwi 'madā'ā wamhā, wa tō tāma wapē'ēwara za'ra ni, adā watēme morī za'ra newa. Āne, wa wasima 'mahārā za'ra ni:

— Ōhōta adā'ā hāiba warō, te wei watēme mo. — Āne, wa wasima 'mahārā za'ra ni. Tawamhā tāma wapahi za'ra wa, wa tō tāma wazadari za'ra ni.

²⁷ Tawamhā awa'awi ma tō Zezusi hā wama si'mahārā za'ra:

— Wa hā wa we atēme ūmorī 'wa. ūma aipahi za'ra wa'aba õ di za.

²⁸ Tawamhā Pedru te tāma tinhā, āne:

— Wanhib'apito, tō sena a hā wamhā, ma'āpē we ūzō aihārā, ā nhisi baba āma, atēme ūmorī da, asabzéb u.

²⁹ Tawamhā asa te tāma tinhā, Pedruhu ma:

— We aimorī pé, ūtēme.

Taha wa, ma tō uba're hawi watobro Pedru hā, ā nhisi baba morī da, Zezusihī u. ³⁰ Tawamhā ā nhisi baba ūtēme morī wa, ma tō rowa'u'u za'ēte ma tipahi, Pedru hā. Taha wa, ma tō tizadari. Ma tō aré ãzé, ā 'rowi. Te sina 'mahā, āne:

— Wanhib'apito, ma'āpē ūnho'reuptu na, ūdā'ā tō da.

³¹ Tawamhā awa'awi ma tō Zezusi hā pa'ā, tinhib'rata na. Āne te tāma tinhā, Pedruhu ma:

— E niha ūzaze syry di. E marī da, ma tō 'rāwi ūma asiwawā, te aipawapto-bzém na hā. — Āne ma tō tāma tinhā, Zezusi hā.

³² Tawamhā uba're 're ma tō tizasi zahuré, Zezusi norī hā Pedruhu me. Zasi zahuré wi, ma tō rowa'u hā tiwa'u'utu. ³³ Tawamhā ūsiré 're ūwanomro mono norī hā wa tō āma wawata za'ra ni, Zezusihī āma. Āne wa āma wawata za'ra ni:

— Wanhib'apito, a hā tō sena 'Re ūhāimana u'āsi mono 'ra, te 're aimo. — Āne wa āma wawata za'ra ni.

Zezusi hā te te ūda'apsezé wasu'u

Marcusi 6.53-56

³⁴ Tawamhā wa norī hā wa tō saprī za'ra ni, Zezusihī me, ūsō'u na. Wa te saprī za'ra wamhā, wa tō aihuatu ni, Zenezaré na danhipti'a nho'ōmo nhisi u.

³⁵ Tamemhā ma tō dasiwi waihu'u ni, Zezusi hā. Taha wa, ma tō Zezusihī wasu'u na āma dasima da te ropé, 'ri wa'ōtō mono bā, ti'ai 're dasi'rata 're ūdāhāimana za'ra mono norī hā. Tawamhā da'ahā na ma tō ūhāzé ré norī hā ūtēme 'wasari ni. ³⁶ Tawamhā ma tō ūhāzé ré norī hā tiwi waptērē za'ra, ūzō nhisutu si te te tiwi upi za'ra da. Tawamhā ūzō nhisutu si te te nasi upi za'ra nherē, ma tō tizéptā'ā za'ra, uburé ūhāzé ré norī hā, awa'awi.

15

Zudezu norī hi'rata hāimanazé wasu'u

Marcusi 7.1-13

¹ Tawamhā parisezu norī hā, duré 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti na rob'ui'eré na dama rowahutu'wa norī hā ma tō ai'aba're Zeruzarē hawi,

Zezusi hā te te siwi āma sadanharī da, zudezu norī hi'rata nhimiroti na. Āne te siwi sadanha, āma:

² — E niha asiré 're ūnomro mono norī hā te te 'madâ'ā za'ra õ di, duréi wahī'rata norī nhimiroti hā. Ta norī hā 're saihuri mono õ ré, 're simisōi pese za'ra mono õ di. Āne wa, te ta norī hā wahāimanazé hā te te āma wawi 're upa za'ra.

³ Tawamhā asa te Zezusi hā tāma nharī za'ra:

— E niha bā bétē, a norī wa'wa hā 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti hā 're 'madâ'ā za'ra wa'aba mono õ di, te bétē asimiroti na si 'rāwi 're asi'madâ'ā za'ra wa'aba mo. ⁴ Duréihā 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ma tō āne dama roti: "Aimama norī hā te za 're ūwazéb za'ra wa'aba mo, ana zama." Āne ūsimiroti amo hā duré: "Ni'wam norī hā timama nherē, duré tina nherē, te te āma 're wasétē za'ra mono wamhā, te za da te 're simro." Āne ūsimiroti hā duréihā. ⁵⁻⁶ Tane nherē, te aimawi dama 're ūroti za'ra wa'aba mo, āne: "Āté ni'wa hā te za sima rosa'rata, marī hā timama norī ma, te te sōmri da, te te āma pawaptob zahuré da. Tane nherē, te za tipē'ē na sima tinhā: 'Ā hā 'Re ūhāimana u'āsi mono te hā.' Āne wamhā, timama norī ma, te te sōmri zahuré õ di za, te te āma pawaptob zahuré da." Āne te dama 're ūroti wasétē za'ra wa'aba mo. 'Rāwi asimiroti na si 're anomro aba mono da, ma tō 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti hā aswi 're ūwé'ō za'ra wa'aba mo. ⁷ A norī wa'wa hā aihāimana si'ahā za'ra wa'aba di. Duréihā Iza'iza hā ma tō ūwaibaba ai'āma rob'ui'érē sirōmo za'ra wa'wa, za 're ūaihāimana za'ra wa'aba mono zém na hā. 'Re ūhāimana u'āsi mono mreme na ma tō āne na ai'āma rob'ui'érē sirōmo za'ra wa'wa:

⁸ "Ō norī hā tō sena newa, te timreme na si taré ūāma 're wata za'ra. Tane nherē, te tipē'ē 're aimawi zō si te te 're rosa'rata u'āsi za'ra, ūupana.

⁹ Danhimiroti zarina si, te ta norī hā te te dama 're rowahutu za'ra, ūnhimiroti zarina newa. Taha wa, senai õ di, ta norī hā ūāma 're ūwata za'ra mono zé hā."

Āne ma tō ai'āma waihu'u ūirōmo za'ra wa'wa, 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā, duréihā. — Āne ma tō Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra, parisezu norī ma.

Dasa hā da te 're huri mono wa, dasa na dawasédé, da te 're ūmanharī za'ra mono õ zé wasu'u

Marcusi 7.14-23

¹⁰ Tawamhā Zezusi hā ma tō sima dazō hā, ūsimirowasu'u hā da te wapari za'ra da. Āne te dama tinhā:

— Ma'āpē, ūwapari pese za'ra wa'aba za, marī hā waihu'u za'ra wa'aba da, āma. ¹¹ Uburé marī na 're dasaihuri mono wamhā, dāpē'ē 're, 're sisisi mono wamhā, taha na 're dasiwasétē za'ra mono õ di za 'rāwi. Dāpē'ē hawim na danhimirosa'rata wasétē zarina, da te dasima 're nharī wasétē za'ra mono wapsi, te za 're dasiwasétē za'ra, 'rāwi. — Āne ma tō Zezusi hā dama waihu'u.

¹² Tawamhā wa norī hā ūsiré 're ūwanomro mono norī hā wa tō ūtēme ubumro ni, Zezusihī u, wa te wasiwi āma sadanharī za'ra da, āne:

— E ma tō asina ūwaihu'u za'ra. Parisezu norī hā ma tō aimreme hā siwi wē'ō pese za'ra.

¹³ Tawamhā Zezusi hā te asa wama āma romnhimiré'ē za'ra, parisezu norī āma:

— ūmama hā hāiwa āma 're ūsāmra mono hā rob're te te ū'a're'ō hā taha si te za uburé te 're aza'o'o. ¹⁴ Parisezu norī āma 're aihātā'ā za'ra wa'aba mono õ di za. Si'uihā na 're hāimana za'ra mono. Ni'wa hā te za tisiré hā saprō, ūtob'a

zahuré hā. Te te saprōni wamhā, te za ab're 're siré tiwaptā'ā zahuré. Tane te parisezu norī hā tob'a ne te te 're danhimro. — Āne ma tō Zesusi hā wama āma romnhimiré'ē za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma.

15 Tawamhā Pedru te āma 'mahā, Zesusi hā:

— Ma'āpē āma wama rowasu'u za'ra na, taha na āma īromnhimiré'ē na hā wa te waihu'u za'ra da.

16 Tawamhā Zesusi te asa wama nharī za'ra:

— E niha a norī wa'aba zama, waihu'u za'ra wa'aba ō di bété. **17** Dasa hā da te 're huri mono wamhā, taré te za dadub 're, 're sisisi. Taha pari, te za duré apā 're wairébé, dahāiba hawi. **18** Tazahā, dapē'ē hawi da te 're īsani za'ra mono na si, te za 'rāwi 're dasiwasétē za'ra. **19** Dapē'ē 're, danhimirosa'rata wasétē hawim na si, te za dawasédé hā uburé da te 're 'manharī za'ra, dasipārī hā, duré dasina danhimisaihuri hā, duré marī na danhimisaihuri hā, duré dazadawa nhipe hā, duré da te da'āma 're īwasétē za'ra mono hā. **20** Āne uburé dapē'ē 're, da te 're rosa'rata wasétē za'ra mono wapsi, te za dawasédé hā da te 're 'manharī za'ra. Tane nherē, danhimisōi āna 're dasaihuri mono wamhā, āma 're dasiwasétē waihu'u za'ra mono ō di za. Mare di. — Āne ma tō Zesusi hā wama waihu'u za'ra.

Pi'ō hā zudezu'ō 'ra, Zesusi hā te te īpesezé wasu'u

Marcusi 7.24-30

21 Tawamhā Zesusi hā ma tō mo Zenezaré hawi, Tiru na 'ri nho'ōmo nhisi niwī, Sido na 'ri nho'ōmo nhisi niwīb zama. **22** Tame sāmra ré, ma tō pi'ō zudezu'ō hā ītēme wi, Cana'ā norī siré hā, ta niwī 're īsāmra mono hā. ītēme wisi wamhā, ma tō 'mahā, āne:

— Apito, Dawihi nihudu, ma'āpē ī'āma aipē'ēzé na. ī'ra sipi'ō, wa'uburé ré 're hāimana u'āsi mono wa, te te 're robzépata za'ētē u'āsi.

23 Tawamhā āne na pi'ō te te 'mahārā nherē, te te sada'ābā ō di asa, Zesusi hā. Tawamhā wa norī hā īsiré 're īwanomro mono norī hā wa tō ītēme ai're za'ra ni, Zesusihi u. Āne, wa tō tāma 'ru za'ra ni:

— Ma'āpē pi'ō satōrī apā, wa hawi morī da. Wazarina te we 're mo. Te duré we te te wa'ab'mahārā, mreme 'rāihā na.

24 Tawamhā Zesusi te wama nharī za'ra, asa:

— Pone'ērebā 're īsimani za'ra mono norī zō si, ma tō we īmama hā īzatō, Izarazéhē nihudu norī zō si.

25 Tawamhā āne na Zesusi hā te te rowasu'u wamhā, ma tō pi'ō ītēme mo. Ma tō hi'rātitō īpapara aime. Tawamhā te tāma tinhā, āne:

— Apito, ma'āpē ī'āma aime na.

26 Tawamhā Zesusi te tāma tinhā:

— E 're dasaihuri mono ré, te za dasa hā da'ra wi, da te 're waibu, wapsā ma, da te 're sa'wari za'ra mono da. Mare di. Āne hā ī'uwaibaba ō di. — Āne te Zesusi hā pi'ōi ma āma romnhimiré'ē, zudezu'ō norī āma hā, sō'awib ō nherē.

27 Tawamhā pi'ō hā te duré asa tāma tinhā, āne:

— Apito, tō ībā ma tane hā īma īwaihu. Tane nherē, wapsā hā wedeza zahāpā ītēde'wa sai'a'a hā te za te te 're huri, īsahāpā 're īrere'e mono hā.

28 Tawamhā pi'ōi mreme te te wapari wamhā, te tāma tinhā, Zesusi hā:

— Pi'ō, wa tō aiwaihu'u, aimā ī'umnhasi za'ētē na, īwi īwaptērēzéb zarina te aimā ī'manharī da hā. Taha wa, wa za aimā āma uwaimra, tō. — Āne ma tō Zesusi hā tāma waihu'u, pi'ōi ma. Tawamhā āne te te tāma nharī wi, ma tō wa'uburé hā ī'ra sipi'ōi hawi watobro. Taha wa, ma tō tipese oto.

Zezusi hā da'ahā uptabi na te te ūda'apsezé wasu'u

²⁹ Tawamhā ta hawi te oto mo Zezusi hā, Darireza na ūsō'u zapoto nhisi u. Ta hawi te duré sa'a u mo, sa'a nhisiwi sāmra da. ³⁰ Tame sāmra ré, ma tō da'ahā uptabi na itēme aihuatu ni. Īhāzé ré norī hā ma tō itēme da te simro, īmorī'ō norī hā, duré ītob'a norī hā, duré īrātēire norī hā, duré īmreme'ō norī hā. Uburé siwa'ru ma tō īhāzé ré norī āma dasito, īpapara da te sōré da. Tawamhā uburé ma tō da'apseze, Zezusi hā. ³¹ Tawamhā īmreme'ō norī hā ma tō mreme wairé. Duré īrātēire norī hā ma tō timorī wē za'ra. īmorī'ō norī hā para na te oto 're nomro. ītob'a norī hā te duré rob'madā'ā za'ra oto. Tawamhā āne hā da te 'madā'ā za'ra wamhā, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. 'Re īhāimana u'āsi mono āma, ma tō duré āma tawata za'ra ni, Izarazéhē nhihudu norī nhib'apito āma.

Zezusi hā dasa te te dama īmanharīzé wasu'u hāiba amo

Marcusi 8.1-10

³² Tawamhā Zezusi hā ma tō ūsiré 're īwanomro mono norī zō sima wazō tihārā za'ra. Tawamhā te wama nharī za'ra, āne:

— Āhāna īrata dasi'ubumroi ré, ma tō dasa hā dawi ai'utō, bādā si'ubdatō da'āma si'utōrī wa. Taha wa, da'āma īpē'ēzé di, wa hā. Dasai ūnherē, te dama rob'rui waihu'u ū di, apā da te ropéi mono da hā. Danhib'aware wa, bādādi wa, dawi robra za'ra ū umnhasite, te dama rob'rui waihu'u ū di.

³³ Tawamhā wa norī hā ūsiré 're īwanomro mono norī hā wa tō wasiwi sadanharī ni, Zezusi hā:

— E niha wa za ūl'ētē wapu hā 'masāmri za'ra ni, a'ubuni wi wasi'ubumro nherē, dahāiba mono bā wa te dama ī'a za'ra da hā. Da'ahā uptabi di.

³⁴ Tawamhā te asa wazadanharī za'ra, Zezusi hā:

— E niha te ūl'ētē wapu hā aimā tihāimana za'ra wa'wa.

Tawamhā āne te asa tāma wasu'u za'ra:

— 7 na te wama tihāimana za'ra. Duré pe'a hā umrore na te tihāiba. — Āne, wa asa tāma wasu'u za'ra ni.

³⁵ Tawamhā Zezusi te dama rob'ru, ti'ai wa dasi'ubumroi mono da. ³⁶ Taha pari, ma tō duré 7 na ūl'ētē wapu hā waibu, pe'a zama, 'Re īhāimana u'āsi mono āma wata da, sōpuru wa. Āma wata pari, ma tō te te wē'ē, ūl'ētē wapu hā, pe'a zama. ūsiré 're īwanomro mono norī ma, ma tō wama sōmri za'ra, wa te dama sōmri za'ra mono da. ³⁷ Tawamhā uburé ma tō tasaihuri ni. Ma da te 'mahāpārī. Tawamhā ūsiré 're īwanomro mono norī hā wa tō danho'rada hā apā wa te ubumro za'ra, 7 na si'ōno hā ūs'i'atarēme ré hā. ³⁸ Aibā norī hā tisa te te īhuri norī hā 4 miu na īhāiba za'ra hā. Pi'ō norī hā duré ai'utē norī hā sa'rata ū di.

³⁹ Tawamhā Zezusi hā te oto dama rob'ru, apā dasi'aba're da, darob u. Taha pari, ma tō uba're 're āzé, Madadā na danhipti'a nho'ōmo nhisi u te te sapri da.

16

Zezusi hā marī ūwaihu'u ū hā te te 'manharī da, da te tāma īruzé wasu'u

Marcusi 8.11-13; Rucasi 12.54-56

¹ Tawamhā parisezu norī hā duré sadusezu norī hā ma tō Zezusihī u ai'aba're, te te tāma 'ru za'ra da, marī dama īmanharī waihu'u ū hā te te 'manharī da, ūsō'a za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para di pā, marī hā tō sena te te 'manharī zō. Āne ma tō tāma 'ru za'ra, te te siwi pibu da, Zezusi hā. ² Tawamhā Zezusi hā te asa tāma nharī za'ra:

— Bâdâ ūsébrézéb u hâiwa pré wamhã, te za ãne asima 're ūrowsu'u za'ra wa'aba mo: "Awëmhã hâiwa wë di za oto." ³ Duré nimahã na bâdâ 'räi watobrozéb u, hâiwa nhrötö si simi'wara wamhã, ūwatobrozéb ãma si bâdâ te te hâiwa nhrötö pré wamhã, te za duré ãne asima 're ūrowsu'u za'ra wa'aba mo: "Ãhâna hã tâ te za we tit'a'a." ãne hã hâiwa u 're asimizawërë za'ra wa'aba mono wamhã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, tâ 're ïta'a mono zéb da hã duré 're ūhâiwa pese mono zéb da hã. Tane nherë, ãhâna uburé 're ūromhâimana mono zé hã 'madâ'â za'ra wa'aba nherë, za 're ūromhâimana mono zéb da hã waihu'u za'ra wa'aba õ di. ⁴ Nimosi aipoto té wa'aba mono hã ūaihâimana wasétê za'ra wa'wa. 'Re ūhâimana u'âsi mono zô, 're asimipari za'ra wa'aba mono zahã, te ïma ūru za'ra wa'wa, marî dama ūmanharî waihu'u õ hã te aima 'manharî za'ra wa'aba da. Tane nherë, te 'manharî õ di za. Duréihâ Zonahâ ma ūromhâimanazém na si te za ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono, marî dama ūmanharî waihu'u õ hã te te tâma ūmanharîzém na. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, parisezu norî ma, duré sadusezu norî ma zama.

Tawamhã Zezusi hã te oto tiwi timorî za'ra, nimomo morî da.

Î'u'êtë wapuzém na Zezusi te te ãma ūsimiré'ê za'ra zé wasu'u, parisezu norî ãma

Marcusi 8.14-21

⁵ Tawamhã wa norî hã wa tô saprî za'ra ni, Zezusihi me, ūsõ'u na. Wa te saprî za'ra wamhã, wa tô ū'êtë wapu na po're ha'âri za'ra ni. Taha wa, wa wa'ubana aï'aba're ni. ⁶ Tawamhã Zezusi hã ma tô wama nharî za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norî ma:

— Ma'äpê 're asî'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, ū'u'êtë wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norî nhimi'manharîzém nhiti, sadusezu norî me. — ãne ma tô wama ãma romnhimiré'ê za'ra, sô'awib õ nherë.

⁷ Tawamhã wa norî hã wa wasima nharî za'ra ni, ãne:

— Âté õ hã ū'u'êtë wapu hã wa te wei wasiré 'mai'âri õ wa, ma tô ãne wama nharî za'ra.

⁸ Tawamhã Zezusi hã wanhimirosa'rata za'ra hã te te sina waihu'u wa, te wama nharî za'ra, ãne:

— E niha te ū'u'êtë wapu hã aima ūhâimana za'ra wa'aba õ na, sô asimrami za'ra wa'wa. E asawi ūumnhasi za'ra wa'aba ãna. ⁹ E zahadu bété asowi ūzadaihu'u za'ra wa'aba â bâ. E ma tô ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa, 5 miu na aibâ norî ma, ū'u'êtë wapu hã 5 na te ūwë'ëi mono zém na hã. E niha si'ono hã ūmasisi za'ra wa'wa hã, ū'u'êtë wapu wë'ëi ré hã. E ma tô duré ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa. ¹⁰ Duré 4 miu na aibâ norî ma, ū'u'êtë wapu hã 7 na te wë'ëi mono wamhã, e niha si'ono hã ūmasisi aba mono hã. E ma tô duré ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa. ¹¹ E niha bâ waihu'u za'ra wa'aba õ di bété, ū'u'êtë wapu 'manharîzém na te ūnharî uptabi õ zém na hã. Ma'äpê 're asî'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, ū'u'êtë wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norî nhimi'manharîzém nhiti, sadusezu norî me.

¹² Tawamhã ūsiré 're ūwanomro mono norî hã wa tô wasina waihu'u za'ra ni, Zezusihi mreme hã, ū'u'êtë wapu 'manharîzém na te te wama ūnharî uptabi õ na hã, parisezu norî nhimiroti wasétê na te te ãma ūsimiré'ezém na si, sadusezu norî me.

Zezusi hã 'Re ūhâimana u'âsi mono te te ūpisutu na, Danho'reuptui'wa da, Pedru te te ūwasu'uzé wasu'u

Marcusi 8.27-30; Rucasi 9.18-21

13 Tawamhā Zezusi hā te oto mo darob amoi u, apito Piripihi te, Sézareza na 'ri nho'ōmo nhisi niwī. Tame ma tō wazadanharī za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī hā:

— E niha ma tō dasima īwasu'u za'ra ni, dasiré īpodo hā ti'ai āma. E 'wa hā, wa hā wa're mo.

14 Tawamhā āne wa asa tāma nhari za'ra ni:

— Aiwasu'u hā, ahā di. A hā, u, Zuwā Batita, apā aihāiwa'udu. Duré a hā, u, Eriasi apā we īaimorī. Duré a hā, u, Zeremiasi. Duré a hā, u, duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa īhāiba amo, apā aihāiwa'udu.

15 Tawamhā Zezusi hā te duré wazadanharī za'ra:

— A norī wa'wa hā bétē, e niha ma tō asima 're īwasu'u za'ra wa'aba mo.

16 Tawamhā Síma Pedru te asa tāma tinhā:

— A hā Cristu, 'Re īhāimana u'āsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da. A hā 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra.

17 Tawamhā Zezusi, te Pedru oto 'mahā:

— Síma, Zuwāhā 'ra, aima 're rowē mono di. Ma tō āma īuwaimra. A hā danhimirowasu'u hawi, āne na īwaihu'u õ di. īmama, hāiwa āma 're īsāmra mono si ma tō āne na aima īwaihu'u. — Āne ma tō Zezusi hā wēsā Pedru hā, te te īwaihu'u zém na. **18** Tawamhā te duré tāma āma romnhimiré'ē:

— Pedru, āne wa za aima waihu'u. Ētē na, wa ai'āma simiré'ē. Ni'wa hā ētē nhisiwi te za 'ri na'rada hā 'manha, 'ri hā siptete na 're sa mono da, tāma. Tane hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu na, ma tō īwaihu'u na'ra. Taha wa, ni'wa hā ētē nhisiwi te te īri ne, te za oto īwaihu'u na'rata zém hawim na īwaihu'u za'ra ni, za da te 're īzaze za'ra mono norī hā. 'Re īdadā'ā za'ra mono zé hā dama siptete nherē, pire nherē, īzazei'wa norī āma te te a'i'uté waihu'u za'ra õ di za. **19** Danhib'apito, 'ri za'ētē 're, 're īsāmra mono hā te za 'ridawazé hā tāma īromhuri'wai ma tisō, te te dama āma 're 'ridawa mono wa, āma 're danhisisi mono da. Tane, wa za aima tisō 'ridawazé hā, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb u, dama 're a'ridawa mono da, āma 're danhisisi mono da. Uburé marī hā da te 're 'manharī tō za'ra mono da, dawi 're ī'azawi mono hā te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te āma 're asaze, hāiwa āma. Duré uburé marī hā dawi 're ī'azawi mono õ hā te za duré te te āma 're a'i'uzei pese. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u, Pedruhu ma.

20 Taha wa, Zezusi hā ma tō sina wazadawa uwati za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī hā, wa te dama wasu'u tō za'ra da a'ā, Danho'reptui'wa na 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu na hā.

Zezusi hā za īdā'āzém na īsiwasu'uzé, za īhāiwa'utuzém na zama

Marcusi 8.31-9.1; Rucasi 9.22-27

21 Tawamhā ta hawim haré te oto tidā'āzém na wama 're siwasu'u u'āsi sō'awi Zezusi hā, tihāiwa'utuzém na zama. Āne ma tō wama 're siwasu'u za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma:

— īmama te te īma īpisutuzéb zarina wa za mo, Zeruzarē u. Tamemhā zudezu norī ma roti'wa norī hā, duré 'Re īhāimana u'āsi mono ma da'āma romhuri'wa īpire norī hā, duré īsimiroti na rob'ui'éré 'rata na dama rowahutu'wa norī hā te za īma rob'manharī wasétē za'ra. Taha zarina, wa za robzépata za'ētē. Te za duré dasiwi īwīrī ni. Tawamhā bâdâ maparane ī'āma si'utōrī õ ré, wa za hāiwa'udu apā.

22 Tawamhā Pedru ma tō Zezusi hā sima saprō tisiré norī nhti, romnhiwasi, tāma īsiwasu'u za'ra zé hā te te tiwi sawi da. Āne te tāma tinhā:

— Wanhib'apito, āne hā ai'āma īromhāimana da hā mare di za. 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te aima ba'a da si, wa īsima wē, da te aima rob'manharī tō da.

23 Tawamhā Zezusi hā ma tō aipi'ra, Pedruhu u. Āne te tāma tinhā:

— Satanasi, mo oto aimorī, īnhiti. Marī hā bādādi wa, 're īsimi'wara mono, te te 're īda'marōpārī za'ra mono ne, te īwasutu mo, īmama te te īma īpisutuzéb zarina te īsina dama uwaimrami tō da. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimirosa'rata nei ū di, asimirosa'rada hā. Ti'ai āma danhimirosa'rata zarina si te ī'āma īrosa'ra, a hā.

24 Tawamhā Zezusi te durē wama nharī za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma:

— Ni'wam norī hā īsiré 're nomro u'āsi mono da, te te sima 're īwē za'ra mono wamhā, tihāimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono ū di za. Tiza'ozéb ré, īzarina 're īnomro mono ne, te za īsiré 're nomro, da te 're simroi mono da nherē. **25** Ni'wam norī hā tihāimanazé te sima 're sawi za'ra mono wamhā, rowē īsī'utōrī ū hā te te sima 're uwaimrami za'ra mono ū di za. Ni'wam norī hā īzarina 're nomro mono da, tihāimanazé te sima 're sawi za'ra mono ū wapsi, tawapsi te za te sima 're uwaimrami za'ra, rowē hā. **26** Āté ni'wa hā te za tinhibro hā te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahā uptabi da. Tawamhā te za oto dārā. Ti'ab ré, sibrob ahā nherē, e tāma 're rowē mono di za, rowē īsī'utōrī ū hā te te sima 're uwaimrami ū wamhā. Mare di. Tāma 're rowē mono ū di za. Ti'ai āma, simarī ahā uptabi nherē, tāma waihu'u ū di za, marī na īsiwa'âbâzéb da hā, rowē āma 're īhāimana mono zéb da hā. **27** Wa hā ti'ai āma dasiré īpodo, niwapsi wa za wei mo apâ, īmama zadawa para, hâiwa āma tāma īromhuri'wa norī siré. Tamep si uburé marī hā da te 're ī'manhari'za'ra mono zéb zarina, wa za dama rowairébé, īwē norī ma, durē īwasété norī ma zama. **28** Tō sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. A norī wa'wa hā aihñi ū nherē, ai'matâ'â aba ū ré, te za ī'madâ'â za'ra wa'wa ti'ai āma dasiré īpodo hā, uburé Danhib'apito uptabi na apâ we īmorī wamhā. — Āne ma tō wama siwasu'u za'ra, Zezusi hā.

17

Ētē 'rāihâ āma, Zezusihî hâiba na rowa'a za'ētē wasu'u Marcus 9.2-13; Rucasi 9.28-36

1 Tawamhā bâdâ 6 na āma si'utōrī pari, ma tō Zezusi hā Pedru norī si te simro, Ti'adu norī zama īnoi me, Zuwâhā me. Ētē 'rāihâ u, ma tō te te simro. **2** Tame si'ubumroi ré, ma tō Zezusi hā aimawi tihâiba na sapri, Pedru norī ntho'a. Ma tō ti'uburâ pese, bâtâ ro'o ne. Durē ī'uzu hā rā uptabi di, rowa'a za'ētē ne. **3** Tawamhā Pedru norī hā ma tō 'madâ'â za'ra, Mozési norī hā, Eriasihî me. Zezusihî me, te sima rowasu'u za'ra. **4** Tawamhā Pedru te Zezusihî ma tinhā, āne:

— Wânhib'apito, āme wama rowē za'ra di. Aima wē wamhā, uridi hā si'ubdatō te aima 'manhari'za'ra wa'aba da, wa tō rosa'rata, ate da hā, durē Mozésihî te da hā, durē Eriasihî te da hā.

5 Tawamhā āne Pedru te te tāma nharī ré, ma tō hâiwa nhrōtō'a za'ēne hā we hâiba zuwa za'ra, Zezusi norī hā. Tawamhā hâiwa nhrōtō'a hawi, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā mre:

— Ā hā ī'ra, te 're īsawi pese mono. Tāma 're īto za'ētē mono di. Ma'āpē īsimiroti hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono za.

6 Tawamhā Pedru norī hā Zezusihî siré īsī'aba're norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme te te wapari za'ra wamhā, ma tō tāma tipahi za'ra. Tāma pahi za'ra wa, ma tō ti'ai wa rere, dumana na. Ti'ubu na ma tō roptob za'ra. **7** Tawamhā Zezusi hā ma tō ītēme ai're za'ra. Simi'wara ré, ma tō upi za'ra, tinhib'rata na. Te te upi za'ra wamhā, te tāma nharī za'ra:

— Ma'āpē aiwahutu za'ra wa'aba. Aipahi za'ra wa'aba tō.

8 Tawamhā ma tō ti'rāiwahutu za'ra oto, te te rob'madâ'â za'ra da. Te te rob'madâ'â za'ra wamhā, Zezusih i si ma tō 'madâ'â za'ra.

9 Tawamhā ētē 'rāihâ hawi, ma tō si'ra za'ra, Zezusih norī hā. Si'aba'rei ré, ma tō Zezusih hā Pedru norī hā sadawa uwati za'ra, āne:

— Ētē 'rāihâ ãma ī'madâ'â za'ra wa'wa hā dama wasu'u za'ra wa'aba õ di za a'â. Wa hā ti'ai ãma dasiré īpodo hā ab're hawi, īmama te te īhāiwa'utu parip si, te za dama 're īrowasu'u za'ra wa'aba mo.

10 Tawamhā Pedru norī hā te oto ãma siwi sadanha, āne:

— E marī wa, te dama rowahutu'wa norī hā te te dama 're roti za'ra, Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īpisutu wana, Eriasi za we īmorī na hā.

11 Tawamhā Zezusih hā te asa tāma nharī za'ra:

— Dureihā 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō īuwaibaba ãma rob'ui'éré, Eriasi za we apâ īmorizém na te te ropese da. **12** Tane nherē, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Eriasi hā ma tō wei morī pa. Tane nherē, õ hā da te dasiwi waihu'u õ wa, ma tō tāma rob'manhari' wasétē za'ra ni, da te dasima īwē za'ra zéb zarina. Tane te za duré da te īma 're rob'manhari' wasétē za'ra, ti'ai ãma dasiré īpoto ma hā.

13 Tawamhā Pedru norī hā ma tō waihu'u za'ra, Zezusih te te tāma īrowasu'u za'ra zé hā, Eriasihi upana Zuwā Batita te te īwasu'u na hā.

Zezusi hā ai'reputu ma, wa'uburé te te īmezé wasu'u

Marcusi 9.14-29; Rucasi 9.37-43

14 Tawamhā wa norī hā wa tō apâ ai'aba're ni, Zezusih me, da'ahâ uptabi na sô īdahāimana za'ra u. Tawamhā aibâ hā ma tō Zezusih u wi. Wisi wamhā, ma tō īpapara nhamra, hi'rātitō. **15** Tawamhā te tāma tinhā, Zezusih ma:

— Apito, ma'āpé īra ãma aipē'ēzé na. Te 're sitete u'âsi. 'Re sitete u'âsi mono wa, te unhamra u're waptā'â, âi ba zama. **16** Asiré 're īnomro mono norī u, wa tō aré saprō. Tane nherē, te te siwi pese waihu'u õ di, ta norī hā.

17 Tawamhā Zezusih ma tō tinhā, āne:

— E niha bâté ai'rata 're īnhamra u'âsi za'ra wa'aba mono nherē, asina 're īumnhasi za'ra wa'aba mono õ di, te 're īaipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. Nimosi aipoto té wa'aba mono hā īaihāimana wasétē za'ra wa'wa. E īpē'ēzé u'âsi, wa za ai'rata 're īmorī u'âsi 'wa, 're īumnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. Ma'āpé we ītēme saprōni aba, ai'reputu hā.

18 Tawamhā wa'uburé ma, ma tō rob'ru Zezusih hā, ai'reputu te te 're īpibui u'âsi mono nhiti, morī da. Te te tāma rob'rui wi, ma tō awa'awi watobro, ai'reputu hawi. Tawamhā awa'awi ma tāma tirowē, ai'reputu ma hā.

19 Tawamhā wa norī hā īsré 're īwanomro mono norī hā, wa tō wahāiba pisutu ītēme ai're za'ra ni Zezusih u, romnhiwasi wa te wasiwi sadanharī da. Āne, wa tō wasiwi sadanharī ni:

— E niha bâ bété wa norī hā, wa'uburé ma, wa te rob'ru za'ra nherē, wa te wasiwi īmei waihu'u õ, tāma.

20-21 Tawamhā Zezusih hā te asa wama nharī za'ra:

— 'Re īhāimana u'âsi mono hā syry na 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa, tāma mei waihu'u za'ra wa'aba õ di. Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Motada nhamare hā syryre nherē, da te 're wamhā, oto poto wamhā, wede za'ētē uptabi di. Tane, a norī wa'wa hā syryre na 'Re īhāimana u'âsi mono 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhā, syryre na nherē, uburé marī hā te aré 're ī'manhari' za'ra wa'aba mo, asi'uihâ na aima waihu'u za'ra wa'aba õ nherē. Ā ētē 'rāihâ ma, te aré īnharī za'ra wa'wa, si'uihâ na si'rē da, īsabzém nhiti.

Tawamhã te aré tô ai're. — Æne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ũsiré 're ūwanomro mono norí ma.

*Zezusi hã za ūdâ'âzém na ūsiwasu'uzé hâiba amo, ūhâiwa'utuzém na zama
Marcus 9.30-32; Rucasi 9.43-45*

²² Tawamhã wa norí hã Zezusihi siré wa tô asimro ni, Darireza na danihpi'ta nho'õmo nhisi ãma. Wasiré wasi'ubumroi wamhã, ma tô Zezusi hã wama siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã dasiré ipodo hã te za dasima ūhâiba nhomri za'ra ni. ²³ Te za ūwirí ni duré, dasiwi. Tane nherë, bâdâ maparane ū'ama si'utõrõ õ ré, te za ūmama hã apâ ūhâiwa'utu.

Tawamhã, wa te wapari za'ra wamhã, ma tô wawi tirobzei'õ pese za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norí wi.

*'Re ūhâimana u'âsi mono nhorõwa 'ri 'madâ'âzéb da, rob'uiprazé da te tâma 're
ûpo'o za'ra mono zé wasu'u*

²⁴ Tawamhã wa norí hã Zezusihi siré 're ūwanomro mono norí hã wa tô ai'aba'rê ni, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u. Wasihutu wamhã, rob'uiprazé ubumroi'wa norí hã ma tô Pedru siwi sadanha, 'Re ūhâimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zé ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norí hã. Æne ma tô siwi sadanha:

— E asib'apito za'ra wa'wa hã rowahutuzé 'madâ'âzéb da, te te dame 're wa'âbâ mono õ di.

²⁵ — Íhe. Te te 're wa'âbâ. — Æne ma tô sada'â, Pedru hã.

Tawamhã Pedru ma tô ãzé 'ri para u, Zezusihi zarina, te te ãma sadanharí da. Sébré wamhã, ma tô Zezusi hã timreme na sôzâ, Pedru hã:

— Sima, e niha ma asimirosa'rada ūwaihu. Daro mono bâ danhib'apito norí ma, e 'wam norí hã te rob'uiprazé hã te te tâma 're po'o za'ra. E ūsib'a'uwe norí hã, e darob zô te te da'âma 're ū'ai'uté za'ra mono norí si te za te tâma 're po'o za'ra. — Æne te sadanha, Zezusi hã.

²⁶ Tawamhã Pedru te asa tâma tinhá:

— Darob zô te te da'âma 're ū'ai'uté za'ra mono norí si, te za te te 're wa'âbâ za'ra.

Tawamhã Zezusi hã te duré tâma tinhá, ãne:

— Tane tô. Daro mono bâ danhib'apito nhib'a'uwe norí, tinhib'apito ma, te te 're ūwa'âbâ za'ra mono da hã mare di. (Tane, wa hã ūmama nhib'a'uwe wa, rowahutuzé 'madâ'âzéb da, te dame 're wa'âbâ mono õ nherë, te ãma dame 're upai mono õ di za.) ²⁷ Tane nherë, wawasédé, da te wa'âma 're sa'ra mono õ'umhhasite, wa za wa'âbâ za'ra ni, ãhâna hã. Ma'âpê ai'maimorí aba ūsô'i u, tepe zô 'maimei wa'aba da. Tawamhã ūmorí'rada 'mai'âri aba wamhã, te za ūmasari waré wa'wa, rob u. Tawamhã ūsadai'rê 're, te za ūmanhopêtë 'wa, rob'uiprazé ūsapotore hã. Ta hã ūwabre za, rowahutuzé 'madâ'âzéb da hã te ūwa'âbâzéb da hã, duré ãma ūwa'âbâ za'ra wa'aba zéb da hã. Taha wa, rob'uiprazé ūsapotore hã 'mai'âri aba wamhã, te za asivi ūmai'âri 'wa, rowahutuzé ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norí u, ãma wa'âbâ za'ra wa'aba da. — Æne te tinhá, Zezusi hã.

18

*Danhipai u dama ūpire na Zezusi hã te te ūrowasu'uzé wasu'u
Marcus 9.33-37; Rucasi 9.46-48*

¹ Tawamhã wa norí hã Zezusihi siré 're ūwanomro mono norí hã wa tô ūtème ubumro ni, wa te wasiwi sadanharí da, ãne:

— E'wa hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe, siré 're īhāimana za'ra mono norī hā danhipai u dama īpire.

² Tawamhā Zezusi hā ma tō ai'uté hā 'mahā, īsiré 're īwanomro mono norī wa'wa, te te sārī da. ³ Tawamhā te wama nhari' za'ra oto:

— Tō sena, wa aimā waihu'u za'ra wa'wa. Aihāimanazém na saprī za'ra wa'aba õ wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ai'āma 're sib'a'uwe za'ra wa'aba mono õ di za. Dama īwāpu na ai'uté hāimanazém ne 're aihāimanazém za'ra wa'aba mono wapsi, te za ai'āma 're sib'a'uwe za'ra wa'wa. ⁴ Ni'wam norī hā ã ai'uté ne tipire na 'rāwi 're si'madā'ā za'ra mono õ wapsi, te za pire na 're hāimanazém u'āsi za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwe mono zéb āma hā. ⁵ Duré ni'wam norī hā te te 're īzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zō 're tob'uzu za'ra mono wamhā, ta norī u'ābā te duré īzō 're tob'uzu za'ra. — Āne ma tō wama waihu'u za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma.

Dawasédé, da te 're īmanharī za'ra mono õ zé wasu'u

Marcusi 9.42-48; Rucasi 17.1-2

⁶ Tawamhā Zezusi hā te duré wama rowasu'u za'ra, āne:

— Āhāta ai'uté norī te asimro. Ātē ni'wa hā te za tinhimiroti wasétē na āma ropé, ai'uté norī āma, te te sina 're īumnhasi za'ra mono norī āma. Tawamhā īsimiroti wasétē hawi, ai'uté te te īmairēme wamhā, tāma ropipa uptabi di za, tāma īroti wasétē 'wai ma hā, 'Re īhāimana u'āsi mono, za te te azāri wa. ībutu na ētē tōmo wawē, da te āma wasisi pari, dā'ā da, āi ba da te mei 'wa'āhā, tāma ropipa di aré. Tane nherē, īsimiroti wasétē zarina ai'uté te te īrēme wamhā, tāma ropipa uptabi di za, roti wasétē 'wai ma hā. ⁷ Danhimiroti wasétē hawi 're dasi'marōpārī u'āsi za'ra mono wa, taha wa, dama 're ropipa uptabi za'ra mono di za, daro mono bā. Te za tō da te 're īrēme za'ra. Tane nherē, tinhimiroti wasétē hawi te te 're īda'marōpārī za'ra mono norī ma si, danhipai u tāma 're ropipa uptabi za'ra mono di za.

⁸ — Asib'rata na aiwasédé hā 're waibui wa'aba mono wamhā, duré aipara na aiwasédé hā 're waibui wa'aba mono wamhā, te za asiwī 're īsihāri za'ra wa'aba mo, 're sāmra aba mono da. Asib'rada asiwī 're sihāri za'ra wa'aba mono newa, duré aipara hā asiwī 're sihāri za'ra wa'aba mono newa, te za oto misire ré si newa, hāiwa u 're anomro aba mo, 're asimroi u'āsi aba mono da oto, tame. Tawapsi aimā 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za. Tane nherē, asib'rata zahuré ré, duré aipara zahuré ré, unhamā u'āsi u 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're asāmra aba mono wamhā, aimā 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁹ Duré atōmo na marī 're 'madā'ā za'ra wa'aba mono wa, aiwasétē na 're asi'marōpārī za'ra wa'aba mono wamhā, ato hā te za asiwī 're īsani za'ra wa'aba mo, 're sāmra aba mono da. Tawamhā ato hā asiwī 're sani za'ra wa'aba mono newa, te za atōmo misire ré si newa, 're asisisi aba mo, hāiwa u, 're ai'ubumroi u'āsi aba mono da, tame. Tawapsi aimā 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za. Tane nherē, atōmo zahuré ré ropipa u unhamā u'āsi u, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're asāmra aba mono wamhā, aimā 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. — Āne ma tō Zezusi hā īsiré 're īwanomro monō norī ma, wama waihu'u sirōmo za'ra.

Pone'ērebâire īsimanizé wasu'u

Rucasi 15.3-7

¹⁰⁻¹¹ Tawamhā Zezusi hā te duré wama rowasu'u za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma:

— Āhāta ai'uté norī hā te asimro. Āma 're rosa'rata wasétē za'ra wa'aba mono tō, dama īwāpu newa. Tō sena, wa aimā rowasu'u za'ra wa'wa. Hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā te ai'uté mono bā te te

're 'madâ'â pese za'ra, misi si, tite mono bâ. Ta norî hâ te Ímama nho'a te te 're 'madâ'â pese za'ra, hâiwa ãma 're ïsämra mono nho'a.

12 — Wa za oto aimâ ãma romnhimiré'ê za'ra wa'wa. Aibâ hâ pone'ërebâ 100 na ïsimizama hâiba hâ misi tiwi 'masimani wamhâ, e sô rïtî mono ô di za. Te za tô sô 're rïtî. Pone'ërebâire hâ te za a'â rême za'ra 99 na ïhâiba hâ. Ísa'u rom na tisa te te 're huri mono ré, te za sô rïtî, tiwi ïsimani zô. **13** Tawamhâ te te sâmri wê te, te za 're to, pone'ërebâ tede'wa hâ. Pone'ërebâ hâ ïsimani ô norî hâ rowê u'âsi tâma 're hâimana za'ra mono wa, tâma 're ïrowê mono zém nhipai u, te za 're to za'êtë. **14** Tane, â ai'uté norî hâ Aimama aba wi, 're ïsimani za'ra mono da hâ sô 're simipari mono ô di, tâma wê ô wa. — Âne ma tô Zesusi hâ pone'ërebâire ïsimanizém na simiré'ê.

Dasiré ïsazei'wa nherë, dasiwi 're ïdawaséte za'ra mono zé wasu'u

15 Âne te duré rowasu'u, Zesusi hâ:

— Asisânawâ, asiré ïsazei'wa nherë, asada 're wasétê za'ra wa'aba mono wamhâ, te za ïtème 're anomro aba mo, asada 're ïwasétê za'ra wa'aba mono zém na tâma 're asiwashu'u za'ra wa'aba mono da, aihâiba pisutu. Tawamhâ tâma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zé hâ te te 're wapari za'ra mono wamhâ, te za apâ asina 're asisânawâ za'ra wa'aba mo. **16** Tane nherë, te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono ô wamhâ, te za oto asiré ïsazei'wa hâ misi, niwamhâ maparane asiré 're ïsimroi wa'aba mo, asada 're ïwasétê za'ra wa'aba mono u, oto ïsô'a zahuré tâma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, ta norî nho'a. Duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré hâ ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, te za âne 're l'manhârî za'ra wa'aba mo, asima. Âne ïsimiroti na rob'ui'éré hâ: "Ni'wam norî hâ sada 're dawasétê za'ra mono wamhâ, dahâiba maparane nho'a te za dama 're siwaihu'u za'ra, ïwapari'wa norî hâ danho'a te te ãma 're mreme waptob za'ra mono da." Âne duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré, ïbaihâ na hâ. **17** Tawamhâ asiré ïsazei'wa norî nho'a tâma 're roti za'ra wa'aba mono nherë, te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono ô wamhâ, te za oto uburé asiré ïsazei'wa norî ma 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo, asada 're ïwasétê za'ra wa'aba mono zém na. Tawamhâ uburé asiré ïsazei'wa norî hâ te te 're wapari za'ra mono ô wamhâ, ïsazei'ô'wa hâimana zém ne, te za oto ãma 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo, tiwasétê na 're siwaihu'u za'ra mono ô wa oto. — Âne ma tô Zesusi hâ wama waihu'u za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norî ma.

18 Tawamhâ te duré wama rowasu'u za'ra Zesusi hâ, ïsiré 're ïwanomro mono norî ma:

— Tô sena wa aimâ waihu'u za'ra wa'wa. Uburé marî hâ da te 're 'manharî tô za'ra mono da, dawi 're ïsawi za'ra wa'aba mono hâ te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te ãma 're asaze za'ra wa'wa, hâiwa ãma. Duré uburé marî hâ dawi 're ïsawi za'ra wa'aba mono ô hâ, te za duré te te ãma 're ai'uzei pese za'ra wa'wa.

19 — Âne wa za duré aimâ waihu'u za'ra wa'wa, tô sena. Ni'wam norî hâ maparane nherë, marî na ti'ai ãma 're asisaze za'ra wa'aba mono wamhâ, Ímama wi 're ïrowaptërë za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aimâ ãma 're a'uwaimrami 'wa, hâiwa ãma 're ïsämra mono hâ. **20** Ni'wam norî hâ maparane, âté si'ubdatô nherë, ïzadawa para 're mreme zusi mono da, siré 're si'ubumroi mono wamhâ, wa hâ wa za tame duré ïsiré 're ïhâimana za'ra. — Âne ma tô wama rowasu'u za'ra, Zesusi hâ.

21 Tawamhâ Pedru hâ ma tô Zesusihi u ai're, te te sadanharî da. Âne te sadanha:

— Wanhib'apito, wasiré ūsazei'wa nheré, ūzada 're ūwasétē u'âsi mono zé hā e mame ūsa'ratazém nhitō ãma wa za ūsina 'madâ'â zazâ, ūwasédé te ūsina ūmadâ'â'ozém na hā za. E 7 ãma.

²² Tawamhã Zezusi te asa tâma tinhá:

— Mare di. 7 ãma asina 'madâ'â zazâri õ di za. Âté 77 ãma si te za asina ūmadâ'â zazâ, ūwasédé hā asina ū'madâ'â'ozém na hā. ²³ Åne, wa za oto aimâ ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ūsib'a'uwé mono zém na hā. Tawamhã ti'ai ãma danhib'apito hā ma tô rosa'rata, tite rob'uiprazé te te sa'rata da, ūsapari tâma rob'madâ'â'wa norí hā rob'uiprazé te te tiwi 're ūwaptérê za'ra mono hā wahuré ūsôwa're're te te tâma 're sômri za'ra mono zô. ²⁴ Tawamhã te te ãma sâna'rata wi, ma tô itême saprõni ni aibâ hā, ūsapari rob'madâ'â'wa hā. Ta hā ma tô rob'uiprazé hā tinhib'apito wi te te 're awaptérê, sa'ëtë uptabi na. Sa'ëtë uptabi wa, niwa ūsôwa're're te te tâma ūsômri da hā waihu'u õ di. ²⁵ Tawamhã te te tâma sômri waihu'u õ wa, ma tô ūsib'apito hā dama ti'ru, da te wede da, da te uipra da, ūmro zama, ūra norí zama, pawa'âbâ ãna te de dama 're romhuri za'ra mono da oto. Uburé ūsibro hā da te dama wede za'ra da, ma tô dama ti'ru duré, rob'uiprazé te te tiwi 're ūwaptérê mono hā te te ãma wa'âbâ da. ²⁶ Tawamhã õ hâ tô tâma rob'madâ'â'wa hâ aré, ma tô hi'râtítô tâma aime ūpapara, tinhib'apito ma. Tawamhã te tiwi waptê, åne: "Apito, a'â ūzapari ze na asimi'ë na. Zahadu uburé wa za aimâ wa'â, wa hâ." Åne ma tô tâma siwaihu'u, aibâ hâ.

²⁷ — Tawamhã ūsib'apito hâ ma tô ãma aiwamri, ūmreme na. Taha wa, ma tô tâma sisisi apâ, õne haré nomro da, te te tâma sômri tô da. Õne haré ma duré satô oto, apâ morí da. ²⁸ Tawamhã õ hâ aibâ hâ te oto mo. Morí wamhâ, ma tô tisiré romhuri'wa hâ sôpêtë. Taha wi, ma tô duréihâ rob'uiprazé misi bâtâ na dapawa'âbâzé hâ waptê syry na, apito hawi ūmorí wi. Tawamhã ūsôwa're're te te tâma sômri õ wa, ma tô ti'â, ūbutu na awa'awi. ūbutu na te te têté sina, ma tô tiwi waptê, åne: "Ma'âpê ãhâna ūma sômri, zahadu ūma ūwa'âbâ õ hâ." Åne te tiwi waptê.

²⁹ — Tawamhã ūsiré romhuri'wa ma tô hi'râtítô nhamra ūpapara, te te tiwi rowaptérê da, åne: "Ma'âpê, ūzapari ze na a'â syry na. Wa za tô aimâ tisô uburé, ūsôwa're're."

³⁰ — Tawamhã åne te te tiwi waptérê nheré, te te ãma sazei õ di. Te te ãma sazei õ wa, ma tô dama ti'ru, da te sérê da, dazazéb 're. Rob'uiprazé hâ te te tâma sômri wapsi, te za dama ti'ru, apâ da te wazere da, dazazém hawi. ³¹ Tawamhã ūsiré rob'madâ'â'wa norí hâ ma tô ūwasu'u hâ wapari za'ra, te te dama ūru na hâ da te sérê da, dazazéb 're. Te te wapari za'ra wamhâ, ma tô sada tihâimana za'ra. Ma tô duré ai'aba're, tinhib'apito ma, te te siwi wasu'u da. ³² Tawamhã te te tâma wasu'u za'ra parimhâ, ma tô ūsib'apito hâ sô hâ, dazazéb 're danheré'wa zô. Sô hârâ wamhâ, åne te tâma tinhá: "A hâ romhuri wasétê 'wa, ūwi ūwaptérêzéb zarina wa tô po're ha'â, rob'uiprazé ūwi 're ūwaptérê mono zém na hâ apâ ūma sômri õ nheré. Te 'ruiwapari õ di. ³³ E niha bâ bété, ãma aipê'ëzé õ di asiré romhuri'wai ãma hâ, wa hâ ai'âma ūpê'ëzé ne." Åne te tâma tinhá ūsib'apito hâ, tâma rob'madâ'â'wai ma.

³⁴ — Tawamhã ūsib'apito hâ ma tô ab'rui pese. Sib'rui wa, ma tô dama ti'ru, dazazéb 're da te sérê da, da te tâma 're ūrob'manhari'û'âsi za'ra mono zém na, tame te te 're robzépata mono da. Rob'uiprazé te te tiwi 're ūwaptérê mono nhowa're're tinhib'apito ma, te te tâma sômri wapsi, te za wazere ni apâ. — Åne ma tô Zezusi hâ wama ãma romnhimiré'é za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norí ma.

35 Tawamhā ãne ma tō timreme hā wama 'rāsatu za'ra, Zezusi hā:

— Āne hā asiré ūsazei'wa hā asada 're ūwasétē za'ra wa'aba mono zém na sena na asina 're 'madâ'ā zahâri za'ra wa'aba mono ū wamhā, te za ūmama hā te te aimā 're rob'manhari wasétē za'ra wa'wa aihâiba mono bâ wa'aba, hâiwa ãma 're ūsâmra mono hā.

19

*Damro, da te 're ūrēme za'ra mono zé wasu'u
Mateusi 5.31-32; Marcusi 10.1-12; Rucasi 16.18*

1 Tawamhā ãne na Zezusi te te rowasu'u parimhā, ma tō Darireza hawi mo, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u mori da, Zodâ pa zara u. **2** Da'ahâ uptabi na te ūsarina aîl'aba're ni. Tawamhā Zudeza u wisi wamhā, ma tō ūhâzé ré nori hā apese, tame.

3 Tawamhā parisezu nori hā ni'wam nori hā ma tō ūtēme aihutu Zezusihī u, te te siwi sadawa pibu da, timreme na te te upai wa, te te siwi mreme wē'ō da. Āne ma tō siwi sadanha:

— E aibâ hā te za timro hā mari ūpire hā te te tiwi 're 'manhari za'ra mono ū nherē, te te 're rēme za'ra. E wahî'rata nori nhimiroti zarina, ãne hā.

4 Tawamhā Zezusi hā te asa tâma nharí za'ra:

— E ūbaihâ na ãne hā 're sôré za'ra wa'aba mono â bâ, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā. Āne rob'ui'éré hā: "Ropoto na'rata hawimhā ma tō 'Re ūhâimana u'âsi mono hā a'uwe hâ aibâ na 'manha. Pi'ō zama ma tō duré 'manha." Āne duréhâ ūbaihâ na rob'ui'éré hā. **5** Āne ma tō duré roti 'Re ūhâimana u'âsi mono hā, ūbaihâ na hā: "Taha wa, aibâ hâ 're mro za'ra mono wamhā, te za timama nori hā te te 're rēme za'ra, timro me si siré 're simasisi zahuré mono da oto. Sina 're hâiba sitob zahuré mono wa, maparane ūhâiba nherē, misi ūhâiba ne, te za siré 're simasisi u'âsi zahuré oto." — Āne 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā. **6** Āne wa, dasina 're damro za'ra mono wamhā, dahâiba maparane nherē, te za oto dahâiba misi ne dasiré 're dasi'ubumro. Taha wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono, dasi'âma te te 're da'ahâiba to mono nherē, ni'wa hâ da'âma 're siwanhizari mono ū di za. Mare di. — Āne ma tō Zezusi hā parisezu nori ma waihu'u za'ra.

7 Tawamhā parisezu nori hā ma tō duré siwi sadanha, Zezusi hā:

— Oro zapre te Mozési hā te te wama 're roti za'ra, aibâ hā timro te te 're rēme za'ra mono da wamhā, timro te te 're ūrēme za'ra mono zém na rob'ui'éré te te tâma 're sômri za'ra mono da, te te duré ūrê 're satôrî za'ra mono da, ūsiti oto sina 're pahâ za'ra mono da. — Āne te siwi sadanha.

8 Tawamhā Zezusi hā te asa tâma nharí za'ra, ãne:

— Ta hâ Mozési hâ aipê'ë tete za'ra wa'aba wa, ma tō ãne na te te aimâ 're roti za'ra wa'wa. Tane nherē, ropoto na'rata hawimhâ, ãne na 're ūromhâimana mono zé hâ robaba di. **9** Taha wa, tō sena wa za duré aimâ waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wa hâ aibâ hâ, ūmro aibâ na sipsaihuri ū nherē, timro te te mei wamhâ, pi'ō aimawi na mro wamhâ, te za tiwasédé hâ 'manha, aibâ hâ.

10 Tawamhâ wa nori hâ Zezusihî siré 're ūwanomro mono nori hâ wa tâma nharí za'ra ni, ãne:

— Tane ze te bâ, damro ãna te za 're danomro pé.

11 Tawamhâ Zezusi hâ te duré asa wama nharí za'ra:

— Â hâ te ãma ūrowasu'u zé hâ aihîni da te 're ūwaihu'u za'ra mono da hâ mare di za. 'Re ūhâimana u'âsi mono te te tâma 're ūwaihu'u za'ra mono nori si, te za te te 're waihu'u pese za'ra, ãne hâ. **12** Aibâ hâ ni'wam nori hâ 're ūpoto

za'ra mono zém hawim haré, 're 'ra waihu'u za'ra mono õ wa, te za ta norí si mro ãna 're nomro, õne haré. Duré aibâ hâ ni'wam norí hâ da te 're sihâri za'ra mono wamhâ, oto 're 'ra waihu'u za'ra mono õ wa, te za duré ta norí hâ mro ãna 're nomro. Duré ni'wam norí hâ te za tihâiba hâ te te 're sawi pese za'ra 'râwi, 're mro za'ra mono tô da, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhîb'a'uwê si 're nomro mono da. Ni'wam norí hâ ãne hâ te te 're waihu'u pese za'ra mono wamhâ, te za tô ãma 're sôpré u'âsi. — ãne ma tô Zesusi hâ wama waihu'u za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norí ma.

*Zezusi hâ, ai'uté te te ïazawizé wasu'u
Marcus 10.13-16; Rucasi 18.15-17*

¹³Tawamhâ ma tô Zesusihi u, ai'uté da te simro, tinhib'rada hâ ï'râ nhisiwi, te te nasi ãma aza'ra sina, Timama ma, ãma mreme za'ra da. Tane nheré, ïsiré 're ïwanomro mono norí hâ wa tô dama nhari' za'ra ni, da te ïtême simro tô mono da, ai'uté norí hâ. ¹⁴Tawamhâ Zesusi te wama nhari' za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norí ma:

— Tô'â. Dawi rosawi za'ra wa'aba tô. A'â we ïtême da te simroi mono, ai'uté norí hâ. ã norí hâ ai'uté norí hâ õne haré simizazei pese na 're ïhâimana za'ra mono ne, tane ni'wam norí hâ 're hâimana za'ra mono wapsi, ta norí hâ te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ãma 're sib'a'uwê za'ra. — ãne te wama rowasu'u za'ra, Zesusi hâ.

¹⁵Tawamhâ tinhib'rada, ï'râ nhisiwi te te nasi ãma aza'ra sina te hâiwa u nasi ãma timreme za'ra. Taha pari ma tô mo.

*Aibâ ïsibro pese wasu'u
Marcus 10.17-31; Rucasi 18.18-30*

¹⁶Tawamhâ nimahâ bâtâ na ma tô aibâ hâ mo, Zesusihi u, te te sadanharí da. ãne te sadanha:

— Rowahutu'wa, e marí ïwê hâ wa za 'manha, 're ïdanomro u'âsi mono zé hâ te ïsina l'uwaimrami da hâ.

¹⁷Tawamhâ Zesusi te asa tâma tinhá:

— E marí da, te ãne ïzadanha, marí ïwê hâ da te 're ï'manhari' za'ra mono zém na hâ. Misire 're ïmorí wê uptabi hâ te 're hâimana. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma rob'ui'éré hâ 're 'madâ'â pese mono wapsi, te za asina l'uwaimra, dadâ'â ãna 're ïdanomro u'âsi mono zé hâ.

¹⁸Tawamhâ aibâ te duré sadanha, Zesusi hâ:

— E ma hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâ wa za te 're 'madâ'â pese.

Tawamhâ asa te tâma tinhá, Zesusi hâ:

— "Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré aimro na asawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré danhibrom na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dawasu'u wasété na dama 're asadawa nhipeze za'ra wa'aba mono õ di za. ¹⁹Duré aimama hâ te za 're ïwazé pese za'ra wa'aba mo, ana zama. Te za duré uburé 're ïdazawi pese za'ra wa'aba mo. Marí ïwê zô asima 're asôpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asôpré wa'aba mo, ïwê zô." — ãne ma tô Zesusi hâ tâma waihu'u, aibâ ma.

²⁰Tawamhâ îprédupté hâ ma duré ãma sada'â apâ, tô õ hâ:

— Tô ðöh si, wa tô 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâ te 're 'madâ'â pese, uburé. E marí, wa za 'manha, ãhâ nhipai u hâ bêté.

²¹Tawamhâ Zesusi te asa tâma tinhá, ãne:

— Rowë na 're aihâimana mono zéb zô, 're rosa'rata mono wamhâ, mo oto aimorí, uburé asibro hâ dama wede mono da, da te aiwi l'uipra za'ra zé hâ

rob'uprazé hā ūsibrob'ō norī ma, sōmri mono da. Tawapsi asibro pese di za, hāiwa āma. Taha parip si te za we apā aimo ūtēme, ūsiré 're aimorī da oto.

²² Tawamhā ãne hā te te wapari wamhā, ma tō alibā ūprédupté hā robzei ãna mo, tinhibro pese si te te sima sawi wa. ²³ Tawamhā ūsa'u ma tō Zezusi hā wama waihu'u za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norī ma:

— Tō sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ūsibro pese norī hā 'Re ūhāimana u'âsi mono, da'âma 're ūsib'a'u wē mono zéb u're ūsisisi mono da hā, pire di. Tāma pire uptabi za'ra di za. ²⁴ E niha te za awaru ba'ōmore hā ūsī'u wazī para'ōtō zapu'u 're ūzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, ūsibro pese norī hā si'uihā na're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ūhāimana u'âsi mono, da'âma 're ūsib'a'u wē mono zéb u hā. — Āne ma tō wama waihu'u za'ra, Zezusi hā.

²⁵ Tawamhā ãne ūmreme hā wa te wapari za'ra wamhā, wa tō ãma watob'uzu za'ra ni, ūsiré 're ūwanomro mono norī hā. Tawamhā wa wasisadanharī za'ra ni, ãma:

— ūsibro pese norī ma, waihu'u za'ra õ wamhā, e 'wam norī hā te za bétē danho'reptuzé hā te te sina 're uwaimrami za'ra, dadâ'â ãna 're ūdanomro u'âsi mono zé hā.

²⁶ Tawamhā Zezusi hā te wa'madâ'â pese za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norī hā. Tawamhā, te te wa'madâ'â pese za'ra wamhā, te duré asa wama nharī za'ra:

— Dasi'uihā na danho'reptuzé hā da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re ūhāimana u'âsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. Taha ma si waihu'u pese di, uburé marī hā te te 're ūl'ab'manharī mono zéb da hā.

²⁷ Tawamhā Pedru te tāma siwasu'u, ãne:

— Wa norī hā wa tō wanhibro hā uburé rēme pese za'ra ni wasipara, asiré 're wanomro mono da oto. Āne wamhā, e marī te za 'Re ūhāimana u'âsi mono hā te te wama 're apisutu, te te wama 're ūanhomri mono da hā.

²⁸ Tawamhā Zezusi te asa wama nharī za'ra:

— Āne, tō sena wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi wa hā dasiré ūpodo hā wa za ro ūtēb ãma danhib'apito simasisizém na 're ūnhamra. ūsimasisizé ūwē uptabi ãma wa za 're ūnhamra, te 're da'ab'madâ'â u'âsi mono da oto. Tame te za duré a norī wa'wa hā ūsiré 're anomro aba mono norī hā 12 na danhib'apito simasisizém na 're asimroi wa'aba mo, aipire na Izarazéhé 'ra nhihudu mono bâ 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono da. ²⁹ Āté ni'wam norī hā te za tinhorōwa hā te te 're rēme pese za'ra, duré āté tisisānawā norī hā, duré āté timama norī hā, duré āté ti'ra norī hā, duré āté tinhipti'a hā. Āté ūsiré 're nomro mono da, te za uburé marī hā te te 're rēme pese za'ra. Ta norī ma, te za uburé marī te te 're ūrēme za'ra mono zém nhipai u pese, 'Re ūhāimana u'âsi mono te te tāma 're anhomri. Ta norī ma si te za dadâ'â ãna 're ūdanomro u'âsi mono zé hā te te tāma 're apisutu. ³⁰ Ni'wam norī hā dama ūpire na ti'ab ré 're hāimana za'ra mono nherē, te za 'Re ūhāimana u'âsi mono hā te te tāma 're apisutu da'ahā na, wapu na 're hāimana za'ra mono da oto, za da'âma 're ūsib'a'u wē mono zéb ãma hā. Duré ni'wam norī hā ti'ab ré dama wapu na 're hāimana za'ra mono nherē, te za te te tāma 're apisutu, pire na oto 're hāimana za'ra mono da. — Āne ma tō Zezusi hā wama waihu'u sirōmo za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norī ma.

20

¹ Tawamhā Zezusi hā ma tō duré romnhimiré'ē na wama rowasu'u za'ra, ūsiré' re ūwanomro mono norī ma:

— Re ūhaimana u'āsi mono, da'āma 're ūsib'a'uwē mono zém na, wa za duré aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, āne. Aibā hā buru tede'wa hā bādā 'rāiwatobro wi, ma tō mo, tāma ūromhuri'wa norī da hā, te te da'mapisutu za'ra da, te te āma tāma romhuri za'ra da, uwa 'ru na. ² Tawamhā te te da'anhopētē wamhā, ma tō tāma pisutu za'ra, misi bātā na dapawa'ābāzéb uwaibaba te te āma pawa'ābā za'ra mono da. Taha wa, ma tō āma saze za'ra, tāma ūromhuri za'ra 'wa da hā. Tawamhā ma tō tāma rob'ru za'ra, misi bātā na te te romhuri za'ra da, rob're na, uwa 'ru na. ³ Tawamhā mararé ma tō duré mo, bātā si'rē na, 'ri n̄hi'riti wa, da te dasima 're ūrowede za'ra mono zéb u. Tame ma tō duré aibā norī hā sōpētē za'ra, romhuri āna taré da'rata ūsibumro hā. ⁴ Tawamhā āne ma tō tāma nharī za'ra: "A norī wa'wa hā te za oto ai'aba'rēi wa'wa ūburu u, uwa 'ru na dame romhuri za'ra wa'aba da. Tawamhā dapawa'ābāzéb uwaibaba, wa za duré aipawa'ābā za'ra wa'wa." Āne ma tō duré buru tede'wa hā tāma pisutu za'ra.

⁵ — Tawamhā ūburu u te oto ai'aba'rē, te te tāma romhuri za'ra da. Tawamhā abzuma ma tō duré aibā norī hā sōpētē za'ra, buru tede'wa hā. Taha wa, te duré satōrī za'ra, ūburu na te te dame romhuri za'ra da. Bādā supra wi, ma duré sōpētē za'ra aibā norī hā, aimawi hā. Tō ūhō si ma duré tāma pisutu za'ra. Tawamhā ta norī hā te duré dazarina ai'aba'rē. ⁶ Tawamhā hāiwahā pesere te duré mo buru tede'wa hā, 'ri n̄hi'riti wa, da te dasima 're ūrowede za'ra mono zéb u. Tawamhā aibā norī hā ma duré sōpētē za'ra aimawi hā, romhuri āna taré da'rata ūsibumro hā. Te te sōpētē za'ra wamhā, āne te sadanharī za'ra: "E marī wa, te taré asimroi wa'wa, bātā bā, marī hā dame 'manharī za'ra wa'aba āna."

⁷ — Tawamhā asa te tāma nharī za'ra, āne: "Ni'wa hā marī hā te te wama pisutu ū di, wa te tāma ūromhuri za'ra zéb da hā. Taha wa, marī na wa te dame romhuri za'ra ū di, ā bātā na hā."

— Tawamhā buru tede'wa te duré tāma rob'ru za'ra: "Mo oto a norī wa'aba zama dazarina ai'aba'rēi wa'aba, ūburu na dame romhuri za'ra wa'aba da, uwa 'ru na." Āne ma tō buru tede'wa hā satōrī za'ra.

⁸ — Tawamhā mara simei wamhā, tāma ūromhuri'wa norī 'madā'ā'wai ma, te tinhā āne, buru tede'wa hā: "Ma'āpē, uburé ūma romhuri'wa norī zō aihārā za'ra na oto, pawa'ābā mono da. Tawamhā daza'u romhuri na te te ūsāna'rata za'ra norī, uimrehēne te za ūpawa'ābā na'rata za'ra. Taha parip si te za duré romhuri na ūsāna'rata'wa norī hā ūpawa'ābā za'ra." Āne ma tō tāma waihu'u, buru tede'wa hā.

⁹ — Tawamhā hāiwahā pesere, romhuri na te te ūsāna'rata za'ra hā ma tō rob'uiprazé hā waibu hāiba mono bā, misi bātā na dapawa'ābāzéb uwaibaba, bātā bā te te romhuri za'ra ū nherē. ¹⁰⁻¹¹ Tawamhā dawana romhuri na te te ūsāna'rata za'ra norī hā ma tō duré hāiba mono bā waibu rob'uiprazé hā, aiwapsi. Tane nherē, te te waibui wamhā, ma tō tāma nharī za'ra, buru tede'wai ma, ūsa'u romhuri na te te ūsāna'rata za'ra norī pawa'ābā nhipai u, te te waibui ū wa. ¹² Āne te mreme nhiti'ru na tāma nharī za'ra: "Ū norī hā hāiwahā si romhuri na te te ūsāna'rata za'ra hā misi bātā za'ratazé hā ma tō sina uprosi za'ra. Wa norī hā bēté. Bātā bā, wa te ūromhuri za'ra hā, rowa'ro uptabi nherē. E niha bā, ma bēté ū norī zama tipawa'ā hā waibu, aiwa wapawa'ābā za'ra me."

¹³ — Tawamhā aibā norī siré ma, te misi tinhā, buru tede'wa hā: "Ūsiwaihu, ūwapari pese. Wa hā te aima 'manharī waséte ū di, āne hā. Oro āma ūzaze

za, bâtâ bârē ūma romhuri da, tô misi bâtâ na dapawa'âbâzéb uwaibaba te aipawa'âbâ da. ¹⁴ Ma tô dame asima lâri pa. Taha wa, te za oto aimo. Wa tô ūsima wê, aiwa aipawa'âbâ za'ra wa'aba ne te pawa'âbâ za'ra da, asa'u wa'aba romhuri na te te ūsana'rata za'ra norî hâ. ¹⁵ Te ūsima ūwé zéb zarina, ūte rob'upiprazém na te da'apawa'âbâ wamhâ, e ūwaséde wa tô 'manha. Mare di. ūwaséde hâ te 'manharî õ di. Äté taré dama ūnhopru wa, ma tô ūzada asahi, bâtâ bâ te te ūma romhuri za'ra õ nherê, bâtâ na dapawa'âbâzéb na te pawa'âbâ za'ra 'ru te." Äne ma tô buru tede'wa hâ tâma siwaihu'u, tâma ūromhuri'wai ma. — Äne ma tô Zesusi hâ wama ūma romnhimiré'ê za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norî ma.

¹⁶ Tawamhâ äne ma tô Zesusi hâ timreme na wama 'râsatu za'ra:

— Ni'wam norî hâ dama pire na ti'ab ré 're hâimana za'ra mono nherê, 'Re ūhâimana u'âsi mono si te za te tâma 're pisutu za'ra, wapu na 're hâimana za'ra mono da oto, za da'âma 're ūsib'a'uwé mono zéb âma hâ. Duré ni'wam norî hâ ti'ab ré dama wapu na 're hâimana za'ra mono nherê, te za te tâma 're pisutu za'ra, pire na oto 're hâimana za'ra mono da. — Äne ma tô timreme na wama 'râsatu za'ra, Zesusi hâ.

*Zesusi hâ, si'ubdatô ūma za ūdâ'âzém na ūsiwasu'uzé, ūhâiwa'utuzé me
Marcusi 10.32-34; Rucasi 18.31-34*

¹⁷ Tawamhâ wa norî hâ Zeruzarê u wa oto ai'aba're ni, Zesusihi siré. Wasi'aba'rei ré, ma tô wahâiba pisutu, wama rowasu'u za'ra, ūsiré 're ūwanomro mono norî ma, 12 na wahâiba za'ra ma. Äne te wama rowasu'u za'ra, Zesusi hâ:

¹⁸ — ūwapari pese za'ra wa'aba. Âhâna, wa Zeruzarê u ai'aba're ni. Tame wa hâ dasiré ūpodo hâ te za dasima ūhâiba nhomri ni, sasedotî ūpire norî ma, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norî ma zama. Ta norî hâ ūwaséde te te ūama ūsara za'ra zéb zarina, te za dama ūru za'ra, da te ūwîrî da, dasiwi. ¹⁹ Taha zarina te za oto zudezu'õ norî ma siwi ūhâiba nho. Tawamhâ te za ūama tiwa'ë za'ra, zudezu'õ norî hâ. Te za ūama waséte za'ra ni duré. Te za duré da te dasiwi 're ūpré'ê. Taha parip si, te za wedepo'o nhonhi'râmi na dasiwi ūzasomri ni hâiwi, ūdâ'â da. Tane nherê, bâdâ maparane ūama si'utõrî õ ré, wa za apâ hâiwa'udu. — Äne ma tô wama siwaihu'u sirõmo za'ra, Zesusi hâ.

*Zebedehe mro, Zesusihi wi, te te ūrowaptêrêzé wasu'u, ti'ra norî ma
Marcusi 10.35-45*

²⁰ Tawamhâ Zebedehe mro hâ ma tô Zesusihi u mo, ti'ra si'aibâ norî siré. Ítême morî wamhâ, tâma pire wa, ma tô tâma aiwê'ë, ti'ra norî ma, te te tiwi ūrowaptêrê da.

²¹ Tawamhâ Zesusi hâ te pi'õ sadanha, äne:

— E marî ma tô asima ūwé, te aimâ ūma ūwaimrami da hâ.

Tawamhâ pi'õ te asa tâma tinhâ:

— Ma'âpé, ūra norî ma, tâma ropisutu sirõmo zahuré na, danhib'apito simasisizém na asimire niwî duré asimi'e niwî dama pire na 're simasisi u'âsi zahuré mono da, za 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ da'âma ūsib'a'uwézéb âma hâ. — Äne te Zesusihi wi ūrowaptê, ti'ra norî ma, pi'õ hâ.

²² Tawamhâ Zesusi hâ te ūra norî ma oto ūrowasu'u zahuré, äne:

— E marî da, te rosa'rata äna asina ūzadanharî 'wa. Wa hâ wa za robzépata za'êtë, dawi ūsisawi äna. E tawamhâ sada asiptete aba di, za te ūrobzépata za'êtë ne, ūrobzépata aba da hâ.

Tawamhā asa te tāma nharī zahuré, Zebedehe 'ra norī hā:

— Īhe. Sada wanhiptete di za, asine wa te īrobzépata da hā. — Āne ma asa tizadawa na tāma wa'rāmi zahuré, Zezusihī ma.

23 Tawamhā Zezusihī hā te duré tāma rowasu'u zahuré, āne:

— Te za tō īsine īrobzépata za'ētē 'wa. Tane nherē, īsi'uihā na te aipisutu waihu'u aba õ di za, dama aipire wa'aba na 're aihāimana aba mono zéb da hā, īnhimire niwī, duré īnhimi'e niwīmhā. īmama te te īpisutu za'ra norī si te za dama pire na ī'rata 're hāimana u'âsi za'ra. Ta norī hā te pisutu za'ra õ di za, wa hā. — Āne te tāma siwasu'u zahuré, Zezusihī hā.

24 Tawamhā Zezusihī siré 're īwanomro mono norī hā 10 na wahāiba za'ra hā, Zebedehe 'ra norī mreme wa te wapari za'ra wamhā, wa tō sada wanhitīru za'ra ni. **25** Taha wa, Zezusihī hā te sima wazō' tihārā za'ra, īsirē 're īwanomro mono norī zō. Tawamhā āne te wama nharī za'ra:

— Ti'ai āma danhib'apito norī hā te pire uptabi na dama 're hāimana za'ra. Sa'ētē te duré te 're dawada'uri za'ra, īsimiroti hā da te 're 'madā'ā pese za'ra mono da. **26** Tane asima 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norī wa'wa hā. Asiré norī ma, ai'maipire wa'aba da, asina 're 'mairob'ruiwapari aba mono wamhā, te za asiré hā 're ī'maiyawaptob u'âsi aba mo, marī õ 're ai'manhimnhasi aba mono āna. **27** Duré 'rāwi asima aipire uptabi na 're ai'maihāimana aba mono da, asima 'maiwe' uptabi aba wamhā, pawa'âbâ āna romhuri'wa ne, te za asima 're ī'mairomhuri wē wa'aba mo. **28** Tane duré, wa hā dasiré īpodo hā da te īma 're romhuri za'ra mono da, we īmorī õ di, ti'ai u. Te 're da'apawapto mono da si, wa wei datēme mo, īsihāiba zawi āna dazada īdā'ā da, da'upana te da'awa'âbâ da. — Āne ma tō Zezusihī hā wama siwasu'u zara.

Zezusihī hā, ītob'a norī te te īpese zahuré zé wasu'u

Marcusi 10.46-52; Rucasi 18.35-43

29 Tawamhā wa norī hā wa tō ai'aba're ni, Zezusihī siré, Zerico hawi. Wasi'aba'rei wamhā, da'ahā na ma tō wazarina hā ai'aba're ni. **30** Tawamhā aibâ ītob'a norī hā bâdâdi waptoma īsimasisi zahuré hā ma tō Zezusihī wasu'u hā wapari zahuré, bâdâdi na īsababa za te te īro'razâri zahuré na hā. Āne hā te te wapari zahuré wamhā, te nasi sina 'mahârâ zahuré, āne:

— Dawihi nnihudu, ma'āpē wa'āma aipē'ēzé na. — Āne te nasi sina 'mahârâ zahuré, ītob'a norī hā.

31 Tawamhā da'ahā na Zezusihī zarina īdasi'aba're norī hā ma tō tāma nharī za'ra, ari'iwi simasisi zahuré da. Tane nherē, sa'ētē te nasi sina 'mahârâ zahuré, āne:

— Apito, Dawihi nnihudu, ma'āpē wa'āma aipē'ēzé na.

32 Tawamhā ma Zezusihī hā ī'rata mazazâri zahuré, bâdâdi wa. Taha wa, te 'mahârâ zahuré, ītob'a norī hā:

— E marī te asima īwē wa'wa, te aima ī'manharī aba da hā.

33 Tawamhā asa te tāma nharī zahuré:

— Apito, wato pese da, wa wasima wē ni. — Āne ma tizadawa na tāma wa'rāmi zahuré, ītob'a norī hā.

34 Tawamhā Zezusihī hā ma tō āma tipē'ēzé zahuré, ītob'a norī āma. Taha wa, ma tō tōmo upi zahuré, apâ tōmo wē zahuré da. Te te tōmo upi zahuré wi, awa'awi ma tō tito pese zahuré. Te te rob'madâ'ā wē zahuré di oto. Tawamhā Zezusihī zarina te oto tineb zahuré, awa'awi.

21

*Zežusi hā, Zeruzarē u datēme ūwisižé wasu'u
Marcusi 11.1-11; Rucasi 19.28-40; Zuwañ 12.12-19*

¹ Tawamhā wa norī hā wa tō oto ai'aba're ni, Zežusihi siré, Zeruzarē u. Tawamhā wa tō rob'umhutu za'ra ni oto, Betazé na 'ri wa'otō nhisi u. Oriwera na ētē 'rāihā nhisi āma 'ri wa'ōno hā. Wa te rob'umhutu za'ra wamhā, ma tō Zežusi hā ūsiré 're ūwanomro mono norī hā maparane wa'mazatō sisōwa, 'ri wa'otō u. ² Āne ma tō satōrī zahuré:

— Ōwa te za ane wa'wa, 'ri wa'otō u, asō're uwaibaba wa'aba. Tawamhā aimasisi aba wi, te za awaru po'repore hā ūsāmri 'wa, butu wazi na da te āma wasisi haré, ūsa hā. Tame te duré ūra hā ūsiré za. Tawamhā te za ūwasihu zahuré wa'wa, sahuré we ūma saprōni aba da. ³ Tawamhā nī'wa hā awaru po'repore, sahuré we ūma ūsaprōni aba na te te asadanharī aba wamhā, āne te za tāma ūzadawa wasu'u wa'wa, asa: "Wanhib'apito hā marī õ wa, āma morī da, wa we sō wanem ni, wa te tāma saprōni zahuré da." Āne hā tāma waihu'u aba wi, te za āma asazei wa'wa, sahuré we ūma saprōni aba da, awaru po'repore hā. — Āne ma tō Zežusi hā tāma waihu'u zahuré.

⁴ Duréihā 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te āma ūrob'ui'éré sirōmo zéb zarina te te sina uwaimrami da, ma tō Zežusi hā āne tāma pisutu zahuré, awaru po'repore te te ūtēme saprōni zahuré da. Āne duréihā āma ūrob'ui'éré siro hā:

⁵ "Ma'āpē, tāma rowasu'u za'ra wa'aba, Si'ā na ētē 'rāihā nhisi āma 're ūdasi'ubumroi mono norī ma, āne:

'Ōhōta te we oto atēme timorī'wa, asib'apito za'ra wa'wa hā. Ta hā dazada 're ūhāimana mono õ hā ūsimizawi pe hā te we āma mo, awaru po'repore na, ūpréduptém na hā.'

Āne duréihā 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa nhimi'ui'éré hā, Zeruzarē āma 're ūdasi'ubumroi mono norī ma hā.

⁶ Tawamhā Zežusi te te tāma ūpisutu zahuré zéb zarina, ma tō awaru po'repore norī zō tineb zahuré, wasiré norī hā. ⁷ Tawamhā, te te ūsāmri zahuré wamhā, ma tō apā saprōni zahuré Zežusihi u, awaru po'repore hā ūra ré. Tawamhā ūtisi'ubuzém na ma tō tāma ba'ubu zahuré. Taha pari, ma tō āma darōno Zežusi hā, āma morī da. ⁸ Tawamhā da'ahā uptabi na ma tō dasi'ubuzém na tāma waptā za'ra ni bādādi na, ūsiswi ūmorizéb da hā, dama pire wa, sō 're datob'uzu za'ra mono wa. Wedepa nhipti su na zama ma duré tāma waptā za'ra ni. ⁹ Tawamhā Zežusihi nhowa ūdasi'aba're norī hā duré ūsarina ūdasi'aba're norī zama te nasi dasima 'mahārā za'ra ni, āne:

— Apito Dawihi nihudu āma, 're wawata za'ra wa'aba mono. Wanhib'apito zadawa para, te we oto mo. 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ūwē si te te tāma 're ūpisutu u'āsi mono neza. 'Re ūhāimana u'āsi mono āma zama duré 're wawata za'ra wa'aba mono, hāiwa āma 're ūsāmra mono āma, wei watēme te te satōrī wē te. — Āne te nasi dasima 'mahārā za'ra ni, da'ahā na.

¹⁰ Tawamhā Zeruzarē u ma oto wi, Zežusi hā. Wisi wamhā, ūwa 're ūdasi'ubumroi mono norī hā ma tō da'ahā uptabi na 're dasiwarōtō, da te dasima 'mahārā za'ra sina. Taha wa, te nasi tasisadanharī za'ra ni, āne:

— E 'wa hā, õ hā bété.

¹¹ Tawamhā Zežusihi zarina ūdasi'aba're norī hā ma tō dama nharī za'ra, Zeruzarē āma 're ūdasi'ubumroi mono norī ma:

— Ā hā Zezusi, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, Nazaré na 'ri wa'ōtō nhisi hawi we īmorī hā, Dariresa na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi. — Āne ma tō īsré īdasi'aba're norī hā dama wasu'u za'ra.

'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zém hawi, Zezusi te te īdazate mono zé wasu'u

Marcusi 11.15-19; Rucasi 19.45-48; Zuwā 2.13-22

¹²Tawamhā Zezusi hā ma tō oto āzé, 'ri 'rāihā u, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u. Tame te dama rowede'wa norī hā 're si'ubumro, dawi marī uipra'wa norī zama, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tawamhā Zezusi hā ta norī hā te te 'madā'ā za'ra wamhā, ma tō te te sate, rob u. Wedeza hā rob'uiprazém na te te dawi āma 're īsaprī za'ra mono norī te hā ma tō te te tiwi anhamra, utu'u te te dama 're īwede za'ra mono norī simasisizéb zama.

¹³Tawamhā Zezusi hā āne te tāma nharī za'ra, rowede'wa norī ma:

— Duréihā wahi'rada hā ma tō āne na rob'ui'érē, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na: "Īnhorōwa hā īwa īma 're īdamreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hā." Āne te tinha. Tane nherē, a norī wa'wa hā ma tō īwa asima āma 're īrob'manharī wasétē za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawi 're īipsaihuri za'ra mono norī, 're īsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hā 're sa, wasétē uptabi na. Āne duréihā aī'āma rob'ui'érē za'ra wa'wa hā, ībaihā na hā.

— Āne na ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra, duréi rowsu'u na hā.

¹⁴Tawamhā Zezusi hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa āma 'ri 'wawi wa'ra 're, zahadu sāmra ré, ma tō da'ahā na ītēme dasito, ītob'a norī hā īmorī waihu'u'ō norī zama. ītēme dasito mono wamhā, ma tō da'apese, uburé īhāzé ré norī hā. ¹⁵Tawamhā aī'uté norī hā ma tō nasi sima 'mahārā za'ra, āne: "Apito Dawihi nnihudu āma, 're wawata za'ra wa'aba mono." Āne te nasi sima 'mahārā za'ra, 'ri 'wawi wa'ra 're, sāmra ré. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī ma, īpire norī hā tisiré ma, duré īsimiroti na rob'ui'érē 'rata na dama rowahutu'wa norī hā, aī'uté norī te te nasi sima ī'mahārā za'ra zé hā te te wapari za'ra wamhā, duré tinhimiromhōsi na Zezusi te te 're īda'apawapto mono zé te te 'madā'ā za'ra wamhā, ma tō sada tizahi za'ra, Zezusihī zada.

¹⁶Tawamhā ta norī hā te Zezusi hā siwi sadanha:

— E wapari ū di, aī'uté norī mreme hā. E asina sadawa uwati za'ra āna. — Āne te tāma nharī za'ra, rowahutu'wa norī hā.

Tawamhā Zezusi hā asa te duré tāma nharī za'ra, āne:

— Wa tō wapari za'ra. A norī wa'wa hā bété. E sōré za'ra wa'aba ū di, wahi'rata nhimi'ui'érē hā: "Aī'uté norī ma, ma tō īwaihu'u sirōmo za'ra, aī'utépré norī ma zama, īwē na si ai'āma 're wata za'ra mono da." Āne ma tō wahi'rada hā ī'āma rob'ui'érē siro, ībaihā na hā. — Āne ma tāma waihu'u za'ra.

¹⁷Tawamhā Zezusi hā te oto īhawi timorī za'ra, Betānha na 'ri wa'ōtō nhisi u, tame aā' sōtō da.

Pidera wede ma, Zezusi te te īnharīzé wasu'u

Marcusi 11.12-14, 20-25

¹⁸Tawamhā mararé ma tō Zezusi hā apā mo Zeruzarē u, īsré 're īwanomro mono norī me. Morī ré, ma tō mra hā tīwī, Zezusi hā. ¹⁹Tawamhā wede hā ma tisā, bādādi zada're isa hā. Pidera na wede nhisi hā. Te te sāmri wamhā, ma tō ītēme apa, te te sabu da, ī'rā zō. Tane nherē, 'rāi āna te za, īsuí ré si. Tawamhā pidera wede ma, te oto tinhā:

— Niwa ī'ai'rā da hā, mare di za oto. Ai'rā'ō u'āsi, te za oto 're asa mo. — Āne te wede ma tinhā, Zezusi hā.

Tawamhā awa'awi ma wede hā tiwede're oto. ²⁰ Tawamhā wa norī hā Zezusihī siré 're īwanomro mono norī hā ãne hā wa te 'madâ'ā za'ra wamhā, wa tō āma watob'uzu za'ra ni. Taha wa, wa tō Zezusī hā wasiwi sadanharī ni, ãne:

— E niha ma awa'awi tiwede're, pidera wede hā.

²¹ Tawamhā Zezusī te asa wama nharī za'ra:

— Tō sena wa aimā waihu'u za'ra wa'wa. 'Re īhāimana u'āsi mono hā 're wawā za'ra wa'aba mono ãna, ōhō si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhā, te za marī hā aimā waihu'u pese za'ra wa'aba õ nherē, 're ī'manhari za'ra wa'aba mo īsadawa para, wa hā pidera wede ma, te īnhari ne, ãne hā aiwa. Ōhōta ëtē 'rāihā te za. 'Re īhāimana u'āsi mono si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhā, te za ëtē 'rāihā ma īnhari za'ra wa'wa, 'rāwi sisa'o da, āi ba waptā'a da. Tawamhā asadawa para wa'aba, te za tō āi ba waptā'rā, ëtē 'rāihā hā. Æne 'Re īhāimana u'āsi mono si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhā, te za tō īsadawa para, marī īwē hā 're ī'manhari za'ra wa'aba mo, aimā waihu'u pese za'ra wa'aba õ nherē, ãne hā. ²² 'Re īhāimana u'āsi mono hā 're umnhasi za'ra wa'aba mono sina, marī na tiwi 're rowaptē're za'ra wa'aba mono wamhā, tō sena te za te te aimā 're a'uwa'imrami 'wa. — Æne hā ma tō Zezusī hā wama waihu'u za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma.

Zezusī hā, ni'wa sadawa para uburé marī hā te te dama 're ī'ab'manhari mono zé zō, da te dasiwi īsadanharizé wasu'u

Marcusi 11.27-33; Rucasi 20.1-8

²³ Tawamhā Zezusī hā ma tō apā mo, 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa u. Tame te oto dama rowahutu, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tawamhā sasedoti īpire norī hā ma tō ītēme aimasa, zudezu norī ma roti'wa norī zama. Tawamhā Zezusī hā te siwi sadanha, ãne:

— E 'wa sadawa para, te bétē ãne hā marī hā dama 're ī'ab'manhari mo. E 'wa hā, aipisutu'wa.

²⁴ Tawamhā Zezusī te asa tāma nharī za'ra:

— Wa hā wa za a'ā asadanharī na aimā ãma wa'rāmi za'ra wa'wa. Tawamhā ī'wuaibaba, īma waihu'u za'ra wa'aba wapsi, wa za asa aimā wasu'u za'ra wa'wa, ni'wa sadawa para te dama 're ī'ab'manhari mono na hā. ²⁵ Æne wa za asadanharī za'ra wa'wa: E 'wa sadawa para, ma tō Zuwā hā â dawabzuri hā te dama 're ab'manhari bétē. E 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para. E dazadawa para. — Æne ma tō Zezusī hā sadanharī za'ra, te te tāma waihu'u za'ra da, a'ā.

Tawamhā 'rāwi te sima nharī za'ra, dama rowahutu'wa norī hā:

— E niha, wa za tāma waihu'u za'ra ni, òne wamhā. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para, â dawabzuri te te dama 're ī'ab'manhari mono na wa te tāma waihu'u za'ra wamhā, te za wazadanharī na sahu za'ra, ãne: "E niha bétē, Zuwā Batitaha nhimirowasu'u hā saze za'ra wa'aba õ di, dame." ²⁶ Tane nherē, taré dazadawa parap si â dawabzuri te te dama 're ī'ab'manhari mono na wa te tāma waihu'u za'ra wamhā, wa za wasina wapahi za'ra ni dama, niha te de wama rob'manhari za'ra õ umnhasite. E marī wa. Zuwā Batita hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa 're īmorī na, da te 're saze za'ra mono wa. — Æne te 'rāwi sima nharī za'ra.

²⁷ Tawamhā Zezusihī ma, te oto asa nharī za'ra:

— Wa norī hā wa te waihu'u za'ra õ di, ni'wa sadawa para, Zuwā Batita hā â dawabzuri te te dama 're ī'ab'manhari mono zé hā.

Tawamhā Zezusī hā asa ma tizadawa na tāma wa'rāmi za'ra:

— Tane tō. A norī wa'wa hā īma waihu'u za'ra wa'aba õ nherē, wa hā te duré aimā waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ni'wa sadawa para marī hā te dama

're ū'ab'manharī mono na hā. — Āne ma tō Zezusi hā asa tāma waihu'u za'ra, dama rowahutu'wa norī ma hā.

Aibâ hā, ū'ra poto'rada hā te te sina ū'sadawa zamarizé wasu'u

²⁸ Tawamhā Zezusi hā te duré tāma rowasu'u za'ra, 'Re ū'hāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī ma, āne:

— Wa za oto aimā ū'ama romnhimiré' za'ra wa'wa. Ma'āpē ū'ama rosa'rata pese za'ra wa'aba za. Aibâ hā te 're sāmra. Maparane ū'ra hā. Tawamhā ū'ra poto 'rata ma, ma tō rob'ru, āne: "Ū'ra, mo oto aimorī buru u, romhuri da, ā bātā na."

²⁹ — Tawamhā asa te tāma tinhā, ū'ra poto'rada hā: "Te ū'sima rowē ū di, ū'morī da hā. Wa za nhamra u'ā." Āne ma tō timama ma waihu'u asa. Tane nherē, te te ū'nharizém na ū'ama ronomro wapsi, ma tō tinhimirosa'rata na ū'ama saprī. Taha wa, ma tō oto mo buru u, te te romhuri da.

³⁰ — Tawamhā ū'ra hāibā amoi ma, te duré rob'ru, ū'dub'rata ma, te te ū'rob'ruzém ne, buru u morī da, te te romhuri da. Tawamhā ū'ra hā te asa tāma tinhā, timama ma, āne: "Wē ū di tō, ū'mama. Wa za tō mo, te romhuri da." Tane nherē, ta hā timama mreme hā awa'awi te te saze nherē, morī ū di, buru u.

³¹ — E 'wa hā tawamhā, timama te te sina ū'saze hā te te tāma ū'rob'ruzéb uwaibaba, ū'morī da hā. E ū'dub'rada. E ū'no. — Āne ma tō Zezusi hā ū'ama sadanhari za'ra, 'Re ū'hāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī nib'apito norī hā, duré zudezu norī ma rowahutu'wa norī hā.

Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— Dama ū'poto'rada ma tō timama mreme hā sina saze.

Tawamhā Zezusi te duré āne tāma rowasu'u za'ra:

— Tane tō. Tane duré, danhib'apito ma rob'upiprazé ubumroi'wa norī hā duré pi'ō hā aibâ zō si siwa'ru 're ū'hāimana za'ra mono norī hā, ta norī hā aré 're hāimana wasétē za'ra mono nherē, āté te za 're sisisi, 'Re ū'hāimana u'āsi mono, da'āma 're ū'sib'a'u'wē mono zéb u hā, ta norī si tō sena na te te 're sazei pese za'ra mono wamhā. Tane nherē, a norī wa'wa hā āté dame 're asisisi aba mono ū di za. Tō sena, wa āne na hā aimā waihu'u ū'sirōmo za'ra wa'wa. ³² Zuwā Batita hā ma tō aré atéme timorī za'ra wa'wa, 'Re ū'hāimana u'āsi mono te te sima 're ū'aiwē za'ra wa'aba mono zéb zarina 're anomro wē wa'aba mono zéb da hā, te te aimā 're wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, ū'simirowasu'u na hā ū'ama 're saze za'ra wa'aba mono ū di. Rob'upiprazé ubumroi'wa norī si ma tō ū'ama saze za'ra ū'simirowasu'u na hā, pi'ō hā aibâ zō si siwa'ru 're ū'hāimana za'ra mono norī zama. Tawamhā ta norī hā atōmo na 're 'madâ'ā za'ra wa'aba mono nherē, a norī wa'aba zama asimirosa'rata na 're saprī za'ra wa'aba mono ū di, ū'simirowasu'u na ū'ama 're ū'saze za'ra wa'aba mono zéb da hā. — Āne ma tō Zezusi hā tāma wasu'u za'ra, 'Re ū'hāimana u'āsi mono ma da'āma romhuri'wa norī nib'apito norī ma, duré dama rowahutu'wa norī ma zama.

Buru na romhuri wasétē'wa norī wasu'u

Marcusi 12.1-12; Rucasi 20.9-19

³³ Tawamhā Zezusi hā te duré āne tāma rowasu'u za'ra:

— Āne wa za duré aimā ū'ama romnhimiré' za'ra wa'wa. Ma'āpē, ū'wapari pese za'ra wa'aba za. Aibâ hā te 're sāmra, buru tede'wa hā. Tawamhā ū'tiburu ū'ama ma tō a're, uwa 'ru hā. Te te a're pari, ma tō buru 'wawi wa'ra. Ma tō duré ētē nhisiwi sada ab're, ū'wa 'rāi watizéb da hā, ū'wa'u zō. Taha pari, 'ri 'rāihā hā ma duré buru wa'wa 'manha, ū'sipsaihuri norī zō, dasipapara rob'madâ'āzéb da hā. Tawamhā ma tō ni'wam norī hā sisō'a ré pisutu za'ra, ū'buru hā te te sô 're 'madâ'ā za'ra mono da. Uwa 'ru 'rā hā 're 'rā ū'prédub za'ra

mono wapsi, te za te te tāma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hā. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hā darob amo i u, tamomo a'â sāmra da. ³⁴ Tawamhā oto 'rāi prédu mono wa, ma tō buru tede'wa hā tāma īromhuri'wa norī hā satōri za'ra tiburu u, uwa 'ru 'rā hā buru 'madâ'â'wa norī te te tāma īpo'o za'ra zō. ³⁵ Tawamhā buru u sihutu wamhā, ma tō buru tede'wa te te īsatōri za'ra hā siwi waibu, buru 'madâ'â'wa norī hā. Tawamhā buru tede'wai ma, romhuri'wa norī ma, ma tō rob'manharī wasétē za'ra. Taha wa, ma tō misi siwi azâ. īhâiba amo ma duré siwi tîwî. īhâiba amo ma duré ētē na siwi u'a za'ētē, dâ'â da. ³⁶ Tawamhā buru tede'wa hā te duré sô satōri za'ra, tāma īromhuri'wa norī hā, ahâ na. Tawamhā, ta norī hā buru u sihutu wamhā, ma duré tāma rob'manharī wasétē za'ra, buru 'madâ'â'wa norī hā. ³⁷ Tawamhā 'râwi te oto sima rosa'rata, buru tede'wa hā: "īra si'aibâ hā te ītēme satōri za'ra wamhā, ātē te za siwi hâiba wazé." Āne te sima rosa'rata, buru tede'wa hā. Tawamhā uburé da te tiwi uprosi za'ra wa, te oto tîra uptabi hā satō, tāma īburu 'madâ'â'wa norī u. ³⁸ Tawamhā wisi wamhā, buru 'madâ'â'wa norī hā te te duré sima sāmri za'ra wamhā, te āne sima 'mahârâ za'ra: "Ōhōta buru tede'wai 'ra hā te wei mo, timama uirî na buru tede'wa da hā. Wa te wasiwi wîrî aba, buru hā wate za'ra da." Āne na ma tō sima 'mahârâ za'ra, buru 'madâ'â'wa norī hā.

³⁹ — Tawamhā wisi wi, ma tō siwi ti'â, buru tede'wai 'ra hā. Buru nhiti ma tō siwi waze. Tame ma tō siwi tîwî, buru 'madâ'â'wa norī hā. Āne buru tede'wai 'ra wasu'u 'râsudu hā.

⁴⁰ Tawamhā Zesusi hā te oto sadanharī za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa norī nhib'apito norī hā, āne:

— Buru tede'wa hā tiburu u apâ wisi wamhā, e marî te za tāma 'manharī za'ra, tāma īburu 'madâ'â'wa norī ma hā.

⁴¹ Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— Buru tede'wa hā âma pë'êzé za'ra ãna, te za dama 'ru za'ra, da te dasiwi uprosi da, aibâ īwasétê uptabi norī hā. Tawamhā te za duré da'apisutu, dama ī'umnhâ hā tāma īburu 'madâ'â'wa da hā. Ta norī hā te za ī'uwaibaba si te te tāma 're po'o za'ra, uwa 'ru 'râ hā, 're 'râ prédub za'ra mono wa. — Āne ma asa tāma waihu'u za'ra, Zesusihi ma, 'Re īhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa norī nhib'apito norī hā.

⁴² Tawamhā Zesusi hā te oto sina âma simiré' étē na, āne:

— Oro 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'éré hā 're sôré za'ra wa'aba mono za, aima waihu'u za'ra wa'aba ò di bêté. Āne ībaihâ na rob'ui'éré hā:

"Ētē tomhâpâ wē hā 'ri na'ratazéb da hā, wē uptabi nherë, wasétê newa, 'ri'wa norī te te aré siwi īwë'ô hā 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'âsi, pire na.

Uburé Danhib'apito hā ma tō ãne hā pisutu, 'ri na'rata uparizéb da, pire na 're īsa'wari mono da hā.

Taha wa, ãne na wa te âma 're rosa'rata za'ra mono wamhā, wa âma 're watob'uzu u'âsi za'ra, wa norī hā."

Āne duréihâ wahí'rata nhimi'ui'éré na rowasu'u hā.

⁴³ — Ētē tomhâpâ wē hā da te dasiwi īwë'ô ne, a norī wa'wa hā asawi 're īwë'ô za'ra wa'aba mono wa, 'Re īhâimana u'âsi mono nhib'a'u'wë, 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono ò di za. Ai'upana wa'aba si te za oto 'Re īhâimana u'âsi mono hā da'âma 're sib'a'u'wë, īsimiroti te te 're ī'madâ'â pese za'ra mono norī âma. Tô sena, wa ãne na aima waihu'u za'ra wa'wa. ⁴⁴ Duré, ētē tomhâpâ nhisiwi, zé'a 'manharī hā 're rere'e mono wa, 're īsipru pese za'ra

mono ne, te za īwē'ō'wa norī hā hā za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Duré ētē tomhābā hā zé'a 'manharī nhisivi 're rere'e mono wa, te te 're īpru pese za'ra mono ne, te za 'Re īhāimana u'āsi mono wē'ō'wa norī si hā za'ra. Ta norī āma hā 're sib'a uwē za'ra mono õ di za. — Āne ma tō Zezusi hā sina āma simiré'ē, ētē wasu'u na hā.

⁴⁵ Tawamhā sasedoti īpire norī hā, duré parisezu norī hā, Zezusi te te āma īromnhimiré'ezé hā te te wapari za'ra wamhā, ma tō sina waihu'u za'ra, tō õ norī udāna te te āma īromnhimiré'ē mono na hā. ⁴⁶ Taha wa, ma tō aré sima hāiba 'ru za'ra, te te dama 'ru za'ra da, dazazéb 're da te dasiwi sérē da, Zezusi hā. Tane nherē, ma tō dama tipahi za'ra aibā norī hā, Zezusi hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, oto 're īmorī na da te 're saze za'ra mono wa, da'ahā na.

22

Dasina damrozém na dasai ahā wasu'u Rucasi 14.15-24

¹ Tawamhā Zezusi hā ma tō duré romnhimiré'ē na tāma rowasu'u za'ra, parisezu norī ma, āne:

² — 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zém na wa za duré aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, āne. Apito 'ra si'aibā hā tāma mro wē te, tāma īrowēzéb zarina ma tō sima roti, dasa hā te te dama 'manharī da, sa'ētē na, ti'ra mrozém na hā. ³ Tawamhā ma tō īsiré dasaihuri da, da'apisutu. Taha parip si ma tō tāma īromhuri'wa norī hā satōrī za'ra, dazō hāsi da, ītēme dasihutu da, īsiré dasaihuri da. Tane nherē, ta norī hā te te sima rowē za'ra õ di, ītēme si'aba'rē da hā, īsiré īsaihuri da hā aré. ⁴ Taha wa, te duré apito, tāma īromhuri'wa norī hāiba amo hā satōrī za'ra, āne: "Mo oto ai'aba'rei wa'aba, aré sô īhārā 'rata za'ra norī zō. Tawamhā āne te za tāma īzadawa wasu'u za'ra wa'wa: 'Powawē norī hā, duré powawē zapu da te dasima īhāipeza za'ra hā ma dasiwi simro ni. Uburé ma tō marī hā dasiwi 'rā'ōtō ni, dasa da te īhurizéb da hā. Taha wa, te za we ītēme ai'aba'rei wa'wa oto, wasiré wasa hā wa te huri da, ī'ra īma īmrozém na.' Āne te za ta norī ma īzadawa wasu'u za'ra wa'wa." Āne ma tō apito hā tāma īromhuri'wa norī ma waihu'u za'ra.

Tawamhā apito hā te te sô satōrī za'ra wa, te oto sô ai'aba're.

⁵ — Tane nherē, sô īhārā 'rata za'ra norī hā sô simipari za'ra õ di, ītēme si'aba're da, īsiré saiuri da hā. Taha wa, sô simipari za'ra āna ma tō ni'wam norī hā tiburu u ai'aba're, duré tinhimiromhurizéb u hā. ⁶ Ni'wam norī hā ma tō apito ma romhuri'wa norī hā siwi waibu. Te te waibui pari wamhā, ma tō niha tāma rob'manharī wasétē za'ra. Taha pari, ma uprosi uburé. ⁷ Tawamhā apito hā tāma īromhuri'wa norī, da te ī'uprosi wasu'u te te wapari wamhā, ma tō ab'rui pese. Taha wa, tāma da'wapéi'wa norī hā ma tō ītēme satōrī za'ra, tāma īromhuri'wa norī, da te tiwi ī'uprosi za'ra u. Tawamhā da'wapéi'wa norī hā ma tō uprosi, ta norī hā. Ma tō duré ta norī nhorōwa hā te te 'ri su, 'ri ntho'omo wa, aré tāma 're īsimasa mono hā. ⁸ Taha pari, ma tō duré sô hā, tāma īromhuri'wa norī zō, aimawi norī zō. Tawamhā āne te fāma nharī za'ra: "Dasazéb da hā tāibā ma tō api pari za'ra ni, ī'ra īmrozém na dasa da te īhurizéb da hā. Tane nherē, sô īhārā 'rata za'ra norī hā we si'aba'rei õ di. ībāre ma tō ta norī zō rowasédé hā tiwatobro za'ra, sô īhārā za'ra nherē, te te īwapari za'ra õ wa. ⁹ Taha wa, te za oto dazō īropéi wa'aba mo 'ri nhi'riti mono bā, dasai u we danhimroi wa'aba mono da, danhopētē za'ra wa'aba mono sidāpāsi." Āne te satōrī za'ra, apito hā.

10 — Tawamhā te oto ai'aba're, 'ri nhi'riti mono bâ, dazô sôpré mono da. Tawamhā te te danhopêté za'ra mono sidâpâsi, ma tô te te dazatôrî za'ra da'ahâ na, 're ūdanomro wê mono hâ, 're ūdanomro wasétê mono norî zama. Tawamhā da'ahâ uptabi na ma tô 'ri 're wa'wa nho'u hâ dasiwi sitom ni, apito 'ra ūmrozém na dasai u, dasi'râ'otô wa. **11** Tawamhā apito hâ ma tô datême âzé, dasi'râ'otôzéb u, te te da'ab'madâ'â da. Datême sébré wamhâ, ma tô aibâ hâ 'madâ'â pese, dasina damro wa, da'uzazé hâ te te dame sima 'manherê ô wa, ñhâi wê hâ. **12** Tawamhâ ãne te sadanha, apito hâ: "Ñiwaihu, e niha bâ ma we tane ré asé, dasina damro wa, da'uzazé hâ we dame asima sérê ãna." ãne te sadanha.

— Tawamhâ aibâ hâ te ari'iwi za, niha te te tâma nhari waihu'u ô wa, te te tâma ãma upai wa. **13** Tawamhâ apito hâ ma tô ãne tâma ūromhuri'wa norî ma nhari za'ra: "Ma'âpé, ã hâ aibâ hâ asawi âri aba, asawi pawasisi aba da, duré asawi hiwasisi aba da, rob u asawi mei wa'aba da, robra u. Tame te za oto sina tiwawa, sina pê'ezé wa. Te za duré 'wasitete, te te oto robzépata za'etê wa." ãne ma tô apito hâ tâma waihu'u za'ra. — ãne na ma tô Zezusi hâ tâma ãma romnhimiré'ê za'ra.

14 Tawamhâ Zezusi hâ ma tô ãne na timreme na 'râsutu:

— 'Re ñhâimana u'âsi mono hâ da'ahâ uptabi na dazô 're hârâ mono nherê, da'umro na si te za da'âma 're sib'a'uwê. — ãne na ma tô Zezusi hâ timreme na tâma 'râsutu za'ra.

*Rob'uiprazé, danhib'apito ma, da te 're îpo'o za'ra mono zé wasu'u
Marcus 12.13-17; Rucasi 20.20-26*

15 Tawamhâ parisezu norî hâ ma tô ai'aba're Zezusihi nhiti, si'râ'otô da, a'â. Si'râ'otô wamhâ, ma tô sima ãma roti za'ra, Zezusi hâ te te siwi pibu da, tinhimirowasu'u na te te tâma ãma upa za'ra zô, te te tâma ãma upa za'ra wa, da te dasiwi wê'ô da, duré da te dasiwi âri da. **16** Tawamhâ Zezusihi u ma tô 'mazatôrî za'ra, tizadawa zapari'wa norî hâ, apito Erodihi nhimiroti wê 'wa norî zama. Tawamhâ Zezusihi u sihutu wamhâ, ãne te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, asadawa nhipeze ô na 're aihâimana mono zém na hâ wa tô aiwaihu'u za'ra ni. Tô sena na te ñwê na si dama 're ūrowasu'u u'âsi mo, 'Re ñhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina si. Asimiroti hâ da te dasiwi 're wê'ô za'ra mono nherê, te tó ðohô na si dama 're l'aroti u'âsi mo. Duré ni'wam norî hâ dama pire na 're hâimana za'ra mono nherê, aimawi hâ aimâ 're hâimana mono ô di. Aiwapsi te 're dahâimana za'ra, aimâ hâ. **17** Taha wa, wa za oto wa norî hâ wasiwi asadanharî za'ra ni, ãne. E Roma ãma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hâ wa te tâma 're po'o za'ra, ñsimiwada'uri zarina. E 'Re ñhâimana u'âsi mono ma, wê di, ãne hâ. E tâma wê ô di. Ma'âpé wama waihu'u za'ra na asimirosa'rada hâ, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te siwi sadanha, Zezusi hâ te te ãma tâma upa za'ra zô, timreme na hâ.

18 Tawamhâ tinhimirosa'rata wasétê zarina te te sima ãma ïroti za'ra zé hâ ma tô sina waihu'u, Zezusi hâ. Taha wa, ma ãne tâma tizadawa na wa'râmi za'ra:

— A norî wa'wa hâ te asadawa nhipeze na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E marî da, te ãne na asawi ñzadanharî 'wa, ñmreme na te aimâ ãma upa za'ra wa'aba da newa, asawi ñwê'ô wa'aba da. **19** Tane wamhâ, ma'âpé rob'uiprazé ñsapotore hâ we ñma 'mai'âri aba pé, te 'madâ'â da, romanu norî nhib'apito ma, da te tâma 're îpo'o za'ra mono zéb da si, rob'uiprazé ñsapotore hâ.

Taha wa, nima hawi ma rob'uiprazé ñsapotore hâ tâma 'mai'âwisi ni. **20** Tawamhâ Zezusi hâ te te 'madâ'â wamhâ, te oto sadanharî za'ra:

— E 'wai hâibarî, rob'uiprazé ñsapotore na hâ. E 'wa sisi ui'érê duré, ãma hâ.

21 Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— Ā hā, Roma āma danhib'apito hāibarī, duré taha nhisi ui'érē.

Tawamhā Zezusi hā ma duré tāma waihu'u za'ra, āne:

— Taha wa, Roma āma danhib'apito ma, te za īsimiwada'uri zarina, marī hā tāma 're īpo'o za'ra wa'aba mo apā, īte wa. Tane duré, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te za marī hā īsimiwada'uri zarina si tāma 're īsōmri za'ra wa'aba mo apā, īte wa, marī hā. — Āne ma tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

22 Tawamhā parisezu norī zadawa zapari'wa norī hā āne na te te wapari za'ra wamhā, ma tō āma titob'uzu za'ra. Tawamhā Zezusihī āma, marī te te 'manharī za'ra āna, ma tō īhawi ai'aba're, apā.

Dahāiwa'utuzém na, Zezusi da te dasiwi īadanharīzé wasu'u

Marcusi 12.18-27; Rucasi 20.27-40

23 Tawamhā sadusezu norī hā ma duré ītēme aihuatu Zezusihī u, te te siwi sadanharī da, tinhimirowasu'u na te te tāma āma upa za'ra zō. Ta norī hā 're dadā'ā za'ra mono wamhā, ab're hawi apā 're īdahāiwa'utu za'ra mono ñ na te te dama 're īroti za'ra mono. **24** Tawamhā, Zezusihī u simasa wamhā, te tāma nharī za'ra, āne:

— Rowahutu'wa, duréihā wahī'rada Mozési hā ma tō āne dama rob'ui'érē, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na: "Aibā hā 'ra ñ ré, 're dā'ā za'ra mono wamhā, te za īno hā āma 're mro za'ra, tizédé'aba mro na, 're 'ra za'ra mono da, īwasu'u hā si'utōrī tō da, īséde'aba wasu'u hā." Āne na Mozésihī nhimi'ui'érē hā, wahī'rata norī ma hā. — Āne ma Zezusihī ma waihu'u za'ra, sadusezu norī hā. **25** Tawamhā Zezusihī ma, te duré rowasu'u za'ra, āne:

— Dasisānawā si 're īhāimana za'ra mono norī wasu'u hā wa za oto aimā wasu'u za'ra ni. Ta norī wasu'u hā wa te waihu'u za'ra da, wa za āma asadanharī za'ra ni za. Dasisānawā si hā ma tō wasiré 're si'ubumro aré, wasiré zudezu norī hā 7 na īhāiba za'ra hā, aibā norī hā. Tawamhā īpoto'rada hā ma tō timro. Mro nherē, ti'ra hā sisō'a ré te te 'maiporto ñ ré, ma tō dārā. Taha wa, ī'uirī na ma tō īsōsi hā āma timro tizédé'aba mro na, Mozésihī nhimi'ui'érē zarina. **26** Tawamhā īsōsibi zama ma tō dārā, 'ra ñ ré. Taha wa, ma duré taha nhosi hā āma timro, tizédé'aba mro na. Tawamhā taha zama ma duré dārā, ti'ra hā sisa'u te te 'maiporto ñ ré. Āne zarina ma tō uburé īdub'rata norī hā dā'ā sidāpāsi, nasi āma timro za'ra aré, sisōwa're're. Tawamhā uburé ma sisarina ai'utōrī za'ra, 'mai'ra ñ ré. **27** Tawamhā pi'ō zama ma tō duré dārā, timro norī zarina. **28** Aibā norī hā 7 na īhāiba za'ra hā ma tō pi'ōi āma siparabāsi nasi āma timro za'ra. Āne ma tō tāma tiromhāimana za'ra. Tawamhā e'wai mro uptabi za bétē pi'ō hā, ab're hawi 're dahāiwa'utu za'ra mono wamhā. — Āne te Zezusi hā siwi sadanha, sadusezu norī hā.

29 Tawamhā Zezusihī hā asa te tāma nharī za'ra:

— Ab're hawi apā 're īdahāiwa'utu za'ra mono zé wasu'u na, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'érē hā aimā īwaihu'u za'ra wa'aba ñ zarina, ma tō āma ī'upa za'ra wa'wa, asimirosa'rata na hā. 'Re īhāimana u'āsi mono, tiwaihu'u pese na te te 're īda'ahāiwa'utu mono zé wasu'u na zama, aimā īwaihu'u za'ra wa'aba ñ zarina, ma tō asimirosa'rata na āma ī'upa za'ra wa'wa. **30** 'Re īhāimana u'āsi mono hā ab're hawi apā te te 're 'da'ahāiwa'utu mono wamhā, hāiwa āma romhuri'wa norī ne, te za oto 're dahāimana u'āsi za'ra, dasina 're damro za'ra mono āna. **31** 'Re īhāimana u'āsi mono hā ab're hawi te te 're īda'ahāiwa'utu mono zém na, a norī wa'wa hā 're saze za'ra wa'aba mono ñ di. E're sōré za'ra wa'aba mono ñ di bétē, duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'érē hā, wahī'rada Mozésihī ma, īsiwasu'u'zé hā, āne na hā: **32** "Wa hā Abra'āhā nib'apito, wa 're īhāimana u'āsi, duré Izatihi

nhib'apito, duré Zacocho nhib'apito." Āne ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā Abra'ā norī uirī na nherē, Mozésihi ma, siwaihu'u. Wahi'rata norī hā dawi 're dā'ā za'ra mono nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono wi, 're dā'ā za'ra mono ō di. Taha wa, ma tō īsib'apito za'ra na siwasu'u. Dā'ā u'āsi 're hāimana za'ra mono 'wa'āhā, īsib'apito za'ra na aré siwasu'u ō di. — Āne ma tō Zezusi hā Abra'ā norī wasu'u hā tāma waihu'u za'ra, sadusezu norī ma.

³³ Tawamhā āne hā da'ahā uptabi na da te wapari za'ra wa, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni, īsimirowasu'u na hā.

'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti īpire uptabi wasu'u

Marcusi 12.28-34; Rucasi 10.25-28

³⁴ Āne na Zezusi hā te te tāma rowasu'u za'ra wamhā, ari'iwi te oto aimasa, sadusezu norī hā, niha te te āma sada'ābā waihu'u za'ra ō wa, waihu'u pese uptabi wa, Zezusi hā.

Tawamhā parisezu norī hā āne na te te wapari za'ra wamhā, ma tō sitēme ubumro a'ā, Zezusihū u siré si'aba're da. ³⁵ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na dama rowahutu'wa hā tō parisezu norī siré hā ma tō Zezusi hā sadanha, te te tāma āma upa zō, te te pibu da, āne:

³⁶ — Rowahutu'wa, e ma hā bété, danhipai u īpire uptabi hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te āma īrob'ui'éré hā, ībaihā na hā.

³⁷ Tawamhā Zezusi hā asa te tāma tinhā, āne:

— 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti, danhipai u īpire uptabi hā, āne: "'Re īhāimana u'āsi mono hā, Asib'apito za'ra wa'wa hā 're morī wa, te za asivi 're īsawi pese za'ra wa'aba mo, sena na. Taha zarina, te za īsimiroti na āma 're īrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ē na tāma 're īromhuri u'āsi za'ra wa'aba mo." ³⁸ Āne 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti, danhipai u īpire uptabi wasu'u hā. ³⁹ Duré 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti amo hā, aiwa īpire uptabi hā, āne: "Te za 're īdazawi pese za'ra wa'aba mo, uburé. Marī īwē zō asima 're asōpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sō 're asōpré wa'aba mo, īwē zō." Āne īsimiroti amo hā īpire uptabi hā, Mozési te te āma īrob'ui'érézé hā. ⁴⁰ Ā norī si, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti ma, pire uptabi zahuré di. Uburé 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te āma īarob'ui'éré mono hā duré īsadawa wasu'u 'rata 'wa norī zama te te āma 're īrob'ui'éré za'ra mono zé hā, e marī te āma wasu'u za'ra, ā norī hā. Tō ō norī na si te āma rowasu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono, da te dasiwi 're īsawi pese za'ra mono zéb da hā, duré 're īdasisawi pese za'ra mono zéb da hā. — Āne ma tō Zezusi hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wai ma waihu'u.

Danho'reptui'wa na Zezusi te te īda'azadanharīzé wasu'u

Marcusi 12.35-37; Rucasi 20.41-44

⁴¹ Tawamhā parisezu norī hā zahadu siré hāimana za'ra ré, te Zezusi hā sadanharī za'ra, āne:

⁴² — E niha asimirosa'rata za'ra wa'wa hā Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu na, we datēme īmorī na hā. E 'wa sihudu na ma bété a norī wa'wa hā āma īwaihu'u za'ra wa'wa.

Tawamhā asa te tāma rowasu'u za'ra, parisezu norī hā:

— Apito Dawihi nnihudu te za, u, 're mo. — Āne te duré asa tāma nharī za'ra.

⁴³ Tawamhā Zezusi te duré tāma rowasu'u za'ra:

— Tane wamhā, ma'āpē āma rosa'rata pese za'ra wa'aba, āne na hā. Duréihā apito Dawi hā ma tō tinhib'apito na sisi, Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana

u'âsi mono te te īpisudu hā. 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani nhimipawap-tobzéb zarina, ma tō tinhib'apito na sisi. Oro Dawihi mreme wasu'u na rob'ui'éré hā, ãne hā nomro za:

44 "Re īhāimana u'âsi mono, ma tō īnhib'apito ma tinhia, ãne:

'īrata te za 're asāmra mo īnhimire niwī, dama aipire na īsiré 're aihāimana u'âsi mono da. Asitob'ru norī nhipptetezé hā wa za te tiwi 're a'uprosi, wapu na aima 're hāimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uwa na 're hāimana za'ra mono da oto.' Ñne ma tō tāma waihu'u."

Ñne apito Dawihi mreme wasu'u na rob'ui'éré hā. **45** Dawi hā tinhib'apito na te te sisi nherē, e niha te za īsihudu si 're hāimana, Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īpisudu hā. Ma'āpē ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba, waihu'u za'ra wa'aba da. — Ñne na te Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra, parisezu norī ma.

46 Tawamhā ni'wa hā te te ãma sada'âbâ waihu'u õ di oto, Zezusih i zada, 're īsiwamnhasi za'ra mono norī hā, parisezu norī hā. Taha wa, Zezusi hā timreme na te te tāma ãma upa za'ra zō, te te siwi sadanharī waihu'u za'ra õ di oto ta norī hā, te te sina mreme wazéb za'ra wa oto.

23

Parisezu norī hāimanazé wasu'u

Marcusi 12.38-39; Rucasi 11.43, 46; 20.45-46

1 Tawamhā Zezusi hā ma tō dama rowasu'u, īsiré 're īwanomro mono norī ma zama, ãne:

2 — 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī hā duré parisezu norī hā dama pire za'ra di, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti zarina Mozési te te ãma īrob'ui'érézém na te te dama 're īrowasu'u za'ra mono zéb da hā. **3** Taha wa, parisezu norī nhimiroti hā te za 're īwapari pese za'ra wa'aba mo, ãma 're anomro aba mono da. Tane nherē, 're īhāimana za'ra mono zéb zarina, īsine 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di za. E marī wa. Te te dama 're īroti za'ra mono zém na si 're sôpré mono õ wa, ta norī hā. **4** Danhoihi waptob ãna, marī īpire uptabi hā da te 're 'wasari mono da, da te dama 're īromnhibu za'ra mono ne, te ta norī hā tinhimiroti na zama te te dama 're roti u'âsi za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti upana, taha na si 're danomro mono da, dama pire uptabi nherē, da te dasina 're īwaimrami za'ra mono zéb da hā. Tane nherē, ta norī hā te te 're dapawaptob za'ra mono õ di, ãma 're īdanomro wē mono zéb da hā. **5** Taré da te 're 'madâ'â wē za'ra mono da, te marī hā te te 're 'manharī za'ra, danho'a. Powawé hā 'manharī hā 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti ui'éré na ībaihâ nhemezébre hā ësa'ëtē uptabi na si te ãma 're si'uihâ wasisi za'ra, tipaihi wib zama, 're nomro wē mono newa, da te 're 'madâ'â wē za'ra mono da. Taha da, te duré ti'uzá hâpa za'ru pa ré na 're si'uzá za'ra. **6** Te duré te te sima 're pisutu za'ra, dama īpire norī simasisizém na si 're si'ubumroi mono da, dasa da te 're huri mono sidâpâsi, duré rowahutuzé mono bâ, 'ri hā 're īsimasa mono zéb 'remhā. **7** Te duré te te sima 're wē za'ra, dama īpire norī hā damreme īpire na da te 're īsawi za'ra mono ne, dahâimana prédup sina da te 're sawi za'ra mono da, da'ahâ na 'ri nñi'riti wa, da te dasima 're īrowede za'ra mono zéb ãma hā. Te duré te te sima 're wē za'ra, da te 're sawi za'ra mono wamhā, rowahutu'wa na da te 're sisi za'ra mono sina, da te 're sawi za'ra mono da, dama 're īdapire za'ra mono norī 'mahârâzém na. Ñne te ta norī hā uburé marī hā te te sima 're wē za'ra, dama īpire zarina, da te 're 'madâ'â wē za'ra mono da. **8** Tane nherē, te a norī wa'wa hā simisutu asisânawâ 're anomro aba mo, asiré īsazei'wai

wa. Duré misire Asib'apito wa'wa hā. Taha wa, "rowahutu'wa" na dama aiwaptērē pire na da te 're asisi za'ra wa'aba mono da, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono õ di za, a norī wa'wa hā. ⁹ Dawaptērē pire wē te, aimama za'ra wa'aba na 're danhisi za'ra wa'aba mono õ di za. E marī wa. Misire te Aimama za'ra wa'wa hā 're hāimana hāiwa āma, siwaprosi. ¹⁰ Wa hā misire Asib'apito za'ra wa'wa hā wa 're īhāimana, 'Re īhāimana u'āsi mono, īwétesi te te īpisutu wa, Danho'reptui'wa da. Taha wa, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono õ di za, danhib'apito na da te 're i'asisi za'ra wa'aba mono zéb da hā. ¹¹ Asirē norī ma ai'maipire wa'aba da, asina 'mairob'ruiwapari aba wamhā, te za 're īmaipawaptob u'āsi aba mo, marī zō 're ai'manhimnhasi aba mono āna. ¹² Ni'wam norī hā pire na 'rāwi sina 're sōpré mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono si te za tāma pisutu za'ra, wapu na dama 're hāimana za'ra mono da oto. Duré, ni'wam norī hā pire na 'rāwi 're si'madâ'â za'ra mono õ wamhā, ta norī ma si te za pisutu za'ra, pire na oto dama 're hāimana za'ra mono da. — Āne ma tō Zezusi hā dama waihu'u, īsirē 're īwanomro mono norī ma zama.

Zezusi hā parisezu norī ma, te te īharī za'ra zé wasu'u

Marcusi 12.40; Rucasi 11.39-42, 52; 20.47

¹³⁻¹⁴ Tawamhā parisezu norī ma, te oto rowasu'u za'ra Zezusi hā, āne:

— Parisezu norī, duré dama rowahutu'wa norī, aihāimana uptabi õ na dama 're alihāimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. 'Ridawa hā 're danhisisi tō mono da, da te dawi 're īsitob za'ra mono ne, te a norī wa'wa hā dawi 're īsawi za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb u're danomro tō mono da. A norī wa'aba zama te 'Re īhāimana u'āsi mono wi're asihāiba zawi za'ra wa'aba mo, ai'āma 're sib'a'uwē za'ra wa'aba mono tō da.

¹⁵ — Parisezu norī, duré dama rowahutu'wa norī, a norī wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ma tō datēme 're īropéi wa'aba mo daro mono bā, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da, asimirowasu'u na da te 're asaze za'ra wa'aba mono da. Tawamhā ni'wam norī hā asiniwī 're sipizari za'ra wa'aba mono wamhā, 're anomro wasétē aba mono zéb zarina, ma tō 're hāimana wasétē uptabi za'ra, asimiroti wasétē aba zarina. Taha wa, ropipa āma 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're aihā za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te za te 're hā za'ra za'ētē, ta norī hā.

¹⁶ — A norī wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E ni'wa hā tob'a nherē, te za dazaprōni wē. Mare di. Tane te duré a norī wa'wa hā roti senai'ō na dama 're īroti wasétē za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā sena na waihu'u za'ra wa'aba õ wa. Āne te dama 're īroti wasétē za'ra wa'aba mo: "Āté ni'wam norī hā te za marī na te te dama 're ropisutu za'ra. Tawamhā āté tō sena te te dama 're īropisutu za'ra mono zém na, da te 're saze za'ra mono da, te za 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa nhisi hā te te āma dama 're waptob za'ra, tinhimiropisutu me. Āne na te te dama āma 're uwaimrami za'ra mono õ nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're hā za'ra mono õ di za. Tane nherē, ni'wam norī hā marī na te te dama 're ropisutu za'ra mono wamhā, oru 'manharī hā ētē'ubuzi pré 'manharī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa 're, 're īsimasa mono na te te dama 're rowasu'u za'ra mono nherē, te te dama āma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhā, te za te te 're hā za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā." Āne te ai'rā ahā na dama 're īroti za'ra wa'aba mo, tō senai'ō na. ¹⁷ E niha waihu'u za'ra wa'aba õ di bétē, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā. Datob'a na 're īdanomro mono ne, te 're anomro aba mo. Ētē'ubuzi pré 'manharī hā 'ri 're wa'wa 'Re īhāimana

u'âsi mono nhorōwa ãma 're simasa mono wa, tãma sawi di, oru 'manharĩ hã. Oru 'manharĩ hã ïsõrōwa ãma 're simasa mono õ 'wa'âhã, aré tãma sawi õ di. Taha wa, 'ri hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé hã oru 'manharĩ, ïwa 're ïsimasa mono zawi nhipai u, sawi uptabi di tãma, 'ri hã. Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorōwa nhisi na zama taré dama 're dasiaptob za'ra mono õ di za. E ãne hã asima waihu'u za'ra wa'aba â bâ.

18 ãne na te duré dama 're ïroti wasétê za'ra wa'aba mo: "Ni'wa hã marí na te te dama 're ropisutu mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorōwa ãma, tãma danhoprubzé nomrizém nhisi na wedeza ne nhisi na te te dama ãma 're waptob za'ra mono wamhã, duré te te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te azâri õ di za. Tane nherë, ni'wa hã tãma danhoprubzé nomrizém nhisiwi, tinhoprubzé te te ïhiri nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra mono wamhã, duré te te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, tawapsi te za azâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã." ãne te duré siwa'ru dama 're ïroti za'ra wa'aba mo, tô senai'õ na.

19 E niha waihu'u za'ra wa'aba õ di bété, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Datob'a na 're ïdanomro mono ne, te 're anomro aba mo. Danhoprubzé hã tãma danhoprubzé nomrizém nhisiwi, da te tãma 're ïsa'ra mono zé hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, sawi di. Tane nherë, tãma 're ïdanhoprub za'ra mono zé hã ïsõrōwa ãma tãma danhoprubzé nomrizém nhisiwi 're simi'wara mono õ 'wa'âhã, aré tãma sawi prã ti, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, tãma danhoprubzé nomrizé hã tãma 're ïdanhoprub za'ra mono zéb zawi nhipai u, tãma sawi uptabi di. E ãne hã asima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. **20** Taha wa, ni'wam norí hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé nomrizém nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré uburé ïsisiwi danhoprubzém nhisi na zama dama ãma 're siwaptob za'ra.

21 Duré ni'wam norí hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorōwa nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré ïwa 're ïsämra mono nhisi na 're siwaptob za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhisi na. **22** Duré ni'wam norí hã hâiwa nhisi na dama 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré 'Re ïhâimana u'âsi mono, pire na te te 're ïda'ab'madâ'â mono zém nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra, ïwa 're ïsämra mono nhisi na zama, tô ðhõ nhisi na.

23 — Parisezu norí, duré dama rowahutu'wa norí, aihâimana uptabi õ na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aimá 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã taha ma, tãma ïpire prã si te 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Wesuirã ïsu zadazei mono hã ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ïsimiroti 'rata zarina, tãma 're ïpo'o za'ra wa'aba mo, syry na, oterã na dasai wazarizém nhisi hã, duré wesuirã ze, duré cominho. Tane nherë, ïsimiroti pire na Mozési te te ãma ï'arob'ui'éré mono hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di, ïsariña si dama 're ïrob'manharĩ wé za'ra wa'aba mono zéb da hã, duré da'âma 're aipé'ëzé za'ra wa'aba mono zéb da hã, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, 're aipizari za'ra wa'aba mono ãna 're anomro aba mono zéb da hã. ãne hã ïsimiroti ïpire prã norí zu, 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, te aré tô sena aihâimanazém na asina tãma 're 'uwaimrami za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. **24** E ïtob'a hã simizaproni wé bâ. Mare di. Tane te duré a norí wa'wa hã roti senai'õ na dama 're ïroti wasétê u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã sena na aimá waihu'u pese za'ra wa'aba õ wa. ïsimiroti pire norí hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ nherë, ïsimiroti ïpire prã norí si, 're ï'madâ'â pese

za'ra wa'aba mono zéb da si, te 're asiwasutu u'âsi za'ra wa'aba mo.

25 — Parisezu norî, duré dama rowahutu'wa norî, aihâimana uptabi û na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Âne na wa za aima âma romnhimiré' é za'ra wa'wa: Hâsizé hâ duré pratu hâ ïmana wawip si, da te 're upsô za'ra mono wamhâ, ïwa'wamhâ wasétê di, zahadu upto wa. Tane, a norî wa'wa hâ 're anomro wê wa'aba mono newa, da te 're ai'madâ'â wê za'ra wa'aba mono da, te 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti ïpire prâ norî si 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, danho'a. Tane nherë, aipé'ë 'remhâ asimirosa'rata wasétê na te zahadu ïré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Te duré danhibrob na si 're ïda'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Aihâimana uptabi û zarina, te duré marî na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. **26** Parisezu norî, datob'a ne 're ïhâimana za'ra wa'aba mono norî, ma'âpê aihâimana wasétê za'ra wa'aba zé hâ rême pese za'ra wa'aba, danhimihâsizé wa'wa hâ upto wa, da te 're ï'upsô za'ra mono ne. Tawapsi te za oto 're anomro wê wa'aba mono zém na sena na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa.

27-28 — Parisezu norî, duré dama rowahutu'wa norî, aihâimana uptabi û na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Âne na wa za duré aima âma romnhimiré' é za'ra wa'wa: Adâ'â 'ru hâ ïmana wawimhâ te za a ni, ï'madâ'â ze zéb da hâ. Tane nherë, 're ïdadâ'â za'ra mono norî hi hâ te ïwa 're simi'wara u'âsi ab're 're, dahâiba 'ro zama. ïwasétê si te ïwa 're simi'wara, ab're 'remhâ.

Tane duré, a norî wa'wa hâ 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono newa, te da te 're ai'madâ'â wê za'ra wa'wa, sô'awim na hâ. Tane nherë, aipé'ë 'remhâ aiwasétê uptabi na te ïré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Aihâimana uptabi û zéb zarina si, te dama 're anomro aba mo.

29 — Parisezu norî, duré dama rowahutu'wa norî, aihâimana uptabi û na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. A norî wa'wa hâ duréhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî nhimirowasu'u hâ aima 're wê uptabi za'ra wa'aba mono newa, ma tô ta norî 'ru na marî hâ 're ï'manharî za'ra wa'aba mo, ï'madâ'â ze zéb da hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa norî 'ru na hâ. **30** Asina 're aiwata za'ra wa'aba mono sina, te duré âne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: "Wa norî hâ wahî'rata norî siré 're wahâimana za'ra mono 'wa'âhâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî hâ wa te aré 're simroi mono ði, ïsiré za'ra." Âne te dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. **31** E marî te bété aima wasu'u za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa pârî'wa norî nhihudu na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zé hâ. ïsine marî ïwasétê si 're ï'manharî za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa. **32** Taha wa, aihi'rata norî te te 're ïrob'manharî na'rata wasétê za'ra mono zéb zarina, 're anomro aba mono tô, asima âma 're sa'ëtê za'ra wa'aba mono da, aima wê za'ra wa'aba ze te bâ. **33** Parisezu norî, a norî wa'wa hâ wahî nhipârî pese ne, te 're anomro aba mo. E ropipa u, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're asatôrî za'ra wa'aba mono zém na ïsimihâzé wi, tiwi 're aiwairébé aba mono da bâ. **34** Ni'wam norî hâ wa za oto te 're satôrî za'ra, atëme 're nomro aba mono da, ïmama 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, ïsimiroti na te te aima 're rowahutu za'ra wa'aba mono da, âma 're anomro wê wa'aba mono da oto. Tane nherë, ïzadawa para ði nherë, te za 're ïsimroi wa'aba mo ta norî hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'wa norî hâ. Te za duré dama 're ï'ru za'ra wa'aba mo, wedepo'o nhonhi'râmi na hâwi da te 're sasõmri za'ra mono da,

're dâ'â za'ra mono da, hâwi. Rowahutuzéb 're, te za duré 're ïhâ za'ra wa'aba mo, powawé hâiwaré na. 'Ri wa'otô mono bâ te za duré sô 're anomro aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norî zô, tâma 're rob'manhari wasété za'ra wa'aba mono da, ta norî ma zama. ³⁵ Duréihâ aihi'rata 'wa hâ ma tô Abé hâ tiwî, mari te te 'manhari wasété ô nherê. Ta hawim haré, ma tô aihi'rata norî hâ te te 're danhimro za'ra da'ahâ na, 're danomro wasété mono ô nherê. Daza'u si ma duré Zacaria hâ siwi tiwî. Ta hâ Baratizaha 'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorôwa âma 'ri 'wawi wa'ra 're, tâma danhoprubzé nomrizéb 'rata te te fâma romhuri ré, ma tô wîrî ni, wedeza ne 'rata. Âne ma tô aihi'rata norî hâ da'ahâ na te te 're danhimro, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti si te te 're 'madâ'â pese za'ra mono nherê, ta norî hâ. Ta norî ne, te duré a norî wa'wa hâ dama 're ïrob'manhari wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, wa hâ wa za aiwasédé hâ te aijâma 're sa'ra wa'wa, uburé aihi'rata norî te te 're ïdanhimroi mono zéb zarina. Taha wa, te za te 're aihâ za'ra za'êtë za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. ³⁶ Âne hâ wa tô sena, aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te za tô te te 're aihâ za'ra za'êtë 'wa, nimosi i'aipoto té wa'aba mono hâ i'aihâimana za'ra wa'wa hâ, âne na dama 're ïrob'manhari wasété za'ra wa'aba mono zéb zarina, aihi'rata norî nhipârî zarina zama. — Âne ma tô Zezusi hâ parisezu norî âma simiré'ê za'ra, ïhi'rata norî na.

Zezusi hâ, Zeruzaré âma 're ïdahâimana za'ra mono âma ïpê'êzézé wasu'u Rucasi 13.34-35

³⁷ Tawamhâ Zezusi te duré dama tinha, âne:

— Zeruzaré âma 're ai'ubumroi wa'aba mono norî âma, aijâma ïpê'êzé za'ra wa'aba di. Aihî'rata norî hâ ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî hâ te 're simroi u'âsi. Datême te te 're ïsatôrî za'ra mono norî zama, te duré te te 're simroi u'âsi, êtë na. Si'a hâ ti'ra zawi te, 're ïpapo za'ra mono ne, wa aré te ïsimâ 're aiwé u'âsi za'ra wa'wa, ïsitême te 're ai'awaibui wa'aba mono da. Tane nherê, asima 're ïwé za'ra wa'aba mono ô di asa.

³⁸ Taha wa, tinhorôwa hâ te za oto tirê, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ, âma 're i'aiwata za'ra wa'aba mono zé hâ. Baba na te za oto 're sa, 'ri râihâ hâ. Ma'apé âne na ïzadaihu'u za'ra wa'aba. ³⁹ Duré a norî wa'wa hâ ïhâiba 'madâ'â na sahu za'ra wa'aba ô di za, a'â. Niwapsi te za duré ïhâiba 'madâ'â za'ra wa'wa, âne na ïwaihu'u za'ra wa'aba wapsi: "Zezusi hâ, ta hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa para we ïmorî ti'ai u, Danho'reptui'wa da. Taha wa, ïwé si te te fâma 're anhomri u'âsi, Îmama hâ." Âne na aipê'ê 're ïwaihu'u za'ra wa'aba wapsi, te za ïhâiba 'madâ'â na duré ïsahu za'ra wa'wa.

Âne ma tô Zezusi hâ dama siwaihu'u.

24

'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're ïdawata za'ra mono zé, romhutu'ô za ïsi'utôrîzé wasu'u

Marcusi 13.1-2; Rucasi 21.5-6

¹ Tawamhâ wa norî hâ wa tô wawairébé ni, Zezusihî siré, 'ri râihâ hawi, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're ïdawata za'ra mono zém hawi. Aré oto morî da, ma rob u watobro, Zezusi hâ. Tane nherê, wa norî hâ ïsiré 're ïwanomro mono norî hâ wa tô 'râwi ïtême aimasam ni, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorôwa hâ te we wama wasu'u za'ra da, uburé 'ri 'wawi wa'ra 're, 'ri, 're ïsimasa mono zama. ² Tawamhâ Zezusi te wama nharî za'ra, âne:

— Ähâta tô 'ri hâ wê na 're simasa mono ré, te i'madâ'â za'ra wa'wa. Tane nherê, niwapsi te za dasiwi pru pese ni, êtë na 'ri hâ. Tawamhâ misi si te za

oto simi'wara, ēne hā. Sisisiwi 'manomro waihu'u õ di za oto, ēne hā. Tâibâ za oto. Tô sena, wa āne hā aimâ waihu'u za'ra wa'wa. — Āne ma tô Zesusi hā wama waihu'u sirōmo za'ra, īsiré 're īwanomro mono norî ma.

Robzépata wasu'u, da'ruiwapari na rowasu'u me

Marcusi 13.3-13; Rucasi 21.7-19

³ Tawamhā Zesusi hā te oto nhamra, Oriwera na ētē 'rāihâ nhisi āma. Sahâ na sāmra wamhā, wa tô 'rāwi ītēme ubumro ni Zezusihi u, īsiré 're īwanomro mono norî hā, wahāiba pisutu wa te wasiwi sadanharî za'ra da, āne:

— E niwa te za āne hā āma tiromhâiba, 'ri nhamrazéb da hā. Ma'āpē wama waihu'u za'ra na, marî īwatobrozé hā, īsōwa wa te āma waihu'u sirōmo za'ra da. Duré e marî te za watobro, apâ we aimorizéb da hā, wa te āma īwaihu'u sirōmo za'ra zéb da hā, duré rob'rāsutuzéb u hā bâdâ, īwa īwaptâ'ázéb da hā. — Āne wa tô wasiwi sadanharî ni, Zesusi hā.

⁴⁻⁵ Tawamhā Zesusi hā te āne na asa wama rowasu'u za'ra:

— Ni'wam norî hā te za sadawa nhipese na sisarina datême 're nomro, ahâ na. Wa hā newa, te za taré īnhisi na dama 're siwasu'u za'ra, Cristu na, Danho'reptui'wa na. Tawamhā da'ahâ na te za ta norî āma da te 're sasōmri za'ra, tô sena newa, dama 're īsiwasu'u za'ra mono zé hā. Taha wa, te za a norî wa'wa hā aihâimana nhimiza'rese, 're aihâimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipese sina, datême 're īnomro mono norî āma, 're sasōmri za'ra wa'aba mono tō da. ⁶ 'Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're īropupu'u za'ra mono zé hā te za 're īwapari za'ra wa'aba mo, romhâ na 're īdasi'wapé za'ra mono norî wasu'u zama. Āne hā 're wapari za'ra wa'aba mono wamhā, tâma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za, dasi'wapéi ma hā. Dasi'wapé te za tô dazada 're wairébé. Tane nherë, ta hā rob'rāsatu õ di. ⁷ Danhipti'ai amoi u te za dasisô 're dapra, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhā daro mono bâ te za tô 're dasiwasatu za'ra. Nima niwîmhâ danho õ wa, te za duré da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. Nima niwîm norî ré hā te za duré ti'a hā daré 're popo'o za'ra. ⁸ Āne na dama 're romhâimana mono wamhā, za daré īrob'rāsatu na'rata zé, te wasu'u, pi'õi āma īwasâ hā 're īsépu'u na'rata za'ra mono ne hā. Āhâ haré dazô 're wairébé mono õ di za. — Āne ma tô Zesusi hā wama rowaihu'u za'ra, romhâ ré.

⁹ Āne ma tô duré wama rowaihu'u za'ra, īsiré 're īwanomro mono norî ma:

— Tawamhā āne na oto daré 're romhâimana mono wamhā, te za da te 're aiwaibui wa'wa, da te dama 're ai'ru za'ra wa'aba mono da, rowaséda hâ da te aimâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono da, duré da te 're asimroi wa'aba mono da. īzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa, daro mono bâ. ¹⁰ Āne na daré 're romhâimana mono ré, te za īzazei'wa norî hā te te 're īzazei utôrî za'ra, ahâ na. 'Râwim nherë, te za duré dama 're sihâiba nhomri za'ra, da te 're īruiwapari za'ra mono zéb zarina, da te 're waibui mono da. īzazei'wai wa, tisisânavâ na sima 're hâimana za'ra mono nherë, te za oto 're si'ruiwapari za'ra, 'râwim nherë. ¹¹ 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa newa, roti tô senai'õ na te te dama 're īroti za'ra mono norî hâ te za datême 're nomro, sadawa nhipese na te te dama 're rowasu'u za'ra mono da, taré. Tawamhā īsimiroti hâ te za tô da te 're saze za'ra, tô sena newa, ta norî hâ sadawa nhipesé na taré dama 're siwasu'u za'ra mono nherë. ¹² Duré dawasétê uptabi na si da'ahâ uptabi na za oto 're danomro mono wa, te za 're īdasisawi za'ra mono zé hâ dawi 're si'utôrî za'ra. ¹³ Tane nherë, ni'wam norî hâ rob'râsatu u siptete sina ī'âma 're nomro u'âsi mono wamhā, duré īwi 're sipizari za'ra mono õ wamhā, ta norî

si te za ropipa hawi tinho'reptuzé hā te te sina 're uwaimrami za'ra. ¹⁴ 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're ūsib'a'uwe mono zé wasu'u hā īwē uptabi hā, ūzazei'wa norī hā te za daro mono bā te te dama 're wasu'u za'ra, daro mono bā da te oto 're wapari za'ra mono da, da te āma 're ūsaze za'ra mono zéb da hā. Tame te za oto tirob'rāsatu. — Āne ma tō Zezusi hā wama rowaihu'u za'ra, romhā ré.

Robzépata za'ētē uptabi wasu'u

Marcusi 13.14-23; Rucasi 21.20-24

¹⁵⁻¹⁶ Tawamhā Zezusi hā ma duré āne na wama rowaihu'u sirōmo za'ra:

— Zahadu wapsi, te za aswi ī'madâ'ā za'ra wa'wa, marī īwasétē uptabi hā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa āma te za tihāiba, te te siwi īwē'ō pe hā. Taha āma ma tō Dani'ē hā rob'u'i'eré siro duréihā. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā. (Āhā wasu'u na rob'u'i'eré hā 're sōrē za'ra wa'aba mono wamhā, ma'āpē āma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono za, waihu'u za'ra wa'aba da.) Tawamhā āne hā za oto daré romhāimana wamhā, rowasétē si te za a'ā daré 're sa'wari. Taha wa, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're ūsibumroi mono norī hā, wara sina te za 're sisa're, ētē 'rāihā u tiwi simani za'ra da, duré sisō'reptu za'ra da. ¹⁷ Ni'wam norī hā 'ri nhisi hāpā āma si'ubumroi wamhā, tinhibrob zō sisisi õ di za a'ā, 'ri para u hā. Āne haré te za dame sisa're, ētē 'rāihā u, ta norī hā. ¹⁸ Duré ni'wam norī hā buru āma te te romhuri za'ra wamhā, 'ri tēme sisa'rei mono õ di za apā, tisi'ubuzéb zō. Mare di. Āne haré te za duré ta norī hā ētē 'rāihā u dame sisa're. ¹⁹ Āne hā rowasédé hā daré hāimana wamhā, īwasā ré norī ma hā tāma ropipa uptabi za'ra di za, ī'ra pré ré norī ma zama. ²⁰ Taha wa, te za 'Re īhāimana u'āsi mono ma 're aimreme zusi aba mo, rowa'u'u wahā 're sa'wari mono ré, duré sabadu na romhuri zahārizém na bādā hā te te pisutu tō da, ētē 'rāihā u asa'rei wa'aba mono zéb da hā, rowasétē wi aimani za'ra wa'aba zéb da hā. ²¹ Rowasédé hā oto dazō 're wairébé mono wamhā, te za oto robzépata za'ētē za'ra ni. 'Re īhāimana u'āsi mono te te ī'rapoto na'rata mono zém hawimhā, āne na hā da te 're robzépata za'ētē uptabi za'ra mono õ di. Niwamhā āne na hā da te 're robzépata zahu za'ra mono õ di za. ²² 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō sima pisutu, bādā hā za da te 're īrobzépata za'ra mono zéb da hā, te te dama wātari da, rowasétē ré da'āma romhāimana pahā tō da. Āne hā te te sima pisutu õ 'wa'āhā, te aré uburé dasi'utōrī pese, za daré īrob'rāsutuzém na hā. 'Re īhāimana u'āsi mono hā āma 're sib'a'uwe za'ra mono da, te te sima 're ī'apisutu mono norī zawi te, te za āne hā 'manha.

²³ — Za da te 're robzépata za'ētē za'ra mono ré, āté ni'wam norī hā te za te te aima 're da'mahārā za'ra wa'wa, āne: "Āhāta, Cristu, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisudu, Danho'reptui'wa da." Āté aimawi norī hā te za duré āne te te aima 're da'mahārā za'ra wa'wa: "Ōhōta, Cristu." Āne wamhā, āma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, damreme na hā. ²⁴ E mari wa, wa āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norī hā te za datēme 're nomro, danho'reptui'wa na, niha wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono da, sadawa nhipe se na. Ta norī hā mari dama ī'manharī waihu'u'ō hā te za duré te te dama 're 'manharī za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para newa, da te āma 're sasōmri za'ra mono da. ūsazei'wa norī zama te te dame āma 're saze za'ra mono da, te za āne na te te dama 're romhōsi za'ra. Tane nherē, te te dame 're sazei waihu'u za'ra mono õ di za ta norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te sima 're apisutu sirōmo mono wa, āma 're sib'a'uwe za'ra mono da. ²⁵ Āne hā wa aima waihu'u sirōmo

za'ra wa'wa, zahadu romhâimana õ ré. Taha wa, ma'āpē āma 're asōpré u'âsi aba mono za, āne na hā.

26 — Åté ni'wam norí hā te za taré te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, āne: "Danho'reptui'wa da, 'Re īhâimana u'âsi mono te te īpisudu hā ma tō wei mo, apâ. Ōhôta te nhamra, a'ubuni wi." Āne hā 're wapari za'ra wa'aba mono wamhā, a'ubuni u 're anomro aba mono õ di za, īzō 're asōpré wa'aba mono da. Åté te za duré āne da te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa: "Āhâta ma dawi aima'u." Āne wamhā, āma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, senai'õ na hā, wa hā pi'uriwi nimahā na hā za we apâ īmorî õ na dâ'âsina. **27** Tâ 're si'ubuzi za'ra mono wamhā, dama rob'madâ'â pibu pese di, hâiwa mono bâ hā. Tane duré, wa hā dasiré īpodo hā apâ we īmorî wamhā, aihîni te za īmadâ'â za'ra ni.

28 — Sipahudu hā marî dâ'â u 're si'râ'ōtō mono wamhā, dama pibui pese za'ra di, marî hā 're dâ'â za'ra mono wa, 're īsimi'wara mono zé hā. Tane, wa hā apâ we īmorîzé hā uburé dama īpibu pese za'ra di za oto. — Āne ma tō Zesusi hā wama sina rowaihu'u sirômo za'ra, īsiré 're īwanomro mono norí ma.

Ti'ai āma dasiré īpodo hā za we apâ īmorîzé wasu'u

Marcusi 13.24-27; Rucasi 21.25-28

29 Āne na ma duré wama waihu'u sirômo za'ra:

— Tawamhâ da te 're robzépata za'êtê za'ra mono parip si, awa'awi te za bâtâ na tirobra. A'amo zama te te rob'uiwê õ di za oto. Wasi norí hā te za duré rere, hâiwa hawi. Uburé hâiwa na 're īsimasa mono hā te za duré 're sisa're.

30 Āne hā daré romhâimana pari, marî hā te za watobro hâiwa na, dama īpibu pese zéb da hā, wa hā dasiré īpodo, apâ we īmorîzém na da te ī'āma waihu'u za'ra da oto. Tawapsi te za oto daro mono bâ dasiwi ī'madâ'â ni, hâiwa'a na we īmorî ré. īwaihu'u pese na wa za wei mo apâ, duré īhâiba na hā rowa'a za'êtê ré. Da te dasiwi ī'madâ'â za'ra wamhā, te za 're dazadari za'ra, robzawi te, danhimiza'rese īzô 're danhimipari za'ra mono õ wa. **31** Tawamhâ hâiwa āma īma romhuri'wa hā tinhimnhîhârâzém na te za oto amnhîhâ, hârâ' râihâ uptabi na, daro mono bâ da te īwapari za'ra da hā. Simnhîhârâ wî, hâiwa hawi īma romhuri'wa norí hā wa za we dazô satôrî za'ra, ti'ai u. Tawamhâ 'Re īhâimana u'âsi mono hā āma 're sib'a'uwe' za'ra mono da, te te sima 're īapisutu mono norí hā te za we daro mono bâ te te simro, ītême. — Āne na ma tō Zesusi hā romhâ ré wama waihu'u sirômo za'ra.

Pidera wede wasu'u

Marcusi 13.28-31; Rucasi 21.29-33

32 Tawamhâ āne te duré wama rowasu'u za'ra:

— Pidera wede na, wa za oto aima āma romnhimiré' é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Pidera wede panhipti hā wapti'i wamhā, duré īsu té hā 're wairébé mono wamhā, tawapsi te za oto āma īwaihu'u za'ra wa'wa, tâ 're īta'a mono zéb u 're īromhutu mono zém na hā. **33** Tane duré, marî hā 're īromhâimana mono zéb da, te aima īwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madâ'â za'ra wa'aba wamhā, te za īwaihu'u za'ra wa'wa, rob'râsutuzé hā za oto īwatobro na hā. **34** Tô sena, wa āne hā aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa. Å hā uburé rowasédé hā dazô 're wairébé mono ré, ti'ai āma 're īdahâimana za'ra mono norí hā 're dâ'â za'ra mono õ ré, te za īsô'a za'ra ti'râsutu, romhâimana za'ra hā. **35** Nimahâ na te za hâiwa norí hā ai'utôrî zahuré, ti'ai me. Si'utôrî zahuré nherê, īnhimirowasu'u hā si'utôrî waihu'u õ di za. Pire na te za dama 're hâimana u'âsi. — Āne ma tō Zesusi hā wama waihu'u za'ra, īsiré 're īwanomro mono norí ma.

Danhimiza'rese ãna 're danomro mono ré, Zezusi hã za we apâ ïmorizé wasu'u

Marcusi 13.32-37; Rucasi 17.20-37

36 Tawamhã Zezusi hã ma duré ãne na wama waihu'u sirõmo za'ra:

— Äne hã uburé za daré 're ïromhaimana mono zéb da hã, ni'wa hã bâdâ hã te te waihu'u õ di. Hâiwa ãma romhuri'wa norí zama, bâdâ hã te te waihu'u za'ra õ di duré. Wa hã 'Re ïhaimana u'âsi mono 'ra nheré, te duré bâdâ hã waihu'u õ di. ïmama ma si, waihu'u pese di bâdâ hã. **37** Danhimiza'rese ãna 're danomro mono ré, wa za wei mo apâ dasiré ïpodo hã, duréhã Nowé 're hâimana mono ré hã, danhimiza'rese ãna 're ïdhâimana za'ra mono ne. **38** Ta norí hã daro mono bâ daré âpusi mono õ ré hã, ma tô 're saihuri, tisa na. Te te 're âhuri duré, rowé na 're rosa'wari u'âsi mono da newa. Te duré sina 're mro za'ra. Äne ma tô danhimiza'rese ãna 're dahâimana za'ra, Nowé hã uba're ne 'manharí 're sébré õ ré, 'ri ne 'manharí remhã. **39** Tawamhã rosa'rese õ ré, ma tô daré âpusi. Tawamhã uburé ma dasi'utõrî pese, â na. Tane duré, wa hã dasiré ïpodo hã danhimiza'rese ãna 're danomro mono ré, wa za wei mo, apâ.

40 — Äté aibâ norí hã buru na siré te te romhuri zahuré ré, wa za we apâ mo, dazô. Tawamhã ïhâiba amo hã äté te za tiwi ti'â hâiwa u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ïhâiba amo si te za tirë. **41** Äté pi'õ norí hã siré 'ru'u zahuré ré, te za tiwi ti'â, ïhâiba amo hã. Tawamhã ïhâiba amo si te za tirë, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. **42** Taha wa, te za asimiza'rese, ïzô 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo, wa hã Asib'apito za'ra wa'wa hã apâ we ïmorizé hã bâdâ hã waihu'u za'ra wa'aba õ wa. **43** Wa za duré aima ãma romnhimiré'ê za'ra wa'wa, ãma rosa'rata za'ra wa'aba da. 'Ri tede'wa hã ïsõrõwa u ïsipsaihuri ïwisizé hã, bâdâ te te waihu'u sirõmo wamhã, tawamhã barana te za sô rob'madâ'â u'âsi, sôtõ ãna, 'ri para u sébré tô da, tiwi sipsaihuri õ umnhasite. **44** Tane duré, a norí wa'wa hã te za asimiza'rese ïzô 're asôpré u'âsi aba mo. E marí wa. Wa hã dasiré ïpodo hã nimahã bâtâ na ïzô asimipari za'ra wa'aba õ zém na za we apâ ïmorí na dâ'âsina. — Äne te Zezusi hã wama roti za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norí ma, wanhimiza'rese sô 're wanhimipari za'ra mono da.

*Romhuri'wa ïumnhasi wasu'u, romhuri'wa ïumnhasi'õ wasu'u me
Rucasi 12.41-48*

45 Tawamhã Zezusi te duré wama ãma romnhimiré'ê za'ra, ãne:

— Dama romhuri'wa ïumnhai hã duré ïsimiroti wê hã, e niha 're ïhâimana mono zé hã. Äne hã 're hâimana mono wamhã, te za ïsib'apito hã nimomo tiwi morí õ ré, tâma pisutu, uburé tâma ïromhuri'wa norí hã ïsa'u nheré, te te sô 'madâ'â za'ra da. Te za duré tâma roti, bâtâ pisutuzém na ïsazéb da hã, te te tâma ãma uwaimrami za'ra da, tâma ïromhuri'wa norí ma. **46** Tawamhã apâ we ïmorizéb u, tinhib'apito nhimiroti hã te te tâma ãma uwaimrami wamhã, tâma rowé di za, romhuri'wai ma hã. **47** Taha ma, tâma rowé uptabi di za tô. E marí wa. ïsib'apito hã apâ wisi wapsi, te za tâma pisutu, uburé ïsimarí hã te te tâma 're 'madâ'â u'âsi mono da oto, tâma umnhasi uptabi wa. **48** Tazahã, tinhib'apito za're'ra, ïsimiroti hã te te tâma ãma uwaimrami õ wamhã, tâma rowé õ di za. Äté apito za're'ra, te za 'râwi sima tinhá: "Inhib'apito hã simahudu õ di." **49** Tawamhã sô rowaptâ'â wê te, te za oto tizapari romhuri'wa norí hã te te 're ahâ za'ra. Åzé hã te za duré te te 're hâsi, åzézei'wa norí siré. Siwa'ru te za oto 're hâimana. **50** Tawamhã simisa'rese ãna hâimana ré, te za ïsib'apito hã ïtëme wi apâ, sô ïsimipari õ zém na nimahã bâtâ na, siwa'ru. **51** Tawamhã sa'ëtë te za azâ, tâma ïromhuri'wa hã. Tane ni'wam

norī hā apā we ūmorī ū ré, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're 'madā'ā pese za'ra mono ū wamhā, te za tāma pisutu za'ra, ropipa u 're sisisi mono da, dasiré, ūsimiroti hā te te 're 'madā'ā pese za'ra mono newa, taré āma 're dawata za'ra mono da, 're īhāimana waséte za'ra mono norī zu. Tame te za oto 're 'ry'ry. Te za duré 're 'wasitete za'ra, te te 're robzépata za'ētē za'ra mono wa. — Āne na ma tō Zezusi hā wama waihu'u za'ra, ūsiré 're īwanomro mono norī ma.

25

Pi'ōi hāiba tém norī hā dasina damro u, ūsi'aba'rezé wasu'u

¹ Tawamhā Zezusi hā ma tō tinhimiromnhimiré'ē na wama rowasu'u za'ra, ūsiré 're īwanomro mono norī ma, āne:

— Nimahā na si 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're ūsib'a'uwē mono zéb da, apā we dazō ūmorī wamhā, ní'wam norī si te za, ūzō 're simipari za'ra mono sina, hāimana nhimiza'rese 're hāimana za'ra. Ā norī wasu'u zarina, wa za āma aima romnhimiré'ē za'ra wa'wa, āne. Pi'ō īpréduptém norī hā barana ma tō ai'aba're, dasina damro u, 10 na īhāiba za'ra hā, ūmro'ō norī hā. Aibā hā za azarutu na ūmro zō simipari za'ra da, ma tō ūtēme ai'aba're, pi'ō nhorōwa u. Åro'ore hā te siré 'wasa hāiba bā, aibā hā za pi'ō na ūmro u wisi wa, te te tāma āma rob'uiwē za'ra da, zudezu norī hāimana zéb zarina. ²⁻⁴ Tane nherē, pi'ō īpréduptém norī hā 5 na si ma tō hāiba mono bā rob'rāi wa'u to hā siré 'wasa, simhi ne etē 'manharī 're, åro'ore da hā, ta norī si hāimana nhimiza'rese 're hāimana za'ra mono wa. īhāiba amo norī hā 5 na īhāiba za'ra hā te te siré 'mai'āri za'ra ū di, rob'rāi wa'u tob ré hā simhi ne etē 'manharī 'remhā, hāimana nhimiza'rese 're hāimana za'ra mono ū wa. ⁵ Tawamhā aibā zō te tirowaptā'ā hā, za pi'ō na ūmro zō. Sô rowaptā'ā wamhā, ma tō aptā hā simro. Taha wa, ma tō nasi titomhāima'ā za'ra. Taha wa, te oto tinhoto za'ra, īwana.

⁶ — Tawamhā mara wa'wa ma tō ni'wa hā 'mahā: "Ōhōta te we oto aibā hā mo. We aiwairébē su' aba, wa te wasina uzusi za'ra hā." Āne te ni'wa hā aibā hā dama 'mahā.

⁷ — Tawamhā pi'ō īpréduptém norī hā sô ūsimipari za'ra hā ma tō ti'utu za'ra. Utu za'ra wamhā, åro'ore na wedenhorō hā ma tō sôrō nihihāri za'ra, ro'o wē da. ⁸ Tawamhā hāimana nhimiza'rese āna 're īhāimana za'ra mono norī hā ma tō tiwi rowaptērē za'ra, tihāiba amo norī wi, hāimana nhimiza'rese sina 're īhāimana za'ra mono norī wi: "Ma'āpé syry na wama sa'wari za'ra wa'aba, åro'ore na rob'rāi wa'u to hā. Åro'ore hā wate za'ra hā te za oto wawi tidā'ā za'ra." Āne te pi'ō īpréduptém norī hā ūsiré norī wi rowaptērē za'ra.

⁹ — Tawamhā asa te tāma nharī za'ra: "Rob'rāi wa'u to hā wa te aima sōmri za'ra wa'aba ū di za. Mara wab ū di za, wa te aima a za'ra wa'aba wamhā. Te za wawi ai'utōrī za'ra. Ma'āpé tihā, da te 're ūuipra za'ra mono zéb u, ai'aba're su' aba, tamemhā asima 'mai'ūipra za'ra wa'aba da." Āne te satōrī za'ra, ūsiré norī hā.

¹⁰ — Tawamhā pi'ō īpréduptém norī hā hāimana nhimiza'rese āna 're īhāimana za'ra mono norī hā ma tō ai'aba're, rob'rāi wa'u tob zō, te te sima 'mai'ūipra za'ra da. Tawamhā ta norī za'u si ma tō aibā hā wi, timro zō. Wisi wamhā, pi'ō īpréduptém norī hā 5 na īhāiba hā hāimana nhimiza'rese 're īhāimana za'ra mono norī hā ma tō ūsiré asisi 'ri para u, ūsiré saihuri da, sina ūmro zahuré zém na. Sisisi wamhā, ma tō ūré 'ridawa nhitop tete za'ra ni.

¹¹ — Āma ronomro za'ra wapsi, ma tō īhāiba amo norī hā aihutu apā, pi'ō īpréduptém norī hā, aibā hā pi'ōi āma ūmrozéb u hā. Sihutu wamhā, āne te

nasi 'mahârâ za'ra, rowi hawi: "Apito, apito, wei wama 'ridawa za'ra na, ãma atême wanhisisi da."

¹² — Tawamhâ aibâ hâ pi'õ na ïmro hâ te asa tâma nharî za'ra: "Mare di. Te aima 'ridawa za'ra wa'aba õ di za, ïma aiwaihu'u za'ra wa'aba õ wa." Âhâ wasu'u na wa tô aima ãma romnhimiré'ê za'ra wa'wa, ãne na hâ.

¹³ — Taha wa, a norî wa'wa hâ aihâimana nhimiza'rese te za ïzô 're asôpré u'âsi aba mo, bâdâ hâ aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa, apâ za we ïmorizé hâ.
— ãne ma tô Zesusi hâ wama waihu'u sirômo za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norî ma.

Romhuri'wa norî hâ, tinhib'apito zô rob'uiprazé te te 're ï'madâ'â za'ra mono norî wasu'u

Rucasi 19.11-27

¹⁴⁻¹⁵ Tawamhâ Zezusi hâ ma duré tinhimiroñhimiré'ê na marî hâ wama waihu'u za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norî ma, ãne:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono, za da'âma 're ïsib'a'uwë mono zém na, wa za duré aima ãma romnhimiré'ê za'ra wa'wa, ãne. Aibâ hâ ma tô sima rowë, darob amoi u morî da. Tawamhâ morî õ ré, ma tô sô tihârâ za'ra, tâma ïromhuri'wa norî zô, tite rob'uiprazé hâ te te tâma sômri za'ra da, ïsa'u te te sô 're 'madâ'â za'ra mono da, duré tâma sina hâ'da, taré 're simi'wara tô mono da, rob'uiprazé hâ. ïsimiromhuri wê na tâma ï'umnhasi za'ra zarina, ma tô tâma sômri za'ra. ïmorî'rata ma hâ ma tô 5 miu na tâma tisô rob'uiprazé ïsapotore hâ, oru 'manharî hâ. Duré ïsâna're ma hâ 2 miu na ma tô tâma tisô. Duré da'râsatu'wai ma hâ, miu na ma tô tâma tisô. Taha parí te oto mo, darob amoi u, danhib'apito hâ. ¹⁶ Tawamhâ tâma ïromhuri'wa hâ, 5 miu na rob'uiprazé ïsapotore te te ï'âri hâ ãne haré ma tâma sina hâ, te te ãma ïromhuri wê zéb zarina. Tawamhâ 5 miu na nherë, ma tô duré 5 miu na ãma ato, ïsib'apito te te tâma ïsômri na hâ. Uburé hâ 10 miu na oto, rob'uiprazé ïsapotore hâiba hâ, ãma sito wamhâ. ¹⁷ Tane duré tâma ïromhuri'wa hâ 2 miu na rob'uiprazé ïsapotore te te ï'âri hâ ma tô duré tâma sina hâ. 2 miu na nherë, ma tô duré 2 miu na ãma ato. Uburé hâ 4 miu na ïhâiba hâ oto. ¹⁸ Tane nherë, tâma ïromhuri'wa hâ miu na rob'uiprazé ïsapotore te te ï'âri hâ tinhib'apito nhimiroti te te 'madâ'â õ di. Taré ma tô sada ab're, tinhib'apito wi, rob'uiprazé hâ te te sérê da.

¹⁹ — Tawamhâ ãma ronomro hâ wapsi, ma tô ïsib'apito za'ra hâ apâ ïtême tiwisi za'ra, darob amoi hawi. Wisi wi, te sô tihârâ za'ra, tâma ïromhuri'wa norî zô, rob'uiprazé ïsapotore hâ niha si te te hâimana mono zô, te te tâma wasu'u za'ra da. ²⁰ Tawamhâ romhuri'wa hâ 5 miu na rob'uiprazé te te aré ï'âri hâ ma tô ïtême ãzé ïmorî'rata na, tinhib'apito u. ãne te tâma tinhâ: "Apito, rob'uiprazé ïsapotore hâ 5 miu na ma tô ïma ïsô, asa'u aima sina hâ'da, tawapsi, aima ãma ïsitob da, taré aiwi simi'wara tô da. Âhâta ma tô sina hâ, 5 miu na, te ãma aima ïromhuri wê zéb zarina. Uburé hâ 10 miu na oto ïhâiba hâ, rob'uiprazé ïsapotore hâ. Âhâta te asô nomro." ãne te romhuri'wa hâ tinhib'apito ma wasu'u, tinhimiroñhuri hâ.

²¹ — Tawamhâ ïsib'apito te asa tâma tinhâ, ãne: "Wê di tô. A hâ ïma romhuri wê 'wa. ïma ai'umnhasi di. Rob'uiprazé hâ syryre nherë, ma tô ãma ïromhuri wê, ïzô. Taha wa, âhâ nhipai u wa za oto aima pisutu, marî ahâ uptabi na ïma 're ab'madâ'â u'âsi mono da. Te za oto ïsiré 're aihâimana mo, wasiré ãma 're watoi u'âsi mono da." ãne ma tô tâma ropisutu siro, tâma ïromhuri wê 'wai ma.

²² — Tawamhâ romhuri'wa hâ 2 miu na rob'uiprazé te te aré ï'âri hâ ma tô duré ïtême ãzé, tinhib'apito u. Tawamhâ ãne te tâma tinhâ: "Apito,

rob'uiprazé ūsapotore hā 2 miu na ma tō ūma ūsō, asa'u aima sina hâ'â da, tawapsi, aima āma ūsitob da, taré aiwi simi'wara tō da. Āhāta ma tō aima sina hâ, 2 miu na, te āma ūromhuri wē zéb zarina, aima. Uburé hā 4 miu na īhâiba hā rob'uiprazé ūsapotore hā. Āhāta te asô nomro." Āne te ūromhuri'wa hā tinhib'apito ma siwasu'u, tinhimiromhurizém na.

23 — Tawamhā ūsib'apito asa te tâma tinhâ, āne: "Wē di tō. A hā ūma ūromhuri wē 'wa. ūma ai'umnhasi di. Rob'uiprazé hā syryre nherē, ma tō āma ūzō ūromhuri wē. Taha wa, āhā nhipai u wa za duré aima pisutu, marī ahâ uptabi na ūma 're ab'madâ'â u'âsi mono da. Te za oto ūsiré 're aihâimana mo, wasiré āma 're watoi u'âsi mono da." Āne ma tō duré tâma ropisutu siro, tâma ūromhuri wē 'wai ma hā.

24 — Tawamhā ūromhuri'wa hā miu na rob'uiprazé te te aré ūl'âri hā ma tō duré ūtême āzé, tinhib'apito u. Tawamhā āne te tâma tinhâ, ta hā senai õ na hā: "Apito, ūma aiwaihu'u pese di. A hā da'āma 're aipé'ëzé mono õ. Ni'wa hā te tê dame 're rob're mono õ nherē, danho hā tite da, te te dawi sima 're ūl'a'rahâi mono ne, te danhimarī hā dawi asima 're ūawaibui mo, ate da. **25** Āne na te aiwaihu'u wa, wa tō aima ūpahi. Taha wa, te aiwi simini wa, niha ūma rob'manhârī ūumnhasite, wa tō rob'uiprazé ūsapotore hā simi'u ti'ai 'rowi, wē na asô 're sa'wari mono da. Āhâta te wē na asô nomro, uburé ate rob'uiprazé hā te asô 're 'madâ'â mono da, ūma ūsômri hā." Āne te ūromhuri'wa hā tâma siwasu'u, tinhib'apito ma.

26 — Tawamhā ūsib'apito, te āne asa tâma tinhâ: "A hā ūma ūromhuri wasétê 'wa. Aiwa'a uptabi di. Ma tō ūl'âma ūrosa'ra, marī hā date nherē, te dawi ūsimâ 're ūawaibui mono na, īte da. Āne ma tō ūl'âma ūrosa'ra, asima. **27** Āne na 're ūhâimana mono wamhâ, e marī wa bêté, rob'uiprazé ūzō sérê õ di, wedehâpâ 're. Tawamhā apâ we ūwisi wapsi, te aima ūsômri nhipai u, wa aré ūsimâ waze uburé, ūzō ūna hâ'â wa." Āne ma tō tâma waihu'u, tâma ūromhuri wasétê 'wai ma. **28-29** Tawamhā te duré tâma rowasu'u za'ra, uburé ūl'rata ūsimasam norî ma: "Ni'wam norî hâ marī ahâ nherē, simi'ë na te te 're ūromhuri za'ra mono wamhâ, te za āma tâma 're dasito, marī na. Tane nherê, ni'wam norî hâ marī syryre na simi'ë na te te āma 're ūromhuri za'ra mono õ wamhâ, te za syryre nherê, tiwi sani za'ra ni. Taha wa, te za tiwi ūl'âri 'wa, rob'uiprazé ūsapotore hā, ūma ūromhuri wasétê 'wai wi, 10 miu na te ūzō īhâiba ma, ūsômri aba da. **30** Taha pari, te za asiwí ūmei 'wa rob u, robra u. Tame te za oto ūna tiwawa. Te za duré 'wasitete, te te robzépata za'ëtë wa." Āne ūsib'apito hā ma tō dama hâiba 'ru. — Āne na ma tō Zezusi hâ wama āma ūromnhimiré'ë za'ra, ūsiré 're ūwanomoro mono norî ma.

Zežusi hâ, za da'āma ūsipo'ozé wasu'u

31 Tawamhā Zezusi hâ ma tō duré ūromhâ ré wama ūrowaihu'u ūsirômo za'ra, āne:

— Wa hâ ti'ai āma dasiré ūpodo hâ niwapsi wa za wei mo apâ ūmama zadawa para, hâiwa āma tâma ūromhuri'wa norî ūsiré. Tawapsi wa za tinhib'apito ūsimasizém na 're ūnhamra, ūpire na te 're da'ab'madâ'â u'âsi mono da oto. **32** Tame te za aihâni pese ūnho're ūimasam ni, daro mono bâ 're ūdahâimana za'ra mono norî hâ, dapoto mono bâ. Tawamhâ tame wa za oto da'āma ūipo'o. Pone'ërebâ 'madâ'â 'wa hâ te za tinhimiromhurizém na 're ūsipo'o, pone'ërebâ zéré mapu hâ, pone'ërebâ zéré uzé zama. Tane wa za duré wa hâ da'āma ūipo'o, ūwê hâ duré ūwasédé hâ. **33** 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ūl'madâ'â pese za'ra mono norî hâ ūnhimire niwî wa za sôré, ta norî

si te 're awēsāmri mono wa. 'Re īdanomro wasétē mono norī hā īnhimi'e niwī wa za duré söré, ta norī si te īsiwi 're awē'ō pese mono wa. ³⁴ Tawamhā wa hā uburé Danhib'apito hā wa za ãne ta norī ma nharī za'ra, īnhimire niwīm norī ma: "Īmama, īwē si te te aima 're īsōmri za'ra wa'aba mono norī hā te za oto ī'rata 're aihâimana u'āsi za'ra wa'aba mo. Duréihā te te aropoto mono wamhā, ma tō sima aipisutu za'ra wa'wa, ai'āma 're sib'a'uwe za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za oto ī'rata 're aihâimana u'āsi za'ra wa'aba mo, ai'āma 're sib'a'uwe u'āsi za'ra wa'aba mono da oto. ³⁵ Ti'ab ré, mram na 're īhâimana mono ré hā, ma tō mra hā īma 're īsōmri za'ra wa'aba mo. Duré 'rubu ré ma tō à hā īma 're ī'ob za'ra wa'aba mo. Duré asiré ò nherē, ma tō īzō 're atob'uzu za'ra wa'aba mo, asöröwa u atême 're īzasi aba mono da. ³⁶ ī'uzá ò ré, ma tō asiwi 're ī'uzá za'ra wa'aba mo. Duré īhâzé wa, ma tō asiwi 're īpibui wa'aba mo. Dazazéb 're, 're īza mono ré, ma tō duré asiwi 're īzabu za'ra wa'aba mo. Æne na 're īpawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono wa, hâiwa ãma te za oto īsiré 're anomro u'āsi aba mo, īmama hā ai'āma 're īsib'a'uwe za'ra wa'aba mono zéb ãma hā." Æne na wa za nimahā na hā tāma īsiwasu'u za'ra, īnhimire niwī īsimasam norī ma.

³⁷ — Tawamhā ò norī hā 'Re īhâimana u'āsi mono nhimiroti te te 're ī'madâ'â pese za'ra mono norī hā te za sina īzadanharī za'ra, ãne: "Wanhib'apito, e niwa wa tō mra hā wa te aima 're sōmri za'ra, mram na 're aihâimana mono ré hā. E niwa duré 'rubu na 're aihâimana mono ré, wa tō à hā wa te aima 're ëb za'ra. ³⁸ E niwa wa tō aiwaihu'u ò nherē, asö 're watob'uzu za'ra, wanhoröwa u zama 're azasi mono da. E niwa wa tō duré ai'uzazéb da hā wa te aima 're sōmri za'ra, ai'uzá ò wa. ³⁹ E niwa wa tō duré wa te wasiwi 're aipibu, aihâzé ré. E niwa wa tō duré atême 're wanomro, wa te 're asabu za'ra mono da, dazazéb 're, 're asa mono ré hā." Æne te za ta norī hā sina amrami za'ra, īma.

⁴⁰ — Tawamhā wa hā uburé Danhib'apito hā wa za ta norī ma ãne tāma rowasu'u za'ra: "Tō sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. īsisānawā norī hā ti'ab ré ãne na te te 're robzépata za'ra mono wamhā, dama wapu na 're hâimana za'ra mono nherē, marī īwē hā tō ëhō na hā tāma 're 'manharī wē za'ra wa'aba mono wamhā, ta norī hâiba u'âbâ ma tō īma 're ī'manharī wē za'ra wa'aba mo." Æne na wa za ta norī ma waihu'u za'ra.

⁴¹ — Tawamhā īnhimi'e niwī īsimasam norī ma, wa za nharī za'ra oto, ãne: "A norī wa'wa hā ma tō 'Re īhâimana u'āsi mono hā te te siwi 're aiwē'ō pese za'ra wa'wa. Mo oto īnhiti ai'aba'reí wa'aba, unhamma ro'o u'āsi u, wa'uburé norī zō 'Re īhâimana u'āsi mono te te īpisutzeb u, ta norī nhib'apito zō zama. ⁴² Ti'ab ré mram na 're īhâimana mono ré hā, īsa hā īma 're sōmri za'ra wa'aba mono ò di. Duré 'rubu ré, â hā īma 're ëb za'ra wa'aba mono ò di. ⁴³ Wa hā aima īwaihu'u za'ra wa'aba ò nherē, īzō 're atob'uzu za'ra wa'aba mono ò di, asöröwa u 're īzasi aba mono da hā. Duré ī'uzá ò ré, asiwi 're ī'uzá za'ra wa'aba mono ò di. Duré īhâzé ré, asiwi 're īpibui za'ra wa'aba mono ò di. Dazazéb 're, 're īza mono ré, ītême 're anomro aba mono ò di, 're īzabu za'ra wa'aba mono da." Æne wa za ta norī ma nharī za'ra, īnhimi'e niwī īsimasam norī ma hā.

⁴⁴ — Tawamhā ta norī hā te za asa īma nharī za'ra, ãne: "Apito, e niwa wa tō taré wa te 're ai'madâ'â za'ra, mram na 're aihâimana mono ré hā, duré 'rubu 're sépata mono ré hā, duré wama aiwaihu'u ò nherē, nima hawi watêmē 're aimasisi mono na hā, duré ai'uzá ãna 're aimorî wamhā, duré aihâzé na 're aihâimana mono ré hā, duré dazazéb 're, 're asa mono ré hā. E niwa wa tō ãne na hā taré wa te 're ai'madâ'â za'ra, wa te wasiwi 're aipawaptob za'ra mono ãna." Æne te za duré ta norī hā īzadanharī na īma wa'râmi za'ra, īnhimi'e niwī īsimasam norī hā.

45 — Tawamhā ta norī ma, wa za duré ãne rowasu'u za'ra: "Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ti'ab ré, ã norī hā dama wapu na 're ïhâimana za'ra mono norī hā ãne na te te 're robzépata za'ra mono ré hā, marī ïwē na 're pawaptob za'ra wa'aba mono õ di. 'Re pawaptob za'ra wa'aba mono õ wamhā, ta norī hâiba u'âbâ, asiwí 're ïpawaptob za'ra wa'aba mono õ di duré." ãne wa za ta norī ma, tâma waihu'u na wa'râmi za'ra, ïnhimi'e niwî ïsimasam norī ma hâ.

46 — Tawamhā ta norī hâ te za oto ai'aba're, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti, ïsimihâzém na za te te 're ïrobzépata u'âsi za'ra mono zéb u hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ïmadâ'â pese za'ra mono norī si, te za ï'rata 're hâimana u'âsi za'ra, rowë u'âsi ãma.

26

*Zežusihi ãma da te ūrosa'rata za'ra zé, da te dasiwi wîrî da
Marcusi 14.1-2; Rucasi 22.1-2; Zuwâ 11.45-57*

1 Tawamhā Zezusi hâ tinhimiroti na uburé ãne na te te dama rowahutu parimhâ, ma tô wama nharî za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norī ma, ãne:

2 — Romhuture di oto, dato hâ da te 're ï'manharî za'ra mono zéb u hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te ïdawaibuzém na âma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hâ. Awë amo na te za ïwa waptârâ, bâdâ hâ. ãne hâ aimâ waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tawapsi te za oto dasiwi ïhâiba nhomri ni, Danho'reptui'wa da 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu hâ, da te dasiwi ïzasõmri da hâiwi, wedepo'o nhonhi'râmi na. — ãne ma tô Zezusi hâ sina wama rowasu'u sirõmo za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norī ma.

3 Tawamhâ sasedoti ïpire norī hâ, duré zudezu norī ma roti'wa norī hâ ma tô si'râ'õtõ, Caipasihi nhorõwa u, 'ri za'êtë u. Ta hâ sasedoti ïpire uptabi, 're ïhâimana mono, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa. **4** Tawamhâ, sitëme si'râ'õtõ wamhâ, ma tô sima âma rosa'rata za'ra. Taha wa, te roti hâ pi'uriwi siwi'manha, Zezusi hâ pi'uriwi te te siwi âri da, da te oto dasiwi wîrî da. **5** ãne te sima âma roti za'ra:

— Dasa hâ da te 'manharî za'ra ré, wa te wasiwi âri õ di za, wazada dazahi za'ra õ'umnhasite, wazada dahâimana za'ra tõ da. — ãne ma tô sima âma roti 'râsatu za'ra.

*Pi'õ nhoprubzé wasu'u, Zežusihi ma
Marcusi 14.3-9; Zuwâ 12.1-8*

6 Tawamhâ Zezusi hâ ma tô mo, Betânhâ na 'ri wa'õtõ nhisi u. Tame te oto nhamra, Simahâ nhorõwa âma, ï'wa're ré nhorõwa âma. **7** Tawamhâ sai ma sâmra ré, ma tô pi'õ hâ ïtëme wi, Zezusihi u. Wedewa'u zadaze hâ ma siré sada ãwisi, ëtë'manharî'remhâ, simhi ne 'remhâ ïdup syryre wamhâ. Wa'âbâ za'êtë di ta hâ, wedewa'u zadaze hâ. Wa'âbâ za'êtë nherë, ma tô Zezusihi 'râ nhisiwi sa'wa pi'õ hâ, tâma sawi wa. **8-9** Tawamhâ wa norī hâ Zezusihi siré 're ïwanomro mono norī hâ ãne hâ wa te 'madâ'â za'ra wamhâ, wa tô sada ab'ru za'ra ni, pi'õ da. Taha wa, wa tô wasima âma nharî za'ra ni, ãne:

— Oro õ hâ wa'âbâ za'êtë za, ma taré ï'râ nhisiwi sa'wa, wedewa'u zadaze hâ. Te de dama wede 'wa'âhâ, aré wa'âbâ za'êtë di. Tawamhâ ïwa'â hâ te aré ïsibrob'õ norī ma, te te sõmri. — ãne wa tô wasima âma nharî za'ra ni, pi'õ nhoprubzém na hâ.

10 Tawamhâ Zezusi hâ wa te wasima âma ïnharî za'ra zé hâ te te wawi waihu'u za'ra wamhâ, te ãne na wazadanharî za'ra:

— E marī da, te pi'ōi ma īnharī za'ra wa'wa. Tāma nharī za'ra wa'aba tō. Tō'ā. ī'uwaibaba ma tō āne na hā āma īzawi wē. ¹¹ īsibrob'ō norī hā te ai'rata 're si'ubumroi u'āsi 'wa, 're īpawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. Tanei ū di, wa hā. Ai'rata 're īnhamra u'āsi aba mono ū di za oto. ¹² Pi'ō hā wedewa'u zadaze hā īrā nhisivi te te sa'wari wamhā, za īdā'ā wa, da te dasiwi īnherēzéb u te te āma īhāiba u're da, ma tō āne hā īma 'manha, zudezu norī hāimanazéb zarina. ¹³ Daro mono bā te za īwasu'u wē na da te 're dapō're pu'u za'ra. Tawamhā pi'ō hā te te īma ī'manharī wē zém na zama, te za da te dasima 're wasu'u u'āsi za'ra, āma 're dasipo're pu'u za'ra mono da. Tō sena, wa āne aima waihu'u za'ra wa'wa. — Āne ma tō Zezusi hā wama waihu'u za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma.

*Zudasi hā, Zezusi te te dama hāiba nhomri da, te te sima īrosa'ratazé wasu'u
Marcusi 14.10-11; Rucasi 22.3-6*

¹⁴ Tawamhā 12 na Zezusihī siré 're īwanomro mono norī hā misi wa tō wa'maimorī ni, Zudasi Icarizoti na īsisi hā sasedotī īpire norī u, te te sadanharī za'ra da. ¹⁵ Tawamhā āne te sadanharī za'ra:

— Zezusi hā ma tō asima īwē za'ra wa'wa, asivi āri aba da. E āne hā aima wē za'ra wa'aba di za, te aima īhāiba nhomri za'ra wa'aba da hā. Aima wē za'ra wa'aba wamhā, e niha te za īma īwa'ābā za'ra wa'wa. — Āne te āma sadanharī za'ra, Zudasi Icarizoti hā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī īpire za'ra norī hā.

Tawamhā āne na āma sisaze za'ra wamhā, ma tō rob'uiprazé īsapotore hā tāma sa'rata za'ra, 30 na ētē'ubuzi'a prata 'manharī hā. Taha pari, ma tō tāma sōmri za'ra, Zudasihi ma.

¹⁶ Tawamhā ta hawim haré te oto Zudasi hā sima āma rob'madā'ā u'āsi, nimahā bātā na Zezusi te te oto dama īhāiba nhomrizéb da hā, danhimiza'rese āna dahāimana za'ra ré.

*Zezihi norī hā Pascowa na siré īsaihurizé wasu'u
Marcusi 14.12-21; Rucasi 22.7-23; Zuwā 13.21-30*

¹⁷ Tawamhā bādā ma tō īwa waptārā, ī'u'ētē duptoi'ō, da te 're īhuri mono zé hā, Pascowa na dato nhisi hā. Taha ré, wa tō Zezusihī siré 're īwanomro mono norī hā wasina téte za'ra ni, wa te wasiwi sadanharī za'ra da, āne:

— E momo ma tō asima īrowē, asō īwanhipi za'ra zéb da hā, Pascowa na dato nhisi na īwasaihurizéb da hā. — Āne, wa tō wasiwi sadanharī ni, Zezusi hā.

¹⁸ Tawamhā Zezusi te asa wama nharī za'ra:

— 'Ri ahā u te za oto ai'aba'rei wa'wa, aibā hā asivi sōpētē aba da. Tawamhā āne te za tāma īzadawa wasu'u wa'wa: "Wama rowahutu'wa hā wa za aima sadawa wasu'u za'ra ni, āne: 'İnhibādā hā romhuture di oto, īmama te te īpisutuzé hā, ī'āma. Asōrōwa āma wa za wasa hā huri ni, īsiré 're īnomro mono norī me, Pascowa na dato nhisi na 're īdasaihuri mono zém na hā.' " Āne te za tāma īzadawa wasu'u za'ra wa'wa, aibā ma. — Āne hā ma tō Zezusi hā wama waihu'u za'ra.

¹⁹ Tawamhā īsiré 're īwanomro mono norī hā wa tō āma uwaimrami za'ra ni, te te wama īwaihu'u za'ra zéb zarina. Wanhipi wa tō 'manharī za'ra ni, Pascowa na dato nhisizém na.

²⁰ Tawamhā mara wamhā, wa oto asimro ni, wasiré wasaihuri da, 12 na wahāiba za'ra hā, Zezusihī me. ²¹ Tawamhā wasaihuri ré, ma tō Zezusi hā wama waihu'u sirōmo za'ra, āne:

— Tō sena, wa aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. Misire te za dama īmaiħāiba nhomri 'wa.

22 Āne, wa te wasina mreme wapari za'ra wamhā, ma tō wawi tirobzei'ō pese za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī wi hā. Āhā wamhā, misi si wa tō nasi āma tāma romnomri za'ra ni, āne:

— Wanhib'apito, e wa hā te dama aihāiba nhomri da bā, te āne wama īnharī za'ra. — Āne, wa nasi wasina tāma amrami za'ra ni, āne na hā wasiwaihu'u za'ra ñ wa.

23 Tawamhā asa te Zezusi hā duré wama nharī za'ra:

— Za dama īhāiba nhomri'wa hā, ī'u'ēne hā te za piza'a 're īsiré di'i. **24** Wa hā ti'ai āma dasiré īpodo hā duréihā ma tō īdā'ázém na rob'ui'éré sirōmo za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā. Ta norī hā te te ī'āma īrob'ui'éré za'ra zéb zarina wa za āma mo tō, īdā'ázéb u. Tane nherē, aibā' ma, tāma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama īhāiba nhomri'wai ma hā. 'Re īhāimana u'āsi mono za te te azāri wamhā, te za sima rosa'rata, āne: "Īpoto õ 'wa'āhā, aré wē di. E marī wa. Āne na te 're robzépata mono õ wa aré." Āne te za 'rāwi si'āma rosa'rata, za dama īhāiba nhomri'wa hā. — Āne ma tō Zezusi hā wama waihu'u za'ra.

25 Tawamhā Zudasi hā dama īsōmri'wa da hā te Zezusi hā sina sadanha, āne:

— Rowahutu'wa, e wa hā za te dama īhāiba nhomri na, ma tō asina īwaihu.

Tawamhā asa te Zezusi hā tāma tinhā:

— Tane tō. Asi'uihā na ma tō āne na hā asiwaihu. — Āne ma tō Zezusi hā tizadawa na tāma wa'rā.

26 Tawamhā wasaihuri ré, ma tō ī'u'ēne hā ti'ā, Zezusi hā. 'Re īhāimana u'āsi mono āma te īré āma tiwata, sōpru wa. Taha pari, ma tō te te wē'ē, ī'u'ēne hā. Te te wē'ēi mono parimhā, ma tō te te wama sōmri, īsiré 're īwanomro mono norī ma. Āne te oto wama nharī za'ra:

— Ā, ī'u'ēne hā huri aba. Ā hā īhāiba te wasu'u. — Āne ma tō Zezusi hā sina wama waihu'u za'ra.

27 Taha pari, hāsizé hā ma duré ti'ā, uwa 'ru 'rāi wa'u īsé ré hā. 'Re īhāimana u'āsi mono āma te duré tiwata, sōpru wa. Taha pari, ma tō īré te te wama sōmri, uwa 'rāi wa'u īsé ré hā. Āne te duré wama nharī za'ra:

— Ā, rob'rāi wa'u hā âhuri aba, aihīni. **28** Ā hā īwapru, te wasu'u. Rob'rāi wa'u za'wari ne, te za īwapru hā īwi asa'wa, da'ahā zada īdā'â wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā dawasédé hā te te oto 're ab'madâ' tō mono da, da'āma. Ā hā īwapru, īwi sisā'wari wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhib'a'uwē ma, te te tāma īropisutuzé hā tō sena za te te tāma āma 're ī'uwaimrami mono zé, te wasu'u. **29** Tō sena, wa za aimā īsiwasu'u za'ra wa'wa. Āne hā rob'rāi wa'u te 're hāsi mono õ di za oto, a'ā. Niwapsi īmama hā uburé da'āma 're sib'a'uwē mono wapsi, wa za duré te 're hāsi, asiré wa'aba. — Āne ma tō wama siwasu'u za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma.

30 Tawamhā wanho're na wa tō āma wawata za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi mono āma. Wanho're za'ra parimhā, wa tō wawairébé ni, Oriwera na ētē 'rāihā nhisi u wasi'aba're da.

*Pedru hā te te dawi ī'udâzém na, Zezusi te te tāma īwaihu'u sirōmo zé wasu'u
Marcus 14.27-31; Rucasi 22.31-34; Zuwā 13.36-38*

31 Tawamhā Zezusi hā ma tō īsiré 're īwanomro mono norī ma rowasu'u za'ra, āne:

— A norī wa'wa hā ã barana, niha īma romhāimana wamhā, te za aihīni asiwi īrēme 'wa. Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō āne na ī'āma rob'ui'éré siro, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na hā: "Pone'ērebâ 'madâ'â'wa hā wa za tūwī. Tawamhā pone'ērebâ hā te za ropé." Āne na duréihā

'Re īhāimana u'āsi mono mreme na rob'u'érē, ībaihā na hā. ³² Tane nherē, asawi īrēme aba nherē, ab're hawi apâ īhāiwa'utu parip si, wa za aiwana īmorī 'wa, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, tamomo īnhopētē za'ra wa'aba da. — Āne ma tō Zezusi hā wama siwasu'u za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma.

³³ Tawamhā Pedru, te Zezusihī ma tinhā:

— Asiré 're īwanomro mono norī hā aihīni za te te airēme za'ra nherē, wa hā te dame airēme õ di za.

³⁴ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā, Pedruhu ma:

— Tō sena wa za aima rowasu'u. Āma aipo're pu'u za. Ā barana si'a hārā õ ré, te za si'ubdatō dawi ī'udā, aima īza'rese õ na.

³⁵ Tawamhā Pedru te duré tāma tinhā, Zezusihī ma:

— Wa hā asiré īdā'ā da nherē, te dawi ai'udā õ di za, te ī'aiwaihu'u õ na hā.

— Āne ma Pedru hā tizadawa na tāma wa'rā.

Tawamhā ūhō na si, wa tō wa norī hā īsiré 're īwanomro mono norī hā tāma wasiwasu'u za'ra ni, za wa te dawi ī'udā za'ra õ na hā.

Zezusi norī hā Zésemani īma īsi'ubumrozé wasu'u

Marcusi 14.32-42; Rucasi 22.39-46

³⁶ Tawamhā Zezusihī me, wa tō ai'aba'rē ni oto, Zésemani na rob're nhisi u. Wasihutu wamhā, ma tō wama nhari' za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma, āne:

— Āme īzō asimroi wa'aba. Ōwa wa za a'ā mo asiti wa'aba, romnhiwasi īmama ma, īmreme da. — Āne ma wama siwaihu'u za'ra, Zezusi hā.

³⁷ Tawamhā Pedru hā te siré saprō, Zebedehe 'ra norī me. Tawamhā ma tō tiwi tirobzei'ō pese, Zezusihī wi. Za te te īrobzépatazé hā ma tō sima simimnhasi. ³⁸ Tawamhā Pedru norī ma, te rowasu'u, Zezusi hā:

— Īpē'ēzé hā sa'ētē na te īma tihāiba. Īpē'ēzé uptabi wa, wa aré dārā. Āme a'ā asimroi wa'aba ī'rata, asōtō āna. Asōpré u'āsi aba. — Āne ma tāma waihu'u za'ra, Pedru norī ma.

³⁹ Tawamhā romhā prā na ma tō īsiti timorī za'ra, Zezusi hā. Dumana na te nomro ti'ai wa, Timama ma, mreme da. Āne te tāma mre:

— īmama, asima wē wamhā, īma ba'a, īdā'āzé hā te sépata tō da. Tane nherē, te īsima īwēzéb uwaibaba, īma pisutu õ di za. Asima īwēzéb uwaibaba si, te 'manharī da hā, īma wē di. — Āne te Timama ma siwasu'u, Zezusi hā.

⁴⁰⁻⁴¹ Tawamhā Timama ma mreme pari, ma tō apâ mo, Pedru norī u. Sōtō za'ra ré, ma tō siza za'ra. Tawamhā Pedruhu ma, te tinhā, Zezusi hā:

— E niha asimiza'rese syry na asāmra da hā, aima waihu'u õ di, īsiré. Satanasihi zada, asiptete sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, asima 're wē za'ra wa'aba mono nherē, asī'uihā na sada 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, asimiza'rese te za ai'ubumroi wa'wa īhāna hā, 'Re īhāimana u'āsi mono wi, asima rowaptērē za'ra wa'aba da, Wa'uburē nhimiwadura'uri waséte wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra.

⁴² Tawamhā te duré romhā prā na īsiti timorī za'ra, Timama ma mreme da. Āne te tāma mre:

— īmama, īdā'āzé hā te sépata da, asima wē wamhā, īma wē di duré, asima īwēzéb uwaibaba, īma pisutu da. — Āne te Timama ma siwasu'u, Zezusi hā.

⁴³ Timama ma mreme pari, te duré apâ mo, Pedru norī u. Sōtō za'ra ré, ma duré siza za'ra. Aptâ'ā si te huri u'āsi, sōpré waihu'u āna.

⁴⁴ Tawamhā apâ te duré ūsiti timor̄ za'ra Zezusi hā, Timama ma mreme da. Si'ubdatō ma oto sina siri. Tô ūhō na si te tāma mre, tāma ūmreme na'rata zéb zarina. ⁴⁵ Tawamhā apâ te duré mo, Pedru nor̄ u. Āne te duré tāma nhar̄ za'ra:

— E niha bâ te zahadu asōtō za'ra wa'wa bétē. Ma'āpē, waihu'u za'ra wa'aba. Romhuture di oto bâdâ hā, ūmama te te ūāma ūpisutuzé hā. Wa hā ti'ai āma dasiré ūpodo hā te za aibâ hā tāma ūhāiba nhomri za'ra oto, aibâ ūwasété nor̄ ma. ⁴⁶ Oto aiwahutu za'ra wa'aba. Wasi'aba'rei hā. Ūhōta te we oto mo, dama ūhāiba nhomri'wa da hā. — Āne ma Zezusi hā sina tāma waihu'u za'ra, tisiré nor̄ ma.

Zezusi hā da te dasiwi ūlārizé wasu'u

Marcusi 14.43-52; Rucasi 22.47-53; Zuwā 18.3-12

⁴⁷ Tawamhā Zezusi hā zahadu te te rowasu'u ré, ma we Zudasi hā sô wi, aré ūsiré 're ūwanomro mono nor̄ ūsiré, 12 na wahâiba za'ra ūsiré hā. Da'ahâ na te duré we ūsiré aï'aba're ni, sib'ezé 'wa pa ré, uibroi ré zama. Sasedotî ūpire nor̄ zadawa para te we aï'aba're, zudezu nor̄ ma roti'wa nor̄ zadawa para zama. ⁴⁸ Āne ma tô Zudasi hā tāma waihu'u za'ra, te te ūsidi ūlāri wana ré hā: "Aibâ hā te tob'rata hârâ wamhā, ta hā te za asiwí ūlāri 'wa." Āne ma tô dama waihu'u, te te āma ūrosa'ratazém na hā, Zudasi hā. ⁴⁹ Tawamhā wisi wi, ma tô ūtēme mo ûne haré, Zezusihî u, awa'awi. Āne te sawi, timreme na:

— Rowahutu'wa, rowé na 're aihâimana mono.

Tawamhā tob'rata hârâ na ma tô sawi, Zezusi hā. ⁵⁰ Tawamhā Zezusi asa te tāma tinhâ, āne:

— ūsiwadi, te we tô ūzô aimo, marî hā ūāma 'manharî da. Ma'āpē, niha ūma rob'manharî su'u.

Tawamhā ma tô sô aï're za'ra oto, Zezusihî zô, te te ūsidi ūlāri da. Te te ūsidi ūlāri wamhā, ma tô ūsidi pawasisi. ⁵¹ Tawamhā Zezusihî ūsiré 're ūmorfî hā ūl'rata ūsa hā ma tô sib'ezé 'wapa waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hā āma po're nhizâ, sasedotî ūpire uptabi ma, romhuri'wa hā. ⁵² Tawamhā Zezusi te tāma tinhâ, ūl'u'a'wai ma:

— Ma'āpê, sib'ezé 'wapa hā apâ sérë. Ni'wam nor̄ hā sib'ezé 'wapa na te te 're danhimroi mono wamhā, asa sib'ezé 'wapa na te za da te 're simro, tô te te āma 're ūdanhimroi mono zéb zarina. ⁵³ Te ūsimâ wé 'wa'âhâ, wa aré ūmama wi wapté, hâiwa āma tāma ūromhuri'wa nor̄ hā ahâ uptabi na te te we ūtēme satôrî za'ra da, hâhâna ūāma sisapri za'ra da, dawi. E āne na ūāma ūrosa'rada hā waihu'u õ di bétē. ⁵⁴ ūāma dawi sisapri za'ra wamhā, 'Re ūhâimana u'âsi mono hā te te ūāma uwaimrami õ di aré, duréiâ ūsadawa wasu'u'wa nor̄ te te ūāma ūrob'ui'éré za'ra zéb zarina hā, za niha ūāma ūromhâimanazém na hā. Taha wa, te tiwi waptére õ di za, ūmama wi. — Āne ma tô Zezusi hā tāma waihu'u, sib'ezé 'wapa na te te ūda'mai'u'a ma.

⁵⁵ Tawamhā Zezusi hā te oto dama rowasu'u, āne:

— E wa hā danhibrob zô dapârî'wa pâ, ma bétē we ūzô aihutu'wa, sib'ezé 'wapa ré, uibroi ré zama. Bâtâ sidâpâsi wa tô asô'a wa'aba 're ūsimasisi, 'Re ūhâimana u'âsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb āma 'ri 'wawi wa'ra 're, te dama 're rowahutu mono da. Zapre bétē, tameb ré asiwí ūlāri za'ra wa'aba õ di. ⁵⁶ Tane tô. Āne hā ma tô ūāma ūromhâiba hâhâna hā, duréiâ 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'rata 'wa nor̄ nhimi'ui'éré hā te te ūāma uwaimrami da. — Āne te dama siwasu'u, Zezusi hā.

Tawamhā ūsiré 're ūwanomro mono nor̄ hā wa tô oto rême za'ra ni. Wawara sina wa dawi wasisa're.

Dama roti'wa norī hā ūsi'rā'ōtōzé wasu'u, Zezusihi zada

Marcusi 14.53-65; Rucasi 22.54-55, 63-71; Zuwā 18.12-14, 19-24

⁵⁷ Tawamhā Zezusi, da te oto dasiwi âri wamhā, ma tō dasiwi saprōni ni, Caipasihi nhorōwa u, 'Re ūhāimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa ūpire uptabi nhorōwa u, sasedoti ūpire uptabi u. Tame ma tō sô si'rā'ōtō, 'Re ūhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī hā, duré dama roti'wa norī hā. ⁵⁸ Zezusi hā da te dasiwi saprōni ré, te Pedru hā romhā na te te pibu. Sasedoti ūpire uptabi nhorōwa u, te ūsarina mo. Wisi wamhā, 'ri 'wawi wa'ra 're, ma ãzé. Sébré wamhā, tame te dame nhamra rowi, 'Re ūhāimana u'âsi mono nhorōwa 'madâ'â'wa norī me. Zezusi hā te te 'madâ'â da, te nhamra, niha da te tāma rob'manharī ūumnhasite.

⁵⁹ Tawamhā sasedoti ūpire norī hā, duré uburé zudezu norī ma roti'wa norī hā, te ni'wam norī zō tinhopré, Zezusi hā marī te te 're ūab'manharī wasétē mono zém na, sadawa nhipese na te te siwi âma hiri da, tawapsi romanu norī hā te te siwi wîrī da. ⁶⁰ Tawamhā da'ahâ na ma tō taré Zezusihi âma ūwasédé hā sa'ra ni, dama roti'wa norī ntho'a. Tane nherē, âma dasisaze za'ra ū di, ūwasédé hā dasisō'a da te âma Is'a'ra za'ra zém na hā, taha zarina si, da te oto dasiwi ūwé'ozéb da hā. Taré te nasi ūwasédé hā âma sa'ra ni, dazadawa nhipese na. Tawamhā aibâ norī hā ma tō sipisutu zahuré, dama ūpire norī ntho'a, ūwasédé hā te te âma ūhiri zahuré zéb da hā. ⁶¹ Âne te oto wasu'u zahuré Zezusi hā, ūsō'a za'ra:

— A hā aibâ hā ma tō ãne dama siwasu'u, sadawa nhipese na: "Wa hā ūma waihu'u pese di, a hā 'ri 'râihâ hā te sâmra da, 'Re ūhāimana u'âsi mono âma 're ūdawata za'ra mono zé hā, duré apâ te 'ri su'u da, si'ubdatō bâdâ hā ūâma si'utôrī ūré, te 'ri pari da." Âne ma tō dama siwasu'u. — Âne te aibâ norī hā Zezusi hā taré wasu'u zahuré.

⁶² Tawamhā sasedoti ūpire uptabi hā ma tō hâiwi za, dawa'wa. Âne te sadanha, Zezusi hā:

— E asadawa na dama âma wa'râmi ãna, da te dasiwi ūaiwasu'u wasétē na hā. E tō ūsarina ma tō aiwasédé hā ai'âma hiri zahuré. E taré. — Âne te sadanha.

⁶³ Tane nherē, te Zezusi hā ari'iwi za. Tawamhā sasedoti ūpire uptabi hā te duré sadanha:

— E a hâ Danho'reptui'wa da, 'Re ūhāimana u'âsi mono te te ūaipisudu. E a hâ 'Re ūhāimana u'âsi mono 'ra. Ma'âpê sena na wama asiwasu'u na. Wawi ai'udâ tō, 'Re ūhāimana u'âsi mono ntho'a.

⁶⁴ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhá:

— Tahata ma tō tane hā tō ūâma ūhahu. Âne wa za duré aimâ ūsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hā dasiré ūpodo hā te za asiwí ūmadâ'â za'ra wa'wa, ūhahu'u pese uptabi nhimire niwî 're ūnhamra mono na, dama ūpire na. Hâiwa'a na apâ we ūmorî wamhā, te za ãne na ūmadâ'â za'ra wa'wa. — Âne ma tō Zezusi hā tāma siwasu'u za'ra.

⁶⁵ Tawamhā sasedoti ūpire uptabi hā, Zezusihi mreme te te wapari wamhā, ma tō ti'uza hā hâiwaizu, te te wê'õ wa, tipê'ë na sada sahi wa. Tawamhā ūsî'râ'ōtō norī ma, te oto tinhá, âne:

— Tâibâ oto. Aibâ aimawi norī zō, ai'maihârâ aba ū di za, Zezusi te te wama ūwasu'u za'ra da hā, ūwasétē na. 'Re ūhāimana u'âsi mono newa, si'uihâ na ma tō tiwaihu'u pe hâsina thihi, wasine 're hâimana mono nherē. Si'uihâ na ma tō timreme wasétē. ūmreme ma tō ūwapari za'ra wa'wa. ⁶⁶ E marī tawamhā, ma tō ãma ūpisutu za'ra wa'wa. — Âne te âma da'a'mahâ.

Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— Tiwasédé hā ma tō 'manha. Te za tō dârâ.

⁶⁷ Tawamhā te te oto siwi wē'ō pese za'ra wa, ma tō tizadaipro na nasi siwi ubu uptob za'ra. Tinhib'rata hi'rāti na, te duré nasi siwi ahâ. Tinhib'rata na te duré nasi ī'ubu wi siwi ahâ. ⁶⁸ Tawamhā te te nasi siwi ahâri sina, te nasi 'mahârâ za'ra, ãne:

— A hâ danho'reptui'wai wamhā, ma'āpê ai'azâri'wa norî hâ wama wasu'u za'ra na. — Æne te nasi ãma wa'ẽ za'ra sina 'mahârâ za'ra.

Pedru hâ, Zesusi te te dawi ī'udâzé wasu'u

Marcusi 14.66-72; Rucasi 22.56-62; Zuwâ 18.15-18, 25-27

⁶⁹ Tawamhā Pedru, 'ri 'wawi wa'ra 're, rowi sâmra ré, ma tō pi'ō hâ 'râwi ïtême za. Sasedoti ïpire uptabi ma romhuri'wa, pi'ō hâ. Æne te tâma tinhâ, Pedruhu ma:

— A zama te Zesusihi siré 're aimo, Darireza ãma aré 're ïsâmra mono siré.

⁷⁰ Tawamhā Pedru te tiwi ai'udâ, uburé danho'a, ãne:

— Te waihu'u õ di, we īma ïnharî hâ. — Æne ma pi'õi ma, asa tizadawa na wa'râ.

⁷¹ Tawamhā te oto mo, 'ri 'wawi wa'ra ãma 'ridawa u. Tame sâmra ré, ma tō duré pi'ō ïhâiba amo hâ tisâ Pedru hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa norî nhib'apito ma romhuri'wa hâ. Te te sâmri wamhâ, ï'rata ïsimasam norî ma, te wasu'u za'ra, ãne:

— Õ hâ Zesusihi siré 're ïmorî, Nazaré ãma aré 're ïsâmra mono siré.

⁷² Tawamhā Pedru te duré dawi ai'udâ, ãne:

— Tô sena, wa aima ïsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nho'a. Ta hâ ëma sa'rese õ di, aibâ hâ.

⁷³ Tawamhā syry na ãma ronomro wi, ma duré ï'rata ïsimasam norî hâ 'râwi ïtême aimasam Pedruhu u, te te tâma nharî za'ra da, ãne:

— Darireza ãma 're ïdamreme zusi mono ne, aimreme hâ. Taha wa, wa tô wasiwi aiwaihu'u ni, Darireza ãma aré 're asâmra mono na. Taha wa, tô sena wa tô duré wasiwi aiwaihu'u ni, Zesusihi siré 're ïnomro mono norî siré 're aimorî na. — Æne hâ ma tô tâma waihu'u za'ra, Pedruhu ma.

⁷⁴ Tawamhā Pedru te asa tâma nharî za'ra, ãne:

— Mare di. Tane na ïwaihu'u nherê, õ hâ ëma sa'rese õ di. Tô sena te aiwi udâ za'ra wa'aba di pâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ï'azâri pé. — Æne te tâma sina waihu'u za'ra.

Tawamhâ ãne na dama siwasu'u wi, ma tô si'a hâ hârâ watobro, awa'awi.

⁷⁵ Tawamhâ Zesusi te te tâma ïwaihu'uzém na ma sina po're puru, Pedru hâ. Æne Zesusi te te tâma ïwaihu'u sirômo zé hâ, ïsôwa: "Si'a hâ hârâ õ ré, si'ubdatô te za dawi ï'udâ, ïzadawa para õ nherê." Æne Zesusi hâ te te tâma ïwaihu'u sirômo zé hâ.

Tawamhâ ãne na oto ïmreme na sina po're pu'u wamhâ, ma tô watobro rob u, Pedru hâ. Taha wa, te oto aiwa'õ, sina pê'ëzé uptabi wa.

27

Zesusi hâ, apito Piratuhu u, da te dasiwi ïsaprõnizé wasu'u

Marcusi 15.1; Rucasi 23.1-2; Zuwâ 18.28-32

¹ Tawamhâ mararé ma uburé sasedoti ïpire norî hâ, duré zudezu norî ma roti'wa norî hâ si'râ'ötô, te te sima ãma roti za'ra da, Zesusihi ãma, te te dama sômri za'ra da, da te dasiwi ïwirîzéb da hâ. Taha da, te roti hâ sima 'manharî za'ra, Zesusihi hâiba na. ² Tawamhâ sasedoti ïpire norî zadawa para, ma tô Zesusi hâ dasiwi pawasisi ni, da te dasiwi saprõni da, Piratuhu u. Ta hâ Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi ãma da'madâ'â'wa, romanu norî

nhib'apito uptabi nhimipisudu. Tawamhā ūtēme da te dasiwi āwisi wamhā, ma tō tāma hāiba nhomri ni, Zezusi hā, Piratuhu ma.

Zudasih i dâ'âzé wasu'u

Atusi 1.18-19

³ Tawamhā Zudasi, dama ūhāiba nhomri'wa hā, Zezusi dâ'â da, da te dasiwi ūpisutu na siwaihu'u wamhā, ma tō sî'ruiwapa. Taha wa, 30 na rob'uiprazé ūsapotore hā ūtē'ubuzi'a prata 'manharī hā ma tō apâ tāma sōmri za'ra, sasedoti ūpire norī ma, duré zudezu norī ma roti'wa norī ma zama. ⁴ Tawamhā āne ma tō tāma siwaihu'u za'ra:

— ūwasédé hā wa tō 'manha, ūhāna hā. Marī hā te te 'manharī wasétē ūnherē, wa tō aima hāiba nhomri za'ra wa'wa, asifi wîrī aba da. — Āne na ma tō tāma siwē'ō za'ra Zudasi hā, dama ūpire norī ma.

Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— E marī, wa te wasiwi āma 'manharī da bâ. E wate bâ. Ta hā ate hā. Asiwaproso ma aiwasédé hā āma ūmanha. — Āne ma asa tāma waihu'u za'ra, Zudasihī ma.

⁵ Tawamhā Zudasi hā rob'uiprazé ūsapotore ma tō sāmra, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb āma, 'ri para. Te te sāmra pari, ma tō watobro rob u. Tawamhā ūwîrī da, ma tō 'râwi sisō'reti, wedenhorō na.

⁶ Tawamhā 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī ūpire za'ra hā ma tō rob'uiprazé ūsapotore hā siwi waibu, sasedoti ūpire norī hā. Te te siwi waibu wamhā, ma tō sima āma roti za'ra, āne:

— A hā rob'uiprazé hā dawaprui wa'âbâzé. Taha wa, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te āma ūrob'u'érézéb zarinai ū wa, rob'uiprazé nhemezéb 're, wa te wasiwi sérê waihu'u ū di za, wedehâpâ 're, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb te, danhoprubzé wazari. — Āne ma tō sima āma rowaihu'u za'ra.

⁷ Taha wa, āma sisaze za'ra parimhā, tō ūhō na rob'uiprazém na ti'a hā ma tō siwi uipra, zé na piza 'manharī'wa nhipti'a hā. Darob amoí hawi, Zeruzarē u 're ūdasihutu mono norī hā tame 're dadâ'â za'ra mono wa, adâ da te 're ūséme mono zéb da hā, ma siwi uipra, āma. ⁸ Taha wa, ti'a hā Dawapruí wa'âbâ na da te dasiwi ūuipra na te oto da te 're sisi za'ra. ⁹⁻¹⁰ Āne ma tō tiromhâiba, duréihā 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wâsu'u 'rata 'wa hâ te te āma ūrowaihu'u ūsîrōmo zéb zarina, Zeremiasi na ūsisi hā. Āne na ma tō āma rob'u'éré siro, duréihā: "Tawamhā 30 na rob'uiprazé ūsapotore hā ma tō ubuni na siwi ti'â, zé'a na piza 'manharī'wa nhipti'a hā te te siwi āma uipra da. Taha wa, ma tō Izarazéhē nhihuđu norī hā siwi ūpisutu, 30 na te te tāma ūwâ'âbâ za'ra zéb da hā. Āne ma tō 'manharī za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te ūma ūruzéb zarina, te tāma 'ru za'ra da."

Āne duréihā ma tō Zeremiasi hā āma rob'u'éré siro, āne na hā.

Apito Piratu, Zezusi te te ūsadanharīzé wasu'u

Marcusi 15.2-5; Rucasi 23.1-5; Zuwā 18.33-38

¹¹ Tawamhā Zezusi hā Zudeza āma da'madâ'â 'wa nho're, te oto za, Piratuhu nho're. Tawamhā Piratu te sadanha, āne:

— E a hā, zudezu norī nhib'apito.

Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— Tahaha ma tō tane hā tō ūmâ ūwaihu. — Āne ma asa tizadawa na tāma āma wa'râ.

12 Tawamhā sasedoti īpire norī hā duré dama roti'wa norī hā ma tō siwi wasu'u wasétē za'ra Zezusi hā, Piratuhu ma. Tane nherē, Zezusi hā tizadawa na te te tāma āma wa'rāmi za'ra ò di, asa. **13** Tawamhā Piratu te oto sadanah:

— E asina dazadawa 'rui ò di bétē, da te nasi dasiwi aiwasu'u wasétē za'ra zém na hā. E asi'uihā na asadawa na wa'rāmi āna, dama. — Āne ma tō aré Piratu hā Zezusihī ma waihu'u.

14 Tawamhā dama īpire norī hā te te nasi siwi wasu'u wasétē za'ra nherē, tizadawa na te te āma wa'rāmi ò di, Zezusi hā. Te te āma wa'rāmi ò uptabi di. Āne wa, ma tō apito Piratu hā āma titob'uzu, Zezusihī āma.

*Zezusi, da te dasiwi wîrî da, Piratu te te dama īhâiba nhomrizé wasu'u
Marcusi 15.6-15; Rucasi 23.13-25; Zuwā 18.38-19.16*

15 Pascowa na dasai 'manharizép sidâpâsi, ma tō apito Piratu hā misi si te te 're da'azani, dazazém hawi, da te tiwi 're īwaptērē za'ra mono zéb zarina.

16 Aibâ hā dazazéb 're, te dame 're sa, Barabasi na īisisi hā, īhâimana wasétē na dama īwaihu'u pe hā. **17-18** Zezusi hā īwē na si te te dama 're rowahutu mono 'ru te, ma tō zudezu norī ma īpire za'ra norī hā te te siwi 're 'ruiwapari, ò norī upana Zezusihī āma si 're datob'uzu za'ra mono 'ru te. Āne zarina ma tō siwi hâiba nhomri za'ra tāma, apito Piratuhu ma. Āne na da te dasiwi 're īruiwapari za'ra mono zéb zarina, da te tāma īhâiba nhomri na ma tō apito Piratu hā āma da'awaihu'u. Taha wa, te āne āma da'azadanha, da'ahâ na, ītēme dasi'rā'ōtō wa:

— E 'wa hā te tawamhā asima īwē za'ra wa'wa, te tāma īrob'ru da hā. E Barabasi. E Zezusi, Danho'reptui'wa da, 'Re īhâimana u'āsi mono te te īpisutu na da te 're īisisi za'ra mono. — Āne te īhâiba na zahuré āma da'azadanha, Piratu hā.

19 Tawamhā Piratu hā te te 're īda'awaihu'u mono zéb da, roti ma, 're īsimasisi mono zéb āma sâmra ré, ma tō īmro hā timreme hā tāma tisō. Āne ma tāma waihu'u:

— Ma'āpé āma rosazâri, aibâ āma. Ta hā tiha te te 're ab'manhari mono ò di. Barana hā īnhotô 'rowi te īsawêrêzém na hā wa tō āma robzépata za'êtê, taha na hā. Āma īp'ēzé uptabi di. Taha wa, te za āma īrosazâ. — Āne na ma tō īmro hā tāma sadawa wasu'u ni, Piratuhu ma.

20 Āne ré, ma tō sasedoti īpire norī hā duré dama roti'wa norī hā da'ahâ norī ma 're sadawa si'aba're za'ra, Barabasihi si Piratuhu wi, da te waptērē za'ra da, dazazém hawi te te tāma rob'ru da, duré Zezusihī si te te dama hâiba nhomri da, taha si da te dasiwi wîrî da, īsadawa para. **21** Tawamhā apito Piratu hā ma tō duré da'mahârâ na sahu, āne:

— E 'wa hā te tawamhā asima īwē za'ra wa'wa, te aima tāma īrob'ru za'ra wa'aba da hā, dazazém hawi aima watobro za'ra wa'aba da.

Tawamhā asa te tāma nharī za'ra ni:

— Barabasihi ma, rob'ru na, taha si dazazém hawi watobro da.

22 Tawamhā Piratu te duré āma da'azadanharī zahu, āne:

— E marī, wa za tawamhā aima āma pisutu za'ra wa'wa, Zezusihī āma hā, Danho'reptui'wa da, 'Re īhâimana u'āsi mono te te īpisutu na da te 're īisisi za'ra mono āma hā.

Tawamhā aihîni ma tō āne āma 'mahârâ za'ra ni:

— Wedepo'o nhonhî'râmi na da te dasiwi sasõmri, dâ'â da.

23 Tawamhā Piratu te duré asa dama tinhā:

— E marī te te 're ab'manhari wasétē mono bâ. — Āne te dama tinhā, asa.

Tane nherē, āne na hā da te wapari ò di. Dahârâ 'râihâ na te oto nasi 'mahârâ za'ra ni:

— Wedepo'o nhonhi'rāmi na da te dasiwi sasōmri, dâ'âre da. — Āne te dahârâ 'rāihâ na nasi dasiwi 'mahârâ u'âsi ni, Zezusihi hâiba na.

²⁴ Tawamhâ Piratu, marî hâ te te oto âma waihu'u õ di, da te oto dasiwi âma ūrosazârizéb da hâ. Aihñi te oto ôhô da si tahâimana za'ra ni, Zezusihi da, dazahi uptabi na. Āne na te te sina waihu'u wamhâ, ma tô piza'a zô da'mazatô, âma sisimisô da, uburé danho'a. Tawamhâ Zezusihi âma marî ūwasédé hâ te te ūmanharî õ na aihñi da te ūwaihu'u za'ra zéb da hâ, ma tô danho'a sisimisô. Āne te duré dama siwasu'u.

— Zezusi hâ da te wîrî da, te dama 'rui wamhâ, ūwasédé hâ te 'manharî õ di za, wa hâ. Mare di. Ate za'ra wa'aba si, ta hâ. — Āne te Piratu hâ dama siwasu'u.

²⁵ Tawamhâ asa te tâma nharî za'ra ni:

— Wê di tô. Wa te wasiwi ūwaptérêzéb zarina, da te dasiwi wîrî wamhâ, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te wahâ za'ra pé tô, wa'ra norî zama wanhihudu norî zama, wawasédé hâ wa te âma 'manharî za'ra di pâ. — Āne ma asa tâma tasiwaihu'u za'ra ni, Piratuhu ma.

²⁶ Tawamhâ da te tiwi ūhâiba waptérê za'ra zéb uwaibaba, ma tô Piratu hâ da'wapéi'wa norî ma 'ru za'ra oto, Barabasihi ma si te te tâma rob'ru da, dazazém hawi dama watobro da. Ma tô duré tâma 'ru za'ra, Zezusi hâ powawé hâiwaré na te te siwi 're pré'e mono da, taha pari te te duré siwi sasōmri da, wedepo'o nhonhi'râmi na dâ'â da oto.

Zezusihi âma, da'wapéi'wa norî hâ nasi ūwa'ë za'ra zé wasu'u

Marcusi 15.16-20; Zuwâ 19.2-3

²⁷ Tawamhâ Piratuhu ma da'wapéi'wa norî hâ ma tô Zezusi hâ siwi 'mazé ūsôrôwa u, 'ri 'râihâ u. Te te siwi 'mazébré wamhâ, tame da'wapéi'wa norî hâ ma tô aihñi âma si'râ'ôtô. ²⁸ Tawamhâ ūza hâ ma tô siwi waze. Tisi'ubuzém na ma ūwa'râmi siwi âma hâiba ubu, ūza hâpa ūhâ pré na, danhib'apito âma 're ūsi'ua za'ra mono zém ne hâ. ²⁹ 'Wabzéré panhipti hâ ma duré sada 'ma'manharî za'ra, ūwa ahâ hâ. Taha pari, ma ūrâ nhisivi tâma hiri za'ra, te te âma siwi sôpre da, danhib'apito hâ âma 're ūsisôpre za'ra mono ne hâ. Wedehu ma duré ūsib'rata tâma hiri za'ra, ūsib'rata nhimire niwî, danhib'apito hâ tinhivedehu ré, 're ūsimasi mono ne. Tawamhâ hî'râtitô ma tô nasi ūsô're tâma asimro, âma wa'ë za'ra sîna te te nasi sawi za'ra da, âne:

— Zudezu norî nhîb'apito, rowé na 're aihâimana mono. — Āne te nasi âma tiwa'ë za'ra, tô sena newa.

³⁰ Tizadaipro na te duré nasi siwi uptob za'ra. Wedehu te duré nasi tiwi mrami za'ra, ūrâ wi, te te nasi siwi âma ahâri da. ³¹ Tawamhâ nasi âma wa'ë za'ra parimhâ, zazahâ hâpa ūhâpré hâ ma tô apâ tiwi wazere za'ra. Apâ ma duré siwi uza, 're ūsi'ua mono zém na. Taha pari, te oto siwi saprô, te te siwi sasōmri da oto, wedepo'o nhonhi'râmi na.

Zezusi hâ da te ūsômrizé wasu'u, wedepo'o nhonhi'râmi na

Marcusi 15.21-32; Rucasi 23.26-43; Zuwâ 19.17-27

³² 'Ri nho'omo nhiti te te oto Zezusi hâ siwi wazere wamhâ, aibâ hâ ma tô siwi tisâ, Sima na ūsisi hâ. Sireni na ūsa'ru nhisivi hâ. Te te siwi sâmri wamhâ, ma tô tâma 'ru za'ra da'wapéi'wa norî hâ, wedepo'o nhonhi'râmi hâ tinhise te te tâma âri da, Zezusi te te sisada ūhâpré hâ. ³³ Tawamhâ ma tô oto siwi âwisi, Dodota na sa'a nhisivi u, da te 're ūdanhimroi mono zém u. Dodota hâ wasimremezém na Da'râihâ na sa'a nhisivi, te wasu'u. ³⁴ Tamomo te te siwi âwisi wamhâ, uwa 'ru ūrâ wa'u ūsé hâ ma tô aré tâma sômri za'ra Zezusihi ma, wedewa'u ūsé na ūwazari ré hâ, te te hâ'rêne da. Tane nherë, te te ūtîwai wamhâ,

te te sima wẽ õ di, te te hâ'rẽne da, Zezusi hã. ³⁵ Tawamhã ma tô oto siwi sasõ, wedepo'o nphonhi'rãmi na. Te te siwi sasõmri pari, ma tô ëtë zapotore ū'ui'éré ré hã nasi sima sãmra da'wapéi'wa nori hã, Zezusihi uzazéb zô. Taha zarina, ma tô sima ãma aipé. ³⁶ Taha pari, te oto ū'rata asimro, Zezusi hã te te dawi 'madâ'â za'ra da, hâiwi sa'o ré. ³⁷ Tawamhã Zezusihi 'rã nho'õmoi baba ma tô siwi sasõ, wedepo'o na rob'ui'éré hã, ūwaséde hã da te ãma ūhirizéb ui'éré ré hã. Äne ãma ūrob'ui'éré hã: "Ä hã Zezusi, zudezu nori nhib'apito." ³⁸ Zezusihi me ma tô aibâ nori hã dasiwi sasõmri zahuré ni, ūsiré dâ'â zahuré da. Danhibrob zô dapârî'wa nori, aibâ nori hã. Te ãma aiwa'aba zahuré ūsimire niwî, duré ūsimi'e niwîmhã.

³⁹ Iwa'wai baba, da te nasi ūro'rahâri za'ra nori hã te nasi ãma tawa'ë za'ra ni, Zezusihi ãma. Nasi ãma da'râsiwanarî za'ra sina, te nasi ãma wasétê za'ra ni.

⁴⁰ Äma dawa'ë sina, te duré nasi ãne tâma nharî za'ra ni:

— Oro a hã asima roti za, 'ri 'râihâ hã sãmra da, 'Re ūhâimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zé hã, duré apâ'ri da, si'ubdatõ bâdâ hã ai'âma si'utõrî õ ré. A hã tô sena 'Re ūhâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'âpê asisõ'reptu na. Wedepo'o nphonhi'rãmi hawi we si'ra na, atâ'â tõ da. — Äne te nasi ãma dawa'ë za'ra sina 'mahârâ za'ra ni.

⁴¹ Sasedoti ūpire nori zama te duré nasi ãma tiwa'ë za'ra, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa nori zama, dama roti'wa nori zama. Äne te nasi ta nori hã ãma tiwa'ë za'ra:

⁴² — Oro õ hã Izarazéh nnihudu nori nhib'apito za. E niha hã bêté, tinhimiromhõsi na te te 're da'anho'reptui mono nherê, 'râwi sisõ'reptu waihu'u õ di bêté oto. Ähâna wedepo'o nphonhi'rãmi hawi, we te te si'ra pé, wa te wasina ū'umnhasi za'ra zéb da hã. ⁴³ Ö hã ma tô 'Re ūhâimana u'âsi mono hã te te sina 're umnhasi, ūsiré 'râwi 're ūmorî u'âsi na. Ma tô duré dama 're siwasu'u, 'Re ūhâimana u'âsi mono 'ra na. Ma'âpê ähâna 'Re ūhâimana u'âsi mono te te sô'reptu oto, wanho'a. — Äne te nasi ãma tiwa'ë za'ra, zudezu nori ma ūpire za'ra nori hã.

⁴⁴ Tawamhã danhibrob zô dapârî'wa nori hã ma tô duré nasi dasiré ãma tiwa'ë zahuré, ūsiré dâ'â zahuré da, da te dasiwi ūsasõmri zahuré hã.

Zezusihi dâ'âzé wasu'

Marcusi 15.33-41; Rucasi 23.44-49; Zuwâ 19.28-30

⁴⁵ Tawamhã ma tô ti'abzuma oto. Abzuma wamhã, ma tô tirobra, daro mono bâ. Bâdâ siprazéb u, te oto robra si nomro. ⁴⁶ Tawamhã bâdâ sipra wi, te Zezusi hã Timama hã sa'ëtë sina 'mahâ:

— Eri, Eri, rema sabatani. Äne wamremezém na hã: "Înhib'apito, Înhib'apito, e marî da, ma tô oto ūrê."

⁴⁷ Tawamhã ni'wam nori hã ū'rata ūsimasam nori hã Zezusihi hârâ te te wapari za'ra wamhã, ma tô sima rowsu'u za'ra, äne:

— Ôhôta Eriasihi zô te hâ, te te we pawaptob da. — Äne te sima ãma romnomri za'ra.

⁴⁸ Tawamhã ni'wa hã ū'rata ūsimasam nori siré hã si'aba're na ma tô piza 're upsõzém ne hã 'mai'â, uwa 'ru 'râi wa'u ūsé na te te tâma ãma di'i da, Zezusihi ma, ūwa'âbâ syry na. Tawamhã wedewaré 'râsutsu na ma tô ãma sapu'u, Zezusihi ma, te te wê da, te te upsõmri da. ⁴⁹ Tane nherê, ūsiré ūsimasam nori hã ma tô ãma sipa'uwaiti za'ra, äne:

— A'â pé, wanhimipari za'ra wa'aba a'â, Eriasi we ūtëme mori õ'umnhaside, te te sô'reptu da, dâ'â tõ da. — Äne te a'â siwi ãma pa'uwaiti, te te tâma sõmri tõ da, te te ū'upsõmri da hã.

50 Tawamhā Zezusi hā ma tō duré tihârâ 'rāihâ na āma sahu, ūrēme ma. Taha pari ma pē'ē hai'utō.

51 Dâ'ā wi, zazahâ īhâpa hā 'ri 're wa'wa nhitobzé hā ma uihâ na hâihaipo'o aiwa, hâimo hawi pi'reba, 'Re īhâimana u'âsi mono nhorôwa āma hâ. Ti'a hâ te duré sâsâ'ā. Sâsâ'ā wamhâ, ētē tōmo wawē hâ ti'a 're ūsimi'wara mono zama ma tōmo sipo'o. **52-53** Taha wa, ma tō duré adâ'ā 'ru hâ si'ridawa za'ra. Si'ridawa za'ra wamhâ, 'Re īhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norî hâ aré 're ūdâ'â za'ra mono hâ ma tō apâ ahâiwa'utu ahâ uptabi na, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ. Ta norî hâ, Zezusi hâ ab're hawi za hâiwa'utu parimhâ, te za ab're hawi wairé. Tawamhâ Zeruzarë u te za asisi, 'ri nho'u ūwê uptabi u, dama sihâ'i're za'ra da. Tawamhâ da'ahâ uptabi na te za āma tanhopré ni, tame.

54 Tawamhâ Zezusi te te dawi ūmadâ'â za'ra norî hâ da'wapéi'wa norî hâ, duré da'wapéi'wa norî wada'uri'wai me, ti'a ūsâsâ ūwatobro hâ te te 'madâ'â za'ra wamhâ, duré uburé ropipa ūwairébé mono te te 'madâ'â za'ra wamhâ, ma tō sa'ētē uptabi tipê'ewara za'ra. Tawamhâ āne te sima nharî za'ra:

— Nare ð hâ, 'Re īhâimana u'âsi mono 'ra. — Āne ma tō ta norî hâ āma titob'uzu za'ra, da'wapéi'wa norî hâ.

55 Tawamhâ pi'ō norî hâ ahâ na te 'madâ'â za'ra romhâ na, Zezusi hâ hâiwi sa'o ré. Ta norî hâ ma tō ūsiré 're nomro Darireza hawi, Zeruzarë u, te te siwi 're pawaptob za'ra mono da. **56** Ta norî me, te Mariza Madarena hâ dame za. Marizaha hâiba amo zama te dame za. Taha 'ra hâ Ti'adu, Zuzé duré. Zebedehe mro zama te duré pi'ō norî me za.

Zezusi dâ'ā pari, da te dasiwi ūsérêzé wasu'u

Marcusi 15.42-47; Rucasi 23.50-56; Zuwâ 19.38-42

57 Tawamhâ ma tō bâdâ hâ aipra pese oto. Taha wa, aibâ ūsibro pe hâ ma tō mo Piratuhu u, Zuzé na ūsisi hâ. Ta hâ Arimateza na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're ūsâmra mono. Ta hâ Zezusihî nhimiroti si te te 're ūmadâ'â pese mono.

58 Tawamhâ, Piratuhu u oto morî wamhâ, ma tō Zezusihî hâiba hâ tiwi wapté, ab're 're, te te sérê da. Tawamhâ apito Piratu ma tō dama ti'ru, Zezusihî hâiba hâ da te tâma'ru da. **59** Tawamhâ ūzuzé hâ Zezusihî hâiba, ma tō ti'â. Taha pari ma tō ubu, zazahâ īhâirâ na. **60** Te te hâiba ubu pari, ma oto tite ab're ūsîromo wa tisê ūzuzé hâ, sa'a zahâpâ da te aré tâma ūab're ūsîromo wa. Taha pari ma tō ētē tōmo zapodo hâ te te pizari, ab're te te āma ūsîromo wa. Te te sito pari, te oto mo, ūne haré. **61** Ūzuzé hâ Zezusihî hâiba te te sérê ré, te pi'ō norî hâ ab're nho'ōmo baba aimasisi zahuré, Mariza Madarena norî hâ duré Mariza īhâiba amoi me. 'Râwi te te āma 'madâ'â zahuré da, te ūrata aimasisi zahuré.

Da'wapéi'wa norî hâ, ab're nhitobzé te te siwi ūmadâ'â za'ra zé wasu'u

62 Tawamhâ oto āma awê wamhâ, sasedoti ūpire norî hâ, duré parisezu norî hâ ma tō Piratuhu nhorôwa u si'râ'ōtô, sabadu na romhuri zahârizém na.

63 ūtème si'râ'ōtô wamhâ, āne te tâma nharî za'ra:

— Apito, ð hâ ūsadawa nhipe hâ zahadu 're morî ré, dama 're ūsiwasu'u mono zém na wa tō āma wapo're pu'u za'ra ni, īhâna hâ. Āne te dama 're ūsiwasu'u: "Bâdâ si'ubdatô ūtème si'utôrî ūré, wa za apâ hâiwa'udu." Āne dama 're ūsiwasu'u mono zé hâ. **64** Taha wa, até ūsiré 're ūnomro mono norî hâ te za apâ siwi waze ūhâiba hâ, pi'uriwi. Tawamhâ até ūsadawa nhipe na te za duré dama wasu'u za'ra, apâ ab're hawi ūhâiba'utu na hâ. Zezusi hâ 're morî ré, ūsadawa nhipe na te tô dama 're ūsiwasu'u. Tane nherê, ūsiré 're ūnomro mono norî hâ āne na te te dama wasu'u za'ra wamhâ, taha nhipai u te za duré dama ūsadawa hapese za'ra. Taha wa, te za dama ūru, sa'a zahâpâ ab're nhitobzé hâ

da te ūré dasiwi 'madâ'â pese da, si'ubdatō bâdâ, ãma ūsi'utõrõzéb u hâ, īhâiba hâ te te siwi wazere za'ra õ'umnnhasite, pi'uriwi. — Äne ma tô parisezu norî hâ tiwi rowaptérê za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa norî nhib'apito norî me.

65 Tawamhâ Piratu te asa tâma nharî za'ra:

— Tane tô. Da'wapéi'wa norî hâ wa za tô pisutu za'ra, asiré si'aba'réi wa'aba da, ab're u. Mo oto ïtème ai'aba'réi wa'aba pé, da'wapéi'wa norî ma, 'ru za'ra wa'aba da, ab're nhitobzé hâ te te siwi 'madâ'â pese za'ra da, dawi. — Äne te ïtème tâma rob'ru za'ra, apito Piratu hâ.

66 Tawamhâ ab're u te oto ai'aba'ré, da'wapéi'wa norî siré. Tawamhâ ëtë tômo zapodo hâ, ab're nhitobzé hâ marî na ma tô siwi upto, sitop tete na ūré sab da, da te dasiwi sa'rê tô da. Da'wapéi'wa norî ma, ma tô duré roti za'ra, ab're nhitobzéb 'rata simasab da, te te siwi 'madâ'â u'âsi za'ra da, sôtô za'ra ãna.

28

Ze zusi īhâiwa'utuzé wasu'u

Marcusi 16.1-8; Rucasi 24.1-12; Zuwâ 20.1-10

1 Sabadu parimhâ rowa'a wi, dumidu na ma tô Mariza Madarena norî hâ sisaprõni zahuré Marizaha me, sa'a zahâpâ ab're u, Zezusi da te ïsérëzéb u. **2** Tawamhâ simiza'rese õ ré, ma tô ti'a hâ ūré 're tiwara zahuré, hâiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hâ ïtème wisi zahuré wamhâ. Tawamhâ hâiwa ãma romhuri'wa hâ ma tô ab're nhitobzé hâ sa'rê, ëtë tômo wawë hâ. Te te sa'rêi wamhâ, ma tô ïsisiwi nhamra. **3** Tâ si'ubuzi ne īhâiba hâ. Í'uzâ hâ râ uptabi di. **4** Tawamhâ ab're 'madâ'â'wa norî hâ ma tô tipahi za'ra. Pahi uptabi za'ra wa, ma tô tirêrê'ë za'ra. Tawamhâ ti'ai u ma tô tâma ana. Dadâ'â wa, darési ãna 're ïdanhimi'wara mono ne, ma tô rési ãna daba'wara. **5** Tawamhâ hâiwa ãma romhuri'wa hâ ma tô tâma nharî zahuré, pi'õ norî ma, ãne:

— Íma aipahi wa'aba tô. Zezusi hâ da te dasiwi wîrî wa, wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi ïsasõmri zô robzabui wa'aba da, te we ane wa'wa. Wa hâ wa tô aiwaihu'u 'wa, we sô ïrobzabui wa'aba zém na hâ. **6** Tane nherë, ãme hâimana õ di. Te te sina ïrotizéb zarina ma tô hâiwa'udu. We ane wa'aba pé, ïnomrozé hâ sabui wa'aba da. **7** Taha parip si, te za sa'ëtë ane wa'wa, ïsiré 're ïnomro mono norî ma, wasu'u za'ra wa'aba da. Äne te za tâma ïwasu'u za'ra wa'wa: "Ma tô hâiwa'udu. Darireza u ma tô asõwa timorî za'ra wa'wa. Tamep si te za ïsabu za'ra wa'wa." Äne na ïmreme na ãma aipo're simrami aba tô. — Äne ma tô hâiwa ãma romhuri'wa hâ pi'õ norî ma waihu'u zahuré.

8 Taha wa, te sa'ëtë oto asamro zahuré ab're hawi, pahi te. Pahi zahuré nherë, tâma rowë zahuré di, pi'õ norî ma hâ. Zezusihî siré 're ïwanomro mono norî ma, te te rowasu'u zahuré da, te asamro zahuré. **9** Sisamroi ré, ma tô Zezusi hâ sôpëtë zahuré, pi'õ norî hâ. Simiza'rese ãna sisamroi ré, ma sôpëtë zahuré. Tawamhâ Zezusi hâ ma tô sawi zahuré, ãne:

— Rowë na 're aihâimana aba mono. — Äne te sawi zahuré, Zezusi hâ.

Tawamhâ pi'õ norî hâ ma tô oto 'râwi ïtème aima'wara zahuré. Tinhib'rata na te te para zawi zahuré sina, ma tô ãma tiwata zahuré, tâma pire zahuré wa.

10 Tawamhâ Zezusi te tâma nharî zahuré:

— Aipahi wa'aba tô. Mo oto ane wa'aba, ïsisänawâ norî ma, ïwasu'u wa'aba da, Darireza u ïzarina ãma si'aba'rê da. Tamep si te za ïzabu za'ra.

Ab're 'madâ'â'wa norî, Zezusihi zô ab're baba wa, 'ri tême oto ūsi'aba'rêzé wasu'u

¹¹ Tawamhâ Mariza Madarena norî hâ zahadu neb zahuré ré, ma tô ab're 'madâ'â'wa norî hâ ni'wam norî hâ ai'aba'rê, Zeruzarê u. Zahadu te duré ni'wam norî hâ asimro, ab're 'rata. Tawamhâ Zeruzarê u ūsi'aba'rê norî hâ, sasedoti ïpire norî ma, ma tô rowasu'u za'ra, uburé ūromhâimana mono zém na hâ. ¹² Tawamhâ sasedoti ïpire norî hâ ma tô duré si'râ'õtô, zudezu norî ma roti'wa norî me, te te sima āma roti za'ra da. Tawamhâ ma tô rob'uiprazé hâ sa'ëtë na tâma sômri za'ra, da'wapéi'wa norî ma, ab're 'madâ'â'wa norî ma, dama 're sadawa nhipeze za'ra mono da, Zezusihi wasu'u na. ¹³ Te te tâma sômri za'ra sina, te ãne nasi tâma nharî za'ra:

— Äne te za dama ūrowasu'u za'ra wa'wa, Zezusihi hâiba na hâ: "Ūsiré 're ūnomro mono norî hâ barana ma we sô aihutu. Wanhotô ré ma tô siwi waze." Äne te za dama ūrowasu'u za'ra wa'wa. ¹⁴ Tawamhâ Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi āma danhib'apito hâ äne hâ te te wapari wamhâ, wa za tâma aiwasu'u wê za'ra wa'aba ni, asada sahi za'ra wa'aba tô da, marî ūupa za'ra wa'aba õ na hâ, niha te te aima rob'manharî za'ra wa'aba tô da. — Äne ma tô tâma roti za'ra, da'wapéi'wa norî ma.

¹⁵ Tawamhâ ab're 'madâ'â'wa norî hâ ma tô rob'uiprazé hâ waibu, da'wapéi'wa norî hâ. Te te sima waibui wamhâ, 'Re ūhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa norî nhib'apito norî, te te tâma ūroti za'ra zéb zarina, ma tô 'manharî za'ra, ūmreme hâ. Äne ma tô Zezusihi hâiba na ūrowasu'u zadawa nhipe hâ te te ropé, zudezu norî nhipti'ai 'remhâ. Ta hawim haré te zahadu ūrowasu'u zadawa nhipe hâ 're hâimana, Zezusihi hâiba na hâ.

Zezusi hâ tisiré 're ūnomro mono norî ma, ūsikhâ'i'rêzé wasu'u

Marcusi 16.14-18; Rucasi 24.36-49; Zuwâ 20.19-23; Atusi 1.6-8

¹⁶ Tawamhâ wa norî hâ Zezusihi siré 're ūwanomro mono norî hâ wa tô ai'aba'rê ni Daireza u, 11 na wahâiba za'ra hâ. Etë 'râihâ u wa ai'aba'rê ni, Zezusi te te wama ūpisitu za'ra zéb u. ¹⁷ Tawamhâ Zezusi hâ wa te wasiwi sâmri wamhâ, wa tô āma wawata za'ra ni. Tane nherê, nima norî hâ wa tô wawâ za'ra ni, õ hâi õ newa. ¹⁸ Tawamhâ Zezusi hâ ma tô 'râwi watême timorî za'ra oto. Ma tô wama nharî za'ra, äne:

— ūmama hâ ma tô ūma pisitu, ūsadawa para dama ïpire na 're ūhâimana mono da, ti'ai āma, hâiwa āma zama. ¹⁹ Taha wa, te za 're ūropéi'wa'aba mo a'uwê mono bâ, dama 're ūzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, a'uwê mono bâ da te 're ūzaze za'ra mono da, taha zarina ūnhimiroti 'madâ'â'wa 're dahâimana za'ra mono da oto. Da te 're ūzaze za'ra mono sidâpâsi, te za â dawabzuri hâ dama 're ūmanharî za'ra wa'aba mo, ūmama nhisi na, duré ūnhisi na, duré ūmama pê'êzani nhisi na, ta norî zadawa para. ²⁰ Te za duré dama 're ūroti za'ra wa'aba mo, uburé te aima 're ūroti za'ra wa'aba mono zéb zarina, ūnhimiroti si da te 're 'madâ'â' u'âsi za'ra mono da. Õne u'âsi, wa za asiré 're ūmorî u'âsi za'ra wa'wa, ro ūsi'utõrizéb u hâ. Äne na aipo're si'âri za'ra wa'aba õ di za. — Äne ma tô Zezusi hâ wama siwaihu'u za'ra sisa'u, ūsiré 're ūwanomro mono norî ma.

Marcusi Zezu Cristuhu wasu'uwē na Marcusi te te āma īrob'ui'érézé Íbaihâ wasu'uzé

Ã Íbaihâ na rob'ui'éré'wa nhisi hâ Zuwâ Marcusi na, ïsisi hâ. Zezusihi zazei'wa, ta hâ. Tane nherê, 12 na ïhâiba norî siré 're morî õ di, Zezusi te te sima ïpisutu norî siré hâ.

Marcusi hâ tinhim'i'ui'éré na hâ te te rowasu'u za'ëtë õ di, Zezusihi nhimirowasu'u mono zém na hâ. Te te 're ïda'apawapto mono zém na si ma tô rowasu'u za'ëtë. Ma tô duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hâ ïsimizawi pese na dama romhuri'wa na hâ. Marcusi 10.45 āma hâ ma tô ãne na wama waihu'u za'ra. Zezusi hâ ïmreme pire na ma tô duré Marcusi hâ wama rowasu'u za'ra, te te dama 're ïrowahutu mono na hâ, duré wa'uburé te te dama 're ï'anhamra mono na zama, duré dawaséde hâ te te dama 're ï'apari mono na zama. Ã Íbaihâ na ma tô Zezusi hâ dama 're siwasu'u, tidâ'âzéb zarina dawasétê hawi, za te te 're ïda'awaibui mono na hâ.

Zuwâ Batitaha wasu'u

Mateusi 3.1-12; Rucasi 3.1-20; Zuwâ 1.19-28

1-3 Æhâna ïsâna'rata hawi, wa za aimâ rowasu'u za'ra wa'wa, Zezu Cristuhu wasu'uwē na, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra wasu'u na. Romhâ ré, ma tô āma rob'ui'éré siro, Iza'iza hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hâ. Duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ, ti'ra ma, te te ïwaihu'uzém na ma tô āma rob'ui'éré, ãne:

"Wa hâ wa za satô ïzadawa wasu'u'wa hâ, aiwana, te te asô ropese mono da.

Æne te za te dama 're rob'mahârâ, mreme 'râihâ sina, a'ubuni wi:
Ni'wa hâ te za te dama 're rob'mahârâ, a'ubuni wi:
Bâdâdi hâ asiwi ropese aba, Wanhib'apito zô.

Ímana 'râmi bâdâdi hâ sô sa'ra wa'aba, awa'awi da."

Æne ma tô Iza'iza hâ āma rob'ui'éré, romhâ ré.

⁴ Tawamhâ Iza'iza te te dama ïrob'ui'éré zarina, te oto Zuwâ Batita hâ â dawabzuri hâ te te dama 're ab'manharî, a'ubuni wi. Æne te oto te te dama 're roti:

— Ma'âpé, aiwasétê wi aipizari za'ra wa'aba, 'Re ïhâimana u'âsi mono, marî 're ï'manharî wasétê za'ra wa'aba mono zé hâ te te aimâ pari za'ra wa'aba da. Tawamhâ â dawabzuri hâ wa za te aimâ 're 'manharî za'ra wa'wa. — Æne ma tô te te dama 're roti, Zuwâ Batita hâ.

⁵ Da'ahâ uptabi na te ïtême 're dasito, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Ùeruzarê na 'ri nho'õmo nhisi hawib zama, te ïtême 're dasito. Tawamhâ dasisõ'a dawasétê na, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhâ, ma tô â dawabzuri hâ te te dama 're ab'manharî Zuwâ hâ, Zodâ pa na â nhisi âma. ⁶ Zuwâ hâ awaru ba'õmore zéré 'manharî na te 're si'uza. Duré romhâ 'manharî hâiwaré na te âma 're si'usisi. 'Riti na si, te 're sa. Ropîni na zama te duré 're sa. ⁷ Æne te te oto dama 're rowasu'u:

— ïza'u si te za ïma ïpire uptabi hâ wei wi. ïma pire uptabi wa, ïpara'usa wasisizé, te tâma wasihu waihu'u õ di za. ⁸ Wa hâ wa tô â uptabi na si te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, â dawabzuri hâ te aimâ 're ab'manharî aba mono wamhâ. Tanei õ di za oto. ïma ïpire hâ wei wisi wapsi, te za oto 'Re ïhâimana

u'âsi mono pē'ezani na te te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, ūré 're anomro u'âsi aba mono da. Wē uptabi di, Īpē'ezani hā. — Āne ma tō Zuwā Batita hā te te dama 're wasu'u.

Zezusi hā â dawabzuri te te ī'manharižé wasu'u

Mateusi 3.13-17; Rucasi 3.21-22

⁹ Tawamhā āne te te dama 're wasu'u mono ré, ma tō Zezusi hā ūtēme wi, Nazaré na 'ri wa'ōtō nhisi hawi. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Nazaré hā. ūtēme wisi wamhā, ma â dawabzuri hā Zezusihī ma 'manha, Zodā pa na â nhisi āma. ¹⁰ Tawamhā â hawi watobro wi, ma hâiwa hā aipo'o. Hâiwa hawi, ma we 'Re ūhaimana u'âsi mono pē'ezani hā ūtēme si'ra, utu'u ne. Ma tō sîna 'madâ, Zezusi hā. ¹¹ Tawamhā hâiwa hawi, te we 'Re ūhaimana u'âsi mono hā Zezusihī ma tinhā:

— A hā ūra. īma asawi uptabi di. Aima ūto za'ētē uptabi di. — Āne te we tāma tinhā, īmama hā.

Wa'uburé hā Zezusi te te īwada'urizé wasu'u

Mateusi 4.1-11; Rucasi 4.1-13

¹² Tawamhā Zezusi hā â dawabzuri te te 'manharižé pari, te oto 'Re ūhaimana u'âsi mono pē'ezani hā satō, a'ubuni u sāmra da. Taha wa, te oto mo. ¹³ Tawamhā a'ubuni wi sāmra ré, bâdâ hā ahâ na ma āma si'utōrī, 40 na. Tame sāmra ré, Satanasi hā te aré nasi wada'u, īsimiroti na te te saze da. A'ubuni āma abaze zahi hā te 're ūhaimana za'ra. Tane nherē, 'Re ūhaimana u'âsi mono ma romhuri'wa norī hā hâiwa hawimhā, te we siwi 'madâ'â pese.

Zezi hā romhuri na te te īsān'ratazé wasu'u

Mateusi 4.12-22; Rucasi 4.14-15; 5.1-11

¹⁴ Tawamhā Zezusi hā te mo, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Zuwā Batita hā dazazéb 're, da te dasiwi sérē pari, te Zezusi hā mo. Tawamhā rowasu'u wē hā, 'Re ūhaimana u'âsi mono te te tāma īsōmri na, te Zezusi hā te te dama 're rowasu'u oto. ¹⁵ Āne te tinhā:

— Âhāna bâdâ hā ma tō oto ūwa waptârā, 'Re ūhaimana u'âsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb da hā. Ma'āpē aiwaséte wi, 're aipizari za'ra wa'aba mono za, 'Re ūhaimana u'âsi mono niwī, īwasu'u wē hā 're saze za'ra wa'aba mono da. — Āne ma tō te dama 're rowasu'u, Zezusi hā.

¹⁶ Tawamhā â zaihā u ma tō wi, Zezusi hā, Darireza na īsōu nhisi u hā. Wisi wamhā, â zababa 're morī ré, ma tō tepe mrami na romhuri'wa norī hā sōpētē zahuré. Ta norī hā Sima Pedru na īsisi hā īsisānawāi me, Ādérhé me. Tepe zō, te nasi abazipara hā wabzuri zahuré. ¹⁷ Tawamhā āne te Zezusi hā 'mahârâ zahuré:

— We ane wa'aba, īsiré 're ane wa'aba da oto, romhuri na aimā īsisanho wa'aba da, īma 're īda'awaibui wa'aba mono zém na da hā. — Āne ma tō tāma waihu'u zahuré.

¹⁸ Tawamhā òne haré ma tāma marēme zahuré, abazipara ma. Zezusihī siré te oto tineb zahuré.

¹⁹ Tawamhā syry na sina pahâ wi, ma duré 'madâ'â zahuré, Ti'adu norī hā Zuwâhā me. Ta norī hā Zebedehe 'ra zahuré. Abazipara sisinarī hā te te āma a'rā'ōtō zahuré apâ, uba're wa. ²⁰ Tawamhā Zezusi te duré sô tihârâ zahuré, īsiré neb zahuré da. Tawamhā òne haré timama hā ma rēme zahuré, tāma ūromhuri'wa norī zama, uba're 're īsi'ubumro norī hā, Zezusihī siré 're neb zahuré da oto.

Zezusi hā aibâ ma, wa'uburé te te īsāmrâzé wasu'u

Rucasi 4.31-37

21 Tawamhā Zezusi norī hā ma tō aihutu, Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tawamhā sabadu na wa, ma awa'awi āzé Zezusi hā, zudezu norī te rowahutuzéb u, te te dama rowahutu da, tō romhuri zahārizém na hā. **22** 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ré na dama rowahutu'wa norī nhimirowasu'u nei ò di, Zezusi te te dama īrowahutu mono zé hā. Simirowahutu pire na te dama rowahutu. Simirowasu'u wē wa, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. **23** Tawamhā te te dama rowasu'u ré, ma we aibā hā āzé, rowahutuzéb u, wa'uburé ré 're īmorī hā. Sébré wi, te sa'ētē 'mahā:

— Zezusi, Nazaré nihudu, e marī zō te we aimo. E wa'uprosi da, te we aimo. A hā īma aiwaihu'u pese di, 'Re īhāimana u'āsi mono, we te te asatōrī na hā. Aiwē uptabi di, a hā. — Āne te 'mahā.

25 Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā, wa'uburé ma:

— Tō'ā, we īma nhari tō. Mo oto aibā hawi aiwatobro.

26 Tawamhā sisa'u te sa'ētē hāiba wasutu, wa'uburé hā. Tawamhā sadari sina, ma aibā hawi watobro. **27** Tawamhā ma āma tatob'uzu za'ra ni. 'Rāwi te āma dasima rowasu'u za'ra ni, āne:

— Ō hā, e niha. Wama īsa'rese ō na, te wama rowahutu. Wa'uburé norī ma, te te rob'rui wamhā, ma tō wapari za'ra, īmreme hā. — Āne te dasima āma romnhoréza za'ra ni.

28 Taha wa, Zezusihī wasu'u hā ma tō waptu na ropé, Darireza na danhipt'a nho'ōmo nhisi 're, daro mono bā.

Sima Pedruhu maprewa, Zezusi te te īpesezé wasu'u

Mateusi 8.14-15; Rucasi 4.38-39

29 Taha pari, ma tō Zezusi norī hā rowahutuzém hawi wairé, Sima Pedru norī nhorōwa u si'aba're da. Tisiséme me, Ādéréhé me, te siré 're simasisi zahuré, Sima Pedru norī hā. Ta norī hā, Ti'adu norī me, Zuwā norī me, ma asisi 'ri para u, Zezusihī siré. **30** Tame te Simahā maprewa hā hāzé ré nomro, wa'ro na. Tawamhā sisisi wi, te Zezusihī ma 'mahārā za'ra, hāzé na īnomro na. **31** Taha wa, te oto īfēme mo, īnomrožéb u. Tawamhā ma pa'ā, wahutu da. Taha wa, ma awa'awi tiwahā. Tawamhā ma tō tāma api za'ra Zezusi norī ma, saihuri da.

Zezusi hā Darireza āma te te 're īda'apawpto mono zém na rowasu'u

Mateusi 8.16-17; Rucasi 4.40-41

32 Tawamhā bādā sébrézéb u, ma tō ītēme tasi'āwisi za'ra ni, Zezusihī u, dahāzé mono bā. Wa'uburé ré 're īdanomro mono norī zama, ma ītēme āwisi za'ra ni. **33** Uburé 'ri ahā 're, 're īdasi'ubumroi mono norī hā ma ītēme tasi'rā'ōtō ni, 'ri nho're uwaibaba. **34** Tawamhā dahāzé mono bā, ma da'apse, da'ahā na. Duré timreme na ma wa'uburé norī hā dama anhamra, ahā na. Wa'uburé norī hā ma tō waihu'u za'ra Zezusi hā, 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra na. Taha wa, Zezusi ma tō wa'uburé norī hā sadawa uwati za'ra, te te dama rowasu'u za'ra tō da.

35 Tawamhā robza'rā ré, ma wahudu Zezusi hā, 'ri nhiti morī da, a'ubuni u. Tame te a'ā tihāiba, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, mreme da. **36** Tawamhā Sima Pedru norī hā te Zezusihī zō sōpré ropā, tisiré norī me hā, te te siwi sōpētē da.

37 Tawamhā te te siwi sōpētē wamhā, te tāma rowasu'u za'ra:

— Aihīni te asō tanhopré ni.

38 Tawamhā Zezusi te asa tāma nhari za'ra:

— Oto wasi'aba'rei wa'aba, 'rāwi 'ri wa'ōtō 're, 're īdahāimana za'ra mono u, tamomo zama te īwasu'u wē na da'apo're pu'u mono da. Taha da, wa wei mo.

— Āne ma Zezusi hā tāma siwaihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhā daro mono bâ te 're mo, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're ūdasi'ubumroi mono norī ma, ūwasu'u wē hā te te dama 're wasu'u mono da, zudezu norī te, rowahutuzé mono bâ. Wa'uburé hā te te duré dama 're anhamra.

Aibâ ūwa're ré hā, Zezusi te te ūpesezé wasu'u

Mateusi 8.1-4; Rucasi 5.12-16

⁴⁰ Tawamhā aibâ hā ma ūtēme wi, ūwa're ré hā. Hi'rātitō ma aime, Zezusihi papara, te te tāma nhari'da, āne:

— ūma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na hā. Taha wa, asima ūwē wamhā, te za ūpe. — Āne te Zezusihi ma si'ru, te te pese da.

⁴¹ Tawamhā Zezusi hā āma pē'čézé wa, ma tō tinhib'rada hā wahutu, te te āma upi da. Te te upi wamhā, āne te tāma tinhā:

— Tane tō. Wa tō ūsimā aiwē, te aipese da. Tāibâ oto aihâzé hā. — Āne ma Zezusi hā tāma waihu'u usa.

⁴² Tawamhā awa'awi ma ūwa're hā tāma apa. Ma tō tihâiba wē oto.

⁴³⁻⁴⁴ Tawamhā Zezusi hā ma tō sina sadawa uwati, te te dama sina wasu'u tō da. Āne te tāma tinhā:

— ūwapari pese, asina. Ni'wai ma, asina ūwasu'u ū di za, te aipesezém na. Sasedoti u si te za aimo, 'Re ūhâimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wai u si, aihâiba wē zō te te aihâiba 'madâ'ā da. Taha parip si, 'Re ūhâimana u'āsi mono ma, te za asōpru, Mozésihi nhimiroti zarina, aipesezém na da te āma aiwaihu'u za'ra da, sena na. — Āne ma tō aibâ hā satō, Zezusi hā. ⁴⁵ Tazahā aibâ hā rowasu'u wē na ma tō āma ropé. Taha wa, sō'awi 'ri ahâ u hā datême 're ne waihu'u mono ū di, Zezusi hā. Taha wa, a'ubuni wi te a'ā 're hâimana, danhiti. Tame 're hâimana mono ré, te ūtēme 're dasihutu, daro mono bâ, da te 're sabu za'ra mono da.

2

Zezusi hā aibâ ūhi're te te ūpesezé wasu'u

Mateusi 9.1-8; Rucasi 5.17-26

¹ Syry na āma ronomro parip si, ma Zezusi norī hā apâ aihuatu, Capana'u na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Tawamhā awa'awi ma ūwasu'u hā ropé, 'ri para āma oto ūhâimana na hā, Zezusi hā. ² Tawamhā da'ahâ na ma ūtēme dasito. Da'ahâ na ūtēme dasito mono wamhā, 'ri 're wa'wa āma hā da'masisi di, 'ridawa āma zama. ³ Tawamhā Zezusi hā rowasu'u wē na te te dama rowasu'u ré, aibâ norī hā ma tō ūhi're hā ūtēme siwi āwisi, ūsimiwaptâ wa. Aibâ norī hā maparane si'uiwa na ūhâiba za'ra hā. ⁴ Tazahā da'ahâ wamhā, te te siwi 'mazébré waihu'u ū di, Zezusihi u hā. Taha wa, sipapara 'ri nhisi hawi, ma tō siwi 'ri 're pu'u za'ra sada, Zezusihi uwaibaba te te siwi hiri da. Tawamhā ma tō āma siwi si'ra, ūsa'warizéb ré, ūhi're hā. ⁵ Aibâ norī hā ma tō Zezusi hā siwi āma umnhasi, ūsiwadi hā za te te ūpesezém na. Zezusi hā ma tō tiwi waihu'u za'ra, sina ūsimirosa'rata za'ra hā. Taha wa, te ūhi're ma tinhā:

— ūsiwadi, aiwasédé hā 're ūab'manharî wasété mono zé hā, te ai'āma 're ab'madâ'ā mono ū di za oto. — Āne ma tō tāma waihu'u, ūhi're ma.

⁶ Tame aibâ norī hā te dame asimro, 'Re ūhâimana u'āsi mono nhimiroti'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī hā. ⁷ Ta norī hā te 'râwi sima āma rosa'rata za'ra, āne:

— Eniha te aibâ ma tinhā bêté, ū hā, ūmorî ū ma. 'Re ūhâimana u'āsi mono ma, wē ū di, aibâ ma, te te ūnharizé hā. Dawasédé hā da te 're ūmanharî wasété za'ra mono zé hā, ni'wa hā te te dama 're apari waihu'u mono ū di. 'Re ūhâimana

u'âsi mono ma si waihu'u pese di, dawasédé hã te te dama 're ūapari mono zé hã. — Äne te Zezusihi ãma sima rosa'rata za'ra, rowahutu'wa norí hã.

⁸ Tawamhã 'râwi te te sima ãma ūrosa'rata za'ra zém na, ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, te tâma nharí za'ra:

— E marí da, te äne ūama ūrosa'rata za'ra wa'wa. ⁹ Wa hã dawasédé hã te dama 're ūapari waihu'u pese mono na, e niha te za ūwaihu'u za'ra wa'wa, sena na ūwaihu'u za'ra wa'aba da. ūhi're ma, wa tô tinhia: "Aiwasédé hã 're ūab'manharí waseté mono zé hã, te ai'âma 're ab'madâ'â mono õ di za oto." Äne hã ūmreme si wamhã, aima pibu prâ za'ra wa'aba di tô. Ä hã ūmorí õ hã wahutu da, duré tiza'warizé hã te te sima âri da, oto morí da, te tâma nharí wapsi, te za ūwaihu'u za'ra wa'wa, ūwaihu'u pese na sena na ūwaihu'u pese za'ra wa'aba da oto. Taha wapsi, aima pibu pese za'ra wa'aba di za oto. ¹⁰ Ti'ai ãma dasiré ūpodo hã ūma waihu'u pese di, dawasédé te dama 're ūapari mono da hã, 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa para. Äne na asiwi ūwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ūhi're ma tinhia, wahutu da.

Tawamhã ūhi're ma, te tinhia oto:

¹¹ — Ma'âpê, aiwahutu. Asa'warizé âri, asöröwa u aimorí da oto.

¹² Tawamhã awa'awi ma tô wahudu, aibâ hã. Tiza'warizé, ma tô ti'â. Rob u, ma tô ūré watobro, danho'a. Taha wa, uburé, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ūhâimana u'âsi mono ãma, te duré ãma tawata za'ra ni. Äne ma tô dasima rowasu'u za'ra ni:

— Äne hã niwa wa te ūmadâ'â za'ra õ. — Äne ma tô dasima rowasu'u za'ra ni.

Réwihi wasu'u

Mateusi 9.9-13; Rucasi 5.27-32

¹³ Tawamhã Darireza ãma ūsô'u zapoto u, te apâ mo Zezusi hã. Da'ahâ na ma tô ūtême 're danomro. Tawamhã dasihutu sidâpâsi te nasi dama rowahutu, rowasu'u wë na. ¹⁴ Tawamhã morí ré, ma tô aibâ tisâ, danchib'apito ma, dawi rob'upiprazé ubumroi'wa hã, Réwi na ūsisi hã, Apezuhu 'ra hã. Tinhimiromhurizéb ãma te nhamra, rob'upiprazé te te dawi 're ū'a'ubumroi mono zéb ãma. Tawamhã Zezusi hã te 'mahâ:

— We aiwahutu, ūsiré 're aimorí da oto. — Äne te 'mahâ. Tawamhã awa'awi ma wahudu Réwi hã, ūsiré oto 're morí da. ¹⁵ Tawamhã syry na ãma ronomro wamhã, Zezusi hã te tisa, Réwihi nhoröwa ãma. ūsiré 're ūnomro mono norí zama, te ūsiré tisaihu. Da'ahâ na duré ūsarina ūdasi'aba're hã te duré ūsiré tasaihuri ni. Ta norí hã rob'upiprazé ubumroi'wa, duré parisezu norí nhimiroti zarina 're ūhâimana za'ra mono õ. ¹⁶ Tawamhã ta norí me sai ma, sâmra ré, ma tô Zezusi hã 'madâ'â za'ra, dama rowahutu'wa norí hã, parisezu norí hã. Ta norí hã Zezusihi siré 're ūnomro mono norí ma, te nharí za'ra:

— E niha bâ, te bété rob'upiprazé ubumroi'wa norí siré tisa, dawasétê na 're ūhâimana za'ra mono norí siré zama.

¹⁷ Tawamhã Zezusi hã äne te te sina wapari za'ra wamhã, ma tô tâma nharí za'ra, äne:

— Hâzé äna 're ūnomro mono norí zô, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono õ di, te te 're wede za'ra mono da. ūhâzé ré norí zô si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. Tane duré wa hã. Dawë na 're ūdanomro mono norí zô, ūsitême 're ūhârâ mono da, we ūmorí õ di. Dawsétê na 're ūdanomro mono norí zô si, 're ūhârâ mono da, wa wei mo. — Äne ma tô dawede'wa na tâma siwasutu za'ra, Zezusi hã.

Bâtâ na dasai äna, ūhâimana za'ra zé wasu'u

Mateusi 9.14-17; Rucasi 5.33-39

18 Tawamhā Zuwā Batitaha siré 're īnomro mono norī hā, duré parisezu norī hā, ā bātā na te saihuri āna tihāimana za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, mreme zusi da. Taha wa, ni'wam norī hā te Zezusihī ma, nharī za'ra:

— Zuwāhā siré 're īnomro mono norī hā, duré parisezu norī hā, ā bātā na saihuri āna te tihāimana za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, mreme zusi da. E marī wa, asiré 're īnomro mono norī hā, saihuri āna ā bātā na hāimana za'ra ō di bēté, tāma mreme zusi da.

19 Tawamhā Zezusi, ma tō asa tāma waihu'u za'ra:

— Aibā hā īmrozéb u, sō īhārā za'ra norī hā sihutu wamhā, e saihuri āna, te za tihāimana za'ra. Mare di. Sainhuri āna hāimana za'ra ō di za. Aibā īmro da hā ī'rata sāmra za'ra ré, te za tō īsiré tisa hā tihu, to sina. **20** Niwapsi te za bādā hā īwa waptārā, aibā īmro da hā īsiwadi norī wa'wa hawi, da te tiwi l'āri za'ra zéb da hā. Tawapsi te za tō sai āna 're si'ubumro, robzei'ō na. — Āne sō'awib ō nherē, ma tō aibā īmrozé wasu'u na, sina āma simiré'ē, Zezusi hā.

21 Tawamhā āne ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Da'uza hā 'ratare hā, e te za īhāi wē na āma hāiwa'aba ni, īhā nnihihāri tém na. Mare di. Āne wamhā, te za dawi 're hāzahutu za'ra. Tawamhā īhā'rada hā te za sina hāta. Te za oto dawi hāihatari za'etē. **22** Duré e romhā 'manharī 'rata 're, te za uwa 'rāi wa'u īsé hā da te 're sé, wa'ui ware ō ré. Mare di. Wa'ui ware ō ré, da te 're séme mono wamhā, oto wa'ui ware wamhā, te za romhā 'manharī 'ratare hā sina wazu. Tawamhā uwa 'rāi wa'u īsé hā te za asa'wa. Romhā 'manharī hā te za duré hāihaiwamna. Ītep si'uiwa na si, te za da te 're sé, rob'rāi wa'u té hā. — Āne sō'awib ō nherē, ma tō tinhimiroti tém na tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

Romhuri zahārizém na roti wasu'u

Mateusi 12.1-8; Rucasi 6.1-5

23 Tawamhā romhuri zahārizém na, ma tō buru nho wa'wai baba ro'rahāri za'ra Zezusi norī hā, sabadu na. īsiré 're īnomro mono norī hā ma tō te te sima 'rānhinarī za'ra, te te huri mono da. **24** Tawamhā parisezu norī hā te Zezusihī ma nharī za'ra:

— E niha, romhuri zahārizém na nherē, te te sima 'rānhinarī za'ra, asiré 're īnomro mono norī hā, wahi'rata norī hā romhuri zahārizém na te te dawi 're sawi za'ra mono nherē.

25 Tawamhā Zezusi ma asa tāma waihu'u za'ra:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'éré hā 're sōré za'ra wa'aba mono ā bā, te te īrob'manharīzém na, īsiré norī me, mra te te simroi wamhā. **26** 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u, ma tō āzé, apito Dawi hā. Abi'ata hā 're hāimana mono ré, ma tō āzé. 'Re īhāimana u'āsi mono ma da'āma romhuri'wa īpire uptabi, Abi'ata hā, sasedoti īpire uptabi hā. Tawamhā sébré wamhā, ma tō 'mai'rē ī'u'ēne hā, Dawi hā. 'Re īhāimana u'āsi mono ma, aré da te īsa'ra za'ra hā. Duré tisiré norī ma, ma tō tāma a za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō aré pisutu, da'āma romhuri'wa norī si, ī'u'ēne hā te te 're īhuri mono da hā, sasedoti norī si. Tane nherē, ma tō 'mai'rēne za'ra, Dawi norī hā. — Āne ma tō tāma hāimanazéb 'rāzarōtō za'ra Zezusi hā, parisezu norī ma.

27-28 Tawamhā āne ma tō Zezusi hā tāma 'rāsutu za'ra, timreme na:

— Wa hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisudu, dasiré īpoto da, ti'ai āma. Taha wa, dama īpire di, sabadu na roti hā te dama 're ī'apisutu mono zéb da hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, parisezu norī ma.

3

*Aibâ ūsimizu prâ hâ, romhuri zahârizém na Zesusi te te ūpesezé wasu'u
Mateusi 12.9-14; Rucasi 6.6-11*

¹ Tawamhâ zudezu norî te, rowahutuzéb u, ma duré ãzé Zesusi hâ. Tame te aibâ hâ dame nhamra, ūsimizu'râ' re hâ. ² Tame te ni'wam norî hâ Zesusi hâ siwi 'madâ, zudezu norî te, romhuri zahârizém na, aibâ hâ te te pese zô. E marî da. Sabadu na te te pese wa, te te siwi wë'õ da, romhuri zahârizém na roti, te te ū'madâ'â õ na. ³ Tawamhâ Zesusi hâ te aibâ 'mahâ:

— We aimorî ãwa.

⁴ Te duré da'ab'mahâ:

— E niha romhuri zahârizém na roti hâ. E marî, wa za wa te dama 're 'manharî za'ra, romhuri zahârizém na, sabadu na hâ. E ūwé na, wa za wa te 're dapawaptob za'ra. E ūwaséte si, wa za wa te dama 're 'manharî za'ra. E romhuri zahârizém na, wa za wa te 're danho'reptu za'ra. E bâtâ na, wa te 're danho'reptu za'ra mono ãna, wa za taré wa te 're da'madâ'â za'ra. — Æne te da'a'mahâ.

Tawamhâ ni'wa hâ asa te te ãma sada'âbâ õ di, Zesusi te te ūsadanharî za'ra zém na hâ. ⁵ Tawamhâ Zesusi te da'ab'madâ. Te te ãma ūrosa'rata norî ãma hâ, toi õ di. Simirosa'rata waséte nhiptete za'ra wa, ta norî ãma pë'ezé za'ra di. Tawamhâ ūsimizu'râ' re ma, te tinhá:

— Ma'äpê, asimizu wahutu.

Tawamhâ ma tô tinhimizu hâ wahutu, aibâ hâ. Taha wa, ma tô tinhimizu pese. ⁶ Te te pese pari, ma awa'awi wairé, parisezu norî hâ. Tawamhâ Erodihi niwî 're ūhâimana za'ra mono norî me, ma tô sima ãma roti za'ra, Zesusi te te sima hâiba za're za'ra da.

Zesusi hâ te te ūda'apsezé wasu'u

⁷⁻⁸ Tawamhâ Zesusi norî hâ te ai'aba're, Darireza na ūsõ'u nhisi u. Da'ahâ uptabi na te ūsarina ai'aba're ni, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhâ, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhâ, duré Zeruzaré hawimhâ, duré Idumeza hawimhâ, duré Zodâ pa zara hawimhâ, duré Tiru hawimhâ, duré Sido hawimhâ. Zesusihi wasu'u hâ ma tô wapari za'ra ni aré, te te 're ūda'apawpto mono zé wasu'u na hâ. Taha wa, ma tô ūtème dasito, daro mono bâ. ⁹⁻¹⁰ Uburé ūhâzé ré norî hâ te ūtème 're sisâmra, te te siwi upi da, tinhib'rata na. Taha wa, tisiré 're ūnomro mono norî ma, te 'ru za'ra, uba're hâ te te 'ma'âri za'ra da dawi, ūwap sébré da, da te dasiwi hâiba wati tõ da. ¹¹ Wa'uburé te te 're ūda'awamnârî mono norî hâ, Zesusi te te 're 'madâ'â za'ra mono wamhâ, hi'râtítö te ūpapara 're sina. Te duré siwi 'mahâ, sa'ëtë:

— A hâ 'Re ūhâimana u'âsi mono 'ra.

¹² Taha wa, wa'uburé norî hâ 'Re ūhâimana u'âsi mono 'ra na te te dama sisi tõ za'ra da, te sina sadawa uwati za'ra, Zesusi hâ.

Aibâ 12 na ūhâiba za'ra hâ, Zesusi te te ūpisutu za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.1-4; Rucasi 6.12-16

¹³ Tawamhâ ëtë 'râihâ na, ma tô sai'u Zesusi hâ. Tame te te sima ūwézéb uwaibaba, te sitême sô tihârâ za'ra, aibâ norî zô. Sitême sô hârâ za'ra wa, ma tô ūtème aihu 'râwi. ¹⁴ Tawamhâ 12 na ūhâiba za'ra hâ ma tô pisutu za'ra, ūsiré a' 're ūhâimana za'ra mono da, nimahâ na te te datême satôrî za'ra da, za te te 're ūda'anho'reptu mono zé wasu'u na, ūsowa te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, ūsadawa para. Tizadawa wasu'u'wa na ma tô sisi za'ra oto. ¹⁵ Ma tô duré pisutu za'ra, ūwaihu'u pese zarina, wa'uburé norî te te dama 're sâmra za'ra mono da. ¹⁶⁻¹⁷ Aibâ norî hâ, 12 na ūhâiba hâ ãne ūsisi za'ra hâ: Sima hâ

Pedru na, ma tō sisi té, Zezusi hā. Ísiré norī hā ãne ūsisi za'ra hā: Ti'adu, duré Zuwā, Zebedehe 'ra norī hā. Bu'anezi na, ma tō sisi téb zahuré, Ti'adu norī hā Zezusi hā. Bu'anezi na, ūsisi hā, tāirārā te wasu'u, ūsisi té hā. [18-19](#) Duré Ísiré norī hā ãne ūsisi za'ra hā: Ádéré, duré Piripi, duré Batoromezu, duré Mateusi, duré Tome, duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hā, duré Tadezu, duré Sima, Zerotí norī niwī aré 're Íhāimana mono hā, duré Zudasi Icarizotí, si'uihā na Zezusihī hāiba nhomri'wa da hā dama. Æne ūsisi za'ra hā.

Bezebuhu wasu'u

Mateusi 12.22-32; Rucasi 11.14-23; 12.10

[20](#) Tawamhā Zezusi hā 'ri tēme oto morī wamhā, da'ahā na ma duré Ítēme dasito. Ítēme dasito mono wa, Zezusi norī hā sailuri waihu'u õ di. [21](#) Tawamhā Zezusihī wasu'u te te wapari za'ra wa, ma tō sô ai'aba'rē, ūsisanawā norī hā. Ma tō ni'wam norī hā Írā siwamnari na Zezusihī ãma romnomri za'ra. Taha wab zama, te sô ai'aba'rē, Zezusihī zô, ūsisanawā norī hā. [22](#) 'Re Íhāimana u'âsi mono nhimiroti rata na rob'u'eré na dama rowahutu'wa norī hā, Zeruzarē hawi datēme ūsihu'lu norī hā, ãne te taré sima rowasu'u za'ra, Zezusihī hāiba na:

— Ó hā Bezebuhu zadawa para te 're mo, wa'uburé norī nhib'apito zadawa para. Bezebu hā romhōsi na te te 're pawapto, wa'uburé te te dama 're anhamra mono da. — Æne te taré 'rāwi sima rowasu'u za'ra Zezusihī hāiba na, zudezu norī ma, rowahutu'wa norī hā.

[23-26](#) Tawamhā Zezusi te sima sô tihārā za'ra, rowahutu'wa norī zô, marī hā te te tāma waihu'u za'ra da, romnhimiré'na. Tawamhā Ítēme simasa wamhā, ãne te tāma nharī za'ra:

— E niha te za Satanasi hā tinhib'a'uwē norī hā te te dama 're sāmra. Te de dama 're ūsāmra mono da hā, mare di. Æne wa za aima ãma romnhimiré'za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Danhib'apito nhib'a'uwē norī hā 'rāwim nherē, oto sisada 're simasa mono wamhā, te aré 're si'uprosi. Duré dasisānawā nherē, dasisada 're dasimasa mono wamhā, te aré 're dasi'uprosi, 'rāwim nherē. Tane duré Satanasihi nhib'a'uwē norī hā 'rāwi sisada 're simasa mono wamhā, te aré 're si'uprosi. Tāibā aré ūsib'a'uwē norī hā. Taha wa, Satanasi hā tinhib'a'uwē norī hā te te dama 're ūsāmra mono da hā, mare di.

[27](#) — Æne wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, marī hā ãma waihu'u za'ra wa'aba da. Ni'wa hā aibā ūsiptete nhorōwa u, sébré wamhā, ūsibro hā te te tiwi ubumro da, te te tiwi ubumroi waihu'u õ di za, te te sima pawasisi õ ré hā. Te za a'â sima pawasisi. Taha parip si, te za ūsibro hā tiwi ubumro, 'ri 're ūromnhimi'wara mono hā, aibā ūsiptete wi. — Æne te tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

[28](#) Ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Ma'āpē, ūwapari pese za'ra wa'aba za. Dawasédé hā da te 're 'manharī za'ra mono nherē, duré 'Re Íhāimana u'âsi mono ãma, da te ãma 're wasétē za'ra mono nherē, dawasétē na tāma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhā, dawasédé hā tāma waihu'u pese di, te te dama 're ūapari mono zéb da hā, te te oto da'âma 're ab'madâ'â tō mono da. [29-30](#) Tane nherē, Ípē'ëzani hā wē nherē, ūsimiromhuri na da te 're wē'õ pese za'ra mono wamhā, taha na dawasédé hā te te dama 're apari mono õ di za. Te za te te da'âma 're ab'madâ'â u'âsi, 'Re Íhāimana u'âsi mono hā. — Æne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra, rowahutu'wa norī ma, taré te te sima rowasu'u za'ra wa, wa'uburé zadawa para, 're ūmorī na. Æne wē'õ te, ma tō ãne tāma waihu'u za'ra, te te waihu'u za'ra da.

*Zezusihī na wasu'u, ūsisānawāñ norī wasu'u me
Mateusi 12.46-50; Rucasi 8.19-21*

³¹ Tawamhā Zezusihī no norī hā ma tō ītēme aihutu, tina me. Rowi simasab ré, ma da'maipo're pu'u za'ra, Zezusihī zō da'maihārā da, ītēme watobro za'ra da. ³² Da'ahā na te ī'rata asimro ni. Tawamhā ni'wam norī hā te tāma rowasu'u za'ra, ãne:

— Ano norī hā te rowi asô aimasa, ana me. Te asô tihārā za'ra. — Æne te oto tāma rowasu'u za'ra.

³³ Tawamhā tāma ūrowasu'u'wa norī ma, ma tō waihu'u za'ra, ãne:

— E 'wa hā ñna. E 'wam norī hā ñno norī.

³⁴ Tawamhā siwi ūuirī'wa norī 'madâ'ā sīna, te ãne tinhā:

— Ähāta ñna. Ähāta ñno norī. Ähāta ūhidiba norī. ³⁵ Ni'wam norī hā 'Re ūhaimana u'āsi mono te te sima' re ūwē za'ra mono zéb zarina, te te tāma āma' re ūwaimrami za'ra mono norī hā, ta norī hā ñno, duré ta norī hā ūhidiba, duré ta norī hā ñna. — Æne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra, da te waihu'u za'ra da.

4

*Aibā hā amnho te te ūlānamra mono zé wasu'u
Mateusi 13.1-23; Rucasi 8.4-15*

¹ Tawamhā Zezusi hā te duré dama rowahutu, Darireza āma, ūsō'u zapoto 'rata. Da'ahā uptabi na ītēme dasito mono wa, ma uba're wa ãzé, â zada'rē prā na. ² Tawamhā sa'ëtē na ma tō dama rowaihu'u marīna, tinhimirowasu'u na romnhimiré'ezém na. Æne te dama tinhā:

³ — Ma'āpē ūwapari pese za'ra wa'aba za. Amnho potozé wasu'u na, wa za aimā rowasu'u za'ra wa'wa. Aibā hā te buru u mo, ti'ai hāibādā wa, amnho hā te te anhamra mono wamhā, nima norī hā bādādi zababa ma tō rere'e. Tawamhā sire hā ma te te uprosi uburé, poto mono õ ré. ⁵ Ètē nhisiwi ma duré nima norī hā rere'e. Ti'ai baihāire wa, ma tō 'wanhipré su'u, amnho hā. ⁶ Tawamhā bādā hā oto 'rāiwatobro wamhā, rowa'ro wa, ma ti'wanhipré 're za'ra, ūsari hā te te rowa'rei mono õ wa. ⁷ Nima norī hā ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhā siré ma tō 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhā, ma te te ubu, wab'ru hā. Taha wa, 'rāi mono õ di, ta norī hā. ⁸ Ti'ai wē wa, ma duré nima norī hā rere'e. Tawamhā oto 'wanhipré 'rāihā mono wamhā, ma tō ti'rā za'ra. 'Rāi mono wamhā, nima niwīmhā 'rāi ahā prā ti, rob're hā. Duré nima niwīmhā 'rāi ahā di. Duré nima niwīmhā 'rāi pese uptabi di. — Æne amnho potozé wasu'u na, ma tō dama rowasu'u, Zezusi hā.

⁹ Tawamhā ãne ma tō āma dama 'rāsatu, timreme na:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhā, ma'āpē ūwapari pese za'ra wa'aba, ūhimirowasu'u na hā waihu'u za'ra wa'aba da. — Æne ma tō āma dama waihu'u.

¹⁰ Tawamhā dazahutu parip si, ni'wam norī dame ūsimasa hā ma tō ītēme sīna rotéte za'ra dawa'rāmi, aibā 12 na ūhāiba norī me. Tawamhā ãne te siwi 'mahā:

— E niha amnho potozém na rowasu'u hā.

¹¹⁻¹² Taha wa, Zezusi asa ma tō āma sada'ābā za'ra:

— Re ūhaimana u'āsi mono hā a norī wa'aba ma si, ma tō aimā waihu'u za'ra wa'wa, dama ūwaihu'u'õ hā, da'āma 're ūsib'a'uwē mono zém na hā, sō'awi te te dama waihu'u õ nherē, ūzazei'õ'wa norī ma, wa za ūhimiromnhimiré'ē na si te tāma 're rowasu'u za'ra. Tawamhā ta norī hā titōmo na te te 're rob'madâ'ā za'ra mono nherē, taré te za te te 're rob'madâ'ā za'ra. Duré 're simipari za'ra

mono nherē, taré te za 're simipari za'ra, te te 're waihu'u za'ra mono āna. Te te 're waihu'u za'ra mono wamhā, te aré tiwasétē wi 're sipizari za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono niwī, īwasédé hā te te āma 're ab'madâ'ā tō mono da. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zesusi hā.

13 Tawamhā ma duré tāma waihu'u za'ra:

— A norī wa'wa hā waihu'u za'ra wa'aba ō wamhā, amnho potozém na te īrowasu'u hā, e niha te za tawamhā īnhimirowasu'u amo hā īwaihu'u za'ra wa'wa. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

14 Tawamhā ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Amnho hā aibā te te ī'anhamra mono hā, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u. **15** Ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā, tipo're na te te 're īwapari za'ra mono hā, aiwa amnho hā bādādi zababa īrere'e mono ne, te za 're hāimana za'ra. Awa'awi te te wapari za'ra wamhā, Satanasi hā te za ītēme tiwisi za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā te te tiwi āri za'ra da. **16** Ni'wam norī hā aiwa amnho hā ētē nhisiwi īrere'e mono ne, te za 're hāimana za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā te te 're wapari za'ra mono wamhā, te za te te 're saze za'ra awa'awi, to sina.

17 Tane nherē, te za te 're sazei hutu za'ra. Tawamhā ātē robzépada hā duré rowasédē hā te za īsazei ū'wa norī hā te te tāma 're 'manharī za'ra. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā aré te te 're īsaze za'ra mono zé hā, te za te te 're sazei utōrī za'ra. **18** Ni'wam norī hā aiwa amnho hā wab'ru wazari īrere'e mono ne, te 're hāimana za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā te za te te 're wapari za'ra, taré. **19** Āté marīna si te za duré te te 're rosa'rata za'ra. Āté danhibro pese na si, te za te te sima 're rosa'rata za'ra, īwē uptabi newa. Āté marīhā te za te te sima 're wē uptabi za'ra. Tawamhā rob're ī'rāi ū'ne, tāma 're hāimana wē za'ra mono ū' di za. **20** Ni'wam norī hā aiwa amnho hā ti'ai wē wa īrere'e mono ne, te za 're hāimana za'ra. Ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā te te 're wapari za'ra mono wamhā, te za te te sima 're wē za'ētē za'ra. Tawamhā rob're ī'rāi pese uptabi ne, te za hāimana wē uptabi na 're hāimana za'ra. — Āne ma tō tinhimirowasu'u hā tāma 'rāsatu za'ra, Zesusi hā.

Rob'uiwēzé wasu'u

Rucasi 8.16-18

21 Tawamhā te duré tāma rowasu'u za'ra:

— Rob'uiwēzé hā 'ri 're wa'wa u, da te āri wamhā, e piza'a na te za upsibi ni. E daza'warizéb 'rowi, te za sārī ni. Mare di. īsim'a warazém na si te za sō'awi da te 're sōré, te te dama 're rob'uiwē za'ra mono da. **22-23** Taha wa, marī hā a'ā dama īwaihu'u ū' hā, niwapsi dama waihu'u pese di za. Aipo're na ma tō īnhimiroti hā īwapari za'ra wa'wa. Taha wa, ma'āpē āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono, waihu'u za'ra wa'aba da.

24-25 — Ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono hā īsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari u'āsi za'ra mono wamhā, taha zarina te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā sa'ētē na tāma āma 're sōprub za'ra, te te aré āma 're īwaihu'u za'ra mono zém nhipai u, te te waihu'u pese za'ra da oto. Tane nherē, ni'wam norī hā īsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari za'ra mono ū' wamhā, ta norī wi te za tinhimirowaihu hā tāma waihu'u pese za'ra ū' nherē, te te tiwi 're awaibu 'Re īhāimana u'āsi mono hā, te te aré āma 're īwaihu'u za'ra mono zé hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zesusi hā.

Amnho potozé wasu'u

26 Tawamhā ma duré tāma waihu'u za'ra:

— 'Re īhāimana u'āsi mono hā da'āma 're īsib'a'uwē mono zém na, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, āne. Aibā hā ti'ai wa, te za amnho hā te te anhamra, poto mono da. ²⁷ Tawamhā aibā hā rītī ré nherē, duré sōtō ré nherē, si'uihā na te za ti'wanhipré za'ra, amnho hā. Te za ti'rāihā za'ra. E niha te za ti'wanhipré za'ra. E niha te za ti'rāihā za'ra. Aibā hā te te waihu'u õ di. ²⁸ Ti'ai 'rowim nherē, te za si'uihā na 're 'wanhipré za'ra, 're 'rā za'ra mono da. Te za a'ā ti'wanhipré za'ra. Taha parip si, te za 're sitoro wairébé. Taha parip si te za 're 'rā za'ra. ²⁹ Rāi 'ré wapsi, te za oto 'rāihā, ro'wa na aibā hā, bādā hā oto īwa waptā'ā wa, te te ī'rāihārizéb da hā. — Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

Motada nhama 'rare wasu'u

Mateusi 13.31-32; Rucasi 13.18-19

³⁰ Tawamhā ma duré tāma waihu'u za'ra:

— 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zé hā, e marī na, wa za āma romnhimiré'ē. ³¹ Motada nhamare na, wa za aimā ūma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zé hā. Motada nhamare hā syry uptabire di, aimawi norī ma hā. ³² Tazahā da te 're zuri mono wamhā, 're 'wanhipré za'ra mono wamhā, te za ti'rāihā za'ra. Aimawi rob're hā te te 're sipai pese za'ra. Papo za'ētē wamhā, īsu'rowi te za si norī hā te te sima 're sasi za'ra. Āne wa aimā ūma romnhimiré'ē za'ra wa'wa. — Āne te tinhā, Zezusi hā.

³³ Āne ma tō Zezusi hā tinhimirowsu'u ahā na te te āma 're romnhimiré'ē, marī hā da te āma 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā. ³⁴ Tinhimiromnhimiré'ē na si, ma tō te te dama 're rowasu'u. Tisiré 're īnomro mono norī ma si, ma tō hāiba pisutu za'ra, te te tāma 're awaihu'u pese, sō'awi.

Zezi hā rowa'u'u ma, te te īnharīzé wasu'u

Mateusi 8.23-27; Rucasi 8.22-25

³⁵ Tawamhā Zezusi hā barana ma tō satōrī za'ra, tisiré 're īnomro mono norī hā:

— Oto zara u, wa te saprī za'ra wa'aba. — Āne ma tō satōrī za'ra.

³⁶ Tawamhā te a'ā dazatōrī za'ra, apā dasi'aba're da. Taha pari, Zezusi hā uba're 're īsébrézéb 're, ma asisi īsarina, zara u te te saprī za'ra da. Ni'wam norī hā te duré siré sari za'ra uba're hā, Zezusihī zarina. ³⁷ Tawamhā rowa'u hā ma tō watobro, sa'ētē na. Tawamhā āsisasi hā sa'ētē wamhā, ma tō nasi asisi, uba're wa. Ā hā te te ī'masisizéb u hā romhuture di oto. ³⁸ Tane nherē, te Zezusi hā nhono, uba're na're āma. Da'rā zaparizém na te 'rā zapa. Taha wa, ma tō siwi utu. Āne te oto siwi 'mahā:

— Rowahutu'wa, wa za ai'utōrī ni. E wa'āma aipē'ēzé za'ra õ di za.

³⁹ Tawamhā ma tō wahudu. Wahudu wamhā, rowa'u'u ma, te tinhā, wa'u'utu da. Duré āsisasisi ma zama, te tinhā, āne:

— Ma'āpē ai'ātu na.

Tawamhā ma tō sazā, rowa'u hā. Ma tō duré ti'ātu oto. ⁴⁰ Tawamhā Zezusi hā te āne tāma nharī za'ra:

— E marī da, ma aipahi za'ra wa'wa. E niha zahadu asifi 're īumnhasi za'ra wa'aba mono zé hā aimā 're hāimana za'ra wa'aba mono õ di.

⁴¹ Tawamhā te sima rowasu'u za'ra:

— Pra, e niha õ hā īwaihu'u pe. īsadawa hawi ma rowa'u hā sazā, āsisasisi zama. — Āne te sima rowasu'u za'ra. Õne hā tāma sa'rese za'ra õ wa, ma tāma tipahi za'ra.

5

*Aibâ hā wa'uburé ré 're īmorī hā, Zezusi te te īpawaptobzé wasu'u
Mateusi 8.28-34; Rucasi 8.26-39*

¹ Tawamhā Zezusi norī hā ma tō zara u aihutu, Zeraza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Darireza āma īsō'u zapoto zara niwī, Zeraza hā. ² Tawamhā uba're hawi watobro wamhā, ma tō aibâ hā wa'uburé ré 're īmorī hā sina uzusi. ³⁻⁴ Aibâ hā adâ'ā 'ru hawi, ma tō ītēme watobro. Adâ'ā 'ru āma, te 're sāmra. Te aré da te 're pawasisi, īsi'uwazi nhorō rutu na. Te aré duré da te 're hiwasisi. Tazahā ma tō te se sina 're anhinari. Ni'wa hā sada 're siptete waihu'u mono õ di. ⁵ Bâtâ sidâpâsi, duré mara sidâpâsi te adâ'ā 'ru āma 're hâimana, ētē 'râihâ āma zama, sadari sina. Ētē na te duré 're sisihâri u'âsi. ⁶ Romhâ na, ma tō aibâ hā tisā, Zezusi hā. Te te sâmri wa, te ītēme wara, Zezusihi u. Tawamhā hî'râtítō ma tō īpapara aime. ⁷ Sa'ētē te 'mahâ, āne:

— Zezusi, 'Re īhâimana u'âsi mono, danhipai u 're īsâmra mono 'ra, e marī ī'âma 'manharî da, te we aimo. Īazâri õ di za. 'Re īhâimana u'âsi mono nho'a, wa īsina aipa'uwaiti.

⁸ Āne te Zezusihi ma tinhwa wa'uburé hā, te te tâma rob'rui wa, aibâ hâiba hawi watobro da.

⁹ Tawamhā Zezusi te īsisi zô sadanha:

— E niha asisi hā.

— Ahâ na, īnhisi hā. E marī wa. Wa norī hā wa'ahâ wa. — Āne te Zezusihi ma sisisi.

¹⁰ Tawamhā Zezusihi wi, te nasi tiwi rowaptē, wa'uburé norī ma, te te rob'ru tō da, darob amoi u, si'aba're tō da. ¹¹ Tawamhā romhutu na te uhâbâ hā tisa te te 're huri, ahâ na, sa'a āma. ¹² Tawamhā wa'uburé norī hā te Zezusihi wi sina rowaptêrē za'ra, uhâbâi u:

— Ma'āpé uhâbâi u wazatôrî za'ra na, īhâiba 're, 're wasi'ubumroi mono da oto.

¹³ Tawamhā ma tō tâma rob'ru za'ra, aibâ hâiba hawi wairébé da, uhâbâ hâiba 're, sisisi da. Tawamhā uhâbâ hâiba 're sisisi wi, uhâbâ te sisa're, wara sina, īrâ sipra u. Âi ba ma rere. Âi ba rere'e wa, ma uburé ai'utō, uhâbâ hâ. 2 miu na ma tidâ'â za'ra.

¹⁴ Si'utôrî wi, te uhâbâ 'madâ'â 'wa norī hā īsiti sisa're wara sina, 'ri ahâ u, te te dama rowasu'u za'ra da, rom na 'ri wa'otō āma zama. Tawamhā da'ahâ na ma tō ītēme ai'aba're ni, da te 'madâ'â za'ra da. ¹⁵ Tawamhā Zezusihi u dasihutu wamhā, ma tō aibâ hā 'madâ'â za'ra ni, wa'uburé norī ré aré 're īmorī hā. Uza ré, te oto nhamra, rowë na. Tawamhā ma tō tâma tapahi za'ra ni, ūne hā dama sa'rese õ wa. ¹⁶ Tawamhā āma ī'madâ'â za'ra 'wa norī hā, te aibâ wasu'u hā dama wasu'u za'ra, īsihu norī ma. Aibâ hâ Zezusi te te īpawaptobzém na, duré uhâbâi ma, te te īrob'manharîzém na zama, te dama rowasu'u za'ra. ¹⁷ Tawamhā, te siwi satō, danhipti'ai hawi watobro da, Zezusi hā.

¹⁸ Taha wa, Zezusi ma oto ãzé uba're wa, danhiti morî da. Uba're wa, sébré wi, te aibâ hâ āne sina 'mahâ, wa'uburé ré aré 're īmorī hā:

— Ma'āpé īma pisutu, asiré 're īmorî da.

¹⁹ Tane nherê, Zezusi te te āma sazei õ di. Taha wa, ma te aibâ ma waihu'u, āne:

— Apâ te za aimo, asôrōwa u, 'Re īhâimana u'âsi mono, īwë na te te aipawaptobzém na asisânawâ norî ma, asiwusu'u da.

²⁰ Tawamhā te oto mo, aibâ hâ. Zezusi, īwë na te te īpawaptobzém na, ma tō te dama 're rowasu'u, Decapori na danhipti'a nho'ōmo nhisi 're. Tawamhā

ĩsimirowasu'u na da te 're wapari za'ra mono wamhã, ma tô ãma 're datob'uzu za'ra.

Zairuhu 'ra wasu'u, pi'õi wasu'u me
Mateusi 9.18-26; Rucasi 8.40-56

21 Tawamhã Zezusi hã ma tô apâ saprî, zara u. Da'ahâ na, ma ïtëme tasi'rã'õtõ ni, â zaihâ u hã. **22** Tawamhã aibâ hã ma ïtëme wi, Zairu na ̄sisi hã zudezu norî te, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã. Ïtëme wisi wi, ma tô hi'râtitõ aime, Zezusih i papara. **23** Äne te tâma tinhâ:

— ̄I'ra hã hâzé ahâ di, azaruture hã. Te za ̄wi dârâ. Taha wa, te za ãma ̄siré aimo, asib'rada hã ãma nomri da, ̄ma pese da, dâ'â tõ da. — Äne ma tô tâma tinhâ.

24 Tawamhã Zezusi te ̄me mo. Da'ahâ na ̄siré dasi'aba'rei wamhã, ma dasiwi hâiba wati ni.

25 Tawamhã morî ré, ma pi'õ hã ïtëme wi, ̄hâzé te te 're ̄l'manhârî mono hã. Wahub ahâ na te hâzé ré 're hâimana, 12 na ãma ̄wahubzé hã. **26** Dawede'wa norî hã ma tô ahâ na te te 're wede za'ra. Dawede'wa nhîb'rata 're hâimana mono ré, ma tô te te 're robzépata za'êtê, pi'õ hã. Ubure tinhibro hã ma tiwede'wa norî ma uprosi, tiwede wa'âbâzém na. Taha wa, 're séptâ'â mono õ wa, ma tô ̄hâzé hã te te tiwi 're waséte u'âsi, ̄hâiba hã. **27-29** Tawamhã Zezusih i wasu'u te te wapari wamhã, dawa'wa u ma tô ̄zé, ̄babarâi hawi. Äne ̄simirosa'rada hã: "Zezusih uza si te tiwi upi nherë, wa za ̄pese." Äne te sima rosa'rata, pi'õ hã. Taha wa, te ïtëme mo. ̄uza si ma tiwi upi. Tawamhã ̄uza te te tiwi upi wi, awa'awi ma tô séptârâ. Marî hã tâma ̄sipari na, ma tô 'râwi sihâiba waihu'u. **30** Awa'awi ma tô duré sina waihu'u, Zezusi hã tiwaihu'u pese na te te ̄da'maipe na. Taha wa, ma aipi'ra, da'ahâ wa'wa. Äne te tawamhã da'a'mahâ:

— E'wa hã ma ̄uza hã ̄wi upi.

31 Tawamhã ̄siré 're ̄nomro mono norî hã te asa tâma nherë za'ra:

— Oro aihûni ai'âma wasi'uirî mono za, te ̄wa'azadanha. — Äne te asa tâma nherë za'ra, ̄siré 're ̄nomro mono norî hã.

32 Tane nherë, Zezusi hã ti'upi'wa zô te te 're rob'madâ'â. **33** Taha wa, te ïtëme mo, pi'õ hã. Ma tô sihâiba waihu'u, ̄hâzé te te tâma ̄pari na. Taha wa, pahi nherë, te ïtëme mo, rérë'ë sina. Hi'râtitõ ma aime Zezusih i papara, tâma siwasu'u da. Ma tô tâma siwasu'u pese, pi'õ hã. **34** Tawamhã Zezusi ma tô tâma waihu'u:

— ̄hidiba, za te aipesezém na, asina ̄umnhasi wa, ma tô aihâzé hã aim aapa. Rowë na si aimorî. Ma tô aipe. — Äne ma tô tâma waihu'u.

35 Tawamhã pi'õi ma, te te rowasu'u ré, ma tô aihuatu, Zairuhu nhorõwa hawimhã tâma ̄romhuri'wa norî hã. Äne te tâma rowasu'u za'ra:

— Ai'ra azaruture hã ma tô aiwi dârâ. Simiromhuri nherë, rowahutu'wai wi, ro'wa're ̄õ'umnhasite, te za ãma ̄rosazâ. — Äne te tâma rowasu'u za'ra.

36-37 Tazahâ ̄simirowasu'u za'ra hã te te 'madâ'â ̄õ di, Zezusi hã. Taha wa, te Zairuhu ma tinhâ:

— Ai'ra wasu'u ma, aipahi tõ. ̄wétési ̄umnhasi, te aipawaptob da. — Äne ma tâma waihu'u. Ni'wa hã ̄siré morî tõ da, ma tô pisutu za'ra, Pedru norî hã Ti'adu, Zuwâ norî me si, ̄siré si'aba'rei da, Zairuhu 'ra u. Ti'adu, duré Zuwâ, ta norî hã tisisänawâ zahuré. **38** Tawamhã Zairuhu nhorõwa u sihu tu wamhã, ma tô da'ab'madâ, Zezusi hã. Azarute ãma te ta'ry'ry ni, dawawai 'râihâ sina. Taha wa, ro'wa'rutu di 'ri paramhã. **39** Tawamhã te dama tinhâ:

— E marī wa, te ai'ahā na aiwa'ō za'ra wa'wa. Azaruture hā dā'ā ō di. Taré te nhono. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

⁴⁰ Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— Oro taré sōtō za. Pē'ēzani ō di.

Tawamhā Zezusi hā ma tō dama rob'ru, rob u dawairébé da, uburé. Si'ubdatō īsiré 're īnomro mono norī hā ma tō īsiré asisi, 'ri 're wa'wa u, īnomrozéb u hā. īna norī si, ma tō īsiré tizasi zahuré. ⁴¹ Tawamhā ma tō pa'ā, Zezusi hā. Āne te tāma tinhā:

— Tarita tumi.

Āne āma īsaprīzé hā: "Azaruture aiwahutu."

⁴² Tō awa'awi azaruture hā ma wahudu, 12 na āma īwahu hā. Para na te oto 're mo. Tawamhā uburé 'ri para īsimasam norī hā ma āma titob'uzu za'ra.

⁴³ Tawamhā Zezusi te īna norī ma nharī zahuré, rowasu'u na te te dama āma ropé zahuré tō da. Mram na si, te duré wada'uri zahuré, ti'ra ma, te te a zahuré da.

6

Zeusī hā Nazaré u īmorīzé wasu'u

Mateusi 13.53-58; Rucasi 4.16-30

¹ Tawamhā Zezusi norī hā Nazaré u, ma tō apā ai'aba're, Zezusi hā aré 're īhāimana mono zéb u. ²⁻⁴ Tawamhā datēme sīhutu wamhā, zudezu norī te, romhuri zahārizém na te oto dama rowahutu, sabadu na, rowahutuzéb āma. Da'hā na da te wapari za'ra wamhā, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni, īsimirowasu'u na hā. Āne te duré āma tasisadanharī za'ra ni:

— Pra. E ma hawimhā, ma uburé marī hā awaihu'u, waihu'u pese na, te te dama 're īrowasu'u mono da hā. E niha bété ōhō ma si waihu'u pese di, marī dama ī'manhari waihu'u'ō hā te te dama 're ī'ab'manhari wē mono zéb da hā. Ō hā wede'é na romhuri'wa, Marizaha 'ra. īno norī hā Ti'adu, duré Zuzé, duré Zuda, duré Sima. īhidiba norī hā te duré wa'rata 're hāimana za'ra. — Āne te āma dasima romnhoré za'ra ni.

Āne wa, Zezusihi zō datob'uzu za'ra ō di, dama waihu'u pese wa, āne na hā. Taha wa, ma āne dama waihu'u, Zezusi hā:

— 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā daro mono bā datēme 're nomro mono wamhā, īsimiroti na wazép sina, te za sō 're datob'uzu za'ra. īsipti'ai āma si sō 're datob'uzu za'ra mono ō di za, īsipti'ai āma wa. īsisānawā norī zama, sō 're tob'uzu za'ra mono ō di za, īsōrōwa āma īsiré 're īdahāimana za'ra mono norī zama. — Āne sō'awib ō nherē, ma tō dama siwasu'u, Zezusi hā.

⁵ Taha wa, Nazaré āma sō datob'uzu za'ra ō wa, marī dama ī'manhari waihu'u'ō hā ahā na te te dama 'manhari ō di, tiwaihu'u pese na hā. Ni'wam norī si, ma tō upi za'ra, tinhib'rata na te te pese za'ra da, da'umro na. ⁶ Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na da te dasiwi saze za'ra ō wa, te taré da'āma rosa'rata, da te dasiwi īsaze za'ra ō zém na hā.

Tawamhā Nazaré 'rata 're īdahāimana za'ra mono norī ma, te te 're rowahutu oto Zezusi hā, 'ri wa'ōtō mono bā.

Zeusī hā tisiré 're īnomro mono norī hā te te datēme īsatōrī za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.5-15; Rucasi 9.1-6

⁷ Tawamhā tisiré 're īnomro mono norī zō, te tihārā za'ra, aibā 12 na īhāiba norī zō. Taha pari, ma tō maparane si te te apisutu, daro mono bā si'aba're da, datēme. Si'aba'rei ō ré, ma tō duré tāma pisutu za'ra, īsimiromhōsi zarina, wa'uburé hā te te dama 're sāmra za'ra mono da. ⁸ Ma duré tāma waihu'u

za'ra, marī hā te te siré 'wasari tō da, bâdâdi na da hā. Tisiwazusizéb ré si si'aba'rē da, ma tō tâma waihu'u za'ra. Mra hā duré romramizé hā duré rob'uiprazé hā te te 'wasari tō da, ma tō duré tâma waihu'u za'ra.⁹ Tipara'uza ré si si'aba'rē da, ma tō tâma waihu'u za'ra. Duré da'uza īhâpa īsō'utu'u hā te te 'wasari tō da, tihâiba na ré si si'aba'rē da, ma tō tâma waihu'u za'ra.¹⁰ Äne ma tō duré tâma waihu'u za'ra:

— Darob u, 're aihutu aba mono wamhā, te te 're ī'aiwaibui wē wa'aba mono norī nhorōwa āma si, te za a'ā 're asimroi wa'aba mo, darob amoi u, duré 're aiwairébé aba mono õ ré.¹¹ Da te 're aiwaibui wē za'ra wa'aba mono õ wamhā, duré da te 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono õ wamhā, te za dahawi 're aiwairébé su'u aba mo. Tawamhā dahawi 're aiwairébé aba mono õ ré, te za asisa'u aipara zapru hā 're itata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dapo're õ na 're danomro mono wa, 'râwi 're dasisämri za'ra mono da. — Äne ma tō tâma waihu'u za'ra.

¹² Tawamhā īsiré 're īnomro mono norī hā te oto datëme ai'aba'rē, te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, 'Re īhâimana u'âsi mono niwî.¹³ Wa'uburé hā te te oto dama 're sâmra za'ra. Duré azeitona 'râi wa'u wam na, te te 're da'râi u'rê za'ra mono pari, ma tō da'ahâ na te te 're dapese za'ra, dahâzé u'âsi 're īdahâimana za'ra mono hâ.

Zuwā Batitaha dâ'âzé wasu'u Mateusi 14.1-12; Rucasi 9.7-9

¹⁴ Tawamhā apito Erodi hā ma tō Zezusihi wasu'u hā wapa, īwasu'uwē hā daro mono bâ waptâ'â mono wa. Äne te ni'wam norī hā Zezusihi wasu'u na taré te te sima 're romnomri za'ra:

— Ö hā, Zuwā Batita apâ īhâiwa'udu. Taha wa, te marī hā dama ī'manhârî waihu'u'õ hā te te dama 're ab'manhârî, tiwaihu'u pese na. — Äne te te sima āma 're romnomri za'ra, taré.

¹⁵ Ni'wam norī hā te duré te te sima āma 're romnomri za'ra, äne:

— Ö hā Eriasi, duréihâ dâ'â nherë, apâ īhâiwa'udu. — Äne te te āma sima 're romnomri za'ra, taré. Ni'wam norī hā te duré te te sima āma 're romnomri za'ra, äne:

— Ö hā 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, duréihâ 're īnomro mono norī ne hâ. — Äne te Zezusihi wasu'u na taré da te dasima āma 're romnomri za'ra.

¹⁶ Tawamhā apito Erodi, ma tō Zezusihi wasu'u na hā danhimirowasu'u hā wapa. Tawamhā äne te tinha:

— Tô õ hā, Zuwā Batita. Te 'rui wa, da te butu nhizârî nherë, apâ īhâiwa'udu te 're mo. — Äne ma tō Erodi hā Zuwā Batita dama wasu'u, ta hâ newa.

¹⁷⁻¹⁸ Erodi hā ma tō aré dama ti'ru, Zuwā Batita da te dasiwi pawasisi da, da te dasiwi sérë da, dazazéb 're, 're sa mono da. Äne ma tō Erodi hā Zuwâhâ ma, rob'manhârî wasété. E marī da. īmro ma, tâma rowë da, Erodizaha ma. Tinoi wi, āma īsi'rê na, ma timro, Piripihi mro na, Erodi hâ. Āma mro wa, Zuwā ma tō Erodihi ma tinha: "Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ äne: 'Asisânawâi mro hâ tiwi āma 're a'i'rê za'ra wa'aba mono õ di za.' " — Äne ma tō Erodihi ma waihu'u, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ.

¹⁹⁻²⁰ Taha wa, Erodiza hâ te te sina 're mreme 'ruiwapari, Zuwā hâ. Te te wîrî neza. Tane nherë, te te wîrî waihu'u õ di. E marī wa. Erodi hâ te te tiwi 're 'madâ'â pese, Zuwā Batita hâ. Zuwâ hâ wē uptabi na, te dama 're hâimana. Äne na ma tō īhâimanazém na waihu'u, Erodi hâ. Taha wa, sina 're pahi mono wa, ma tō dawi te te 're 'madâ'â pese, Zuwâ hâ. Zuwâhâ nhimirowasu'u hâ

te nasi wapa, Erodi hā. Tawamhā wapari ze na nasi te te wapari wa, zahadu rosa'rada te te sima āma waihu'u õ di Erodi hā, Zuwā Batitaha āma hā.

21 Tawamhā ma tō bâdâ hā pisutu Erodi hā, īwa īwaptā'āzém na dasipo're pu'u za'ra wa, īsiré dasa hā da te huri da. Taha wa, ma tō dama īpire norī hā īsiré tisa tihu, da'wapéi'wa norī nhib'apito norī hā, duré Darireza na danhipti'a ntho'omo nhisi āma dama īpire 're īlhāimana za'ra mono hā. Tawamhā aihīni dasiré dasaihuri ré, Erodizaha ma wē di, Zuwā Batita īdā'āzéb da hā. **22** Taha wa, dasaihuri ré, ma Erodizaha 'ra sipi'ō hā āzé 'ri para u, dama sipese da. Tawamhā Erodi norī hā ma tō āma uze za'ra, tāma sipese za'ra wē te. Taha wa, te apito hā azarutu ma tinhā:

— Marī īwi waptērē, asima īwēzéb uwaibaba. Tawamhā wa za aima tisō. **23** Tō sena marī īwi waptērē wamhā, wa za aima āma uwaimra. īnhipti'a īwi waptērē wamhā, aiwa wa za āma aipo'o aima, ate da, duré īte da. — Āne ma tō tāma waihu'u, azarutu ma.

24 Taha wa, te tina u a'â mo, marī hā apito wi te te īwaptērē da na, te te sadawa pibu da, tina hā. Tawamhā īna hā āne te asa tāma tinhā:

— Ma'āpé, Zuwā Batitaha 'rā si tiwi waptērē, taha si te te aima sōmri da. — Āne ma ti'ra ma waihu'u.

25 Taha wa, si'aba'rē na ma apâ āzé apito u, azarudu hā. Tawamhā āne te apito ma tinhā:

— Zuwā Batitaha 'rā si, wa īsima wē, piza'a 're ntho'a wa, īma hiri da, īhāna awa'awi. — Āne te tiwi waptē.

26 Tawamhā ma tō tiwi tirobzei'ō, apito Erodihi wi. Tane nherē, uburé sō īdahârâ norī ntho'a, te te azarutu ma ropisutu wa, ma tō tāma āma uwaimra, te te tiwi īwaptērēzéb uwaibaba. **27** Tawamhā ma tō ti'ru, awa'awi ī'rā te te we âri da, da'wapéi'wa hā. Tawamhā awa'awi te sō mo, dazazéb u. Tame awa'awi ma tō butu nhizâ, Zuwā Batita hā. **28** Taha wa, te awa'awi ti'â, piza'a 'renho'a wa, azarutu ma, te te sōmri da. Te te tāma sōmri parip si, ma tina ma oto tisō, Zuwā Batitaha 'rā hā. **29** Tawamhā Zuwā Batitaha zawi'wa norī hā īwasu'u te te wapari za'ra wamhā, ma tō sō ai'aba'rē, īlhāiba zō, te te siwi sērē da, ab're 're.

Ze zusi hā dasa na te te īdapawaptobzém na rowasu'u

Mateusi 14.13-21; Rucasi 9.10-17; Zuwā 6.1-14

30 Tawamhā Zezusih zadawa wasu'u'wa norī hā darob amoi hawi apâ sihutu wamhā, Zezusih ma, ma tō siwasu'u za'ra, īwē na te te īdapawaptob za'ra mono zém na hā. Duré te te dama īrowsu'u za'ra mono zém na zama ma tō tāma siwasu'u za'ra. **31** Tawamhā da'ahâ uptabi na ītēme dasisamarī pese wa, saihuri waihu'u õ di, Zezus norī hā. Taha wa, ma tō āne satōrī za'ra, Zezus hā:

— Oto wasi'aba'rēi wa'aba a'ubuni u, wawa'utu za'ra da a'â, danhiti.

32 Tawamhā hâiba pisutu te oto ai'aba'rē, uba're u. Uba're wa, ma tō asisi, zara u te te saprī za'ra da, danhiti hâimana za'ra da a'â, zara niwī. **33** Tane nherē, da'ahâ na ma tō waihu'u za'ra ni, zara u te te īsaprī za'ra na hā. Taha wa, ma tō īsō'rāmib za'ra dasisa're, â zada'rēi baba, Zezus norī ntho'rāmi, daza'rui mono bâ 're īdahâimana za'ra mono norī hā. Tawamhā Zezus norī wana, ma tō aihutu ni. **34** Tawamhā Zezus hā uba're hawi watobro wi, ma tō da'ahâ uptabi na da'ab'madâ. Taha wa, ma tō da'āma tipē'ēzé, pone'ērebâ 'madâ'â āna 're īnomro mono ne, 're danomro mono wa. Tawamhā tame ma tō marī na tinhimirowasu'u ahâ uptabi na dapawapto, Zezus hā.

35 Tame tiwi hâiwahâ wamhâ, Zezusihî siré 're ïnomro mono norî hâ ma ïtème ubumro. Åne ma Zezusihî ma waihu'u za'ra:

— A'ubuni wi wahâimana za'ra ré, ma wawi tihâiwahâ za'ra. **36** E dama rob'rui õ di za, dasi'aba're da, marî hâ dasazéb da, da te dasima uipra za'ra da, re na 'ri ïsimasa mono u, 'ri wa'õtô u zama.

37 Tawamhâ Zezusi, ma tô asa tâma waihu'u za'ra:

— Mare di. A norî wa'wa hâ te dama i'a za'ra wa'wa, dasaihuri da.

Tawamhâ asa ma duré tâma waihu'u za'ra, Zezusihî ma:

— E niha wa za dasa hâ dama uipra za'ra ni, da'hâ uptabi nherê. Rob'upirazé hâ ahâ uptabi na, wama hâimana za'ra 'wa'âhâ, 200 na wa aré dasa hâ dama uipra za'ra ni, i'u'êtë wapu hâ.

38 Tawamhâ Zezusi te asa sô sadanharî za'ra:

— E niha te bété i'u'êtë wapu hâ aima tihâimana za'ra wa'wa. Ma'ãpé sô sabu za'ra wa'aba.

Tawamhâ ïsiré 're ïnomro mono norî hâ te te sabu za'ra pari wamhâ, Zezusihî ma, te wasu'u za'ra:

— 5 na ïhâiba hâ i'u'êtë wapu hâ, duré maparane pe'a hâ. — Åne ma apâ Zezusihî ma waihu'u za'ra.

39 Tawamhâ Zezusi hâ ma tô dama waihu'u, dui wa, dawa'õtô mono bâ dasi'ubumroi mono da, uburé. **40** Taha wa, dui wa, te oto dasi'ubumro, ni'wam norî si 100 na ïhâiba hâ, duré ni'wam norî hâ 50 na ïhâiba hâ.

41 Tawamhâ ma tô oto i'u'êtë wapu hâ waibu, 5 na ïhâiba hâ. Pe'a zama ma duré timra. Tawamhâ hâiwa u te ïré rob'madâ. Timama ãma te tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wë'ë, i'u'êtë wapu hâ. Te te wë'ëi mono pari, ma tô tisiré 're ïnomro mono norî ma sômri za'ra, te te dama sômri za'ra mono da. Pe'a zama, ma tô te te wë'ë zahuré, te te duré dama sômri za'ra mono da. **42** Tawamhâ i'u'êtë wapu hâ umrore nherê, wë'ëi ahâ di. Duré pe'a hâ maparane nherê, wë'ëi ahâ di. Taha wa, ma tô aihîni dasa hâ huri ni. Ma tô duré da te 'mahâpârî. Da'ahâ uptabi nherê, da'ãma si'utôrî õ di. **43** Tawamhâ ïsiré 're ïnomro mono norî hâ ma tô apâ si'õtô 're te te sé, danho'rada hâ, i'u'êtë wapu wë'ë hâ, pe'a wë'ë zama. 12 na ïré hâ si'õno hâ, danho'rata ré hâ. Si'õtô 'remhâ 'masisi di. **44** 5 miu na aibâ norî hâ ïhâiba hâ, i'u'êtë wapu na ïsaihuri hâ.

Zezusi hâ â nhisi baba ïmorîzé wasu'u

Mateusi 14.22-33; Zuwâ 6.15-21

45 Taha pari, ma tô Zezusi hâ tâma rob'ru za'ra, tisiré 're ïnomro mono norî ma, uba're wa sisisi da, ïwana te te saprî za'ra da zara u, Besada na 'ri wa'õtô nhisi u, si'aba're da, ïwana. Tawamhâ Zezusi hâ te a'â ïsa'u tizab za'ra, te te dama rob'ru da, danhorôwa u, da te ropéi mono da. **46** Te te dama rob'rui pari, te ëtë râihâ u mo, Timama ma, mreme da. **47** Tawamhâ oto tiwi mara za'ra wamhâ, uba're hâ â wa'wa u, ma tô ïré tihâimana za'ra. Taha ré, Zezusi hâ siwaprosi te a'â tihâiba, ëtë râihâ ãma. **48** Tawamhâ ëtë râihâ hawi, ma tô 'madâ'â za'ra tisiré 're ïnomro mono norî hâ, uba're sari na si'u'êtë za'ra mono ré, rowa'u u za'ëne apâ te te tiwi wabzuri za'ra mono wa, uba're hâ ïsõ'õmoi baba te te rowapõrî za'ra wa. Taha ré, ma tô Zezusi hâ ïtème timorî za'ra â nhisi baba, mara hâ ré. Tawamhâ ïsõ'âmi te aré timorî za'ra, Zezusi hâ.

49-50 Å nhisi baba ïtème morî za'ra wamhâ, te ãma rosa'rata za'ra, adâ'â hâiba warõ newa. Taha wa, tâma pahi za'ra wa, te tâma 're sadari za'ra. Taha wa, te Zezusi hâ awa'awi tâma si'mahârâ za'ra, åne:

— Wa hâ wa we atême ïmorî 'wa. ïma aipahi za'ra wa'aba õ di za.

51-52 Tawamhā awa'awi uba're wa, ma tō ītēme tizébré za'ra. Sébré wi, ma rowa'u hā sazâ. Taha wa, rowa'u te te īsazârîzém na, ma āma titob'uzu za'ra, īsiré 're īnomro mono norī hā. E marī wa. Zezusi hā ī'u'ētē wapu te de dama wē'ēi mono wamhā, ahâ di. Tane nherē, te te siwi āma waihu'u su'u õ di, īwaihu'u pese uptabi na hā.

Zezusi hā, Zenezaré āma te te īda'apsezé wasu'u

Mateusi 14.34-36

53 Tawamhā Zezusi norī hā ma tō saprī za'ra, īsō'u na zara u. Te te saprī za'ra wamhā, ma tō aihutu, Zenezaré na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Tame ma tō ā zada're āma, uba're na āma wasisi za'ra. **54** Tawamhā uba're hawi wairébē wamhā, awa'awi ma tō dasiwi waihu'u za'ra ni, Zezusi hā.

55 Tawamhā daza'rui mono bâ, ma tō īhâzé ré norī hā ītēme 'wasari ni, Zezusihî hâimanazéb u, īsimiwaptâ ré. **56** Daro mono bâ te Zezusi hā datême 're mo, 'ri wa'ōtō u zama 'ri nho'ōmo u zama, re na 'ri īsimasa mono u zama. Darob u datême 're simasisi mono wi, ma tō īhâzé ré norī hā da te tâma 're sa'ra za'ra, 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ī'ubumroi mono zéb āma. Tawamhā ma tō tiwi rowaptêrē za'ra ni, ī'uzâ nhisitu si īhâzé ré norī hā te te tiwi 're upi za'ra mono da. Tawamhā ī'uzâ nhisitu si te te tiwi 're upi za'ra mono nherē, ma tō 're séptâ'ā za'ra, uburé īhâzé ré norī hā.

7

Zudezu norī hi'rata hâimanazém na, parisezu norī ma, Zezusi te te īwaihu'uzé wasu'u

Mateusi 15.1-9

1 Tawamhā aibâ norī hā Zeruzarē hawi īsihudu hā ma tō Zezusihî u si'râ'ōtō, zudezu norī hā. Ta norī hā parisezu, duré 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī. **2** Ta norī hā ma tō 'madâ'â za'ra, Zezusihî siré 're īnomro mono norī hā, parisezu norī nhimiroti hā te te 'madâ'â za'ra ãna, saihuri wa, simisõi pese ãna.

3-4 Zudezu norī hā tihî'rata norī nhimiroti zarina si, te 're hâimana za'ra. Tisiré zudezu norī nhipai u, te taha si te te 're 'madâ'â pese za'ra, parisezu norī hā. Taha wa, 're simisõi pese za'ra mono parip si, te za 're saihuri. Duré marī hā dasai wedezém hawi 'ri tême te te 're ī'âwisi za'ra mono hā, te za te 're upsõi pese za'ra, ãma 're saihuri mono õ ré. Duré te za hâsizé hā te te 're upsõi pese za'ra, duré piza'a hā duré piza'a īsi'uwazi 'manharî hā, tihî'rata norī nhimiroti zarina.

5 Taha wa, parisezu norī hā Zezusihî u si'râ'ōtō wamhā, ma tō Zezusi hā siwi 'mahâ, rowahutu'wa norī me:

— E marī wa, te bêté asiré 're īnomro mono norī hā simisõi ãna 're saihuri, wahi'rata norī nhimiroti na te te rosa'rata za'ra ãna.

6-7 Taha wa, ma tō Zezusi hā asa āma sada'bâ za'ra, ãne:

— Tô senai õ di, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hā. Duréihâ Iza'iza hā ma tō ī'uwababa aï'âma rob'ui'éré sirõmo za'ra wa'wa, aihâimanazéb za'ra wa'aba na hâ. 'Re īhâimana u'âsi mono mreme na ma tō ãne na aï'âma rob'ui'éré sirõmo za'ra wa'wa:

“Ô norī hā tō sena newa, te timreme na si taré ī'âma 're wata za'ra. Tane nherē, te tipë'ë 're aimawi zô si te te 're rosa'rata u'âsi za'ra, ī'upana.

Danhimiroti zarina si, te ta norī hā te te dama 're rowahutu za'ra, īnhimiroti zarina newa. Taha wa, senai õ di, ta norī hā ī'âma 're īwata za'ra mono zé hâ.”

— ãne ma tō tâma waihu'u, 'Re īhâimana u'âsi mono hā. Taha wa, ma tō ãne da'âma rob'ui'éré, Iza'iza hâ. Duréi pese, te te da'âma rob'ui'éré nherē, tō

sena na te aiwasu'u za'ra wa'wa. ⁸ A norī wa'wa hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na 're asapa'a za'ra wa'aba mono õ di. Ti'ai āma danhimiroti na si, te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. — Āne ma tō parisezu norī ma 're īhāimana za'ra mono zé hā tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

⁹ Āne ma tō duré tāma waihu'u za'ra:

— A norī wa'wa hā aihāimana nhipepe sina te 're īrēme za'ra wa'aba mo 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā, 'rāwi asimirosa'rata na si 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ Duréihā Mozési hā ma tō dama roti, āne: "Aimama hā te za 're īwazéb za'ra wa'aba mo, ana zama." Āne īsimiroti amo hā duré: "Ni'wam norī hā timama āma nherē, duré tina āma nherē, te te āma 're wasétē za'ra mono wamhā, te za da te 're simro." Āne īsimiroti hā duréihā. ¹¹⁻¹² Tane nherē, te āhāna hā asimiroti za'ra wa'aba zéb zarina si 're dahāimana za'ra, damama norī hā da te 're pawaptob za'ra mono āna, dana norī zama. Āté ni'wai ma, te za īsibro hā 're hāimana, timama hā duré tina hā te te īpawaptob zahuré zéb da hā. Wē nherē, te za āté āne timama ma waihu'u, tina ma zama: "Marī na te aipawapto wa'aba da hā, te īsima wē nherē hā, tane nherē, wa tō 'Re īhāimana u'āsi mono ma, āma ropisutu, te tāma sōmri da, āma īwata zéb da hā." Āté āne te za timama ma waihu'u, tina ma zama. Āne wamhā, te za tāma 're īwaihu'u wasétē za'ra wa'aba mo, āne: "Re īhāimana u'āsi mono ma, ma tō īropisutu pa. Taha wa, te za tāma āma ī'uwaimra, aimama norī, āma pawaptob zahuré õ nherē, ana me." Āne ma tō dama 're īroti wasétē za'ra wa'aba mo. ¹³ Āne wa, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā aima wapu za'ra wa'aba di, īsimiroti upana aihi'rata norī nhimiroti na si, dama 're roti u'āsi za'ra wa'aba mono wa. Tane duré aimawi na dama 're īroti za'ra wa'aba mono zé hā, ahā uptabi di. — Āne parisezu norī 're īhāimana za'ra mono zém na, ma tō Zezusi hā tāma rowaihu'u za'ra.

'Rāwi 're īdasiwasétē za'ra mono zém na rowasu'u

Mateusi 15.10-20

¹⁴ Tawamhā Zezusi te duré sima dazô hā, te te dama roti da, āne:

— Ma'ápē, īnhimirowasu'u hā wapari pese za'ra wa'aba za, marī hā waihu'u za'ra wa'aba da āma. ¹⁵⁻¹⁶ Uburé marī na 're dasaihuri mono wamhā, taha na 're dasiwasétē za'ra mono õ di za. Dapē'ē hawim na danhimirosa'rata wasétē zarina, da te dasima 're nharī wasétē za'ra mono wapsi, te za 're dasiwasétē za'ra, 'rāwi. — Āne ma tō dama rowasu'u, da te dasina waihu'u za'ra da.

¹⁷ Tawamhā te te dama rowasu'u pari, te oto ai'aba'rē, 'ri tēme, tisiré 're īnomro mono norī me. Tawamhā 'ri tēme sihutu wapsi, te oto siwi sadanha, īsiré 're īnomro mono norī hā, marī na te te dama īrowasu'u zém na hā te te tāma waihu'u za'ra da, 'rāwi 're īdasiwasétē za'ra mono zém na hā. ¹⁸ Tawamhā ma tō tāma waihu'u za'ra:

— E niha a norī wa'aba ma zama, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. Dasa hā da te 're huri mono wamhā, taha na 're dasiwasétē za'ra mono õ di za 'rāwi. ¹⁹ E marī wa. Dapē'ē na, da te 're īrosa'rata za'ra mono zéb u, 're sisisi mono õ wa za, dasa hā. Danomo u si, te za 're sisisi, dasa hā. Taha pari, te za 're wairébé apâ, rob u. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, te te āma waihu'u za'ra da, dasai mono bâ īwē na 're īdasaihuri mono zéb da hā.

²⁰⁻²² Āne ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Dapē'ē hawi, da te 're īsani za'ra mono na si, te za 'rāwi 're dasiwasétē za'ra. Dapē'ē 're, danhimirosa'rata wasétē hawim na si, te dawasédi hā uburé da te 're 'manharī za'ra, marī na danhipsaihuri hā, duré dasipārī hā,

duré dasina danhipsaihuri hā, duré danhibrom na da'ruiwapari hā, duré dawasétē 'manharī hā, duré dazadawa nhipe hā, duré marī na danhim-inho'ru hā, duré danhisi wasédé hā, duré marī na 'râwi dasina dawada hā, duré 'râwi dawasétē na 're ūdasiāmri za'ra mono õ zé hā.²³ Dasi'uuhā na te za 'râwi da te dasima 're rosa'rata wasétē za'ra. Taha pari, te za uburé marī hā ūwasétē hā da te 're 'manharī za'ra. Āne wapsi, te za 'râwi 're dasiwasétē za'ra. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī ma.

Pi'ō zudezu'ō 'ra hā, Zezusi te te wa'uburé hā ūhawi ūsatōrūzé wasu'u
Mateusi 15.21-28

²⁴ Tawamhā Zezusi norī hā te oto ai'aba'rē, darob amo i u. Tiru na 'ri nho'omo nhisi 'rata, daro hā. Tawamhā 'ri para u ma tō asisi. Tame ūsāmrazém na da te dasiwi ūwaihu'uzéb da hā, te te sima wē õ di, Zezusi hā. Tane nherē, a'ā da te sa'rese āna, sāmra waihu'u õ di.²⁵⁻²⁶ Tawamhā pi'ō hā ma tō duré ūsāmrazém na danhimirowasu'u hā wapa. Zezusihī wasu'u te te wapari wi, ma awa'awi ūtēme mo. ūra hā ba'ōtōre hā, wa'uburé hā te te 're wamnarī mono wa, te ūtēme mo, te te tāma wasu'u da. Tawamhā ūtēme wisi wi, ma tō Zezusihī papara aime, hi'rātitō. Pi'ō hā deredu na ūpodo, zudezu'ō, Siru Penisiza nihudu. Tane nherē, ma tō Zezusihī wi rowaptē, wa'uburé ma, te te rob'ru da, ūra ma watobro da, ūra hā rowē na si, tāma 're hāimana mono da oto.²⁷ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā pi'ōi ma, āne:

— ūmorī'rata na te za da'ra ma, ūsa hā da te tāma 're sōmri za'ra, tisa hā te te 're 'mahāpārī za'ra mono da, a'ā. Da'ra sa hā ūmorī'rata na wapsā ma, da te 're sāmra mono wamhā, ūuwaibaba õ di.

²⁸ Tawamhā, pi'ō hā ma asa āma sada'ā:

— Tō ūuwaibaba, ma tane hā ūma ūwaihu. Tane nherē, te za da'ra saipru hā, da'ra norī wi 're rere'e mono wamhā, wapsā hā te te 're huri, wedezai 'rowi.

²⁹ Tawamhā Zezusi ma duré asa tāma waihu'u:

— Tane tō. Asa āma ūma uwaimrami wē wa, te za oto apā aimo, 'ri tēme. Ai'ra ma, ma tō wa'uburé hā watobro.

³⁰ Tawamhā pi'ō hā te apā mo, tinhoro'wa u. Wisi wamhā, rowē na ma tō ti'ra hā sabu, waptā nomro ré. ūwana ma tō tāma watobro, wa'uburé hā. Taha wa, tāma rowē di oto.

Zezusi hā aibā ūpo'reptō duré ūmreme waihu'u'ō, te te ūpesezé wasu'u

³¹ Tawamhā Zezusi norī hā Tiru na 'ri nho'omo nhisi 'rata, hāimana za'ra pari, ma tō ai'aba'rē. Sido na daza'ru nhisi wa'wai baba, ma tō ro'rahāri za'ra. Duré Decaporī na danhipti'a nho'omo nhisi wa'wai baba, ma tō ro'rahāri za'ra, 10 na daza'ru wa'wai baba. Tawamhā Darireza āma â zaihā u, ma tō aihutu, ūsō'ui u.³² Tawamhā ūsō'ui zaihā u sihutu wamhā, aibā ūpo'reptō hā ma tō ūtēme dasiwi saprōni ni, ūmreme waihu'u'ō hā. Tawamhā Zezusihī ma, te oto 'ru za'ra, siwi ūsaprōni'wa norī hā tinhib'rada te te āma hiri da, te te pese da.³³ Tawamhā Zezusi hā ma tō aibā hā danhiti sima saprō. Tawamhā tinhipto hā ma tō ūpo're 're tiza. Taha pari, ma duré tizadaipro na tinhipto hā sada di'i, te te āma soto u're da.³⁴ Taha pari, te hāiwa u rob'madā. Hāiwa u te te rob'madā'ā sina, aibā āma pē'ēzé wa, tipē'ē 're te āi'ā. Tawamhā tisimremezém na te tāma tinhā:

— Epata. — Āne āma ūsaprīzé hā, wamreme na: "Aipo're 'repū'u."

³⁵ Tawamhā ma tō po're 'repurū oto, awa'awi. Duré ma tō tinhoto wairo. Tawamhā mreme wē di oto, aibā ūmreme waihu'u'ō hā.³⁶ Tawamhā Zezusi hā te sina dazadawa uwati pese, ūwasu'u na da te dasima āma ropé tō da. Tane

nherē, ī'madâ'â'wa norī hā te nasi dama rowasu'u za'ra, aibâ te te īpesezém na.³⁷ Tawamhā ūsimirowasu'u, da te wapari za'ra wamhā, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Āne te Zezusi hā dasima wasu'u za'ra ni:

— Tō sena, te uburé marī īwē hā te te dama 're ab'manhari. Īpo'reptō hā ma tō pese, ūmreme waihu'u'ō hā. — Āne te āma tawata za'ra ni.

8

*Zezihi hā, 4 miu na dahâiba hā te te ūsaihurizé wasu'u
Mateusi 15.32-39*

¹ Tawamhā syry na āma ronomro parip si, ma tō duré apâ ītēme tasi'rā'ōtō ni, Zezusihi u hā. Tawamhā marī na dasaihuri ū wa, dasazé hā oto hâimana ū wa, te Zezusi hā sima sô tihârā za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī zô.

² Āne te tâma siwasu'u za'ra:

— Āhâna ūrata dasi'ubumroi ré, ma tō dasa hā dawi ai'utō, bâdâ si'ubdatō da'āma si'utōrī wa. Taha wa, da'āma īpē'ēzé di, wa hā. ³ Mram nherē, te dama rob'rui wamhā, te za dasi'marōpârī za'ra bâdâdi na, danhib'uware wa, romhâ hawi we ūdasihu tu norī hā.

⁴ Tawamhā asa te tâma nharī za'ra, āne:

— E niha wa za dasa hā dama 'mai'upira za'ra ni, wa te dama sōmri za'ra mono da. Āmemhā a'ubuni wi, wa ai'ubumro ni.

⁵ Tawamhā Zezusi te asa sadanharī za'ra, āne:

— E niha te ū'ētē wapu hā aimâ tihâimana za'ra wa'wa.

— 7 na te wama tihâimana za'ra. — Āne ma tō tâma waihu'u za'ra asa.

⁶ Taha wa, ma tō Zezusi hā dama rob'rui, ti'ai wa, dasi'ubumroi mono da. Taha pari, ma tō duré 7 na ū'ētē wapu hā waibu, 'Re ūhâimana u'âsi mono āma wata da, sôpru wa. Āma wata pari, ma tō te te wē'ē, ū'ētē wapu hā. Tawamhā tisiré 're ūnomro mono norī ma, ma tō te te sōmri, te te dama sōmri za'ra mono da. ⁷ Pe'a hā ūsyryre hā te duré tâma ti'maihâiba, ūsebre siro hā. Tawamhā 'Re ūhâimana u'âsi mono āma te duré tiwata, pe'a ūsyryre na zama, sôpru wa. Taha pari, te duré tâma 'ru za'ra, te te dama sōmri za'ra mono da. ⁸ Tawamhā aihîni te oto dasa hā huri ni. Dasa hā ma da te 'mahâpârī, aihîni. Taha pari, dasa ūsi'azazârî hā ūsiré 're ūnomro mono norī hā ma tō apâ te te sé. Si'ōno hā 7 na ūhâiba wa, ma tō āma 'masisi za'ra. ⁹ ūdasaihuri za'ra norī hâiba za'ratazé hā, 4 miu u, ma watobro, āté.

Taha pari, te oto Zezusi hā dama rob'rui, apâ darob u, da te ropéi mono da.

¹⁰ Tawamhā te te dama rob'rui pari, ma uba're wa asisi, Zezusi norī hā, zara u te te saprī za'ra da, Damanuta na ti'a nhisi u si'aba're da.

*Parisezu norī hā, Zezusihi wi, te te ūrowaptêrē za'ra zé wasu'u
Mateusi 12.38-42; 16.1-4; Rucasi 11.29-32*

¹¹ Tawamhā parisezu norī hā ma Zezusihi u aihtu, ūsimirowasu'u na te te saze za'ra ū wa, ūsadawa wa'râmi te te nasi tâma nharī za'ra da. Tawamhā Zezusihi wi, te oto ūrowaptêrē za'ra, tiwaihu'u pese na marī dama ūmanharī waihu'u'ō hā te te tâma 'manharī za'ra da. E marī da. Tō sena 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa para, dama ūwaihu'u'ō hā te te 're ūab'manhari mono zô, te te siwi pibu za'ra da. Taré te te siwi wē'ō da, te āne tiwi ūrowaptêrē za'ra.

¹² Tawamhā Zezusi hā āma pē'ēzé za'ra wa, ma sa'ētē pē'ēwaze. Tawamhā te sima tinhâ, āne:

— E niha ma tō nimosi dapoto tém norī hā siwi ūwada'u, marī dama ūmanharī waihu'u'ō hā ūsô'a te tâma 'manharī za'ra da. Mare di, āne hā. Te tâma 'manharī za'ra ū di za. — Āne te sima tinhâ, Zezusi hā.

¹³ Taha pari, te tiwi timorī za'ra. Uba're wa, ma oto āzé, zara u te te saprī da apā.

*Parisezu norī te, duré Erodihi te, ū'ētē wapuzé wasu'u
Mateusi 16.5-12*

¹⁴ Tawamhā zara u, ma tō oto aihutu, Zezusi norī hā. ū'ētē wapu hā siré te te 'ma'āri za'ra da nherē, ma tō āma po're ha'āri za'ra, ūsiré 're ūnomro mono norī hā. Misire te nomro, uba're 'remhā. ¹⁵ Tawamhā Zezusi ma āne tāma waihu'u za'ra:

— Ma'āpé, 're asi'madā'ā pese za'ra wa'aba mono, ū'ētē wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norī nhimi'manharizém nhiti, apito Erodihi me.

¹⁶ Tawamhā te sima nharī za'ra, āne:

— ū'ētē wapu hā āté wama hāimana za'ra ū wa, ma āne wama waihu'u za'ra.

¹⁷ Tawamhā Zezusi ma sina wapari za'ra. Taha wa, te sadanharī za'ra, āne:

— E niha te ū'ētē wapu hā aimā ūhāimana za'ra wa'aba ū na, sô asimrami za'ra wa'wa. E aswi ūzadaihu'u za'ra wa'aba ū di bétē, ū'ētē wapuzém na te aimā ūwaihu'u za'ra wa'aba zém na hā. E niha waihu'u su'u za'ra wa'aba ū di bétē. ¹⁸⁻¹⁹ E niha atōmo na marī 're 'madā'ā za'ra wa'aba mono nherē, aimā ūwaihu'u za'ra wa'aba ū di. E niha aipo're na marī 're wapari za'ra wa'aba mono nherē, aimā ūwaihu'u za'ra wa'aba ū di. 5 na ū'ētē wapu hāibā hā te dama ūwē'ēi ahā mono zém na hā, duré 5 miu na dahāibā nherē, aihīni ūdasaihurizém na hā, e ma āma aipo're si'āri za'ra wa'wa. E niha si'ōtō hāibā hā ūré danho'rada hā ūsī'azazāri hā, apā ūsī'azazāri hā. — Āne te Zezusi hā sadanharī za'ra. Tawamhā asa ma Zezusihī ma waihu'u za'ra:

— Si'ōno hā 12 na ūhāibā hā danho'rata ré hā.

²⁰ Tawamhā Zezusi hā ūsadanharī na, ma duré tāma āma sahu za'ra:

— Duré, 7 na ū'ētē wapu hā hāimana nherē, te dama ūwē'ēi ahā mono zém na hā, duré 4 miu na dahāibā nherē, da te 'mahāpārī mono wamhā, e niha si'ōtō hāibā hā danho'rata ré hā. — Āne te sadanharī za'ra.

— Si'ōno hā, 7 na ūhāibā hā danho'rata ré hā. — Āne ma asa tāma waihu'u za'ra.

²¹ Tawamhā Zezusi te duré tāma nharī za'ra:

— E niha bétē zahadu ūwaihu'u za'ra wa'aba ū di, ūwaihu'u pese na hā. — Āne ma tō Zezusi hā tāma nharī za'ra.

Zezusi hā ūtob'a te te ūpesezé wasu'u

²² Taha pari, te oto ai'aba're Zezusi norī hā, Besada na 'ri wa'ōtō nhisi u. Tawamhā datēme sihutu wamhā, aibā ūtob'a hā ma tō ūtēme dasiwi saprōni ni, Zezusihī u. Tinhib'rata na te te upi da, te te to pese da, te tāma 'ru za'ra, siwi ūsaprōni'wa norī hā. ²³ Tawamhā Zezusi hā ma ūtob'a hā pa'ā, danhiti te se sima saprōni da. Tawamhā ūzadaipro na ma sada sisiptōmo di'i, te te āma tob'u're da, aibā hā. Taha pari, ma duré tinhib'rada hā āma tihi. Taha parimhā, te sadanha, āne:

— E zahadu marī hā 'madā'ā ū di. E ma tō marī hā ū'madā'.

²⁴ Tawamhā aibā te te rob'madā'ā wamhā, Zezusihī ma, te asa tinhā, āne:

— Zahadu te rob'madā'ā pese ū di. Aibā norī hā te ai'aba're, wede ne ūhāibā za'ra hā. — Āne ma asa tāma waihu'u, te te rob'madā'ā pese waihu'u ū wa.

²⁵ Taha wa, tinhib'rada hā ma tō duré āma tino, ūtomhā āma, Zezusi hā. Tawamhā ma tō tito pese oto, aibā hā. Te rob'madā'ā wē di oto. ²⁶ Tawamhā

Zezusi hā te aibâ ma rob'ru, tinhorōwa u morī waré da oto, apâ morī tō da, 'ri wa'ōtō u hā.

*Zezusi hā Danho'reptui'wa na, Pedru hā asa te te tāma īwaihu'uzé wasu'u
Mateusi 16.13-20; Rucasi 9.18-31*

²⁷ Taha pari, Zezusi norī hā te oto 're nomro, 'ri wa'ōtō mono bâ. Apito Piripihi te, Sézareza na 'ri nho'ōmo nhisi niwî, 'ri wa'ōno hā. Tawamhâ bâdâdi na si'aba'rê sina, te tāma nharî za'ra, Zezusi hā:

— E niha ma tō da te dasima 're īwasu'u za'ra. E 'wa hā, wa hā.

²⁸ Tawamhâ asa ma tāma waihu'u za'ra:

— Aiwasu'u hā, ahâ di. A hā, u, Zuwā Batita, apâ aihâiwa'udu. A hā, u, Eriasi apâ we īaimorî. A hā, u, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hâiba amo, duréi pese atâ'â nherê, apâ aihâiwa'udu.

²⁹ Tawamhâ Zezusi te duré sina sadanhârî za'ra:

— A norî wa'wa hā bêté, e niha ma tō asima 're īwasu'u za'ra wa'aba mo. Tawamhâ Pedruhu si, ma asa tāma waihu'u na wa'râ:

— A hā Cristu, 'Re īhâimana u'âsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da.

³⁰ Tawamhâ Zezusi te sina sadawa uwati za'ra, Danho'reptui'wa na, te te a'â dama wasu'u za'ra tō da.

Zezusi hā, za īdâ'âzém na, duré za apâ īhâiwa'utuzém na īsiwasu'uzém na rowasu'u

Mateusi 16.21-28; Rucasi 9.22-27

³¹⁻³² Tawamhâ ãne te Zezusi hā tāma siwasu'u za'ra, tisiré 're īnomro mono norî ma:

— Ti'ai ãma dasiré īpodo hā, 'Re īhâimana u'âsi mono te te īma īpisutuzéb zarina, wa za robzépata za'ëtë. Wama roti'wa norî hā te za siwi īwë'ō za'ra, īhi norî hā. Sasedotî ipire norî zama, duré dama rowahutu'wa norî zama, te za siwi īwë'ō za'ra. Tawapsi te za dasiwi īwîrî ni. Tawamhâ bâdâ maparane īâma si'utôrî ò ré, wa za hâiwa'udu apâ. — Æne sô'awi ma tô Zezusi hā tāma siwasu'u za'ra, tāma īrob'rasutuzém na hâ te te ãma waihu'u sirômo za'ra da. Tawamhâ Pedru hâ ãne tāma īsiwasu'u za'ra zé hâ te te tiwi sawi da, te sima saprô Zezusi hâ, tisiré norî nhiti. ³³ Tawamhâ te te sina wapari wamhâ, tisiré 're īnomro mono norî u, ma aipi'ra. Tawamhâ Pedruhu ma, te ãne tinhâ:

— Satanasi, mo oto aimorî, īnhiti. 'Re īhâimana u'âsi mono nhimirosa'rata zarina rosa'rata ò di, a hâ. Danhimirosa'rata zarina si, te ī'âma īrosa'ra, a hâ.

³⁴ Taha pari, Zezusi te duré sima dazô hâ, uburé ītëme dasi'râ'ōtō mono da. Tisiré 're īnomro mono norî zô zama, te duré tihârâ za'ra sima. Tawamhâ ãne ma si'âma dama rowaihu'u:

— Ni'wam norî hâ īsiré 're nomro u'âsi mono da, te te sima 're īwë'za'ra mono wamhâ, tihâimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono ò di za. Tiza'ozéb ré, īzarina 're īnomro mono ne, da te dasiwi uprosi da nherê, te za īsiré 're nomro. ³⁵ Ni'wam norî hâ si'uihâ na tihâimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhâ, rowë īsi'utôrî ò hâ te te sima 're uwaimrami za'ra mono ò di za. Ni'wam norî hâ īzarina 're nomro mono da, duré īzadawa wasu'u'wa 're nomro mono wa, 're sihâiba zawi za'ra mono ò wapsi, te za te te sima 're uwaimrami za'ra, rowë hâ. ³⁶⁻³⁷ Äté ni'wa hâ te za tinhistro hâ te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahâ uptabi da. Tawamhâ te za oto dârâ. Ti'ab ré sibrob ahâ nherê, e tâma 're rowë mono di za, rowë īsi'utôrî ò hâ te te sima 're uwaimrami mono ò wamhâ. Mare di. Tâma 're rowë mono ò di za. Ti'ai ãma simarî ahâ uptabi nherê, tâma waihu'u ò di za, marî na īsiwa'âbâzéb da hâ, rowë ãma 're īhâimana mono zéb da hâ. — Æne Zezusi ma tô dama waihu'u siro, da te waihu'u za'ra da. ³⁸ Ma tô duré dama rowaihu'u ãne:

— Āhāna da'ahā na 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā ma tō rēme za'ra ni. Dawaséte na si te oto 're danomro, ā nimosi dapoto té mono hā. Tawamhā ni'wam norī hā īzazei'wa na, duré īmreme wapari pese 'wa na, āté dama 're siwasu'u za'ra mono ō di za, 're siséb za'ra mono ū'umnhasite. Āté te za dawi 're si'udâ za'ra, īzazei'ō'wa ne. Ti'ai āma dasiré īpodo hā nimahā na si, wa za wei mo apâ. īmama te hā, rowa'a za'ētē ré, wa za wei mo, hāiwa āma tāma īromhuri'wa norī siré. Tawamhā apâ we īmorī wapsi, ī'udâ'wa norī hā īzazei'wa na te waihu'u za'ra ō di za. — Āne ma tō dama rowasu'u, Zezusi hā.

9

¹ Tawamhā Zezusi hā ma duré dama waihu'u, āne:

— Tō sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aihīni ū' nherē, ai'matâ'ā aba ū' ré, te za tiwaihu'u pese na 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'u'wē mono zé hā āma ī'madâ'ā za'ra wa'wa. — Āne ma Zezusi hā dama waihu'u siro, da te dasina waihu'u za'ra da.

Zeusihī hāiba īsisaprīzé wasu'u

Mateusi 17.1-13; Rucasi 9.28-36

² Tawamhā bâdâ 6 na āma si'utōrī pari, ma tō Zezusi hā Pedru norī si te te simro, Ti'adu norī me, Zuwāhā zama. Ētē 'rāihā u ma tō ai'aba'rē. Tame ma tō Zezusi hā tihāiba na saprī, Pedru norī ntho'a. ³ Ī'uzā hā ma tō tihāirā uptabi. Rowa'a za'ētē ne, ma ai'ubuzi, rā uptabi na. Da'uzā hā da te 're hā upsōi pese za'ra mono nherē, hāirā prā ti, Zezusihi uza ma hā. ⁴ Tawamhā dahi'rata norī hā ma tō 'madâ'ā za'ra, Eriasi norī hā Mozésihi me. Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra. ⁵⁻⁶ Tawamhā Pedru te Zezusihi ma tinhā, āne:

— Rowahutu'wa, āme wama rowē za'ra di. Si'ubdatō, wa za aima 'ri za'ra wa'aba ni aihāiba bâ wa'aba, ate da hā, duré Mozésihi te da hā, duré Eriashihi te da hā. — Āne ma Pedru hā tāma waihu'u, a'ā te te rosa'rata āna. Te te 'madâ'ā za'ra wa, ma tāma tipahi za'ra, Pedru norī hā. ⁷ Tawamhā hāiwa nhirōtō'a za'ēne hā ma ubu za'ra, Zezusi norī hā. Taha wa, hāiwa nhirōtō'a hawi, ma we tāma nharī za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, Pedru norī ma:

— Āhā ī'ra, te 're īsawi pese mono. Ma'āpē īsimiroti hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono za.

⁸ Taha wamhā, taré te titōmo na sô rowaimrami za'ra. Zezusihi si te āma siwi 'madâ, siwaprosi īsam na.

⁹ Tawamhā ētē 'rāihā hawi, ma oto si'ra za'ra, Zezusi norī hā. Si'aba'rē sina, te Zezusi hā tāma nharī za'ra, āne:

— Ētē 'rāihā āma ī'madâ'ā za'ra wa'aba zém na hā, dama rowasu'u za'ra wa'aba ō di za a'ā. Wa hā ti'ai āma dasiré īpodo hā ab're hawi īhāiwa'utu parip si, te za dama 're īrowasu'u za'ra wa'aba mo.

¹⁰ Tawamhā īmreme ma tō wapari za'ra, Pedru norī hā. Taha wa, te 'rāwi sima rowasu'u za'ra, āne:

— E niha īswisu'u'uzé hā ab're hawi, za te te īhāiwa'utu na. Wa norī hā wama waihu'u za'ra ō di. — Āne te 'rāwi sima rowasu'u za'ra. ¹¹ Tawamhā te oto siwi sadanha, Zezusi hā:

— E marī wa, te rowahutu'wa norī hā te te dama 're rowasu'u za'ra bété, Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu wana, Eriasi za we īmorī na hā.

¹²⁻¹³ Tawamhā Zezusi ma tō asa tāma waihu'u za'ra:

— Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō ī'uwaibaba āma rob'ui'éré ībaihā na, Eriasi za we apâ īmorizém na te te ropese da. Tane nherē, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Eriasi hā ma tō wei morī pa. Da te

dasima ūwē za'ra zéb zarina, ma tō tāma rob'manharī wasétē za'ra ni, ūwana da te duré āma ūrob'ui'érézéb zarina. 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā ma tō ūama rob'ui'éré sirōmo za'ra, ti'ai āma dasiré ūpoto āma hā, sa'ētē na za te ūrobzépatazém na hā, duré za da te dasiwi ūwē'ōzém na hā. E marī wa, ma tō āne ūama rob'ui'éré sirōmo za'ra. — Āne te Zesusi hā sina sadanhari za'ra.

A'i'repudu ūpesezé wasu'u

Mateusi 17.14-20; Rucasi 9.37-43

¹⁴ Tawamhā Zezusi norī hā te oto apā ai'aba'rē, tisiré norī u. ūwana za'ra ma tō da'ahā na tasi'rā'ōtō ni. Tame 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimiroti ui'éré na rowahutu'wa norī hā te nasi ūsadawa wa'rāmi tāma nharī za'ra, Zezusihī siré 're ūnomro mono norī ma, ūsimirowasu'u na te te saze za'ra ū wa. ¹⁵ Zezusihī hā da te 'madā'ā za'ra wamhā, uburé ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, ma tō ūtēme dasisa're, da te sawi za'ra da. ¹⁶ Tawamhā Zezusi te dama tinhā:

— E marī na, te asima ūrowasu'u za'ra wa'wa.

¹⁷ Tawamhā aibā hā dawa'wa hawi te 'mahā:

— Rowahutu'wa, ūra wa we atēme saprō, ūma pawaptob da. Wa'uburé te te 're upi mono wa, mreme ū u'âsi te 're sāmra. ¹⁸ Wa'uburé hā te te 're wabzuri, ti'ai u. Tawamhā ūsadaipro hā te tiwi 're pusi. Te duré 're 'wahāihāsi. Te duré 're sitete. Te duré 're sib'uwa. Wa tō aré waptērē za'ra, asiré 're ūnomro mono norī hā wa'uburé te te siwi me da, tāma. Tane nherē, tāma waihu'u za'ra ū di, ūra ma, te te siwi ūme da hā. — Āne te aibā hā ūrowasu'u, Zezusihī ma.

¹⁹ Tawamhā aibā mreme te te wapari wamhā, ma tō tisiré 're ūnomro mono norī ma tinhā:

— E niha bété ai'rata 're ūhamra u'âsi aba mono nherē, asina 're ūumnhasi za'ra wa'aba mono ū di bété, te 're ūaipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. E ūpē'ēzé u'âsi, wa za ai'rata 're ūmorī 'wa, 're ūumnhasi za'ra wa'aba mono ū wa. Ma'āpē, ai'repudu hā we ūtēme saprōni aba.

²⁰ Tawamhā ma tō ūtēme siwi saprō, ai'repudu hā. ūtēme te te siwi āwisi wi, te wa'uburé hā Zezusi hā 'madā'. Taha wa, te sisau'u ai'repudu hā wasutu. Sa'ētē te 're sipizari, ti'ai wa. Ma duré sadaiproj waze.

²¹ Tawamhā Zezusi hā te ūmama hā āma sadanha:

— E niha ma tō āma tiwahu, ai'ra hā ūré 're hāimana mono ré hā.

— ūra hā sapore ré, ma tō 're siwamnarī. ²² Unhama u te te 're wabzuri wa'uburé hā, unhama na te te wīři da. Āi ba zama te te 're wabzuri, ā na te te wīři da. Tō sena aiwaihu'u pese wamhā, wapawapto na. Ma'āpē, wa'āma aipē'ēzé na.

²³ Tawamhā āne te Zezusi hā tāma tinhā:

— E niha te āne ūma ūha, tō sena ūwaihu'u pese wamhā, te aipawapto wa'aba da hā, ai'ra āma. ūwaihu'u pese na, da te 're ūumnhasi za'ra mono wamhā, uburé dama waihu'u pese di za, marī na da te 're ūdapawaptob za'ra mono zéb da hā. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u.

²⁴ Tawamhā awa'awi te aibā hā Zezusihī ma tinhā:

— Asimipawaptobzém na, wa tō ai'umnhasi. Ma'āpē, 're ūpawaptob u'âsi mono, asimipawaptobzém na te 're asazei pese mono da oto. Taha da, wa aimā ūsiwasu'u.

²⁵ Tawamhā Zezusi hā ūtēme ūdasi'rā'ōtō norī hā da'ahā na te te da'ab'madā'ā wamhā, ma tō wa'uburé ma rob'ru, āne:

— Wa'uburé, ai'repudu 're upi u'âsi mono wa, te mreme'õ u'âsi 're hâimana. Te duré po'reptõ u'âsi 're sâmra. Aiwatobro, ai'reputu hawi. Niwa apâ asébre tõ, ai'reputu u.

²⁶ Tawamhã wa'uburé, ma tizadari. Sisa'u te duré wasutu, ai'repudu hã. Tawamhã ïhawi ma tô watobro. Ai'repudu hã rési ãna te oto nomro, dâ'â newa. Taha wa, te dasima rowasu'u za'ra ni, ai'repudu hã idâ'â na. ²⁷ Tane nherë, ma tô Zezusi hã ai'repudu hã pa'â. Ma tô hâwi wahutu, para na sab da.

²⁸ Taha pari, ma asisi 'ri para u, Zezusi norñ hã. Tame hâiba pisutu ma tô si'âma sadanhariñ za'ra, ïsiré 're ïnomro mono norñ hã:

— E niha bâ bété wa norñ hã, wa'uburé ma, wa te rob'ru za'ra nherë, wa te wasiwi ïmei waihu'u õ, tâma.

²⁹ Tawamhã asa ma Zezusi hã ãne tâma waihu'u za'ra:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, te za a'â 're damreme zusi âma. Taha parip si, dama waihu'u pese di za, wa'uburé hã dama 're ïwairébé mono zéb da hã.

— ãne ma tâma waihu'u za'ra.

Zezusi hã za idâ'âzém na duré za apâ ïhâiwa'utuzém na ïsiwasu'uzém na rowasu'u

Mateusi 17.22-23; Rucasi 9.43-45

³⁰⁻³¹ Tawamhã Zezusi norñ hã ta hawi te oto ai'aba'rê. Darireza na dandihipti'a nho'omo nhisi wa'wai baba, ma ro'rahâri za'ra. Zezusi hã ma tô sima wé, ïhâimanazém na a'â da te sa'rese za'ra tõ da, tisiré 're ïnomro mono norñ ma, a'â hâiba pisutu tâma siwasu'u za'ra da. Tawamhã ma tô tâma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã dasiré ïpodo hã te za dasima ïhâiba nhomri ni. Te za duré dasiwi ïwîrî ni. Da te dasiwi ïwîrî wamhã, bâdâ maparane ïâma si'utõrî õ ré, wa za apâ hâiwa'udu ab're hawi, idâ'â uptabi nherë. — ãne te tâma siwasu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono norñ ma.

³² Tawamhã te te siwi sadaihu'u za'ra õ di, tâma ïsiwasu'u za'ra zém na hã. Tane nherë, tâma pahi za'ra wa, te te siwi âma sadanhariñ õ di oto. Ari'iwi te oto asimro.

Danhipi u dama ïpire na, Zezusi te te ïrowasu'uzém na rowasu'u

Mateusi 18.1-5; Rucasi 9.46-48

³³ Tawamhã Capana'u na 'ri nhisi u, ma tô oto aihutu, Zezusi norñ hã. Tame 'ri para u sisisi wamhã, te Zezusi hã sadanhariñ za'ra, tisiré 're ïnomro mono norñ hã, ãne:

— Bâdâdi na we wasi'aba'rêi ré hã e marñ na, te we asima ïrowasu'u za'ra wa'aba mo.

³⁴ Tazahâ te ari'iwi tihâimana za'ra oto, bâdâdi na si'aba'rê sina, sipibu za'ra wa aré, râwi sima l'maipire zô.

³⁵ Zezusi hã ma tô nhamra oto. Tisiré 're ïnomro mono norñ zô, te tihârâ za'ra, sitême. ãne te tâma nharî za'ra:

— Ni'wam norñ hã dama pire da, râwi te te si'âma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, dama ïwapu ne, te za dama 're si'ai'uté za'ra.

³⁶⁻³⁷ Taha pari, ma ai'uté hã pa'â, tisiré 're ïnomro mono norñ wa'wa, te te sârî da, tipa. Tawamhã tipa te te sârî sina, ma ãne tâma waihu'u za'ra:

— Ni'wam norñ hã te te 're ïzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zô 're tob'uzu za'ra mono wamhã, ta norñ u'âbâ te duré ïzô 're tob'uzu za'ra. Tawamhã, eïzô si 're tob'uzu za'ra. Mare di. We ïzatõrî'wa zô zama te sô 're tob'uzu za'ra.

— ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, te te waihu'u za'ra da.

*Zezusi norī wē 'wa norī wasu'u na rowasu'u
Rucasi 9.49-50*

³⁸ Tawamhā Zuwā hā te Zezusihī ma siwasu'u:

— Rowahutu'wa, aibā wa tō 'madâ'ā za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're ūrob'rui mono hā, dama 're wairébē mono da. Tawamhā ma tō dama 're wairébē. Ō hā wasiré 're morī ō di. Taha wa, wa tō tiwi sawi za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're arob'rū tō mono da, wasiré 're morī ō wa. — Āne te Zezusihī ma siwasu'u, Zuwā hā.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhā Zezusi hā ma tō asa tāma waihu'u za'ra, Zuwā norī ma:

— Tiwi sawi za'ra wa'aba ō di za, te te 're ūda'apawapto mono zé hā. Āté ni'wam norī hā ūwaihu'u pese zarina, te za ūwē hā te te dama 're 'manharī za'ra, dama ū'manharī waihu'u ō hā. E taha pari, te za ta norī hā awa'awi na ūnhisi wasétē za'ra. Mare di. Te te 're ūnhisi wasétē za'ra mono ō di za. E marī wa. Ni'wam norī hā wazada 're hāimana za'ra mono ō wamhā, ta norī hā wahāiba niwī te za 're hāimana za'ra. Taha wa, aibā hā wahāiba niwī 're hāimana mono nherē, tiwi sawi za'ra wa'aba ō di za, te te 're ūda'apawapto mono zé hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra. ⁴¹ Tawamhā ma tō duré tāma nharī za'ra:

— Ma'āpē, ūwapari pese za'ra wa'aba asina. A norī wa'wa hā ūzazei'wa 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, â hā ni'wam norī hā te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono wamhā, 'Re ūhāimana u'āsi mono, za te te tāma 're ūawa'ābā mono zé hā tiwi 're simani za'ra mono ō di za. Te za te te sina 're uwaimrami za'ra. — Āne ma tō tāma siwaihu'u za'ra Zezusi hā, tisiré 're ūnomro mono norī ma.

*Dawasétē na romnhimnhasi wasu'u
Mateusi 18.6-9; Rucasi 17.1-2*

⁴² Tawamhā Zezusi hā roti na ma duré tāma āma uzusi za'ra:

— Āté â norī hā, ai'uté dama ūwapi ne, te za 're nomro, ūzazei'wa norī hā. Tawamhā āté ni'wa simiroti zarina, te za ūmairē. Tawamhā tāma ūroti wasétē'wai ma hā, tāma rowē ō uptabi di za, 'Re ūhāimana u'āsi mono, za te te azāri wa. Ūbutu na ūtē tōmo wawē, da te āma wasisi pari, âi ba da te mei 'wa'āhā, uihā na dâ'ā da, tāma rowē ō di aré. Tane nherē, ūsimiroti wasétēzéb zarina, ūzazei'wa te te ūrēme wamhā, tāma rowē ō uptabi di za, roti wasétē'wai ma hā. ⁴³ Taha wa, wa za āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Asib'rata na aiwasédé hā 're waibui wa'aba mono wamhā, asib'rada asifi 're ūsihāri za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro wē wa'aba mo. Asib'rada misire ré si rowē uptabi u, 're asisisi aba mono wamhā, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za, hāiwa āma hā. Asib'rata zahuré ré, ropipa u 're asisisi aba mono wamhā, unhamu u'āsi u, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁴⁻⁴⁵ Duré nimomo 're aiwairébē aba mono wa, aiwasédé hā 're waibui wa'aba mono wamhā, aipara asifi 're ūsihāri za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro waré wa'aba mo. Aipara misire ré si, rowē uptabi u 're asisisi aba mono wamhā, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za, hāiwa āma hā. Aipara zahuré ré ropipa u, 're asisisi aba mono wamhā, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁶⁻⁴⁷ Duré marī hā atōmo na 're 'madâ'ā za'ra wa'aba mono wa, aiwasédé hā 're waibui wa'aba mono wamhā, tawamhā ato asifi 're ūsani za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro waré wa'aba mo. Atōmo misire ré si, 'Re ūhāimana u'āsi mono u, 're asisisi aba mono wamhā, Asib'apito wa'aba u, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za. Atōmo zahuré ré ropipa u, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te 're asāmra aba mono wamhā, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁸ Ropipa āma ubu hā te te

're ūdahāiba uprosi za'ra mono hā, si'utōrī ū di. Duré uzā hā si'utōrī waihu'u ū di. Ōne u'â te 're hāimana u'âsi. — Āne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī ma.

49 Tawamhā ãne ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Marī na da te 're ūrobzépata za'ra mono zém na, te za te te 're da'apibu, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā, tō sena ūzazei'wa 're danomro mono zō. **50** Wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, ãne. Sa na hā dasa hā ãma se ti, dasai warīrīzéb da hā. Tane nherē, oto 're se si'utōrī mono wamhā, niha da te 'manharī waihu'u ū di, apā se da, dasa da te ãma 're ūwarīrī za'ra mono da hā. Sa na, wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, ãne. Ni'wam norī ūhāimanazéb zarina, te za dasi'u syry na sa na 're dasaihuri, dasisawi te. Tane asisawi te, te za rowē na asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mo. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra Zezusi hā, tisiré 're ūnomro mono norī ma.

10

Dasiwi 're ūdasiwanhizari za'ra mono zém na rowasu'u

Mateusi 5.31-32; 19.1-12; Rucasi 16.18

1 Tawamhā Zezusi hā Capana'u hawi te oto mo, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, morī da. Tawamhā Zodā pa zara u, ma tō saprī. Te te saprī wamhā, da'ahā uptabi na ma tō duré ūtēme dasito. Taha wa, te duré dama rowahutu, te te dama 're ūrowahutu u'âsi mono zém na, Zezusi hā. **2** Tawamhā ni'wam norī hā parisezu norī hā, timreme na te te tāma ãma upa za'ra wa, te te siwi mreme wē'õ da, ma ãne siwi sadawa pibu:

— Aibā norī hā timro me sima 're siwanhizari za'ra mono wamhā, e wahī'rata norī nhimiroti zarina, te za timro hā time, aibā hā. — Āne te siwi sadanha.

3 Tawamhā asa ma Zezusi hā sada'âbâ za'ra:

— E niha ma tō Mozési hā bété dama waihu'u aré, damro me dasiwi 're ūdasiwanhizari za'ra mono zém na hā.

4 Tawamhā asa ma duré ãma sada'âbâ za'ra:

— Mozési hā ãne ma tō dama roti: Aibā norī hā timro me, siwi 're siwanhizari za'ra mono ū ré, te za rob'u'éré hā timro ma te te 're sōmri za'ra pi'õi ma, da te ãma 're waihu'u za'ra mono da, te te ūmezém na hā. Taha parip si, te za oto pi'õi ma, te te 're rob'ru za'ra.

5 Tawamhā Zezusi te duré asa tāma nharī za'ra:

— Ta hā Mozési hā aipē'ē tete za'ra wa'aba wa, ma tō ãne na te te aima 're roti za'ra wa'wa. **6** Ropoto na'rata hawimhā, ãnei ū di. Ropoto na'rata hawimhā, ma tō 'Re ūhāimana u'âsi mono hā aibā hā poto, a'uwe' na. Pi'õ zama ma tō duré poto. **7** Taha wa, aibā hā 're mro za'ra mono wamhā, te za timama norī hā te te 're rēme za'ra, timro me si, siré 're simasisi zahuré mono da oto. **8** Sina hāiba sitob zahuré wamhā, maparane ūhāiba nherē, misi ūhāiba ne, te za siré 're hāimana u'âsi zahuré oto. **9** Taha wa, 'Re ūhāimana u'âsi mono, dasi'ãma te te 're da'ahāiba to mono nherē, ni'wa hā da'ãma 're siwanhizari mono ū di za. Mare di. — Āne ma tō Zezusi hā parisezu norī ma waihu'u za'ra.

10 Taha pari, 'ri tēme sihutu wamhā, ūsiré 're ūnomro mono norī hā ma tō ãma siwi sadanha. **11** Tawamhā Zezusi asa ma tō tāma waihu'u za'ra:

— Ni'wa hā aibā hā timro te mei wamhā, pi'õ aimawi na mro wamhā, te za tiwasédé hā 'manha, aibā hā. **12** Duré ni'wa hā pi'õ hā, timro te mei wamhā, aibā aimawi na mro wamhā, te za duré tiwasédé hā 'manha, pi'õ hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

*Zezusi hā, ai'uté te te ī'azawizém na rowasu'u
Mateusi 19.13-15; Rucasi 18.15-17*

¹³ Taha pari, ma tō da'ra hā āwisi za'ra ni Zezusihu u, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, āma mreme za'ra da, te te 're apawaptob u'āsi mono da, īwē na. Tane nherē, īsiré 're īnomro mono norī hā ma tō dawē'ō za'ra, da'ra hā da te ītēme 'wasari tō da, Zezusihu u. ¹⁴ Āne te te īdawē'ō za'ra zém na hā, te te wapari ze za'ra ō di, Zezusihu hā. Taha wa, te āne tāma nharī za'ra:

— Tō'ā. Dawi rosawi za'ra wa'aba tō. A'ā we ītēme da te simroi mono, ai'uté norī hā. Ā norī hā ai'uté norī hā īne haré simizazei pese na 're īhāimana za'ra mono ne, tane nī'wam norī hā 're hāimana za'ra mono wapsi, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā āma 're sib'a'uwē za'ra. ¹⁵ Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norī hā ai'uté dama īwapu ne, 're hāimana za'ra mono ū wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb u, 're sisisi mono ū di za. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusihu hā.

¹⁶ Tawamhā awa'awi ma tō nasi ai'uté hā dawi azaza tipa. Duré tinhib'rata na te te nasi upi za'ra sina, 'Re īhāimana u'āsi mono wi, ma tō āma arowaptē, īwē hā te te tāma 're anhomri mono da.

*Aibā īsibro pese na rowasu'u
Mateusi 19.16-30; Rucasi 18.18-30*

¹⁷ Zezusi norī hā sina pahā za'ra ū ré, te aibā hā īsarina tiwara za'ra. Āma wisi za'ra wamhā, Zezusihu papara ma aime hi'rātitō. Tawamhā āne te sina sadanha:

— Rowahutu'wa, aiwē di a hā. E marī īwē hā wa za 'manha, 're īdanomro u'āsi mono zé hā te īsina ī'uwaimrami da hā.

¹⁸ Tawamhā asa te Zezusihu hā tāma tinhā:

— E niha te ī'āma aiwa, īwē na. 'Re īhāimana u'āsi mono si īwē uptabi hā, ūhō si. Ni'wa hā īsine hā mare di. ¹⁹ A hā aima waihu'u pese di, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā. Āne dama īsimiroti hā: "Re danhimroi wa'aba mono ū di za. Duré aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ū di za. Duré danhibrom na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ū di za. Duré dahāiba wasu'u na dama 're asadawa nhipeze za'ra wa'aba mono ū di za. Duré dama 're asadawa nhipeze za'ra wa'aba mono ū di za. Duré aimama hā te za 're īwazé pese mo, ana zama." Āne 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā.

²⁰ Tawamhā asa te Zezusihu ma siwasu'u:

— Rowahutu'wa, īprēdu wi, wa tō te 're 'madâ'ā pese, īsimiroti hā.

²¹ Tawamhā Zezusihu hā te aibā 'madâ', sawi sina. Āne te tāma tinhā:

— Zahadu te misi aiwi sô rowaptâ, tāma āma ī'uwaimrami ū hā. Mo oto aimorī apâ, asibro hā uburé dama wede mono da, īwa'ābâ zô, īsibrob'ō norī ma, sōmri mono da. Āne wamhā, duré asibro pese di za, hāiwa āma. Taha parip si, te za we apâ aimo ītēme, īsiré 're aimorī da oto. — Āne ma tō aibā ma waihu'u, Zezusihu hā.

²² Aibā hā āne hā te te wapari wamhā, ma tō tiwi tirobzei ū. E marī wa. Sibrob ahā uptabi wa. Taha wa, te oto mo apâ, robzei āna. ²³ Tawamhā aibā za'u, te Zezusihu hā 'madâ'ā za'ra, tisiré 're īnomro mono norī hā. Taha wa, ma tō āne tāma waihu'u za'ra:

— īsibro pese norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb u 're īsisisi mono da hā, pire di. Tāma pire uptabi za'ra di za.

²⁴ Tawamhā te āma rosa'rata za'ra, te te tāma īwaihu'u za'ra zém na hā. Āne ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Ÿsiwadi norī, e niha te za 'Re īhāimana u'âsi mono ãma, 're sib'apito za'ra, itēme 're Ÿsisisi mono zéb da hā. Tāma pire uptabi za'ra di. ²⁵ E niha te za awaru ba'ōmore hā Ÿsi'uwazi para'ōtō zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, Ÿsibro pese norī hā si'uihā na 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re īhāimana u'âsi mono, da'âma 're Ÿsib'a'uwe mono zéb u hā. — Äne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

²⁶ Äne Ÿmreme hā te te wapari za'ra wamhā, ma tō âma titob'uzu za'ra. Tawamhā te âma sisadanharī za'ra, äne:

— Ÿsibro pese norī ma, waihu'u za'ra õ wamhā, e 'wam norī hā te za bétē danho'reptuzé hā te te sina 're uwaimrami za'ra, dadâ'â ãna 're Ÿdanomro u'âsi mono zé hā. Äté ni'wai õ di.

²⁷ Tawamhā Zezusi hā te 'madâ'â za'ra. Äne ma tō tāma waihu'u za'ra:

— Dasi'uihā na danho'reptuzé hā, da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re īhāimana u'âsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. Taha ma si, uburé marī hā 'manharī waihu'u pese uptabi di. — Äne ma tō tāma waihu'u za'ra.

²⁸ Tawamhā Pedru hā te asa tāma siwasu'u:

— Wa norī hā uburé wa tō wanhibro hā wasipara rême za'ra ni, asiré 're wanomro mono da oto.

²⁹ Tawamhā Zezusi hā äne ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Tane tō. Ÿwapari pese za'ra wa'aba. Äté ni'wa hā te te 're Ÿzawi pese mono zéb zarīna, te za tinhorōwa hā a'â tirē, te te dama 're Ÿzadawa wasu'u mono da. Äté tisisānawā norī, duré tihidiba norī te za a'â rême za'ra. Äté tina, timama, duré ti'ra norī hā te za a'â rême za'ra. Äté tinhipti'a zama, te za a'â tirē. ³⁰ Äne wamhā, ti'ai âma 're morī ré, te za marī ïwē uptabi hā ahâ na tāma 're hāimana za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono nhib'ratamhā, Ÿsôrōwa za'ra hā, Ÿsisānawā norī hā, ihidiba norī hā, ï'ra norī hā, duré Ÿsipti'a hā. Marī ïwē hā tāma 're īhāimana za'ra mono zu, te za duré rowasédé hā tāma 're hāimana za'ra, taré da te 're ï'ruiwapari za'ra mono zéb zarina. Niwapsi te za duré tāma pisutu, dâ'â ãna 're morī u'âsi da, rowē uptabi âma, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. ³¹ Ni'wam norī hā ahâ uptabi na pire na ti'ab ré dama 're hāimana za'ra mono nherē, te za 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te tāma 're apisutu, wapu na 're hāimana za'ra mono da oto, za da'âma 're Ÿsib'a'uwe mono zéb âma hā. Duré ni'wam norī hā ahâ uptabi na ti'ab ré wapu na dama 're hāimana za'ra mono nherē, te za te te tāma 're apisutu, pire na oto 're hāimana za'ra mono da. — Äne ma tō romhâ ré tāma waihu'u sirōmo za'ra, tisiré 're Ÿnomro mono norī ma.

*Zezusi hā za tidâ'âzém na, duré za tihâiwa'utuzém na zama Ÿsiwasu'u zahu zé
Mateusi 20.17-19; Rucasi 18.31-34*

³² Tawamhā Zezusi norī hā ma oto sai'uri za'ra, bâdâdi na sô'a na, Zeruzarē u. Zezusi hā tisiré 're Ÿnomro mono norī nhowa, ma tō mo. Sina hâtâ'â âna, morī wa, te âma rosa'rata za'ra. Taha wa, ma tō Ÿsiré 're Ÿnomro mono norī me Ÿsi'aba'rê norī hā sina tipahi za'ra. Tawamhā danhiti te sima satôrī za'ra, tisiré 're Ÿnomro mono norī hā, te te tāma rowasu'u sirōmo za'ra da, za tāma ūromhâimanazém na. ³³⁻³⁴ Tawamhā äne te tāma rowasu'u za'ra:

— Ÿwapari pese za'ra wa'aba. Âhâna Zeruzarē u, wa ai'aba'rê ni. Tame wa hā ti'ai âma dasiré Ÿpodo hā te za dasima Ÿhâiba nhomri ni, sasedoti Ÿpire norī ma, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'u'eré na dama rowahutu'wa norī ma zama. Ta norī hā Ÿwasédé te te Ÿâma Ÿsa'ra za'ra zéb zarina, te za dama Ÿru za'ra, da te Ÿwîrî da, dasiwi. Tawamhā zudezu'õ norī

ma, te za siwi ĩhâiba nho. Ta norî hã te za ĩ'ama tiwa'ë za'ra, zudezu'õ norî hã. Tizadaipro na te za duré nasi siwi ĩupto. Te za duré te te siwi 're ĩpré'ë. Tawamhã te za oto siwi ĩwî. Tane nherë, bâdâ maparane ĩ'ama si'utôrî õ ré, wa za apâ hâiwa'udu. — Äne ma tô tâma siwasu'u sirômo za'ra, Zezusi hã.

*Ti'adu norî hã Zuwâhã me, te te sina ĩrowaptêrë zahuré zé wasu'u
Mateusi 20.20-28*

35 Taha pari, Ti'adu hã Zuwâhã me, Zebedehe 'ra zahuré hã, ma tô Zezusihi u sina rotété zahuré, te te tâma nharî zahuré da, äne:

— Rowahutu'wa, wa za aiwi rowaptêrë ni. Ma'äpë, äma wama uwaimrami, wa te wasima ĩwë hã.

36 Tawamhã Zezusi ma äma sada'âbâ zahuré:

— E niha ma tô asima ĩwë wa'wa, te aima äma ĩ'uwaimrami aba da hã, asima ĩwë wa'aba zé hã. — Äne te sadanhari zahuré.

37 Tawamhã asa te duré tâma nharî zahuré, Zezusihi ma:

— Niwamhã danhib'apito simasisizém na te za 're asâmra mo, dama aipire uptabi na 're aihâimana mono da. Ähã wa, ma'äpë wapisutu, asimire niwî 're wa'manhamra mono da, duré asimi'e niwîb zama, asine dama wapire na 're wahâimana mono da.

38 Tawamhã te duré asa tâma nharî zahuré:

— Rosa'rata äna te äne asina ĩzadanhari 'wa. Wa hã wa za robzépata za'êtë, dawi ĩsisawi äna. E tawamhã sada asiptete aba di za, za te ĩrobzépata za'êtë ne, ĩrobzépata aba da hã.

39 Tawamhã asa te duré Zezusihi ma siwaihu'u zahuré:

— Îhe. Sada wanhiptete di za, asine wa te ĩrobzépata da hã.

Tawamhã Zezusi ma duré asa tâma waihu'u zahuré:

— Te za tô ĩsine ĩrobzépata za'êtë 'wa. **40** Tane nherë, ĩsi'uihâ na te aipisutu waihu'u aba õ di, dama aipire wa'aba na 're aihâimana aba mono zéb da hã ĩnhimire niwî, duré ĩnhimi'e niwî. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te za te te dama 're apisutu, te te sima 're ĩda'awë mono zéb uwaibaba, dama pire na ĩ'rata 're dahâimana u'âsi za'ra mono da. — Äne ma tô tâma waihu'u zahuré, Ti'adu norî ma.

41 Tawamhã Zezusihi siré 're ĩnomro mono norî hã 10 na ĩhâiba za'ra hã, Ti'adu norî mreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tinhiti'ru za'ra.

42 Taha wa, Zezusi te sô tihârâ za'ra, 'räwi ĩtëme si'râ'ötô da. Tawamhã äne ma tô tâma waihu'u za'ra:

— Ti'ai äma danhib'apito na da te 're ĩwamri za'ra mono norî hã te pire uptabi na dama 're hâimana za'ra. Sa'êtë te duré te te 're dawada'uri za'ra, ĩsimiroti hã da te 're 'madâ'â za'ra mono da. **43** Tane asima 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norî wa'wa hã. Asiré norî ma, ai'maipire wa'aba da, asima 're 'mairob'ruiwapari aba mono wamhã, te za asiré hã 're ĩ'maiyawaptob u'âsi aba mo, mari zô 're a'manhimnhasi aba mono äna. **44** Duré 'räwi asima aipire uptabi na, 're ai'maihâimana aba mono da, asima 'maiwe' uptabi aba wamhã, pawa'âbâ äna romhuri'wa ne, te za asima 're ĩ'mairomhuri wë wa'aba mo. **45** Tane duré, wa hã dasiré ĩpodo hã da te ĩma 're romhuri za'ra mono da, we ĩmorî õ di, ti'ai u. Te 're dâ'apawapto mono da si, wa wei datëme mo, ĩsilhâiba zawi äna dazada ĩdâ'â da, dâ'upana te da'awa'âbâ da. — Äne ma tô tâma siwaihu'u za'ra Zezusi hã, te te äma waihu'u za'ra da.

*Zezusi hã Batimezu te te ĩto pesezé wasu'u
Mateusi 20.29-34; Rucasi 18.35-43*

46 Tawamhā Zezusi norī hā ma tō oto aihutu, Zerico na 'ri nho'ōmo nhisi u. Zerico hawi duré si'aba'reí wamhā, da'ahā uptabi na te īsiré ai'aba'reí ni. Si'aba'reí ré, ma tō aibā hā sōpētē za'ra ītob'a hā, bâdâdi zababa īsāmra hā. ītob'a hā Batimezu na īsisi hā, Timezuhu 'ra. Rob'uiprazém na te nasi da'awa, da te tāma a za'ra da. **47** Tawamhā ma tō Zezusihī wasu'u hā wapa, Nazaré nihudu hā īsababa te te īro'razâri na hā. Taha wa, te te sina 'mahârâ, sa'ētē, ītob'a hā:

— Zezusi, Dawihi nihudu, ma'āpē īāma aipē'ēzé na. — Āne te nasi sina 'mahâ.

48 Tawamhā da'ahâ na te tāma nharī za'ra ni, ari'iwi sāmra da. Tane nherē, te nasi sa'ētē sina 'mahâ:

— Dawihi nihudu, īāma aipē'ēzé na.

49 Tawamhā ma tō mazazâ, Zezusi hā. Āne te dama ti'ru:

— Sô aihârâ za'ra wa'aba, we ītēme morī da.

Taha wa, te dasiwi 'mahârâ ni, ītob'a hā:

— Aiwhutu. Zezusi hā te asô hâ, ītēme aimorī da. Aima rowē di za oto.

50 Tawamhā Batimezu hā tisi'ubuzé ma tō time, si'aba'reí na wahutu da, Zezusihī u morī da.

51 ītēme wisi wamhā, Zezusi te āne sadanha:

— E marī te asima īwē, te āma aima īuwaimrami da hā.

— Rowahutu'wa, īto pese da, wa īsima wē, apâ te 're rob'madâ'â mono da.

— Āne te asa tāma si'rū.

52 Tawamhā Zezusi te āne tāma tinhā:

— Te za oto aimo. Asina īumnhasi wa, ma tō ato pe.

Tawamhā awa'awi ma tō rob'madâ'â wē, aibâ hā. Tawamhā Zezusihī zarina te oto mo, bâdâdi na.

11

Zezusi hā Zeruzarē u, īsébrézé wasu'u

Mateusi 21.1-11; Rucasi 19.28-40; Zuwā 12.12-19

1-2 Tawamhā Zezusi norī hā Zeruzarē u si'aba'reí wamhā, ma tō a'ā aihutu, Oriwera na ētē 'rāihâ nhisi u. Ītē 'rāihâ 'rata, te 'ri wa'ōno hā 're hâimana zahuré, Betazé hā duré Betânhā. Tawamhā Zezusi hā sisōwa ma tō tisiré 're īnomro mono norī hā 'mazatōrī zahuré maparane. Āne te tāma rob'ru zahuré:

— Ōwa te za oto ane wa'wa, 'ri wa'ōtō u, asō're uwaibaba wa'aba. Āma aimasisi aba wi, awa'awi te za awaru po'repore hā īsōpētē 'wa, īprédupté hā, zahadu ni'wa hā nimomo āma īmorī'ō hā. Da te āma wasisi haré, te za. Tawamhā da te āma īwasisizé hā te za īwasihui wa'wa, we īma saprōni aba da. **3** Ni'wa hā āne te te asadanharī aba wamhā: "E marī da, ma īwasihui wa'wa, āma īwasisizé hā," tawamhā asa te za āne tāma īwaihu'u 'wa: "Wanhib'apito hā marī õ wa, āma morī da, wa tāma wasihu ni. Te za we aima sōmri su'u apâ." Āne te za tāma īzadawa wasu'u wa'wa, ītede'wai ma.

4 Tawamhā te oto sô tineb zahuré, awaru po'repore zô. Simasisi wi, awaru po'repore ma tō sōpētē zahuré. 'Ridawa 'rata, te wasisi haré za. **5** Te te wasihu zahuré wamhā, ma tō ni'wam norī hā āma 'mahârâ za'ra, ī'rata īsimasam norī hā:

— E marī te a norī wa'wa hā ī'manharī 'wa. E marī da, te asapa'abâ īwasihui wa'wa, awaru po'repore hā.

6 Tawamhā asa ma tō dazada'âbâ zahuré, Zezusi hā te te tāma īwaihu'u zahuré zém na. Taha wa, ma tō tāma 'ru zahuré ni, awaru po'repore hā te te saprōni zahuré da, Zezusihī ma. **7** Tawamhā te te īwisi zahuré wamhā,

awa'awi ma tō tāma ba'bu zahuré, tisi'ubuzém na. Taha pari, ma tō āma darōno, Zesusi hā. ⁸ Āma sarōtō wamhā, da'ahâ na ma tō bâdâdi hā tāma waptâ za'ra ni, dasi'ubuzém na. Ni'wam norī hā rom na ūsupo suiawawē te te ūmanhizâri za'ra na, ma duré tāma waptâ za'ra. ⁹ Tawamhā Zesusihi nhowa ūsi'aba'rē norī hā ūsarina ūsi'aba'rē norī zama, mreme 'rāihâ na te sima 'mahârâ za'ra:

— Re ūhâimana u'āsi mono āma 're wawata za'ra wa'aba mono. ūsadawa para we ūmorī ma, ūwē si te te tāma 're pisutu u'āsi mono neza. Apito Dawihi ma, te te ūropisutuzéb zarina, te we oto mo, watēmeb za'ra, Wanhib'apito 're hâimana mono da. ¹⁰ Re ūhâimana u'āsi mono hā tō sena sōprub di. — Āne te āma tawata za'ra ni.

¹¹ Tawamhā Zeruzarē u oto wisi wamhā, 'Re ūhâimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb u, ma ūzé Zesusi hā, te te robzabu da. Tame tiwi hâiwahâ wa, te oto mo, Betânhâ na 'ri wa'ōtō nhisi u, tisiré norī me, aibâ 12 na ūhâiba za'ra norī me.

Pidera wede ma, Zesusi te te ūharizé wasu'u

Mateusi 21.18-19

¹² Tawamhā bâtâ amo na Betânhâ hawi te apâ ai'aba'rē, Zeruzarē u. Morī ré, ma tō mra hā ūtî, Zesusi hā. ¹³ Tawamhā ūsi'aba'rē ré, romhâ ré, ma wede hā tisâ, pidera wede hā. Sui hâzal'ōtō wa, te sô mo, 'râi ūumnhasite. Tawamhā 'râwi ūsu si ma tō 'madâ. 'Râ hâ robaba di. Zahadu a'amo hâ watobro ū di, 'râ uptabi zéb da hâ. ¹⁴ Tawamhā Zesusi te wede ma tinhâ:

— Ai'râ hâ da te 're huri mono ū di za oto. Ai'râ ū u'āsi, te za oto 're asa mo. Tawamhâ ma tō mreme wapari za'ra, wede ma, te te ūharizém na hâ, ūsiré 're ūnomro mono norī hâ.

'Re ūhâimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zém hawi, Zesusi te te ūdazato mono zém na rowasu'u'

Mateusi 21.12-17; Rucasi 19.45-48; Zuwâ 2.13-22

¹⁵ Tawamhâ Zesusi norī hâ ma tō Zeruzarē u apâ aihutu. 'Re ūhâimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb u, ma tō asisi, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tame te da te 're rowede za'ra. Ni'wam norī hâ te duré te te dawi 're rob'uprâ za'ra. Tawamhâ dama rowede'wa norī hâ ma tō Zesusi hâ te te sate, rob u. Te te dawi 're ūrob'uprâ za'ra mono norī zama, te te sate. Duré rob'uprâzém na te te dawi āma 're ūsapri za'ra mono norī wi, ma wedeza hâ te te tiwi anhamra, utu'u wede'wa norī simasisizéb zama. ¹⁶ Te duré dawi rosawi, 'ri 'râihâ nho're wa'wai baba, da te 're ro'wasari tō mono da. ¹⁷ Te duré dama rowasu'u, da te āma ūrob'ui'érézéb zarina, āne:

— Duréihâ wahî'rada hâ ma tō āne na rob'ui'éré ūbaihâ na, 'Re ūhâimana u'āsi mono mreme na: "Ūnhorôwa hâ ūwa ūma 're ūdamrème zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hâ." Āne te tinhâ. Tane nherê, a norī wa'wa hâ ma tō ūwa asima āma 're ūrob'manhârî waséte za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawi 're ūsipsaihuri za'ra mono norī, 're ūsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hâ 're sa, waséte uptabi na. — Āne ma tō Zesusi hâ dama waihu'u, da te waihu'u za'ra da.

¹⁸ Tawamhâ aibâ norī hâ ma tō ūwasu'u hâ wapari za'ra, sasedotî ūpire norī hâ, rowahutu'wa norī zama. Āne hâ te te wapari za'ra wamhâ, ma tō ta norī hâ sima āma rosa'rata za'ra, te te siwi ūwîrî da. Tane nherê, Zesusihi nhimiroti na, da'ahâ na āma 're dawata za'ra mono wa, te te sima danhimimnhasi za'ra wa, te te siwi ūwîrî ū di za a'â.

¹⁹ Tawamhâ bâdâ sébré wi, te Zesusi norī hâ Zeruzarē hawi apâ ai'aba'rê, Betânhâ na daza'ru nhisi u.

*Pidera wede wasu'u**Mateusi 21.20-22*

²⁰ Awēm na mararé si'aba'reí wamhā, ma tō Zezusi norī hā 'madâ'â za'ra, pidera wede hā, uburé īwede 'ré na. ²¹ Tawamhā Pedru hā ma tō āma po're puru, Zezusi hā wede ma, te te īnharīzém na hā. Tawamhā āne te Zezusihī ma tinhā:

— Rowahutu'wa, 'madâ'â. Ōhōta pidera wede. Ahâmhâ tāma īnharī hā ma tō tiwede'rē.

²²⁻²³ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— Tō sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re īhâimana u'âsi mono si, te za asawi 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Tawamhā ā ētē 'râihâ ma, nharī za'ra wa'aba wamhā, uihâ na sisao'o da, âi ba sime da, te za āma aima uwaimrami za'ra wa'wa. 'Râwi asiwâwâ za'ra wa'aba õ di za, za te te aima āma ī'uwaimrami za'ra wa'aba zém na hā. Tāma īnharī za'ra wa'aba zélu uwaibaba, za te te āma aima ī'uwaimrami aba na, te za āma īsaze za'ra wa'wa. Tawamhā te za tō te te āma aima 're a'uwaimrami 'wa, 'Re īhâimana u'âsi mono hā. ²⁴ Taha wa, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re īhâimana u'âsi mono ma, 're aimremē zusi aba mono wamhā, za te te āma aima 're ī'a'uwaimrami aba mono zém na, te za āma 're īsaze za'ra wa'aba mo. Tawamhā te za tō te te āma aima 're a'uwaimrami u'âsi 'wa. ²⁵⁻²⁶ 'Re īhâimana u'âsi mono ma, 're aimremē zusi aba mono da wamhā, te za a'â aiwi 're dâ'ru simani za'ra wa'wa. Dawasédé hā da'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto. Tawamhā Aimama 'wa hâ hâiwa āma 're īsâmra mono hâ te te duré ai'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto, aiwasétê 'wa hâ. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hâ.

*Zezi hâ īpisutu'wai āma, da te dasiwi īsadanharīzém na rowasu'u**Mateusi 21.23-27; Rucasi 20.1-8*

²⁷ Tawamhā ma tō apâ aihu Zeruzarē u, Zezusi norī hā. 'Re īhâimana u'âsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb āma, 'ri 'wawi wa'ra 're, te 're mo, Zezusi hâ. Tame 're morî ré, ma tō aibâ norī hâ īfeme aihu, sasedotî īpire norî hâ, duré dama rowahutu'wa norī hâ, duré zudezu norī ma roti'wa norī hâ. ²⁸ Tawamhā āne te siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para, te bêté āne hâ marî hâ dama 're ī'ab'manhârî mo. E 'wa hâ, aipisutu'wa.

²⁹ Tawamhā Zezusi te asa tāma nharī za'ra:

— Wa hâ wa za duré asadanharî na aima āma wa'râmi za'ra wa'wa. We īma waihu'u za'ra wa'aba wapsi, wa za duré wa hâ aima waihu'u za'ra wa'wa, īpisutu'wa hâ. ³⁰ Ma'âpé, we īma waihu'u za'ra wa'aba. E 'wa sadawa para, te Zuwâ Batita hâ â dawabzuri te te dama 're ab'manhârî. E 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa para. E taré dazadawa parap si. — Āne te Zezusi hâ sadanharî za'ra.

³¹ Tawamhâ 'râwi te sima nharî za'ra:

— E niha, wa za tāma waihu'u za'ra ni, õne wamhā. 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa para, â dawabzuri te te dama 're ī'ab'manhârî mono na, wa te tāma waihu'u za'ra wamhā, te za wazadanharî na sahu za'ra, āne: "E niha bêté, Zuwâ Batitaha nhimirowasu'u hâ saze za'ra wa'aba õ di." ³² Tazahâ dazadawa parap si, â dawabzuri te te dama 're ī'ab'manhârî mono na, wa te tāma waihu'u za'ra wamhā, te za wazada tazahi za'ra ni. — Āne te 'râwi sima nharî za'ra, dapipa te, Zuwâ Batita hâ tō sena 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa 're īmorî na, da te 're saze za'ra mono wa. ³³ Taha wa, sada dazahi za'ra õ'umnhasite, sina pahi za'ra wa, ma tō duré Zezusihī ma waihu'u na wa'râmi za'ra, āne:

— Ni'wa sadawa para, ma tō Zuwā hā â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī. Wa norī hā wa te waihu'u za'ra õ di, īpisutu'wa hā.

Tawamhā Zezusi te asa tāma nharī za'ra:

— A norī wa'wa hā īma waihu'u aba õ nherē, wa hā te duré aimā waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ni'wa sadawa para, marī hā te dama 're ī'ab'manharī mono na. — Āne ma tō Zezusi hā tāma timreme na wa'rāmi za'ra.

12

Buru na romhuri wasétē 'wa norī wasu'u Mateusi 21.33-46; Rucasi 20.9-19

1 Tawamhā tinhimirowasu'u na ma tō duré tāma āma sāna'rata za'ra, āne:

— Aibā hā te 're sāmra, buru tede'wa hā. Tawamhā tiburu āma ma tō a're, uwa 'ru hā. Te te a're pari, ma tō buru 'wawi wa'ra. Ma tō duré ētē nhisiwi sada ab're, uwa 'rāi watizéb da hā, īwa'u zō. Taha pari, 'ri 'rāihā hā ma duré buru wa'wa 'manha, īsipsaihuri norī zō, dasipapara rob'madâ'ázéb da hā. Tawamhā ma tō ni'wam norī hā sisō'a ré pisutu za'ra, īburu hā te te sō 're 'madâ'â za'ra mono da. Uwa 'ru 'rā hā 're 'rāi prédu za'ra mono wapsi, te za te tāma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hā. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hā darob amoi u, tamomo aâ sāmra da. **2** Tawamhā oto 'rāi prédu mono wa, ma tō buru tede'wa hā tāma īromhuri'wa hā 'mazatō tiburu u, uwa 'ru 'rā hā buru 'madâ'â wa norī te te tāma īpo'o za'ra zō. **3** Tane nherē, ītēme wisi za'ra wi, ma tō siwi ti'ā, te siwi azāri da. Tawamhā ubana ma tō siwi satō apā. **4** Taha pari, te duré īwa'rāmi sō 'mazatō, tāma īromhuri'wa hā. Tane nherē, buru u ītēme wisi za'ra wamhā, ma tō tāma rob'manharī wasétē za'ra. ī'rāi wī, ma tō siwi azā. **5** Taha pari, te duré 'mazatō, īwa'rāmi. Tane nherē, ma tō siwi tiwī, buru na romhuri'wa norī hā. Siwa'rāmi sihutu sidāpâsi, ma tō nasi hā za'ra. Ma tō duré nasi simro. **6** Tawamhā buru tede'wai 'ra si te oto ī'rata 're hāimana, danhowa're're te te īsatōri da hā, īburu na romhuri'wa norī u. ī'ra hā tāma sawi pese uptabi di. Tāma sawi nherē, ma tō satō, buru na romhuri'wa norī u, morī da. Āne te īmama hā sima rosa'rata: "ī'ra si'aibā hā te ītēme satōri za'ra wamhā, ātē te za siwi hāiba wazé." **7** Tane nherē, buru na romhuri'wa norī u wisi wamhā, te āne sima 'mahârâ za'ra: "Ōhōta buru tede'wai 'ra hā te wei mo, timama uirī na buru tede'wa da hā. Wa te wasiwi wîrī aba, buru hā wate za'ra da." Āne ma tō sima 'mahârâ za'ra, buru na romhuri'wa norī hā.

8 — Tawamhā ma tō siwi ti'ā, buru tede'wai 'ra hā, te te siwi wîrī da. Te te siwi wîrī pari, ma tō īhâiba hā siwi time, buru nhiti.

9 — Buru na romhuri'wa norī ma hā e niha te za buru tede'wa hā tāma rob'manharī za'ra. Te za sō timorī za'ra, uburé te te uprosi da, buru na romhuri'wa norī hā. Tawamhā te za duré aimawi da'maipisutu, tiburu 'madâ'â'wa da. — Āne buru na romhuri'wa norī wasu'u hā ma tō tāma wasu'u za'ra, Zezusi hā. **10** Tawamhā te duré 'mahârâ za'ra:

— Oro 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'éré hā 're sôré za'ra wa'aba mono za, aimā waihu'u za'ra wa'aba õ di bêté. Āne ībaihâ na rob'ui'éré hâ:

— ētē tomhâpâ wē hā 'ri na'ratazéb da hā wē uptabi nherē, 'ri'wa norī te te siwi īwē'õ hā te oto pire na 're sa'wari u'âsi.

11 Uburé Danhib'apito hā ma tō āne hā pisutu, 'ri na'rata uparizéb da, pire na 're īsa'wari mono da hā.

Taha wa, āne na wa te āma 're rosa'rata za'ra mono wamhā, wa āma 're watob'uzu u'âsi za'ra, wa norī hā."

Āne ma tō ētē wasu'u na tāma rob'rāzarōtō za'ra, Zezusi hā.

¹² Buru na romhuri'wa norī wasu'u hā te te dama wasu'u wamhā, tisiré zudezu norī ma, pire na 're īhāimana za'ra mono norī, te wasu'u, Zezusi hā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī hā, duré dama rowahutu'wa norī hā, duré dama roti'wa norī hā. Āne na ma tō sina waihu'u za'ra. Taha 'ru te, te aré siwi ti'ā. Tane nherē, da'ahā nhimimnhasi te, te ōne haré ai'aba'rē, īsiti.

Zezusi hā, rob'uiprazé īsapotore na da te īsadanharīzé wasu'u

Mateusi 22.15-22; Rucasi 20.20-26

¹³ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī hā ma tō parisezu norī hā 'mazatōrī za'ra, Zezusih i si'aba'rē da. Erodihi niwī 're īhāimana za'ra mono norī zama, ma tō ītēme 'mazatōrī za'ra, tinhimiroti na te te upai wa, te te siwi wē'ō za'ra da. ¹⁴ Tawamhā ītēme sihutu wamhā, te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, tō sena na wa tō aimreme na aiwaihu'u za'ra ni. Danhimirosa'rata na 're aihāimana mono ū di. Duré dapire na 're dahāimana za'ra mono nherē, aima hā aiwapsi dahāimanazé hā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina si, te uburé marī hā dama 're īwaihu'u mo, sena na. Taha wa, te za asimirosa'rada hā wama īwaihu'u za'ra, wa te aiwapari za'ra da. E Roma āma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hā wa te 're po'o za'ra, īsimiwada'uri zarina. E 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wē di. E tāma wē ū di. — Āne ma tō āma siwi sadanha, Zezusi hā.

¹⁵ Tō sena te te siwi āma waihu'u za'ra da newa, ma tō siwi sadanha. Āne na hā senai ū na, ma tō sina waihu'u, Zezusi hā. Taha wa, te āne tāma nharī za'ra:

— E marī da, te āne na asawi īzadanharī 'wa, īnremē na te aima āma upa za'ra wa'aba da newa, asawi īwē'ō wa'aba da. Tane wamhā, ma'āpē rob'uiprazé īsapotore hā we īma 'mai'āri aba, te 'madā'ā da.

¹⁶ Tawamhā ma tō ni'wa hā tāma tisō, Zezusih i ma. Te āma dazadanharī za'ra, āne:

— E 'wai hāibarī, rob'uiprazé īsapotore na hā. E 'wa sisi ui'érē duré, āma hā.

Tawamhā asa ma tō tāma waihu'u za'ra:

— Ā hā, Roma āma danhib'apito hāibarī, duré taha nhisi ui'érē.

¹⁷ Tawamhā Zezusi ma duré asa tāma waihu'u za'ra:

— Roma āma danhib'apito ma, te za īsimiwada'uri zarina, marī tāma 're īpo'o za'ra wa'aba mo apā, īte wa. Tane duré, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te za marī hā īsimiwada'uri zarina, tāma 're īsōmri za'ra wa'aba mo apā, īte wa marī hā. — Āne ma tō asa tāma waihu'u za'ra.

Tawamhā ma tō āma titob'uzu za'ra, te te tāma īwaihu'u za'ra zém na asa, Zezusi hā.

Zezusi hā, dahāiwa'utuzém na da te īsadanharīzé wasu'u

Mateusi 22.23-33; Rucasi 20.27-40

¹⁸⁻¹⁹ Taha pari, ni'wam norī hā ma ītēme aihutu, Zezusih i, sadusezu norī hā. Ta norī hā 're dadā'ā za'ra mono wamhā, ab're hawi apā 're īdahāiwa'utu za'ra mono ū na te te dama 're īroti za'ra mono. Ta norī hā te tāma rowasu'u za'ra, Zezusih i ma, āne:

— Rowahutu'wa, wahī'rada Mozési hā ma tō āne dama roti: "Aibā īmro ré hā 'ra ū ré, dā'ā wamhā, tizédé'aba mro na te za timro īno hā, ai'uté hā te 'maipoto da, īwa īsédé'aba 'ra ne, 're morī da." Āne wahī'rata nhimiroti na rob'u'érē hā. ²⁰ Wa za oto aima rowasu'u za'ra ni, dasisānawā si 're īhāimana za'ra mono norī wasu'u na. Aibā hā sisānawā si, te 're hāimana za'ra, 7 na

īhāiba za'ra hā. Tawamhā īpoto'rada hā ma tō timro oto. Tawamhā 'ra ō ré, ma dārā, aibā hā. ²¹ Tawamhā īsōsi hā ma tō āma timro pi'ōi āma hā, īsōwa're're. Ta hā 'ra ō ré, ma duré dārā. Taha nhosi, āma mro wamhā, 'ra ō ré, ma duré dārā. ²² Aibā norī hā ma tō nasi sisōwa're're āma timro za'ra, pi'ōi āma, 7 na īhāiba za'ra hā aibā norī hā. Tane nherē, 'ra ō ré, ma tō sisarina ai'utō. Tawamhā nimahā bātā na ma tō duré pi'ō hā, timro norī zarina, dārā. ²³ Aibā norī hā 7 na īhāiba za'ra hā, misi pi'ō nherē, ma tō nasi sisōwa're're āma timro za'ra. Tawamhā 're īdadā'ā za'ra mono norī hā. 'Re īhāimana u'āsi mono, ab're hawi za apā oto te te 're da'ahāiwa'utu mono wamhā, e'wai me te za oto 're simasisi zahuré. — Āne te āma siwi sadanha, sadusezu norī hā.

²⁴ Tawamhā Zezusi te asa tāma rowasu'u za'ra:

— A norī wa'wa hā ma tō rosa'rata na āma ī'upa za'ra wa'wa, ab're hawi, za apā 're īdahāiwa'utu za'ra mono ō na hā. E marī wa. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'eré hā 're sōré za'ra wa'aba mono nherē, aima waihu'u za'ra wa'aba ō wa, duré tiwaihu'u pese na, za ab're hawi apā te te 're īda'ahāiwa'utu mono zé hā, aima waihu'u za'ra wa'aba ō wa. ²⁵ 'Re īhāimana u'āsi mono hā ab're hawi apā te te 're da'ahāiwa'utu mono wamhā, hāiwa āma romhuri'wa norī ne, te za oto 're dahāimana u'āsi za'ra, dasina 're damro za'ra mono āna. ²⁶ Marī, wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa, 're dadā'ā za'ra mono pari, apā 're īdanomro mono zé wasu'u na. Wede zapore īro'o na ma tō āma rob'ui'eré, Mozési hā. E niha 're sōré za'ra wa'aba mono nherē, aima waihu'u za'ra wa'aba ō di. Āne ma tō Mozésihi ma siwasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono hā: "Wa hā Abra'āhā nhib'apito, wa 're īhāimana u'āsi, duré Izatihi nhib'apito, duré Zacocho nhib'apito." Āne ma tō Mozésihi ma siwasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, Abra'ā norī uirī na nherē. ²⁷ Wahī'rata norī hā dawi 're dā'ā za'ra mono nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono wi, 're dā'ā za'ra mono ō di. Taha wa, ma tō īsib'apito za'ra na siwasu'u. Dā'ā u'āsi 're hāimana za'ra mono 'wa'āhā, īsib'apito na aré siwasu'u ō di. Āne wa, ma tō rosa'rata na āma ī'upa za'ra wa'wa, ab're hawi apā 're īdahāiwa'utu za'ra mono ō na hā. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra, sadusezu norī ma.

*'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā danhipai u īpire uptabi wasu'u
Mateusi 22.34-40; Rucasi 10.25-37*

²⁸ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'eré na dama rowahutu'wa hā ma tō āma mreme wapa, da'rata īsa hā. Zezusi hā sadusezu norī ma, te te rowasu'u wē wa, te āne sadanha:

— 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā e ma hā te tihāiba, uburé dama īpire uptabi hā.

²⁹ Tawamhā Zezusi hā ma tō āma sada'ā asa:

— 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti, danhipai u īpire uptabi hā āne: "Izarazéhé nihudu norī, ma'āpē īwapari pese za'ra wa'aba za. 'Re īhāimana u'āsi mono hā Wanhib'apito hā, misire danhib'apito uptabi, te 're hāimana.

³⁰ Taha wa, Asib'apito 're hāimana aba mono wa, te za asawi 're īsawi pese za'ra wa'aba mo, sena na. Taha zarina, te za īsimiroti na āma 're īrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ē na tāma 're īromhuri u'āsi za'ra wa'aba mo." Āne īsimiroti hā danhipai u īpire uptabi hā. ³¹ Āne duré īsimiroti hāiba amo hā aiwa īpire uptabi hā: "Uburé te za 're īdazawi pese za'ra wa'aba mo. Marī īwē zō asima 're asōpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sō 're asōpré wa'aba mo, īwē zō." Ānorī si īsimiroti hā, īpire uptabi zahuré hā. īsipai u hā roti hā 'mai hāimana ō di, īpire uptabi hā.

³² Tawamhā rowahutu'wa hā te asa tāma tinhā:

— Tane tō rowahutu'wa. Tō sena uptabi, asimirowasu'u hā. Misire danhib'apito uptabi te 're hāimana, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Ni'wa hā 're hāimana mono ō di, īsipai u hā. ³³ Taha wa, wa za tō wa te 're sawi pese za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Taha zarina, wa za īsimiroti na wa te āma 're rosa'rata u'āsi za'ra. Wa za duré wanhami'ē na wa te tāma 're romhuri u'āsi za'ra. Wa za duré wa te 're dazawi pese za'ra. Marī īwē zō wasima 're īwanhopré mono ne, wa za uburé dama zama sō 're wanhopré, īwē zō. Wa norī hā wa za wanhimizama hā duré wanhami'ē hā wa te tāma 're sōmri za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da te tāma 're zata za'ra mono da, īzatazém na. Āne wamhā, tāma wē di, 'Re īhāimana u'āsi mono ma. Tane nherē, maparane īsimiroti hā īpire uptabi hā wa te 're 'madā'ā pese za'ra mono wamhā, tāma wē uptabi di za. — Āne ma tō Zezusihi ma waihu'u na wa'rā, rowahutu'wa hā.

³⁴ Tawamhā rowahutu'wa hā te te tāma āma uwaimrami wē wa, ma duré Zezusi hā tāma waihu'u:

— Tane tō. A hā, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwe mono zém nhiti, romhā na aihāimana ō di, īhāna hā. — Āne ma tō tāma waihu'u, rowahutu'wai ma.

Taha parimhā, ni'wa hā te te sadanharī na sahu ō di oto, Zezusi hā tinhimiroti na te te āma upai ō wa.

Danho'reptui'wa na, Zezusi te te īda'azadanharīzém na rowsu'u

Mateusi 22.41-46; Rucasi 20.41-44

³⁵ Tawamhā bātā na te Zezusi hā dama rowahutu, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zé 'wawi, wa'ra 're. Tawamhā te te dama rowahutu ré, te da'mahā:

— E niha rowahutu'wa norī hā te te dama 're rowsu'u za'ra, Dawi-hi nihihudu 're īmorī na hā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu na hā Danho'reptui'wa da. ³⁶ Duréihā apito Dawi hā ma tō danho'reptui'wa na āma rob'u'i'éré, 'Re īhāimana u'āsi mono hā Tipē'ēzani na te te tāma īwaihu'u'uzéb zarina. Āne āma īrob'u'i'éré hā:

“Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō īnhib'apito ma tinhā, āne: ‘Ītrata te za 're asāmra mo, īnhimire niwī dama aipire na īsiré 're aihāimana u'āsi mono da. Asitob'ru norī nihiptetezé hā wa za te tiwi 're a'uprosi, wapu na aima 're hāimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uwa na 're hāimana za'ra mono da oto.’”

— Āne te tāma tinhā. Āne duréihā, ma tō āma rob'u'i'éré, apito Dawi hā.

³⁷ Danho'reptui'wa da hā tinhib'apito na ma tō sisi, Dawi hā. īsib'apito 're morī nherē, e niha te za īsa'u si poto nherē, Danho'reptui'wa da hā īsihudu na 're hāimana. — Āne ma tō da'ahā na da'mahā, Zezusi hā. Tawamhā Zezusihi nhimiroti hā wē wa, ma da'ahā na wapari ze za'ra ni.

Dama rowahutu'wa norī hāimanazém na rowsu'u

Mateusi 23.1-36; Rucasi 20.45-47

³⁸⁻³⁹ Tawamhā Zezusi hā ma duré dama waihu'u, āne:

— Ma'āpē rowahutu'wa norī hāimanazé hā waihu'u za'ra wa'aba. Ta norī hā uza pa ré, 're īnomro mono da si, tāma īwē za'ra hā. Duré dama pire na 're hāimana za'ra mono wa, 'ri nhi'riti wa, da te dasinā 're īubumroi mono zéb āma, da te 're īwazéb za'ra mono da si, ma tō te te sima 're wē za'ra. Duré dama īpire norī simasisizém na 're si'ubumroi mono da si, tāma īwē za'ra hā, rowahutuzéb āma duré 'ri para dasiré 're īdasaihuri mono zéb āma hā. ⁴⁰ Dama rowahutu'wa zahā, te sadawa nhipesé na pi'ōi mrotō norī wi, īsimari' na 're sipsaihuri za'ra. Tane nherē, te ta norī hā danho'a 'Re īhāimana u'āsi mono

ma 're mreme zusi hâ, 're hâimana w   uptabi za'ra mono newa. Taha wa, te te dama 're   rob'manhar   za'ra mono z  m nhipai u, te za 'Re   hâimana u'  si mono h   te te t  ma 're rob'manhar   za'  t  t   za'ra. —   ne ma t   dama rowasu'u, rowahutu'wa nor   hâimanaz  m na.

Pi'  i mrot   nhoprubz   wasu'u

Rucasi 21.1-4

⁴¹ Tawamh   'Re   hâimana u'  si mono ma, rob'uipraz   da te 're   s  me mono z  b 'rata, te nhamra Zezusi h  , 'ri 'wawi wa'ra 're. Rob'uipraz  , da te nasi s  me za'ra r  , te da'ab'mad  .   sibro pese nor   h  , ah   na te nasi s  me za'ra, rob'uipraz   h   sa'  t  t   na. ⁴² Taha r  , ma t   wi pi'  i mrot   h  ,   sibrob'   h  . Tawamh   rob'uipraz     sapotore h   ma t   tiza, syryre nher  . ⁴³⁻⁴⁴ Tawamh   tisir   're   nomro mono nor   z  , te sima s  o tih  r   za'ra, Zezusi h  .   ne te t  ma rowasu'u za'ra:

— T   sena    pi'  i mrot   h   sibrob'   nher  , ma t   tinhoprubz  m na ubur   da'a'r  nhipa.   sir     s  me'wa nor   h   rob'uipraz  , nasi t  ma   si'atar  me za'ra si, te nasi s  . Tanei    di, pi'  i mrot   h  . Simar      nher  , tih  imanaz  b da, te te ar     t  d   h   ma t     b  r  e t  ma tis  , wahur  .   ne wamh  , ma t   tinhoprubz  m na ubur   da'a'r  nhipa. —   ne ma t   Zezusi h   t  ma waihu'u za'ra, tisir   're   nomro mono nor   ma h  .

13

'Re   hâimana u'  si mono   ma 're   dawata za'ra mono z  , za   si'ut  r  z   wasu'u
Mateusi 24.1-2; Rucasi 21.5-6

¹ Tawamh   Zezusi nor   h   'Re   hâimana u'  si mono   ma 're   dawata za'ra mono z   'wawi wa'ra hawi, oto wair  b  e wi, misi te   sir   h   'mai'mah  :

— Rowahutu'wa, 'ri h   'mad  '   za'ra na.   ne h   e   t  mo was  t  re. E   ri was  t  re dur  . —   ne te t  ma   ma tiwata, 'ri w   na.

² Tawamh   Zezusi te asa t  ma tinh  ,   ne:

—    h   'ri   mad  '   za'ra wa'wa h  , nimah   na si te za dasiwi pru pese ni,   t   na 'ri h  . Tawamh   misi si te za oto simi'wara,   ne h  . Sisisiw   'manomro waihu'u    di za oto,   ne h  . T  ib   za oto. —   ne ma t   'ri na t  ma   ma rowasu'u u sir  mo za'ra Zezusi h  , te te waihu'u za'ra da.

Robz  pata na rowasu'u, dur   da'ruiwapari na rowasu'u

Mateusi 24.3-14; Rucasi 21.7-19

³ Tawamh   Zezusi h   te oto nhamra, Oriwera na   t  t   'r  ih   nhisi   ma, tisir   're   nomro mono nor   me. Sis  re u, te 'ri 'mad  , 'Re   hâimana u'  si mono nhor  wa h  . Te te 'mad  '   r  , te siwi sadanha, h  iba pisutu Pedru nor   h  , Ti'adu, Zuw  ,   d  r   nor   me:

⁴ — E niwa te za   ne h     ma tiromh  iba, 'ri nhamraz  b da h  . E mar   te za watobro, da te   waihu'uz  b da h  . Ma'  p  , wama waihu'u za'ra na,   s  wa wa te   ma   waihu'u sir  mo za'ra z  b da h  .

⁵⁻⁶ Tawamh   Zezusi ma t   asa t  ma waihu'u za'ra,   ne:

— Ni'wam nor   h   te za sadawa nhipse na sisarina dat  me 're nomro, ah   na. Wa h   newa, te za tar     nhi na we 're siwasu'u za'ra, danho'reptui'wa na. Tawamh   da'ah   na te za ta nor     ma da te 're sas  mri za'ra, t   sena newa, dama 're   siwasu'u za'ra mono z   h  . Taha wa, te za a nor   wa'wa h   asimiza'rese tiwi 're aih  imana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipse sine dat  me 're   nomro mono nor     ma, 're sas  mri za'ra wa'aba mono t   da. ⁷ 'Re dasi'wap   za'ra mono wa, da te dasina 're   ropupu'u za'ra mono z   h  , dur   romh   na

're ūdasi'wapé za'ra mono norī wasu'u zama, 're wapari za'ra wa'aba mono wamhā, tāma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Dasi'wapé te za tō dazada 're wairébé. Tane nherē, da'āma rob'rāsutsu uptabi õ di za a'ā.⁸ Danhipt'i amoi u te za dasisô 're dapra, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhā daro mono bā te za tō 're dasiwasutsu za'ra. Nima niwīmhā, te za duré ti'a hā daré 're popo'o za'ra. Duré danho õ wa, te za da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. Āne hā rowasédé, dazō 're wairébé mono wamhā, za daré ūrob'rāsutsu na'rata zé, te wasu'u, pi'ōi āma ūwasā hā 're ūsépu'u na'rata za'ra mono ne. Āhā haré dazō 're wairébé mono õ di za.

⁹ — Ma'āpē, aihāimana nhimiza'rese, 're aihāimana za'ra wa'aba mono za. Niwapsi te za a norī wa'wa hā da te 're aipawasisi za'ra wa'wa, roti'wa norī u, da te 're asimroi wa'aba mono da. Tawamhā ta norī zadawa para, te za rowahutuzéb āma da te 're aihā za'ra wa'wa, romhā nhorō 'manharī na. ūzazei'wa 're anomro aba mono wa, te za da te 're asimroi wa'wa, dama ūpire norī u, duré danhib'apito norī u zama. Āne wamhā, te za tāma 're ūrowasu'u za'ra wa'aba mo, ūzazei'wa 're anomro aba mono na.¹⁰ Rob'rāsutsu õ ré, te za ūwasu'u wē na te te 're dapō're pu'u za'ra, daro mono bā, ūzazei'wa norī hā.¹¹ Tawamhā dama ūpire norī u da te 're asimroi wa'aba mono wamhā, asimirosa'rata na asisōwa asina 're aihātā'ā za'ra wa'aba mono õ di za, niha tāma 're asiwusu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. Misi bātā na, aihāimanazém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā te za te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, dama āma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. Asimirosa'rata na, asi'uihā na dama 're asiwusu'u za'ra wa'aba mono da hā, mare di. 'Re ūhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, dama 're asiwusu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā.¹² Niwamhā te za dasisānawāi uptabi nherē, da te dasima 're dahāiba nhomri za'ra, da te 're simroi mono da. Damama norī hā te za tī'ra ma, āne te te tāma 're 'manharī wasétē za'ra, 'rāwim nherē. Duré da'ra norī hā timama uptabi da nherē, te za sada 're hāimana za'ra, te te dama 're hāiba nhomri za'ra mono da, da te 're simroi mono da, ūna me.¹³ ūzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Tane nherē, ūne haré ūtāma 're anomro u'āsi aba mono wamhā, te za asō'reptuzé hā asina 're ūwaimrami za'ra wa'aba mo. — Āne ma tō Zezusi hā tisiré 're ūnomro mono norī ma, waihu'u za'ra, te te sina waihu'u ūrōmo za'ra da.

Robzépata za'ētē wasu'u

Mateusi 24.15-28; Rucasi 21.20-24

¹⁴ Tawamhā ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Nimahā na te za aswi ūmadā'ā za'ra wa'wa, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te siwi ūwē'ō pe hā, te te dawi ūrosawizéb āma ūsa hā. (Āhā wasu'u na rob'u'érē hā 're söré za'ra wa'aba mono wamhā, ma'āpē āma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono za, waihu'u za'ra wa'aba da.) Tawamhā āne hā za oto daré romhāimana wamhā, rowasétē si te za a'ā daré 're sa'wari. Taha wa, Zudeza na danhipt'i a nho'ōmo nhisi āma 're ūsi'ubumroi mono norī hā, wara sina te za sisa're, ētē 'rāihā u ta norī hā tiwi simani za'ra da, duré sisō'reptu za'ra da.¹⁵ Ni'wam norī hā 'ri nhisi hāpā āma si'ubumroi wamhā, tinhibrob zō sisisi õ di za a'ā, 'ri para u. ūne haré te za dame sisa're, ētē 'rāihā u, ta norī hā.¹⁶ Duré ni'wam norī hā buru āma te te romhuri za'ra wamhā, 'ri tēme sisa'rei mono õ di za apā, ūsi'ubuzéb zō. Mare di. ūne haré te za duré ta norī hā ētē 'rāihā u dame sisa're.¹⁷ Āne hā rowasédé hā daré hāimana wamhā, ūwasā ré norī ma hā tāma ropipa uptabi za'ra di za, ūra pré ré norī ma zama.¹⁸ Taha

wa, rowa'u'u wahâ 'rowi, marî hâ dazô watobro tõ da, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, 're ïrowaptêrë za'ra wa'aba mo. ¹⁹ E marî wa. Rowaséde hâ oto dazô 're wairébé mono wamhâ, te za oto robzépata za'êtë za'ra ni. 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ï'apoto na'rata mono zém hawimhâ, âne na da te ïrobzépata za'êtë uptabi za'ra õ. Niwamhâ âne na hâ da te 're robzépata zahu za'ra mono õ di za. ²⁰ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ma tô sima pisutu, bâdâ hâ za da te 're ïrobzépata za'ra mono zéb da hâ, te te dama wâtari da, rowaséte ré da'âma romhâimana pahâ tõ da. Âne hâ te te sima pisutu õ 'wa'âhâ, te aré uburé dasi'utôrï pese, za da'âma ïrob'râsutuzém na hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ âma 're sib'a'uwe za'ra mono da, te te sima 're ï'apisutu mono norî zawi te, te za âne hâ 'manha.

²¹ — Marî hâ wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Âtê ni'wam norî hâ te za taré te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, âne: "Âhâta danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu hâ te nhamra. Ôhôta te nhamra." Âne wamhâ, âma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, damreme na hâ. ²² E marî wa, wa âne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norî hâ te za datême 're nomro, danho'reptui'wa na, niha wamhâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono da, sadawa nhipeste na. Ta norî hâ marî dama ï'manharî waihu'u'õ hâ te za te te dama 're 'manharî za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa para newa, da te âma 're sesomri za'ra mono da. Îsazei'wa norî zama te te dame âma 're saze za'ra mono da, te za âne na te te dama 're romhôsi za'ra. Tane nherë, te te dame 're sazei waihu'u za'ra mono õ di za ta norî hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te sima 're apisutu sirômo mono wa, âma 're sib'a'uwe za'ra mono da. ²³ Âne hâ wa aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa, romhâ ré, pibui pese sina, âma sô 're rob'madâ'â za'ra wa'aba mono da. — Âne ma tô tâma waihu'u sirômo za'ra, Zezusi hâ.

Ti'ai âma dasiré ïpodo hâ, za we apâ ïmorizé wasu'u

Mateusi 24.29-31; Rucasi 21.25-28

²⁴ Tawamhâ Zezusi ma duré tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono norî ma:

— Da te robzépata za'ra pari wamhâ, bâdâ hâ te za titobra. A'amo zama te te rob'uiwe õ di za oto. ²⁵ Wasi hâ te za duré hâiwa hawi rere. Uburé hâiwa na 're ïsimasa mono hâ te za duré 're sisa're. ²⁶ Tawamhâ ti'ai âma dasiré ïpodo hâ, hâiwa'a na wa za wei mo apâ, danho'a. ïwaihu'u pese uptabi na, wa za wei mo apâ, duré ïhâiba na rowa'a za'êtë uptabi na. ²⁷ Tawamhâ hâiwa âma ïma romhuri'wa norî hâ wa za we dazô satôrî za'ra, Ropot'wa te te sima 're ï'apisutu mono norî zô, te te itême da'ubumro za'ra mono da, daro mono bâ. — Âne ma tô romhâ ré tâma waihu'u sirômo za'ra.

Pidera wede wasu'u

Mateusi 24.32-35; Rucasi 21.29-33

²⁸ Tawamhâ Zezusi hâ ma duré âne tâma waihu'u za'ra:

— Pidera wede na wa za oto aima âma romnhimiré'â za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Pidera wede panhipti hâ wapti'i wamhâ, duré îsu té hâ 're wairébé mono wamhâ, tawapsi te za oto âma ïwaihu'u za'ra wa'wa, tâ 're ïta'a mono zéb u 're ïromhutu mono zém na hâ. ²⁹ Tane duré, marî hâ 're ïromhâimana mono zéb da, te aima ïwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madâ'â za'ra wa'aba wamhâ, te za âma ïrowaihu'u za'ra wa'wa, rob'râsudu hâ za oto ïwatobro na hâ. ³⁰ Tô sena wa âne hâ aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa. Â hâ uburé rowaséde hâ dazô 're wairébé mono ré, ti'ai âma 're ïdas'i'ubumroi mono norî hâ ta norî hâ 're dâ'â za'ra mono õ ré, te za ïsô'za'ra ti'râsuti, rowaséde hâ. ³¹ Nimahâ na te za hâiwa norî hâ ai'utôrî zahuré, ti'ai me. Si'utôrî zahuré

nherē, ĩnhimiroti hā si'utōrī waihu'u õ di za. Pire na te za dama 're hâimana u'âsi. — Äne ma tô tâma waihu'u za'ra, te te waihu'u sirõmo za'ra da.

Zezusi hā, za we apâ timoržém na te te ūromnhimiré'ezé wasu'u

Mateusi 24.36-44

³² Tawamhā ãne ma duré tinhimiroti 'râsudu hā tâma waihu'u sirõmo za'ra, Zezuši hā:

— Äne hā uburé za daré 're ūromhâimana mono zéb da hā, ni'wa hā bâdâ hâ te te waihu'u õ di. Hâiwa ãma romhuri'wa norí zama, te te waihu'u za'ra õ di duré. Wa hâ 'Re ūhâimana u'âsi mono 'ra nherē, te duré bâdâ hâ waihu'u õ di. Ímama ma si, waihu'u pese di, bâdâ hâ. ³³ A norí wa'aba zama, bâdâ hâ waihu'u za'ra wa'aba õ wa, ma'âpê asimiza'rese, 're aihâimana za'ra wa'aba mono za. ³⁴ Romnhimiré'é na, wa za marí hâ aima waihu'u za'ra wa'wa. Äté aibâ hâ te za tinhoröwa hawi watobro, romhâ na 're morí da. Tawamhâ sisõ'a ré, tâma ūromhuri'wa norí ma, te za romhuri hâ te te tâma pisutu. Duré 'ridawa 'madâ'â'wai ma zama te za roti, te te sô 're rob'madâ'â pese mono da. ³⁵⁻³⁶ 'Ri tede'wa hâ apâ za ūvisizé hâ, bâdâ te te waihu'u za'ra õ di, tâma ūromhuri'wa norí hâ. Apâ tinhoröwa u ūvisizé hâ, äté hâiwahâ, äté mara wa'wa, äté si'a hârâ wi, äté awë wi. Tane bâdâ hâ apâ we ūmoržé hâ waihu'u za'ra wa'aba õ wa, te za asimiza'rese ūzô 're asimipari za'ra wa'aba mo, a norí wa'aba zama, 're asotô za'ra wa'aba mono newa, asimiza'rese ãna 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, apâ we ūmorí õ'umnhasite. ³⁷ Äne hâ aima si, te waihu'u za'ra wa'aba õ di. Uburé ūzazei'wa norí udâna zama, wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, asimiza'rese, ūzô 're asimipari za'ra wa'aba mono da. — Äne Zezusi hâ 'ri tede'wai wasu'u na te te sima ūsimiré'ezé wasu'u 'râsudu hâ.

14

Da te dasima ãma ūrowa'otô za'ra zé wasu'u, Zezusihî wîržéb da na
Mateusi 26.1-5; Rucasi 22.1-2; Zuwâ 11.45-57

¹ Maparane te oto sô rowaptâ bâtâ zô hâ, dato hâ da te 're ūmanharî za'ra mono zéb u hâ, 'Re ūhâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te ūdawaiubuzém na ãma dasipo're pu'u za'ra da, Pascola na dato nhisi hâ. Tawapsi dasi'râ'otô ré, te za romhuri na l'u'êtë duptoi'õ hâ huri ni. Tawamhâ bâdâ ūwa waptâ'â õ ré, te sasedoti ūpire norí hâ rowahufu'wa norí me, sima ãma rosa'rata za'ra, Zezusi hâ pi'uriwi te te siwi âri da, da te dasiwi wîrî da. ² Äne te sima ãma roti za'ra:

— Dato hâ hâimana ré, wa te wasiwi âri õ di za, wama dazahi za'ra õ'umnhasite, uburé hâ wazada hâimana za'ra tõ da. — Äne ma tô sima ãma roti za'ra.

Betânhâ ãma, Zezusihî ma, pi'õ nhoprubzé wasu'u

Mateusi 26.6-13; Zuwâ 12.1-8

³ Tawamhâ Zezusi hâ Betânhâ na 'ri wa'otô nhisi ãma, te a'â tihâiba, Simahâ nhoröwa ãma, ū'wa're ré hâ, aré ta hâ. Tame sai ma, sâmra ré, ma tô we pi'õ hâ ãzé, 'ri para u. Wedewa'u zadaze hâ ûtë 'manharî 'remhâ, ma siré ãwisi. Wedewa'u zadaze hâ, nadu na ūsisi hâ, ū'wa'âbâ za'ëne hâ. Tawamhâ ūsé hâ ma tô sô pru. Taha pari, ma Zezusihî 'râ nhisiwi sa'wa. ⁴ Ni'wam norí hâ tame ūhâimana za'ra hâ ma tô ãma wë'õ za'ra. Taha wa, ma tô sima rowasu'u za'ra:

— E niha, ma taré ãma si'uba, wedewa'u zadaze na hâ. ⁵ Te te dama wede 'wa'âhâ, ū'wa'â hâ ūsa'ûtë uptabi hâ 300 na te aré tihâiba, rob'uiprazé ūsapotore hâ, ūsibrob'õ norí ma, te te sõmri mono da. — Äne ma sima ãma rowaihu'u za'ra, ūtede'wai upana nherê. Pi'õi ãma, ma tô duré waséte za'ra. ⁶ Tawamhâ Zezusi hâ te tâma nharî za'ra:

— Tô'ā. Pi'ō hā rowē na hâimana. E marī da, ma tō sada asahi za'ra wa'wa. Pi'ō hā īwē uptabi hā ma tō īma 'manha. ⁷ Īsibrob'ō norī hā te ai'rata 're si'ubumroi u'āsi 'wa. Nimahā bâtâ na, asima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za 're īpawaptob za'ra wa'aba mo, īsimarī'ō norī hā. Tanei õ di, wa hā. Aï'rata 're īnhamra u'āsi aba mono õ di za oto. ⁸ Pi'ō hā ma tō ī'uwaibaba tō īma 'manha, īwē hā. Å hā īdā'ā wana ré, ma tō āma īhâiba zadaze, da te īré īnherézéb u. ⁹ Tô sena, wa āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Daro mono bâ te za īwasu'uwe na da te 're dap'o're pu'u za'ra. Tawamhâ pi'ō hā te te īma ī'manharî wē zém na zama, te za da te dasima 're wasu'u u'āsi za'ra, āma 're dasipo're pu'u za'ra mono da. — Āne ma tō Zezusi hā tâma waihu'u za'ra, āma īwē'ō'wa norī ma.

*Zudasi hā, Zezusi za te te dama īhâiba nhomrizé wasu'u
Mateusi 26.14-16; Rucasi 22.3-6*

¹⁰ Tawamhâ Zudasi Icarizoti hâ te mo, sasedoti īpire norī u. Aibâ 12 na Zezusihî siré 're īnomro mono norī siré 're īmorî, Zudasi hā. Zezusihî āma te te tâma āma roti za'ra da, te ītême timorî za'ra, te te tâma āma rowairébê za'ra da, Zezusi za te te tâma īhâiba nhomri za'ra zém na hâ. ¹¹ Tawamhâ Zudasihi mreme te te wapari za'ra wamhâ, tâma rowē uptabi za'ra di. Taha wa, ma tō rob'uiprazém na tâma ropisutu za'ra, te te tâma wa'âbâ za'ra da. Tawamhâ Zudasi hâ te oto sima rosa'rata, nimahâ bâtâ na te te dama īhâiba nhomri da hâ.

*Zezusi norī hā, dasai 'manharîzém na, siré īsaihurizém na rowasu'u
Mateusi 26.17-30; Rucasi 22.7-23; Zuwa 13.21-30; 1 Coritu norī 11.23-25*

¹² Tawamhâ bâdâ ma tō oto īwa waptârâ, ī'u'êtë duptoi'ō, da te īhurizéb da hâ. Å bâtâ na, īmorî'rata na zudezu norī hâ te za pone'erebâ 'ra hâ te te sima 're simro, tisa te te āma īhurizéb da hâ, Pascowa na dato nhisi na hâ. Tawamhâ Zezusihî siré 're īnomro mono norī hâ, te āne siwi sadanha:

— E momo ma tō asima īwē, asô īwa'manhipizéb da hâ, Pascowa na dato nhisi na īwasaihurizéb da hâ. — Āne te siwi sadanha.

¹³ Tawamhâ Zezusi hâ ma tō tisiré 're īnomro mono norī hâ 'mazatôrî zahuré. Āne ma tō tâma rob'ru zahuré:

— 'Ri ahâ u, ane wa'aba. Tame te za aibâ hâ īsôpëtë 'wa, piza'a te te ī'âri hâ, â ré. Tawamhâ īsarina te za ane wa'wa, 'ri tême. ¹⁴ Aibâ hâ nimomo sébré wamhâ, te za 'ri tede'wa hâ īsadanhari 'wa: "Rowahutu'wa hâ te tinhâ: E ma niwî 'ri 're wa'wa hâ, īsiré 're īnomro mono norī me, īwa īwasaihurizéb da hâ, Pascowa na dato nhisi na hâ." ¹⁵ Tawamhâ 'ri tede'wa hâ, hâimo 'ri 're wa'wa za'êne hâ te za aima 'mazabui wa'wa. Tame te uburé īwa romhaimasa wedeza hâ, danhamrazé hâ. Tame te za wazô īrobza'ra pese 'wa. — Āne ma tâma waihu'u zahuré.

¹⁶ Tawamhâ te oto tineb zahuré, 'ri ahâ u. Tamomo simasisi wamhâ, Zezusi te tâma īwaihu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tō sabu zahuré. Tawamhâ tinhipi ma tō 'manharî zahuré, Pascowa na dato nhisi na da hâ.

¹⁷ Tawamhâ ma'râ wi, ma tō aihuutu Zezusi norī hâ 'ri tême, aibâ 12 na īhâiba za'ra norī me. ¹⁸ Tawamhâ sai ma, si'ubumroi ré, ma tō Zezusi hâ tâma waihu'u sirômo za'ra, āne:

— Tô sena, wa aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa. A norī wa'wa hâ īsiré asaihuri aba nherë, misire te za dama ī'maihâiba nhomri 'wa.

¹⁹ Tawamhâ āne te te sina wapari za'ra wamhâ, ma tō tiwi tirobzei'ō za'ra. Taha wa, ma tō siparabâsi si'mahârâ za'ra:

— E wa hâ.

²⁰ Tawamhâ Zezusi asa ma tâma waihu'u za'ra:

— Misire te za tō dama ūmaiħâiba nhomri 'wa. ūu'ēne hā ūsiré piza'a 're te te idī hā, te za dama ūħâiba nho. ²¹ Wa hā ti'ai āma dasiré ūpodo hā duréihā ma tō ūdâ'azém na rob'ui'éré siroħo za'ra ībaiħâ na, 'Re ūħâimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa nori hā. ūħâma rob'ui'érézéb zarina wa za tō mo, ūdâ'azéb u. Tane nherē, aibâ ma, tâma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ūħâiba nhomri'wai ma hā. 'Re ūħâimana u'āsi mono, za te te azâri wamħâ, te za sima rosa'rata, āne: "Ūpoto ō 'wa'āħħâ, aré wē di, āne na hā te aré 're robzépata mono ō wa." Āne te za 'râwi si'āħma rosa'rata, za dama ūħâiba nhomri'wa hā. — Āne ma tō tâma waiħu'u za'ra, te te waiħu'u sirōmo za'ra da.

²² Tawamħâ sailuri ré, ma tō ti'ā, ūu'ēne hā. 'Re ūħâimana u'āsi mono āma te tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tō te te wē'ē, ūu'ēne hā. Te te wē'ē mono parimħâ, tisiré 're ūnomro mono nori ma, ma tō te te sômri. Āne ma tâma sina waiħu'u za'ra:

— Ā, ūu'ēne hā huri aba. Ā hā ūħâiba, te wasu'u.

²³ Taha pari, ma duré ti'ā hâsizé hā, uwa 'ru 'râi wa'ui ré hā. 'Re ūħâimana u'āsi mono āma te duré tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tō tâma sômri za'ra, uwa 'ru 'râi wa'ui ré hā. Tawamħâ aihħni ma āhu. ²⁴ Āne ma duré tâma sina waiħu'u za'ra, Zezusi hā:

— Ā hā ūwapru, te wasu'u. Rob'râi wa'u za'wari ne, te za ūwapru hā ūwi asa'wa, da'ahâ zada ūdâ'āħħâ wamħâ. Ā hā ūwapru hā ūwi sisa'wari wamħâ, 'Re ūħâimana u'āsi mono hā tinhib'a'uwē ma, te te tâma ūropisutuzé hā tō sena za te te tâma āma 're ūwaimrami mono zé, te wasu'u. ²⁵ Tō sena wa za aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa. Ā hā rob'râi wa'u hā te 're hâsi mono ō di za oto, a'ā. 'Re ūħâimana u'āsi mono hā za uburé da'āħma ūsib'a'uwē zéb āma si, wa za duré te 're hâsi. — Āne ma tō tâma siwasu'u za'ra.

²⁶ Tawamħâ Zezusi nori hā tinhore na te oto āma tiwata za'ra, 'Re ūħâimana u'āsi mono āma. Taha pari, ma tō wairé, Oriwera na ētē 'râihâ nhisi u si'aba're da.

*Pedru hā za te te dawi ūudâzém na, Zezusi te te tâma ūwaiħu'u ūsirōmo zé wasu'u
Mateusi 26.31-35; Rucasi 22.31-34; Zuwâ 13.36-38*

²⁷ Tawamħâ āne ma Zezusi hā tisiré 're ūnomro mono nori ma, waiħu'u za'ra:

— A nori wa'wa hā ūzadawa para ō nherē, te za aihħni asiwi ūrēme 'wa. Duréihā 'Re ūħâimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō āne na ūħâma rob'ui'éré siro, 'Re ūħâimana u'āsi mono mreme na hā: "Pone'erebâ 'madâ'āħha hā wa za tūwi. Tawamħâ pone'erebâ hā te za ropé." Āne ūħâma rowasu'u na rob'ui'éré, ībaiħâ na hā. ²⁸ Tane nherē, ab're hawi apâ ūħâiwa'utu parip si, wa za aiwana ūmorî 'wa, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, tamomo ūnhopetē za'ra wa'aba da.

²⁹ Tawamħâ Pedru hā te Zezusih ma tinhha:

— Aihħni za te te airēme za'ra nherē, wa hā te airēme ō di za.

³⁰ Tawamħâ Pedruhu ma, te Zezusi hā asa tinhha, āne:

— Tō sena wa za aima waiħu'u. Ā barana, si'a hā tihârâ na te te sahu ō ré, te za si'ubdatō dawi ūudâ, aima ūza'rese ō na. — Āne ma tō tâma waiħu'u siro.

³¹ Tawamħâ mreme tete sina, te asa tâma tinhha, Pedru hā:

— Wa hā asiré ūdâ'āħħâ da nherē, te dawi ai'udâ ō di za. — Āne te Zezusih ma siwasu'u.

Tawamħâ uburé ūsiré 're ūnomro mono nori hā ma tō ūħô na si tâma siwasu'u za'ra, za te te dawi ūudâ za'ra ō na hā.

*Zezusi hā, Zésemani āma ūsāmrazém na rowasu'u
Mateusi 26.36-46; Rucasi 22.39-46*

³² Tawamhā Zezusi norī hā ma tō aihutu, Zésemani na rob're nhisi u. Sihutu wamhā, ãne te tāma nharī za'ra:

— Āme ūzō asimroi wa'aba. Wa hā wa za a'ā asiti ūmorī 'wa, romnhiwasi īmama ma, ūmreme da.

³³ Tawamhā Pedru norī hā te siré saprōni za'ra, Ti'adu norī hā, Zuwāhā me. Tawamhā te se sina rosa'rata pese wamhā, sina pē'ēzé uptabi di. ³⁴ Taha wa, Pedru norī ma, ma ãne sina tāma rowaihu'u za'ra:

— ūpē'ēzé hā sa'ētē na te ūma tihāiba. ūpē'ēzé uptabi wa, wa aré dārā. Āme a'ā asimroi wa'aba ūrata, asōtō za'ra wa'aba ãna. Asōpré u'āsi aba. — Æne ma tō tāma waihu'u za'ra.

³⁵ Tawamhā romhā prā na te ūsiti timorī za'ra. Tawamhā hi'rātitō ma tō nhamra. Sāmra wamhā, ma tō aiwē'ē, ti'ai u. Tawamhā Timama wi, te rowaptē, robzépada hā te te tāma ba'a da. ³⁶ Æne ma tō Timama wi rowaptē:

— ëmama, uburé marī hā aima waihu'u pese di. Taha wa, ma'āpē robzépada hā ūma ba'a za, te robzépata za'ētē tō da. Tane nherē, ãne aima ūsiwasu'uzéb uwaibaba, te ūsina uwaimrami da, wa hā te ūsima ūwēzém na ūma pisutu ū di za. A hā ūma ūwēzéb uwaibaba si, te ūsina uwaimrami da, te za ūma ūpisu. — Æne ma tō Timama wi sina rowaptē.

³⁷ Tawamhā Timama ma, mreme pari, te apā mo, si'ubdatō ūsiré 're ūnomro mono norī u. Tawamhā sōtō za'ra ré, ma tō siza za'ra. Taha wa, te Pedru 'mahā, utu da:

— Siha e niha te asō. E niha asimiza'rese rob'madā'ā waihu'u ū di, syry na. ³⁸ Satanasihi zada, asiptete sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, asima 're wē za'ra wa'aba mono nherē, asī'uihā na sada 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono ū di. Taha wa, asimiza'rese te za ai'ubumroi wa'wa āhāna hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono wi, asima rowaptērē za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimiwada'urizé wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — Æne ma tō tāma waihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhā Pedru norī nhiti, te duré apā mo, Timama ma mreme da. Tawamhā ūhō na si, te duré Timama wi rowaptē. ⁴⁰ Timama ma, mreme pari, te duré apā ūtēme timorī za'ra. Tawamhā sōtō za'ra ré, ma duré siza za'ra. Tāma aptā'ā uptabi za'ra wa, te tinhōtō pese za'ra, sōpré waihu'u ãna. Tawamhā utu za'ra da, Zezusi te te 'mahārā za'ra wamhā, asa te te tāma ūwaihu'u za'ra da hā, mare di.

⁴¹ Tawamhā ūsiti te duré timorī za'ra. Taha pari, ma duré apā sina siri. Si'ubdatō ūinem na, ma tō oto ãma sahu. Tawamhā sōtō za'ra ré, ma tō duré apā siza za'ra. Taha wa, te ãne 'mahārā za'ra:

— E niha bā te zahadu asōtō za'ra wa'wa bétē. Te duré aiwa'utu za'ra wa'wa. Tō'ā oto. Bādā ma tō oto ūwa waptārā. Ti'ai ãma dasiré ūpodo, te za oto ūhāiba nhomri ni, aibā ūwaséte norī ma. ⁴² Oto aiwahutu za'ra wa'aba, wasi'aba're da. Ūhōta te wei oto mo, dama ūhāiba nhomri'wa da hā. — Æne te tāma 'mahārā za'ra.

*Zezusi hā da te oto dasiwi ūarizém na rowasu'u
Mateusi 26.47-56; Rucasi 22.47-53; Zuwā 18.3-12*

⁴³ Zezusi hā te te tāma 'mahārā za'ra ré, ma Zudasi hā ūtēme wi, Zezusihi siré aré 're ūmorī hā. Da'ahā uptabi na ma tō ūsiré sō aihutu ni, sib'ēzé 'wapa ré, uibroi ré zama. Sasedotí ūpire norī zadawa para, duré rowahutu'wa norī

zadawa para, duré zudezu norí ma, roti'wa norí zadawa para zama, ma tō sô aihutu ni. ⁴⁴ Zudasi hā ma tō ãne dama īpire norí ma, roti aré:

— Aibâ hā te tob'rata hârâ wamhā, ta hā te za asiwí i'âri 'wa. Tawamhā asiptete sina, te za asiwí īsaprõni 'wa. — Æne ma tō Zudasi hā tâma waihu'u za'ra, te te siwi i'âri wana ré hā.

⁴⁵ Tawamhā Zudasi hā Zezusihi u oto wisi wamhā, ãne te 'mahâ:

— Rowahutu'wa.

Tawamhā tob'rata hârâ na, ma tō sawi, Zezusi hā. ⁴⁶ Tawamhā ma tō oto dasiwi âri ni. ⁴⁷ Tawamhā Zezusihi siré ïsa hā, ma tō sib'ezé 'wapa hā waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hā ãma po're nhizâ, sasedotî īpire uptabi ma romhuri'wa hā. ⁴⁸ Tawamhā Zezusi hā sô ïdasihu norí ma, te tinhâ, ãne:

— E wa hā danhibrob zô dapâr'wa pâ, ma bétê we ïzô aihutu 'wa, sib'ezé 'wapa ré, uibroi ré zama. ⁴⁹ Bâtâ sidâpâsi wa tō asõ'a za'ra wa'aba te 're da'apawapto, ïnhimirowasu'u na, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé 'wawi, wa'ra 're. Zapre tameb ré asiwí i'âri aba ði di bétê. Tane nherë, te za tō asiwí i'âri 'wa, ïâma rob'ui'érézé hā te ïsina uwaimrami hâ. — Æne ma tâma sina waihu'u za'ra.

⁵⁰ Tawamhā ïsiré 're ïnomro mono norí hā aihîni ma siwi tirë. Wara sina, ma dama ropé.

⁵¹ Aibâ hā ïprédupté hā, Zezusihi zarina ïmorí hā ma tō ni'wam norí hā siwi ti'â, ï'ubuzém na. ⁵² Tane nherë, ma tō tâma rême za'ra, ti'ubuzé hā. Tawamhā ai'uréiwi te oto dawi wara, ïprédupté hā.

Dama roti'wa norí hā Zezusihi da, ïs'i'râ'ötõzém na rowasu'u

Mateusi 26.57-68; Rucasi 22.54-55, 63-71; Zuwâ 18.12-14, 19-24

⁵³ Tawamhā Zezusi hā te oto dasiwi saprõni ni, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa ïpire uptabi nhorôwa u, sasedotî ïpire uptabi nhorôwa u. Tame ïwana ma tō si'râ'ötõ, sasedotî ïpire norí hâ, duré zudezu norí ma roti'wa norí hâ, duré rowahutu'wa norí hâ.

⁵⁴ Zezusi hâ da te dasiwi saprõni ré, te Pedru hâ romhâ na te te pibu, sasedotî ïpire uptabi nhorôwa u. Tawamhâ 'ri 'wawi wa'ra 're, ma ãzé. Sébre wamhâ, ma tō nhamra unhamra dawa, hâi'ro da, romhuri'wa norí me.

⁵⁵⁻⁵⁶ Tawamhâ sasedotî ïpire norí hâ duré uburé zudezu norí ma roti'wa norí hâ, te ni'wam norí zô tinhopré za'ra, Zezusi hâ marî te te 're i'ab'manharî wasétê mono zém na, sadawa nhipese na te te siwi ãma hiri da, tawapsi romanu norí hâ te te siwi wîrî da. Tawamhâ da'ahâ na dazadawa nhipese na, Zezusihi ãma ïsimiroti wasétê na da te ãma sa'ra za'ra nherë, ãma dasisaze za'ra ði di.

⁵⁷ Tawamhâ ni'wam norí hâ ma tiwahutu zahuré hâiwi, Zezusi hâ sadawa nhipese newa, ïsadawa nhipe te te ãma hiri zahuré da, ãne:

⁵⁸ — Wa norí hâ wa tō wasi'uihâ na ïsimirowasu'u hâ wapari ni. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorôwa hâ te za, u, sâmra, êtê na da te dasiwi i'ri hâ. Tawamhâ te za, u, aimawi 'ri duré. Da te dasiwi i'ri da hâ, mare di. Te te 'ri ré hâ, bâdâ hâ si'ubdatõ te za, u, ãma ne, te te ãma romhuri ré hâ. Æne taré dama siwasu'u ré, wa tō wapari ni, wasi'uihâ na. — Æne te Zezusi dama wasu'u zahuré, taré.

⁵⁹ Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa norí hâ te te siwi sadawa pibu zahuré wamhâ, aiwab ði di, te te dama ïwasu'u zahuré zé hâ.

⁶⁰ Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa ïpire uptabi hâ dawa'wa ma hâiwi za, Zezusi hâ uihâ na te te sadanharî da, ãne:

— E asadawa na dama ãma wa'rãmi ãna, da te dasiwi ūaiwasu'u wasétē na hā. E tō ūsarina ma tō aiwasédé hā aí'ãma hiri zahuré. E taré. — Æne te sadanha.

⁶¹ Tane nherē, te Zezusi hā ari'iwi za. Te te ãma wa'rãmi õ di, timreme na. Tawamhā 'Re ūhaimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ūpire uptabi hā te duré sadanharī na sahu, sasedoti ūpire uptabi hā:

— E tō sena a hā, 'Re ūhaimana u'âsi mono te aipisudu, Danho'reptui'wa da. E tō sena 'Re ūhaimana u'âsi mono 'ra, a hā.

⁶² Tawamhā Zezusi hā asa te tāma siwasu'u oto:

— Íhe. Wa hā, Danho'reptui'wa. Wa hā 'Re ūhaimana u'âsi mono 'ra. A norí wa'wa hā aihñi te za ūmadâ'â za'ra wa'wa, ti'ai ãma dasiré ūpodo hā, 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimire niwī, 're ūnhamra mono na, ūwaihu'u pese 'rata. Hâiwa'a na apâ we ūmorí wamhā, te za ãne na ūmadâ'â za'ra wa'wa. — Æne ma tō tāma siwasu'u ūsirõmo za'ra.

⁶³ Tawamhā te te sadawa'rui wa, ma ti'uz a hā hâiwazu, sasedoti ūpire uptabi hā. Tawamhā ãne ma tō ãma da'mahâ:

— Tâibâ oto. Aibâ aimawi norí zô, ai'maihârâ aba õ di za, Zezusi te te wama ūwasu'u za'ra da hā, ūwasétē na. ⁶⁴ 'Re ūhaimana u'âsi mono newa, si'uihâ na ma tō tiwaihu'u pe hā sina tihî, wasine 're hâimana mono nherē. Si'uihâ na ma tō timreme wasétê. Ímreme ma tō ūwapari za'ra wa'wa. E marí tawamhā, ma tō ãma ūpisutu za'ra wa'wa. — Æne te ãma da'mahâ. Tawamhā aihñi ma tō sima wé'za'ra, da te dasiwi wîrî da.

⁶⁵ Tawamhā te te siwi wé'ô wa, ma tō nasi ni'wam norí hā siwi ubu upto, tizadaipro na. Zazahâ na ma duré siwi ubu ubu. Taha pari, ma tō duré nasi siwi ahâ. Æne ré, te nasi siwi 'mahâ:

— E 'wa hā aí'azâri'wa. Ma'âpé, waihu'u. — Æne te nasi siwi 'mahâ.

'Re ūhaimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zé 'madâ'â 'wa norí zama, ma tō siwi ti'â, te te nasi siwi ahâri da.

Pedru hā, Zezusi te te dawi ūudâzém na rowasu'u

Mateusi 26.69-75; Rucasi 22.56-62; Zuwâ 18.15-18, 25-27

⁶⁶ Æne ré, te zahadu Pedru hā dame nhamra, 'ri 'wawi wa'ra 're, pi'reba 'ri zahâpâ. Tawamhā tame sâmra ré, ma we pi'ô hā datême wi, sasedoti ūpire uptabi ma romhuri'wa hā. ⁶⁷ Wisi wi, ma Pedru hâ tisâ, unhamma ãma hâi'ro ré. Tawamhā te te 'madâ'â pese pari, te Pedruhu ma tinhâ:

— A zama te duré Zezusihî siré 're aimo, Nazaré ãma 're ūhaimana mono siré.

⁶⁸ Tawamhā Pedru te asa tāma tinhâ:

— Tane na ūwaihu'u nherē, õ hâ ūma sa'rese õ di. — Æne te pi'õi wi ai'udâ, Pedru hâ.

Tawamhā 'ri nhîriti u te oto mo, 'ridawa u morí da, dapusizéb u. Tawamhā si'a ma oto hâ. ⁶⁹ Tawamhā ma tō romhuri'wa sipi'ô hâ tisâ Pedru hâ, 'ri nhîriti ãma. Tawamhā ūrata ūsimasam norí ma, te wasu'u za'ra:

— A hâ Zezusi norí siré, 're ūmorí.

⁷⁰ Tawamhā Pedru te duré tiwi ai'udâ. Tawamhā ãma ronomro õ ré, te duré tāma nharî za'ra, ūrata ūsimasa hâ:

— Tô sena, a hâ Zezusi norí siré, te 're aimo. A hâ tō, Darireza ãma 're ūaihâimana mono.

⁷¹ Tawamhā Pedru te asa tāma nharî za'ra:

— Mare di. Tane na ūwaihu'u nherē, õ hâ ūma sa'rese õ di. Tô sena te aiwi udâ za'ra wa'aba di pâ, 'Re ūhaimana u'âsi mono te te ūazâri pé. — Æne te tāma sina waihu'u za'ra.

⁷² Tawamhā si'a hâ awa'awi ma tihârâ na sahu. Tawamhā Zezusi te te tāma ūwaihu'uzém na, ma sina po're puru, Pedru hâ. Æne ma tō Zezusi hâ aré tāma

waihu'u siro: "Si'a hā tihârâ na te te suhu ō ré, te za si'ubdatō dawi ūdâ, ūzadawa para ō nherē."

Tawamhā Zezusihi mreme na sina po're pu'u wa, te oto aiwa'ō, Pedru hā.

15

Apito Piratu, Zezusi te te ūzadawa pibuzé wasu'u

Mateusi 27.1-2, 11-26; Rucasi 23.1-5, 13-25; Zuwa 18.28-19.16

¹⁻² Tawamhā awêm na mararé, ma duré si'râ'ōtō, sasedoti īpire norî hā, duré zudezu norî ma roti'wa norî hā, duré 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'eré na dama rowahutu'wa norî hā. Zezusihi āma te te sima roti za'ra da, ma si'râ'ōtō, dama roti'wa īpire norî me. Taha pari, ma oto siwi pawasisi Zezusi hā, Piratuhu u te te siwi saprõni da. Tawamhā ūtême te te siwi āwisi wamhā, Piratu te Zezusi sadanha:

— E a hā, zudezu norî nhib'apito.

Tawamhā Zezusi te asa tâma tinhá:

— Tahata ma tô tane hâ tô ūtâma ūwaihu. — Āne te tâma tinhá.

³ Tawamhā sasedotí īpire norî hā te Zezusihi āma ūwasédé hâ sa'ra za'ra taré, marî ūwaséteré na 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa norî īpire za'ra hā. ⁴ Taha wa, Piratu te Zezusi 'mahâ:

— Marî ahâ na ma tô ai'âma sa'ra za'ra ni. E asadawa na tâma āma wa'râmi za'ra ō di za. — Āne te 'mahâ.

⁵ Tane nheré, tizadawa na te te wa'râmi ō di, Zezusi hā. Taha wa, ma tô Piratu hâ āma titob'uzu, tizadawa na te te āma wa'râmi ō wa.

⁶⁻⁷ Wahub sidâpâsi, ma tô apito Piratu hâ misi si te te 're da'azani, dazazéb 're, 're ūdasimasa mono norî hâ 're dawairébé mono da, misi si. 'Re ūhaimana u'âsi mono, thimimihâzé te dama ūba'azém na dasa da te dasiwi 're ūmanharî za'ra mono zém na, ma tô te te 're da'azani, da te tiwi 're ūwaptérê za'ra mono zéb uwaibaba. Aibâ hâ dazazéb 're, te dame 're sa, Barabasi na ūisisi hâ. Romanu norî da, dasi'wapé watobro wamhā, te te da'mapârî za'ra wa, ma tô séme ni, dazazéb 're. ⁸ Tawamhā ma duré bâtâ na Piratuhu u tasi'râ'ōtō ni, da te tiwi ūwaptérê za'ra da, te te 're ūmanharî wé mono zéb zarina, misi te te dama 'mairob'ru da, dazazém hawi da'maiwatobro da, apâ morî da.

⁹⁻¹⁰ Tawamhā Piratu te da'a'mahâ:

— Zudezu norî, e asib'apito za'ra wa'aba ma, wa za rob'ru, apâ morî da.

— Āne te da'a'mahâ, Zezusihi āma. Sasedotí īpire norî hâ Zezusi te te sô'ru za'ra wa, ma tô ūtême siwi āwisi, Piratuhu u. Āne na ma tô Piratu hâ āma dawaihu'u. ¹¹ Piratu hâ Zezusi hâ apâ morî da, te te nasi āma da'ab'mahârâ nheré, te sasedotí īpire norî hâ nasi dawada'uri za'ra, Barabasihi si da te ūwaptérê za'ra da, tiwi, Zezusihi upana te te wazere da. ¹² Tawamhā Piratu te duré da'ab'mahâ:

— E marî, wa za bêté aimâ āma pisutu za'ra wa'wa, asib'apito na asiwi 're ūisisi za'ra wa'aba mono āma hâ, te aimâ āma ūwaimrami za'ra wa'aba zéb da hâ.

¹³ — Wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi sasõmri, dâ'â da. — Āne te nasi sa'ëtë āma 'mahârâ za'ra ni, Piratu hâ.

¹⁴ — E marî te te 're ab'manharî ūwaséteré mono bâ. — Āne te āma da'ab'mahâ, Piratu hâ.

Tane nheré, hârâ 'râihâ na te nasi āma 'mahârâ za'ra, Piratu hâ:

— Wedepo'o nhonhi'râmi na, da te dasiwi sasõmri, dâ'â da.

¹⁵ Tawamhā Piratu hâ dama ūrowé za'ra da, ma tô da'wapéi'wa norî ma 'ru za'ra, Barabasihi ma si te te tâma rob'ru za'ra da, dazazém hawi watobro da, apâ 're morî da. Taha pari, te Zezusi tâma 'ru za'ra, da'wapéi'wa norî ma,

powawē hāi waré na te te siwi 're pré'é mono da, taha pari, te te duré siwi sasōmri da, wedepo'o nhonhi'rāmi na dā'ā da oto.

*Da'wapéi'wa norī hā Zezusihi āma ūto za'ra zé wasu'u
Mateusi 27.27-31; Zuwā 19.1-3*

¹⁶ Tawamhā da'wapéi'wa norī hā ma tō Zezusi hā siwi āwisi, Piratuhu nhorōwa u, 'ri 're wa'wa nho'ōmo u. Tamemhā te oto sitēme sisō tihārā za'ra, uburé sitēme si'rā'ōtō da. ¹⁷ Tawamhā dasi'ubuzém na ma tō Zezusi hā siwi āma hāiba ubu, īhā pré na. 'Wabzérē panhipti na ma duré siwi sōpre.

¹⁸ Tawamhā sisarina te nasi timreme na sawi za'ra, taré:

– Zudezu norī nhib'apito, rowē na aihāimana.

¹⁹ Tawamhā ī'rāi wi, ma tō nasi siwi ahā, wedehu waré na. Te duré nasi siwi upto, tizadaipro na. Te duré nasi hī'rātitō tāma asimro, Zezusihi papara, āma wata za'ra da newa. ²⁰ Tawamhā nasi āma wa'ē za'ra parimhā, tisi'ubuzém na te te siwi āma īhāiba ubu hā ma tō apā tiwi wazere za'ra. ī'uzazém na ma oto apā siwi uza. Taha pari, te oto rob u siwi saprō, wedepo'o nhonhi'rāmi na te te siwi sasōmri da, 'ri nho'ōmo nhiti.

*Zezusi hā wedepo'o nhonhi'rāmi na da te dasiwi īsasōmrizé wasu'u
Mateusi 27.32-56; Rucasi 23.26-49; Zuwā 19.17-30*

²¹ Tawamhā bādāi na te te siwi saprōni ré, ma tō aibā hā siwi sōpētē, Sima na īsisi hā, tirom hawi we īmorī hā, 'ri ahā u. īsa'ru nhisi hā, Sireni na. Sima hā Aresādiri norī mama, Rupuhu me. Tawamhā da'wapéi'wa norī hā, Simahā ma, ma tō 'ru za'ra, wedepo'o nhonhi'rāmi hā te te tāma āri da, Zezusihi ma.

²² Tawamhā Dodota na romnhisi u, ma tō siwi saprō, Zezusi hā. Dodota na romnhisi hā, da'rāhi te wasu'u. ²³ Tawamhā da'wapéi'wa norī hā te aré tāma sōmri za'ra, uwa 'ru 'rāi wa'u īsé hā te te hā'rēne da, miha na wedepa wa'u nhisi na, īwazari ré hā. Tane nherē, te te hā'rēne ë di, Zezusi hā. ²⁴ Taha pari, ma tō oto wedepo'o nhonhi'rāmi na siwi sasō. Te te siwi sasōmri pari, ma tō ētē zapotore ī'ui'éré ré hā nasi sima sāmra da'wapéi'wa norī hā, pibu pese na Zezusihi uza hā te te siwi waibu da. ²⁵ Zezusi te te siwi īsasōmrizém na hā, bādā ma tō oto tinho're za'a. ²⁶ Zezusihi 'rāi uwaibaba wedepo'o na rob'ui'éré hā ma siwi téte, da te dasiwi īwē'ō za'ra zém na, da te dasiwi āma waihu'u za'ra da. Āne āma īrob'ui'éré hā: Ā hā, zudezu norī nhib'apito.

²⁷ Zezusihi siré, ma tō duré aibā norī hā sasōmri zahuré ni, danhibrob zō dapārī'wa norī hā. Zezusihi āma te aiwa'aba zahuré īsimire niwī, duré īsimile niwī. ²⁸ Āne āma īromhāimanazé hā ma tō rob'ui'éré zarina, sina uwaimra, Zezusi hā. Āne duréihā āma īrob'ui'éré hā: "Īwasétē norī zu, te za taré dasiwi wē'ō ni." Āne āma īrob'ui'éré hā, ībaihā na hā.

²⁹⁻³⁰ Tawamhā īwa'wai baba, da te nasi ro'rahāri za'ra sidāpāsi, te nasi āma tawa'ē za'ra ni, Zezusihi āma. Nasi āma da'rā siwanarī za'ra sina, te nasi āma wasétē za'ra ni:

– Oro a hā asima roti za, 'ri 'rāihā hā sāmra da, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zé hā, si'ubdatō bādā hā ai'āma si'utōrī ë ré, duré apā 'ri da. Ma'āpē, asisō'reptu na. Wedepo'o nhonhi'rāmi hawi we si'ra na, atā'ā tō da. – Āne te nasi āma tiwa'ē za'ra.

³¹ Duré sasedoti īpire norī hā te nasi āma wa'ē sina, āne sima nharī za'ra āma, rowahutu'wa norī me:

– Oro te te 're da'anho'reptui mono za, 'rāwi sisō'reptui ë di bétē. ³² Ma'āpē, āne ré, wedepo'o nhonhi'rāmi hawi we te te si'ra wanho'a, Danho'reptui'wa

hā Izarazéhē nihudu norī nhib'apito hā, wa te wasina ū'umnhasi za'ra zéb da hā. — Āne ma sima āma rowaihu'u za'ra.

Tawamhā ūsiré ūsa'o zahuré zama, te nasi tāma nharī wasétē zahuré, Zezusihī ma.

³³ Tawamhā ma tō tī'abzuma. Abzuma wamhā, ma tō tirobra, daro mono bā. Bādā suprazéb u, te oto robra si nomro. ³⁴ Tawamhā si'ubdatō bātā āma, te Zezusi hā Timama hā sina 'mahā, hārā 'rāihā na āne:

— Eroi, Eroi, rema sabatani.

Ūhārāzém na hā, āma ūsaprizé hā, āne:

— Ūhib'apito, Ūhib'apito, e marī da, ma tō oto ūrē. — Āne āma ūsaprizé hā.

³⁵ Tawamhā ni'wam norī hā ū'rata ūsimasam norī hā Zezusihī hārā te te wapari za'ra wamhā, ma tō sima rowasu'u za'ra, āne:

— Ūhōta wapari aba. Eriasihi zō te hā, te te we pawaptob da.

³⁶ Tawamhā ni'wa hā si'aba'rē na ma tō piza're upsōzém ne hā 'mai'ā, uwa 'ru 'rāi wa'u ūsé na te te tāma āma di'i da, Zezusihī ma, ūwa'ābā syry na. Tawamhā wedewaré 'rāsatu na ma tō āma sapu'u, Zezusihī ma, te te wē da, te te upsōmri da. Taha pari, te āne dama tinhā:

— A'ā pé wanhimipari za'ra wa'aba, Eriasi we sō morī ū'umnhaside, wedepo'o nphonhi'rāmī hawi, te te si'ra da. — Āne ma dama waihu'u.

³⁷ Tawamhā Zezusi hā hārā 'rāihā na te hā, ūrēme ma. Taha pari, ma pē'ē hai'utō.

³⁸ Zezusi hā dā'ā wi, zazahā ūhāpā hā 'ri 're wa'wa nhitobzé hā ma uihā na hāihaiopo'o aiwa, hāimo hawi pi'reba, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhorōwa āma hā.

³⁹ Zezusi hā hāwi sa'o ré, da'wapéi'wa norī wada'uri'wa hā ūsō're te za, ūpapara, romanu hā. Tawamhā Zezusi hā ūrēme ma hārā 'rāihā na hārā wamhā, te te wapari wamhā, ma āma rowaihu'u:

— Nare ūhā, 'Re ūhāimana u'āsi mono 'ra.

⁴⁰ Pi'ō norī zama, romhā hawi te Zezusi hā 'madā'ā za'ra. Nima norī nhisī hā āne: Mariza Madarena, duré Sarome, duré Mariza, Zuzé norī na hā Ti'aduhu me. Ti'adu hā ūhāiba té. ⁴¹ Zezusi hā Darireza āma 're morī ré hā, pi'ō norī hā ūsiré te 're nomro. Ma tō duré marī na te te siwi 're pawaptō. Ta norī siré, te duré pi'ō norī hā ahā na Zeruzarē u ai'aba'rē, Zezusihī siré. Ta norī zama te romhā hawi siwi 'madā'ā za'ra.

Zezusi hā da te ūsērēzé wasu'u

Mateusi 27.57-61; Rucasi 23.50-56; Zuwā 19.38-42

⁴²⁻⁴³ Sabadu u bādā 're ūne mono u, te zudezu norī hā te te sima 're ropyese za'ra, sabadu na hā te te 're romhuri za'ra mono ū na dā'āsina. Tawamhā sabadu u oto hāiwhā wa, romhuri 'rāsutuzéb āma te Zuzé hā Piratuhu u mo. Arimateza āma te aré 're hāimana, Zuzé hā. Zudezu norī ma roti'wa ūpire, ta hā. Taha wa, te nasi si'rā'ōtō, siré dama roti'wa ūpire za'ra norī me. Zuzé hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono da'āma 're ūsib'a'uwe mono zéb zō, te 're simipari u'āsi. Tawamhā romhuri zahārizéb u, romhuture wa, ma tō sada aptete ūzuzé hā, Piratuhu u morī da, Zezusihī hāiba hā te te tiwi waptērē da, ab're sirōmo 're, te te sērē da. ⁴⁴ Zuzé hā, Zezusi hā idā'ā na te te tāma rowasu'u wamhā, Piratu hā te āma rosa'rata, dā'ā su'u wa. Tawamhā Piratu hā da'wapéi'wa norī wada'uri'wa zō te hā, idā'āzém na te te āma sadanharī da, tō sena zō. ⁴⁵ Tawamhā tō sena Zezusi hā idā'ā na te te tāma rowasu'u parimhā, Zuzéhē ma, te oto Piratu hā tāma ti'ru, Zezusihī hāiba hā ab're sirōmo 're, te te sērē da. ⁴⁶ Tawamhā Zuzé hā zazahā, ma sada uipra, ūhārā hā. Taha pari, Zezusihī hāiba hā ma oto si'ra, wedepo'o nphonhi'rāmī hawi. Tawamhā zazahā ūhārā

na ma ubu. Te te ubu pari, ma tō ab're 're tisē. Sa'a zahâpâ ētē wa, ab're sirōmo 're, ma tisē. Taha pari, te ētē tōmo wawē hā te te pizari, ab're te te āma īré sitob da. ⁴⁷ Āne Zezusihi hâiba te te sērē ré, ma tō pi'ō norī hā āma 'madâ'ā zahuré, Mariza Madarena hā Marizaha me. Ta hā Zuzéhē na. Tawamhā ma tō sabu zahuré, nimame Zuzé te te īsērēzé hā.

16

Zeusisi apâ īhâiba'utuzé wasu'u

Mateusi 28.1-8; Rucasi 24.1-12; Zuwā 20.1-10

¹ Tawamhā bâdâ oto sébré wamhā, tâibâ oto sabadu hā romhuri zahârizé hā zudezu norī te hā. Tawamhā pi'ō norī hā īwa'u zadaze hā, ma tō siwi uipra, te te siwi āma hâiba u'rê da, Zezusi hā. Pi'ō norī nhisi hā Mariza Madarena, duré Sarome, duré Mariza, Ti'aduhu na hā. ² Tawamhā pi'ō norī hā mararé te ai'aba're, sa'a zahâpâ ab're u, bâdâ 'râiwatobro wi, dumidu na. ³ Bâdâdi na si'aba'reí ré, ma āne sima waihu'u za'ra:

— E 'wa hā te za ēne hā wama sa'rē za'ra, ab're nhitobzé hā.

⁴ Ab're nhitobzé hā ēne hā tōmo wawē uptabi wa, ma āne sima waihu'u za'ra. Tane nherē, sihutu wamhā, ēne da te īsa'rē na ma tō 'madâ'ā za'ra. ⁵ Tawamhā ab're 're, sisisi wamhā, ma tō aibâ hā siwi sôpêté īprédupté hā, uza hâirâ ré īsâmra hā. īnomrozé nhimire niwî te nhamra. Taha wa, pi'ō norī hā ma tâma tipê'ēwara za'ra. ⁶ Tawamhā āne te tâma nhari' za'ra, pi'ō norī ma:

— īma aipahi za'ra wa'aba tō. Zezusi hā Nazaré āma aré īprédu hā wedepo'o nhonhi'râmi na, da te dasiwi īsasõmri zô robzabu za'ra wa'aba da, te we ai'aba'reí wa'wa. Āne na, wa tō aiwaihu'u za'ra wa'wa. Āme hâimana õ di oto. Apâ ma tō hâiwa'udu. Ma'apé, īnomrozé hâ sabu za'ra wa'aba. Robaba di. ⁷ Taha wa, te za oto apâ ai'aba'reí wa'wa, Pedru norī ma tâma rowasu'u za'ra wa'aba da, āne: "Zezusi hā aiwana te za, u, timorî'wa, Darireza u. Tame te za, u, īsôpêté za'ra wa'wa, aimâ īsiwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina." — Āne ma tō pi'ō norī ma waihu'u za'ra.

⁸ Tawamhā ma wairé ab're hawi, wara sina sisa'rei mono da. Tâma pê'ēwara za'ra wa, te tirerê'ē za'ra. Pahi te, ni'wai ma, te te rowasu'u za'ra õ di a'a.

Zeusisi hâ, Mariza Madarenahâ ma, īsihâi'rezé wasu'u

Mateusi 28.9-10; Zuwā 20.11-18

⁹ Zezusi hâ dumidu na ma tō apâ hâiwa'udu, mararé. Tawamhâ īmorî'rata na ma tō Mariza Madarenahâ ma, sihâi're. Ti'ai baba 're morî ré, ma tō taha ma, wa'uburé hâ ⁷ na sâmra. ¹⁰ Tawamhâ Zezusihi siré 're īnomro mono norî u, te mo Mariza Madarena hâ, te te tâma rowasu'u za'ra da. Tâma robzei'ō za'ra di. Pê'ēzé uptabi za'ra wa, te aiwa'ō za'ra. Āne ré, ma tō ītême tiwisi za'ra, Mariza Madarena hâ. ¹¹ Tawamhâ Zezusi apâ 're īmorî na, duré ītême īwisizém na hâ te te tâma rowasu'u za'ra wamhâ, te te āma saze za'ra õ di.

Zeusisi hâ, maparane tizazei'wa norî ma, īsihâi'rezé wasu'u

Rucasi 24.13-35

¹² Taha pari, ma duré Zezusi hâ aimawi tihâiba na sihâi're, maparane tizazei'wa norî ma. Rom na bâdâdi na neb ré, ma tō ītême tiwisi zahuré.

¹³ Tawamhâ apâ te tineb zahuré, Zezusihi siré 're īnomro mono norî ma, te te rowasu'u zahuré da. Tane nherê, te te tâma rowasu'u za'ra nherê, te te āma saze za'ra õ di duré.

Zeusisi hâ tisiré norî ma, īsihâi'rezé wasu'u, 11 na īhâiba norî ma

Mateusi 28.16-20; Rucasi 24.36-49; Zuwā 20.19-23; Atusi 1.6-8

¹⁴ Tawamhā Zezusi hā tisiré 're īnomro mono norī u ma duré wi, sai ma, si'ubumroi ré, 11 na īhāiba za'ra u. Tawamhā timreme ma tō tāma pētē za'ra, siwi īsabui'wa norī nhimirowasu'u hā te te saze za'ra õ wa, apâ īhāiwa'utuzém na da te īwasu'u na hā. ¹⁵ Taha wa, te āne oto tāma nharī za'ra:

— Daro mono bâ te za oto 're īropéi wa'aba mo, a'uwē mono bâ, īwasu'uwē na 're dap'o're pu'u za'ra wa'aba mono da. ¹⁶ Tawamhā Danho'reptui'wa na da te dasina 're ī'umnhasi za'ra mono wa, â dawabzuri hā da te 're 'manharī za'ra mono wamhā, te za te te 're da'anho'reptu, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Da te dasina 're ī'umnhasi za'ra mono õ wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono te za te te 're da'awē'õ. ¹⁷ Da te dasina 're ī'umnhasi za'ra mono wamhā, wa za te 're da'apawapto, īwaihu'u pese zarina, marī dama ī'manharī waihu'u'õ hā te te dama 're ab'manharī wē mono da, īwasu'u na tō sena na da te 're waihu'u za'ra mono da. Āne te za te te 're dapawaptob za'ra. īnhisi na te za wa'uburé hā te te dama 're sāmra za'ra, īzadawa para. Duré 're īdasisadaihu'u za'ra mono õ na zama, te za 're mreme zusi. ¹⁸ Sa'rese āna, wahi hā te te 're waibui mono nherē, duré dapārīzé hā te te 're âhuri mono nherē, tāma 're rowē za'ra mono di za. Duré, tinhib'rata na īhāzé ré norī hā te te 're upi za'ra mono wamhā, te za 're séptâ'â za'ra, īhāzé ré norī hā. — Āne ma tō tāma waihu'u sirōmo za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma.

Zezusi hā hāiwa u īmorīzé wasu'u

Rucasi 24.50-53; Atusi 1.9-11

¹⁹ Wanhib'apito Zezusi hā te te tāma rowasu'u za'ra pari, ma tō hāiwa u tiwi âri za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimire niwī oto 're sāmra mono da, pire uptabi na. ²⁰ Tawamhā īsiré 're īnomro mono norī hā īsadawa para, ma tō te te ropé daro mono bâ, īwasu'uwē na te te 're dap'o're pu'u za'ra mono da. Wanhib'apito hā ma tō te te 're pawaptob za'ra, īsimi'manharī waihu'u pese zarina, marī dama ī'manharī waihu'u'õ hā te te dama 're ab'manharī wē mono da, īsimirowasu'u za'ra na tō sena uptabi, da te 're waihu'u za'ra mono da.

Rucasi

Zezu Cristuhu wasu'uwē na Rucasi te te āma īrob'ui'érézé Íbaihâ wasu'uzé

Ã Íbaihâ na rob'ui'éré'wa nhisi hâ Rucasi na ūsisi hâ. Duré Atusi na rob'ui'éré'wa, ta hâ. Ta hâ aré dawede'wa (Corosu. 4.14). Zezusihî wasu'u na rob'ui'éré'wa hâiba amo norí hâ ta norí hâ zudezu, Mateusi, duré Marcusi hâ, duré Zuwâ. Rucasihi si zudezu ò di. Duré Tezopiru hâ ūsiré zudezu ò ma, ma tô ã Íbaihâ na rob'ui'éré hâ tâma tisõ, Rucasi hâ.

Tawamhâ Rucasi hâ ma tô Zezusihî wasu'u na rob'ui'éré, ïwaptâ'âzém hawi sada 're ïromhâimana mono zém na hâ, hâiwa u apâ ïmorïzéb u hâ. Ma tô duré wama āma rowasu'u za'êtê za'ra, Zezusihî nhimirowahutuzém na hâ. Ma tô duré wama wasu'u za'ra, Zezusihî hâ ti'ai āma wasine za'ra ïpoto na hâ. Ma tô duré wama waihu'u za'ra, Zezusihî hâ a'uwê mono bâ te te 're da'anho'reptui mono da, wei ïmorí na hâ, duré zudezu norí têmep si we ïmorí ò na hâ. Taha wa, ma tô Zezusihî dama siwaihu'u, ti'ai āma dasiré ïpoto na hâ.

Duré Rucasihi nhimi'ui'éré zarina, wa za waihu'u za'ra ni, Zezusihî hâ ïhâzé ré norí āma 're ïpë'êzé mono zém na hâ, duré ūsimarí ò norí āma hâ, duré da te dasiwi 're ïwë'ò za'ra mono norí āma, duré samaritanu norí āma, duré waséte na 're ïnomro mono norí āma.

¹⁴ Tezopiru, asawi di. Ähâna wa za aimâ rob'ui'éré, Wanhib'apito Zezu Cristuhu wasu'u na, sena na waihu'u da. Ni'wam norí hâ ma tô Zezusihî wasu'u na te te 're dap'o're pu'u na'rata za'ra, titômo na te te āma 're ï'madâ'â za'ra mono norí hâ. Ta norí hâ ma tô ïwasu'u na'rata hawi wama rowasu'u za'ra. Tawamhâ ūsimirowasu'u zarina, ma tô ïwasu'u na āma rob'ui'éré za'ra ni, da'ahâ na. Taha wa, wa hâ wa duré ūsimâ wê, te āma aimâ rob'ui'éré da. ïwasu'u na'rata hawi, wa tô rosa'rata pese, te waihu'u pese da. Ni'wam norí hâ ma tô ïwasu'u hâ aimâ wasu'u za'ra. Taha wa, wa tô ūsimâ wê, upsâtâ pese na te aimâ rowasu'u da, rob'ui'éré na, Zezusihî wasu'u hâ sena na waihu'u da.

Zuwâ Batitaha potozé wasu'u

⁵ Erodi hâ zudezu norí nhipti'ai 're, apito na 're hâimana mono ré hâ, aibâ hâ te 're hâimana, Zacaria na ūsisi hâ. Zacaria hâ sasedoti, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa. Abizaha nihidu norí me, te te tâma 're romhuri za'ra. ïmro nhisi hâ, Izabé na ūsisi hâ. Izabéhâ hi'rada hâ, Arâ na ūsisi hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa, Arâ hâ. ⁶ Zacaria norí hâ ma tô 're hâimana wê zahuré. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madâ'â pese zahuré. Taha wa, tâma wê zahuré di, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. ⁷ Tane nheré, 'ra zahuré ò di. Izabé hâ 'ra waihu'u ò wa, ma tô 'ra âna si'hi zahuré.

⁸ Tawamhâ nimahâ bâtâ na ma tô Zacaria hâ tinhimiromhuri hâ 'manha, sasedoti te te 're l'manhârî za'ra mono hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono āma 're ïdawata za'ra mono zéb 'remhâ. Taha te hâ bâtâ wa, ma tô romhuri 'manha.

⁹ Ïsiré norí hâ ma tô tâma pisutu za'ra, 'ri para u sébré da, te te tâma romhuri da. Taha wa, 'ri para u, ma tô oto ãzé Zacaria hâ, wedewati ïsadaze hâ wedeza ne na te tâma zata da. ¹⁰⁻¹¹ Tawamhâ te te tâma zata ré, te ai'ubumro ni rowi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi da. Åne ré, hâiwa hawimhâ uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hâ ma tô tâma sihâ'r'é. Wedeza nhimire niwî te za, ïsõ're uwai'baba, ro'o ré, wedewati ïsadaze hâ. ¹² Tawamhâ te te

sāmri wamhā, ma tāma pē'ēwara, Zacaria hā. Te te rosa'rata waihu'u õ di.

¹³ Tawamhā te tāma tinhā:

— Zacaria, aipahi tō. 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō aimreme hā wapa, tivi īrowaptērēzém na hā. Aimro te za oto ti'ra. Waptā'ā wapsi, ai'ra te za īisisi, Zuwā na. ¹⁴ Ai'ra hā aima waptā'ā aba wapsi, aima rowē wa'aba di za. Da'ahā norī ma zama, rowē za'ra di za. ¹⁵⁻¹⁶ Prēdu wapsi, īsimiroti hā pire di za. Taha wa, te za īsimiroti pire na waihu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Uwa 'rāi wu'u īsé hā te te 're hāsi mono õ di za. Duré āzé hā te te 're hāsi mono õ di za. Waptā'ā hawim haré, te za 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani ré 're mo. Taha si, te za te te 're wapari pese. Taha wa, te za tisiré Izarazéhē nihihudu norī hā te te 're apawapto tinhimiroti na, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti si, da te 're 'madā'ā pese za'ra mono da oto. ¹⁷ 'Re īhāimana u'āsi mono zādawa wasu'u'wa, te za 're mo. Wahī'rada Eriasihī ne, te za 're mo, mreme pire na, duré waihu'u pese na. Tawamhā ai'ra nhimiroti zarina, te za damama norī hā ti'ra norī hā te te 're sawi pese za'ra. Duré dapo're õ wamhā, te za apā 're dasipizari za'ra, 're īdanomro wē mono zarina, oto 're danomro mono da. Āne wamhā, te za danhimiza'rese sô 're danhimipari za'ra, Danhib'apito zō. — Āne ma tō īwana ré ãma tāma rowasu'u, Zacariaha ma, hāiwa hawi romhuri'wa hā.

¹⁸ Tawamhā Zacaria asa ma tō sadanha, romhuri'wa hā:

— E niha wa za asaze, tane na hā. Wa hā īhi uptabire oto. Duré īmro zama, īhi uptabire. — Āne hāiwa hawi romhuri'wai ma, te tinhā.

¹⁹ Tawamhā te duré asa tāma tinhā:

— Wa hā Dabrizé, 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa. Ta hā ma tō we īzatō, rowasu'uwē hā te aima wasu'u da. ²⁰ Tazahā, īnhimirowasu'u na īzazei õ di, sena na. Taha wa, te za aima rob'manha 'Re īhāimana u'āsi mono hā, aimreme õ na, ai'ra waptā'āzéb u. Ai'ra waptā'ā wapsi, te za apā aima tisō, aimreme hā. — Āne ma tō tāma rowasu'u, Dabrizé hā.

²¹ Zahadu te rowi sô mapari za'ra ni, Zacariaha zō. Sô danhimipari za'ra wamhā, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, sô īrowaptā'āzém na hā, 'ri para.

²² Tawamhā Zacaria hā ma tō oto datēme watobro, rob u. Datēme watobro wamhā, mreme waihu'u õ di. Taha wa, te dasima nharī za'ra ni:

— Marī hā ma tō sô'awi sabu Zacaria hā, danhotō 'rowi, da te 're īrosawērē za'ra mono ne hā. — Āne te dasima nharī za'ra ni. Tawamhā, mreme waihu'u õ wa, ma tō tinhiptōmo na si dama rowasu'u.

²³ Tawamhā Zacaria, te te romhuri pari, te apā mo, ãma 're īdawata za'ra mono zém hawi, tinhorōwa u. ²⁴ Syry na ãma ronomro wi, ma tō tiwasā, Izabé hā. Tawamhā a'amo īmrotō na ãma īsi'utōrīzém na hā watobro õ di, tinhorōwa hawimhā.

²⁵ Tawamhā te sima tinhā:

— Āhāna ma tō Wanhib'apito hā īpwawpto. Da te oto īma 're nharī za'ra mono õ di za, ī'ra õ na hā. — Āne te tinhā, Izabé hā.

Zeuzi za īwaptā'āzém na, Dabrizé te te īwaihu'uzé wasu'u, Marizaha ma

²⁶⁻²⁷ Tawamhā a'amo īmropā hā Izabéhē ãma oto si'utōrī wamhā, īwasā na hā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma we duré satō ti'ai u, Dabrizé hā, hāiwa ãma tāma īromhuri'wa hā. Nazaré u, ma we satō, pi'ōi ubuni ma, te te sadawa wasu'u da. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi ãma, Nazaré hā. Pi'ō nhisi hā, Mariza na īisisi hā. Ta hā, azarudu. Niwapsi, Zuzéhē me te za sina timro zahuré, apito Dawihi nihihudu me. ²⁸ Tawamhā ma tō we ītēme wi, Marizaha u, hāiwa ãma romhuri'wa hā. ītēme wisi wamhā, te tāma tinhā:

— Mariza, rowē na 're aihâimana mono. 'Re īhâimana u'âsi mono, ma tô aiwësâ, Wanhib'apito hâ. Taha wa, te za aima tinhopru, īwê uptabi na. — Äne te tâma rowasu'u, Marizaha ma.

²⁹ Tane nherë, Mariza hâ te te waihu'u õ di, īsimirowasu'u hâ. Taha wa, tipé'ë na, te sima tinhah:

— E niha bâ, te öne īma tinhah. — Äne te sima tinhah. ³⁰ Tawamhâ te duré tâma tinhah, hâiwa hawi romhuri'wa hâ:

— Mariza, aipahi tô. 'Re aimorî wê na, ma tô 'Re īhâimana u'âsi mono hâ aiwësâ. ³¹ Taha wa, te za aiwasâ. Ai'ra te za aibâ na aima podo. Ai'ra hâ poto wapsi, Zezusi na te za īsisi. ³² Ai'ra hâ prêdu wapsi, dama pire na te za 're mo. 'Re īhâimana u'âsi mono 'ra na īsisi hâ za, danhipai u īpire uptabi 'ra na. Ta hâ uburé Danhib'apito uptabi hâ te za ti'ra ma pisutu, tihî'rata ne, si'apito da, Dawihi ne. ³³ Danhib'apito 're morî wa, Zacocho nnihudu sidâpâsi, te za īsib'apito 're sâmra. Öne u'âsi. Te za äma 're sib'a'uウェ u'âsi za'ra. — Äne te Marizaha ma rowasu'u, hâiwa hawi romhuri'wa hâ.

³⁴ Tawamhâ asa te tâma tinhah, Mariza hâ:

— E niha wa za īra, aibâ te sa'rese ö nherë. — Äne te tâma tinhah.

³⁵ Tawamhâ asa te tâma tinhah:

— 'Re īhâimana u'âsi mono, te za we aipawapto, tiwaihu'u pese na aiwasâ da, ai'ra da. Taha da, te za Tipé'ëzani hâ we atême satô. Taha wa, 'Re īhâimana u'âsi mono 'ra na, te za ai'ra hâ da te 're sisi za'ra. — Äne te Marizaha ma rowasu'u. ³⁶ Te duré tâma tinhah:

— Ana wapté hâ wa za duré aima wasu'u, Izabé hâ. Si'hi uptabi nherë, ma tô tiwasâ. 'Ra waihu'u õ na, ma tô da te 're wasu'u za'ra. Tazahâ, wasâ ré sâmra ré hâ, 6 na ma tô oto äma aï'utô, a'amo hâ. ³⁷ Uburé marî hâ tâma waihu'u pese di, 'Re īhâimana u'âsi mono ma. Taha wa, ma tô tiwasâ. — Äne ma tô tâma rowasu'u.

³⁸ Tawamhâ Mariza te asa tâma tinhah:

— Wa hâ, Wanhib'apito ma, romhuri'wa. Ta hâ te te īma pisutu wa, wa tô īsimi wê, īmreme hâ. — Äne Mariza te tâma tinhah.

Tawamhâ te tâma rowasu'u pari, ma tô mo apâ hâiwa u, romhuri'wa hâ.

Mariza īmorîzé wasu'u, Izabéhé u

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhâ bâdâ umro na äma si'utôrî pari, ma tô Mariza hâ sima robza'ra pese, tina waptéb u morî da, Izabéhé u. Tawamhâ Zudeza na danhipti'a nho'omo nhisi u, te itême mo si'aba're na, 'ri ahâ u, sa'a u. Tawamhâ ma tô oto wi, Zacariaha nhorôwa u. 'Ri para u sébré wamhâ, ma tô tina wapté hâ sawi. ⁴¹ Tawamhâ Izabé hâ Mariza te te īsawizém na te te wapari wamhâ, ma tô īwasâ hâ 're rési, idî'i 'remhâ. Tawamhâ ma tô ti'ra wapté ma rowasu'u, Izabé hâ. ⁴² 'Re īhâimana u'âsi mono pê'ëzani te te tâma īwaihu'uzéb zarina, rowé te, te mreme 'râihâ na tâma rowasu'u, äne:

— A hâ pi'ô norî nhipai u, ma tô aima tinhopru, īwê uptabi na, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ. Ai'ra ma zama, te za tinhopru, īwê uptabi na, ai'uté norî nhipai u. ⁴³ Duré a hâ Wanhib'apito na te za 're aimo. Taha wa, īma aipire di. Tane nherë, asisawi ö di, we itême aimorî tô da. Taha wa, īma rowë di. ⁴⁴ Aimreme na īzawi wi, ma tô īra hâ 're rési, idî'i 'remhâ, rowë te. ⁴⁵ A hâ aima rowë di. E ti'hai wa. Wanhib'apito hâ te te aima īnharizém na äma sazei wa, sena na. Taha wa, aima rowë di. — Äne te ti'ra wapté ma tinhah, Izabé hâ.

Mariza, 'Re īhâimana u'âsi mono äma īwatazé wasu'u

⁴⁶ Tawamhâ Mariza te tinhah:

47-49 — Wanhib'apito ãma, wa za 're ïwata u'âsi. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ïnho'reptui'wa, te 're mo. Tâma ïwapure nherê, ma tô ï'âma rosa'rata. Taha wa, ïpë'ê na, wa 're ïto. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ïwaihu'u pe hã, ïwê uptabi hã ïwê na ma tô ïma 'manha. Taha wa, ïwê na te te ïma ï'manhari wê na, te za dasima da te 're ïwasu'u u'âsi.

50 ïmreme, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, te za da'âma 're pë'êzé u'âsi. Õne u'âsi.

51 Tiwaihu'u pese na 'râwi sina 're ïwata za'ra mono nori hã te za te te wama 're awano'ô.

52 Apito nori hã te za roti hawi te te 're azani, wapure na oto 're nomro mono da. Tipire na sina 're ïwata za'ra mono õ nori si te za te te 're apisutu, pire na oto 're nomro mono da.

53 Mra, da te 're sépata za'ra mono wamhã, sa'ëtë na te za dama 're sôpru. ïsibrob ahâ nori hã te za sisiti te te 're azatõri, ubana oto 're nomro mono da.

54-55 Duréihâ wahî'rata nori ma, ma tô ropisutu, ïsihudu sidâpâsi te te 're apawapto mono da. Taha wa, ma tô wa nori hã Izarazéhê nihudu nori hã te te 're wa'apawapto, wa te tâma 're ïromhuri za'ra mono hã. Simizawi pese wa, ma tô Abra'âhã ãma 're pë'êzé u'âsi. Tiwi simani õ di. Duré ïsihudu sidâpâsi, ma tô ãma 're pë'êzé u'âsi za'ra. Tiwi simani za'ra õ di.

Ãne 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma te tiwata, Mariza hã.

56 Tawamhã Izabéhé 'rata sâmrâ ré, ma tô a'amo hã si'ubdatô ãma ai'utô. Taha pari, te apâ mo Mariza hã, tinhorôwa u.

Zuwâ Batitaha waptâ'âzé wasu'u

57 Tawamhã Izabéhé ãma ï'ra hã ïsépu'uzé hã ma tô bâdâ hã ïwa waptârã. Tawamhã ma tô tâma podo, 'watébrémi na. 58 Poto wamhã, ï'rata 're ïsôrôwa za'ra mono nori hã ma tô ïwasu'u hã wapari za'ra. ïsisânawâ nori zama, ma tô ïwasu'u hã wapari za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã tiwê hã te te tâma ïsômri na hã. Taha wa, te uburé ïsabâdâ 're to za'ra. 59 Tawamhã bâdâ hã ïwaptâ'âzém na hã, 7 na ma tô ãma ai'utô. Taha wa, awêm na ma oto sihâiwata nhizâri ni. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê 're mori da, ïpibui pese zéb da, ma sihâiwata nhizâri ni. Tawamhã ïmama nhisi na, te aré sisi za'ra ai'uté hã, Zacaria na, ïsisânawâ nori hã. 60 Tazahâ, ïna hã te tâma nharí za'ra:

— Maze di. Zuwâ na, te za tinhisi. — Ãne te tâma nharí za'ra.

61 Tawamhã asa te tâma nharí za'ra:

— E mahâta ïmama sisânawâ, ãma ïisiséb da hã. E Zuwâ na, ma tô ti'manhisi. Mare di. ïmama sisânawâ hã ãma 'manhisi õ di, Zuwâ na. — Ãne te ïna ma nharí za'ra ni.

62 Tawamhã Zacaria te sadanharí za'ra, ï'ra nhisi na. 63 Tawamhã tinhiptômo na, ma tô dama tinha, ïbaihâ te te tâma âri za'ra da, ti'ra nhisi na te te rob'ui'éré da. Tawamhã wedepo'ore hã ma tô tâma âri ni, ïsryre hã. Tawamhã ãne ma tô rob'ui'éré: "Zuwâ na ïsisi hã za." ãne ma tô tâma waihu'u za'ra. Tawamhã ïsisânawâ nori hã te ãma titob'uzu za'ra, tinhisi na te te sisi õ wa. 64 Tawamhã ti'ra nhisi na te te rob'ui'éré pari, ma oto mreme watobro apâ, Zacaria hã. Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma te tiwata, sôpru wa. 65 Tawamhã 'ri 'rata 're ïsi'ubumroi mono nori hã ïwasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tô tâma tipahi za'ra, õne hã tâma sa'rese za'ra õ wa. Tawamhã sa'a ãma, ma tô ïwasu'u wapari za'ra ni, daro mono bâ, Zudeza na danhipt'a

nho'ōmo nhisi āma. ⁶⁶ Tawamhā, da te wapari za'ra wamhā, īwasu'u hā wē wa, te āma rosa'rata u'āsi za'ra ni. Te duré āma tasisadanharī za'ra ni:

— Prédu wamhā, e marīna te za 're hāimana, 'watébrémi hā. — Āne te dasima nhari' za'ra ni, īwē na te te sada 'manharī wa, Zuwāhā zada, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

Zacaria, 'Re īhāimana u'āsi mono āma īwatazé wasu'u

⁶⁷ Tawamhā Zacaria hā 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimipawaptom na, ma tō mre, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na, āne:

⁶⁸ — 'Re īhāimana u'āsi mono hā wē di, Wanhib'apito hā. Wē wa, wa za āma 're wawata u'āsi za'ra. Wa norī hā Izarazéhé nihudu, te za we oto wapawaptob za'ra, wanhitob'ru nhimiwada'uri hā wama wapu za'ra da, rowē na 're wasi'ubumroi mono da.

⁶⁹ Ma tō we oto watēme satō īwaihu'u pe hā, Wanho'reptui'wa da hā, apito Dawihi nihudu hā. Tāma īromhuri'wa, Dawi hā.

⁷⁰ Āne duréihā, ma tō romhā ré rowa'ōtō za'ra dama, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī hā, te te sima īpisutu za'ra norī hā. Wē uptabi za'ra di.

⁷¹ Wazawi'ō'wa norī wi, ma tō wama āma ropisutu, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, te te 're wa'anho'reptui mono da, wawē'ō'wa norī, te te 're wawada'uri tō za'ra mono da.

⁷² Te za tō te te dama 're ab'manharī wē u'āsi, wahī'rata norī ma, te te īropisutuzéb uwaibaba. Tō sena te te tāma īropisutuzé hā, te za te te āma 're a'uwaimrami u'āsi. Tiwi simani ō di za.

⁷³⁻⁷⁵ Duréihā ma tō Abra'āhā ma tinhā, tō sena īsihudu te te 're wa'apawapto mono da, wawē'ō'wa norī wi, te te 're wa'anho'reptui mono da, wapahi āna, wa te tāma 're romhuri za'ra mono da, duré ti'ai āma ré, īsō'a 're wanomro mono da, wawē uptabi na.

Āne Zacaria hā ma tō dama tinhā. ⁷⁶ Te duré tinhā, tī'ra ma:

— 'Re īhāimana u'āsi mono hā, danhipai u īpire uptabi. A hā īsadawa wasu'u'wa, te za 're aimo. īsadawa wasu'u'wa na, te za aiwaihu'u za'ra ni. Datēme te za 're aimo, Wanhib'apito wana, asimiroti na 're da'apawapto mono da, Wanhib'apito zō danhimipari sina 're danomro wē mono da.

⁷⁷ Datēme 're aimorī wamhā, te za 're īda'apo're pu'u mo, āne: "Re īhāimana u'āsi mono hā te za te te aima 're apari 'wa, marī hā 're ī'manharī wasétē za'ra wa'aba mono zé hā. Āne te za te te 're asō'reptu za'ra wa'wa." Āne te za 're īda'apo're pu'u mo.

⁷⁸ Wahuré te tāma 're hāimana, īpē'ēzézé hā, duré īsimizawi pese zé hā. Āne 'Re īhāimana u'āsi mono hā, Wanhib'apito hā. Taha wa, te za oto te te 're wa'anho'reptu, rowē na 're wanomro mono da. Bādā 'rāi watobro wamhā, tāibā oto robra hā. Tawamhā dama 're rowē za'ra mono di za. Tane, Wanho'reptui'wa hā te te wama 're apari mono wamhā, marī, wa te 're ī'manharī wasétē za'ra mono zé hā, taha wa, wama 're rowē za'ra mono di za.

⁷⁹ Tawamhā ab're pipa te, robzei'ō u'āsi, 're wanomro mono ō di za. Te za oto te te 're wa'anhimroi wē, rowē na 're īwanomro mono zém na.

Āne Zacaria hā te tī'ra ma rowasu'u.

⁸⁰ Tawamhā 'watébrémi hā ma tō tiprédu. īhāiba hā siptete di, prédu wamhā. Tiwasétē wi siptete wamhā, 're morī wē di. A'ubuni wi, te oto 're sāmra. Bādā īwa waptā'ā wapsi, te za datēme 're mo, te te dama 're sadawa wasu'u mono da, Izarazéhé nihudu norī ma.

2

*Zezusih i waptā'āzé wasu'u
Mateusi 1.18-25*

¹⁻² Tawamhā Zuwā hā waptā'ā wamhā, ma tō Roma āma danhib'apito Adusitu hā dama ti'ru, uburé danhisi na, da te daza'rata za'ra da. Dahāiba te te waihu'u da, ma tō dama ti'ru, daza'ratazé hā. Daza'rui mono bâ danhib'apito uptabi, apito Adusitu hā. Tawamhā ma tō dahāiba za'rata na sāna'rata za'ra ni, Sirenižu hā, īsadawa para te te dama 're roti mono ré, Siriza na ti'a nhisi āma. ³ Taha wa, dahi'rata za'ru u, ma tō 're danomro daro mono bâ, danhisi na da te 're daza'rata za'ra mono da.

⁴ Taha wa, Zuzé hā te mo, tih'i'rata za'ru u. Apito Dawi hā īhi'rata wa, tih'i'rata za'ru u te mo, Berē u. Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Berē hā. Nazaré hawi te mo, Berē u. Dariresa na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Nazaré hā. ⁵ Timro me, te tineb zahuré Marizaha me, īsisi na, da te dame rob'ui'éré zahuré da. Wasā ré, te saprō. ⁶⁻⁷ Tawamhā Berē u, ma tō aimasisi zahuré. Berē āma simasisi ré, ma tō īwasā hā āma sépu, te te āma īrosōwada 'rada hā. Tawamhā ma tō tāma waptārā, aibâ 'rare hā. Waptā'ā wamhā, zazahâ pa na ma tō ubu, īna hā. Te te ubu pari, ma tō tihī, nomro da, danhimizama hā 're īsaihuri mono zéb 're, wede're wa. 'Re īdanhimi'wara mono zéb āma hā, 'ri 're baba hā tāma 'maiħāimana zahuré õ wa, ma tame tihī.

Pone'ērebā 'madā'ā'wa norī ma, romhuri'wa te te īrowasu'uzé wasu'u

⁸ Tamemhā pone'ērebā 'madā'ā'wa norī hā ma tō mara bâre asimro, Berē 'rata. Tinhimizama te 'madā'ā za'ra a'ubuni wi, rom na. ⁹ Tawamhā tinhimizama te te 'madā'ā za'ra ré, misi, ma tāma sihāi'ré za'ra, hâiwa hawimhā uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hā. Tawamhā aibâ norī 'rata, rowa'a ma tō tāma rowa'a za'ra. Rowa'a sa'ētē di, 'Re īħāimana u'āsi mono hawimhā. Tawamhā, īsisiwi rowa'a za'ra wamhā, ma tō tāma tipahi za'ra. ¹⁰ Tawamhā hâiwa hawi romhuri'wa, te tāma nharī za'ra:

— Aipahi za'ra wa'aba tō. Wa hā wa wei mo, rowasu'uwē hā te aima wasu'u za'ra wa'aba da. Rowasu'uwē hā da te wapari za'ra wamhā, dama 're rowē uptabi za'ra mono di za. ¹¹ Ā bâtâ na ma tō waptārā Berē āma, danho'reptui'wa da hā, Dawihi za'rui āma. Ta hā 'Re īħāimana u'āsi mono te te īpisudu, Danho'reptui'wa da, uburé Danhib'apito da hā. ¹² Īwaptā'āzé hā tō sena na waihu'u za'ra wa'aba da, te za ai'uté hā īsabu za'ra wa'wa. Wede're wa, te nomro, zazahâ pa na, ubu ré. — Āne te tāma rowasu'u za'ra, hâiwa hawi romhuri'wa hā.

¹³ Tawamhā awa'awi ma tō tāma sihāi'ré za'ra romhuri'wa norī hā, ahâ uptabi na, hâiwa hawimhā. 'Re īħāimana u'āsi mono āma te tiwata za'ra, āne:

¹⁴ — 'Re īħāimana u'āsi mono hā sōprub di, hâiwa āma 're īsāmra mono hā. Ma tō sima dawē, īwē hā te te dama 're anhomri mono da, rowē na 're danomro mono da oto, ti'ai āma hā. — Āne te tinhore' na āma tiwata za'ra.

¹⁵ Tawamhā romhuri'wa norī hā hâiwa u apâ si'aba'rēi wamhā, pone'ērebā 'madā'ā'wa norī hā ma tō sima nharī za'ra:

— Oto wasi'aba'rēi wa'aba Berē u, Wanhib'apito, marī te te wama īwaihu'u za'ra hā wa te sabu za'ra da. — Āne te si'ru za'ra.

¹⁶ Tawamhā si'aba'rē na te oto ai'aba'rē, Berē u. Tame ma tō sabu za'ra Mariza hā, Zuzéhē me. Ai'uté zama, ma duré sabu za'ra. Danhimizama sazé wa, wede're wa, te nomro. ¹⁷ Te te 'madā'ā za'ra wamhā, ma tō Zuzé norī ma rowasu'u za'ra, hâiwa hawi romhuri'wa norī nhimirowasu'u na, ai'uté āma hā. ¹⁸ Uburé da te wapari za'ra wamhā, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni,

pone'ērebâ 'madâ'â'wa norī nhimirowasu'u na hā. ¹⁹ Mariza hā īsimirowasu'u na te 're rosa'rata u'âsi, tipē'ē na. ²⁰ Taha pari, te apâ ai'aba'ré, pone'ērebâ 'madâ'â'wa norī hā. Morī sina, te āma tiwata za'ra, 'Re īhaimana u'âsi mono āma, rowasu'u te te īwapari za'ra zém na, duré te te ī'madâ'â za'ra zém na. Hāiwa hawi romhuri'wa nhimirowasu'u zarina, tō sena na te te waihu'u za'ra wa, ma tō tinho're na āma tiwata za'ra.

Zezusi na, da te īsisizé wasu'u

²¹ Romhuri misi āma si'utōrī pari, ai'uté īwaptā'azém na hā, ma tō oto sihāiwata nhizâri ni. Ma tō duré sisi zahuré īna norī hā, Zezusi na. Ā hā īsisi hā waptā'ā ū ré, hāiwa hawi romhuri'wa te te tāma īwaihu'uzéb zarina, ma sisi zahuré.

²²⁻²⁴ Tawamhā bâdâ ma tō oto īwa waptārā, 'Re īhaimana u'âsi mono nhimiroti te te āma uwaimrami zahuré da, Zuzé norī hā, Marizaha me. Te za āma uwaimrami zahuré, ti'ra na, duré pi'ō na. Āne Mozésihi nhimi'ui'éré hā, 'Re īhaimana u'âsi mono nhimiroti na: "Aibâ 'rare, waptā'ā wamhā, te te āma īrosōwada 'rada hā te za īmama norī te te tāma 're sōmri za'ra apâ, 'Re īhaimana u'âsi mono ma." Āne īsimiroti hā. īsimiroti hāiba amo hā, āne: "Pi'ō hā 're 'ra za'ra mono wamhā, te za maparane naire hā te te tāma 're sōmri za'ra, 'Re īhaimana u'âsi mono ma. Naire ū wamhā, te za maparane utu'ure te te tāma 're sōmri za'ra, apâ tāma 're hāiba wē za'ra mono da, pi'ō norī hā." Āne īsimiroti hā. Taha wa, īsimiroti zarina, te oto Zuzé norī hā tineb zahuré ti'ra ré, Zeruzarē u, 'Re īhaimana u'âsi mono ma, ti'ra te te sōmri zahuré da, duré si te te tāma sōmri zahuré da, da te tāma zata zahuré da.

Simi'āhā wasu'u

²⁵ Tawamhā aibâ hā te 're sāmra Zeruzarē āma, Simi'ā na īsisi hā. Wē na te 're mo, Simi'ā hā. 'Re īhaimana u'âsi mono nhimiroti hā te te 're 'madâ'â pese. Danho'reptui'wa zō, te 're simipari u'âsi, Izarazéhē nihihudu norī te te sō'reptu za'ra da. ²⁶ 'Re īhaimana u'âsi mono pē'ēzani ré, te 're mo, Simi'ā hā. īpē'ēzani hā ma tō tāma ropisutu, āne: "Atâ'ā ū ré, te za Danho'reptui'wa da hā īsabu, 'Re īhaimana u'âsi mono te te īpisudu hā." Āne ma tō Simi'āhā ma waihu'u siro.

²⁷ Tawamhā te te tāma īwaihu'uzéb zarina, te oto mo, 'Re īhaimana u'âsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u, Simi'ā hā. īsa'u si, ma tō tizasi zahuré, Zuzé norī hā, 'Re īhaimana u'âsi mono nhimiroti te te āma uwaimrami zahuré da. ²⁸ Tawamhā Simi'ā, ma tō tipa ti'ā īra hā, 'Re īhaimana u'âsi mono āma wata da. Āne te āma tiwata:

²⁹ — Āhāna ma tō āma īma ī'uwaimra, aimreme hā. Taha wa, īto na, wa za a'rē. ³⁰ Wa hā ītōmo na, wa tō oto sabu, danho'reptui'wa da hā.

³¹ Uburé da'udâna zama īpisudu hā wa tō sabu.

³² Rob'uiwēzé hā te te bâdâdi uiwē wamhā, damorī wē di. Tane te za zudezu'ō norī ma, te te 're awaihu'u asimiroti hā, āma 're nomro wē mono da. Wa norī ma, 're rowē za'ra mono di za, asib'a'uwē norī ma, Izarazéhē nihihudu norī ma, īsabâdâ za da te dasima 're wawasu'u wē u'âsi za'ra mono wa.

Āne te 'Re īhaimana u'âsi mono āma tiwata, Simi'ā hā.

³³ Tawamhā Simi'āhā mreme, 'watébrémi āma te te wapari zahuré wamhā, ma tō āma titob'uzu zahuré, īmama norī hā, īna me. ³⁴⁻³⁵ Tawamhā Simi'ā hā te tiwi rowaptē, 'Re īhaimana u'âsi mono wi, te te 're pawaptob zahuré mono da. Marizaha ma, te duré tinhia:

— 'Re īhaimana u'âsi mono, ma tō ai'ra hā pisutu, watēme wei morī da, Izarazé na warom nhisi u. Tawamhā, watēme wei morī wa, te za

da'ahâ na danho'reptuzé hâ da te dasina 're waihu'u za'ra. Tane nherë, da'ahâ na danho'reptuzé hâ da te dasina 're waihu'u za'ra mono õ di za. Danho'reptui'wa na da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, te te pisutu nherë, niwapsi te za ai'ra hâ dasiwi wê'õ ni, da'ahâ na. Tawamhâ da te dasiwi wê'õ wamhâ, dama waihu'u pese di za oto, danhimirosa'rata wasédé hâ ai'ra ãma hâ. Sib'ezé ï'wa pese na, da te 're danhihârî za'ra mono wamhâ, dama 're rowzâ za'ra mono õ di za. Tane ai'ra hâ da te dasiwi wê'õ wamhâ, aipë'ëzé ahâ di za. — Äne te romhâ ré Zezusihî na ma rowasu'u, Simi'ä hâ.

Äna na, pi'õ nhisi wasu'u

³⁶⁻³⁸ Tawamhâ pi'õ hâ te 're hâimana, Äna na ïsisi hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, pi'õ hâ. Îmama nhisi hâ, Panuwé na ïsisi hâ. Îhi'rata nhisi hâ, Asé na ïsisi hâ. Ma tô oto si'íhi uptabi, Äna hâ. Sahuré 're simasisi zahuré mono ré, ma tô ãma tiwahub zahuré, 7 na. Tawamhâ ïmro, ma tô dârâ. Tiwi ïdâ'âzém na hâ ma tô oto ãma tiwahub ahâ, 84 na. Pi'õ hâ te 're sâmra u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb ãma, 'ri 'wawi wa'ra ãma. Rowa'a ré zama, te ãma 're wata, barana zama. Nimahâ bâtâ na si, te sai äna 're sâmra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're mreme mono da. Tawamhâ Simi'ä hâ Marizaha ma, te te rowasu'u ré, ma tô ïtëme tiwisi za'ra, Äna hâ. Tawamhâ ai'uté te te sabui wê te, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma te tiwata, sôpru wa. Tawamhâ ma tô te te dama 're wasu'u, Danho'reptui'wa da hâ, ai'uté hâ. Danho'reptui'wa zô, 're ïsimipari za'ra mono norï ma, ma tô te te 're rowasu'u za'ra. Ta norï hâ te sô 're simipari za'ra, te te da'anho'reptu da, Zeruzarë ãma.

Nazaré u, apâ ïnebzé wasu'u

³⁹ Zuzé norï hâ zahadu te aimasisi, Zeruzarë ãma. Tame simasisi ré, ma tô ãma uwaimrami zahuré, uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ. Tawamhâ te oto tineb zahuré apâ, tirob u. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, te tineb zahuré apâ, Nazaré u. Tawamhâ ma tô aimasisi zahuré apâ, tinhorðuwa u.

⁴⁰ Tawamhâ ma tô tiprédu, 'watébrémi hâ. Hâiba nhiptete di oto. ïsimiroti hâ wê uptabi di duré. 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're pawapto mono wa, wê uptabi di, ïsimiroti hâ.

Zezi si hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb ãma, ïsâmrâzé wasu'u

⁴¹ Wahup sidâpâsi, te Zezusihî mama norï hâ dame 're neb zahuré Zeruzarë u, dato hâ da te 're ï'manharî za'ra mono zéb u hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te ïdawaibuzém na ãma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hâ. ⁴² Tawamhâ 12 na Zezusihî ãma wahu wamhâ, te duré ïme timorî zahuré oto, datoi u hâ. ⁴³ Tawamhâ dasi'râ'ötö pari, îmama norï hâ ma tô dame tipusi zahuré, tirob u apâ neb zahuré da. Tazahâ, Zezusihâ te zahadu nhamra, Zeruzarë ãma, timama norï za'u. ïsa'u ïsâmra zahuré zém na hâ te te waihu'u zahuré õ di. ⁴⁴ Dame morî newa, te îmama norï hâ dame tineb zahuré apâ, tirob u, te te ãma rosa'rata zahuré ãna. Bâtâ bâ, te dame tineb zahuré. Tawamhâ te sô da'ab'madâ'â zahuré. ïsisänawâ norï, te te sô ab'madâ'â zahuré. ïsiwadi norï zama, te duré sô ab'madâ'â zahuré. Tane nherë, ma tô sô amrami zahuré. ⁴⁵ Tawamhâ, sô simrami zahuré wamhâ, te apâ tineb zahuré, sô rïti zahuré da. ⁴⁶ Tawamhâ si'ubdatô bâdâ ãma ne wapsi, ma tô sôpëtë zahuré, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorðwa ãma dame sâmra ré. Zudezu norï ma, rowahutu'wa norï me, te dame nhamra. Tame te Zezusihâ da'awapa, roti na. Te duré roti na da'azadanha, roti hâ te te tâma waihu'u

pese za'ra da. ⁴⁷ Zezusi hā roti te te waihu'u pese wa, ma tō ãma tatob'uzu za'ra ni, ūsimirowaihu'u na hā. ⁴⁸ Duré ūmama norī hā te te 'madâ'â zahuré wamhā, ma duré ãma titob'uzu zahuré. Tawamhā ūna te tāma tinhā:

— ūra, e tiha da, ma tō ãne hā wama ūmanha. Taré wa tō asô 're waritî, aimama me, wapē'ëzé sina. — Æne te ūna hā tāma tinhā.

⁴⁹ Tawamhā te asa tāma nhari zahuré:

— E marī da, ma tō ūzō 're airitî aba mo. E ūtāma rowaihu'u aba ãna, ūmama nhorðwa ãma ūnhamra na hā.

⁵⁰ Tane nheré, te te waihu'u zahuré ð di, te te ūnharizém na hā.

⁵¹ Tawamhā Zezusi te ūme timorī zahuré apâ, Nazaré u. Tame timama norī mreme, te te 're wapari pese. ūna hā ūra tāma ūsiwasu'uzéb zahuré na, te te 're rosa'rata u'âsi, tipē'ë na.

⁵² Tawamhā ma tō oto tiprédu, Zezusi hā. ūsimiroti hā wē uptabi di. Wē na 're morī wa, ma tō wēsâ, 'Re ūhaimana u'âsi mono hā. ūsiré zudezu norī hā ma tō duré wēsâmri za'ra.

3

Zuwā Batita te te dama ūrotizé wasu'u

Mateusi 3.1-12; Marcusi 1.1-8; Zuwā 1.19-28

¹ Tawamhā 15 na ma tō ãma tiwahu, Tiberizuhu ãma, danhib'apito na 're haimana mono ré, Roma ãma. ūsadawa para, te Pōsi'u Piratu hā te te dama 're roti, Zudeza na danhipti'a ntho'omo nhisi ãma. Duré Erodi hā te te dama 're roti ūsadawa para, Darireza na danhipti'a ntho'omo nhisi ãma. Duré Erodihi no hā Piripi hā te te dama 're roti, ūsadawa para, Itureza na danhipti'a ntho'omo nhisi ãma, duré Taraconiti na danhipti'a ntho'omo nhisi ãma. Duré Risâniza hā te te dama 're roti, ūsadawa para, Abireni na danhipti'a ntho'omo nhisi ãma. ² Duré Anasi hā, Caipasihi me, dama pire uptabi na te 're tineb zahuré, sasedoti na hā. Uburé 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norī ma, pire zahuré di. Æne wamhā, ma tō 'Re ūhaimana u'âsi mono hā timrème hā ūZuwāhā ma tisō, a'ubuni u 're sâmra mono ré. Zacariaha 'ra, ūzuwā hā. ūsadawa para te te dama 're roti mono da, ma tō timrème hā tāma tisō. ³ Taha wa, ūzuwā hā te oto datême 're mo, Zodâ pa 'rata, 're ūsi'ubumroi mono norī u. Tawamhā, datême 're morī wamhā, Æne te te dama 're roti:

— Ma'âpê, aiwasétê wi aipizari za'ra wa'aba, 'Re ūhaimana u'âsi mono, marī 're ūmanharī wasétê za'ra wa'aba mono zé hā te te aima pari za'ra wa'aba da. Tawamhā â dawabzuri hā wa za te aima 're ab'manharī 'wa. — Æne ma tō te te dama 're roti, ūzuwā Batita hā.

⁴ Æne wamhā, ma tō sina uwaimra romhâ ré, Iza'iza te te dama ūrowasu'uzé hā. Æne, 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, te te dama ūrowasu'uzém na rob'u'éré hā:

“Ni'wa hā te za te te dama 're rob'mahârâ, a'ubuni wi:
Bâdâdi hā asiwî ropese aba, Wanhib'apito zô.

Ūmana 'râmi bâdâdi hā sô sa'ra wa'aba, awa'awi da.

⁵ Sa'a wa'wa, rob'rehâ hā te za asiwî ūsito wa'wa, aiwab da. Sa'a zama, te za asiwî ūhâpâ 'wa. Bâdâdi nthi'oto wamhā, ūmana 'râmi te za asiwî ūhiri 'wa, awa'awi da. Roptâi wamhā, te za asiwî ūromhâpâ 'wa, aiwab da.

⁶ Tawamhā, watême wei wisi wamhā, te za aihñi sabu za'ra ni, 'Re ūhaimana u'âsi mono te te ūpisudu hā, Danho'reptui'wa da. Æne te za ni'wa hā te te dama 're roti, a'ubuni wi.”

Æne romhâ ré, ma tō ãma rob'u'éré, Iza'iza hā.

⁷ Tawamhā da'ahā na ma tō Zuwāhā u 're dasihutu, â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī mono da. Tawamhā â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī mono õ ré, te āne te to dama 're anharī:

— A norī wa'wa hā wahi ne, te 're anomro aba mo. E 'wa simiroti zarina, te we ītēme aī'aba'reí wa'wa bétē, taré â dawabzuri hā 'manharī za'ra wa'aba wa, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimihâzé wi, asisō'reptu za'ra wa'aba da bâ, aiwasédé hā rēme za'ra wa'aba õ nherē. ⁸ Sena na aiwasédé hā īrēme za'ra wa'aba zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, te za oto 're anomro wē wa'aba mo. Duré Abra'âhā nihudu wē te, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re īhāimana u'âsi mono te te 're ī'aihâ za'ra wa'aba mono õ na hā. 'Re īhāimana u'âsi mono ma, waihu'u pese di, ã ëtē norī ma, te te nharī da, tâma si'a'uwe za'ra da, Abra'âhā nihudu oto 're nomro mono da oto, ëne hā. ⁹ Hâtâra hā ma tō ni'wa hā sarōtō oto, wede te te āma sari nhihâri da. Uburé wede hā 're ī'rāi pese za'ra mono õ hā te za te te āma 're anhihâri. Tawamhā unhamu te za te te 're anhamra. — Āne te dama āma simiré'é Zuwāhā, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimihâzém na hā.

¹⁰ Tawamhā īsimirowasu'u hā da te 're wapari za'ra mono wamhā, te sadanharī za'ra ni, āne:

— E marī, wa za 'manharī za'ra ni, īwē hā, 'Re īhāimana u'âsi mono te te wama rob'manharī za'ra tō da hā. — Āne te sadanharī za'ra ni.

¹¹ Tawamhā asa te tâma nharī za'ra:

— Te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo. Ni'wa hā, ti'uza īsō'utu'u hā maparane wamhā, te za tihâiba amoi ma misi tisō, uza õ wa. Duré ni'wa hā, tisa hā te za tihâiba amoi ma tisō, sai õ wa. — Āne te tâma roti za'ra.

¹² Tawamhā danhib'apito ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norī hā ma ītēme aihutu, â dawabzuri te te tâma 'manharī za'ra da. Tawamhā ītēme sihutu wamhā, te siwi 'mahâ:

— Rowahutu'wa, wa norī hā bétē e marī, wa za 'manharī za'ra ni īwē hā, 'Re īhāimana u'âsi mono te te wama rob'manharī za'ra tō da hā. — Āne te sadanharī za'ra.

¹³ Tawamhā asa te tâma nharī za'ra:

— ī'waibaba si, te za dawi 're īwaptérē za'ra wa'aba mo, rob'uiprazé hā. Āma dawi 're pararé za'ra wa'aba mono õ di za. — Āne ma tō tâma waihu'u za'ra, Zuwāhā.

¹⁴ Tawamhā da'wapéi'wa norī hā te duré siwi 'mahâ:

— Wa norī hā bétē, e marī, wa za 'manharī za'ra ni, īwē hā, 'Re īhāimana u'âsi mono te te wama rob'manharī za'ra tō da hā. — Āne te sadanharī za'ra.

Tawamhā asa te tâma nharī za'ra:

— Asiptete na, rob'uiprazé hā dawi 're waibu za'ra wa'aba mono õ di za. Duré asadawa nhipse na, rob'uiprazé hā dawi 're waptérē za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aipawa'âbâ 'wa hā 're īwaibui aba mono na hā asima āma 're rowē pese za'ra wa'aba mono. — Āne ma tō tâma waihu'u za'ra, da'wapéi'wa norī ma.

¹⁵ Tawamhā, Zuwāhā ma tō te te dama 're rowasu'u, Danho'reptui'wa, za we īmorī na hā. Tawamhā te dasima nharī za'ra ni, āne:

— Åté wanho'reptui'wa da hā romhutu na, te za wei mo. Åté Zuwāhā hā, wanho'reptui'wa. — Āne te dasima nharī za'ra ni. ¹⁶ Tazahā, āne ma tō dama tinhā, Zuwāhā:

— Wa hā wa tō â na si â dawabzuri hā te aimā 're 'manharī za'ra wa'wa. īza'u si te za īma īpire uptabi hā wei wi. īma pire wa, īpara'uzu wasisizé, te tâma wasihu waihu'u õ di za. īma īpire hā wei morī wapsi, te za Tipē'ēzani

hā te te aima 're anhomri 'wa, unhamra ro'o ne hā. ¹⁷ Wei morī wapsi, te za da'āma aipo'o. Buru nho, da te 're upōrī za'ra mono parimhā, te za da te 're sa'wari za'ra, ūsa'warizéb 're. Tawamhā ūtomhā te za da te āma ro'o za'ra. ūro hā sa'ētē nherē, da te wīrī waihu'u ū di za. Tane, ūma ūpire hā wei morī wapsi, te za da'āma aipo'o, tridu upōrī za'wari ne, ūtomhā za'wari ne. — Āne ma tō Zuwā Batita hā dama rowasu'u.

¹⁸ Iwasu'u wē na te te 're da'apo're pu'u, Zuwā Batita hā. Tawamhā marī na hā ūsimirowasu'u hā ahā di, 're danomro wē mono da, te te dama 're roti mono ré hā. ¹⁹ Tawamhā apito Erodihi ma, te duré tinhā, wasétē na 're morī wa. Tinoi mro, ma tō ti'ā, Erodi hā. ūnoi mro nhisi hā, Erodiza na. Ma tō duré tiwasédé hā te te 're ab'manharī. Taha wa, te tāma tinhā, Zuwā hā. ²⁰Taha wa, Erodi hā ma tō Zuwā hā dama ti'ru, dazazéb 're, da te sērē da. Āne wamhā, ma tō ūsipai u tiwasédé hā 'manha, Erodi hā.

*Ze zusi hā, â dawabzuri te te ūmanharīzé wasu'u
Mateusi 3.13-17; Marcusi 1.9-11*

²¹⁻²² Tawamhā dazazéb 're, zahadu da te sērē ūré, te â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī, Zuwā hā. Te te dama ab'manharī parimhā, Zezusihī ma zama, ma 'manha. Tawamhā Zezusihī hā te mre, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma. Mreme ré, hāiwa ma we si'ridawa, ūsisi ntho'ōmoi baba. Tawamhā 'Re ūhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma we ūtēme wi, utu'u ne. Hāiwa hawi, te we tāma tinhā, āne:

— A hā ūra. ūma asawi uptabi di. Aima ūto za'ētē uptabi di. — Āne te we tāma tinhā, ūmama hā.

*Ze zusihi hi'rata norī wasu'u
Mateusi 1.1-17*

²³ Zezusihī hā 30 na āma ūwahub āma, ma tō romhuri na sāna'rata, Timama zadawa wasu'u na hā. Zuzéhé 'ra newa, ma tō ūra na, da te 're sisi za'ra. Zuzéhé poto'wa nhisi hā, Eri na ūsisi hā. ²⁴Erihi poto'wa nhisi hā, Matati na ūsisi hā. Matatihī poto'wa nhisi hā, Réwi na ūsisi hā. Réwihi poto'wa nhisi hā, Meti na ūsisi hā. Metihi poto'wa nhisi hā, Zana'i na ūsisi hā. Zana'ihi poto'wa nhisi hā, Zuzé na ūsisi hā. ²⁵Zuzéhé poto'wa nhisi hā, Matatiza na ūsisi hā. Matatizahī poto'wa nhisi hā, Amosi na ūsisi hā. Amosihī poto'wa nhisi hā, Na'u na ūsisi hā. Na'uhi poto'wa nhisi hā, Eziri na ūsisi hā. Ezirihī poto'wa nhisi hā, Nada'i na ūsisi hā. ²⁶Nada'ihi poto'wa nhisi hā, Ma'ati na ūsisi hā. Ma'atihi poto'wa nhisi hā, Matatiza na ūsisi hā. Matatizahī poto'wa nhisi hā, Seme na ūsisi hā. Semehē poto'wa nhisi hā, Zuzé na ūsisi hā. Zuzéhé poto'wa nhisi hā, Zoda na ūsisi hā. ²⁷Zodaha poto'wa nhisi hā, Zuwanāna na ūsisi hā. Zuwanānahī poto'wa nhisi hā, Reza na ūsisi hā. Rezaha poto'wa nhisi hā, Zorobabé na ūsisi hā. Zorobabéhī poto'wa nhisi hā, Sarati'ē na ūsisi hā. Sarati'ēhī poto'wa nhisi hā, Neri na ūsisi hā. ²⁸Nerihī poto'wa nhisi hā, Meti na ūsisi hā. Metihi poto'wa nhisi hā, Adi na ūsisi hā. Adihi poto'wa nhisi hā, Cosā na ūsisi hā. Cosāhī poto'wa nhisi hā, Emadā na ūsisi hā. Emadāhī poto'wa nhisi hā, Ere na ūsisi hā. ²⁹Erehe poto'wa nhisi hā, Zuzuwe na ūsisi hā. Zuzuwehī poto'wa nhisi hā, Eri'ezé na ūsisi hā. Eri'ezéhī poto'wa nhisi hā, Zorī na ūsisi hā. Zorilī poto'wa nhisi hā, Matati na ūsisi hā. Matatihī poto'wa nhisi hā, Réwi na ūsisi hā. ³⁰Réwihi poto'wa nhisi hā, Simi'ā na ūsisi hā. Simi'āhī poto'wa nhisi hā, Zuda na ūsisi hā. Zudaha poto'wa nhisi hā, Zuzé na ūsisi hā. Zuzéhé poto'wa nhisi hā, Zona na ūsisi hā. Zonahā poto'wa nhisi hā, Eri'atī na ūsisi hā. ³¹Eri'atīhī poto'wa nhisi hā, Mereza na ūsisi hā. Merezaha poto'wa nhisi hā, Mena na ūsisi hā. Menahā poto'wa nhisi hā, Matata na ūsisi hā. Matatahā poto'wa nhisi

hā, Natā na īsisi hā. Natāhā poto'wa nhisi hā, Dawi na īsisi hā. ³² Dawihi poto'wa nhisi hā, Zéséhē poto'wa nhisi hā, Obedi na īsisi hā. Obedihi poto'wa nhisi hā, Bu'azi na īsisi hā. Bu'azihi poto'wa nhisi hā, Sara na īsisi hā. Saraha poto'wa nhisi hā, Nasō na īsisi hā. ³³ Nasōhō poto'wa nhisi hā, Aminadabe na īsisi hā. Aminadabehe poto'wa nhisi hā, Ademi na īsisi hā. Ademihī poto'wa nhisi hā, Arini na īsisi hā. Arinihi poto'wa nhisi hā, Esirō na īsisi hā. Esirōhō poto'wa nhisi hā, Perezi na īsisi hā. Perezihi poto'wa nhisi hā, Zuda na īsisi hā. ³⁴ Zudaha poto'wa nhisi hā, Zaco na īsisi hā. Zacco poto'wa nhisi hā, Izati na īsisi hā. Izatihi poto'wa nhisi hā, Abra'ā na īsisi hā. Abra'āhā poto'wa nhisi hā, Tera na īsisi hā. Teraha poto'wa nhisi hā, Na'o na īsisi hā. ³⁵ Na'oho poto'wa nhisi hā, Serudi na īsisi hā. Serudihi poto'wa nhisi hā, Rada'u na īsisi hā. Rada'uhu poto'wa nhisi hā, Peredi na īsisi hā. Peredihi poto'wa nhisi hā, Ébé na īsisi hā. Ébénéhē poto'wa nhisi hā, Sera na īsisi hā. ³⁶ Seraha poto'wa nhisi hā, Ca'ina na īsisi hā. Ca'inahā poto'wa nhisi hā, Apasadi na īsisi hā. Apasadihi poto'wa nhisi hā, Sē na īsisi hā. Sēhē poto'wa nhisi hā, Nowé na īsisi hā. Nowéhē poto'wa nhisi hā, Rameti na īsisi hā. ³⁷ Rametihī poto'wa nhisi hā, Matuzarē na īsisi hā. Matuzarēhē poto'wa nhisi hā, Enoti na īsisi hā. Enotihī poto'wa nhisi hā, Zareti na īsisi hā. Zaretihi poto'wa nhisi hā, Marere na īsisi hā. Marerere poto'wa nhisi hā, Ca'ina na īsisi hā. ³⁸ Ca'inahā poto'wa nhisi hā, Enosi na īsisi hā. Enosihī poto'wa nhisi hā, Sete na īsisi hā. Setehe poto'wa nhisi hā, Adā na īsisi hā. Adāhā poto'wa hā, 'Re īhaimana u'āsi mono.

4

*Zezusi hā a'ubuni wi hāimana ré, Wa'uburé te te īpibuzé wasu'u
Mateusi 4.1-11; Marcusi 1.12-13*

¹ Tawamhā Zodā pa hawi, te oto mo Zezusi hā, tirob u apā morī da. 'Re īhaimana u'āsi mono pē'ēzani ré, te 're mo. Taha si, te te 're wapari pese. Tawamhā īpē'ēzani hā te saprō, a'ubuni u. ² A'ubuni wi hāimana ré hā, bādā hā ahā na ma tō āma ai'utō, 40 na. Tame hāimana ré, ma tō ītēme wi Wa'uburé hā, te te nasi pibu da, īsimiroti na te te saze da. Taha ré hā, sai āna te tihāiba, Zezusi hā. Taha wa, ma tō mra hā sépata. ³ Tawamhā Wa'uburé hā te Zezusihī ma tinhā, āne:

— Sena a hā, 'Re īhaimana u'āsi mono 'ra wamhā, ma'āpē ētē ma nharī, ī'u'ētē wapu na aima si'manharī da.

⁴ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— 'Re īhaimana u'āsi mono mreme na rob'ui'érē hā, āne: "Dasa na si 're danhiptete za'ra mono ò di za." — Āne te Zezusi hā tāma rowasu'u, Wa'uburé ma.

⁵ Tawamhā Wa'uburé hā te Zezusi saprō, sa'a nhisi u. Tawamhā sa'a nhisi sima'wara wamhā, ma tō Zezusihī ma tinhā, danhib'apito norī nhipt'i'ai mono bā, te te rob'madā'ā mono da. ⁶⁻⁷ Tawamhā te te rob'madā'ā mono pari, te duré tāma tinhā, Zezusihī ma:

— Uburé danhipt'i'a hā ma tō īma sōmri ni, īte da. Tawamhā te īsimā īwēzéb uwaibaba, wa za dama tisō. Aihī'rātitō, te za īnho're īma aime, asib'apito na ī'āma aiwata da. Tawamhā wa za aimā tisō danhipt'i'ai mono bā, ate da. Tawamhā danhipai u, dama aipire di za. Duré asibrob ahā uptabi di za. — Āne te Zezusihī ma tinhā.

⁸ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma tinhā:

— Mare di. 'Re īhaimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tō āne rob'ui'érē, ībaihā na hā: "Uburé Danhib'apito uptabi āma si, te za 're aiwata za'ra wa'aba

mo, 'Re īhāimana u'āsi mono āma si. Taha ma si, te za 're īromhuri za'ra wa'aba mo, Asib'apito za'ra wa'aba ma si.' Äne īmreme na rob'ui'éré hā. — Äne te Zezusi hā tāma rob'rāzarōtō.

⁹⁻¹¹ Tawamhā Wa'uburé hā ma tō Zezusi hā saprō Zeruzarē u, te te duré pibu da. 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u, te saprō, 'ri nhisi u sab da hāimo, 'ri 'rāihā uptabi nhisi. Tawamhā Zezusihī ma, te tinhā:

— Sena a hā 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra wamhā, ma'āpē ā hawi atobro, ti'ai u. 'Re īhāimana u'āsi mono, te za, u, hāiwa hawi we atēme satōrī za'ra, te te ai'madā'ā za'ra da, tāma īromhuri'wa norī hā. Tinhib'rata na te za, u, siwi asapa, ēne hā te te ai'u'a ð'umnhasite, aipara wi. Äne 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa nhimirob'ui'éré, ībaihā na hā. — Äne ma tō Zezusihī ma sadawa 'rāzarōtō, wa'rui'wa hā.

¹² Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— Mare di. "Asib'apito za'ra wa'wa hā 'Re īhāimana u'āsi mono hā, marīhā te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono ð'nherē, 're pibu za'ra wa'aba mono ð'i di za, ta hā te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zō." Äne īmreme na rob'ui'éré hā. — Äne te Zezusi hā duré tāma rob'rāzarōtō.

¹³ Tawamhā Wa'uburé hā taré te te Zezusi hā pibui mono pari, te oto īsiti mo, īsimiroti na te te sazei ð' wa, a'ā sadawa utu da.

*Zezusi hā, tinhimirohmuri na te te īsāna'ratazé wasu'u, Darireza āma
Mateusi 4.12-17; Marcusi 1.14-15*

¹⁴ Tawamhā apā te mo Darireza u, Zezusi hā. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani ré, te 're mo. īré 're morī wa, te waihu'u pese na 're mo. Tawamhā ma tō īwasu'u hā wapari za'ra ni, Darireza āma daro mono bâ. ¹⁵ Zezusi hā te te dama 're rowahutu, zudezu norī te, rowahutuzé mono bâ. Tawamhā da te 're wapari za'ra mono wamhā, te āma 're dawata za'ra, īsimirowasu'u hā wē uptabi wa.

Zezusi īpréubrzéb āma, da te dasiwi īwē'ōzé wasu'u

Mateusi 13.53-58; Marcusi 6.1-6

¹⁶ Tawamhā Nazaré u te mo Zezusi hā, tipréubrzéb u. Sabadu sidāpāsi dame 're zasi mono wa, ma duré dame āzé, zudezu norī te, rowahutuzéb u, romhuri zahārizém na hā. Tawamhā rowahutuzéb āma sāmra wamhā, ma wahudu. Hāiwi te za, 'Re īhāimana u'āsi mono mremē ui'éré hā te te dama sōré da. ¹⁷ Tawamhā ma tō tāma sōmri ni, Iza'izaha nhimi'ui'éré hā. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, Iza'iza hā. Tawamhā ma tō oto sima sōzi, ībaihā hā. Te te sōzi wamhā, ma tō tisā, da te āma īrob'ui'éré hā, äne:

¹⁸ "Re īhāimana u'āsi mono, ma tō īma tisō, Tipē'ēzani hā. Ta hā ma tō īpisutu, īwasu'u wē na, īsibrob'ō norī hā te 're apo're pu'u mono da. Ma tō we īzatō, dama romhuri'wa da, da te īwaibu za'ra norī hā te 're apawapto mono da, apā oto 're nomro mono da, robze u'āsi. Duré ītob'a hā te 're ato pese mono da, ma tō we īzatō, datōmo wē na apā oto 're danomro mono da, robze na. Duré ma tō we īzatō, da te tāma 're ī'manharī wasétē za'ra mono zém hawi, te 're da'awaibui mono da.

¹⁹ 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te sima īropisutuzé hā ma tō īwa waptārā, tinhib'a'uwē hā te te 're ī'anho'reptui mono zéb da hā. Taha wasu'u na te 're da'apo're pu'u mono da, ma tō wē īzatō."

Äne ma tō Iza'izaha nhimi'ui'éré hā dama sōré, Zezusi hā.

²⁰ Tawamhā te sōré pari, ma tō apā sito, ībaihā hā. Tawamhā apā ma tō tāma tisō, dapawapto'wai ma. Tawamhā ma tō nhamra, te te dama rowasu'u da. Uburé rowahutuzéb āma īsi'ubumro norī hā tāma rītī si'ē za'ra āna, ma tō

Zezusi hā siwi 'madâ'â pese. ²¹ Taha wa, ma tō Zezusi hā tāma nharī za'ra, ãne:

— Wa tō aimā sôré za'ra wa'wa, 'Re īhâimana u'âsi mono mreme ui'éré hā. īwasu'u hā ma tō īwapari za'ra wa'wa. Āhâna īwapari za'ra wa'aba ré, ma tō oto we ãma uwaimra, 'Re īhâimana u'âsi mono hā. — Æne Zezusi ma tō tāma rowasu'u za'ra.

²² Tawamhā īsimirowasu'u hā wē wa, aihîni te ãma tawata za'ra ni. Mreme wē uptabi wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Tazahā, te dasima nharī za'ra ni, ãne:

— E niha õ hā simirowasu'u waihu'u pese di, Zuzéhé 'ra nherē. — Æne te dasima nharī za'ra ni.

²³ Tawamhā Zezusi te dama tinhā:

— Åté da te dasima īharī za'ra zém na, te za īma īharī za'ra wa'wa, ãne: "Wawede'wa, ma'äpé 'râwi asipese." Åté te za duré īma īharī za'ra wa'wa, ãne: "Ma'äpé, ãmeb zama 're wa'apawpto mono, aiwaihu'u pese na, Capana'u ãma 're īda'apawpto mono ne. Aiwasu'u hā wa tō wapari za'ra ni." Åté, ãne te za īma īharī za'ra wa'wa. — Æne te Zezusi tāma nharī za'ra.

²⁴ Te duré tāma nharī za'ra, ãne:

— 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norí zô, 're datob'uzu za'ra mono õ di, īsipti'ai ãma wa. Mare di. Sô 're datob'uzu za'ra mono õ di za.

²⁵⁻²⁶ īwapari pese za'ra wa'aba. Wahi'rada Eriasi hā, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo. Tawamhā t'i ai ãma 're morí ré hā, tâi ãna hâ ma tō da'ãma tiwahu, si'ubdatō. Tâi õ wa, mra hâ te da te 're sépata za'ra. Tawamhā īmrotō ahâ nherē, Izarazé na darom nhisi ãma, ma tō darob amoï u satô, zudezu'õ u, 'Re īhâimana u'âsi mono hā. Sido na danhipti'a nho'õmo nhisi u, ma tō pi'õ mrotō u satô, Sarepata na 'ri nho'õmo nhisi u. ²⁷ Duré wahi'rada Erisezu hā 're morí ré hā, da'ahâ na te 're danomro, ī'wa're ré hā, Izarazé na darom nhisi 'remhâ. Tane nherē, aibâ misi, ma tō pese, Na'ama na īsisi hâ, Siriza na 're īhâimana mono hâ zudezu'õ hâ. — Æne, Zezusi ma tō tāma rob'râzarotō za'ra.

²⁸ Taha wa, īsimirowasu'u hâ te te wapari za'ra wamhâ, ma tō sada tazahi za'ra ni, rowahutuzéb ãma īsi'ubumro norí hâ. ²⁹ Tawamhâ ma tō sô tiwahutu za'ra, rob u te te siwi wazere da. Ma tō te te ãma robâdâ za'ra, 'ri nho'õmo nhiti. Sa'a na, ma tō ãma siwi sai'u, sa'a nhisi hawi, ī'râ sipra u te te siwi me da. ³⁰ Tazahâ, ma tō dawa'wai baba ro'razâ. Dahawi te oto mo.

*Zezusi hâ aibâ ma, wa'uburé te te īsatõřizé wasu'u
Marcus 1.21-28*

³¹ Tawamhâ Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u, te mo Zezusi hâ. Darireza ãma, Capana'u hâ. Tame sabadu na te dama rowahutu, zudezu norí te, rowahutuzéb ãma. ³² Tawamhâ mreme pire na te te dama rowasu'u wamhâ, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. ³³ Tame te aibâ hâ dame nhamra, zudezu norí te, rowahutuzéb ãma, wa'uburé ré 're īmorí hâ. Tawamhâ aibâ hâ te sa'ëtë 'mahâ, ãne:

³⁴ — Zezusi, Nazaré nñihudu, e marí zô, te we aimo. E wa'uprosi da, te we aimo. A hâ īma aiwaihu'u pese di, 'Re īhâimana u'âsi mono we te te asatõři na hâ. Aiwê uptabi di, a hâ. — Æne te 'mahâ.

³⁵ Taha wa, ma tō Zezusi hâ wa'uburé ma tinhā, ãne:

— Tô'ã, we īma nharī tõ. Mo oto aiwatobro, aibâ hawi. — Æne ma tō tāma rob'ru, wa'uburé ma. Tawamhâ sisâ'u ma tō aibâ hâ time ti'ai u, danho'a. Taha pari, ma aibâ hawi watobro. Te te u'a õ di. ³⁶ Tawamhâ, da te 'madâ'â

za'ra wamhā, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, uburé. Taha wa, te ãne dasima nharī za'ra ni:

— Ō hā mreme pire di. Waihu'u pese di. Dahawi si'aba'rē da, te za tāma rob'ru za'ra. Tawamhā te za dahawi ai'aba'rē. — Æne te dasima nharī za'ra ni.

³⁷Taha wa, Zezusih iwasu'u hā wa'uburé te te dama ĩsāmra na, ma tō ĩwasu'u hā ropé, daro mono bâ.

Zezusi hā, da'ahā na te te 're ūda'apse mono zé wasu'u

Mateusi 8.14-17; Marcusi 1.29-39

³⁸ Tawamhā ma tō watobro rowahutuzém hawi, Zezusi hā. Simahā norīhā, iħâzé sipu'u norīhā. Tawamhā tinhib'rada, ma tō te te da'āma aza'ra, misi si. Taha wa, ma tō Zezusih iwasu'u za'ra ni. ³⁹Taha wa, ĩsimiwaptâ u te ĩtēme mo. ĩ'rata te za. Tawamhā ĩwa'ro ma, te tinhā, wahâ da. Taha wa, ma tō tiwahâ. Awa'awi ma tō wahudu. Wahutu wamhā, ma tō tāma api za'ra, saihuri da.

⁴⁰ Tawamhā bâdâ sébrézéb u, ma tō we ĩtēme ãwisi za'ra ni Zezusih iwasu'u, ĩswadi norīhā, iħâzé sipu'u norīhā. Tawamhā tinhib'rada, ma tō te te da'āma aza'ra, misi si. Taha wa, ma tō tazéptâ'za'ra ni. ⁴¹Duré wa'uburé hā ma tō dahawi wairé. Da'ahā na, ĩré 're ĩdanomro mono norīhawi, ma tō wairé, wa'uburé norīhā. Tawamhā dahawi wairébé sina, te ãne 'mahârâ za'ra:

— A hā, 'Re ĩħâimana u'āsi mono 'ra. — Æne te wa'uburé norīhā 'mahârâ za'ra. Zezusi hā, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩħâimana u'āsi mono te te ĩpisutu na te te waihu'u za'ra wa, ma tō Zezusi hā ĩmreme hā tiwi sisisi za'ra sa'etē, ari'iwi dahawi wairébé da.

⁴² Tawamhā awé ma tō watobro, 'ri ntho'ōmo hawi, a'ubuni u morī da, Zezusi hā. Taha wa, ma tō sô danhopré. Da te sôpêtē za'ra wamhā, ma tō āma ropti za'ra ni, nimomo danhiti morī tō da. ⁴³Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— 'Re ĩħâimana u'āsi mono hā danhib'apito uptabi hā, te te dapawapto waihu'u pese di. Ta hā ma tō we ĩzatō, ĩwasu'uwe na te 're da'apo're pu'u mono da, daza'rui mono bâ. Taha wa, a norī wa'aba si te 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono õ di za, ĩwasu'uwe na hā. Uburé wa za ĩwasu'uwe na te 're da'apo're pu'u. — Æne te tāma siwasu'u za'ra, Zezusi hā.

⁴⁴ Taha wa, te datēme 're mo, zudezu norī te, rowahutuzé mono bâ, ĩwasu'uwe na te te 're da'apo're pu'u mono da, daro mono bâ.

5

Tepe ahâ wasu'u

Mateusi 4.18-22; Marcusi 1.16-20

¹Tawamhā Zezusi hā te nhamra, ĩsō'u zaihâ na. Zenezaré na ĩsō'u nhisi ãma te nhamra, 'Re ĩħâimana u'āsi mono te te dama sadawa wasu'u da. Da'ahâ uptabi na ma tō ĩtēme dasito, da te wapari za'ra da. ²Tawamhā uba're maparane ma tō sabu zahuré. ĩsō'u zaihâ na, te da'wa. Tepe na romhuri'wa norīhā ma tō ĩwana wairé. Abazipara, te oto upsō za'ra. ³Tawamhā Zezusi ma tō ĩzé, uba're wa, Simahā te 're. Tawamhā, uba're wa, sébré wamhā, te Simahā ma tinhā, syry na te te ĩré sa're da, supara're nhiti. Tawamhā uba're wa, te oto nhamra, te te dama rowsu'u da.

⁴Tawamhā, te te dama rowsu'u pari wamhā, te Simahā ma tinhā, ãne:

— Uba're hā asiré sari, â'rehâ u, abazipara hā asiré norī me, tepe zô sâmrâ aba da. — Æne te Simahā ma tinhā.

5 Taha wa, ma tō Sima hā asa tāma siwasu'u, ãne:

— Mara bâre, wa tō wei wa te sô sāmra. Tane nherē, wa te 'mai'âri za'ra õ di. Tepe õ di. Tane nherē, ūruzéb zarina wa za sô sāmra ni. — Æne te Zezusihi ma tinhā asa. Tawamhā te oto sô sari za'ra, â wa'wa u.

6 Taha wa, abazipara, ma tō â wa'wa u sô sāmra. Tawamhā tebe hā ahâ na ma tō waibu za'ra, abazipara na. Taha wa, te aré te te sina sinarī, abazipara hā. **7** Tawamhā tisiré tepe mrami'wa norī zō ma tō pahamrimi zahuré, uba're ūhâiba amo hā te te ïtēme sari zahuré da, te te ãma pawaptob za'ra da. Taha wa, te ïtēme sari zahuré. Tawamhā uba're wa, ma tō sāmra za'ra, aibâ norī hā. Tebe hā uba're si'uiwa na hā 'masisi zahuré di. Tebe hā ahâ uptabi wa, te aré sina 'mazasi zahuré, uba're hā. **8-10** Tebe ahâ na te te awaibui wamhā, ma tō ãma titob'uzu za'ra. Ti'adu norī zama, ma tō ãma titob'uzu zahuré, Zuwâhā me. Ta norī hā Zebedehe 'ra zahuré. Ísiré tepe na, te te 're romhuri zahuré, Simahā siré. Tawamhā hî'râtítō, ma aime Zezusihi papara, Sima Pedru hā, tebe ahâ na te te 'madâ'â wamhā. Æne te Zezusihi ma tinhā:

— Í'rata asâmra õ di za. Te za oto aimo, ïnhiti. Wa hā ïwasétére di. — Æne te Zezusihi ma siwasu'u. Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— Asina aipahi õ di za. Tepe na 're ïromhuri mono ne, te za oto ïma 're ïda'awaibui wē mo. — Æne te Zezusi hā Simahā ma tinhā.

11 Tawamhā uba're, ma tō sani za'ra, rob're u. Ubûrê ma tō marî hā rême za'ra, tinhimirohmhuri za'ra zé hā, Zezusihi siré oto 're nomro mono da.

Aibâ ï'wa're ré hā, Zezusi te te ïpesezé wasu'u

Mateusi 8.1-4; Marcusi 1.40-45

12 Tawamhā Zezusi hā te nhamra, 'ri nho'õmo ãma. Tame te aibâ hā 're sāmra, ï'wa're ré hā. Ubûrê ūhâiba na, ï'wa're hā. Tawamhā Zezusi te te sôpëtë wamhā, hî'râtítō ma aime, Zezusihi papara. Ti'ai u, ma tō ti'ubu na ropto. Tawamhā Zezusihi ma, te tinhā, ãne:

— Apito, ïma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na hā. Taha wa, te za ïpe, asima ïwē wamhā. — Æne te tāma tinhā.

13 Tawamhā tinhib'rada hā ma tō wahutu Zezusi hā, te te ãma upi da. Te te upi wamhā, te tāma tinhā:

— Wa tō ïsima aiwē, te aipese da. Tâibâ za oto aihâzé hā. — Æne te tāma tinhā.

Tawamhā awa'awi ma ï'wa're hā tāma apa. **14** Tawamhā Zezusi ma tō sina sadawa uwati, te te dama sina wasu'u tō da. Te tāma tinhā, ãne:

— Re ūhâimanu u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wai u, te za aimo, aihâiba wē zô te te aihâiba 'madâ'â da. Taha parip si, te za tāma asôpuru, 'Re ūhâimanu u'âsi mono ma, Mozésihi nhimiroti zarina, dama aipibu pese zéb da, aipesezém na hā. — Æne te tāma tinhā, Zezusi hā.

15 Tane nherē, ma tō Zezusihi wasu'u hā wapari za'ra ni, daro mono bâ. Taha wa, ma tō da'ahâ na ïtême 're dasihutu, da te 're wapari za'ra mono da. Duré te te 're da'apse mono da, ma tō ïtême 're dasihutu. **16** Tane nherē, Zezusi hā ma tō dawi 're ne, a'ubuni u, 're mreme mono da, Timama ma.

Aibâ ïhî're hā, Zezusi te te ïpesezé wasu'u

Mateusi 9.1-8; Marcusi 2.1-12

17 Tawamhā apâ datême wisi wamhā, te nimahâ bâtâ na dama rowasu'u, Zezusi hā. Te te dama rowasu'u ré, te ï'rata aï'ubumro, parisezu norî hâ. Rowahutu'wa norî me, te ï'rata aï'ubumro, 'Re ūhâimanu u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norî hâ. Ta norî hâ ma tō ïtême sito Darireza hawi, duré Zudeza hawi, duré Zeruzarê hawi. Tawamhā 'Re

īhāimana u'āsi mono tiwaihu'u pe hā, te te tāma ūsōmri na, ma tō da'apse, Zezusi hā. ¹⁸ Tawamhā aibā norī hā, īhi're hā ma tō siwi ti'ā, ūsimiwaptā wa. Ma tō sima wē za'ra, 'ri para u te te siwi 'mazébré da, Zezusihi nho're te te siwi hiri da. ¹⁹ Tazahā da'ahā wamhā, te te siwi 'mazébré waihu'u ū di. Tawamhā 'ri nhisi hawi, ma tō tāma 'ri 're pu'u za'ra, te te siwi 'mazébré da. Tawamhā dawa'wa ma tō siwi tihi, Zezusihi nho're, ūsa'warizéb ré. ²⁰ Zezusi hā simiwaihu'u pese wa, ma tō āma saze za'ra. Taha wa, ma tō siwi ti'ā, te te pese da. Zezusi ma tō sina waihu'u siro, te te āma ūsaze za'ra na. Taha wa, te te īhi're ma tinhā, āne:

— ūsiwadi, aiwasédé hā 're ūl'ab'manharī wasétē mono zé hā te ai'āma 're ab'madā'ā mono ū di za oto. — Āne te īhi're ma tinhā, āne:

²¹ Tawamhā rowahutu'wa norī hā te parisezu norī me tāma nhari za'ra, tipē'ē na:

— E niha ma tō bété ū hā tāma tinhā, ūmorī ū ma. 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wē ū di, aibā ma, te te ūnharizé hā. Dawasédé hā da te 're ūl'manharī wasétē za'ra mono zé hā, ni'wa hā te te dama 're apari waihu'u mono ū di. 'Re īhāimana u'āsi mono ma si, waihu'u pese di, dawasédé hā te te dama 're ūl'apari mono da hā. — Āne te Zezusihi ma nhari za'ra, tipē'ē na.

²² Tawamhā Zezusi ma tō sina waihu'u za'ra, ūsimirosa'rata za'ra hā. Taha wa, te tāma nhari za'ra:

— E marī da, te āne ūtāma ūrosa'rata za'ra wa'wa. ²³⁻²⁴ Wa hā dawasédé hā te dama 're ūl'apari waihu'u pese mono na, e niha te za ūwaihu'u za'ra wa'wa, sena na ūwaihu'u za'ra wa'aba da hā. Aibā ma, wa tō tinhā, āne: "Aiwasédé hā 're ūl'ab'manharī wasétē mono zé hā, te ai'āma 're ab'madā'ā mono ū di za oto." Āne hā ūmreme si wamhā, aimā pibu prā za'ra wa'aba di tō. Ā hā ūmorī ū hā wahutu da, duré oto morī da, te tāma nhari wapsi, te za ūwaihu'u za'ra wa'wa, ūwaihu'u pese na sena na ūwaihu'u za'ra wa'aba da oto. Ti'ai āma dasiré ūpodo hā ūma waihu'u pese di, dawasédé te dama 're ūl'apari mono da hā, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para. Āne na asiwij ūwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za īhi're ma tinhā, wahutu da.

Tawamhā īhi're ma, te oto tinhā:

— Ma'āpē, aiwahutu. Asa'warizé hā āri, asōrōwa u aimorī da oto. — Āne te aibā ma tinhā.

²⁵ Tawamhā awa'awi ma tō aibā hā wahudu, danho'a. Tiza'warizé, ma tō siré ti'ā. Tinhorōwa u, te oto mo. Morī sina, te āma tiwata, 'Re īhāimana u'āsi mono āma. ²⁶ Tawamhā uburé ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. 'Re īhāimana u'āsi mono āma, te tawata za'ra ni. Āne te dasima nhari za'ra ni:

— Aibā te te ūpesezé hā, wē uptabi di. Āhāna, wa tō wasiwi 'madā'ā za'ra ni.
— Āne te dasima nhari za'ra ni.

Réwihi wasu'u *Mateusi 9.9-13; Marcusi 2.13-17*

²⁷ Tawamhā rob u, ma tō watobro, Zezusi hā. Watobro wamhā, ma aibā hā 'madā, danhib'apito ma, dawi rob'uprazé ubumroi'wa hā, Réwi na ūsisi hā. ūsimiromhurizéb āma sāmra ré, ma tō 'madā. Tame te da te tāma 're sōmri za'ra rob'uprazé hā, ūl'ubumrozéb āma, danhib'apito nhimiwada'uri zarina. Tawamhā Zezusi hā ma tō āne 'mahā:

— We aimorī, ūsiré 're aimorī da oto.

²⁸ Tawamhā ma wahudu. Tinhimiromhurizé, ma tō tirē, Zezusihi siré 're morī da oto. ²⁹ Tawamhā Zezusi te te sawi da, ma tō tinhorōwa āma dasa hā dama 'manha, sa'ētē na. Zezusihi siré, te za dasa hā huri ni. Taha wa, rob'uprazé ubumroi'wa norī hā te ūl'rata aï'ubumro, ūsiré sailhuri da, da'ahā

na. Ni'wam norī zama, te īśiré tisa tihu. ³⁰ Tawamhā saihuri da, si'ubumroi ré, ma tō 'madâ'ā za'ra parisezu norī hā, rowahutu'wa norī me. Taha wa, te āne tāma nharī za'ra, Zezusihī siré 're īnomro mono norī ma:

— E niha bā, te bétē dawazari asaihuri 'wa, rob'uiprazé ubumroi'wa norī siré, dawasété na 're īdanomro mono norī siré zama. — Āne te tāma nharī za'ra.

³¹ Taha wa, te Zezusi hā tāma nharī za'ra, āne:

— Házé āna 're īnomro mono norī zō, dawede'wa hā 're siwasutu za'ra mono õ di, te te 're wede za'ra mono da. īházé ré norī zō si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. ³² Tane duré wa hā, dawē na 're īdanomro mono norī zō, īsitēme 're īhárâ mono da, we īmorí õ di. Dawasété na 're īdanomro mono norī zō si, 're īhárâ mono da, wa wei mo, dawasédé hā da te 're rēme pese za'ra mono da, 're danomro wē mono da oto. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra.

³³ Tawamhā ni'wam norī hā te Zezusihī ma nharī za'ra, āne:

— Zuwā Batitaha siré 're īnomro mono norī hā nimahā bâtâ na si, te sai āna 're si'ubumro, 'Re īháimana u'āsi mono ma, te te 're romhuri za'ra mono da, parisezu norī zadawa 'madâ'ā pese 'wa norī zama. Ānei õ di, asiré 're īnomro mono norī hā. Te 're saihuri u'āsi, asiré. Te duré asiré te te 're âhuri. Āne te Zezusihī ma nharī za'ra.

³⁴ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Aibâ hā īmrozéb u, sô īhárâ za'ra norī hā sihutu wamhā, e te za dasa hā tiwi sawi za'ra ni, saihuri āna si'ubumro da, ta norī hā. Mare di. Aibâ īmro da hā, ī'rata sāmra za'ra ré, te za tō īśiré tisa tihu, to sina. ³⁵ Niwapsi te za bâdâ hā īwa waptarâ, aibâ īmro da hā īswadi norī wa'wa hawi, da te tiwi ī'âri za'ra zéb da hā. Tawapsi te za tō sai āna 're si'ubumro, robzei āna. — Āne ma tō Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra. Āne sō'awib õ nherē, te te si'āma īsimiré'ézé hā.

³⁶ Tawamhā te duré āma romnhimiré'é, āne:

— Zazahâ īhâiwé hā e te za sizâri ni, īhâ'ratare hā da te āma hâiwa'aba da. Mare di. Āne wamhā, te za aiwamna, īhâiwé hā. Duré īhâtém na da te hâiwa'aba wamhā, aiwab õ di, īhâ hā. Hâiwe hâ õ di. ³⁷ Duré e romhâ 'manharî 'rata 're, te za uwa 'râi wa'u īsé hâ da te 're sé, wa'ui ware õ ré. Mare di. Wa'ui ware õ ré, da te 're séme mono wamhā, oto wa'ui ware wamhā, te za romhâ 'manharî 'ratare hâ sina wazu. Tawamhā uwa 'râi wa'u īsé hâ te za asa'wa. Romhâ 'manharî hâ te za duré hâihaiwamna. ³⁸ ītép si'uiwa na si, te za da te 're sé, rob'râi wa'u zé té hā. — Āne te Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra. ³⁹ Te duré tāma āma simiré'é za'ra:

— Uwa 'râi wa'u īsé ī'ratare hâ da te 're âhuri mono pari, e te za da te dasima 're wē za'ra, uwa 'râi wa'u zé īté hā. Mare di. Āté īté hâ da te dasima 're wē za'ra mono õ di za. Te za dasima da te 're nharī za'ra: "Īwa'u 'ratare si, wē uptabi di." Āne te za dasima da te 're nharī za'ra. — Āne te Zezusi hā tāma āma simiré'é za'ra, sō'awib õ nherē.

6

*Sabadu na, Zezusihī nhimirotizé wasu'u
Mateusi 12.1-8; Marcusi 2.23-28*

¹ Tawamhā sabadu na, Zezusi norī hā ma tō ro'rahâri za'ra, amnho wa'wai baba, zudezu norī te, romhuri zahârizém na. Tawamhā tridu 'râ ne hâ ma tō te te sima 'rânhinarî, tinhib'rata na te te sima tomhâiwazu za'ra da, te te huri mono da, īśiré 're īnomro mono norī hā. ² Tawamhā parisezu norī hâ te tāma nharī za'ra:

— Wahi'rada Mozési hā ma tō wama roti, sabadu na, wa te 're romhuri za'ra mono tō da. E marī da, te bété ūromhuri za'ra wa'wa, āne te te wama roti ūnherē. — Āne te tāma nharī za'ra.

³ Tawamhā Zezusi te asa tāma nharī za'ra, āne:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'éré hā 're söré za'ra wa'aba mono ā bâ, te te ūrob'manharīzém na hā, tisiré norī me. ⁴ Mra te te simroi wamhā, ma tō āzé 'ri para u, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb u. Tawamhā sebré wamhā, ma tō 'ma'rē ū'u'ēne hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, aré da te ūsa'ra za'ra hā. Duré tisiré norī ma, ma tō tāma a za'ra. 'Re ūhāimana u'āsi mono, ma tō aré pisutu, dā'āma romhuri'wa norī si, ū'u'ēne hā te te 're ūhuri mono da hā, sasedoti norī si. Tane nherē, ma tō 'ma'rēne za'ra, Dawi norī hā. — Āne Zezusi hā ma tō parisezu norī ma Dawihi wasu'u hā 'rāzārōtō za'ra.

⁵ Te duré tāma nharī za'ra:

— Wa hā 'Re ūhāimana u'āsi mono te te ūpisudu, dasiré ūpoto da, ti'ai āma. Taha wa, dama ūpire di, sabadu na roti hā te dama 're ūapisutu mono zéb da hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

Aibā ūsimizu'rā're hā, Zezusi te te ūpesezé wasu'u

Mateusi 12.9-14; Marcusi 3.1-6

⁶ Tawamhā sabadu ūhāiba amo na, ma tō duré āzé zudezu norī te, rowahutuzéb u, Zezusi hā. Tame te duré aibā hā dame nhamra, ūsimire niwī ūsimizu'rā're hā. ⁷ Tawamhā 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī hā ma tō siwi 'madā Zezusi hā, sabadu na te pese zō, romhuri zahārīzém na hā. Parisezu norī me, te simiza'rese sina 'madā'ā za'ra. Mozésihi nhimiroti te te 'madā'ā ū wa, te te siwi wē'ō da, te 'madā'ā pese za'ra. ⁸ Tawamhā Zezusi ma tō sina waihu'u za'ra, ūsimirosa'rata za'ra hā. Tawamhā aibā ma, te tinhā:

— Aiwhantu, dawa'wa asab da. — Āne te tāma tinhā. Tawamhā aibā ma tō wahudu. Hāiwi te za. ⁹ Tawamhā Zezusi ma tō āma sadanharī za'ra, āne:

— Wa za asadanharī za'ra wa'wa. E niha 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti hā, sabadu na hā, romhuri zahārīzé bātā na roti hā. E ma hā ūwē, wa te 're ūmanharī za'ra mono zéb da hā sabadu na hā. E ma hā ūwē'ō. E wa te āma 're dapawaptob za'ra mono ū di za. E wa te āma 're danho'reptu za'ra mono ū di za. E niwamhā wa za taré wa te 're da'madā'ā za'ra, 're dadā'ā za'ra mono da. — Āne te Zezusi hā sadanharī za'ra.

¹⁰ Tawamhā Zezusi te ab'madā, te te siwi ūuirī za'ra norī hā. Tawamhā ūsimizu'rā're ma, te tinhā:

— Ma'āpé, asimizu wahuntu. — Tawamhā ma tō tinhimizu wahuntu, aibā hā. Tawamhā awa'awi ma tō tinhimizu pese. ¹¹ Tawamhā rowahutu'wa norī hā ma tō sada tizahi za'ra, Zezusih i zada. Tawamhā te sima rosa'rata za'ra, marī hā te te tāma 'manharī za'ra da.

Zezusi hā aibā 12 na te te ūpisutu za'ra zé wasu'u, tizadawa wasu'u'wa da

Mateusi 10.1-4; Marcusi 3.13-19

¹² Tawamhā ūtē'řaihā na ma tō Zezusi hā sai'u, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, mreme da. Tawamhā mara bâ te tāma mre. ¹³ Taha wa, awē wi ma tō sō tihārā za'ra, tizazei'wa norī zō. Tawamhā ūtēme sihutu wamhā, ma tō pisutu za'ra, 12 na ūhāiba za'ra hā ūsiré 're nomro mono da. Ma tō oto sisi za'ra, tizadawa wasu'u'wa na. ¹⁴ Ta norī nhisi za'ra hā āne: Sima Pedru, tinoi me, Adéréhé me. Pedru na te za sisi té, Zezusi hā. Duré Ti'adu norī hā ūsisānavāi me Zuwāhā me, duré Piripi norī hā, Batoromezuhu me, ¹⁵ duré Mateusi norī hā, Tomehē me, duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hā, duré Sima Zerotí, ¹⁶ duré Zudasi Ti'aduhu 'ra hā, duré Zudasi Icarizoti hā, dama ūhāiba nhomri'wa da hā.

*Zezusi te te ūrowasu'uzé, duré te te ūda'apsezé wasu'u
Mateusi 4.23-25*

¹⁷ Tawamhā Zezusi norī hā ma tō sa'a hawi si'ra za'ra. Tawamhā ti'ai haré u sīhutū ō ré, te a'ā nhamra, Sōnhihāpā āma, tizazei'wa norī me. Isazei'wa norī hā ahā di. Tame duré da'ahā uptabi na, te sō ai'ubumro ni. Daro mono bā, ma tō ūwana sō tasi'rā'otō ni, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi, duré Zeruzarē hawi, duré Tiru na 'ri nho'ōmo nhisi hawi, duré Sido hawib zama. Ā zaihā na Tiru hā, duré Sido hā, 'ri nho'u. ¹⁸ Zezusihī mreme hā da te wapari za'ra da, ma tō ūtēme dasito. Duré te da'apseze da zama, ma tō ūtēme ai'aba're ni, duré wa'uburé te te dama anhamra da. Tawamhā ma tō dama anhamra. ¹⁹ Simipese waihu'u pese wa, ma tō dasima wē za'ra ni, danhib'rata na da te upi za'ra da, rowē na oto 're dasi'ubumroi mono da.

Dama 're ūrowē za'ra mono zé wasu'u, robzei'ō na 're ūdasi'ubumroi mono zé wasu'u me

Mateusi 5.1-12

²⁰ Tawamhā Zezusi hā te tisiré 're ūnomro mono norī hā 'madā'ā pese za'ra. Taha wa, te āne tāma nharī za'ra:

— Āté asibrob āna, te oto 're anomro aba mo. Tane nherē, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za. 'Re ūhāimana u'āsi mono hā, Danhib'apito uptabi. Taha wa, ūsib'a'uwē 're anomro aba mono wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za.

²¹ — Āté mra, te oto 're ūsépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, te za robze na 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi mra hā, ahā di za.

— Āté te oto 're ai'ry'ry wa'aba mo, aipē'ēzé za'ra wa'aba wa. Tane nherē, te za robze na 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi te za aipē'ē 're, 're ato za'ra wa'aba mo, rowē te.

²² — Wa hā ti'ai āma dasiré ūpodo. A norī wa'wa hā ūzazei'wa, 're anomro aba mono wa, āté te za da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Āté te za da te 're aiwē'ō za'ra wa'wa. Āté te za da te aima 're nharī wasétē za'ra wa'wa. Āté aiwasédē hā te za taré da te ai'āma 're sa'ra za'ra wa'wa. Āne wamhā, te za robze na 're aihāimana za'ra wa'aba mo. ²³ Rowē te, te za 're asarōtō za'ra wa'aba mo. A norī wa'aba ma si, rowasédē hā da te aima 're 'manharī za'ra wa'aba mono ū di za. Wahi'rata norī ma, ma tō rowasédē hā da te aima 're 'manharī za'ra duré, 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī ma. Taha wa, da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono nherē, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za. Niwapsi, 'Re ūhāimana u'āsi mono, te za mari ūwē hā te te aima 're sōmri za'ra wa'wa, hāwiā āma asō 're ūsimi'wara aba mono hā. Taha wa, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za. — Āne romhā ré ma tō tāma waihu'u sirōmo za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī ma.

²⁴ Taha pari, te uburé dama tinhā oto:

— Āté asibrob ahā na, te a'ā 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi tāibā za oto asibrob ahā za'ra wa'wa hā. Tawamhā robzei ūna, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo.

²⁵ — Āté asai ahā na, te a'ā 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi, te za mra hā 're ūsépata za'ra wa'aba mo. Tawamhā te za robzei ūna 're aihāimana za'ra wa'aba mo.

— Āté rowē te, te a'ā aipē'ē 're ato za'ra wa'aba mo. Niwapsi te za robzei āna 're asimroi wa'aba mo. Tawapsi te za 're ai'ry'ry wa'aba mo.

²⁶ — Tane duréihā ma tō aibā norī āma 're dawata za'ra. 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, ma tō āma 're dawata za'ra, wahi'rata norī hā. Taha wa, a'ā ai'āma 're dawata za'ra wa'aba mono nherē, niwapsi

aima 're rowē za'ra wa'aba mono õ di za. — Āne ma tō dama rowasu'u, Zezusi hā.

*Zezeusih i nhimiroti wasu'u, da te 're ūdazawi pese za'ra mono zém na
Mateusi 5.38-48*

²⁷ Te duré dama tinhā:

— Ÿwapari'wa norī, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne hā: Asawi'õ'wai wa'aba norī hā te za 're ūsawi pese za'ra wa'aba mo. Duré aí'ruiwapari'wa norī ma, te za marī tāma 're ū'manharī wē za'ra wa'aba mo, ūwē na. ²⁸ Duré da te aima 're nharī waseté za'ra wa'aba mono nherē, te za da'āma 're aimreme zusi aba mo, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, ūwē hā te te dama 're anhomri mono da. Da te aima 're rob'manharī waseté za'ra wa'aba mono nherē, te za 'Re ūhāimana u'āsi mono wi 're ūrowaptērē za'ra wa'aba mo, te te 're da'apawapto mono da. ²⁹ Ai'u'rata wi, da te 're aihā za'ra wa'aba mono wamhā, dama āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono õ di za. Taré te za 're aipizari za'ra wa'aba mo, ai'u'rata amo niwī, da te 're aihā za'ra wa'aba mono da. Duré así'ubuzé hā da te aiwi 're waibui wa'aba mono wamhā, dawi 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za, asō'utu'u zama, da te aiwi 're waibui wa'aba mono da. ³⁰ Marī hā da te aiwi 're waptērē za'ra wa'aba mono wamhā, te za dama 're ūsōmri za'ra wa'aba mo. Ąté ni'wa hā te za asibro hā aiwi āri 'wa. Tawamhā sô aihārā õ di za, apâ te te aimā sōmri da. ³¹ Marī ūwē si, da te aima 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, asima 're ūdawē za'ra wa'aba mono ne, te za marī ūwē si dama 're ū'manharī u'āsi za'ra wa'aba mo, ūwa'rāmi.

³² — Siwa'ru, te za 're ūdazawi pese za'ra wa'aba mo. Dawasétē na 're ūdanomro mono hā, tizawi pese 'wa si, te te 're sawi pese za'ra. Tanei õ di, a norī wa'wa hā za. Āne wamhā, ūwē na te te 're asawi za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Taha wa, te za uburé 're ūdazawi pese za'ra wa'aba mo. ³³ Duré, uburé te za marī hā dama 're ū'manharī wē za'ra wa'aba mo. Dawasétē na 're ūdanomro mono norī hā, tizawi pese 'wa norī ma si, te za te te tāma 're 'manharī wē za'ra. Tanei õ di, a norī wa'wa hā za. Āne wamhā, e niha te za 're ū'umnhasi za'ra wa'aba mo, ūwē na te te aimā āma 're ū'a'uwaimrami aba mono da hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Taha wa, te za marī hā uburé dama 're ū'manharī wē za'ra wa'aba mo. ³⁴ Duré, uburé te za dama 're asōprub za'ra wa'aba mo. Ąté marī hā te za da te aiwi 're waptērē za'ra wa'wa, a'ā dama 're sōmri za'ra wa'aba mono da. Tawamhā te za dama 're ūsōmri za'ra wa'aba mo, ūwa'rāmib zō 're asimnhasi za'ra wa'aba mono āna. Dawasétē na 're ūdanomro mono hā te marī hā tisiré norī ma si, te te 're sōmri za'ra, te te siwi 're waptērē za'ra mono wamhā. Tawamhā te duré ūwa'rāmib zō 're simnhasi za'ra. Tanei õ di, a norī wa'wa hā za. Āne wamhā, ūwē na te te 're asawi za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Taha wa, te za uburé dama 're asōprub za'ra wa'aba mo. ³⁵ Dawasétē na 're ūdanomro mono ne, 're anomro aba mono õ di za. Uburé te za 're ūdazawi pese za'ra wa'aba mo. Asitob'ru norī zama, te za 're ūsawi pese za'ra wa'aba mo. Uburé te za marī hā tāma 're ū'manharī wē za'ra wa'aba mo. Ąté marī hā te za da te aiwi 're waptērē za'ra wa'wa, syry na a'ā dama 're sōmri za'ra wa'aba mono da. Tawamhā te za tāma 're ūsōmri za'ra wa'aba mo. ūwa'rāmib zō 're asimnhasi za'ra wa'aba mono õ di za. Āne wamhā, te za ūwē na te te 're asawi za'ra wa'wa, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Īra te za 're aihāimana za'ra wa'aba mo, danhipai u ūpire uptabi 'ra hā. Marī wē na, uburé te dama 're sōpru. ūsōprum na āma 're ūdawata za'ra mono õ norī ma zama, te dama 're sōpru. Dawasétē na 're ūdanomro mono ma

zama, te 're sōpru. ³⁶ Taha wa, te za Aimama aba ne, 're anomro aba mo, aiwē na. — Āne ma tō Zezusi hā tāma roti za'ra.

³⁷ Ma duré tāma waihu'u za'ra, āne:

— Dawasédé hā da'āma 're īsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiwi 're dawē'ō za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhā te te siwi 're aiwē'ō za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Dawasédé hā da'āma 're īsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, dama 're nhari za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono, te te aima 're anhari aba mono õ di za. Marī, da te aima 're īmanhari wasétē za'ra wa'aba mono zé hā, asina 're 'madâ'ā za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhā aiwasétē'wa hā te te 're ab'madâ'ā mono õ di za, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ³⁸ Asibrom na te za dama 're asōprub za'ra wa'aba mo, īsimarī'ō norī ma. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono hā te za marī hā īwa'rāmi sa'ētē na te te aima 're sōmri za'ra wa'wa. Marī na asima 're asōprub za'ētē za'ra wa'aba mono ne, te za aima 're sōprub za'ētē za'ra wa'wa. Sa'ētē na dama 're sōmri za'ra wa'aba mono wamhā, te za sa'ētē na te te aima 're sōmri za'ra wa'wa, īwa'rāmi, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Syry na dama 're sōmri za'ra wa'aba mono wamhā, te za syry na te te aima 're sōmri za'ra wa'wa. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhā āne te tāma āma romnhimiré'ē za'ra:

— Ni'wam norī hā tob'a zahuré wamhā, nimomo sisaprōni zahuré wamhā, sisaprōni wē zahuré õ di za. Te za siré tiwaptā'ā zahuré, ab're u. — Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra. ⁴⁰ Te duré tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Romnhoré'wa norī hā te te 're romnhoré za'ra mono ré hā, pire na 're hāimana waihu'u za'ra mono õ di, tāma īromnhoré'wa norī ma hā. Niwapsi te te 're uprosi za'ra mono wapsi, te za te te 're waihu'u za'ētē za'ra, tāma īromnhoré'wa ne hā. — Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra.

⁴¹ Te duré tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Āté wede wa'ōno hā atob 're, te nomro, sabui õ nherē. E niha te za bété sô ītōmo 'madâ', wede nhiprubre wazere da, asisānawā tōmo hawimhā. ⁴² Wede wa'ōno hā atob 're īnomro, sabui õ nherē, e niha te za tāma īnha: "Ropru hā a'ā te aima wazere, atōmo hawimhā." Mare di. Wede wa'ōno hā te za a'ā atōmo hawimhā īwaze. Tawamhā te za sô airītī wē, wazere da, asisānawā tōmo hawimhā, wede nhiprubre hā. — Āne ma tō Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra.

⁴³⁻⁴⁵ Tawamhā Zezusi ma tō da'āma āma romnhimiré'ē, rob'rā na, āne:

— Rowede hā wē wamhā, 're 'rāi wasétē za'ra mono õ di za, wede wē wa. Wasétē wamhā, 're 'rāi wē za'ra mono õ di za, wede wasétē wa. 'Re 'rāi wē za'ra mono wamhā, te za āma waihu'u za'ra ni, rowede īwē na. E wab'ru u, te za 're aimo, rob'rā īse zō. Mare di. Wab'ru na 're simnhatā mono õ di, rob'rā īse hā. E aptob u, te za 're aimo, rob'rā īse zō. Mare di. Aptom na 're simnhatā mono õ di, rob'rā īse hā. Āne ni'wa hā 're morī wē wamhā, tipē'ē 're, tinhimirosa'rata wē hawim na, te za 're mreme wē u'āsi. Duré ni'wa hā 're morī wasétē wamhā, tinhimirosa'rata wasétē hawim na, te za duré 're mreme wasétē u'āsi. Danhimirosa'rata zarina, te za tō òne u'āsi 're damreme zusi. — Āne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra.

'Ri'wa norī wasu'u

Mateusi 7.24-27

⁴⁶ Te duré tāma nhari za'ra, āne:

— E marī da, ma tō Asib'apito na asawi 're īnhisi za'ra wa'aba mo, īnhimiroti hā 're 'madâ'ā pese za'ra wa'aba mono õ nherē. ⁴⁷ Āté ni'wam norī hā te za we ītēme aihutū, īnhimiroti hā te te wapari za'ra da. Tawamhā te te wapari za'ra wamhā, te za oto īnhimiroti hā te te 're 'madâ'ā pese za'ra. ⁴⁸ Taha wa,

wa za ĩnhimiroti 'madâ'â'wai ãma simiré'é, 'ri'wa na. Aibâ hã ma tô ab're, 'ri da, ti'ai 'rowi ñene hã ñomro u. Tawamhã ma tô ãma tipahâ, ab're na. Ab're 'rehâ di oto. Tawamhã ëtë nhisiwi ma tô 'ri, aibâ hã. Tawamhã âpré wamhã, â hã ma tô 're praba, 'ri u. Tete na ma tô ri hã 'manha, aibâ hã. Taha wa, rési ãna te 're sa, 'ri hã. ⁴⁹ Äté ni'wam norî hã te za ĩnhimiroti hã tipo're na te te 're wapari za'ra. Tane nherë, te te 're 'madâ'â'za'ra mono õ di za, ĩnhimiroti hã. Taha wa, wa za ĩnhimiroti 'madâ'â'wai ãma simiré'é, 'ri'wa ïhâiba amo na. Aibâ hã 'ri na'rata da, te te ab're õ di. Ti'a nhisiwip si, ma tô sima 'ri. Tawamhã 'ri u, â 're praba mono wamhã, â, ma tô 'marôwî, 'ri hã. Tâibâ oto. Taha wa, ma tô aipru pese, 'ri hã. — Äne ma tô 'ri'wa na simiré'é dama Zezusi hã, da te waihu'u za'ra da.

7

Romanuhu ma romhuri'wa, Zezusi hã te te ïpesezé wasu'u Mateusi 8.5-13

¹ Tawamhã te de dama roti parimhã, te oto mo Zezusi hã, Capana'u na 'ri nho'omo nhisi u. Tawamhã ma tô wi. ² Tame aibâ hã te 're hâimana romanu hã, da'wapei'wa norî wada'uri'wa. Tâma ïromhuri'wa hã te te sawi pese di. Hâzé na te oto nomro, tâma ïromhuri'wa hã. Hâzé ahâ wa, te za oto dârâ. ³ Tawamhã hâzé na nomro ré, ma tô Zezusihî wasu'u hã wapa, romanu hã. Taha wa, ma tô zudezu norî ma roti'wa norî hã 'mazatõrî za'ra, Zezusihî zô, ïhâzé ré hã te te pese da. ⁴ Tawamhã te te sô ïsatõrî za'ra hã ma tô ïtême aihuatu, Zezusihî u. ïtême sihutu wamhã, ma tô tâma rowasu'u za'ra:

— Aibâ hã ïwê, romanu hã. Wê wa, pawapto na. ⁵ Wasiré õ nherë, te te 're wa'azawi pese. Taha wa, ma tô ïsiminhimi'ru zarina wama 'ri za'ra ni, wate da, rowahutuzé hã. Ta hã ma tô duré pawâ'âbâ za'ra, 'ri'wa norî hã. — Äne te Zezusihî ma rowasu'u za'ra.

⁶ Tawamhã Zezusi te ïsiré timorî za'ra. Ma tô oto rosahutu za'ra, 'ri u. Te te rosahutu za'ra wamhã, romanu hã ma tô tisiwadi norî hã 'mazatõrî za'ra, te te tâma 'mazadawa wasu'u za'ra da, Zezusihî ma. Tawamhã te te uzusi za'ra wamhã, äne te tâma 'mairowasu'u za'ra, Zezusihî ma:

— Wasiwadi hã zudezu'õ nherë, äté asébré õ di za, u, ïsõrõwa u. A hã, u, aiwê di. Õ hã, u, wê prâ ti. Wê prâi wa, äté ïsõrõwa u asébré õ di za, u. ⁷ Wê prâi wa, si'uihâ na we atême morî õ di za, u, tâma ïromhuri'wa hã tâma pese da. Romhâ na nherë, aimreme pire wa, te za, u, aimreme na tâma ïpe, rowê na tâma 're sâmra mono da. ⁸ Romanu hã, damreme ïpire hã tâma waihu'u pese di, u. ïsib'apito norî mreme hã tâma pire za'ra di, u. Duré õ hã, u, ïmreme hã pire di, tinhîb'a'uwe norî ma, da'wapei'wa norî ma. Tawamhã, te te 'mazatõrî wamhã, te za, u, mo, ïsadawa para. Sô hârâ wa, te za u, ïtême wi, ïsadawa para. Duré marî hã tâma ïromhuri'wai ma, te te 'rui wamhã, te za, u, tâma 'manha, te te tâma ïruzéb uwaibaba. Taha wa, aimreme hã pire wa, te za, u, tâma ïpe, tâma ïromhuri'wa hã, rowê na tâma 're sâmra mono da. — Äne te Zezusihî ma sadawa wasu'u za'ra, romanuhu siwadi norî hã.

⁹ Tawamhã Zezusi hã äne hã te te wapari wamhã, ma tô ãma titob'uzu, ïsimirowasu'u za'ra na, romanuhu ãma hã. Tawamhã ma aipi'ra, datême. Da'ahâ uptabi na ïsarina ïsi'aba'rê norî u, ma aipi'ra. Äne te dama tinhâ:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ä hã te te sina ï'umnhasizém na hã, niwa te ï'madâ'â õ, Izarazéhé nhihudu norî nhipt'i'ai ãma hã. Ta norî hã te te ãma siwi wabzu õ di, te te sina ï'umnhasizém na hã. — Äne Zezusi hã te tinhâ, ïsarina ïsi'aba'rê norî ma.

¹⁰ Tawamhā apâ ma tō ai'aba'rē, romanu siwadi norī hā, ūsōrōwa u. Sihutu wamhā, ma tō īhâzé ré hā sabu za'ra. Rowē na te oto nhamra, hâzé ãna.

Īmrotō 'ra hā, Zezusi te te īhâiwa'utuzé wasu'u

¹¹ Tawamhā āma ronomro ū ré, te Zezusi hā mo, 'ri wa'ōtō u. Naī na 'ri wa'ōtō nhisi u, te mo. ūsiré 're ūnomro mono norī hā te ūsiré ai'aba'rē. Da'ahâ na te duré ūsiré ai'aba'rē ni. ¹² Tawamhā 'ri wa'ōtō 'wawi wa'ra u, ma tō rob'uwē za'ra, Zezusi norī hā, 'ridawa u. Tawamhā ūwab'rere, ma tō dasiwi āri ni, ab're u, īmrotō 'ra īdā hā. Misire aibâ 'lra hā. Da'ahâ na te ūsiré ai'aba'rē ni, īmrotō siré, ab're u. ¹³ Tawamhā īmrotō te te 'madâ'ā wamhā, ma tō āma tipē'ēzé, Zezusi hā. Tawamhā ma tō tâma tinhā, wawa tō da.

¹⁴ Tawamhā ma tō oto ūtēme wi. Te te āri za'ra ré, ma tinhib'rata na ūré upi. Taha wa, ma ūré mazahâri za'ra. Tawamhā te oto 'mahâ':

— Ai'repudu, wa za aima tinhā: Ai'utu. — Āne te 'mahâ'.

¹⁵ Tawamhā ai'repudu hā ma tō udu. Sahâ na te oto nhamra. Tawamhā tâma rowē wa, te oto mre. Taha wa, te Zezusi hā ūna ma ti'ru, āne:

— Ā ai'ra, āma saprōni. — Āne te tâma tinhā. Dâ'ā zahā, oto sahâ na sâmra wa, ma tâma tapē'ēwara za'ra ni. ¹⁶ Āne te dasima nharī za'ra ni:

— Tinhib'a'uwē norī hā te za we te te 're wa'apawapto, 'Re ūhâimana u'āsi mono hā. Ma tō we watême satō, tizadawa wasu'u'wa hā. Mreme pire uptabi di. — Āne 'Re ūhâimana u'āsi mono āma, te tawata za'ra ni.

¹⁷ Tawamhā ūwasu'u hā ma tō wapari za'ra ni, daro mono bâ, Zezusi te te ūhâiwa'utuzé wasu'u hā. Zudezu norī rob 'rata, 're ūdasi'ubumroi mono norī zama, ma tō ūwasu'u hā wapari za'ra ni.

Zuwā Batita hā Zezusihī u, tizadawa wasu'u'wa norī te te ūsatōrī zahuré zé wasu'u

Mateusi 11.2-19

¹⁸⁻¹⁹ Tawamhā Zezusi te te ūhâiwa'utuzé hā ma tō Zuwâhā ma wasu'u za'ra, ūsada 'madâ'ā pese 'wa norī hā. Tawamhā maparane te sô tihârâ zahuré, Wanhib'apito u neb zahuré da, te te sadanharī zahuré da. Āne Zuwâ te tâma nharī zahuré:

— Ane wa'aba wamhā, te za ūsadanharī 'wa, āne: "E a hā Zuwâ Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zô, wa za 're wanhimipari za'ra." Āne te za tâma ūzadawa wasu'u wa'wa. — Āne Zuwâ hā ma tō tâma nharī zahuré. ²⁰ Tawamhā Zezusihī u, te tineb zahuré. ūtēme simasisi wamhā, ma tō sadanharī zahuré:

— E a hā Zuwâ Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zô, wa za 're wanhimipari za'ra. — Āne te sadanharī zahuré.

²¹ Tawamhā ūsō'a zahuré, te a'â da'apese da'ahâ na, Zezusi hā. Duré wa'uburé ré, 're ūdanomro mono hā ma tō dama anhamra. Duré ūtob'a norī hā ma tō ato pese, ahâ na. ²² Tawamhā te te da'apese parimhā, te oto tâma nharī zahuré, Zuwâ Batitaha mreme 'madâ'ā pese 'wa norī ma, āne:

— Apâ te za ane wa'wa Zuwâhā u, tâma ūwasu'u wa'aba da. ūtob'a norī hā to pese za'ra wa, ma tō apâ te te 're rob'madâ'ā za'ra. ūmorî'ō norī hā te oto para na 're nomro. Duré ū'wa're ré norī hā ma tō 're pese za'ra. Hâiba wê na te oto 're nomro. Duré ūpo'reptō norī hā te oto 're simipari za'ra. Duré 're ūdâ'ā za'ra mono norī hā ma tō duré apâ 're hâiwa'utu za'ra. ūwasu'u'uwē hā ma tō duré ūsibrob'ō norī hā te te 're wapari za'ra. Āne na te za tâma ūrowasu'u za'ra wa'wa, Zuwâhâ ma. ²³ Ni'wam norī hā, wa hā 'Re ūhâimana u'āsi mono zadawa para

we ſimorī na, 'rāwi ſāma 're ſiwawā za'ra mono õ wamhā, ta norī ma ſi tāma 're rowē uptabi za'ra mono di za. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u zahuré.

24 Tawamhā apâ te tineb zahuré Zuwā Batitaha u, aibā norī hā. Tawamhā ſā'u zahuré ſi, te Zuwā hā dama wasu'u wē, Zezusi hā. Da'ahā na ūdasi'ubumroi mono norī ma, te āne tāma rowasu'u za'ra:

— A'ubuni u, ma tō 're anomro aba mo, Zuwā hā ſabu za'ra wa'aba da. E tawamhā du teihi 'rāhā hā uware wa, rowa'u te te 're ūhāpā za'ra mono ne, Zuwā Batita hā roti da, ſib'uware na 're hāimana mono wa, ma tō ūtēme 're anomro aba mo. Mare di. Ta hā roti da, ſiptet na ma tō 're hāimana. **25** E uza wē na 're ſi'uza mono wa, ma tō ūtēme 're anomro aba mo, 're ſabu za'ra wa'aba mono da. Mare di. Uza wē na 're ſi'uza mono õ di. Uza wē ré 're ūnomro mono norī hā, te apito nhorōwa ūma 're ſi'ubumro. Uburé marī hā ūwē uptabi ſi, te tāma 're hāimana za'ra, ta norī ma. **26** Ma'āpē, ūma wasu'u za'ra wa'aba za. E 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wai wa, te ūtēme 're anomro aba mo, 're ſabu za'ra wa'aba mono da. Tane tō. ūwana ūsadawa wasu'u'wa norī hā, ūpire na te te ſiwi ūma wabzu za'ra õ di, Zuwā hā. **27** Duréhā ma tō 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ūne ūma rob'ui'érē, Zuwāhā ūma, 'Re ūhāimana u'āsi mono mreme na: "ūzadawa wasu'u'wa, wa za aiwana satō, te te asō ropese mono da." Āne duréhā ūma rob'ui'érē hā, ūbāhā na hā.

28 Te duré tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā:

— Uburé ūwana 're ūnomro mono norī hā te te ſiwi ūma wabzu za'ra õ di Zuwā hā, ūsimiromhuri pire na hā. Tane nherē, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te 're ūda'azawi mono zéb zarina, te te 're ūda'apawpto mono zé hā, hāiba ré ré, te te waihu'u õ di za, Zuwā hā. Ni'wam norī ūsi, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī ūsi te za te ſina 're waihu'u za'ra, ūuirī na. Taha wa, ta norī hā te za pire na 're hāimana za'ra, Zuwā Batitaha nhipai u. Duré ni'wam norī hā 'Re ūhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī hā, tisiré norī ma, wapu na 're hāimana za'ra mono nherē, te za pire na 're hāimana za'ra, Zuwā Batitaha nhipai u, ta norī ūsi ūuirī na te te ſina 're waihu'u za'ra mono wa, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te 're ūda'apawpto mono zé hā. — Āne ma tō Zezusi hā dama wasu'u, Zuwā hā.

29 Tawamhā uburé ma tō ūsimirowasu'u hā wapari za'ra ni. Danhib'apito ma, rob'uiprazé ūbumroi'wa norī zama, ma tō dame wapari za'ra. Ta norī hā ma tō oto wapari pese za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti hā. Taha wa, ma tō Zuwā hā ūdawabzuri hā tāma 'manharī za'ra. **30** Tazahā, parisezu norī hā rowahutu'wa norī me, ma tō ſiwi wē'ō za'ra 'rāwi, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te ſima ūda'awēzé hā. Taha wa, te te ſiwi wē'ō za'ra wa, ūdawabzuri hā te te tāma 'manharī za'ra õ di, Zuwā hā.

31 Tawamhā Zezusi te duré dama tinhā:

— E 'wam norī ūma, wa za ūma ūmiré'ē za'ra, ū nimosi dapoto tém norī ūma hā. **32** Até ai'uté norī ūma, wa za ūma ūmiré'ē za'ra. 'Ri n̄hi'riti wa, da te dasina 're ūbumroi mono zéb ūma ūbumroi ré, ūne ai'uté norī hā te za ūsi'mahārā za'ra: "Wa norī hā wa tō aimā ūrowamreme za'ra wa'aba ni aré, dasina damro wa, ūrowamremezém na. Tazahā, ūma ato za'ra wa'aba õ di. Duré da te dasina 're ti'a za'ra mono wa, ūrowamremezém na, wa tō aré aimā ūrowamreme za'ra wa'aba ni. Tazahā, a norī wa'wa hā wazu ai'ry'ry wa'aba õ di." Āne te za ūsi'mahārā za'ra. **33** Tane a norī wa'wa hā. Zuwā Batita hā te ūai ūna nasi aimasisi. Duré uwa 'rāi wa'u ūsé hā te te 're ūhāsi mono õ di. Tazahā, ūne 're hāimana mono wa, ma tō tāma 're ūnhārī ūwasézé za'ra wa'aba mo, wa'uburé ré 're ūmorī na. **34** Wa hā ūti'ai ūma dasiré ūpodo hā dasazém na, wa 're ūsa. Uwa 'rāi wa'u ūsé hā wa duré te dame 're ūhāsi. Tazahā, ūsa za'ētē

na 're ūsai mono na, duré uwa 'rāi wa'u zé zei 'wa na, ma tō ūma 're īnharī wasétē za'ra wa'aba mo. Duré siwa'ru 're īdanomro mono norí siwadi na, ma tō ūma 're īnharī wasétē za'ra wa'aba mo. ³⁵ Tane tō. 'Re īhāimana u'âsi mono nhīmiroti hā, wē di. Tawamhā ūsimiroti hā da te dasima 're wē za'ra mono wamhā, te za īwē hā da te 're waihu'u za'ra. Da te 're wē'ō za'ra mono õ di za, īwē hā dasiwi. — Äne Zezusi ma tō tāma siwasu'u za'ra.

Simahā wasu'u

³⁶ Tawamhā aibā parisezu hā ma tō Zezusihi zō hā, ūme sa da. Taha wa, te Zezusi hā ūsōrōwa u mo. Tawamhā ma tō nhamra tame, sa da. ³⁷ Tame 'ri wa'ōtō ūma hā ma tō ūwasu'u hā wapa pi'ō hā, siwa'ru 're imorī hā. Parisezu nhōrōwa ūma sa da, ūsāmra na ma tō wapa. Taha wa, ma tō simhi ti'ā, Zezusihi zarina, wedewa'u zadaze ré hā. Simhi hā, ētē'a 'manharī. Wa'âbā za'ētē di, wedewa'u zadaze hā. ³⁸ Tawamhā Zezusihi babarā na ma tō nhamra, wawa sina. Wawai wamhā, Zezusihi para nhisiwi, ma tō ti'upiñi a'a. Taha wa, te tizérē na tāma u'ō. Tawamhā da te 're īdatob'rata hârâ za'ra mono ne, tizadawa na ma tō para hârâ. Ma tō wedewa'u zadaze hā ūpara nhisiwi sa'wa, pi'ō na. ³⁹ Tawamhā, parisezu te te 'madâ'ā wamhā, ma tō tipē'ē na tāma tinhā, Zezusihi ma:

— Tō sena, 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wai 'wa'âhā, te aré ūwasétē na ūma waihu'u, pi'ō ūma hā. Tawamhā te aré tiwi sisawi, te te upi tō da. — Äne ma tō tipē'ē na tāma tinhā.

⁴⁰ Tawamhā ūsimirosa'rada hā te te sina waihu'u wa, te aibā ma tinhā, Zezusi hā:

— Sima, marī, wa za aimā waihu'u, waihu'u da. — Äne te tāma tinhā.

Tawamhā Sima te asa tāma tinhā:

— Ma'apé, ūma waihu'u, marī hā te waihu'u da.

⁴¹ Taha wa, te Zezusi hā tāma rowasu'u oto, äne:

— Aibā norī hā ma tō rob'uiprazéb õ wa, taré a'ā dawi 'maiwaptērē zahuré.

Ūmorī'rada hā 500 na ma tō dawi waptē. Duré ūhāiba amo hā, 50 na ma tō dawi waptē. Niwapsi te za ūsōwa're're tāma sōmri zahuré, aibā ma. ⁴² Tawamhā rob'uiprazéb õ wa, ūsōwa're're te te tāma sōmri zahuré õ di. Sōpru wa, ma tō tāma waihu'u zahuré aibā hā, ūsōwa're're te te tāma sōmri zahuré tō da. — Äne ma tō ūsimahā ma rowasu'u, Zezusi hā. Tawamhā te oto ūma sadanha:

— E 'wa hā te za sawi pese, aibā ūsōpru hā. E 500 na te te tāma ūsōmri hā te za sawi pese. E 50 na te te tāma ūsōmri hā te za sawi pese. — Äne Zezusi te sadanha.

⁴³ Tawamhā Sima te asa tāma tinhā:

— Até 500 na te te tāma ūsōmri hā te za sawi pese. — Äne Sima, te Zezusihi ma tinhā.

Tawamhā Zezusi te duré asa tāma tinhā:

— Tane tō, ūuwaibaba ma tō ūma ūwaihu. — Äne ma tō ūma saze.

⁴⁴ Tawamhā pi'ō u sipi'rai wamhā, te duré tāma tinhā, ūsimahā ma:

— Ähāta, pi'ō hā. Tāma ūzawi pese di. A hā we ūzébré wamhā, à hā dama 'rui õ di, da te ūpara upsō da. Pi'ō si ma tō ūpara upsō, ti'upiñi na. Ma tō duré tizérē na ūpara u'ō. ⁴⁵ A hā we ūwisi wi, ūzawi õ di, ūtob'rata hârâ na. Pi'ō si ūzébré wi, ma tō ūpara hârâ. ⁴⁶ A hā dama ūrui õ di, azeitona 'rāi wa'ui wam na da te ūzérē u'rē da, ūma robze da. Pi'ō hā wedewa'u zadaze pire hā ma tō ūpara nhisiwi sa'wa. ⁴⁷ Tāma ūzawi uptabi wa, ma tō ūma 'manharī wē. Marī hā te te 're ūab'manharī wasétē mono zé hā ahâ nherē, wa tō tāma tipa. Taha wa, tāma ūzawi uptabi di, te tāma apari wa. Dawasétē ahâ na 're dasisāmri za'ra mono õ wamhā, da te dasina 're waihu'u za'ra mono õ di za, 'Re ūhāimana u'âsi mono,

dawasétē ahâ na te te dama 're ï'apari mono zé hâ. Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono, dama sawi prâ ti za. Dawasétê ahâ na 're dasisâmri za'ra mono wapsi, te za da te dasina 're waihu'u za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono, dawasétê ahâ na te te dama 're ï'apari mono zé hâ. Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono, dama sawi uptabi di za. — Äne ma tô Simahâ ma waihu'u, Zesusi hâ.

⁴⁸ Tawamhâ pi'õi ma, te oto tinhâ:

— Marî hâ 're ï'ab'manharî wasétê mono zé hâ wa tô oto aimo tipa. — Äne te pi'õi ma tinhâ.

⁴⁹ Tawamhâ Zesusihi mreme, ma tô pi'õi ãma wapari za'ra, ïsiré ïsaihuri norî hâ. Taha wa, ma tô tipë'ë na tâma nharî za'ra:

— E'wa hâ õ hâ, marî, da te 're ï'manharî wasétê za'ra mono zé hâ, te te dama 're ï'apari mono hâ. — Äne te tâma nharî za'ra, tipë'ë na.

⁵⁰ Tawamhâ Zesusi te duré pi'õi ma tinhâ:

— ïzazei wa, wa tô aipawapto, aiwasédé hâ rême pese da. Rowë na te za oto 're aimo. — Äne te pi'õi ma tinhâ, Zesusi hâ.

8

Pi'õ norî hâ, Zesusihi siré ïsi'aba'rezé wasu'u

¹ Tawamhâ ãma ronomro wapsi, te Zesusi hâ datëme 're mo, daro mono bâ. 'Ri nho'õmo mono bâ, te datëme 're mo, 'ri wa'õtõ mono bâ. Tawamhâ datëme 're morî wamhâ, ma tô ïwasu'uwë na te te 're da'apo're pu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwë mono zé wasu'u na. Datëme 're morî wamhâ, aibâ norî hâ 12 na ïhâiba za'ra hâ, te ïsiré 're nomro. ² Pi'õ norî zama, te ïsiré 're nomro, wa'uburé, te te tâma 're ï'anhamra mono norî hâ. Duré, ïhâzé hâ te te tâma 're ï'apari mono norî zama, te ïsiré 're nomro. Pi'õ nhisi hâ, Mariza Madarena na ïisisi hâ, wa'uburé hâ, 7 na ïhâiba za'ra hâ te te tâma ïsâmra za'ra hâ. ³ Duré, Zuwâna na pi'õ nhisi hâ. Cuzaha mro hâ, apito Erodihi ma romhuri'wai mro hâ. Duré, Suzana na pi'õ nhisi hâ. Aimawi norî hâ te duré ïsiré 're nomro, pi'õ norî hâ, ahâ na. Ta norî hâ tinhimarî na, te Zesusi norî hâ te te 're pawaptob za'ra.

Aibâ hâ amnho poto mono da, te te ï'anhamra mono zé wasu'u

Mateusi 13.1-23; Marcusi 4.1-20

⁴ Tawamhâ da'ahâ na ma tô ïtëme aihutu ni Zesusihi u, 'ri ahâ mono bâ, da te sabu za'ra da. Tawamhâ, ïtëme dasi'râ'õtõ wamhâ, ma tô dama romnhimiré'e, äne:

⁵ — Aibâ hâ te buru u mo, ti'ai hâibâdâ na, amnho hâ te te anhamra mono da, poto mono da. Tawamhâ, amnho hâ te te anhamra mono wamhâ, nima norî hâ bâdâdi zababa ma rere'e. Taha wa, ma tô dapara na nasi watî'i za'ra ni, tiwi ïrere'e mono hâ. Sire hâ ma duré te te uprosi, poto mono õ ré. ⁶ Ëtë nhisiwi, ma duré nima norî hâ rere'e, amnho hâ. Ti'a baihâire di, ëtë nhisiwimhâ. Tawamhâ, 'wanhipré wairébé mono wamhâ, ti'ai wa'ro wamhâ, ma 'wanhipré 'ré. ⁷ Nima norî hâ ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhâ siré ma tô 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhâ, ma te te ubu, wab'ru hâ. Taha wa, ma tô te te uprosi. ⁸ Ti'ai wê wa, ma duré nima norî hâ rere'e. Ma tô oto 'râ. 'Râi mono wamhâ, 'râi pese uptabi di, rob're hâ. — Äne Zesusi ma tô dama rowasu'u.

Te duré dama tinhâ:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhâ, ma'apé ïwapari pese za'ra wa'aba ïnhimirowasu'u na hâ, waihu'u za'ra wa'aba da. — Äne te dama tinhâ.

- ⁹ Tawamhā Zezusihi siré 're ūnomro mono norī si, te sadanharī za'ra:
 — E marī na, te āma ūsimiré, amnho potozém na hā. — Āne te sadanharī za'ra.
¹⁰ Tawamhā Zezusi asa te tāma nharī za'ra:

— 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ma tō dawi sawi, a'ā da te waihu'u tō za'ra da, da'āma 're ūsib'a'uwe mono zé wasu'u hā. A norī wa'aba ma si, ma tō oto ūwasu'u hā aima waihu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, dama ūwaihu'u'ō hā. Taha wa, wa tō ūnhimiroṁnhimiré'ē na si, te dama 're arowasu'u. Tawamhā dapo're na, da te 're wapari za'ra mono nherē, da te waihu'u za'ra ū di za, āma ūsimiré'ēzé hā.

¹¹ — Āhāna, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, te āma ūsimiré'ēzé hā waihu'u za'ra wa'aba da. Amnho potozé hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono mreme, te wasu'u. ¹² Amnho hā bādādi zababa ūrere'e mono hā, aimawi a'uwe, te wasu'u. Ta norī hā ūtē te za ūsadawa wasu'u hā taré tipo're na te te 're wapari za'ra. Tawamhā te za Wa'uburé hā ūtēme 're sihutu ūtē, te te tāma 're roti za'ra mono da, te te 're saze za'ra mono tō da, te te 're sō'reptu za'ra mono tō da, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Tawamhā wa'rui'wa nhimiroti zarina, te te saze za'ra ū di za, 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā. ¹³ Duré amnho hā ūtē nhisiwi ūrere'e mono hā, aimawi a'uwe, te wasu'u. Ta norī hā ūtē te za 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā te te 're wapari za'ra, tipo're na. Tawamhā te za ūwasu'u ma 're to za'ra. Tazahā, ūne haré te te 're saze za'ra mono ū di za. ūtē, te za te 're saze hutu za'ra. ūtē rowasédé hā da te tāma 're 'manharī za'ra mono ūumnhasite, te za apā 're sipizari za'ra. ¹⁴ Duré amnho hā wab'ru wazari ū'a mono hā, aimawi a'uwe, te wasu'u. Ta norī hā ūtē te za taré tipo're na te te 're wapari za'ra, ūsadawa wasu'u hā. Tazahā, marī wamhā, ūhō āma si 're nomro mono ū di za. ūtē, marī na si te za te 're rosa'rata za'ra sima, ūtē rob'uiprazém na si, ūtē titozém na si. Tawamhā rob'rā ū'rā ūwē prā ne, 're hāimana wē uptabi za'ra mono ū di za. ¹⁵ Amnho hā ti'ai wē wa, te te ūanhama mono hā, aimawi a'uwe, te wasu'u. Ta norī hā ūtē te za tipo're na te te 're wapari za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā. Tawamhā te za te te 're 'madā'ā pese za'ra. ūne haré, te za ūsimiroti na 're nomro. Tawamhā rob'rā ū'rā ūwē uptabi ne, hāimana wē uptabi na, te za oto 're hāimana za'ra. Āne amnho potozé wasu'u na, wa aima āma simiré'ē za'ra wa'wa. — Āne, Zezusi te tāma rowasu'u za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī ma.

¹⁶ Tawamhā rob'uiwēzém na te duré āma simiré'ē:
 — Rob'uiwēzé hā da te ro'o wamhā, e piza'a na te za upsibi ni. E daza'warizéb' rowi, te za sārī ni. Mare di. ūsima'warazém na si, te za sō'awi da te 're sōré, rowa'a na 're danhisisi mono da. Taha da, te za ro'o ni, rob'uiwēzé hā. ¹⁷ Tane, ūmreme hā a'ā te dama ūwaihu'u'ō hā te za niwapsi waihu'u za'ra ni. Taha wa, wa tō rob'uiwēzém na āne āma simiré'ē.

¹⁸ — Taha wa, ma'āpē ūmreme hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono. Tawamhā ūzadawa wasu'u hā te za te te aima 're waihu'u za'ētē za'ra wa'wa, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. ūmreme hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono ū wamhā, te za apā te te aiwi 're awaibui wa'wa, ūzadawa wasu'u hā. Tawamhā ūmreme waihu'u'wa na, 'rāwi 're asi'ā madā'ā ze za'ra wa'aba mono nherē, te za ūmreme waihu'u'ō'wa ne, oto 're anomro aba mo. — Āne te Zezusi hā tisiré 're ūnomro mono norī ma rowasu'u za'ra.

19 Tawamhā Zezusihī u, te ĩna hā mo, ĩno norī me. Te te sabu za'ra da, te ĩtēme ai'aba're. Tazahā, da'ahā uptabi wamhā, ĩtēme sisisi waihu'u õ di.

20 Tawamhā Zezusihī ma, ma tō ni'wa hā rowasu'u, āne:

— Ano norī hā te rowi asō aimasa, ana me. Te sima wē za'ra, te te asabu za'ra da. — Āne ma tō tāma rowasu'u ni.

21 Tawamhā Zezusi te uburé dama tinhā:

— Ni'wam norī hā, 'Re ĩhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā tipo're na te te 're wapari za'ra mono wamhā, duré te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, ta norī hā ĩna, duré ĩno. — Āne Zezusi ma tō dama waihu'u.

Zezihi hā rowa'u'u ma, te te ĩharizé wasu'u

Mateusi 8.23-27; Marcusi 4.35-41

22 Tawamhā bātā na, te Zezusi hā tāma nharī za'ra:

— Oto zara u, wa te saprī za'ra wa'aba. — Āne te tāma nharī za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norī ma. Tawamhā uba're wa, ma tō asisi, zara u te te saprī za'ra da, ĩsõ'u na. **23** Tawamhā te te siré sari za'ra ré, te oto Zezusi hā nhono, uba're wa. Sōtō ré, ma tō rowa'u ĩsa'ëne hā watobro. Taha wa, uba're 're, ma tō â hā âzé. Uba're 'remhā, â hā 'masisi wamhā, simimnhasi di oto. **24** Taha wa, ma Zezusihī u tiwahutu za'ra, te te siwi utu da. Tawamhā āne te siwi 'mahā:

— Rowahutu'wa, rowahutu'wa, wa za ai'utôrī ni. — Āne te 'mahârâ za'ra. Tawamhā Zezusi ma tō udu. Ma tō wahudu. Rowa'u'u ma, te tinhā, te te sazârī da. Duré â ma, te tinhā, âtu da. Taha wa, ma tō sazâ, rowa'u hā. Ma tō ti'âtu oto. **25** Tawamhā tisiré 're ĩnomro mono norī ma, te tinhā:

— E niha bâ asivi ĩ'umnhiasi aba õ di. — Āne te tāma nharī za'ra. Taha wa, te sima nharī za'ra:

— E niha õ hā aibâ hā. Rowa'u'u ma, te tinhā. Tawamhā rowa'u hā ma tō sazâ. Duré, â nhibzaihâ ma, te tinhā. Taha wa, ma tō ti'âtu. ĩmreme hā ma tō wapari zahuré. — Āne te sima nharī za'ra. Mreme pire wa, ma âma titob'uzu za'ra. Ōne hā tāma sa'rese za'ra õ wa, ma tō tāma tipahi za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norī hā.

Zezihi hā, aibâ hawi wa'uburé te te ĩsatôrī za'ra zé wasu'u

Mateusi 8.28-34; Marcusi 5.1-20

26 Tawamhā Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, te ĩsõ'u na siré sari za'ra, te te saprī za'ra da, zara u, Zezusi norī hā. Tawamhā ma tō oto aihuatu zara u, Zeraza na danhipti'a nho'õmo nhisi niwī. **27** Tawamhā uba're hawi, ma tō watobro, Zezusi hā. Watobro wamhā, ma tō aibâ hā ĩtēme wi, wa'uburé ré 're ĩmorī hā. 'Re si'uza mono õ di oto, aibâ hā. Ai'uréiwi, te oto 're mo. Duré 'ri 're, 're sâmrä mono õ di oto. Adâ'â 'ru âma si te oto 're sâmrä, êtē wa, ab're sirômo âma. Tame 're hâimana mono ré hā, ma tō âma tironomro pese. **28-29** Aibâ hâ da'rata 're sâmrä mono ré, ma tō da te 're 'madâ'â za'ra, 're pusi tō mono da. Ma tō da te dasiwi 're hi wasisi, ĩsi'uwazi nhorō rutu na. Te duré da te dasiwi 're pa wasisi. Tazahā, tihī wasisisé hâ te te sina 're anhinarī, tipawasisizéb zama. Taha pari, te wa'uburé hâ te te siwi 're saprōni, a'ubuni u. Tawamhā aibâ hā Zezusi te te 'madâ'â wamhā, ma tō 're sadari. Taha wa, hi'râtitō ma aime, Zezusihī papara. Tawamhā mreme 'râihâ na te tāma tinhā, âne:

— Zezusi, 'Re ĩhāimana u'âsi mono 'ra, e marī ĩ'âma 'manharī da, te we aimo. ĩ'azârī õ di za. Āne, wa'isina aipa'uwaiti. — Āne te Zezusihī ma tinhā, wa'uburé ma, te te rob'rui wa, aibâ hawi watobro da.

30 Tawamhā Zezusi hā te sadanha, ĩsisi zô:

— E niha asisi hâ.

— Ahâ na, ĩnhisi hâ. — Āne te aibâ hā tāma sisisi, wa'uburé hâ âma ahâ wa.

³¹⁻³² Tawamhā romhutu na te uhâbâ norī hā tisa te te 're huri ahâ na, sa'a zahâpâ para wi. Tawamhā wa'uburé norī hā te Zezusihi wi rowaptérē za'ra sina, rob'rehâ u te te satôrî tō za'ra da. Uhâbâi u, te te satôrî za'ra da, te sina rowaptérê za'ra, uhâbâ hâiba 're, 're si'ubumroi mono da. Taha wa, ma tō Zezusi hā āma saze za'ra. ³³ Tawamhā aibâ hawi ma tō wairé wa'uburé norī hā, uhâbâi u si'aba'rê da, īhâiba 're, 're si'ubumroi mono da. Tawamhā, ītême sisisi wamhā, uhâbâ norī hā te sisa're, wara sina. Sa'a hawi, te pi'reba sisa're, īsô'u u. Tawamhā âi ba ma tō rere. Taha wa, ma ai'utô uburé.

³⁴ Tawamhā uhâbâ 'madâ'â'wa norī hā te te 'madâ'â za'ra wamhā, te īsiti datême sisa're, wara sina. 'Ri nho'omo āma, ma tō dama rowasu'u za'ra. Rom na, 'ri wa'ōtō āma zama, ma tō dama rowasu'u za'ra. ³⁵ Tawamhā īsimirowasu'u hā da te wapari za'ra wamhā, te ītême a'i'aba'rê ni, da te sabu za'ra da. Zezusihi u dasihutu wamhā, ma tō aibâ hâ 'madâ'â za'ra ni, wa'uburé īhawi īwairébê hâ. Uza ré, te oto nhamra Zezusihi papara, rowë na. Tawamhā tâma rowë wa, ma tō tâma tipahi za'ra, dama 're īrowë za'ra mono zé hâ tâma sa'rese za'ra õ wa. ³⁶ Tawamhā āma ī'madâ'â za'ra 'wa norī hâ te aibâ wasu'u hâ dama wasu'u za'ra, īsihutu norī ma. Aibâ, Zezusi te te īpawaptobzém na, te tâma rowasu'u za'ra. ³⁷ Tawamhā aibâ wasu'u te te wapari za'ra wamhā, ma tō tâma tipé'ēwara za'ra. Taha wa, te Zezusihi ma rob'ru za'ra, īrom nhiti morî za'ra da. Aihîni te tâma rob'ru za'ra, Zeraza na danhipti'a nho'omo nhisi āma 're īsî'ubumroi mono norī hâ.

Tawamhā Zezusi te za oto āzé, uba're wa, danhiti morî da. ³⁸ Tawamhā aibâ te sina 'mahâ, Zezusihi siré 're morî da, te te tâma pisutu da, wa'uburé īhawi īwairébê hâ.

Tane nherê, te Zezusi hâ aibâ ma tinhâ, āne:

³⁹ — Apâ aimorî, asôrōwa u, 'Re īhâimana u'âsi mono, īwë na te te aipawaptobzém na asisânawâ norî ma, asiwusu'u da. — Āne te aibâ ma tinhâ.

Tawamhâ aibâ te oto mo, tinhorôwa u, 'ri baba dama siwasu'u mono da, Zezusi te te īpawaptobzém na hâ.

Zezusi, Zairuhu 'ra te te īhâiwa'utuzé wasu'u, bâdâdi wâi wa, pi'õ hâ te te īpesezé wasu'u me

Mateusi 9.18-26; Marcusi 5.21-43

⁴⁰ Tawamhâ ma tō Zezusi norî hâ apâ saprî za'ra, zara u. Zara niwî, ma tō da'ahâ na īwana sô ropsâmri za'ra ni. Tawamhâ apâ datême wisi wê te, ma Zezusi hâ sawi za'ra ni, dato sina. ⁴¹⁻⁴² Tawamhâ ma tō aibâ hâ ītême wi, Zairu na īsisi hâ, zudezu norî te, rowahutuzébâma dawada'uri'wa hâ. ītême wisi wi, ma tō hi'râtítô aime, Zezusihi papara, ti'ra āma te te sadawa pibu da, īsôrōwa u morî da, ī'ra hâ hâzé wa, te te tâma pese da. ī'ra hâ pi'õ pisi, azarudu hâ 12 na āma īwahu. Hâzé ahâ wa, te za oto tiwi dârâ. Tawamhâ Zezusi te oto mo, īsôrōwa u. Morî ré, te da'ahâ na āma dasi'uirî. Ma dasiwi hôti ni.

⁴³⁻⁴⁴ Tawamhâ bâdâdi na morî ré, ma tō pi'õ hâ wi, Zezusihi u, īhâzé ré hâ, marî te te 're ī'manharî mono hâ. Hâzé ré, ma tō āma tiwahub ahâ, 12 na āma īwahubzé hâ. Dawede'wa norî ma, ma tō uburé tinhibro hâ uprosi, tisiwa'âbâzém na. Tazahâ, dawede'wa norî hâ te te siwi hôsi õ di, īwede na hâ. Tawamhâ pi'õ hâ, Zezusihi babarâ niwî ma tō saprî. ī'uzâ 'râsudu hâ ma tō tiwi upi. Taha wa, ma awa'awi séptârâ. Tâibâ oto īhâzé hâ. ⁴⁵ Taha wa, ma tō āne da'mahâ, Zezusi hâ:

— E 'wa hâ ma ī'uzâ hâ īwi upi. — Āne te da'mahâ.

Tane nherê, te tâma amrami za'ra ni. Taha wa, te Pedru hâ tâma tinhâ:

— Rowahutu'wa, oro aihîni a'i'âma wasi'uirî mono za, wa wasiwi aihôti ni.

— Āne te tâma tinhâ.

46 Tawamhā Zezusi asa te tāma tinhā:

— Ni'wa hā ma tō ū'uzā hā ū'wi upi. Īwaihu'u pese na, wa tō pese. Āne, wa tō ū'sina waihu'u. — Āne te tāma tinhā.

47 Tawamhā ma tō pi'ō hā sīna wapa, Zezusihī mremē hā. Da te sa'rese āna, sāmra ū di oto, pi'ō hā. Āne ma tō sīna waihu'u. Tawamhā rērē'ē sīna, ma tō Zezusihī papara aimē hī'rātitō. Danho'a te Zezusihī ma siwasu'u pese, āne:

— Īhāzē wa, wa ai'uza aiwi upi, ū'pesē da. Tawamhā awa'awi wa tō séptārā.

— Āne te tāma siwasu'u. **48** Tawamhā Zezusi te tāma tinhā:

— Īhidiba, za te aipesezēm na ū'umnhasi wa, ma tō aihāzē hā aimā apa.

Rowē na te za oto 're aimo. — Āne, Zezusi ma tō tāma tinhā.

49 Tawamhā pi'ōi ma, te te rowasu'u ré, ma tō āma wi, aibā hā. Zairuhu u, ma wi. ū'sōrōwa hawi, ma ūtēme wi, rowahutuzéb āma 're da'anhimī'rui mono 'wai u hā. Tawamhā te Zairuhu ma rowasu'u aibā hā, āne:

— Ai'ra hā ma tō aiwi dārā, azaruture hā. Rowahutu'wai wi, ro'wa're ū'umnhasi, simiromhuri nherē. — Āne te tāma tinhā.

50 Tawamhā Zezusi ma tō sīna wapa. Taha wa, te Zairuhu ma tinhā:

— Ai'ra wasu'u ma, aipahi tō. ū'wetēsi asina ū'umnhasi, te aipawaptob da. ū'wetēsi ū'umnhasi wamhā, rowē na te za oto aimā 're sāmra. — Āne te Zezusi hā tāma tinhā.

51 Tawamhā Zezusi hā Zairuhu nhorōwa u oto wisi wamhā, ma tō pisutu za'ra, Pedru norī si ū'sirē sisisi da, Zuwā hā durē Tī'adu hā, azaruture mama norī sirē hā.

52 Tame da'ahā na te āma ta'ry'ry ni, dapē'ēzē te. Taha wa, te Zezusi hā dama tinhā, āne:

— Āma ai'ry'ry wa'aba ū di za. Azaruture hā dā'ā ū di. Tarē te nhono. — Āne te dama tinhā.

53 Tawamhā asa te tāma nharī za'ra ni:

— Oro tarē sōtō za, te pē'ēzani āna nomro. — Āne te tāma nharī za'ra ni. ū'dā'azēm na, ma tō waihu'u za'ra ni. Taha wa, ma tō āne tāma nharī za'ra ni.

54 Tazahā, te te damremē 'madā'ā ū di, Zezusi hā. Ma tō pa'ā. Mreme 'rāihā na, te tāma tinhā, āne:

— Azaruture, aiwahutu. — Āne te tāma tinhā.

55 Tawamhā ma tō apā pē'ē waze, awa'awi. Hāwi te oto za. Taha wa, mram na te wada'uri zahurē, te te tāma a zahurē da, ū'mama norī hā. **56** Taha wa, ū'ra apā hā'iwa'utu wa, ma tō āma titob'uzu zahurē, ū'mama norī hā, timro me. Taha wa, tāma rowē zahurē di. Tane nherē, te ū'ra na sadawa uwati zahurē, te te dama rowasu'u zahurē tō da a'ā.

9

Zezusi hā, aibā norī te te datēmē ū'satōrī za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.5-15; Marcusi 6.6-13

1 Tawamhā Zezusi hā ma tō sitēme sō tihārā za'ra, ū'sirē 're ūnomro mono norī zō, aibā norī hā 12 na ū'hāiba za'ra hā zō. Tawamhā ma tō tāma pisutu za'ra, waihu'u pese na 're nomro mono da, wa'uburé norī hā te te dama 're sāmra za'ra mono da, durē ū'hāzē ré norī hā te te 're pese za'ra mono da, ū'sadawa para.

2 Tawamhā ma tō durē ū'satōrī za'ra, ū'wasu'u wē na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, 'Re ū'hāimana u'āsi mono, da'āma 're ū'sib'a'uwē mono zé wasu'u na. Taha wasu'u na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, ma tō ū'satōrī za'ra. Durē te te 're dapese za'ra mono da, ma tō datēmē ū'satōrī za'ra. **3** Āne te tāma roti za'ra:

— Ai'ubana te za 're anomro aba mo. Marī hā asiré 're 'wasari aba mono õ di za, asiwazusizé hā, duré romramizé hā. Marī hā 'wasari aba õ di za, mra hā, duré rob'uiprazé hā, duré ai'uzazé hā, asõ'utu'u wa'wa hā. Datēme 're aihutu aba mono wapsi, ãté 're aihutu aba mono wi, te za da te 're asawi za'ra wa'wa. ⁴ Tawamhā asô ïhârâ 'rata aba nhorõwa ãma si, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo, 're aiwairébé aba mono õ ré. ⁵ Datēme 're aihutu aba mono wamhā, ãté asô 're datob'uzu za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhā dahawi te za 're aiwairébé aba mo, darob amoi u. Dahawi 're aiwairébé aba mono wamhā, aipara'usa zapru hā te za 're ïtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dawasétē ma ropibuma, asimirowasu'u na, da te dasiwi 're aiwë'ô za'ra wa'aba mono wa. — Äne ma tō tâma roti za'ra, Zezusi hā.

⁶ Tawamhā te oto datēme ai'aba'ré, 'ri wa'õtõ mono bâ. Daro mono bâ, ma tō ïwasu'uwe na te te 're dapore pu'u za'ra, Zezusihi siré 're ïnomro mono norí hā. Ma tō duré te te 're dapese za'ra.

*Apito Erodi hā, Zezusihi ãma te te ïrosa'ratazé wasu'u
Mateusi 14.1-12; Marcusi 6.14-29*

⁷ Tawamhā apito Erodi hā, Darireza na danhipti'a nho'omo nhisi ãma da'madâ'â'wa hā ma tō Zezusihi wasu'u hā wapa. Äne ma tō ni'wam norí hā ãma rosa'rata za'ra, Zezusihi ãma hā:

— Äté Zuwā Batita apâ ïhâiwa'udu. ⁸⁻⁹ Äté Eriasi apâ we ïmorõ. Äté 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, duréi pese ïdâ, apâ ïhâiwa'udu.

— Äne ma tō Zezusihi ãma romnomri za'ra ni. Tawamhā Erodi te tinhá:

— Wa hā te waihu'u õ di. Äté ni'wa hā. Wa hā, Zuwā hā wa tō dama ti'ru, da te 'râ' nhizâri da. Tâibâ Zuwā hā. E 'wa hā bété ïwasu'u hā, te ïwapari hā. Te sabu neza. — Äne te tinhá, Erodi hā.

*Zezihi, dasa na te te ïdapawaptobzé wasu'u
Mateusi 14.13-21; Marcusi 6.30-44; Zuwā 6.1-14*

¹⁰ Tawamhā ïsadawa wasu'u'wa norí hā ma tō aihutu apâ, Zezusihi u, ïsadawa para datēme ïs'i'aba'ré norí hā. Sihutu wamhā, ma tō tâma siwasu'u za'ra, te te 're ïdapawaptob za'ra mono zém na. Zezusi hā te oto te te simro siré, Besada na 'ri nhisi u, hâiba pisutu. ¹¹ Tazahā ma tō ïwasu'u hā wapari za'ra ni. Taha wa, da'ahâ na te ïsarina ai'aba'ré ni. ïtême dasihutu wamhā, uburé ma tō dazawi, Zezusi hā. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ da'âma 're ïsib'a'uwe mono zém na, te dama rowasu'u, Zezusi hā. Duré, ïhâzé ré norí hā ma tō pese za'ra.

¹² Äne ré, ma tō tihâiwhâ. Taha wa, ma ïtême ubumro, ïsiré 're ïnomro mono norí hā, 12 na ïhâiba za'ra hā, te te tâma nharî za'ra da, äne:

— Ämemhâ robaba di, 'ri hā. Õhôta romhuture di, 'ri wa'õtõ u hā. Duré, re na 'ri ïsimasa mono u hā, romhuture di. Ma'âpé tamomo dazatõrî za'ra na, dasa hâ da te huri da, danhotõ za'ra da zama. — Äne te tâma nharî za'ra.

¹³ Taha wa, te Zezusi hā asa tâma nharî za'ra:

— Mare di. A norí wa'wa hā te za dama ï'a za'ra wa'wa, dasaihuri da. — Äne te tâma nharî za'ra.

Taha wa, te asa tâma nharî za'ra:

— Wasazé hâ syryre di. ï'u'ëtë wapu hâ 5 na si, ïhâiba hâ. Duré pe'a hâ maparanere. E da'ahâ uptabi nherê, wa za tawamhâ ai'aba'ré ni, dasazé hâ wa te dama uipra za'ra da. — Äne te tâma nharî za'ra, tame da'ahâ uptabi na, dasimasa wa.

¹⁴ Aibâ norí hâ 5 miu na ïhâiba za'ra hâ te aimasa. Zezusi hâ te duré asa tâma nharî za'ra:

— Ma'āpé, dama roti za'ra wa'aba, 50 na si dasi'ubumroi mono da, da'upsātā pese na. — Āne te tāma nharī za'ra.

¹⁵ Tawamhā te dama nharī za'ra, 50 na si dasi'ubumroi mono da, da'upsātā pese na. ¹⁶ Tawamhā l'u'ētē wapu hā ma oto waibu Zezusi hā, 5 na īhāiba hā. Pe'a ma duré timra. Hāiwa u te īré rob'madâ, timama āma wata da, sōpru wa. Taha pari, ma tō te te wē'ē, l'u'ētē wapu hā. Pe'a zama, ma tō te te wē'ē. Ma tō te te sōmri oto, tisiré 're īnomro mono norī ma, te te dama sōmri mono da. ¹⁷ Tawamhā dasa hā aihīni ma tō huri ni. Ma tō da te 'mahāpārī. Da te 'mahāpārī mono parip si, ma tō si'ōtō wa, te te apâ ubumro za'ra, danho'rada hā, Zezusihī siré 're īnomro mono norī hā. Si'ōno hā ahā di, danho'rata ré hā, 12 na īhāiba hā.

Pedru hā Zezusi, Danho'reptui'wa na te te īwasu'uzé wasu'u

Mateusi 16.13-28; Marcusi 8.27-9.1

¹⁸ Tawamhā Zezusi hā bātâ na te nhamra danhiti, mreme da, 'Re īhāimana u'āsi mono ma. Aibā norī hā te l'rata asimro, īsiré 're īnomro mono norī hā. Timama ma, mreme pari, te sadanharī za'ra tisiré norī hā, āne:

— E niha ma tō dasima īwasu'u za'ra ni. E 'wa hā wa hā, wa 're mo. — Āne te sadanharī za'ra.

¹⁹ Taha wa, te asa tāma nharī za'ra:

— Aiwasu'u hā, ahā di. A hā, u, Zuwā Batita, apâ aihāiwa'udu. A hā, u, Eriasi apâ we aimorī. A hā, u, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, duréi pese atā, apâ aihāiwa'udu. Āne, wa tō aiwasu'u hā wapari za'ra ni. — Āne te Zezusihī ma rowasu'u za'ra.

²⁰ Tawamhā Zezusi te duré sadanharī za'ra, āne:

— A norī wa'wa hā bétē, e niha ma tō asima 're īwasu'u za'ra wa'aba mo. — Āne te sadanharī za'ra.

Taha wa, te Pedru hā tāma tinhā, āne:

— A hā Danho'reptui'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono te te aipisu. — Āne te tāma tinhā.

²¹ Tawamhā Zezusi te sadawa uwati za'ra, te te a'ā dama wasu'u tō za'ra da, Danho'reptui'wa na. ²² Taha wa, te tāma siwasu'u za'ra, āne:

— Wa hā ti'ai āma dasiré īpodo hā, wa za robzépata za'ētē. Dama roti'wa norī hā te za siwi īwē'ō za'ra. Duré 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa īpire norī hā, te za siwi īwē'ō za'ra, sasedoti īpire norī hā. Rowahutu'wa norī zama, te za siwi īwē'ō za'ra. Taha wa, te za dasiwi īwīrī ni. Tawamhā bādā maparane l'āma si'utōrī ū ré, wa za hāiwa'udu apâ. — Āne te tāma siwasu'u za'ra, Zezusi hā.

²³ Tawamhā te uburé oto dama tinhā, āne:

— Ni'wam norī hā īsiré 're nomro u'āsi mono da, te te sima 're īwē za'ra mono wamhā, tihāimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono ū di za. Awē sidāpāsi, tiza'ozéb ré, īzarina 're īnomro mono ne, da te dasiwi uprosi da nherē, te za īsiré 're nomro. ²⁴ Ni'wam norī hā tihāimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhā, rowē īsi'utōrī ū hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono ū di za. Ni'wam norī hā īzarina 're nomro mono da, tihāimanazé te te sima 're sawi za'ra mono ū wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowē hā.

²⁵ Āté ni'wa hā te za tinhicro hā te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahā uptabi da. Tawamhā te za oto dārā. Ti'ab ré sibrob ahā nherē, e tāma 're rowē mono di za, rowē īsi'utōrī ū hā te te sina uwaimrami ū wamhā. Mare di. Tāma 're rowē mono ū di za. ²⁶ Ni'wam norī hā dapipa te, īzazei'wa na, duré īmreme 'madâ'ā pese 'wa na, āté dama 're siwasu'u za'ra mono ū di za, 're siséb za'ra mono ū umnhasite. Āté te za dawi 're si'udâ za'ra, īzazei'ō 'wa

newa. Nimahā na, wa hā ti'ai āma dasiré īpodo hā wa za wei mo apâ, īhāiba na hā rowa'a za'ētē na. īmama hā rowa'a ré, te 're hāimana u'āsi. Hāiwa āma tāma īromhuri'wa norī zama te duré īré 're hāimana u'āsi za'ra, hāimana wē na. Tane duré wa hā, wa za duré rowa'a za'ētē ré wei mo apâ. Tawamhā, apâ we īmorī wapsi, ī'udâ'wa norī hā īzazei'wa na te sisi za'ra õ di za, ta norī hā. ²⁷ Tō sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aihīni ë nherē, ai'matâ'ā aba ã ré, te za 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zé hā āma ī'madâ'ā za'ra wa'wa. — Āne ma tō dama waihu'u, Zezusi hā.

*Ētē 'rāihā āma, Zezusihī hāiba na rowa'a za'ētē wasu'u
Mateusi 17.1-13; Marcusi 9.2-13*

²⁸ Romhuri hā misi āma si'utōri pari, ma tō Zezusi hā te te siré simro, Pedru norī hā Zuwā norī me, Ti'adu norī me, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, mreme da. Ētē 'rāihā na, ma tō sai'uri za'ra. ²⁹ Zezusi hā Timama ma, mreme ré hā, aimawi oto l'ubu hā. Duré, ma tō ti'uz a'hārā. Hārā uptabi di, l'uz a'hā. Ma ai'ubuzi. ³⁰⁻³¹ Tawamhā aibâ hā maparane, ma tō ītēme sihā'rē zahuré, Mozési norī hā, Eriasihi me. īhāiba na hā rowa'a sa'ētē zahuré di. Ta norī hā Zezusihī me, te sima rowasu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īpisutuzéb zarina, za idâ'āzém na Zeruzarē āma. ³² Te te sima rowasu'u za'ra ré, te Pedru norī hā tinhoto za'ra. Sōtō pese za'ra di. Oto utu za'ra wamhā, ma tō Zezusi hā 'madâ'ā za'ra. īhāiba na hā rowa'a sa'ētē di. Aibâ norī zama ī'rata īsimâ'wara zama ma tō 'madâ'ā za'ra. ³³ Aibâ norī hā oto apâ tiwi neb zahuré wa za, te Pedru hā Zezusihī ma tinhā, āne:

— Rowahutu'wa, āme wama rowé za'ra di. Si'ubdatō, wa za aima 'ri za'ra wa'aba ni, aihāiba bâ wa'aba, ate da hā, duré Mozésihi te da hā, duré Eriasihi te da hā. — Āne te tāma tinhā, te te rosa'rata āna, Pedru hā. ³⁴ Tawamhā Zezusihī ma, te te nhari ré, ma hāiwa nhirōtō'za'ene hā we hāiba zuwa za'ra, Zezusi norī hā. Taha wa, ma tāma tipahi za'ra. ³⁵ Hāiwa nhirōtō hawi, te we 'Re īhāimana u'āsi mono hā tāma nhari za'ra, āne:

— Ā hā ī'ra, te īpisudu. Ma'āpē īsimiroti hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono za. — Āne te we tāma nhari za'ra, Pedru norī ma.

³⁶ We tāma mreme pari wamhā, siwaprosi te oto za, Zezusi hā. Ari'iwi te a'ā tihāimana za'ra, mreme āna, īsiré 're īnomro mono norī hā. Ni'wai ma, te te rowasu'u za'ra õ di a'ā, te te ī'madâ'ā za'ra zém na hā.

*Zezusi hā, ai'reputu ma, wa'uburé te te īmezé wasu'u
Mateusi 17.14-20; Marcusi 9.14-29*

³⁷ Tawamhā awēpsi ma tō ētē 'rāihā hawi si'ra za'ra, Zezusi norī hā. Taha wa, da'ahā na ma tō danhopētē za'ra, Zezusihī u īdasi'aba'rē hā. ³⁸ Aibâ hā dawa'wa īsa hā ma tō 'mahā, āne:

— Rowahutu'wa, ī'ra ma, wa aiwi rowaptē, īma pese da. ī'ra misire hā, ai'repudu. ³⁹ Wa'uburé hā te za upi. Te te upi wamhā, te za tizadari, ī'ra hā. Te za sitete. Te za sadaiproi watobro. Te te 're u'a u'āsi. Te te sazâri õ di. Ōne u'ā. ⁴⁰ Asiré 're īnomro mono norī ma, wa tō aré tāma 'ru za'ra, wa'uburé te te tāma me za'ra da. Tazahā, te te tāma mei waihu'u za'ra õ di. — Āne te Zezusihī ma rowasu'u, īmama hā.

⁴¹ Tawamhā te Zezusi hā tāma nhari za'ra, āne:

— Eniha bétē, ai'rata 're īnhamra u'āsi aba mono nherē, asina 're ī'umnhiasi za'ra wa'aba mono õ di, te 're ī'apawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. Eniha te aiwasétē na si 're anomro aba mo. E īpē'ēzé u'āsi, wa za ai'rata 're īmorī

'wa, 're ūumnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. — Āne te tāma nharī za'ra. Taha wa, te aibâ ma tinhā, āne:

— We ūtēme saprōni pé, ai'ra hā.

42 Tawamhā te te ūtēme saprōni ré, ma tō wa'uburé hā 'marōwī. Te sitete. Taha wa, te Zezusi hā tāma rob'ru, ai'reputu hawi watobro da. Taha wa, ma īhawi watobro. Rowē na te oto 're sāmra, ai'reputu hā. Taha wa, te Zezusi hā īmama ma tinhā, āne:

— Āhāta ai'ra hā. Tāma rowē di oto. — Āne ma tō īmama ma waihu'u, Zezusi hā. **43** Taha wa, ma āma tatob'uzu za'ra ni, waihu'u pese uptabi wa, 'Re īhāimanā u'āsi mono hā.

Zezusi te te 're ūda'apse mono zém na, āma datob'uzu za'ra ré, te tisiré 're īnomro mono norī ma Zezusi hā tinhā, āne:

44 — Wa za aimā ūsiwasu'u za'ra wa'wa. Aima ūsiwasu'u za'ra wa'aba zém na, aipo're si'āri za'ra wa'aba õ di za. Wa hā ti'ai āma dasiré ūpodo hā te za dasima īhāiba nhomri ni. — Āne te tāma siwasu'u za'ra.

45 Tanē nherē, te te siwi waihu'u za'ra õ di, te te sina ūrowasu'uzém na hā. Ma tō tiwi sawi za'ra Zezusi hā, te te waihu'u pese za'ra tō da a'ā, te te sina ūrowasu'uzé hā. Taha wa, te te sina ūrowasu'uzé ma, pahi za'ra wa, te te siwi sadanharī za'ra õ di, āma. Taha wa, te ari'iwi ai'ubumro.

Dama ūpire wasu'u

Mateusi 18.1-5; Marcusi 9.33-37

46 Tawamhā sima ūmaipire zō sōpré wa, āma sisaze za'ra õ wa, te timreme na 'rāwi si'wapé za'ra, ūsiré 're īnomro mono norī hā. **47** ūsimirosa'rada hā ma tō waihu'u za'ra, Zezusi hā. Taha wa, ma tō ai'uté hā sisababa tisā. **48** Te duré tāma nharī za'ra, āne:

— Ni'wam norī hā te te 're ūzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zō 're tob'uzu za'ra mono wamhā, ta norī u'ābā te duré ūzō 're tob'uzu za'ra. Tawamhā, e ūzō si te 're tob'uzu za'ra. Mare di. We ūzatōrī'wa zō zama te duré sō 're tob'uzu za'ra. Dama ūwapu norī hā 're sawi pese za'ra wa'aba mono wamhā, asima ai'maipire zō asōpré wa'aba āna, wa za aipire na te 're ai'awaihu'u 'wa. — Āne, Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma.

Zeziusihī wē'wa norī wasu'u

Marcusi 9.38-41

49 Tawamhā Zuwā hā te tinhā, āne:

— Rowahutu'wa, aibâ, wa tō 'madâ'ā za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're ūrob'rui mono hā, dama 're wairébē mono da. Taha wa, ma tō dama 're wairébē. Õ hā, wasiré 're morī õ di. Taha wa, wa tō tiwi sawi za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're arob'ru tō mono da, wasiré 're morī õ wa. — Āne te Zezusihī ma siwasu'u, Zuwā hā.

50 Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra, Zuwā norī ma:

— Tiwi sawi za'ra wa'aba õ di za, ūsimirohmuri hā. Āté ni'wa hā te te 're aiwasu'u wasétē za'ra wa'aba mono õ di za. Tane wamhā, aiwē wa'aba 'wa na, te za āma ūwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, aibâ hā aiwē wa'aba 'wa, 're morī nherē, tiwi sawi za'ra wa'aba õ di za, ūsimirohmuri hā. — Āne, Zezusi te tāma roti za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma.

Samaritanu norī hā, Zezusihī zō ūtob'uzu za'ra õ zé wasu'u

51 Zezusi hā hāiwa u za ūmorizé hā romhuture wa, ma tō sina roti, Zeruzarē u morī da. **52** Taha wa, ma tō aibâ norī hā sisōwa satōrī za'ra, ūsāmrázēb da hā, te te sō 'maipisutu za'ra da. Si'aba'rei wamhā, ma tō aihuutu, 'ri wa'ōtō u. Samaritanu norī rob' āma, 'ri wa'ōno hā. **53** Sihutu wamhā, sō tob'uzu za'ra õ di, samaritanu norī hā. Zeruzarē u, za morī wa, te te sima wē za'ra õ di, ūrata

sāmra za'ra da, Zezusi hā. ⁵⁴Tawamhā samaritanu norī wasu'u, ma tō wapari zahuré, Ti'adu norī hā, Zuwāhā me. Īwasu'u hā te te wapari zahuré wamhā, te Zezusi 'mahārā zahuré, āne:

— E aima wē di, unhamā zō wahārā da, hāiwa hawi we te te da'uprosi da.
— Āne te 'mahārā zahuré.

⁵⁵Taha wa, ma Zezusi hā ītēme aipi'ra zahuré. īmreme hā ma tō tiwi sisisi zahuré. ⁵⁶Taha pari, ma tō ai'aba're, 'ri wa'ōtō hāiba amoi u.

*Zezusi te te dama īrotizé wasu'u, sena na īsiré 're danomro mono da
Mateusi 8.18-22*

⁵⁷Tawamhā bādādi na si'aba'rei ré, te aibā hā Zezusihi ma tinhā, āne:

— Nimomo 're aimorī wamhā, asiré, wa za 're mo. — Āne te Zezusihi ma tinhā.

⁵⁸Taha wa, te Zezusi hā asa tāma tinhā:

— Wapsā wawēre hā, ab're 're īsōrōwa hā. Si norī hā te duré tizasi hā te te sima 're 'manharī za'ra, tinhorōwa da hā. Tanei õ di wa hā, tī'ai āma dasiré īpodo hā. Marī īma hāimana õ di, 're īwa'utu mono zéb da hā. Hāiwi si wa datēme 're morī u'ā. — Āne, Zezusi ma tō tāma siwasu'u.

⁵⁹Tawamhā Zezusi te aibā hāiba amo 'mahā, īsiré morī da. Taha wa, te asa tāma tinhā:

— Apito, a'ā apā īmorī, nimahā bātā na īmama hā īwi dā'ā wa, īsisa'u te āma ti'a da. — Āne te sina 'mahā.

⁶⁰Tane nherē, te aibā ma tinhā asa:

— Īdā'ā norī hā te za tisiré īdā'ā norī āma, te te 're ti'a za'ra. A hā te za datēme 're aimo, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwe mono zém na, 're da'apo're pu'u mono da. — Āne te aibā ma tinhā.

⁶¹Aibā hāiba amo hā te duré Zezusi 'mahā, āne:

— Wa hā wa za asiré 're mo. A'ā īsisānawā norī, te sawi za'ra, īsisa'u. — Āne te Zezusihi ma tinhā.

⁶²Taha wa, ma tō tāma āma romnhimiré'ē Zezusi hā, āne:

— Até ni'wa hā te za romhuri na sāna'rata, ti'a te te hāibādā da. Siwa'rāmi te te nasi 'madā'ā wamhā, tinhib'apito ma, romhuri'wa da hā mare di. Tane duré, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwe mono zém na romhuri'wa da hā mare di, misi, da te 're pisutu za'ra mono õ wa. — Āne ma tō aibā ma waihu'u, Zezusi hā.

10

Aibā ahā na, Zezusi te te datēme īsatōrī za'ra zé wasu'u

¹Taha pari, ma tō Zezusi hā aibā ahā na pisutu za'ra, īsōwa datēme 're nomro mono da, 72 na aibā norī hāiba za'ra hā. Maparane si, ma tō te te apisutu, 'ri wa'ōtō mono bā īwana te te datēme ropéi mono da, za datēme īmorizé wana, datēme si'aba're da. ²Taha wa, si'aba'rei õ ré, te tāma romnhimiré'ē za'ra, āne:

— Amnho hā sa'etē na 're simi'wara mono wamhā, duré romhuri'wa norī hā umrore wamhā, te za buru tede'wai wi waptērē za'ra, sada dasitob da. Tane a norī wa'wa hā ai'umrore wa'aba wa, te za 'Re īhāimana u'āsi mono wi 're īrowaptērē za'ra wa'aba mo, te te 're da'apisutu mono da, īsadawa wasu'u'wa da hā. ³Te za oto datēme 're īropéi wa'aba mo. Pone'ērebā'ra, robzahi wa'wa u 're īsisisi mono ne, wa za datēme asatōrī za'ra wa'wa, datēme 're ropéi wa'aba mono da oto. ⁴Marī hā asiré 're 'wasari aba mono õ di za, ro'wapézé hā, duré rob'uprazé nhemezé hā, duré aipara'uzā hā. Duré, 're

asimizahâri za'ra wa'aba mono õ di za, bâdâdi wa, 're dazawi za'ra wa'aba mono da. ⁵ Duré, danhorôwa u 're aihutu aba mono wamhâ, te za a'â 're ïdazawi za'ra wa'aba mo, rowë na 're dahâimana za'ra mono da. ⁶ Simizawi pese wamhâ, 'ri tede'wa hâ rowëna te za 're hâimana. Mreme wasétê wamhâ, rowë na 're hâimana mono õ di za. ⁷ Datême 're aihutu aba mono wamhâ, 'ri baba 're anomro aba mono õ di za. 'Re aihutu aba mono zéb ãma si, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tame te za danhipi hâ da te aima 're ïsõmri za'ra wa'aba mono na 're asaihuri aba mo. Tame te za duré 're ïâhuri aba mo. Romhuri'wa pawâ'â hâ tâma 're ïwairébé mono ne, te za taré asa hâ da te aima 're sõmri za'ra wa'wa, wa'âbâ ãna asimirowasu'u wa'râmi wa'aba.

⁸ — Datême 're aihutu aba mono wamhâ, âté 're aihutu aba mono wi, te za da te 're asawi za'ra wa'wa. Duré danhipi, da te aima 're ïsõmri za'ra wa'aba mono na te za 're asaihuri aba mo. ⁹ Tame 're ai'ubumroi wa'aba mono ré, te za 're ïdapese za'ra wa'aba mo. Duré te za ãne dama 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo: "Ãhâna bâdâ hâ ma tô oto ïwa waptârâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ da'âma 're ïsib'a'uwe mono zéb da hâ." ãne te za dama 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo. ¹⁰⁻¹¹ Datême 're aihutu aba mono wamhâ, da te 're asawi za'ra wa'aba mono õ di za âté. Taha wa, te za dahawi 're aiwairébé aba mo. Dahawi 're aiwairébé aba mono õ ré, te za dama 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo, ãne: "Wanhimirowasu'u na, ma tô asawi ïwawé'õ za'ra wa'wa. Taha wa, wa za wapara zapru hâ wamirî za'ra ni, rere'e da, ti'a hâ, aiwasétê na ãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hâ. ãhâna bâdâ hâ ma tô oto ïwa waptârâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ da'âma 're ïsib'a'uwe mono zéb da hâ. ãne na, te za ïwaihu'u za'ra wa'wa." ãne te za aiwé'õ'wa norí wa'aba ma 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo. — ãne te tâma roti za'ra, Zezusi hâ.

¹² Ma duré tâma waihu'u za'ra, ãne:

— Niwapsi, aiwé'õ'wa norí wa'aba ma hâ, 're robze za'ra mono õ di za. Niwapsi bâdâ hâ ïwa ïwaptâ'âzém na, te za dazô nhamra, marí, da te 're ï'manharî za'ra mono zém na, te te 're da'awaihu'u mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Sodoma ãma 're ïdasi'ubumroi mono norí ma, te te ïrob'manharî pipa zém nhipai u, te za tô aiwé'õ'wa norí wa'aba ma, te te tâma 're arob'manharî za'ëtë. — ãne ma tô Zezusi hâ tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono norí ma.

Zeziushi wé'õ'wa norí wasu'u

Mateusi 11.20-27

¹³ Tinhimiroti na ma tô duré ãne ãma uzusi, Zezusi hâ:

— Corazi na 'ri wa'õtõ nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norí ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, Besada na 'ri wa'õtõ nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norí ma zama. Marí, dama ï'manharî waihu'u'õ hâ asõ'a za'ra wa'aba, te 're ï'ab'manharî wé mono ne, Tiru ãma 'ri nho'õmo ãma, duré Sido ãma 'ri nho'õmo ãma 're ïdahâimana za'ra mono norí nho'a, te dama 're ab'manharî mono 'wa'âhâ, duréi te aré ta norí hâ 're sipizari za'ra, tiwasétê wi. Tiwasétê wi 're ïsipizari za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da, te aré 'ru'a hâ ti'râ ãma te te 're sa'wari za'ra. Te duré aré sa'u ïhâiro na 're si'uzza za'ra. ¹⁴ Tane nheré, tanei õ di, a norí wa'wa hâ. Niwapsi 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma ïsipo'ozéb ãma hâ, Tiru ãma duré Sido ãma 're ïdahâimana wasétê za'ra mono norí ma, te te ïrob'manharî pipa zém nhipai u, te za te te 're aihâ za'ra za'ëtë za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. ¹⁵ Capana'u ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norí hâ, e danhipai u aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ma tô asina 're ïrosa'rata za'ra

wa'aba mo. Ropipa u si, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're asāmra 'wa.
— Āne Zezusi ma tō tāma nharī za'ra, da'āma pē'ēzé uptabi wa.

16 Tawamhā te tāma nharī za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma, āne:

— Ni'wam norī hā īzadawa wasu'u na, te te 're aiwapari pese za'ra wa'aba mono wamhā, īmreme 'madā'ā pese 'wa na, wa za ta norī hā te īsina 're awaihu'u. Duré ni'wam norī hā īzadawa wasu'u na te te 're aiwē'ō za'ra wa'aba mono wamhā, īwē'ō'wa na, wa za duré ta norī hā īsina te 're awaihu'u. We īzatōrī'wai wē'ō'wa na zama, wa za ta norī hā te īsina 're awaihu'u. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma, Zezusi hā.

Aibā norī, Zezusih i upā īshutuzé wasu'u

17 Tawamhā datēme 're nomro mono pari, ma tō apā aihutu ītēme, aibā norī hā, 72 na īhāiba za'ra hā. Tāma rowē za'ra wa, toi uptabi za'ra di. Taha wa, te āne siwasu'u za'ra, Zezusih i ma:

— Wanhib'apito, asisi na, wa tō wa'uburé ma, wa te 're rob'ru za'ra, dahawi 're wairébé mono da. Taha wa, ma tō te te 're wawapari za'ra, ta norī hā. — Āne te tāma siwasu'u za'ra.

18 Taha wa, ma tō Zezusi hā asa tāma waihu'u za'ra, āne:

— Tane tō. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō Satanasi hā wa'rui'wa hā hāiwa hāiwa time. Waptā'ā wamhā, wa tō 'madā. Wara sina, ma waptārā, tāiwaps'a a ne. **19** īwapari pese za'ra wa'aba. Wa tō aimā waihu'u za'ra wa'wa, īzadawa para, wahi norī hā duré apa'apa 'wa nhi'oto norī hā, aipara na 're simroi wa'aba mono da. Wa'rui'wa hā dama siptete nherē, te za asiptete sina tiwi 're anomro aba mo. Tawamhā te te 're aihōsi za'ra wa'aba mono ū di za, wa'rui'wa hā. Niha te te aimā 're rob'manharī za'ra wa'aba mono ū di za. **20** Asimirob'ru zarina wa'aba, wa'uburé hā dama 're wairébé mono wa, ma tō 're ato za'ra wa'aba mo. Tane nherē, taha nhipai u te za 're ato uptabi za'ra wa'aba mo, asisi hā hāiwa āma 're hāimana za'ra wa'aba mono wa, asisi ui'érē za'ra wa'wa hā. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra.

21 Tame 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani te te tāma īwaihu'uzéb zarina, te 're to, Zezusi hā. Toi uptabi di oto. Taha wa, te Timama ma tinhā, āne:

— īmama, a hā Danhib'apito uptabi, hāiwa āma zama, ti'ai āma zama. Ā norī hā marī te te waihu'u za'ētē za'ra ū di. Tane nherē, ma tō marī īwē hā tāma īwaihu'u za'ra. Rowaihu'u pese 'wa norī ma hā, marī hā īwē hā tāma waihu'u za'ra ū di. Tane tō, īmama. Asima īwēzéb uwaibaba, ma tō ā norī ma si a'ā īwaihu'u za'ra, marī īwē hā. Taha wa, wa ai'āma īwata, asōpru wa. — Āne te Timama ma tinhā, Zezusi hā.

22 Te duré tāma nharī za'ra, aibā norī ma:

— īmama ma tō īma waihu'u, uburé 're īhāimana mono zé hā. Ni'wam norī hā si'uihā na te te 're īwaihu'u za'ra mono ū di, 're īhāimana mono zém na hā. īmama si ma tō ti'ra na īwaihu'u pese, 're īhāimana mono zém na hā. Duré dasi'uihā na īmama, da te 're waihu'u za'ra mono ū di za. īwētési wa tō īmama hā waihu'u pese, 're īhāimana mono zém na hā. Te īsima 're īwē mono zéb uwaibaba si, wa za ni'wam norī ma, te 're awaihu'u, ta norī zama īmama hā te te waihu'u za'ra da, 're īhāimana mono zém na. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

23-24 Taha pari, ma tō aipi'ra, tisiré 're īnomro mono norī u, siwaprosi te te tāma rowasu'u za'ra da. Taha wa, te āne tāma nharī za'ra:

— A norī wa'wa hā aimā 're rowē za'ra wa'aba mono di. Atōmo na ma tō 're ī'madā'ā za'ra wa'aba mo, te dama 're ī'ab'manharī wē mono zé hā. Aiwana wa'aba, ma tō da'ahā na 're dasi'ubumro, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa

wasu'u'wa norī hā, danhib'apito norī zama. Ta norī hā ma tō aré te te sima 're wē za'ra, te te 're 'madâ'ā za'ra mono da, 're ī'madâ'ā za'ra wa'aba mono zé hā. Ma tō duré te te sima 're wē za'ra, te te 're wapari za'ra mono da, 're īwapari za'ra wa'aba mono zé hā. Taha wa, a norī wa'aba ma si, 're rowē za'ra wa'aba mono di. — Äne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

Samaritanu 're īmorī wē wasu'u

25 Tame ma tō aibā hā wahudu hāwi, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa hā. Zezusi te te īroti na te pibu da, ma tō äne 'mahā:

— Rowahutu'wa, e marī, wa za te 're ab'manharī īwē hā, 're īhāimana u'āsi mono zéb da hā, te īsina uwaimrami da hā, hāwiä äma. — Äne te 'mahā.

26 Taha wa, te Zezusi hā asa tāma tinhā:

— E niha 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na, īwasu'u na rob'ui'érē hā. E niha asimirosa'rada hā, äma. — Äne te sadanha.

27 Taha wa, ma tō aibā hā äma sada'ā asa:

— 'Re īhāimana u'āsi mono hā, Asib'apito za'ra wa'wa hā 're morī wa, te za asivi 're īsawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za īsimiroti na äma 're īrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ē na tāma 're īromhuri u'āsi za'ra wa'aba mo. Te za duré 're īdazawi pese za'ra wa'aba mo, uburé. Marī īwē zō asima 're asöpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sō 're asöpré wa'aba mo, īwē zō. Äne īsimiroti na rob'ui'érē hā. — Äne ma tō aibā hā Zezusihi ma rob'rāzarōtō.

28 Taha wa, te Zezusi hā asa duré tāma tinhā:

— Tane tō. ī'uwaibaba ma tō īma īwaihu. Tawamhā, taha zarina 're aihāimana mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata te za 're aihāimana u'āsi mo, hāwiä äma. — Äne te aibā ma tinhā.

29 Aibā hā, uburé te te 're da'azawi pese mono ö di. Taha wa, te asa Zezusihi ma tinhā:

— E 'wam norī hā wa za wa te 're sawi pese za'ra. — Äne te Zezusihi ma tinhā.

30 Taha wa, te Zezusi hā tāma romnhimiré'ē, äne:

— Aibā hā ma tō si'ra Zeruzarē hawi, Zerico u morī da. Tawamhā morī ré, ma tō sō wairé, īsipsaihuri norī hā. ī'uzā, ma tō tiwi sani za'ra. Te te siwi 're pré'ē. Te aré oto siwi tīwī. Te te siwi 're pré'ē mono pari, te oto ai'aba're.

31 Tawamhā īsa'u za'ra si te sasedoti hā mo duré, da te ī'u'iti wa'wai baba, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa hā. Aibā hā te te sāmri wamhā, bādādi zada're niwī, te timorī waré, īsiti. **32** Tawamhā aibā īhāiba amo hā te duré īwa'wai baba mo, Réwihi nihihudu hā, sasedoti norī pawapto'wa hā. Aibā te te 'madâ'ā wamhā, te duré bādādi zada're niwī mo, īsiti. **33** Tawamhā te duré aibā hāiba amo hā īwa'wai baba mo, darob amoi u morī da. Ta hā, samaritanu. Ta hā ma tō 'madâ, aibā īhāzé ré hā. Te te 'madâ'ā wamhā, ma tō äma tipē'ēzé. **34** Taha wa, ma tō ītēme mo. Ma tō 'wa're upsō, rob'rāi wa'u īsé na. Taha pari, ma tō 'wa're u'rē, rob'rāi wa'u na, īwab ré na. Te te u'rēi parimhā, ma tō 'wa're ubu. Taha pari, ma tō tinhimizama ba nhisiwi tihī, 're īdanhimi'wara mono zéb u te te hiri da. Tame te 'madâ, a'ā. **35** Tawamhā awēmhā, rob'uiprazé hā ma tō 'ri tede'wai ma tisō, maparane īsapotore hā, ètē'ubuzi'a prata 'manharī hā. Te tāma tinhā, äne: "İzō 'madâ'ā pese. Apā we īmorī wapsi, wa za aimā wa'âbâ 'rāsatu, īwab ö wamhā, rob'uiprazé hā." Äne ma tō 'ri tede'wai ma tinhā, samaritanu hā. Äne samaritanu wasu'u hā. — Äne ma tō rowasu'u Zezusi hā, rowahutu'wai ma.

36 Tawamhā Zezusi hā te oto aibā hā äma sadanha:

— Aibâ si'ubdatõ, ma tô siparabâsi aibâ wa'wai baba ai'aba're, da te aré ïwîrî wa'wai baba. E 'wa hã ïsawi pese 'wa, te 're mo. — ãne te sadanha, Zesusi hã.

³⁷ Taha wa, te asa tâma tinhâ:

— Aibâ pawapto'wa, ta hã ïsawi pese 'wa. — ãne te Zesusihi ma tinhâ.

Zesusi te duré asa tâma tinhâ:

— Tane tô. Mo oto aimorõ, ïsine 're aimorõ da. — ãne ma tô tâma waihu'u Zesusi hã, rowahutu'wai ma.

Zeususi te te Mata nori ïsabuzé wasu'u, Marizaha me

³⁸ Tawamhã Zesusi nori hã te duré ai'aba're, ïsiré 're ïnomro mono nori me. 'Ri wa'õtõ u, ma tô aihutu. Sihutu wamhã, ma tô pi'õ hã Zesusihi ma tinhâ, 'ri para u sisisi da, Mata na pi'õ nhisi hã. ³⁹ Ri para u sisisi wamhã, ma tô Mariza hã Zesusihi 'rata nhamra, ti'a, ïsimirowasu'u hã te te wapari da. Mataha no, Mariza hã. ⁴⁰ Mata hã si'wa'rutu di, 'ri paramhã romhuri hã ahâ wa. Taha wa, te Zesusihi u mo, Mata hã. ãne te tâma tinhâ:

— ïno hã, ï'âma sapa'a õ di. ïsiwaprosi, wa romhu. Romhuri hã ahâ di. ï'âma aipë'ezé wamhã, ma'apé we ïtême satõrõ, te te ïpawaptob da. — ãne Mata te Zesusihi ma tinhâ.

⁴¹ Taha wa, ma tô Wanhib'apito hã asa tâma tinhâ:

— Mata, marî hã ahâ wamhã, tô asi'wa'rutu di. ⁴² Marî hã misi ïwë hã asima pisutu õ di. Ta hã ma tô Marizaha si sima pisutu. Taha wa, ni'wa hã ïwë hã te te tiwi âri õ di za, te te ïwaporizé hã. — ãne Zesusi ma tô Mataha ma waihu'u.

11

'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're ïdamreme zusi mono zéb da na, ãma ïsisanhozé wasu'u

Mateusi 6.5-15; 7.7-11

¹ Tawamhã nimahã bâtâ na, te Zesusi hã nhamra, Timama ma, mreme da. Tâma mreme pari, ma tô misi ïsiré 're ïnomro mono nori hã 'mai'mahâ:

— Wanhib'apito, ma'apé wama waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're ïwamreme zusi mono zéb da hã, wa te waihu'u za'ra da. Zuwâ hã tinhimi'ubumro nori ma, te te ïwaihu'u ne, te za wama ïwaihu, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te tâma tinhâ.

² Taha wa, ma tô Zesusi hã asa tâma nharõ za'ra:

— ãne te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma:

“Wamama, asisi wê na uburé da te 're aiwaihu'u za'ra mono da, wa aimâda'âma 're ïmreme. Uburé da'âma 're asib'a'uwë mono da, wa duré da'âma 're ïmreme.

³ Awë sidâpâsi, wei wama 're anhomri mono, wasa hã ãma 're ïwasaihuri mono zéb da hã.

⁴ Dawasédé hã da te wa'âma 're 'manharõ za'ra mono wa, wa te wasina 're ï'madâ'â za'ra mono õ zarina, a hã duré wa'âma 're ab'madâ'â mono õ di za, wawasédé hã.

Duré, 're wa'ab'madâ'â nhimini mono õ di za, Wa'uburé hã te te 're wa'a'upi mono wa, wawasété u 're warere'e tõ mono da.”

ãne ma tô Zesusi hã tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono nori ma.

⁵ Taha pari, te tâma ãma romnhimiré' é za'ra, tisiré 're ïnomro mono nori ma, ãne:

— ãté, asiwadi te za mara wa'wa atême ti'maiwisi 'wa, asõrõwa wa'aba u hã. Tawamhã, ãté marî õ wa, te za a'i'maimorõ 'wa, asiwadi hâiba amo nhorõwa u. Rowi, te za tâma ï'manharõ 'wa: “Wa we atême mo, ï'u'êtë wapu hã ïma

'manhomri da a'â taré. Taha wa, te za si'ubdatō ūma ūsō a'â. ⁶ Nimosi ma tō we ūtēme wi, ūsiwadi hā, romhā hawimhā. Tane nherē, marī õ di, te tāma ūsōmri da hā." ⁷⁻⁸ Āne te za tāma ūmanharī 'wa, 'ri tede'wai ma.

⁷⁻⁸ — Taha wa, te za āté asa aima 'manharī 'wa: "Tane nherē, ūtu zei õ di. Taha wa, ū'u'ētē wapu hā te aima sōmri neza. Wa tō 'rinhito. ūra norī me, wa oto wanhotō za'ra ni." ⁹ Āté, āne te za aima 'manharī 'wa, asiwadi wa'wa hā. Tazahā, te za sô wahudu, ū'u'ētē wapu zō, tiwi ūwaptērēzéb uwaibaba, te te aima 'manhomri da. E marī wa, te za aima 'manho. ¹⁰ E asiwadi wa, te za aima 'manho. Mare di. Taha wab õ di. Marī õ wa, nasi tiwi waptērē wa, te za aima 'manho. ⁹⁻¹⁰ Taha wa, 'Re ūhāimana u'âsi mono wi, te za ūwē hā 're ūwaptērē u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhā te za tō te te aima 're anhomri 'wa. ūwē zō si te za duré asima 're asōpré u'âsi aba mo. Tawamhā taha zarina te za tō te te aima āma 're a'uwa'imrami 'wa, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā, 'rāwi aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da. Duré ni'wa hā 'ri tede'wa zō, te te 're ūridawa ta'a mono ne, te za ūwē hā tiwi 're ūwaptērē za'ra wa'aba mo. Tawamhā 'ri tede'wa te te tāma ūridawa ne, te za tō te te aima 're anhomri 'wa, ūwē hā, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā. ¹¹ Āne, wa za duré aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa. Damama na 're ai'maihāimana aba mono wamhā, āté ai'ra hā pe'a hā te za aiwi waptē. E tawamhā, te za wahī hā tāma ūsō. Mare di. Pe'a si, te za tō tāma ūsō, te te 'rēne da. ¹² Duré ai'ra hā, sī'a're hā te te aiwi waptērē wamhā, e te za apa'apa 'wa nħi'odo hā tāma ūsō. Mare di. Si'a're si, te za tō tāma ūsō. ¹³ Tane duré, a norī wa'wa hā 're anomro wē uptabi aba mono ñherē, te za marī ūwē si tō ai'ra norī ma 're ūsōmri za'ra wa'aba mo. Aimama 'wa hā hāiwa āma 're ūhāimana mono hā, te za asōpru wa'aba zém nhipai u, ūwē hā te te aima 're sōmri za'etē za'ra wa'wa, tiwi 're rowaptērē za'ra wa'aba mono wamhā. Tipē'ēzani hā te za te te aima 're anhomri 'wa. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī ma.

Bezebu na, wa'uburé norī wada'uri'wa nhisi wasu'u Mateusi 12.22-32; Marcusi 3.20-30

¹⁴ Tawamhā Zezusi hā aibā ma, ma tō wa'uburé hā time. ūpē'ē 're, sāmra wa, mremē waihu'u õ di aré, aibā hā. Oto aibā hawi watobro wamhā, ma tō mremē watobro, aibā hā. Taha wa, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. ¹⁵ Tazahā, ni'wam norī hā dame ūsimasam norī hā, te Zezusihī ma nhari wasétē za'ra, āne:

— Bezebuhu zadawa para, ma tō wa'uburé hā te te dama 're anhamra, wa'uburé norī nib'apito zadawa para. — Āne te tāma nhari wasétē za'ra.

¹⁶ ūhāiba amo norī hā te duré wada'uri za'ra, āne:

— Ma'āpē wanho'a, marī dama ūmanharī waihu'u õ hā wama 'manharī za'ra na, aiwaihu'u pese na, 'Re ūhāimana u'âsi mono zadawa para, wa'uburé, dama 're ūanhamra mono na, wa te aiwaihu'u za'ra da. — Āne te wada'uri za'ra. ¹⁷⁻¹⁹ Taha wa, ma tō sīna waihu'u za'ra, te te āma ūrosa'rata wasétē za'ra na, Zezusi hā. Taha wa, te tāma āma romnhimiré'ē za'ra, āne:

— Danhib'apito nib'b'a'uwe norī hā 'rāwim nherē, oto sisada 're simasa mono wamhā, te aré 're si'uprosi. Duré, dasisānawā nherē, dasisada 're dasimasa mono wamhā, te aré 're dasi'uprosi. Tane duré, Satanasihī nib'b'a'uwe norī hā sisada 're simasa mono wamhā, e niha te za sīna 're sap'a za'ra. Waihu'u õ di, ta norī hāimnazé hā. Ma tō ūma ūnhari za'ra wa'wa, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé te dama 're ūanhamra mono na. Asiré norī hā bétē. E 'wa sadawa para, te bétē wa'uburé norī hā te te dama 're sāmra, ta norī hā. E Bezebuhu zadawa para. Mare di. Āne, wasu'u za'ra wa'aba õ di. Taha wa,

ma tō ūwasu'u za'ra wa'wa, ūupa na, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé, te dama 're ūanhamra mono na. ²⁰ Tō sena, wa 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa para si, te dama 're anhamra, wa'uburé hâ. Taha zarina si, te za oto ūwaihu'u za'ra wa'wa, tō sena 'Re ūhâimana u'âsi mono, ai'âma 're ūsib'a'uwê za'ra wa'aba mono zéb da, te te âma ūsâna'rata na hâ. — Âne ma tō tâma waihu'u za'ra, Zesusi hâ.

²¹ Te duré tâma âma romnhimiré'ê za'ra, âne:

— Âté, aibâ ūsiptede hâ te za 're 'manhamra. Tawamhâ si'wa'rutu ré, te za tinhorôwa te te dawi 're 'madâ'â pese. Taha wa, te za rowê na sa 're romnhimi'wara, ūsibro hâ, da te upi âna. ²² Âté aibâ ūsiptete u te za oto wi, ūsip u ūsiptete uptabi hâ. Tâma siptete wa, te za 'marôwî. Te za tiwi waibu ūs'i'wa'rudu hâ, te te ūlumnhasizé hâ. Uburé ūsibrob zama te za tiwi waibu. Tawamhâ te za oto dama âma aipé. — Âne te tâma âma romnhimiré'ê za'ra, Zesusi hâ.

²³ Te duré tâma:

— Ni'wam norî hâ ūwê'wa 're nomro mono õ wamhâ, ta norî hâ te ūzada 're hâimana za'ra. Duré ni'wam norî hâ te te 're ūpawaptob za'ra mono õ wamhâ, ūtème te 're ūda'ubumroi mono na hâ ta norî hâ ūnhiti dazatôrî'wa na te za 're hâimana za'ra. — Âne ma tō tâma waihu'u za'ra, tiwê'õ'wa norî ma.

²⁴ Te duré tâma âma romnhimiré'ê za'ra, Zesusi hâ, âne:

— Âté wa'uburé hâ te za aibâ hawi 'maiwatobro. Te za duré a'ubuni wi 're mo, â'õ wa'wai baba. Te za dazô 're rîtî. Dazô 're rîtî baba mono wa, nimomo wa'utu õ wa, te za sima tinhâ: "Înhorôwa 'rata u, wa za apâ mo, âma 're Înhorôwa u'âsi mono da, ūpê'ê 'remhâ." Âne te za sima tinhâ. ²⁵ Tawamhâ te za apâ mo aibâ u, ūpê'ê 're, apâ sébré da. Tawamhâ ūhawi watobro haré, te aré hâiba baba na 're hâimana, 'ri hâ baba na 're simasa mono wa, 'ri 're wa'wa su'u na 're ūsimasa mono ne, duré 'ri paramhâ robza'ra wê u'âsi, 're ūromnhimi'wara mono ne. Taha wa, wa'uburé ma, wê di, aibâ hâ apâ âma 're ūsôrôwa mono da hâ. ²⁶ Tawamhâ te za rob u watobro, tisiré norî zô morî da, wa'uburé hâ. Tawamhâ te za ūtème âwisi za'ra, 7 na ūhâiba hâ ūsipai u ūwasété uptabi za'ra hâ, si'u âma 're sôrôwa za'ra mono da, aibâ âma. Tâma rowê prâ ti aré, wa'uburé misi, âma 're sôrôwa mono ré hâ, ūpê'ê 'remhâ. Ahâ na oto âma 're sôrôwa za'ra mono wa, tâma rowê ūuptabi di oto. — Âne, Zesusi ma tō tâma rowasu'u za'ra.

²⁷ Taha wasu'u te te dama wasu'u pari, te pi'õ hâ Zesusihi ma tinhâ, dawa'wa ūsa hâ:

— Asépata'wai ma, 're rowê mono di za, aiprédu'wai ma. A hâ ūsimprédu wa, tâma 're rowê mono di za. — Âne te pi'õ hâ Zesusihi ma tinhâ, mreme 'râihâ na.

²⁸ Taha wa, te Zesusi hâ asa tâma tinhâ:

— Tane tô. Tâma 're rowê mono nherê, ūsipai u ni'wam norî ma, 're rowê uptabi za'ra mono di za. Ni'wam norî hâ, 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hâ tipo're na te te 're wapari za'ra mono wamhâ, duré te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhâ, tâma 're rowê uptabi za'ra mono di za. — Âne ma tô pi'õi ma waihu'u, Zesusi hâ.

Zonahâ wasu'u, apito Saromahâ wasu'u me

Mateusi 12.38-42; 16.1-4; Marcusi 8.11-13

²⁹⁻³⁰ Tawamhâ Zesusihi tême ma oto dasina tahâ'â ni. Taha wa, te dama tinhâ:

— E niha ã nimosi dapoto té mono hã ï'ahâimana wasétê za'ra wa'wa. Ma tô ïma ï'ru za'ra wa'wa, marí dama ï'manhari waihu'u'õ hã te 'manhari da, asõ'a za'ra wa'aba, ïwaihu'u pese na, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïwësämri na, ïwaihu'u za'ra wa'aba da. Taha wa, taré 'madâ'â za'ra wa'aba da, niha te 'manhari ð di za. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, tiwaihu'u pese na niha Zonahã ma, te te ï'manhari wë ne, te za niwapsi 'manha, dama ï'manhari waihu'u'õ hã. Duréihã, Zonahã ma, te te 'manhari wë wamhã, ïsadawa para datëme ïmorí na, ma tô waihu'u za'ra, Niniwé ãma 're ïdasi'ubumroi mono norí hã. Tane, wa hã ti'ai ãma dasiré ïpoto ma, te za niha ïma 'manhari wë, ïsadawa para atëme ïmorí aba na, ïwaihu'u za'ra wa'aba da. ³¹ Niwamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono, za da'âma ïsipo'ozéb ãma hã, duréihã danhib'apito sipi'õ hã Saba na romnhisi ãma te te 're ïda'ab'madâ'â mono hã, te za duré asada tihâimana 'wa, aiwasédé hã te te ai'âma sa'ra wa'aba da, 'Re ïhâimana u'âsi mono nho'a. E marí wa. Ta hã duréihã romhâ uptabi nherë, ïwi, apito Saromahã u, ïsimiroti hã te te wapari da, ïsimiroti hã dahâimazém na rowaihu'u na hã wë uptabi wa. Taha nhimiroti hã pire nherë, ïsipai u ïnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherë, ïnhimiroti hã aima wapari ze za'ra wa'aba ð di. Taha wa, te za tô ï'uwaibaba aiwasédé hã ai'âma sa'ra wa'wa, danhib'apito sipi'õ hã. ³² Niwamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono, za da'âma ïsipo'ozéb ãma hã, duréihã Niniwé na 'ri nho'omo nhisi ãma 're ïdasi'ubumroi mono norí hã te za asada tihâimana za'ra wa'wa, aiwasédé hã te te ai'âma sa'ra wa'aba da, 'Re ïhâimana u'âsi mono nho'a. E marí wa. Duréihã Zona hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, ma tô te te 're wapari za'ra. Taha wa, ma tô ta norí hã tiwasétê wi 're sipizari za'ra. Zonahã nhimiroti hã pire nherë, ïsipai u ïnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherë, a norí wa'wa hã ïjaze za'ra wa'aba ð di, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina, we atëme ïmorí aba na hã. Taha wa, te za tô ï'uwaibaba aiwasédé hã ai'âma sa'ra wa'wa, Niniwé ãma 're ïdasi'ubumroi mono norí hã. — ãne te dama tinha, Zezusi hã.

Rob'uiwëzé wasu'u Mateusi 5.15; 6.22-23

³³ Taha wa, te duré tâma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Rob'uiwëzé hã da te ro'o wamhã, e te za nima niwî dawi simi'uri ni. E piza'a na, te za upsibi ni. Mare di. ïsima'warazém na si te za sô'awi da te 're sôré, rowa'a na 're danhisisi mono da. Taha da, te za ro'o ni, rob'uiwëzé hã. ³⁴ Tane duré dato hã, aiwa rob'uiwëzé me. Datômo wë wamhã, dama rob'madâ'â wë di. Datob'a wamhã, dama rob'madâ'â waihu'u ð di. Tane duré, a norí wa'wa hã asimirosa'rata wë za'ra wa'aba wamhã, te za ïwë hã asimirosa'rata na 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mo. Duré, asimirosa'rata wasétê za'ra wa'aba wamhã, ïwë hã 're waihu'u za'ra wa'aba mono ð di za. ³⁵ Taha wa, 'râwi te za asimirosa'rata na 're asî'madâ'â za'ra wa'aba mo. ³⁶ Wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne: Rob'uiwëzé hã te te aima 're rob'uiwë za'ra wa'aba mono wamhã, uburé aihâiba ma hã 're rowa'a za'ra wa'aba mono di za. Aiwi 're robra za'ra wa'aba mono ð di za. Tane, asimirosa'rata wë za'ra wa'aba wamhã, te za aiwasédé hã 're ïwë'õ za'ra wa'aba mo, ïwë si 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

³⁷ Tawamhã tame te te dama rowsasu'u pari, ma tô aibâ hã tâma tinha, ïsôrôwa u morí da, ïsiré sa da. Aibâ hã, parisezu. Taha wa, ma tô Zezusi hã ãma saze. Tawamhã 'ri para u sébré wamhã, te nhamra, sa da. ³⁸ Tane nherë, sai ð ré, simisõi ð di Zezusi hã, dahi'rada hã 're ïsimisõ za'ra mono zéb zarina hã. Taha wa, te parisezu hã tâma tinha, tipé'ë na, simisõi ð wa. ³⁹ Tawamhã ma tô Wanhib'apito hã tâma tinha, Zezusi hã:

— Parisezu norī, wa za aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, ãne: Hâsizé hā duré pratu hā ūmana wawip si, da te 're upsō za'ra mono wamhā, ūwa'wamhā wasétē di, zahadu upto wa. Tane, a norī wa'wa hā 're anomro wē wa'aba mono newa, da te 're ai'madâ'ā wē za'ra wa'aba mono da, te 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimiroti ūpire prâ norī si 're ūmadâ'ā pese za'ra wa'aba mo, danho'a. Tane nherē, aipē'ē 'remhâ asimirosa'rata wasétē na te zahadu ūré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Danhibrob na si te duré 're ūda'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Aihâimana nhipes zarina, te duré marī na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. ⁴⁰ E niha waihu'u za'ra wa'aba ū di bêté. Ubûré Dapoto'wa hā e wahâiba na si, ma tō te te 're wa'awaihu'u. Mare di. Wanhimirosa'rata na zama, ma tō te te 're wa'awaihu'u, 'Re ūhaimana u'âsi mono hā. ⁴¹ Taha wa, ma'âpē ūsibrob'ō norī ma, 're asôprub za'ra wa'aba mono. Æne dama 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, asimirosa'rata wē na, te za te te 're ai'awaihu'u 'wa, 'Re ūhaimana u'âsi mono hā.

⁴² — Parisezu norī, a norī wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ma tō asimiromhuri wa'â hā 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, 're ūpo'o u'âsi za'ra wa'aba mo, wesuirâ zapore wa'â hā, syry na tâma 're sômri za'ra wa'aba mono da. Ubûré danhipi wazarizé wa'â hā tâma 're po'o nhimini za'ra wa'aba mono ū di. Ta hā, wē di. Tazahâ, ūsimarī'ō norī ma, 're asôprub za'ra wa'aba mono ū di. Duré 'Re ūhaimana u'âsi mono, 're sawi pese za'ra wa'aba mono ū di. Ma tō tâma 're asôprub za'ra wa'aba mo. ūbare aré ūsimarī'ō norī ma, 're asôprub za'ra wa'aba mono 'wa'âhâ. Tazahâ, ma tō 're ūmararé za'ra wa'aba mo. Taha wa, niwapsi aima 're robze za'ra wa'aba mono ū di za.

⁴³ — Parisezu norī, ai'âma ūpē'ëzé za'ra wa'aba di. Aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Dama ūpire norī simasisizém na, 're asimro zei wa'aba mono di, rowahutuzéb âma. Duré 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ūbumroi mono zéb âma asisi pire na, da te 're asawi za'ra wa'aba mono wamhā, asina 're dawapari ze za'ra wa'aba mono di. Taha wa, niwapsi aima 're robze za'ra wa'aba mono ū di za.

⁴⁴ — A norī wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Taha wa, wa za aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, ãne. Åté ni'wa hā adâ'â 'ru uwaibaba te za mo, sa'rese ãna, ti'ai haré newa. Taha wa, te za siwasétê. Tane aiwē za'ra wa'aba newa, asirâ za'ra wa'aba zarina 're danomro mono wamhā, te za 're dasiwasétê za'ra. Taha wa, aiwē prâ za'ra wa'aba wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono ū di za. — Æne Zezusi te tâma nharī za'ra, parisezu norī ma.

⁴⁵ Tawamhā aibâ hā te Zezusihî ma tinhâ:

— Rowahutu'wa, parisezu norī, wē'ō za'ra wa, ma tō ta norī zu, wa norī zama ūwa'awé'ō. — Æne te Zezusihî ma tinhâ, 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa hā.

⁴⁶ Tawamhā Zezusi te asa tâma tinhâ:

— Rowahutu'wa norī, ai'âma ūpē'ëzé za'ra wa'aba di. A norī wa'aba ma zama, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Wa za aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, ãne: Åté marī ūpire uptabi hā te za ni'wa hā dama sibu, te te sôihî waptob ãna. Tane a norī wa'wa hā. Dama asimiroti za'ra wa'aba zé hā ahâ uptabi na ma tō dama 're ūpisutu za'ra wa'aba mo, da te 're 'madâ'â za'ra mono da, 're dapawaptob za'ra wa'aba mono ãna. Taha wa, te robzei'ō na oto 're danomro. Taha wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za.

⁴⁷⁻⁴⁹ — A norī wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ahi'rata aba norī hā ma tō 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa

norī hā te te 're simro, ūsadawa wasu'u na te te 're wē'ō za'ra mono wa. A norī wa'wa hā ūsadawa wasu'u na, 're wē za'ra wa'aba mono newa, ma tō ētē tōmo wawē hā 're ūsōré za'ra wa'aba mo, ab're 'wawi, dama ūpibu pese zéb da, ūru hā. Tazahā, aihī'rata aba ne, ma tō ūsadawa wasu'u hā 're ūwē'ō za'ra wa'aba mo. E marī, te bétē wasu'u, ab're 'wawi ētē tōmo wawē, 're ūsōré za'ra wa'aba mono hā. Aihī'rata 'wa, ūsadawa wasu'u 'rata 'wa norī te te 're ūsimroi mono zé, ma tō 're ūsaze za'ra wa'aba mo. Āne te wasu'u, ab're 'wawi ētē tōmo wawē, 're ūsōré wa'aba mono hā. Aiwanā wa'aba, ma tō romhā ré dapo're pu'u, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Datēme, wa za te 're da'azatōri, da te dama 're ūzadawa wasu'u za'ra mono da. Tazahā, ūzadawa para ò nherē, te za da te 're simro, ni'wam norī hā. Rowasédé hā te za duré da te tāma 're 'manharī za'ra, ni'wam norī ma. Āne, tāma waihu'u pese sirōmo wa, ma tō romhā ré dapo're pu'u, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. ⁵⁰⁻⁵¹ Ropoto na'rata hawi, ma tō āma dasiwi sāna'rata ni, ūsadawa wasu'u 'rata 'wai pārī na hā. ūmorī'rada hā ma tō Abé hā wīrī 'rata ni. Abéhé za'u si, ma tō ūsadawa wasu'u'wa sidâpâsi, da te 're simro. Zacariaha zama, ma duré wīrī ni, 'ri ntho're āma. 'Re ūhāimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zém ntho're āma, ma wīrī ni. ūbabarā na te 'ri hā za, 'ri ūwē hā. Ò niwīmhā, tāma danhoprubzé nomrizé te za, wedeza ne hā. Tame sab ré, ma wīrī ni, Zacaria hā. Taha wa, te za 'ruwa'âbâ za'ra, uburé tizadawa wasu'u'wa norī hā, da te 're ūsimroi mono norī hā. Taha wa, ā nimosi dapotō té mono hā ūlaihāimana za'ra wa'wa hā, te za aimā rob'manharī za'ra wa'wa, ūsadawa wasu'u'wa norī, ūsimirowasu'u na 're wē'ō za'ra wa'aba mono 'ru te.

⁵² — Rowahutu'wa norī, a norī wa'aba ma, aimā 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E marī wa. Wa za āma romnhimiré'ē, āne: Āté, aibâ hā te za 'manhamra, 'ridawa tétézéb ré. Ta hā 're zasi mono ò di, 'ri para u hā. Duré, 'ri para u 're danhisisi mono ò di, te te dawi 're azawi mono wa, 'ridawa tétézé hā. Tane, a norī wa'wa hā 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono ò di, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti hā. Ma tō duré dawi 're ūsawi za'ra wa'aba mo, ūsimiroti mono bâ, da te 're waihu'u za'ra mono tō da. — Āne ma tō Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norī ma.

⁵³⁻⁵⁴ Tawamhā rob u, ma tō watobro, Zezusi hā. Watobro wamhā, te rowahutu'wa norī hā tāma nhari za'ra, parisezu norī me. Te te sadawa 'ru za'ra wa, te duré sadanharī na sima tiré, timreme na te te āma upa zô, te te āma upai wa, te te siwi wē'ō za'ra da. Tazahā, timreme na te te āma upai ò di, Zezusi hā.

12

Dahāimanazé tō senai ò wasu'u Mateusi 10.26-33; 12.31-32; 10.19-20

¹⁻³ Tawamhā ma tō dasina tahâ'â ni. Da'ahâ uptabi di oto. Da'ahâ uptabi wa, ma tō 're dasipara wati'i za'ra. Āhā wa, te Zezusi hā aâ tāma nhari za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī ma, āne:

— Parisezu norī hāimanazé hā, tō senai ò di. Taha wa, te za tiwi 're asī'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, ū'u'ētē wapuzém nhti 're anomro aba mono da, parisezu norī nhimi'manharīzém nhti. Wa za āma simiré'ē, āne: Āté te za marī hā da te dawi 're sahâri za'ra, da te 're waihu'u tō za'ra mono da, danhimirowasu'uzé hā, danhimî'manharizé hā. Tane nherē, te za niwapsi waihu'u za'ra ni. Tane barana, aihâiba pisutu dama asimirowasu'uzé hā te za rowa'a ré dama asimirowasu'uzém na aiwasu'u za'ra wa'aba ni. Duré 'ri nhitob ré, aihâiba pisutu dama asimirowasu'uzé hā, te za sō'awi dama asimirowasu'uzém na aiwasu'u za'ra wa'aba ni. Taha wa, te za 'râwi 're

asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, parisezu norî hâimanazéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono tõ da, tõ senai õ wa, 're ïhâimana za'ra mono zé hâ, ta norî hâ.

4-5 — ïsiwadi norî, tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Da te 're ai'uprosi aba mono da nherë, asima 're dapipa za'ra wa'aba mono õ di za. Da te 're ai'uprosi aba mono pari, niha oto da te aima 're rob'manhari' za'ra wa'aba mono õ di za oto. Aipâr'i'wa norî hâ ropipa u, te te 're asâmra waihu'u aba mono õ di za oto. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, ropipa u dawabzurizé hâ. Taha wa, taha si te za tô 're ïpipa za'ra wa'aba mo.

6-7 — Wa za aima âma romnhimiré'â za'ra wa'wa. Sire wa'â hâ wa'âbâ syryre nherë, âma po're si'âri waihu'u õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Tane duré, aséré za'rata aba zama, tâma waihu'u pese di. Sire hâ tâma sawi pese za'ra nherë, sire zawi nhipai u, tâma asawi uptabi za'ra wa'aba di, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hâ. Taha wa, te za asina aihâtâ'â ãna 're anomro aba mo. — Äne ma tô tâma waihu'u za'ra Zezusi hâ, tisiré 're ïnomro mono norî ma.

8 Te duré tâma nharî za'ra:

— Ni'wam norî hâ ïzazei'wa na danho'a dama 're siwasu'u za'ra mono wamhâ, wa hâ ti'ai âma dasiré ïpodo hâ wa za duré ïzazei'wa na te 're awasu'u, hâiwa âma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norî nho'a. **9** Tanei õ di za, ni'wam norî hâ ïzazei'õ'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhâ. Äne wamhâ, ïzazei'õ'wa na wa za duré te 're awasu'u, hâiwa âma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norî nho'a.

10 — Äté ni'wam norî hâ dasiré ïpoto ma, te za ïma nharî wasété za'ra. Tane nherë, tiwasétâ na 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, siwasu'u za'ra wamhâ, te te âma 'madâ'â za'ra õ di za oto, ïwasédé hâ. Tazahâ, ni'wam norî hâ, ïpë'ëzani hâ te te 're wë'õ u'âsi za'ra mono wamhâ, te za te te âma 're 'madâ'â u'âsi za'ra ïwasédé hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ.

11 — Äté ïzazei'wai wa, te za taré da te 're aiwë'õ za'ra wa'wa. Taha wa, äté te za rowahutuzéb u, da te 're asimroi wa'wa, ïzazei'wa na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Äté roti'wa norî u, te za da te 're asimroi wa'wa, äté danhib'apito norî u. Tane nherë, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Tâma asiwasu'u za'ra wa'aba zéb zô, 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. **12** Nimahâ bâtâ na, da te aiwaihu'u za'ra wa'aba wamhâ, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ Tipë'ëzani na aima waihu'u za'ra wa'wa, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hâ. Taha wa, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. — Äne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hâ.

Aibâ ïsimarî ahâ wasu'u

13 Tawamhâ aibâ hâ dawa'wa ïsa hâ te Zezusihî ma tinhâ, äne:

— Rowahutu'wa, ïdub'rada hâ ma'âpê ï'âma wada'uri, te te ïma po'o da, wamama hâ wawi dâ'â õ ré, te te wama ïpisudu hâ. — Äne te tâma tinhâ.

14 Taha wa, te Zezusi hâ asa tâma tinhâ:

— Mare di. E 'wa hâ ma tô ïpisutu, te ai'âma wada'uri da, te te aima po'o da hâ. Ni'wa te te ïpisutu õ di. — Äne te aibâ ma tinhâ.

15 Tawamhâ te uburé dama tinhâ:

— Ma'âpê, ïwapari pese za'ra wa'aba. 'Râwi te za 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, asimarî ahâ zô, 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono tõ da. Danhimarî ahâ uptabi nherë, robze u'âsi, âma 're danomro mono õ di za. Rowëzéb õ di, ta hâ. — Äne ma tô Zezusi hâ tâma waihu'u za'ra.

16-17 Te duré âma romnhimiré'â, äne:

— Aibâ hâ te 're hâimana, ïsimarî ahâ hâ. Buru nho ahâ wamhâ, 'râwi te sima rosa'rata, ãne: "Ri hâ 'ri 're sy'yre di, buru nho za'warizéb da hâ. E marî wa za 'manha. ¹⁸ Até ri wa za sâmra, te 'ri za'ëtë da, buru nho za'warizéb da hâ. Tamomo, wa za ubumro buru nho hâ, 'ri za'ëtë u. ïnhimarî zama, wa za sa'ra, buru nho zu hâ. ¹⁹ Taha parip si, wa za ïsima tinhâ, ãne: 'Âhâna ïma rowë di. Marî hâ ahâ na, te ïza daba'wara, ïwê hâ. ïwi ïropsi'utôrî da hâ, mare di. Wahub ahâ na, te za ï'âma tiwahu, ïsa hâ ïma 're hâimana mono ré hâ. Wa za oto 're ïwa'utu u'âsi. Até, te 're romhuri mono õ di za oto. Até âhâna si, wa za oto 're ïsa. Wa za te 're zâsi u'âsi. Marî na, wa za 're ïto, ïtozém na.' " ãne te aibâ hâ sima rosa'rata. ²⁰ Taha wa, te 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ tâma tinhâ: "A hâ ma tô ãma ï'upa za'ë, asimirosa'rata na. Â barana te za atâ. Atâ'â wamhâ, e' wa te hâ za oto asimarî hâ, asima si 're ï'a'ubumroi pese mono hâ." ãne te aibâ ma tinhâ.

²¹ — Tane, danhimarî hâ dasima si, da te 're ubumroi pese za'ra mono wamhâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're danhoprub za'ra mono ãna, te za taré da te dasima 're ubumroi pese za'ra, danhimarî hâ. — ãne ma tô Zesusi hâ tâma waihu'u za'ra.

*Marî na 're dahâtâ'â za'ra mono ãna, 're ïdanomro mono zé wasu'u
Mateusi 6.25-34*

²² Tawamhâ Zesusi te tinhâ, tisiré 're ïnomro mono norî ma, ãne:

— Taha wa, wa za duré ãne aimâ waihu'u za'ra wa'wa. Marî na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Asazé wa'aba na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. ²³ Wasazém nhipai u pire uptabi di, wahâimanazé hâ. Duré, wa'uzazém nhipai u pire uptabi di, wahâiba hâ. ²⁴ Õhôta, si norî hâ. Ma'âpé, 'madâ'â za'ra wa'aba. Si norî hâ te te sima 're robzuri mono õ di. Te te duré sima 're rob'râihâri za'ra mono õ di. Duré robza'warizéb õ di, ïsazéb za'warizéb da hâ. Tane nheré, te ïsa hâ te te tâma 're anhomri u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. E si norî si, te te 're azawi pese. Mare di. Si hâ tâma sawi pese za'ra nheré, si zawi nhipai u, tâma asawi uptabi za'ra wa'aba di. ²⁵⁻²⁶ Duré 're atâ'â za'ra wa'aba mono zém na, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono wamhâ, e asibâtâ na 're atâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. E asibâtâ nhipai u, te za 're anomro siroptu wa'aba mo. Mare di. Asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina, asibâtâ nhipai u 're anomro siroptu wa'aba mono õ di za. E marî da, te za bêté marî na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mo. ²⁷ Ma'âpé, romnhirârâ 're ïhâimana za'ra mono zém na rosa'rata za'ra wa'aba a'â, rom na 're ïsimasa mono na hâ. Ta norî hâ ti'uzazéb da hâ, te te sisada 're 'manharî za'ra mono da, te te 're romhuri za'ra mono õ di, zazahâ da hâ. Tane nheré, dama 'madâ'â zei uptabi di, romnhirârâ hâ. Apito Saroma hâ uza wê uptabi na 're si'uza mono nheré, taha nhipai u, dama 'madâ'â zei uptabi di, romnhirârâ hâ. ²⁸ Romnhirârâ hâ hâwi 're simnhatâ mono ré, te za du hâ ïré da te 're wazâri za'ra, unhamâda, da te 're ub'râ za'ra mono da. Taha wa, 're simasam hâ mono dai õ nheré, ma tô wê uptabi na te te 're ab'manharî, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. E tawamhâ, ai'uzazé hâ te te aimâ 're sômri za'ra wa'aba mono õ di za bêté. Te za tô te te aimâ 're anhomri 'wa. E niha Aimama 'wa hâ asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono õ di bêté, taha si ai'uzazé hâ za te te aimâ 're ï'anhomri aba mono na hâ. ²⁹⁻³¹ Taha wa, marî na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Asazéb zô si, duré à zô si, 're asôpré wa'aba mono õ di za. Taha zô si, te za ïsazei'õ'wa norî hâ 're sôpře. Aimama 'wa hâ ma tô aiwaihu'u za'ra wa'wa, marî hâ aiwi sô 're ïrowaptâ'â za'ra wa'aba mono na. Aimama 'wa hâ, 'Re ïhâimana u'âsi

mono, Danhib'apito uptabi. Taha wa, õhõ si, te za 're ūpisutu za'ra wa'aba mo, õhõ āma si 're anomro aba mono da. Tawamhā marī hā aiwi sô 're ūrowaptâ'ā za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima 're anhomri 'wa, Aimama 'wa hā. — Āne, ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī ma.

³² Te duré tāma nharī za'ra:

— ūsiré norī, ai'umrore wa'aba nherē, asina 're aihâtâ'ā za'ra wa'aba mono õ dí za. Aimama 'wa hā Danhib'apito uptabi hā, te za aima pisutu za'ra wa'wa, ūsiré dama 're roti za'ra wa'aba mono da. Āne ma tō sima aiwē za'ra wa'wa. ³³⁻³⁴ Taha wa, te za uburé asimari hā dama ūwede za'ra wa'wa, ūwa'âbâ zô, ūsimarī õ norī ma, sômri aba mono da. Tawamhā asimari hā ūsi'utôrîl'õ hā te za hâiwa āma asô 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa, wê u'âsi na. Tame, ūipsaihuri norī hā sô 're sisisi waihu'u mono õ dí za. Tame duré, da'uzu hâzupu'u'wa hā 're hâimana za'ra mono õ di. Ti'ai āma asimari ahâ zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhā, taha na si te za aipê'ë 're, asima 're ūrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, hâiwa āma ūwé hâ ūsi'utôrîl'õ upana. Duré hâiwa āma ūwé uptabi zô si, asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhā, taha na si te za asima 're ūrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ ūwé hâ te te asô 're ūapisutu aba mono zô si. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

Romhuri'wa norī, hâimana nhimiza'rese sina, 're ūhâimana za'ra mono wasu'u

³⁵⁻³⁶ Tawamhā Zezusi hā te duré tāma romnhimiré' za'ra, āne:
— Romhuri'wa norī hā hâimana nhimiza'rese sina, te za tinhib'apito zô 're simipari za'ra. Tane, te za aihâimana nhimiza'rese sina, 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Äté dasina damrozéb u, te za ūsib'apito hā tiwi timorî za'ra, dame sa da. Tawamhā apâ wisi õ ré, te za si'uzu za'ra, tāma ūromhuri'wa norī hā, te te tāma romhuri za'ra da. Te za sô ro'o za'ra rob'uiwézé hâ, rowa'a na sébré da, ūsib'apito za'ra hâ. Tawamhā 'ri tême wisi wi, te za ūsib'apito zarâ hâ 'ridawa ta'a, te fe tâma 'ridawa za'ra da. Taha wa, te za awa'awi tāma 'ridawa za'ra. ³⁷⁻³⁸ Tāma ūromhuri'wa norī hâ sôtô āna, sô simipari za'ra wamhā, tāma rowé za'ra di za. Tawamhā äté mara wa'wa, te za apâ wi, ūsib'apito za'ra hâ. Äté si'a hârâ wi, te za apâ wi. Hâimana nhimiza'rese sina, sô 're simipari za'ra mono ré, apâ wisi wamhā, tāma rowé za'ra di za, tāma ūromhuri'wa norī ma hâ. Tawamhā apito nherē, sai õ ré, te za a'â ti'uzu na āma saprî, ūsa te te tāma sômri mono da, tāma ūromhuri'wa norī ma. Te za duré tāma nharī za'ra, tisai ma, si'ubumro da. Taha pari, te za duré tāma sômri za'ra, ūsa hâ.

³⁹ Wa za duré āma simiré'ë, āma rosa'rata za'ra wa'aba da. Dahâimana nhimiza'rese āna, 're dahâimana za'ra mono ré, te za ūipsaihuri norī hâ danhibrob zô 're sisisi, 'ri para u hâ. Bâdâ hâ we ūsébrézé hâ 'ri tede'wa te te waihu'u wamhā, te za tiwi 'madâ'â pese, sébré tô da, 'ri para u. ⁴⁰ Tane te za a norî wa'wa hâ aihâimana nhimiza'rese ūzô 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo. Wa hâ ti'ai āma dasiré ūpodo hâ, wa za wei mo apâ, ūzô asimipari za'ra wa'aba ô zém na, nimahâ bâtâ na. Taha wa, te za aihâimana nhimiza'rese ūzô 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo. — Āne te Zezusi hâ tāma roti za'ra, tisiré 're ūnomro mono norî ma.

Romhuri'wa ūumnhasi wasu'u, romhuri'wa ūumnhasi'õ wasu'u me

Mateusi 24.45-51

⁴¹ Tawamhā Pedru te 'mahâ:

— Apito, e 'wai udâna, te āne āma ūsimiré. E uburé da'udâna zama, te āma ūsimiré. — Āne te sadanha.

⁴² Taha wa, te Wanhib'apito hā asa āma romnhimiré'ē, Zezusi hā āne:

— Dama romhuri'wa ū'umnhā hā duré ūsimiroti wē hā, e niha 're ūhaimana mono zé hā. Āne hā 're ūhaimana mono wamhā, te za ūsib'apito hā nimomo tiwi morī ū ré, tāma pisutu, uburé tāma ūromhuri'wa norī hā ūsa'u nherē, te te sō 'madâ'ā za'ra da. Te za duré tāma pisutu, bâtâ pisutuzém na ūsazéb da hā, te te tāma āma uwaimrami za'ra da, tāma ūromhuri'wa norī ma. ⁴³⁻⁴⁴ Tawamhā apâ we ūmorizéb u, tinhib'apito nhimiroti hā te te tāma āma uwaimrami wamhā, tāma rowē di za, romhuri'wai ma hā. Taha ma, tāma rowē uptabi di za tō. E marī wa. ūsib'apito hā apâ wisi wapsi, te za tāma pisutu, uburé ūsimarī hā te te tāma 're 'madâ'ā u'āsi mono da oto, tāma umnhasi uptabi wa. ⁴⁵ Tazahā, tinhib'apito za're'ra, dama 're ūhaimana wē mono ū wamhā, tāma 're rowē mono ū di za. Åté apito za're'ra, te za 'rāwi sima tinhā, āne: "Inhib'apito hā simahudu ū di." Åté, āne te za sima tinhā. Taha wa, sō rowaptâ'ā wē te, te za oto tizapari romhuri'wa norī hā te te 're ahâ za'ra åté, aibâ norī hā pi'ō norī zama. Åté, te za taré tisa zō si 're ūhaimana. Åté te za âzé hā te te 're hâsi. ūne u'āsi, te te 're hâsi mono wa, te za 'rāi waseté na 're ūhaimana. ⁴⁶ Tawamhā rosa'rese āna ūhaimana ré, te za ūsib'apito hā ūtème wi apâ, sō ūsimipari ū zém na nimahā bâtâ na, siwa'ru. Taha wa, te za sa'ëtë azâ, tāma ūromhuri'wa hā. Sib'ezé 'wa pa na, te za te te wa'otō. Taha wa, te za dapo're'ō norī zu robzei'ō te sina 're sō'otō, tāma ūromhuri'wa hā.

⁴⁷ — Åté, ni'wa hā te za waihu'u pese, tinhib'apito nhimiroti hā, tāma ūromhuri'wa hā. Tane nherē, wa'a te, ūsimiroti hā te te 're uwaimrami mono ū di za. Taha wa, te za sa'ëtë azâri ni, powawé hâiwaré na, apito zadawa para.

⁴⁸ Åté, ni'wai ma, waihu'u pese ū di za, ūsib'apito nhimiroti hā. Tawamhā marī te za upa. Taha wa, te za syry na si azâri ni, tāma waihu'u pese ū wa, ūsib'apito nhimiroti hā. Åté te za ni'wai ma waihu'u pese, tinhimiroti hā, 'Re ūhaimana u'āsi mono hā. Te te tāma waihu'u pese wamhā, te za sō 're simipari, danhipai u te te tāma āma 're uwaimrami mono da, ūsimiroti hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

⁴⁹ Te duré tāma nharī za'ra:

— Ti'ai u, wa wei mo, ti'a na te sazu da, zata da. Zata sirōmo 'wa'âhâ, aré ūma wē di. ⁵⁰ Wa za a'â robzépata za'ëtë. Te robzépata ū ré hā, rosa'rata ahâ di za. ⁵¹ E datéme we ūmorī wa, te za ti'ab ré rowë na si dasiré 're dahaimana za'ra, simisutu. Mare di. Āne hā ū'āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ū di za. Rosa'rata na te za ū'āma dasima aipo'o za'ra ni. ⁵² Åté, 5 na ūhâiba hā te za 'ri ū'āma siré 're si'ubumro. Ta norī hā te za rosa'rata na ū'āma sima aipo'o za'ra. Åté, si'ubdatō te za ūwē'wa, 're ūhaimana za'ra. Åté maparane te za ūwē'ō'wa, 're ūhaimana zahuré. Åté, maparane te za ūwē'wa hā 're ūhaimana zahuré. Åté duré si'ubdatō te za ūwē'ō'wa hā 're ūhaimana za'ra. ⁵³ Åté, damama hā te za ti'ra norī hā wē'ō za'ra, ūzazei'wa 're ūhaimana za'ra mono wa, ūra si'aibâ hā. Åté, da'ra norī hā te za timama hā siwi wē'ō za'ra, ūzazei'wa, 're ūhaimana mono wa, ūmama hā. Åté, dana hā te za ti'ra norī hā wē'ō za'ra, ūzazei'wa, 're ūhaimana za'ra mono wa, ūra sipi'ō hā. Åté, pi'ō norī hā te za tina hā siwi wē'ō, ūzazei'wa, 're ūhaimana mono wa, ūna hā. Åté, damaprewa hā te za tisani'aba norī hā wē'ō za'ra, ūzazei'wa 're ūhaimana za'ra mono wa, ūsani'aba norī hā. Åté, pi'ō norī hā te za timaprebaba norī hā wē'ō za'ra, ūzazei'wa, 're ūhaimana za'ra mono wa, ūmaprebaba norī hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra Zezusi hā, tisiré 're ūnomro mono norī ma.

54 Uburé te oto dama tinhā:

— Áté, te za hāiwa nhirōnō ū'madâ'â za'ra wa'wa, bâtâ pusizém niwī. Taha wa, te za asima ūrowasu'u za'ra wa'wa, ãne: "Tâ, te za we titâ'a." Áté, ãne te za asima ūrowasu'u za'ra wa'wa, awa'awi. Tawamhâ tâ hâ te za we titâ'a tô.

55 Áté, rowa'u hâ te za wei watobro, hâiwa'a're nhimi'e hawi. Taha wa, te za ãne asima ūrowasu'u za'ra wa'wa, "Te za oto tirowa'ro." ãne te za asima ūrowasu'u za'ra wa'wa. Tawamhâ te za tô tirowa'ro. **56** Marî hâ ti'ai ãma hâ, durê hâiwa na hâ aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 'madâ'â za'ra wa'aba wamhâ. E niha bêté tane aiwa, aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ di, marî te te ūwasu'u hâ, te dama 're ū'ab'manhari wê mono zé hâ, ãma 're ū'madâ'â za'ra wa'aba mono nherê. — ãne ma tô dama tinhā, Zezusi hâ.

57-58 Uburé ma, te duré dama tinhā:

— E marî wa, asina 're roti wê za'ra wa'aba mono õ di, ū'hâ 're 'manhari za'ra wa'aba mono da. Wa za ãma simiré'é, ãne: Áté, ni'wa hâ te za asaprô, dama 're ūrowairébé mono 'wa, 're ū'sämra mono zéb u. Marî 'manhari wa, te za asaprô, te te tâma aiwasu'u da. Taha wa, te za bâdâdi na ane wa'aba ré, tâma asiwasu'u aiwasétâ na, rowairébé'wai u te te asaprôni tô da, damrami'wai ma, te te ai'ru tô da, dazazéb 're, te te asérê tô da. **59** Te te asérê wamhâ, asawa'âbâ 'râsutu pese õ nherê, ta hawi aiwatobro waihu'u õ di za. ãne, wa aima waihu'u za'ra wa'wa, asina 're roti wê za'ra wa'aba mono da, ū'hâ 're 'manhari za'ra wa'aba mono da. — ãne, ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hâ.

13

Dawasétâ wi 're ūdasipizari za'ra mono zé wasu'u

1 Tawamhâ Zezusi te te dama rowasu'u ré, ma tô ni'wam norî hâ ūtême aihutu. Taha wa, te tâma rowasu'u za'ra, Zezusihî ma:

— A'uwê norî hâ ma tô simro ni, Darireza tede'wa norî hâ. Piratuhu nhimi-wada'uri zarina, ma tô simro ni. 'Re ū'haimana u'âsi mono ma, tinhimizama te te simroi ré, ma tô uprosi ni. — ãne te Zezusihî ma rowasu'u za'ra. **2** Tawamhâ Zezusi te asa tâma nharî za'ra:

— E Darireza norî hâ ma tô danhipai u tiwasédé hâ te te 're 'manhari za'ra. E taha wa, ma tô tidâ'â za'ra. E ãne, ma tô ãma ūrosa'rata za'ra wa'wa. **3** Mare di. Taha wab õ di. Ta norî hâ danhipai u, tiwasédé hâ te te 're 'manhari za'ra mono õ di. Tane nherê, ma tô tidâ'â za'ra. Tane, te za tô a norî wa'wa hâ ūsine 're atâ'â za'ra wa'aba mo, aiwasétâ wi 're aipizari za'ra wa'aba mono õ wamhâ. **4** A'uwê norî hâ, Siro'é na 'ri sipo'o ãma 're ū'si'ubumroi mono norî nhisiwi, ma tô 'ri 'râihâ hâ waptârâ, da'madâ'âzé hâ. Taha wa, ma da'ahâ na ai'utôrî ni. 18 na ma 'ri hâ da'uprosi. Ta norî hâ bêté, e ma tô danhipai u tiwasédé hâ te te 're 'manhari za'ra, Zeruzaré ãma 're ū'haimana za'ra mono norî upana. E taha wa, ma tô tidâ'â za'ra. **5** Mare di. Taha wab õ di. Ta norî hâ danhipai u, tiwasédé hâ te te 're 'manhari za'ra mono õ di. Tane nherê, ma tô tidâ'â za'ra. Tane, te za tô a norî wa'wa hâ ūsine 're atâ'â za'ra wa'aba mo, aiwasétâ wi 're aipizari za'ra wa'aba mono õ wamhâ. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hâ.

Pidera wede ū'râi'ô wasu'u

6 Tawamhâ te tâma ãma romnhimiré'é za'ra ãne, Zezusi hâ:

— Aibâ hâ te 're 'mai'haimana, buru tede'wa hâ. Íburu ãma hâ, rob'ru hâ te 're haimana za'ra, uwa 'ru hâ. Pidera wede hâ te duré tâme 're sa. Tawamhâ bâtâ na te mo, pidera 'râ zô. Tane nherê, ū'râ hâ te te 'masämri õ di. 'Râi ãna te za.

7 Taha wa, te buru 'madâ'â'wai ma tinhâ, ãne: "Si'ubdatô, ma tô ū'ama tiwahu

oto, taré nasi we sô ſneb ré hã, pidera 'rã zô. Wa tô 'madâ'â wa'a. Te za ſisizâ. E marí da, te za taré 're sab u'âsi, 're 'rãi mono ãna.' Äne te romhuri'wai ma tinhá. ⁸ Tawamhã romhuri'wa hã te asa tâma tinhá: "Apito, misi ãma wahu a'â. Wa hã wa za ab're, powawé nhana na te uirí da, wé na sab da. ⁹ Wahub amo na 'rãi wamhã, wé di za. 'Rãi õ wapsi, te za ſima i'ru, te sizâri da." Äne, romhuri'wa te tinhá, buru tede'wai ma. — Äne ma tô tâma ãma romnhimiré'é za'ra, Zezusi hã.

Zezi hã, romhuri zahârizém na pi'õ ſihâpâre te te ipeſezé wasu'u

¹⁰ Tawamhã romhuri zahârizém na ma tô dama rowasu'u Zezusi hã, zudezu norí te, rowahutuzéb ãma. ¹¹ Tame te pi'õ hã iħâzé ré hã dame nhamra. Hâzé ré ma tô ãma tiwahub ahâ, 18 na, wa'uburé te te 're upi u'âsi mono wa. Sihâpâ u'âsi, te 're mo, wäi wahutu ãna. ¹² Tawamhã Zezusi te te sabui wamhã, te 'mahâ:

— Pi'õ, aihâzé hã te za oto aimá apa.

¹³ Taha pari, ma tô tinhib'rada hã ãma tihi. Tawamhã ma tô awa'awi wäi wahudu. Wäi wahutu wamhã, te ãma tiwata, 'Re iħâimana u'âsi mono ãma, te te pese wé te. ¹⁴ Tane nherë, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã ma tô sada tizahi, Zezusihí zada, sabadu na te te pese wa. Taha wa, te uburé dama tinhá:

— Bâdâ hã, 6 na iħâiba hã, wa te 're iħomhuri za'ra mono zéb da hã. Taha bâtâ na si, te za we 're anomro aba mo, da te 're aipese za'ra wa'aba mono da. Sabadu na hã mare di za, romhuri zahârizém na hã. — Äne ma tô dama waihu'u, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã.

¹⁵⁻¹⁶ Tawamhã Wanhib'apito te tâma tinhá:

— Oro sabadu na te dapese wa, ſima nharí za, te za powawé hã awaru po'repore zama, 're iwasihu za'ra wa'aba mo, âi ba, 're simroi wa'aba mono da, te te 're âħuri mono da. Ħâħta pi'õ hã, Abra'âħħa nħihudu hã. Satanasi hã te te 're pibui mono ré hã, ma tô 18 na ãma tiwahu. Sabadu na nherë, wa tô pese, hâzé ãna oto 're ħâimana mono da. E niha bâ bêté, aimá wé za'ra wa'aba õ di, sabadu na te ipeſezé hã rowé na pi'õ hã oto 're iħorři da hã. — Äne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u, dawasétē na dasisāmri ma ropibuma.

¹⁷ Tawamhã, Zezusihí mreme hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô iħwé'õ'wa norí hã aséb za'ra, Zezusihí mreme ma. Iħwé'wa norí ma, rowé za'ra di. Marí hã te te dama 're ab'manħarí wé mono wa, te 're to za'ra, tipē'ẽ na.

Motada nhamare wasu'u, i'u'eté wasu'u me

Mateusi 13.31-33; Marcusi 4.30-32

¹⁸⁻¹⁹ Tawamhã Zezusi hã te dama tinhá, ãne:

— E niha, wa za ãma simiré'é, 'Re iħâimana u'âsi mono, da'âma 're iħsib'a'uwe mono zém na hã. Motada nhamare na, wa za ãma simiré'é. Motada nhamare hâ aibâ hã ma tô a're. Tawamhã ma tô tiwa'ru. Wa'ru wamhã, papo za'eté di oto. Tawamhã si hã te ſiu 'rowi, te te sima 're sasi za'ra. Äne, 'Re iħâimana u'âsi mono, da'âma 're iħsib'a'uwe mono zé hã. — Äne ma tô ãma simiré'é, Zezusi hã.

²⁰ Te duré dama tinhá:

— E marí na, wa za duré ãma simiré'é, 'Re iħâimana u'âsi mono, da'âma 're iħsib'a'uwe mono zém na hã. ²¹ I'u'eté wapuzém na, wa za ãma simiré'é. Pi'õ hã te za i'u'eté wapuzé hã syry na sa'wa, tridu 'rã zu pese wazari. Tridu zup si, sa'eté uptabi dí. Tawamhã te te wazari pese wamhã, te za tidupto, i'u'ene hã. Sa'eté uptabi di za oto. Äne duré, 'Re iħâimana u'âsi mono, da'âma 're iħsib'a'uwe mono zé hã. — Äne ma tô ãma simiré'é, Zezusi hã.

'Ridawa, 're sy'yre wasu'u

Mateusi 7.13-14, 21-23

²² Tawamhā Zezusi norī hā te oto ai'aba're, Zeruzarē u. 'Ri nho'ōmo mono bā, te te dama 're rowasu'u u'āsi Zezusi hā, 'ri wa'ōtō u zama. ²³ Tawamhā te ni'wa hā sadanha:

— Apito, e da'umro na si, te za danho'reptuzé hā da te dasina 're waihu'u za'ra. — Āne te sadanha.

Taha wa, ma tō Zezusi hā asa uburé dama tinhā:

²⁴ — Tō sena, te za niwapsi da'ahā na da te dasima 're wē za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono u 're danhisisi mono da. Tazahā, ītēme 're danhisisi mono õ di za. Taha wa, 'ri para u 'ridawa 're sy'yre na 're danhisisi mono da, sada 're īdanhiptete za'ra mono ne, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono u 're asisisi aba mono da. ²⁵ Nimahā na te za 'ri tede'wa hā wahudu, te te siré 'rinhitop tete da. Tawamhā te za ī'ridawa ta'a za'ra wa'wa, rowi 're ai'ubumroi wa'aba mono hā. 'Ri tede'wa hā te za ī'mahārā za'ra wa'wa, āne: "Apito, ma'āpē we wazō 'ridawa za'ra na, āma atēme wanhisisi da." Āne te za 're ī'mahārā za'ra wa'aba mo. Tazahā, te za asa aima nharī za'ra wa'wa, āne: "Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di. E ma hawimhā, a norī wa'wa hā." ²⁶ Tawamhā āne te za asa tāma asiwasu'u za'ra wa'wa: "Wa norī hā, wa tō asiré wasaihuri ni. Asiré, wa tō duré āhuri ni. Warob āma hā ma tō duré dama 're īrowahutu mo, waza'ru āma hā." Āne te za 'ri tede'wai ma asiwasu'u za'ra wa'wa. ²⁷ Taha wa, te za asa duré aima nharī za'ra wa'wa, āne: "Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di, īzazei'wa na hā. Aiwasédé hā ma tō 're ī'manharī u'āsi za'ra wa'aba mo. Mo oto ai'aba'rei wa'aba, īnhibi." Āne te za aima rob'ru za'ra wa'wa. ²⁸ Tawamhā rowē uptabi āma, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata 're īsī'ubumroi mono hā te za ī'madā'ā za'ra wa'wa, Abra'ā norī hā, duré Izati, duré Zaco, duré uburé īsadawa wasu'u'wa norī hā. Tazahā, a norī wa'wa hā te za rowi 're ai'ubumroi u'āsi aba mo. Taha wa, te za asina 're ai'ry'ry aba mo. Te za duré 're ai'wasitete za'ra wa'aba mo, 're robzépata za'lētē za'ra wa'aba mono wa. ²⁹ Daro mono bā, te za ītēme 're dasihutu, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata 're dasaihuri mono da, Danhib'apito uptabi na 're īhāimana mono zéb u. Bâtâ pusizém hawi, te za ītēme 're dasihutu, bâtâ zasizém hawib zama, duré hâiwa'a're nhimire hawib zama, duré hâiwa'a're nhimi'e hawib zama. ³⁰ Tawapsi, te za dama īwapu ma nharī za'ra, dama pire na 're hāimana za'ra mono da oto. Duré, dama īpire ma, te za nharī za'ra, dama wapu na 're hāimana za'ra mono da oto. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u sirōmo za'ra.

Zeruzarē āma Zezusi hā īpē'ēzézé wasu'u

Mateusi 23.37-39

³¹ Tawamhā Zezusi hā te te apo're pu'u parip si, awa'awi ma tō ītēme 'maihaihutu, parisezu norī hā. Taha wa, ma tō Zezusihi ma rob'ru za'ra, āne:

— Mo oto ā hawi aimorī. E marī wa. Apito Erodi hā ma tō sima aiwē, da te dasiwi aiwīrī da. — Āne te tāma rob'ru za'ra.

³² Tawamhā Zezusi hā apā te tāma rob'ru za'ra:

— Mo oto ītēme ai'aba'rei wa'aba apā, tāma īzadawa wasu'u za'ra wa'aba da, wapsā wawē ne 're īmorī ma. Wa'uburé hā wa tō te dama 're anhamra. Wa duré te 're da'apse, ā bâtâ na duré awēm na. Awē amo na, wa za īnhimiromhuri hā uprosi. Āne te za tāma īzadawa wasu'u za'ra wa'wa, Erodihi ma.

³³ — Zeruzarē āma, ma tō da te 're simro, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī hā. Ōne u'āsi. Taha wa, wa za āma mo, āhāna, awēb

zama, awē amo na zama, tame, da te dasiwi įwirī da, īsadawa wasu'u'wa hā.
— Āne ma tō Zesusi tāma siwasu'u za'ra, parisezu norī ma.

34 Tawamhā ma tō sisōwa tinhā, Zesusi hā:

— Zeruzare āma 're ai'ubumroi wa'aba mono norī āma, ai'āma īpē'ēzé za'ra wa'aba di. Aihirata norī wa'wa hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'rata 'wa norī hā te te 're simroi u'āsi, ētē na. Datēme te te 're īsatōri za'ra mono norī zama, ma tō duré te te 're simroi u'āsi, ētē na. Si'a hā ti'ra zawi te, 're īpapo za'ra mono ne, wa aré te īsima 're aiwē u'āsi za'ra wa'wa, īsitēme te 're ai'awaibui wa'aba mono da. Tane nherē, asima 're įwē za'ra wa'aba mono õ di asa. **35** Taha wa, tinhorōwa hā te za oto tirē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, āma 're ī'iawata za'ra wa'aba mono zéhā. Duré a norī wa'wa hā, īhāiba 'madā'ā na sahu za'ra wa'aba õ di za a'ā. Niwapsi duré īhāiba 'madā'ā za'ra wa'aba wa, te za āne asima īwasu'u za'ra wa'wa: "Re īhāimana u'āsi mono zadawa para we īmorī ma, 're rowē za'ētē mono di za." Āne te za asima īwasu'u za'ra wa'wa, īhāiba 'madā'ā na duré sahu za'ra wa'aba wa. Āne na aipē'ē 're asina īwaihū' u za'ra wa'aba wapsi, te za īhāiba 'madā'ā na duré īsahu za'ra wa'wa. — Āne ma tō sisōwa tinhā, Zesusi hā.

14

Zezusi hā romhuri zahārizém na, aibā te te īpesezé wasu'u

1 Zudezu norī te, romhuri zahārizém na ma tō Zesusi hā āzé, aibā nhorōwa u, īsiré sa da. Aibā hā, parisezu. īsiré parisezu norī ma, pire di, aibā hā. Tame 'ri para, īsi'ubumro norī hā ma tō Zesusi hā 'madā'ā za'ra. **2** Tame sāmra ré, ma aibā īhāzé ré hā ītēme wi, Zesusihi u. Hāzé wa, te dupto zahuré di. Duré, paihi dupto zahuré di. **3** Taha wa, ma tō Zesusi hā rowahutu'wa norī hā azadanha, parisezu norī me:

— E romhuri zahārizém na, wa za wa te 're dapese za'ra, sabadu na hā. E ma tō wawi sawi, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, sabadu na, wa te 're dapese tō za'ra mono da. E niha īsimiroti na rob'ui'éré hā. — Āne te Zesusi hā azadanha, rowahutu'wa norī hā.

4 Tane nherē, asa te te āma sada'ābā za'ra õ di. Tawamhā Zesusi hā ma tō aibā hā pa'ā. Ma tō pese. Taha pari, ma tō tāma rob'ru, morī da oto, 'ri tēme.

5 Tawamhā aibā za'u si, te tāma nharī za'ra, āne:

— Āté ai'ra hā te za aiwi ti'maiwaptā'ā 'wa, â zō ab're u, āté powawē hā. Tawamhā e â zō ab're hawimhā asifi wazere aba õ di za, romhuri zahārizém na nherē. — Āne ma tō Zesusi hā asa āma azadanha.

6 Tazahā asa te te āma sada'ābā waihū' u za'ra õ di.

Dama dawapu wasu'u, dama dapire wasu'u me

7 Tawamhā wedeza na dasi'ubumroi wamhā, ma tō ni'wam norī hā dama īpire norī te na ai'ubumro, dame sô īdahārâ za'ra norī hā. Āne ma tō āma da'madā, Zesusi hā. Taha wa, ma tō tāma āma romnhimiré'ē za'ra, āne:

8 — Ni'wa hā asô hārâ wamhā, dasina damro u dame asa da, aimorī wamhā, dama īpire norī te na, asāmra õ di za. E marī wa. Āté, aimā īpire hā te dame tihāiba, dame sô īdahārâ hā. **9** Tawamhā te za aimā tinhā, 'ri tede'wa hā, õ niwī asāmra da, asāmrazém na sāmra da, aimā īpire hā. Taha wa, te te aimā īharī ma, asisēb di za. Da'rāsatu u, te za oto asā. **10** Taha wa, āne tō da, dame asa da, asô dahārā wamhā, da'rāsatu u, te za a'ā asā. E marī da. 'Ri tede'wa hā si'uihā na si te te aimā pisutu da, dama īpire norī'rata asāmra da, asa da. Danho'a te te aimā pisutu wamhā, aimā rowē uptabi di za. **11** Tane, ni'wa hā pire wē te, 'rāwi sina 're wata mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono, te za tāma pisutu,

wapu na 're hâimana mono da oto. Duré ni'wa hã, tipire na 'râwi 're si'madâ'â mono õ wamhã, te za tâma pisutu, dama pire na 're hâimana mono da oto. — Äne ma tô tâma waihu'u, Zesusi hã.

¹² Tawamhã dame sa da, sô ïhârâ ma, te tinhá, Zesusi hã:

— Dasaihurizé, dama 're 'manharí mono wamhã, âté sô aihârâ za'ra õ di za, asiwadi norí zô hã duré asisânawâ norí zô hã, duré aimama norí zô hã duré ïsibrob ahâ norí zô hã, aiwaptoma 're ïsi'ubumroi mono norí zô hã. Ta norí zô aihârâ wamhã, asiré saihuri da, te za asa asô tihârâ za'ra, te te asa aima âma wa'râmi za'ra da. ¹³ Taha wa, dasaihurizé hã dama 'manharí wamhã, te za ïsibrob'õ norí zô aihârâ za'ra, duré ïmorí'õ norí zô, duré ï'râtëire norí zô, duré ïtob'a norí zô. ¹⁴ Äne wamhã, aima 're rowë mono di za. E marí wa. Ta norí hã simarí õ di, marí na te te aima âma ïwa'râmi za'ra zéb da hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono si, te za asôprubzé wa'râmi aima tisô. 'Re ïnomro wê mono norí te te ahâiwa'utu wapsi, te za aima âma uwaimra. — Äne ma tô 'ri tede'wai ma waihu'u, Zesusi hã.

Dasaihuri za'êtë zé wasu'u

Mateusi 22.1-14

¹⁵ Tame ma tô aibâ hã dame nhamra, 'ri para, sa da. Tawamhã Zesusi te te dama ïwaihu'uzé hã ma tô dame wapa. Taha wa, te Zesusihi ma tinhá:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono, Danhib'apito uptabi na 're ïhâimana mono zéb âma, ï'rata 're ïsaihuri mono norí ma, 're rowë uptabi za'ra mono di za. — Äne te Zesusihi ma tinhá.

¹⁶ Tawamhã Zesusi hã te asa aibâ wasu'u hã tâma wasu'u, äne:

— Aibâ hã dasa hã sa'êtë na te te dama 'manharí da, ma tô sina roti. Tawamhã te te dama 'manharí õ ré, ma tô da'apo're pu'u siro, da'ahâ na ïtème dasilhuta da, ïsiré dasaihuri da. ¹⁷ Sipi pari wamhã, tâma ïromhuri'wai ma, te tinhá, äne: "Mo oto aimorí dazô, we dasi'aba'rê da. Dasa hã te oto dazô aimasa." Äne te tâma tinhá. Taha wa, romhuri'wa hã ma tô datëme mo, dazô hârâ da.

¹⁸ — Tane nherë, te nasi aibâ norí hã siparabâsi niha tâma nharí za'ra, romhuri'wai ma, te te sima wê za'ra õ wa. Sô ïhârâ 'rada hã te tâma tinhá, äne: "Äma ïmorí neza. Tane nherë, ti'a hã wa 'mai'upira. Tamomop si wa za mo, te sabu da. Äne asib'apito ma, ïzadawa wasu'u na za." Äne te tâma ïromhuri'wai ma tinhá.

¹⁹ — Tawamhã ïhâiba amo hã te duré tâma tinhá: "Äma ïmorí neza. Tane nherë, powawé hã wa 'mai'upira, 10 na ïhâiba za'ra hã. Tamomop si wa za mo, te sabu za'ra da, te te romhuri wê za'ra zô. Äne, asib'apito ma, ïzadawa wasu'u na za." Äne te romhuri'wai ma tinhá.

²⁰ — ïhâiba amo hã te duré tâma siwasu'u: "Nimosi, wa ïmro. Taha wa, dame ïsa da, âma ïmorí waihu'u õ di." Äne te romhuri'wai ma tinhá.

²¹ — Taha wa, te apâ mo romhuri'wa hã, tinhib'apito ma, te te sadawa wasu'u za'ra da. Te te wapari wamhã, ma tô ab'rui pese, ïsib'apito hã. Taha wa, te äne tâma tinhá: "Ai'aba'rê na dazô 're aimorí, 'ri nñi'riti na we danhimroi mono da, ïsibrob'õ norí hã, duré ïmorí wê'õ norí hã, duré ïtob'a norí hã, duré ï'râtëire norí hã." Äne te tâma rob'ru. Taha wa, te ta norí zô si mo, we te simroi mono da.

²² — We te te danhimroi mono pari, te tinhá, tinhib'apito ma: "Apito, wa tô aimreme hã âma uwaimra, aima. Zahadu da'masisi õ di." Äne te tâma tinhá.

²³ — Taha wa, te ïsib'apito hã duré asa tâma tinhá: "Tane wamhã, dazô airitî mono pé, bâdâdi na. Da'manhopêtë wamhã, ta norí hã te za we ïsimroi mo,

ĩnhorōwa hā da te dasiwi 'masisi da. ²⁴Tô sena, wa aimā waihu'u za'ra wa'wa. Sô ĩhârâ 'rata norī hā, ȳsa na saihuri õ di za." Āne te ȳsib'apito hā tāma tinhā. — Āne te aibâ ma rowasu'u, Zezusi hā.

*Zezihi zazei'wa, 're ȳnomro mono zé wasu'u
Mateusi 10.37-39*

²⁵ Tawamhā Zezusi norī hā si'aba'rē ré, te da'ahâ na ȳsarina ai'aba'rē ni. Tawamhā ma tō Zezusi hā datēme aipi'ra. Āne te dama tinhā:

²⁶ — Āté, ni'wam norī hā te za we ȳtēme ai'aba'rē, ȳzazei'wa, 're nomro mono da. Tawamhā te za te 're ȳzawi pese za'ra, timama zawi nhipai u, duré tina zawi nhipai u, duré timro zawi nhipai u, duré ti'ra norī zawi nhipai u, duré tisisānawā norī zawi nhipai u, duré tihâimanazém nhipai u. ²⁷ Tiza'ozéb ré, ȳzarina 're ȳnomro mono ne, da te 're uprosi za'ra mono da nherē, te za ȳsiré 're nomro. Ānei õ wamhā, ȳzazei'wa na te 're waihu'u za'ra mono õ di za. — Āne ma tō dama waihu'u, Zezusi hā.

²⁸ Te duré dama tinhā:

— 'Ri'wa na, wa za aimā ūma romnhimiré' é za'ra wa'wa. Āté, a norī wa'wa hā te za asima ȳmairosa'rata 'wa, asima 'mai'ri wa'aba da, rob'madâ'âzéb da. Taha wa, te za a'â ȳmairosa'rata 'wa, 'ri wa'âbâzéb da, rob'uiprazé hā, ȳwab zô. ²⁹⁻³⁰ Ānei õ wamhā, ȳtē õne haré te za ȳsâna'rata si ȳmanharî 'wa. 'Ri 'râihâ hâ 'mai'uprosi aba õ di za. Da te sabu za'ra wamhā, te za aï'âma 're dawa'ë za'ra wa'wa: "Oro te te 'ri 'ru za, te õne haré za." Āne te za aï'âma 're dawa'ë za'ra wa'wa. Āne, 'ri'wa na te aimā ūma ȳsimiré' é za'ra wa'aba zé hā.

³¹⁻³³ — Duré apito na, wa za aimā ūma simiré' é za'ra wa'wa. Āté danhib'apito te za dama 're 'manhamra. ȳsib'a'uwē norī hā dasi'wapé 'manharî 'wa norī hā te ahâ na 're si'ubumro, 10 miu na ȳhâiba za'ra hā. Tawamhā ma tō apito hâiba amoi wasu'u wapa, danhib'apito hā. Dasi'wapé 'manharî 'wa hā te we, u, ahâ uptabi na te te simro tinhib'a'uwē hā, 20 miu na, u, ȳhâiba za'ra hā. Tawamhā dazô wairébé õ ré, te za a'â nhamra, ȳsib'a'uwē hā, dazada siptete za'ra zô. Dazada ȳsiptete za'ra õ na, te te waihu'u za'ra wamhā, te za tinhitob'ru norī u da'mazatô, te te tâma 'mazadawa wasu'u da, ȳsib'apito za'ra ma. ȳsitob'ru norī hā zahadu romhâ ré, te za ȳtēme da'mazatô, we dasihutu tō da, dasi'wapé za'ra tō da. Āne, apito na te aimā ūma ȳsimiré' é za'ra wa'aba zé hā. Tane ȳzazei'wa, 're anomro aba mono da, marî hâ asima 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za, aipé'ë 're. Marî hâ aipé'ë 're, asima 're sawi za'ra wa'aba mono wamhā, ȳzazei'wa na te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. — Āne ma tō dama waihu'u, Zezusi hā.

*Dasai warîrzé wasu'u
Mateusi 5.13; Marcusi 9.50*

³⁴ Te duré dama tinhā, Zezusi hā:

— Sa na hâ dasa hâ ūma se ti, dasai warîrzé wa. Tane nherē, oto 're se si'utôrî mono wamhā, niha da te 're 'manharî waihu'u mono õ di, apâ se da. ³⁵ Sei õ wamhā, ti'a hâ wê da, ti'ai wa, da te 're sa'wari za'ra mono õ di za. Duré powawé nhana ubumro nhisiwi, da te 're sa'wari za'ra mono õ di za. Taré, te za rob u, da te 're sa'wari za'ra, marî dai õ wa oto. Āne romnhimiré'ezé hâ. Asimipari pese za'ra wa'aba wamhā, ma'âpé ȳwapari pese za'ra wa'aba. — Āne te Zezusi hâ dama si'ru.

15

Pone'ērebā ūsimanizé wasu'u

Mateusi 18.10-14

¹ Tawamhā Zezusih u ma tō aihutu ni, da'ahā na, īmreme hā da te wapari za'ra da. Danhib'apito ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norī hā ma tō duré ītēme aihutu, siwa'ru 're īnomro mono norī zama. ² Tawamhā parisezu norī hā te āne tāma nharī za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na damā rowahutu'wa norī me:

— Ō hā ma tō āma 're siwadi za'ra, siwa'ru 're īnomro mono āma hā. Ta norī siré, te nasi tisa. — Āne te Zezusih ma nharī za'ra.

³ Taha wa, Zezusih hā ma tō tāma āma romnhimiré' é za'ra, āne:

⁴ Asimizama hā ahā wamhā, āté misi te za aiwi aimani, 100 na īhāiba za'ra wamhā. E tawamhā, sô airītī mono õ di za, aiwi 'masimani wamhā. Te za tō sô airītī mo, apā âri da. Asimizama zō airītī mono ré, te za 99 na īhāiba za'ra hā asa'u daba'wara, ītehutu wa. ⁵ Tawamhā aiwi ūsimani hā oto sāmri wamhā, atoi uptabi di za. Taha wa, te za asisé we ī'â apâ, sāmri wē te. ⁶ 'Ri tēme āwisi wamhā, te za sô aihārā za'ra, asiwadi norī zō. 'Râwi ai'rata 're īsōrōwa za'ra mono norī zō zama, te za sô aihārā za'ra. Tawamhā te za tāma īrowasu'u za'ra, āne: "Āhāna ūma rowē di. ūsimizama hā wa tō tisā, ūwi ūsimani hā. ūzabādā te za 're ato za'ra wa'aba mo." Āne te za tāma īrowasu'u za'ra.

⁷ — Tane duré, ni'wa hā siwa'ru 're īmorī hā tiwasédé hā te te oto rēme pese wamhā, hāiwa āma 're ūsimizama mono norī hā te za tāma 're to za'ra, misi nherē. Ōhō āma si, te za 're toi uptabi za'ra, 're īnomro wē mono norī nhipai u hā, 99 na īhāiba za'ra nhipai u hā. Ta norī hā 're nomro wē mono wa, tiwasétē na 're ūsimizama mono da hā, mare di. — Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norī ma, Zezusih hā.

Rob'uiprazé ūsapotore simanizé wasu'u

⁸ Tawamhā Zezusih hā te duré tāma āma romnhimiré' é za'ra, āne:

— Pi'õ te, rob'uiprazé hā ahā wamhā, āté misi te za tiwi 'maihamani, 10 na hāimana za'ra wamhā, ūsapotore hā. E tawamhā sô 're rītī mono õ di za, tiwi 'masimani wamhā. Te za tō sô 're rītī. īro'ore hā te za duré sô ro'o, sô rītī da. Te za duré sô 'ri 're wamro. Sô 're rītī pese mono wamhā, te za oto tisā. ⁹ Tawamhā te te sāmri wē te, tisiwadi norī zō te za oto tihārā za'ra. īrata ūsimizama mono norī zō zama, te za tihārā za'ra. Tawamhā, te za oto tāma rowasu'u za'ra, āne: "Āhāna, ūma rowē di. Rob'uiprazé ūsapotore hā wa tō tisā, ūwi ūsimani hā. ūzabādā te za 're ato za'ra wa'aba mo duré, a norī wa'aba zama." Āne te za tāma rowasu'u za'ra.

¹⁰ — Tane duré, ni'wa hā siwa'ru 're īmorī hā, tiwasédé hā te te oto rēme pese wamhā, hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā te za āma 're to za'ra, tiwasédé hā te te rēme pese wē te, misi nherē. — Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra, Zezusih hā.

Ai'repudu, timama te te īrēmezé wasu'u

¹¹ Zezusih hā te duré tāma āma romnhimiré' é za'ra, āne:

— Aibā 'ra hā maparane. ¹² Tawamhā te bâtâ na ūno hā timama wi waptē, tinhibrom na āma tāma siwanhizari zahuré da.

— Taha wa, ma īmama hā āma tāma aipo'o zahuré. ¹³ Āma ronomro õ ré, te uburé tinhibro hā sima ubumro, darob amo u morī da, ūno hā. Darob amo u wisi wamhā, wasétē ahā na te 're mo. Marī na si, ma taré tinhibro hā uprosi, īmama te te tāma ūpo hā.

¹⁴ — Tawamhā tinhibro hā ma uburé uprosi pese oto, ai'repudu hā. Tawamhā tame darob āma 're ūdasi'ubumroi mono norī hā ma tō duré mram na 're dasi'ubumro. Dasai õ di. Taha wa, ma tō ai'repudu hā mra hā dame sépata. ¹⁵ Taha wa, te aibā u mo, te te tāma 're romhuri mono da, tame. Taha wa, ma tō aibā hā satō tiburu u, buru āma uhâbâ te te tāma 're 'madâ'ā mono da. ¹⁶ Mrap te, ma tō sima wē, uhâbâ sa na 're sai mono da. Mra, te te 're sépata mono nherē, ai'reputu ma hā, da te 're ai mono õ di. ¹⁷ Taha wa, ma tō sī'āma rosa'rata, ãne: "Ímama ma, romhuri'wa norī hā ahâ nherē, ma tō dasa hā 're sī'azahâri. Wā hā wa ãme mra hā te 're sépata za'ëtë. ¹⁸ Taha wa, wa za oto mo, Ímama u apâ. Íwisi wamhā, wa za Ímama ma Ísiwasu'u, ãne: 'Ímama, Íwasétâ na wa tō 're mo. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hā, wa tō upa. Asimiroti zama, wa duré upa. ¹⁹ Íwasétâ wa, ãté ï'âma 're ai'ra mono õ di za oto. Aima romhuri'wa da, oto 're ïmorî da, te za Íma ïpisu.' " ãne ma tō rosa'rada hā sima 'manha, ai'repudu hā.

²⁰ — Tawamhā aré 're ïsâmra mono zém hawi te oto mo, timama nhorōwa u. Tawamhā zahadu romhâ ré, ma Ímama hā tisâ ti'ra hā. Taha wa, te ïtême wara, ï'ra hā te te sina pë'ë tari wa. Ïtême wisi wamhā, tinho'utu ma tō ti'â, ti'ra hā. Tob'rata hârâ na, ma duré sawi. ²¹ Tawamhā te timama ma tinhâ, ai'repudu hā: "Ímama, Íwasétâ na, wa tō 're mo. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hā, wa tō upa. Asimiroti zama, wa duré upa. Íwasétâ wa, ãté ï'âma 're ai'ra mono õ di za za." ãne te timama ma siwasu'u, ai'repudu hā.

²² — Wasétâ na 're morî nherē, te te wé'õ õ di, ti'ra hā, Ímama hā. Tâma ïromhuri'wa norî hā te oto 'mahârâ za'ra sa'ëtë, zazahâ ïhâiwé we te te siwi 'mai'âri da, te te siwi âma uza da. Duré ïsiptômohi wasisizé, te te tâma sérê za'ra da, ma tō 'mahârâ za'ra. Duré ïpara'usa zama te te tâma sérê za'ra da, ma tō 'mahârâ za'ra. ²³ Taha wa, te duré tâma nharî za'ra: "Powawé zapu zama, we âwisi aba, wîrî aba da, ïhâipe hâ. ²⁴ E marî wa. ï'ra hâ dâ'â newa. Tane nherê, dâ'â õ di. Ma tō aré âma ropsisa'rese'õ. Tane nherê, ma tō we apâ wi. Taha wa, wasa hâ wa za oto wasiré huri ni, rowé te." ãne Ímama te tâma nharî za'ra, te te tâma 're ïromhuri za'ra mono norî ma. Taha na ma tō dasa hâ dama 'manha.

²⁵ — Tawamhā ïno hâ wisi wamhâ, ïdub'rada hâ te buru âma nhamra. 'Ri tême te oto mo. Te te oto rob'umhutu wa, ma tō rowamreme hâ wapa, te te ïrowamreme za'ra hâ. Dapara 'rasi zama, ma tō wapa, rowé te, dasima 're ïdato za'ra mono zé hâ. ²⁶ Taha wa, te romhuri'wa hâ 'mahâ, ãne: "E marî, te 'manharî za'ra ni." ãne te sadanha.

²⁷ — "Ano hâ rowé na ma tō wei wi. Taha wa, wei wisi wē te, ma tō wama ti'ru aimama hâ, powawé ïhâipe hâ wa te wîrî da, wasaihuri da." ãne te ïdub'rata ma rowasu'u, romhuri'wa hâ.

²⁸ — Tawamhâ ma ïdub'rada hâ tizahi. 'Ri para u sébré da hâ, te te sima wē õ di. Tawamhâ Ímama, ma ïtême watobro, te te tâma nharî da, sébré da. Tane nherê, sébré zei õ di. ²⁹ Tane nherê, te timama ma tinhâ: "Wa hâ wa tó te aimâ 're romhuri pese. ï'âma wahub ahâ di, te aimâ 're romhuri mono ré hâ. Niwa, aimreme hâ te simini õ di. Tane nherê, marî Íma sômri õ di, pone'ërebâ hâ, dasa hâ te ïsiwadi norî ma 'manharî da. ³⁰ Âhâna ai'ra hâ ma tó wi. Asibro hâ tâma ïpo hâ ma tó pi'õ na uprosi. Tane nherê, ma tō wisi wi, dama ï'ru, powawé ïhâipe hâ da te tâma wîrî da." ãne te timama ma tinhâ, ïdub'rada hâ.

³¹ — Tawamhâ Ímama te asa tâma tinhâ: "ï'ra, a hâ ï'rata, te 're asâmra u'âsi mo. Marî hâ ïnhibro hâ, uburé ate hâ. ³² Uburé wama rowé za'ra wa, wa

tô dasa hã dama 'manha, ſ̄ra hã ſ̄wizizém na. Ano hã dâ'â newa. Tane nherẽ, dâ'â õ di. Ma tô aré ãma ropsisa'reſe'õ. Tane nherẽ, ma tô we apâ wi." Âne ma tô ti'ra ma waihu'u. — Âne Zezusi ma tô tâma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norī ma.

16

Aibâ hâimana nhipeſe wasu'u

¹ Zezusi hã te duré âne tâma rowasu'u za'ra, tisiré 're ſ̄nomro mono norī ma:

— Aibâ hã te 're hâimana, ſ̄sibrob ahâ hã. Tâma ſ̄romhuri'wa hã te duré 're sâmra, tâma rob'madâ'â'wa hã. Tawamhã ma tô tâma 'mairowasu'u ni, âne: "Rob'uiprazé hã te te aiwi 're anhimini, aima rob'madâ'â'wa hã." Âne te tâma 'mairowasu'u ni. ² Taha wa, te sô hâ, tâma ſ̄rob'madâ'â'wa zô. Te tâma tinhá, âne: "Aiwasu'u hã wa tô wapa. Íma 're ſ̄rob'madâ'â mono zé hã, tâibâ za oto. Te za rob'ui'éré hã oto Íma ſ̄sõ, uburé Ínhimarí na 're ſ̄rob'ui'éré mono zé hã." Âne te tâma tinhá, tâma ſ̄rob'madâ'â'wai ma.

³ — Tawamhã te 'râwi sima tinhá, tâma ſ̄rob'madâ'â'wa hã: "Ínhib'apito, ma tô Íma tinhá, te tâma 're romhuri mono tõ da oto. E marí, wa za oto te 're 'manharí. Ínhiptete uptabi õ di, buru na te dama 're ſ̄romhuri mono zéb da hã. Duré Ínhiséb di za, rob'uiprazém na te 're da'awari mono wamhã. ⁴ Íhe, wa tô ſ̄sima waihu'u, marí te Ímanharí da hã, Íâma 're dasiwadi za'ra mono da. Tawamhã, apito te te Ímei wamhã, áté ſ̄siwadi norī hã te za te siwi 're Ímrami, tinhorôwa u, ſ̄siré 're Ísa za'ra mono da." — Âne te 'râwi sima tinhá.

⁵ — Tawamhã te sô hã, apito ma, marí te te Íwa'âbâ za'ra õ norī zô. Tawamhã Ítême ſ̄wisi 'rada hã te sadanha: "E niha tâma Íwa'âbâ'õ hã zahadu, rowa'râmimhã."

⁶ — "Piza'a, 100 na Íhâiba za'ra hã, azeitona 'râi wa'ui wab ré hã." — Âne te tâma rowasu'u.

Taha wa, te asa tâma tinhá: "Áhâta Íwa'âbâ'õ na, rob'ui'éré hã. Asâmra. 50 na ãma rob'ui'éré, rowa'râmimhã, tâma wa'âbâ da." — Âne te aibâ ma ti'ru, tâma ſ̄rob'madâ'â'wa hã. Taha wa, te te tâma Íru zarina, ma tô ahâ prâ na ãma rob'ui'éré.

⁷ — Tawamhã aibâ hâiba amo hã ma duré Ítême wi. Tawamhã te sadanha: "A hã bêté, e niha tâma Íwa'âbâ'õ hã zahadu, rowa'râmimhã."

— "Sa'u hã, miu na Íhâiba hã, tridu ré hã te tâma Íwa'âbâ'õ hã." — Âne te tâma rowasu'u.

— Tawamhã te asa tâma tinhá: "Ma'âpê, 800 na ãma rob'ui'éré, rowa'râmimhã tâma ſ̄sõmri da." — Âne te tâma ti'ru, rob'madâ'â'wa hã. Taha wa, te te tâma Íru zarina, ma ahâ prâ na ãma rob'ui'éré.

⁸ — Te te dama Írui wasu'u, te te wapari wamhã, te tinhá, ſ̄sib'apito hã: "Pra. E niha rosa'rada tâma Íwaihu'u pe." Âne te Ísa'u tâma tinhá. — Âne Zezusi te tâma rowasu'u za'ra, tisiré 're ſ̄nomro mono norī ma.

Ma tô duré tâma waihu'u za'ra:

— Marí zô si, da te 're ſ̄rosa'rata za'ra mono norī ma, waihu'u pese di, rosa'rada hã, rowa'a nhib'a'uwe norī nhipeſe u. ⁹ Taha wa, ti'ab ré te za asimari na 're Ídazawi za'ra wa'aba mo, ãma 're asiwadi za'ra wa'aba mono da. Asimari hã asipara 're rême za'ra wa'aba mono wapsi, hâiwa u, asõrôwa u 're asisisi aba mono wi, te za asô 're tob'uzu za'ra wa'wa, asawi'wa norī wa'wa hã. — Âne Zezusi te tâma roti za'ra, tisiré 're ſ̄nomro mono norī ma. ¹⁰ Te duré tâma nharí za'ra:

— Ąté ni'wam norī hā te za danhibrob 'rare hā, dazô te te 're 'madâ'â wē za'ra. Tawamhā dama umnhasi wa, te za da te tāma 're pisutu za'ra, danhibrob ahâ na, te te dazô 're 'madâ'â za'ra mono da oto. Tane, danhibrob 'rare, dazô te te 're 'madâ'â wasétē za'ra mono wamhā, te za da te 're waihu'u za'ra, īsa'ētē na zama, za dawi 're īsipsaihuri za'ra mono na. ¹¹ Ti'ai āma danhimari hā, dazô 're 'madâ'â wasétē za'ra wa'aba mono wamhā, e 'wa hā te za marī īwē uptabi hā te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, sō 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono dā. Mare di. Ni'wa, te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono ō di za. ¹² Marī hā date hā, dazô 're 'madâ'â wasétē za'ra wa'aba mono wamhā, e niha te za marī īwē hā da te aima 're sōmri za'ra wa'wa, ate da. Mare di. Ni'wa te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono ō di za. — Ąne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra.

13 Te duré tāma nharī za'ra:

— Dama romhuri'wa hā īsib'apito maparane wamhā, aiwa te te tāma 're romhuri wē zahuré mono ō di za. Duré sahuré te te 're sawi pese zahuré mono ō di za. Misi te za te te 're sawi pese. īhāiba amo si te za te te siwi 're wē'ō. Duré sahuré te te 're wapari pese zahuré mono ō di za, romhuri'wa hā. Misi te za te te 're wapari pese. īhāiba amo si te za te te 're 'ruiwapari. Tane, a norī wa'wa hā rob'uiprazéb zō si asima 're romhuri za'ra wa'aba mono wamhā, e aiwa asimiromhuri za'ra wa'wa hā za, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, romhuri me. Mare di. Aiwab ō di. — Ąne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma.

*Zežusihī nhimirowasu'u hāiba amo
Mateusi 11.12-13; 5.31-32; Marcusi 10.11-12*

14 Tawamhā parisezu norī hā ma tō Zezusihī mreme hā wapari za'ra. Tawamhā rob'uiprazé zei 'wa, 're nomro mono wa, ma tō Zezusihī ma nharī za'ra. **15** Taha wa, te Zezusi hā tāma nharī za'ra, Ąne:

— A norī wa'wa hā aiwē newa, te ai'āma 're dawata za'ra wa'wa. Tazahā asimirosa'rata 'wa hā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, waihu'u pese di. Ąté, marī na te za dasima āma 're dawata za'ra, īwē newa. Tazahā tāma wē ō wamhā, te za te te 're awē'ō, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

16 — Uburé marī hā Mozési te te dama 're īapisutu mono hā, da te 're 'madâ'â za'ra mono da, duré 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimiroti hā ma tō dasipara bâ si, da te 're pese za'ra, Zuwā Batita datēme morī ō ré. Tawamhā īwasu'u wē hā te oto da te 're wapari za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, da'āma 're īsib'a uwē mono zé wasu'u hā. Taha wa, marī zō dasima īwēzéb uwaibab, da te 're īrob'ruiwapari za'ra mono ne, te za oto da te dasima 're rob'ruiwapari za'ra, ītēme 're dasihutu mono da.

17 — Pire u'āsi, te za dama 're hāimana za'ra, uburé marī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama 're īapisutu mono hā, da te 're 'madâ'â za'ra mono da, īsimiroti na rob'ui'eré 'rada hā. Hāiwa hā si'utōrī nherē, duré ti'a hā si'utōrī nherē, te za pire u'āsi dama 're hāimana u'āsi. — Ąne ma tō tāma waihu'u za'ra.

18 — Ni'wa hā aibā hā timro te te rēme wamhā, duré pi'ō aimawi na mro wamhā, te za tiwasédé hā 'manha, aibā hā. Duré, pi'ō, da te īme na aibā mro wamhā, te za duré 'manharī wasétē. — Ąne, Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra, parisezu norī ma.

Īsibro pese wasu'u, īsibrob'ō me

19 Tawamhā Zezusi hā te duré tāma rowasu'u za'ra, parisezu norī ma, Ąne: — Aibā hā te 're mo, īsibro pe hā. Zazahā īwa'ābā za'ētē na si, te 're si'uza. Duré dasa īwē uptabi na si, te 're sa. **20** Tawamhā aibā īhāiba amo hā te 're

sāmra, ūsibrob'ō hā, ū'wa're ré hā, Razaru na ūsisi hā. ūsiwadi norī hā te te siwi 're mrāmi, ūsibro pese nhorōwa u, te te siwi 're simizusi mono da, 'ridawa u.

21 Dasai rere'e na si, te 're sa. Wapsā si ma tō ū'wa're hā te te 're upsōmri siwi.

22 Tawamhā ma tō oto dārā, ūsibrob'ō hā. Dā'ā wamhā, hāiwa u ma tō siwi ti'ā, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, romhuri'wa norī hā. Abra'āhā 'rata, te oto 're sāmra, dame 're sai mono da. ūsibro pe hā ma tō dure dārā. Dā'ā wamhā, ma tō dasiwi sērē ni, ab're 're. **23** Tawamhā ropipa hā te te oto 're sépata za'ētē, adā 're ūsibumroi mono zéb' āma hā. Taha hawi ma tō rob'madā, ūsibro pe hā. Te te rob'madā'ā wamhā, ma tō Abra'ā hā tisā, romhā na. ūrata te Razaru hā nhamra, ūsibrob'ō hā. **24** Te te 'madā'ā wamhā, ma tō tāma si'mahā, āne: "Wahi'rada Abra'ā, ū'āma aipē'ēzé na. Ma'āpē, Razaru hā we ūtēme satōrī, ā we te te ūma āri da, te te ūma ūnhoto di'i da, tinhiptōmo na, ūnhoto wahā da. Āme ropipa, wa oto te 're sépata za'ētē, unhamā ūma." Āne te Abra'āhā ma siwasu'u.

25 — Taha wa, ma tō Abra'ā hā asa tāma tinhā, ūsibro pese ma: "Ūnhihudu, aihāiba ré ré, aima 're rowē mono di. Uburé marī ūwē hā ma tō asō 're simi'wara. Razaru hā, marī hā ūwasétē si, ma tō da te tāma 're sōmri za'ra. Āhāna hā rowē na te oto 're hāimana. A hā te oto ropipa, 're ūsépata mo. **26** Duré, ab're 'rehā hā ūsa'ēne hā te 're sa'wari, wawa'wa. Taha wa, wa te ūma 're sapri' waihu'u za'ra mono õ di, atēme wa'aba hā. Duré a norī wa'wa hā we 're sapri' waihu'u za'ra wa'aba mono õ di, watēme hā." Āne te tāma tinhā, Abra'ā hā.

27 — Tawamhā ūsibro pe hā te asa tāma tinhā: "Wahi'rada Abra'ā, tane wamhā, ma'āpē Razaru hā satōrī, ūmama nhorōwa u. **28** Tame te ūsisānawā norī hā 're si'ubumro, 5 na ūhāiba za'ra hā. Ropipa, wa oto te 're sépata. Taha wa, te za ūsatō, ūtēme morī za'ra da, te te tāma rowasu'u za'ra da, ūzarina we 're sisisi tō mono da, ropipa u." Āne te Abra'āhā ma tinhā.

29 — Taha wa, ma tō duré Abra'ā hā asa tāma tinhā: "Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te ūma ūrob'ui'érē hā te nomro, ano norī 'ratamhā. 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimi'ui'érē zama, te ūrata tinomro za'ra. Ta hā te za te te 're wapari za'ra za, ti'ai ūma ré." Āne ma tō ūsibro pese ma rowsu'u, Abra'ā hā.

30 — ūsibro pe hā te duré asa tāma tinhā: "Tane nherē, te te saze za'ra õ di, ūsimiroti na hā. Ni'wa hā dā'ā nherē, hāiwa'utu wamhā, ūtēme morī za'ra wamhā, te za ūsimirowasu'u na saze za'ra, ūsisānawā norī hā. Āne wapsi, te za tiwasédé hā rēme pese za'ra, rowē na oto 're nomro mono da." Āne te Abra'āhā ma tinhā.

31 — Tawamhā Abra'ā hā te duré asa tāma tinhā: "Ano norī hā Mozésihi nhimiroti hā te te saze za'ra õ di. Duré 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī nhimiroti zama, te te saze za'ra õ di. Āne wamhā, ni'wa hā dā'ā nherē, apā hāiwa'utu wamhā, e te aré ūma saze za'ra. Te te ūma saze za'ra õ di aré, ūsimirowasu'u na hā." Āne Abra'ā hā ma tō tāma waihu'u, ūsibro pese ma.

17

1 Tawamhā Zezusi te tāma nharī za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī ma:

— Āté ni'wa simiroti zarina, te za ni'wam norī hā 're hāimana wasétē za'ra. Tawamhā roti wasétē'wai ma, 're ropipa za'ra mono di za. **2** Āhāta, ai'uté norī hā. Āté, ni'wa simiroti zarina, te za ai'uté hā 're 'mai hāimana wasétē. Tawamhā tāma ūroti wasétē'wai ma, 're ropipa mono di za. ūbutu na ētē tōmo wawē hā da te ūma wasisi pari, dā'ā da, ai' ba da te mei wamhā, tāma ropipa di, tāma ūroti wasétē'wai ma hā. Tane nherē, ūsimiroti wasétē zarina, ai'uté te

te ūrēme wamhā, taha nhipai u hā tāma ropipa uptabi di za, roti wasétē'wai ma hā. ³ Taha wa, te za 'rāwi asina 're asōpré wa'aba mo, 're anomro wē wa'aba mono zéb zō. Āté asisānawā hā te za asada 're wasétē za'ra wa'wa. Āne wamhā, aimreme wē na, te za tāma 're ūroti za'ra wa'aba mo, asada 're wasétē za'ra wa'aba mono tō da. Tiwasétē na aima 're siwē'ō za'ra wa'aba mono wamhā, te za tāma 're īnharī za'ra wa'aba mo, āne: "Te ūsina 'madā'ā ū di, ūzada aiwasétēzé hā." Āne te za tāma 're īnharī za'ra wa'aba mo. ⁴ Āté, ā bātā na te za bātā bā asada 're wasétē za'ra wa'wa, asisānawā norī hā. Āté 7 na asada iwasétēzé hā za. Tane nherē, tiwasétē na aima siwē'ō wa'aba da, apā atēme nasi simasisi aba wamhā, te za nasi tāma īnharī 'wa: "Te ūsina 'madā'ā ū di, ūzada aiwasétēzé hā." — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma.

Wanhib'apito, wa te wasina 're ūumnhasi za'ra mono zé wasu'u

⁵ Tawamhā ūsadawa wasu'u'wa norī hā ma tō tiwi rowaptērē za'ra, āne:

— Wanhib'apito, wama 're aza'ētē u'āsi mono, wa te wasina 're ū'ai'umnhasi za'ra mono zé hā. — Āne te tiwi rowaptērē za'ra.

⁶ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma āma romnhimiré'ē za'ra, āne:

— Motada nhamare hā syryre nherē, da te 're wamhā, oto poto wamhā, wede za'ētē uptabi di. Tane, a norī wa'wa hā asina 're ūumnhasi za'ra wa'aba mono zé hā, syryre na nherē, aima 're hāimana za'ra wa'aba mono wamhā, te aré pidera wede ma īnharī za'ra wa'wa, āne: "Ma'āpē asī'uihā na asisa'o'o, ā 're, asī're da." Tawamhā te aré asadawa zamarī za'ra wa'wa, pidera wede hā.

— Āne, Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma.

⁷ Ma duré tāma waihu'u za'ra, āne:

— Āté aima romhuri'wa hā te 're 'manhamra, āté buru na te te aima 're ūromhuri mono hā, āté pone'ērebā 'madā'ā'wa. Tawamhā bātā na te za atēme wi, romhuri hawimhā. 'Ri para u sébré wamhā, e te za āne tāma īnha: "We oto asāmra, asa da." E āne, te za tāma īnha. ⁸⁻⁹ Mare di. Āne te za tāma īnha: "A'ā ūma asipi na. Asipi parip si, zazahāi wa'ōtō na asi'usisi, ūsa hā we ūma ūré ari da, ā zama. ūsai parip si, te za asa. Te za duré ūhā'rē." Āne te za tāma īnha. Tawamhā te za aima āma uwaimra, tāma ūru zarina. Asiminhimi'ru hā te te āma aima uwaimrami wa, e te za sō amnhasi, āma aiwata zō. Mare di. Sō simnhasi ū di za. ¹⁰ Tane a norī wa'wa hā, asib'apito nhimiwada'uri 'wa, ūma āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wamhā, te za 're īnharī za'ra wa'aba mo, āne: "Sō 're wanhimnhasi za'ra mono ū di za, wa'āma 're aiwata za'ra mono zō hā. Taré aima romhuri'wai wa, wa tō wa te āma aima 're uwaimrami za'ra, asimiwada'uri hā." Āne te za 're īnharī za'ra wa'aba mo. — Āne, Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma.

Zezusi hā ū'wa're ré norī hā te te ūpese za'ra zé wasu'u

¹¹ Tawamhā Zezusi norī hā te oto ai'aba'rē, Zeruzarē u. Darireza hā Samariza me 're ūsiwaptob zahurē mono wa'wai baba, te ai'aba'rē, bādādi na.

¹² 'Ri wa'ōtō u sihutu ū ré, ma tō aibā norī me si'uzusi za'ra. Aibā norī hā ū'wa're ré hā, 10 na ūhāiba za'ra hā. Romhā prā na ma tō tāma 'mazahāri za'ra.

¹³ Tame ma tō sina 'mahārā za'ra, āne:

— Zezusi, rowahutu'wa, wa'āma aipē'ēzé za'ra na, wapese za'ra da. — Āne te sina 'mahārā za'ra.

¹⁴ Taha wa, te Zezusi hā tāma nharī za'ra, āne:

— Ōwa te za ai'aba'rēi wa'wa, sasedoti norī u, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī u, te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, aséptā'ā za'ra

wa'aba zém na hā. — Āne te tāma nharī za'ra. Taha wa, te ai'aba'rē, ī'wa're ré norī hā. Bâdâdi na si'aba'reí ré, ma tō tizéptâ'â za'ra. ¹⁵ Tawamhā ma tō misi apâ mo Zezusihi u, tilhâiba hā te te 'madâ'â wa. Ta hā samaritanu. 'Re īhâimana u'âsi mono ãma wata sina, te apâ mo, mreme 'râihâ sina. ¹⁶ Zezusihi u wisi wamhā, īsahâpâ ma aime, hi'râtitô. Te te īpesezém na te ãma tiwata, aibâ hā. ¹⁷ Taha wa, te Zezusi hā tinhâ, ãne:

— Aibâ hā 10 na īhâiba za'ra hā, wa tō pese za'ra. E mahâta aibâ norî hā, 9 na īhâiba za'ra hā. ¹⁸ Wasiré zudezu'ō nherē, e niha te we ãhâ si mo apâ siwaprosi. 'Re īhâimana u'âsi mono ãma wata da, īsimipese waihu'u pese na.

¹⁹ Tawamhā Zezusi hā te aibâ ma tinhâ, ãne:

— Hâiwi asa na, asôrðwa u aimorî da oto. A hâ ma tō īzaze, te aipesezém na. Taha wa, ma tō aséptâ, īzazei wa. — Āne ma tō aibâ ma waihu'u, Zezusi hā.

'Re īhâimana u'âsi mono, da'âma 're īsib'a'uwe mono zé wasu'u

Mateusi 24.23-28, 36-44

²⁰ Tawamhā parisezu norî hā ma tō Zezusi hā siwi sadanha, ãne:

— E niwa te za bâdâ hâ īwa waptârâ, 'Re īhâimana u'âsi mono, da'âma 're īsib'a'uwe mono zéb da hâ. — Āne te siwi 'mazadanha. Taha wa, Zezusi te asa tâma nharî za'ra, ãne:

— 'Re īhâimana u'âsi mono, da'âma 're sib'a'uwe mono wapsi, marî hâ datômo na a'â, da te 're 'madâ'â za'ra mono õ di za. ²¹ Taha wa, ãne da te 're romnhoré za'ra mono õ di za: "Āhâta, da'âma 're īsib'a'uwe mono zé hâ. Ôhôta, da'âma 're īsib'a'uwe mono zé hâ." Āne, da te 're romnhoré za'ra mono õ di za. E marî wa. Dapê'ë 're, 're hâimana mono wa, da'âma 're īsib'a'uwe mono zé hâ.

— Āne, Zezusi ma tō tâma rowasu'u za'ra, parisezu norî ma.

²² Tawamhâ te tâma nharî za'ra, tisiré 're īnomro mono norî ma, ãne:

— Niwapsi te za asima īwê za'ra wa'wa, bâdâ īwa waptâ'â da, ti'ai ãma dasiré īpodo hâ te te dama 're īroti mono zé hâ. Âté ãne te za asima īnhari za'ra wa'wa: "Misi bâtâ na nherê, Wanhib'apito na, wa te wasina waihu'u za'ra neza." Āne te za asima īnhari za'ra wa'wa. Tawamhâ a'â asina waihu'u za'ra wa'aba õ di za. ²³ Īzadawa para õ nherê, te za ni'wam norî hâ te te aimâ 're romnhoré za'ra wa'wa, taré: "Āhâta ti'ai ãma dasiré īpodo hâ te nhamra. Ôhôta, te nhamra." Āne te za te aima 're romnhoré za'ra wa'wa, taré. Āne wamhâ, danhimirowasu'u zarina, īzô 're rob'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. ²⁴ Tâ si'ubuzi, te te 're rowâ'a mono wamhâ, dama rob'madâ'â pibu pese di, hâiwa mono bâ hâ. Tane, ti'ai ãma dasiré īpodo hâ apâ wei īmorî wamhâ, aihîni te za īmadâ'â za'ra ni. ²⁵ Tazahâ, wa za a'â robzépata za'ëtê, ã nimosi dapoto tém norî hâ te te siwi īwê'õ za'ra wa. ²⁶ Tawamhâ īzô 're īdanhimipari za'ra mono õ zém na, wa za wei mo apâ. Apâ we īmorizéb u hâ Nowé 're hâimana mono ré, 're īdahâimana za'ra mono ne, te za 're dahâimana za'ra za. ²⁷ Ta norî hâ daré âpusi mono õ ré hâ, ma tō simiza'rese ãna tisa te te 're huri, rowê na 're nomro u'âsi mono da newa. Simiza'rese ãna te duré te te 're âhuri. Rowê na te duré sina 're mro za'ra. Āne, 're īdahâimana za'ra mono zé hâ, Nowé hâ 'ri ne 'manharî 're, sébré õ ré. Sébré parip si, ma tō oto tâ hâ we tita'a. Ti'ai hawib zama, ma â pu'u. Taha wa, ma uburé â na dasi'utôrî. ²⁸ Duré, Ro hâ 're hâimana mono ré, 're īdahâimana za'ra mono zém ne, te za 're dahâimana za'ra, apâ we īmorizéb u hâ. Ta norî hâ ma tō 're saihuri. Ma tō duré te te 're âhuri. Marî hâ ma tō da te dasiwi 're uipra za'ra duré. Ma tō da te dasima 're rowedé za'ra. Daburu ãma, ma tō da te 're robzuri. Ma tō duré da te dasima 're 'ri za'ra. Āne, 're īdahâimana za'ra mono zé hâ. ²⁹ Tawamhâ

bâtâ na, Sodoma hawi Roho watobrozém na hâ ma tô dasi'utôrî. Tâ we ïta'a ne, ma we uzâ hâ asa'wa ti'ai u, ëtê ro'o nhizédé uzé pire zama. Taha wa, ma uburé dasi'utôrî. ³⁰ Tane, ti'ai ãma dasiré ïpodo hâ apâ we ïmorïzéb u hâ te za 're dahâimana za'ra. ïzô 're danhimipari za'ra mono õ di za. ³¹ Apâ we ïmorî õ ré, ãté te za ni'wam norî hâ ai'ubumro, 'ri nhisi hôpâ na. Tawamhâ, apâ we ïmorî wamhâ, tinhibrob zô te te si'ra za'ra õ di za. Mare di. Awa'awi te za tinhorôwa hawi ai'aba're, tinhibrob zô sisisi ãna. Duré tiburu hawi, apâ 'ri tême si'aba'reí õ di za. Mare di. ïne haré te za duré ta norî hâ ëtê 'räihâ u dame sisa're. ³² Ma'âpé Roho mro wasu'u na 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mono, ïsine 're anomro aba mono tô da. ³³ Ni'wam norî hâ si'uihâ na tihâimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhâ, rowë ïs'i'utôrî'õ hâ te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norî hâ ïzarina 're nomro mono da, 're sihâiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowë hâ. ³⁴ Taha barana te za ni'wam norî hâ siré tinhoto zahuré, ãté. Siré sôtô zahuré ré, ïhâiba amo hâ te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ti'â, hâiwa u. ïhâiba amo si te za tirë. ³⁵ ãté, pi'õ norî hâ te za siré ti'ru'u zahuré. Siré 'ru'u zahuré ré, te za ti'â, ïhâiba amo hâ. ïhâiba amo si te za tirë, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ³⁶ ãté, aibâ norî hâ te za siré romhuri zahuré, buru ãma. Tawamhâ ïhâiba amo hâ te za ti'â hâiwa u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. ïhâiba amo si te za duré tirë. — ïne, ma tô Zezusi hâ tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono norî ma.

³⁷ Tawamhâ te sadanharî za'ra, ïne:

— E mame te za ïne tiromhâiba. — ïne te ãma sadanharî za'ra.

Taha wa, te Zezusi hâ asa tâma ãma romnhimiré' é za'ra, ïne:

— Sipahudu hâ marî dâ'â u 're si'râ'otô mono wamhâ, dama pibui pese di, marî hâ 're dâ'â za'ra mono wa, 're ïsimi'wara mono zé hâ. — ïne ma tô tâma rowasu'u za'ra.

18

ïmrotô wasu'u, dama rowairébé'wai me

¹ Tawamhâ Zezusi hâ ma tô tâma ãma romnhimiré' é za'ra, tisiré 're ïnomro mono norî ma, wa'a âna 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, te te 're rowaptêrê u'âsi za'ra mono da, te te 're pawaptob u'âsi za'ra mono da. ïne te ãma simiré' é:

² — Aibâ hâ te 're hâimana, 'ri nho'omo ãma, dama rowairébé'wa hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'õ'wa ta hâ, duré danhimiroti na zama ïsimiwazéb õ. ³ Tame ma tô pi'õi mrotô hâ 're sâmrâ. Te ïtême 're neb u'âsi, te te tâma 're rowairébé mono da ne. ïne te te tiwi 're rowaptêrê: "ï'âma aime na. Ma'âpé ïzawi'õ'wai ma roti na, te te ïma 'manharî wasétê tõ da." ïne te nasi tâma tinhâ.

⁴⁻⁵ — Tane nherê, duréi nherê, te te pawaptob õ di. Tawamhâ ïtême 're neb u'âsi mono wa, te oto 'râwi sima tinhâ, dama rowairébé'wa hâ: "Wa hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti, te 'madâ'â õ nherê, duré danhimiroti na ïnhimiwazéb õ nherê, te te sima ïwa'a wa, wa za oto tâma rowairébé, marî te te sima ïwê na. Te tâma rowairébé õ wamhâ, ïtême 're neb u'âsi mono wamhâ, te za te te 're ïwasutu u'âsi, timreme na. ïne õ'umnhasite, wa za oto pawapto." ïne te sima tinhâ, tipê'ë na. — ïne te Zezusi tâma rowasu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono norî ma.

⁶ Te duré tâma nharî za'ra, Wanhib'apito hâ ïne:

— Ma'âpé, ãma rosa'rata za'ra wa'aba, dama rowairébé'wa, te te sima ïrotizém na hâ. ⁷ Wë prâ zahâ, te za, u, ïmrotô hâ pawapto. E bêté tinhib'a'uwe hâ te te

're pawaptob za'ra mono õ di za, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Āté rowa'a na, āté barana te za sô 're hāsi, te te 're pawaptob za'ra mono da. E bétē te te 're pawaptop su'u za'ra mono õ di za. ⁸ Mare di. Te te sima 're īwē za'ra mono zarina, te za tō te te 're pawaptob za'ra. Te za te te 're pawaptop su'u za'ra. Te te 're pawaptob za'ra mono nherē, e niha za, ti'ai āma dasiré īpodo hā, apâ we īmorī wapsi. E te za da te 're īzaze za'ra. E ti'ai āma te za dama tihāiba, da te dasina 're īumnhasi za'ra mono zé hā. — Āne te Zesusi hā āma sadanharī za'ra, tisiré 're īnomro mono norī hā.

Parisezu norī wasu'u, danhib'apito ma, rob'uiprazéb ubumroi'wai me

⁹ Tawamhā Zezusi hā te za duré dama āma romnhimiré'ē, ni'wam norī udâna. Ta norī hā 're hāimana wē za'ra mono newa, ma tō 'rāwi sina 're wata za'ra. Tihāiba amo norī hā te duré te te siwi 're wē'ō za'ra, wasétē za'ra newa. Taha wa, ma tō tāma āma simiré'ē za'ra, āne:

¹⁰ — Aibā norī hā ma tō tizasi zahuré, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u, tāma mreme zahuré da. Aibā norī hā, parisezu, duré danhib'apito ma, rob'uiprazéb ubumroi'wa. ¹¹ Zasi wamhā, hāwi te oto za, parisezu hā, rob'uiprazéb ubumroi'wa nthiti. Āne ma tō mre: "Re īhāimana u'āsi mono, āhāna, wa za ai'āma īwata. E marī wa. Wa hā īsiré aibā norī ne, īwasétē na 're īmorī õ di. Danhibrob zō, te 're rob'ruiwapari mono õ di. Wa hā rob'uiprazém na, dawi 're īnhipsaihuri mono õ di. Duré pi'ō na zama, dawi 're īnhipsaihuri mono õ di. Taha wa, wa za duré ai'āma īwata, ðhō ne, rob'uiprazéb ubumroi'wa ne, 're īmorī õ wa. ¹² Maparane bâtâ na romhuri sidâpâsi, wa īsai āna 're īhamra, te aima 're romhuri mono da, īmreme na. īpawa'ā hā wa duré te aima 're po'o, syry na." Āne ma tō parisezu hā tiwē hā sina tihi, 'Re īhāimana u'āsi mono ma.

¹³ — Tanei õ di, rob'uiprazéb ubumroi'wa hā. Hāwi te za, romhâ na. Te ti'rā po. 'Rāwi siwē'ō wa, 'rāi wahutu õ di. Āne te tāma siwasu'u: "Re īhāimana u'āsi mono, wa hā īwasétē di. īwasétē wa, ī'āma aipē'ēzé na, īwasédé hā īma pari da." Āne te tāma siwasu'u, tiwasétē na.

¹⁴ Taha wa, ma tō Zesusi hā dama tinhā, āne:

— Tô sena, wa aimai waihu'u za'ra wa'wa. Rob'uiprazéb ubumroi'wa si, rowē na te apâ mo tinhorōwa u, parisezu upana. E marī wa. 'Re īhāimana u'āsi mono te te wēsāmri wa, tāma īsiwasu'uzém na, duré wasétē nherē, marī te te 're ī'manhari wasétē mono na, te te 're 'madâ'ā mono õ wab zama. Ni'wam norī hā danhipai u wē newa, tiwē na sina 're wata za'ra mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono, te za tāma pisutu za'ra, wapu na dama 're hāimana za'ra mono da. Duré ni'wam norī hā tiwē na sina 're wata za'ra mono õ wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono, te za tāma pisutu za'ra, pire na dama 're hāimana za'ra mono da. — Āne Zesusi ma tō dama waihu'u.

Zeusushi u, ai'uté, da te ī'āwisi za'ra zé wasu'u

Mateusi 19.13-15; Marcusi 10.13-16

¹⁵ Taha pari, ma duré ni'wam norī hā ai'uté hā īwisi za'ra, Zeusushi u, ai'uté āma mreme da, īwē hā te te tāma 're anhomri mono da, ai'uté ma. Tawamhā īsiré 're īnomro mono norī hā te te da'madâ'ā za'ra wamhā, ma tō tāma nharī za'ra. ¹⁶ Tawamhā ma tō Zesusi hā ai'uté norī zō hâ, ītēme si'aba're da. Te duré tisiré 're īnomro mono norī ma tinhā, āne:

— Tô'ā. Dawi rosawi za'ra wa'aba õ di za. A'ā we ītēme da te simroi mono, ai'uté norī hā. Ā ai'uté norī hā ūne haré simizazei pese na 're īhāimana za'ra mono ne, tane ni'wam norī hā 're hāimana za'ra mono wapsi, te za 'Re

Íhâimana u'âsi mono hã ãma 're sib'a'uwe za'ra, ta norí ãma hã. ¹⁷ Tô sena, wa aimâ waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norí hã ai'uté hã simizazei pese na 're Íhâimana za'ra mono ne, 'Re Íhâimana u'âsi mono ãma 're si'apito za'ra mono da, te te sina 're saze za'ra mono õ wamhã, ãma 're sib'a'uwe za'ra mono õ di za. — Âne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra.

Aibâ ïsibrob ahâ wasu'u

Mateusi 19.16-30; Marcusi 10.17-31

¹⁸ Tawamhã roti'wa hã te Zezusi sadanha, zudezu hã:

— Rowahutu'wa, aiwê di. E marî iwê hã wa za 'manha, 're ïdanomro u'âsi mono zé hã te ïsina ïuwaimrami da hã. — Âne te Zezusi sadanha.

¹⁹ Taha wa, te Zezusi hã asa tâma tinhâ:

— E niha te ïáma aiwa, ïwê na. 'Re Íhâimana u'âsi mono si, ïwê uptabi hã, õhõ si. ²⁰ Aima waihu'u pese di, 'Re Íhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Âne, dama ïsimiroti hã: "Aimro na asawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré, 're danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré, danhibrom na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré, dahâiba na dama 're asadawa nhipseza'ra wa'aba mono õ di za. Duré aimama hã te za 're ïwazé pese mo, ana zama." — Âne ma tô Zezusi hã tâma rob'râzarõtõ, 'Re Íhâimana u'âsi mono nhimiroti na hã.

²¹ Tawamhã aibâ hã te duré asa tâma tinhâ, âne:

— Îprédu wi, wa tô te 're wapari pese, ïsimiroti hã. Õne u'âsi. Te 'madâ'â nhimini õ di. — Âne te Zezusihî ma sihâimanazéb' râzarõtõ, roti'wa hã.

²² ïsuhâimanazéb' râzarõno hã te te wapari wamhã, te asa tâma tinhâ, Zezusi hã:

— Tane nherë, misi te zahadu aihâimanazéb' zô aiwi rowaptâ. Ma'ãpé, uburé asibro hã dama wede mono, ïwa'âbâ zô, ïsibrob'õ norí ma, sõmri mono da. Tawapsi, asibro pese di za, hâiwa ãma hã. Asibro hã dama wede mono parip si, te za apâ we ïtême aimo, ïsiré 're aimorí da oto. — Âne te roti'wai ma tinhâ, Zezusi hã.

²³ Âne aibâ ma, te te roti wamhã, sibrob ahâ uptabi wa, ma tô tiwi tirobzei'õ, tinhibrob zawi te. ²⁴ Tawamhã Zezusi hã tiwi ïrobzei'õ na ma tô waihu'u. Taha wa, te ãma simiré'é, âne:

— ïsibro pese norí hã 'Re Íhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwe mono zéb u 're ïsisisi mono da hã, pire di. Tâma pire uptabi za'ra di za. ²⁵ E niha te za awaru ba'õmore hã ïsi'uwa para'õtõ zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, ïsibro pese norí hã si'uîhâ na 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re Íhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwe mono zéb u hã. — Âne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁶ Taha wa, te ïwapari'wa norí hã sadanharí za'ra, âne:

— ïsibro pese norí ma, waihu'u za'ra õ wamhã, e 'wam norí hã te za bêté danho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra, dadâ'â ãna 're ïdanomro u'âsi mono zé hã. Âté ni'wai õ di. — Âne te siwi sadanha.

²⁷ Tawamhã Zezusi hã ma tô asa tâma nharí za'ra:

— Dasi'uihâ na danho'reptuzé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re Íhâimana u'âsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. — Âne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra.

²⁸ Tawamhã Pedru hã te sadanha:

— Wa norí hã wa tô wanhorõwa hã wasipara rême za'ra ni, asiré 're wanomro mono da oto. — Âne te Zezusihî ma tinhâ.

²⁹ Taha wa, te asa tâma tinhâ, Zezusi hã:

— Tane tō. Tō sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Āté, ni'wam norī hā te za tinhorōwa hā rēme za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zé, te te dama 're wasu'u za'ra mono da. Āté timro hā te za a'ā te te 're rēme za'ra, āté, tisisānawā norī hā, āté timama hā, āté tina hā, āté ti'ra norī hā. ³⁰ Tawamhā ti'ab ré, te za tō marī hā te te tāma 're anhomri za'ētē, īwa'rāmimhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Te za tō duré tāma pisutu za'ra, niwa, rowē hā te te sina 're ī'uwaimrami za'ra mono zéb da hā, hā'iwa āma. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

*Zezi hā tidā'ázém na īsiwasu'uzé, tihāiwa'utuzém na zama
Mateusi 20.17-19; Marcusi 10.32-34*

³¹ Tawamhā Zezusi hā hāiba pisutu ma tō sani za'ra, tisiré 're īnomro mono norī hā, aibā 12 na īhāiba za'ra hā. Āne te tāma nharī za'ra:

— īwapari pese za'ra wa'aba. Āhāna, wa Zeruzarē u ai'aba're ni. Tame te za marī hā īzō watobro. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā, dasiré īpoto āma, te te ī'āma īrob'ui'éré za'ra zéb zarina, te za marī hā īzō watobro. ³² Te za, u, dasiwi ī'āri ni, zudezu'ō norī ma, da te dasiwi īhāiba nhomri da. Te za, u, ī'āma tawa'ē za'ra ni, zudezu'ō norī hā. Te za, u, ī'āma wasétē za'ra. Tizadaipro na te za, u, nasi siwi ī'uptob za'ra. ³³ Te za, u, da te dasiwi 're īpré'é. Taha pari, te za, u, dasiwi īwīrī ni. Tane nherē, bādā maparare ī'āma si'utōrī ūré, wa za, u, apā hāiwa'udu. — Āne ma tō sina tāma rob'rāzarōtō za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma.

³⁴ Tazahā, tāma pilu prā za'ra di, te te tāma sina īrob'rāzarōtō za'ra zé hā. Tāma waihu'u za'ra ū di, te te tāma īwaihu'u za'ra zé hā.

*Ītob'a te te 're īda'awari mono hā, Zezusi te te īto pesezé wasu'u
Mateusi 20.29-34; Marcusi 10.46-52*

³⁵ Tawamhā Zezusi norī hā ma tō rob'umhutu za'ra oto, Zerico na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame te aibā hā ītob'a hā nhamra, bādādi zababa te te 're īda'awari mono hā. ³⁶ Aibā hā ma tō da'awapa, da'ahā na da te īro'rahāri za'ra hā. Taha wa, te anha:

— E niha bā.

³⁷ Taha wa, te asa tāma rowasu'u za'ra ni:

— Zezusi, Nazaré hawi we īmorī, ma ro'razâ. — Āne te tāma rowasu'u za'ra ni.

³⁸ Tawamhā te ītob'a hā nasi 'mahâ:

— Zezusi, Dawihi nnihudu, ma'āpē ī'āma aipē'ēzé na. — Āne te nasi 'mahâ.

³⁹ Tawamhā danhowa īsi'aba're, te tāma nharī za'ra, ari'iwi sāmra da. Tazahā, te te wapari za'ra ū di. Taha wa, te nasi 'mahâ:

— Dawihi nnihudu, ī'āma aipē'ēzé na. — Āne te nasi 'mahâ.

⁴⁰ Taha wa, ma tō Zezusi hā mazazâ. Te dama ti'ru, ītob'a hā da te saprōni da, ītēme. ītēme da te saprōni wamhā, Zezusi te sadanha:

⁴¹ — E marī te asima īwē, te āma aima ī'uwaimrami da hā. — Āne te Zezusi sadanha.

— Apito, īto pese da, wa īsimā aiwē, apā te 're rob'madâ'ā mono da. — Āne te asa tāma tinhā, ītob'a hā.

⁴² Tawamhā te Zezusi hā tāma tinhā:

— Rob'madâ'ā. Asina ī'umnhasi wa, ma ato pe. — Āne te Zezusi tāma tinhā.

⁴³ Tawamhā awa'awi ma tō rob'madâ'ā wē, aibā hā. Zezusihī siré te oto mo, 'Re īhāimana u'āsi mono āma, wata sina. Uburé, āma ī'madâ'ā'wa norī zama, te 'Re īhāimana u'āsi mono āma tiwata za'ra. Āne Zezusi, ītob'a te te īto pesezé wasu'u hā.

19

Zateuhu wasu'u

¹ Tawamhā Zezusi hā Zerico u, ma tō wi. Wisi wamhā, 'ri nho'ōmo wa'wai baba, ma ro'razā. ² Zerico āma, te aibā hā 're hāimana, īsibro pe hā, Zateu na īsisi hā. Danhib'apito ma, rob'uiprazéb ubumroi'wa norī 'madā'ā'wa, Zateu hā. ³ Ta hā ma tō sima wē, Zezusi hā te te sabu da, te te hāiba pibu da. Tane nherē, da'hā uptabi wamhā, te te 'madā'ā'waihu'u ði di Zezusi hā, sapore wa, Zateu hā. ⁴ Taha wa, ma tō danho'a wara, wede u, te te sai'uri da, sipapara te te 'madā'ā'da, īwa'wai baba za wei morī wa, Zezusi hā. ⁵ Tawamhā Zezusi hā wede u oto wisi wamhā, hāimo te rob'madā. Taha wa, te 'mahā Zateu hā, āne:

— Zateu, ai'aba're na si'ra na. Ā bātā na hā asōrōwa āma īhāimana hā.

⁶ Taha wa, ma si'aba're na si'ra. To sina, ma tō tāma tirīha, īsōrōwa u īsirē morī da, ī'rata a'ā sāmra da. ⁷ Tawamhā īsōrōwa u sébré wamhā, te dasima nhari'za'ra ni, Zezusihi za'u, āne:

— Zapre, ma bété īsōrōwa u āzé, aibā īwasétē nhorōwa u. — Āne te dasima nhari'za'ra ni.

⁸ Zateu hā hāiwi te oto za, Wanhib'apito ma, siwasu'u da. Tawamhā āne te tāma tinhā:

— Āhāta, īnhibro hā wa za āma aipo'o, īsibrob'ō norī ma, te sōmri mono da. Duré, dawi īnhipsaihuri wamhā, wa za, te īsimi'uri nhowa're're, dama āma 'rānhipa, īwa'rāmi. Rob'uiprazé misi wamhā, wa za maparane sī'uiwa na dama āma 'rānhipa. — Āne te Zezusihi ma siwasu'u.

⁹⁻¹⁰ Taha wa, te Zezusi hā dama tinhā:

— Āhāna hā rowē di oto, īsōrōwa āma hā. Ā hā aibā hā ma tō tinhō'reptuzé hā sina waihu'u. Abra'āhā nnihudu, te za tō oto 're mo. Taha da, wa tō we datēme mo, te 're da'anho'reptui mono da, dawē na oto 're danomro mono da. Wa hā ti'ai āma dasiré īpodo. — Āne ma tō dama siwasu'u, Zezusi hā.

*Romhuri'wa norī, 10 na īhāiba za'ra wasu'u**Mateusi 25.14-30*

¹¹ Tawamhā ma tō wapari za'ra ni, Zezusihi mreme hā. Taha wa, te za duré tāma āma romnhimiré' za'ra. E marī wa. Zeruzarē u, īwisizéb u hā, romhuture di oto. Āne wamhā, te dasina rosa'rata za'ra ni:

— Āté, bādā te za oto īwa waptārā, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwe mono zéb da hā. — Āne te dasina rosa'rata za'ra ni. ¹² Taha wa, te āma simiré' Zezusi hā, āne:

— Aibā hā dama īpire hā darob amoi u ma tō mo, tinhib'apito hā te te sabu da. īsib'apito hā te za pisutu, apito na dama 're hāimana mono da, īrob āma. Taha da, te za mo, si'apito da. Taha parip si, te za wei mo apā, tirob u. ¹³ Taha wa, te morī ð ré, sitēme sō tihārā za'ra, tāma īromhuri'wa norī zō, 10 na īhāiba za'ra norī zō. Misi si, ma tō te te tāma sōmri, rob'uiprazé īsapotore hā. Ētē'ubuzi īpré 'manharī, ta hā, oru 'manharī. Tawamhā te āne tāma 'ru za'ra: "Marī hā te za 're l'manharī za'ra wa'aba mo, rob'uiprazém na āma atob za'ra wa'aba da, apā we īmorī ð ré." Āne te tāma 'ru za'ra. Taha pari, te oto tiwi timorī za'ra.

¹⁴ — Dama si'apito da nherē, īrob 're, 're īdhāimana za'ra mono hā te siwi 'ruiwapa, dama si'apito tō da. Taha wa, te īsarina siwi da'mazatō, īsib'apito ma, te te āma dazadawa wasu'u za'ra da.

¹⁵ — Tane nherē, ma tō aibā hā īsib'apito hā pisutu, dama si'apito da. Taha wa, ma tō wi apā, tirob u. Wisi wi, ma tō sitēme sō tihārā za'ra, tāma īromhuri'wa norī zō hā, niha āma sitob za'ra wamhā, te te waihu'u

da. ¹⁶ Tawamhā ūtēme ūwisi 'rada hā te tāma tinhā, āne: "Apito, rob'uiprazé ūsapotore hā ma tō ūma ūsō, misi. 10 na ūlhāiba za'ra hā, wa tō āma ato." Āne te tāma siwasu'u, ūtēme ūwisi 'rada hā.

¹⁷ — Tawamhā ūsib'apito te asa tāma tinhā: "Wē di tō. A hā, romhuri wē 'wa. Marī hā 'rare nherē, ma tō ūma 're ūl'manharī wē u'āsi mo. ūma ai'umnhasi di. Taha wa, wa za oto aipisutu, 're da'ab'madā'ā mono da. 'Ri ahā, wa za aima pisutu za'ra, 10 na 'ri ūlhāiba za'ra hā tame 're da'ab'madā'ā mono da." — Āne te tāma tinhā.

¹⁸ — Tawamhā ūsāna 'remhā, ma we duré ūtēme wi. Ta hā te duré tinhib'apito ma tinhā: "Apito, rob'uiprazé ūsapotore hā ma tō ūma ūsō. ūmrotō na ūlhāiba za'ra hā, wa tō āma ato." Āne te tāma wasu'u, tinhib'apito ma.

¹⁹ — Taha wa, te ūsib'apito hā asa tāma tinhā: "Tane tō. 'Ri ahā hā ūmrotō na, wa za aima pisutu za'ra, tame 're da'ab'madā'ā mono da." Āne te tāma tinhā.

²⁰ — Tawamhā ūsāna 'remhā, ma we duré ūtēme wi. Tinhib'apito ma, te tinhā: "Apito, ūhāta rob'uiprazé ate hā, ūma ūsōmri hā. Zazahā na, wa tō ubu, te asō 'madā'ā pese da. ²¹ A hā, da'āma aipe'ēzé ū di. Date hā te dawi asima 're ūlapisutu mo, ate da. Duré asimirob're ū nherē, te za asima 're ūrob'rāihāri mo, ate da, danho hā. Āne na, wa tō aiwaihu'u. Taha wa, aipipa di." Āne te tāma tinhā.

²² — Tawamhā ūsib'apito te asa tāma tinhā: "A hā ūma romhuri wasétē 'wa, te 're aimo. Aimreme wē ū wa, wa za aimreme hā aíma sizusi, aimreme zarina te aiwē'ō da. ūte na, ma tō u, ūwaihu, da'āma ūpē'ēzé ū na. Wa hā wa za date hā te ūsimā 're apisutu, u, ūte da. Duré wa za, u, te ūsimā 're a'rāihāri, ūte da, danho hā. Āne ma tō ūma ūnha. ²³ Āne na 're ūlhāimanā mono wamhā, e marī wa bétē rob'uiprazé hā ūzō sérē ū di, wedehāpā 're. Āne we apā ūmorī wapsi, te aima ūsōmri nhipai u, wa aré ūsimā waze, ūzō sina hā'ā wa." Āne te romhuri'wai ma tinhā.

²⁴ — Taha wa, te ūtrata ūsimasam norī ma ti'ru: "Ma'āpē, tiwi āri aba rob'uiprazé hā, 10 na te te ūlhāiba ma, sōmri aba da." Āne te ti'ru, ūsib'apito hā.

²⁵ — Tawamhā asa te tāma nharī za'ra: "Oro ūhō te hā, 10 na ūlhāiba za." Āne te tāma nharī za'ra, tinhib'apito ma.

²⁶ — Asa te duré tāma nharī za'ra: "Tō sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norī hā marī ahā nherē, simi'ē na te te 're romhuri za'ra mono wamhā, te za āma tāma 're dasito, marī na. Tane nherē, ni'wam norī hā marī na syryre nherē, simi'ē na te te āma 're romhuri za'ra mono ū wamhā, te za syryre nherē, tiwi sani za'ra ni. ²⁷ Oto ūrui'wa norī hā we ūtēme āwisi za'ra wa'aba. Ma tō ūsib'apito tāma 'ru za'ra. Taha wa, te za ūnho'a asiwi ūsimroi wa'wa." Āne ma tō ūsib'apito tāma 'ru za'ra. — Āne te dama āma romnhimiré'ē, Zezusi hā.

Zeuzi hā Zeruzarē u ūwisi'zé wasu'u

Mateusi 21.1-11; Marcusi 11.1-11; Zuwā 12.12-19

²⁸ Tawamhā te te dama rowasu'u pari, te oto danhowa mo, Zeruzarē u, Zezusi hā. ²⁹⁻³⁰ 'Ri wa'ōtō u, ma tō rob'umhutu oto, Betazé u hā, duré Betānha u hā. Oriwera na ūtē 'rāihā nhisi 'rata, 'ri wa'ōno hā. Tisiré 're ūnomro mono norī hā ma tō sisōwa satōrī zahuré, maparane. Āne te tāma rob'ru zahuré, Zezusi hā:

— Ōwa te za datēme ane wa'wa, 'ri wa'ōtō u, asō're uwaibaba wa'aba. Aimasisi aba wi, te za awaru po'repore ūsāmri 'wa, ūpréupté hā, zahadu ni'wa āma ūmorī ū hā. Butu wazi na te za, da te āma wasisi haré. Tawamhā te

za ūwasihui wa'wa, we saprōni aba da. ³¹ Ni'wa hā ãne te te asadanharī aba wamhā: "E marī da, te ūwasihui wa'wa," tawamhā, ãne te za asa tāma īnharī 'wa: "Wanhib'apito hā ãma morī da, wa tāma wasihu ni." Æne te za asa tāma īnharī 'wa. — Æne ma tō Zesusi hā tāma waihu'u zahuré.

³² Tawamhā te oto tineb zahuré. Zesusi te te tāma ūwasu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tō sāmri zahuré, awaru po'repore hā. ³³ Te te wasihu zahuré wamhā, ītede'wa norī hā te sadanharī zahuré:

— E marī da, te asapa'abā ūwasihui wa'wa ari'iwi. — Æne te tāma nharī zahuré.

³⁴ Taha wa, te asa tāma nharī zahuré:

— Wanhib'apito, marī õ wa, ãma morī da, wa tāma wasihu ni. — Æne ma tō tāma waihu'u zahuré.

³⁵ Tawamhā te oto saprōni zahuré, awaru po'repore hā, Zesusihi ma. Te te tāma ãwisi zahuré wamhā, ma tō tisi'ubuzém na tāma ba'ubu zahuré. Tawamhā ma tō Zesusi pawaptob zahuré, ãma sarōtō da. ³⁶ Æma morī ré, ma tō dasi'ubuzém na bâdâdi hā da te waptā za'ra. ³⁷⁻³⁸ Tawamhā ma tō rob'umhutu, Zeruzarē u hā. Oriwera na te za oto si'ra, Zeruzarē u wisi da. Tamomo, te da'ahā na Zesusihi zarina ai'aba'rē ni, ïsazei'wa norī hā. Ma tō te te ãma 're 'madâ'â za'ra aré, Zesusi te te 're ïda'apawapto mono zém na, tiwaihu'u pese uptabi na. Taha wa, te oto damreme 'rāihâ na dasima nharī za'ra ni, ãne:

— Uburé Danhib'apito te we oto mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa para. Tāma 're rowē za'êtē mono di za. Rowē hā hâiwa ãma 're ïsa'wari u'âsi mono da si, wa wasima wē za'ra ni. — Æne te dasima nharī za'ra ni.

³⁹ Taha wa, parisezu norī hā dawa'wa ïsi'aba'rē hā, te Zesusihi ma nharī za'ra:

— Rowahutu'wa, ma'âpé asazei'wa norī hā sadawa uwati za'ra na, ari'iwi si'aba'rē da. — Æne te tāma nharī za'ra.

⁴⁰ Tawamhā te Zesusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ari'iwi si'aba'rēi 'wa'âhā, te aré tō ëne hā mreme 'râihâ na, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma tiwata za'ra. — Æne ma tō tāma waihu'u za'ra, parisezu norī ma.

Zesusi hā Zeruzarē norī ãma ïsiwa'ôzé wasu'u

⁴¹ Tawamhā Zesusi hā ma tō rob'umhutu oto, Zeruzarē u hā. 'Ri ahâ hā te te 'madâ'â wamhā, te aiwa'õ, ïwa 're ïdasi'ubumroi mono norī ãma hā. ⁴² Taha wa, te ãne tinhā:

— Ähâna dama 're ïrowē za'ra mono zé hā dama waihu'u za'ra 'wa'âhâ, aré dama 're rowē za'ra mono di. Tane nherë, dama waihu'u za'ra õ di. Taha wa, da'âma ïp'êzé di. ⁴³ Niwapsi, te za danhitob'ru norī hā daré 'ri uirī za'ra. Ti'a za'wari na te za te te 're 'ri uirī za'ra, ïmana wawi, 're dawairébé tō mono da, nimomo. ⁴⁴ Danhitob'ru norī hā te za 'ri hā daré te te 're sâmra za'ra. 'Ri hâ, tâibâ za oto. 'Ri tede'wa zama, te za uprosi za'ra. 'Ri tâibâ wamhā, ëne hâ te za oto re na 're simi'wara, 'rizé hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono, te aré danho'reptu za'ra. Tane nherë, danho'reptu'wa, datême ïwisi na hâ da te waihu'u za'ra õ di. — Æne ma tō romhâ ré da'âma rowa'ôtô siro, Zesusi hā.

Zesusi te te dama īnharîzé, rowede'wa norî ma

Mateusi 21.12-17; Marcusi 11.15-19; Zuwâ 2.13-22

⁴⁵ Tawamhā 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, ma tō ãzé Zesusi hâ, 'ri 'wawi wa'ra 're. Sébré wamhā, ma tō rowede'wa norī hâ te te sate, rob u wairébé da. ⁴⁶ Æne te tāma nharī za'ra:

— Duréihā wahi'rada hā ma tō ãne na rob'ui'érē ūbaihā na hā, 'Re ūhāimana u'âsi mono mreme na: "Ūnhorōwa hā ūwa ūma 're ūdamreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hā." Æne te tinhā. Tane nherē, ma tō a norī wa'wa hā ūwa asima 're ūrob'manharī wasétē za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawi 're ūisipsaihuri za'ra mono norī, 're ūsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hā 're sa, wasétē uptabi na. — Æne te Zezusi hā tāma nharī za'ra.

⁴⁷ Tawamhā bātā sidâpâsi, te nasi dama rowasu'u Zezusi hā, 'ri 'wawi wa'ra 're. Ni'wam norī hā ma tō Zezusi hā sima 'ru za'ra, te te siwi wîrī da. Ta norī hā 'Re ūhāimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ūpire norī hā, duré ūsimiroti na rob'ui'érē 'rata na dama rowahutu'wa norī hā, duré roti'wa norī hā. ⁴⁸ Tane nherē, Zezusi te te siwi wîrī da nherē, te te siwi wîrī õ di. E mari wa. Te te 're ūwapari za'ra mono norī hā ahâ wa, te te siwi wîrī waihu'u õ di.

20

*Zezusihī pisutu'wa zō, da te ūsadanhārīzē wasu'u
Mateusi 21.23-27; Marcusi 11.27-33*

¹ Nimahā bātā na te Zezusi hā nhamra, 'Re ūhāimana u'âsi mono âma 're ūdawata za'ra mono zéb âma. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te nhamra, te te dama rowahutu da, duré ūwasu'u'wē na te te da'apo're pu'u da. Tawamhā aibâ norī hā ma ūtēme aimasa. Ta norī hā sasedoti ūpire norī hā, duré 'Re ūhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'érē na dama rowahutu'wa norī, duré zudezu norī ma roti'wa norī. ² Ūtēme simasa wamhā, te siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para, te bêté ãne hā dama 're ūab'manharī mo. E 'wa hā, aipisutu'wa. Ma'âpé wama asiwasu'u za'ra na, wa te waihu'u za'ra da. — Æne te siwi sadanha.

³ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Wa hā wa za duré a'â asadanharī na âma aima wa'rāmi za'ra wa'wa. ⁴ E 'wa sadawa para, ma tō Zuwā hā â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī. E 'Re ūhāimana u'âsi mono zadawa para. E dazadawa parap si. Ma'âpé, Zuwhāhā âma asimirosa'rada hā, ūma waihu'u za'ra wa'aba. — Æne te Zezusi hā tāma nharī za'ra.

⁵ Taha wa, te 'râwi sima nharī za'ra, ãne:

— E niha, wa za tāma waihu'u za'ra ni, õne wamhā. 'Re ūhāimana u'âsi mono zadawa para, â dawabzuri te te dama 're ūab'manharī mono na, wa te tāma waihu'u za'ra wamhā, te za wazadanharī na sahu za'ra, ãne: "E niha bêté, Zuwhā Batitaha nhimirowasu'u hā saze za'ra wa'aba õ di, dame." Âté ãne, te za wama nharī za'ra. ⁶ Ma tō da te 're saze za'ra Zuwā hā, 'Re ūhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa 're ūmorī na. Tawamhā dazadawa parap si, â dawabzuri te de dama 're ūab'manharī mono na, wa te tāma nharī za'ra wamhā, âté te za ëtē na dasiwi wa'uprosi ni. — Æne te sima nharī za'ra, 'râwi.

⁷ Tawamhā Zezusihī ma, te oto nharī za'ra:

— Ni'wa sadawa para, ma tō Zuwā hā â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī. Wa norī hā wa te waihu'u za'ra õ di, ūpisutu'wa hā. — Æne te tāma nharī za'ra.

⁸ Taha wa, te asa tāma nharī za'ra, Zezusi hā:

— A norī wa'wa hā ūma waihu'u za'ra wa'aba õ nherē, wa hā te duré aima waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ni'wa sadawa para, te dama 're ūab'manharī mono na hā. — Æne te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra.

*Buru 'madâ'â'wa norī wasu'u
Mateusi 21.33-46; Marcusi 12.1-12*

⁹ Tawamhā Zezusi hā te duré dama romnhimiré'ē, tinhimirowasu'u na, ãne:

— Aibâ hā te 're hâimana, buru tede'wa hā. Tawamhā tiburu ãma ma tō a're, uwa 'ru hā. Taha wa, ma tō ni'wam norī hā sisō'a ré pisutu za'ra, ūburu hā te te sô 're 'madâ'â za'ra mono da. Uwa 'ru 'rā hā 're 'rāi prédub za'ra mono wapsi, te za īwa'râmi te te tâma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hā. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hā darob amoi u, tamomo a'â hâimana da. Tame te a'â 're hâimana hâ. ¹⁰ Tawamhā oto 'rāi prédu mono wa, ma tō buru tede'wa hā tâma īromhuri'wa hā 'mazatō tiburu u, uwa 'ru 'rā hā buru 'madâ'â'wa norī te te tâma īpo'o za'ra zô. Tazahâ, buru u wisi wamhâ, ma tō romhuri'wa hā siwi azâ, buru 'madâ'â'wa norī hā. Taha wa, te ubana siwi satô apâ, īsib'apito u. ¹¹ Ítême wisi wamhâ, īwa'râmimhâ te duré sô 'mazatō. Tazahâ, buru u wisi wamhâ, ma duré siwi azâ, buru 'madâ'â'wa norī hā. Ma tō tâma rob'manhari waséte za'ra. Taha wa, te duré ubana apâ siwi satô, īsib'apito u. ¹² īwa'râmi ma tō duré sô 'mazatō, buru tede'wa hā. Si'ubdatô oto te te īsatôrî za'ra zé hā. Tazahâ, buru u wisi wamhâ, ma duré siwi azâ. Ma siwi u'a. Buru hawi, te duré siwi satô apâ. ¹³ Taha wa, te 'râwi sima tinhâ, buru tede'wa hâ, ãne: "E marî, wa za 'manha. Átê īra hâ wa za oto satô, buru 'madâ'â'wa norī u hâ, īma sawi pese nherë, īra hâ. ūburu u te satôrî wamhâ, átê te za siwi hâiba wazé." ãne te 'râwi sima tinhâ, buru tede'wa hâ. Tawamhâ ti'ra si'aibâ hâ te otô satô, tiburu u.

¹⁴ — Tawamhâ buru u oto morî wamhâ, buru 'madâ'â'wa norî hâ ma tō romhâ ré sima sâmri za'ra. Taha wa, te sima 'mahârâ za'ra, ãne: "Ôhôta buru tede'wai 'ra hâ te wei mo, timama uirî na buru tede'wa da hâ. Oto wa te wasiwi wîrî aba, buru hâ wate za'ra da oto." ãne te sima 'ru za'ra.

¹⁵ — Tawamhâ buru hawi ma siwi time. Ma tō siwi tîwî. ãne, buru 'madâ'â'wai 'ra wasu'u hâ.

— ãne wamhâ, e marî te za 'manha, buru tede'wa hâ. ¹⁶ Te za sô timorî za'ra, uburé te te uprosi da. Tawamhâ te za duré aimawi da'maipisutu, tiburu 'madâ'â'wa da hâ. — ãne, Zezusi ma tō tâma rowasu'u za'ra.

Tawamhâ īsimirowasu'u hâ da te wapari za'ra wamhâ, te nharî za'ra ni, ãne:

— Rowasédé hâ watobro ð neza. — ãne te nharî za'ra ni.

¹⁷ Tawamhâ Zezusi te da'ab'madâ'â pese. Te dama tinhâ, ãne:

— Ëtê wasu'u na rob'ui'érâ hâ, ãne: Ëtê tomhâpâ wê hâ 'ri na'ratazéb da hâ, wê uptabi nherë, waséte newa, 'ri'wa norî te aré siwi īwê'ð hâ 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'âsi, pire na." ãne, Ëtê wasu'u na rob'ui'éré, ūbaihâ na hâ. ¹⁸ Duré, Ëtê tomhâpâ nhisiwi, zé'a 'manharî hâ 're rere'e mono wa, 're īsiprûb za'ra mono ne, te za īwê'ð'wa norî hâ hâ za'ra, 'Re ëhâimana u'âsi mono hâ. Duré Ëtê tomhâbâ hâ zé'a 'manharî nhisiwi, 're rere'e mono wa, te te 're īpru pese za'ra mono ne, te za īwê'ð'wa norî hâ hâ za'ra, sa'ëtê uptabi na. Ta norî ãma hâ 're sib'a'uwê za'ra mono ð di za. — ãne te Zezusi hâ sina ãma simiré'ê.

Rob'uiprazé hâ Roma ãma danhib'apito uptabi ma, da te tâma 're īpo'o za'ra mono zé wasu'u

Mateusi 22.15-22; Marcusi 12.13-17

¹⁹ Buru 'madâ'â'wa norî wasu'u te te dama wasu'u wamhâ, ma tō sina waihu'u za'ra, dama rowahutu'wa norî hâ. Sasedotî norî hâ sima ëpire za'ra norî me, ma tō sina waihu'u za'ra. Taha 'ru te, te aré sima wê za'ra, te te siwi âri da, Zezusi hâ, awa'awi. Tane nherë, dama pahi za'ra wa, ma tō siwi ãma

rosazâ a'â. ²⁰ Taha wa, ma tô taré a'â ãma 're sôpré. Æne te aibâ norî ma tâma ãma roti za'ra:

— Zezusih i te za ai'aba'réi wa'wa, marî na asawi sadanharî za'ra wa'aba da, tô sena, marî asawi waihu'u za'ra wa'aba dai ð nherê, ïsimirowasu'u na hâ. Tawapsi te za asawi ïsadanharî za'ra wa'wa, tinhimirowasu'u na te te ãma upa zô, te te ãma upai wa, wanhib'apito u, wa te wasiwi saprõni da, marî te te tâma 'manharî wasétê da. — Æne te aibâ norî ma roti za'ra. Tawamhâ ma tô rob'uiprazém na tâma wa'âbâ za'ra, Zezusi za te te siwi ïsadanharî'wa norî ma.

²¹ Ìtème simasa wamhâ, te ãne siwi sadanha, aibâ norî hâ:

— Rowahutu'wa, aimreme hâ tô sena na, wa tô aiwaihu'u za'ra ni. Asimirowahutu zama wê di. Asimiroti na 're da'ab'mairëme mono ð di. Sena na te dama 're l'aroti mo, 'Re lhâimana u'âsi mono nhimirotizéb zarina. ²² Æne wa, a hâ ma'âpé, marî hâ wama waihu'u za'ra na, marî hâ wa te waihu'u za'ra da. E Roma ãma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hâ wa te tâma 're po'o za'ra, ïsimiwada'urizéb zarina. E 'Re lhâimana u'âsi mono ma, wê di. E tâma wê ð di. Æne niha ïsimiroti hâ ãma. — Æne te siwi sadanha.

²³ Tazahâ ma tô sina waihu'u, Zezusi hâ. Tinhimirowasu'u na te te tâma ãma upa za'ra da newa, ma tô ãne siwi sadanharî za'ra. Taha wa, te tâma nharî za'ra, aibâ norî ma:

²⁴ — Rob'uiprazé ïsapotore hâ we ïma 'maiwë wa'aba, te 'madâ'â da. E 'wai hâibarî, rob'uiprazé ïsapotore na hâ. E 'wa sisi ui'éré duré, ãma hâ.

Tawamhâ ma asa ãma sada'âbâ za'ra, ãne:

— Roma ãma danhib'apito hâibarî â hâ, duré taha nhisi ui'éré, â hâ. — Æne te asa tâma nharî za'ra.

²⁵ Tawamhâ Zezusi hâ te duré asa tâma nharî za'ra:

— Roma ãma danhib'apito ma, te za ïsimiwada'uri zarina rob'uiprazé hâ tâma 're ïpo'o za'ra wa'aba mo apâ, ìte wa. Tane duré, 'Re lhâimana u'âsi mono ma, te za marî hâ ïsimiwada'uri zarina tâma 're ïsõmri za'ra wa'aba mo apâ, ìte wa.

— Æne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hâ.

²⁶ Tinhimirowasu'u na te te tâma ãma upa za'ra da newa, ma tô danho'a siwi sadanha, aibâ norî hâ. Tazahâ, tinhimirowasu'u na te te tâma ãma upa za'ra ð di, Zezusi hâ. ïsimirowasu'u hâ, wê uptabi di. Wê uptabi wa, ma ãma titob'uzu za'ra, aibâ norî hâ. Taha wa, te ari'awi tihâimana za'ra oto.

Zezusi hâ, da te ïsadanharîzé wasu'u, dahâiwa'utuzém na

Mateusi 22.23-33; Marcusi 12.18-27

²⁷⁻²⁸ Tawamhâ ma we aibâ norî hâ ìtème aimasa, Zezusih i. Aibâ norî hâ, sadusezu. Ta norî hâ 're dadâ'â za'ra mono wamhâ, ab're hawi apâ 're ïdahâiwa'utu za'ra mono ñ na, te te dama 're ïroti za'ra mono. Zezusih i simasa wamhâ, ma tô tâma rob'râzarôtô za'ra, ãne:

— Rowahutu'wa, wahi'rada Mozési hâ ma tô ãne dama roti: "Aibâ ïmro ré hâ 'ra ð ré, dâ'â wamhâ, tizédé'aba mro na, te za timro ïsisânawâ hâ, ai'uté hâ te te 'maiporto da, ïwa ïsédé'aba 'ra ne, 're morî da." Æne, wahi'rata nhimiroti na rob'uï'éré hâ. — Æne te Zezusih i ma sadawa 'râzarôtô za'ra, sadusezu norî hâ.

²⁹ Te duré tâma rowasu'u za'ra:

— Aibâ hâ ïsisânawâ si hâ te 're hâimana za'ra, 7 na lhâiba za'ra hâ. Tawamhâ ïpoto'rada hâ ma tô timro oto. Tazahâ, 'ra ð ré, ma tô dârâ, aibâ hâ. ³⁰ Taha wa, ma tô ïsôsi hâ duré ãma timro, tizédé'aba mro na. Tane nherê, ma duré dârâ, 'ra ð ré. ³¹ Taha wa, ma tô tha nhosí hâ duré ãma timro. Tane nherê, ma duré dârâ, 'ra ð ré. Æne siparabâsi, ma tô aré sisôwa're're nasi ãma timro za'ra. Tawamhâ ma tô oto uburé sisarina ai'utô, 'ra ð ré. ³² Tawamhâ pi'õ zama ma

tô oto dârâ, timro norî zarina. ³³ Ìmro 7 na ïhâiba za'ra wamhã, e 'wai mro za bêté pi'ö hã, ab're hawi apâ te te 're da'ahâiwa'utu mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. — Äne te siwi sadanha, sadusezu norî hã.

³⁴ Taha wa, te Zezusi hã asa tâma rowasu'u za'ra, äne:

— Ti'ab ré si, te za dasina 're damro za'ra mono ð di za oto. Niwapsi, te za ab're hawi ahâiwa'utu, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te 're ïawësämri mono norî hã, hâiwa âma ï'rata 're si'ubumroi u'âsi mono da. ³⁶ 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norî ne, te za dâ'â äna 're hâimana u'âsi za'ra, dâ'â waihu'u äna. 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, te za 're dahâimana za'ra, ab're hawi za te te da'ahâiwa'utu wa. ³⁷⁻³⁸ Mozési hã ma tô dama waihu'u, ab're hawi 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ïda'ahâiwa'utu mono zém na hã. Wede zapore ïro'na, te te dama âma rob'ui'éré wamhã, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono dama wasu'u, tihî'rata norî nhib'apito na. Abra'âhã nhib'apito, te, u, 're hâimana, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Duré Izatihi nhib'apito, te, u, 're hâimana. Duré Zacocho nhib'apito te, u, 're hâimana. Äne te dama rowasu'u, Mozési hã. 'Re ïdahâimana u'âsi za'ra mono nhib'apito, te 're mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Dahâiba hâ nhib'apito, 're morî ð di. Aihîni te ïsõ'a 're dahâimana za'ra. 'Re ïdadâ'â za'ra mono norî zama, te ïsõ'a 're hâimana za'ra. Äne, Mozési te te dama ïrowasu'uzéb zarina, wa tô waihu'u za'ra ni. — Äne ma tô tâma sadawa 'räzarötö za'ra, sadusezu norî ma, Zezusi hã.

³⁹ Tawamhã te rowahutu'wa norî hã Zezusi hî ma nhari'za'ra:

— Asimirowasu'u hã wê di, rowahutu'wa. — Äne te âma tiwata za'ra.

⁴⁰ Taha wa, ma tô roti wê na sôwada za'ra, sadusezu norî hã. Taha wa, marî na te te siwi sadanharî waihu'u ð di oto, te te sina mreme wazéb za'ra wa, ta norî hã.

Danhoreptui'wa na, Zezusi te te ïda'azadanharîzé wasu'u

Mateusi 22.41-46; Marcusi 12.35-37

⁴¹ Tawamhã Zezusi hã te da'azadanha, äne:

— Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu hã Dawihi nhibudu te za, u, 're mo. E marî wa, te ïshidu na wasu'u za'ra ni. ⁴²⁻⁴³ Apito Dawi hâ ma tô tinhib'apito na danho'reptui'wa hã sisi, tinhore'na. Äne, Dawihi nho're na rob'ui'éré hã:

"Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô ïnhib'apito ma, tinhâ: 'I'rata te za 're asâamra mo, ïnhimire niwî dama aipire na ïsiré 're aihâimana u'âsi mono da. Wa hâ wa za te tâma 're nhari'za'ra, asitob'ru norî ma, aimâ 're sib'uwa za'ra mono da."

Äne Dawihi nho're wasu'u na rob'ui'éré, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma danho're na, Saumusi na ïbaihâ nhisi na hã. ⁴⁴ Dawi hâ tinhib'apito na te te sisi nherê, e nhîha te za ïshidu si 're hâimana, Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu hã. — Äne ma tô Zezusi hã da'azadanha.

Zezusi te te dama ïroti mono zé wasu'u, rowahutu'wa norî ne, 're dahâimana za'ra mono tô da

Mateusi 23.1-36; Marcusi 12.38-40

⁴⁵ Tawamhã uburé, da te wapari za'ra ré, te Zezusi hã tinhâ, tisiré 're ïnomro mono norî ma:

⁴⁶ — Ma'âpé, rowahutu'wa norî hã waihu'u za'ra wa'aba, ïhâimanazém na hã. Ta norî hã uza pa ré, 're nomro mono da si, tâma ïwê za'ra hã. Duré 'ri nhî'riti wa, da te dasina 're ï'ubumroi mono zéb âma dama pire wa, da te 're wazéb za'ra mono da, ma tô te te sima 're wê za'ra. Duré dama ïpire norî simasisizém na 're ïsi'ubumroi mono da si, tâma ïwê za'ra hã, rowahutuzéb âma

duré 'ri para dasiré 're ūdasaihuri mono zéb ãma hā. ⁴⁷ Rowahutu'wa zahā, te za pi'ōi mrotō norī wi, ūsibro hā te te tiwi 're uprosi za'ra. Tane nherē, te ta norī hā danho'a 'Re ūhāimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi hā, 're hāimana wē uptabi za'ra mono newa. Taha wa, te te dama 're ūarob'manharī mono zém nhipai u, te za 'Re ūhāimana u'âsi mono hā te te tāma 're rob'manharī za'ëtē za'ra. — Äne ma tō tāma waihu'u za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī ma.

21

Pi'ōi mrotō nhoprubzé wasu'u

Marcusi 12.41-44

¹ Tawamhā 'Re ūhāimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zéb ãma, ma tō da'ab'madâ Zezusi hā, danhoprubzé, da te 're ūséme mono zéb 're, ūsibro pese norī hā te te séme ré, 'Re ūhāimana u'âsi mono ma. Äne na ma tō da'ab'madâ, 'ri 'wawi wa'ra 're, Zezusi hā. ² Pi'ōi mrotō zama ma duré 'madâ, ūsibrob'ō hā. Ta hā ma tō rob'uiprazé ūsapotore hā dame tiza, marī te te ãma ūuipra da hā aré, syryre nherē. ³⁻⁴ Taha wa, te Zezusi hā tinha, tisiré 're ūnomro mono norī ma:

— Tô sena, ä hā pi'ōi mrotō hā sibrob ô nherē, ma tō tinhoprūm na uburé da'a'rānhipa. Ūsiré norī hā rob'uiprazé hā nasi tāma ūsi'atarēme za'ra si, te nasi sé. Tanei ô di, pi'ōi mrotō hā. Simarī ô nherē, tihāimanazéb da, te te aré ûtedé hā ma tō ūbârē tāma tisô. Äne wamhā, ma tō tinhoprūm na uburé da'a'rānhipa.
— Äne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra, tisiré 're ūnomro mono norī ma.

'Re ūhāimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zé wasu'u, za ūsi'utôrûzém na

Mateusi 24.1-2; Marcusi 13.1-2

⁵ Tawamhā ni'wam norī hā ma tō 'ri 'râihâ ãma tiwata za'ra, äne:
— Äne hā wē uptabi di, 'ri 'manharîzé hā. Duré waipo wē di, danhibzari hā.
— Äne te 'ri ãma tiwata za'ra, 'Re ūhāimana u'âsi mono nhorôwa ãma.

Taha wa, te Zezusi hā tinha:

⁶ — Niwapsi te za dasiwi prum ni, ëtë na 'ri hā. Tawamhā misi si te za oto simi'wara, ène hā. Sisisiwi 'manomro waihu'u ô di za oto, ène hā. Tâibâ za oto. — Äne ma tō romhâ ré ãma rowa'õtô, Zezusi hā.

⁷ Tawamhā te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, e niwa te za äne na hā ãma tiromhâiba. E marī te za watobro, ūsôwa, wa te ãma ūwaihu'u sirômo za'ra zéb da hā. — Äne te sadanhari za'ra.

⁸ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharî za'ra:

— Ni'wam norī hā te za sadawa nhipe se na sisarina datême 're nomro, ahâ na. Wa hâ ne, te za taré ūnhisi na dama 're siwasu'u za'ra, danho'reptui'wa na. Taré te za duré te te dama 're rowasu'u za'ra, äne: "Bâdâ te za oto ūwaptârâ, 'Re ūhāimana u'âsi mono te te ūpisudu hâ." Äne te za taré te te dama 're rowasu'u za'ra. Taha wa, te za aihâimana nhimiza'rese tiwi 're aihâimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipe se sina datême 're ūnomro mono norī ãma, 're sasômri za'ra wa'aba mono tô da. ⁹ 'Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ūropupu'u za'ra mono zé hâ 're wapari za'ra wa'aba mono wamhâ, tâma 're aipahi za'ra wa'aba mono ô di za. Duré ti'ai ãma danhib'apito norî hâ, da te 're ūsani za'ra mono zé wasu'u hâ 're wapari za'ra wa'aba mono wamhâ, tâma 're aipahi za'ra wa'aba mono ô di za. Dasi'wapé hâ te za a'â 're wairébê.

Danhib'apito hā te za a'ā da te 're sani za'ra, tō. Tane nherē, rob'rāsatu uptabi ō di za a'ā. — Āne ma tō romhā ré tāma waihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hā.

¹⁰ Ma duré tāma waihu'u za'ra, āne:

— Danhipti'ai amoi u te za dasisō 're dapra a'ā, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhā daro mono bâ te za tō 're dasiwasutu za'ra. ¹¹ Nima niwīmhā te za duré ti'a hā daré 're popo'o za'ra, sa'ētē. Nima niwīmhā, danho ō wa, te za da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. Nima niwīmhā te za duré dahâzé īpire uptabi hā te te 're daduri. Marī īpipa hā te za duré hâiwa nho're na danho'a 're wairébé.

¹² — Āne na romhāimana ō ré, te za da te 're aiwaibui wa'wa. Rowasédé hā te za duré da te aima 're 'manharī za'ra wa'wa. Rowahutuzéb u, te za da te 're ai'mazasi za'ra wa'wa, aihāimanazém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za taré da te 're aiwē'ō za'ra wa'wa. Taha pari, te za da te 're aséme 'wa, dazazéb 're, 're aimasa wa'aba mono da. Īzazei'wa 're anomro aba mono 'rute, te za duré da te 're asimroi wa'wa, danhib'apito norī u. Roti'wa, si'upana te te īpisutu norī u zama, te za da te 're asimroi wa'wa.

¹³ Āne wamhā, īwasu'uウェ na te za 're īdapo're pu'u za'ra wa'aba mo. ¹⁴ Duré asisōwa, asina aihâtā'ā te, asiwasu'uzéb zō 're rosa'rata hâ za'ra wa'aba mono ō di za. ¹⁵ Wa hā wa za te 're aipawaptob za'ra wa'wa, danhib'apito norī ma, 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. Āne wa, aimreme wē na te za aiwē'ō'wa norī hā 're īswada za'ra wa'aba mo. ¹⁶ Ni'wam norī hā te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa, dazazéb 're, da te 're aséme aba mono da. Āté aimama norī hā te za te dama 're ai'ru za'ra wa'wa, āté asisānwanā norī hā, āté asiwadi norī hā. Āté asawi'wa norī zama te za te dama 're ai'ru za'ra wa'wa. Taha zarina, te za ai'mai'uprosi aba ni. ¹⁷ Īzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. ¹⁸ Tane nherē, aihāimanazé hā aiwi 're si'utōri uptabi za'ra wa'aba mono ō di za. ¹⁹ Taha wa, te za 're asiptete za'ra wa'aba mo, ī'āma 're anomro u'āsi aba mono da. Tawapsi, te za asō'reptuzé hā asina 're ī'uwaimrami za'ra wa'aba mo. — Āne ma tō tāma waihu'u sirōmo za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma.

Zeruzarē āma, za īropsisa'wari mono na rowasu'u

Mateusi 24.15-28; Marcusi 13.14-23

²⁰ Tawamhā Zezusi hā ma duré tāma waihu'u sirōmo za'ra, āne:

— Niwapsi te za dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā Zeruzarē u aihutu, 'ri 'wawi wa'ra, te te siwi uirī da. Ta norī hā 'madâ'ā za'ra wa'aba wamhā, te za īwaihu'u sirōmo za'ra wa'wa, za te te daré 'ri nhamra mono na hā. ²¹ Zudeza āma, dame 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhā, te za ētē 'rāihā u asa'rei wa'aba mo, aiwara sina. 'Ri ahā āma 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhā, te za aiwairébē su'u 'wa, 'ri ahā nhiti. Rom na 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhā, 'ri ahā u 're asisisi aba mono ō di za. ²² 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama 're arob'manharī mono wa, te za rowasét si a'ā 're sa'wari. Taha ré, te za marī hā uburé dazô pusi, romhā ré, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā te te āma īrob'ui'éré za'ra zéb zarina. ²³ Tawamhā āne hā rowasédé hā daré romhāimana wamhā, īwasā ré norī ma hā tāma ropipa uptabi za'ra di za, ī'ra pré ré norī ma zama. 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te dama 're ī'arob'manharī pipa mono zé bâtâ na hā, tāma 're ropipa za'ra mono di za, zudezu norī ma. ²⁴ Sib'ezé 'wapa na hā da'ahâ na te za tadâ'ā za'ra ni. Duré, ni'wam norī hā daro mono bâ, te za da te simro. Te za da te āma ropé, daro mono bâ. 'Re īhāimana u'āsi mono zazei'ō'wa norī hā sahi sina te za a'ā te te dama 're roti za'ra, Zeruzarē āma, zudezu'ō norī hā. Bâdâ hā īwa tāma

Íwaptā'ā za'ra zéb u, te za da'madâ'ā 'rāsatu za'ra. — Āne ma tō romhâ ré tāma waihu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono norī ma.

*Ti'ai āma dasiré ïpodo hā apâ za we ïmorizé wasu'u
Mateusi 24.29-31; Marcusi 13.24-27*

²⁵ Romhâ ré, ma tō duré āne hā tāma waihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hā:
— Niwapsi te za marī aimawi hā 'madâ'ā za'ra ni, bâtâ na hā, a'amo na zama, wasi norī na zama. Â poré a'a 'reptā'ā ma, te za tapahi za'ra ni, â poré nhibzaihâ ma zama. Daro mono bâ, dama robzei'ō uptabi za'ra di za.
²⁶ Marī hā hâiwa na 're ïsimasa mono hā, tizabzéb āma 're simasab u'âsi mono ë di za. Taha wa, te za daro mono bâ dawi tirobra za'ra, rowasédé hā dazô ïwatobrozém na te te rosa'rata pipa za'ra wa. ²⁷ Tawamhâ ti'ai āma dasiré ïpodo hā hâiwa'a na, wa za wei apâ mo, danho'a. Íwaihu'u pese uptabi na, wa za wei mo apâ, duré ïhâiba na hā rowa'a sa'ëtë uptabi na. ²⁸ Āne wana ré, marī hā pusi mono wamhâ, te za asiptete na 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré 're ai'râiwahutu za'ra wa'aba mono. E marī wa. Romhutu na te za asö'reptu za'ra wa'aba zé hā asina ïuwaimrami za'ra wa'wa. — Āne ma tō romhâ ré tāma waihu'u sirōmo za'ra, tisiré 're ïnomro mono norī ma, Zezusi hā.

*Pidera wede wasu'u
Mateusi 24.32-35; Marcusi 13.28-31*

²⁹ Zezusi hā te duré romnhimiré'ē, pidera wede na, āne:

— Ma'âpé pidera 'râ na rosa'rata za'ra wa'aba, wede ïpoto mono bâ. ³⁰ Ìsu té hâ 're wairébé mono wamhâ, te za āma 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mo, tâ' re ìta'a mono zéb u, 're ïrob'umhutu mono zém na hâ. ³¹ Tane duré, marī hâ 're ïromhâimana mono zéb da, te aima ïwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madâ'ā za'ra wa'aba wamhâ, te za āma ïrowaihu'u za'ra wa'wa, romhuture di oto, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'u'wë mono zéb u hâ. ³² Tô sena, wa āne na aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. Â hâ uburé rowasédé hâ dazô 're wairébé mono ré, ti'ai āma 're ïdasi'ubumroi mono norī hâ ta norī hâ 're dâ'â za'ra mono ë ré, te za ïs'a za'ra ti'râsatu, rowasédé hâ. ³³ Nimahâ na te za hâiwa norî hâ ai'utôrî zahuré, ti'ai me. Si'utôrî zahuré nherê, ïnhimiroti hâ si'utôrî ë di za. Pire na te za dama 're hâimana u'âsi. — Āne ma tō Zezusi hâ tāma waihu'u za'ra, tisiré 're ïnomro mono norī ma.

³⁴⁻³⁵ Tawamhâ Zezusi hâ tinhimiroti na ma tō tāma 'râsatu za'ra, āne:
— Asimiza'rese sina, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Datoi u hâ âsipârî na 're asapa'a za'ra wa'aba mono ë di za. Marî na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ë di za. E marî wa. Rosa'rese ë ré, bâdâ ïpire, ïwa waptâ'ā ë umnhasite. Rosa'rese ë ré, te robzari hâ ïtede'wa hâ te te 're waibu, wedenhorô na. Tane, duré rosa'rese ë ré, te za bâdâ ïpire hâ ïwa waptârâ, uburé ti'ai āma hâ. ³⁶ Taha wa, te za asimiza'rese sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Te za duré asima 're ïrowaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mo. E marî da. Marî hâ 're wairébé mono wamhâ, asiptete na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, apâ we ïmorî wa, ïnho're se asisép te, ai'râipo tô za'ra wa'aba da, ti'ai āma dasiré ïpoto nho're.
— Āne ma tō Zezusi hâ tāma waihu'u za'ra.

³⁷ Tawamhâ Zezusi hâ bâtâ sidâpâsi, te nasi dama rowasu'u, 'ri 'wawi wa'ra 're, 'Re ïhâimana u'âsi mono āma 're ïdawata za'ra mono zéb āma. Barana hâ te nasi ne, Oriwera na ëtë 'râihâ nhisi u. Tame ma tō nasi āma ti'awë. ³⁸ Awë wi, te nasi ïtème dasito, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorôwa u, ïmreme hâ da te nasi wapari za'ra da.

22

*Zežusihī āma, da te ūrosa'rata za'ra zé, da te dasiwi wîrî da
Mateusi 26.1-5; Marcusi 14.1-2; Zuwā 11.45-57*

¹ Ū'u'ētē duptoi'ō, da te 're ūhuri mono zéb u hā, romhuture di oto, Pascowa na dato nhisi u hā. ² Re ūhâimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa ūpire norī hā, te rowahutu'wa norī me sima āma rosa'rata za'ra, pi'uriwi te te siwi wîrî da, Zezusi hā. Dama pahi za'ra wa, te āne sima āma rosa'rata za'ra.

*Zežusi te te dama hâiba nhomri da, Zudasi hâ te te ūrosa'ratazé wasu'u
Mateusi 26.14-16; Marcusi 14.10-11*

³ Tawamhā Satanasi hā ma tō oto Zudasihī pē'ē 're āzé. Icarizoti na, Zudasihī nhisi hâiba amo hā. Zežusihī me dame 're ūmorī, Zudasi hā, 12 na ūhâiba za'ra siré hā. ⁴ Tawamhā te oto mo, sasedotī ūpire norī u. Duré, 'Re ūhâimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zé 'madâ'ā'wa norī u, te mo, ūpire norī u, Zežusihī āma te te sadawa pibu za'ra da, te te dama hâiba nhomri da. ⁵ ūmreme te te wapari za'ra wamhā, tâma rowě za'ra di. Taha wa, te tâma ropisutu za'ra, rob'uiprazé te te tâma sômri za'ra da. ⁶ Taha wa, ma tō Zudasi hā āma saze za'ra, rob'uiprazé te te tâma sômri za'ra da, sasedotī ūpire norī hā. Taha wa, te oto rosa'rata, nimahā bâtâ na Zežusi te te dama hâiba nhomri da, danhimiza'rese ðré.

⁷ Tawamhā bâdâ hā ma tō ūwa waptârâ oto, ū'u'ētē duptoi'ō, da te 're ūhuri mono zé hā. Zudezu norī hā te za pone'erebâ 'ra hā simro, tisaihurizéb da, Pascowa na dato nhisi na da hā. ⁸ Taha wa, te Zežusi hā Pedru norī ma rob'ru zahuré, Zuwâhā me, āne:

— Mo oto ane wa'aba, wazô asipi wa'aba da, Pascowa te bâtâ na ūwasaihurizéb da hā. — Āne te tâma rob'ru zahuré.

⁹ Tawamhā te Pedru norī hā sadanharî zahuré, āne:

— E momo ma tō asima ūrowě, asô ūwanhipi za'ra zéb da hā. — Āne te sadanharî zahuré.

¹⁰ Taha wa, te Zežusi asa tâma nharî zahuré:

— ūwapari pese aba. 'Ri ahâ u aimasisi aba wamhā, aibâ hā te za ūsôpêtê 'wa, piza'a â ré, te te l'âri hā. Sôpêtê aba wamhā, pibui wa'aba mono za, 'ri para u ūsébrézéb u. ¹¹ Tame te za 'ri tede'wa hā ūadanharî 'wa, āne: "Rowahutu'wa hā te wama tinhia, wa te asadanharî da: E ma niwî 'ri 're wa'wa hā, ūsiré 're ūnomro mono norī me, ūwa ūwasaihurizéb da hā, Pascowa na dato nhisi na hā." ¹² Tawamhā 'ri tede'wa, te za hâimo 'ri 're wa'wa za'ene hā aimas pisutu 'wa, marî ūl'ubumro ūrōmo āma. Tame te za wazô ūrobza'ra pese 'wa. — Āne te Zežusi hā tâma roti zahuré.

¹³ Tawamhā 'ri ahâ u simasisi wamhā, Zežusi te te tâma ūwasu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tō uburé anhopêtê zahuré. Tame ma tō dasa hā 'manharî zahuré, Pascowa na dato nhisi na da hā.

¹⁴ Tawamhā te za oto tasaihuri ni. Taha wa, te oto Zežusi norī hā ai'ubumro, sailhuri da, tizadawa wasu'u'wa norī me. ¹⁵ Tawamhā te oto tâma siwasu'u za'ra, āne:

— Wa tō ūsima wê upta, aime ūsa za'ra wa'aba da, te robzépata ðré, Pascowa na 're ūdasahuri mono zém na. ¹⁶ Āne, ūsa na 're ūsai mono ði di za oto. Bâdâ ūwa waptâ'â wapsi, 'Re ūhâimana u'āsi mono hā uburé da'āma 're sib'a'uwe mono wapsi, wa za duré 're ūsa. Tawapsi, dasaihurizé hā marî te te ūwasu'u hā te ūsina uwaimrami wapsi, wa za duré 're ūsa. — Āne ma tō tâma siwaihuri'za'ra.

¹⁷ Tawamhā ma hâsizé hâ ti'â, uwa 'ru 'râi wa'ui ré hā. 'Re ūhâimana u'āsi mono āma te tiwata, sôpru wa. Te duré tâma nharî za'ra:

— Ā, âhuri aba, uburé. ¹⁸ Ā hā te 're hâsi mono õ di za oto, a'â. Niwapsi, wa za duré te 're hâsi, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ uburé da'âma 're sib'a'uwe mono wapsi. — Äne te tâma siwasu'u za'ra.

¹⁹ I'u'êne hâ ma duré ti'â. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te duré ïré âma tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wë'ë, i'u'êne hâ. Te te wë'ëi mono parimhâ, ma tô te te tâma sômri, tisiré 're ïnomro mono norî ma. Te duré tâma nhari za'ra, äne:

— Ā, i'u'êne hâ huri aba. Ā hâ ihâiba, te wasu'u, za asada ïsisômri aba zé hâ. Ā hâ te za 're ihuri aba mo, ïâma 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hâ. — Äne te tâma nhari za'ra.

²⁰ Tawamhâ sailuri pari, ma duré hâsizé hâ ti'â, uwa 'ru 'râi wa'u ïsé ré hâ. Te tâma nhari za'ra:

— 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama ïropisutuzép té, te wasu'u, rob'râi wa'u hâ. Rob'râi wa'u za'wari ne, asada ïdâ'â za'ra wa'aba wamhâ, te za ïwi puru, ïwapru hâ. Tô sena, te za te te dama âma 're a'uwaitrami, te te dama ïropisutuzép té hâ. Äne na waihu'u za'ra wa'aba da, te za ïwi puru, ïwapru hâ. ²¹ Ma'âpé, asiwi waihu'u aba. Ni'wa hâ ïzawi'wa newa, te ïme nhamra, wedeza na, dama ïnhomri'wa da hâ. ²² Wa hâ ti'ai âma dasiré ïpodo hâ wa za dârâ, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ïma ïpisutuzéb zarina. ïdâ'â da, te te ïma pisutu nherë, aibâ ma, tâma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ihâiba nhomri'wai ma hâ. — Äne ma tô tâma waihu'u za'ra.

²³ Taha wa, te 'râwi sisadanharî za'ra, äne:

— E 'wa hâ te za dama tisõ. — Äne te 'râwi sisadanharî za'ra.

²⁴ Tawamhâ sima ï'maipire zô sôpré wa, âma sisaze za'ra õ wa, te timreme na 'râwi si'wapé za'ra, ïsiré 're ïnomro mono norî hâ. ²⁵ Taha wa, te Zezusi tâma nhari za'ra, äne:

— Ti'ai âma danhib'apito norî hâ, simiwada'uri pese za'ra di. Duré, ïswaihu'u zarina, te za dama marî 'manharî wë 'wa na, da te 're sisi za'ra. ²⁶ Tane asima 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norî wa'wa hâ. Asiré norî ma, aipire wa'aba nherë, te za tâma 're asidai'uté za'ra wa'aba mo. Duré dawada'uri'wa, 're anomro aba mono nherë, aiwapu na te za dama 're ïromhuri za'ra wa'aba mo. ²⁷ E 'wa hâ, dama ïpire. E tisa da, wedeza na ïsämra, dama ïpire. E dama dasai 'wapéi'wa hâ dama ïpire. Tisa da, wedeza na ïsämra hâ, tô dama ïpire. Tazahâ, wa hâ dama dasai 'wapéi'wa ne, wa 're mo.

²⁸ — A norî wa'wa hâ marî te 're sépata mono ré, ma tô ïsiré 're anomro u'âsi aba mo. ²⁹ Taha wa, roti'wa da, dama ïpire na 're ihâimana mono da, ïmama te te ïma ïpisutu ne, tane wa za duré wa hâ aipisutu za'ra wa'wa, dama aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, dama roti'wa da. ³⁰ A norî wa'wa hâ niwapsi, te za ïsiré 're asimroi wa'aba mo, wedeza na wasiré 're wasihuri mono da, wa te 're âhuri mono da zama. Danhib'apito simasisizém na, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo, Izarazéhé nihudu norî ma, 're roti za'ra wa'aba mono da. Wahî'rada Izarazé hâ, 12 na ï'ra si'aibâ norî hâ. Taha nihudu norî hâ te za 're ï'madâ'â za'ra wa'aba mo. — Äne ma tô Zezusi hâ tâma waihu'u sirômo za'ra, te te waihu'u za'ra da.

Zezusi hâ, Pedru te te ïpo're pu'uzé wasu'u

Mateusi 26.31-35; Marcusi 14.27-31; Zuwâ 13.36-38

³¹ Tawamhâ Zezusi hâ te Pedruhu ma tinhâ, äne:

— Sima, ïwapari pese. Satanasi hâ ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono wi aiwaptëre za'ra wa'wa, tô sena ïzazei uptabi 'wa zô, te te aipibu za'ra wa'aba da. Tridu hâ ï'râ uptabi zô, da te 're ï'upôrî za'ra mono ne, te za te 're aipibu

za'ra wa'wa, ūzazei uptabi 'wa zô. ³² Sima, tane nherē, ūmama wi, wa tô te 're rowaptērē aima, te te 're aipawaptob u'âsi mono da, ūāma 're aimorî u'âsi da. Apâ ūtēme aipi'rai wapsi, te za asisânawâ norî hâ 're ūpawaptob za'ra mo, hâimana nhiptete na 're nomro mono da. — Äne te Pedruhu ma tinhâ.

³³ Tawamhâ Pedru hâ te asa tâma tinhâ, äne:

— Apito, wa tô ūsimâ wê, asiré âma ūmorî da, asiré, da te ūnherē da nherē, duré asiré ūdâ'â da nherē. — Äne te Pedru hâ tâma siwasu'u.

³⁴ Taha wa, te Zezusi hâ asa tâma tinhâ, äne:

— Pedru, ūwapari pese. ūzadawa para õ nherē, â bâtâ na si'a hârâ õ ré, te za si'ubdatô dawi ūudâ, aima ūza'rese õ na. — Äne ma tô romhâ ré tâma waihu'u siro, Pedruhu ma.

Zezusi hâ, tisiré 're ūnomro mono norî te te ūpo're pu'u za'ra zé wasu'u

³⁵ Tawamhâ Zezusi te sadanharî za'ra, tisiré 're ūnomro mono norî hâ, äne:

— Datême te asatôrî za'ra wa'aba wamhâ, wa tô aré aiwi sawi za'ra wa'wa, marî hâ asiré 'wasari aba tô da, rob'uiprazém nhemezé hâ, duré ro'wapézé hâ, duré aipara'uzazé wa'wa hâ. E tawamhâ marî hâ aiwi sô rowaptâ'â aba õ di. — Äne te Zezusi hâ sadanharî za'ra.

— Marî zô, wawi rowaptâ'â za'ra õ di. — Äne te asa tâma nharî za'ra.

³⁶ Taha wa, te Zezusi hâ tâma nharî za'ra, äne:

— Rob'uiprazém nhemezé, ate wamhâ, te za oto ūâ, duré ro'wapézé, ate wamhâ. Duré sib'ezé 'wapa õ wamhâ, te za asi'upsibizé dama ūwe, ūwa'âbâ na sib'ezé 'wapa, asima uipra da. ³⁷ E marî wa, wa äne aima 'ru za'ra wa'wa. ūwasétê newa, te za rowasétê 'manharî'wa norî zu ūma rob'manharî za'ra ni. Äne, duréihâ ma tô romhâ ré ūâma rob'ui'éré sirômo za'ra ūbaihâ na, 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norî hâ. Taha wa, te za ūâma rob'ui'éré zarina, tô ūâma uwaimrami za'ra ni. — Äne ma tô Zezusi hâ romhâ ré sîna tâma rowaihu'u sirômo za'ra.

³⁸ Tawamhâ äne te asa tâma nharî za'ra, ūsiré 're ūnomro mono norî hâ:

— Wanhib'apito, âhâta sib'ezé 'wapa maparane.

— Wê di tô. Taha si. — Äne te asa tâma nharî za'ra, Zezusi hâ.

Zezusi norî hâ, etê 'râihâ âma ūsi'ubumrozé wasu'u

Mateusi 26.36-46; Marcusi 14.32-42

³⁹ Tawamhâ Zezusi hâ ma oto rob u watobro, etê 'râihâ u morî da, Oriwera u. Tamomo 're ūne mono zéb u te duré mo, Oriwera u. ūsiré 're ūnomro mono norî hâ te ūne ai'aba'rê. ⁴⁰ Tawamhâ te te sima ūwézéb u, ma tô âma aihu. Tame Zezusi te tâma roti za'ra, äne:

— Ma'âpé, asima rowaptêrê za'ra wa'aba, 'Re ūhaimana u'âsi mono wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimiwada'uri wi. — Äne te tâma nharî za'ra.

⁴¹ Tawamhâ ūsiti za'ra te mo, siwaprosi sâmra da, romhâ prâ na. Tame ma hi'râtitô nhamra, Timama ma, mreme da. ⁴² Äne te Timama ma mre:

— ūmama, asima wê wamhâ, ūma ba'a ūdâ'âzé hâ, te robzépata tô da. Tane nherê, te ūsimâ ūwézéb uwaibaba, ūma pisutu õ di za. Aima ūwézéb uwaibaba, te 'manharî da hâ ūma wê di. — Äne te Timama wi rowaptê.

⁴³ Tawamhâ ma ūtême sihâ'i're, hâiwa âma romhuri'wa hâ, te te pawaptob da, siptete na 're morî da, Zezusi hâ. ⁴⁴ Tiwi robzei'õ uptabi nherê, ma tô duré mre, Timama ma, mreme 'râihâ na. Taha wa, ma tô 're su'u a'a, dawapru ne, ti'ai wa.

45 Tawamhā Timama ma, mreme pari, ma tō wahudu, tisiré 're īnomro mono norī u morī da apâ. Sōtō za'ra ré, ma siza za'ra. Pē'ēzé uptabi za'ra wa, te tinhōtō za'ra. **46** Taha wa, te tāma nharī za'ra, ãne:

— E marī wa, te asōtō za'ra wa'wa. Aiwhantu za'ra wa'aba. 'Re īhāimana u'āsi mono wi, rowaptērē za'ra wa'aba asima, Wa'uburé nhimiwada'uri wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — Æne te tāma nharī za'ra.

Zezusi hā, da te ī'ārizé wasu'u

Mateusi 26.47-56; Marcusi 14.43-52; Zuwā 18.3-12

47 Tawamhā Zezusi te te tāma nharī za'ra ré, ma ītēme aihutu ni, da'ahā na. Zudasi hā 12 na Zezusihī siré 're īnomro mono norī me hā aré, ta hā 're īmorī, te te sō danhimro, Zezusihī zō. Tawamhā Zezusihī u, ma ai're, 'rāwi te te sawi da, tob'rata hārā na. **48** Taha wa, te Zezusi hā tāma tinhā, ãne:

— Zudasi, oro īzawi pese 'wa zahā, ma ītob'rata hārā na taré dama īzawi, ti'ai ãma dasiré īpodo hā da te īwaihu'u za'ra da. — Æne te tāma tinhā.

49 Tawamhā īsiré 're īnomro mono norī hā ma tō oto waihu'u za'ra, da te oto dasiwi ī'āri da na hā. Taha wa, te siwi sadanha, ãne:

— Wanhib'apito, e wa te da'wapé za'ra õ di za, wanhi'wa na, sib'ezé 'wapa na. — Æne te sina sadanharī za'ra.

50 Taha wa, Zezusihī siré hā ma da'u'a ni, sib'ezé 'wapa na. Sasedoti īpire uptoabi ma romhuri'wa hā ma po're nhizâri ni, īsimire niwī.

51 Tawamhā ma tō Zezusi hā tāma tinhā, ãne:

— Tō'ā. Tane hā 'manharī tō. — Æne te tāma tinhā.

Tawamhā ma po're upi, tinhib'rata na. Taha wa, ma tipo're wē apâ. **52** Zezusihī zō īsihudu hā ta norī hā sasedoti īpire norī, duré 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa 'madâ'ā'wa norī, īpire norī, duré zudezu norī ma roti'wa norī. Taha wa, ma tō Zezusi hā tāma nharī za'ra, ãne:

— E wa hā danhibrob zō dapârī'wa pâ, ma bétē we īzō aihutu 'wa, sib'ezé 'wapa ré, uibroi ré zama. **53** Bâtā sidâpâsi, wa tō asō'a wa'aba nasi aimasisi, 'Re īhāimana u'āsi mono ãma 're īdawata za'ra mono zéb ãma. E niha bâ tameb ré, asiwī ī'āri aba õ di bétē. Åhāna ma tō bâdâ hā īwa waptârâ, asiwī ī'āri aba zéb da hā, robra tede'wa hā pire na 're īmorizéb da hā. — Æne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra.

Pedru hā, Zezusi te te dawi ī'udâzé wasu'u

Mateusi 26.69-75; Marcusi 14.53-54, 66-72; Zuwā 18.15-18, 25-27

54 Tawamhā ma tō oto siwi ti'ā, Zezusi hā. Te te siwi ī'āri wamhā, ma tō siwi saprō, sasedoti u, īpire uptoabi nhorōwa u. Pedru hā te romhā na te te dapibu.

55 'Ri 'wawi wa'ra 're, da te dasima īpré za'ra u, ma wi, Pedru hā. Tame te nhamra Pedru hā, uzâ, da te dasiwi ī'uirī norī 'rata. **56** Unhama ãma sāmra ré, ma tō pi'ō hā 'madâ, romhuri'wa hā. Taha wa, te 'madâ'ā' pese, te te waihu'u da. Te te waihu'u wamhā, te oto dama 'mahâ, ãne:

— Åhā zama, te Zezusihī siré 're mo. — Æne te pi'ō dama wasu'u.

57 Tane nherē, ma tō tiwi ai'udâ, ãne:

— Mare di. īma sa'rese õ di, ta hā. — Æne te pi'ōi ma tinhā asa.

58 Tawamhā ãma ronomro pari, te duré aibâ hā Pedru 'madâ, sāmra ré.

Taha wa, te Pedruhu ma tinhā, ãne:

— A zama, te dasiré 're aimo. — Æne te tāma tinhā. Tazahā, Pedru te asa tāma tinhā, ãne:

— Mare di. Wa hā, õ norī siré hāi õ di. — Æne te aibâ ma tinhā.

59 Tawamhā bâtâ pibuzé hā misi te se a'oto wi, te duré ni'wa hā tāma tinhā, ãne:

— A hā te tō ūsiré 're aimo. A hā, Darireza hawimhā duré. — Āne te tāma tinhā.

⁶⁰ Taha wa, te duré Pedru hā asa tāma tinhā, āne:

— Mare di. Tane ūma īnhari hā, te waihu'u ū di. Sa'rese ū di. — Āne te aibā ma tinhā. Āne na timreme hā te te 'rāsutu wi, ma awa'awi si'a hā hā. ⁶¹ Taha wa, ma tō Wanhib'apito hā aipi'ra. Sipi'rai wamhā, te Pedru hā 'madā'ā pese. Te te 'madā'ā wamhā, ma Wanhib'apito mreme na po're puru, Pedru hā. Romhā ré, ma tō tāma waihu'u siro, te te dawi ūdāzém na, Zezusi hā. Āne ma tō tāma tinhā: "Ā bātā na si'a hā hārā ū ré, te za si'ubdatō dawi ūdā, ūzadawa para ū nherē." Āne ma tō romhā ré, Pedruhu ma waihu'u siro. ⁶² Āne na oto ūmreme na sina po're pu'u wamhā, ma tō watobro rob u, Pedru hā. Taha wa, te oto aiwa'ō, sīna pē'ēzé uptabi wa.

⁶³ Tawamhā aibā norī hā ma tō Zezusihī ma nharī wasétē za'ra, siwi ūmadā'ā'wa norī hā. Te duré nasi siwi ahā. ⁶⁴ Zazahā na ma duré siwi 'rā ubu. Taha wa, te tāma nharī za'ra, āne:

— Ma'āpé wama waihu'u zara na, ni'wa hā ai'azāri'wa hā. E niha ūsisi hā. — Āne te nasi tāma nharī za'ra, te te nasi siwi ahāri sina.

⁶⁵ Te duré tāma nharī wasétē za'ra, ūwasétē na.

⁶⁶ Tawamhā mararé ma tō zudezu norī ma roti'wa norī hā ūrā'ōtō, duré sasedoti ūpire norī hā, duré 'Re ūhaimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī hā. ūrā'ōtō wamhā, ma tō dama 'ru za'ra, Zezusi hā da te we dasiwi saprōni za'ra da, ūtēmeb za'ra. ⁶⁷ Da te ūtēme dasiwi ūwisi wamhā, te siwi sadanha, Zezusi hā, āne:

— E a hā 'Re ūhaimana u'āsi mono te te ūapisudu, Danho'reptui'wa da. Ma'āpé, wama asiwusu'za'ra na.

Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra, āne:

— Danho'reptui'wa na aima ūsiwasu'za'ra wa'aba wamhā, e te za āma ūzaze za'ra wa'wa. Āté āma ūzaze za'ra wa'aba ū di za. ⁶⁸ Duré, ūzadanharī za'ra wa'aba wa'rāmi, te asadanharī za'ra wa'aba wamhā, e marī te za ūma ūwaihu'u za'ra wa'wa. Marī hā ūma waihu'u za'ra wa'aba ū di za. ⁶⁹ Tane nherē, wa hā ti'ai āma dasiré ūpodo hā, wa za oto dama ūpire na 're ūnhamra, dama ūpire uptabi 'rata. Wa za oto ūsimire niwī 're ūnhamra, 'Re ūhaimana u'āsi mono 'rata. — Āne te Zezusi hā tāma siwasu'za'ra.

⁷⁰ Tawamhā te duré siwi sadanha, āne:

— E tawamhā, 'Re ūhaimana u'āsi mono 'ra na, ma tō 're asi'madā'ā mo. — Āne te siwi sadanha.

Taha wa, te duré asa tāma nharī za'ra, Zezusi hā:

— A norī wa'wa hā te ūnhari za'ra wa'wa, tane na hā. — Āne te tāma nharī za'ra.

⁷¹ Tawamhā te sima nharī za'ra:

— Tāibā oto. Da te wama ūwasu'za'ra zéb zō, wanhimipari za'ra ū di za oto. Wasi'uihā na wa tō ūsiwasu'uzé hā wapari za'ra ni. — Āne te sima nharī za'ra, dama ūpire norī hā.

23

Zezusi hā Piratuhu uiwada ūsabzé wasu'u

Mateusi 27.1-2, 11-14; Marcusi 15.1-5; Zuwā 18.28-38

¹ Taha pari, ma tō aihñi tiwahutu za'ra, Zezusi hā te te siwi saprōni da, Piratuhu u. ² Tawamhā te te ūtēme siwi ūwisi wamhā, ma tō siwi wasu'u ūwasétē, āne:

— Ā hā ma tō dawi ro'wa'rutu, tinhimirowasu'u na. Roma āma danhib'apito ma, rob'uiprazé hā da te tāma 're po'o za'ra mono tō da, ma tō te 're da'apa'uwati. Danhib'apito na te duré dama 're siwasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu na, Danho'reptui'wa da. — Āne te taré Zezusi wasu'u za'ra, Piratuhu ma.

³ Tawamhā Piratu te Zezusihī ma tinhā:

— E a hā, zudezu norī nhib'apito. — Āne te sadanha.

Taha wa, ma tō Zezusi hā asa tāma tinhā, āne:

— Tahata ma tō tane hā ī'āma īwaihu tō. — Āne ma tō tizadawa na tāma wa'rā, Zezusi hā.

⁴ Tawamhā Piratu te dama tinhā, āne:

— īwasétē na te waihu'u õ di, wasétē wa, te īwē'ōzéb da hā. — Āne te sasedoti īpire norī ma nharī za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma da'āma romhuri'wa īpire norī me, uburé dama zama.

⁵ Tane nherē, te mreme tete na asa tāma nharī za'ra, āne:

— Tinhimirowasu'u na, ma tō te te dawi 're ro'wa'rutu, tinhimirowasu'u na, daza'rui mono bā, Zudeza āma. Darireza āma, ma tō roti na sāna'rata. Āhāta ma tō wei wi oto. — Āne te taré wasu'u za'ra, Piratuhu ma, Zezusi hā.

⁶⁻⁷ Tawamhā te Piratu hā da'azadanha, damrēme te te wapari wa:

— E a hā, Darireza hawi te wei mo. — Āne te da'azadanha.

— īhe. Ta hawi te wei mo, tiza'rui hawi. — Āne te asa tāma rowasu'u za'ra ni.

Apito Erodi te te dama 're īroti mono zé, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hā. Taha wa, Piratu te te wapari wamhā, te tāma 'ru za'ra, Erodihi u te te siwi saprōni da, tame za a'ā sāmra wa, Zeruzarē āma. ⁸ Erodi hā Zezusihī wasu'u hā ma tō te te 're wapari. Taha wa, ma tō te te sima 're wē u'āsi, Zezusi te te sabu da. Tawamhā, ītēme da te dasiwi īwisi wamhā, toi uptabi di Erodi hā, titōmo na te te oto 'madā'ā wa. īsō'a, marī dama ī'manhari' waihu'u õ hā tiwaihu'u pese na te te 'manhari' da, ma tō aré sima wē, Erodi hā. ⁹ Taha wa, ma tō Erodi hā marī na sadanharī ahā, Zezusi hā. Tazahā, te te sada'ābā õ di asa. ¹⁰ Taha wa, te oto Erodihi u aimasa, sasedoti īpire norī hā. Rowahutu'wa norī me, te ītēme aimasa. Mreme tete sina, ma taré siwi pisutu za'ra, Zezusi hā.

¹¹ Tawamhā Erodi norī hā ma tō Zezusihī āma tiwa'ē za'ra, taré. Tinhib'a'uwe norī me, ma āma tiwa'ē za'ra, da'wapéi'wa norī me. Ma tō āma tito za'ra. Dasi'ubuzém na ma tō siwi āma hāiba ubu, īwē na. Tawamhā Erodi hā te oto dama ti'ru, apā da te dasiwi saprōni da, Piratuhu u. Taha wa, te apā siwi saprō. ¹² Piratu norī hā Erodihi me, te aré 're si'ruiwapari zahuré. Āhāna, ma tō oto sisawi zahuré.

Zezusi hā da te dasiwi wīrī da, Piratu te te īdazazezé wasu'u

Mateusi 27.15-26; Marcusi 15.6-15; Zuwā 18.39-19.16

¹³ Tawamhā Piratu te sitēme dazō hā, sasedoti īpire norī zō, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa īpire norī zō. Duré roti'wa norī zō, te tihārā za'ra, īsib'a'uwe norī me, te te ītēme ubumro da. ¹⁴ ītēme sihutu wamhā, te tāma nharī za'ra:

— We ītēme asiwi īwisi aba wi hā, ma tō āne īma īwasu'u za'ra wa'wa: "Āhā nhimirowasu'u zarina, te oto ro'wa'rutu na 're dahāimana za'ra." Āne ma tō īma īwasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, wa tō asō'a za'ra wa'aba, sadanharī pese aré, īwasétē zō, īwasédé hā āma sa'ra za'ra wa'aba wa. Tazahā, marī hā āma hāimana õ di, īwasédé hā. ¹⁵ Erodi hā te te duré sadanharī wamhā, marī hā te te ī'manhari' wasétē zé hā te te duré āma sōpētē õ di. Taha wa, ma tō we apā

watēme satōrī za'ra, marī hā āma hāimana õ wa. Marī te te 'manharī wasétē õ nherē, e niha wa za dama ti'ru, da te dasiwi wīrī da. Mare di. ¹⁶ Taré wa za da'wapé'i'wa norī ma 'ru za'ra, te te siwi 're pré'ē mono da. Taha parimhā, wa za satō, apâ morī da. — Āne te Piratu hā tāma nharī za'ra.

¹⁷ Pascowa na dasaihurizép sidâpâsi, ma tō Piratu hā dazazém hawi te te 're da'azani, misi si. ¹⁸ Tawamhā aihīni te damreme 'rāihā na tāma nharī za'ra ni, āne:

— Da te dasiwi wīrīre. Barabasihi si, wama wazere za'ra na apâ. — Āne te āma 'mahârâ za'ra ni, Piratu hā.

¹⁹ Barabasi hā dazazéb 're, te dame 're sa. Īsimiroti zarina, ma tō dasi'wapé hā watobro, romanu norī zada, Zeruzarē āma. Ma tō duré da'maiwī, Barabasi hā. Taha wa, ma tō dasiwi sérē ni, dazazéb 're, sab da.

²⁰ Piratu hā ma tō sima wē, Zezusi hā apâ te te satōrī da. Taha wa, te āne duré dama tinhā. ²¹ Tane nherē, damreme 'rāihā na te nasi 'mahârâ za'ra ni, āne:

— Wedepo'o nphonhi'rāmi na, da te dasiwi sasōmri, dâ'â da. — Āne te nasi 'mahârâ za'ra ni.

²² Tawamhā te Piratu hā duré dama tinhā:

— E marī te te 're ab'manharī wasétē mono bâ. īwasétē zô, te sadanharī wamhā, marī hā āma hāimana õ di. E niha wa za bété taré dama ti'ru, da te dasiwi wīrī da. Mare di. Taré wa za ti'ru, da te dasiwi 're pré'ē mono da. Taha parip si, te za mo, īzadawa para. — Āne Piratu te dama tinhā. Si'ubdatō oto īmreme hā.

²³ Tane nherē, te aihīni norī hā āma sé za'ra, mreme 'rāihā na, āne:

— Wedepo'o nphonhi'rāmi na sa'o, dâ'â da. — Āne te nasi 'mahârâ za'ra ni. Taha wa, Piratu ma tō oto dawapa. ²⁴ Da te tiwi īwaptērēzéb uwaibaba, ma tō pisutu, wedepo'o nphonhi'rāmi na sa'o da, Zezusi hā, dâ'â da. ²⁵ Da te dasima īwē za'ra zéb uwaibaba, ma tō dama ti'ru, aibâ, da te wazere da, dazazém hawi watobro da, apâ morī da. Aibâ nhimiroti zarina, ma tō dasi'wapé hā watobro aré, romanu norī zada hā. Ma tō duré da'maiwī, aibâ hā. Taha wa, ma tō sérē ni, dazazéb 're, sab da. Tawamhā Piratu te oto ti'ru, Zezusi hā te te siwi âri da da'wapé'i'wa norī hā, da te dasima īwē za'ra zéb uwaibaba, te te tāma 'manharī za'ra da, Zezusihī ma.

*Zezihi hā, wedepo'o nphonhi'rāmi na dâ'â da, da te dasiwi īsasōmrizé wasu'u
Mateusi 27.32-44; Marcusi 15.21-32; Zuwā 19.17-27*

²⁶ Tawamhā Zezusi hā te oto siwi saprō, īdâ'âzéb u. Te te siwi saprōni ré, ma tō buru hawimhā aibâ hā da'razâ. Aibâ nhisi hā, Sima na īsisi hā. Simahā za'ru nhisi hā, Sireni na. Te te da'razâri wa, ma tō siwi pa'â, da'wapé'i'wa norī hā. īsisé ma tō tāma hiri za'ra wedepo'o nphonhi'rāmi hā, Zezusihī zarina te te âri da. Taha wa, te īsarina ti'â.

²⁷ Tawamhā da'ahâ na te Zezusihī zarina ai'aba're ni. Pi'ō zama, te dame ai'aba're, wawa sina. Zezusihī āma pē'ēzé uptabi za'ra wa, te 'ry'ry. ²⁸ Taha wa, Zezusi hā ma tō ītēme aipi'ra za'ra, pi'ō norī u, te te tāma nharī za'ra da, āne:

— Pi'ō norī, Zeruzarē āma 're ai'ubumroi wa'aba mono norī hā, īzō ai'ry'ry wa'aba tō. Āté asisô si, te za 're ai'ry'ry wa'aba mo, ai'ra norī zô zama.

²⁹ Niwapsi dama 're rowasétē za'ra mono di za. Taha wa, te za nharī za'ra ni, āne: "Pi'ōi 'ra'ō norī ma si, 're rowē za'ra mono di za, duré niwa ai'uté te te īwapsōmri za'ra õ norī ma zama." Āne te za nharī za'ra ni. ³⁰ Duré dama rowasétē wapsi, ētē 'rāihā ma, te za tasi'ru za'ra ni, danhisivi waptā'â da, te

te da'uprosi da. Duré sa'a ma, te za tasi'ru za'ra ni, te te dazuwa za'ra da. ³¹ E marī da, wa tō romhā ré aimā rowa'ōtō za'ra wa'wa. Āhāna, mi wapti'i ré, te za oto rowasédé hā ūma 'manharī za'ra ni. Mi hā 'ré wamhā, e niha za bétē. Dama 're rowasétē uptabi za'ra mono di za. — Āne te Zezusi hā pi'ō norī ma nharī za'ra.

³² Zezusihī me, te aibā norī hā dasiwi saprōni zahuré ni, ūsiré dā'ā zahuré da, ta norī hā. Rowasétē 'manharī'wa zahuré, aibā norī hā. ³³ Tawamhā ma tō oto ūwisi za'ra, Da'rāhi na romnhisi u. Tame ma tō siwi sasō Zezusi hā, wedepo'o nhonhi'rāmi na dā'ā da. Ma duré rowasétē 'manharī'wa norī hā ūsiré sasōmri zahuré ni. Te ūma aiwa'aba zahuré, ūsimire niwī, duré ūsimile niwī.

³⁴ Tawamhā Zezusi hā te Timama ma tinhā, āne:

— ūmama, da'āma 'madā'ā ūdi za, da te ūma ū'manharī wasétē za'ra zé hā. Da te dasiwi ūwaihu'u ūna, ma tō ūma 'manharī wasétē za'ra ni. — Āne te Timama ma tinhā, Zezusi hā.

Tawamhā ētē zapotore ū'ui'éré ré hā ma tō nasi sima sāmra, Zezusihī uzazéb zō. Taha zarina, ma tō sima ūma aipé. ³⁵ Zezusi norī hā simnhatā ré, te zudezu norī hā ū'rata asimro, te te 'madā'ā za'ra da. Taha wa, te roti'wa norī hā sima nharī za'ra, āne:

— Ma tō te te 're da'anho'reptu aré. Tō sena Danho'reptui'wa da, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te pisutu wamhā, ma'āpē sisō'reptu. — Āne ma tō ūma tiwa'ē za'ra.

³⁶ Da'wapei'wa norī zama, ma tō ūma tiwa'ē za'ra. Tawamhā ma ūtēme ai're za'ra, te te tāma wē za'ra da, uwa 'ru 'rāi wa'u ūsé hā, ūwa'ābā syry hā. ³⁷ Āne te tāma nharī za'ra:

— A hā zudezu norī nhib'apito wamhā, ma'āpē asisō'reptu na. — Āne te tāma nharī za'ra, da'wapéi'wa norī hā.

³⁸ Zezusihī 'rāi uwaibaba, te ūma ūrob'ui'éré ré hā da'o. "Ā hā, zudezu norī nhib'apito." Āne ūma ūrob'ui'éré hā.

³⁹ Tawamhā rowasétē 'manharī'wa hāiba amo hā te tāma tinhā, āne:

— A hā Danho'reptui'wa da, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te aipisutu wamhā, ma'āpē asisō'reptu na. Wa norī zama, wanho'reptu na. — Āne te Zezusihī ma tinhā, wa'ē sina.

⁴⁰ Taha wa, ma ūsiré hā ūma sadapsisi, āne:

— Tō'ā. E 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimihāzé, asima pipa ā bā, ma tō tane tāma ūnha. Wa norī hā wa wasiré waza'o ni, apito nhimiwada'uri zarina. Taré, da te wama rob'manharī ūdi, dasiwi. ⁴¹ Wa norī hā wawasétē wa, ma tō wama rob'manharī ni. Tazahā, ā hā marī hā te te dama 'manharī wasétē ūdi. — Āne te tāma tinhā.

⁴² Taha wa, te Zezusihī ma tinhā, āne:

— Zezusi, ū'āma aipo're pu'u za, Danhib'apito na apā we aimorī wamhā. — Āne te Zezusihī ma tinhā.

⁴³ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma tinhā, āne:

— Tō sena wa za aimā waihu'u. Ā bātā na te za ū'rata 're asāmra mo, rowē uptabi ūma. — Āne ma tō aibā ma ropisutu, Zezusi hā.

Zezusihī dā'āzé wasu'u

Mateusi 27.45-56; Marcusi 15.33-41; Zuwā 19.28-30

⁴⁴ Tawamhā ma tō ūtibzuma oto. Abzuma wamhā, ma tō tirobra, daro mono bā. Bādā ūsprazéb u, te oto robra si nomro. ⁴⁵ Bādā ūsipa wi, ma tō zazahā hā ūhāihipo'o, 'ri 're wa'wa nhitobzé hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono ūma

're ūdawata za'ra mono zéb ãma hã. ⁴⁶ Taha wa, ma tō Zezusi hã Timama ma tinhã, mremē 'rāihâ na:

— Ÿmama. Åhãta, wa za ſpē'ēzani hã aima tisõ, asib'rata. — Åne te si'mahâ, mremē 'rāihâ na. Tawamhã awa'awi ma pẽ'ē hai'utõ oto. ⁴⁷ Tawamhã aibâ hã ma tō ãma rob'madâ, da'wapéi'wa nori'wada'uri'wa hã, romanu hã. Te te ãma rob'madâ'å wamhã, te ãma tiwata, 'Re ūhaimana u'âsi mono ãma. Åne te tinhã:

— Nare õ hã, aibâ 're ūmorî wê tô. — Åne te tinhã.

⁴⁸ Tawamhã da'ahâ na ma tō tasi'râ'ôtõ ni, da te ãma rob'madâ'å za'ra da. Tawamhã Zezusi hã dâ'å wi, te 'ri tême apâ ai'aba'rê ni, dawawa sina. ãma dapé'ëzé uptabi za'ra di. ⁴⁹ Zezusihî zawi pese'wa nori'hã, romhâ na ma tō ãma 'madâ'å za'ra. Pi'õ nori'zama, te romhâ na ãma 'madâ'å za'ra, Darireza hawi ïsarina ïsi'aba'rê nori'hã.

Zezusi da te ūsérézé wasu'u

Mateusi 27.57-61; Marcusi 15.42-47; Zuwâ 19.38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Aibâ hã te 're ūhaimana, Zuzé na ïsisi hã. Arimateza na ïsa'ru nhisi hã, Zudeza na danhipti'a nho'omo nhisi ãma. Aibâ hã ïwê. Haimana wê uptabi di, dama. 'Re ūhaimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'u'wê mono zéb zô, te 're simipari u'âsi. Ta hã, roti'wa ïpire. Zudezu nori' ma roti'wa ïpire nori'siré, te 're simasisi. Tazahã, Zezusi te te siwi âri da, te te sima ãma roti za'ra wamhã, te te ãma dazazei õ di. ⁵² Zezusi hã dâ'å wamhã, te oto Piratuhu u mo Zuzé hã, Zezusihî hâiba hã te te tiwi waptêrê da. ⁵³ Taha wa, ma tō ãma saze, Piratu hã. Taha wa, ma tō si'ra, wedepo' nhonhi'râmi hawi, Zuzé hã. Te te si'rai wamhã, ma tō hâiba ubu, zazahâ ūhâirâ na. Taha pari, ma tō tisê, ab're wa, ëtê zahâpâ ab're sirômo wa. Tame ma tō Zezusihî hâiba hã tisê, da te ūwa ūda'manherê'ô wa. ⁵⁴ Åhã romhuri'râsutsu na ma tisê. Romhutu na te za zudezu nori'hã romhuri zahârizé hã 'madâ'å za'ra.

⁵⁵ Tawamhã Zuzé hã ab're u mori' wamhã, ma tō pi'õ nori'hã ïsarina ai'aba'rê. Zezusihî zarina, Darireza na danhipti'a nho'omo nhisi hawi we ïsi'aba'rê, pi'õ nori'hã. Tawamhã ab're hã ma tō sabu za'ra. Duré Zezusihî hâiba, Zuzé te te ūsérézé hã ma tō sabu za'ra. ⁵⁶ Tawamhã 'ri tême te apâ ai'aba'rê. Taha wa, ma tō mari'hã sada wa'u za'ra, wedewau' ïsadaze hã, te te siwi ãma hâiba u're da. Romhuri zahârizém na hã ma tō tiwa'utu za'ra, Re ūhaimana u'âsi mono te te ūpisutuzéb zarina.

24

Zezusi hã. Ÿmama te te ūhâiwa'utuzé wasu'u

Mateusi 28.1-10; Marcusi 16.1-10; Zuwâ 20.1-10

¹ Dumidu na rowa'a wi, te pi'õ nori'hã ai'aba'rê, ab're u. Mari'wa'u te siré âri za'ra, ïsadaze hã. ² Ab're u sihutu wamhã, ëne ma tō 'madâ'å za'ra, ab're nhitobzé hã. Sitob õ di oto. Ni'wa hã ma tō ab're nhiti pi'ra. ³ Tawamhã sisisi wamhã, te te sâmri za'ra õ di, Wanhib'apito Zezusihî hâiba hã. Robaba di. ⁴ Te te waihu'u za'ra õ wa, te âne sima rosa'rata za'ra:

— E niha ab're hã baba di. E mahâta ūhâiba. — Åne te sima sô amrami za'ra. Tawamhã aibâ nori'hã maparane ma ûtême aima'wa. ï'uzâ hã ma ai'ubuzi zahuré. ⁵ Taha wa, ma tō pi'õ nori'hã tâma tipahi za'ra. Pahi te, ma tō aiwe'ë za'ra, ti'ai u. Taha wa, te âne tâma nhari'za'ra, pi'õ nori'ma:

— E niha da, te ūhâiba zô ūrob'madâ'å za'ra wa'wa, adâ'å 'ru ãma. Apâ ma tō hâiwa'udu. ⁶⁻⁷ Åme nomro õ di oto. Ma tō hâiwa'udu. Darireza ãma 're sâmra mono ré, ma tō romhâ ré aima siwasu'u sirômo za'ra wa'wa aré, âne: "Wa

hā ti'ai āma dasiré ĩpodo hā te za dama ĩnhomri ni, aibâ ĩwasétē norī ma. Wedepo'o nphonhi'rāmi na te za dasiwi ĩzasōmri ni, ĩdâ'ā da. Bâdâ maparane ĩ'āma si'utōrī õ ré, wa za apâ hâiwa'u'du." Āne ma tō romhâ ré aimâ siwasu'u sirōmo za'ra wa'wa. — Āne ma tō Zezusihî mreme na āma po're pu'u za'ra, aibâ norī hâ.

⁸ Taha wa, ma tō pi'ō norī hā āma tipo're pu'u za'ra, Zezusihî mreme na. ⁹ Taha pari, te ab're hawi apâ ai'aba'rê, ĩsazei'wa norī u. Aibâ 11 na ĩhâiba za'ra norī ma, ma tō rowasu'u pese za'ra, Zezusihî siré 're ĩnomro mono norī ma. ĩsiré ĩsi'ubumro norī ma zama, ma tō tâma rowasu'u pese za'ra. ¹⁰ Pi'ō norī nhisi hâ, āne: Mariza Madarena, duré Zuwâna, duré Mariza, Ti'aduhu na. Ta norī hâ ĩsiré pi'ō norī me, ab're u ĩsi'aba'rê hâ, te Zezusihî zadawa wasu'u'wa norī ma rowasu'u pese za'ra. ¹¹ Tane nherê, ĩsimirowasu'u na te te saze za'ra õ di, taré newa. ¹² Tane nherê, Pedru hâ ma tō wahudu, ab're u wara da, te te sabu da. Ab're u wisi wamhâ, ma tō sô aiwë'ë, te te sô rob'madâ'â da. Sô siwë'ëi wamhâ, ĩ'ubuzéb si, ma tō sabu. Taha wa, ma tō apâ mo 'ri tême, tob'uzu sina, marî hâ ĩhâimana na.

Emausi u, ĩsazei'wa norī nebzé wasu'u Marcus 16.12-13

¹³ Tawamhâ tō taha bâtâ na te tineb zahuré, Emausi na 'ri wa'otō nhisi u, Zezusihî zazei'wa norī hâ. Zeruzaré hawi te tineb zahuré, 'ri wa'otō u. Zeruzaré hawimhâ, 10 na ti'ai pibuzé hâ, Emausi u hâ. ¹⁴ Nep sina, ma tō te te sima rowasu'u zahuré, uburé marî hâ ĩwairébé mono na. ¹⁵ Te te sima rowasu'u zahuré mono ré, duré āma sisada'âbâ zahuré mono ré, ma tō Zezusihâ āma tiwisi zahuré. Te oto īme timorî zahuré. ¹⁶ Titômo na ma tō 'madâ'â zahuré. Tane nherê, te te waihu'u zahuré õ di, ni'wa newa. ¹⁷ Tawamhâ Zezusihî sadanharî zahuré, āne:

— E marî, te asima ĩwasu'u wa'aba mo, bâdâdi na ane wa'aba sina. — Āne te sadanharî zahuré. Taha wa, ma tō mazahâri zahuré. Ubu pire zahuré di. ¹⁸ Tawamhâ ma tō ĩhâiba amo hâ sadanha, Tezopasi na ĩisisi hâ:

— Zeruzaré āma 're asâmra mono nherê, e aiwëtési aimâ ĩsa'rese õ, ā nimosi marî hâ ĩwairébé mono hâ. — Āne te sadanha, Tezopasi hâ.

¹⁹ Taha wa, ma tō Zezusihâ asa sadanharî zahuré:

— E marî, wairébé mono bâ bêté. — Āne te sadanharî zahuré.

— Zezusihî, Nazaré hawi īmorî ma, ma tō rob'manhâri waséte za'ra ni. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo aré. Tiwaihu'u pese na ma tō marî hâ te te dama 're ab'manhâri aré, īwë hâ. Duré mreme pire na, te 're mo. Āne na ma tō waihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâ. Āne na hâ uburé ma tō waihu'u za'ra ni. ²⁰ Tane nherê, wa'madâ'â'wa norī hâ sasedoti ĩpire norī hâ ma tō danhib'apito u siwi saprõ. Roti'wa norī dama ĩpire norī me, ma tō ītême siwi saprõ, te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi wîrî da. Taha wa, ma tō ĩsimiwada'uri zarina, dasiwi sasōmri ni, wedepo'o nphonhi'râmi na dâ'â da. ²¹ Izarazéhé nñihudu norī hâ, danhimiwada'uri na oto 're wahâimana za'ra mono tô da, te te 're wa'apawaptô mono da ne, wa tô 're wanhimnhasi za'ra aré. Āhâna bâdâ maparane ma tô āma ne, da te ĩwîrîzém na hâ. ²²⁻²³ Ni'wam norī hâ pi'ō norī hâ ma tô ai'aba'rê ab're u, wasiré ĩsazei'wa norī hâ. Tane nherê, te te siwi sâmri za'ra õ di, ĩhâiba hâ. Ab're hâ baba na, ma tô sô sabu za'ra. Apâ sihuto wamhâ, āne te wama rowasu'u za'ra: "Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norî si, wa tô wasiwi 'madâ'â za'ra ni, hâiwa hawi we īne hâ. Zezusihâ hâ, u, dâ'â õ di. Te u, oto 're mo. Āne ma tô wama rowasu'u zahuré." Āne te pi'ō norī hâ wama rowasu'u za'ra. Taha wa, wa tô āma

watob'uzu za'ra ni, ūsimirowas'u za'ra na hā. ²⁴ Taha wa, ma tō wasiré norī hā 'mane, pi'ōi wa'rāmī, ab're u. Te te robzabu zahuré wamhā, ab're hā baba na ma tō duré sabu zahuré, pi'ō norī nhimirowas'u zarina. Te duré wama rowasu'u za'ra, Zezusihi hāiba hā te te ūsāmri zahuré ō na. — Āne te tāma rowasu'u zahuré, Zezusihi ma, Tezopasi norī hā.

²⁵⁻²⁶ Tawamhā Zezusi hā te asa tāma nharī zahuré, āne:

— E niha bétē, waihu'u su'u aba ū di, sazei aba da, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimirowas'u mono bā, Danho'reptui'wa na rob'ui'érē hā. Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te ūpisudu hā te za a'ā robzépata, rowasédé, da te tāma 'manharī wamhā. Taha parip si, te za rowē āma 're sāmra, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma ūpisutuzéb uwaibaba. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u zahuré, sō'awi tāma siwasu'u zahuré ō nherē, Danho'reptui'wa na.

²⁷ Romhā ré, ma tō ūwana Danho'reptui'wa na rob'ui'érē za'ra ni. Tawamhā Mozési te te āma ūrob'ui'érē na, te oto tāma rob'rāzārōtō zahuré. Taha pari, uburé 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī, te te āma ūrob'ui'érē za'ra na, te tāma rob'rāzārōtō zahuré.

²⁸ Tawamhā ma tō rob'umhutu za'ra oto, 'ri wa'ōtō u hā, Emausi u hā. Zezusi hā te aré tiwi timorī waré zahuré. ²⁹ Taha wa, ma tō tāma nharī zahuré, tiwi morī zahuré tō da:

— Wa'rata asāmra a'ā. Ma tō wawi tihāiwahā. Te za wawi tirobra. — Āne te tāma nharī zahuré.

Taha wa, ma tō ūzé 'ri para u, ūrata sāmra zahuré da, a'ā. ³⁰ Tawamhā ūrata te tinhāmra zahuré, siré saihuri da. Sāmra wamhā, ma tō ū'u'ēne hā ti'ā, Zezusi hā. 'Re īhāimana u'āsi mono āma te tiwata, sōpuru wa. Taha pari, ma tō te te wē'ē, ū'u'ēne hā. Ma tō tāma sōmri zahuré. ³¹ Taha wa, ma tō oto waihu'u zahuré, Zezusi hā. Tazahā, ma tō tiwi aimani zahuré. ³² Taha wa, te ūsa'u sima rowasu'u zahuré, āne:

— Bādādi na we te te wama rowasu'u mono ré hā, e watoi ūre, wapē'ē 'remhā. Wato sina, wa we wa te wapari. Wapari ze ti. — Āne te sima rowasu'u zahuré.

³³ Tawamhā awa'awi, ma tō tiwahutu zahuré, Zeruzarē u neb da apā. Simasisi wamhā, ma tō Zezusihi siré norī hā sabu za'ra, 11 na īhāiba za'ra hā. 'Ri para, te siré ai'ubumro, ūsazei'wa norī me.

³⁴ — Tō sena, ma tō Wanhib'apito hā hāiwa'udu. Simahā ma, ma tō sihāi're. — Āne te tāma rowasu'u za'ra, datēme ūsimasisi norī ma.

³⁵ Tawamhā Wanhib'apito, bādādi na ūtēme ūwisi zahuré na, ma tō asa dama rowasu'u zahuré, ūsazei'wa norī ma. Duré, Wanhib'apito te te ūwaihu'u zahuré zém na, ma tō siwasu'u zahuré. ū'u'ēne te te tāma ūwē'ē zahuré na, ma tō duré Wanhib'apito hā waihu'u zahuré. Āne na ma tō siwasu'u zahuré, Zezusihi zazei'wa norī ma.

Zezusi hā, tizazei'wa norī ma, ūsihāi'rezé wasu'u

Mateusi 28.16-20; Marcusi 16.14-18; Zuwā 20.19-23; Atusi 1.6-8

³⁶ Tawamhā ūsazei'wa norī ma, te te rowasu'u zahuré ré, ma tō Zezusi hā ūwaihu'u tizab za'ra. Āne te tāma nharī za'ra:

— Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono. — Āne te tāma nharī za'ra.

³⁷ Tawamhā dahāiba warō newa, ma tō tāma tipē'ēwara za'ra. ³⁸ Taha wa, te Zezusi hā tāma nharī za'ra, āne:

— E marī da, ma tō ūma aipē'ēwara za'ra wa'wa. E marī da, ma tō ūwawā za'ra wa'wa, ūhāiwa'utuzém na. ³⁹ ūnhāib'rada, 'madā'ā za'ra wa'aba. Duré ūpara hā 'madā'ā za'ra wa'aba. Ma'āpē oto ūzaze za'ra wa'aba. Wa hā tō,

Zezusi. Dahâiba warõ hã nhi õ di, duré hi õ di. Wa hã ĩnhi ré hã, duré ĩhi ré hã. Ma'äpé asib'rata na ĩupi za'ra wa'aba, tô sena ĩzaze za'ra wa'aba da.

⁴⁰ — Äne ma tô Zezusi hã tâma si'ru za'ra. Taha wa, ma tô tinhib'rada hã tâma sô'za'ra, duré tipara hã. ⁴¹ Imreme te te wapari za'ra wamhã, te 're to za'ra, tipê'ëna. Tâma rowë uptabi za'ra di. Tane nherë, Zezusi hã hâiwa'utu õ newa, te te äma saze za'ra õ di. Taha wa, mrab zô te sadanharî za'ra oto, Zezusi hã:

— E mra, te aima tihâimana za'ra wa'wa. — Äne te sadanharî za'ra.

⁴² Tawamhã syry na ma tô tâma sômri za'ra, tepe zebre hã. ⁴³ Tawamhã ma ti'â, te te 'rëne da, ïsõ'a za'ra. ⁴⁴ Taha wa, te Zezusi hã tâma nharî za'ra, äne:

— Romhâ ré wa tô aima rowsu'u za'ra wa'wa, ai'rata 're ĩhamra za'ra wa'aba mono ré hã, marî hã za ĩzô ĩwairébé mono na, Mozésihi nhimi'ui'éré zarina, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî nhimi'ui'éré zarina, duré ïsõ're na rob'ui'éré zarina. — Äne te Zezusi hã tâma nharî za'ra.

⁴⁵⁻⁴⁶ Tawamhã ma tô äne tâma waihu'u za'ra, ĩbaihâ na rob'ui'éré zarina:

— Romhâ ré ma tô äne ĩ'ama rob'ui'éré za'ra ni: "Danho'reptui'wa te za robzépata za'ëtë, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã. Tane nherë, bâdâ maparane äma si'utöri õ ré, te za hâiwa'udu apâ, ab're hawi. ⁴⁷ Duré, te za ĩwasu'uwe na ïsadawa para te te 're dapo're pu'u za'ra, äne: 'Dawasédé hã te za da te 're rëme pese za'ra. Tawamhã te za te dama 're apari dawasédé hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.' Äne te za ĩwasu'uwe na uburé te te äma 're dapo're pu'u za'ra, daro mono bâ. Zeruzarë äma ïsâna'rada hã za." Äne ma tô duré romhâ ré äma rob'ui'éré za'ra, ĩbaihâ na hã. ⁴⁸ A norî wa'wa hã ma tô ĩ'ama ĩ'madâ'â za'ra wa'wa, ĩdâ'âzé hã. Duré ĩhâiwa'utuzé hã ma tô ĩ'ama ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, te za ĩwasu'u wë'wa, 're anomro aba mo. ⁴⁹ Wa hã wa za we atëme satöri za'ra wa'wa, ïmama te te aima ĩropisutu za'ra wa'aba zéb zarina. Taha wa, te za a'â 'ri ahâ äma sô asimipari za'ra wa'wa, hâiwa hawi te we atëme ïsatöri za'ra wa'aba zéb u, ĩwaihu'u pese na 're ĩmorî ne, 're anomro aba mono da. — Äne te Zezusi hã tâma nharî za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norî ma.

Zezusi hã, hâiwa u ĩmorizé wasu'u

Marcusi 16.19-20; Atusi 1.9-11

⁵⁰ Tawamhã Zezusi hã ma tô tisiré 're ĩnomro mono norî hã te te simro, 'ri ahâ nhiti, Betânhâ na 'ri wa'otõ nhisi u. Tamomo te te rob'umhutu za'ra wamhã, ma tô tinhib'rada hã wahutu, tisi hawimhã, ĩwë hã te te tâma sômri za'ra da, Zezusi hã. ⁵¹ Tawamhã taha ré, ma tô tiwi timorî za'ra. ïmama hã ma tô tiwi âri za'ra, hâiwa u. ⁵² Tawamhã ïsa'u, te Zezusihî äma tiwata za'ra, hî'râtitõ. To sina, te apâ ai'aba're, Zeruzarë u. ⁵³ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono äma 're ĩdawata za'ra mono zéb äma, te 're si'ubumroi u'âsi, 'ri 'wawi wa'ra 're, äma 're wata u'âsi za'ra mono da.

Zuwā Zezu Cristuhu wasu'uwē na, Zuwā te te āma īrob'ui'érézé Ībaihā wasu'užé

Ã ībaihā na rob'ui'éré'wa nhisi hā, Zuwā na īsisi hā. Ã hā Zezusihi siré 're īmorī, Ti'aduhu sisānawā. Ta norī hā tepe mrami na aré romhuri'wa zahuré. Duré Zuwā hā īhāiba amo hā te duré 're hāimana, â dawabzuri te te dama 're ī'ab'manhari mono hā. Taha nhisi hā, Zuwā Batita. Tazahā ã ībaihā na rob'ui'éré'wa hā ta hāi ò di.

Zuwā hā ma tō wama wasu'u za'ra, Zezusi hā tō sena 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra uptabi na hā. Zuwā 20.31 āma te īhā wasu'u hā tihāiba. Ma tō duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hā Danho'reptui'wa na ni'wam norī hā te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono hā rowé na 're īdahāimana u'âsi za'ra mono zé hā za ta norī si te sine 're ī'uwaimrami za'ra mono na hā. Zuwā hā ma tō duré wama āma romnhimiré'za'ra, marī mono bâ, wahāimanazém na wa te āma 're īrosa'rata za'ra mono zéb da hā. Â na ma tō wama āma romnhimiré'za'ra, duré ī'ul'etē wapu na, duré rowa'a na, duré pone'erebâ na, duré pone'erebâ 'madâ'â'wa na zama, duré uwa 'ru na zama.

'Re īhāimana u'âsi mono mreme na īsisi hā īsihāibazé wasu'u

¹ Duréihā ti'ai ò ré hā, marī ò uptabi di. Ropoto na te se sāna'rata ò ré, te 're mo, 'Re īhāimana u'âsi mono mreme na īsisi hā. Ta hā te siré 're simasisi u'âsi zahuré, 'Re īhāimana u'âsi mono me. Duré ta hā 'Re īhāimana u'âsi mono. ² Ti'ai ò ré hā, te siré 're simasisi zahuré, marī ò uptabi ré hā. ³ Ta hā ma tō uburé te te ro'apoto, 'Re īhāimana u'âsi mono te te tāma īpisutuzéb zarina. Te te ro'apoto mono ò 'wa'âhā, aré marī ò uptabi di. ⁴ Ta hā rowé na 're īdahāimana u'âsi za'ra mono zé nhomri'wa, te dama 're hāimana, 'Re īhāimana u'âsi mono mreme na īsisi hā. Dama rob'uiwē'wa ne, rowa'a na damorī wē na 're danomro mono da, te za roti wē na te te dama 're awaihu'u. ⁵ Robra na ne, dawasétē na 're danomro mono nherē, te za dama rob'uiwē'wa ne 're īmorī hā te te 're da'apawaptob u'âsi, tinhimiroti na. Niwa da te dawi uprosi waihu'u ò di za īsimiroti hā, dawasétē na 're īdanomro mono norī hā.

⁶ Tawamhā 'Re īhāimana u'âsi mono hā ma tō aibā hā satō, te te dama 're sadawa wasu'u mono da. Aibā nhisi hā Zuwā na īsisi hā. ⁷ Ta hā ma tō te te dama 're wasu'u, rob'uiwē'wa ne 're īmorī wasu'u hā. ⁸ Zuwā hā rob'uiwē'wa ne 're īmorī hā 're hāimana mono ò di. Rob'uiwē'wa ne 're īmorī wasu'u na te te 're da'apo're pu'u mono da si, ma tō we datēme wi, Zuwā hā. ⁹ Rob'uiwē'wa ne 're īmorī hā tō sena īsimiroti hā. Ta hā ti'ai u ma we datēme wi, aihīni īsimiroti hā da te waihu'u pese za'ra da.

¹⁰⁻¹¹ Ta hā te oto ti'ai āma 're hāimana, 'Re īhāimana u'âsi mono mreme na īsisi hā. Tazahā 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa para, te te ro'apoto mono nherē, ro'apoto mono 'wa na da te waihu'u za'ra ò di. Tisiré zudezu norī rob u, ma tō wei mo. Tane nherē, sô 're tob'uzu za'ra mono ò di, ta norī hā. ¹² Ni'wam norī si ma tō sô 're tob'uzu za'ra. Ma tō te te āma 're sasōmri za'ra. Taha wa, ma tō ta norī si pisutu za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra, 're hāimana za'ra mono da. ¹³ E ī'ra siro, ma tō ta norī hā 're rere'e, ti'ai āma timama sipoto na. Mare di. Taha zarina, ī'ra siro, 're rere'e mono ò di. 'Re īhāimana u'âsi mono si ma tō āma 're 'ra za'ra.

14 Dama 'Re īhāimana u'āsi mono wasu'u'wa da hā, wa'rata 're sāmra mono da, ma tō sihāiba. Simizawi pese uptabi di. īsimiroti hā wē uptabi di. 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra wa, ōhō si 're morīwē uptabi di. Misire ī'ra hā. Ōhō si, waihu'u pese uptabi di. Wa norī hā wa tō wasiwi waihu'u za'ra ni, 're īmorī wē uptabi na. īwaihu'u pese na zama, wa tō waihu'u za'ra ni.

15 Ta hā ma tō Zuwā Batita hā te te dama 're wasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra na, da te 're waihu'u za'ra mono da. āne ītēme wisi wamhā, te dama 'mahā, Zuwā Batita hā:

— Ōhōta aibā hā te wei mo. īwana, wa tō te aimā 're wasu'u za'ra wa'wa: "ō hā īza'u si wei morī nherē, īma pire di. E marī wa. īpoto õ ré, 're morī u'āsi wa." — āne ma tō dama rowasu'u, Zuwā Batita hā.

16-17 Duréihā wahī'rada Mozési hā ma tō te te dama 're roti, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina. 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īwaihu'uzéb zarina, ma tō te te dama 're roti, āma 're danomro wē mono da. Zezu Cristu hā ma tō ōhō si te te dama 're waihu'u, dawasétē nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īda'azawi pese mono zém na. Simizawi pese uptabi wa, te te 're wa'apawaptob u'āsi, āma 're wanomro wē mono da, Zezu Cristu hā. **18** Ti'ai āma 're īdanomro mono hā datōmo na da te 're 'madā'ā za'ra mono õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ōhō si, ma tō Timama hā 'madā, siré 're simasisi u'āsi zahuré mono wa, Timama me. ī'ra hā misire, 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra hā. Ta hā ma tō te te dama 're wasu'u u'āsi Timama hā, da te 're waihu'u za'ra mono da.

Zuwā Batita te te dama 're īrowasu'u mono zé wasu'u

Marcusi 1.1; Rucasi 3.2-3

19 Tawamhā aibā norī hā ma tō aihuatu, Zuwā Batitaha u, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī hā. Tipawapto'wa norī me, ma tō ītēme aihuatu, réwita norī me. Zudezu norī ma roti'wa norī hā te te satōrī za'ra wa, ma ītēme aihuatu, Zeruzarē hawi.

Tawamhā ītēme silhutu wamhā, te siwi sadanharī za'ra, āne:

— E 'wa hā, a hā.

20 Taha wa, te āne tāma siwasu'u za'ra:

— Wa hā Cristu õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisudu hā, Danho'reptui'wa da.

21 Te duré siwi sadanharī za'ra:

— E 'wa hā bétē, a hā. E a hā, Eriasi apā aihāiwa'udu.

Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra:

— Mare di. Ta hāi õ di, wa hā.

Taha wa, te duré siwi sadanha:

— E a hā, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa zō, 're īdanhimipari za'ra mono, te 're aimo.

Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra:

— Mare di. Wa hā, ta hāi õ di.

22 Tawamhā te duré siwi sadanha:

— E 'wa hā bétē, a hā. Ma'āpē wei wama asiwasu'u su'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da, wei wazatōrī'wa norī ma, wa te aiwasu'u za'ra da.

23 Taha wa, te oto tāma siwasu'u za'ra, āne:

— Wa hā a'ubuni wi, dama roti'wa. Āne, wa tō te dama 're rob'mahārā: "Wanhib'apito zō, te za bādādi hā īmana'rāmi asiwu'wa'aba mo, awa'awi da." Āne ma tō wahī'rada Iza'iza hā te te dama 're roti aré, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'rata 'wa hā. Tane wa tō duré wa hā te dama 're roti, īsimiroti zarina. — Āne te Zuwā Batita hā tāma siwasu'u za'ra, aibā norī ma.

24-25 Tawamhā asa te tāma nharī za'ra, ãne:

— Ma tō wama asiwasu'u za'ra. A hā, Cristu õ di. A hā, Eriasi õ di. A hā, 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa zô, 're īdanhimipari za'ra mono õ di. E marī da, te bétē â dawabzuri hā dama 're ī'ab'manharī mo, a hāi õ nherē. — ãne te tāma nharī za'ra.

26-27 Tawamhā Zuwā te asa tāma nharī za'ra, ãne:

— Â na sî, wa tō â dawabzuri hā te dama 're ab'manharī. Tane nherē, īza'u si we īmorī hā 'Re īhāimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u mono da, ma tō wei wi. Zahadu sa'rese za'ra wa'aba õ di, a norī wa'wa hā. Ta hā īma pire wa, īpara'usa wasisizé te tāma wasihu waihu'u õ di. — ãne Zuwā Batita hā te tāma siwasu'u za'ra.

28 ãne romhāimanazé hā Betānha na 'ri wa'õtõ nhisi ãma Zodā zara niwī â dawabzuri te te dama 're ī'ab'manharīzéb ãma hā.

'Re īhāimana u'âsi mono 'ra wasu'u

Marcusi 1.10; Rucasi 3.22

29 Tawamhā awē ma tō Zuwā Batita hā Zesusi hā tisā, ītēme morī ré. Te te sāmri wi, te dama 'mahā, ãne:

— Ôhōta te we oto mo, Pone'ērebâ hā, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īpisudu hā dawasédé hā te te dama 're apari mono da. **30** īwana wa tō ãne hāaima wasu'u za'ra wa'wa: "İza'u we īmorī hā īma pire di. İpoto õ ré, 're morī u'âsi wa, īma pire di." ãne, wa tō aimā rowasu'u za'ra wa'wa. **31** Wa hā te duré waihu'u õ di aré, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īpisutu na hā Danho'reptui'wa da. Tazahā, wa norī hā Izarazéhē nnihudu hā wa te waihu'u za'ra da, wa â dawabzuri hā te dama 're ab'manharī.

32-33 — İsi'uihā na, wa hā te duré waihu'u õ di. 'Re īhāimana u'âsi mono, ma tō īma waihu'u, te te īpisudu hā. ãne te īma wasu'u: "İtēme wa za satō İpē'ēzani hā, te īpisutu u. İhwā morī õ di za. İ'rata te za 're sāmra u'âsi. A hā te za ãma ī'madā. ãma 'madā'â wamhā, te za oto īwaihu, õ hā te īpisutu na, İpē'ēzani te te dama 're anhomri mono da." ãne īzatōrī'wa hā te īma wasu'u. Tō sena ma tō īma rowasu'u. Wa hā wa tō ãma 'madā. Ma tō we ītēme mo, hāiwa hawi utu'u ne, 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā. İhwā morī õ di. **34** Wa hā wa tō ãma 'madā. Tō sena, wa aimā rowasu'u za'ra wa'wa. Õ hā, 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra. — ãne te dama wasu'u, Zuwā Batita hā.

Aibā norī hā, Zesusihi ãma te te īsasōmri na'rata zahuré zé wasu'u

35 Tawamhā awē te duré Zuwā Batita hā wasiré tihāiba. Wa norī hā īsiré 're wane wa, wa īsiré aimā'wara ni. Tawamhā wasiré wasimasab ré, ma Zesusi hā ro'ro'zā. **36** Tawamhā, Zuwā Batita hā te te 'madā'â wamhā, te dama 'mahā':

— Ôhōta Pone'ērebâ, 'Re īhāimana u'âsi mono hawi we īmorī.

37 Tawamhā Zuwā Batitaha mreme hā wa te wapari wa, wa tō oto wanem ni, Zesusihi zarina. **38** Taha wa, Zesusi hā ma wei wazô aipi'ra. Te wei wa'madā. Tawamhā te wama tinhā, ãne:

— E marī zô, te we ane wa'wa.

Tawamhā asa wa tāma nharī ni:

— Rowahutu'wa, asāmrazé hā wa te waihu'u da, wa wei wanem ni.

39-40 Tawamhā Zesusi te wama tinhā:

— Oto pē īzaprōni aba, īnhamrazé hā sabui wa'aba da. Taha wa, wa oto īme wanem ni, īsāmrazéb u. Wasihutuzéb u ma tō bâdâ hā we tinho're za'a. Tawamhā bâtâ na wa ī'rata aimasisi ni, Ädéréhé me. Simahā no, Ädéré hā.

41 Tawamhā tidub'rata zô te mo, Ädéré hā. Te te sāmri wamhā, ãne te tāma rowasu'u:

— Danho'reptui'wa hā wa tō sōpētē ni, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisudu hā. Danho'reptui'wa hā ta hā "Cristu", damreme amo na hā.

⁴² Tawamhā ma tō Zezusihi u we saprō apâ. We te te ītēme āwisi wamhā, Zezusi te Sima hā 'madâ. Te tāma tinhā:

— A hā Sima, Zuwāhā 'ra. Āhāna wa za asisi na saprī. Sepasi na asisi hā za oto. — Āne te tāma tinhā. Āma īsaprī hā Pedru na īsisi hā.

Zezeusi hā, Piripi norī te te īpisutu na'rata zahuré zé wasu'u

⁴³ Tawamhā awē Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u morī da, te Zezusi hā sina ropisutu. Taha wa, wa īsiré oto ai'aba'rē ni. Wasi'aba'rēi ré, wa tō aibâ hā sōpētē za'ra ni, Piripi na īsisi hā. Tawamhā Zezusi te tāma tinhā:

— We aimorī, īsiré 're aimorī da oto.

Taha wa, te oto īsiré mo. ⁴⁴ Piripihi za'ru hā Besada na 'ri nhisi hā. Tame te duré Ādérē norī hā 're simasisi zahuré, Pedruhu me. ⁴⁵ Tawamhā Piripi te Natāna'éhō zō mo. Te te sāmri wamhā, āne te tāma tinhā:

— Aibâ hā wa tō sabu za'ra ni, wahi'rada Mozési te te āma īrob'u'i'eré siro hā romhā ré, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī zama īsa'u te te āma īrob'u'i'eré za'ra hā. Ta hā Zezusi, Nazaré hawi we īmorī hā, Zuzéhé 'ra hā. — Āne te Piripi hā tāma rowasu'u.

⁴⁶ Tawamhā te Natāna'é hā asa tāma tinhā, āne:

— Oro Nazaré hawi īwē hā wei morī ūm ne.

Tawamhā Piripi asa te tāma tinhā:

— We aimorī, wanem hā, sabu da.

Taha wa, te apâ ītēme saprō.

⁴⁷ Tawamhā te te sāmri wi, te Zezusi hā tāma tinhā, Natāna'éhō ma, āne:

— Ōhōta te wei mo, Izarazéhé nihudu uptabi hā 're īmorī wē uptabi hā. Sadawa nhipeste āna te 're mo.

⁴⁸ Taha wa, te Natāna'é hā asa tāma tinhā:

— E niha ma tō īwaihu.

Taha wa, te duré Zezusi asa tāma tinhā:

— Piripi hā te te ai'mahārā ū ré, wa tō ai'madâ, pidera wede 'rowi asāmra ré.

⁴⁹ Tawamhā Natāna'é asa te duré tāma tinhā:

— Rowahutu'wa, a hā 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra. A hā uburé Izarazéhé nihudu norī nhib'apito.

⁵⁰⁻⁵¹ Tawamhā Zezusi asa te duré tāma tinhā:

— Tane tō. Wede 'rowi asāmra ré, te aiwaihu'u wa, ma tō asina īwaihu, asina īwapari wa. īwaihu'u pese wa, ma tō īāma atob'uzu. Niwapsi te za marī hā ī'madâ, īwaihu'u pese na marī hā te aima īwaihu'uzém nhipai u. Asō'a wa'aba, te za hāiwa hā we 'ridawa, īnho'ōmoi baba. Tawamhā siwa'rāmi te za nasi we ītēme ai'aba'rē hāiwa hawi, 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā, dasiré īpoto u hā. — Āne ma tō tāma waihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hā.

2

Cana āma dasina damrozé wasu'u

¹ Tawamhā maparane ma tō wa'āma timara. Taha pari, dasaihurizé hā ma tō 'manharī za'ra ni, dasina damrozém na hā. Cana na 'ri wa'ōtō nhisi āma, ma tō 'manharī za'ra ni. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Cana hā. Zezusihi na hā te tame dame tihāiba. ² Zezusihi zō zama, te tahārā ni, īsiré 're īwanomro mono norī zō zama, dasina damro u wasi'aba'rē da. Taha wa, wa duré wa norī hā dame asimro ni. ³ Tawamhā, ma tō uwa 'ru 'rāi wa'u īsé

hā da'āma ai'utō, da te 'mahâpärī mono õ ré. Taha wa, te Zezusihi ma īna hā tinhā, āne:

— Uwa 'ru 'rāi wa'u īsé hā ma tō da'āma ai'utō, da te 'mahâpärī mono õ ré.

4 Tawamhā Zezusi asa te tāma tinhā:

— Âté a hā īma waihu'u õ di za, marī te ī'manharī da hā. Bâdâ zahadu īwa waptā'ā õ di, āne te ī'manharī da hā.

5 Taha wa, te īna hā romhuri'wa norī ma tinhā, āne:

— Tiha te te aima waihu'u za'ra wa'aba wamhā, ma'āpē īmreme hā 'madâ'ā pese za'ra wa'aba za. — Āne te tāma nharī za'ra.

6 Tame te piza hā 're simasa ētē 'manharī hā, â ré hā 6 na īhâiba hā. Nima norī hā 80 na â za'ratazé hā, duré nima norī hā 120 na â za'ratazé hā. 'Re wasaihuri mono õ ré hā, wahi'rata norī nhimiroti zarina, wa 're wanhimisō za'ra, wa norī hā zudezu wa. Taha da, te 're simasa, piza īsa'ēne hā. **7** Tawamhā Zezusi te romhuri'wa norī ma tinhā, āne:

— Â hā nasi amrami za'ra wa'aba, piza 're sa'wari za'ra wa'aba da. 'Masisi za'ra wa'aba.

Tawamhā ma tō siwi 'masisi, piza 'remhā â hā. **8** Tawamhā Zezusi te tāma nharī za'ra, āne:

— Ma'āpē, â hā oto amrami za'ra wa'aba, danhipi na dawada'uri'wai u 'wasari aba da, te te téiwa pibu da.

9-10 Tawamhā ma tō ītēm 'wasa, te te téiwa da. Te te téiwi wamhā, â si õ di oto. Ma tō sirob'rāi wa'u. Nima hawi uwa 'ru 'rāi wa'u īsé hā te te waihu'u õ di, danhipi na dawada'uri'wai hā. Romhuri'wa norī si ma tō waihu'u za'ra. Tawamhā te te téiwa wamhā, sina īmro zahuré zô, te hâ, aibâ zô. Taha wa, te āne tāma tinhā:

— E niha ma bêté īsei uptabi si dawi īté, wasaihuri na'rata hawi, wa te âhuri tō da. Dasaihuri na'rata hawi, te īsei uptabi hā da te dama 're sōmri za'ra, da te 're âhuri mono da. Sa'ētē na da te 're âhuri mono wapsi, te za īwa'u zei prâ hā da te dama 're sōmri za'ra. Tanei õ di, a hā. Nimosi ma tō īsei uptabi hā dama ī'ru, da te âhuri da. — Āne te aibâ ma tinhā, danhipi na dawada'uri'wai hā.

11 Āne hā marī dama ī'manharī waihu'u õ hā te te dama ī'manharīzém na ma tō Zezusi hā dapawaptom na sān'a'rata, tiwaihu'u pese na, Cana na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi 'remhā, Cana hā. Taha wa, waihu'u pese wa, wa tō wasina umnhasi za'ra ni, īsiré 're īwanomro mono norī hā.

12 Tawamhā Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi u te oto mo, Zezusi hā. īna zama te īsiré mo. īno norī zama te īsiré ai'aba're. Wa norī zama, wa īsiré ai'aba're ni, īsiré 're wanomro mono wa. Tawamhā, wasihutu wamhā, syry na wa tame asimro ni.

*'Re īhâimana u'āsi mono nhorōwa hawi, Zezusi te te īdazate mono zé wasu'u
Mateusi 21.12-17; Marcusi 11.15-19; Rucasi 19.45-48*

13 Romhuture di oto, zudezu norī te, dato hā da te 're ī'manharī za'ra mono zéb u hā, 'Re īhâimana u'āsi mono, Ezitu hawi te te īdawaibuzém na āma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hā. Tawamhā romhuture wa, dato i u te oto mo Zeruzaré u, Zezusi hā. Wa norī zama, wa duré īsiré ai'aba're ni. **14** Zeruzaré āma te 'ri za'ēne hā 're sa, 'Re īhâimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zé hā. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te aibâ norī hā 're si'ubumro. Ta norī hā powawē te te dama 're wede za'ra, duré pone'erebâ, duré utu'u. īhâiba amo norī hā te duré rob'uiprazém na te te dawi āma 're saprī za'ra. **15** Tawamhā Zezusi hā aibâ norī hā te te 'madâ'ā za'ra wamhā,

ma tō marī hā sada 'manharī za'ra, wedenhorō na te te āma sate mono da, rob u. Tawamhā ma tō te te sate, īsimizama ré. Wedeza hā ma tō duré tiwi pizari za'ra, rob'uiprazé hā te te tiwi sāmra za'ra da, te te dawi āma 're īsapri za'ra mono norī wi. ¹⁶ Te duré tāma rob'ru za'ra, utu'u wede'wa norī ma, āne:

— Mo oto rob u sani za'ra wa'aba. 'Ri hā ā hā, īmama āma 're īdawata za'ra mono zé. Āme dama 're rowede za'ra wa'aba mono õ di za oto. — Āne te tāma nharī za'ra.

¹⁷ Taha wa, wa tō āma wapo're pu'u za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wai mreme ui'érē na. Āne duréihā ma tō wahī'rada hā tinhā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma: "Asōrōwa da hā marī na te romhuri za'ētē wa, wa tō īwa āma waze, asawi te." Āne īmreme na wa tō wapo're pu'u za'ra ni.

¹⁸ Taha wa, te dama īpire norī hā tāma nharī za'ra, āne:

— E 'wa sadawa para, ma tō īdazate mo, rob u. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para, sate mono wamhā, e marī te za ī'manha, dama ī'manhari waihu'u'ō hā wa te āma aiwaihu'u za'ra da.

¹⁹ Tawamhā Zezusi te asa tāma nharī za'ra, āne:

— Marī hā wa za aima wasu'u za'ra wa'wa, āma īwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hā. Ā hā 'ri hā asowi sāmra aba wamhā, wa za apā 'ri su'u. Bādā misi te za ī'āma mo, apā te 'ri ré hā. — Āne te tāma siwasu'u za'ra.

²⁰ Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— E niha te za ī'ri su. E niha bādā misi te za ai'āma mo, apā 'ri ré, a hā. Ā hā da te dasiwi 'ri su'u õ di, 'ri za'ētē wa. Wahub ahā na ma tō da'āma tiwahu, da te dasiwi 'ri za'ra ré hā. 46 na ma tō āma dawi tiwahu. — Āne asa te Zezusihī ma nharī za'ra.

²¹ 'Rite te wasu'u wamhā, tihāiba te wasu'u, Zezusi hā. Sō'awi siwasu'u õ wa, īmreme hā dama pibu prā za'ra di. ²² Ab're hawi hāiwa'utu wapsi, wa za āma wapo're pu'u za'ra ni, apā za te te ī'ri wasu'u na hā. Wa za wasima rowasu'u za'ra ni, āne: "Tō sena na ma tō Zezusi hā tihāiwa'utuzém na dama siwasu'u. Tō sena na ma tō duré wahī'rata norī hā romhā ré īhāiwa'utuzém na rob'ui'érē sirōmo za'ra ībaihā na, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā." Āne, wa za wasima rowasu'u za'ra ni.

Zezusihī ma, uburé danhimirosa'rata na tāma īdawaihu'u pese zé wasu'u

²³ Tawamhā Zezusi hā zahadu Zeruzarē āma hāimana ré, ma tō Pascowa na dato nhisi hā dasiwi 'manharī ni. Tame sāmra ré, ma tō marī dama ī'manhari waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manhari wē, tiwaihu'u pese na, 'Re īhāimana u'āsi mono we te te ī'satōrī na, da te waihu'u za'ra da. Taha wa, marī dama ī'manhari waihu'u'ō hā danho'a te te dama 're ab'manhari mono wē te, ma tō da'ahā na saze za'ra ni. ²⁴⁻²⁵ Tane nherē, da te dasina ī'umnhasi za'ra na, te te sina damreme zazei õ di, Zezusi hā. E marī wa. Uburé danhimirosa'rada hā tāma waihu'u pese wa. Ni'wa ī'upana te te tāma 're da'awaihu'u mono õ di, Zezusihī ma. Si'uihā na ma tō te te 're da'awaihu'u, danhimirosa'rata na. Taha wa, tō sena da te dasina umnhasi za'ra õ wa, te te sina damreme zazei õ di, Zezusi hā.

3

Zezusi hā, Nicodemosihi ma, te te īnharīzé wasu'u

¹ Aibā hā te 're hāimana, Nicodemosi na īsisi hā. Ta hā roti'wa, wasiré zudezu. Parisezu na, wa tō wa te 're sisi za'ra, wahī'rata norī nhimiroti, parisezu norī siré te te 're 'madā'â pese mono wa. ² Ta hā ma tō Zezusihī u wi, barana. ītēme wisi wamhā, āne te tāma tinhā:

— Rowahutu'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō wei watēme asatō, wama 're rowasu'u mono da. Āne wa tō ai'āma waihu'u za'ra ni. Taha zadawa para, ma tō marī hā dama ī'manharī waihu'u'ō hā dama 're ī'ab'manharī wē u'āsi mo, da te āma aiwaihu'u za'ra da, we te te asatōri na. Ta hā te te aima 're waihu'u mono ō 'wa'āhā, a hā īwaihu'u'ō hā dama 're ab'manharī mono ō di aré. — Āne te Zezusihī ma tinhā.

³ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma tinhā:

— Tō sena, wa aima waihu'u. Dapē'ē 're, 're dapoto téb za'ra mono ō wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're danomro mono ō di za.

⁴ Tawamhā Nicodemosi te duré asa tāma tinhā:

— E niha te za aibā hā si'īhi nherē, tipoto té. E niha te za tina dub're apā āzé, duré apā poto téb da. — Āne te Zezusihī ma tinhā.

⁵⁻⁶ Tawamhā Zezusi te duré asa tāma tinhā:

— Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ai'uté hā dama 're poto za'ra mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē, 're nomro sirōmo mono ō di za. Tipē'ēzani hā te te dama 're anhomri mono wapsi, te za 're dapoto téb za'ra, dapē'ē 're. Tawapsi te za oto īsib'a'uwē si 're danomro. 'Re īhāimana u'āsi mono hā 're īdanomro wasétē mono hawi te te 're da'a'upsōi mono wa, duré Tipē'ēzani hā te te dama 're anhomri mono wapsi, te za oto dapē'ē 're, 're dapoto téb za'ra. Tawapsi te za oto duré īsib'a'uwē 're danomro. Dapē'ē 're, 're dapoto téb za'ra mono ō wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē, 're danomro mono ō di za. ⁷ A hā, aipoto tém neza. Āne te aima nharī wa, īma nharī ō di za, āne: "E niha wa za īpoto té." ⁸ Rowa'u wa za aima wasu'u, waihu'u da. Rowa'u hā te te 're rowapōri mono wamhā, īpupu'u si wa wa te 're wapari za'ra. īpupu'u na si wa za wa te 're waihu'u za'ra, 're īwairébē mono zém na hā. Uihā na te rowa'u hā 're wairébē, nimomo 're wa'u'u rāsutsu za'ra mono da. E ma hawi te rowa'u hā 're wairébē na'rata. E momo te duré 're wa'u'u rāsutsu za'ra. Wama waihu'u pese za'ra ō di. Tane dama waihu'u pese ō di, dapē'ē 're, 're īdapoto téb za'ra mono zé hā. Dama waihu'u pese ō nherē, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te dama 're anhomri, Tipē'ēzani hā dapē'ē 're, 're īdapoto téb za'ra mono zém na, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. — Āne te Zezusi hā tāma rowasu'u.

⁹ Tawamhā Nicodemosi te duré asa tāma tinhā:

— E niha te za Tipē'ēzani hā te te dama 're anhomri, dapē'ē 're, 're dapoto téb za'ra mono da.

¹⁰ Taha wa, te duré Zezusi hā asa tāma tinhā:

— A hā Izarazéhē nihihudu norī ma, rowahutu'wa. Tane nherē, īhimirowasu'u hā aima pibui prāti. E niha waihu'u ū ō di bétē. ¹¹ Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Wa norī hā marī hā wama waihu'u pese wa, duré wa te 'madā'ā wa, wa āne wa te dama 're wasu'u. Tane nherē, wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherē, āma 're wazaze za'ra wa'aba mono ō di. ¹² Ti'ai āma romhāimanazé hā, wa tō aima wasu'u za'ra wa'wa. Tane nherē, te aima wasu'u za'ra wa'aba nherē, āma īzaze za'ra wa'aba ō di. E niha te za tawamhā hāiwa āma da te 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhā, āma īzaze za'ra wa'wa. Até āma īzaze za'ra wa'aba ō di za. ¹³ Ni'wa hā hāiwa u sébré ō di, apā wei morī da, hāiwa āma romhāimanazé hā te te dama 're wasu'u mono da. Wa hā ti'ai āma dasiré īpodo hā īsiwaprosi, wa we hāiwa hawi mo, te dama 're rowasu'u mono da.

¹⁴⁻¹⁵ — Duréihā Mozési hā ma tō a'ubuni wi wahi ne 'manharī hā sasō, īsi'uwazi waipo 'manharī hā, wedewaré na sa'o da. Ta hā wahi te te īsari za'ra hā te te 'madā'ā za'ra wamhā, ma tō tizéptā'ā za'ra. Dâ'ā za'ra ō di. Tane te za

duré wa hā dasiwi ūzasōmri ni, wedepo'o nhonhi'rāmi na ūza'o da. Tawamhā wa za dazada dārā. E marī da. Danho'reptui'wa na da te dasina 're ūmnhasi za'ra mono wa, 're dadā'ā za'ra mono āna, 're dasi'ubumroi u'āsi mono da, hāiwa āma, 'Re ūhāimana u'āsi mono rata. ¹⁶ 'Re ūhāimana u'āsi mono hā te te 're da'azawi pese uptabi. Taha wa, ma tō ti'ra hā misi nherē, we tisō, dazada dā'ā da. Tawamhā ūra, da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhā, dadā'ā āna te za hāiwa āma ūrata 're dasi'ubumroi u'āsi. Ropipa āma ūsiti 're dasi'ubumroi mono ū di za. ¹⁷ Dapo're'ō u'āsi 're danomro mono wa, te te 're da'ahā za'ra mono da, we te te satōrī ū di ti'ra hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. 'Re ūnomro wasétē mono hawi te te 're da'anho'reptui mono da si, ma tō we satō, ti'ai u.

¹⁸⁻¹⁹ — Ni'wam norī hā ūra te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhā, e 'Re ūhāimana u'āsi mono hā te za te tāma 're nharī za'ra, āne: "Aiwē'ō za'ra wa'aba wa, wa za te 're aihā za'ra wa'wa." Āne na hā te te tāma 're nharī za'ra mono ū di za. Tizazei'ō'wa norī ma si te za āne na te te tāma 're nharī za'ra, ūra te te sina 're umnhasi za'ra mono ū wa. Duré tiwasédé te te sima 're sawi pese za'ra mono wa, te za āne na te te tāma 're anharī. 'Re ūmorī wē uptabi hā ti'ai u ma tō wei mo, rowa'a ūwē hā. Ta hā wē nherē, da te dasiwi 're sawi pese za'ra mono ū di. Dapo're'ō u'āsi 're danomro mono wa, te robra si da te dasima 're sawi pese za'ra. ²⁰ Ni'wam norī hā 're nomro wasétē u'āsi mono wamhā, te za 're ūmorī wē uptabi hā te te 're 'ruiwapari za'ra, rowa'a ūwē hā. Tawamhā ūtēme 're nomro mono ū di za, ūsimirosa'rata wasétē na te te 're awaihu'u mono wa, 're sisēb za'ra mono ū umnhasite. ²¹ 'Re ūnomro wē mono norī si te za ūtēme 're nomro, rowa'a u. E marī da. 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti si te te 're ūmadā'ā pese mono na, te te 're awaihu'u mono da. — Āne ma tō Zesusi hā Nicodemosihi ma waihu'u.

Zeusi norī wasu'u, Zuwā Batitaha wasu'u me

²² Tawamhā Zezusi hā te mo, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Wa norī hā wa ūsiré ai'aba'rē ni. Wasihutu wamhā, tame wa a'ā wahāimana za'ra ni. Tame te Zezusi hā â dawabzuri hā dama ab'manha. ²³⁻²⁴ Zuwā Batita hā te duré te te dama 're ab'manharī â dawabzuri hā, wanhit. Sarī na 'ri nhisi 'rata â hā, sa'etē di. Taha wa, te tame a'ā nhamra, Eno na â nhisi 'rata, Zuwā Batita hā. Tawamhā te nasi ūtēme dasito, â dawabzuri hā te te dama 'manharī da. Zahadu Zuwā hā danhib'apito te te 'rui ū di, da te dasiwi sērē da, dazazéb 're. Taha wa, te zahadu te te dama 're ab'manharī.

²⁵ Tawamhā aibā me te timreme na ai'wapé, Zuwāhā siré 're ūnomro mono norī hā. Â dawabzuri wasu'u na te ai'wapé za'ra. ²⁶ Taha wa, ma Zuwā Batitaha tēme aimasa, ūsiré 're ūnomro mono norī hā. Āne te tāma wasu'u za'ra:

— Rowahutu'wa, Zodā zara niwī aihāimana ré, ma tō Zesusi hā we atēme wi. Wisi wi, ma tō dama ūwasu'u, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te ūpisutu na Danho'reptui'wa da. E niha te bété ū hā te te duré dama 're ab'manharī, â dawabzuri hā. Zezusihī u si te oto aihīni 're danomro. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

²⁷⁻²⁸ Tawamhā Zuwā asa te tāma nharī za'ra, āne:

— 'Re ūhāimana u'āsi mono si te za te te dama 're ūpisutu romhuri hā, da te tāma 're romhuri za'ra mono da. Wa tō aré aimā ūsiwasu'u za'ra wa'wa, āne: "Ta hā ma tō datēme ūzatō ūwana, Danho'reptui'wa te dama 're ūwasu'u mono da. Wa hā, Cristu ū di. Danho'reptui'wa da, te te ūpisutu ū di." Āne na hā aimā ūsiwasu'u za'ra wa'aba zém na hā ma tō aré ūwapari za'ra wa'wa. — Āne Zuwā Batita hā te tāma ūsiwasu'u za'ra.

²⁹ Tawamhā aibā ūmro siwadi na ma tō sina simiré'ē, āne:

— Dasina 're damro za'ra mono wamhā, aibâ hā oto mro wa, ūsiwadi hā toi uptabi di. Aibâ hā ūmro hā tito na siwasu'u wamhā,toi uptabi di, ūsiwadi hā. Tane duré wa hā, ūtoi uptabi di. E marī wa. Da'ahā na oto 're danomro mono wa, Zezusih u. ³⁰ Taha wasu'u hā, wasu'u za'ētē uptabi di za oto, dama. Wa hā oto ūwasu'u syryre di za. Tane nherē, ūma rowē uptabi di. — Āne te tāma siwasu'u za'ra, Zuwā Batita hā.

Hāiwa hawi we ūmorī si, uburé dama ūpire uptabi wasu'u

³¹ Hāiwa hawi we ūmorī hā, uburé dama pire uptabi di. Wa norī hā ti'ai āma a'uwē wa, marī hā ti'ai āma, wa te 're ūmadā'ā za'ra mono si, wa wa te dama 're wasu'u za'ra. Hāiwa hawi we ūmorī si, uburé dama pire uptabi di. ³² Hāiwa āma uburé te te 're ūab'madā'ā mono na, duré te te 're ūawapari mono na, te za sena na te dama 're wasu'u. Taha wa, te te dama āma 're arowasu'u mono wamhā, mreme pire uptabi di. Tane nherē, aihīnī ūmreme hā da te 're saze za'ra mono ū di. ³³ Da te 're saze za'ra mono wamhā, āne te za da te dasima 're wasu'u za'ra: "Tō sena, ma tō ti'ra na te te dama 're wasu'u, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā." Āne te za ūsazei'wa norī hā te te sima 're rowasu'u za'ra. ³⁴ Ti'ra we te te satōrī wamhā, ma tō Tipē'ēzani hā tāma tisō, ūré 're morī u'āsi da. Taha wa, te Timama nhimiroti si te te dama 're wasu'u. ³⁵ Ti'ra te te 're sawi pese uptabi, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Tawamhā ma tō pisutu, uburé dama pire uptabi da. Duré uburé marī ma pire da, ma tō ti'ra hā pisutu, hāiwa āma ti'ai āma zama. ³⁶ Ūra hā Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. 'Re dadā'ā za'ra mono āna, te za 're dasi'ubumroi u'āsi ū'rata, hāiwa āma. ūmreme, da te 're wapari za'ra mono ū wamhā, dama 're rowē za'ra mono ū di za. 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimihāzé hā te za da te dasina 're waihu'u u'āsi za'ra, ūra mreme hā da te 're wapari za'ra mono ū wa.

4

Zezusi hā pi'ōi wi, â te te ūwaptērēzé wasu'u

¹ Tawamhā parisezu norī hā ma tō Zezusih wasu'u hā wapari za'ra. Āne ma tō dasima wasu'u za'ra ni: "Da'umro na si te oto 're dahāimana za'ra, Zuwā Batitaha nhimiroti 'madā'ā'wa hā. Da'umro na si te â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī. Zezusih nhimiroti 'madā'ā'wa si te oto da'ahā na 're dahāimana za'ra." ² Āne, da te dasima rowasu'u za'ra nherē, si'uihā na te te dama 're ab'manharī mono ū di, Zezusi hā. Wa norī si, wa ūsadawa para wa te dama 're 'manharī za'ra, â dawabzuri hā. ³ Tawamhā Zezusih āma danhimirowasu'u hā parisezu norī ū ūwaptā'ā na te te waihu'u wamhā, te ūsiti timorī za'ra, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi. Apā te mo, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Wa norī hā wa ūsirē ai'aba're ni, ūsirē 're wanomro mono wa.

⁴⁻⁶ Tawamhā Darireza u morī wamhā, ma tō sima wē, awa'awi dawa'wai baba te te ro'razāri da. Taha wa, wa tō samaritanu norī ro wa'wai baba, ro'rahāri za'ra ni, Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba. Wa tō oto rob'umhutu za'ra ni, 'ri nho'ōmo u, Sica u hā. Tawamhā â zō ab're u, wa tō aihu tu ni, abzumazéb u. Zuzéhé nhipti'ai āma te à zō ab're hā 're hāimana, Zaco hā ti'ra ma, ti'a hā te te ūsōmri wa. Tame te Zezusi hā nhamra, â zō ab're āma. Te te āma wazere wa, te tame nhamra.

⁷⁻⁸ Tawamhā 'ri nho'ōmo u, wa tō ai'aba're ni, wasa hā wa te wasisa 'mai'upra za'ra da. Zezusih si te waza'u tinhamra za'ra, â zō ab're āma. Tame sāmra ré, te we pi'ō hā mo, â zō, samaritanu na ūwaptērē hā. Tawamhā â zō ab're u wisi wi, te Zezusi hā 'mahā, āne:

— Â we ĩma a'âri, te hâ'rëne da. 'Rubu di.

⁹ Tawamhâ te pi'ô hâ asa tâma tinhā:

— E niha te â hâ ĩwi ĩwaptē, wasiré samaritanu õ nherē. A hâ zudezu. — Zudezu norî hâ duré samaritanu norî hâ siré 're hâimana za'ra mono õ wa, te ãne pi'ô hâ tâma tinhā.

¹⁰ Taha wa, ma tô Zezusi hâ asa tâma tinhā:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono nhoprubzé hâ waihu'u 'wa'âhâ, duré ĩwaihu'u 'wa'âhâ, te aré â hâ ĩwi ĩwaptē. Tawamhâ â u'â hâ wa aré aimâ tisô.

¹¹ Taha wa, te duré pi'ô hâ asa tâma tinhā:

— Â zô ab're hâ, ab're 'rehâ di. A hâ ai'ubana te asâ. Tiha na â hâ a'âri õ di za. E niha te za tawamhâ ĩ'a'â, â u'â hâ. ¹² Wahi'rada Zaco hâ ma tô dama tisô â hâ, â zô ab're hâ. Ti'ra norî me te te 're ĩ'âhuri mono zé, â hâ wanhib'â hâ. ïsimizama zama te te 're ĩ'âhuri mono zé. Wahi'rada hâ wama pire za'ra di. E a hâ tâma aipire wa, te za bété â u'â hâ ĩma ĩsô. — ãne te pi'ô hâ asa tâma tinhā.

¹³ Tawamhâ Zezusi te duré asa tâma tinhā:

— Tane tô. Â hâ da te 're âhuri mono wamhâ, apâre 'rubu di. ¹⁴ ïnhib'â hâ te dama 're anhomri mono wa, da te 're âhuri mono wamhâ, 'rubu ãna te za ĩré 're dasi'ubumroi u'âsi. Ub're 're ĩsidototo u'âsi za'ra mono ne, dawi 're si'utõri waihu'u za'ra mono õ di za, da te 're âhuri mono wamhâ. Tawamhâ 're dadâ'â za'ra mono ãna, te za 're dasi'ubumroi u'âsi, hâiwa ãma.

¹⁵ Taha wa, te pi'ô hâ oto tiwi waptē, ĩsib'â hâ:

— Ta hâ asib'â hâ te za ĩma ĩsô, te 're 'rubu u'âsi tô mono da, we sô 're ĩneb u'âsi tô mono da.

¹⁶ Taha wa, te Zezusi hâ tâma rob'ru, ãne:

— Mo oto aimorî aimro zô, we ĩtême saprõni da.

¹⁷ Tane nherê, ma tô pi'ô hâ ãne tâma siwasu'u:

— Wa hâ ĩmro õ di.

Taha wa, te Zezusi hâ oto tâma rowasu'u:

— Tane tô. Âhâna oto aimro õ di. ¹⁸ A hâ 5 na aimro hâ aré. Âhâna hâ aimro uptabi õ di. Taré te asiré 're aimasisi aba mo, aibâ me. Tô sena ma tô ĩma asiwusu'u, aimro õ na hâ.

¹⁹ Pi'ô hâ te duré asa tâma tinhā:

— Wa tô oto aiwaihu'u. A hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're aimo. ²⁰ E mame te za 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're dawata za'ra. E â ëtê 'râihâ ãma. E Zeruzaré ãma. Â ëtê 'râihâ hâ ma tô wahi'rata norî hâ pisutu za'ra, ãme ãma 're dawata za'ra mono da. Asiré zudezu norî hâ ma tô Zeruzaré hâ pisutu za'ra, tame ãma 're dawata za'ra mono da.

²¹ Tawamhâ Zezusi te duré pi'õi ma tinhā:

— Niwapsi, ãne da te dasima 're wasu'u za'ra mono õ di za oto: "Â ëtê 'râihâ ãma si, te za Wamama ãma 're dawata za'ra." Duré ãne da te dasima 're wasu'u za'ra mono õ di za: "Zeruzaré ãma si te za ãma 're dawata za'ra." ²²⁻²⁴ Âhâna te za oto daro mono bâ ãma 're wata za'ra, ĩsazei uptabi 'wa norî hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'êzani ré 're nomro mono wa, te za tô sena ãma 're wata za'ra. Te za tâma 're sisõmri u'âsi za'ra, ĩsimiroti zarina si 're nomro mono da. Ta norî si ma tô te te sima 're awê, ãma 're wata u'âsi za'ra mono da. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ waihu'u pese uptabi di. Hâiba õ nherê, te daro mono bâ 're sâmra, ïpë'êzani hâ. Taha wa, te za oto daro mono bâ ãma 're wata za'ra, ĩsazei uptabi 'wa norî hâ. ïpë'êzani ré 're nomro mono wa, te za tô sena ãma 're wata za'ra. Te za tâma 're sisõmri u'âsi za'ra, ĩsimiroti zarina si 're nomro mono da. A norî wa'wa hâ te ãma 're aiwata za'ra wa'aba mo. Tane nherê, waihu'u za'ra wa'aba õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Wa norî hâ wa tô waihu'u za'ra ni.

Taha wa, wa āma 're wawata u'āsi za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisudu hā Danho'reptui'wa da, ta hā zudezu. Āne na hā wama waihu'u pese za'ra di.
— Āne Zezusi te pi'ōi ma rowasu'u.

²⁵ Tawamhā pi'ō te duré tāma tinhā:

— Niwapsi te za we datēme wi, Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisudu hā, Cristu na da te 're īsisi za'ra mono hā. Wei wisi wapsi, te za uburé 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā te te wama 're awaihu'u, wa te 're waihu'u za'ra mono da. Āne na hā īma waihu'u pese di, īwasu'u hā.

²⁶ Tawamhā Zezusi te duré asa tāma tinhā:

— Wa hā wa tō we datēme wi. Wa hā te aima īrowasu'u hā Danho'reptui'wa, wa 're mo. — Āne te pi'ōi ma siwasu'u, Zezusi hā.

²⁷ Tawamhā pi'ōi ma siwasu'u ré, wa tō ītēme aihutu ni. Pi'ōi ma nherē, siwasu'u wa, wā āma watob'uzu za'ra ni, wanhiromirosa'rata na si. Tane nherē, pi'ō hā wa te wasiwi sadanharī ò di, āne: "E marī zō te īrata asa." Duré Zezusi hā āne wa te wasiwi sadanharī ò di: "E niha te pi'ōi ma nherē, asiwasu'u. E marī da, te pi'ōi ma nherē, īrowasu'u." Āne, wa te wasiwi sadanharī za'ra ò di.

²⁸⁻²⁹ Taha pari, te pi'ō hā oto mo, 'ri tēme. Sisa'u ma piza hā tirē. Wisi wamhā, ma tō dazō hā awa'awi, āne:

— Oto wasi'aba'rei wa'aba, aibā hā sabu za'ra wa'aba da. Uburé te 're ī'ab'manharī mono zé hā ma tō īma waihu'u. Āté ò hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisudu, Danho'reptui'wa da.

³⁰ Taha wa, te we oto awa'awi ītēme ai'aba'rē ni, da'ahā na.

³¹ Wa norī hā pi'ō morī za'u si, wa īsa hā tāma 'ru za'ra ni, sa da. ³² Tawamhā Zezusi te wama nharī za'ra, āne:

— īsa hā te īma tihāiba, aima īwaihu'u'ō za'ra wa'wa hā.

³³ Āne hā te te wama waihu'u za'ra wa, wa tō wasima nharī za'ra ni:

— Āté īsa hā ma we tāma 'mai'āwisi ni, nima hawi.

³⁴ Tawamhā te Zezusi hā asa wama nharī za'ra, āne:

— 'Re dasahuri mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. Tane, wa hā. We īzatō'i'wa te te ī'āma īrotizé hā te īsina uwaimrami wamhā, īma rowē di za. īnhimirohmuri hā te tāma uprosi wamhā, īma rowē di za duré. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra. ³⁵ Te duré wama rowasu'u:

— Daburu hā ma tō ī'madā'ā za'ra wa'wa. 'Madā'ā za'ra wa'aba wa, ma tō āne īrowasu'u za'ra wa'wa: "Zahadu romhā di, danho hā da te 're ī'rāihāri za'ra mono zéb u hā. Maparane si'uwa na a'amo hā āma 're si'utōrī mono parip si, te za amnho hā da te 're 'rāihāri za'ra. Tawapsi dama romhuri ahā di za oto." Āne te a norī wa'wa hā īrowasu'u za'ra wa'wa. Āne, wa za wa hā aima rowasu'u za'ra wa'wa oto, waihu'u za'ra wa'aba da. Buru hā 'madā'ā za'ra wa'aba. Ōhōta te we oto ai'aba'rē ni. Romhuture di oto, da te īzaze za'ra zéb u hā. Aima romhuri ahā za'ra wa'aba di za, da te 're īzaze za'ra mono zém na da hā. — Āne te wama siwasu'u, Zezusi hā. ³⁶ Te duré wama rowasu'u za'ra, āne:

— Danho hā dama 're 'rāi'rē za'ra mono wapsi, te za da te 're 'rāihāri za'ra, buru tede'wai ma. Da te tāma 're uprosi za'ra mono wapsi, te za te 're da'apawa'ābā, buru tede'wa hā. Romhuri te te 're uprosi za'ra mono wamhā, tāma 're rowē za'ra mono di za oto, rob'rāihāri'wa norī ma hā. Robzuri'wa norī ma zama 're rowē za'ra mono di za. Tane wa hā buru tede'wa ne, wa za te tāma 're wa'ābā za'ra, īzadawa wasu'u'wa norī ma. Ta norī ma zama tāma 're rowē za'ra mono di za. E marī wa. Te te dama 're īzadawa wasu'u za'ra mono ré, da te 're īzaze za'ra mono wa. Duré dadā'ā āna hāiwa āma 're dasi'ubumroi u'āsi mono wa za, taha wa, tāma 're rowē za'ra mono di

za. ³⁷⁻³⁸ Daburu na da te 're robzuri za'ra mono wamhā, te za duré da te 're 'rāihâri za'ra. Tawamhā ni'wa hā te te rob're nherē, te te 'rāihâri õ wamhā, te za wasu'u ni, ãne: "Õ hā ma rob're 'rata. Tane nherē, te te 'rāihâri õ di, si'uihā na. Ī'upana sô ūromhuri'wa si ma ūsimiromhuri hā uprosi." Ñne te za wasu'u ni. Tane ma tō aibâ norī hā aiwana te te dama 're īwasu'u'rata za'ra. Taha wa, te za oto da te 're īzaze za'ra, a norī wa'aba zama 're īzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono nherē, datēme te 're asatōri za'ra wa'aba mono wamhā. — Ñne Zezusi ma tō wama rowasu'u za'ra, Ísiré 're wanomro mono wa.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhā ahâ na ma tō ītēme aihutu samaritanu norī hā, 'ri nho'ōmo hawi. Pi'ō nhimirowasu'u hā da te saze sirōmo za'ra wa, ma tō we ītēme aihutu ni. Ñne 'ri tēme wisi wi, ma tō aré pi'ō hā dama rowasu'u: "Õ hā aibâ hā uburé te 're ī'ab'manhari mono zé hā ma tō īma waihu'u." Ñne ma tō aré dama rowasu'u.

Tawamhā ītēme dasihutu wamhā, te ãma ropti za'ra ni, a'â da'rata sāmra da. Taha wa, te syry na da'rata nhamra, 'ri nho'ōmo ãma. Tame sāmra ré, te bâdâ hā maparane ãma ne.

⁴¹ Taha wa, da'ahâ na ma tō dasina umnhasi za'ra ni, dasi'uihâ na īmreme hā da te wapari za'ra wa. Danho'reptui'wa na ma tō saze za'ra ni, 'Re īhâimana u'âsi mono te te īpisitu na hā. ⁴² Tawamhā te ãne pi'ōi ma nharî za'ra, pi'ō nhimirowasu'u wapari'wa norī hā:

— Asimirowasu'u hā wa te wapari za'ra wa, wa tō saze za'ra ni. Āhâna wasi'uihâ na wa tō īmreme hā wapari za'ra ni. Taha wa, wa oto waihu'u za'ra ni, õ hā Danho'reptui'wa te 're mo. — Ñne te samaritanu norī hā tâma nharî za'ra, pi'ōi ma.

Zezi hā, dama īpire zadawa zapari'wai 'ra te te īpesezé wasu'u

⁴³ Tame sāmra pari, te oto apâ mo Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, Zezusi hā. Wa norī hā wa Ísiré ai'aba're ré ni. ⁴⁴⁻⁴⁵ Zezusi hā ma tō ãne nasi wama rowasu'u za'ra aré: "Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā ūrob ãma 're īdasi'ubumroi mono norī sî, ūsimiroti na wazép sina sô 're datob'uzu za'ra mono õ di." Ñne Zezusi hā ma tō wama sina wasu'u za'ra aré. Taha wa, te apâ mo, Darireza u. Apâ wasihutu wamhā, ma tō dasima wê za'ra ni, da'rata 're sāmra mono da. È marî wa. Ta norī hā ma tō aihutu Zeruzaré u, Pascowa na datoï wa, dame si'râ'ōtô da. Tame ma tō ãma 'madâ'â za'ra, Zezusi hā tiwaihu'u pese na te te īdapawaptobzém na. Taha wa, ma tō sô tatob'uzu za'ra ni, Darireza ãma 're īdasi'ubumroi mono norī hā.

⁴⁶ Tawamhā Zezusi hā ma tō apâ wi, Cana na 'ri wa'ōtô nhisi u. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi ãma, Cana hā. Tame ma tō Zezusi hā â na uwa 'ru'râi wa'u ïsé 'manha aré, te te 're ūromhôsi mono na. Cana ãma sāmra ré, ma tō aibâ hā ītēme wi, Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi hawi. Ta hâ apito zadawa zapari'wa. ⁴⁷ Zezusihî wasu'u hā te te wapari sirōmo wa, ma ītēme wi, ī'ra hâ hâzé wa. Ñne te dasima wasu'u za'ra ni: "Zudeza hawi ma tō Zezusi hâ wi, Darireza u." Tawamhā ītēme wisi wamhā, ãne te ti'ra hâ tâma wasu'u, wawa sina: "Î'ra hâ hâzé ahâ wa, wa we asô mo, īma pese da. Te za oto ïwi dârâ."

⁴⁸ Tawamhā Zezusi te asa tâma tinhâ:

— E niha te za marî dama ī'manhari' waihu'u'õ hâ te dama 're ī'ab'manhari' mono zéb zarina si 're īzaze za'ra wa'aba mo.

⁴⁹ Taha wa, te asa tâma tinhâ, aibâ hâ:

— Î'ra hâ ïwi dâ'â õ ré, Ísiré ãma aimorî, ītēme.

⁵⁰ Tawamhā Zezusi te duré asa tâma tinhâ:

— Te za oto apâ aimo, ītēme. Ai'ra hā aiwi dâ'â õ di za. Rowē na te za aima 're mo. — Āne te tāma tinhā, Zezusi hā.

Tawamhā ma aibâ hā ti'ra na mreme zaze. Taha wa, te apâ mo, ti'ra u. Tane nherē, bâtâ na ti'ra u wisi sirōmo õ di. Misi ma a'â nhono. Awēpsi te za wi, ti'ra u hā. ⁵¹ Tawamhā tāma īromhuri'wa norī hā 'ri tēme wisi õ ré, ma tō sina usuzi za'ra. Ma tō tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Ai'ra hā hâzé õ di. Rowē na te oto nhamra.

⁵² Taha wa, ma tō īmama hā asa āma sadanharī za'ra, āne:

— E mame bâtâ na ma tō séptârâ.

Tawamhā te āne asa tāma rowasu'u za'ra:

— Bâdâ sipra wi ma tō tiwahâ.

⁵³ Tawamhā īmama te tāma rowasu'u za'ra oto:

— Tane tō. Ahâmhâ bâdâ sipra wi, ma tō Zezusi hā āne īma tinhā: "Ai'ra hā aiwi dâ'â õ di za. Rowē na te za aima 're mo." — Āne te tāma rowasu'u za'ra, Zezusihī mreme na. Taha wa, ma tō Zezusi hā sazei pese, aibâ hā. īmro zama ma tō saze. Aihīni ma tō saze za'ra Zezusi hā, ti'ra norī me. Tāma īromhuri'wa norī zama ma duré saze za'ra.

⁵⁴ Āne Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma ma tō tiwaihu'u pese na marī ī'manhari' waihu'u'ō hā dama 'manha Zezusi hā, Zudeza hawi wisi wi. Āne dapawaptom na ma tō āma sahu, 'Re īhâimana u'âsi mono we te te īsatōrī na, da fe waihu'u za'ra da.

5

Zezusi hā aibâ īhi'rē te te īpesezé wasu'u

¹ Tawamhā daro mono bâ ma tō Zeruzarē āma tasi'rā'ōtō ni, 'Re īhâimana u'âsi mono āma dawata za'ra da. Taha wa, ma tō Zeruzarē u dame mo Zezusi hā, dame āma wata da. Wa norī hā wa īsiré a'i aba're'n di duré, īsiré 're wanomro mono wa. ²⁻⁵ Tawamhā Zeruzarē āma te aibâ hā 're sâmra, īhâzé ré hā. 38 na ma tō oto āma tiwahu, tihâzé te te 're sépata mono ré hā. Ta hā te dame nomro, īhâzé ré norī me, ītob'a norī me, duré ī'râtēire norī me, duré īhi'rē norī me zama. Pu'u 'rata te ta norī hā 're simi'wara, pu'u wawē 'rata. 'Ri 'wawi wa'ra āma, pu hā. Tame 'ridawa hā pone'ërebâ 'mazasizé hā. Wamremezém na Betezata na 'ridawa nhisi hā. Pu'u 'rata te uridi hā 're simasa, 5 na īhâiba hā. Tame te da'ahâ na 're danhimi'wara uriti wa, īhâzé ré hā. Hâiwa āma Danhib'apito uptabi ma romhuri'wa zô, te dasina 're danhimipari za'ra. Ta hā te we 're ne hâiwa hawi, â hā te te 're upi mono wa, 're âsisasisi mono da. Tawamhā ni'wa hā â sisasisi ré, te te īsi'rai 'rada hā te za séptârâ. ⁶ Tawamhā Zezusi hā ma tō oto datême wi, īhâzé ré norī u. Wisi wi, ma aibâ hā tisâ. Hâzé ré āma īwahub ahâ na ma tō waihu'u, Zezusi hā. Taha wa, te aibâ ma tinhā:

— E aséptâ'â da hā te asima īwē.

⁷ Tawamhā aibâ ma asa sada'â:

— Apito, ni'wa hā hâimana õ di, 're âsisasisi mono ré, ī'āma īsi'rai'wa da hā pu'u u. Âi ba atâma hâire nasi īsi'rei mono ré, te nasi īwana si'ra za'ra ni, âi ba. — Āne te aibâ hā Zezusihī ma siwasu'u.

⁸ Taha wa, ma tō Zezusi hā tāma tinhā, āne:

— Ma'āpē, aiwahutu. Asa'warizé hâi aîmorî da oto.

⁹ Taha wa, ma awa'awi tipese, aibâ hā. Pese wamhā, tiza'warizé hâi ma tō ti'â. Tawamhā para na te oto 're mo. Āne na hâ sabadu na ma tō tiromhâiba, romhuri zahârizém na. ¹⁰ Taha wa, ma tō zudezu norī nhib'apito norī hâi tâma nharī za'ra, āne:

— 'Re īhāimana u'āsi mono ma tō dama roti, da te 're romhuri za'ra mono tō da, sabadu na hā. A hā īsimiroti 'madâ'ā ãna te asa'warizé hā 're ī'â, romhuri zahârizém na hā.

¹¹ Taha wa, te aibâ hā asa tāma nharī za'ra:

— Aibâ hā īpesewa hā ma tō īza'warizé hā īma ti'ru. īpara na oto 're īmorī da, te duré īma tinha.

¹² Tawamhā te sadanharī za'ra:

— E 'wa hā ma tō asa'warizé hā aima ti'ru. E 'wa hā ma tō duré aima tinha, aipara na 're aimorī da hā oto.

¹³ Taha wa, ma tō duré aibâ hā asa tāma nharī za'ra:

— Me. Te waihu'u õ di, wa hā. — Āne te tāma nharī za'ra. Zezusi hā te te pese pari, āma sapa'a õ di. Da'ahâ wa, te awa'awi īsiti mo. Āne wa, Zezusih i nhisi hā te te waihu'u õ di, aibâ hā.

¹⁴ Tawamhā 'ri 'wawi wa'ra 're, ma tō aibâ hā sōpētē Zezusi hā, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb āma. Te te sōpētē wamhā, āne te aibâ ma tinha, Zezusi hā:

— Ma tō oto aséptâ, īhāna hā. Taha wa, aiwasédé hā 're 'manharī mono õ di za oto, 're 'manharī u'āsi mono wa, marī īwaséte uptabi hā aima romhāimana õ umnhasite. — Āne te tāma tinha.

¹⁵ Tawamhā aibâ te mo, dama īpire norī u. Āne te tāma siwasu'u za'ra:

— īpesewa hā, wa tō waihu'u. Zezusi hā ma tō īpesewa.

¹⁶ Taha wa, dama īpire norī hā te oto sada tihāimana za'ra, romhuri zahârizém na te te pese wa, sabadu na.

¹⁷ Tawamhā Zezusi hā ma tō tāma nharī za'ra, āne:

— īmama hā te za te te 're da'apawaptob u'āsi. īzama wa za duré te 're da'apawpto. — Āne te tāma siwasu'u za'ra.

¹⁸ Taha wa, te āma sima roti za'ra, te te siwi wîrī da, romhuri zahârizé hā īsimiroti za'ra zarina, te te 'madâ'ā õ wa, duré 'Re īhāimana u'āsi mono hā Timama na te te wasu'u wa, aiwa īwaihu'u pese zahuré na hā.

Zezusi hā, Timama zadawa para dama pire na 're īhāimana mono zé wasu'u

¹⁹ Tawamhā Zezusi hā te duré tāma nharī za'ra:

— Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Wa hā īsi'uihâ na dama ī'manharī waihu'u õ na te 're da'apawaptob waihu'u mono õ di. īmama zadawa para, wa tō te 're da'apawpto. īmama hā tiwaihu'u pese na te te 're īda'apawaptob mono ne, wa tō te 're da'apawaptob. ²⁰ Wa hā ī'ra wa, te te 're īzawi pese. Ta hā ma tō īpisutu, dama ī'manharī waihu'u õ na te te 're īda'apawaptob mono ne, te duré 're da'apawaptob mono da. Wa hā 're da'apewa mono wa, ma tō ī'āma 're datob'uzu za'ra. Zahadu wapsi, īmama te za duré īma tinha, tiwaihu'u pese na te te 're da'apawaptob mono zarina, te 're da'apawaptob mono da. Tawamhā te za duré ī'āma 're datob'uzu za'ra, īwaihu'u pese uptabi wa. ²¹ 'Re dadâ'ā za'ra mono wa, te īmama hā ab're hawi te te 're da'ahâiwa'utu, apâ' 're danomro u'āsi mono da. īzama te īsima 're ī'awē mono norī ma, wa za duré te 're anharī, apâ' 're hâiwa'utu za'ra mono wa, 're nomro u'āsi mono da, wa hā ī'ra wa. Tawapsi te za da te 're īwaihu'u za'ra, īwaihu'u pese uptabi na.

²²⁻²³ īmama hā 'râwi īpisutu õ di, ti'ai āma dahâimanazéb zarina te te dama 're arowairéb mono da. Taha da, ma tō ti'ra wa, īpisutu. E marī da. Āma 're īdawata za'ra mono ne, īsine īwaihu'u pese wa, ī'āma zama 're dawata za'ra mono da. ī'āma 're dawata za'ra mono õ wamhā, we īzatōrī'wai āma zama duré 're dawata za'ra mono õ di za, īmama āma.

24-25 — Īmreme hā da te 're wapari za'ra mono wamhā, duré we īzatōrī'wa hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhā, te za tipē'ē na sina uwaimrami sirōmo za'ra, rowē na 're īdahāimana u'āsi za'ra mono zé hā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimihāzé hā te te sina 're waihu'u za'ra mono ō di za. Te za tipē'ē na āma sapri sirōmo za'ra, dapē'ē 're, dadā'ā u'āsi 're īdahāimana za'ra mono zém hawi, dapē'ē 're rowē na 're īdahāimana u'āsi za'ra mono zéb u hā.

26 Īmama hā dapē'ē 're, dadā'ā āna rowē na 're īdahāimana u'āsi za'ra mono zé nhomri'wa dama. Ī'ra wa, ma tō duré īpisutu, īzama 're īdahāimana u'āsi za'ra mono zé nhomri'wa na dama 're īhāimana mono da. **27** Ta hā ma tō duré īma tinha, ti'ai āma dahāimanazéb zarina, te dama 're arowairébē mono da, īsadawa para wa hā ti'ai āma dasiré īpodo hā 're īhāimana mono wa.

28-29 — Īmreme na atob'uzu za'ra wa'aba mono ō di za. Niwapsi te za 're īdadā'ā za'ra mono hā tahāiwa'utu za'ra ni. īhārā hā da te wapari za'ra wa, te za ab're hawi tawairébē ni. Tawamhā 're īnomro wē mono norī hā te za apā hāiwa'utu za'ra, rowē u'āsi 're hāimana u'āsi za'ra mono da oto, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata. 'Re īnomro waséte mono norī zama, te za duré apā hāiwa'utu za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimihāzé hā te te sina 're waihu'u za'ra mono da.

Zeżusi hā, Timama zadawa para datēme 're īmorżém na dama īsiwasu'uzé

30 — īnhimipisutu zarina si, marī na te dama 're arowairébē mono ō di za. īmama nhimipisutu zarina si, wa za ti'ai āma 're īdahāimana za'ra mono zéb zarina, te dama 're arowairébē. īnhimipisutu zarina, marī na te dama 're arowairébē mono da, te īsima 're da'awē mono ō di, wa hā. We īzatōrī'wa nhimipisutu zarina si, te dama 're arowairébē mono da, wa īsima 're da'awē u'āsi. Taha wa, te dama 're arowairébē mono wamhā, te dama āma upa za'ra ō di za. Duré ropipa hā 're īnomro waséte mono norī ma, te 're apisutu mono wamhā, te tāma āma upa za'ra ō di za.

31 — īsiwaprosi uptabi, aima īsiwasu'u za'ra wa'aba ō di. Ni'wa te te īzadawa waptob ō wamhā, āté te za īzadawa nhipse na īma 're īiharī za'ra wa'aba mo. Taha wa, īsiwaprosi uptabi, aima īsiwasu'u za'ra wa'aba ō di.

32 īhāiba amo hā ma tō īzadawa wapto. Tō sena ma tō aima sina īwasu'u za'ra wa'wa. Āne na wa tō waihu'u.

33-37 — Ā ro'ore hā te te dama rob'uiwē wamhā, dama rowē di. Tane Zuwā Batita hā ma tō simi'ē na te te dama 're sadawa wasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Tawamhā te te dama 're sadawa wasu'u mono ré, dama rowē di. A norī wa'wa hā ma tō ītēme īda'mazatōrī za'ra wa'wa, te te siwi sadanharī za'ra da, īsimirowasu'u na. Tō sena īsimirowasu'u hā. E marī da, wa āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, Zuwā Batita te te ī'āma īrowasu'uzém na hā. 'Re īzaze za'ra wa'aba mono da, te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono da, wa āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, īsimirowasu'u na hā īsina. Zuwā Batita hā ma tō mreme pire na te te dama 're īwasu'u wē. Mreme pire nherē, ti'ai āma īpoto si, ō hā. Ti'ai āma 're īpoto za'ra mono zō si, 're īnhimipari mono ō di, te te dama 're īwasu'u wē za'ra mono wa, da te 're īzaze za'ra mono da. E marī wa. īmama hā te te dama 're īwasu'u wē mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Ta hā ma tō īpisutu, te te 're īromħosi mono zarina, te 're da'apawapto mono da, we te te īzatōrī na da te dasiwi 're waihu'u za'ra mono da. A norī wa'wa hā niwa atōmo na 'madā'ā za'ra wa'aba ō di, īmama hā. Duré niwa aipo're na īmreme hā wapari za'ra wa'aba ō di. **38** Duré īmreme hā aipē'ē 're, 're hāimana za'ra wa'aba mono ō di. Taha wa, te te we atēme īzatōrī za'ra wa'aba nherē, asina 're īumnhasi za'ra wa'aba mono ō di. **39-40** A norī wa'wa hā te āne asima 're īrowasu'u za'ra wa'aba

mo: "Wa norī hā wa wa te 're sōré u'âsi za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono mreme ui'éré hā. Taha wa, wa za āma wasina uwaimrami za'ra ni, 're īdanomro u'âsi mono zé hā." Āne te asima 're īrowasu'u za'ra wa'aba mo. Ta hā te īwasu'u, 'Re īhāimana u'âsi mono mreme ui'éré hā. 'Re sōré u'âsi za'ra wa'aba mono nherē, asima 're īwē za'ra wa'aba mono õ di, 're īzaze za'ra wa'aba mono da. 'Re īzaze za'ra wa'aba mono 'wa'âhā, wa aré aima pisutu za'ra wa'wa, 're īdanomro u'âsi mono zé hā asina uwaimrami za'ra wa'aba da.

⁴¹ — Wa hā īāma 're aiwata za'ra wa'aba mono zō, īsina 're īnhimnhasi mono õ di. ⁴² Ē marī wa. Te īsina aiwaihu'u za'ra wa'aba wa, asimirosa'rata na. 'Re īhāimana u'âsi mono, 're sawi pese za'ra wa'aba mono õ di. ⁴³ īzama asiwi 're īzawi pese za'ra wa'aba mono õ di. īmama zadawa para we atēme īmorī za'ra wa'aba nherē, āma 're īzaze za'ra wa'aba mono õ di. Āté te za ni'wam norī nhimirowasu'u si 're īsazei pese za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'âsi mono te te we datēme 're satōri za'ra mono õ nherē, ta norī hā. ⁴⁴ A norī wa'wa hā 'Re īhāimana u'âsi mono te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono da, asima 're wē uptabi za'ra wa'aba mono õ di. Ma tō asima 're īdawē uptabi za'ra wa'aba mo, ti'ai āma 're īdanomro mono si te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono da. E niha te za tawamhā, asina 're īumnhasi za'ra wa'aba mo. Wa hā ī'ra nherē, āté asina 're īumnhasi za'ra wa'aba mono õ di za. ⁴⁵ E īmama ma, wa za aiwasu'u za'ra wa'wa, 're īzaze za'ra wa'aba mono õ na. Mare di. Mozési hā te za tāma aiwasu'u za'ra wa'wa, 're īzaze za'ra wa'aba mono õ na, aima īumnhasi za'ra wa'wa hā. ⁴⁶ Duréihā Mozési hā ma tō īwana īāma rob'ui'éré siro dama. Tane nherē, īsimi'ui'éré hā sena na 're saze za'ra wa'aba mono õ di. 'Re saze za'ra wa'aba mono 'wa'âhā, te aré 're īzaze za'ra wa'aba mo. ⁴⁷ īāma rob'ui'éré hā sena na 're saze za'ra wa'aba mono õ wamhā, e niha te za tawamhā īmreme na 're īzaze za'ra wa'aba mo. Āté īmreme na 're īzaze za'ra wa'aba mono õ di za. — Āne Zezusi ma tō tāma rowasu'u za'ra, dama īpire norī ma.

6

*Zezusi hā da'ahā uptabi nherē, te te īda'asaihurizé wasu'u
Mateusi 14.13-21; Marcusi 6.30-44; Rucasi 9.10-17*

¹ Tawamhā Zezusi hā ma tō uba're na saprī, īsō'ōmo na. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, īsō'u hā. Tiberizadi na īsō'ōmo nhisi hāiba amo hā. Wa norī hā wa īsiré saprī za'ra ni, īsiré 're wanomro mono wa. ² Da'ahā na te duré īsarina ai'aba're ni. E marī wa. Tiwaihu'u pese na, marī dama ī'manhari' waihu'u'ō hā te te dama ab'manhari' wē mono wa, danho'a. ³ Tawamhā sa'a nhisi u, wa hāimo ai'aba're ni, Zezusihī siré. Sa'a nhisi āma, wa oto īsiré asimro ni. ⁴ Romhuture di oto, zudezu norī te, dato hā da te 're ī'manhari' za'ra mono zéb u hā, Pascowa na dato nhisi hā.

⁵ Tawamhā ītēme dasi'aba'rei wamhā, ma tō da'ab'madā, Zezusi hā. Da'ahā uptabi na te ītēme ai'aba're ni. Te te da'ab'madā'ā wamhā, Piripihi ma, te tinhā, āne:

— E mame dasa hā te 're simi'wara, wa te dama īuipra za'ra da hā, aihīni āma dasahuri da hā.

⁶ Taré ma sadawa pibu Piripi hā, 'rāwi te te sina roti sirōmo nherē, te te īda'apawaptobzéb da hā.

⁷ Taha wa, te Piripi hā asa tāma tinhā:

— Da'ahā uptabi wamhā, wa aré dasa na rob'uiprazé hā ahā uptabi nherē, uprosi za'ra ni, 200 na īhāiba nherē. Tane nherē, te aré da'āma ai'utō, ī'u'ētē

wapu hā. Syry na dasa hā da te huri da nherē, aihīni dasa hā da te huri ō di aré. — Āne Piripi te tāma tinhā.

8-9 Taha wa, wa īsirē 're īwanomro mono hā misi Zezusihī ma 'manharī ni. Ādérē hā Sima Pedruhu no hā te tāma tinhā, āne:

— 'Watébrémi te, ī'u'ētē wapu hā te tihāiba, arozum ne u'ēne hā. 5 na īhāiba hā. Duré pe'a hā maparanere. Tawamhā āne aihīni dasaihuri ō di za. — Āne te Ādérē hā Zezusihī ma wasu'u.

10 Tawamhā ma tō Zezusi hā asa wama nharī za'ra:

— Te za dama īnharī za'ra wa'wa, ti'ai wa, dasi'ubumro da. — Āne te wama nharī za'ra. Tame du hā sa'ētē di. Taha wa, ma tō ti'ai wa asimro ni. Da'ahā uptabi di. Aibā si, wa te wasiwi sa'rata wamhā, 5 miu na īhāiba hā. **11** Tawamhā Zezusi ma tō waibu, ī'u'ētē wapu hā. 'Re īhāimana u'āsi mono āma te tiwata, sōpuru wa. Taha pari, ma tō wama sōmri za'ra, wa te dama sōmri za'ra mono da. Pe'a zama ma duré wama sōmri za'ra, wa te dama sōmri za'ra mono da. Tawamhā ī'u'ētē wapu hā umrore nherē, da'āma si'utōrī ō di. Pe'a zama maparane nherē, da'āma si'utōrī ō di. Taha wa, ma tō aihīni dasa hā huri ni. Ma tō da te 'mahâpârī, da'āma si'utōrī āna. **12** Da te 'mahâpârī mono wamhā, Zezusi hā te wama 'ru za'ra, apā wa te ubumroi mono da, danho'rada hā taré simi'wara tō mono da.

13 Taha wa, wa tō apā wa te ubumro za'ra. Si'otō wa, wa tō wa te sé. Si'ōno hā ahā di, danho'rata ré hā, wa te ī'ubumro za'ra hā ī'u'ētē wapu wē'ēi ré hā. 12 na si'ōno hā.

14 ī'u'ētē wapu hā umrore nherē, da'āma si'utōrī ō wa, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni, waihu'u pese wa, Zezusi hā. Tawamhā te āne dasima rowasu'u za'ra ni, dasaihuri wē te:

— Tō sena ō hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, we datēme īmorī zō 're īdanhimipari za'ra mono. Oto wa te wasiwi saprōni aba, āma wanhib'apito za'ra da. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

15 Tawamhā Zezusi hā danhimiroti hā ma tō sina waihu'u. Taha wa, te siwaprosi sa'a nhisi u mo apā, danhiti.

Zezusi hā ā nhisi baba īmorizé wasu'u

Mateusi 14.22-33; Marcusi 6.45-52

16-17 Tawamhā mara simei wamhā, wa tō si'ra za'ra ni āi ba, uba're na wa te saprī za'ra da, zara u, Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi u. Robra di oto. Zahadu watēme wisi za'ra ō di, Zezusi hā. **18** Tawamhā ma rowa'u hā wawi tiwatobro za'ra, rowa'u'u za'ēne hā. Taha wa, āsisasi hā sa'ētē di. **19** Wa norī si, wa tō wasiré sari za'ra ni uba're hā, Zezusihī siré 're īwanomro mono norī si. Sa'a hawi wasi'aba'rei wamhā, ā wa'wa u ma tō uba're hā waré tihāimana za'ra. 5 na ti'ai pibuzém na, wa tō oto wasina wapahā za'ra ni, niha wamhā, ātē 6 na ti'ai pibuzém na. Tawamhā Zezusi hā wa tō wasiwi sāmri ni. Ā nhisi baba te wei watēme timorī za'ra, uba're u. Romhuture di oto. Wa te wasiwi sāmri wamhā, wa tāma wapē'ēwara za'ra ni.

20 Taha wa, Zezusi te wama si'mahârâ za'ra, āne:

— Wa hā wa we atēme īmorī 'wa. īma aipahi za'ra wa'aba tō.

21 Tawamhā āne wama si'mahârâ za'ra wa, tāma wapahi za'ra āna, wa tō sō wahârâ za'ra ni, uba're u watēme sébré za'ra da, wama rowē za'ra wa. Watēme sébré za'ra wi, ma tō uba're hā ā zada're u sina ropto, wa te wasima āma īrotizéb u.

Zezusihī zō īdanhoprézé wasu'u

²² Tawamhā da'ahâ na te waza'u asimro ni, ūsō'u zaihâ na bâtâ pusizém niwî. Taha wa, awêmhâ te ãne dasima rowasu'u za'ra ni:

— Ahâmhâ hâ uba're hâ misire te nomro, âmhâ. Zezusihî siré 're ūnomro mono norî si ma tô asisi uba're wa, te te siré sari za'ra da. Zezusihî hâ ūsiré sébré za'ra ò di. E momo te bêté mo. — Æne te tasisadanharî za'ra ni. ²³ Tawamhâ ni'wam norî hâ ma tô uba're na datême saprî za'ra wawa'râmi, zara u. Tiberizadi hawi ma tô datême saprî za'ra, 'ri ntho'õmo hawi. Wanhib'apito hâ 'Re ëhâimana u'âsi mono ãma ïwatazéb u, ma tô ãma roptob za'ra, dasa hâ da te ëhurizéb u. ²⁴ Tawamhâ Zezusihî zô danhopré da, ma tô uba're na saprî za'ra ni, Capana'u u.

Zezusihî dasai uptabi na dama ūsiwasu'uzé

²⁵ Tawamhâ Zezusihî hâ ma tô sâmri za'ra ni, Capana'u ãma ūsō'u zara niwî. Da te dasiwi sâmri wamhâ, ãne te sadanharî za'ra ni:

— Rowahutu'wa, e niwa ma tô we aiwi, ãwa.

²⁶ Taha wa, te Zezusihî hâ asa tâma nharî za'ra:

— E mariñ da, te we ïzô asôpré wa'aba mo. E mariñ dama ï'manharî waihu'u'ò hâ ïwaihu'u pese na te aimâ 'manharî za'ra wa'aba wa, ma tô ïwaihu'u za'ra wa'wa. 'Re ëhâimana u'âsi mono we te te ïzatôrî na. E taha wa, te we ïzô asôpré wa'aba mo. Mare di. Taré l'û'ene hâ 'mahâpârî za'ra wa'aba mono wë te, te we ïzô asôpré wa'aba mo. ²⁷ Dasa hâ dawi wasétê su'u di. Taha wa, asa zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono ò di za. Dasa ne zô si, te za 're ïrob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, wë na 're ëhâimana u'âsi mono ne zô si. Ta hâ rowë u'âsi dadâ'â ãna 're ëdahâimana u'âsi za'ra mono zé, te wasu'u. Wa hâ t'i ai ãma dasiré ïpoto wa, ma tô ïmama hâ ïpisutu, ūsadawa para te dama 're anhomri mono da, rowë u'âsi 're ëdahâimana u'âsi za'ra mono zé hâ.

²⁸ Tawamhâ ma tô asa tâma nharî za'ra ni, ãne:

— E mariñ na ma tô 'Re ëhâimana u'âsi mono hâ te te sima 're da'awë, te te sima 're ïwë mono zéb uwaibaba, wa te tâma ãma 're uwaimrami za'ra mono da. Ma'ãpê wama waihu'u za'ra na, wa te waihu'u za'ra da.

²⁹ Tawamhâ te Zezusihî hâ asa tâma nharî za'ra, ãne:

— 'Re ëhâimana u'âsi mono, ma tô we ïzatô, da te dasina 're ï'umnhasi za'ra mono da. Tawamhâ asina 're ï'umnhasi za'ra wa'aba mono wamhâ, te za tâma ãma 're ï'uwaimrami za'ra wa'aba mo, te te sima 're ïwë mono zéb uwaibaba, 're ïzaze za'ra wa'aba mono wa.

³⁰⁻³¹ Taha wa, te asa tâma nharî za'ra ni, ãne:

— Wahi'rata norî hâ a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tô te te 're huri mana na dasa nhisi hâ. Æne ma tô daza'u ãma rob'u'éré ïbaihâ na, 'Re ëhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hâ: "Ma tô te te dama 're anhomri, hâiwa hawi dasazé hâ." A hâ bêté. E mariñ te za wanho'a duré wama ï'manha, dama ï'manharî waihu'u'ò hâ, wa te ãma aiwaihu'u pese za'ra wa, wa te asaze za'ra da.

³² Taha wa, te Zezusihî hâ tâma nharî za'ra, ãne:

— Mozési hâ hâiwa hawi te te dama 're anhomri mono ò di, dasazé hâ. ïmama si hâiwa hawi dasa nhomri'wa te 're hâimana, ate wa'aba da, dasai uptabi hâ. ³³ Dasa hâ 'Re ëhâimana u'âsi mono nhibzari hâ hâiwa hawi we ïmorî te wasu'u, dadâ'â ãna 're ëdahâimana u'âsi za'ra mono zé hâ te te dama 're anhomri mono da. — Æne te Zezusihî hâ tâma rowasu'u za'ra.

³⁴ Tawamhâ te asa tâma nharî za'ra ni, ãne:

— Wama 're anhomri u'âsi mono, wasai uptabi hâ.

³⁵ Taha wa, te Zezusihî hâ oto tâma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hā dasai uptabi na, wa ūsiwasu'u. Mra wa, dasa hā da te 're 'mahāpārī za'ra mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. 'Rubu wa, ā hā da te 're âhuri mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. Tane duré, Danho'reptui'wa na da te dasina 're ūmnhasi za'etē za'ra mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. ³⁶ A norī wa'wa hā ma tō ūmadā'ā za'ra wa'wa. Tane nherē, asina 're ūmnhasi za'ra wa'aba mono õ di. Āne wa tō aimā wasu'u za'ra wa'wa aré. ³⁷ ūmama ma tō da'apisutu, ūnhib'a'uwē si 're danomro mono da. Ta norī si te za te to 're ūzaze za'ra, te te ūpisutu za'ra norī hā. Te te 're ūzaze za'ra mono nherē, e wa za ūsiwi te 're awē'ō. Mare di. Te ūsiwi 're awē'ō mono õ di za. ³⁸ Wa hā hāiwa hawi wa wei mo. E marī da. E 'rāwī ūnhimiroti si te ūsimā 're 'madā'ā mono da. Mare di. 'Rāwī ūnhimiroti si te ūsimā 're 'madā'ā mono da, we ūmorī õ di. We ūzatōrī'wa nhimiroti si te 're 'madā'ā mono da, wa wei mo. ³⁹ E marī, ma tō te te sima 're wē, ūmama hā. ūzazei'wa norī te 're ab'madā'ā pese u'āsi mono wa, ūte u'āsi 're nomro mono da, ma tō te te sima 're wē, ūte da, te te ūma 're apisutu sirōmo mono wa. Ma tō duré te te sima 're ūwē, ūzazei'wa norī na hā 're dā'ā za'ra mono wa, bātā na te ahāiwa'utu da, apā 're hāimana u'āsi za'ra mono da oto, ti'a ūsi'utōrīzéb āma. ⁴⁰ ūmama ma tō duré te sima 're da'awē, da te dasina 're ūmnhasi za'ra mono wa, rowē na 're dahāimana u'āsi za'ra mono da, hāiwa āma. Tawamhā 're dā'ā za'ra mono wa, wa za bātā na hāiwa'utu za'ra, ti'a ūsi'utōrīzéb āma. — Āne te Zezusi hā tāma siwasu'u za'ra.

⁴¹⁻⁴² Dasa hā hāiwa hawi we ūmorī na siwasu'u wa, te āne sima rowasu'u za'ra, dama ūpire norī hā:

— Oro hāiwa hawi wei morī za. Ō hā Zezusi, Zuzéhé 'ra. ūna zama wama waihu'u pese za'ra di. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

⁴³ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Tō'ā. Tane ūma nharī za'ra wa'aba õ di za. ⁴⁴ Dasi'uihā na da te 're ūzazei waihu'u za'ra mono õ di za. ūmama si te za te to 're da'apisutu we ūzatōrī'wa hā, da te 're ūzaze za'ra mono da. Tawapsi te za da te 're ūzaze za'ra. Tawamhā 're dadā'ā za'ra mono wa, wa za bātā na ab're hawi da'ahāiwa'utu ti'a ūsi'utōrīzéb āma, apā 're dahāimana u'āsi za'ra mono da oto. ⁴⁵ Duréihā ma tō āne na rob'ui'éré, 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā: "Timreme te za te dama 're awaihu'u, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā." Āne ma tō āma rob'ui'éré. Tawamhā ūmama, timreme te te dama 're awaihu'u mono wamhā, da te āma 're sazei pese za'ra mono wamhā, ūmreme na zama te za duré da te 're ūzazei pese za'ra. ⁴⁶ ūmama hā datōmo na da te 're 'madā'ā za'ra mono õ di. ūwétési wa tō te 're 'madā'ā, hāiwa we ūmorī wa.

⁴⁷ — Tawamhā Danho'reptui'wa na da te dasina 're ūmnhasi za'ra mono wamhā, rowē u'āsi te za dadā'ā āna 're dahāimana u'āsi za'ra hāiwa āma, 'Re ūhāimana u'āsi mono 'rata. Tō sena, wa aimā rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ⁴⁸ Wa hā dasa na, wa ūsiwasu'u, rowē na 're ūdahāimana u'āsi za'ra mono zé nhomri'wa, 're ūmorī wa, dama. ⁴⁹ Wahi'rata norī hā a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tō mana na te te 're huri. Tane nherē, dā'ā āna 're hāimana u'āsi za'ra mono õ di, ta norī hā. Ma tō tidā'ā za'ra. ⁵⁰ Hāiwa hawi dasa na 're dasaihuri mono wamhā, rowē u'āsi te za dadā'ā āna ūrata 're dahāimana u'āsi za'ra, hāiwa āma. ⁵¹ Wa hā dasa na wa tō ūsiwasu'u, hāiwa hawi we ūmorī wa. Ni'wam norī hā ūāma 're saihuri u'āsi mono wamhā, te za dā'ā āna 're hāimana u'āsi za'ra, hāiwa āma. Taha da, wa za ūhāiba hā dama tisō, dazada ūdā'ā da. — Āne Zezusi te tāma siwasu'u za'ra, dama ūpire norī ma.

⁵² Taha wa, te sima rowasu'u za'ra:

— E niha te za õ hā tihāiba hā wama sōmri za'ra, āma 're wasaihuri u'āsi mono da.

⁵³ Tawamhā Zezusi te duré asa tāma nharī za'ra:

— Wa hā ti'ai āma dasiré ĩpodo. ĩhāiba na 're asaihuri aba mono õ wamhā, duré ĩwapru, 're âhuri aba mono õ wamhā, rowē u'āsi ĩ'āma 're anomro aba mono õ di za. ⁵⁴ ĩ'āma 're dasaihuri mono wamhā, duré ĩwapru, da te 're âhuri mono wamhā, rowē u'āsi te za ĩ'āma 're danomro. Tawamhā 're dadâ'ā za'ra mono wa, wa za bâtā na ab're hawi da'ahâiwa'utu ti'a ĩsi'utõrîzéb āma, apâ' re dahâimana u'āsi za'ra mono da. ⁵⁵ ĩhāiba hā dasai uptabi. Duré ĩwapru hā, à uptabi. ⁵⁶ ĩhāiba na 're dasaihuri mono wamhā, duré ĩwapru, da te 're âhuri mono wamhā, te za ĩsiré 're dahâimana u'āsi za'ra. Wa hā wa za duré ĩsiré 're ĩmorí u'āsi za'ra. ⁵⁷ ĩmama hā ma tō we ĩzatō, 're ĩmorí u'ā hā. Ta hā 're hâimana u'āsi mono wa, wa za duré wa hā 're ĩhâimana u'āsi. Taha wa, ĩ'āma 're dasaihuri mono wamhā, te za ĩsine 're dahâimana u'āsi za'ra hâiwa āma, 're dadâ'ā za'ra mono āna. ⁵⁸ Wa hā dasa na, wa tō ĩsiwasu'u, ĩmama, hâiwa hawi te we dama ĩhomri na. Wahi'rata norí hā ma tō dureiħā hâiwa hawim na tisa hā te te 're huri. Tane nherē, dâ'ā āna 're hâimana u'āsi za'ra mono õ di. Ma tō tidâ'ā za'ra. ĩ'āma 're dasaihuri mono wapsi, dadâ'ā āna te za 're dahâimana u'āsi za'ra, hâiwa āma.

⁵⁹ Āne Zezusi ma tō tāma siwaihu'u za'ra, zudezu norí te, rowahutuzéb āma, Capana'u āma.

Zezusi hā tisiré norí te te sina ĩsadanharī za'ra zé wasu'u, za te te ĩrēme za'ra zéb zō

⁶⁰ Tawamhā Zezusih i nhimirowasu'u hā ma tō dame wapari za'ra, ĩsazei'wa norí hā. Te te wapari za'ra wamhā, āne te ahâ na sima rowasu'u za'ra:

— ĩsimirowasu'u hā wama pire di, wa te āma ĩsaze za'ra zéb da hā.

⁶¹ Ta norí hā sima si te te rowasu'u za'ra nherē, ma tō ĩmreme hā sina waihu'u za'ra, Zezusi hā. Taha wa, te tāma nharī za'ra, āne:

— E ĩmreme hā asawi wē'õ za'ra wa'aba wa, te za ĩrēme za'ra wa'wa. ⁶² Wa hā ti'ai āma dasiré ĩpodo hā, apâ hâiwa u ĩmorí rē, ĩ'madâ'ā za'ra wa'aba wamhā, e niha te za tawamhā asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa. ⁶³ 'Re ĩhâimana u'āsi mono pē'ēzani si te za te te dama 're anhomri, dadâ'ā āna 're ĩdahâimana u'āsi za'ra mono zé hā. Dasi'uihā na da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Marī na te aimā 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za ĩpē'ēzani hā te te dama 're anhomri, 're ĩdahâimana u'āsi za'ra mono zé hā.

⁶⁴⁻⁶⁵ Āne, wa aimā ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Tane nherē, āne aimā ĩsiwasu'u za'ra wa'aba nherē, aihñi ĩmreme na ĩzaze za'ra wa'aba õ di za, äté. Dasi'uihā na da te 're ĩzazei waihu'u za'ra mono õ di za. ĩmama si te te dama 're anharī mono wapsi, te za ĩmreme na da te 're ĩzaze za'ra. Āne wa tō aimā rowasu'u za'ra wa'wa aré. — Āne Zezusi ma tō tāma rowasu'u za'ra. E marī wa. Da'ahâ na ĩsiré 're danomro mono nherē, aihñi te te sazei uptabi za'ra õ wa. Ta norí hā tō senai õ na, ma tō Zezusi hā sina waihu'u za'ra. Duré te te dama ĩhāiba nhomri da hā ma tō sina waihu'u siro, Zezusi hā.

Taha wa, ma tō aré dama rowasu'u:

— Dasi'uihā na da te 're ĩzaze za'ra mono õ di za. ĩmama si te te dama 're anharī mono wapsi, te za da te 're ĩzaze za'ra. — Āne ma tō dama rowasu'u aré, da te waihu'u za'ra da.

66 Tawamhā da'ahâ na oto ūsiré 're danomro mono õ di, ūsazei'wa norī hā. ūmreme te te wapari ze za'ra õ wa, ma tō oto rēme za'ra ni. **67** Taha wa, te Zezusi hā wazadanharī za'ra:

— E a norī wa'aba zama te za ūrēme za'ra wa'wa. — Āne te wazadanharī za'ra, 12 na wahâiba norī hā ūsiré 're ūwanomro mono norī hā.

68 Tawamhā Sima Pedruhu si te asa tāma tinhā:

— Mare di. Wa te airēme za'ra õ di za. Wa te airēme za'ra wamhā, e 'wa tēme, wa za 're wanomro, rowasu'uwe hā wa te 're ūwapari za'ra mono da hā. Aimreme si wama pire za'ra di. Aimreme na si da te 're asaze za'ra mono wamhā, rowē u'āsi te za ai'āma 're danomro. Te za duré hâiwa āma 're dadâ'ā za'ra mono āna 're dahâimana u'āsi za'ra, 'Re ūhâimana u'āsi mono 'rata. **69** 'Re ūhâimana u'āsi mono, ma tō we asatō. Wa norī hā wa tō asaze za'ra ni. A hā 're aimorī wē uptabi di. Āne na wa tō aiwaihu'u za'ra ni. — Āne te Zezusihī ma tinhā.

70 Tawamhā Zezusi asa te wama nharī za'ra:

— A norī wa'wa hā 12 na aihâiba za'ra wa'wa hā wa tō aipisutu za'ra wa'wa, ūsiré 're anomro aba mono da, dama 're ūzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, misire Wa'uburé nhib'a'uwe te 're mo, asiré wa'aba. — Āne ma tō wama waihu'u za'ra.

71 Wa'uburé nhib'a'uwe hā te te wama wasu'u za'ra wamhā, Zudasi te wasu'u, Sima Icarizotihī 'ra hā. Ta hā 12 na Zezusihī siré 're ūwanomro mono norī siré 're morī nherē, te za niwapsi dama hâiba nho, Zezusi hā.

7

Zezusi hā ūsisānawā norī, Zudeza u te te siwi ūsatōrīzé wasu'u

1 Tawamhā Zezusi hā te datēme 're mo, Dariresa na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma si. Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma oto datēme 're morī õ di. E marī wa. Te te siwi wîrī da, te te sima āma roti za'ra wa, dama īpire norī hā. Taha wa, te oto ūsiti 're timorī za'ra datēme si, Dariresa āma si.

2 Romhuture di oto bâdâ hâ dasi'râ'ōtôzéb u hâ, āma ūdasipo're pu'u za'ra da hâ, 'Re ūhâimana u'āsi mono te te ūdanhimroi wē mono zém na a'ubuni wi, darop téb u. **3** Tawamhā īno norī hā te apâ siwi satō Zezusi hā, Zudeza u morī da. Āne te tāma nharī za'ra:

— Apâ te za oto aimo, Zudeza u asazei'wa norī u, marī ūwē hā dama ab'manharī ré, te te āma ai'madâ'ā za'ra da, asazei'wa norī hā. **4** Ni'wam norī hā te te sima 're dawē za'ra mono wamhā, dama marī 'manharī wē na da te 're waihu'u za'ra mono da, pi'uriwi ūwē hā te te dama 're 'manharī za'ra mono õ di za. Sō'awi te za te dama 're ab'manharī. Taha wa, ma'āpē sō'awi dama 're ab'manharī u'āsi mono za, da te āma 're aiwaihu'u za'ra mono da. — Āne ma tō īno norī hā tāma waihu'u za'ra, Zezusihī ma.

5 Ta norī hā tidub'rada hâ zahadu te te saze za'ra õ di, 'Re ūhâimana u'āsi mono, we te te ūsatōrī na Danho'reptui'wa da.

6 Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra, āne:

— Zahadu bâdâ hâ ūwa waptâ'ā õ di, āma ūmorīzéb da hā. Niwam na āma ai'aba'rei wa'aba wamhā, aimo rowē za'ra wa'aba di za. **7** Da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono õ di za. ūwétési te da te dasiwi 're ūruiwapari. E marī wa. Da te 're ūmanharī wasétē za'ra mono zé hâ te dama 're awaihu'u mono wa. **8** A norī wa'aba si te za ai'aba'rei wa'wa, dasi'râ'ōtôzéb u hâ. Āhâna ūmorī õ di za. Zahadu bâdâ hâ ūwa waptâ'ā õ di, āma ūmorīzéb da hâ. — Āne Zezusi te tāma nharī za'ra.

9 Taha wa, te a'ā nhamra Dariresa āma, Zezusi hā.

Zezusi hā dasi'rā'ōtōzéb āma īsāmrazé wasu'u

¹⁰ Tawamhā īno norī hā datozéb u si'aba're za'u si, te oto Zezusi hā mo pi'uriwi. ¹¹ Dasi'rā'ōtō wamhā, te sô rob'madâ'hā za'ra, dama īpire norī hā. Te nasi sô anharī za'ra:

— E mahāta Zezusi hā. — Āne te nasi sô anharī za'ra.

¹² Dasi'rā'ōtōzéb u īdasito mono norī hā te duré dasima rowasu'u za'ra ni. Misire damreme õ di āma. Ni'wam norī hā te āne dama rowasu'u za'ra:

— Ō hā te 're timorī wē, Zezusi hā.

Ni'wam norī hā te duré dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. Sadawa nhipesé na te õ hā te te dama 're rowasu'u. — Āne te dama rowasu'u za'ra. Tawamhā īwasu'u na āma dasisaze za'ra õ di.

¹³ Pi'uriwi te āne dasima wasu'u za'ra ni, Zezusi hā. Sō'awi da te dasima rowasu'u za'ra õ di, dama īpire norī pipa te.

¹⁴ Tawamhā dasi'rā'ōtō ré, ma tō Zezusi hā wi, 'ri za'ētē u, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u. 'Ri 'wawi wa'ra're, te dama rowahutu.

¹⁵ Tawamhā dama īpire norī hā īmreme te te wapari za'ra wamhā, ma tō āma titob'uzu za'ra. Āne te sima rowasu'u za'ra:

— Ō hā watēme 're zasi mono õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti, wa te tāma 're waihu'u za'ra mono da. E niha ma tō waihu'u pese, te te dama 're īrowasu'u mono zéb da hā. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

¹⁶ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Īsi'uihā na te dama 're rowasu'u mono õ di. 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō we īzatō, te dama 're rowasu'u mono da. Taha zadawa para, wa tō te dama 're rowasu'u. ¹⁷ E niha te za da te 're īwaihu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na si te dama 're īrowasu'u mono na hā, niha wamhā, īsi'uihā na īnhimiroti na si te dama 're īrowasu'u mono õ na hā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti si, da te 're 'madâ'hā pese za'ra mono wamhā, te za da te āma 're īwaihu'u za'ra. ¹⁸ Dasi'uihā na danhimirosa'rata na da te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, te za sô 're simnhasi za'ra, mreme wē wa, āma 're dawata za'ra mono zō. Datēme dazatōrī'wai āma si 're dawata za'ra mono da, te dasima 're wē za'ra mono wamhā, tō sena na si danhimirowasu'u hā. Dazadawa nhipesé õ di. ¹⁹ Durēihā Mozési hā ma tō aimā sōmri za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā, aihi'rata norī wa'aba ma hā. Tane nherē, īsimiroti hā 're 'madâ'hā pese za'ra wa'aba mono õ di. E marī wa, te bétē asima īwē za'ra wa'wa, asiwi īwīrī aba da. — Āne te Zezusi hā tāma nharī za'ra.

²⁰ Tawamhā āne hā da te wapari za'ra wamhā, te asa tāma nharī za'ra ni:

— E 'wam norī hā ma tō bétē sima aiwē za'ra, te te siwi aiwīrī da. Wa'uburé te te aimā nharī wa, te asimiza'rese āna wama īnharī za'ra. — Āne te Zezusihī ma nharī za'ra ni.

²¹⁻²³ Tawamhā te Zezusi hā asa dama tinhā:

— Misi dama ī'manharī waihu'u'ō hā wē nherē, te dama 'manharī 'ru te, ma tō ī'āma atob'uzu za'ra wa'wa. Dureihā Mozési hā ma tō dama pisutu danhīhāiwata nhihārizé hā, īwana wahī'rata norī hā te te dama īpisutuzéb zarina. Taha wa, bādā te te īpisutuzém na te za aibā 'rare hā 're īshihāiwata nhihāri za'ra wa'aba mo, sabadu na. Āne na te za tāma āma 're ī'uwaimrami za'ra wa'aba mo, Mozési te te dama īpisutuzé hā. Tawamhā e marī da, ma bétē īzada asahi za'ra wa'wa, romhuri zahārizém na aibā te pese wa, sabadu na. ²⁴ Ma'āpē atōmo na dahāiba mana wawi, asiwi 're īda'madâ'hā za'ra wa'aba mono zéb zarina si, asiwi 're dawē'ō za'ra wa'aba mono tō, ī'uwaibabā si 're dawaihu'u za'ra wa'aba mono da. — Āne Zezusi te dama tinhā.

Zežusi hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisu na rowasu'u

²⁵ Tawamhā ni'wam norī hā ma tō Zezusihī mreme hā wapari za'ra, Zeruzarē āma 're īsi'ubumroi mono norī hā. Taha wa, te āne āma sima rowasu'u za'ra:

— Ni'wai āma te sima roti za'ra, te te siwi wīrī da, wama īpire norī hā. Ātē ō hā da te dasiwi īwīrī da hā. ²⁶ Ni'ā. Sō'awi te te dama 're rowasu'u mono nherē, da te tāma nharī za'ra ū di, rowahutu na te te sazāri da. E Danho'reptui'wa na ma tō siwi waihu'u za'ra, wama īpire norī hā. ²⁷ Danho'reptui'wa wei morī wamhā, īsa'ru hā dama waihu'u za'ra ū di za. Ōhō za'ru hā wama waihu'u pese za'ra di. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

²⁸ Tawamhā ma tō sina damreme waihu'u, Zezusi hā. Taha wa, 'ri za'ētē 'wawi wa'ra 're, zahadu te te dama rowahutu ré, te āne da'mahā, mreme 'rāihā na:

— Oro asiwi īwaihu'u za'ra wa'aba za. Oro īza'ru hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba za duré. Tō sena īwaihu'u za'ra wa'aba ū di. īza'ru uptabi hā waihu'u za'ra wa'aba ū di duré. īsi'uihā na we īmorī ū di. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para, wa wei mo. Tō sena īsimiroti hā we īzatōrī'wa nhimiroti hā. Tane nherē, ta hā asiwi waihu'u za'ra wa'aba ū di. ²⁹ Wa hā īma waihu'u pese di we īzatōrī'wa hā, īhawi we īmorī wa. — Āne te Zezusi hā dama siwasu'u.

³⁰ Tawamhā ma tō duré sima āma roti za'ra, te te siwi āri da, dama īpire norī hā. Tane nherē, te te siwi āri ū di. E marī wa. Zahadu bādā hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te āma īpisuté hā, īwa waptā'ā ū wa. ³¹ Tawamhā ta norī hā sada hāimana za'ra nherē, ma tō da'ahā na saze za'ra ni, Zezusi hā. Taha wa, te āne dasima rowasu'u za'ra ni:

— Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisudu hā oto wei morī wamhā, e te za te te dama 're ab'manharī, marī dama ī'manharī waihu'u ū hā, Zezusi te te dama 're ī'ab'manharī mono nhipai u hā. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

Parisezu norī hā, Zezusihī zō te te īdazatōrī za'ra zé wasu'u

³² Tawamhā parisezu norī hā ma tō Zezusihī āma dawapari za'ra. Taha wa, ma tō sō da'mazatōrī za'ra, Zezusi hā te te siwi āri da, 'ri 'madā'ā'wa norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa 'madā'ā'wa norī hā. 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa īpire norī me, ma tō sō satōrī za'ra, sasedotī īpire norī me.

³³ Tawamhā ītēme sihutu wamhā, Zezusi te tāma nharī za'ra:

— Syry na wa za oto ai'rata īnhamra 'wa. Taha pari, wa za apā mo, we īzatōrī'wai u. ³⁴ īzō rob'madā'ā za'ra wa'aba nherē, asiwi īsāmri za'ra wa'aba ū di za. Nimomo wa za mo. Nimomo īmorī wamhā, āma ītēme 're anomro waihu'u aba mono ū di za. — Āne te tāma siwasu'u za'ra.

³⁵ Taha wa, te sima rowasu'u za'ra, dama īpire norī hā:

— E momo te za bétē mo, wa te wasiwi sāmri za'ra tō da hā. E darob amoi u te za mo, wasiré zudezu norī u deredu norī 'rata, 're īsi'ubumroi mono norī u. E tamomo te za oto mo, deredu norī rob āma te te 're rowahutu mono da. ³⁶ Ma tō wama rowasu'u za'ra, wa te sō rob'madā'ā za'ra nherē, za wa te wasiwi īsāmri ū na hā. Ma tō duré wama rowasu'u za'ra, nimomo morī wamhā, za ītēme īwasihutu waihu'u ū na hā. Wa te wasiwi waihu'u za'ra ū di, te te wama īnharī za'ra zé hā. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

Zežusi hā ā u'āsi na dama īsiwasu'uzé wasu'u

³⁷ Tawamhā īrēme ma dasi'rā'ōtō mono wa, ma tō Zezusi hā hāwi za, te te dama rowahutu da, datoziém na bādā īpire uptabi na. Āne te dama tinhā:

— 'Rubu wamhā, ma'āpē we ūtēme 're anomro aba mono za, ā u'ā hā te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono wa, 're āhuri aba mono da. ³⁸ Duréihā ma tō āne ā u'āsi na rob'ui'éré, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā: "Ā u'ā hā 're sidototo u'āsi mono wamhā, dama rowēzé hā te za dama 're hāimana u'āsi, īsipti hā. Tane Danho'reptui'wa na da te dasina 're ūtēmnhasi za'ra mono wamhā, taha zarina te za rowē nhomri'wa hā dama 're hāimana za'ra." Āne ma tō āma rob'ui'éré, ībaihā na hā. — Āne te Zesusi hā dama rowasu'u.

³⁹ Ā u'ā te te dama wasu'u wamhā, Tipē'ēzani te wasu'u, Zesusi hā. Niwapsi te za te tāma 're anhomri, tizazei'wa norī ma. Dā'ā wa, hāiwa'utu parip si, te za Tipē'ēzani hā te te tāma 're anhomri.

Zesusihi āma ūtēnsadanharī za'ra zé wasu'u

⁴⁰ Tawamhā Zesusihi mreme, da te wapari za'ra wamhā, te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Tō sena ō hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa zō, 're ūtēnhimipari za'ra mono.

⁴¹ Ni'wam norī hā te duré dama rowasu'u za'ra:

— Ō hā Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te ūtēpisudu.

Ni'wam norī hā te duré dama rowasu'u za'ra:

— Oro ō hā Darireza hawi wei morī za. Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te ūtēpisudu hā Darireza hawi wei morī ō di za. ⁴² Danho'reptui'wa da hā apito Dawihi nnihudu te za, u, 're mo. Berē āma te za, u, podo, fihirata za'ru āma, Dawihi za'ru āma. Āne duréihā ma tō āma rob'ui'éré siro, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁴³ Taha wa, ūwasu'u na dasisaze za'ra ō di. ⁴⁴ Ni'wam norī si te sima wē za'ra, te te siwi āri da. Tane nherē, te te siwi āri ō di.

Dama ūtēre norī hā, Zesusi, Danho'reptui'wa na te te dame 're ūtēsaze za'ra mono ō zé wasu'u

⁴⁵ Tawamhā Zesusihi zō ūtēsihu norī hā te apā ai'aba'rē, sasedoti ūtēre norī u, parisezu norī u zama. Ubana ūtēme ūtēsihu wamhā, te sadanharī za'ra, āne:

— E marī da, we asivi saprōni aba ō di, watēme.

⁴⁶ Tawamhā te asa tāma nharī za'ra:

— Ni'wa te te āma wabzu ō di, ūtēsimiroti wē na hā. Taha wa, wa te wasiwi āri ō di, wa te wei wasiwi saprōni da, atēme za'ra wa'aba.

⁴⁷ Taha wa, te parisezu norī hā asa tāma nharī za'ra, āne:

— E niha a norī wa'aba zama ma tō ūtēreme hā dame ūtēsaze za'ra wa'wa, tō sena te te dama 're rowasu'u mono newa. ⁴⁸ E Danho'reptui'wa na ma tō 'mazaze dama ūtēre hā, duré parisezu hā. Mare di. Ni'wa te te āma sazei ō di.

⁴⁹ Ō norī hā ma tō saze za'ra, tāma waihu'u pese za'ra ō wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te āma ūtērob'ui'érézé hā. Taha wa, te za ō norī hā te te siwi 're wē'ō pese za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. — Āne te parisezu norī hā 'ri za'ētē 'madā'ā'wa norī ma nharī za'ra.

⁵⁰⁻⁵¹ Tawamhā parisezu norī siré hā ma tō oto rowasu'u, Nicodemosi hā, Zesusihi u aré ūtēmorī hā barana. Āne te tāma rowasu'u za'ra, tisiré parisezu norī ma:

— E marī te te ūtēmanharī zō, wa te wasiwi waihu'u āna, wa za wasiwi wē'ō za'ra ni. E āne wahi'rada Mozési ma tō dama roti, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina. Mare di. Āne te te dama roti ō di. — Āne Nicodemosi te tāma rowasu'u za'ra, tisiré parisezu norī ma.

⁵² Taha wa, te duré asa tāma nharī za'ra:

— E a zama Darireza hawi we aimorī wa, te āne wama ūwaihu'u za'ra. Darireza hawi te te 're da'azatōri mono õ di, te te dama 're ūsadawa wasu'u za'ra mono da hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. ūmreme ui'érē hā robaba di, āma. Ma'āpē sōré na za, āma ūrob'ui'érē õ na waihu'u da. — Āne te tāma nharī za'ra, Nicodemosihi ma. ⁵³ Taha pari, tinhorōwa u te te ropé da, ma oto wairé.

8

Pi'ō hā aibā aimawi ré nomro wa, Zezusihī u da te dasiwi ūsaprōnizé wasu'u

¹ Tawamhā Zezusihī me, wa ai'aba'rē ni, ētē 'rāihā u, Oriwera u. ² Awēmhā mararé, wa apā ai'aba'rē ni 'ri za'ētē u, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb u. Wasihutu wamhā, 'ri 'wawi wa'ra u, wa asisi ni. Tamomo da'ahā na ma tō Zezusihī u ubumro ni. Tawamhā ma tō nhamra, te te dama rowahutu da, Zezusihī hā. ³ Te te dama rowahutu ré, ma tō we ūtēme aihutu, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'érē na dama rowahutu'wa norī hā, parisezu norī me. Pi'ō hā te we ūtēme siwi saprō. Mro ré nherē, aibā aimawi ré nomro ré, da te 'madā'ā wa, te we ūtēme siwi saprōni za'ra, niha ūsimiroti hā te te āma waihu'u za'ra da. Tawamhā dawa'wa u ma tō siwi 'mazé pi'ō hā, Zezusihī nho're sab da. ⁴ Tawamhā Zezusihī te siwi 'mahā, āne:

— Rowahutu'wa, ā hā pi'ō hā mro ré nherē, aibā aimawi ré nomro ré, ma tō dasiwi 'madā'ā ni. Taha wa, wa we atēme wasiwi saprōni ni, asimiroti hā wa te āma waihu'u za'ra da. ⁵ Damro ré nherē, aibā aimawi ré 're danhimi'wara mono wa, ētē na da te dasiwi 're simroi mono da, ma tō te te dama 're a'ru, wahi'rada Mozési hā. A hā bétē, e niha asimiroti hā pi'ōi āma hā. — Āne te siwi āma sadanha.

⁶ Mozésihi nhimiroti zarina te te dama 'rui õ wa, te te siwi wē'ō za'ra da, ma tō āne siwi āma sadanha. Tane nherē, Zezusihī hā asa te te āma sada'ābā za'ra õ di. Ti'a zō ma tō aiwē'ē, tinhiptōmo na te te ui'érē da. ⁷ ūmreme zō, te te nasi 'mahārā za'ra wamhā, ma tō apā wahudu. Āne te tāma nharī za'ra:

— Ni'wa hā wasétē āna 're morī wamhā, te za simrimi 'rata, ētē na.

⁸ Tawamhā ma tō duré aiwē'ē, ti'a zō te te ui'érē da. ⁹ Tawamhā ūmreme te te wapari za'ra wamhā, dawana ūhāiba prédub 'rata, uimrehēne ma tō watobro. ūsa'u si te nasi wairé, misi si siwi ūsaprōni'wa hā ūmreme te te sina wapari za'ra wa, sisép te. Zezusihī hā siwaprosi te oto za. Pi'ō si te dawa'wa za, Zezusihī nho're. ¹⁰ Tawamhā Zezusihī hā ma tō apā wahudu. Pi'ō siwaprosi sa wa, te oto sadanha:

— E mahāta aiwasu'u'wa norī hā. E 'mazab õ di, te te dama ai'ru za'ra da, da te dasiwi aiwirī da, aiwasédé hā te te ai'āma ūsa'ra za'ra norī hā.

¹¹ Taha wa, te pi'ō hā asa tāma tinhā:

— Maze di. Ni'wa hā sab õ di, te te dama ūru da, da te dasiwi ūwirī da.

Taha wa, Zezusihī te duré asa tāma tinhā:

— Tane tō. Wa hā te duré dama ai'rui õ di za, da te dasiwi aiwirī da. Mo oto aimorī. Aiwasédé hā 'manharī na sahu õ di za. — Āne te pi'ōi ma tinhā.

Zezusihī hā dama rob'uiwē'wa na dama ūsiwasu'uzé wasu'u

¹² Tawamhā Zezusihī te duré dama tinhā, āne:

— Wa hā dama rob'uiwē'wa na wa ūsiwasu'u. ūnhimiroti zarina 're danomro mono wamhā, dawasétē na 're danomro mono õ di za, robra na. Rōwa'a na si te za ūāma 're danomro u'āsi, rowē na si.

¹³ Tawamhā parisezu norī hā te asa tāma nharī za'ra:

— Asiwaprosi wama asiwasu'u wamhā, tō sena wama asiwasu'u õ di.

¹⁴ Taha wa, te Zezusihī hā asa duré tāma nharī za'ra:

— Tane nherē, ĩsiwaprosi aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba nherē, tō sena, wa aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Nima hawi we ĩmorizé hā waihu'u za'ra wa'aba õ di. ĩwétési, wa tō ĩsina waihu'u. Nimomo ĩmorizé hā duré waihu'u za'ra wa'aba õ di. ĩwétési wa tō ĩsina waihu'u siro. Taha wa, tō sena te ĩsina waihu'u pese wa, te za ĩmreme na 're ĩzaze za'ra wa'aba mo. ¹⁵ Danhimirosa'rata zarina si, te 're ĩdawaihu'u za'ra wa'aba mo, dawē na dawasété na zama. Tanei õ di, wa hā. ¹⁶ Tō sena, wa za te 're da'awaihu'u, dawē na dawasété na zama. ĩsiwaprosi te 're da'awaihu'u mono õ di za. We ĩzatõri'wai me, wa za wa te 're da'awaihu'u, dawē na dawasété na zama. ¹⁷ Düréihā ma tō Mozési hā ãne na te te dama 're roti, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para: "Ni'wa hā siwaprosi te te 're da'awasu'u mono wamhā, 're saze za'ra wa'aba mono õ di za, ĩsimirowasu'u na. Siwaprosi wamhā, mreme wapure di. Maparane wapsi, 're ĩne wē hā ãma 're sisaze zahuré mono wamhā, te za ĩsimirowasu'u zahuré na 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Sahuré wamhā, mreme pire zahuré di." ãne Mozésihi nhimiroti na rob'ui'éré hā. ¹⁸ Wa hā wa ĩsiwasu'u. We ĩzatõri'wai hā te duré ĩwasu'u, ĩmama hā. Taha wa, ĩsiwaprosi ĩsiwasu'u õ wa, te za wamreme hā tō sena na 're ĩsaze za'ra wa'aba mo.

¹⁹ Tawamhā parisezu nori hā te asa tāma nharī za'ra, ãne:

— E mahātawamhā, aimama.

Taha wa, ma tō duré Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— ĩmama te aima wasu'u za'ra wa'aba nherē, asiwí ĩwaihu'u za'ra wa'aba õ di. ĩmama zama, asiwí waihu'u za'ra wa'aba õ di. Tō sena ĩwaihu'u za'ra wa'aba 'wa'âhā, ĩmama zama te aré ĩwaihu'u za'ra wa'wa.

²⁰ Äne te tāma rowasu'u za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma, 'ri 'wawi wa'ra 're, te te dama rowahutu ré. Rob'uprazé, da te 're ĩséme mono zéb 'rata sab ré, te ãne tāma rowasu'u za'ra. Taha wa, te te siwi âri ze za'ra nherē, te te siwi âri õ di, dama ĩpire nori hā. E marī wa. Zahadu bâdâ hā ĩwa waptä'ã õ wa, te te sima ãma ĩrotizé hā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā.

"E 'wa hā a hā," Äne Zezusi da te dasiwi ĩsadanharī za'ra zé wasu'u

²¹ Tawamhā Zezusi hā te duré tāma nharī za'ra, parisezu nori ma:

— Aihawi wa za ĩmorī za'ra wa'wa. Tawamhā aiwasété ré, te za 're atâ'â za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā aiwasédé hā te te aima 're pari za'ra wa'aba mono ãna. Aiwasété ré, 're atâ'â za'ra wa'aba mono wamhā, nimomo ĩmorī wamhā, ĩzarina ãma 're anomro waihu'u aba mono õ di za. — Äne te Zezusi tāma rowasu'u za'ra.

²² Taha wa, ma tō ãne sima rowasu'u za'ra:

— Ö hā ma tō wama nharī za'ra, nimomo morī wamhā, ĩsarina 're wanomro waihu'u mono õ di za. E 'râwi siwîrî da bâ, te ãne wama nharī za'ra. — Äne te sima rowasu'u za'ra.

²³ Tawamhā ma tō Zezusi hā duré tāma nharī za'ra:

— A nori wa'wa hā ti'ai ãma si te 're anomro aba mo. Wa hā hâiwa hawi, wa wei mo. A nori wa'wa hā ti'ai ãma a'uwê te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tanei õ di, wa hā. ²⁴ A nori wa'wa hā aiwasété ré, te za 're atâ'â za'ra wa'aba mo. Äne wa tō aima rowasu'u za'ra wa'wa aré. Tawamhā wa hā aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 're ĩhâimana mono na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono õ wamhā, te za tō aiwasété ré 're atâ'â za'ra wa'aba mo. — Äne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra.

²⁵ Tawamhā ma tō siwi sadanha:

— E 'wa hā bêté, a hâ.

Tawamhā ma duré āma sada'âbâ za'ra asa:

— Rowahutu na te dama āma 're īsān'a'rata mono hawi, wa tō aima 're īsiwasu'u za'ra wa'wa, 're īhāimana mono zém na hā. ²⁶ Zahadu uburé marī hā te aima waihu'u za'ra wa'aba ð di, 're anomro wasétē aba mono zém na hā. We īzatōrī'wa hā tō sena ma tō te te īma 're da'awaihu'u. Taha wa, duré wa hā te te īma 're īda'awaihu'u mono zéb zarina si, wa za te dama 're awaihu'u, īsine. — Āne ma tō Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra.

²⁷ We tizatōrī'wa hā te te tāma wasu'u za'ra wamhā, Timama te wasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Sō'awi te te tāma rowasu'u za'ra ð wamhā, īmreme tāma pibū prā za'ra di, dama īpire norī ma. ²⁸ Taha wa, te Zezusi hā duré tāma nhari' za'ra, āne:

— Wa hā dasiré īpodo hā niwapsi te za asiwī īzasōmri za'ra wa'wa, hāwi īza'o da. Tawapsi te za īwaihu'u za'ra wa'wa, aima 're īsiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're īhāimana mono zém na hā. Te za duré īwaihu'u za'ra wa'wa, īsi'uihā na te dama 're īrowasu'u mono ð na hā, īmama te te īma īwaihu'uzéb zarina si, te dama 're īrowasu'u mono na hā. ²⁹ We īzatōrī'wa hā te te īma 're īroti mono zéb zarina si, wa tō te tāma āma 're uwāimrami u'āsi. Taha wa, īrata te 're sāmra u'āsi. Te te 're īrēme mono ð di. — Āne Zezusi ma tō tāma siwasu'u za'ra.

³⁰ Tawamhā īmreme hā da te wapari za'ra wamhā, ma tō da'ahā na Danho'reptui'wa na saze za'ra ni.

Īsazei uptabi 'wa, za 're īdanomro mono zé wasu'u

³¹ Tawamhā Zezusi te tāma nhari' za'ra, īsazei'wa norī ma hā:

— īmreme 're 'madā'â pese za'ra wa'aba mono wamhā, īzazei uptabi 'wa, te za 're anomro aba mo. ³² Tawamhā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di za, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā. Ta hā tō sena uptabi. Taha zarina te za asō'reptuzé hā asina 're īwaihu'u za'ra wa'aba mo, wada'uri āna si'uihā na 're īhāimana za'ra mono norī ne, rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono da oto. — Āne Zezusi te tāma rowasu'u za'ra.

³³ Tawamhā te duré asa tāma nhari' za'ra, Zezusihī ma:

— Wa norī hā Abra'āhā nihihudu, wa 're wanomro. Niwa dama romhuri'wa da, danhim'i'upra na 're wahāimana za'ra mono ð di. E niha wa za tawamhā wanho'reptuzé hā wasina wa te 're waihu'u za'ra.

³⁴ Tawamhā Zezusi asa te duré tāma nhari' za'ra:

— Tō sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Dawasétē na 're danomro u'āsi mono wamhā, dawasédé, da te 're sahāri waihu'u za'ra mono ð di za, danhim'i'upra norī hā titede'wai hawi 're īwairébē waihu'u mono ð ne.

³⁵ Apito ma, romhuri'wa norī hā, apito 'ra me, aiwab ð di. Apito 'ra, te za timama nhorōwa āma 're sāmra u'āsi, ī'ra wa. Tāma īromhuri'wa norī hā īsōrōwa āma 're si'ubumroi u'āsi mono ð di za. ³⁶ Wa hā wa aima īsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra na. Aiwasétē hawi te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono wamhā, tō sena te za rowē na ī'āma 're anomro aba mo.

³⁷ A norī wa'wa hā Abra'āhā nihihudu te 're anomro aba mo. Āne na īma aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane nherē, īsihudu nherē, ma tō asiwī īwē'ō za'ra wa'wa, asiwī īwīrī za'ra wa'aba da. E marī wa. īnhimiroti hā taré asiwī 're wē'ō za'ra wa'aba mono wa. ³⁸ Wa hā īmama, te te īma 're īwaihu'u mono zéb zarina si, wa tō aima te 're waihu'u za'ra wa'wa. A norī wa'wa hā aimama te te 're ī'aiwadā'uri za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te 're ī'manharī za'ra wa'aba mo. — Āne Zezusi te tāma nhari' za'ra.

³⁹ Tawamhā Zezusihī ma, te duré asa nhari' za'ra, āne:

— Wa norī hā, Abra'āhā nihihudu.

Tawamhā asa te duré Zezusi hā tāma nharī za'ra:

— Abra'āhā nnihudu uptabi 'wa'āhā, te aré 're anomro wē wa'aba mo, īsine.
40 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā tō sena uptabi. Taha si, wa tō te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, te te īma 're ī'awaihu'u mono zéb zarina. Tane nherē, ma tō ī'āma asima īroti za'ra wa'wa, asifi īwīrī za'ra wa'aba da. Āne dama 're hāimana mono õ di, Abra'āhā. A norī wa'wa hā aimama ne, te 're anomro aba mo. — Āne Zezusi te tāma nharī za'ra.

41 Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra:

— Misire Wamama hā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Wa norī hā ī'ra uptabi, wa 're wahāimana za'ra.

42 Tawamhā Zezusi hā tē duré asa tāma nharī za'ra:

— Tō sena 'Re īhāimana u'āsi mono hā, Aimama za'ra wa'aba 'wa'āhā, te aré asifi 're īzawi pese za'ra wa'aba mo. E marī wa. īhawi we īmorī wa, atēme za'ra wa'aba. īsi'uihā na we īmorī õ di. Ta hā ma tō we īzatō. **43** E niha aimama waihu'u pese za'ra wa'aba õ di, īnhimirowasu'u hā. Wē nherē, aimama wapari ze za'ra wa'aba õ wa, aimama pibū prā za'ra wa'aba di. **44-45** Aimama za'ra wa'wa hā, Wa'uburé. A norī wa'wa hā ī'ra te 're anomro aba mo. Te te sima 're īwē mono zém na si, te asima 're īwē za'ra wa'aba mo, tāma ī'āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Ta hā dapoto na'rata hawī dapārī'wa te 're mo. Sadawa nhipe se u'āsi wa, tō sena te te dama 're rowasu'u mono õ di. Tizadawa nhipe se na ma tō sāna'rata. Simirosa'rata wasétē u'āsi wa, sadawa nhipe se u'āsi di. Taha wa, ī'ra 're anomro aba mono wa, īnhimirowasu'u hā tō sena nherē, ī'āma 're īzaze za'ra wa'aba mono õ di. **46-47** Tō sena na wa aimama te 're wasu'u za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā. Tane nherē, īnhimirowasu'u na 're īzaze za'ra wa'aba mono õ di. E marī wa. 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'u'wē norī si te za te 're wapari pese za'ra, īsimiroti hā. A norī wa'wa hā īsib'a'u'wē 're anomro aba mono õ di. Taha wa, īsimiroti hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono õ di. — Āne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra.

Zezusihī wasu'u, Abra'āhā wasu'u me

48 Tawamhā dama īpire norī hā ma tō asa tāma nharī za'ra:

— A hā, samaranitu. Wa'uburé ré, 're aimorī wa, te asimiza'rese āna āne na hā wama īrowasu'u. Tō sena, wa tō nasi āne na aimama nharī za'ra ni. — Āne te taré tāma nharī za'ra, Zezusihī ma.

49 Tawamhā Zezusi asa te tāma nharī za'ra:

— Mare di. Wa'uburé ré, 're īmorī õ di. Wa hā īmreme wazép sina, wa īmama hā te aimama 're wasu'u wē za'ra wa'wa. Tazahā a norī wa'wa hā asiséb āna te īma īnharī wasétē za'ra wa'wa. **50** ī'āma 're dawata za'ra mono zō, īsina 're īnhimnhasi mono õ di, wa hā. Misire ma tō te te sima 're da'awē, ī'āma 're dawata za'ra mono da. Tō ī'uwaibaba te te ī'āma sima 're īda'awē mono zé hā. **51** Tō sena wa za aimama rowasu'u za'ra wa'wa. īnhimiroti hā da te 're 'madā'ā pese za'ra mono wamhā, 're dadā'ā za'ra mono āna te za 're dahāimana u'āsi za'ra. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

52 Sō'awi te te tāma rowasu'u za'ra õ wa, īmreme hā tāma pibū prā za'ra di. Taha wa, asa te duré Zezusihī ma nharī za'ra:

— Wa'uburé ré, 're aimorī na, wama aiwaihu'u pese za'ra di oto. Wahī'rada Abra'āhā ma tō dārā. Uburé 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī zama ma duré tidā'ā za'ra. Tane nherē, ma tō īhā, da te 're asaze za'ra mono wamhā, 're dadā'ā za'ra mono āna, 're īdahāimana u'āsi za'ra mono na hā. **53** E Abra'āhā nhipai u aipire bā, te īne wama īnharī za'ra. Ma tō dārā, ta hā. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī zama ma tō duré 're dā'ā za'ra.

E 'wa hā bétē, a hā. Ma'āpē asina asimirosa'rata na wama waihu'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da.

⁵⁴ Tawamhā Zezusi te duré asa tāma nharī za'ra:

— Wa hā, īpire na īsina 're īwata mono õ di. īpire na īsina 're īwata mono 'wa'āhā, aré dama īwapure di. īmama si te īpire na te te dama 're īwasu'u. Ta hā Asib'apito na te 're īsisi za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ⁵⁵ Tane nherē, Asib'apito na 're sisi za'ra wa'aba mono nherē, waihu'u za'ra wa'aba õ di. Taha wa, te taré Asib'apito na 're īsisi za'ra wa'aba mo. Wa hā wa tō waihu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Aima sō 're īnhimrami za'ra wa'aba mono 'wa'āhā, aré īzadawa nhipse di wa hā, asine za'ra wa'aba. Tō sena wa tō waihu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. īsimiroti hā wa tō duré te 're 'madā'ā pese. ⁵⁶ Aihi'rata 'wa, Abra'ā hā ma tō īwaihu'u siro, we datēme īmorizém na hā ti'ai u. Taha wa, Abra'āhā ma, rowē di. Te 're to. — Āne Zezusi te tāma rowasu'u za'ra.

⁵⁷ Tawamhā te asa tāma nharī za'ra, dama īpire norī hā:

— E niha ma tō Abra'ā hā īwaihu, duréi pese dawi dā'ā nherē. Te aré āne wama īwasu'u za'ra, aī'āma wahub ahā uptabi 'wa'āhā. Zahadu a hā, aī'āma wahub ahā õ di. 50 na zahadu aī'āma wahub õ di. — Āne te Zezusihī ma, nharī za'ra.

⁵⁸ Taha wa, Zezusi te duré asa tāma nharī za'ra:

— Tō sena, wa aima īsiwasu'u za'ra wa'wa. Abra'ā hā poto õ ré, wa 're īhāimana u'āsi. — Āne Zezusi ma tō tāma siwasu'u za'ra, dama īpire norī ma.

⁵⁹ Tawamhā te te sadawa 'ru za'ra wa, ma ēne hā sada waibu za'ra, te te siwi āma wīrī da. Tane nherē, te te siwi wīrī õ di, rob u watobro da, tiwi si'wahi za'ra wa, 'ri 'wawi wa'ra hawi.

9

Zezusi hā aibā īpotozém hawi ītob'a te te īpesezé wasu'u

¹ Tawamhā morī ré, ma tō aibā hā tisā Zezusi hā, īwaptā'āzém hawi ītob'a hā. ² īsiré, wa te wasiwi sāmri za'ra wa, wa tō āne wasiwi sadanharī ni:

— E marī wa, ma tob'a na waptārā. E tiwasédé te te 'manharī wa, ma tob'a na waptārā. E īmama norī hā tīmro me tiwasédé te te 'manharī zahuré wa, ma ī'ra hā tob'a na waptārā.

³ Taha wa, te Zezusi hā asa wama nharī za'ra:

— Mare di. Tiwasédé te te 'manharī õ di. īmama norī zama, tiwasédé te te 'manharī zahuré õ di. Rowē na 're morī wa za, ma tob'a na podo, īwaihu'u pese na da te waihu'u za'ra da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ⁴ Ta hā ma tō we īzatō, dapawaptom na te tāma 're romhuri mono da. Rowa'a ré, te za da te 're romhuri za'ra. 'Re mara mono wa, da te 're romhuri waihu'u za'ra mono õ di. Tane rowē ré, wa za wa te tāma 're romhuri za'ra. ⁵ Tawamhā ti'ai āma 're īnhamra mono ré, dama rob'uiwē'wa ne, wa hā dama rowē nhomri'wa, wa 're īhāimana. — Āne te wama siwasu'u.

⁶⁻⁷ Tawamhā Zezusi hā ma tō tizadaipro hā oto time ti'ai u, ti'a te te āma wai'o da, te te āma tomhā u're da. Tawamhā tinhiptōmo na ma tō sada a'ā. Te te āma tomhā u'reí pari wamhā, te tāma tinhā:

— Mo oto aimorī pu'u u, asitōmo upsō da, Siro'é na pu'u nhisi u. — Āne te satō. Siro'é na pu'u nhisi hā dazatōrī, te wasu'u.

Taha wa, te mo, sitōmo upsō da. Sitōmo upsōi wamhā, tōmo wē di oto aibā hā. Tawamhā te wei mo apā. ⁸ Tawamhā da te 'madā'ā za'ra wamhā, te dasima rowasu'u za'ra ni, āne:

— E õ hā rob'uiprazém na te te 're da'awari mono da, 're ūsāmra mono. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni, ūsōrōwa 'rata 're ūdahāimana za'ra mono norī hā. Tob'a ré, te te siwi 're ūmadā'ā za'ra mono norī me, te āne sima rowasu'u za'ra.

⁹ Tawamhā ni'wam norī hā te sima rowasu'u za'ra:

— Tō õ hā, tob'a na aré 're ūsāmra mono.

Ni'wam norī hā te duré sima rowasu'u za'ra:

— Mare di. Ta hāi õ di. Taré ūtob'a ne, õ hā.

Tawamhā te te sina dawapari wamhā, te oto dama sina wasu'u, tito pese'wa hā:

— Wa hā ūtob'a di aré tō.

¹⁰ Tawamhā te sadanharī za'ra:

— E niha ma tō atōmo wē.

¹¹ Taha wa, te asa tāma siwasu'u za'ra:

— Aibā hā ma tō tizadaipro na waza ti'a hā, te te āma ūtomhā u'rē da, Zezusi na ūsisi hā. Pu'u u ūmorī da, te ūma rob'ru, ūsitōmo upsō da. Taha wa, wa tō mo. ūsitōmo upsōi wamhā, ūtōmo wē di oto. — Āne te aibā hā sina dama wasu'u.

¹² Tawamhā ma tō sō sadanharī za'ra:

— E mahāta tawamhā, Zezusi hā.

Tawamhā te asa tāma rowasu'u za'ra:

— Me. Wa hā te waihu'u õ di. — Āne te asa tāma rowasu'u za'ra, aibā hā.

Parisezu norī hā aibā ūtob'a, Zezusi te te ūpe, te te siwi ūsadanharīzé wasu'u

¹³ Tawamhā parisezu norī u te siwi saprō, aré tob'a na 're ūsāmra mono hā. ¹⁴ Romhuri zahārizém na te ūtēme siwi saprō, Zezusi hā tizadaipro na ti'a te te ūwazarizém na, duré te te ūto pesezém na, sabadu na. ¹⁵ Tawamhā te te ūtēme siwi ūwisi za'ra wamhā, te siwi sadanha, parisezu norī hā, niha te te ūto pesezéb zō. Tawamhā asa te tāma siwasu'u za'ra:

— Tizadaipro na ti'a hā te te ūwai'o na, ma tō ūtōmo u'rē. Taha pari, wa tō ūsitōmo upsō. Āhāna hā wa oto rob'madā'ā wē.

¹⁶ Tawamhā ni'wam norī si, te Zezusihī ma nharī za'ra, parisezu norī hā:

— Ō hā sabadu na te te pese nherē, te te 'madā'ā pese õ di, romhuri zahārizém na roti hā. 'Re ūhāimana u'āsi mono hā we te te satōrī õ di. We te te satōrī 'wa'āhā, te aré te te 're 'madā'ā pese, ūsimiroti hā. — Āne te Zezusihī ma nharī za'ra.

Tawamhā ūhāiba amo norī hā te rowasu'u za'ra duré:

— 'Re morī wasétē 'wa'āhā, aré waihu'u pese õ di, marī dama ūmanharī waihu'u õ hā te te dama 'manharī da hā. — Āne Zezusihī āma ma tō tasisada 'rāmi za'ra ni. ¹⁷ Taha wa, te duré siwi sadanha, parisezu norī hā:

— Ō hā te te ato pese nherē, e niha asimirosa'rada hā āma hā.

Tawamhā ma tō duré asa tāma nharī za'ra:

— Ō hā 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

¹⁸ Tōmo wē u'āsi, 're morī newamhā, te te ūto pesezém na ma tō wawā za'ra, dama ūpire norī hā. Taha wa, ma tō aibā mama zō tihārā za'ra, te te āma sadanharī za'ra da. Īna zō zama te tihārā za'ra. ¹⁹⁻²¹ Tawamhā ūtēme simasisi zahuré wamhā, te āma siwi sadanharī za'ra:

— E õ hā aï'ra. Ma tō dama iwasu'u wa'wa, tob'a na ūwaptā'ā na. E niha ma āhāna titōmo wē, tob'a nherē. Rob'madā'ā wē di oto.

Tawamhā ūmama te asa tāma nharī za'ra:

— Ta hātō wa'ra, te 're mo. Tob'a na ma tō waptārā. Āne na wama waihu'u pese di. Niha oto te te ūrob'madā'ā wē na wa te waihu'u õ di. Duré ūto pese'wa

hā wa te waihu'u õ di. A norī wa'wa hā te za ūra hā asiwī ūsadanharī 'wa, ūto pese'wa zō te te aima wasu'u za'ra wa'aba da. Ma tō tiprédu oto. Si'uihā na te za aima siwasu'u za'ra wa'wa.

²² Āne īmama te tāma nharī za'ra, dama ūpire norī mreme pipa te. Āne ma tō sima āma roti za'ra aré: "Ni'wam norī hā Zezusi, Danho'reptui'wa da, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te ūpisutu na te te saze za'ra wamhā, wa za wa te tiwi 're rosawi za'ra, rowahutuzéb u dame 're sisisi tō mono da." Āne na ma tō te te sima 're roti za'ra. ²³ Taha wa, te te tāma wasu'u za'ra õ di, ūra to pese'wa hā, ūra si te te siwi sadanharī za'ra da, ūra hā oto prédu wa, te ūra si tāma 'ru za'ra.

²⁴ Tawamhā parisezu norī hā te sô tihārā za'ra, te te ūto pese zō, apâ ūtēme sébré za'ra da. ūtēme sébré za'ra wamhā, te tāma nharī za'ra:

— Zezusi hā 're morī wasétē di. Āne wama waihu'u pese za'ra di. Ma'āpé 'Re ūhāimana u'āsi mono āma si aiwata, taha si te te ato pese wa.

²⁵ Tawamhā ma tō asa tāma nharī za'ra:

— Āté tō sena 're morī wasétē di, Zezusi hā. Āté 're morī wē di. Wa hā te waihu'u õ di. ūtōmo wē zép si, wa tō ūsina waihu'u. ūtob'a u'āsi, wa aré 're ūhāimra. Āhāna ūtōmo wē di oto. — Āne te tāma siwasu'u za'ra, parisezu norī ma.

²⁶ Tawamhā asa te te ūto pese ma, te nharī za'ra:

— E niha ma tō ato pese.

²⁷ Taha wa, te aibā hā asa duré tāma nharī za'ra:

— Wa tō aima rowasu'u za'ra wa'wa aré. Tane nherē, āma ūwapari ze za'ra wa'aba õ di. E marī da, wa za bétē aima ūsiwasu'u na sahu za'ra wa'wa. E Zezusi hā saze za'ra wa'aba da bā, wa za ūsiwasu'u na aima sahu za'ra wa'wa. — Āne te tāma nharī za'ra.

²⁸ Tawamhā te te sadawa 'ru za'ra wa, te asa tāma nharī za'ra:

— A hā ūsazei'wa, te 're aimo. Wa norī hā Mozésihi zazei'wa, wa 're wanomro.

²⁹ 'Re ūhāimana u'āsi mono, ma tō Mozésihi ma pisutu, ūsadawa para datēme 're morī da. Āne wama waihu'u pese za'ra di, wa norī hā. Õ hā bétē, Zezusi hā e ma hawi te wei mo. Wa norī hā āne na hā wa te waihu'u za'ra õ di.

³⁰ Tawamhā te duré asa tāma nharī za'ra:

— E niha bétē, Zezusi te te ūto pese nherē, waihu'u za'ra wa'aba õ di, we ūsatōři'wa hā. ³¹ Ni'wa hā 're morī wasétē wamhā, ūmreme te te 're wapari mono õ di za, te te tāma āma 're a'uwaimrami mono da, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Ni'wa hā ūsimiroti te te 're 'madâ'ā pese mono wamhā, te za ūmreme hā te te 're wapari u'āsi, te te tāma āma 're uwaimrami u'āsi mono da. Āne wama waihu'u pese za'ra di, wa norī hā. ³² Ropoto na'rata hawi 're datob'a za'ra mono wa, ni'wa hā te te 're da'ato pese mono õ di. ūwasu'u hā robaba di aré. ³³ Õ hā aibā hā 'Re ūhāimana u'āsi mono hawi wei morī õ 'wa'āhā, aré ūto pese õ di. Tāma waihu'u õ di aré. — Āne te tāma nharī za'ra.

³⁴ Tawamhā parisezu norī, te asa tāma nharī za'ra:

— Aiwasétē ré, ma tō ana dub're asa'ē. Taha wa, ma tō atob'a na aipo. E niha te bétē wama ūrowasu'u za'ra, aiwasétē nherē. Mo oto aimorī. Rowahutuzéb u dame 're azasi mono õ di za oto. — Āne Zezusi te te ūto pese ma, te nharī za'ra, parisezu norī hā.

Sō'awib õ nherē, Zezusi hā datob'a na tizazei'õ'wa norī āma ūsimiré'ezé wasu'u

³⁵ Tawamhā te te ūto pese wi, te te tiwi ūrosawi za'ra zé hā ma tō wapa, Zezusi hā. Taha wa, te sô rob'madâ, tinhimoto pese zō. Te te sāmri wamhā, te tāma tinhā:

— E dasiré īpodo hā, ma tō īsaze.

³⁶ Tawamhā asa te Zezusihi ma tinhā:

— E 'wa hā dasiré īpodo. Ma'āpē īma wasu'u na, te waihu'u da, duré te saze da.

³⁷ Tawamhā Zezusi asa te duré tāma tinhā:

— Wa hā dasiré īpodo, īmadā hā wa aimā īsiwasu'u.

³⁸ Tawamhā ma tō aibā hā Zezusihi ma tinhā:

— Apito, wa za oto asaze.

Taha wa, hi'rātītō ma tō tāma nhamra, Zezusihi āma wata da.

³⁹ Tawamhā Zezusi te dama tinhā:

— Ti'ai u, wa we datēme mo, te da'āma 're arowairébē mono da. E marī da. Tipē'ē 're, tob'a na 're īsiwaihu'u za'ra mono norī hā tob'a āna oto 're nomro mono da, duré tipē'ē 're, tob'a ò na taré 're īsi'madā'ā za'ra mono norī hā tob'a u'āsi 're nomro mono da. — Āne Zezusi ma tō dama rowasu'u.

⁴⁰ Tawamhā parisezu norī ī'rata īsimasa, te tāma nharī za'ra:

— Wa norī hā bétē. E wapē'ē 're, watob'a na wa 're wanomro. E wa norī hā te īwawasu'u za'ra.

⁴¹ Tawamhā Zezusi asa te tāma nharī za'ra:

— Aipē'ē 're, atob'a na 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono 'wa'āhā, te te 're aiwē'ō za'ra wa'aba mono ò di aré, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Tawamhā aipē'ē 're, atob'a ò na 'rāwi 're asī'madā'ā za'ra wa'aba mono wa, te za te te 're aiwē'ō za'ra wa'wa. — Āne Zezusi ma tō tāma rowasu'u za'ra, parisezu norī ma.

10

Pone'ērebā' madā'ā'wa na, Zezusi hā te te sina īsimiré'ezé wasu'u

¹ Tawamhā Zezusi te duré pone'ērebā tede'wai wasu'u hā dama wasu'u. Āne te dama wasu'u:

— Tō sena wa za aimā rowasu'u za'ra wa'wa, pone'ērebā tede'wai wasu'u na. Pone'ērebā hā wa'ra 're, 're simi'wara mono wamhā, īsimisaihuri hā 'ridawa u, sô 're sisisi mono ò di. Wa'ra na si te za sô 're sarōtō za'ra. ² Ītide'wa si te za 'ridawa u sô 're ne, 're zasi mono da, wa'ra 're. ³ Ta hā 'ridawa u, sô 're simasisi mono wamhā, te za te te tāma 're 'ridawa, 'ridawa 'madā'ā'wa hā. Sô 're simasisi mono wamhā, īmreme te za waihu'u za'ra, pone'ērebā hā. īsisi mono bā, te za sitēme sô 're hārā, rob u te te 're sani za'ra mono da. ⁴ Tinhimizama hā rob u te te 're simroi mono wamhā, īsōwa te za 're ne. Titede'wai mreme te te waihu'u pese za'ra wa, te za īsarina 're nomro, īsimizama hā. ⁵ Pone'ērebā tede'wai upana nherē, e te za dazarina 're nomro. Mare di. 'Re nomro mono ò di za, dazarina. Te za tiwi 're sisa're, īmreme te te 're waihu'u za'ra mono ò wa. — Āne Zezusi, ma tō dama rowasu'u, pone'ērebā tede'wai wasu'u na.

⁶ Tane nherē, marī te te īwasu'u hā da te waihu'u za'ra ò di.

Zezusi hā 'ridawa na te te sina īsimiré'ezé wasu'u

⁷ Tawamhā Zezusi te duré dama tinhā:

— Tō sena wa za aimā īsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hā wa 'ridawa na īsina simiré'ē, pone'ērebā 'mazasizém na wa'ra u. ⁸ Pone'ērebā hā, titede'wai upana norī mreme hā te te 're wapari za'ra mono ò di za, īsipsaihuri norī mreme hā, danhibrob zō dapārī'wa norī mreme hā. Tane 'Re īhāimana u'āsi mono zazei uptabi 'wa norī hā te te 're wapari za'ra mono ò di za, aimawi te te dama 're īrowasu'u za'ra mono norī mreme hā, īwana datēme 're īnomro mono norī mreme hā. ⁹ Wa hā, 'ridawa na wa tō īsina simiré'ē, īsiwaprosi

Danho'reptui'wai wa. 'Ridawa na te za wa'ra u 're sisisi, pone'ērebâ hā. 'Re sisisi mono wamhā, tāma 're rowē za'ra mono di za. Tane, da te 're ūzaze za'ra mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za, wa hā te 're da'anho'reptui u'āsi mono wa. Wa'ra hawi, te za pone'ērebâ hā tisa zō 're wairébé. Īsa zō, tiwi 're rowaptâ'ā za'ra mono õ nherē, tāma 're rowē za'ra mono di za. Tane ūzazei'wa norī wi, īwē zō tiwi 're rowaptâ'ā za'ra mono õ di za. ¹⁰ E marī da, te ūsimisaihuri norī hā wa'ra u 're sisisi. Pone'ērebâ zō te 're nomro, te te dawi 're waibui mono wa, te te dawi 're simroi mono da. Tanei õ di, wa hā. Wa hā wa tō we datēme mo, robzei u'āsi ī'āma 're danomro mono da, duré 're dadâ'ā za'ra mono āna, 're dasi'ubumroi u'āsi mono da, hāiwa āma.

Zezusi hā pone'ērebâ tede'wa na te te sina ūsimiré'ezé wasu'u

¹¹ — Wa hā pone'ērebâ tede'wa na, wa ūsina simiré'ē, tinhimizama te te 're ūazawi pese mono na. E marī wa. ūsisawi āna, ūzazei'wa norī zada, ūdā'ā wa za, te 're anho'reptui mono da. ¹² Tite wa, te te 're azawi pese, tinhimizama hā, pone'ērebâ tede'wa hā. Tāma ūromhuri'wa hā tite õ wa, te te 're azawi pese mono õ di. Taré rob'uiprazéb zō si, te te 're romhuri. Robzahi hā we sō morī wamhā, te za tiwi wara. Pone'ērebâ, te za rēmē za'ra. Taha wa, te za 'mai'ā, robzahi hā. Te te 'mai'āri wamhā, te za āma ropé. ¹³ E marī wa, te za tiwi wara, romhuri'wa hā. ūtede'wai õ wa, te za tiwi wara, te te 're azawi pese mono õ wa. ¹⁴⁻¹⁵ Wa hā pone'ērebâ tede'wa, ūsimizawi pese na, wa tō ūsina simiré'ē, ūzazei'wa norī te 're azawi pese mono wa. ūmama hā ma tō ūwaihu'u, ti'ra na. Wa hā wa duré õ hā waihu'u, ūmama na. Tane duré ūzazei'wa norī hā wa tō te 're awaihu'u u'āsi, ūnhib'a'uwē na. ūzazei'wa norī hā ma tō duré ūwaihu'u za'ra, tinhib'apito na. Ta norī zada, wa za ūsisawi āna dārā, te 're anho'reptui mono da. ¹⁶ Ni'wam norī hā te duré 're nomro, ūnhib'a'uwē 're hāimana za'ra mono da hā. Ta norī āma, wa za pone'ērebâ na simiré'ē za'ra, ūnhimiwa'ra 're, 're ūs'i'ubumroi mono õ na hā. Ta norī zama wa za ūsitēme ubumro. Tawamhā te za ūmreme hā te te 're wapari pese za'ra. Pone'ērebâ norī hā maparane danhimi'ubumro hā siré oto 're ūs'i'ubumroi mono ne, te za simisitu ūnhib'a'uwē 're nomro, misi ūmadā'ā'wa, tāma 're ūhāimana za'ra mono wa za.

¹⁷ — Taha wa, ūmama te te 're ūzawi pese, ūsisawi āna, sada ūdā'ā za'ra wa za, apā ūhāiwa'utu pari, 're ūmorū u'āsi da. ¹⁸ Dasi'uihā na da te dasiwi ūwīrī da hā mare di. ūsi'uihā na, wa za dārā, dazada. Wa za duré hāiwa'udu, ūsi'uihā na. Āne wa za 'manha, ūmama te te ūma ūpisutuzéb zarina. — Āne Zezusi te dama siwasu'u.

¹⁹⁻²¹ Tawamhā ūmreme, te te wapari za'ra wamhā, ma tō ni'wam norī hā dama rowsasu'u za'ra, āne:

— Wa'uburé ré, 're morī wa, te āne simiza'rese āna wama siwasu'u. E marī da, te za bétē ūmreme hā ūwapari za'ra wa'wa.

Tawamhā ni'wam norī hā te dama rowsasu'u za'ra:

— Mare di. Wa'uburé ré, 're morī 'wa'āhā, aré mreme wē õ di. Mreme wē di, õ hā. E wa'uburé, ma tō pawapto, ūtob'a te te ūto pese da hā. Mare di. Ta hā waihu'u õ di. — Āne Zezusihī āma ma tō tasisada'rāmi za'ra ni.

Zudezu norī hā, Zezusi te te siwi ūwē'ō za'ra zé wasu'u

²²⁻²³ Tawamhā wasiré zudezu norī hā daro mono bā ma tō duré ūrā'ōtō, Zeruzarē āma, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma dawata za'ra da. E marī wa. Apā 'ri za'ēne hā te te tāma pisutu za'ra wē te, āma 're ūdawata za'ra mono zéb da hā ma tō tasi'rā'ōtō ni, bādā dama ūpire na, āma dasipo're pu'u za'ra da, rowa'u'u wahā, 're sa'wari mono ré. Tawamhā Zezusihī me, wa ai'aba'rē ni, 'ri za'ētē

u. 'Ri 'wawi wa'ra wa'wai baba, wa 're wanomro, Apito Saromahā nhib'uriti na uriti nhisi wa'wai baba. ²⁴ Tamomo ma tō ītēme si'rā'ōtō, dama īpire norī hā, Zezusihi u. Tawamhā te tāma nharī za'ra:

— E niwa te za wama asiwasu'u za'ra. Wama asiwasu'u za'ra zéb zō, wanhimipari wa'a za'ra di. A hā, tō sena Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te to aipisutu wamhā, ma'āpē sō'awi wama asiwasu'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da. — Āne te Zezusihi ma nharī za'ra.

²⁵ Tawamhā Zezusi hā te asa tāma nharī za'ra:

— Wa tō aimā īsiwasu'u pari za'ra wa'wa. Tane nherē, īmreme na 're īzaze za'ra wa'aba mono ō di. īmama zadawa para, wa tō marī dama ī'manharī waihu'u'ō hā te dama 're ab'manharī wē, da te 're īwaihu'u za'ra mono da. ²⁶ Tane nherē, asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mono ō di, īnhib'a'uwe 're anomro aba mono ō wa. ²⁷ īnhib'a'uwe si te za īmreme hā te te 're wapari pese za'ra. Pone'erebā tede'wa, tinhimizama hā te te 're ī'awaihu'u mono ne, wa tō īnhib'a'uwe norī hā waihu'u za'ra. Ta norī si te za īnhimiroti hā te te 're 'madā'ā pese za'ra. ²⁸ Ta norī ma, wa za pisutu za'ra, 're dā'ā za'ra mono āna, 're hāimana u'āsi za'ra mono da, hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata. Ni'wa hā te te īwi 're waibui mono ō di za, īzazei'wa norī hā. ²⁹ īmama, ma tō īma pisutu za'ra, īnhib'a'uwe si 're nomro mono da. Ta hā danhipai u, uburé dama pire di, īmama hā. Uburé marī ma, pire di, hāiwa āma t'i'ai āma zama. Taha wa, ni'wa hā te te tiwi 're waibui waihu'u mono ō di za. ³⁰ Wa norī hā aiwa wawaihu'u pese di, īmama me. — Āne Zezusi te tāma siwasu'u za'ra, dama īpire norī ma.

³¹ Tawamhā ta norī hā ma duré ēne hā sada waibu, te te āma siwi wīrī da.

³² Taha wa, te Zezusi hā duré tāma nharī za'ra:

— Wa hā īmama te te īma īpisutuzéb zarina, wa tō marī dama ī'manharī waihu'u'ō na te 're da'apawaptob u'āsi. E ma hā īnhimipawaptobzé hā aimā wē za'ra wa'aba ō wa, te za asiwī īwīrī 'wa, ētē na. Ma'āpē, īma waihu'u za'ra wa'aba.

³³ Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— 'Re da'apawapto mono wa, wa te wasiwi aiwīrī ō di za. Aimreme wasétē wa, wa za wasiwi aiwīrī ni. Ti'ai āma aipoto nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono me, aiwa aiwaihu'u pese aba na asiwatu'u wa, wa za wasiwi aiwīrī ni, aimreme wasétē wa.

³⁴⁻³⁶ Tawamhā Zezusi asa te tāma nharī za'ra:

— E ī'ra na īsiwasu'u wa, ma tō īmreme hā asiwī īwē'ō za'ra wa'wa. Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō tinhimiroti hā te te dama 're awaihu'u, da te dasima āma 're roti za'ra mono da. Ti'ra na ma tō roti'wa norī hā te te 're sisi za'ra. Āne ma tō ībahā na āma rob'u'érē, īsadawa wasu'u'wa hā. Tō sena, īmreme ui'érē hā. Roti'wa norī hā, ti'ra na te te 're sisi za'ra mono wamhā, e wa hā īmreme wē'ōre di, ī'ra na īsiwasu'u wamhā, ti'ai u we te te īzatōri nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ³⁷⁻³⁸ īmama hā tiwaihu'u pese na, te te 're da'apawapto. īzama, wa tō īsine te 're da'apawapto. Taha wa, te za ī'ra na īwaihu'u za'ra wa'wa. īsine, te 're da'apawapto mono ō wamhā, ī'ra na 're īzaze za'ra wa'aba mono ō di za. ī'ra na wa tō aimā 're īsiwasu'u za'ra wa'wa aré. Tane nherē, īmreme na 're īzaze za'ra wa'aba mono ō di. Taha wa, īmama hā tiwaihu'u pese na te te 're īda'apawapto mono ne, te 're da'apawapto mono nherē, te za ī'ra na 're īzaze za'ra wa'aba mo. Tawamhā te za īwaihu'u za'ra wa'wa, ī'āma 're īhāimana mono na, īmama hā. Te za duré īwaihu'u za'ra wa'wa, īmama āma 're īhāimana mono na. — Āne Zezusi te tāma siwasu'u za'ra.

³⁹ Tawamhā ma tō duré sima wē za'ra, te te siwi âri da, dama īpire norī hā. Tane nherē, tiwi simani za'ra wa, te te siwi âri za'ra õ di.

⁴⁰ Tawamhā apâ ma tō mo, Zodā pa u Zezusi hā. īsiré, wa ai'aba'rē ni. Tawamhā wasihutu wi, wa saprī za'ra ni, zara u. Zuwā Batita hā â dawabzuri te te dama 're ī'ab'manharī 'rata mono zéb u, wa saprī za'ra ni. Tame te a'â nhamra, Zezusi hā. ⁴¹ Tame sāmra ré, te da'ahâ na nasi ītēme aihuatu ni. Nasi ītēme dasihutu wamhā, ãne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Zuwā Batita hā, īmreme na da te 're saze za'ra mono da, marī dama ī'manharī waihu'u'õ hā te te dama 're ab'manharī mono õ di. Tane nherē, tō sena ma tō Zezusi hā te te dama 're wasu'u. — ãne te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁴² Taha wa, tame wasi'ubumroi ré, ma tō da'ahâ na Zezusi hā saze za'ra ni, Danho'reptui'wa na.

11

Razaru īdâ'âzé wasu'u

¹⁻³ Tawamhā aibâ hā te 're hâimana, Razaru na īsisi hā. Betānha na 'ri wa'ōtō nhisi ãma te 're sāmra. Tame te duré īhidiba norī hā 're simasisi zahuré Mariza norī hā, Mataha me. Mariza hā niwapsi te za Zezusihī para u're, wedewa'u zadaze na, tāma rowē da. Taha parip si te za para u'õ, tizérē na.

Tawamhā ma tō tihâzé, Razaru hā. Hâzé wa, ma tō īhidiba norī hā da'mazatō, Zezusihī zô da'maimorī da, īhitébré hā te te tāma 'maiwasu'u da. ītēme wisi wamhā, ãne te Zezusihī ma sadawa wasu'u:

— Apito, aibâ 're īsawi pese mono hā ma tō tihâzé.

⁴ Tawamhā Zezusi hā te te wapari wamhā, te tinhā:

— Tane tō. Dâ'â u'âsi nomro õ di za. Taha wa, te za 'Re īhâimana u'âsi mono ãma 're dawata za'ra, waihu'u pese wa. ī'âma zama te za duré 're dawata za'ra. Wa hā ī'ra wa, te za duré ī'âma 're dawata za'ra. — ãne te Zezusi hā tinhā.

⁵ Mata norī hā Zezusihī ma, sawi pese za'ra di, Razaru norī hā. ⁶ Tane nherē, īwasu'u te te wapari wamhā, awa'awi ītēme morī õ di. Maparane ma tō ãma timara, tame sāmra ré. ⁷ Taha pari, te oto wazatōrī za'ra, apâ wa te wasiwi saprōni da, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. īsiré 're wanomro mono wa, te wazatōrī za'ra.

⁸ Taha wa, wa tō asa tāma nharī za'ra ni:

— Rowahutu'wa, e niha te za apâ aimo. Nimosi dama īpire norī hā te aré siwi aiwī, ītē na.

⁹ Tawamhā ãne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hā:

— Bâtâ pusizém hawimhā bâdâ sébrézéb u hā rowa'a di. Tawamhā, ni'wa hā rowa'a na morī wamhā, simei õ di za. E marī wa. Rowa'a na hā rob'madâ'â pilbui pese wa. ¹⁰ Robra na morī wamhā, te za aime. — ãne sô'awib õ nherē, te wama siwasu'u za'ra, Zezusi hā. 'Re īhâimana u'âsi mono, ma tō tāma pisutu, 're īmorizé hā a'â 're morī da. Taha wa, te sina hâtâ'â ãna 're mo.

¹¹ Tawamhā Zezusi te duré wama nharī za'ra, ãne:

— Wasiwadi te nhono, Razaru hā. Wa za ītēme mo, te utu da.

¹² Tawamhā wa tō duré asa tāma nharī za'ra ni:

— E marī da, te za ītēme aimo. Séptâ'â wa, te oto tinhoto wē. — ãne wa tō tāma nharī za'ra ni.

¹³ Zezusihī si ma tō īdâ'â uptabi na waihu'u. īsotō na te te wama wasu'u za'ra wamhā, īdâ'âzé te wasu'u. Taré sôtô newa, wa norī hā wa te waihu'u

za'ra õ di, Ídâ'âzé hā. ¹⁴ Wa te waihu'u za'ra õ wa, sõ'awi te oto wama rowasu'u za'ra:

— Razaru hā ma tō dârâ. ¹⁵ Hâzé ré ï'rata ïnhamra õ nherë, ïma rowë di. E marî wa. Romhâimanazéb zarina, ïwaihu'u pese na ïzaze za'ra wa'aba wa za, ïma rowë di. Oto ïtëme wasi'aba'réi wa'aba. — Âne te wazatôrî za'ra, Zezusi hā.

¹⁶ Taha wa, Tome hā ïsi'ubza na da te 're ïsisi za'ra mono hā te wama nhari za'ra, âne:

— Oto ïme wasi'aba'réi wa'aba, ïsu da te wa'uprosi da nherë. — Âne te tinhia, Tome Didimo hā. Didimo na ïsisi hā dasi'ubza, te wasu'u.

Tawamhā wa tō ïtëme wasiwi saprõni ni, Betânhia na 'ri nhisi u.

Zezusi hā apâ dahâiwa'utu'wa na ïsiwasu'uzé wasu'u

¹⁷⁻¹⁹ Tawamhā Betanha u wasihutu wamhā, ma tō ni'wa hā Zezusihi ma rowasu'u, âne:

— Razaru hā ma tō dârâ. Ma tō dasiwi sérë ni. Maparane si'uiwa na ma tō ãma timara oto, da te dasiwi ïsérëzém na hā. — Âne te tâma rowasu'u. Betânhia u hā romhuture wa, ma da'ahâ na wawana aihutu ni, Zeruzarë hawimhâ. Si'ubdatô ti'ai pibuzé hā Betânhia u da hā. Mata norï hā da te pë'êtétê zahuré da, ma ïtëme aihutu ni, ïhitébré hā tiwi dâ'â zahuré wa. ²⁰ Tawamhā ni'wa hā ma tō Mata norï ma rowasu'u, âne:

— Zezusi hā te we oto mo.

Taha wa, ma tō Mata hā awa'awi watobro rob u, Zezusi hā te te sina uzusi da. Marizaha si te ïsa'u nhamra, 'ri para. ²¹ Tawamhā Mata hā Zezusi te te sina uzusi wamhā, âne ma tō tâma tinhia:

— Wanhib'apito, wahitébré hā hâzé ré wa'rata asãmra 'wa'âhâ, wawi dâ'â õ di aré. ²² Dâ'â nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, aimreme wamhā, te zaaima ãma uwaimra.

²³ Tawamhā Zezusi te asa tâma tinhia:

— Tane tô. Dâ'â nherë, te za hâiwa'udu, aihitébré 'wa hā.

²⁴ Mata te duré asa tâma tinhia:

— Tane tô. Bâdâ ma tō sima pisutu 'Re ïhâimana u'âsi mono hā, adâ hā te te ïhâiwa'utuzéb da hā. Tawapsi te za wahitébré hā dazu hâiwa'utu.

²⁵⁻²⁶ Tawamhā Zezusi te duré asa tâma tinhia:

— Wa hā 're dadâ'â za'ra mono nherë, te 're da'ahâiwa'utu mono pari, 're ïdanomuro u'âsi mono zé te dama 're ï'apisutu mono, wa 're mo. Ni'wam norï hā Danho'reptui'wa na te te sina 're ïumnhasi za'ra mono wamhā, tâma 're rowë za'ra mono di za. 'Re dâ'â za'ra mono wamhā, dâ'â âna te za 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma. E tō sena ma ïmreme hā ïsaze.

²⁷ Tawamhā Mata asa te tâma tinhia:

— Îhe. Tô sena, wa aimreme hâ saze. A hâ Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te aipisudu. A hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra. Wahi'rata norï hâ asô 're ïsimipari za'ra mono, a hâ, ti'ai u we aimorï da hâ. — Âne te Zezusihi ma tinhia.

Zezusi ïsiwa'õzé wasu'u

²⁸ Tawamhā apâ te mo Mata hā, 'ri tême. Ti'awi pesere ma tō tinoi ma rowasu'u, Marizaha ma:

— Rowahutu'wa te we asô hâ, ïtëme aimorï da.

²⁹⁻³⁰ Taha wa, ma si'aba'ré na wahudu, Zezusihi u wei morï da, Mariza hâ. Zahadu 'ri tême, wasihutu õ di. Mata te te ïwa'uzusizéb ãma, wa zahadu aimasam ni. ³¹ Tawamhā Mariza hâ watobro wamhā, ma ïsarina wairé rob u, ïtëme ïsihutu norï hâ. Âne te sima ãma romnomri za'ra: "Âté tilhitébré 'ru u te

mo, āma wawa da." Tane nherē, tihitébré 'ru u morī ō di, Mariza hā. Zezusihi u te wei mo. Taha wa, ma tō we īsarina ai'aba're ni.

³² Mariza hā we ītēme wisi wamhā, hi'rātitō ma īpapara nhamra, Zezusihi ma wapu wa. Tawamhā āne te tāma tinhā:

— Wanhib'apito, wahitébré hā hāzé ré, wa'rata asāmra 'wa'āhā, aré wawi dā'ā ō di. — Āne te tāma tinhā, wawa sina.

³³ Tawamhā Mariza hā pē'ēzé te, siwa'ō wa, duré we īsarina īsihutu zama 'ry'ry wa, pē'ēzé di, Zezusi hā. Pē'ēzé ahā di. ³⁴ Āne ma tō sadanharī za'ra:

— E mame ma tō asiwī īsērē 'wa.

Tawamhā asa te tāma rowasu'u za'ra:

— We aimorī wasiré, sabu da.

³⁵ Tawamhā pē'ēzé ahā wa, te aiwa'ō, Zezusi hā.

³⁶ Taha wa, te dasima nharī za'ra ni:

— Ō hā te te sawi pese uptabi di. Te te sawi pese uptabi wa, te sō tiwawa.

³⁷ Tawamhā da'umro na te tāma nharī za'ra ni, āne:

— Ō hā aibā ītob'a, ma tō to pese. E niha bété hāzé ré te te pese ō di, dā'ā tō da, Razaru hā. — Āne te tāma nharī za'ra ni.

Zezusi hā Razaru te te īhāiwa'utuzé wasu'u

³⁸ Tawamhā īsiré, wa ai'aba're ni, ab're u. Sa'a zahāpā, ab're hā. Pē'ēzé ahā di, Zezusi hā. Pē'ēzé uptabi na te mo. Tawamhā, ab're u wasihutu wamhā, da te dasiwi āma sitom haré, te ēne hā za. Tōmo za'ētē di, ēne hā.

³⁹ Tawamhā ma tō Zezusi hā ēne hā dama tīru, īsitobzé hā da te dasiwi sa'rē da.

Taha wa, ma tō Mata hā Zezusihi ma tinhā:

— Wanhib'apito, da te dasiwi īsērēzém na hā, maparane si'uiwa na ma tō āma timara. Taha wa, ma tō tī'ro. E 'ro nherē, te za īsitobzé hā dasiwi sa'rē ni.

⁴⁰ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— Tane nherē, te za dasiwi sa'rē ni. Āma īzazei wamhā, dama īwaihu'u'ō te za īmadā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īmanharizé hā. E āne na hā te aima rowasu'u ō di. Wa tō aima rowasu'u.

⁴¹⁻⁴² Tawamhā īsitobzé ma tō dasiwi sa'rē ni. Tawamhā hāimo te oto rob'madā, Timama ma mreme da, Zezusi hā. Āne te tāma tinhā:

— īmama, da'āma aima 're īmreme mono wamhā, īmreme te īma āma 're ī'a'uwaimrami u'āsi mo. Āhāna te za duré īmreme hā īwapa. Taha wa, īma rowē di. Danho'a, wa āne aima rowasu'u, aima īmreme ré, da te īwapari za'ra da. E marī da. Aibā āma aima īmremezé hā āma īma uwaimrami wamhā, a hā we īzatōrī'wa na dama 're īsiwasu'u mono zém na, da te 're īzaze za'ra mono da. — Āne te Timama ma tinhā.

⁴³ Timama ma mreme pari, te oto Razaru hū zō hā, mreme 'rāihā na:

— Razaru, ab're hawi we aiwatobro, rob u.

⁴⁴ Tawamhā sō hārā pari, ma watobro, dā'ā nherē, sib'rata ubu ré, duré para ubu ré, duré 'rā ubu ré. Taha wa, ma tō Zezusi hā dama tīru:

— ī'ubuzé hā asiwī wasihui wa'aba, 're morī da.

Taha wa, ma tō siwi wasihu, ī'ubuzé hā.

Zezusi, da te dasiwi wīrīda, dama īpire norī te te āma īrosa'rata za'ra zé wasu'u

Mateusi 26.1-5; Marcusi 14.1-2; Rucasi 22.1-2

⁴⁵ Tawamhā da'ahā na ma tō Zezusi hā saze za'ra ni, Marizaha u īsihutu norī hā. Razaru hā danho'a te te hāiwa'utu wa, ma saze za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi mono we te te īsatōrī na. ⁴⁶ Tane nherē, ni'wam norī hā ma tō apā ai'aba're, Zeruzarē u parisezu norī u, Razaru te te īhāiwa'utuzém na te te tāma rowasu'u

za'ra da. ⁴⁷ Tawamhā ūsimirowasu'u hā te te wapari za'ra wamhā, tisiré norī zō te sitēme tihârā za'ra, dama īpire norī zō. Taha wa, ma sitēme si'rā'ōtō, sasedoti īpire norī hā, duré parisezu norī hā duré uburé zudezu norī ma roti'wa norī zama. Sitēme si'rā'ōtō wamhā, ãne te sima rowasu'u za'ra:

— E marī, wa te ī'manharī za'ra da hā. Ō hā te marī hā dama ī'manharī waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manharī u'āsi, tiwaihu'u pese na. ⁴⁸ Marī, wa te tāma 'manharī za'ra õ wamhā, aihñi te za da te 're saze za'ra, 'Re ūhaimana u'āsi mono te te īpisutu na Danho'reptui'wa da. Tawamhā romanu norī hā te za wei wazō aihutu. 'Ri za'ēne hā te za wawi sāmra za'ra. Te za duré wa'uprosi za'ra, uburé wasiré zudezu norī zu. — Ñane te sima rowasu'u za'ra.

⁴⁹⁻⁵⁰ Å wahum na hā te Caipasi hā 're ūhaimana, sasedoti īpire uptabi na hā. Tawamhā ta hā te tāma nharī za'ra, ãne:

— E marī da, rosa'rada hā waihu'u aba õ di bétē. Aibâ misire wa te wasiwi wîrī wamhā, aré wama 're rowē za'ra mono di. Aré aihñi wasi'utōrī õ di. — Ñane ma tō Caipasi hā tisiré norī ma waihu'u za'ra, dama īpire norī ma hā.

⁵¹ Åne te te tāma rowasu'u za'ra wamhā, å wahum na sasedoti īpire uptabi na 're ūhaimana mono zéb zarina, si'uihā nai õ nherē, te tāma rowaihu'u sîrōmo za'ra, Zezusi hā dazada ïdâ'āzém na hā. ⁵² Zudezu norī zada si, dâ'â õ di za, Zezusi hā. Daro mono bâ 'Re ūhaimana u'āsi mono, ti'ra da, uburé te te 're īapisutu mono norī zada, te za dârâ, simisutu ë'ra si 're danomro mono da.

⁵³ Tawamhā Caipasihi nhimiroti hawi te sima ãma roti zahi u'āsi za'ra oto, te te siwi wîrī da, dama īpire norī hā. ⁵⁴ Taha wa, ërob ãma 're morī õ di oto, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi ãma, Zezusi hā. Darob amoi u te mo, Epra'ī na 'ri nho'ōmo nhisi u. Ti'a 'ré u'āsi 'rata, Epra'ī hā. Wa norī hā wa ësiré ai'aba'rē ni. Tame wa a'â 're wasi'ubumro.

⁵⁵ Romhuture di oto, dato hā da te 're ī'manharī za'ra mono zéb u hā, Pascowa na dato nhisi hā. Taha wa, da'ahâ na te Zeruzarē u 're danomro daro mono bâ, zudezu norī hā. Dato hā sâna'rata õ ré, te za dawaséte na tasiwasu'u za'ra ni, 'Re ūhaimana u'āsi mono ma, dawē na dato u danhisisi da. Taha da, ma tō Zeruzarē u aihutu ni, bâdâ hā romhuture wa oto, dato u hā. ⁵⁶ Dasihutu wamhā, Zezusihi zō te tanhopré ni. Åne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— E dato u te za wei mo, 're ëdasi'râ'ōtō mono zéb u hā. Åté wei morī õ di za. — Åne 'ri za'ëtē 'wawi wa'ra 're, dasimasab ré, te dasima ãma romnomri za'ra ni.

⁵⁷ E marī wa. Zezusihi ãma te dama roti za'ra aré, dama īpire norī hā:

— Ma'äpé nimame ūsâmra na 'mai'madâ'â aba wamhā, wei wama wasu'u za'ra wa'aba za, wa te waihu'u za'ra da. — Åne ma tō dama ãma roti za'ra aré, sasedoti īpire norī hā, parisezu norī me. Te te siwi âri da, ma tō ãne dama ãma roti za'ra.

12

Mariza hā Zezusi te te īpara upsôzé wasu'u

Mateusi 26.6-13; Marcusi 14.3-9

¹ Romhuri misi da'ãma si'utōrī parip si, te za dato hā dasiwi 'manharī ni, Pascowa na dato nhisi hā. Tawamhā Zezusi hā te apâ mo, Betânhâ u. Wa norī hā wa ësiré ai'aba'rē ni. Tame Razaru hā te 're sâmra, ab're hawi Zezusi te te ūhâiwa'udu hā. ² Tawamhā, wasihutu wamhā, ma tō wama api za'ra ni, wasa hā wa te huri da, Zezusi hā sawi te. Mata hā ma tō wasa hā te te wama sé. Razaru hā te wame tisa. ³ Tawamhā Mariza hā ma tō we ti'â, wedewa'u ūsadaze hā. Nadu na wedewa'u nhisi hā. Ta hā ëwa'âbâ wawē. Zezusihi zō te

we ti'â, te te ãma para u're wa, tâma rowë da. Tawamhã, te te ãma para u're pari wamhã, ma tô para u'õ, tizéré na. Sadazei pire wa, ma tô 'ri 're zadaze sina. ⁴⁻⁵ Tawamhã Zudasi Icarizoti hã tâma toi õ di, Marizaha ma. Zezusihi siré 're ïmorî Zudasi hã, Zezusi hã te te dama ïhâiba nhomri da hã. Taha wa, te Marizaha ma tinha, Zudasi hã:

— E marî da bété, te te dama wede õ di wedewa'u zadaze hã, rob'uiprazéb zô ïsibrob'õ norî ma, ãma sipé da, ïwa'â hã. — Äne te Zudasi hã tâma tinha.

⁶ E marî wa. E ïsibrob'õ norî hã te te pawaptob zei wa. Mare di. Te te pawaptob ze za'ra wab õ di. Ta hã sipsaihuri di. Rob'uiprazé hã te te wama 're ï'madâ'â mono hã, te pi'uriwi te te sima 're 'mazani.

⁷⁻⁸ Tawamhã Zezusi hã ma tô Zudasihî ma tinha:

— Tô'a. Tâma nhari tô. ïdâ'â wapsi, da te dasiwi ïnherê õ ré, te te ãma ïhâiba u're da, te aré ïzada tété. ïsibrob'õ norî hã te ai'rata 're si'ubumroi u'âsi 'wa. Nimahã aimâ wê za'ra wa'aba wamhã, te za 're ïpawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo. Tanei õ di, wa hã. Ai'rata 're ïnhamra u'âsi aba mono õ di za oto. Taha wa, ai'rata ïnhamra aba ré, ïma sôpru wa, ïma rowë di. — Äne ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Sasedotî ïpire norî hã, Razaru te te siwi wîrîda, te te ãma ïrosa'rata wasétê za'ra zé wasu'u

⁹ Tawamhã ma tô dasima rowasu'u za'ra ni, äne:

— Betânhä ãma te nhamra, Zezusi hã. — Äne te dasima rowasu'u za'ra ni. Taha wa, da'ahâ na ma tô we ïtême ai'aba'ré ni, da te sabu za'ra da. Zezusihi u si, we dasi'aba'reí õ di. Razaruhu u zama te we ai'aba'ré ni, ab're hawi te te ïhâiwa'utu u zama, da te sabu za'ra da. ¹⁰⁻¹¹ Tawamhã Razaru hã da te sabu za'ra wamhã, da'ahâ na ma tô Zezusi hã Danho'reptui'wa na saze za'ra ni. Ta norî ma, oto wapu za'ra di, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ïpire norî mreme hã, sasedotî ïpire norî mreme hã. Taha wa, Zezusi, da te saze za'ra 'ru te, te sima ãma roti za'ra Razaruhu ãma, taha zama te te siwi wîrîda.

Zezusi hã Zeruzarë u ïwisizé wasu'u

Mateusi 21.1-11; Marcusi 11.1-11; Rucasi 19.28-40

¹²⁻¹⁸ Tawamhã awë wa duré Zezusihi siré ai'aba'ré ni, Zeruzarë u. Zezusi hã Razaru ab're hawi te te hâiwa'utu wamhã, ma tô ãma 'madâ'â za'ra ni aré. Tawamhã ãma ï'madâ'â'wa norî hã ma tô dama rowasu'u za'ra aré, Zeruzarë ãma 're ïsi'ubumroi mono norî ma. Zeruzarë u dasi'râ'õtõ wamhã, daro mono bâ ma tô Razaruhu wasu'u hã wapari za'ra ni, ïdasi'râ'õtõ mono hã. Zezusihi wasu'u, ma duré wapari za'ra ni, Zeruzarë u ïmorî na hã. Taha wa, te ïtême ai'aba'ré ni, Zeruzarë u ïdasi'râ'õtõ mono hã bâdâdi wa, da te uzusi za'ra da. Wa'asu te dasiré 'wasari ni, dama rowë wa, Zezusi da te ãma sawi za'ra da.

Tawamhã Zezusi hã da te uzusi za'ra wamhã, te dasima 'mahârâ za'ra ni, äne:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're wawata za'ra wa'aba mono. Ôhôta Wanhib'apito, te we oto mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa para. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ïwë si te te tâma 're pisutu u'âsi mono da si, wa wasima wê za'ra ni, Izarazéhé nihudu norî nhib'apito ma hã. — Äne te dasima 'mahârâ za'ra ni.

Tawamhã wasi'aba'réi ré, ma tô awaru po'repore hã tisâ Zezusi hã, ïpréupté hã. Tawamhã ma tô ãma darõno, ãma morî da. Äne wamhã, ma tô sina uwaimra, ãma rob'ui'éré hã. Duréihã ma tô ãma rob'ui'éré siro, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã. Äne ma tô ãma rob'ui'éré, Zeruzarë ãma 're ïdasi'ubumroi mono norî ma:

"Si'ā na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī, aipahi za'ra wa'aba ō di za.

Ōhôta te we atême timorī za'ra wa'wa, Asib'apito za'ra wa'wa hâ awaru po'repore na īpréduptém na."

Āne duréhâ ma tô āma rob'ui'éré, ībaihâ na hâ.

Āma rob'ui'éré te te sina uwaimrami nherē, wama waihu'u pese za'ra ō di, āma rob'ui'éré hâ. Zezusi hâ ab're hawi hâiwa'utu wa, hâiwa u rowë uptabi u apâ morî parip si, wa za āma wasipo're pu'u za'ra ni, rob'ui'éré na. Tawapsi wa za wasima rowasu'u za'ra ni, āne: "Tô sena ma tô sina uwaimra, āma rob'ui'éré hâ. Āma dawata za'ra ré, ma tô datême mo, awaru po'repore na īpréduptém na." Āne wa za wasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁹ Tawamhâ da'ahâ na da te uzusi za'ra da, ītême dasi'aba'rêi wamhâ, āne te sima rowasu'u za'ra, parisezu norî hâ:

— Aihîni te Zezusîhi niwî 're danomro. Taré, wa nasi āma wasima roti u'âsi za'ra ni. — Āne te sima nharî za'ra, parisezu norî hâ.

Deredu norî, Zezusi te te 'madâ'â za'ra da, Piripihi wi te te īwaptêrê za'ra zé wasu'u

²⁰ Tawamhâ deredu norî zama ma tô aihutu, Zeruzarë u, 'Re īhâimana u'âsi mono āma dame wata za'ra da, zudezu'ō norî hâ. ²¹ Tawamhâ tame si'ubumroi ré, te ai'aba'rê, Piripihi u. Darireza hawimhâ Piripi hâ. Besada na īsa'ru nhisi hâ. Piripihi u sihutu wamhâ, te tâma nharî za'ra:

— Wa wasima wê za'ra ni, wa te 'madâ'â za'ra da, Zezusi hâ.

²² Taha wa, te Piripi hâ mo Ădéréhé u, te te tâma sadawa wasu'u za'ra da. Zezusîhi u te sisapröni zahuré, te te tâma sadawa wasu'u za'ra da.

²³ Tawamhâ īmreme te te wapari wamhâ, āne te Zezusi hâ tâma siwasu'u zahuré:

— Wa hâ dasiré īpodo. Romhuture di oto bâdâ hâ, ī'āma 're īdawata za'ra mono zéb u hâ. ²⁴ Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, amnho potozé wasu'u na hâ. E niha te za amnho hâ ti'râ ahâ. Ai'uréwi nomro wamhâ, poto ō di za. Ab're 're, 're rere'e mono wa, ītomhâ, 're si'utõrî mono wapsi, te za 're poto za'ra. 'Re poto za'ra mono wapsi, 'râi ahâ di za. Misire nherê, poto wamhâ, nhama wamhâ, zâb ahâ di za. — Āne Zezusi te sina simiré'é, sô'awib ō nherê.

²⁵ Te duré tâma rowasu'u zahuré, āne:

— Ni'wam norî hâ tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhâ, rowë īsi'utõrî'ō hâ te te sima 're uwaimrami za'ra mono ō di za. Ni'wam norî hâ īzarina 're nomro mono da, tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono ō wapsi, tawapsi te za te sima 're uwaimrami za'ra, rowë hâ. ²⁶ Ni'wam norî hâ te te īma 're romhuri za'ra mono da, te te sima 're īwë za'ra mono wamhâ, 're īmorîzém na si te za 're nomro, īzarina si. Tawamhâ ī'rata te za 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa āma. Te te īma 're romhuri pese za'ra mono wa, īmama te za āma 're wata za'ra. Te za duré te te tâma 're wa'âbâ za'ra, īsimiromhuri hâ.

Zezusi hâ za tidâ'âzém na īsiwasu'uzé wasu'u

²⁷ — Āhâna te īsina rosa'rata ahâ di. E īmama ma, wa za īsi'ru, te te dawi īnho'reptu da, īdâ'â ō ré, te robzépata tô da. Mare di. Tâma īsi'rui ō di za, te te dawi īnho'reptu da. Dazada īdâ'â da si, wa wei mo. ²⁸ īmama, ma'ăpê we īpawapto na, ī'āma īrotizém na te īsina uwaimrami da, ai'āma 're dawata za'ra mono hâ. — Āne te Timama ma mre. Tawamhâ hâiwa hawi ma tô tâma tinhâ:

— Wa tô te 're aipawaptob u'âsi, ī'āma 're dawata za'ra mono da. Wa za duré aipawaptô, ī'āma 're dawata u'âsi za'ra mono da.

²⁹ Tawamhā ma tō sima rowasu'u za'ra, ī'rata īsimasa hā:

— Ōhōta te wei rārā, tā hā.

Tawamhā ni'wam norī hā te dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa, te we tāma mre, hāiwa hāwi.

³⁰ Taha wa, te Zezusi hā dama tinhā:

— Ī'udāna wei mreme õ di. Ai'udāna wa'aba zama wapari za'ra wa'aba da, te we īma mre. ³¹ 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō āma roti siro, dawaséte na. Romhuture di oto bādā hā te te āma īrotizém na, te te āma ī'uwaimramizéb da hā. Romhutu na te za duré tinhā Wa'uburé ma, dama sib'uwa wa, oto te te 're dawada'uri tō mono da. ³² Hāiwi īza'o da, da te dasiwi īzasōmri wapsi, wa za īsitēme te 're da'a'ubumro, īnhib'a'uwē 're dahāimana za'ra mono da, daro mono bā. — Āne te Zezusi hā dama siwasu'u. ³³ E marī da. Wedepo'o nhonhi'rāmi na īdā'ázém na da te waihu'u sirōmo za'ra da.

³⁴ Tawamhā te āne asa tāma nhari'za'ra ni:

— Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisudu hā dā'ā õ di za. Te za 're morī u'ā. Āne duréihā ma tō āma rob'ui'éré za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā. E niha tawamhā te īnha, hāiwi da te dasiwi īsasōmri na, ti'ai āma dasiré īpodo hā. E 'wa hā dasiré īpoto na īsisi hā. — Āne te Zezusi hā siwi sadanha.

³⁵ Tawamhā Zezusi hā sō'awib õ nherē, te rowa'a na siwasu'u, āne:

— Rowa'a hā te za syry na aimā 're hāimana za'ra wa'wa oto. Tawamhā aimā 're hāimana za'ra wa'aba mono ré, te za 're anomro aba mo, aiwi 're robra za'ra wa'aba mono õ ré hā. Robra na damorī wamhā, nimomo damorī da hā dama waihu'u õ di. ³⁶ Ai'rata 're īhamra za'ra wa'aba mono ré, te za asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo, īāma 're anomro wē uptabi aba mono da. — Āne Zezusi te dama roti.

Zudezu norī hā, Zezusi Danho'reptui'wa na te te 're īsazei õ za'ra mono zé wasu'u

Taha pari te danhiti mo, da te dasiwi 'madā'ā tō da, Zezusi hā. ³⁷ Marī hā dama ī'manharī waihu'u'õ hā ma tō te te dama 're ab'manharī wē u'āsi, Zezusi hā, tiwaihu'u pese na. Tane nherē, Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu na, da te saze za'ra õ di. ³⁸ Da te saze za'ra õ wamhā, ma dasina uwaimrami za'ra ni, Iza'izaha mreme hā. Duréihā ma tō ta hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma dawasu'u, īsadawa wasu'u'rata 'wa hā. Āne ma tō tāma dawasu'u:

"Wanhib'apito, wa te dama 're asadawa wasu'u za'ra mono wamhā, e ma tō ai'āma da te 're wazaze za'ra. Mare di. Ai'āma, da te 're wazaze za'ra mono õ di. Duré aiwaihu'u pese na 're da'apawapto mono wamhā, e ma tō aiwaihu'u pese na da te 're aiwaihu'u za'ra. Mare di. Da te 're aiwaihu'u za'ra mono õ di."

Āne ma tō tāma dawasu'u Iza'iza hā, wawa sina. Āne ma timreme na rob'ui'éré.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhā da te 're saze za'ra mono da, da te dasima 're wē za'ra mono õ wa, da te 're sazei waihu'u za'ra mono õ di oto. Āne ma tō duré rowasu'u Iza'iza hā, 'Re īhāimana u'āsi mono zazei'õ'wa norī āma:

"Re īhāimana u'āsi mono, ma tō oto dama tinhā, īsimiroti hā da te 're waihu'u za'ra mono āna oto 're danomro mono da, dawaséte wi 're dasipizari za'ra mono tō da, te te 're da'anho'reptui mono tō da."

Āne duréihā ma tō rowasu'u Iza'iza hā, wah'i'ada hā. Zezusi, da te 're saze za'ra mono õ wamhā, ma tō oto dasina uwaimrami za'ra ni, Iza'izaha nhimirowasu'u zarina.

41 Duréihā Iza'iza hā sōtō 'rowi te te ūrosawērē ne, ma tō Wanhib'apito 'madâ, Zezusi hā. Īhâiba na hā rowa'a za'ētē di. Te te 'madâ'â wa, te âne na rowasu'u siro.

42 Tawamhā da'ahâ na Zezusi, da te saze za'ra õ nherē, ma tō ni'wam norî hâ saze za'ra, dama īpire norî hâ, ahâ na. Tane nherê, te te saze za'ra nherê, īsazei'wa na sō'awi dama 're siwasu'u za'ra mono õ di, parisezu norî mrême pipa te. Zudezu norî te, rowahutuzéb u dame 're sisisi tō mono da, te te tiwi 're rosawi za'ra mono õ umnhasite, te ari'iwi 're si'ubumroi u'âsi. **43** Parisezu norî si te te 're wēsämri za'ra mono da, ma tō te te sima 're wē za'ra. 'Re īhâimana u'âsi mono si te te 're wēsämri za'ra mono da, te te sima 're wē za'ra mono õ di. Taha wa, te ari'iwi 're si'ubumroi u'âsi, 're siwasu'u za'ra mono âna, īsazei'wa na.

Timreme wē'ô'wa norî âma, Zezusi te te âma ūrowasu'uzé

44 Tawamhā Zezusi te da'ab'mahâ:

— Ni'wam norî hâ Danho'reptui'wa na te te sina 're īumnhasi za'ra mono wamhâ, īzazei'wa si 're nomro mono õ di za. īu'âbâ te za we īzatōrî'wa zazei'wa 're nomro. **45** Duré ni'wam norî hâ te te īmadâ'â za'ra wamhâ, īu'âbâ te za we īzatōrî'wa zama 'madâ'â za'ra. **46** Wa hâ wa tō we datême mo, dama rob'uîwê'wa ne 're īmorî da. E marî da. Da te dasina 're īumnhasi za'ra mono wa, robra na ne, dawasétê na oto 're danomro tō mono da. **47** Âté ni'wam norî hâ te za taré īmreme hâ te 're wapari za'ra. E tawamhâ wa za ta norî hâ awa'awi te 're ahâ za'ra. Mare di. Awa'awi te 're dahâ za'ra mono da, we īmorî õ di. Te 're da'anho'reptui mono da si, wa wei mo. **48** Ni'wam norî hâ te te 're īwê'ô za'ra mono wamhâ, duré īmreme te te 're wê'ô za'ra mono wamhâ, zahadu wapsi te za oto siwaihu'u za'ra, tiwasétê na. Ti'a īsi'utôrîzéb âma īmreme na po're pu'u za'ra wa, te za bâtâ na siwaihu'u za'ra, tiwasétê na.

49-50 — īmama hâ ma tō īzazei'wa norî ma pisutu sirōmo za'ra, robzei u'âsi âma 're nomro mono da. Duré īrata 're hâimana u'âsi za'ra mono da, hâiwa âma 're dâ'â za'ra mono tō da, ma tō tâma pisutu sirōmo za'ra. Âne si ma tō īmama hâ īma waihu'u, te dama 're awaihu'u mono da. Wa hâ īsi'uîhâ na īnhimirosa'rata si te dama 're awaihu'u mono õ di. We īzatōrî'wa, te te īma īwaihu'uzéb zarina si, wa tō te dama 're awaihu'u. — Âne te dama siwasu'u Zezusi hâ.

13

Zezusi hâ, tisiré 're īnomro mono norî te te īpara upsô za'ra zé wasu'u

1 Awé te za oto dato hâ dasiwi 'manharî za'ra ni, Pascowa na dato nhisi hâ. Zezusi hâ ma tō sina waihu'u, romhuture di oto apâ īmorîzé hâ, Timama u. Ône u'âsi te te 're wa'azawi pese Zezusi hâ, īsiré 're wanomro mono wa.

2 Tawamhâ wasa, wa te huri da, wa tō asimro ni, barana. Wasa hâ wa te huri õ ré, ma tō Zudasi Icarizoti hâ rosa'rata, Zezusihi zô te te danhimo'ro mono da, te te dama hâiba nhomri da. Wa'uburé nhimirosa'rata hawim na, te âne âma rosa'rata. Simahâ'ra, Zudasi hâ. **3** Zezusi hâ ma tō īmama hâ pisutu, dama pire da. Uburé marî ma, pire da, ma tō pisutu, ti'ai âma hâiwa âma zama. 'Re īhâimana u'âsi mono hawi, ma tō wei mo. Apâ te za oto ītême mo. Âne ma tō sina waihu'u siro, Zezusi hâ. **4** Tawamhâ wasa hâ wa te huri õ ré, ma tō Zezusi hâ wahudu. Ti'uza, ma tō sani. Tisi'u'ozém na ma tō si'awasisi. **5** Tawamhâ â, ma tō sa'wa, piza'a 're rho'a wa, īsiré 're īwanomro mono norî hâ te te âma wa'apara upsô da. Te te īwa'apara upsô na ma tō sâna'rata, wa'âma.

Te te wa'apara upsōi pari, te za duré te te wa'apara u'ō, tisi'u'ōzém na. ⁶ Sima Pedruhu'rata te oto za. Tawamhā Pedru te tāma tinhā:

— Wanhib'apito, e te za ĩpara upsō. Mare di. ĩpara upsōi õ di za.

⁷ Tawamhā Zezusi asa te tāma tinhā:

— Te aipara upsō za'ra wa'aba zé hā, marī te aimā wasu'u za'ra wa'wa. Zahadu waihu'u õ di, a hā. Zahadu wapsi te za ĩwaihu.

⁸ Tawamhā Pedru te duré tāma tinhā:

— ĩpara upsōi õ di za.

Zezusi te duré asa tāma tinhā:

— Te aipara upsōi õ wamhā, ĩnhib'a'uwe õ di za, a hā.

⁹ Tawamhā Sima Pedru te tāma tinhā:

— Wanhib'apito, ĩpara si upsōi õ di za. ĩnhib'rata zama te za ĩ'upsō, ĩ'rā zama.

¹⁰ Taha wa, ma tō Zezusi hā asa tāma tinhā:

— Mare di. 'Re dasisōi mono wapsi, dahâiba hā wē di za. Dapara si 're uptob za'ra mono wa, te za apâ da te 're upsō za'ra. A norī wa'wa hā aiwē za'ra wa'aba di, ĩma. Misire ĩma ĩwē õ hā. — Āne te Zezusi hā wama rowasu'u za'ra.

¹¹ Aibâ hā ma tō sina waihu'u siro, te te dama ĩhâiba nhomri'wa da hā. Taha wa, ma wama waihu'u za'ra, misire ĩwē õ na hā.

¹² Tawamhā te te wapara upsō za'ra pari, ma tō apâ si'uza. Ti'a ma tō nhamra. Sâmra wapsi, te wama nharî za'ra:

— E marī te aimā wasu'u za'ra wa'wa, te aipara upsō za'ra wa'aba zé hā. E ma tō asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa. ¹³⁻¹⁵ A norī wa'wa hā rowahutu'wa na te 're ĩnhisi za'ra wa'aba mo. Asib'apito na zama te 're ĩnhisi za'ra wa'aba mo. Wa hā rowahutu'wa na 're ĩnhisi za'ra wa'aba mono wamhā, ĩma wē di. E marī wa. Wa hā rowahutu'wa na 're ĩnhisi za'ra wa'aba mono wamhā, ĩma wē di. E marī wa. Wa hā Asib'apito uptabi aba wa. Wa hā Asib'apito wa'aba nherē, aiwi ĩsisawi za'ra wa'aba õ di, te aipara upsō za'ra wa'aba tō da. Duré rowahutu'wa uptabi 'wa nherē, aiwi ĩsisawi za'ra wa'aba õ di, te aipara upsō za'ra wa'aba tō da. Taha wa, te za ĩsine ĩnhirâ zarina 're asipara upsō za'ra wa'aba mo, ĩnhirâ zarina 're anomro aba mono da, ĩsine 're asisawi za'ra wa'aba mono āna, 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁶ Ma'âpê ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Danhib'apito norī hā 're sisawi za'ra mono āna, te te 're dapawaptob za'ra mono wamhā, tāma ĩromhuri'wa norī zama, te za ĩsine te te 're dapawaptob za'ra, 're sisawi za'ra mono āna. Duré te te 're ĩsatôrî za'ra mono hā 're sisawi za'ra mono āna, te te 're dapawaptob za'ra mono wamhā, ĩsadawa wasu'u'wa norī zama te za ĩsine te te 're dapawaptob za'ra, 're sisawi za'ra mono āna.

¹⁷⁻¹⁸ — Āne wa tō aimā rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ĩnhimiroti hā 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhā, aimā 're rowē za'ra wa'aba mono di za, uburé aimā 're rowē za'ra wa'aba mono õ nherē. Asimirosa'rata na, wa tō aiwaihu'u za'ra wa'wa. ĩsiré 're anomro aba mono da, te aipisutu za'ra wa'wa hā, misire ma tō ĩmaiwē'ō wa'wa. Ta hā wa tō pisutu, ĩsiré 're morî da, 'Re ĩhâimanâ u'âsi mono mreme ui'éré te te sina uwaimrami da. Āne ma tō wahî'rada hā tinhā, aré: "Wasiré 're ĩwasai mono, ma tō ĩwē'ō." Āne ma tō duré ĩwē'ō'wa na rob'u'éré siro, poto õ ré, wahî'rada hā. Taha wa, te za oto sina uwaimrami su'u, ĩwē'ō'wa hā. ¹⁹ Taha õ ré, wa aimā waihu'u sirômo za'ra wa'wa, te te sina uwaimrami wapsi, te ĩsina ĩwaihu'uzém na, 're ĩzazei u'âsi za'ra wa'aba mono da. ²⁰ ĩwapari pese za'ra wa'aba. Zahadu wapsi, wa za ĩzazei'wa norī hā datême te 're satôrî za'ra, te te dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra mono da. Tawamhā ĩmreme za'ra hā da te 're

wapari za'ra mono wamhā, da te dasiwi 're sawi pese za'ra mono wamhā, ta norī u'âbâ te za ūzama da te dasiwi 're ūzawi pese za'ra. Da te dasiwi 're ūzawi pese za'ra mono wamhā, ūu'âbâ te za duré we ūzatōri'wa da te dasiwi 're sawi pese. — Āne ma tō wama siwasu'u zara, Zezusi hā.

Zezusi hā Zudasi te te ūwasu'uzé wasu'u, za te te dama ūhāiba nhomri'wa da hā

Mateusi 26.17-25; Marcusi 14.17-21; Rucasi 22.7-13, 21-23

²¹ Tawamhā pē'ezé uptabi di, Zezusi hā. Taha wa, te duré wama siwasu'u za'ra, āne:

— Tō sena, wa aimā waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. Misire te za dama ūmaiħāiba nhomri 'wa. — Āne te wama nharī za'ra.

²² Tawamhā aibâ te te sina ūwaihu'uzém na, wa te waihu'u za'ra ū wa, wa taré wasi'madâ'ā za'ra ni. ²³ Wa hā, Zezusi te te 're ūzawi pese mono, wa ūrata nhamra. ²⁴ Tawamhā Sima Pedru te Zezusihī āma ūwada'u, te sadanharī da, sadawa 'rasi sina:

— Ma'āpē sadanharī. E 'wa hā te za we te te sô danhimro, te te dama hâiba nhomri da.

²⁵ Tawamhā ūrata ūnhamra wa, wa oto sadanha, Zezusi hā:

— Wanhib'apito, e 'wa hā te za we asô te te danhimro, te te dama aihâiba nhomri da hā. — Āne wa sadanha, Zezusi hā.

²⁶ Taha wa, te āne asa ūma tinhā:

— ūu'ētē wē'ē, wa za di'i, te tāma sōmri da. Taha na te za ūwaihu, dama ūhāiba nhomri'wa da hā.

Tawamhā ma tō di'i, te te tāma sōmri da, Zudasihi ma. Sima Icarizotihī 'ra, Zudasi hā. ²⁷ Te te tāma sōmri pari, ma oto Satanasihi nhimiroti hā wapari pese Zudasi hā, ūpē'ē 're oto sébré wa. Taha wa, te Zezusi hā Zudasihi ma tinhā:

— Marī hā 'manharī su'u pé. — Āne te tāma tinhā.

²⁸ E marīda, te āne tāma roti. Wa norī hā wa te waihu'u za'ra ū di. ²⁹ Ni'wam norī hā te āma rosa'rata za'ra, āne: "Rob'uiprazé hā te te 're 'madâ'ā mono wa, ātē marī hā wasazéb da, te te wama uipra za'ra da, te āne tāma roti." ūhāiba amo norī hā te duré āma rosa'rata za'ra: "Ātē ūsibrob'ō norī ma, syry na te te sōmri mono da, te tāma roti." Āne, wa ūmreme na wasima āma romnhoré za'ra ni.

³⁰ Tawamhā te te 'rēne pari, rob u ma tō watobro Zudasi hā, robra u.

Zezusihī nhimirotizép tém na rowasu'u

³¹ Tawamhā rob u watobro za'u si, te āne wama siwasu'u za'ra, Zezusi hā:

— Wa hā dasiré ūpodo. Romhuture di oto bâdâ hā ūāma 're ūdawata za'ra mono zéb u hā. ūāma 're dawata za'ra mono wamhā, 'Re ūhāimanā u'âsi mono āma te za duré 're dawata za'ra, ūsiré. ³² ūsiré āma 're dawata za'ra mono wamhā, te za duré ūāma tiwata, 'Re ūhāimanā u'âsi mono hā. Te za ūāma tiwata su'u. ³³ ūno norī, syry na wa za oto ai'rata ūnhamra 'wa. Ai'rata 're ūnhamra u'âsi aba mono da, te za asima 're ūwē za'ra wa'aba mo. Tane nherē, wa za mo. Nimomo ūmorī wamhā, āma ūtēme 're anomro waihu'u aba mono ū di za a'ā. Āne wa tō dama waihu'u aré. ³⁴ ūnimiroti tém na, wa za oto aimā roti za'ra wa'wa, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zéb da hā. Wa hā te 're asisawi pese za'ra wa'aba mono ne, te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo.

Pedru hā, Zezusi za te te dawi ūdâzém na te te ūpo're pu'uzé wasu'u

Mateusi 26.31-35; Marcusi 14.27-31; Rucasi 22.31-34

³⁵⁻³⁶ Tawamhā Sima Pedru te sadanha:

— Wanhib'apito, e momo te za aimo.

Tawamhā Zezusi asa te tāma tinhā:

— Nimomo wa za mo. Āma ūzarina, aimorī waihu'u õ di za a'â. Zahadu wapsi te za ūzarina āma aimo.

³⁷ Tawamhā Sima Pedru te asa tāma tinhā:

— E marī wa, āhāna asarina āma ūmorī waihu'u õ di. Te asō'reptu da, asada ūdā'â da hā ūma wē di.

³⁸ Tawamhā ma tō Zezusi hā asa duré tāma tinhā:

— E tō sena asiwasu'uzé hā. Tō sena wa aima rowasu'u. ūzadawa para õ nherē, si'a hârâ õ ré, te za si'ubdatō dawi ūudâ, aima ūza'rese õ na. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u siro, Pedruhu ma.

14

Zezusi hā, Timama u bâdâdi na te te dama sina ūsimiré'ezé wasu'u

¹ Tawamhā Zezusi te duré wama nharī za'ra, āne:

— ūāma aipē'ezé za'ra wa'aba õ di za. 'Re ūhaimana u'âsi mono, te za asina 're ūumnhasi za'ra wa'aba mo. ūzama te za duré asina 're ūumnhasi u'âsi za'ra wa'aba mo, Danho'reptui'wa na. ²⁻³ ūmama nhorōwa āma hā rob're za'êtē di, 're ūdasi'ubumroi mono zéb da hā. Tame 're ūdasi'ubumroi mono zéb õ 'wa'âhā, te aré aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di. Wa za oto aiwi ūmorī 'wa, 're asimroi wa'aba mono zéb da hā, te asô pisutu za'ra wa'aba da. Te asô pisutu za'ra wa'aba parip si, wa za wei mo apâ, te āma asimroi wa'aba mono da, 're ūnhamra mono zéb u, tame ūrata 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

⁴ Nimomo aiwi ūmorī za'ra wa'aba zé hā ma tō ūwaihu'u za'ra wa'wa. Bâdâdi hā ma tō duré ūwaihu'u za'ra wa'wa. — Āne te wama rowasu'u za'ra.

⁵ Tawamhā Tome te tāma tinhā, āne:

— Wanhib'apito, nimomo wawi aimorizé hā wa te waihu'u za'ra õ di. E niha wa za tawamhā bâdâdi hā waihu'u za'ra ni, āma 're ūwanomro mono zéb da hā.

⁶ Tawamhā Zezusi asa te tāma tinhā:

— Wa hā bâdâdi na, wa ūsina simiré'ē. E marī wa. Da te 're ūzaze za'ra mono wapsi, amo ūzarina 're dasihutu mono wa za, ūmama tême. Wa hā tō sena roti na'rata 'wa. Wa hā 're ūdanomro u'âsi mono zé, te dama 're ūapisutu mono, wa 're mo. Taha wa, da te 're ūzaze za'ra mono wapsi, te za amo 're dasihutu, ūmama u ūrata 're dasi'ubumroi u'âsi mono da. ⁷ 'Re ūwaihu'u za'ra wa'aba mono õ di aré, 'Re ūhaimana u'âsi mono 'ra na. Taha wa, ūmama na 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ di aré, 'Re ūhaimana u'âsi mono hā. Wa hā 're ūwaihu'u za'ra wa'aba mono 'wa'âhā, te aré ūmama hā 're ūwaihu'u za'ra wa'aba mo. Ma tō oto ūra na ūwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, ma tō duré ūmama hā ūwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ūhaimana u'âsi mono hā. ūmama ma tō oto ūmadâ'â za'ra wa'wa.

⁸ Tawamhā Piripi te duré tāma tinhā:

— Wanhib'apito, ma'âpé Aimama zô aihârâ, wa te 'madâ'â za'ra da. Wa te 'madâ'â za'ra wamhā, marī zô wawi 're rowaptâ'â za'ra mono di za, wama 're ūrowë za'ra mono zéb da hā.

⁹ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— Piripi, e zahadu ūwaihu'u õ di, ai'rata 're ūnhamra hâ za'ra wa'aba mono nherē. Ni'wam norī hâ te te 're ūmadâ'â za'ra mono wamhā, ūu'âbâ te za ūmama hâ te te 're 'madâ'â za'ra. E niha te bétâ a hâ ūma ūnha, ūmama zô ūhârâ da, 'madâ'â za'ra wa'aba da. ¹⁰ Wa hâ ūmama āma, wa 're ūhaimana. Õ hâ te

duré ū'āma 're hāimana, ū'mama hā. E te ū'sina aima ū'wasu'u za'ra wa'aba na, āma ū'zazei ñ di. ū'si'uihā na te ū'sina aima wasu'u za'ra wa'aba ñ di. ū'mama hā ū'āma 're ū'hāimana mono hawi, te aima 're ū'rowsu'u za'ra wa'aba mono zé hā. Åne ū'simirohuri hā. ¹¹ ū'mama āma, wa 're ū'hāimana. ū'āma te duré 're hāimana, ū'mama hā. Te ū'sina aima 're ū'wasu'u za'ra wa'aba mono na, te za āma 're ū'zazei u'āsi za'ra wa'aba mo. Te ū'sina aima ū'wasu'u za'ra wa'aba na si, āma 're ū'zazei waihu'u za'ra wa'aba mono ñ wamhā, te za ū'āma 're ū'rosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo, marī dama ū'manhari waihu'u ñ hā te dama 're ū'ab'manhari wē mono na, taha zarina te ū'sina aima 're ū'wasu'u za'ra wa'aba mono na, āma 're ū'zaze za'ra wa'aba mono da. ¹² Tō sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Asina 're ū'umnhasi za'ra wa'aba mono wamhā, te za ū'waihu'u pese zarina 're ū'dapawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo. A norī wa'wa hā 're ū'dapawaptob za'ra wa'aba mono zé hā, ū'nhimipawaptobzé ma, sa'ētē ñ di za. E marī wa. Wa hā ū'mama u za oto apā ū'morī wa. ¹³⁻¹⁴ Taha wa, uburé marī hā te aima 're ū'wē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za tiwi 're ū'rowaptērē za'ra wa'aba mo, ū'mama wi, ū'zadawa para. Tawamhā wa za te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. ū'iwi zama ū'zadawa para, ū'iwi 're ū'rowaptērē za'ra wa'aba mono wamhā, wa za te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. E marī da. ū'mama āma 're ū'aiwata za'ra wa'aba mono da, wa hā ū'ra te aima āma 're a'uwaimrami aba mono wa za.

Zezusi hā tisiré norī ma, Timama pē'ēzani na te te tāma ū'tropisutu za'ra zé wasu'u

¹⁵ Tawamhā Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, åne:

— 'Re ū'zawi pese za'ra wa'aba mono wamhā, ū'nhimiroti si te za 're ū'madā'ā pese za'ra wa'aba mo. ¹⁶⁻¹⁷ Tawamhā ū'mama wi, wa za waptē, Tipē'ēzani hā te te aima sōmri za'ra wa'aba da, ū'sine te te 're ū'aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da, ai'rata 're ū'sāmra u'āsi za'ra wa'aba mono da. Tō sena na te za ū'nhimiroti hā te te aima 're ū'waihu'u u'āsi za'ra wa'wa, ū'pē'ēzani hā. ū'zazei ñ 'wa norī hā te te ū'waihu'u za'ra ñ di, ū'mama pē'ēzani hā. Taha wa, te te sima 're wē za'ra mono ñ di, ū'rata 're ū'sāmra u'āsi za'ra mono da. A norī wa'aba si ma tō ū'waihu'u za'ra wa'wa, ū'pē'ēzani hā ai'rata 're ū'sāmra aba mono wa. Zahadu wapsi te za ū'aipē'ē 're, 're ū'sāmra u'āsi za'ra wa'wa.

¹⁸ — Damama norī hā ū'mama me 're ū'dā'ā za'ra mono wa, waptēp si 're ū'idas'i'ubumroi mono ne, asiwaproksi 're ū'asimroi wa'aba mono ñ di za. Wa hā wa za we apā atēme ū'morī 'wa. ¹⁹ Syry na, wa za oto ai'rata ū'hamra 'wa, ū'reme ma. Taha ré hā te za duré a'ā dasiwi ū'madā'ā ni. Taha parip si, da te dasiwi ū'zabu na sahu ñ di za oto. A norī wa'aba si, te za duré ū'zabu za'ra wa'wa. ū'dā'ā nherē, ab're hawi ū'hāiwa'utu wa, wa za oto ū'dā'ā āna 're morī u'ā. Taha wa, te za duré a norī wa'wa hā atā'ā āna 're ū'asimroi u'āsi aba mo, hāiwa āma. ²⁰ Apā we atēme ū'wisi za'ra wa'aba wapsi, te za ū'waihu'u za'ra wa'wa, ū'mama āma 're ū'hāimana mono na. ū'āma 're ū'hāimana za'ra wa'aba mono na, te za asina 're ū'waihu'u za'ra wa'aba mo. Wa hā ai'āma wa'aba 're ū'hāimana mono na te za duré asina 're ū'waihu'u za'ra wa'aba mo.

²¹ — Ni'wam norī hā ū'nhimiroti si te te 're ū'madā'ā pese za'ra mono wamhā, ta norī si ū'zawi pese 'wa, te za 're nomro. Te te 're ū'zawi pese za'ra mono wamhā, te za asa ū'mama hā te te 're sawi pese za'ra. Wa hā wa za duré te 're sawi pese za'ra, ū'zawi pese 'wa norī hā. Ta norī ma si, wa za 're ū'hāimana mono zém na tāma 're ū'siwaihu'u za'ra. — Åne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

²² Tawamhā Zudasi te oto sadanha:

— E marī da, te za bétē wa norī ma si 're asiwaihu'u mo. E marī wa, asazei'ō'wa norī ma, 're asiwaihu'u za'ra mono õ di bétē. — Āne Zudasi te sadanha. Zudasi aimawi hā. Icarizoti õ di.

23 Tawamhā Zezusi asa te duré tāma tinhā, āne:

— Ni'wam norī hā te te 're īzawi pese za'ra mono wamhā, te za īnhimiroti si te te 're 'madā'ā pese za'ra. Tawamhā īmama, te za asa te te 're sawi pese za'ra. Wa norī hā wa za ītēme 're wasimasisi za'ra, ī'rata 're wahāimanā u'āsi za'ra mono da. **24** Ni'wam norī hā te te 're īzawi pese za'ra mono õ wamhā, īnhimiroti te te 're 'madā'ā pese za'ra mono õ di za. Āne, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. īsi'uihā na īmreme na te aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di. īmama mreme na si, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, we īzatōrī'wai mreme na.

25 — Ai'rata īhamra aba ré, wa tō āne aima rowasu'u za'ra wa'wa.

26 Zahadu wapsi īmama wi, te waptērē wa, te za Tipē'ēzani hā we atēme satōrī za'ra wa'wa, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā. Wē uptabi di īpē'ēzani hā. Ta hā te za uburé marī hā te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa. Uburé marī hā te aima 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na te za te 're aipo're pu'u u'āsi za'ra wa'wa.

27 — Rowē na si 're anomro aba mono zéb si, wa za oto aima pisutu za'ra wa'wa, ī'āma 're aipē'ēzé za'ra wa'aba mono tō da, duré asina 're aihātā'ā za'ra wa'aba mono āna, 're anomro aba mono da. Taré te aima pisutu za'ra wa'aba õ di. īzazei'ō'wa norī nhimipisutuzém nei õ di, īnhimipisutuzé hā.

28 Wa za oto aiwi īmorī 'wa. Niwapsi wa za duré we apâ atēme īmorī 'wa. Āne ma tō te īsina īrotizé hā īwapari za'ra wa'wa aré. īmama u wa za oto apâ mo, īma īpire u. 'Re īzawi pese za'ra wa'aba mono 'wa'âhā, te aré 're ato za'ra wa'aba mo, īmama u za oto īmorī wa, wa hā. **29** Apâ ītēme īmorī õ ré, wa aima īsiwasu'u sirōmo za'ra wa'wa. E marī da. Te īsina īrotizé hā te īsina uwaimrami wapsi, āma īzaze za'ra wa'aba da. **30-31** Aima īmreme syry aba di za oto. E marī wa. īzazei'ō'wa norī wada'uri'wa, we īzō morī wa, Wa'uburé hā. Ta hā īma pire õ di. īma pire õ nherē, ītēme wasi'aba'rēi wa'aba, īmama te te ī'āma īrotizé hā te īsina uwaimrami da. Tawamhā te īsina uwaimrami wapsi, īmama te 're īsawi pese mono na te za da te 're īwaihu'u za'ra. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

15

Zezusi hā uwa 'ru uptabi na te te sina īsimiré'ēzé wasu'u

1 Tawamhā Zezusi te duré wama siwasu'u za'ra, āne:

— Rob'ru na, wa za īsina simiré'ē, uwa 'ru na. Uwa 'ru 'madā'ā'wai āma, wa za īmama āma simiré'ē. **2** Uwa 'ru panhipti sisa'ridi hā wē õ di, 're ī'rā za'ra mono õ hā. Taha wa, uwa 'ru 'madā'ā'wa hā te za īpanhipti hā te te 're annihāri ī'rā'ō hā, te te 're anhamra mono da. Tane te za īmama hā īzazei'ō'wa norī hā te te 're azatōrī, īnhiti 're hāimana za'ra mono da. Uwa 'ru panhipti sisa'riti amo hā wē za'ra di, 're rā za'ra mono wa. Taha wa, wa za 're ī'rā za'ra mono na simiré'ē, īzazei'wa norī āma 're nomro wē mono wa. ī'wanhipré te te 're ī'anhīhāri mono hā, wa za āma simiré'ē, īzazei'wa norī te te 're ī'manhāri wasétē za'ra mono zém na. 'Re ī'rā za'ra mono hā īpanhipti wāi wa, ī'wanhipré ahā wamhā, te za misi si te te 're annihāri ī'madā'ā'wa hā, 're rāi pese za'ra mono da. Tane te za īmama hā īzazei'wa norī wi īwasédé hā te te 're annihāri, 're nomro wē uptabi mono da oto. **3** A norī wa'wa hā te oto

're anomro wē wa'aba mo, ūnhimiroti si 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wa. ⁴ Ma'āpē ūtāma 're aihâimana za'ra wa'aba mono za. Tawamhā wa za 'râwi ai'rata 're ūtāma u'âsi za'ra wa'wa. Uwa 'ru panhipti sisa'riti amo hā 're sab u'âsi mono ūtāma, 're 'râi mono ūtāma di za, ta hā. Tane a norî wa'wa hā ūtāma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono ūtāma, 're anomro wē waihu'u aba mono ūtāma di za.

⁵ — Uwa 'ru na wa za ūsina simiré'ē. Uwa 'ru panhipti sisa'riti na wa za duré aitāma simiré'ē za'ra wa'wa. ūtāma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wamhā, wa za te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, 're anomro wē uptabi aba mono da. Asiwaprosi 're anomro wē waihu'u aba mono ūtāma di za. ⁶ Ni'wam norî hā ūtāma 're hâimana u'âsi za'ra mono ūtāma, 're nomro wē mono ūtāma di za. Ta norî āma, wa za uwa 'ru panhipti nihihâri hā āma simiré'ē. Uwa 'ru panhipti nihihâri hā te te 're ūtāma mono hā, te za 're 'ré za'ra. 'Re 'ré za'ra mono wapsi, te za simisutu te te 're aza'ra ūtāma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, 're anomro wē wa'aba mono da. Tawamhā ūmama hā te za te te 're aiwapari u'âsi za'ra wa'wa, tiwi 're ūwaptêrē za'ra wa'aba mono zém na hā. Tawamhā tiwi 're ūwaptêrē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za tō te te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. ⁸ 'Re anomro wē uptabi aba mono wamhā, ūzazei uptabi 'wa na te za da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa. Tawamhā ūmama āma te za 're dawata za'ra. E marî wa. 'Re anomro wē wa'aba mono da, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono wa. ⁹ ūmama, te te 're ūzawi pese mono ne, wa tō te 're asawi pese za'ra wa'wa. Ma'āpē ūtāma 're anomro u'âsi aba mono, te 're ūtāma pese za'ra wa'aba mono zém na asina 're waihu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ Wa hā ūmama nhimiroti si, wa tō te 're 'madâ'â pese. Taha wa, ūmama te te 're ūzawi pese mono zém na wa tō ūsina te 're waihu'u u'âsi. Tane duré a norî wa'wa hā ūnhimiroti si 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhā, te 're ūtāma pese za'ra wa'aba mono zém na, te za asina 're ūwaihu'u u'âsi za'ra wa'aba mo.

¹¹ — Āne wa tō aima roti za'ra wa'wa, ūsine robzei u'âsi 're anomro aba mono da, duré ūsine aipē'ē 're, 're atoi uptabi za'ra wa'aba mono da. ¹² Wa hā te 're ūtāma pese uptabi za'ra wa'aba mono ne, te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Āne wa aima roti za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ¹³ Ni'wam norî hā te te 're dazawi pese za'ra mono wamhā, te za te te 're danho'reptu za'ra. 'Re dadâ'â za'ra mono da nheré, te za te te 're danho'reptu za'ra, dawi 're sisawi za'ra mono āna. ¹⁴ ūnhimiroti si 're 'madâ'â pese uptabi za'ra wa'aba mono wamhā, ūzawi pese 'wa, te za 're anomro aba mo. ¹⁵ Danhib'apito norî hā uburé tinhimiroti hā te te tāma 're waihu'u za'ra mono ūtāma, tāma ūromhuri'wa norî ma hā, tāma ūromhuri'wa norî si 're hâimana za'ra mono wa. Tanei ūtāma, wa hā. Uburé, wa tō ūmama nhimiroti hā te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, ūma ūromhuri'wa na si te 're asisi za'ra wa'aba mono ūtāma di za oto. Te 're ūtāma pese za'ra wa'aba mono na zama, wa za oto te 're asisi za'ra wa'wa. ¹⁶ A norî wa'wa hā asima ūwé na'rata za'ra wa'aba ūtāma, ūsiré 're anomro aba mono da. Wa hā wa tō ūsima aiwé na'rata za'ra wa'wa, ūsiré 're anomro aba mono da. Wa tō duré aipisutu za'ra wa'wa, datēme 're anomro aba mono da, da'āma asimiromhuri 'wa hā ūmama āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Tawamhā asimiromhuri za'ra wa'aba na hā robabā ūtāma di za. Āne wamhā, ūmama te za te te 're aiwapari u'âsi za'ra wa'wa. Tawamhā uburé marî hā te te aima 're ūwé za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, tiwi 're ūwaptêrē za'ra wa'aba mono wamhā, te za te te aima

āma 're a'uwaitrami 'wa. ¹⁷ Āne wa za duré aima roti za'ra wa'wa. Ma'āpē, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono za.

Ze zusihi siré 're īnomro mono norī, da te 're īruiwapari za'ra mono zé wasu'u

¹⁸ — Īzazei'ō'wa norī hā te te siwi 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhā, asōwa wa'aba, da te dasiwi 're īruiwapari 'rata mono na, te za āma 're aipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mo. ¹⁹ Īzazei'ō'wa norī niwī 're anomro u'āsi aba mono 'wa'āhā, te aré da te dasiwi 're asawi pese za'ra wa'wa. Tane nherē, a norī wa'wa hā īzazei'ō'wa norī niwī 're anomro aba mono õ di oto. Wa hā wa tō aipisutu za'ra wa'wa, īniwīp si 're anomro aba mono da. Taha wa, te za tō īzazei'ō'wa norī hā te te siwi 're ai'ruiwapari u'āsi za'ra wa'wa, īsiniwī 're anomro u'āsi aba mono õ wa. ²⁰ Asina īwapari pese za'ra wa'aba, āma 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mono da, īmreme na. Danhib'apito norī ma, da te 're ī'manharī za'ra mono zéb zarina, te za duré tāma īromhuri'wa norī ma, da te 're 'manharī za'ra. Wa hā Asib'apito za'ra wa'wa hā da te īma 're īrob'manharī wasétē za'ra mono ne, te za duré aima wa'aba da te 're rob'manharī wasétē za'ra. Duré īnhimiroti hā da te 're 'madā'ā pese za'ra mono wamhā, asimiroti za'ra wa'aba zama te za da te 're 'madā'ā pese za'ra. ²¹ We īzatōrī'wa na da te 're waihu'u za'ra mono õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Taha wa, te za da te aima 're rob'manharī wasétē za'ra wa'wa, īzazei'wa 're anomro aba mono wab zama. ²² Tawamhā wa hā we datēme īmorī wa, te za oto te te siwi 're da'awē'ō 'Re īhāimana u'āsi mono hā, da te 're īzaze za'ra mono õ wa. Tawamhā ari'iwi te za 're dasi'ubumro, da te 're īzaze za'ra mono õ na, da te dasiwi 're udā waihu'u za'ra mono õ wa za. ²³ Wa hā da te dasiwi 're īruiwapari mono wamhā, ī'u'ābā te za īmama hā da te dasiwi 're 'ruiwapari. ²⁴ Wā hā marī dama ī'manharī waihu'u'ō hā wa tō te dama 're ab'manharī wē aré, danho'a, da te dasiwi 're īzaze za'ra mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono we te te īzatōrī na. Ni'wa īsine hā te te 're da'apawaptō mono õ di aré. Tane nherē, da te dasiwi 're īzaze za'ra mono õ di, we te te īzatōrī na. Marī dama ī'manharī waihu'u'ō hā, te dama 're ab'manharī mono õ 'wa'āhā, te te aré 're da'awē'ō mono õ di, da te 're īzaze za'ra mono õ zém na hā. Tane nherē, danho'a te dama 're ab'manharī wē mono nherē, ma tō īmama me da te dasiwi 're wa'ruiwapari. ²⁵ "Marī hā te dama 're ab'manharī wasétē mono õ nherē, ma tō taré da te dasiwi 're īruiwapari." Āne duréihā ma tō wahī'rada hā ī'āma rob'ui'éré siro, romhā ré. īzazei'ō'wa norī hā ma tō oto sina uwaimrami za'ra, te te siwi 're īruiwapari mono zém na hā.

²⁶ — Zahadu wapsi wa za we atēme satōrī za'ra wa'wa, īmama pē'ēzani hā, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā. Tō sena uptabi īsimirowasu'u hā. īmama hawi te za we atēme timorī za'ra wa'wa, īnhimiroti na te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da. ²⁷ A norī wa'wa hā ma tō īsiré 're anomro aba mo, īmama nhimiroti na te dama āma īsāna'ratazém hawi. Taha wa, te za a norī wa'aba zama īnhimiroti na 're īdapawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo. — Āne ma tō Zezusi hā sina wama roti za'ra.

16

¹ Āne te duré wama nharī za'ra, Zezusi hā:

— īnhimiroti hā 're rēme za'ra wa'aba mono tō da, wa tō āne aima roti za'ra wa'wa. ² Dama īpire norī hā te za aiwi te te 're rosawi za'ra wa'wa, rowahutuzéb u dame 're asisisi aba mono tō da. Duré 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma pisutu za'ra newa, te za ai'uprosi aba ni. ³ 'Re īhāimana u'āsi mono hā da te dasiwi 're waihu'u mono õ di, īmama na. īzama we te te īzatōrī na, da

te dasiwi 're ūzaze za'ra mono õ di. Taha wa, ūzadawa wasu'u'wa 're anomro aba mono nherē, te za da te 're ai'ruiwapari u'âsi za'ra wa'wa. ⁴ Äne, wa aimā waihu'u sirōmo za'ra wa'wa, da te dasiwi 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wapsi, ūmreme na 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da, mari zō asipibu ma, 're asōpré wa'aba mono tō da. — Äne ma tō wama waihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hā.

Ze zusi hā, Timama pē'ēzani na te te dama ūropisutuzé wasu'u, dapawapto'wa da

Tawamhā äne ma tō duré wama waihu'u za'ra:

— Äne na te aimā 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di aré, zahadu ai'rata 're ūhaimana za'ra wa'aba mono wa. ⁵⁻⁶ Apâ wa za oto aiwi ūmorī za'ra wa'wa, we ūzatōrī'wai u. Taha wa, ähāna si wa tō uburé aimā rowasu'u za'ra wa'wa, asina waihu'u sirōmo za'ra wa'aba da. Äne aimā ūsiwasu'u za'ra wa'aba wa, aipē'ēzé ahā za'ra wa'aba di, we ūzatōrī'wai u za oto aiwi ūmorī za'ra wa'aba wa. "E momo te za aimo," äne asiwī ūzadanharī na sahu za'ra wa'aba õ di za, te aimā waihu'u pese za'ra wa'aba da. ⁷ Tō sena, wa za aimā rowasu'u za'ra wa'wa. Wa za oto aiwi ūmorī za'ra wa'wa, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā we te atēme satōrī za'ra wa'aba hā, rowē u'âsi 're anomro aba mono da. Aiwi ūmorī za'ra wa'aba õ wamhā, we atēme morī za'ra wa'aba õ di za, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā. ūmorī wapsi, ūsiwa'rāmi wa za we atēme satōrī za'ra wa'wa. ⁸⁻¹¹ We atēme wisi za'ra wa'aba wapsi, te za mari hā te te dama 're awaihu'u, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. ūmreme na da te 're ūzaze za'ra mono õ wa, 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, dawē õ na te za te dama 're awaihu'u. 'Re ūmorī wē u'âsi na zama te za duré te te dama 're ūwasu'u, da te 're ūwaihu'u za'ra mono da. 'Re ūmorī wē u'âsi wa, wa za apâ mo, ūmama u. Apâ ūmorī wamhā, asiwī 're ūzabui waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re ūhaimana u'âsi mono hā ma tō sima āma roti siro, ti'ai āma dawada'uri wasétē 'wa te te azāri da, Wa'uburé hā. Äne na te za duré te te dama 're awaihu'u, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā.

¹² — Uburé marī hā ūnhimirowasu'u na te aimā wasu'u ze za'ra wa'aba nherē, te aimā rowasu'u za'ra wa'aba õ di za a'â. E mari wa. Zahadu aimā pilbu pese za'ra wa'aba õ wa. ¹³ Zahadu wapsi aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā, te za we atēme timorī za'ra wa'wa, 'Re ūhaimana u'âsi mono pē'ēzani hā. Tō sena uptabi, ūsimiroti hā. We atēme wisi za'ra wa'aba wapsi, te za uburé roti tō sena uptabi hā te za aimā 're waihu'u pese za'ra wa'wa. Si'uihā na te te aimā 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. ūnhimirowasu'u zarina si te za te te aimā 're waihu'u za'ra wa'wa. Romhā ré te za duré za romhāimanazé hā te te aimā 're waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. ¹⁴ ūnhimiroti si te za te aimā 're waihu'u u'âsi za'ra wa'wa. ūnhisi za'ētē di za, ūzazei'wa norī ma. ¹⁵ Aiwa wanhimiroti hā, ūmama me. Taha wa, te za ūnhimiroti si te te aimā 're waihu'u za'ra wa'wa, ūmama pē'ēzani hā.

Ze zusihi siré norī hā za tiwi ūrobzei'õ za'ra zé wasu'u, duré apâ za tāma ūrowē za'ra zé wasu'u me

¹⁶ — Syry na, wa oto ai'rata ūnhamra 'wa. Ähā parip si, ūzabu za'ra wa'aba õ di za a'â. Taha parip si te za duré ūzabu za'ra wa'wa. — Äne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

¹⁷⁻¹⁸ Tawamhā ūsiré 're ūwanomro mono norī hā wa wasima rowasu'u za'ra ni, ti'a wi:

— Wa'rata te za nhamra. Syry na wa'rata sāmra parip si, wa te sabu za'ra õ di za a'â, Timama u za apâ morî wa za oto. Taha parip si, wa za duré sabu za'ra ni. E niha, syry na īmreme hā. Āne wamhā, wama pibu prâ za'ra di. — Āne aihīni õ nherē, wa wasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁹ Zezusih i mremē hā wa te wasiwi waihu'u õ wa, wa te wasiwi sadanharī ze ti oto. Āne ma tō sīna wawaihu'u za'ra, Zezusi hā. Taha wa, te wama nhari za'ra, āne:

— Wa tō aima īsiwasu'u za'ra wa'wa, āne: "Syry na wa oto ai'rata īnhamra 'wa. Āhā parip si, īzabu za'ra wa'aba õ di za a'â. Taha parip si te za duré īzabu za'ra wa'wa." Āne wa tō aima īsiwasu'u za'ra wa'wa. E īmreme hā aima pibu prâ za'ra wa'aba di. E aima pibu prâ za'ra wa'aba wa, te āne asima īrowasu'u za'ra wa'wa. ²⁰ Asina īwapari pese za'ra wa'aba za. A norî wa'wa hā aiwawa ahâ za'ra wa'aba di za. īzazei'õ'wa norî si te za 're to za'ra. Aipē'ēzé ahâ za'ra wa'aba nherē, aipē'ēzé u'âsi 're anomro aba mono õ di za. Zahadu wapsi, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za. ²¹ Pi'õi āma te za īwasā hā 're sépu'u za'ra, tāma 're īrere'e mono zéb u hā, romhuture wa oto. Tāma 're rere'e mono parip si, tāma 're rowē za'ra mono di za oto, īna ma. Taha wa, tihâzé na hā te te 're rosa'rata u'âsi za'ra mono õ di za oto. ²² Tane duré a norî wa'wa hā, te za aipē'ēzé hā a'â īsepata za'ra wa'wa. Apâ atēme īwisi aba wapsi, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za. Robzei u'âsi te za 're anomro aba mo.

²³ — Niwapsi, īmama hā te za we Tipē'ēzani hā atēme satōri za'ra wa'wa. Tawapsi asiwi 're īzadanharī za'ra wa'aba mono õ di za, marî hā 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Tō sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Marî hā te aima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za īmama wi 're īwaptērē za'ra wa'aba mo, īmreme zarina. Tawamhā te za te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. ²⁴ Zahadu marî hā te aima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, īmama wi 're waptērē za'ra wa'aba mono õ di. Te za oto tiwi 're īrowaptērē za'ra wa'aba mo, te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono da, robzei u'âsi 're anomro aba mono da.

Zezusi hā sisau za te te īdarēme na, duré Timama u za īmorizém na īsiwasu'uzé wasu'u

²⁵ — Āhāna sō'awi, īmama hā te aima wasu'u za'ra wa'aba õ di. Romnhimiré'ē na si wa tō te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Niwapsi, wa za sō'awi te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, romnhimiré'ē āna. ²⁶⁻²⁷ Tawapsi te za marî hā te aima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, īmama wi 're īwaptērē za'ra wa'aba mo, īmreme zarina. Wa hā īmama wi, marî hā te aima 're waptērē za'ra wa'aba mono õ di za. Asi'uñhā na te za tiwi 're īwaptērē za'ra wa'aba mo. Tawamhā īmama si te za si'uiñhā na te te aima 're sōmri za'ra wa'wa, ta hā te te duré 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa. E marî wa, ma tō īmama hā te te 're asawi pese za'ra wa'wa. A norî wa'wa hā ma tō 're īzawi pese za'ra wa'aba mo. īmama hawi we īmorî na ma tō duré 're īzaze za'ra wa'aba mo. Taha wa, ma tō te te 're asawi pese za'ra wa'wa, īmama hā. ²⁸ īmama hawi wa we datēme mo. Apâ wa za duré dahawi ītēme mo, īmama u. — Āne te wama siwasu'u za'ra, Zezusi hā.

²⁹⁻³⁰ Taha wa, wa tō tāma nhari za'ra ni:

— Sō'awi ma tō oto wama asiwasu'u za'ra, romnhimiré'ē āna. Wanhimiro'sara za'ra hā ma tō asina īwaihu'u siro. Taha wa, wa te wasiwi asadanharī da, asina wazô asimipari õ di. Āne wama waihu'u pese za'ra di

oto. Taha wa, wa tō asaze za'ra ni, tō sena 'Re īhāimana u'āsi mono hawi we aimorī na. — Āne wa tō tāma nharī za'ra ni.

³¹⁻³² Taha wa, ma tō Zezusi hā asa wama nharī za'ra:

— E tō sena ma tō oto īzaze za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hawi we īmorī na hā. Ātē tō sena īzaze za'ra wa'aba õ di. Romhuture di oto bādā hā, īhawi īropéi wa'aba mono zéb u hā, asōrōwa wa'aba u. Tane nherē, asiwi īrēme za'ra wa'aba nherē, īsiwaprosi īhāimana õ di za. īmama, te īsiré 're hāimana u'āsi. ³³ Āne na wa tō aimā rowasu'u za'ra wa'wa, īāma 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, īzazei'õ'wa norī hā te za tō te te 're ai'ruiwapari u'āsi za'ra wa'wa. Taha wa, te za 're īrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, te za asiptete sina īāma 're anomro aba mo. Wa hā īzazei'õ'wa norī ma, īnhiptete uptabi wa, wa tō āma ai'uté za'ra. — Āne te Zezusi hā wama siwasu'u za'ra.

17

Zezusi hā Timama ma īmremezé wasu'u

¹ Tawamhā wama siwasu'u za'ra pari, Timama ma mreme da, te hāimo rob'madā, Zezusi hā. Āne te Timama ma tinha:

— īmama, bādā īma īpisutuzé hā ma tō īwa waptārā. Ma'āpé, we īpawapto na, īāma īrotié hā te dama īsina uwaimrami da, ai'āma 're dawata u'āsi za'ra mono da. ² A hā ma tō īma 're īda'apisu mo, īzazei'wa 're danomro mono da. Wa hā ma tō duré īpisu, uburé dama īpire uptabi da. E marī da. īzazei'wa norī ma, te 're apisu mono da, robzei u'āsi īāma 're nomro u'āsi mono da, duré 're dā'ā za'ra mono āna, ai'rata 're hāimana u'āsi za'ra mono da, hāiwa āma. ³ A hā misire Danhib'apito uptabi. Wa hā Zezu Cristu Danho'reptui'wa da, īpisudu, we datēme īzatōrī. Āne na, da te 're wawaihu'u za'ra mono wa, da te 're wazazei pese za'ra mono wamhā, robzei u'āsi te za īāma 're danomro. 'Re dadā'ā za'ra mono āna, te za duré 're dasi'ubumroi u'āsi, hāiwa āma. ⁴ Romhuri hā īma īpisudu hā wa tō oto īsina uwaimra. Te īsina uwaimrami wa, te za oto ai'āma 're dawata u'āsi za'ra. ⁵ Ti'a õ ré hā, wa tō aiwa wawaihu'u pese na wasiré 're wasimasisi u'āsi, marī õ uptabi ré hā. Taha wa, rowē uptabi di, wama. Ma'āpé, we īma nharī, aiwa wasiré 're wasimasisi u'āsi mono da duré apā.

⁶ — Ā norī hā te asib'a'uwe 're nomro. Asib'a'uwe si 're nomro mono wa, ma tō oto īma īpisu za'ra, īnhib'a'uwe 're nomro mono da. Wa tō te tāma 're aiwasu'u u'āsi za'ra, 're aihāimana mono zém na. Asimiroti hā ma tō te te 're 'madā'ā pese za'ra. ^{7,8} Marī hā īma 're īwaihu'u mono zém na si, wa tō te tāma 're waihu'u za'ra. Āne na ma tō ā norī hā te te 're īzaze za'ra. Ā norī ma, asimiroti hā wē za'ra di. Tō sena aihawi we īmorī na ma tō īzaze za'ra. A hā we īzatōrī'wa na ma tō duré īzaze za'ra.

⁹ — Āhāna wa aima āma wasu'u za'ra, 're pawapto u'āsi za'ra mono da. īzazei'õ'wa norī hā te aima āma wasu'u za'ra õ di. We īma īpisu za'ra norī si, wa āma aima wasu'u za'ra, asib'a'uwe 're nomro mono wa, duré 're pawapto u'āsi za'ra mono da. ¹⁰ īnhib'a'uwe norī hā uburé asib'a'uwe te 're nomro. Asib'a'uwe norī hā uburé īnhib'a'uwe te duré 're nomro. Tawamhā īāma 're īnomro wē mono zéb zarina, te za īāma 're dawata u'āsi za'ra. ¹¹ Āhāna āme 're īnhamra u'āsi mono õ di za oto. Atēme wa za oto āma mo. Ā norī si te za īza'u 're si'ubumro, īzazei'õ'wa norī rata. īmama, a hā aiwē uptabi na te 're asāmra mo. Ma'āpé, we īma īpisu za'ra hā we 're apawapto u'āsi mono, aiwaihu'u

pese na, wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na 're sisazei pese u'âsi za'ra mono da. ¹² Ī'rata 're īnhamra za'ra mono ré, wa tō uburé te 're 'madâ'â pese za'ra, aiwaihu'u pese zarina, īwi 're si'utōrī za'ra mono tō da, duré īhib'a'uウェ u'âsi 're nomro mono da. Misire ma tō simini. īnhib'a'uウェ uptabi hā 're morī ò wa, ma tō asimiroti hā tiré. Duréhā poto ò ré, ma tō ôhō âma ībahâ na rob'ui'éré siro, wah'i'rada hā. Āhāna ma tō oto sina uwaimra, ò hā. ¹³ Āhāna bâdâ hā romhuture di oto, âma atême īmorizé hā. Āme īnhamra ré, wa âne aima mre, te te īwapari za'ra wa, īsine robzei u'âsi 're nomro mono da. ¹⁴ īsiré 're nomro mono ré, wa tō te tâma 're asadawa wasu'u za'ra, uburé. Wa hā īzazei'ò'wa norī niwî 're īmorī ò di. Tane à norī hā īzazei'ò'wa norī niwî, 're nomro mono ò di duré. Taha wa, ma tō īzazei'ò'wa norī hā īsiré te te 're 'ruiwapari za'ra. ¹⁵ Āne te âma aima wasu'u za'ra ò di, īzazei'ò'wa norī wi, âma asitême waiba da. Wa'uburé wi, īwasété uptabi wi, âma 're asisaprí u'âsi za'ra mono da, wa âne âma aima wasu'u za'ra. ¹⁶ Wa hā īzazei'ò'wa norī niwî, 're īmorī ò di. Tane à norī hā īzazei'ò'wa norī niwî 're nomro mono ò di duré. ¹⁷ Asimiroti hā tō sena uptabi. Tawamhā te za asimiroti na 're īpawaptob u'âsi za'ra mo, ai'âma si 're nomro wē uptabi mono da. ¹⁸ A hā we datême īzatôrī ne, wa za oto datême satôrī za'ra, te te dama 're īzadawa wasu'u za'ra mono da. ¹⁹ Wa hā wa tō īsina asaze, īâma īrotizé hā te īsina uwaimrami da. E marī da. Â norī zama âma 're īroti za'ra mono zé hā te te sina 're asazei pese za'ra mono da, taha zarina, te te âma 're uwaimrami za'ra mono da.

²⁰⁻²¹ — īmama, 're wasisawi pese mono wa, wa tō wanhimirosa'rata na 're wasisazei pese u'âsi. Ma'âpé, uburé īzazei'wa norī hā 're apawaptob u'âsi mono, wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na 're sisazei pese za'ra mono da. Â norī si 're pawaptob za'ra mono ò di za. Â norī nhimirowasu'u zarina, za te te 're īzaze za'ra mono norī zama te za 're īapawaptob u'âsi mo. Tawamhā wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, te za duré tinhimirosa'rata na 're sisazei pese za'ra. Âne wamhā, tō sena datême we īzatôrī na, te za da te 're īzaze za'ra. ²² A hā 're īzawi u'âsi mono wa, īma 're rowé u'âsi mono di. A hā 're īzawi pese mono ne, wa za īzazei'wa norī hā ône u'âte 're azawi pese. E marī da. Wasine 're sisawi u'âsi za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na zama 're sisazei pese u'âsi za'ra mono da, ta norī ma zama 're rowé u'âsi za'ra mono da. ²³ īsiré 're aimorī ne, wa za duré wa hā īsiré 're īmorī u'âsi za'ra. Tawamhā wasine 're sisawi u'âsi za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na zama te za 're sisazei pese u'âsi za'ra. Âne wamhā, te za da te 're īzaze za'ra, tō sena datême we īzatôrī na. Duré 're īzawi pese mono ne, īzazei'wa norī hā 're īazawi pese mono na, te za da te 're aiwaihu'u za'ra.

²⁴ — Ti'ai ò ré te 're īzawi pese mo, marī ò uptabi ré. 'Re īzawi pese mono wa, ma tō īma īpisu, īâma 're dawata u'âsi za'ra mono da, duré īhâiba na rowa'a za'ëtê ré, 're īhâimanu u'âsi mono da. īmama, âne na hā te te 're ī'madâ'â za'ra mono da hā, wa tō īsima w  za'ra, za 're īhâimanu mono z b âma, ī'rata 're si'ubumroi u'âsi mono da, īma īpisutu za'ra norī hā. ²⁵ īmama, a hâ aiw  uptabi na te 're asâmara mo. A hâ we datême īzatôrī na te te 're asaze za'ra mono ò di, īzazei'ò'wa norī hâ. Tazahâ, īma aiwaihu'u pese di, we īzatôrī'wa na. Âne na hâ īzazei'wa norī ma zama, t ma aiwaihu'u pese za'ra di. ²⁶ Taha wa, wa t  te t ma 're aiwasu'u u'âsi za'ra, 're īda'azawi pese mono z m na, te te siwi 're aiwaihu'u u'âsi za'ra mono da. Ône u'âsi, wa za dur  te t ma 're aiwasu'u za'ra, 're īzawi pese mono zarina, dur  're sisawi pese za'ra mono da. — Âne te Timama ma rowasu'u, Zezusi h .

18

Zežusi hā da te dasiwi ī'ârizé wasu'u

Mateusi 26.47-56; Marcusi 14.43-50; Rucasi 22.47-54

¹ Tawamhā Timama ma mreme pari, wa tō rob u wawairébé ni oto, īsiré âi ba wasi'aba'rē da. Séderō pa zara u, wa saprī za'ra ni, wede 're īsimasa mono zéb u. ² Tamomo wa tō nasi wasi'rā'ōtō ni Zezusihī me, wede 're īsimasa mono zéb āma. Nasi īwasi'rā'ōtōzé hā Zudasihī ma, waihu'u pese di. ³ Tawamhā te te oto sô danhimro, tamomo. Da'wapeí'wa norī hā te sô te te simro, ahā na. Zeruzarē āma 'ri za'ētē 'madâ'â'wa norī zama te sô te te simro, sasedoti īpire norī zadawa para, duré parisezu norī zadawa para. Tawamhā 'rāsitō ré, te sô ai'aba'rē ni, uzi ré zama. Danhiwāi ré zama te sô ai'aba'rē ni, sib'ezé 'wapa ré zama. ⁴ We oto sô dasihutu wamhā, Zudasihī zama ma we dame wi. Romhā ré ma tō uburé sina waihu'u siro, Zežusi hā da te tāma ī'manharī za'ra zém na. We sô dasihutu wamhā, ma datēme watobro. Āne te dama tinhā:

— E 'wa sô, te asōpré wa'wa.

⁵ Tawamhā asa te āne tāma nharī za'ra:

— Zežusihī zô, wa wanhopré ni, Nazaré hawi we īmorī zô.

Tawamhā Zežusi te dama siwasu'u oto:

— Wa hā Zežusi. Āhāta wa za.

⁶ Tawamhā īmreme ma, ma tō ai'marōpārī za'ra ni. ⁷ Tawamhā Zežusi te duré dama tinhā:

— E 'wa sô, te asōpré wa'wa.

Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra, āne:

— Zežusihī zô, wa wanhopré ni, Nazaré hawi we īmorī zô.

⁸ Taha wa, te duré Zežusi hā asa dama siwasu'u:

— Wa hā Zežusi. Wa tō aimā īsiwasu'u za'ra wa'wa. īzô si asōpré wa'aba wamhā, ma'ápē ã norī hā satōrī za'ra wa'aba, si'aba'rē da. — Āne te tāma nharī za'ra, timreme, Timama ma, te te wa'āma āma uwaimrami za'ra da.

⁹ Āne Zežusi hā ma tō Timama ma siwasu'u, aré: "Īma īpisutu za'ra norī hā wa tō te 're 'madâ'â' pese za'ra, īwi si'utōrī tō da." Āne ma tō tāma siwasu'u aré. Tawamhā da'wapeí'wa norī, te te siwi wawaibui ë wamhā, timreme, Timama ma, ma tō wa'āma āma uwaimra.

¹⁰ Tawamhā Sima Pedru ma tō sib'ezé 'wapa hā waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hā āma po're nhizâ, īpo're nhimire niwî. Sasedoti īpire uptabi ma romhuri'wa, ta hā. Romhuri'wa nhisi hā, Macu na īsisi hā. ¹¹ Tawamhā Zežusi hā te Pedruhu ma tinhā:

— Sib'ezé 'wapa hā apâ sérē. E wa za dawi īsisawi, īmama te te ī'āma īrotizé hā te īsina uwaimrami tō da. Mare di. Te robzépata da nherē, wa za oto īsina uwaimra. — Āne te Pedruhu ma tinhā, Zežusi hā.

Anasihi u, Zežusi da te dasiwi īsaprōnizé wasu'u

¹² Tawamhā Zežusi hā da'wapeí'wa norī hā ma tō siwi ti'â, tinhib'apito me. 'Ri za'ētē 'madâ'â'wa norī me zama ma tō siwi ti'â. Ma tō dasiwi pawasisi ni oto. ¹³ Tawamhā Anasihi u te oto siwi saprōni za'ra. Ta hā Anasi hā, Caipasihi maprewa. Sasedoti īpire uptabi, Caipasi hā. ¹⁴ Ta hā ma tō āne tisiré norī ma roti za'ra aré, dama īpire norī ma: "Misire, wa te wasiwi wîrī wamhā, wama rowē za'ra di. Wama pire za'ra ë di." Āne ma tō tāma roti za'ra aré.

Pedru hā Zežusi te te dawi ī'udâzé wasu'u

Mateusi 26.69-70; Marcusi 14.66-68; Rucasi 22.54-57

15-17 Tawamhā Zezusi hā da te dasiwi saprōni wamhā, Pedru hā te Zezusihi zarina mo. Ÿzama wa duré Ÿsarina mo, sasedoti Ÿpire uptabi nhorōwa u. Ÿwétési, wa Ÿsarina ãzé 'ri 'wawi wa'ra u, tāma Ÿwaihu'u pese wa, 'ri tede'wai ma. Pedru hā te rowi za, 'ridawa rata. 'Ri 'wawi wa'ra āma 'ridawa te pi'ō hā 'madâ. Tawamhā wa hā wa mo, 'ridawa u. Pi'ōi ma, wa tinhā, Pedruhu wi te te rosawi tō da. Taha wa, te te tāma wē wa, wa tō 'mazé Pedru hā, 'ri 'wawi wa'ra u. Taha wa, te pi'ō hā Pedru sadanha:

— E a hā, Zezusihi siré te 're aimo.

Tawamhā Pedru asa te tāma tinhā:

— Mare di. Wa hā Ÿsiré 're Ÿmorí ð di. — Āne te tāma tinhā.

18 Tame romhuri'wa norí hā te sima ro'o za'ra, hā te, hā'i'ro za'ra da. 'Ri za'ētē 'madâ 'ā'wa norí me, te sima ro'o za'ra. Pedruhu zama te dame tihâi'ro.

Sasedoti Ÿpire uptabi hā, Zezusi te te Ÿsadanharízé wasu'u

Mateusi 26.57-68; Marcusi 14.53-65; Rucasi 22.54, 66-71

19 Tawamhā sasedoti Ÿpire uptabi hā te Zezusi sadanha, Ÿsiré 're Ÿwanomro mono norí na. Ÿsimiroti na zama te sadanha. **20-21** Tawamhā Zezusi asa te tāma tinhā:

— Sō'awi wa tō te dama 're rowahutu u'âsi, rowahutuzé mono bâ. Āme dasi'rā'otōzéb āma zama, wa tō nasi dama rowahutu, 'Re Ÿhâimana u'âsi mono āma 're Ÿdawata za'ra mono zéb āma hā. Pi'uriwi te dama 're rowahutu mono ð di. E marī da, te Ÿzadantha. Ÿwapari'wa norí hā te za Ÿsadanharí za'ra wa'wa, te te aima Ÿzadawa wasu'u za'ra da. Ta norí ma, waihu'u pese za'ra di, Ÿnhimirowasu'u hā. — Āne Zezusi te tāma tinhā.

22 Tawamhā Zezusihi 'rata aibâ Ÿsa, ma tinhib'rata na 'râime. Te tāma tinhā:

— E niha te āne tāma Ÿnha, sasedoti dama Ÿpire uptabi ma nherē.

23-24 Taha wa, te Zezusi hā asa tāma tinhā:

— Ÿmreme na te āma upai wamhā, ma'âpé we Ÿma waihu'u. E marī da, ma Ÿrâime, Ÿmreme wē nherē. — Āne Zezusi te aibâ ma tinhā. Tawamhā Anasi hā ma tō Zezusi hā dama ti'ru, Caipasihi u da te dasiwi saprōni da.

Tawamhā pawasisi ré, ma tō Ÿtême dasiwi saprōni ni, sasedoti Ÿpire uptabi u.

Pedru hā Zezusi te te duré dawi Ÿudâ na Ÿsahuzé wasu'u

Mateusi 26.71-75; Marcusi 14.69-72; Rucasi 22.58-62

25 Tawamhā Sima Pedru te zahadu za, unhama āma hâ'i'ro da. Taha wa, te āne sadanharí za'ra:

— E a hā te Zezusihi siré 're aimo.

Tawamhā Pedru hā ma tō dawi ai'udâ. Te tāma nharí za'ra:

— Mare di. Wa hā Ÿsiré 're Ÿmorí ð di.

26 Tawamhā aibâ te duré sadanha Pedru hā, sasedoti Ÿpire uptabi ma, romhuri'wa hā. Taha sisânavâ, ma tō Pedru po're nhizâ. Āne te Pedru sadanha:

— E a hā, wede, 're Ÿsimasa mono zéb āma, wa tō ai'madâ.

27 Taha wa, ma tō duré Pedru hā tiwi ai'udâ.

Twi si'udâ parip si, ma tō si'a hā awa'awi hâ.

Zezusi hā Piratuhu u da te Ÿsaprōnizé wasu'u

Mateusi 27.1-2, 11-14; Marcusi 15.1-5; Rucasi 23.1-5

28 Tawamhā Caipasihi nhorōwa hawi ma tō Zezusi hā siwi saprōni za'ra, wasiré zudezu norí hā, romanu nhorōwa u robza'râ ré. Roti'wa dama Ÿpire uptabi romanu hā, Piratuhu na Ÿisisi hā. Te te Ÿtême siwi ãwisi wamhā, 'ri para u te te siwi 'mazébré ð di, Piratuhu u. Rowi te Ÿré aimasa. E marī wa. 'Re Ÿhâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u ð'wai wa, Piratuhu hā. Tawamhā Pascowa na

dato nhisi bâtâ na, dasi'râ'õtô ré, sisisi õ di za, siwasété za'ra tõ da. Siwasété za'ra 'wa'âhâ, aré dame sailuri waihu'u õ di. ²⁹ Tawamhâ Piratu hâ ma tô datême watobro. Âne te dama tinhâ:

— E marî wa, te we bêté asawi ūsaprônî 'wa. E marî, ma 'manha.

³⁰ Tawamhâ te asa tâma rowasu'u za'ra:

— Tiwasédé te te 're 'manharî u'âsi mono õ 'wa'âhâ, aré wa te aima hâiba nhomri za'ra õ di.

³¹ Tawamhâ Piratu te asa tâma nhari za'ra:

— A norî wa'wa hâ te za asawi ūsaprônî za'ra wa'wa, asi'uihâ na aihi'rata norî nhimi'manharîzéb zarina, marî hâ tâma 'manharî za'ra wa'aba da, tiwasédé hâ asô'a za'ra wa'aba, te te 're 'manharî u'âsi mono wamhâ.

Taha wa, ma tô asa tâma nhari za'ra, Piratuhu ma:

— Mare di, wa te wasiwi saprônî õ di za. Asib'apito, ma tô wawi sawi za'ra, ni'wa hâ tiwasédé te te 'manharî wamhâ, wa te wasiwi wîrî tõ da. — Âne te Piratuhu ma nhari za'ra.

³² Romhâ ré ma tô Zezusi hâ siwasu'u tidâ'âzém na, wedepo'o nphonhi'râmi na da te dasiwi ūsasomrizém na. Tawamhâ Piratu te te dama 'rui wapsi, te za 're ūsiwasu'u mono zéb zarina, dasiwi sasomri ni.

³³ Tawamhâ Piratu, ma tô 'ri para u apâ âzé. 'Ri para u sébré parip si, te Zezusihî zô hâ, 'ri para u ûtême sébré da, te te sadanharî da, Piratu hâ. Tawamhâ âne te sadanha:

— E a hâ, zudezu norî nhib'apito.

³⁴ Tawamhâ Zezusi asa te tâma tinhâ:

— E apito na da te aima ūwasu'u za'ra wa, te ūzadanha. E asi'uihâ na te ūzadanha, wa hâ apito zô.

³⁵ Tawamhâ Piratu hâ te duré asa tâma tinhâ:

— E wa hâ zudezu na 're ūhaimana mono bâ, ūsi'uihâ na te asadanharî da hâ. Asiré zudezu norî hâ ma tô siwi ūma aihâiba nho, sasedotî ūpire norî me. E marî, ma bêté ūmanha.

³⁶ Tawamhâ ma tô Zezusi hâ asa tâma siwasu'u:

— Wa hâ ti'ai âma danhib'apito na 're ūhaimana mono õ di. Danhib'apito na 're ūhaimana mono 'wa'âhâ, wa aré ūnhib'a'uwe norî hâ wada'uri za'ra, te te da'wapé za'ra da, da te dasiwi ūhâiba nhomri tõ da, dama ūpire norî u. Wa hâ ti'ai âma danhib'apito na 're ūhaimana mono õ di. — Âne ma tô Zezusi hâ tâma siwasu'u.

³⁷ Taha wa, ma tô Piratu hâ asa duré sadanha:

— E a hâ danhib'apito.

Zezusi te duré tâma tinhâ:

— Tahata ma tô tane hâ ūama ūwaihu. Taha da, wa tô ti'ai âma podo. Taha da, wa tô we ti'ai u datême mo, roti tô sena uptabi hâ te dama 're wasu'u mono da. Ni'wam norî hâ roti tô sena uptabi hâ te te sima 're wë za'ra mono wamhâ, ta norî si te za te te 're ūwapari ze za'ra. — Âne Zezusi te tâma tinhâ.

³⁸ Piratu te duré asa tâma tinhâ:

— E ma hâ, roti tô sena uptabi hâ.

*Piratu hâ Zezusi da te dasiwi wîrî da, te te dama ūhâiba nhomrizé wasu'u
Mateusi 27.15-31; Marcusi 15.6-20; Rucasi 23.13-25*

Tawamhâ Piratu hâ apâ ma datême watobro, rob u. Âne te dama tinhâ:

— Wa tô sadanha. Ma tô ūma siwasu'u. Marî hâ te te 're ab'manharî wasété mono õ di. ³⁹ Âne ma tô asî'râ'õtô 'wa, Pascowa na datozé nhibâtâ na. Ma tô asima 're ūwë za'ra wa'aba mo, 're asî'râ'õtô aba mono ré, misi si dazazém hawi te dama 're arob'rui mono da, apâ 're dawairébé mono da. Zudezu norî,

e tawamhā wa za asib'apito za'ra wa'aba ma rob'ru, apâ morī da. — Āne te Piratu hā dama tinhā.

⁴⁰ Tawamhā hârâ 'räihâ na te 'mahârâ za'ra:

— Mare di. Taha ma, rob'ru õ di za, morī da. Barabasihi ma si te za ūrob'ru, apâ morī da. Taha si. — Āne te Piratuhu ma nharī za'ra. Rowaséte 'manharī'wa, Barabasi hā.

19

¹ Tawamhā Piratu ma tō da'wapéi'wa norī ma 'ru za'ra, powawē hâi waré na te te siwi 're pré'é mono da, Zezusi hā. ² Te te siwi 're pré'é mono pari, ma tō 'wabzéré na siwi āma sôpre za'ra. Tisi'ubuzém na ma duré siwi āma hâiba ubu, īhâ pré na. ³ Siwa'râmi te nasi ītême ai're za'ra, tō sena te te nasi sawi za'ra da newa. Āne te tâma nharī za'ra:

— Zudezu norī nib'apito, rowë na aihâimana. — Āne te tâma nharī za'ra, āma wa'ē za'ra sina.

Tawamhā te te nasi sawi za'ra pari, te nasi siwi 'râi wabzu, sisa'u.

⁴⁻⁵ Tawamhā Piratu, ma apâ datême watobro. Āne te dama tinhā:

— Āhâta wa we atême saprõni za'ra wa'wa. Wa tō sadanha. Ma tō īma siwasu'u. Marî hâ te te 're ab'manharî wasétê mono õ di. Āne hâ waihu'u za'ra wa'aba da, wa tō we atême saprõni za'ra wa'wa. — Āne te dama tinhā.

Tawamhā Zezusi ma ītême watobro, 'wabzéré na sôpre ré. Zazahâ pré na ubu ré zama ma ītême watobro.

Taha wa, te Piratu hâ dama 'mahâ, āne:

— Ōhôta aibâ hâ. 'Madâ'â za'ra wa'aba.

⁶ Tawamhā te 'madâ'â za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa īpire norî hâ, sasedotî īpire norî hâ. 'Re īhâimana u'âsi mono āma 're īdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norî zama te 'madâ'â za'ra. Te te 'madâ'â za'ra wamhâ, hârâ 'räihâ na te nasi 'mahârâ za'ra, āne:

— Wedepo'o nhonhî'râmi na da te dasiwi sasõmri, dâ'â da.

Tawamhā te Piratu asa tâma nharī za'ra:

— Asi'uihâ na te za asawi īsaprõni za'ra wa'wa, asawi sasõmri za'ra wa'aba da. Wa hâ wa tō sadanha. Ma tō īma siwasu'u. Marî hâ te te 're ab'manharî wasétê mono õ di.

⁷ Taha wa, te asa tâma nharī za'ra, dama īpire norî hâ:

— Ti'ai āma poto nherë, ma tō dama 're siwasu'u, 'Re īhâimana u'âsi mono 'ra na. Mreme wë'õre di. Wahi'rata norî hâ ma tō dama roti za'ra, āne ni'wa, 're siwasu'u mono wamhâ, wa te wasiwi wîrî da. — Āne te tâma nharī za'ra.

⁸⁻⁹ Tawamhā Zezusi dama 're īsiwasu'u mono zém na ma tō Piratu hâ damreme wapa. Taha wa, ma tō pê'êwara. Tawamhâ 'ri para u ma duré âzé. Zezusi hâ īsarina ma duré âzé. Taha wa, te duré Zezusi sadanha, Piratu hâ:

— E ma hawi te we aimo bêté. — Āne te sadanha. Tane nherë, tizadawa na te te wa'râmi õ di, Zezusi hâ. Ari'jwi te za.

¹⁰ Tawamhā Piratu te tâma tinhā:

— E marî da, īma asiwasu'u õ di. E aima īpire na asina īwaihu'u õ di. Wa hâ te dama ai'rui wamhâ, te aré aipawasisizé hâ aim aima wasihu ni apâ, dawi aimorî da. Wa hâ te dama ai'rui wamhâ, te aré dasiwi asasõmri ni, atâ'â da. E āne aima īmreme pire na asina īwaihu'u õ di. — Āne Piratu te Zezusihî ma tinhā.

¹¹ Tawamhā Zezusi asa te tâma tinhā:

— 'Re īhâimana u'âsi mono, ma tō aipisutu, īma aipire da. īma aipire da, te te aipisutu õ 'wa'âhâ, aré īma aipire õ di. Tawamhâ īma aipire da, te te

aipisutu nherē, ī'āma asimiroti wasétē wamhā, tāma aiwē ō di za, aiwasédé hā ī'āma 'manharī wa. Tane nherē, aibâ hā si'uihā na te te aima īhāiba nhomri hā aiwasétē nhipai u wasétē uptabi di, ō hā. — Āne Zezusi te Piratuhu ma siwasu'u.

¹² Tawamhā Zezusihi mreme te te sina waihu'u wa, ma tō sima wē, Zezusi te se satōrī da, apâ dawi morī da. Tane nherē, hârâ 'rāihâ na te nasi īsadawa wa'rāmi 'mahârâ za'ra, dama īpire norī hā, āne:

— Ō hā danhib'apito na ma tō 're siwasu'u. Ni'wa hā danhib'apito na 're siwasu'u mono wamhā, apito Séza hā danhib'apito na te te da'āma waihu'u ō di za. Apâ morī da, tāma rob'rui wamhā, apito Séza hā aima toi ō di za. — Āne te nasi tāma nharī za'ra, sa'ētē.

¹³⁻¹⁴ Tawamhā damreme te te sina wapari wa, ma tō Zezusihi zō āzé, te te tāma nharī da, rob u īsarina watobro da. Taha wa, ma tō īsarina watobro, rob u. Tawamhā ētē 'manharī nhisiwi, te wedeza na nhamra 'ridawa, Piratu hā. Wasimremezém na ētē 'manharī nhisi hā, Dabata na. Tame danhib'apito, te 're simasisi u'āsi, dawasétē na te te 're da'awaihu'u mono da, dawē na zama te te duré 're da'awaihu'u mono da. Tame sāmra ré, ma tō abzumazéb u za bâdā hā, sabadu ō ré hā, duré Pascowa na dato nhisi ō ré hā. Tawamhā Zezusi hā rob u īsarina watobro wamhā, Piratu te tinha, wasiré zudezu norī ma:

— Ōhōta asib'apito za'ra wa'wa.

¹⁵ Tawamhā dahârâ 'rāihâ na te nasi 'mahârâ za'ra ni asa:

— Wedepo'o nphonhi'rāmi na da te dasiwi sasōmri, dâ'ā da.

Tawamhā Piratu asa te tāma nharī za'ra:

— E asib'apito za'ra wa'wa, wa za dama ti'ru, wedepo'o nphonhi'rāmi na da te dasiwi sasōmri da, dâ'ā da.

Tawamhā sasedoti īpire norī hā te asa tāma nharī za'ra, Piratuhu ma:

— Ōhō si wanhib'apito hā, Roma āma apito Sézaha si. — Āne te tāma nharī za'ra, sasedoti īpire norī hā.

¹⁶ Tawamhā da'wapéi'wa norī ma, te oto ti'ru Piratu hā, wedepo'o nphonhi'rāmi na te te siwi sasōmri da, dâ'ā da, Zezusi hā.

Zezusi hā wedepo'o nphonhi'rāmi na da te dasiwi īsasōmrizé wasu'u

Mateusi 27.32-44; Marcusi 15.21-32; Rucasi 23.26-43

¹⁷⁻¹⁸ Tawamhā 'ri nhiti te oto siwi saprō, Zezusi hā. Wedepo'o nphonhi'rāmi hā te sisada ti'ā, Da'rāhi na romnhisi u. Wasimremezém na Dodota na romnhisi hā.

Tamomo te te siwi āwisi za'ra wamhā, wedepo'o nphonhi'rāmi na ma tō oto siwi sasō, da'wapéi'wa norī hā. Aibâ norī wa'wa, ma tō siwi sasō. Aibâ maparane te āma aiwa'aba zahuré, da te dasiwi īsasōmri zahuré hā.

¹⁹ Tawamhā Piratu, ma tō āne āma rob'ui'érē: "Ā hā Zezusi, Nazaré hawi we īmorī, zudezu norī nhib'apito." Āne ma tō āma rob'ui'érē. Tawamhā te te āma rob'ui'érē pari, te dama ti'ru, ī'rāi uwaibaba te te siwi 'mazasōmri da, rob'ui'érē hā. Si'ubdatō damreme na rob'ui'érē hā. Wasiré zudezu norī mremezém na, duré romanu norī mremezém na, duré deredu norī mremezém na. ²⁰ īsa'ozém hawimhā 'ri nho'ōmo u hā, romhuture di. Taha wa, wasiré zudezu norī hā te ahâ na te te 're sôré za'ra, āma rob'ui'érē hā.

²¹⁻²² Tawamhā Piratuhu ma, te nharī za'ra, sasedoti īpire norī hā:

— Rob'ui'érē na āma saprī na. "Ā hā zudezu norī nhib'apito," āne tō da. Āne āma saprī na. "Āne te ā hā 're siwasu'u: Wa hā zudezu norī nhib'apito." Āne āma saprī na. — Āne te Piratuhu ma nharī za'ra.

Tawamhā Piratu asa te tāma nharī za'ra:

— Mare di. Te āma saprī õ di za. Ōhō u'āsi za. — Āne te tāma nharī za'ra.

²³ Tawamhā te te siwi sasōmri pari, ma īuzazém na sima āma aipé, misi si da'wapéi'wa norī hā. Maparane si'uiwa na īhāiba hā. Misire īhāpa hā, te tihāiba, īhā're'ō hā. Ōne haré ī'manhari hā. ²⁴ Taha wa, te āne sima nharī za'ra:

— Wasima āma wasipé na, wa te wasima hānhihāri mono tō da. Ētēre hā misi, wanhisu ui'éré ré hā wa te wasiwi mei wa'aba, ītede'wa hā wa te wasiwi āma waihu'u za'ra da. — Āne te sima nharī za'ra.

Tawamhā ma tō sima me za'ra. Duréihā wahi'rada, ma tō āne āma rob'ui'éré siro, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā:

“īuzazé hā ma tō sima āma aipé. Ētēre, ma duré siwa'wa sima me za'ra, ītede'wa hā te siwi āma waihu'u za'ra da.”

Āne ma tō āma rob'ui'éré siro, ībaihā na hā. Tawamhā rob'ui'éré zarina, ma tō 'manhari za'ra, da'wapéi'wa norī hā.

²⁵ Tame te pi'ō norī hā aimasa, Zezusihi za'ozéb 'rata īna hā duré īna wapté hā, duré Mariza hā Coropasihi mro hā, duré Mariza Madarena hā. ²⁶⁻²⁷ Tawamhā Zezusi te tina hā 'madâ. Wa hā te te 're īzawi pese mono zama te duré ī'madâ, īpapara īza wa.

Tawamhā āne te tina ma tinhā:

— Āhāta a'i'ra. Te za oto āma 're a'i'ra mo.

Tawamhā īma zama te duré tinhā:

— Āhāta ana. Te za oto āma 're ana mo.

Tawamhā te te īma īrotizéb zarina, wa za īnhorōwa u saprō, ī'rata 're sāmra u'āsi mono da.

Zezusihi dâ'âzé wasu'u

Mateusi 27.45-56; Marcusi 15.33-41; Rucasi 23.44-49

²⁸ Tawamhā Zezusi hā sa'o ré, ma tō sina uwaimra, īmama te te āma īrotizé hā. Āne na ma tō sina waihu'u, Zezusi hā. Tawamhā āma īrob'ui'éré 'rata zéb zarina, te tinhā:

— Wa hā 'rubu di. — Āne te tinhā, Zezusi hā.

²⁹ Piza'a 're nho'a hā te īpapara za, uwa 'rāi wa'u īsé ré hā. Tawamhā ma tō marī hā wedehu na siwi āma 'rā'ubu da'wapéi'wa norī hā, uwa 'rāi wa'u īsé na te te āma siwi di'i da, īwa'ābā syry na, Zezusihi ma, te te siwi wē da, īsadawa u. Taha wa, te oto upsō Zezusi hā, tizadawa na. ³⁰ Te te upsōmri parip si, te tinhā:

— Tāibā oto. Wa tō oto īsina uwaimra.

Taha pari, ma tō oto 'rāi waptārā. Tawamhā si'uihā na ma pē'ē hai'utō.

Da'wapéi'wa hā Zezusi ī'a're wi te te īwa'rezé wasu'u

³¹ Tawamhā dama īpire norī hā te Piratuhu u ai'aba're, īsōrōwa u. ītēme sihutu wamhā, te āma sadanhari za'ra, wedepo'o nhonhi'rāmi na īsimnhanā hā te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi hi'ē za'ra da. E marī da. Dâ'ā su'u za'ra da, wedepo'o nhonhi'rāmi hawi da te dasiwi wamirī hā. Āne te āma sadanhari za'ra. E marī wa. Romhuri zahārizém na simnhatā u'āsi wamhā, dama wē prā ti. Hāiwahā pesere si te za bâdâ hā īwa waptārā, romhuri zahārizé hā. Tawamhā romhuri zahārizéb u simnhatā ré, āma hāiwahā pese tō za'ra da, te āne āma sadanhari za'ra, bâdâ hā dama pire uptabti wa, romhuri zahārizé hā. ³² Tawamhā Piratu hā te tāma 'ru za'ra, da'wapéi'wa norī ma, te te siwi hi'ē za'ra da. Te te tāma 'ru za'ra wa, ma tō aibâ norī hā siwi hi'ē zahuré, Zezusihi siré īsa'o zahuré hā. ³³ Taha pari, ma tō Zezusihi zō ai're za'ra. īwana dâ'ā zahuré wamhā, te te siwi hi'ēi õ di. ³⁴ īwana dâ'ā zahuré nherē, ma tō ī'a're

wi wa're da'wapéi'wa hā, si'uwa'zi 'rā'wa pa na. Te te wa'rei wi, ma īwapru hā puru. Â zama ma īsu asa'wa.

³⁵ Wa hā 'rāwi ī'madâ'â'wa, wa aimā wasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, 're saze za'ra wa'aba mono da. Tô sena, wa aimā rowasu'u za'ra wa'wa. ³⁶ Duréihā ma tō 'Re īhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā āma rob'ui'éré siro, da te dasiwi īhi'ē õ di na hā. Tawamhā āma īrob'ui'éré zarina, te siwi hi'ē õ di, da'wapéi'wa norī hā. ³⁷ Ma tō duré āne āma rob'ui'éré siro, īsadawa wasu'u'wa hā, āne: "Da te īwa'rezé hā te za 'madâ'â za'ra ni." Tawamhā āma īrob'ui'éré zarina, īwa'rezé hā ma tō 'madâ'â za'ra ni."

Zezusi dâ'â pari, da te dasiwi īsérêzé wasu'u

Mateusi 27.57-61; Marcusi 15.42-47; Rucasi 23.50-56

³⁸⁻³⁹ Tawamhā Zuzé hā ma tō Piratuhu u mo, Zezusihī hâiba na te te tâma rowairébê zô, te te âri da, ab're 're, te te sérê da. Arimateza na romnhisi hawimhā, Zuzé hā. Zezusihī zazei'wa, 're morî nherê, īsazei'wa na siwasu'u õ di, dama īpire norî mreme pipa te. Tawamhā Zezusihī hâiba na ma tō āma saze, Piratu hā. Tawamhā te oto sô mo, Zuzé hā. Nicodemosihī me, ma tō âri zahuré, te te hâiba u're zahuré da. Marî zu wazari, ma tō Nicodemosi hā we sada āwisi īsadaze hâ ahâ na, 35 na īpire pibuzé hā. Wede nhinlhâi hâ zum ne hā, 'rém nhana'rê ne hā, īwazarimhā. Nicodemosi hâ ta hâ Zezusihī u barana īmorî, īsimiroti te te wapari da. ⁴⁰ Tawamhā zazahâ īhâ pa na ma tō hâiba ubu zahuré. Zazahâ hâ te nasi āma hâzub zahuré, īsadaze na te te āma hâiba ubu zahuré ré. Ône u'â wasiré zudezu norî hâ 're dadâ'â za'ra mono wamhā, te te dama 're manharî za'ra, da te danherê õ ré.

⁴¹ Zezusihī za'ozéb āma te wede hâ 're simasa, rob'rere wede hā. Tame sa'a zahâpâ, te ab're hâ 're sa'wari, ab're siro hâ, īubuni hâ, ni'wa īwa da te īsérê õ hā. ⁴² Tawamhā romhuri zahârizéb u oto romhuture wa, duré ab're siro hâ īsa'ozéb 'rata hâimana wa, ma tō īwa siwi tisê, Zuzé norî hā.

20

Zezusi hâ ab're hawi apâ īhâiwa'utuzé wasu'u

Mateusi 28.1-8; Marcusi 16.1-8; Rucasi 24.1-12

¹ Tawamhā pi'õ hâ robza'râ ré te ab're u mo, Mariza Madarena hâ, dumidu na. Ab're u morî wamhâ, ab're nhitobzé hâ īne hâ, baba di. Ni'wa ma tō īwana īsiti sa'rê. ² Taha wa, te apâ wara, Sima Pedruhu u. ītêmeb zama ma duré wi, Zezusi te te īzawi pese u hâ. Āne te wama rowasu'u:

— Wanhib'apito hâ ma tō dasiwi wazere ni, ab're hawi. Da te dasiwi īhirizé hâ wa te wasiwi waihu'u za'ra õ di. — Āne te wama rowasu'u.

³ Tawamhā te te wama rowasu'u pari, wa tō awa'awi wanem ni, ab're u, Pedruhu me. ⁴ Wa oto asamro ni. Te rême wamhâ, īwana wa wi, ab're u.

⁵ īwisi wi, wa ab're u sô aiw'ë, te sô rob'madâ'â da. īzébré õ di. īubuzéb si wa tō 'madâ'â za'ra, īhâirâ hâ. īubuzéb si te daba'wara. ⁶ Sima Pedru hâ ma tō we īzarina wi. Wisi wi, ma taha si ab're u īzé. Sébré wamhâ, ma duré īubuzéb si 'madâ'â za'ra. ⁷ Romhâ na te ī'ubuzém nhiti ī'râ ubuzé hâ nomro. Hâ nhinhai haré te nomro. ⁸ Tawamhā ab're u īwisi 'rada hâ wa tō duré īsarina īzé. īubuzé hâ wa tō duré 'madâ'â za'ra. ī'râ ubuzé hâ īsiti īnomro hâ wa duré 'madâ, hâ nhinhai haré. Te 'madâ'â wamhâ, wa tō saze Zezusi hâ, īhâiwa'utuzém na. ⁹ Duréihâ ma tō īhâiwa'utuzém na rob'ui'éré sirômo za'ra ībaihâ na hâ, 'Re īhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norî hâ. Tane nherê, īhâiwa'utuzém na rob'ui'éré hâ zahadu wama waihu'u pese õ di. ¹⁰ Tawamhâ ab're, wa te sabui pari, wa oto apâ wanem ni, wanhorôwa u.

*Zežusi hā Mariza Madarenahā u ūsihā'i'rēzé wasu'u
Mateusi 28.9-10; Marcusi 16.9-11*

¹¹ Tawamhā Mariza Madarenahā si te waza'u za ab're 'rata, wawa sina. Wawa sina ma ab're u aiwē'ē, te te duré sô rob'madâ'â da. ¹² Siwē'ēi wa, ma tō aibâ hā sāmri zahuré, 'Re īhāimana u'âsi mono ma romhuri'wa norī hā, hāiwa hawi we ūne hā. Zazahā īhāirā ré te aimasisi zahuré, siwanhizari. Zežusihi 'rā nomrozéb āma te īhāiba amo hā nhamra. īhāiba amo hā ūte nomrozéb āma te duré nhamra. ¹³ Tawamhā hāiwa hawi romhuri'wa norī hā te Mariza Madarena sadanharī zahuré, āne:

— Pi'ō. E marī wa, te aiwawa.

— Wanhib'apito, da te dasiwi wazere wa, da te dasiwi īhirizé hā te waihu'u õ wa, wa ūwawa. — Āne te tāma siwasu'u zahuré.

¹⁴ Tawamhā tāma siwasu'u zahuré pari, ma aipi'ra. Sipi'rai wi, ma tō aibâ hā tisā, Mariza Madarena hā. Tane nherē, Zežusi te te waihu'u õ di, ni'wa newa. ¹⁵ Tawamhā Zežusi te tāma tinha:

— Pi'ō, e marī wa, te aiwawa. E 'wa sô, te īrob'madâ.

Tawamhā Mariza te asa tāma tinha:

— A hā wazere wamhā, ūma wasu'u na īhirizé hā te waihu'u da, nimomo sô ūmorī da, apâ te we âri da. — Āne te tāma tinha. Rob'rere wede 'madâ'â'wa newa, te te waihu'u õ di, Zežusi hā.

¹⁶ Tawamhā Zežusi te tāma tinha:

— Mariza.

Tawamhā tinhisi te te wapari wamhā, ma ūtēme aipi'ra, Mariza hā. Tawamhā wasimremezém na ebreusi mreme na te tāma tinha, āne:

— Raboni. (Ā hā damreme hā āma ūsaprī na hā "Rowahutu'wa.")

¹⁷ Tawamhā Zežusi te tāma tinha:

— ūtē õ di za. Zahadu apâ ūmorī õ di, ūmama u hā. Mo oto aimorī, ūsisānawā norī u tāma ūzadawa wasu'u za'ra da. ūmama u, wa za oto mo apâ hāiwa u, Aimama aba u. ūnhib'apito u, wa za oto mo, Asib'apito za'ra wa'aba u. — Āne tāma ūzadawa wasu'u za'ra na za.

¹⁸ Tawamhā Mariza Madarena te oto watēme mo, Zežusihi siré 're ūwanomro mono norī u, te te wama sadawa wasu'u za'ra da. Watēme wisi wamhā, te wama rowasu'u za'ra, āne:

— Wanhib'apito, wa tō sabu. Timama u te za, u, oto mo, hāiwa u Wamama u. Tinhib'apito u te za, u, oto mo, Wanhib'apito u. — Āne te wama sadawa wasu'u za'ra, Mariza Madarena hā.

*Zežusi hā tisiré norī u ūsihā'i'rēzé wasu'u
Mateusi 28.16-20; Marcusi 16.14-18; Rucasi 24.36-49*

¹⁹ Tawamhā tō taha bātā na dumidu na bādâ sébré wi, wa tō wasi'rā'ōtō ni, Zežusihi siré 're ūwanomro mono norī si. Dama ūpire norī pipa te, wa tō wasiré 'rinhitop tete za'ra ni. Tame wasi'rā'ōtō ré, ma tō Zežusi hā wama sihā'i'rē za'ra wawa'wa. Wawa'wa te tizab za'ra. Tawamhā te āne wama nharī za'ra:

— Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono.

²⁰ Tawamhā tinhib'rada, ma tō wama wē za'ra, wa te 'madâ'â za'ra da. Ti'a're āma ti'wa're hā ma duré wama urīñ za'ra. Tawamhā Wanhib'apito, wa te sabu za'ra wamhā, wa 're wato za'ra. ²¹ Tawamhā Zežusi te duré wama nharī za'ra:

— Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono. ūmama we te te datēme ūzatōrī ne, wa za duré datēme asatōrī za'ra wa'wa.

²² Tawamhā tizadawa wa'u na ma tō waza'uri za'ra. Āne te wama nharī za'ra:

— Wa za oto ſpē'ēzani hā aima sōmri za'ra wa'wa. Wē uptabi di, ta hā.
 23 Taha zarina te za ſazadawa para dama 're ſwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ſhāimana u'āsi mono hā dawasédé hā te te da'āma 're ſab'madā'ā mono ñ zém na hā. Tawamhā dama 're ſwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za te dama 're apari, dawasédé hā. Āne na dama 're waihu'u za'ra wa'aba mono ñ wamhā, dawasédé hā te te dama 're apari mono ñ di za, 'Re ſhāimana u'āsi mono hā. — Āne ma tō wama waihu'u za'ra.

Tome hā Zezusi te te ſiwāzé wasu'u

24-25 Tawamhā wasi'rā'ōtō wamhā, Tome hā wame sāmra ñ di, ſi'ubza na da te 're ſisī za'ra mono hā. Taha wa, wa tō tāma rowasu'u za'ra ni:

— Wanhib'apito, wa tō sabu za'ra ni.

Tawamhā Tome te wama nharī za'ra, āne:

— Wa hā ſib'rata zapu'uzé, te 'madā'ā ñ wamhā, duré ſib'rata zapu'uzéb 're, ſhāipto te sérē ñ wamhā, duré ſ'a're wa're 're, ſhib'rada te sérē ñ wamhā, ſhāiwa'utuzém na te sazei ñ di za, wa hā. — Āne te Tome hā wama nharī za'ra.

26 Tawamhā romhuri hā misi wa'āma si'utōrī pari, wa duré wasi'rā'ōtō ni, dumidu na. Tome hā te oto wame tinhamra za'ra. Tawamhā 'ri nhitop tete nherē, ma tō duré wei watēme tizébré za'ra, Zezusi hā. Wawa'wa te duré tizab za'ra. Āne te wazawi za'ra:

— Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono.

27 Tawamhā Zezusi te Tomehē ma tinhā:

— We ſtēme aimorī, ſhib'rada 'madā'ā da. ſhib'rata zapu'uzéb 're, asipto hā sérē. Duré ſ'a're 'wa're 're, asib'rada hā sérē. ſhāiwa'utuzém na ſwasu'u na, ſwāvā tō. Te za oto ſzaze, ſhāiwa'utuzém na hā. — Āne te tāma tinhā.

28 Tawamhā Tome te asa tāma tinhā:

— A hā, ſhib'rapipto uptabi. A hā, 'Re ſhāimana u'āsi mono. Ai'āma si, wa za 're ſiwata u'āsi.

29 Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— ſzabui wapsi, ma tō oto ſzaze, ſhāiwa'utuzém na. Ni'wam norī hā te te 're ſzabu za'ra mono ñ nherē, te te 're ſzaze za'ra mono wamhā, tāma 're rowē za'ra mono di za. — Āne ma Tomehē ma waihu'u, Zezusi hā.

Rowasu'u 'rāsutuzém na rowasu'u

30 Zezusi hā dā'ā ñ ré, ma tō tiwaihu'u pese na marī dama ſmanharī waihu'u ñ hā te te dama 're ab'manharī wē u'āsi, wanho'a. ſsimipawaptobzé hā ahā di. Wa hā wa tō āma rob'ui'érē, uburé te āma rob'ui'érē ñ nherē, ſsimipawaptobzém na hā. 31 E marī da, wa tō āma rob'ui'érē. Danho'reptui'wa da, 'Re ſhāimana u'āsi mono te te ſpisutu na, Zezusihī si 're saze za'ra wa'aba mono da, duré 'Re ſhāimana u'āsi mono 'ra na 're saze za'ra wa'aba mono da. E marī da, te za Zezusihī si asina 're ſumnhasi za'ra wa'aba mo. Rowē u'āsi āma 're anomro aba mono da, duré 're atā'ā za'ra wa'aba mono āna 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, 'Re ſhāimana u'āsi mono 'rata, hāiwa āma. Taha da, te za Zezusihī si asina 're ſumnhasi za'ra wa'aba mo.

21

Zezusi hā tisiré norī 7 na ſhāiba za'ra norī u, ſihāi'rēzé wasu'u

1 Tawamhā Zezusi hā ma tō duré wama ſihāi're za'ra, ſisiré 're ſwanomro mono norī u. ſō'u zaihā u ma tō watēme ſihāi're za'ra. Tiberizadi na 'ri nho'ōmo nhisi 'rata, ſō'u hā. Āne duré watēme ſihāi're za'ra zé wasu'u hā.

2 Wa norī hā wa tō wasiré asimro ni, Sima Pedruhu me, duré Tomehē me ſi'ubza na da te 're ſisī za'ra mono me hā, duré Natāna'ēhé me, duré aibā maparane ſisiré 're ſwanomro mono norī me hā. Cana na 'ri nhisi āma 're

īhāimana mono, Natāna'ē hā. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Cana hā. Wa norī hā Zebedehe 'ra, Ti'aduhu me.³ Tawamhā Sima Pedru te wama nharī za'ra:

— Tepe zō, wa za mo, wa hā.

Tawamhā wa tō tāma nharī za'ra ni:

— Asiré, wa za amo ai'aba're ni, tepe zō.

Tawamhā wa tō oto wawairébé ni rob u, tepe zō wasi'aba're da. Tawamhā âi ba wasihutu wamhā, uba're wa, wa tō asisi ni, abazipara hā wa te nasi wasiwi wabzuri da, tepe zō. Tane nherē, wa te wasiwi 'mai'āri ō di, ā barana hā.⁴ Tawamhā awé u hāiwa pré wi te aibā hā za, īsō'u zaihā na. Wa te wasiwi sāmri wamhā, wa te wasiwi waihu'u za'ra ō di, Zesusi hā.⁵ Tawamhā ma tō wa'mahārā za'ra, āne:

— Īsisānawā norī, e ma tō ī'mai'āri za'ra wa'wa, tebe hā.

Tawamhā asa wa tō tāma nharī za'ra ni:

— Mare di. Wa te 'mai'āri za'ra ō di. Ā baba di.

⁶ Tawamhā te wama 'ru za'ra:

— Ma'āpé, abazipara hā asimire niwī asiwi mei wa'aba, tebe hā 'mai'āri za'ra wa'aba da.

Taha wa, wa tō oto abazipara hā wanhimire niwī wasiwi me ni, âi ba. Wa te wasiwi mei wamhā, â hawi wa te wasiwi wazere waihu'u ō di, uba're u hā, tebe hā ahā uptabi wa, ī'remhā.⁷ Taha wa, wa Pedruhu ma tinhā:

— Ō hā, Wanhib'apito. — Āne wa tō tāma tinhā, Zesusihi siré 're īmorī hā te te're īzawi pese mono hā.

Tawamhā īmreme te te wapari wi, awa'awi ma tō si'uza, Sima Pedru hā. Te te romhuri da, ma tō aré ti'uza hā sani. Tawamhā si'uza pari, ma tō uba're hawi tobro, âi ba, Zesusihi u morī da.⁸ Wa norī hā wa uba're na abazipara hā wasiwi sari ni. Romhuture di oto, â zada're u hā.⁹ Â zada're u, wa te wasiwi āma ropto wamhā, wa tō oto wawairébé ni, rob u. Tawamhā uzâ, wa tō wasiwi sāmri ni. Prē'a nhisiwi, te tebe hā daba'wara. ī'u'ētē wapu zama te īsu daba'wara.¹⁰ Tawamhā āne te wama nharī za'ra:

— Tebe hā asiwi ī'mai'āri za'ra wa'wa hā we 'mai'āri aba.

¹¹ Tawamhā Sima Pedru uba're wa, ma tō āzé abazipara zō, â zada're u te te sari da, tepe ré hā. Tebe hā 'masisi uptabi di. 153 na īhāiba hā, īsa'ētē si. Tebe hā ahā uptabi nherē, abazipara hā te te sina tari ō di.¹² Tawamhā Zesusi te wazō tihārā za'ra:

— We ai'aba'rei wa'aba, asaihuri aba da.

Tawamhā āne wa te wasiwi sadanharī za'ra ō di: "E 'wa hā a hā." Wanhib'apito, wa te waihu'u za'ra wa, wa te wasiwi sadanharī za'ra ō di.¹³ Tawamhā Zesusi hā ma tō ī'u'ētē wapu hā wama sōmri za'ra. Tepe zama, ma duré wama sōmri za'ra, wa te īhuri da hā.

¹⁴ Ab're hawi hāiwa'utu pari, te nasi watēme sihāi're za'ra, Zesusi hā. Āhāna watēme wisi wamhā, si'ubdatō oto watēme īsihāi're za'ra zé hā, īsiré 're īwanomro mono norī u hā.

Zesusi hā Pedru te te sina īsadanharīzé wasu'u

¹⁵ Tawamhā wasihuri pari, Zesusi hā te Sima Pedruhu ma tinhā:

— Sima, Zuwāhā 'ra, ma'āpé, īma waihu'u. Ā norī ma, īzawi pese za'ra di. A hā bétē, e ta norī nhipai u aimā īzawi pese di.

Tawamhā Pedru te asa tāma tinhā:

— īhe. Ma tō asina īwaihu'u siro, te 're ī'asawi pese mono zém na.

Tawamhā Zesusi te tāma tinhā:

— Pone'ērebâ 'madâ'â'wa, tinhimizama te te 're ū'madâ'â pese za'ra mono ne, ma'āpē ūzazei'wa norī hā 're ab'madâ'â pese mono za.

¹⁶ Tawamhā te duré sadanha:

— Sima, Zuwāhā 'ra, e aimā ūzawi pese uptabi di.

Pedru te duré asa tāma tinhā:

— Īhe. Ma tō asina ūwaihu'u siro, te 're asawi pese mono zém na.

Tawamhā Zezusi te tāma tinhā:

— Ma'āpē ūzazei'wa norī hā 're ab'madâ'â pese mono za, pone'ērebâ 'madâ'â wē 'wa ne hā.

¹⁷ Te duré sadanha:

— Sima, Zuwāhā 'ra, e aimā ūzawi pese uptabi di. — Āne te Pedru sadanha. Si'ubdatō oto te te ūsadanharižé hā.

Tawamhā si'ubdatō te te sadanharī wa, pē'ēzé di oto, Pedru hā. Tawamhā Zezusi ma, te duré tinhā, āne:

— Uburé marī hā aimā waihu'u pese di. A hā ma tō asina ūwaihu'u siro, te 're ū'asawi pese mono zém na.

Tawamhā Zezusi te tāma tinhā:

— Ma'āpē, ūzazei'wa norī hā 're ab'madâ'â pese mono za, pone'ērebâ 'madâ'â wē 'wa ne hā.

¹⁸ Te duré tāma tinhā:

— Tō sena wa aimā rowasu'u: Aipréduptéb ré, ma tō 're asi'uza mo, nimomo 're aine mono da, asima 're ūrowē mono zéb uwaibaba. Niwapsi, ānei õ di za. Asi'īhi wapsi, te za aipano hā ūwē zahuré, da te ai'awasisi da, nimomo asima ūrowē õ nheré, da te asaprōni da.

¹⁹ Āne sō'awib õ nheré, ma tō tāma rowaihu'u siro, ūdâ'âzém na hā, za tāma ūromhāimanazém na hā. Sihāiba zawi āna, za dâ'â wa, te za 'Re ūhāimanā u'āsi mono āma 're dewata za'ra.

Tawamhā Zezusi te duré Pedruhu ma tinhā:

— 'Re ūmorízém na te za 're aimo, ūzarina. — Āne te tāma roti.

Zezusi hā Pedruhu ma, te te ūrotizé wasu'u, Zuwāhā āma

²⁰⁻²¹ Tawamhā nimomo simisutu wasi'aba'rēi ré, ma tō Pedru hā aipi'ra. Sipi'rai wamhā, ma tō ūmadâ, Zezusihi siré 're ūmorí hā te te 're ūzawi pese mono hā. Barana wasi'ubumroi ré wasaihuri da, wa tō ūsō're āma nhamra aré. Wa hā wa tō sadanha aré: "Wanhil'apito, e 'wa hā te za asō te te danhimro, te te dama aihāiba nhomri da." Āne wa tō sadanha aré. Tawamhā Pedru te te ūmadâ'â wamhā, te Zezusi sadanha, ūāma:

— Wanhib'apito. Ā hā bétē, e niha za tāma ūromhāimanazé hā.

²² Tawamhā Zezusi asa te tāma tinhā:

— Apâ we ūmorí õ ré, ūdâ'â'ōzé te tāma pisutu wamhā, taha si āma 're 'madâ'â mono õ di za, 're aimorí da, ūzarina. Asi'āma si te za 're ūrosa'rata mo, 're ūmorízém na si 're aimorí da. — Āne te Pedruhu ma roti.

²³ Tawamhā ūdâ'â āna 're ūhāimanā u'āsi mono na rowasu'u hā ma tō te te ropé, Zezusihi ūzazei'wa norī u. Zezusi hā te te ūma pisutu õ di, ūdâ'â'ōzé hā. Taré ma tō Pedruhu ma waihu'u aré: "Apâ we ūmorí õ ré, ūdâ'â'ōzé te tāma pisutu wamhā, taha si āma 're 'madâ'â mono õ di za." Āne si ma tō tāma tinhā aré.

²⁴ Ta hā Zezusihi wasu'u na aimā rowasu'u za'ra wa'aba 'wa hā, Zezusihi siré 're ūmorí. Ta hā duré āma rob'ui'éré'wa. Zezusihi wasu'u na ūsimirowasu'u hā sena uptabi na wa tō wasina waihu'u za'ra ni.

Zuwā te te ūrob'ui'éré 'rāsutu zé

Zuwā 20.30-31

25 Zezusi hā te te dama 're ū'arob'manharī wē mono zé hā ahā uptabi di, da te āma ū'rob'ui'éré za'ra ñ hā. Da te āma rob'ui'éré za'ra 'wa'âhā, aré tāma rob're syryre di ū'baihā ma hā, ti'ai āma hā. Nimame 're ū'simi'wara mono zéb da hā mare di.

Atusi

Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī nhimiromhuri na rob'ui'érē

Ĩbaihā wasu'uzé

Ã ĩbaihā na Rucasi hā ma tō ãma rob'ui'érē. Zezusihī mremē wapari'wa norī hā 'Re ĩhāimana u'âsi mono pē'ëzani hā za we te te ītēme ĩsi'ra za'ra zéb zô, ĩsimipari za'ra na hā ma tō ãma rob'ui'érē. Zezusihī hā ti'ai ãma oto 're morī õ di.

Capituru 1 ãma hā Rucasi ma tō wasu'u, Zezusihī hā hâiwa u apâ ĩmorîzém na hā. Capituru 2 ãma ma tō duré wasu'u, 'Re ĩhāimana u'âsi mono pē'ëzani hā ĩsazei'wa norī pē'ë mono bâ oto ãma 're ĩsôrōwa za'ra mono na hā. Capituru 3 hawimhā ĩbaihā 'râsutu u hā ma tō wama rowasu'u za'ra, Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī nhimiromhurizém na hā, daro mono bâ Zezusihī wasu'u'wē hā te te dama 're wasu'u za'ra mono ré, marī hā sada 're ĩhāimana za'ra mono zém na hā.

Cristuhu wasu'u'wē na hā Zeruzarē 're, ma tō zudezu norī ma ãma rowasu'u na'rata za'ra ni. Taha pari, ma tō samaritanu norī nhipti'ai u hā ãma ropé ni. Ta hawimhā zudezu'õ norī u, ma tō duré te te ropé oto, Zezusihī hā zudezu norī u si we morī õ wa.

1-2 Tezopiru, wa hā Rucasi, ĩnhimi'ui'érē 'rata na wa tō aimā rob'ui'érē pa, Zezusihī 're ĩmorîzém na. Ti'ai ãma 're morī ré hā ma tō te te 're da'apawapto. Ma tō duré te te dama 're arowahutu. ĩsâna'rata hawimhā, ĩ'râsutu u wa tō aimā rob'ui'érē. Hâiwa u ĩmorîzé wasu'u na wa tō duré aimā rob'ui'érē pa.

Tawamhā hâiwa u morī õ ré, ma tō tizadawa wasu'u'wa norī ma rob'ru za'ra, te te sima ĩwē za'ra zéb uwaibaba, sô ĩhârâ za'ra norī ma. 'Re ĩhāimana u'âsi mono pē'ëzani ré, 're morī wa, ma tō ĩsadawa para tâma rob'ru za'ra, te te duré ãma 're dapawaptob za'ra mono da, duré ĩwasu'u'wē te te dama 're wasu'u za'ra mono da, ĩsine. Âhâna wa za duré aimā rob'ui'érē, hâiwa u morī za'u si, te te 're ĩpawaptob za'ra mono zé wasu'u na hā.

Zezusihī tizadawa wasu'u'wa norī ma, nasi ĩsihâi'rêzé wasu'u

3 Zezusihī dâ'i nherē, hâiwa'utu wamhā, tihâiba na u'âsi te nasi tâma sihâi're za'ra, tizadawa wasu'u'wa norī ma hā. Nasi ītēme ĩsihâi're za'ra zém na hā, 40 na ma tō bâdâ hā ãma ne. Tô sena, Zezusihī hâiwa ré za oto apâ 're ĩmorî na te te ãma waihu'u za'ra da, te nasi ītēme sihâi're za'ra, taré newâ, te te siwi ãma wawâ tō za'ra da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'âma 're ĩsib'a'u'wē mono zém na ma tō duré tâma rowasu'u za'ra. **4** Tawamhā nimahâ bâtâ na ĩ'rata sâmra za'ra ré, te tâma roti za'ra, Zeruzarē ãma simipari sina a'â hâimana za'ra da. Âne te tâma roti za'ra, Zezusihī hâiwa.

— ĩmama, te te aimâ ũropisutu za'ra wa'aba zéb zô asimipari za'ra wa'aba za a'â. Te te ũropisutuzé hā wa tō aimâ wasu'u za'ra wa'wa. **5** Zuwâ Batita hâiwa ma tō â uptabi na si te te 're da'ahâiba ubu, â dawabzuri te te dama 're ab'manhari mono wamhā. Ânei õ di za oto, a norî wa'wa hā. Ai'âma 're ronomro za'ra wa'aba mono õ ré, te za oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâ Tipê'ëzani na te te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, ĩré 're anomro u'âsi aba mono da. — Âne te tâma nhari za'ra.

6 Tawamhâ siré si'ubumroi ré, te siwi sadanha, ĩsadawa wasu'u'wa norî hâiwa:

— Wanhib'apito, e tawamhā, āhāna te za wama asi'apito za'ra, Izarazéhé nihihudu norī ma hā warob 're duré wama 're roti mono da, wahi'rada Dawi hā te te dama 're ūroti mono ne hā, romanu norī te te 're wawada'uri za'ra mono tō da. — Āne te siwi sadanha.

7 Tawamhā Zezusi te asa tāma nharī za'ra:

— Īmama ma si waihu'u pese di. Taha si ma tō bâdâ hā sima pisutu pese, te te dama āma ī'uwaimramizéb da hā. A norī wa'wa hā bâdâ hā waihu'u za'ra wa'aba da, īmama te te aima pisutu za'ra wa'aba ò di, te te dama āma ī'uwaimramizéb da hā. ⁸ Tane nherē, te za Tipē'ēzani hā we aima sōmri za'ra wa'wa. Tawapsi, te za tiwaihu'u pese na asiptete za'ra wa'wa, dama 're īzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tawamhā te za tō dama 're īzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, Zeruzarē na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma te za duré dama 're īzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, daza'rui mono bâ, Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma zama. Uburé daza'rui mono bâ romhā na zama te za oto dama 're īzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo. — Āne te tāma roti za'ra.

Zezusi hā hâiwa u īmorizé wasu'u

⁹⁻¹⁰ Tawamhā tizadawa wasu'u'wa norī ma, te te tāma roti za'ra pari, ma tō īmama hā tiwi âri za'ra, īsō'a za'ra, hâiwa u morī da oto, Zezusi hā. Morī ré, te te siwi sawērē za'ra. Tawamhā hâiwa'a 'rowi ma tō tiwi tizébré za'ra oto. Te te siwi sāmri za'ra ò di oto. Tawamhā hâimo te te siwi sawērē mono ré, aibâ norī hā ma tō sa'rese āna aima'wara zahuré, īsabab za'ra, uza hâirâ ré.

11 Tawamhā āne te tāma nharī za'ra:

— Darireza āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī, e marī da, te aimasap sina, hâimo āma īsawērē za'ra wa'aba mo. Zezusi hā 'Re īhâimana u'âsi mono, hâiwa u te te aiwi ī'âri za'ra wa'wa hā, ta hā te za wei apâ mo. Hâiwa u āma morī ré, ma tō īsawērē za'ra wa'aba mo. Hâiwa u āma aiwi īmorī aba ne, te za wei apâ mo. — Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra, hâiwa hawi romhuri'wa norī hā.

Zeruzarē āma Zezusihî zadawa wasu'u'wa norī, nasi īsī'rā'ōtōzé wasu'u

¹² Tawamhā Zezusihî zadawa wasu'u'wa norī hā te oto apâ ai'aba'rê, Oriwera na ētē 'râihâ nhisi hawi, Zeruzarē na 'ri nho'ōmo nhisi u. Ta hawimhā, Zeruzarē u hā misi na ti'ai pibuzé hā. ¹³ Ma tō oto aihuatu, Zeruzarē u. Sihutu wamhā, 're īdanhim'i'wara mono zéb u te oto ai'aba'rê. Hâimo te sai'uri za'ra, tisi'ubumrozéb u sisisi da, 'ri nhisi u. īsadawa wasu'u'wa norī hā āne īsisi za'ra hā: Pedru hā, duré Zuwā hā, duré Ti'adu hā, duré Ādéré hā, duré Piripi hā, duré Tome hā, duré Batoromezu, duré Mateusi, duré Apezuhu 'ra Ti'adu na īsisi hā, duré Sima hā zeroti norī me aré 're īmorī hā, duré Zudasi Ti'aduhu 'ra hā. Ta norī hā ma tō hâimo sai'uri za'ra. ¹⁴ Tawamhā awē sidâpâsi te nasi si'rā'ōtō, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi da nasi, Zezusihî no norī me, duré īna zama Mariza na īsisi hā aimawi pi'ō norī me zama.

Mati'asi hā Zudasihi nhowa're're, 'Re īhâimana u'âsi mono te te īpisutuzé wasu'u

¹⁵ Tawamhā bâdâ hā siwaptom na āma ne pari, ma tō īsazei'wa norī hā si'rā'ōtō, 120 na īhâiba za'ra hā. Tawamhā Pedru hā ma tō wahudu hâiwi, te te tāma rowasu'u za'ra da. Āne te tāma rowasu'u za'ra:

¹⁶⁻²⁰ — Wasiré Zezusihî zazei'wa norī, īwapari za'ra wa'aba. Zudasihi wasu'u na wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Duréihâ, 'Re īhâimana u'âsi mono pē'ēzani hā ma tō Zudasi hā waihu'u siro, romhâ ré. Taha wa, Dawihi

ma, ma tō tinha, dama rot'i'wai ma, te te īwaihu'u sirōmo zém na te te āma rob'ui'éré da. Tawamhā Dawi hā ma tō Zudasihi āma rob'ui'éré siro, poto õ ré. Āne ībaihā na āma īrob'ui'éré hā: "Īsōrōwa āma hā 'ri baba di za oto. 'Ri baba na te za oto 're sa. Ni'wa hā īwa 're sāmra mono õ di za oto." Āne Zudasihi dā'ázé wasu'u na ma tō wama rob'ui'éré.

— Rob'ui'éré na īwasu'u hā ma tō sina uwaimra Zudasi hā, tidā'ázé wasu'u hā te te sina waihu'u āna. Siwi īwē'õ'wa norī hā ma tō te te sō simro, Zezusihi zō. Īsiré 're wanomro mono nherē, wasiré romhuri, Zezusi te te tāma pisutu nherē, ma tō te te sō danhimro, te te dama hāiba nhomri da. Te te dama hāiba nhomri parip si, ma tō sima uipra ti'a hā, Zezusi te te dama īsōmrizé wa'âbā na. Tawamhā tame ma tō dârā, tinhipti'ai 're, Zudasi hā. Ma tō waptārā, ti'ai wa. Waptā'ā wamhā, ma tō nomohaipo'o. Nomosipo'o wamhā, uburé īsāna ma tiwi asa'wa. Āne ma tō Zudasi hā sina uwaimra, za īdā'ázé wasu'u na rob'ui'éré zarina.

— Tawamhā īwasu'u hā 'ri baba, ma tō te te ropé, Zeruzarē āma. Taha wa, Asédama na ma tō īsipti'ai hā da te 're sisi za'ra, dasimremezém na. Wamreme na āma īsaprizé hā, dawapru za'warizém na darom nhisi hā.

— Duré āne 'Re īhāimana u'âsi mono, te te īwaihu'u sirōmo zéb zarina ma tō rob'ui'éré siro, Dawi hā Zudasihi wasu'u na: "Romhuri hā, ītei õ di oto. Ni'wa te hā za oto, īsōwa're'remhā." Āne ma tō āma rob'ui'éré siro, Dawi hā.

21-22 — Taha wa, wa norī hā wa za aibā hā wasiwi 'maipisutu ni, Zezusi apâ īhāiwa'utuzém na wasiré te te dama 're rowasu'u mono da, Zudasihi nhowa're're. Zuwā Batita, â dawabzuri hā te te dama 're ī'ab'manharī mono zém hawi, ti'ai āma 're morī ré, Wanhib'apito Zezusihi siré 're īwanomro mono norī zō, wa za wanhopré ni, duré hāiwa u morī ré, wasiré wa te ī'madâ'â za'ra norī zō. — Āne te dama rowasu'u, Pedru hā.

23 Tawamhā aibā maparane ma tō īsisi na pisutu zahuré ni, Zuzé Zusitu na īsisi hā, duré īhāiba amo hā, Mati'asi na īsisi hā. Zuzé Zusitu hā, Basaba na īsisi amo hā. **24-25** Taha pari, te oto tiwi rowaptērē za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono wi, āne:

— Wanhib'apito, a hā aima dawaihu'u pese di. Taha wa, ma'âpē wei wama waihu'u za'ra na. E niha aibā hā te asima īwē, īpisutu da hā, wasiré Zezusihi zadawa wasu'u'wa da hā. Zezusihi ma, te te 're īromhuri mono zéb da hā Zudasi hā ma tō tirē. Taha wa, a hā tāma īpisutuzéb u, ma tō mo. E 'wa hā te za īpisu, Zudasihi nhowa're're, wasiré īsadawa wasu'u'wa da hā. — Āne ma tō tiwi rowaptērē za'ra.

26 Tawamhā 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te īpisudu hā te te waihu'u za'ra da, ma tō marī hā sima me za'ra, te te siwi āma uwaimrami da. Tawamhā ma tō siwi āma uwaimra oto. Mati'asi hā ma tō oto siwi waihu'u za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īpisutu na hā, Zudasihi nhowa're'reb da hā. Tawamhā Mati'asi hā aibā 11 na īsadawa wasu'u'wa da hā, Zezusi te te īpisutu za'ra norī me, te za oto 're mo. Taha wa, 12 na īhāiba za'ra hā oto apâ, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā.

2

'Re īhāimana u'âsi mono hā Tipē'ēzani we te te dama īsōmrizé wasu'u

1-5 Tawamhā zudezu norī hā ma tō 're silihutu Zeruzarē u, 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa 'madâ'â'wa norī hā, tisiré norī u. Daro mono bâ ma tō 're dasihutu, Pētecoti na bâtâ nhisi u, 're danho ahâ za'ra mono wē te, 'Re īhāimana u'âsi mono āma 're dawata za'ra mono da.

Tawamhā Pētecoti na bâtâ nhisi na Zezusihī zazei'wa norī hā ma tō sina ubumro. Siré si'ubumroi ré, awa'awi ma tō marī hā wapari za'ra, hâiwa hawimhā. Rowā'u'u wawē pupu'u ne hā 'ri 're wa'wa mono bâ ma tō marī hā wapari za'ra, aihīni. Unhama ro'o ne hā ma tō marī hā sina sāmri za'ra. Īhâiba mono bâ ma tō te te ropé, ītēme, unhama ro'o ne hā. Tawamhā ī'rāi mono bâ, ma tō simasa. 'Re īhâimana u'âsi mono pē'ezani hā ma tō ītēme tiwisi za'ra, īsazei'wa norī u. īhâiba mono bâ, ma tō īpē'ē 're sisisi, īpē'ezani hā. Taha na si ma tō oto damreme mono bâ dama rowasu'u za'ra, timreme nai õ nherē, īpē'ezani te te tâma īwaihu'u za'ra zéb zarina.

6 Tawamhā Zeruzaré u're īdasi'rā'ōtō mono norī hā ropupu hā da te wapari za'ra wamhā, da'ahâ na ma tō ītēme dasito, Pedru norī u. īdasito mono hā, damreme mono bâ da te wapari za'ra wamhā, ma tō âma tatob'uzu za'ra ni, īmreme za'ra na hā. **7-8** Tawamhā âne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Pra. E niha, wa bêté wamreme mono bâ wapari za'ra ni, õ norī hā, Dariresa na danhipti'a nho'õmo nhisi âma 're hâimana za'ra mono nherē. E niha, ma tō bêté õ norī hā wamreme hā waihu'u za'ra. — Âne te dasima rowasu'u za'ra ni.

9 Taha pari, te duré dasima nharī za'ra ni, âne:

— Wa norī hā darob amoï hawimhā wa we aihutu ni, Patiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, duré Mediza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, duré Erâ na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, duré Mesapotamiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, duré Capadosiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, duré Pôtu na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, duré Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, **10-11** duré Prizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, duré Pâpiriza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, duré Ezitu na romnhisi hawimhā, duré Ribiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhā, tame Sireni na 'ri nhisi 'rata daza'rui hawimhā. Nima norī hā Roma na 'ri nho'õmo nhisi hawimhā ma tō we aihutu. Duré nima norī hā Cereta na romnhisi hawi ma tō we aihutu. Duré nima norī hā Arabiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, ma tō we aihutu. Nima norī hā zudezu norī hā. Duré nima norī hā zudezu'õ norī, 'Re īhâimana u'âsi mono âma 're īdawata za'ra mono norī hā. E niha bêté, wa wapari za'ra ni, wamreme mono bâ, aibâ norī hā te te wama īrowasu'u za'ra na hā, 'Re īhâimana u'âsi mono, tiwaihu'u pese na te te dama 're ī'ab'manharî wê uptabi mono wasu'u na hā. — Âne te dasima nharī za'ra ni.

12 Tawamhā damreme mono bâ da te wapari za'ra wamhā, ma tō âma tatob'uzu za'ra ni. Da te âma rosa'rata waihu'u za'ra õ di. Taha wa, te âne âma tasisadanharī za'ra ni:

— E niha te te wama īrowasu'u za'ra zém na wa za wasinâ rosa'rata za'ra ni. Wa te waihu'u za'ra õ di, wa te īwaihu'u za'ra zéb da hā. — Âne te dasima nharī za'ra ni.

13 Tawamhā ni'wam norī si ma tō Pedru norī âma tiwa'ë za'ra. Taha wa, te âne sima rowasu'u za'ra:

— Oro õ norī hā wamreme mono bâ, te te waihu'u za'ra za, ma uwa 'râi wa'u ïsé na si'uihâ idî'iti za'ra. — Âne te sima rowasu'u za'ra.

Pedru te te dama īrowasu'u'zé wasu'u

14 Tawamhā Pedru hā ma tō hâiwi za. ïsiré Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī hā ma tō duré ïsiré hâiwi aimasa, 11 na īhâiba za'ra hā. Tawamhā mremē

'rāihâ na te dama rowasu'u Pedru hâ, da te wapari za'ra da. Æne te dama tinhâ:

— Wasiré zudezu norí, ĩwapari pese za'ra wa'aba za, duré uburé Zeruzaré âma 're ai'ubumroi wa'aba monô norí zama, ĩnhimirowasu'u hâ waihu'u za'ra wa'aba da. ¹⁵ A norí wa'wa hâ te ĩsiré ĩsimasam norí âma ĩrosa'rata wasétê za'ra wa'wa. Uwa 'râi wa'u ĩsé na wasi'uihâ id'i'iti za'ra newa, te wa'âma ĩrosa'rata wasétê za'ra wa'wa. Mare di. Ænei õ di. Rob'râi wa'u zé na wa'uihâ id'i'iti za'ra õ di. Zahadu bâdâ we sô're za'a õ di. Æne ré, da te 're âhuri mono õ di, rob'râi wa'u ĩsé hâ. ¹⁶ Âhâna ĩsadawa wasu'u 'rata 'wai mreme hâ ma tô wama âma uwaimra oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâ. Zuwéhé mreme hâ ma tô wama âma uwaimra, ĩsadawa wasu'u 'rata 'wai mreme hâ. Taha wa, te ãne wa'âma asôpré wa'wa. Taha wa, te duré ãne ĩwapari za'ra wa'wa. Duréihâ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme hâ ma tô wahî'rata norí ma, te te 're awaihu'u, Zuwé hâ. Æne 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme hâ:

¹⁷ "Rob'râsatu u ti'a si'utôrî õ ré, wa za ĩpë'êzani hâ te dama 're anhomri, daro mono bâ. Tawamhâ asihudu za'ra wa'wa hâ, aibâ norí hâ pi'ô norí zama te za te te 're ĩzadawa wasu'u za'ra. Ìhi norí ma, sôtô 'rowi te te 're ĩrosawérê za'ra mono na wa za tâma 're ĩsiwaihu'u za'ra, ĩnhimiroti na. Duré, ĩpréduptém norí ma zama 're sôtô za'ra mono õ nherê, sôtô 'rowim ne te te 're ĩrosawérê za'ra mono ne, wa za tâma 're ĩsiwaihu'u za'ra, ĩnhimiroti na.

¹⁸ Ìma romhuri'wa norí ma, wa za te tâma 're anhomri, ĩpë'êzani hâ aibâ norí ma, pi'ô norí ma zama. Tawamhâ te za te te dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra.

¹⁹ Hâiwa na wa za marî dama ĩwaihu'u'ô hâ 'manha, âma ĩdatob'uzu za'ra zéb da hâ. Ti'ai âma zama wa za duré marî hâ dama ĩwaihu'u'ô hâ 'manha. Dawapru te za puru. Duré uzâ te za ãro. Tawamhâ ĩisé sa'êtê na watobro wamhâ, te za rob'utô.

²⁰ Bâdâ te te rob'uiwë õ di za. Te za tirobra. A'amo zama te za titômo wapru. Æne wa za 'manha, uburé Danhib'apito nibâdâ hâ ĩwa waptâ'â õ ré, ĩpire uptabi hâ.

²¹ Tawamhâ te dapawaptob da, da te ĩwi waptêrê za'ra wapsi, wa za tô sena da'anho'reptu."

Æne Zuwé hâ ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme hâ wahî'rata norí ma, te te 're awaihu'u. — Æne ma tô Pedru hâ Zuwéhé nhimirowasu'u na dama rob'râzârôtô.

²² Tawamhâ Pedru hâ ma tô duré âma uzusi, tinhimirowasu'u na, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nnihudu norí, ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Zezusi hâ Nazaré âma aré 're ĩsâmrâ mono hâ, ta hâ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para, ma tô te te 're da'apawapto, danho'a. Marî ĩwë hâ dama ĩ'manhari waihu'u'ô hâ ma tô te te dama 're ab'manhari. Tô sena, õ hâ 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para, te te dama 're ĩ'ab'manhari mono zém na da te 're waihu'u za'ra mono da, ma tô Timama waihu'u pese zarina marî ĩwë hâ te te dama 're ab'manhari. Ai'rata 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, ma tô ãne na hâ asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'wa. ²³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâ ma tô tiwaihu'u pese na waihu'u siro romhâ ré, Zezusihî dâ'âzé hâ. Te te ĩwaihu'u sirômo zéb uwaibaba, duré te te sima ĩwëzéb uwaibaba, ma tô aimâ pisutu za'ra wa'wa, Zezusihî dâ'âzé hâ ma tô wa'aba da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u'ô'wa norí ma, ai'upana za'ra wa'aba, te te siwi wîrî da. Taha wa, ma tô siwi sasõ, wedepo'o nhonhi'râmi na. Taha na ma siwi tîwî. ²⁴ Tane nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâ ma tô hâiwa'utu, ab're hawi watobro da, dâ'â uptabi nherê. Ma tô duré pawapto, dâ'â u'âsi nomro tô da. Ìdâ'âzé tâma

wapure wa, dâ'â u'âsi nomro waihu'u õ di, Zezusi hã. ²⁵ Taha wa, wahi'rada Dawi hã ma tô Zezusi wasu'u duréihã, ãne:

"Wanhib'apito, te za ï'rata 're asâmra u'âsi mo. Taha wa, ïpahi õ di za.

²⁶ Taha wa, ïto sina, wa 're ïhaimana, ïpẽ'ë 'remhã. ïmreme toi u'âsi na, wa 're ïmreme. ïhâiba ré 're ïmorï u'âsi dai õ nherê, ïpahi ãna wa za asô ïsina 're ïnhimipari u'âsi.

²⁷ ïdâ'â nherê, ïrême õ di za, adâ 're ïhaimana za'ra mono zéb ãma hã. Wa hã te aima 're romhuri wê u'âsi mono wa, ïdâ'â wamhã, ïhâiba 'roi õ di za. Taha wa, wa hã ïdâ'âzé hã te pipa õ di za.

²⁸ 'Re ïmorï wê u'âsi da, ma tô ïma ïwaihu. Taha wa, ïto sina wa za 're mo, asõ'a 're ïmorï wa."

Ãne ma tô Dawi hã wahi'rata norï ma, Zezusi wasu'u siro. — ãne ma tô Pedru hã dama sadawa 'râzaroõtõ.

²⁹ Taha pari, te duré dama tinha, ãne:

— Wasiré Izarazéhénihudu norï, ïwapari pese za'ra wa'aba za. Wahi'rada Dawi hã wa za aima wasu'u za'ra wa'wa oto sõ'awi. Tô sena, ma tô dârâ, Dawi hã. Dâ'â wamhã, etê zahâpâ wa, ab're 're, ma tô dasiwi sêrê ni. Da te ïsérêzé hã wama waihu'u pese za'ra di, ãhâna hã. ³⁰ Ta hã, 'Re ïhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, te 're haimana. Tawamhã 'Re ïhaimana u'âsi mono, ma tô tâma ropisutu, ïsihu hã ïsine dama si'apito da, zahadu wapsi, ï'uirñ na te te dama 're aroti mono da. ³¹⁻³² Taha wa, 'Re ïhaimana u'âsi mono te te tâma ïwaihu'uzéb zarina, ma tô wasu'u siro Dawi hã, Danho'reptui'wa da, te te ïpisudu hã apâ za ïhâiwa'utuzém na hã, ãne:

"Dâ'â nherê, 'Re ïhaimana u'âsi mono te te rême õ di za. ïhâiba hã 'roi õ di za." ãne ma tô Dawi hã wahi'rata norï ma rowasu'u za'ra, apâ za ïhâiwa'utuzém na hã. 'Re ïhaimana u'âsi mono hã ma tô Zezusi hã hâiwa'utu. Apâ te te hâiwa'utu wamhã, wa norï hã wa tô sabu za'ra ni. Taha wa, wa wa te dama 're wasu'u za'ra, ïhâiwa'utuzém na hã. ³³ 'Re ïhaimana u'âsi mono hã ma tô sitême ti'â apâ, ïsimire niwî oto 're sâmra u'âsi mono da. Tawamhã Tipê'ezani hã ma tô ti'ra ma tisô, te te tâma ãma ïropisutu siro hã, te te sima 're ïda'awé mono zéb uwaibaba, te te dama 're anhomri mono da. ãhâna, Zezusi hã ma tô wama sõmri za'ra, Tipê'ezani hã. Taha wa, ma tô ãne wa'âma asõpré wa'wa. Ma tô duré ãne ïwawapari za'ra wa'wa, aimreme mono bâ wa'aba. ³⁴ Dawi hã dâ'â wamhã, hâiba wahuré morï õ di, hâiwa u hã. Cristuhu si ma tô hâiba wahuré mo, hâiwa u apâ. Taha wa, ãne ma tô duré wahi'rata norï ma Cristu wasu'u wê, Dawi hã:

"Re ïhaimana u'âsi mono te roti, ïnhib'apito ma: 'We aimorï, ï'rata 're asâmra mono da, ïnhimire niwî. ³⁵ Zahadu, wa za aipawapto. Siwi aiwé'õ'wa norï ma, asiptete di za. Taha wa, a hã tô sena Danhib'apito uptabi na te te siwi aiwaihu'u wa, te za aima 're 'râ po za'ra. Asisiti te za duré 're ï'azatõrï mo.'

ãne ma tô Dawi hã wahi'rata norï ma waihu'u, 'Re ïhaimana u'âsi mono mreme hã. ³⁶ Taha wa, wa hã wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u pese za'ra wa'aba da, duré uburé wasiré Izarazéhénihudu norï te te waihu'u pese za'ra da. Zezusi hã da te dasiwi sasõmri da, dama ï'ru za'ra wa'wa hã, ta hã 'Re ïhaimana u'âsi mono te te ïpisudu, uburé Danhib'apito da hã, duré Danho'reptui'wa da hã. Ma'âpé ãhâ wasu'u hã tô sena na waihu'u pese za'ra wa'aba. — ãne ma tô dama rowasu'u, Pedru hã.

37 Tawamhā Pedruhu mreme, da te wapari za'ra wamhā, ma tō tapē'ēwara za'ra ni. Taha wa, te āne tāma nhari za'ra ni, Pedru norī ma, Zezusih zadawa wasu'u'wa norī ma hā:

— Wasiré Izarazéhé nihudu norī, e niha za, tawamhā. E marī, wa za 'manharī za'ra ni. — Āne te tāma nhari za'ra ni asa.

38 Tawamhā Pedru te duré asa dama tinhā:

— Aiwasétē wi, te za aipizari za'ra wa'wa, rēme pese za'ra wa'aba da, Zezusih nhimiroti na si oto 're anomro aba mono da. Zezu Cristuhu zazei uptabi 'wa na asiwasu'u za'ra wa'aba sina, te za ā dawabzuri hā ī'manharī za'ra wa'wa. Aihāiba mono bâ te za āne ī'manharī za'ra wa'wa, aiwasédé hā te te aima pari za'ra wa'aba da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Tawamhā Tipē'ēzani hā te za aima sōmri za'ra wa'wa. **39** Āne ma tō aima ropisutu sirōmo za'ra wa'wa, te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono da, asihudu norī ma zama. Wasiré'ō norī ma zama ma tō tāma ropisutu sirōmo za'ra. Wanhib'apito, 'Re īhāimana u'āsi mono, za sitēme sô 're īhārā za'ra mono norī ma, ma tō ropisutu sirōmo za'ra, Tipē'ēzani na hā.

40 — Taha wa, wasiré Izarazéhé nihudu norī 're īhāimana wasétē za'ra mono zém na 're aihāimana za'ra wa'aba mono ū di za. Āhāna tiwi aipizari za'ra wa'aba, 're īdanomro wē mono zém niwī oto 're anomro aba mono da, asisō'reptu za'ra wa'aba da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te dasiré aiwē'ō pese za'ra wa'aba tō da. — Āne ma tō dama rowasu'u pese, Pedru hā. Simiroti za'ētē uptabi di.

41 Tawamhā da'ahā na ma tō Zezusi hā saze za'ra ni, Pedru te te dama īsadawa wasu'uzém na hā. Taha wa, ma oto ā dawabzuri hā 'manharī za'ra ni, 3 miu na dahāiba hā. Tawamhā Zezusih zazei na'rata 'wa norī me, ma tō oto sitēme atob za'ra. Tawamhā ahā uptabi di oto, īsazei'wa norī hā.

Īsaze na'rata 'wa norī 're īhāimana za'ra mono zé wasu'u

42 Tawamhā Zezusih zazei'wa norī hā īsadawa wasu'u'wa norī nhimirowahudu hā te te 're wapari pese za'ra. Te te rēme za'ra ū di. Ma tō 're sisawi pese za'ra. Ma tō 're si'rā'ōtō, tisa da, duré 'Re īhāimana u'āsi mono ma, 're mreme zusi mono da. **43** Zezusih zadawa wasu'u'wa norī hā marī īwē hā ahā na ma tō te te dama 're 'manharī za'ra, dama ī'manharī waihu'u'ō hā. Taha wa, ma tō āma 're datob'uzu za'ra.

44 Tawamhā īsazei'wa norī hā te oto siré 're hāimana za'ra, aihīni. Tinhibrom na tite da si, te te āma 're rosa'rata za'ra mono ū di oto. **45** Ni'wam norī hā ma tō tinhipti'a hā te te dama 're wede za'ra, duré tinhibrob zama, īwa'ābā zō. Tawamhā īwa'ā hā ma tō te te sima 're po'o za'ra, marī zō tiwi 're īro'wanhi'riti za'ra mono zéb zarina. **46** Awē sidāpāsi ma tō duré 're si'rā'ōtō, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zé 'ri 'wawi wa'ra 're, 're mreme zusi mono da, tāma. Tinhorōwa mono bâ, ma tō duré 're si'rā'ōtō, ī'u'ētē wapu na siré 're sailhuri mono da. Sima 're sōprub za'ra mono wa, ma tō to sina tisa na siré 're sailhuri. **47** 'Re īhāimana u'āsi mono āma te duré siré āma 're wata za'ra, uburé īsōprubzém na hā. Tawamhā aihīni, ma tō īsazei'wa norī hā wēsāmri za'ra ni. Tawamhā awē sidāpāsi, ma tō īsazeté'wa sidāpā dasina tahā'ā ni, 'Re īhāimana u'āsi mono hā rowasétē hawi te te 're ī'anho'reptui mono norī hā.

3

Pedru hā īhi're te te īpesezé wasu'u

1 Tawamhā nimahā bâtā na ma tō Pedru norī hā dame tineb zahuré, Zuwāhā me, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u hā. Bâdâ sipi'rai wi, te dame tineb zahuré, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata

za'ra mono zé bâtâ na. ² Tame te aibâ hâ nhamra, ūpotozém hawi ūmorî'õ hâ. Í'madâ'â ze na 'ridawa nhisi u te ta hâ nasi dasiwi mrami ni, rob'uiprazém na te te 're da'awari mono da, 're danhisisi mono sidâpâsi. ³ Tawamhâ Pedru norî hâ 'ri 'wawi wa'ra u zasi zahuré õ ré, ëhi're hâ ma tô sâmri zahuré. Te te sâmri zahuré wamhâ, te nasi 'mahârâ zahuré, marî te te tâma sômri zahuré da. ⁴ Tawamhâ Pedru norî hâ ma tô 'madâ'â pese zahuré, Zuwâhâ me. Tawamhâ Pedru te tâma tinhá:

— Wei wa'madâ'â. — Äne te tâma tinhá.

⁵ Tawamhâ ma tô 'madâ'â zahuré, marî te te tâma sômri zahuré da newa. ⁶ Tawamhâ Pedru te duré tâma tinhá:

— Wa hâ ïnhimariõ di. Rob'uiprazé hâ robaba di, ïte hâ. Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïma ïsômri na wa za aipawapto. Zezu Cristu, Nazaré âma aré 're ïsâmra mono zadawa para, wa za aimâ tinhá: Aiwhantu, aipara na 're aimorî da oto. — Äne te tâma tinhá, Pedru hâ.

⁷ Taha pari, Pedru hâ ma tô pa'â ïsimire niwî, ëhi're hâ te te wahutu da. Te te wahutu wamhâ, awa'awi ma tô parahaptete, ïpara'õtõ zama. ⁸ Tawamhâ ma tô darõno. Hâwi te oto za. Tame ma timorî na sâna'rata oto. Tawamhâ Pedru norî me, ma tô siré asisi, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're ïdawata za'ra mono zé 'ri 'wawi wa'ra u. Tawamhâ morî sina te sarõtõ, rowë te. 'Re ïhâimana u'âsi mono âma te duré tiwata. ⁹ Tawamhâ aihîni ma tô 'madâ'â za'ra ni, aibâ hâ sarõtõ mono ré hâ, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono âma wata ré hâ. ¹⁰ Morî wê wa, ma tô duré âma tatob'uzu za'ra ni. Tawamhâ äne te dasima nharî za'ra ni:

— Oro õ hâ ëhi're hâ sâmra sina, rob'uiprazém na te te nasi da'awari za, morî wê di oto. Í'madâ'â ze na 'ridawa nhisi âma 're ïsâmra mono aré. — Äne te dasima nharî za'ra ni, morî wê wa oto.

'Re ïhâimana u'âsi mono nhorôwa âma, Pedru te te dama ïrowasu'uzé wasu'u'

¹¹ Tawamhâ aibâ hâ ma tô Pedru norî hâ te te 're patété zahuré, Zuwâhâ me, Saromahâ nhisi na 'ri zahâpâ nhisi âma. Te te 're patété zahuré mono ré, da te 'madâ'â za'ra wa, ma tô aihîni itême dasisa're. Tawamhâ ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. ¹² Tawamhâ Pedru te te da'madâ'â wamhâ, te dama tinhá, äne:

— Wasiré Izarazéhê nnihudu norî, e marî wa, ma wa'âma atob'uzu za'ra wa'wa. Wasi'uihâ na ëhi're hâ wa te morî wê newa, te wei wa'âma asôpré wa'wa. Wasi'uihâ na wa te pese õ di, wa norî hâ. 'Re wane wê wa, wa te pese newa, te wei ïwa'madâ'â za'ra wa'wa. Mare di. Äne wab õ di. ¹³ 'Re ïhâimana u'âsi mono, wahi'rata norî nhib'apito, Abra'âhâ nhib'apito, duré Izatihî nhib'apito, duré Zacocho nhib'apito. Ta hâ ma tô Zezusi hâ wêsâ, tâma ïromhuri wê 'wa hâ. Tane nherë, Zezusi hâ ma tô asifi ïwê'õ za'ra wa'wa. Ma tô asifi ïsômri 'wa, Piratuhu ma. Taha nho'a, ma tô asifi ïwê'õ za'ra wa'wa, te te sima wê nherë Piratuhâ, morî da apâ, dazazém hawi. ¹⁴ Zezusi hâ 're morî wê uptabi nherë, ma tô asifi ïwê'õ za'ra wa'wa. Rob'manharî wasétê'wa si ma tô asima ïwê za'ra wa'wa, dazazém hawi da te dasiwi wazere da, Zezusihî upana. ¹⁵ Dahâimana wê zéb da, dapê'ewê hâ za te te dama 're 'tanhomri mono 'wa hâ, aimâ za'ra wa'aba, da te dasiwi wîrî da, ma tô dama ïru za'ra wa'wa. Tazahâ 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô apâ hâiwa'utu, dâ'â uptabi nherë. Wa norî hâ Zezusi apâ hâiwa'utu wa, wa te ïsabu za'ra hâ wa tô wa te dama 're wasu'u za'ra. ¹⁶ Zezusi hâ tiwaihu'u pese na ma tô ëhi're hâ pese, ïmreme te te sazei wa. Taha wa, ma tô aptete oto. Ma tô ë'madâ'â za'ra wa'wa. Ma tô ïwaihu'u za'ra wa'wa oto. Tô sena te te sazei wa, morî wê di oto wanho'a.

¹⁷ — Wasiré Izarazéhé nihudu norí, īwapari pese za'ra wa'aba za. Wa hā wa tō aiwaihu'u za'ra wa'wa. Asiwi waihu'u aba āna, ma tō dama īru za'ra wa'wa, Zezusi hā. Aima īpire za'ra wa'aba norí zama te te siwi waihu'u āna, ma tō ta norí zama dama 'ru za'ra, Zezusi hā da te dasiwi wīrī da.

¹⁸ Taha zarina, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā timreme hā āma uwaimra, duréihā īsadawa wasu'u 'rata 'wa norí hā wahi'rata norí ma, te te āma 're īawaihu'u sirōmo mono zéb zarina, Cristu hā za te te īrobzépatazém na hā, Danho'reptui'wa da, te te īpisudu hā. ¹⁹⁻²⁰ Taha wa, te za aiwasédé hā 're īrēme za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono u 're aipizari za'ra wa'aba mono da, aiwasédé hā te te aima 're pari za'ra wa'aba mono da. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono, te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, aipē'ē 're, asiptete u'āsi āma 're anomro aba mono da. Zezusi hā te za we apâ satō, Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te aima īpisutu za'ra wa'wa hā. ²¹ Tane nherē, te za hāiwa āma 're hāimana a'ā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te a'ā ropese da, duréihā īsadawa wasu'u 'rata 'wa norí, wahi'rata norí ma, te te 're īawaihu'u mono zéb zarina. ²² Duréihā, Mozési ma tō wahi'rata norí ma rowasu'u siro, āne: "Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō īpisutu, tizadawa wasu'u'wa da, Asib'apito za'ra wa'wa hā. Āne ni'wa hā asiré wa'wa hā te za īza'u si aima pisutu za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, īsine te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tawamhā te za īsimirowasu'u na 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. ²³ Ni'wa hā īmreme te te wapari ë wamhā, te za dasiwi wē'ō ni. 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē nhiti, te za satōri ni. 'Re īhāimana u'āsi mono zama te za siwi wē'ō pese." Āne ma tō rowasu'u, Mozési hā. ²⁴ Duréihā uburé 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norí hā ma tō āne na te te tāma 're īapisutu mono zéb uwaibaba, te te dama āma 're rowasu'u za'ra. Samuwé hā uimrehēne ma tō īsadawa wasu'u na āma sāna'rata, wahi'rata norí ma. Taha za'u si ma tō duré īsadawa wasu'u'wa sidāpāsi te te dama āma 're rowasu'u sirōmo za'ra. Uburé ma tō duré ā nimosi īromhāimanazém na zama, te te dama 're rowasu'u sirōmo za'ra. ²⁵ A norí wa'wa hā, wasiré wahi'rata norí nihudu te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, wahi'rata norí ma, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īapisutu mono zé hā te duré wama 're hāimana za'ra. Abra'āhā ma, uimrehēne ma tō tāma ropisutu 'rata. Āne ma tō tāma ropisutu: "Romhutu'ōpsi te za ni'wa hā asihudu hā te te 're da'apawaptob, daro mono bā rowē na 're danomro mono da." Āne ma tō taha ma ropisutu na'rata.

²⁶ — Taha wa, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhimiropisudu hā āma uwaimra. Ti'ra hā ma tō we atēme uimrehēne satōri za'ra wa'wa, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Te te tāma 're īromhuri mono da hā te te pisutu wamhā, ma tō we atēme satōri za'ra wa'wa, 're anomro wasétē aba mono zé hā 're rēme za'ra wa'aba mono da, rowē na āma 're anomro aba mono da. — Āne ma tō Pedru hā dama rowasu'u.

4

Pedru norí hā Zuwāhā me dama roti'wa norí ntho're īsima'warazé wasu'u

¹ Tawamhā Pedru norí hā Zuwāhā me, zahadu te te dama rowasu'u zahuré ré, ma tō sasedoti norí hā aihutu, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb 'madâ'ā'wa norí nhib'apito me, sadusezu norí zama. Sadusezu norí hā apâ dahāiwa'utuzé wasu'u wē'ō'wa norí. ² Ta norí hā ma tō sada ab'ru za'ra, Pedru norí zada, apâ 're īdahāiwa'utu za'ra mono zém na te te dama rowasu'u zahuré wa. Āne ma tō dama rowasu'u zahuré: "Dadâ'ā nherē, te za apâ te te

're da'ahâiwa'utu, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ, Zezusi te te īhâiwa'utu ne." Āne na te te dama rowasu'u zahuré 'ru te, ma tô sada tizahi za'ra. ³ Tawamhâ ma tô dasiwi mrami zahuré ni. Hâiwhâ pesere wa, ma a'â siwi tiza, dazazéb 're, awêpsi te te siwi sani zahuré da, īwaséte na te te dama rowasu'u zahuré ré ne, te te tâma nharî za'ra da. ⁴ Tane nherë, da'ahâ na ma tô saze za'ra ni, Zezusihî wasu'uwé hâ da te īwapari za'ra norî hâ. Īsazei'wa norî hâ ahâ uptabi di oto. Aibâ norî za'rata si hâ 5 miu na īhâiba za'ra hâ.

⁵ Tawamhâ ma tô da'âma ti'awé za'ra. Da'âma awé za'ra wamhâ, ma tô si'râ'otô, Zeruzarë âma sasedoti īpire norî hâ. Zudezu norî ma, roti'wa norî hâ ma tô īme si'râ'otô, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ré na dama rowahutu'wa norî me zama. ⁶ Anasi norî hâ ma tô duré datême aimasisi zahuré, Caipasihi me. 'Re īhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa īpire uptabi Anasi hâ, sasedoti īpire uptabi. Duré ni'wam norî hâ ma tô dame aimasisi zahuré, Zuwâ hâ Aresâdirihi me. Anasihi sisânawâ zahuré, ta norî hâ. Duré Anasihi sisânawâ hâiba amo norî hâ ma tô īsiré ubumro, Zeruzarë âma dama īpire za'ra norî hâ. ⁷ Tawamhâ dama īpire norî hâ ma tô dama 'ru zahuré, Pedru norî hâ da te sani zahuré da, Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî hâ, īsô'reb za'ra da te dasiwi simizusi zahuré da.

Tawamhâ ma tô sadanharî zahuré ni, āne:

— E niha ma tô bêté āne ī'manhari'wa. E 'wa sadawa para, ma bêté a norî wa'wa hâ īhi're hâ īpese 'wa. — Āne te sadanharî zahuré ni.

⁸ 9 Tawamhâ 'Re īhâimana u'âsi mono pê'êzani na ma tô Pedru hâ aptete, dama pahi tô da, te te dama rowasu'u wê da. Taha wa, te āne tâma rowasu'u za'ra, dama īpire norî ma hâ:

— Dama īpire norî, āne te īwazadanharî za'ra wa'wa: "E niha, ma tô bêté āne hâ ī'manhari'wa. E 'wa sadawa para, ma tô bêté a norî wa'wa hâ īhi're hâ īpese 'wa." Āne ma tô īwazadanharî za'ra wa'wa. Taha wa, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. ¹⁰ Tawamhâ a norî wa'wa hâ te za īwaihu'u pese za'ra wa'wa, aihâiba mono bâ wa'aba. Uburé wasiré Izarazéhé nihudu norî zama te za duré waihu'u pese za'ra. Zezu Cristuhu zadawa para, wa tô pese ni, īhi're hâ. Zezusi hâ Nazaré âma aré 're īsâmra mono hâ asivi wîrî aba da, ma tô dama ī'ru za'ra wa'wa. Tawamhâ ma tô dasiwi sasomri ni, wedepo'o nphonhî'râmi na. Ma tô dârâ. Dâ'â nherë, 'Re īhâimana u'âsi mono, ma tô apâ hâiwa'utu. Taha zadawa para, te aibâ īhi're hâ āme za, rowé na. Ma tô tipese oto. ¹¹ Duréihâ ma tô Zezusihî wasu'u na wahî'rata norî ma rob'ui'ré siro, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hâ. Ītē na ma tô âma simiré'é, āne:

"Ēne hâ wê nherë, ma tô 'ri'wa norî hâ siwi wê'ô za'ra, taré nomro da. Tane nherë, te te siwi wê'ô nherë, taré nomro õ di, ēne hâ. Ni'wa hâ ma tô ti'â, 'ri uparizéb da hâ, wê uptabi wa."

Āne ma tô Zezusihî wasu'u na wahî'rata norî ma rob'ui'ré siro, ībaihâ na hâ.

— A norî wa'wa hâ ītē wê'ô wa norî ne hâ. Duré Zezusi hâ ītē ne hâ. ¹² Tane nherë, Zezusihî si Danho'reptui'wa hâ. Ni'wa hâ, aimawi hâ 'Re īhâimana u'âsi mono te te dama pisutu õ di, ti'ai âma te te 're īda'anho'reptui mono da hâ. Taha wa, Zezusihî si uburé Danho'reptui'wa hâ. — Āne te dama īpire za'ra norî ma rowasu'u, Pedru hâ.

¹³ Pedru norî hâ mreme pahi zahuré õ di. Te te datõmo pipa zahuré õ di. Taha wa, zudezu norî ma roti'wa norî hâ ma tô âma titob'uzu za'ra. Rowahutu'wa da, te te dame 're romnhoré zahuré mono õ nherë, mreme pahi zahuré õ di. Tawamhâ ma tô âma tipo're pu'u za'ra oto, Zezusihî siré 're īneb zahuré na, ti'ai âma 're morî ré hâ. ¹⁴ Aibâ īhi're hâ, Pedru norî te te īpese zahuré hâ te īsiré tizab zahuré, danho're. Taha wa, dama īpire za'ra

norī hā asa te te tāma nharī waihu'u za'ra õ di oto. ¹⁵ Tawamhā ma tō tāma rob'ru za'ra, dasi'rā'ōtōzém hawi pusi da. Pusi za'u si, ma tō āma sisadawa pibu za'ra, dama roti'wa norī hā. ¹⁶ Āne te sisadanharī za'ra:

— E marī, wa za 'manharī za'ra ni, aibā norī ma hā. Tō sena, marī hā dama ī'manharī waihu'u'ō hā ma tō 'manharī zahuré, danho'a. īhi're hā ma tō pese zahuré. Aihīni Zeruzarē āma 're īdahāimana za'ra mono hā ma tō wapari za'ra ni, īhi're wasu'u hā. Taha wa, wa norī hā īwasu'u, wa te dawi 're udā waihu'u za'ra mono õ di za. ¹⁷ Tane nherē, īwasu'u hā daza'rui mono bā te te ropé tō da, wa za tāma amhāzépa za'ra ni, te te dama 're rowasu'u zahuré mono tō da oto, Zezusi 're īmorīzém na hā. — Āne ma tō āma sisaze za'ra, dama īpire za'ra norī hā.

¹⁸ Tawamhā ma tō sō tihārā za'ra, apā ītēmeb za'ra neb zahuré da. ītēmeb za'ra zasi zahuré wamhā, ma tō sadawa uwati zahuré ni, Zezusihī hāimana zém na te te dama 're rowasu'u zahuré mono tō da, duré īsadawa para te te dama 're rowahutu zahuré mono tō da. ¹⁹⁻²⁰ Tawamhā Pedru norī hā te asa tāma nharī za'ra, Zuwāhā me:

— E ma hā bétē, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, īwē. E īmreme, wa za wapari ni. E aimreme za'ra wa'wa, wa za wapari ni bétē. 'Re īhāimana u'āsi mono mreme si, wa za wapari ni. Ma'āpé, asima āma rosa'rata za'ra wa'aba, waihu'u za'ra wa'aba da. Wa norī hā wa za wa te dama 're rowasu'u u'āsi za'ra, uburé wa te 're īmadā'ā za'ra mono zém na hā, wa te 're īwapari za'ra mono zém na zama. Wa te dawi 're udā waihu'u za'ra mono õ di za. — Āne te asa tāma nharī za'ra, Pedru hā.

²¹⁻²² Aibā īhi're hā pese õ ré hā, 40 na ma tō āma tiwahu. Taha wa, aihīni 'Re īhāimana u'āsi mono āma te tawata za'ra ni, aibā īhi're hā morī wē wa oto. Taha wa, da te dasiwi ahāri da, te te dama 'ru waihu'u za'ra õ di, zudezu norī ma roti'wa norī hā. Taha wa, te taré duré tāma amhāzépa zahuré ni, Pedru norī ma, Zuwāhā me, te te dama rowasu'u zahuré tō da oto, Zezusihī wasu'u na. Taha parimhā, ma tō tāma rob'ru zahuré ni, neb zahuré da oto.

Zezihi zazei'wa norī hā īmreme zusi zé wasu'u

²³ Tawamhā Pedru norī hā zudezu norī ma, īpire za'ra norī hawi pusi wamhā, ma tō tineb zahuré, tisirē īsazei'wa norī u, Zuwāhā me. Tawamhā ma tō tāma rowasu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa īpire norī mreme na, dama īpire za'ra norī mreme na zama. ²⁴ Āne hā da te wapari za'ra wamhā, aihīni ma tō dasirē āma tawata za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi mono āma. Te oto tiwi rowaptērē za'ra ni, āne:

— 'Re īhāimana u'āsi mono, a hā Wanhib'apito uptabi. A hā Ropoto na'rata 'wa. Uburé, ma tō marī hā ī'apoto mo, hāiwa hā, duré ti'a hā, duré āporé hā. Uburé īwa 're īdanomro mono da hā ma tō duré īpo. ²⁵ A hā ma tō Aipē'ēzani hā Dawihi ma īsō, wahī'rata ma, aima romhuri'wai ma, aimreme hā wahī'rata norī ma, te te 're wasu'u mono da. Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra Dawi hā, wahī'rata norī ma:

“E marī wa, zudezu'ō norī hā ma tō sada tizahi pese za'ra, daro mono bā.

E marī wa, īsimirosa'rata za'ra hā tō senai õ di. ²⁶ Roti'wa norī hā te sada aimasa. īsadawa para da'uwaiti'wa norī me, ma sada atob za'ra, Wanhib'apito 'Re īhāimana u'āsi mono zada, duré Danho'reptui'wa da, te te īpisutu zada.”

Āne te tāma rowasu'u za'ra, Dawi hā.

²⁷ — Āhāna, tō sena Zeruzarē āma ma tō tasi'rā'ōtō ni, aima romhuri wē 'wa zada, Zezusihī zada, Danho'reptui'wa da īpisutu zada. Erodi norī hā ma

tô sitême ubumro, Pôsi'u Piratuhu me. Ta norî hâ zudezu'ô norî me duré Izarazéhê nhihudu norî me, ma tô sada si'râ'ôtô, te te siwi wîrî da. ²⁸ A hâ romhâ ré, âma ïropisutuzéb zarina ma tô sî'uihâ na âma siwi uwaimra tô, te te waihu'u za'ra ô nherê, Erodi norî hâ. ²⁹ Âhâna dama ïpire za'ra norî hâ te duré wama amhâzépa za'ra. Wa norî hâ aima romhuri'wa norî. Wei wapawaptob za'ra na, ai'umnhasi sina aimremhe hâ wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, wapahi âna. ³⁰ Zezusihi zadawa para, wa te 're dapese za'ra mono da, wei wapawaptob za'ra na. Zezusi hâ aima romhuri wê'wa, taha zadawa para, marîwê hâ dama l'manhari' waihu'u ô hâ wa te dama 're 'manhari' za'ra mono da, wei wapawaptob za'ra na. — Âne ma tô tâma mreme zu, ïsazei'wa norî hâ.

³¹ Tawamhâ 'Re l'hâimana u'âsi mono ma, mreme zusi pari, 'ri ma tô l're sâsâ'â za'ra. Tawamhâ 'Re l'hâimana u'âsi mono pê'ezani na ma tô aptete za'ra, l'pê'ê mono bâ. Pahi âna, ma tô dama sadawa wasu'u za'ra oto, 'Re l'hâimana u'âsi mono hâ.

ïsazei'wa norî hâ, sôprum na 're l'hâimana za'ra mono zé wasu'u

³² Tawamhâ ïsazei'wa norî hâ uburé, ma tô sisaze za'ra, tinhimirosa'rata za'ra na hâ. Ni'wam norî hâ tinhibro te te sima 're sawi za'ra mono ô di, tite da si. Uburé, ma tô ïsibrob'ô norî udâna te te 're po'o za'ra. ³³ Mreme prédup sina, ma tô Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hâ te te dama 're rowasu'u za'ra, Wanhib'apito Zezusi apâ l'hâiwa'utuzé wasu'u na. Duré 'Re l'hâimana u'âsi mono hâ ma tô Zezusihi zazei'wa norî ma 're sôprub za'ra, l'wê na si. ³⁴⁻³⁵ Tawamhâ 'ri tede'wa norî hâ duré ti'a tede'wa norî hâ ma tô tinhorôwa hâ duré tinhipti'a hâ te te dama 're wede za'ra, l'wa'âbâ zô. Tawamhâ l'wa'â hâ ma tô te te 're sômri za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî ma. Tawamhâ, ïsazei'wai mono bâ marî zô tiwi 're l'ro'wanhi'riti za'ra mono zéb zarina, ma tô te te tâma 're po'o za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hâ. Taha wa, ni'wa hâ simarî âna 're hâimana mono ô di oto.

³⁶⁻³⁷ Tawamhâ aibâ hâ Zuzé na ïsisi hâ ma tô tinhipti'a hâ dama wede, l'wa'âbâ zô. Roti wê'wa, ta hâ. Taha wa, Banabé na ma tô siwi sisi, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hâ. (Banabéhê nhisi hâ dama rowë zani'wa, te wasu'u, ïsisi hâ.) Réwihi nhihudu, ta hâ. Sipri na rob're za'iti nhisi âma ïpotozé hâ. Tinhipti'a hâ te te dama wede wamhâ, l'wa'â, ma tô uburé ti'â, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî u.

5

Ananizaha wasu'u, Sapiraha me

¹ Aibâ hâ Ananiza na ïsisi hâ tinhipti'a hâ ma tô l'wa'âbâ zô dama wede zahuré timro me, Sapiraha me. ² Tawamhâ ti'ai wa'â hâ ma tô sima po'o zahuré, pi'uriwi. l'râsutu si ma tô Ananiza hâ ti'â uburé newa, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî u, wahuré newa. ³ Tawamhâ Pedru te tâma tinhâ:

— Ananiza, e marî da, ma tô Satanasihi nhimiwada'uri zarina l'manha. Taha wa, ma tô 'Re l'hâimana u'âsi mono pê'ezani ma, asadawa nhipe. Asipti'ai wa'â hâ pi'uriwi ma tô asima l'po'o 'wa. ⁴ Asipti'a, da te aiwi uipra ô ré hâ, ate hâ. Duré, da te aiwi uipra wamhâ, l'wa'âbâ zama ate hâ. E marî da, ma tô bêté wama asadawa nhipe. E wama si ma tô asadawa nhipe. Mare di. 'Re l'hâimana u'âsi mono ma zama ma tô asadawa nhipe. — Âne te tâma tinhâ, Pedru hâ.

⁵⁻⁶ Tawamhâ Pedruhu mreme te te wapari wi, ma tô waptârâ ti'ai wa, Ananiza hâ. Waptâ'â wamhâ, ma tô dârâ. Tawamhâ l'préduptém norî hâ ma tô sô tiwahutu za'ra. Ma tô siwi ubu. Taha pari, ma tô siwi ti'â, te te siwi sêrê da.

Tawamhā taha wasu'u hā da te wapari za'ra wamhā, aihīni ma tō tapē'ēwara za'ra ni.

⁷ Tawamhā ūsa'u si, te duré ūmro hā mo, Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī u. Timro dā'āzé te te waihu'u āna, ma āzé, 'ri para u. ⁸ Sébré wamhā, Pedru te 'mahā:

— We ūma wasu'u na. E niha ma tō asipti'ai wa'wa hā dama ūwede 'wa. E ūhō na si ūwa'ā hā tō. — Āne te sadanha, Pedru hā.

Tawamhā asa te tāma rowasu'u:

— Ūhe, tō ūhō na si ūwa'ā hā. — Āne te tāma wasu'u.

⁹ Tawamhā Pedru te tāma tinhā, āne:

— Te asima ūrosa'rata wasétē 'wa, 'Re ūhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā tō sena ūwaihu'u pese zō pibui wa'aba da. E marī da, ma bétē āne hā ūmanharī 'wa. Ōhōta, wapari. Aimro nherē'wa norī hā te we para'rasī za'ra. Ta norī hā te za siwi ai'ā. — Āne te tāma tinhā, Pedru hā.

¹⁰ Tawamhā awa'awi ma duré waptārā, pi'ō hā, Pedruhu papara. Ma tō duré dārā. ūpréduptém norī hā ma tō duré apā asisi. Ma tō duré sabu za'ra, pi'ō idā hā. Ta hā ma tō duré siwi tisē, ab're 're ūmro zu. ¹¹ Tawamhā uburé pese, ma tō tapē'ēwara za'ra ni oto, ūsazei'wa norī, siré 're ūsi'rā'ōtō mono norī hā. Duré ūwasu'u hā da te wapari za'ra wamhā, aihīni ma tō tapahi za'ra ni.

Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī hā dama ūwaihu'u'ō te te dama 're ūmanharī za'ra mono zé wasu'u

¹² Tawamhā Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī hā, marī ūwē hā ahā na ma tō te dama 're 'manharī za'ra, dama ūmanharī ūwaihu'u'ō hā. Duré ūsazei'wa norī hā ma tō 're si'rā'ōtō u'āsi aihīni, Saromahā nhisi na 'ri zahābā, da te 're ūsisi za'ra mono u hā. ¹³ Tawamhā ūsazei'ō'wa norī hā, ūsazei'wa norī me 're hāimana za'ra mono da, te te sima 're rosa'rata za'ra mono nherē, pahi za'ra di oto. Tazahā te oto ūsazei'wa norī hā da te 're wēsāmri za'ra, 're hāimana wē za'ra mono wa. ¹⁴ Taha wa, ma tō da'ahā uptabi na saze za'ra ni, Wanhib'apito niwī 're danomro mono da oto. Aibā hā ahā uptabi na ma tō saze za'ra, pi'ō zama. Taha wa, ūsazei'wa norī hā ma tō sīna hā. ¹⁵ Āne hā Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī hā te te dama 're 'manharī za'ra mono wa, ma tō ūhāzé ré norī hā da te 're sa'ra, 'ri nhi'riti wa, 're simi'wara mono da, ūsa'warizé wa, duré wetenhamri wa. Pedru hā ūwa'wai baba za'ra te te ro'razāri wa, ūawā hā te te hāiba upsibi za'ra da, te tame 're simi'wara, te te pese za'ra da. ¹⁶ Zeruzarē 'rata 'ri wa'ōtō mono hawi, ma tō da'ahā na dasito, Zeruzarē u. ūhāzé ré norī hā ma tō dasiré 'wasari ni. Duré wa'uburé ré 're ūhāimana za'ra mono norī zama, ma tō 'wasari ni, dasiré. Tawamhā aihīni ma tō tapese za'ra ni oto.

Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī hā dama ūpire za'ra norī nho're ūsimasabzé wasu'u

¹⁷ Tawamhā sasedotī ūpire uptabi hā, duré uburé ūsiré sadusezu norī me, ma tō ta norī hā Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī hā āma sō'ru za'ra. Tawamhā ma tō sima āma roti za'ra, niha te te tāma rob'manharī za'ra da. ¹⁸ Taha wa, ma tō dama 'ru za'ra, da te dasiwi waibu da, Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī hā. Tawamhā dazazéb 're, ma tō dasiwi séme ni. ¹⁹ Tawamhā barana Wanhib'apito ma, hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō ūtēme si'ra za'ra, te te tāma 'ridawa za'ra da. Te te tāma 'ridawa za'ra wamhā, ma tō sani za'ra, rob u. Āne te tāma nharī za'ra:

²⁰ — Mo oto ai'aba'rei wa'aba, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma 're ūidawata za'ra mono zéb u, 're ūdanomro mono zép tém na dama rowasu'u za'ra wa'aba da. — Āne te tāma nharī za'ra.

²¹ Tawamhā, ãne hā te te wapari za'ra wamhā, bâdâ 'râiwatobro wi, ma tō asisi, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorôwa ãma 'ri 'wawi wa'ra u. Tame ma tō rowahutu na dama ãma sãna'rata za'ra.

Tawamhā sasedoti ïpire uptabi hâ, ïsiré 're ïnomro mono norî zama ma tō zudezu norî ma ïpire za'ra norî zô da'mazatô, Zeruzarë ãma 're ïsi'ubumroi mono norî zô. Tawamhâ ma tô ïtême ubumro uburé. Tawamhâ dazazéb u ma tô Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî zô tihârâ za'ra, da te ïtême simroi mono da. ²² Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorôwa 'madâ'â'wa norî hâ ma tô sô ai'aba're, dazazéb u. Sô sisisi wamhâ, 'ri 're baba di. Taha wa, te apâ ai'aba're ubana, dama roti'wa norî u. ²³ ïtême sihutu wamhâ, te ãne tâma rowasu'u za'ra:

— Pra. E niha bâ. Dazazé hâ, baba di. 'Ridawa nhitop tete uptabi nherë, duré dazazé 'madâ'â'wa norî hâ 'ridawa ãma simasam nherë, wa te 'ridawa za'ra wamhâ, 'ri 're baba di. Ni'wai ð di. Robaba na wa sô rob'madâ'â za'ra ni. — ãne te tâma rowasu'u za'ra.

²⁴ Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norî nhib'apito hâ, duré sasedotî ïpire norî hâ ãne hâ te te wapari za'ra wamhâ, te te waihu'u za'ra ð oto. Taha wa, ma tô sô amrami za'ra, nhimirosa'rata te, Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî zô. ²⁵ Taha ré, ni'wa hâ te wei mo, aibâ hâ. Ta hâ ma tô tâma rowasu'u za'ra, ãne:

— ïwapari pese za'ra wa'aba. Aibâ norî hâ dazazéb 're, ïséme 'wa hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, te dama rowahutu za'ra. — ãne te tâma rowasu'u za'ra.

²⁶ Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norî hâ ma tô sô ai'aba're tinhîb'apito norî me, apâ te te simroi mono da. ïsimroi mono 'wa norî hâ ëtë na da te hâ za'ra mono ð'umnhasite, ma tô pawasisi ãna te te simro. ²⁷ Te te simroi mono wamhâ, te tâma nharî za'ra, dama roti'wa norî nho're simasab da. Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ïpire uptabi hâ te tâma nharî za'ra, Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî ma:

²⁸ — Wa tô aré aiwi sawi za'ra wa'aba ni, Zezusihî nhimiroti na dama 're rowahutu tô za'ra wa'aba mono da. Tazahâ dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono wa, ïwasu'u hâ ma tô te te ropé 'ri pâ, ãme Zeruzarë ãma hâ. Taha wa, ma tô da te dasima 're wawasu'u za'ra. Wa norî hâ, u, Zezusihî wîrî'wa. — ãne te tâma nharî za'ra.

²⁹ Tawamhâ Pedru norî hâ te asa tâma nharî za'ra, tisiré Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî me:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme si wa za wa te 're 'madâ'â pese za'ra. Aimawi mreme hâ wa te 're 'madâ'â za'ra mono ð di za. ³⁰ 'Re ïhâimana u'âsi mono, wahî'rata norî nhib'apito hâ ma tô hâiwa'utu Zezusihâ, asadawa para wa'aba, da te dasiwi ïwîrî hâ. Wedepo'o nhonhi'râmi na asivi ïsasõmri 'wa hâ ma tô hâiwa'utu. ³¹ Ta hâ ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ti'â apâ, ïsimire niwî 're sâmra u'âsi mono da oto, dama ïpire na 're hâimana mono da, duré tiwaihu'u pese zarina te te 're da'anho'reptui mono da. Taha wa, te za te te 're wapawaptob za'ra, wasiré Izarazéhê nihudu mono bâ, wawaséde hâ wa te 're rême za'ra mono wa, te te wama 're apari mono da. ³² Wa norî hâ wa tô ãne na hâ watõmo na 'madâ'â za'ra ni. Taha wa, wa za wa te dama 're wasu'u u'âsi za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ da te 're wapari za'ra mono wamhâ, te za Tipê'ezani hâ te te dama 're anhomri. Taha zama te za duré ãne uburé te te dama 're awaihu'u, Zezusihî wasu'u'wë hâ. — ãne te tâma nharî za'ra, Pedru norî hâ.

³³Tawamhā dama roti'wa norī hā ãne te te wapari za'ra wamhā, ma tō sada tizahi za'ra. Taha wa, ma tō sima āma roti za'ra, te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi simro da. ³⁴Tane nherē, aibâ īwē hā Damarizé na īsisi hā ma tō hāiwi za. Ta hā parisezu norī niwī te 're mo, dama īwazé pe hā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa, te 're hāimana. Tawamhā ta hā ma tō oto dama 'ru za'ra, Zezusih zadawa wasu'u'wa norī hā da te sani za'ra da, dama īpire norī nhti si'ubumro da, syry na.

³⁵Taha pari, ma tō dama roti'wa norī ma tinhā, ãne:

— Wasiré Izarazéhē nnihudu norī, īwapari pese za'ra wa'aba, āma asōpré wa'aba da, aibâ norī āma. E marī te za tāma īmanharī za'ra wa'wa. Āma rosa'rata pese za'ra wa'aba. ³⁶Aibâ hā Te'udasi na īsisi hā duréhā, waihu'u pese newa, ma tō dama īpire na dama siwasu'u. Tawamhā aibâ ahâ na ma tō īsiré 're nomro, 400 na īhāiba hā. Tane nherē, da te wīrī wamhā, īsiré 're īnomro mono norī hā ma tō te te ropé. Robaba di oto. ³⁷Te'udasihi uirī na si ma tō duré Zudasi hā datēme wi, Darireira āma aré 're īsāmra mono hā. Romanu norī nhib'apito hā dahāiba za'rada hā te te waihu'u da, danhisí mono bâ da te tāma ubumro za'ra ré, ma tō Zudasi hā datēme wi. Tawamhā da'ahâ na ma tō duré īsiré 're danomro, Te'udasihi ne. īsine, ma tō duré wīrī ni, Zudasi hā. Tawamhā īsiré 're īnomro mono norī hā ma tō duré te te ropé. ³⁸⁻³⁹Taha wa, īhāna hā wa te hāiba upi za'ra wa'aba tō, Pedru norī hā. Tō'ā. Ta norī hā si'uihā na te te 're rowahutu za'ra mono wamhā, īsimirowahutu za'ra hā te za īsarina 're si'utōrī za'ra. Tazahā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para te te 're rowahutu za'ra mono wamhā, tiwi uprosi waihu'u za'ra wa'aba õ di za, īsimirowahutu za'ra hā. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā 'wapé za'ra wa'aba õ'umnhasite, te za aibâ norī ma īwaprosi waré za'ra wa'wa, si'aba're da.

— Æne te dama roti'wa norī ma roti, Damarizé hā.

Tawamhā īsimiroti hā ma tō saze za'ra. ⁴⁰Tawamhā Zezusih zadawa wasu'u'wa norī zô ma tō sitēme tihârâ za'ra apâ. Ma tō dama hâiba 'ru za'ra, taré da te dasiwi hâ za'ra da. Taha pari, ma tō duré sadawa uwati za'ra, te te duré dama 're rowasu'u tō za'ra mono da, Zezusih wasu'u na hā. Taha parip si, ma tō tāma rob'ru za'ra, apâ si'aba're da. ⁴¹Tawamhā ma tō dawi wairé, dama roti'wa norī hawi. Da te hâ za'ra nherē, to za'ra di, Zezusih zadawa wasu'u'wa norī hā. īsazei'wai wa, Zezusih ne te te 're robzépata za'ra mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te tāma īpisutu za'ra zém na hā ma tō sina waihu'u za'ra. Taha wa, tāma rowē za'ra di. ⁴²Tawamhā awē sidâpâsi ma tō te te dama 're rowahutu za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb āma 'ri 'wawi wa'ra 're. 'Ri baba, ma tō duré te te dama 're rowasu'u za'ra, Zezusih wasu'u'wē na. Zezusih hā tō sena, Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te wama īpisutu na ma tō duré te te dama 're rowasu'u za'ra.

6

Aibâ norī hā 7 na īhāiba za'ra hā dapawapto'wa da, da te dasiwi īpisutu za'ra zé wasu'u

¹ Tawamhā ahâ uptabi na ma tō zudezu norī hā saze za'ra, deredu norī mremē na 're īmreme zusi mono norī hā, duré ebreusi norī mremē na 're īmreme zusi mono norī zama. Tawamhā deredu norī mremē na 're īmreme zusi mono norī hā ma tō aiwapsari za'ra, dazari'wa norī hā deredu norī īmrotō norī āma 're po're simrami u'āsi za'ra mono wa. Awē sidâpâsi, īsazei'wai norī hā ro te te sima 're waibui mono wamhā, te āma 're po're simrami u'āsi za'ra. Taha wa, ma tō dama nharī za'ra, aibâ norī hā deredu norī mremē na

're īmreme zusi mono norī hā. ² Tawamhā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā, 12 na īhāiba za'ra hā ma tō sô tihârā za'ra, tisiré īsazei'wa norī zō. Hâiba mono bâ ītēme si'aba're da, te sô tihârā za'ra. ītēme sihutu wamhā, te tâma nhari' za'ra, ãne:

— Wasiré Zezusihi zazei'wa norī, e 'Re īhâimana u'âsi mono wasu'uwé hā wa za dawi wasu'u zazâri za'ra ni, taha upana wa te 're īdazari za'ra mono da si. Mare di. Wa te dama âma 're rowasu'u za'ra mono õ wamhā, 'Re īhâimana u'âsi mono hā te te wama 're arowaré mono õ dia. ³ Ma'âpé, sô asôpré wa'aba mono, aibâ 7 na īhâiba norī zō. Aibâ norī hā da te īwësämri za'ra zō, te za sô asôpré wa'wa, 'Re īhâimana u'âsi mono pê'ëzani na si 're īnomro mono norī zō, hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u ré 're īhâimana za'ra mono norī zō. Ta norī ma, wa za romhuri hā pisutu za'ra ni, awë sidâpâsi te te 're dazari za'ra mono da. ⁴ Tawamhā wa norī hā 'Re īhâimana u'âsi mono ma, wa za 're wamreme zusi u'âsi. īmreme na wa za wa te 're dapawaptob u'âsi za'ra. — ãne te tâma nhari' za'ra.

⁵ Tawamhā īsimiroti za'ra hā aihîni ma tô saze za'ra, īsazei'wa norī hā. Taha wa, ma tô aibâ norī zô rob'madâ'â za'ra. Tawamhā ma tô sâmri za'ra, Esitewâ hā. Ta hâ, 'Re īhâimana u'âsi mono âma te te īsasõmri. īpê'ëzani na si te 're hâimana. Tawamhā ma tô duré sâmri za'ra Piripi hâ, duré Procoru hâ, duré Nicano hâ, duré Timo hâ, duré Pamenasi hâ, duré Nicorazu hâ. ītizotiza na 'ri nho'õmo nhisi âma 're īsâmra mono aré, Nicorazu hâ. Zudezu'õ aré, ma tô sizudezu, 'Re īhâimana u'âsi mono âma oto dame 're wata mono da. ⁶ Tawamhā ã norī hâ ma tô oto te te simro, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī u, tinhib'rada te te âma sa'ra za'ra da, ī'râ nhisiwi, âma mreme zusi da. ãne Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hâ ma tô romhuri hâ tâma pisutu za'ra.

⁷ Tawamhā 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hâ ma tô duré te te ropé, 'ri baba. Zezusihi nhrâ zarina 're īnomro mono norī hâ ma tô sina hâ, Zeruzaré âma hâ. Sasedoti norī hâ ahâ na ma tô duré Zezusi hâ saze za'ra oto.

Esitewâ, da te dasiwi īârizé wasu'u

⁸ 'Re īhâimana u'âsi mono hâ ma tô Esitewâ hâ te te 're pawapto pese, tiwaihu'u pese na. Taha wa, īwaihu'u pese na si te 're hâimana, Esitewâ hâ. Taha zarina ma tô marî īwé hâ te te dama 're ab'manharî, dama ī'manharî waihu'u'õ hâ, danh'a. ⁹ Tane nherê, ni'wam norî hâ zudezu norî hâ ma tô sada 're hâimana za'ra, īmreme te te 're wê'õ za'ra mono wa. Ta norî hâ darob amoï hawi, Zeruzaré u 're īsihutu mono aré, Sireni na 'ri nho'õmo nhisi hawi, duré Aresâdiriza na 'ri nho'õmo nhisi hawi, duré Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, duré Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Ta norî hâ ma tô 're si'srâ'õtô u'âsi, rowahutuzéb u dasi'uihâ na 're īdahâimana za'ra mono zém na rowahutuzém nhisi u hâ. Tawamhâ ta norî hâ, Esitewâhâ mreme te te siwi wê'õ za'ra wa, te nasi aimawi na tâma nhari' za'ra. ¹⁰ Tawamhâ 'Re īhâimana u'âsi mono pê'ëzani hâ ma tô tite hâ rowaihu'u pese zé hâ tâma tisõ, Esitewâhâ ma, mreme waihu'u pese da. Taha wa, aibâ norî ma, te te asa tâma âma wa'râmi za'ra wamhâ, ma tô nasi mreme nihîhari za'ra. ¹¹ Taha wa, ta norî hâ ma tô ni'wam norî hâ sada wada'uri za'ra pi'uriwi, Esitewâ te te siwi wasu'u wasétê za'ra da, dama. Rob'uiprazé ma tô tâma sõmri za'ra, sada simasab da. ãne te tâma roti za'ra:

— ãne te za Esitewâ hâ dama īwasu'u za'ra wa'wa: "Esitewâ hâ wa tô wapari za'ra ni. Mozési hâ te te dama 're wasu'u wasétê. 'Re īhâimana u'âsi mono âma, te te duré 're wasétê." ãne te za dama īwasu'u wasétê za'ra wa'wa, Esitewâ hâ. — ãne ma tô aibâ norî hâ sada wada'uri za'ra.

¹² Taha wa, ma tō ãne hā dama wasu'u wasétē za'ra, Esitéwā hā. Duré 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī ma zama, ma tō ãne wasu'u wasétē za'ra, dama roti'wa norī ma zama. Aihñi sada danhiti'rui wairébé da, ma tō ãne dama wasu'u wasétē za'ra. Tawamhā ma tō oto sô ai'aba're, Esitéwāhā zô. Taha wa, ma tō siwi ti'â. Te te siwi âri wamhā, ma tō siwi saprō, zudezu norī ma, īpire za'ra norī u. ¹³ Tawamhā, Esitéwāhā mreme te te siwi īwē'ō za'ra norī zô, ma tō sô tihârâ za'ra, taré te te siwi īwasu'u wasétē 'wa norī zô, Esitéwā te te tâma wasu'u wasétē za'ra da. Âne te dama īpire za'ra norī ma, Esitéwā hā taré wasu'u za'ra:

— Ō hā aibâb hā, rowasu'u wasédé hā te te sazâri õ di, 'Re īhāimana u'âsi mono ãama 're īdawata za'ra mono zém na hā. Duré 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti wé wa'râmi, ma tō te te dama 're rowasu'u wasétē u'âsi. ¹⁴ Wa norī hā wa tō wapari za'ra ni, īmreme hā. Zezusi hā Nazaré ãama aré 're īsâmra mono hā te za, u, 'ri hā uprosi, 'Re īhāimana u'âsi mono ãama 're īdawata za'ra mono zé hā. Duré, roti hā Mozési te te aré wama īsõmri hā 're īwahâimana za'ra mono zéb da hā te za, u, wawi ãama sapr̄i. — Âne ma tō Esitéwāhā wasu'u wasétē za'ra taré.

¹⁵ Tawamhā zudezu norī ma roti'wa norī hā, duré aihñi īsi'ubumrozéb ãama īhāimana za'ra norī hā te ãma tinhopré, Esitéwāhā ubu ãma hā. 'Re īhāimana u'âsi mono ma, hâiwa ãma romhuri'wai ubu ne, Esitéwāhā ubu hā.

7

Dama īpire norī nho're, Esitéwā dama īsiwasu'uzé wasu'u

¹ Tawamhā 'Re īhāimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa īpire uptabi hā te tâma tinhâ, Esitéwāhā ma:

— E tō sena aiwasu'u hâ.

²⁻³ Tawamhā Esitéwā ma tō tâma rob'râzarõtõ za'ra, dahi'rata norī wasu'u na hâ, âne:

— Wasiré Izarazéhé nnihudu norī, wamama norī zama, īwapari za'ra wa'aba. 'Re īhāimana u'âsi mono hā, rowa'a na 're īsâmra mono hā duréihâ ma tō Abra'âhâ ma sihâ'i're, wahî'rata ma. Mesapotamiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãama 're sâmra mono ré, ma tō ītême wi, zahadu Harâ na 'ri nho'õmo nhisi u morî õ ré. Âne te tâma tinhâ: "Ma'âpê airom nhiti aiwatobro, asisânawâ norī nhiti aimorî da. Airop téb u wa za asaprō, tamomo 're aihâimana mono da oto." Âne ma tō tâma roti. ⁴ Taha wa, tisiré cadeza norī nhipti'ai hawi ma tō watobro. Harâ na 'ri nho'õmo nhisi ãama te oto 're sâmra, Abra'âhâ. Tame, ïmama hâ ma tō tiwi dârâ. Tiwi dâ'â parip si, ma tō 'Re īhâimana u'âsi mono hâ saprō, īroptéb u, Abra'âhâ. Taha wa, te oto a norī wa'wa hâ ïwa 're aihâimana za'ra wa'aba mo, īsipti'ai ãama. ⁵ Tane nherë, we te te saprōni nherë, te te tâma sõmri uptabi õ di, ti'a hâ ïte da hâ. Taha wa, te âne hâ tâma tinhâ: "Tô sena, ti'a, wa za aima tisõ, ate da, asihudu sidâpâsi, asihudu norī te da." Âne ma tō tâma ropisutu, Abra'âhâ ma, 'ra õ ré. ⁶ Te duré tâma tinhâ: "Apto'oré hâ asihudu norī hâ te za dasiré 're si'ubumro, darob amoi ãma tinhipti'ai ãmai õ nherë, tisiré'õ norî siré. Tawamhā ti'a tede'wa norî nhimiwada'uri zarina si te za 're hâimana za'ra, te te tâma 're romhuri pese za'ra mono da taré, wa'âbâ ãna. Si'uihâ na si'âma 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di za. Da te 're īhâ za'ra mono zé hâ te za duré te te 're sépata za'ra. Âne te te 're robzépata za'ra mono ré hâ, te za ãma tiwahub ahâ za'ra, 400 na. ⁷ Tawamhā wa za te 're 'ruiwa'âbâ za'ra. Marî, wa za asa te 're ab'manhârî, daza'ru tede'wa norî ma hâ asihudu norî wi, 're robzei'õ za'ra mono wa. Taha parip si, asihudu norî

hā te za wei wairé apâ. Tawamhā āme te za ūtāma 're dawata za'ra oto." Āne te tāma ropsitu, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

8 — Te duré tāma roti, āne: "Te za 're asisihāiwata nihihāri za'ra wa'aba mo, ūzazei'wa na aipibui pese aba zéb da hā." Āne ma tō tāma roti. Taha wa, Izati hā waptā'ā wamhā, ma tō sihāiwata nhizā, īmama hā, Abra'ā hā. 8 na āma mara wapsi, ma tō sihāiwata nhizā. Izati hā ma duré ti'ra hā sihāiwata nhizā, Zaco hā. Zaco hā īsarina ma duré ti'ra hā te te 're annihāiwata nihihāri, poto sidāpâsi, 12 na īhāiba norī hā. Ta norī hā Zaco ho 'ra norī hā, wahī'rata na'rata uptabi. — Āne te Esitewā hā rob'rāzarōtō, dama ūpire za'ra norī ma.

9 Tawamhā Esitewā hā ma tō duré tinhimirob'rāzarōtō na tāma āma uzusi za'ra, āne:

— Ta norī hā wahī'rata norī hā ma tō tinoire hā dama wede za'ra, Zuzé na īisisi hā. īhāimanazém na te te siwi 're 'ruiwapari za'ra mono wa, ma tō dama wede za'ra. Taha wa, ūuipra'wa norī hā ma tō siwi saprōni za'ra, Ezitu u, tame danhimiwada'uri zarina si te te dama 're romhuri mono da, pawa'ābā āna. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō ūsiré 're hāimana u'āsi. **10** Taha wa, te te ūrobzepata mono zéb sidāpâsi ma tō nasi pawapto, tiwi robzei'ō tō da. Tawamhā apito Para'oho ma, sihā'i're wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma tō tiwaihu'u pe hā tāma tisō, īhāimana wē zéb da hā. Taha wa, apito Para'o hā ma tō wēsā, Zuzé hā. Taha zarina ma tō tāma pisutu, Ezitu āma roti'wa da oto, ūsadawa para. ūsibro hā duré ūsōrōwa zama te te tāma 're 'madâ'ā mono da zama, ma tō duré pisutu. **11** Tawamhā nimahā wahum na dasa hā poto ūdi, Ezitu āma hā duré wahī'rada 're īhāimana za'ra mono zéb āma hā, Cana'ā na romnhi si āma hā. Taha zarina, ma tō oto mra hā da te 're sépata za'ra. Marī ūdi, te te 're ūhuri mono da hā, wahī'rata norī hā. **12** Tawamhā wahī'rada Zaco hā ma tō dasai wasu'u hā wapa, Ezitu āma buru nho wasu'u hā, tamep si da te 're ūsa'wari mono na hā. Taha wa, ma tō ti'ra norī hā wahī'rata norī hā satōri za'ra, Ezitu u si'aba're da, mra hā te te 'mai'ūipra za'ra da. Tawamhā ūmori'rata na si'aba'rei wamhā, ma tō aihutu apâ, ūtimama u. Mra hā ma tō te te āwisi. **13** Taha parip si, ma tō duré sô ai'aba're, Ezitu u, maparane āma. Tawamhā Zuzé hā ma tō tāma siwasu'u za'ra oto, tidub'rata norī ma. Tawamhā apito Para'o hā ma tō wapa, Zuzéhē ūsānawā norī wasu'u hā. Taha wa, ma tō oto waihu'u za'ra, ūsānawā za'ra na hā. **14** Taha wa, ma tō Zuzé hā ūtimama zō hā, Zaco hā, aihīni pese ūtēme si'aba're da, ūmro norī hā ūra norī zama, duré uburé ūsiré 're ūdahāimana za'ra mono norī zama. Āne dahāiba za'ra hā, 75 na. **15-16** Tawamhā Zaco norī hā te oto zāmo, Ezitu u, tame 're si'ubumroi mono da oto. Tame ma oto Zaco hā dārā. Tame ma tō duré ūra norī hā 're dā'ā za'ra. Tawamhā ūmama hā tiwi dā'ā za'ra wamhā, ūhi hā ma tō siwi ti'ā apâ, ūrob u, Sitē na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, tame te te siwi séme da. Ti'a hā Abra'ā hā dā'ā ūré, Hamohō nihudu norī wi, te te sisada ūuipra ūrōmo āma, ma siwi sé, ūhi hā. 'Re dā'ā za'ra mono sidāpâsi, ma tō wahī'rata norī hi zama apâ da te 're 'wasari tamomo, Zaco ho 'ra norī hi hā, tame da te 're séme mono da, ētē zahāpā wa, ab're 're.

17 — Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono hā Abra'āhā ma, te te ūropisutuzé hā te te tāma āma ūuwaimramizéb u hā, romhuture di oto. ūsihu du norī hā wahī'rata norī hā ma tō oto sina hā, Ezitu āma. Dā'ahā uptabi di oto. **18** Tawamhā roti'wa aimawi hā ma tō oto azé, si'apito da, Ezitu āma, Zuzéhē waihu'u ū'wa hā. **19** Tawamhā tizadawa nhipe se na si ma tō wahī'rata norī ma 're hāimana ta hā. Ma tō te te tāma 're rob'manharī wasétē u'āsi za'ra. Ma tō damama norī ma roti za'ra, rowi te te 're sa'ra za'ra mono da, aii'uté hā, 're dā'ā za'ra

mono da. ²⁰ Taha ré, ma tō Mozési hā podo, ai'utépré īwē uptabi hā. A'amo si'ubdatō ma tō ãma ai'utō, īmama norí te te ī'madâ'ā zahuré zém na hā, 'ri para. ²¹ Tawamhā 'ri nhiti ma tō īna hā tihi. Taha wa, apito Para'oho 'ra sipi'ō hā ma tō ãma ti'ra, Mozésihi ãma. Ti'ra uptabi newa, ma tō prédu. ²² Taha wa, Ezitu ãma danhimirowaihu hā ma tō uburé dawi waihu'u, Mozési hā. Oto prédu wamhā, te te waihu'u pese wa, uburé te te rob'manhari wē di. īsimiroti hā wē wa, dama mreme pire di. – Äne te dama īpire za'ra norí ma, rob'rāzarōtō, Esitewā hā, dahí'rata wasu'u na hā.

²³ Äne te duré tāma rob'rāzarōtō za'ra:

– Tawamhā Mozési hā 40 na ãma wahu wamhā, ma tō sima rosa'rata, tisiré norí hā te te waimrami mono da, Izarazéhé nihudu norí hā. ²⁴ Tawamhā te te ab'madâ'ā mono wamhā, ma tō 'maiħâiba pibu tisiré hā, ezipsiu hā te te 're pré'é mono ré hā. Taha wa, ma tō ītēme mo, ãma sisapri da. Tawamhā te te 're pré'é mono 'ru te, ma tō tīwī, l'azâri'wa hā, tisiré hā te te 'ruiwa'âbā da. ²⁵ Mozési hā ma tō tisiré norí ãma rosa'rata, äne: "İsiré norí hā äté te za siwi īwaihu'u, 'Re īhâimana u'âsi mono te te tāma īpisutu za'ra zém na Ezitu hawi te dawi ubumroi mono da." Äne te tisiré norí ãma rosa'rata. Tane nherë, te te siwi waihu'u ð di, īsiré norí hā. ²⁶ Tawamhā awém na hā ma tō duré mo, tisiré norí u. Morí wamhā, te duré īsiré norí hā īsō'a si'wapé zahuré, maparane. Taha wa, ma timreme hā tāma 'marōwîrî zahuré, äne: "Tō'â. Asi'wapéi wa'aba tō. Oro asiré 're anomro aba mono za, te asi'wapéi wa'wa." Äne ma tō timreme hā tāma 'marōwîrî zahuré.

²⁷ – Tawamhā ãma īsâna'rata'wa hā ma tō Mozésihi mreme hā wē'ō. Taha wa, ma tō mreme sina sa're, äne: "E 'wa sadawa para we aimorî bâ, wanhib'apito da, duré wama rowairébê'wa da hā. ²⁸ E īzama te za īwî, ezipsiu hā īwîrî ne, ahâmhâ." Äne te tāma tinhâ, Mozésihi ma. ²⁹ Tawamhā īmreme hā te te wapari wamhā, ma tō Ezitu hawi aimani Mozési hā, Midi'â na romnhisi u, tame 're hâimana mono da oto. Tame ma timro. īra maparane oto, aibâ norí hā.

³⁰ – Midi'â ãma 're sâmra mono ré hā, ma tō ãma tiwahu, 40 na. Tawamhā nimahâ bâtâ na ma tō 'Re īhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hā ītēme sihâ'i're, hâiwa hawimhâ. Sina'i na ētē 'râihâ nhisi'rata, ma tō ītēme sihâ'i're, a'ubuni u, wede zapore ro'o wa'wa. ³¹ Tawamhā Mozési ma tō ãma titob'uzu, te te sâmri wa. Taha wa, ma tō ītēme ai're, 'râwi te te sabu da. Tawamhâ 'Re īhâimana u'âsi mono mreme ma tō wapa. Äne te tāma tinhâ: ³² "Wa hâ 'Re īhâimana u'âsi mono, aihi'rata norí nhib'apito, Abra'âhâ nhib'apito, duré Izatihi nhib'apito, duré Zacocho nhib'apito." Äne ma tō tāma si'mahâ, Mozésihi ma. Tawamhā Mozési hā īmreme te te wapari wamhā, te tāma rérê, pipa te. Tāma pahi wa, te te 'madâ'ā waihu'u ð di. ³³ Tawamhā Wanhib'apito te duré tāma tinhâ: "İnho'a asabzé hâ wē uptabi di, ti'a hâ. Aima īpire uptabi wa, īma asiséb zarina te za aipara'uzza hâ īsani. ³⁴ Wa hâ wa tō īnhib'a'uwē norí hâ te 're 'madâ'â za'ra. Romhuri pire na te te 're rob'ma'wamari mono wa, te robzei'ō u'âsi 're hâimana za'ra, Ezitu ãma hâ. Taha wa, ma tō romhuri pire te, 're 'wab'ētē u'âsi za'ra. ī'wab'ētē za'ra hâ wa tō te 're wapari u'âsi za'ra. Taha wa, wa we oto ītēme si'ra za'ra, te sô'reptu za'ra da, Ezitu hawi. A hâ wa za oto asatō, Ezitu u apâ aimorî da." Äne ma tō tāma rob'ru, Mozésihi ma.

³⁵ – Tawamhâ te oto mo apâ, Mozési hâ Ezitu u, tisiré norí te te sô'reptu za'ra da. Tane nherë, Izarazéhé nihudu norí hâ ma tō aré siwi watawa, äne: "E 'wa sadawa para we aimorî bâ, wanhib'apito da, duré wama rowairébê'wa

da." Āne ma tō aré siwi wē'ō. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō apâ ītēme satōrī za'ra, Mozési hā. Tawamhā hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa hā, wedezapore ro'o wa'wa sô īsāmra hā ma tō Mozési hā pawapto, Ezitu hawi te te danhimroi mono da apâ, danhipti'ai u. ³⁶ Taha wa, ma tō Mozési hā te te danhimro tō, Ezitu hawi. Duré Ezitu āma zahadu 're sāmra mono ré, ma tō marī hā dama ī'manharī waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manharī. Ā pré na â poré nhisi āma, ma duré dama rob'manha, īwaihu'u'ō na. A'ubuni wi siwa'ru 're danomro mono ré, ma duré marī dama ī'manharī waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manharī, 40 na da'āma wahub za'ra ré. ³⁷ Ta hā ma tō tisiré Izarazéhé nihudu norī ma rowasu'u, āne: "Re īhāimana u'āsi mono hā te za ni'wa hā asiré wa'wa hā we aimi pisutu za'ra wa'wa, īsine, te te aimi 're īsadawa wasu'u za'ra wa'aba mono 'wa da hā." Āne te tāma rowasu'u za'ra, Mozési hā. — Āne ma tō Esitéwā hā dahi'rata wasu'u na tāma rob'rāzarōtō za'ra, dama īpire za'ra norī ma.

³⁸ Āne te duré tāma rob'rāzarōtō za'ra:

— Izarazéhé nihudu norī hā a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tō Mozési hā dasiré 're mo, wahi'rata norī siré. Nima hā bātā na siré si'rā'ōtō wamhā, ma tō hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa hā tāma rowasu'u, Mozésihi ma, Sina'i na ētē 'rāihā nhisi āma. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipisutu zarina, robzei u'āsi ī'rata 're īdanomro u'āsi mono zé wasu'u hā ma tō tāma tisō, Mozésihi ma, ta hā te te wama 're anhomri mono da, īispai u. ³⁹ Tazahā wahi'rata norī hā te te wapari ze za'ra ō di, Mozésihi mreme hā. Ezitu u apâ īsi'aba're da si, ma tō tinhimirosa'rata na sisaze za'ra. ⁴⁰ Taha wa, te Arāhā ma nharī za'ra, āne: "Ma'āpé, marī hā romhāiba hā wama 'ma'manharī za'ra na, 'Re īhāimana u'āsi mono ne īwaihu'upe hā, te te īwanhimroi mono da hā." Āne ma tō tiwi waptērē za'ra, romhāiba hā te te 'manharī za'ra da. Te duré āne tāma nharī za'ra: "Mozési hā ma wawi aimani, Ezitu hawi we īwanhimroi mono 'wa hā. Wa te sa'rese za'ra ō di oto." Āne te wahi'rata norī hā tāma nharī za'ra, Arāhā ma. ⁴¹ Taha wa, tame ma tō powawē 'ra hāiba ne hā tāma 'manharī za'ra, āma 're īwata za'ra mono zéb da hā, 'Re īhāimana u'āsi mono upana. Tawamhā ma tinhimizama hā oto siwi simro, tinhimirob'manharī āma wata za'ra da. Aimawi te te sima rob'manharī za'ra wē te, ma tō duré dasa hā siwi 'manha. ⁴² Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō tiwi aipi'ra za'ra, aimawi na si si'uihā na za 're wata za'ra mono da, ī'upana. Bātā āma ī'upana 're wata za'ra mono da, ma tō duré tiwi aipi'ra za'ra, duré a'amoi āma, duré wasi āma zama. Taha na ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā āma rob'ui'éré, duréhā īmreme na:

"Izarazéhé nihudu norī, e ī'āma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tō īnhimipodo hā asiwi 're īsimroi wa'aba mo, a'ubuni wi 're anomro aba mono ré hā. Mare di. ī'upana aimawi āma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tō āne hā 're ī'manharī za'ra wa'aba mo. Āne 're anomro aba mono ré, ma tō 40 na aī'āma tiwahub za'ra wa'wa.

⁴³ ī'upana āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tō romhāiba hā asima ī'manharī za'ra wa'wa, waihu'u pese newa, Moroti īhāiba'ō na romhāiba 'manharī nhisi āma. Duré Rēpā na wasi nhisi āma ma tō 're aiwata za'ra wa'aba mo, waihu'u pese newa īhāiba'ō āma hā. Ta hā ma tō asiwi 're īmrami aba mo, āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, a'ubuni wi. Taha wa, wa za oto airom nhiti asatōrī za'ra wa'wa, Babironiza na 'ri nho'ōmo nhisi nhipai u aī'aba'rēi wa'aba da."

Āne ma tō wahi'rata norī ma rowasu'u, īsadawa wasu'u'wa nhimi'ui'érē na, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme zarina. Timreme, ma tō wahi'rata norī āma uwaimara. — Āne te Esitewā hā zahadu dama īpire norī ma rob'rāzarōtō za'ra, dahi'rata norī wasu'u na hā.

44-45 Te duré tāma rob'rāzarōtō za'ra, āne:

— 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō tāma pisutu, Mozésihi ma, wahi'rata norī hā te te siwi īri mono zéb da hā, a'ubuni wi. Tawamhā Mozésihi ma, te te īpisutuzéb zarina ma tō da te dasiwi simizusi romhā 'manharī na 'ri hā, dasiré īwa simasisi mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Taha wa, ma tō 'rizé hā te te siwi 'wapé siré, danhimizahāri sidápāsi te te siwi simizusi mono da. Tawamhā ta norī uirī na si ma tō wahi'rata norī hā siwi āwisi, tirop téb u sihutu wamhā, Zuzuwéhé siré. Sihutu wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō wahi'rata norī hā pawaptob za'ra, dasi'wapé na. Ma tō te te tāma dazate za'ra, tame 're īdahāimana za'ra mono norī hā. Tawamhā wahi'rata norī hā ma tō asisi oto, tirop téb u. Sisisi wamhā, ma tō siwi tisā 'ri hā, 'Re īhāimana u'āsi mono īwa 're īsāmra mono zéb da hā. Tame te oto 're sab u'āsi, Dawi za īpotozéb u hā. **46-47** Tawamhā Dawi hā ma tō tiprédu. Prédu wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō wēsā. Taha wa, Dawi hā ma tō tiwi waptē, 'ri īté hā te te tāma sārī da, īwa 're īsāmra mono zéb da hā. Āne te tiwi waptē: "E te za īma īru, 'ri té, te aima sārī da. A hā 'Re īhāimana u'āsi mono, Zacocho nhib'apito. Taha wa, wa īsima wē, 'ri hā te aima sārī da." Āne ma tō tiwi waptē, 'Re īhāimana u'āsi mono wi. Tane nherē, Dawi hā te te tāma 'ri õ di. īra si, ma tō tāma 'ri, Saroma hā tipoto'wa uirī na si.

48 — E tawamhā 'ri hā da te dasiwi īsārī 'rep si te 're sāmra u'āsi, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Mare di. 'Ri 'rep si 're sāmra mono õ di. Āne ma tō duréhā āma rob'ui'érē, īsadawa wasu'u 'rata 'wa hā:

"Wanhib'apito, ma tō āne īma siwaihu'u: **49-50** Wa hā hāiwa nhipai āma, Apito.

Ti'ai āma zama, Apito. īwaihu'u pese wa, wa hā uburé Apito. īwétési uburé marī hā te 'manharī waihu'u pese di. E niha te za tawamhā īnhorōwa hā īma īri za'ra wa'wa, īwa 're īnhamra u'āsi mono zéb da hā. Mare di. 'Re īnhamra u'āsi mono zéb da hā īma 'ri waihu'u za'ra wa'aba õ di za."

Āne ma tō Wanhib'apito mreme hā wama wasu'u, īsadawa wasu'u'wa hā. —

Āne ma tō Esitewā hā dama īpire za'ra norī ma rob'rāzarōno hā 'rāsatu za'ra, dahi'rata norī wasu'u na hā.

Esitewāhā dâ'ázé wasu'u

51 Tawamhā Esitewā hā te duré tāma nharī za'ra, dama īpire za'ra norī ma:

— A norī wa'wa hā aipo're za'ra wa'aba õ di. Aipē'ë tete za'ra wa'aba di. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā aipo'reptō newa, 're wapari za'ra wa'aba mono õ di. Aihirata norī wa'wa hā 're īhāimana za'ra mono zém ne, te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā te asawi 're īwē'ō za'ra wa'aba mo, aihirata norī wa'aba ne hā. **52** Aihirata norī wa'wa hā ma tō sada 're sib'ru za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī zada. 'Re īmorī wē uptabi hā za we īwisi wana, ma tō aré te te dama 're wasu'u za'ra, īsadawa wasu'u'wa norī hā. Tane nherē, ma tō aihirata norī wa'wa hā te te 're simro, ta norī hā. Aihirata norī wa'wa hā āne te te 're ī'manharī za'ra mono ne, ma tō duré a norī wa'aba zama dama īsa're za'ra wa'wa, 're īmorī wē uptabi hā da te dasiwi wîrī da. **53** 'Re īhāimana u'āsi mono ma, hāiwa āma romhuri'wa norī, īsimiroti hā te te aima 're sōmri za'ra wa'aba

mono nherē, īsimiroti na 're wapari za'ra wa'aba mono õ di. — Āne te tāma nhari za'ra, dama īpire za'ra norī ma, Esitewā hā.

⁵⁴ Tawamhā zudezu norī ma roti'wa norī hā Esitewāhā mreme te te wapari za'ra wamhā, ma tō sadawa 'ru za'ra. Taha wa, te 'wasitete za'ra, Esitewāhā āma. ⁵⁵ Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ezani na ma tō aptete, Esitewā hā. Taha wa, hāimo ma tō 'mazawē. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono hāiba na rowa'a za'ene hā ma tō 'madā'. Zezusi hā ma duré tisā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimire niwī te za. ⁵⁶ Tawamhā Esitewā te 'mahā, āne:

— 'Madā'ā za'ra wa'aba. Ōhōta hāiwa, ma we 'ridawa. Ti'ai āma dasiré īpodo hā wa tō sabu. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimire niwī te za. — Āne te tāma 'mahārā za'ra.

⁵⁷ Taha wa, tinhib'rata na ma tō tiwi sipo're nhidā za'ra, dama roti'wa norī hā. Asa tāma 're sipari za'ra mono sina, ma tō sō rere, te te siwi āri da. ⁵⁸ Sa'etē te siwi 'mapra, 'ri nho'ōmo babarāi u, ētē na te te siwi wīrī da. Tawamhā t'uzā īisiwimhā, ma tō sada sani za'ra, Esitewāhā 'ruiwapari'wa norī hā te te nasi siwi ahāri pibui pese da. Saru na aibā īpréduptém nhisi 'rata, ma tō t'i'uzā hā sa'ra za'ra, ta hā te te sa 'madā'ā za'ra da. ⁵⁹ Tawamhā ētē na te te nasi siwi ahāri ré, ma tō Esitewā hā mre, Zezusihī ma. Āne ma tō sina 'mahā':

— Wanhib'apito Zezusi, īpē'ezani te za īwi īlā, āma atēme īmorī da.

⁶⁰ Tawamhā hi'rātitō ma tō nhamra, Esitewā hā. Mreme 'rāihā na ma tō duré tāma mre, āne:

— Wanhib'apito, tiwasédé te te īlāma 'manharī za'ra nherē, tāma pisutu za'ra õ di za, rowasédé hā.

Tawamhā mreme pari, ma tō dārā oto, Esitewā hā.

8

Saru hā īsazei'wa norī āma te te īrowasutu na'rata zé wasu'u

¹⁻³ Esitewā hā da te īwīrīzém na hā ma tō Saru hā dapa'uze.

Tawamhā aibā norī hā ma tō Esitewā siwi tisē, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa 'madā'ā pese 'wa norī hā. Te te siwi sērē wamhā, te āma t'i'ry'ry, wawai 'rāihā na. Tawamhā Esitewā dā'ā parimhā, bātā na ma tō awa'awi sada tazahi za'ra nī, īsazei'wa norī zada. Taha wa, īsazei'wa norī hā Zeruzarē āma 're īsī'ubumroi mono zō, ma tō rowasédé hā sō tiwatobro na'rata za'ra, sada dazahi za'ra wa. Saru hā Zezusihī zazei'wa norī āma ma tō rowasutu, īsazei'wa hāimanazé hā sī'utōrī da. 'Ri baba te nasi zasi, īsazei'wa norī zō. Tawamhā rob u te te nasi da'anhamra, aibā hā duré pi'ō zama. Taha pari, te nasi te te da'āma arobādā, te te nasi da'a'maza da, dazazéb 're. Taha wa, īsazei'wa norī hā ma tō te te siwi ropé, Zeruzarē hawi. Ta hawimhā Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u ma tō te te ropé, duré Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u zama, daza'rui mono bā. Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī si te zahadu 're sī'ubumro, Zeruzarē āma hā.

Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Piripi hā īwasu'uwē na te te dama īrowasu'u za'ra zé wasu'u

⁴ Tawamhā daro mono bā, īsazei'wa norī te te īropéi mono hā sihutu sidāpāsi, ma tō te te dama 're rowasu'u za'ra, Cristuhu wasu'uwē na. ⁵ Tawamhā Piripi hā Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, ma tō mo. Tame ma tō Cristuhā hā te te dama 're wasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisudu hā, Danho'reptui'wa da. ⁶ Marī īwē hā dama ī'manharī waihu'u'ō hā ma tō te te dama 're ab'manharī. Piripihi mreme hā da te wapari za'ra wamhā, aihīni ma tō īmreme na 're danhopré, marī īwē hā te te 're ī'ab'manharī mono hā da te sabu za'ra wamhā. ⁷ Wa'uburé ré 're īhāimana za'ra mono norī hā ahā na

ma tō apese. Sadari sina te nasi wairé, wa'uburé hā. Īmorī waihu'u'ō hā ahâ na ma duré pese za'ra, Piripi hā. īhi're zama ma tō ahâ na apese.⁸ Taha wa, datoi uptabi za'ra di, 'ri nho'ōmo āma 're īdahâimana za'ra mono norī hā.

⁹ Tame te aibâ hā 're sâmra, Sima na īsisi hā. Romhōsi pese 'wa, ta hā. Taha āma ma tō aré 're tob'uzu za'ra, samaritanu nori hā. Sima hā īwaihu'u pese newa, te dama 're siwasu'u u'āsi, dama īpire na.¹⁰ Aihîni ma tō Simahâ mreme na 're danhopré aré. Āne te da te dasima 're rowasu'u za'ra, ō hā 'Re īhâimana u'āsi mono newa:

— "Ōhō ma hā, aibâ ma hā īwaihu'upe te tâma tihâiba. 'Re īhâimana u'āsi mono waihu'u pe hā sa'ētē na te tâma tihâiba." — Āne te da te dasima 're wasu'u za'ra.

¹¹ Wahub ahâ na ma tō āma 're datob'uzu za'ra, te te dama 're īaromhōsi mono zém na hā. Taha wa, te āma 're danhopré pese.¹² Tane nherē, 'Re īhâimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'u'uwē mono zé wasu'u na, duré Zezu Cristuhu wasu'u na, Piripi hā te te dama rowasu'u wamhâ, ma tō saze za'ra ni. īsimirowasu'u hā da te saze za'ra wamhâ, â dawabzuri ma tō 'manharî za'ra ni, aibâ norī hā, duré pi'ō norī zama.¹³ Simahâ zama ma tō saze. Â dawabzuri ma duré dame 'manha. Te te 'manharî parimhâ, te oto Piripihi siré 're mo. Tawamhâ te nasi āma titob'uzu, dama ī'manharî waihu'u'ō hā te te nasi dama ab'manharî wa, Piripi hā.

¹⁴ Tawamhâ Zezusihî zadawa wasu'u'wa norī hā zahadu Zeruzarē āma hâimana za'ra ré, ma tō samaritanu nori wasu'u hâ wapari za'ra, 'Re īhâimana u'āsi mono zadawa wasu'u, da te īsaze za'ra zém na rowasu'u hā. Taha wa, ma tō Pedru norī hā siwi satôrî zahuré, Zuwâhâ me. Samariza u datême neb zahuré da, ma tō satôrî zahuré ni.¹⁵ Tawamhâ ma tō datême aimasisi. Simasisi wi, ma tō 'Re īhâimana u'āsi mono ma timreme zahuré, da'āma, Tipē'ēzani hā te te dama sômri da.¹⁶ 'Re īhâimana u'āsi mono pē'ēzani hā zahadu datême wisi ū di, tamomomhâ. Wanhib'apito Zezusihî nhisi na si ma tō â dawabzuri hā 'manharî za'ra ni.¹⁷ Tawamhâ Pedru norī hā ma tō tinhib'rata na da'a'râ upi zahuré. Te te āma da'a'râ upi zahuré mono wamhâ, 'Re īhâimana u'āsi mono, ma tō Tipē'ēzani hā dama sômri za'ra.

¹⁸ Tawamhâ Sima hâ ma tō sabu, Zezusihî zadawa wasu'u'wa norī, da'râ nhisiwi tinhib'rada hâ te te nomri zahuré mono ré hâ, 'Re īhâimana u'āsi mono, Tipē'ēzani te te dama ī'anhomri mono zé hâ. Taha wa, ma tō sima wê, rob'uprazé hâ te te tâma sômri zahuré da.¹⁹ Āne te tâma nharî zahuré:

— Â. Rob'uprazé, wa za aima sômri 'wa, asine wa'aba, īnhib'rada hâ da'râ nhisiwi te 're aza'ra mono da, aiwaihu'u pese 'wa hâ we īma sômri aba da, asine wa'aba te 're da'a'râ upi mono wamhâ, 'Re īhâimana u'āsi mono, Tipē'ēzani te te dama 're anhomri mono da. — Āne te tâma nharî zahuré, Sima hâ.

²⁰ Tawamhâ Pedru te asa tâma tinhâ, āne:

— E niha ma tō īrosa'rata wasé, rob'uprazém na asima uipra da, 'Re īhâimana u'āsi mono hâ tiwaihu'u pe te te wama īsômri hâ. Mo oto aimorî ropipa u, ate rob'uprazéb ré.²¹ 'Re īhâimana u'āsi mono, ma tō aiwaihu'u, asima asimirosa'rata wasétâ na hâ. Taha wa, a hâ wanhamiromhuri zarina, romhuri waihu'u ū di za. Ta hâ atei ū di. ²² Aiwasétâ wi aipi'ra na. Wanhib'apito ma, aimreme. Tâma asiwasu'u na asimirosa'rata wasédé hâ te te aimâ pari da.²³ Wa tō īsina aiwaihu'u. Zahadu asimi'ru hâ sa'ētē di. Zahadu te Satanasi hâ atété, aiwasétâ hawi aiwatobro tō da. — Āne te Simahâ ma tinhâ, Pedru hâ.

²⁴ Tawamhâ Sima te asa tâma tinhâ:

— A norī wa'wa hā te za ſ̄ama aimreme 'wa, 'Re ſ̄hāimana u'āsi mono ma, ropipa hā uburé ſ̄ma ſ̄rowasu'u na te te ſ̄ma ſ̄ma uwaimrami tō da. — Āne te Sima hā asa tāma nhari zahuré, Pedru norī ma, Zuwāhā me.

²⁵ Tawamhā Pedru norī hā Wanhib'apito mreme na te te dama rowahutu zahuré pari, ma tō apā tineb zahuré, Zeruzarē u. Neb zahuré wamhā, te ſipa zahuré, daza'rui mono bâ, Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi ſ̄ma, Zezusih wasu'uwe na te te dama rowasu'u zahuré mono da.

Piripi hā aibâ te te ſ̄dōpētēzé wasu'u, Etizopizaha nhihudu hā

²⁶⁻²⁸ Tawamhā aibâ hā ma tō mo, Zeruzarē u. Etizopiza na darom nhisi ſ̄ma Cādasi na pi'ō ſiroti'wa nhisi ma, rob'madâ'ā'wa hā. Etizopiza ſ̄ma dama pire di, ta hā. 'Re ſ̄hāimana u'āsi mono ſ̄ma wata da, ma tō mo. ſ̄ma wata pari, te oto mo apā tirob u, awaru na wedewara zapore na. Morī ſina te te romnhoré, 'Re ſ̄hāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'éré na, Iza'izaha nhimi'ui'éré na.

Tawamhā hāiwa ſ̄ma Wanhib'apito ma, romhuri'wa hā ma tō Piripihi ma rob'rū, āne:

— Aiwhutu, pi'reba aimorī da, Daza na 'ri nho'ōmo nhisi u bâdâdi tum na aimorī da, Zeruzarē hawi. — Āne te tāma tinhā.

Taha wa, te Samariza hawi oto mo Piripi hā, Daza u bâdâdi na morī da. Tawamhā morī ré, ma tō tisā aibâ hā, Zeruzarē hawi apā ſ̄morī hā.

²⁹ Tawamhā 'Re ſ̄hāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō tāma tinhā Piripihi ma, ſ̄tēme ſi'rē da, ſ̄sababa morī da, awaru na wedewara zapore zababa.

³⁰ Tawamhā ma tō ſ̄tēme ſina roteté, Piripi hā. Tawamhā ma tō te te wapari, te te romnhoré mono ré, aibâ hā. 'Re ſ̄hāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'éré hā te te ſōré, Iza'izaha nhimi'ui'éré hā. Tawamhā Piripi te ſ̄ma 'mahâ, aibâ hā:

— E ſ̄wasu'u hā ma tō ſ̄waihu, ſ̄ui'éré, ſ̄ſōré mono hā. — Āne te ſ̄ma 'mahâ.

³¹ Tawamhā asa te tāma tinhā:

— E 'wa te te ſ̄ma waihu'u bâ, wa za waihu'u. — Āne te asa tāma tinhā.

Tawamhā ma tō 'mahâ, ſ̄tēme sarōtō da, awaru na wedewara zapore 're, ſiré neb da. ³² Rob'ui'éré te te ſ̄ſōré mono hā āne:

"Pone'ērebâ, da te wîrī da, da te dasiwi ſ̄saproni ne, ma tō dasiwi ſ̄saproni ni, da te dasiwi wîrī da. Tawamhā dawi ſisawi ſ̄na ma tō dama mo. Duré pone'ērebâ 'ra hā da te ſérē nhihâri wamhā, ſ̄sadari ū ne, ari'iwi ma tō tihâiba.

³³ Wē nheré, ma tō dasiwi wîrī ni, wasétē newa. Ni'wa hā te te dawi sawi ū di, da te dasiwi wîrī tō da. Ti'ai ſ̄ma 're morī ū di oto. 'Ra ſ̄na ma tō dârâ. Sihudu ū di. Sihudu ū wamhā, da te wasu'u waihu'u ū di, ſ̄sihudu wasu'u hā."

Āne ſ̄baihâ na rob'ui'éré, aibâ te te ſ̄ſōré mono hā.

³⁴ Tawamhā aibâ te oto sadanha, Piripi hā:

— ſ̄sadawa wasu'u 'rata 'wa hā e 'wa hā te wasu'u. E te ſiwasu'u. E aimawi hā te wasu'u. Ma'āpē, ſ̄ma wasu'u na. — Āne te sadanha.

³⁵ Tawamhā Piripi, rob'ui'éré te te ſ̄ſōré mono zém na ma tō tāma rowasu'u na'rata. Zezusih wasu'uwe hā ma tō tāma waihu'u, aibâ ma.

³⁶ Tawamhā bâdâdi na neb zahuré ré, ma tō ū u aimasisi zahuré. Tawamhā aibâ hā ma tō ū tāma 'mahâ, Piripihi ma:

— Āhâta ū. E wanhimizahâri ū di za a'â, ū dawabzuri hā ſ̄ma 'manharī da.

— Āne te aibâ hā ſina 'mahâ.

³⁷ Taha wa, te Piripi hā asa sadanharī pese:

- E tō sena, ma tō ūsazei pe. Sazei pese wamhā, â dawabzuri te za tō ū'manha.
- Āne ma tō Piripi hā tāma tinhā asa.
Tawamhā aibā, te duré tāma tinhā:
— Tō sena wa saze, Zezu Cristu, 'Re ūhāimana u'āsi mono 'ra hā. — Āne te tāma tinhā.

³⁸ Taha wa, aibā hā ma tō tāma ūromhuri'wai ma tinhā, awaru na wedewara zapore hā a'ā simizazāri da. Taha wa, ma tō ūré mazazāri za'ra. Âi ba, ma tō oto si'ra zahuré. Tawamhā â dawabzuri, ma tō Piripi hā tāma 'manha, aibā ma. Tawamhā apā ma tō pu. ³⁹ Â hawi pusi wamhā, Wanhib'apito pē'ēzani hā awa'awi ma tō Piripihi āma aimani. Te te sāmri õ di oto, aibā hā. Tane nherē, ma tō rowē na tirob u hā wara apā, to sina. ⁴⁰ Tawamhā Piripi hā sisarese āna ma tō wi, Azotu na 'ri nho'ōmo nhisi u hā. Siwaihu'u õ di. Tawamhā ta hawi te oto mo, Sézareza na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tamomo mori ré, 'ri nho'u hā te te anhopētē mono sidāpāsi ma tō sipa, Zezusihī wasu'uwē hā te te dama wasu'u mono da. Tawamhā ma tō oto wi, Sézareza u.

9

Saru hā tihāimanazém na te te ūsaprīzé wasu'u

Atusi 22.6-16; 26.12-18

¹ Tawamhā ūsazei'wa nori hā Zezusihī wasu'uwē na daro mono bâ te te siwi āma 're ropéi mono ré, te zahadu Saru hā te te tāma 're amhāzépa za'ra, ūsazei'wa nori ma. Wanhib'apito Zezusihī nhirā zarina 're nomro mono 'ru te, te te tāma 're amhāzépa za'ra, te te uprosi da. Tawamhā nimahā bâtā na sasedoti ūpire uptabi u ma tō mo, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa hā ūpire uptabi u, rob'ui'éré hā te te tiwi waptērē da. ² Ta hā rob'ui'éré hā Damasitu na 'ri nho'ōmo nhisi u te te âri da, ma tō tiwi waptē, tame zudezu nori te, rowahutu'wa nori ma, te te sōmri za'ra da, sasedoti ūpire zadawa para ūtēme ūnomri za'ra na rob'ui'éré hā. Tawamhā Wanhib'apito 're ūhāimana mono zém na 're ūnomro mono nori hā, rob'ui'éré'wa zadawa para te za Saru hā we te te simro, Zeruzarē u pawasisi ré, aibā hā, pi'ō zama.

³ Tawamhā Damasitu u te te rosahutu wamhā, waptu na ma tō hâiwa hawi rowa'a za'ēne hā tāma ai'ubuzi, Saruhu ma. ūhāiba nho'ōmo, ma rob'uiwē.

⁴ Taha wa, ma tō waptārā, ti'ai wa. Ni'wai mreme hā ma tō wapa. Āne te 'mahā:

— Saru. Saru. E marī wa, te ūwi 're ūrowasutu u'āsi mo. — Āne te 'mahā.

⁵ Tawamhā Saru hā te asa 'mahā:

— Apito, e 'wa hā, a hā. — Āne te sadanha.

Asa te duré tāma tinhā:

— Wa hā Zezusi, wa ai'mahā. Te ūwi 're ūrowasutu u'āsi mo. ⁶ Ma'āpē ūhāna aiwahutu, 'ri nho'ōmo u aimorī da. Tame te za ni'wa hā aimā roti, marī 'manharī da. — Āne te tāma tinhā, Wanhib'apito hā.

⁷ Tawamhā aibā ūsiré ūsi'aba'rē nori hā ūne haré ma mazahāri za'ra. Ari'iwi te aimasa. Sadaihu'u āna ma tō ni'wa hā āma mreme wapari za'ra. Tane nherē, ni'wa hā te te āma sāmri za'ra õ di, ta nori hā. ⁸ Tawamhā Saru, ma tō wahudu oto. Wahutu wamhā, ma tō toporo. Tane nherē, te te rob'madā'ā waihu'u õ di. Tob a di. Taha wa, ūsiré ūsi'aba'rē nori hā ma tō te te siwi pateté, te te siwi saprōni da, Damasitu u. ⁹ Tame bâdâ hā si'ubdatō te āma ne, te te rob'madā'ā waihu'u āna hâimana ré hā. Marī na si'upari õ di. Sai āna te nasi da'wa. Te te hā'renē õ di duré.

10 Tawamhā Damasitu āma aibâ hā te 're sāmra, Zezusih i nhirā zarina 're īmorī hā, Ananiza na aibâ nhisi hā. Tawamhā sōtō ō nherē, sōtō 'rowi te te īrosawērē ne, ma tō Wanhib'apito hā tāma sihāi're. Āne te 'mahā:

— Ananiza.

Tawamhā asa ma sada'ā:

— E marī, īnhib'apito.

Tawamhā Wanhib'apito te tāma tinhā:

11 — Aiwhahutu, Zudasih i nhorōwa u aimorī da, "Awa'awi" 'ri nho'ōmo nhīriti nhisi āma īsōrōwa u. Tame te za aibâ zō asinha, Saru na aibâ nhisi zō, Tasu na 'ri nho'ōmo nhisi āma īpoto zō. Āhāna te we īma mre. **12** Sōtō ō nherē, sōtō 'rowi te te īrosawērē ne, ma tō aiwaihu'u, ītēme aiwisi ō ré. Te te rob'madā'ā hā. Asib'rada īrāi āma hiri da, tōmo wē da, ītēme īaimorizém na hā ma tō waihu'u siro. — Āne te Ananizaha ma tinhā, Wanhib'apito hā.

13 Tawamhā Ananiza te asa tāma tinhā:

— īnhib'apito, da'ahā na ma tō īma wasu'u za'ra ni. Ō hā, u, Zeruzarē āma ma tō īwasédé hā te te āma 're ab'manhari, asazei'wa norī āma. **14** Āne te za oto, u, sasedoti īpire norī zadawa para dapawasisi za'ra, aī'āma 're īdawata za'ra mono norī hā apā te te simroi mono da. — Āne te asa tāma tinhā.

15 Tawamhā Wanhib'apito te asa tāma tinhā:

— Mo oto ītēme aimorī. Ō hā, Saru hā wa tō īsima pisutu, īzadawa wasu'u'wa da. Zudezu'ō norī ma, te za te te 're īzadawa wasu'u, duré dama roti'wa norī ma, duré Izarazéh nihudu norī ma zama. **16** Tawamhā, te za oto te te 're īzadawa wasu'u mono wamhā, te za oto te te 're robzépata. Uburé za te te 're īrobzépata mono zém na wa za tāma awaihu'u siro, Saruhu ma. — Āne te tāma tinhā, Wanhib'apito hā.

17 Taha pari, ma tō mo Ananiza hā, Zudasih i nhorōwa u. Tawamhā ma tō 'ri para u āzé. Sébré wamhā, ma tō tinhib'rada hā tino, īrāi nhisiwi, Saruhu rāi āma. Āne te tāma tinhā:

— īsisānawā Saru, Wanhib'apito hā ma tō we atēme īzatō, tō ō hā Zezusi hā, Damasitu u we aimorī ré, bādādi wa, aima īsihāi're hā. Ta hā ma tō we atēme īzatō, atōmo wē da, apā rob'madā'ā hā, duré īpē'ēzani ré si 're aihāimana mono da, aipē'ē wē na si. — Āne te tāma tinhā.

18 Tawamhā awa'awi pe'a hā ne hā ma tō tizarōtō zahuré, ītōmo hawi. Ma tō apā tāma tiromnho'a. Tōmo wē di oto. Tawamhā ma tō wahudu. Wahutu wamhā, ā dawabzuri ma tō tāma 'manharī ni awa'awi. **19** Ā dawabzuri te te 'manharī parip si, ma tō aī'upa. Taha wa, apā ma tō aptete oto.

Saru hā Damasitu āma īsāmrazé wasu'u

Tawamhā bādā umro na ma tō āma ne, Damasitu āma īsazei'wa norī 'rata sāmra ré, Saru hā. **20** Tawamhā awa'awi ma tō īwasu'u wē na dama āma sāna'rata oto, rowahutuzé mono bā, Zezusi hā 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra, 're īhāimana mono na hā. **21** Da te wapari za'ra wamhā, aihīni, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, te āne dasima nharī za'ra ni:

— Oro ō hā Zezusih i zazei'wa te te 're 'mapārī mono za, Zeruzarē āma hā. Oro we wisi za duré āwa, Zezusih i zazei'wa norī zō, pawasisi ré apā te te simroi mono da, sasedoti īpire norī u. — Āne te dasima nharī za'ra ni.

22 Saru hā te te rowasu'u waihu'u pese di. Simirowasu'u pire di duré. Tawamhā tinhimirowasu'u pire na ma tō te te āma rosa're. Zezusi hā Danho'reupti'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu wasu'u na ma

tô mreme pire na tāma rowasu'u za'ra, zudezu norī ma. Tawamhā te te rowasu'u pire wa, zudezu norī hā te te sada'âbâ waihu'u za'ra õ di.

²³⁻²⁴ Tawamhā Damasitu āma hāimana ré, bâdâ ahâ na āma ne pari, ma tô zudezu norī hā sada si'râ'ôtō, Saruhu da. Tawamhā ma tô dama āma rowairebé za'ra, te te siwi dama hâiba 'ru za'ra da, da te dasiwi wîrî da. Taha wa, bâtâ bâre ma tô sô tinhopré, 'ri nho'omo 'wawi wa'ra 'ridawa āma, te te siwi wîrî da. Barana zama, te duré sô rob'madâ'â za'ra. Tawamhā da te dasima ū'ru za'ra zé wasu'u hā ma tô sina wapa, Saru hā. ²⁵ Taha wa, nimahā mara na Saruhu siré 're ūnomro mono norī hā ma tô Saru hā si'ôtō 're siwi āma si'ra 'ri zadazâri hawi, 'ri nho'omo uirizém na'rata āma 'ri mana u te te siwi hiri da, dawi.

Saru hā Zeruzarē āma ūsāmrazé wasu'u

²⁶ Tawamhā Zeruzarē te u oto mo, Saru hā. Tamomo oto wisi wamhā, Zezusihi nhirī zarina 're ūnomro mono norī siré 're hāimana mono neza. Tane nherē, ta norī hā te te pipa za'ra di. Saru hā ūsazei uptabi 'wa na tāma siwasu'u za'ra wamhā, te te āma saze za'ra õ di, ūsiwasu'uzém na hā. ²⁷ Tawamhā Banabé hā ma tô Saruhu āma aime. Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī u ma tô saprō, te te tāma wasu'u za'ra da, bâdâdi wa Wanhib'apito te te ūsabuzém na hā. Duré Saruhu ma, Wanhib'apito te te ūrowasu'uzém na ma tô tāma wasu'u za'ra. Damasitu āma pahi āna Zezusi te te dama ūwasu'uzém na, te duré tāma rowasu'u za'ra. ²⁸ Taha parip si, ma tô dasiré 're mo oto Saru hā, Zeruzarē āma ūsazei'wa norī siré. Pahi āna, ma tô Wanhib'apito hā te te dama 're sadawa wasu'u, Zeruzarē 're, 'ri wa'ono 're ūhāimana za'ra mono 'remhā. ²⁹ Zudezu norī, deredu norī mreme na 're ūmreme zusi mono norī ma, ma tô duré te te 're rowasu'u. Ta norī hā ma tô nasi asa tāma nharī za'ra, ūsimirowasu'u wa'rámi. Tawamhā ta norī hā te sima ū'ru za'ra, te te siwi wîrî da. ³⁰ Tawamhā ūsazei'wa norī hā da te dasima ū'ru za'ra zé hā te te waihu'u za'ra wamhā, ma tô Saru hā siwi saprō, Sézareza na 'ri nho'omo nhisi u. Ta hawi ma tô duré siwi satō, Tasu na 'ri nho'omo nhisi u morī da.

³¹ Tawamhā ūsazei'wa norī ma, rowē di oto, Zudeza na danhipti'a nho'omo nhisi āma, duré Darireza na danhipti'a nho'omo nhisi āma, duré Samariza na danhipti'a nho'omo nhisi āma zama. Uburé tāma rowē za'ra di oto, siré 're ūsi'râ'ôtō mono norī ma hā daro mono bâ. 'Re ūhāimana u'âsi mono pë'êzani nhimipawaptobzém na ma tô ūsazei'wa norī hā 're hāimana nhiptete za'ra. Taha zarina, ma tô duré ūsazei'wa norī za'rada hā sina hâimo. Ta norī hā ma tô Wanhib'apito Zezusi hā te te 're wazé pese za'ra.

Pedru hā Rida āma ihi'ré te te ūpesezé wasu'u

³² Tawamhā Pedru hā ma tô 're mo, daza'rui mono bâ. 'Re morī wamhā, nimahā bâtâ na ma tô wi, Rida na 'ri nho'omo nhisi u, 'Re ūhāimana u'âsi mono nhib'a'uwē, tame 're ūhāimana za'ra mono norī hā te te waimrami mono da.

³³ Tame ma tô aibâ hā sôpëtë ūmorî'õ hā, Ene'asi na ūisisi hā. 8 na ma tô āma tiwahu, waptâp si 're sa'wari mono ré hā. ³⁴ Tawamhā Pedru te tāma tinhá:

— Ene'asi, Zezu Cristu ma tô aipese. Aiwhantu. Asa'warizé hā sa'ra pese.
— Āne te tāma tinhá.

Tawamhā awa'awi ma tô wahudu, Ene'asi hā. ³⁵ Tawamhā uburé Rida āma 're ūdahāimana za'ra mono hā, duré Sarō na romhâpâ nhisi āma 're ūdahāimana za'ra mono hā te 'madâ'â za'ra ni, ihi'ré pesezé hā. Taha wa, ma tô aipizari za'ra ni, Wanhib'apito niwî oto 're danomro mono da.

Pedru hā Zopi āma pi'õ te te ūhâiwa'utuzé wasu'u

³⁶ Tawamhā pi'ō hā Zezusihī nhirā zarina 're īmorī hā te 're hāimana, Zopi na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Tabita na pi'ō nhisi hā. Deredu norī nhiminhisizém na Docasi na īsisi amo hā. īsibrob'ō norī āma te 're siwārī u'āsi, Docasi hā. Marī īwē si te te dama 're ab'manharī u'āsi.

³⁷ Tawamhā Rida āma Pedru hā zahadu sāmra ré, ma tō tiházé, Docasi hā. Házé pire wa, ma tō dárâ. Taha wa, ma tō dasiwi hâiba upsō ni. Da te dasiwi hâiba upsō pari, ma tō dasiwi hiri ni, 'ri 're wa'wa u hâimo. ³⁸ Tawamhā Pedru hā Rida āma zahadu īhâimana na ma tō īwasu'u hā wapari za'ra, Zezusihī nhirā zarina 're īnomro mono norī hā. Rida u hā, romhuture di, Zopi hawimhā. Taha wa, īwasu'u te te wapari za'ra wamhā, ma tō aibâ norī hā 'mazatōri zahuré ni sô, te te tâma sadawa wasu'u zahuré da, Zopi u ītēme morī su'u za'ra da.

³⁹ Tawamhā Pedru te sima rowē, īme morī zahuré da. Tawamhā tamomo wisi wi, ma tō siwi saprō hâimo, 'ri 're wa'wa u. Tame, uburé pi'ōi mrotō norī hā ma tō siwi uirī Pedru hā, siwa'ō za'ra sina. 'Ry'ry sina, te nasi zazahâ hā tâma wē za'ra, te te 'madâ'ā za'ra da, hâiba ré ré te te dama 're ī'ahâ're mono hā, Docasi hā. ⁴⁰ Taha wa, ma tō Pedru hā tâma rob'ru za'ra, aihñi wairébê da. Wairébê za'u si, ma tō hi'râtítō nhamra, 'Re īhâimana u'āsi mono ma, mreme da. Tawamhā ma tō aipi'ra, pi'ō īdâ'ā u. Te tâma tinhâ, āne:

— Tabita, ai'utu. — Āne te 'mahâ.

Tawamhā pi'ō hā ma tō toporo. Pedru te te 'madâ'ā wamhā, ma tō udu.

⁴¹ Taha wa, Pedru hā ma tō pa'ā, te te pawaptob da, para na sab da hâawi. Tawamhā, wahutu wamhā, Pedru ma tō dazô hâ, uburé Zezusihī zazei'wa norī zô, duré īmrotō norī zô zama, īhâiwa'udu hā te te sabu za'ra da. Taha wa, ma tō sabu za'ra īhâiwa'udu hā, tihâibazém na apâ hâimana wa.

⁴² Tawamhā 'ri pâ ma tō pi'ōi wasu'u hā te te ropé, Zopi āma hā. īwasu'u da te wapari za'ra wamhā, da'ahâ na ma tō saze za'ra ni, Wanhib'apito hā.

⁴³ Tawamhā Pedru hā bâtâ ahâ na ma tō tame tihâiba a'â, Zopi āma. Sima na romhâ su'u'wa nhisi nhorôwa āma te nhamra.

10

Conerizu hā, Pedruhu zô īhârâzé wasu'u

¹ Sézareza na 'ri nho'ōmo nhisi āma te aibâ hā 're sāmra, da'wapéi'wa norī wada'uri'wa hā, Conerizu na īsisi hā. Ta hā romanu. Da'wapéi'wa norī hā, īsimi'ubumro norī hā Itarianu na īwaptére zara hā. Ta norī zama romanu.

² 'Re īhâimana u'āsi mono zadawa 'madâ'ā wa te 're hâimana Conerizu hā, duré īsôrôwa āma īsiré 're īhâimana za'ra mono norī zama. Zudezu norī, īsibrob'ō norī āma ma tō 're siwârī u'āsi ta hā, zudezu ò nheré. Te duré 're mreme u'āsi, 'Re īhâimana u'āsi mono ma. ³ Tawamhā nimahā bâtâ na bâdâ sipra wi, ma tō marî hā sabu, sôtô ò nheré, sôtô 'rowi te te īrosawére ne. Hâiwa āma 'Re īhâimana u'āsi mono ma, romhuri'wa hā ma tō sabu. Ma tō we ītēme sina rotété. Taha wa, te oto 'mahâ:

— Conerizu. — Āne te 'mahâ.

⁴ Tawamhā tâma pē'ēwara nheré, te te 'madâ'ā pese sina, ma sada'â asa:

— E marî na te we ī' mahâ.

Tawamhâ asa te tâma tinhâ, hâiwa āma romhuri'wa hā:

— 'Re īhâimana u'āsi mono hâ ma tō te te 're aiwapari ze, tiwi 're īrowaptére mono zém na hâ. Duré da'āma 're aiwârī pese mono na zama ma tō aiwaihu'u. Taha wa, te ai'āma 're po're pu'u u'āsi. ⁵ Taha wa, te za īda'mazatō, Zopi u Sima Pedru na aibâ nhisi zô. ⁶ Tinhipsara 'rata te a'â nhamra, romhâ su'u 'wai 'rata. īsôrôwa hā âporé zaihâ na te 're sa, 'ri hâ. — Āne te tâma tinhâ.

⁷ Tawamhā ãne na te te tãma rowasu'u pari, ma tô apâ mo ïhawi, hâiwa ãma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa hâ.

Taha wa, te Conerizu hâ sitême sô tihârâ zahuré, ïsõrõwa 're, tãma ïromhuri'wa nori zô. Tizadawa zapari'wa zô zama te hâ, da'wapéi'wa zô. 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa 'madâ'â'wa, da'wapéi'wa hâ. ⁸ Marî te te i'madâ'âzém na te tãma rowasu'u za'ra. Taha parimhâ, ma tô satõrî za'ra, Zopi u si'aba'rê da.

⁹ Tawamhâ si'aba'rê ré, ma tô tiwi ti'awë za'ra. Awë bâtâ na te duré ai'aba'rê, Zopi u. Tawamhâ tamomo ma tô oto rosahutu za'ra.

Tawamhâ ta nori hâ, Conerizu te te ïsatõrî za'ra nori hâ itême sihutu ô ré, abzuma ma tô Pedru hâ sai'u 'ri nhisi hâpâ u hâimo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, mreme da. ¹⁰ Tawamhâ mra hâ ma tô tiwî. Sa neza. Tawamhâ sô danhipi ré, ma tô duré marî hâ sabu, sôtô ô nherê, sôtô 'rowi te te ïrosawêrê ne. ¹¹ Hâiwa 'ridawa, ma tô sabu. Marî hâ te we si'ra ti'ai u, zazahâ hâi wawë ne hâ. ïhânihti na ma we 'râ'ôtô. ¹² Abaze hâ te i're daba'wara, ïnhize hâ ïhi zei'ô zama siwazari, ti'ai baba di'i na te se tina 're ïrobâdâ za'ra mono nori zama. Si zama te siwazari daba'wara. ¹³ Tawamhâ Pedru, ma tô wapa, ni'wai mreme hâ. ãne te 'mahâ:

— Pedru, aiwahutu, asima 'maiwîrî da, asai hâ. — ãne te 'mahâ.

¹⁴ Tawamhâ asa te tãma tinhâ:

— ïnhib'apito, mare uptabi di. Marî ïwaséteré hâ te 're 'masi mono ô di, wahi'rada Mozési hâ te te wawi ïwë'ô hâ.

¹⁵ Tawamhâ tãma ïrowsu'u'wa te duré tãma tinhâ:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono, marî hâ ïwë na te te aimâ wasu'u wamhâ, wasétê ô nherê, asivi wë'ô ô di za.

¹⁶ Tô ðöhô na si ma duré tãma ãma sahu, maparane. Taha pari, ma tô ti'â apâ, hâiwa u zazahâ hâi wawë ne hâ.

¹⁷ Tawamhâ Pedru te zahadu ãma rosa'rata, te te i'madâ'âzém na hâ marî te te tãma ïwasu'u hâ te te waihu'u ô wa. Te te ãma rosa'rata ré, Conerizu te te ïsatõrî za'ra nori hâ ma tô aihutu, 'ri ntho'omo u. Tawamhâ Simahâ nhorõwa zô ma tô dazadanharî za'ra. 'Ridawa, te aimasa oto. ¹⁸ Tawamhâ te sô da'mahârâ za'ra:

— E Sima Pedru hâ te nhamra. — ãne te dazadanharî za'ra.

¹⁹ Zahadu te Pedru hâ ãma rosa'rata, te te i'madâ'âzém na. Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ma tô Tip'ëzani na tãma waihu'u, ãne:

— Õhôta, aibâ nori hâ te we asô sinharî za'ra, si'ubdatô ïhâiba nori hâ.

²⁰ Taha wa, ma'âpê aiwahutu, itême si'ra za'ra da. Ta nori hâ zudezu'ô na 're hâimana za'ra mono nherê, tiwi aiwairî za'ra ô di za, wa hâ te we atême ïsatõrî za'ra na dâ'âsina. — ãne ma tô Pedruhu ma waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'ezani hâ.

²¹ Tawamhâ Pedru, ma tô si'ra oto, aibâ nori u. Te tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hâ Sima Pedru na ïnhisi hâ. E marî da, te ïzô asinhari' za'ra wa'wa. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

²² Tawamhâ asa te tãma nharî za'ra:

— Da'wapéi'wa nori wada'uri'wa hâ ma tô wei wazatõrî za'ra atême, Conerizu na ïsisi hâ. Ta hâ aibâ ïwë, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïwata u'âsi mono. Duré zudezu nori te te 're ï'awësâmri mono. Hâiwa ãma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hâ ma tô po're pu'u Conerizu hâ, asô hârâ da, asimirowasu'u hâ te te wapari da. — ãne ma tô tãma sadawa wasu'u za'ra, Pedruhu ma.

²³ Tawamhâ Pedru te tãma rob'ru za'ra, 'ri para u sisidi da, sôtô za'ra da a'â.

Tawamhâ ma tô ãma ti'awë za'ra. Awëpsi, te ïme timorî za'ra, aibâ nori me. Zezusihî zazei'wa nori zama te duré umro na ïsiré ai'aba'rê, Zopi ãma

're ïhâimana za'ra mono norï hã. ²⁴ Awëpsi te za aihutu, Sézareza u hã. Tame Conerizu hã te zahadu sô mapa. Sô ïhârâ za'ra norï hã te duré ïsiré sô mapari za'ra, ïsisânavâ norï hã, duré ïsiwadi norï zama.

Tawamhã Pedru norï hã ma tô aihutu. Sihuwi, Pedru hã te 'ri tême mo. ²⁵ 'Ri para u sébré õ ré, ma tô sina uzusi 'ridawa u, Conerizu hã. Tawamhã Conerizu hã 'râ po sina, ma tô aime ïpapara hi'râtítõ, Pedruhu papara, tâma wapu wa, âma wata da. ²⁶ Tane nherë, Pedru hã ma tô wahutu. Âne te tâma tinhá:

— Aiwhutu. Wa hã asine hã a'uwe. — Âne te tâma tinhá, Pedru hã.

²⁷ Tawamhã te te sima rowasu'u zahuré sina, ma tô oto si'mazasi zahuré, 'ri para u. Da'ahâ na ma tô sô tasi'râ'otõ ni. ²⁸ Tawamhã Pedru hã te te da'madâ'â wamhã, te dama tinhá, âne:

— A norï wa'wa hã ma tô ïwaihu'u pese za'ra wa'wa, 're ïwahâimana za'ra mono zém na hã. Wa norï hã zudezu norï hã, zudezu'õ norï nhoröwa u 're wanhisisi waihu'u mono õ di. Wa norï hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nibib'a'uwe 're wahâimana za'ra mono wa, wa tiwi 're wasi'uwati pese za'ra, zudezu'õ norï wi. Âne 're ïwahâimana za'ra mono zé hã. Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô ïma waihu'u pese oto, ni'wa, ïwë na 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïma wasu'u wamhã, zudezu'õ nherë, te ïsiwi wë'õ tõ da. Âne ma tô ïma waihu'u. ²⁹ Taha wa, âma ïzô aihârâ za'ra wa'aba wa, awa'awi wa tô we atême ïmorï za'ra wa'wa, ïsiwaiří âna. Ma'âpê, ïma rowasu'u za'ra wa'aba. E mari da, te âma ïzô ïda'mazatõrï za'ra wa'wa, we ïmorï da, atême za'ra wa'aba. — Âne te dama tinhá, Pedru hã.

³⁰ Tawamhã Conerizu te asa tâma rowasu'u oto, âne:

— Bâdâ si'ubdatõ ma tô ïâma ai'utõ, aibâ ïtême ïwisizém na hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ïmreme ré, ma tô ïtême wi, bâdâ sipra wi. Ti'uzâ hâirâ na ma tô rob'uwi, rowa'a nherë. ³¹ Tawamhã te ïma tinhá, âne: "Conerizu, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme mono ré, ma tô te te 're aiwapari ze. Duré da'âma 're aiwârî pese mono na ma tô aiwaihu'u. ³² Ma'âpê da'mazatõrï, Zopi u. Sima Pedruhu zô aihârâ. Sima na romhâ su'u'wa nhisi nhoröwa âma te nasi da'wa. Â poré zaihâ na te ïsoröwa hã 're sa, 'ri hã." Âne te ïma tinhá. ³³ Taha wa, wa tô ïsi'aba're na âma asô da'mazatõ, we aimorï da. Taha wa, ma tô we oto watême aiwi. Rowë di oto. Âhâna wa tô âme wasi'râ'otõ ni, 'Re ïhâimana u'âsi mono nho'a, Wanhib'apito te te aimâ ïpisutuzéb zarina, wa te wapari za'ra da, ïsimiroti hã. — Âne te Conerizu hã tâma rowasu'u, Pedruhu ma.

Pedru hã Conerizu norï ma, te te ïrowasu'uzé

³⁴⁻³⁵ Tawamhã Pedru hã timreme na ma oto âma tâma sâna'rata za'ra, âne:

— Tô ta, âhâna wa tô waihu'u. Tô sena 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô si'âma ropisutu, dawi 're sisawi tô mono da, zudezu nherë, duré zudezu'õ nherë. Daro mono bâ, ïwë si da te 're 'manharî za'ra mono da, ïmreme, da te 're wapari za'ra mono wamhã, te za tô te te sima 're da'awë aiwapsi. Misi, ma tô te te da'âma sima 're rosa'rata, dawi 're sisawi tô mono da. ³⁶ 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ma tô ïwaihu'u za'ra wa'wa. Tizadawa wasu'u hã ma tô wama waihu'u za'ra, wasiré Izarazéhé nihudu norï ma. Zezu Cristu hã ma tô watême satõrî za'ra, te te wama rowasu'u za'ra da, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma rowë na 're ïdanomro mono zém na hã. Zezu Cristu hã, uburé Danhib'apito uptabi. Taha wasu'u ma tô ïwaihu'u za'ra wa'wa. ³⁷ Wasiré Izarazéhé nihudu norï nhipt'i ai âma 're ïhâimana mono zém na hã ma tô duré ïwaihu'u za'ra wa'wa, Zezu Cristu hã. Zuwâ Batita hã ma tô dama rowasu'u, â dawabzuri hã da te 're 'manharî za'ra mono da. Taha parip si,

wasiré Izarazéhé nihudu norí nhipti'ai mono bâ, ma tô 're mo, Zezu Cristu hâ. Darireza na danhipti'a nho'omo nhisi ãma 're ïmorizém na ma tô sâna'rata. ³⁸ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ma tô Tipê'ëzani hâ tâma tisõ, Zesusihi ma, Nazaré ãma aré 're Isâmra mono ma. Tiwaihu'u pese zama ma tô tâma tisõ. Taha wa, wasiré Izarazéhé nihudu norí nhipti'ai wa'wai baba, ma tô 're mo, marí ïwé hâ te te dama 're ab'manharí mono da, dama ï'manharí waihu'u'ô hâ. Duré, Wa'uburé nhimiwada'uri nhipte zarina 're ïhâimana siwamnarí za'ra mono norí hâ ma tô te te 're apese. ãne ma tô ïwé hâ te te dama 're ab'manharí, ïmama hâ ïsiré 're morí u'âsi wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. ãne Zezu Cristu 're ïhâimana mono zém na ma tô ïwaihu'u za'ra wa'wa. ³⁹⁻⁴⁰ Wa norí hâ Zeruzaré ãma duré daza'rui mono bâ, Izarazéhé nihudu norí nhipti'ai ãma uburé Zezusi te te dama 're ï'ab'manharí wë mono na watõmo na wa te 're ï'madâ'â za'ra mono zéb zarina, wa tô wa te dama ãma 're rowasu'u za'ra. — ãne te tâma rowasu'u za'ra, Pedru hâ.

Te duré tâma rowasu'u za'ra:

— Ta hâ, Zezu Cristu hâ wedepo'o nphonhi'râmi na da te dasiwi ïsasõmrizém na ma tô dasiwi wîrî ni. Tane nheré, bâdâ maparane ãma si'utõrî õ ré, ma tô apâ hâiwa'utu, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Taha pari, ma tô tâma pisutu Zesusihi ma, wama sihâi're za'ra da. ⁴¹ Aihñi, da te sabu za'ra õ di. Wa norí si wa tô wahâiba pisutu sabu za'ra ni. Romhâ ré, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ sima wawé za'ra, Zesusihi hâiwa'utuzém na wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da. Taha wa, watêmep si ma tô satô, Zesusi hâ hâiwa'utu parimhâ. Wa tô ïsiré wasailuri ni. Wa tô duré ïsiré âhuri ni, apâ hâiwa'utu parimhâ. ⁴² Taha wa, ma tô wama pisutu za'ra, ïwasu'u'wë na wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da. Ma tô duré wapisutu za'ra, Zesusi hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na, wa te dama 're wasu'u u'âsi za'ra mono da, dama rowairébé'wa da hâ. Tawamhâ dahâiba ré 're ïdahâimana za'ra mono norí ma, te za te de dama 're arowairébé, duré 're ïdadâ'â za'ra mono norí ma zama. ⁴³ Duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa sidâpâsi, ma tô Zesusi za te te dama 're ï'ab'manharí wë mono zém na wahî'rata norí ma, te te 're wasu'u sirõmo za'ra, ãne: "Ô hâ da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhâ, dawasédé hâ te za te te dama 're apari, te te da'âma 're ab'madâ'â mono tõ da oto." ãne ma tô wahî'rata norí ma, te te 're wasu'u za'ra, ïsadawa wasu'u'wa norí hâ. — ãne ma tô tâma rowasu'u za'ra, Pedru hâ.

'Re ïhâimana u'âsi mono hâ zudezu'ô norí ma, Tipê'ëzani te te tâma ïsõmri za'ra zé wasu'u

⁴⁴ Tawamhâ Pedru hâ zahadu te te tâma rowasu'u za'ra ré, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ Tipê'ëzani hâ tâma sõmri za'ra, Pedruhu mreme wapari'wa norí ma hâ. Taha wa, ïpê'ë mono bâ ma tô sisisi, hâiwa hawimhâ. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tawamhâ zudezu norí, Zesusihi zazei'wa 're ïhâimana za'ra mono norí hâ, Pedruhu siré, Zopi hawi ïs'aba're norí hâ ma tô ãma titob'uzu za'ra, zudezu'ô norí ãma, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Tipê'ëzani hâ ta norí ma zama, te te oto sõmri za'ra wa. Taha wa, te zudezu'ô norí hâ damreme amo na sima robzanhamri za'ra, timreme nai õ nheré. 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma, te duré tiwata za'ra, ïwaihu'u pese na. ãne hâ te te wapari za'ra wamhâ, te zudezu norí hâ sima nharí za'ra, ãne:

— Oro õ norí hâ zudezu'ô za, ma 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ Tipê'ëzani hâ tâma sõmri za'ra. — ãne te zudezu norí hâ sima nharí za'ra.

Taha wa, te Pedru hâ tâma nharí za'ra, ãne:

47 — 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō Tipē'ēzani hā tāma sōmri za'ra, te te wama īsōmri za'ra ne hā. E 'wa hā te za tawamhā â hā tiwi sawi za'ra, â dawabzuri hā te te 'manharī tō za'ra da, īwa. Mare di. Te za tō 'manharī za'ra, ta norī hā. — Āne ma tō tāma nharī za'ra.

48 Tawamhā ma tō tāma 'ru za'ra, Zezu Cristuhu nhisi na, īsadawa para â dawabzuri hā te te 'manharī za'ra da, zudezu'ō norī hā. Tawamhā Pedru te siwi waptē, ī'rata sāmra za'ra da a'ā.

11

Pedru hā zudezu'ō norī u timorizém na īsiwasu'uzé

1 Tawamhā īsazei'wa norī hā, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're īhāimana za'ra mono norī hā, Zezusih i zadawa wasu'u'wa norī me, ma tō wapari za'ra, āne: "Zudezu'ō norī zama ma tō, u, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā saze za'ra, Zezusih wasu'u'wē hā." Āne ma tō īsazei'wa norī hā rowasu'u hā wapari za'ra, daza'rui mono bā. **2** Tawamhā Pedru hā ma tō apâ mo, Zeruzarē u. Wisi wamhā, ni'wam norī hā ma tō tāma nharī za'ra. Zudezu'ō norī āma te āne sima rosa'rata za'ra, ta norī hā: "Zezusi hā da te saze za'ra nherē, danhīhāiwata nihihāri ō wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're da'anho'reptui mono ō di za." Āne te sima rosa'rata za'ra. **3** Taha wa, ma tō tāma nharī za'ra, Pedruhu ma, āne:

— Zudezu'ō norī āma te nasi asō, īsihāiwata nihihāri ō norī nhorōwa āma. Ma tō duré nasi īsiré asa za'ra. — Āne te tāma nharī za'ra.

4 Tawamhā Pedru hā ma tō tāma siwasu'u za'ra, īsāna'rata hawi uburé āma īromhāimana mono zém na hā. Āne te tāma siwasu'u za'ra:

5 — Zopi āma īnhamra ré, wa tō marī hā 'madâ, īnhotō ō nherē, īnhotō 'rowi te īrosawērē ne. 'Re īhāimana u'āsi mono ma, īmreme ré, wa tō 'madâ. Zazahā hāi wawē ne hā ma tō we ītēme si'ra, hāiwa hawi. īhā nipti wahuré na ma tō we āma wasisi. Tawamhā īnho're ma tō nomro. **6** īremhā te 'madâ'ā wa, wa tō ropodo hā ab'madâ, īpoto mono bā. Abaze hā siwazari, wa tō ab'madâ, īsahi zama. Ti'ai baba d'i na te se sina 're īrobâdâ za'ra mono norī zama, duré hāiwi 're īsisa'rei mono zama, si hā wa tō ab'madâ, siwazari. **7** Ni'wai mreme hā wa tō duré wapa. Te īma tinhā, āne: "Pedru, aiwahutu. Asima 'maiwīrīda, asai hā." Āne ma tō īma tinhā. **8** Tawamhā wa tō asa tāma tinhā: "Īnhib'apito, mare uptabi di. Marī hā īwasétére hā te 're 'masi mono ō di, wahi'rada Mozési hā te te wawi īwē'ō hā." Āne wa tō asa tāma tinhā. **9** Tawamhā hāiwa hawi te we duré īma tinhā, āne: "'Re īhāimana u'āsi mono, marī hā īwē na te te aimā wasu'u wamhā, wasétē ō nherē, asivi wē'ō ō di za." **10** Tō ūhō na si si'ubdatō ma tō īma tinhā. Tawamhā apâ ma tō ti'ā, hāiwa u. **11** Apâ te te âri parip si, aibâ norī hā si'ubdatō ma tō īzō 'maihaihutu, īza'warizéb u hā. Sézareza hawi da te āma ītēme īsatōrī za'ra hā ma tō īzō aihutu. **12** Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō īma waihu'u, awa'awi īme īmorī za'ra da. Taha wa, wa tō īme īmorī za'ra. īsazei'wa norī hā, Zopi hawi īsiré we īsi'aba're norī hā 6 na īhāiba hā, ta norī hā ma tō duré īsiré ai'abaré, Sézareza u. Wasihutu wamhā, aibâ hā īzō īhārā nhorōwa u wa tō asisi ni, 'ri para u, Conerizuzu nhorōwa u. **13** Ta hā ma tō wama rowasu'u za'ra, hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma, romhuri'wa 'ri para u ītēme īsihāi're na. ītēme wisi wamhā, ma tō āne tāma rowasu'u: "Ma'āpé, da'mazatōrī, Zopi u da'maimorī da, Sima Pedruhu zō. **14** Ta hā te za Zezusih wasu'u'wē na aimā rowasu'u za'ra wa'wa, taha zarina 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te asō'reptu za'ra wa'aba da, aihīni

asõrõwa ãma 're ūsi'ubumroi mono norõ zama." Āne 'Re īhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa nhimirowasu'u hã, aibâ ma.

¹⁵ — Tawamhã wa hã wa tô tâma rowasu'u na sâna'rata oto. Te rowasu'u ré, 'Re īhâimana u'âsi mono hã ma tô Tipé'ēzani hã tâma sõmri za'ra, ūsâna'rata hawi te te wama ūsõmri za'ra ne hã. ¹⁶ Tawamhã Wanhib'apito mreme na wa tô po're puru, īwana te te wama ūrowasu'u za'ra hã, ãne: "Zuwâ Batita hã ma tô â uptabi na si te 're de'a'hâiba ubu, â dawabzuri te te dama 're ab'manharõ mono wamhã. Tanei õ di za oto. 'Re īhâimana u'âsi mono hã te za oto Tipé'ēzani na te te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, ūré 're anomro u'âsi aba mono da." Āne ma tô wama rowasu'u. ¹⁷ Wanhib'apito Zezu Cristu, wa te 're saze za'ra mono wamhã, 'Re īhâimana u'âsi mono hã ma tô Tipé'ēzani hã wama sõmri za'ra. Misire õhõ si we te te wama ūsõmri za'ra ne, ma tô tâma sõmri za'ra, ta norõ ma. E marî, wa za tawamhã wa hã 'manha. E 'Re īhâimana u'âsi mono te te ī'manharõ, wa za ūsiwi wë'õ. E wa za ūsiwi dawë'õ, 'Re īhâimana u'âsi mono, te te sima dawë nherë. Mare di. Te dawë'õ õ di za. — Āne te tâma nharõ za'ra, Pedru hã.

¹⁸ Āne hã te te wapari za'ra wamhã, asa te te tâma nharõ waihu'u za'ra õ di oto. Taha wa, ma tô ãma tiwata za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono ãma. Tawamhã te oto sima rowasu'u za'ra, ãne:

— 'Re īhâimana u'âsi mono hã ma tô zudezu'õ norõ zama pisutu za'ra, tiwaséte wi 're sipizari za'ra mono da, 'Re īhâimana u'âsi mono siré, rowë na 're hâimana u'âsi za'ra mono da. — Āne te sima rowasu'u za'ra, zudezu norõ, ūsazei'wa norõ hã.

Ātizotiza ãma Zezusihî zazei'wa norõ 're īhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁹ Tawamhã Esitewâ da te dasiwi ūwirizéb zarina, ūsazei'wa norõ ãma da te rowaséte za'ra wa, ma tô da te ropé, ūsazei'wa norõ hã Zeruzarë hawi. Penisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, ma tô da te ropé, duré Sipri na danhipti'a nho'õmo nhisi u, duré Ātizotiza na 'ri nho'õmo nhisi u zama. Si'aba'réi ré, zudezu norõ ma si ma tô 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rowasu'u za'ra, Zezusihî wasu'u wë' na. Zudezu'õ norõ ma, zahadu te te ãma rowasu'u za'ra õ di. ²⁰ Tane nherë, īhâiba amo norõ hã, Sipri na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma aré 're īhâimana za'ra mono norõ hã, duré Sireni ãma danhipti'a nho'õmo amoi ãma aré 're īhâimana za'ra mono norõ hã, ma tô ai'aba'ré, Ātizotiza na 'ri nho'õmo nhisi u. Ta norõ hã zudezu norõ ma si, te te rowasu'u za'ra õ di, Wanhib'apito Zezusihî wasu'u wë' na hã. Zudezu'õ norõ ma zama, ma tô ãma rowasu'u za'ra. ²¹ Tawamhã Wanhib'apito hã ma tô õ norõ hã pawaptob za'ra, tiwaihu'u pese na. Taha wa, da'ahâ na ma tô saze za'ra ni oto, Wanhib'apito niwî 're dahâimana za'ra mono da oto.

²² Tawamhã taha wasu'u hã ma tô ūsazei'wa norõ hã wapari za'ra, Zeruzarë ãma siré 're ūsi'râ'õtõ mono norõ hã. Te te wapari za'ra wamhã, Banabé hã ma tô satõrõ za'ra, Ātizotiza u morõ da. ²³ Tamomo wisi wamhã, ma tô waihu'u, 'Re īhâimana u'âsi mono hã ūwé na dama 're ūsõpru mono zém na hã tame. Taha wa, toi uptabi di, Banabé hã. Tawamhã ma tô dama roti, ãne:

— Aihîni, aipé'ë na sada 're asimi'ë za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito niwîp si 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. — Āne te dama roti, Ātizotiza ãma hã. ²⁴ Banabé hã, aibâ ūwé. 'Re īhâimana u'âsi mono pê'ēzani na si 're ūmorõ u'â, ta hã. Wanhib'apito te te sina 're ī'umnhasi u'âsi mono, ta hã. Taha wa, ma tô Wanhib'apito zazei'wa hã dasina tahâ'â ni, Banabéhê nhimirowasu'u zarina.

²⁵ Banabé hā te oto mo Tasu u, Saruhu zō te te robzabu da. ²⁶ Tawamhā tamomo wisi wamhā, ma tō sōpētē. Ta hawi, ma tō apâ saprō, Ātizotiza u. Tame te aimasisi zahuré oto. Ōsazei'wa norī, siré 're ūsi'rā'ōtō mono norī 'rata te 're simasisi zahuré, te te dama 're rowahutu zahuré mono da. Misi ma tō āma tiwahub zahuré, te te 're da'apawptob zahuré mono ré hā. Tame ma tō Cristuhu nhib'a'uwe na da te 're sisi na'rata za'ra, Zezusihī nhrā zarina 're īnmo mono norī hā. Ātizotiza āma hā.

²⁷ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā, ni'wam norī hā te ai'aba'rē, Zeruzarē hawi, Ātizotiza u. ²⁸ Adabu na aibā nhisi hā te īme timori za'ra, tisiré ūsadawa wasu'u'wa norī me. Tawamhā Ātizotiza u sihutu wamhā, Adabu hā ma tō hāwi za. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani te te tāma īwaihu'uzéb zarina, ma tō dama waihu'u siro romhā ré, amnho hā daro mono bā za dawi ūsi'utōrī mono na hā. (Roma āma danhib'apito Caradiu hā te te dama 're roti mono ré, ma tō āne hā tō da'āma tiromhāiba, amnho ūna hā.)

²⁹ Taha wa, Zezusihī zazei'wa norī hā ma tō sima roti za'ra, ūsibro hā īhāiba mono bā tāma 're īhāimana za'ra mono zéb zarina, te te po'o mono da, Zudeza āma ūsazei'wa norī ma, te te tāma sōmri za'ra da. ³⁰ Tawamhā ma tō te te tāma po'o. Tawamhā Banabé norī hā ma tō ūrē satōrī zahuré ni Zeruzarē u, Saruhu me, tame da'madā'ā'wa norī ma, te te sōmri zahuré da, ūsibzari za'ra hā.

12

Pedru hā dazazém hawi 'Re īhāimana u'āsi mono te te ūsō'reuptuzé wasu'u

¹ Tawamhā apito Erodihi zadawa para ma tō ūsazei'wa norī ma, da te tāma 're rob'manhari' wasétē za'ra. ² Taha wa, Zuwāhā dub'rada hā, Ti'adu hā ma tō dasiwi wīrī ni, ūsi'uwazi 'wa pa na, apito Erodihi zadawa para. ³ Tawamhā zudezu norī hā ma tō siwi wēsāmri za'ra, Ti'adu da te dasiwi īwīrīzé hā. Taha wa, Erodi hā ma tō Pedruhu zama dama tī'ru, da te dasiwi āri da, dazazéb 're, da te sērē da. ū'ētē duptoi'ō na dasa, da te 're īluri mono zé bātā na ma tō siwi tī'ā. ⁴ Te te siwi āri wamhā, ma tō siwi tisē, dazazéb 're. Pascowa na dato nhisi hā si'utōrī parip si, dama rowairébē'wa norī nho're sab da, ma tō a'ā siwi tisē, dazazéb 're, dama rowairébē'wa norī hā da te īwīrīzéb da hā, te te siwi āma rowairébē da. Taha wa, da'wapéi'wa norī hā te nasi 'madā'ā za'ra siwa'rāmi. Maparane si'uiwa na si mararé te ītēme ai'aba'rē. Abzuma zama te nasi siwa'rāmi ai'aba'rē, barana zama, mara wa'wab zama, te te nasi 'madā'ā za'ra da. Uburé hā 16 na īhāiba za'ra hā, da'wapéi'wa norī hā. ⁵ Pedru hā dazazéb 're, sāmra nherē, ūsazei'wa norī hā te sa'ētē āma mreme zusi u'ā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, siré 're ūsi'rā'ōtō mono norī hā.

⁶ Pedru hā Erodi te te dama ū'ruzé hā romhuture di oto, dama rowairébē'wa nho're sab da hā oto. Awēpsi te za dasiwi wazere ni, danho'a te te siwi āma rowairébē da, niha wamhā, da te dasiwi wīrī da. Tawamhā Pedru hā te oto nhono, barana. Da'wapéi'wa norī wa'wa, maparane ūsi'uwazi nhorō rutu ré te nhono, pawasisi ré. 'Ridawa ū'madā'ā'wa norī hā te duré aimā'wara zahuré. ⁷ Tawamhā hāiwa āma Wanhib'apito ma, romhuri'wa hā awa'awi ma tō ītēme wi, mara wa'wa. Mara wa'wam nherē, dazazéb 'remhā oto robrā di, 'ri 're wa'wa āma hā. Hāiwa hawi romhuri'wa hā ma tō Pedru hā rési ūsisé āma, utu da. Te tāma tinhā, āne:

— Ai'aba'rē na aiwahutu. — Āne te tāma tinhā.

Taha wa, ūpawasisizé hā si'uihā na ma tō tāma asisina, ūsi'uwazi nhorō rudu hā.

⁸ Tawamhā hāiwa hawi romhuri'wa hā te duré tāma tinhā:

— Ai'usa hā ai'usisizém na asima wasisi. Aipara'uza zama asima za na. — Āne te duré tāma tinhā.

Tawamhā Pedru, ma tō āma saze, te te 'manharī da. Te duré tāma tinhā:

— Ai'ubuzé īhāpa ré, we īzarina aimorī. — Āne ma tō duré tāma tinhā.

⁹ Tawamhā sōtō 'rowim newa, ma tō īsarina watobro Pedru hā, te te īrosawērē newa. Te te waihu'u ō di, tō sena 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa, ītēme īwisi na hā, hāiwa hawi. ¹⁰ Tawamhā 'ridawa 'madā'ā'wa īmorī'rada hā ma tō sa're zahuré. Taha nhana're īsa hā ma duré sa're zahuré, Pedru nori hā. Tawamhā ma tō aimasisi zahuré oto, dazazé 'wawi wa'ra 'ridawa u si'uwazi 'manharī na 'ridawa nhito pese u. Tawamhā uihā na ma tō 'ridawa nhitobzé hā tāma aiwanhizari zahuré. Ōne haré ma tō oto tipusi zahuré. Bādādi na ma tō tineb zahuré. Tawamhā hāiwa hawi romhuri'wa hā ma tō Pedruhu wi aimani, awa'awi. ¹¹ Taha wa, Pedru hā ma tō 'rāwi sina rosa'rata:

— E niha. Te rosawērē newa. Tane nherē, tō sena ma tō Wanhib'apito hā we ītēme satō, hāiwa hawi tāma īromhuri'wa hā Erodihi wi, te te īnho'reptu da, zudezu nori te te sima īwē za'ra zéb zarina, īdā'ā tō da. — Āne ma tō sima tinhā.

¹² Tawamhā, āma īromhāimanzém na tō sena te te oto sina waihu'u wamhā, Marizaha nhorōwa u ma tō mo, Pedru hā. Zuwā Marcusihi na, Mariza hā. Tame da'ahā na ma tō tasi'rā'ōtō ni, āma damreme zusi da. Tamomo te oto mo, Pedru hā. ¹³ Wisi wi, ma tō 'ri 'wawi 'ridawa nhitobzé hā ta'a. Tawamhā dama romhuri'wa hā ma tō ītēme wahudu pi'ō hā, Rodi na īsisi hā 'ridawa ta'a'wa, te te waihu'u da. ¹⁴ Tawamhā Pedruhu mreme te te waihu'u wamhā, ma tō tāma rowē watobro. Rowē te, si'aba're na apā sipi'rai wa, ma tō 'ridawa na po're ha'ā. Te te tāma 'ridawa āna, te tisiré nori ma te te wasu'u da, wara. Āne ma tō tāma wasu'u za'ra:

— Pedru hā te za, 'ridawa. — Āne te tāma wasu'u za'ra. ¹⁵ Taha wa, te pi'ōi ma nharī za'ra:

— Mare di. A hā asimiza'rese ō di.

Te duré asa tāma nharī za'ra:

— Tō sena te za, Pedru hā.

Tawamhā te oto nharī za'ra, āne:

— Āté Pedruhu 'madā'ā'wa te za, hāiwa hawi 'Re īhāimana u'āsi mono ma, romhuri'wa hā.

¹⁶ Āne ré, te Pedru hā nasi 'ridawa ta'a. Taha wa, ma tō oto tāma 'ridawa za'ra. Te te sabu za'ra wamhā, uihā na ma tō āma titob'uzu za'ra, tō sena na. ¹⁷ Tawamhā Pedru hā ma tō tinhib'rada hā tāma wē za'ra hāimo, ari'iwi si'ubumro da. Taha pari, ma tō tāma siwasu'u za'ra, Wanhib'apito hā dazazém hawi, te te īwazere na. Te duré tāma nharī za'ra:

— Ti'aduhu ma, te za īwasu'u za'ra wa'wa, duré īsiré īsazei'wa nori ma zama.

— Āne te tāma sihāiba 'ru za'ra. Taha pari, ma tō tiwi timorī za'ra nimomo.

¹⁸ Tawamhā āma awē wamhā, awē wi, da'wapéi'wa nori hā Pedru te te siwi sa'rese za'ra ō wa, ma tō tāma tipē'ēwara za'ra, da'wapéi'wa nori hā.

¹⁹ Pedruhu zō sōpré pese da, ma tō Erodi hā tāma sō rob'ru za'ra. Sō sōpré pese nherē, te te siwi sāmri ō di. Taha wa, Erodi hā ma tō ī'madā'ā'wa nori hā sadanharī pese za'ra, Pedruhu āma. Taha pari, ma tō dama 'ru za'ra, da te simro da, dazazé 'madā'ā'wa nori hā.

Apito Erodihi dā'ázé wasu'u

Tawamhā apito Erodi hā ma tō mo, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi, Sézareza na 'ri nho'ōmo nhisi u, tame sāmra da a'ā.

²⁰ Tawamhā apito Erodi hā ma tō sahi u'âsi dazada hâimana, Tiru na 'ri nho'õmo nhisi āma 're ūdahâimana za'ra mono norī zada, duré Sido na 'ri nho'õmo nhisi āma 're ūdahâimana za'ra mono norī zada zama. Taha wa, Tiru hawi ma tō da'madâ'ā'wa norī hā ai'aba'rē, apito Erodihi u, Sido hawib zama. Erodi hā te te siwi sadaihu'u da, ma itēme sito. Tawamhā Barasitu na Erodihi nhibrob 'madâ'ā'wa nhisi u uimrehēne, ma aihutu. Tawamhā te āne tāma siwasu'u za'ra, Barasituhu ma:

— Ma'āpē, wa'āma aime za'ra na, Erodihi me apâ wa te wasima ropese za'ra da, wasazé hā wa te duré wasima 're uipra za'ra mono da, ūsib'a'uwē norī wi apâ. — Āne te tāma siwasu'u za'ra, Barasituhu ma. Tawamhā Barasitu hā ma tō āma saze za'ra, āma sime za'ra da. Taha pari, ma tō Erodihi u aihutu duré, te te sadawa pibu za'ra da duré ta hā, tisazé hā te te 're ūuipra za'ra mono zéb da hā apâ. ²¹ Taha wa, Erodi hā bâdâ te te sima ūpisutuzém na ma tō ti'uza wē ūhâpa hā sima tisē. Danhib'apito 're ūsimasisi mono zéb āma ma tō nhamra, tinhimirotizéb āma, te te dama roti za'ra da. ²² Tawamhā te te dama roti za'ra pari, ma tō āne āma tawata za'ra ni, damreme 'rāihā na:

— Ōhō mremē hā, aibâ mremē ū di. ūhâiba'ō mremē, ūwaihu'upese mremē. — Āne te āma tawata za'ra ni, ūwaihu'upese newa.

²³ Tawamhā awa'awi ma tō hâiwa āma Wanhib'apito ma romhuri'wa hā azâ, ūhâzé pire na, Erodi hā. 'Re ūhâimana u'âsi mono āma si 're ūdawata za'ra mono zé hā te te sima sawi wa, ma tō azâ. Marī hā ūsâna wai'u ne hā āma ūsépu'wa, ma tō dârâ, Erodi hā.

²⁴ Tawamhā 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā ma tō ropé, 'ri pâ. Sadawa wasu'u za'etē di oto.

Banabé norī hā Saruhu me, ūtizotiza u apâ ūnebzé wasu'u

²⁵ Tawamhā Banabé norī hā ma tō apâ tineb zahuré, Saruhu me, ūtizotiza na 'ri nho'õmo nhisi u. ūsazei'wa norī nhibzari te te ūwapé zahuré hā te te dama sômri zahuré pari, ma tō apâ tineb zahuré, Zeruzaré hawi. Zuwā Marcusi hā te ūsiré timorî zahuré.

13

Banabé norī hā tinhimiromhuri na te te ūsâna'rata zahuré zé wasu'u

¹ Tawamhā ūtizotiza āma 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā duré dama rowahutu'wa norī hā te 're si'ubumro, ūsazei'wa norī wazari. Āne ūsisi za'ra hā: Banabé hā, duré Simi'ā hā, ūsisi amo hā Hâira na; duré Rusizu, Sireni āma aré 're ūsâma mono hā; duré Saru hā, duré Mana'ē hā, apito Erodihi siwadi aré, Mana'ē hā, Erodihi nhorôwa āma siré prédub zahure wa. ² Tawamhā nimahâ bâtâ na ma tō ta norī hā saihuri āna asimro a'â, Wanhib'apito āma wata za'ra da. Taha wa, ma tō 'Re ūhâimana u'âsi mono pê'ezani hā āne tāma waihu'u za'ra:

— Banabé norī ma, wa tō romhuri hā pisutu zahuré, Saruhu me. Te te ūma 're romhuri zahuré mono da, wa tō ūsima pisutu zahuré, ta norī hā. Taha wa, te ūpisutu zahuré zéb zarina, te za oto tāma ūpisutu za'ra wa'wa, asiti wa'aba oto neb zahuré da. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

³ Tawamhā 'Re ūhâimana u'âsi mono ma, te duré mremē zu, saihuri āna. Tinhib'rada ma tō ūrâi āma sa'ra za'ra, Banabé norī 'râ nhisiwi, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te tāma ūwaihu'u za'ra zéb zarina, te te tāma pisutu za'ra da, romhuri hā. Taha parip si, ma tō siwi satôrî zahuré, neb zahuré da oto.

Sipri āma Banabé norī te te ūromhuri zahuré zé wasu'u

⁴ Tawamhā Banabé norī hā ma tō tineb zahuré, Saruhu me. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani ré, ma tō tineb zahuré, Sere'usiza na 'ri nho'ōmo nhisi u. Ta hawi, te duré tineb zahuré, Sipri na rob're za'iti nhisi u. Rowa'u'u na uba'renem na ma tō saprī zahuré, dame. ⁵ Tawamhā ma tō aimasisi zahuré, Saramina na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame ma tō tinhimiromhuri na sāna'rata zahuré. Zudezu norī te, rowahutuzé mono bâ, ma tō tame 'Re īhāimana u'āsi mono hā dama sadawa wasu'u zahuré. Zuwā Marcusi hā ma tō īme timorī zahuré, romhuri na te te pawaptoz zahuré da.

⁶⁻⁸ Sipri na rob're za'iti nhisi wa'wai baba, si'aba'rei wamhā, ma tō aihuatu, Paposi na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame abzé tede'wa hā ma tō sōpētē za'ra, zudezu norī siré hā, Bazezusi na īisisi hā. Deredu norī nhiminhisi na hā Erima na īisisi amo hā. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa newa, te taré te te dama 're rowasu'u. Danhib'apito siwadi, Bazezusi hā. Sézi'u Paru na danhib'apito nhisi hā. Ta hā, rosa'rata waihu'u pese 'wa. Tawamhā ma tō sô tihārā zahuré, Banabé norī zō Saruhu me, te te wapari pese da, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā. Tawamhā Erima hā abzé tede'wa hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā. Tawamhā Erima hā abzé tede'wa hā ma tō Zezusihis wasu'u'wē te seaze tō da. ⁹ Tawamhā Saru, Paru na īisisi amo hā ma tō aptete, 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani na. Taha wa, abzé tede'wa te te 'madā'ā sina, ¹⁰ ma tō tāma tinhā, āne:

— Wa'uburé 'ra, a hā. Uburé īwē nhitob'ru, a hā. Aihāimana nhipesi di. īwasétē si, te asima 're ī'azawi pese mo. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā wē nherē, te dawi āma 're ī'azaprī u'āsi mo, īwasétēre na. ¹¹ Āhāna, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te za ai'azâ. Tawamhā te za a'ā atob'a. Bâtâ nhimirowa'a hā 'madā'ā ò di za a'ā. — Āne te tāma tinhā, Paru hā.

Tawamhā awa'awi, ma tō titōmozazu, Erima hā. Ma tō tiwi tirobra duré, tob'a wa. Taha wa, ma tō te te nasi rob'upi dazô, ni'wa hā te te saprōni da. ¹² Tawamhā danhib'apito hā aibâ ītob'a na te te 'madā'ā wamhā, ma tō saze, sena na Zezusihis wasu'u'wē hā. Wanhib'apito nhimiroti na ma duré titob'uzu.

Ātitotiza amoī āma Paru norī te te ūromhuri zahuré zé wasu'u

¹³ Tawamhā Paru norī hā te ai'aba're, Paposi hawi, Pāpiriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Rowa'u'u na uba'renem na te ai'aba're, dame. Tane nherē, Zuwā Marcusi, īme morī zahuré ò di. Ma rēme zahuré, Zeruzaré u morī da apâ. Pāpiriza u sihutu wamhā, Peredi na 'ri nho'ōmo nhisi u te ai'aba're, Paru norī hā. ¹⁴ Ta hawi, te duré ai'aba're, Pisidiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Tawamhā ma tō aihuatu, Ātitotiza na 'ri nho'ōmo nhisi u. Sihutu wamhā, sabadu na ma tō asisi, zudezu norī te, rowahutuzéb u. Tame te asimro ni. ¹⁵ Tawamhā ma tō ni'wa hā dama sôrē, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te ūrob'ui'érzém na hā. īsadawa wasu'u'rata 'wa norī nhimi'ui'éré hā te duré dama sôrē. Te te sôrē za'ra parimhā, rowahutuzéb āma 're da'anhimi'rui mono 'wa hā ma tō Paru norī hā āne 'mahârâ za'ra, te te dama rowasu'u za'ra da:

— Wasiré Izarazéhé nihudu norī, asima wē za'ra wa'aba wamhā, te za wama ūrowasu'u za'ra wa'wa, wama robze za'ra da. — Āne ma tō 'mahârâ za'ra.

¹⁶ Taha wa, Paru hā hâiwi ma tō za. Tinhib'rada, ma tō dama wē, ari'iwi dasi'ubumro da. Tawamhā te dama tinhā, āne:

— Wasiré Izarazéhé nihudu norī, ūwapari za'ra wa'aba. Duré zudezu'ō norī, a norī wa'aba zama wasiré ò nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're aiwata za'ra wa'aba mono norī hā, ūwapari za'ra wa'aba. ¹⁷ 'Re īhāimana u'āsi mono hā Izarazéhé nihudu norī nhib'apito hā ma tō wahí'rata norī hā sima

pisutu za'ra, ãma sib'a'uwe za'ra da. Ìsihudu sidâpâsi, ma tô te te 're apawapto, sitébré da, Ezitu ãma tisiré'õ norí'rata 're si'ubumroi mono ré hã. Ta hawi, ma tô sani za'ra, tiwaihu'u pese na. ¹⁸ A'ubuni wi, 're dahâimana za'ra mono ré, ma tô te te 're da'ab'madâ'â pese, ãma 're dazaihâ popo'o za'ra mono nherë. 40 na ma tô da'âma tiwahu, a'ubuni wi te te 're da'ab'madâ'â mono ré hã. ¹⁹ Cana'ã na romnhsí ãma ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã da'uprosi. 7 na dapoto mono bâ ma da'uprosi, a'uwe norí hã, ïwa 're ïdasi'ubumroi mono hã. Tawamhã tinhib'a'uwe ma, ma tô sômri za'ra ti'a hã, Izarazéh nhihudu norí ma. ²⁰ ïwa dawi 're rob za'ra mono ré hã, 450 na ma tô ãma tiwahub za'ra.

— Tawamhã dama ïmreme pire norí hã misi sidâpâsi ma tô dama pisutu za'ra, ïsadawa para dama rowairébé'wa 're hâimana za'ra mono da, Samuwé hã ïpotozéb u. Tawamhã ma tô podo, Samuwé hã. Prédú wamhã, ta hã ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te dama 're sadawa wasu'u. Ta hã ïsadawa wasu'u 'rata 'wa, Samuwé hã. ²¹ Tawamhã Izarazéh nhihudu norí hã ma tô tiwi waptêrê za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, ni'wa hã danhib'apito ne, te te 're ïda'uwaito mono da hã, te te pisutu da. Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô tâma hâiba nhomri za'ra, Sau hã da'uwaiti'wa da. Sauhu mama hã, Tisi na ïsisi hã. Bëzamihî nhihudu ta hã, Tisi hã. Sau hã te te 're da'uwaito mono ré hã 40 na ma tô ãma tiwahu. ²² Tawamhã te te oto 're da'uwaito mono tô da, ma tô waze, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ïsa'u hã ma tô Dawi hã dama hâiba nho, da'uwaiti'wa da oto. Ta hã ma tô duré wêšâ oto. Äne te te ïwësâmrizé hã: "Dawi hã Zéséh 're hã ïma wê di. ïnhimiroti te te ãma uwaimrami da, te za te te 're ïwapari u'âsi." Äne ma tô Dawi hã wêšâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ²³ Dawihi nhihudu uwaibaba, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã pisutu Zezusi hã, Izarazéh nhihudu norí nho'reptui'wa da hã. Wahi'rata norí ma, te te ïropisutuzéb zarina, ma tô pisutu. ²⁴ Zezusi hã tinhimiromhuri na te te dama sâna'rata õ ré, ma tô Zuwâ Batita hã te te dama 're rowahutu, wasiré Izarazéh nhihudu norí ma, dawaséte wi 're dasipizari za'ra mono da, duré â dawabzuri hã da te te 're 'manharí za'ra mono da. ²⁵ Tawamhã tinhimiromhuri te te ïsazârizéb u romhutu wapsi, te dama siwasu'u, äne: "Cristuhu zô te 're asimipari za'ra wa'aba mo. Tawamhã te j'âma 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo, Cristuhu newa, Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu newa. Tazahã, ta hâi õ di, wa hã. ïza'u si ïma ïpire hã te za wei mo. Wei wisi wapsi, wa hã tâma ïwapure di za. Tâma ïwapure wa, ïpara'uza wasisizé, te apâ tiwi wasihu waihu'u õ di za, ïnhisé wa." Äne te dama siwasu'u, Zuwâ Batita hã. — Äne ma tô Paru hã dama rob'râzarôtô, dahi'rata nhihudu uwaibaba, Zezusi we ïmorïzém na hã.

²⁶ Te duré dama tinhá:

— Wasiré Abra'âhâ nhihudu norí, ïwapari za'ra wa'aba, duré zudezu'õ norí, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono norí zama. Uburé wa'udâna ma tô ïwasu'uwe hã wei watëme satôrî za'ra, wahâiba mono bâ, danho'reptuzé wasu'u hã. ²⁷ Zeruzaré ãma 're ïsi'ubumroi mono hã, duré tame dama ïpire norí zama, Zezusi hã Danho'reptui'wa na te te waihu'u za'ra õ di. Sabadu sidâpâsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norí nhimi'ui'éré hã da te dasima 're sôré za'ra mono nherë, ïwasu'u hã te te waihu'u za'ra õ di, ta norí hã. Taha wa, Zezusi hã dâ'â da, te te siwi ãma roti wamhã, te te waihu'u za'ra âna, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norí nhimirowasu'u hã siwi ãma uwaimra, si'uihâ na. ²⁸ Zezusi hã marî ïwasidé hã te te 'manharí õ nherë, ma tô õ norí hã siwi waptë. Piratuhu wi, da'wapéi'wa norí hã te te siwi wîrî da, waséte ré ne. ²⁹ Tawamhã Zezusihi ãma uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono mremé ui'éré 'rada hã te te siwi ãma

uwaimrami parip si, ma tō siwi si'ra, wedepo'o nhonhi'rāmi hawi. Ma tō siwi tisē, ētē zahāpā wa, ab're 're. ³⁰ Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō apā hāiwa'utu, dâ'ā uptabi nherē. ³¹ Tawamhā apā hāiwa'utu pari, ma tō nasi dama sihā'i're, bātā ahā na, Zezusi hā. Darireza hawi, Zeruzarē u aré īsiré īsi'aba're norī ma, ma tō nasi sihā'i're. Ta norī hā te oto te te dama 're wasu'u wē za'ra Zezusi hā, Izarazéhē nhihudu norī ma.

³² — Wa norī zama īwasu'u wē hā wa te aima sōmri za'ra wa'aba da, wa ai'rata wahāimana za'ra wa'aba ni. ³³ 'Re īhāimana u'āsi mono, wahī'rata norī ma, te te īropisudu hā ma tō wama āma uwaimrami za'ra oto, wasiré īshihudu norī ma. Zezusi hā ma tō apā hāiwa'udu. Apā īhāiwa'utuzé wasu'u na 'Re īhāimana u'āsi mono āma danho're na rob'ui'érē, īsāna'remhā, te wama wasu'u, āne:

"A hā ī'ra. Ā bātā na aihāiwa'utuzé bātā na wa za Aimama na aima 're īhāimana."

³⁴ — Duré āma rob'ui'érē 'rata hāiba amo hā te duré wama wasu'u 'Re īhāimana u'āsi mono, Zezusi dâ'ā uptabi nherē, apā za te te īhāiwa'utuzém na, dâ'ā u'āsi nomro tō da. 'Re īhāimana u'āsi mono te tinhā:

"Dawihī ma, tō sena māri'iwē na te tāma īropisutuzém na wa za taha u'ābā aima āma uwaimrami za'ra wa'wa."

Āne īmreme na rob'ui'érē hā. ³⁵ īhāiba amo na rob'ui'érē īsāna'remhā, te duré wama wasu'u:

"Te te aima 're īromhuri wē u'āsi mono hā dâ'ā wamhā, rēme ñ di za, hāiba 'ro tō da."

Āne te wama wasu'u. — Āne te Paru hā dama rob'rāzarōtō, rowasu'u 'rata na hā.

³⁶ Te duré dama rowasu'u:

— Dawi hā ti'ai āma 're morī ré, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono ma sina uwaimra, te te tāma īpisutuzéb zarina. Te te sina tāma uwaimrami pari, ma tō dārā, Dawi hā. īhi'rata norī 'ru āma ētē zahāpā wa ab're wa, ma dasiwi sērē ni. Da te dasiwi sērē wamhā, īhāiba hā ma ti'ro. ³⁷ Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono apā te te īhāiwa'udu hā, 'roi ñ di. Hāiba wē na ma tō apā hāiwa'utu. ³⁸⁻³⁹ Wasiré norī, ma'āpē aihīni īwapari pese za'ra wa'aba, tō sena na waihu'u za'ra wa'aba da. Danho'reptuzé wasu'u hā wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Zezusi hā, dawaséte pari'wa. Duréhā, Mozési hā ma tō wahī'rata norī ma āma rowasu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na. īsimiroti zarina 're dahāimana za'ra mono nherē, dawasédé da te dasima 're pari waihu'u za'ra mono ñ di, āma. Tane nherē, īhāna Zezusi hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhā, dawasédé te te oto da'āma 're ī'ab'madā'ā mono ñ zarina, te za oto te te 're da'awēsāmri. ⁴⁰⁻⁴¹ Duréhā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā ma tō āne na āma rob'ui'érē, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na, āne:

"Re aihāimana za'ra wa'aba mono ré, wa za niha dama rob'manha, īpipa na. Tawamhā za te dama īrob'manhārīzém na te za āma 're asiwawā za'ra wa'aba mo, ni'wa hā te te āma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono nherē.

'Madā'ā za'ra wa'aba. A norī wa'wa hā ī'āma aiwa'ē za'ra wa'aba norī hā, te za tāma 're a'rāmi za'ra wa'aba mo, īnhimirob'manhārī pipa ma. Tawamhā īzadawa para te za ai'utōrī 'wa."

Āne 'Re īhāimana u'āsi mono mreme hā. Ma'āpē āma rosa'rata pese za'ra wa'aba za āne na hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimirob'manhārī pipa zé hā asina uwaimrami za'ra wa'aba tō da. — Āne te Paru hā dama rob'rāzarōtō.

⁴² Tawamhā Paru norī hā zudezu norī te, rowahutuzém hawi pusi zahuré wi, ma tō waptērē zahuré ni, sabadu amo na te te dama rowasu'u na sahu

zahuré da. ⁴³ Tawamhā rowahutuzém hawi dawairébé wamhā, da'ahā na te Paru norī siré ai'aba're ni, Banabéhé me, zudezu norī hā, duré zudezu'ō norī hā, zudezu norī hāimanazéb zarina 're īhāimana za'ra mono norī zama. Tawamhā ma tō tāma roti za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipawaptobzém na siptete sina āma 're hāimanā u'āsi za'ra mono da.

⁴⁴ Tawamhā sabadu amo na aihīni ma tō tasi'rā'ōtō ni, 'ri nho'ōmo āma 're īdasi'ubumroi mono hā, Wanhib'apito zadawa wasu'u hā da te wapari za'ra da. Da'umro di, da te īwapari za'ra ō hā. ⁴⁵ Tane nherē, da'ahā na īdasi'rā'ōno hā zudezu norī hā te de'dmadā'ā za'ra wamhā, ma tō āma da'ruiwapari za'ra. Tawamhā Paruhu mreme hā ma tō dawi wē'ō za'ra, zudezu norī hā. Taha wa, timreme na ma tō nasi āma tāma wa'rāmi za'ra, Paruhu mreme wa'rāmi. Ma tō duré āma tiwa'ē za'ra. ⁴⁶ Tane nherē, pahi āna ma tō Paru norī hā tāma nhari' za'ra, zudezu norī ma, āne:

— A norī wa'aba ma, uimrehēne wa tō aimā rowasu'u za'ra wa'aba ni, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na hā. Tane hā tō, wē di. Tane nherē, taré newa, ma tō asisi īwē'ō za'ra wa'wa, īwasu'uwē hā. Taha wa, ībāi ō di, hāiwa āma rowē āma 're īhāimana u'āsi za'ra wa'aba mono zéb da hā, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata. Taha wa, wa za airēme za'ra wa'aba ni, zudezu'ō norī ma, wa te tāma 're rowasu'u za'ra mono da oto. ⁴⁷ Wanhib'apito hā ma tō āne na wama roti za'ra oto:

"A norī wa'wa hā wa tō aipisutu za'ra wa'wa, zudezu'ō norī ma, 're rob'uiwē za'ra wa'aba mono da, īwē na, taha zarina te 're īda'anho'reptui mono zém na daro mono bā āma 're ropéi wa'aba mono da, dama."

Āne te wama roti za'ra, Wanhib'apito hā. — Āne ma tō Paru norī hā tāma rowasu'u za'ra, Banabéhé me.

⁴⁸ Tawamhā zudezu'ō norī hā Paruhu mreme te te wapari za'ra wamhā, toi uptabi za'ra di. Wanhib'apito zadawa wasu'u na ma tō tiwata za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono hā, rowē na ī'rata 're hāimanā u'āsi za'ra mono da, te te sima īpisutu za'ra norī hā ma tō saze za'ra, Zesusi hā.

⁴⁹ Tawamhā Wanhib'apito zadawa wasu'u hā ma tō ropé, daza'rui mono bā, tame danhipti'a nho'ōmo āma 're īdahāimana za'ra mono norī u. ⁵⁰ Tane nherē, zudezu norī hā ma tō tame dama īpire norī hā wada'uri wasétē za'ra, Paru norī zada hāimanā za'ra da. Pi'ō norī hā īmreme pire norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īwata za'ra mono norī, zudezu'ō norī, ta norī zama ma tō wada'uri wasétē za'ra, sada hāimanā za'ra da. Tawamhā ma tō āma rowasétē zahuré ni, Paru norī āma, Banabéhé me. Ma tō tāma rob'ru zahuré ni, ta hawi danhipti'a nho'ōmo hawi neb zahuré da, danhit. ⁵¹ Tawamhā Paru norī hā ma tō tipara zapru hā wamirī zahuré, da'āma dā'ā zahuré tō da. Taha wa, īne haré ma tō tineb zahuré, Iconizu na 'ri nho'ōmo nhisi u. ⁵² Tawamhā Zesusi hā zazei'wa norī hā ītizotiza āma 're īsī'ubumroi mono hā te 're to za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani na ma tō aptete za'ra, īpē'ē mono bā.

14

Paru norī hā Iconizu āma te te īromhuri zahuré zé wasu'u

¹ Tawamhā Iconizu na 'ri nho'ōmo nhisi u ma tō aimasisi zahuré, Paru norī hā, Banabéhé me. Tamomo simasisi zahuré wamhā, ītizotiza āma sada īromhāimana zahuré ne, ma tō duré sada īromhāimana zahuré. Zudezu norī te, rowahutuzéb u ma tō tizasi zahuré, te te dama rowasu'u zahuré da. Tawamhā simirowasu'u wē wa, mreme wapari ze zahuré di, dama hā. Taha wa, da'ahā na ma tō saze za'ra ni, zudezu norī hā, zudezu'ō norī zama.

² Tane nherē, zudezu norī te te 're īsaze za'ra mono ō hā ma tō zudezu'ō

norī hā wada'uri wasétē za'ra, sada hâimana za'ra da, Paru norī zada, uburé siré ūsazei'wa norī zada zama. ³ Tane nherē, Paru norī hā te Iconizu āma aimasisi hâ zahuré. Pahi ãna ma tô Wanhib'apito hâ dama wasu'u wê zahuré. Tawamhâ ūwasu'u wê hâ tô sena na da te waihu'u za'ra da, Wanhib'apito hâ ma tô Paru norī pawaptob zahuré, da te 're ūwaihu'u za'ra mono zéb da hâ, marî ūwê hâ dama ūmanharî waihu'u ū hâ te de dama 're ab'manharî zahuré mono da tame. ⁴ Tane nherē, ūhô na si misi da te dasima āma rosa'rata za'ra ū di, 'ri nho'omo āma 're ūidas'i'ubumroi mono norī hâ. Ma tô dasima aipo'o ni. Ni'wam norī hâ ma tô zudezu norī niwî 're hâimana za'ra. Ni'wam norī hâ te Paru norī niwî 're hâimana za'ra, Zezusihî zadawa wasu'u'wa norī niwî.

⁵ Tawamhâ ni'wam norī hâ zudezu norī hâ zudezu'ō norī me, ma tinhib'apito norī me āma sisaze za'ra, Paru norī āma te te rowasétē za'ra da, duré êtē na te te siwi pârî da. ⁶ Tawamhâ damreme te te sina wapari zahuré wamhâ, ma tô dawi tipusi zahuré, wara sina, Paru norī hâ. Rica'oniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u ma tô tineb zahuré. Tamomo neb zahuré wamhâ, Risisira na 'ri nho'ōmo nhisi u, ma tô aimasisi zahuré, duré Derebi na 'ri nho'ōmo nhisi amo u. ⁷ Tame ma tô oto dama rowahutu zahuré, Zezusihî wasu'u'wê na hâ.

Paru norī hâ Risisira āma duré Derebi āma te te ūromhuri zahuré zé wasu'u

⁸ Tawamhâ Risisira āma te aibâ hâ 're sâmra, ūhi're hâ, ūpotozém hawi ūmorî'ō hâ para uwa zahuré wa. ⁹ Paru hâ te de dama rowasu'u ré, ma tô ūhi're hâ mreme wapa. Tawamhâ Paru, ma tô ūtême rob'madâ. Te te 'madâ'â wamhâ, ma tô sina waihu'u, tô sena Wanhib'apito te te ūsaze na hâ, duré te te pese da, te te ūsaze ūumnhasi na hâ. ¹⁰ Taha wa, te mreme 'râihâ na tâma tinhâ:

— Aiwhahutu. Hâiwi asa na, aipara na. — Âne te tâma tinhâ.

Tawamhâ ūhi're, si'aba're na ma tô hâiwi za. Ma tô timorî wê. ¹¹ Taha wa, Paru te te ūwahudu hâ da te 'madâ'â za'ra wamhâ, ma tô dasima 'mahârâ za'ra ni, ãne:

— Ūhâiba'ō norî, ūwaihu'u'upese norî hâ ma tô wei watême 'manhi'ra zahuré. Ma tô si'aibâ zahuré, āma 're ūwawata za'ra mono norî hâ. — Âne ma tô dasima 'mahârâ za'ra ni, dasimremezém na, Rica'oniza āma 're ūidas'i'ubumroi mono norî mreme na.

¹² Tawamhâ Paru norî hâ ma tô sisi zahuré ni, Banabéhé me. Ūhâiba'ō norî hâ waihu'u pese newa da te dasima 're ūsisi za'ra mono zém na ma tô sisi zahuré ni. Banabé hâ Zupité na ma sisi ni. Duré Paru hâ Mecuriu na ma tô sisi ni, rowahutu'wai wa. ¹³ Zupitéhé āma 're ūidawata za'ra mono zé hâ 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra 'ridawa 'rata, 'ri hâ. Taha wa, aibâ hâ Zupitéhé ma da'āma 're ūmreme mono hâ ma tô powawé hâ ūsprõni zahuré, āma 're ūidawata za'ra mono zéb u, 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra 'ridawa u hâ. Tawamhâ romnhirârâ na ma tô sô'rebzu zahuré, tâma 'madâ'â ze zahuré da. We ūsprõni zahuré 'wa hâ ma tô dasine sima wê, powawé hâ te te pârî zahuré da, āma dawata za'ra da, Paru norî āma, waihu'u pese zahuré newa. ¹⁴ Tawamhâ te te ūmanharî ūwasu'u hâ Paru norî hâ te te ūwapari zahuré wamhâ, wara sina ma tô dawa'wa u tizasi waré zahuré. Ti'uzâ hâ ma tô hâiwazu zahuré, tinho'utu nho'ōmoi baba, rob'ru te. Te te hâiwazu zahuré sina, ma tô hârâ 'râihâ na da'mahârâ zahuré, ãne:

¹⁵ — Aibâ norî, e mari da, te za tane ūmanharî za'ra wa'wa. Tô'â. 'Manharî za'ra wa'aba tô. Wa norî hâ aibâ, asine wa'aba hâ. Zezusihî ūwasu'u'wê na wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba da, wa tô we wanem ni, atême za'ra wa'aba. Wa tô aima roti za'ra wa'aba ni, taré romhâiba na āma 're aiwata za'ra wa'aba mono zém hawi 're aipizari za'ra wa'aba mono da, ūwaihu'u'upese newa āma 're

aiwata tō za'ra wa'aba mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono niwī 're anomro aba mono da oto. Ta hā ropoto na'rata 'wa, duré hāiwa nhirōtō 'manharī'wa, duré ti'ai 'manharī'wa, duré āporé 'manharī'wa. Uburé ti'ai āma 're īdanomro mono da hā, ma tō te da'apoto, hāiwa nhirōtō āma 're īdahāimana za'ra mono da zama, duré à 'rāwi 're īnomro mono da zama. ¹⁶ Duréihā, dahi'rata sidāpāsī da te dasima īwēzéb uwaibaba te 're danomro. 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're da'ahā za'ra su'u mono ð di. ¹⁷ Tane nherē, ma tō dama 're siwaihu'u u'āsi, tinhoprubzém na sena 're īhāimana mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da. Tā hā ma tō pisutu, we aimā 're ta'a za'ra wa'aba mono da, te te aimā 're robdi'i za'ra wa'aba mono da. Buru nho hā te duré te te aimā 're sōmri za'ra wa'wa, 're ī'rā za'ra mono zéb da hā, te te īpisutu zarina, āma 're asaihuri aba mono zéb da hā, aimā āma 're īrobzei u'āsi za'ra wa'aba mono zéb da hā. — Āne ma tō Paru norī hā dap'o're pu'u zahuré, Banabéhé me.

¹⁸ Āne Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī hā te te dawi sawi zahuré nherē, da te āma rosahāri waihu'u za'ra ð di aré. Powawē hā te aré tō dasiwi pārī ni, Paru norī āma īdawata za'ra zéb da hā. Tane nherē, dama mreme pire zahuré wa, ma tō āma rosahāri za'ra ni oto, da te dasiwi pārī tō da, īwaihu'upese zahuré newa, āma dawata tō zahuré da, Paru norī āma hā. ¹⁹ Tawamhā zudezu norī hā Ātizotiza hawi te ai'aba'rē, Paru norī zarina, Iconizu hawib zama. Sihu wamhā, ma tō āma dawada'uri wasétē za'ra, aihīni sada danhitī'ru za'ra da. Tawamhā, ma tō āma tasisaze za'ra ni. Taha wa, ītē na ma tō dasiwi hā ni, Paru hā da te dasiwi wīrī da. Tawamhā, dā'ā newa, ma tō āma rosa'rata za'ra ni. Taha wa, ma tō da te āma robādā, 'ri ahā nhiti. ²⁰ Tawamhā īsiré īsazei'wa norī hā ma tō siwi uiri. ī'rata simasab ré, ma tō udu, Paru hā. Tawamhā 'ri nho'ōmo u te apā mo. Tame awēm na te oto ne Paru norī hā, Banabéhé me. Derebi na 'ri nho'ōmo nhisi u te tineb zahuré. ²¹ Tame ma tō dama rowahutu zahuré, īwasu'uwe na. Tawamhā da'ahā na ma tō saze za'ra ni, Zezusihī nhirā zarina 're danomro mono da. Taha pari, te oto apā tineb zahuré dahawi, siwa'rāmi.

Paru norī hā Ātizotiza u, siwa'rāmi īneb zahuré zé wasu'u

Tawamhā Paru norī hā Risitira wa'wai baba te apā tineb zahuré siwa'rāmi, duré Iconizu wa'wai baba, duré Ātizotiza wa'wai baba. ²² 'Ri nho'ōmo wa'wai baba neb zahuré wamhā, ma tō īsazei'wa norī hā pawaptob za'ra, hāimana nhiptete na 're nomro mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono āma te te 're sasōmri u'āsi za'ra mono da. Āne te duré tāma nharī za'ra:

— A norī wa'wa hā Zezusihī zazei'wai wa, marī īwasédé hā da te aimā 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, tāma 're aipahi za'ra wa'aba mono ð di za. Āne na hā te za tō 're īrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe oto 're anomro aba mono wa, te za niwapsi hāiwa āma ī'rata 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mo, rowē na. — Āne te tāma nharī za'ra. ²³ Tawamhā 'ri nho'ōmo mono bā īsazei'wa norī hā siré 're īsi'rā'otō mono sidāpāsī ma tō da'madā'ā'wa da hā te te 're apisutu zahuré, Paru norī hā. Sai āna, te duré ta norī hā timreme zahuré, Wanhib'apito ma, te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono ma, īwasétē wi da'wawi 're īsimapa za'ra mono zém na te te 're pawaptob u'āsi za'ra mono da, da'madā'ā'wa norī hā.

²⁴ Pisidiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, te oto tineb zahuré Paru norī hā, Pāpiriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. ²⁵ Tame, ma tō Zezusihī wasu'uwe na dama rowahutu zahuré, Peredi na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Taha pari, ma tō duré tineb zahuré, Atariza na uba're nhimizahārizém nhisi u. ²⁶ Ta hawi te duré tineb zahuré, rowa'u'u na uba'renem na, dame. Tawamhā

apâ ma tô aimasisi zahuré Ātizotiza u, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma timorî na te te ūsâna'rata zahuré zéb u. Ta hawi neb zahuré õ ré, ma tô Paru norî āma tamreme zusi ni, 'Re īhâimana u'âsi mono ma. Te te tâma 're romhuri wê zahuré mono da, te te 're pawaptob u'âsi zahuré mono da, ma tô āma tamreme zusi ni, Ātizotiza hawi neb zahuré õ ré. Te te dama 're rowahutu zahuré mono parimhâ, ma tô apâ aimasisi zahuré. ²⁷ Ātizotiza u apâ simasisi zahuré wamhâ, ma tô ūsazei'wa norî zô tihârâ zahuré, te te ūtème ubumro da. Taha wa, ma tô dama siwasu'u zahuré, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na. Āne te tâma rowasu'u za'ra:

— 'Re īhâimana u'âsi mono, ma tô wapawapto, marî ūwê hâ wa te dama 're 'manharî mono da, ūwasu'u wê hâ wa te dama âwisi da, zudezu'õ norî ma zama. Tawamhâ ta norî zama ma tô te te 're sazei pese za'ra. — Āne te tâma rowasu'u za'ra, ūsazei'wa norî ma. ²⁸ Ātizotiza āma te oto aimasisi hâ zahuré, Zezusihî nhirâ zarina 're ūnomro mono norî rata, Paru norî hâ.

15

Zeruzarê āma ūdasi'râ'ōtôzé wasu'u

¹ Tawamhâ aibâ norî hâ ma tô aihuatu Ātizotiza u, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi. Tawamhâ ūsazei'wa norî ma, te roti za'ra, āne:

— Zudezu'õ norî hâ, Mozési hâ wahî'rata norî ma, te te ūpisutu zarina, 're sisihâiwata nihîhâri za'ra mono õ nherë, 'Re īhâimana u'âsi mono te te 're sô'reptu za'ra mono õ di za. — Āne te tâma nharî za'ra, aibâ norî hâ.

² Tawamhâ Paru norî hâ Banabéhé me, ma tô wê'õ zahuré, ūsimirowasu'u za'ra hâ. Taha wa, te simreme wa'râmi sa'êtë āma sima nharî za'ra. Āne wa, ūsazei'wa norî hâ ma tô ni'wam norî hâ pisutu za'ra, Paru norî siré si'aba'reé da, Zeruzarê u, tame da'madâ'â'wa norî me duré Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî me, te te sima āma romnhoré za'ra da. ³ Tawamhâ ūsazei'wa norî hâ siré 're ūsî'râ'ōtô mono norî hâ ma tô āma ana, ūsi'aba'rezém na hâ. Ma tô si'mazatôrî za'ra, ūme'masi'aba'reí hutu da. Tawamhâ Paru norî hâ Zeruzarê u si'aba'reí ré, Penisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, te ai'aba'reé, duré Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba zama. Taha wa'wai baba, si'aba'reí ré, ma tô ūsazei'wa norî ma, te te rowasu'u za'ra, zudezu'õ norî hâ 'Re īhâimana u'âsi mono u, 're ūsipizari za'ra mono na hâ. Tawamhâ aihîni ma tô dama āma rowë zani za'ra, tame ūsazei'wa norî ma. ⁴ Tawamhâ Zeruzarê u ma tô oto aihuatu. Sihutu wamhâ, ūsazei'wa norî hâ, duré Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî hâ, duré da'madâ'â'wa norî hâ ma tô siwi waibui wê, Paru norî hâ. Tawamhâ Paru norî hâ ma tô dama rowasu'u za'ra aihîni, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzéb zarina uburé ūsadawa para te te dama 're ūab'manharî zahuré mono zém na hâ. ⁵ Tawamhâ ni'wam norî hâ ma hâiwi aimasa, parisezu norî hâ te te dama rowasu'u za'ra da. Tawamhâ te dama nharî za'ra, āne:

— ūsazei'wa norî ma, wa te roti za'ra wa'aba, zudezu'õ norî hâ, dame 're sisihâiwata nihîhâri za'ra mono da, uburé 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihî nhimi'ui'eré zarina 're nomro mono da. — Āne te dama nharî za'ra.

⁶ Tawamhâ Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî hâ ma tô si'râ'ōtô, da'madâ'â'wa norî me, te te sima āma romnhoré za'ra da niha. ⁷ Tawamhâ te te sima āma romnhoré hâ za'ra pari, ma tô Pedru hâ hâiwi za. Āne te tâma nharî za'ra:

— Wasisânawâ norî, ūwapari za'ra wa'aba. Duréihâ 'Re īhâimana u'âsi mono hâ ma tô sima ūpisutu, ūhâiba pisutu zudezu'õ norî ma, Zezusihî wasu'u'wê

na te tāma 're rowasu'u za'ra mono da, te te 're wapari za'ra mono wa, te te 're saze za'ra mono da. Āne na ma tō ī'āma īwaihu'u za'ra wa'wa. ⁸ 'Re īhāimana u'āsi mono hā dapē'ē 'remhā danhimirosa'rada hā te te waihu'u pese di. Zudezu'ō norī hā te te 're saze za'ra mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īwēsāmri za'ra mono zéb zarina, ma tō Tipē'ēzani hā ta norī ma zama te te 're anhomrī, īsāna'rata hawi te te wama 're ī'anhomri mono ne. ⁹ Ta norī hā Zezusi te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, ma tō īwasédē hā te te tāma 're apari, wa norī hā wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa, wawasédē hā te te wama 're ī'apari mono ne hā aiwa. Aimawi hā te te tāma 're apisutu mono õ di, zudezu'ō wa. ¹⁰⁻¹¹ E marī da, ma tō bétē asima īwē za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā pibu za'ra wa'aba da, niha te te aimā īrob'manhāri za'ra wa'aba õ zéb zō. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma īrob'ui'érē hā wa te tāma āma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ di, taha zarina 're īwasisō'reptu za'ra mono da hā. Wahi'rata norī zama te te tāma āma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ di duré. Taha wa, e marī da, wa za bétē wasiré īsazei'wa norī ma, wa te 're roti za'ra, Mozésihi nhimi'ui'érē zarina 're nomro mono da, zudezu'ō nherē. Ni'wa hā marī īpire uptabi hā te te danhoihi waptob ãna, te te dama īsibū 'rāihā ne, ma tō a norī wa'wa hā īpire uptabi hā tāma īpisutu za'ra wa'wa, zudezu'ō na īsazei'wa norī ma hā. Tane nherē, tinhoprubzém na si ma tō Wanhib'apito Zezusi hā te te 're wa'anho'reptu. Ōhō na si te duré ta norī zama te te 're anho'reptu, zudezu'ō norī hā. — Āne te tāma nharī za'ra, Pedru hā.

¹² Tame īsi'ubumro norī hā te ari'iwi asimro, Banabé norī mreme hā te te wapari za'ra da, Paruhu me. Uburé zudezu'ō norī ma, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para, marī dama ī'manhāri waihu'u'ō hā te te 're ī'ab'manhāri zahuré mono zém na te dama siwasu'u zahuré. ¹³ Ta norī hā te te dama rowasu'u zahuré parimhā, te duré Ti'adu hā dama rowasu'u, āne:

— Wasisānawā norī, īwapari za'ra wa'aba. ¹⁴ Sima Pedru, ma tō wama rowasu'u pari za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono, tinhoprur na zudezu'ō norī āma īsime na'rata zém na. Tinhib'a'uwē da, ma tō ni'wam norī si te te 're awaibu, zudezu'ō norī hā. ¹⁵ Āne na ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā āma rob'ui'érē, tō īsarina. Āne duréihā rob'ui'érē hā, uburé Danhib'apito mreme na hā:

¹⁶ "Zahadu wa za apâ īsina siri, Dawi na aihī'rata nhisi nhimirotizéb zarina ni'wa hā īsihudu uwaibaba hā siroti'wa da.

'Ri suprum nherē, ti'ai u'ēne hā te za ubumro ni, da te dasiwi āma 'ri téb da apâ.

Tane duré, Dawi hā duréihā pire na te te 're īda'ab'madâ'ā mono zé hā si'utōrī nherē, wa za īsihudu hā pisutu, apâ Dawihi nhimiroti zarina te te 're 'mairoti mono da.

¹⁷ Tawamhā zudezu'ō norī zama te za īzō 're sôpré, īnhib'a'uwē da, te īsima īpisutu za'ra norī hā te te 're īzaze za'ra mono da.

¹⁸ Wa hā uburé Danhib'apito, wa tō āne hā īsāna'rata hawimhā dama waihu'u pa."

Āne īsadawa wasu'u ui'érē 'rada hā. — Āne ma tō Ti'adu hā tāma rob'rāzarōtō za'ra.

¹⁹ Te duré tāma nharī za'ra:

— Āhāna īnhimirosa'rada hā wa za aimā waihu'u za'ra wa'wa. Zudezu'ō norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono u 're īsipizari za'ra mono norī wi, wa te tiwi 're ro'wa'ruthu za'ra mono õ di za. ²⁰ Āne si wa za 'manhāri za'ra ni. Wa za tāma rob'ui'érē za'ra ni, marī īwaséte uptabi si, wa te tiwi sawi za'ra da, romhāiba 'manhāri āma 're īdawata za'ra mono zéb da, abaze da te 're simroi

mono wamhā, taha nhi hā te te 're huri tō mono da, duré siwa'ru tihāimanazé īwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono tō da, pi'ō na aibâ na zama, duré danhimizama hā da te 're īsō'reti za'ra mono nhi hā waprui ré te te 're huri tō mono da, duré danhimizama wapru hā te te duré 're âhuri tō mono da. Āne si wa za dawi sawi za'ra ni. ²¹ Rowahutuzé mono bâ, sabadu sidâpâsi Mozésihi nhimi'ui'éré hā da te 're sôré za'ra mono ré hā, ma āma tiwahub ahâ. Te duré da te dasima āma 're rowahutu u'âsi za'ra, 'ri nho'ōmo mono bâ. Taha wa, Mozésihi nhimi'ui'éré hā dama waihu'u pese za'ra wa, te za ā norî hā roti hā te te wama 're 'madâ'â za'ra, zudezu'ō norî hā, rowé na wasiré 're wahâimana za'ra mono da. — Āne ma tō Ti'adu hā dama rowsu'u 'râsatu.

Zudezu'ō na, Zezusihi zazei'wa norî ma, da te īrob'ui'éré za'ra zé wasu'u

²² Tawamhā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hā, da'madâ'â'wa norî me, ma tō aihîni āma sisaze za'ra, īsiré īsazei'wa norî me, Ātitotiza u tisiré norî hā te te siwi 'mazatōrī zahuré da, Paru norî siré 'maneb zahuré da, Banabéhé me. Tawamhā Zudasi hā ma tō siwi pisutu, Basaba na īsisi amo hā, īsiré neb zahuré da, Siraha me. Ta norî hā simiroti prédub zahuré di, īsazei'wa norî ma hā. ²³ Tawamhā īsiré neb zahuré wamhā, rob'ui'éré, ma tō siré âri zahuré. Āne rob'ui'éré hā:

"Wasiré īsazei'wa norî, zudezu'ō na 're aipoto za'ra wa'aba mono hā, wa āma asawi za'ra wa'aba ni, Ātitotiza na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hā, duré Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hā, duré Sirisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hā. Wa norî hā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hā duré āme da'madâ'â'wa norî zama wa tō wasisânawâ na wa te 're asisi za'ra wa'wa, wasiré Zezusihi zazei'wai wa. ²⁴ Wa norî hā wa tō romreme hā wapari za'ra ni. Aibâ norî hā, aré wasiré 're īsî'ubumroi mono hā ma tō, u, āma ai'aba'ré, atême za'ra wa'aba, wazadawa para ò nherë. Si'uihâ na ma te u, tinhimirowasu'u na aiwi ro'wa'rutu za'ra wa'wa. Ma duré asimirosa'rada hā aiwi 'wa'rutu za'ra wa'wa. ²⁵ Taha wa, aihîni wa tō āma wasisaze za'ra ni, aibâ norî hā maparane wasi'upana wa te wasiwi āma satōrī zahuré da, atême za'ra wa'aba. Aibâ norî hā Banabé norî siré te za āma tineb zahuré. Banabé norî hā Paruhu me, wama īsawi pese zahuré. ²⁶ Ta norî hā Wanhib'apito Zezu Cristu te te dama 're wasu'u wē zahuré mono da, 're neb zahuré ré, ma tō da te dasima 're 'ru zahuré, da te dasiwi pârî da. Tane nherë, ma tō Zezusi hā te te dama 're sadawa wasu'u u'âsi zahuré. ²⁷ Āhâna, wa Paru norî me wasiwi āma satōrī zahuré ni Zudasi norî hā, Siraha me. Wanhim'iui'éré zarina te za 'râwi aimâ wazadawa wasu'u za'ra wa'wa. ²⁸ 'Re īhâimana u'âsi mono pê'ezani hā ma tō wanhimirosa'rada waihu'u pe hā wama sômri za'ra, īsimirosa'rada hā wa te waihu'u za'ra da. Tawamhā wa tō āma saze za'ra ni, wanhimiroti ahâ na wa te aimâ 're roti za'ra wa'aba mono tō da. Āne si wa za aimâ roti za'ra wa'aba ni: ²⁹ 'Danhimizama hā romhâiba 'manharī āma 're dawata za'ra mono da, da te 're īsimroi mono nhi hā 're huri aba mono ò di za. Duré īwapru hā 're âhuri aba mono ò di za. Duré danhimizama da te 're īsō'reti za'ra mono nhi hā 're huri aba mono ò di za. Duré siwa'ru aihâimanazé īwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono ò di za, pi'ō na aibâ na zama.' Āne na si wanhimiroti za'ra hā, aimâ za'ra wa'aba hā. Āne na wanhimiroti zarina 're anomro aba mono wamhā, aimâ 're rowé za'ra wa'aba mono di za. Wa āma asawi za'ra wa'aba ni, īrême ma." — Āne ma tō tâma rob'ui'éré za'ra, Zeruzarë āma 're īsî'ubumroi mono norî hā.

³⁰ Tawamhā Zeruzarē hawi, dasi'upana da te īsatōrī zahuré hā ma tō tineb zahuré, Ātizotiza u. Paru norī me te tineb zahuré. Sihutu wamhā, īsazei'wa norī zō hārā za'ra wa, ma tō ubumro. Rob'u'i'eré, ma tō tāma sōmri za'ra. ³¹ Taha wa, ma tō sōrē za'ra. Te te sōrē za'ra wamhā, toi uptabi za'ra di, roti hā wē wa. ³² Zudasi norī hā Siraha me, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa zahuré. Tawamhā ta norī hā ma tō īsazei'wa norī ma roti zahuré. Simiroti hā zahuré di, ta norī hā. Taha wa, ma tō īsazei'wa norī hā āma aptete za'ra, īsimiroti zahuré na. Marī īwē hā te te 'manharī ze za'ra di. ³³⁻³⁴ Taha wa, ma tō bādā hā nasi āma si'utōrī zahuré, Sira norī āma Ātizotiza āma simasisi zahuré ré hā. Tawamhā īsazei'wa norī hā ma tō apā siwi satōrī za'ra, rowē na apā neb zahuré da, te te siwi īsatōrī za'ra norī u.

³⁵ Paru norī hā te a'ā aimasisi zahuré, Ātizotiza āma, Banabéhé me. Tame ni'wam norī me te te dama 're rowahutu zahuré mono da, duré Wanhib'apito zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u zahuré mono da, ma tō a'ā aimasisi zahuré.

Paru norī hā siwi īsiwanhizarizé wasu'u

³⁶ Tawamhā āma ronomro pese zahuré pari, te Paru hā Banabéhé ma tinhā:

— Oto wane na apā, 're īwanebzé na'rata niwī. 'Ri nho'ōmo u datēme 're īwaneb na'rata zéb uwaibaba, Wanhib'apito, wa te dama īsadawa wasu'u na'rata zéb u, wa za wanem ni, īsazei'wa norī hā wa te duré sabu na sitéb za'ra da, rowē na 're hāimana za'ra mono zō. — Āne te tāma tinhā.

³⁷ Tawamhā Banabé hā ma tō sima wē, Zuwā Marcusi hā īsiré morī zahuré da. ³⁸ Tane nherē, Paru hā ma tō wē'ō, īsiré morī zahuré tō da, īwana wamhā, Zeruzarē u Pāpiriza hawi apā morī sīrōmo da, te te rēme zahuré wa, Zuwā Marcusi hā. Timorī hā te te īme 'rāsutu zahuré ō wa, ma tō siwi wē'ō.

³⁹ Tawamhā te sima āma nharī zahuré, Zuwā Marcusi hā iħiba na. Siwapari zahuré ō di. Taha wa, ma tō siwi aiwanhizarí zahuré, āma sisaze zahuré ō wa. Tawamhā Banabé hā ma tō Zuwā Marcusi hā saprō. Rowā'u'u na uba'renen na te tineb zahuré dame, Sipri na rob're za'iti nhisi u. ⁴⁰ Tawamhā Paru hā ma tō Sira hā pisutu, īsiré morī da. īsazei'wa norī hā ma tō āma mreme zu, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, ta hā te te pawaptob zahuré da, īneb zahuré zém na hā.

⁴¹ Taha parimhā, ma tō tineb zahuré Paru norī hā, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, duré Sirisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba. Tinhimiroti na ma tō te te 're da'apawapto, īsazei'wa hāimana zém na danhiptete na 're dahāimana za'ra mono da, dasiré 're īdasī'rā'ōtō mono bā.

16

Timotiu hā īme morī zahuré da, Paru te te sima īwēzé wasu'u

¹ Tawamhā Derebi na 'ri nho'ōmo nhisi u ma tō aimasisi zahuré, Paru norī hā. Taha pari, ma tō duré aimasisi zahuré, Risisira na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame te aibā hā 're sāmra, Zezusihi zazei'wa hā, Timotiu na īsisi hā. Īna hā zudezu, Zezusihi zazei'wa, ta hā. Tane nherē, īmama hā zudezu ō di, deredu norī siré hā, ta hā. ² īsazei'wa norī hā uburé ma tō Timotiu hā wēsāmri za'ra, Risisira āma 're īsi'ubumroi mono norī hā, duré Iconizu āma 're īsi'ubumroi mono norī hā. ³ Tawamhā Paru hā ma tō sima wē, Timotiu hā īsiré morī da. Tane nherē, zudezu norī hā uburé tāma waihu'u pese za'ra di, Timotiu hā mama hā deredu norī siré na hā. Taha wa, Paru hā ma tō Timotiu sihāiwata nhizā, sizudezu da, te te āma siwi wē'ō tō da, zudezu norī hā. ⁴ Tawamhā Paru

norī hā daza'rui mono bâ ma tō te te dawaimrami za'ra, Zezusihî zadawa wasu'u'wa norī nhimirosa'rata na, te te dama rowasu'u za'ra mono da, duré Zeruzarē āma da'madâ'â'wa norī nhimirosa'rata na zama. Ma tō duré dama roti za'ra, ta norī nhimirosa'rada hâ da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, īsazei'wa norī hā. ⁵ Taha zarina, ma tō Wanhib'apito te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono zém na 're siptete za'ra, īsazei'wa norī hā daza'rui mono bâ siré 're īsi'râ'ōtō mono hā. Awē sidâpâsi ma tō sina hâ, īsazei'wa hā.

Paru hā Torowadi āma marī hā sōtō 'rowim ne te te īsabuzé wasu'u

⁶ Tawamhā Paru norī hā ma tō ai'aba'ré, Prizi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, duré Darasiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba. Tane nherē, 'Re īhâimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō sadawa uwati za'ra, Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma īwasu'u'wē na te te dama rowasu'u za'ra tō da a'â. ⁷ Tawamhā ma tō aihutu, ti'a nhizârizéb u, Mizi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Bitinha na danhipti'a nho'ōmo nhisi u sisisi neza. Tane nherē, Zezusihî hā ma tō Tipē'ēzani na tiwi rosawi za'ra, tamomo si'aba'ré tō da. ⁸ Taha wa, Mizi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, ma tō ro'rahâri waré za'ra. Tawamhā Torowadi na 'ri nho'ōmo nhisi u, ma tō aihutu, uba're za'êtë nhimizahârizéb u. ⁹ Tawamhā sōtō ò nherē, sōtō 'rowi te te īrosawêrē ne, ma tō marī hā sabu Paru hā, barana. Aibâ hâ Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're īsâmra mono hâ te ī'rata za, sa'êtë te te waptërē da, āne:

— Wei watëme aimorî, Masédoniza u wa'āma aime za'ra da. — Āne te tâma tinhâ. ¹⁰ Tawamhā āne hâ Paru hā sōtō 'rowim ne te te 'madâ'â' wamhâ, wa tō wasima ro'ubumro za'ra ni, Masédoniza u wasi'aba'ré da. E marī wa. Zezusihî wasu'u'wē na tame wa te dama rowasu'u za'ra da, 'Re īhâimana u'āsi mono te te īwapisitu za'ra na wa te wasina waihu'u za'ra wa.

Paru norī hā Piripu āma te te īromhuri na'rata za'ra zé wasu'u

¹¹ Tawamhā Torowadi hawi, wa tō ai'aba'ré ni, rowa'u'u na uba'renem na. Samotarasiza na rob'ré za'iti nhisi u, ma tō waré tiwara waré za'ra. Ta hawimhâ awëpsi wa tō saprî za'ra ni zara u, Ne'apuri na 'ri nho'ōmo nhisi u hâ. ¹² Tawamhā Ne'apuri hawi, wa tō aihutu ni, Piripu na 'ri nho'ōmo nhisi u, Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 'ri nho'ōmo u hâ. Tame te romanu norī hâ 're si'ubumro. Tame wasi'ubumroi ré, ma tō bâdâ hâ umro na wa'āma ai'utôrî za'ra. ¹³ Tawamhā sabadu na wa tō wawairébê ni, 'ri nho'ōmo hawi, pazaihâ u 'Re īhâimana u'āsi mono ma, wamreme zusi da. Tame, zudezu norī hâ tâma 're īmreme zusi mono zém na wa te wasima rosa'rata za'ra wa, wa tamomo ai'aba'ré ni. Tame ma tō pi'ō norī hâ ubumro, âdawa. Tawamhâ wa norī hâ wa tō ī'rata asimro ni, pi'ō norī 'rata, wa te wasima rowasu'u za'ra da. ¹⁴ Tame te pi'ō hâ nhamra, Ridiza na īsisi hâ. Ti'atira na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're īsâmra mono aré ta hâ, Ridiza hâ. Zazahâ īwë hâ te te dama 're ī'awede mono, īhâpré pe hâ. Ta hâ, 'Re īhâimana u'āsi mono āma 're īwata mono duré. Tawamhâ Paruhu nhimirowasu'u te te wapari wamhâ, Wanhib'apito hâ ma tō papawto, te te āma saze da. ¹⁵ Taha wa, ma tō â dawabzuri hâ 'manharî za'ra, Ridiza norī hâ īsiré īsôrôwa āma 're īsi'ubumroi mono norī me. Taha pari, te duré wazô tihârâ za'ra, ī'rata wasi'ubumro da a'â. Āne te wazô tihârâ za'ra:

— Wa hâ, Wanhib'apito zazei'wa na sena na īwaihu'u za'ra wa'aba wamhâ, īnhorôwa āma te za asimroi wa'wa a'â. — Āne ma tō wazô tihârâ za'ra, pi'ō hâ. Āne wama siwaihu'u za'ra zawi te, wa tō ītëme ai'aba'ré ni, ī'rata wasi'ubumro da a'â.

Paru norī hā dazazéb 're, da te īsitob zahuré zé wasu'u

¹⁶ Tawamhā nimahā bâtâ na 'Re īhâimana u'âsi mono ma, 're ūdamreme zusi mono zéb u wasi'aba'reí ré, azarudu hâ ma tô wawa'râmi mo, pawa'âbâ ãna dama romhuri'wa hâ. Wa'uburé ré 're hâimana mono wa, te marî hâ romhâ ré te te dama 're awaihu'u siro, ta hâ. Tawamhā azarutu wada'uri'wa norî hâ ma tô rob'uiprazé hâ ahâ na ī'upana te te sima 're waibu, marî hâ romhâ ré te te dama 're ī'awaihu'u mono zé wa'â hâ. ¹⁷ Tawamhā azarudu hâ ma tô Paruhu zarina mo, wazarina zama. Mreme 'râihâ na te nasi te te wa'mahârâ za'ra, ãne:

— Õ hâ aibâ norî hâ, 'Re īhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norî, īwaihu'u pese uptabi ma romhuri'wa za'ra. Niha te za aima waihu'u za'ra wa'wa, asisõ'reptu za'ra wa'aba da. — ãne te nasi te te wa'mahârâ za'ra, dama.

¹⁸ Awê sidâpâsi te nasi ãne te te wa'ab'mahârâ. Te te nasi wa'ab'mahârâ u'âsi mono wa, wapari a te, nimahâ bâtâ na ma tô Paru hâ sô aipi'ra, wa'uburé ma, te te nhari' da. ãne te tâma tinhâ:

— Zezu Cristuhu zadawa para, wa aima rob'ru. Mo oto aimorî, azarutu nhiti. — ãne te tâma tinhâ, wa'uburé ma, Paru hâ.

Tawamhâ awa'awi, ma azarutu hawi watobro. Ma tô īsiti mo oto. ¹⁹ Taha wa, azarudu hâ marî hâ romhâ ré te te oto dama 're awaihu'u mono õ di. Taha wa, īwada'uri'wa norî hâ ma tô Paru norî zada tinhiti'ru za'ra, īwa'â te te sima 're waibui mono õ wa oto. Taha wa, ma tô siwi pamra, Paru norî hâ. Taha pari, ma tô siwi sari zahuré, dama īpire norî u 'ri nho're u. ²⁰ Tawamhâ, apito siromanu norî nho're te te siwi simizusi wamhâ, te ãne tâma rowasu'u za'ra:

— Æ hâ aibâ norî hâ, zudezu norî siré hâ 're īwanomro mono zém na ma tô wawi ro'wa're zahuré, ãme waza'rui 'remhâ. ²¹ 'Re ūdanomro mono zép tém na te dama rowasu'u zahuré, 're īwahâimana za'ra mono zéb upana. Wa norî hâ, romanu. Taha wa, īsarina ãma 're īwanomro mono da hâ, wa te waihu'u za'ra õ di. — ãne te tâma rowasu'u za'ra.

²² Tawamhâ ëhô na si ma tô da'a'hâ na ãma tasisaze za'ra ni, Paru norî ma, rowaséde hâ da te dasiwi 'manharî za'ra da. Tawamhâ apito norî hâ ma tô da'wapéi'wa norî ma 'ru za'ra, Paru norî uza hâ te te tiwi hâiwazu za'ra da, Siraha me. Taha wa, ma tô sa'ëtë tiwi hâiwazu zahuré ni, ī'uzâ hâ. Wedehu na te duré da te 're pré'e zahuré. ²³ Da te 're pré'e zahuré mono parimhâ, ma tô 'mazasi zahuré ni, dazazéb u. Taha pari, dazazé 'madâ'â'wai ma, ma tô 'ru zahuré ni, te te 'madâ'â pese zahuré da, pusi õ'umnhasite. ²⁴ Taha wa, ãne, da te tâma 'ru za'ra wa, ma tô 'mazasi zahuré, dazazé 'ri 're wa'wa amo nhipai u. Tame wedepo'o zapu'u 're, ma tô īpara hâ za zahuré ni, da te para'ötô téte zahuré da.

Paru norî hâ dazazéb 're īsima'wara zahuré zé wasu'u

²⁵ Tawamhâ mara wa'wa, ma tô Paru norî hâ 'Re īhâimana u'âsi mono ma timreme zahuré, Siraha me. Tinho're na te duré ãma tiwata zahuré. Tawamhâ 'ri 're wa'wa amo niwî īsimasam norî hâ te wapari za'ra, īsô're zahuré hâ. ²⁶ Tawamhâ te awa'awi ti'a hâ 're wara. Ti'ai 'rowi, 'ri na'rata tétezé hâ te sâsâ'â, dazazéb 'ri hâ. Tawamhâ awa'awi ma uburé 'ridawa nhitobzé hâ si'ridawa za'ra. Dapawasisizé hâ duré daparatézé hâ ma tô sisinarî, dazazéb 're īsimasam norî ma, īsi'uwazi nhorô rudu hâ. ²⁷ Taha wa, dazazé 'madâ'â'wai hâ ma tô udu. Utu wamhâ, ma tô 'ridawa hâ 'madâ. 'Ridawa haré te za, dazazé hâ. Taha wa, ma tô tinhî'wa hâ sisada waze, ãma siwîrî da aré, īsimasam norî hâ wairébé newa. ²⁸ Taha wa, te Paru hâ hârâ 'râihâ na 'mahâ:

— Tô'â. Asiwîrî tô. Ähâta wa aihûni aimasam ni. — ãne te 'mahâ.

29 Tawamhā ma tō dazazé 'madâ'â'wa hā rob'uiwězéb zô hā. Wara sina, ma tō itēme tizébré zahuré, Paru norī u. Īpapara, ma tō aime zahuré hi'râtítō, rẽrẽ'ẽ sina. **30** Taha pari, ma tō sani zahuré, rob u. Te tāma nharī zahuré, āne:

— Aibâ norī, e marī wa za 'manha, danho'reptuzé hā te īsina uwaimrami da hā. — Āne te sina sadanharī zahuré.

31 Tawamhā ma tō asa tāma rowasu'u zahuré:

— Wanhib'apito Zezusi asina umnhasi. Tawamhā te za asō'reptu, asōrōwa āma asiré 're aî'ubumroi wa'aba mono norī me.

32 Tawamhā Wanhib'apito zadawa wasu'u na te duré tāma rowasu'u za'ra, dazazé 'madâ'â'wai ma, duré īsiré 're īsi'ubumroi mono norī ma zama. **33** Mara wa'wam nherē, dazazé 'madâ'â'wa hā ma tō a'ā Paru norī hā hâiba upsō zahuré, da te dasiwi 're īpré'ē zahuré mono zém na da te īhânhinari zahuré mono zé hā. Te te upsō zahuré parip si, ma tō â dawabzuri hā 'manha, dazazé 'madâ'â'wa hā. īsiré 're īsi'ubumroi mono norī zama ma tō 'manharī za'ra. **34** Taha pari, tinhorōwa u te oto saprōni zahuré. īsa hā ma tō tāma sōmri zahuré, sa zahuré da. Dazazé 'madâ'â'wa hā, toi uptabi di oto. īsōrōwa āma īsiré 're īsi'ubumroi mono norī zama toi uptabi za'ra di, 'Re īhâimana u'āsi mono te te saze za'ra wa.

Paru norī hā dazazém hawi īpusizé wasu'u

35 Tawamhā awē mararé romanu na danhib'apito norī hā ma tō damrami'wa norī hā sô 'mazatōrī za'ra, Paru norī hā da te dasiwi sani da, Siraha me. Āne te tāma 'ru za'ra:

— Aibâ norī hā sani wa'aba, neb zahuré da oto. — Āne te tāma 'ru za'ra.

36 Tawamhā dazazé 'madâ'â'wa hā ma tō Paru norī ma rowasu'u, āne:

— Danhib'apito norī hā ma tō ai'rui wa'wa, da te asani wa'aba da, ane wa'aba da oto. Rowē na ane wa'aba za. — Āne ma tō Paru norī ma tinhā, dazazé 'madâ'â'wa hā.

37 Tawamhā te Paru hā asa tāma nharī za'ra, damrami'wa norī ma:

— Marī hā wa te 'manharī wasétē ō nherē, ma tō dama wa'ru, danho'a da te 're wapré'ē mono da, wa norī hā romanu norī siré nherē. Ma tō wamrami ni, dazazéb 're, wasima'wara da. Tawamhā e pi'uriwi te za wazatōrī za'ra. Mare di. Apito norī hā te za wei wazō ai'aba're, si'uihā na danho'a te te siwi wazani da, waneb da. — Āne te Paru hā tāma nharī za'ra.

38 Tawamhā damrami'wa norī hā ma tō Paru norī hā tāma sadawa wasu'u za'ra, danhib'apito norī ma. Romanu norī siré na siwasu'u zahuré wa, ma tō tipē'ēwara za'ra. **39** Taha wa, ma tō itēme ai'aba're, tāma siwasu'u za'ra da, Paru norī ma, ta norī hā te te sina 'ruiwapari za'ra tō da. Taha pari, ma tō siwi sani zahuré dazazém hawi, neb zahuré da. Tawamhā ma tō tāma rob'ru za'ra, 'ri nho'ōmo hawi neb zahuré da oto. **40** Tawamhā, dazazém hawi da te sani zahuré wamhā, ma tō tineb zahuré, Ridizaha nhorōwa u. Tame ma tō īsazei'wa norī me sisōpētē za'ra. Tawamhā tinhimirowasu'u na ma tō tāma rowē zani za'ra. Taha pari, te oto tineb zahuré, Piripu na 'ri nho'ōmo nhisi hawi.

17

Paru norī hā Tesaronita āma te te īromhuri za'ra zé wasu'u

1 Tawamhā Paru norī hā te oto ai'aba're, Āpipori na 'ri nho'ōmo nhisi wa'wai baba, duré Aporoniza na 'ri nho'ōmo nhisi wa'wai baba zama. Tawamhā ma tō oto aihutu, Tesaronita na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame te rowahutuzé hā 're sa, zudezu norī te hā. **2** Paru hā nimomo 're simasisi mono sidâpâsi, te

rowahutuzéb u 're zasi, 're īhāimana mono zéb zarina. Taha wa, Tesaronita u wisi wamhā, ma tō duré āzé, rowahutuzéb u. Tawamhā si'ubdatō romhuri 'rāsutu na ma tō dama rowsu'u sabadu na, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na rob'u'i'eré 'rata na, tame 're īsi'ubumroi mono norī ma. ³ Āne ma tō dama rob'rāzarōtō:

— “Cristu hā Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te wama īpisudu hā te za robzépata. Te za duré dārā. Dā'ā uptabi nherē, te za apā hāiwa'udu.” Āne te wama āma rowsu'u, īrob'u'i'eré 'rata na hā. Zezusi hā te aimā īwasu'u za'ra wa'wa hā wa tō waihu'u pese za'ra ni, tō ō hā Cristu, 'Re īhāimana u'āsi mono te te wama īpisudu, Danho'reptui'wa da. — Āne ma tō Paru hā tāma rowsu'u za'ra.

⁴ Tawamhā ni'wam norī hā zudezu norī hā ma tō saze za'ra, Paru norī te te tāma īrowsu'u za'ra zéb zarina. Taha wa, ma tō īsiré tihāimana za'ra, Paru norī siré, Siraha me. Duré deredu norī zudezu'ō norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īwata za'ra mono norī hā, ahā na ma tō duré saze za'ra. Pi'ō norī zama ma tō saze za'ra, dama īmreme pire za'ra hā. Ta norī zama ma tō oto īsiré tihāimana za'ra.

⁵ Tane nherē, zudezu norī, īsazei'ō'wa norī hā ma tō āma 'madā'ā wē'ō za'ra, Paru norī hā. Taha wa, ma tō 'ri nhīriti na aibā īwaséte norī ma si'upana 'ru za'ra, īwa'a norī ma hā. Tawamhā ta norī hā ma tō sitēme sito, Paru norī zada hāimana za'ra da. Ta norī hā ma tō āma siwi ro'wa'rutu pese, 'ri nthō'omo āma. Aibā nhorōwa hā ma tō duré siwi uīrī, Zasāhā nhorōwa hā. Paru norī zō sisisi da, ma iré siwi uīrī. Taha pari, ma sō asisi, te te siwi sani da, danho're u. ⁶ Tane nherē, oto sō sisisi wamhā, robaba zahuré di, Paru norī hā. Te te sa'rese za'ra õ di. Taha wa, Zasā norī hā ma tō Paru norī upana pawaibu ni, īsiré īsazei'wa norī me. Tawamhā dama īpire norī nthō're u ma tō te te simro. Tawamhā mreme 'rāihā na te 'mahārā za'ra, īsaprōni'wa norī hā:

— Ō hā, aibā norī hā daro mono bā, 're īdahāimana za'ra mono zém na ma tō āma dawi saprī za'ra. Ma tō dawi ro'wa'rutu za'ra. Āhāna ma tō duré we aimasisi, waza'ru u. ⁷ Zasā hā ma tō tinhorōwa u 'mazasi zahuré, ī'rata simasisi zahuré da a'ā. Roma āma danhib'apito nhimiroti wa'rāmi, te 're hāimana za'ra. Āne te wama nharī za'ra: “Zezusi hā, taha si danhib'apito uptabi hā.” Āne te wama nharī za'ra. — Āne ma tō 'mahārā za'ra, apito norī ma.

⁸ Tawamhā taha wasu'u hā da te wapari za'ra wamhā, ma tō dazahi sina nharī za'ra ni. Dama īpire norī zama ma tō sada tizahi za'ra. ⁹ Taha wa, dama īpire norī ma, ma tō Zasā norī hā rob'uiprazé hā sōmri za'ra, īsisani za'ra zéb da hā. Taha pari, ma tō satōrī za'ra, tinhorōwa u si'aba'rē da apā.

¹⁰ Tawamhā mara simei wi, ma tō īsazei'wa norī hā Paru norī hā siwi satōrī zahuré, Siraha me, Bereza na 'ri nthō'omo nhisi u neb zahuré da.

Paru norī hā Bereza āma te te īromhuri za'ra zé wasu'u

Tawamhā Bereza na 'ri nthō'omo nhisi u sihitu wamhā, ma tō Paru norī hā ai'aba'rē, zudezu norī te, rowahutuzéb u.

¹¹ Bereza āma 're īsi'ubumroi mono norī nhimirosa'rada hā, wē di. Tesaronita āma 're īsi'ubumroi mono norī nhimirosa'rata nei õ di. Zezusihī wasu'u wē hā ma tō wapari pese za'ra. Awē sidāpāsi, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na rob'u'i'eré 'rada hā da te 're sōré za'ra, Paru norī nhimirowasu'u hā tō sena zō te te āma rosa'rata pese za'ra da. ¹² Taha wa, zudezu norī hā ahā na ma tō saze za'ra. Deredu norī si'aibā norī hā ma tō duré saze za'ra, ahā na. Deredu norī sipi'ō norī zama ma duré ahā na saze za'ra, īsibro pese norī hā. ¹³ Tawamhā taha wasu'u hā ma tō waptārā

apâ Tesaronita u, ãne: "Bereza ãma te duré u, dama rowahutu Paru hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã." ãne hã zudezu nori hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô Paru nori zarina ai'aba're, Bereza u siti'ru sina. Tame ma tô duré timrème waséte na dawi ro'wa'rutu za'ra, sada dazahi za'ra da. ¹⁴ Tawamhã ïsazei'wa nori hã awa'awi ma tô oto Paru hã satôri za'ra, aporé zaihâ u mori da. Sira nori si Timotiuhu me te ïsa'u aimasisi zahuré, Bereza ãma. ¹⁵ Paru hâiba wapto'wa da hã ma tô duré si'mazatôri za'ra, ïsazei'wa nori hã ïsiré 'masi'aba're da, Atena na 'ri nho'omo nhisi u te te siwi saprõni za'ra da. Taha pari, ma tô apâ ai'aba're, Bereza u. Paruhu mreme hã te apâ siwi ti'â, Sira nori ma, Timotiuhu me, itême nep su'u zahuré da, Atena u hã.

Paru hã Atena ãma te te ūromhurizé wasu'u

¹⁶ Atena ãma, Paru hã te oto sô mapari zahuré, Sira nori zô Timotiuhu me. Tame romhâiba 'manharî hã ahâ na te 're simasa, ãma 're ïdawata za'ra mono zéb da hã. Taha wa, da'âma pê'ezé uptabi di, Paru hã. ¹⁷ Taha wa, zudezu nori te, rowahutuzéb ãma ma tô awé sidâpâsi marî wasu'u na te te azada'âbâ, zudezu nori hã duré zudezu'õ nori, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïwata za'ra mono nori zama. 'Ri nhi'riti nho'omo na da te 're ï'ubumroi mono zéb u te te da'anhopêté mono sidâpâsi, ma tô duré marî wasu'u na te te da'azada'âbâ, Paru hã. ¹⁸ Zezusihî wasu'uwe na ma tô dama rowasu'u. Dâ'a nherë, apâ ïhâiwa'utuzém na ma tô duré dama rowasu'u. Taha wa, Epiturezuhu nhimirowahutu zarina, duré etozitu nori nhimirowahutu zarina dama rowahutu'wa nori hã ma tô duré ãma sada'âbâ za'ra, Paru hã. Tawamhã nima nori hã ma tô ãne sisadanharî za'ra ãma:

— E marî na te wama rowasu'u. Simiza'rese bâ. — ãne te sima ãma rowasu'u za'ra, dama rowahutu'wa nori hã.

Nima nori hã te duré ãne sima nharî za'ra:

— Até ïhâiba'õ nori wasu'u na te wama rowasu'u, ïwaihu'upese hâiba amoi wasu'u na, wa te ãma 're saze za'ra mono da. — ãne te sima nharî za'ra. ¹⁹ Tawamhã Paru hã ma tô siwi saprõ, Are'opadu na rosa'rata'wa nori si'râ'õtõzém nhisi u. Tame ma tô tâma nharî za'ra, ãne:

— E te za wama ïwaihu, asimirowahutuzép té hã. E marî, te wama ïwasu'u za'ra. ²⁰ ïwasu'u hã wa te waihu'u za'ra õ di. Duré wama ãma sahu na pé, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te tâma nharî za'ra.

²¹ Atena ãma 're ïs'i'ubumroi u'âsi mono nori hã, duré darob amoi hawi itême 're ïsihu'utu mono nori hã marî hã rowasu'u té hã te te 're wapari ze za'ra mono di. Te te sima ãma 're rowasu'u ze za'ra mono di duré. Taha wa, te ãne tâma nharî za'ra, Paruhu ma.

²² Taha wa, Paru hã hâiwi ma tô za, danho're te te tâma rowasu'u za'ra da, Are'opadu ãma. ãne te tâma nharî za'ra:

— Aibâ nori, ãme Atena ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono nori hã ma'apé ïwapari pese za'ra wa'aba. 'Re aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã wa tô waihu'u. Romhâiba hã ahâ na te 're simasa, ãma 're ï'aiwata za'ra wa'aba mono zéb da hã. ²³ 'Ri baba 're ïmorî wa, wa tô te azabu, ãma 're ï'aiwata za'ra wa'aba mono zé hã. Nimame, wa tô wedeza ne hã sabu, romhâiba 'manharî ma, marî hã ïsisiwimhã da te 're ïsa'ra za'ra mono zé hã. Taha ãma rob'ui'éré hã wa tô duré sabu. ãne rob'ui'éré hã: "ïwaihu'upe hã wa te waihu'u za'ra õ nherë, ãma 're ïwawata za'ra mono zé, ã hã." Waihu'u õ nherë, ãma 're ï'aiwata za'ra wa'aba mono hã wa za oto aimâ waihu'u za'ra wa'wa sô'awi.

²⁴ — 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô ti'a hã 'manha, duré uburé marî hã ïwa 're ïhâimana za'ra mono da hã. Ta hã Danhib'apito uptabi, hâiwa ãma, ti'ai ãma zama. Taha wa, ãma 're ïdawata za'ra mono zéb da, 'ri hã danhib'rata na

da te 're ī'manharī za'ra mono āma hā, 're sāmra mono õ di. ²⁵ Ōhō si ma tō dapē'ēzanizé hā te te dama 're anhomri. Taha zarina si te 're dapē'ēzani za'ra. Taha si, ma tō uburé marī hā te te dama 're anhomri, āma 're īdahāimana za'ra mono zéb da hā. Taha wa, marī zō tiwi 're rowaptā'ā mono õ di, da te 're īpawaptob za'ra mono zéb da hā. ²⁶ Īsāna'rata hawimhā, aibā misire nherē, ma tō ta hawimhā atébré dapoto mono bā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Taha wa, dapoto mono bā ma tō dasitébré. Ma tō da'āma ropé, ropâ 're dasi'ubumroi mono da. 'Re īdahāimana za'ra mono sidāpāsi, ma tō te te dama 're apisutu, ti'a hā, īwa 're īdasi'ubumroi mono zéb da hā. Niha wahum na īwa 're īdahāimana za'ra mono zéb da hā, ma tō duré te te dama 're apisutu. ²⁷ Āne ma tō te te dama 're ab'manharī, sô 're danhopré mono da, niha wamhā, āté te te 're sōpētē za'ra mono da. Romhā na wanhitī 're hāimana mono õ di tō, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ²⁸ Ta hā 're morī u'āsi õ 'wa'āhā, āne aré 're wahāimana za'ra mono õ di. Duré waihu'u pese õ 'wa'āhā, āne aré, 're wanomro mono õ di. Asō're za'ra wa'aba na te rosawērē'wa norī hā āne wama rowsu'u za'ra: "Wa norī hā īsimipodo, ī'ra." ²⁹ Taha wa, wa norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra wamhā, e marī na wa za wa te āma 're rosa'rata za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono āma hā. E ētē'ubuzi pré oru 'manharī na wa za wa te āma 're rosa'rata za'ra. E ētē'ubuzi'a prata 'manharī na, e ētē 'manharī na wa za wa te āma 're rosa'rata za'ra. Mare di. Āne, wa te āma 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Danhipese na da te 're īrob'manharī za'ra mono nei õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ³⁰ 'Re īhāimana u'āsi mono hā dama waihu'u āna 're danomro mono ré, te te dahā za'ra sirōmo õ di, ta hā. Tane nherē, āhāna ropâ 're īdasi'ubumroi mono hā te za te 're da'awada'uri, dawasétē wi 're dasipizari za'ra mono da, īsiniwī 're danomro mono da. ³¹ Bādā hā ma tō sima pisutu siro, romhā ré, danho'a te te dama ī'arowairébéké da hā. Taha wa, te āne dama roti, 're dasipizari za'ra mono da. Ni'wa hā ma tō pisutu, sena na dama rowairébé'wa da hā. Dā'a uptabi nherē, apâ te te īhāiwa'udu, ma tō pisutu, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Apâ te te īhāiwa'utuzéb zarina, ma tō āne hā dama waihu'u za'ra, õ hā dama rowairébé'wa na hā. — Āne ma tō Paru hā dama rowaihu'u siro.

³² Tawamhā dadâ'ā nherē, apâ dahāiwa'utuzé wasu'u hā da te wapari za'ra wamhā, ma tō āma tato za'ra ni. Tane nherē, īhāiba amo norī hā te āne tāma nharī za'ra:

— Nimahā bātā na wa za duré aiwapari za'ra ni, apâ 're īdahāiwa'utu za'ra mono zé wasu'u na. — Āne te tāma nharī za'ra.

³³ Tawamhā Paru ma tō tiwi timorī za'ra. ³⁴ Tane nherē, ni'wam norī hā ma tō Paruhu āma sasōmri za'ra. Zezusi hā ma tō saze za'ra. Aibā hā, Dizonizi'u na īsisi hā ma tō saze, dama rowairébé'wa norī siré Atena āma, dama īpire uptabi hā. Pi'ō hā Damarisi na īsisi hā ma duré saze. Duré ni'wam norī hā tamemhā umro na ma tō siré saze za'ra.

18

Paru hā Corītu āma te te īromhurizé wasu'u

¹ Tawamhā Paru hā ma tō watobro, Atena hawi. Corītu na 'ri nho'ōmo nhisi u te oto mo. ² Tawamhā, Corītu u wisi wamhā, ma tō zudezu norī siré hā sōpētē aibā hā, īmro me. Atira na aibā nhisi hā. Pōtū na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma īwaptā'āzé hā. Roma na 'ri nho'ōmo nhisi hawi ma tō īwana aimasisi zahuré, timro me, Itaria na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi. Pi'ō nhisi hā Prisira na. Caradiu na danhib'apito uptabi nhisi hā ma tō zudezu norī hā satōrī za'ra, Roma na 'ri nho'ōmo nhisi hawi, īsiti si'aba'rē da. Taha wa, ma

tô Corītu u aimasisi zahuré, Atira norī hā. Ta norī hā te te sabu zahuré da, ma tō ītēme timorī zahuré, Paru hā.³ Tawamhā, tame te oto ī'rata tinhamra zahuré, īsimiromhuri za'ra hā aiwa wa. Romhā 'manharī na 'ri'wa, ta norī hā. Taha wa, ma tō siré tihāimana za'ra a'ā, siré te te romhuri za'ra da.⁴ Tawamhā sabadu sidāpāsi, ma tō nasi dama rowahutu, zudezu norī te, rowahutuzéb āma, Zezusi hā da te 're saze za'ra mono da, zudezu norī hā, deredu norī zama.

⁵ Tawamhā tamomo ma tō Sira norī hā ītēme aimasisi zahuré, Masédoniza hawi, Timotiuhu me. ītēme simasisi wamhā, Paru hā ma tō Zezusihi wasu'uwe na si romhuri u'āsi oto. Zudezu norī ma, te Zezusi hā tāma wasu'u za'ra, õ hā Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu na hā.⁶ Tane nherē, īwasu'u hā ma tō tiwi wē'ō za'ra. Timreme wasétē na ma tō siwi azā, Paru hā. Taha wa, Paru hā ma tō ti'usa zapru wami, damrēme wasétē na āma dā'ā tō da. Te tāma nharī za'ra:

— E īnhimirowahutuzéb zarina te za ropipa u 're anomro aba mo. Mare di. Asi'uihā na te za 're asisimini za'ra wa'aba mo. Zudezu'ō norī u si wa za oto 're īne, ta norī ma si te 're rowasu'u za'ra mono da oto, īwasu'uwe na hā. — Āne te tāma siwasu'u za'ra.

⁷ Tawamhā zudezu norī te, rowahutuzém hawi, ma tō oto watobro. Aibā nhorōwa u ma tō āzé, Tisizu Zusituhu nhorōwa u. Ta hā zudezu'ō, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īwata mono. Zudezu norī te, rowahutuzéb zababa, te 're sa, Tisizu nhorōwa hā.⁸ Tawamhā rowahutuzéb āma 're da'anhim'i rui mono 'wa hā ma tō saze Wanhib'apito hā, Crisipu na īisisi hā. Duré, uburé īsōrōwa āma īsiré 're īsī'ubumroi mono norī hā ma duré saze za'ra. Corītu āma 're īdasi'ubumroi mono zama ma tō da'ahā na saze za'ra ni, Zezusihi wasu'uwe hā da te wapari za'ra wamhā. Taha wa, ma tō ā dawabzuri hā 'manharī za'ra ni.

⁹ Tawamhā nimahā barana, Paru hā ma tō Wanhib'apito hā sabu, danhotō 'rowi da te 're īrosawērē za'ra mono ne. Te tāma tinhā, āne:

— Aipahi tō. Dama 're rowasu'u u'āsi mono. Sazâri tō.¹⁰ Wa hā wa ai'rata 're īhāimra. Āmemhā, īnhib'a'uwe hā ahā di. Taha wa, ni'wa hā rowasédé te te ai'āma 'manharī waihu'u õ di za. — Āne te tāma tinhā.

¹¹ Taha wa, te Paru hā tame 're sāmra, te te dama 're rowahutu mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na hā. Tame 're sāmra mono ré, ma tō āma tiwahu, misi wahum na duré īhāiba amoi wāiwb u.

¹² Tawamhā Darizu hā ma tō si'apito, Ataza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma. Romanu norī ma, roti'wa zadawa para, ma tō si'apito, tame te te dama 're roti mono da. Tawamhā zudezu norī hā ma tō Paruhu zada si'rā'ōtō. Taha wa, ma tō siwi ti'ā, dama rowairébē'wai u.¹³ Tawamhā zudezu norī hā ma tō Paru hā tāma wasu'u za'ra, Darizuhu ma. Āne te tāma rowasu'u za'ra:

— Ā hā aibā hā te sima wē, rosa'rata na te te dama āma azaprī mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zém na hā. Wanhimiroti'rata zarina 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're wawata tō za'ra mono da, te za da'āma azaprī, aibā hā. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

¹⁴ Tawamhā Paru hā te aré timreme hā waze, tāma siwasu'u za'ra da. Tane nherē, mremē ò ré, ma tō danhib'apito Darizu hā āma sōzā, zudezu norī ma, te te rowasu'u da. Āne te tāma nharī za'ra:

— Zudezu norī, marī īpire hā te te 'manharī wasétē 'wa'āhā, wa aré asadaihu'u za'ra wa'wa.¹⁵ Tane nherē, ãnei õ di. Taré īmreme zō te pibu da, ma tō we ītēme asifi īsprōni 'wa. Asimirowasu'u za'ra wa'aba zarina, duré danhisi na, duré asimiroti za'ra wa'aba zarina īmreme zō te īpibu da si, ma tō we ītēme asifi īsprōni 'wa. Taha wa, te āma rowairébē õ di za. A norī wa'wa

hā asi'uīhā na te za āma ūrowairébē za'ra wa'wa. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

¹⁶ Tawamhā da'wapéi'wa norī ma, ma tō 'ru za'ra, rob u te te sate mono da, zudezu norī hā. ¹⁷ Tawamhā ma tō aibā hā siwi ti'ā, rowahutuzéb āma 're īda'anhim'i'rui mono 'wa hā, Sotēni na aibā nhisi hā. Tawamhā ma tō siwi azā, dama rowairébézé nho're āma. Te te siwi azāri nherē, te te āma rosa'rata o di, apito Darizu hā.

Paru hā Ātizotiza u apā īmorīzé wasu'u

¹⁸ Tawamhā Paru hā bātāh ahā na ma tō nhamra, Corītu na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Tawamhā ma tō oto īsazei'wa norī ma siwasu'u za'ra, morī da oto, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Prisira norī hā ma tō īme tineb zahuré, Atiraha me, Sētireza na 'ri nho'ōmo nhisi u. Sētireza āma sāmra ré, ma tame 'rā pari ni Paru hā, marī na 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te īropisutuzém na, te te sina tāma uwaimrami wa, te te āma ī'uwaimrami na īwaihu'uzéb da. Ta hawi rowa'u'u na uba'renem na ma tō dame ai'aba'rē, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. ¹⁹ Tamomo si'aba'rēi wamhā, ma tō aihutu, Épézu na 'ri nho'ōmo nhisi u. Prisira norī hā te za oto īsa'u aimasisi zahuré tame, Atiraha me. Tawamhā tame sāmra ré, ma tō Paru hā azé, zudezu norī te, rowahutuzéb u. Tame ma tō zudezu norī me marī wasu'u na sima āma rowasu'u za'ra. ²⁰ Tawamhā ma tō siwi āma ropti, a'ā hāimana da, ī'ratab za'ra. Tane nherē, te te sina saze za'ra o di, Paru hā. ²¹ Taha wa, ma tō tāma nharī za'ra asa, āne:

— 'Re īhāimana u'āsi mono te te īma waihu'u wapsi, wa za we atēme īmorī 'wa apā. — Āne te tāma nharī za'ra.

Tawamhā rowa'u'u na uba'renem na ma tō mo, Épézu hawi. ²² Sézareza u, ma tō oto wi. Ta hawi, te duré mo, Zeruzarē u awa'awi. Tame, ma tō si'aba'rē na sawi za'ra, īsazei'wa norī hā. Tawamhā ta hawi, ma tō duré mo, Ātizotiza na 'ri nho'ōmo nhisi u, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi 're, 'ri nho'ōmo u. Tame te a'ā nhamra oto.

²³ Tawamhā Ātizotiza āma sāmra parimhā, ma tō duré mo Paru hā, Darasiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, duré Prizi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba zama. Daza'rui wa'wai baba 're morī ré, ma tō Zezusihī zazei'wa norī hā te te 're apawapto, hāimana nhiptete na si 're nomro mono da.

Aporu hā Épézu āma duré Corītu āma te te īromhurizé wasu'u

²⁴ Tawamhā aibā hā, zudezu norī siré hā ma tō wi, Épézu u, Aporu na īisisi hā. Aresādiriza na 'ri nho'ōmo nhisi āma īpodo, ta hā. Mreme wabzuri waihu'u pese di. Duré 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na ībaihā na da te āma 're īrob'ui'érē za'ra mono hā tāma waihu'u pese di. ²⁵ Wanhib'apito 're īmorī wē zém na ma tō da te tāma 're romnhoré za'ra. Taha wa, mreme nhiptete na ma tō ī'waibabā si te te dama 're rowahutu, Zezusihī wasu'u na hā. Tane nherē, uburé Zezusihī wasu'u hā zahadu te te waihu'u o di. Dawasétē wi 're dasipizari za'ra mono da, Zuwā, ā dawabzuri te te dama 're īwasu'u mono si ma tō waihu'u, Aporu hā. ²⁶ Tawamhā pahi āna ma tō dama rowahutu na sāna'rata, zudezu norī te, rowahutuzéb āma. Tawamhā Prisira norī hā Atiraha me īsimirowasu'u hā te te wapari zahuré wamhā, tinhorōwa u ma tō saprōni zahuré, Zezusihī wasu'u wē hā te te tāma waihu'u pese zahuré da, 're īdanomro mono zép tém na 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu na. ²⁷ Tawamhā Aporu hā ma tō sima rowē, Ataza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u morī da. Taha wa, Épézu āma īsazei'wa norī hā ma tō āma ana, Aporuhu āma. Rob'ui'érē hā ma tō

tāma sōmri za'ra, Ataza u te te siré âri da. Ísazei'wa norī hā te te siwi âri wē da, ma tō āma wada'uri za'ra. Tawamhā Aporu hā Ataza u wisi wamhā, ma tō Ísazei'wa norī hā pawapto pese za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb zarina te te 're Ísaze za'ra mono norī hā. ²⁸ Tawamhā mreme nhiptete na te nasi zudezu norī ma tāma āma wa'rāmi za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti'rata na rob'u'i'éré zarina, ma tō nasi tāma rowasu'u za'ra danho'a, Zezusi hā Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na sena na da te 're waihu'u za'ra mono da. Zudezu norī hā te te āma wa'rāmi za'ra neza, Zezusihi zazei'õ'wa norī hā. Tane nherē, Aporu hā ma tō aiwétési āma ai'uté za'ra, zudezu norī āma, tinhimirowasu'u na.

19

Paru hā, Épézu āma romhuri na te te ïsâna'ratazé wasu'u

¹ Aporu hā Coritu na 'ri nho'ōmo nhisi āma sāmra ré, ma tō Paru hā ro'razâ, Épézu u sa'a nhisi baba. Tame ma tō Zezusihi zazei'wa norī hā sōpētē za'ra.

² Taha wa, ma tō sadanharī za'ra:

— E saze za'ra wa'aba wamhā, ma tō 'Re ïhâimana u'âsi mono hā Tipē'ëzani hā aima sōmri za'ra wa'wa. — Āne ma tō sadanharī za'ra.

Tawamhā asa te tāma siwasu'u za'ra:

— Mare di, zahadu wa te wapari za'ra õ di, Ípē'ëzani 're ïhâimana mono zé wasu'u hā.

³ Taha wa, ma tō duré sadanharī za'ra, Paru hā:

— E 'wa simirowahutu zarina ma tō â dawabzuri hā ï'manharī za'ra wa'wa bété.

Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra:

— Zuwâhā nhimirowahutu zarina wa tō 'manharī za'ra ni.

⁴ Tawamhā ma tō duré Paru hā tāma nharī za'ra:

— Zuwâhā dawaséti wi 're ïdasipizari za'ra mono norī ma si, ma tō â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī. Izarazéhé nhihudu norī ma, ma tō te te 're roti, Ísa'u datême ïwi hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, Danho'reptui'wa na, tō Zezusi hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

⁵ Tawamhā Paruhu nhimirowasu'u hā te te wapari za'ra wamhā, tō sena Wanhib'apito Zezusihi zazei'uptabi 'wa na ïsiwasu'u za'ra zéb zarina, ma tō â dawabzuri hā 'manharī za'ra, ta norī hā. ⁶ Taha wa, Paru hā ma tō tinhib'rata na 'rā upi za'ra. Te te 'rā upi za'ra wamhā, ma tō 'Re ïhâimana u'âsi mono hā Tipē'ëzani hā tāma sōmri za'ra. Taha wa, te oto damreme tāma ïwaihu'u za'ra õ na dama rowasu'u za'ra, hâiba mono bâ. Timreme nai õ nherē, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Tipē'ëzani na te te tāma ïwaihu'u za'ra zéb zarina, te oto mreme zu. 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te duré dama rowasu'u za'ra. ⁷ Tāna norī hā, até 12 na ïhâiba za'ra hā.

⁸ Tawamhā Paru hā te nasi ãza, zudezu norī te, rowahutuzéb u, te te dama rowahutu da. A'amo si'ubdatō, ma tō āma ai'utō, tame te te dama 're rowahutu mono ré hā. Da te tāma 're nharī za'ra mono nherē, pahi ãna ma tō te te dama 're rowasu'u, da te 're saze za'ra mono da. 'Re ïhâimana u'âsi mono, za da'āma 're ïsib'a'uwe mono zém na da te 're saze za'ra mono da, ma tō te te dama 're roti. Taha wa, ni'wam norī hā ma tō saze za'ra. ⁹ Tane nherē, ni'wam norī hā te te saze za'ra õ di, pē'ë tete za'ra wa. Wanhib'apito 're ïmorîzéb zarina 're ïdanomro mono zép té wasu'u hā ma tō tiwi wē'õ za'ra, danho'a, mreme waséti na. Taha wa, Paru hā ma tō tiwi timorî za'ra, rowahutuzém hawi. Zezusihi zazei'wa norī hā ma tō te te simro, Tiranuhu na aibâ nhisi te, romnhorézéb u. Awē sidâpâsi, ma tō tame te te tāma 're rowahutu za'ra oto. ¹⁰ Tame te te dama 're rowahutu mono ré hā, maparane

ma tō ãma tiwahu. Taha wa, aihñi Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ïsi'ubumroi mono hã, ma tō Wanhib'apito nhimiroti hã wapari za'ra, zudezu nori hã, duré zudezu'õ nori zama.

Sewaha 'ra nori wasu'u

¹¹ Re ïhâimana u'âsi mono, ma tō Paru hã pawapto, marî dama ï'manharî waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharî mono da, ïwê hã. ¹² Romhurizéb da, ï'uzá wê nhisiwi, te te sima 're ï'mazai mono hã ma tō da te 're waibu, ïhâzé ré nori ma, te te 're 'wasari mono da. ïsu'u u'õzéb zama ma tō duré da te 're waibu, ïhâzé ré nori hã te te 're upi za'ra mono da. Te te 're upi za'ra mono wamhã, ma tō 're séptâ'â za'ra. Wa'uburé nori hã ma tō duré dahawi 're wairébé. ¹³ Tawamhã ni'wam nori hã zudezu nori hã wa'uburé te te dama 're sâmra za'ra mono da, 're ïnomro mono nori hã ma tō si'âma rosa'rata za'ra, Wanhib'apito Zezusihî zadawa para, wa'uburé te te dama 're sâmra za'ra mono da oto, Paruhu ne. Ta nori hã Zezusihî zazei'õ'wa nherë, Zezusihî zadawa para newa, te oto tâma rob'ru za'ra, wa'uburé ma, ãne:

— Zezusi hã Paru te te dama ïwasu'u hã taha zadawa para, wa aima rob'ru za'ra wa'aba ni, dahawi aiwairébé aba da. — ãne te nasi tâma rob'ru za'ra.

¹⁴ Aibâ nori hã 7 na ïhâiba hã ma tō ãne hã 'manharî za'ra. Séwa na ïmama nhisi za'ra hã. Sasedotî ïpire aré, ïmama hã. ¹⁵ Tawamhã, nimahâ bâtâ na Sewaha 'ra nori hã te te tâma rob'ru za'ra wamhã, wa'uburé te asa tâma nhari za'ra, ãne:

— Zezusi hã wa tô waihu'u. Paruhu zama wa tô duré waihu'u. E 'wam nori hã bété, a nori wa'wa hã. Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di. — ãne te asa tâma nhari za'ra, Sewaha 'ra nori ma.

¹⁶ Tawamhã, wa'uburé ré 're ïmorî hã zahadu wa'uburé te te rême õ wa, sa'ëtë, ma tô sô sime za'ra, Sewaha 'ra nori zô. ï'uzá hã ma tô tiwi hâiwazu za'ra. Ma tô duré te te hâiba hâpré za'ra. Taha wa, Sewaha 'ra nori hã ai'uréwi ma tô sisa're, wa'uburé ré 're ïmorî wi hã. ¹⁷ Tawamhã taha wasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô tapahi za'ra ni, Zezusihî zadawa para newa, marî hã duré da te 're 'manharî za'ra mono tõ da. Aihñi, ma tô ïwasu'u hã wapari za'ra ni, Épézu ãma 're ïsi'ubumroi mono nori hã, zudezu nori hã, duré zudezu'õ nori hã. Tawamhã da te sazei uptabi za'ra õ nherë, ma tô aihñi ãma tawata za'ra ni, Wanhib'apito Zezusihî ãma. ¹⁸ Ni'wam nori hã te te 're saze za'ra mono õ ré, abzé te te 're ï'manharî za'ra mono zém na ma tô siwasu'u za'ra danho'a, tiwasédé te te 're ï'manharî za'ra mono zém hawi ïsipizari za'ra na hã. ¹⁹ Duré ahâ na abzé 'manharî'wa nori hã ma tô ïbaihâi mono bâ siwi sa'wa simisutu, abzé 'manharî na rob'ui'éré ré hã. Tawamhã ma tô ãma ro'o za'ra, danho'a. Wa'âbâ za'ëtë nherë, ma tô ãma ro'o za'ra. 50 miu na ëtë'ubuzi'a prata zapotore na ïwa'â hã, simisutu hã. ²⁰ Wanhib'apito mreme hã dama pire di oto. Daro mono bâ ma tô da te ãma ropé. Taha wa, da'ahâ na ma tô da te 're wapari za'ra oto.

Épézu ãma ro'wa'rutuzé wasu'u

²¹ Tawamhã ãne na romhâimana pari, ma tô Paru hã 'râwi sima waihu'u, Zeruzarë u mori da, Masédoniza wa'wai baba, duré Ataza wa'wai baba. Taha wa, te sima tinhâ, ãne: "Zeruzarë u ïmorî parip si, Roma na 'ri nho'õmo nhisi u ïmorî da, wa duré ïsimâ wê, te dazabu da." ãne ma tô sima waihu'u.

²² Tawamhã tipawapto'wa nori hã ma tô satõri zahuré, Timotiu nori hã, Erasituhu me, ïwana neb zahuré da, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Neb zahuré za'u hã Paru hã te a'â nhamra, Azi'a ãma.

²³ Tame sāmra ré, Wanhib'apito 're ūmorizéb zarina 're ūdanomro mono zép té wasu'u hā da te wapari za'ra wa, ma tō ro'wa'rudu hā dawi watobro, Épézu āma hā. ²⁴ Aibā hā Demetirizu na ūisisi hā ētē'ubuzi'a prata na rob'manhari'wa hā ma tō ro'wa'rudu na sānā'rata. Rob'manhari' ūsyryre te te 're ab'manhari', Demetirizu hā. Di'āna na romhāiba nhisi 're ūsimasa mono zém ne hā 'ri ūsyryre te te 're ab'manhari', ētē'ubuzi'a prata na. Tāma ūromhuri'wa norī hā pawa'ābā za'ētē di, rob'manhari' ūsyryre wa'ābā zarina. ²⁵ Tawamhā Demetirizu hā ma tō tāma ūromhuri'wa norī zō tihārā za'ra. Siré ūmanhari'wa norī zō zama te duré sō tihārā za'ra. Ítēme sihutu wamhā, te tāma nhari' za'ra, āne:

— A norī wa'wa hā te za ūwapari pese za'ra wa'wa. Wanhimiromhuri wa'ābā na wa tō aré wanhibro pese za'ra ni. ²⁶ Āhāna, asi'uihā na ma tō Paruhu nhimiroti hā ūwapari za'ra wa'wa. ūsimiromhuri hā ma tō duré ūmadā'ā za'ra wa'wa, āme Épézu āma hā duré uburé Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi 'remhā. Ta hā ma tō te dama 're anhari', 're ūwahāimanā za'ra mono zém hawi', 're dasipizari za'ra mono da. Da'ahā na ma tō saze za'ra ni, ūsimirowahutu na hā. Marī hā danhib'rata na da te 're ūmanhari' za'ra mono hā tō sena ūwaihu'u pese ū di, u, āma 're ūdawata za'ra mono da hā. Ane te dama 're rowahutu, ta hā. ²⁷ Taha wa, romnhimimnhasite, wanhimiromhuri za'ra hā da te dasiwi wē'ō za'ra ū umnhasite. Tawamhā e wanhimiromhuri si te za dasiwi wē'ō za'ra ni. Mare di. Di'āna ūwaihu'u pese te, 'ri wamri hā te za duré dasiwi wē'ō za'ra ni. Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma uburé 're ūdasi'ubumroi mono hā, āma 're ūdawata za'ra mono zé hā te za da te dasima 're wasu'u wasétē za'ra, daro mono bā āma 're ūdawata za'ra mono zé hā, tō ū hā Di'āna na ūwaihu'u pese wamri hā. Ta hā dama tarére wa, te za tō da te dasiwi 're wē'ō pese. — Āne te tāma nhari' za'ra, Demetirizu hā.

²⁸ Āne hā ūmreme te te wapari za'ra wamhā, ma tō ab'ru za'ra ni. Ma tō 're hāsi, hārā 'rāhā na:

— Di'āna hā, ta hā ūwaihu'upe. Danhipai u, dama siptete uptabi di. Āme, Épézu āma 're ūwasi'ubumroi mono hā āma 're ūwawata za'ra mono hā, wē uptabi di. — Āne ma tō 're hāsi.

²⁹ Tawamhā 'ri nho'ōmo āma ma tō dazahi hā te te ropé, 'ri wa'ōtō mono bā. Uburé ro'wa'rudu di oto. 'Ri nho'ōmo āma 're ūsi'ubumroi mono norī hā te nasi tihārā na a'i'rahāri za'ra. Tawamhā Paru norī siré 're ūneb zahuré hā ma tō dasiwi pamrami ni, Da'izu norī hā, Aritacuhu me. Masédoniza āma 're ūsimasisi zahuré mono aré, ta norī hā. Tawamhā dasi'aba're na ma tō ūpano na dasiwi sari zahuré ni, dasi'rā'ōtōzéb u, da'ahā uptabi na. ³⁰ Paru hā datēme morī neza, te te dama nhari' da. Tane nherē, Zezusih i zazei'wa norī hā ma tō siwi wairī, morī tō da. ³¹ Duré ūswadi norī hā tame danhib'apito norī hā ma tō duré Ítēme da'mazatōrī za'ra, te te tiwi rosawi za'ra da, dasi'rā'ōtōzéb u morī tō da, dazahi wa. ³² Marī u newa, sisatōrī wa, ma tō tamomo ubumro ni. Tawamhā dasi'rā'ōtōzéb āma ma tō 're dahāsi, damreme aimawi na. Damreme aiwab ū di. Siwa'ru te nasi āma ai'rahāri za'ra ni, dahārā na.

³³ Tawamhā zudezu norī hā ma tō aibā ma rob'ru za'ra, Aresādiri na ūisisi ma, danho're sab da. Ma tō siwi wada'u aré Aresādiri hā, timreme na te te dawi robzāri da. Taha wa, ma tō tinhib'rada hā hāwi dama wē, ari'iwi dasi'ubumro da, te te dama rowasu'u da. ³⁴ Tane nherē, zudezu na 're ūhāimanā mono na da te waihu'u za'ra wamhā, ma tō sa'ētē tihārā 'rāhā na 'mahārā za'ra. Āne te ūhō si 'mahārā za'ra:

— Di'āna, ta hā ūwaihu'upe. Danhipai u, siptete uptabi di, āma 're ūwawata za'ra mono hā, āme Épézu āma hā. — Āne te nasi sa'ētē 'mahārā za'ra ni. Dahārā hā

da te sahâri su'u za'ra õ di. Maparane bâtâ pibuzé hã ma tô da'âma ai'utõ, da te nasi 'mahârâ za'ra ré.

³⁵ Tawamhã 'ri nho'õmo âma danhib'apito pazapari'wa hã ma tô dazadawa uwati, ari'iwi dasi'ubumro da. Tawamhã dawarõtâ'â wapsi, te oto dama roti, âne:

— Épézu âma 're ai'ubumroi wa'aba mono nori, ïwapari pese za'ra wa'aba. Wa nori hã âme Épézu âma 're ïwasi'ubumroi mono hã Di'âna hã ïwaihu'upe 're ïsa mono zé hã wa wa te 're 'madâ'â pese za'ra, 'ri hã. Di'ânahã hâiba ne êtê 'manharî hã hâiwa hawi watëme we ïwaptâ hã taha zama, wa wa te 're 'madâ'â za'ra, âme. ³⁶ Tawamhã âne hã ni'wa te te wawi sawi waihu'u za'ra õ di za. Taha wa, te za aiwaimri aihâimana za'ra wa'wa, marî na wa te rosa'rata pese za'ra âna, wa te 'manharî za'ra tõ da. ³⁷ Aibâ nori hã we asiwi ïpamrami 'wa hã, Di'âna ïsabzém hawi, marî na sipsahuri zahuré õ di. Pi'õ hã âma 're ïwawata za'ra mono hã te te wasu'u wasétâ zahuré õ di duré. ³⁸ Âne wamhã, Demetirizu hã, duré tâma ïromhuri'wa nori zama marî ïwasétâ na te te tâma nharî za'ra da, âwa wei wama siwasu'u za'ra õ di za. Dama rowairébé'wa nori u si te za wasu'u za'ra. Tamep si dawasétâ na dama ïnharizé hã. ³⁹ Wazadawa pibu za'ra wa'aba da, wazô aihârâ ze za'ra wa'aba wamhã, wa za âme wasi'râ'otõ waré ni, rowë na 're ïwahâimana za'ra mono zéb zarina, wawaimri na. ⁴⁰ A bâtâ na wasi'râ'otõ waré õ wa, romnhimimnhasi di, wanhib'apito nhimiroti, wa te ï'madâ'â za'ra õ zarina, wazada sahi õ'umnhasite. Marî hã hâimana õ nherë, ma ro'wa'rudu hã watobro. Wasi'râ'otõzém na ni'wa te te wazaduhanharî za'ra wamhã, e niha wa za asa tâma rowasu'u za'ra ni. Asa wa te tâma rowasu'u waihu'u za'ra õ di za. — Âne te dama roti, danhib'apito pazapari'wa hã.

⁴¹ Âne na te te dama roti parimhã, ma tô dama rob'ru, dawairébé da oto.

20

¹ Tawamhã damreme 'wa'rudu hã ma tô sahâri za'ra ni. Rowë di oto. Rob u'âsi nomro wamhã, Paru hã ma tô Zesusihi zazei'wa nori zô tihârâ za'ra. Taha wa, ma tô tâma roti za'ra, siptete sina 're hâimana za'ra mono da. Tawamhã, ma tô oto tâma siwasu'u za'ra, za oto ïmorî na hã. Taha pari, te oto mo, Masédoniza u.

Paru hã Zeruzarë u apâ ïmorizé wasu'u, Masédoniza wa'wai baba

² Tawamhã Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma tô ro'razâ, Paru hã. Daza'rui mono bâ 're mori ré, ma tô ïsazei'wa nori hã pawaptob za'ra ïsimiroti na, siptete sina 're hâimana za'ra mono da. Taha parip si, ma tô mo, Deresiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. ³ Tame sâmra ré, ma tô a'amo si'ubdatõ âma ai'utõ. Tawamhã ma tô sima rosa'rata, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u mori da. Tane nherë, rowa'u'u na uba'renem na sébré õ ré, ma tô wapa, zudezu nori te te sima ïhâiba za're zé wasu'u hã. Taha wa, ma tô sima âma sapri, ti'ai babap si apâ mori da oto, Masédoniza wa'wai baba. ⁴ Mori wamhã, aibâ nori hã ma tô ïsiré ai'aba're. Ta nori nhisi za'ra hã, âne: Sopaturu hã Pirõhô 'ra hã, Bereza âma 're ïsâmra mono, duré Aritacu nori, Seduduhu me, Tesaronita âma 're ïsimasisi zahuré mono hã, duré Da'izu, Derebi âma 're ïsâmra mono hã, duré Titicu hã Toropimuhu me, Azi'a âma 're ïsimasisi zahuré mono hã, duré Timotiu hã. ⁵ Ta nori hã ma tô wawana ai'aba're, Torowadi na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame ma tô wazô mapari za'ra. ⁶ Tawamhã ï'u'êtê duptoi'õ na dasa da te huri parip si, Piripu na 'ri nho'õmo nhisi hawi wa tô wanem ni, Torowadi u rowa'u'u na uba'renem na. Bâdâ 5 na

ma tō wa'āma ai'utō, tamomo wasi'aba'reí ré. Tame, wa tō wasi'āma aihutu ni apâ, aibâ norī hā wawana īsi'aba'reí norī āma. Romhuri misi, ma tō wa'āma ai'utōri za'ra, tame wasi'ubumroi ré.

Paru hā Torowadi āma te te īromhurizé wasu'u

⁷ Tawamhā sabadu barana wa tō wasi'rā'ōtō ni, tame īsazei'wa norī hā 're īsi'ubumroi mono norī me, ī'u'ētē wapu hā wa te huri da. Tawamhā Paru hā sisā'u ma tō wama roti za'ra, awē za oto morī na dā'āsina. Simiroti za'ētē na te mara wa'wam nherē, zahadu wama roti za'ra. ⁸ Tamemhā rob'uiwēzé hā ahā di, hāimo īwasī'ubumrozéb āma hā, sī'ubdatō 'ri 're si'u'uzusi āma hā. ⁹ Tawamhā 'ritéi'wa hā, Eticu na īsisi hā ma tō 'ri zadazāri āma nhamra, Paru hā te te wama roti za'ra ré. Simiroti za'ētē wamhā, aptā'ā di, 'ritéi'wai ma hā. Aptā'ā uptabi wa, ma tō nhono. Sōtō pese ré, ma tō waptārā ti'ai u, hāimo 'ri zadazāri hawi. Tawamhā dā'ā sirōmo, ma tō siwi ti'a. ¹⁰ Taha wa, Paru hā ma tō ītēme si'ra. Te te ītēme si'rai wamhā, ma tō tāma aiwē'ē. Tawamhā ma tō īré pahato, te te sa'ra da. Tawamhā āne ma tō dama tinhā:

— Aipē'ēwara za'ra wa'aba tō. Hāiba ré, te nomro. — Āne te dama tinhā.

¹¹ Taha pari, ma tō apâ sai'u. ī'u'ētē wapu hā ma tō te te wē'ē oto. Taha pari, ma tō te te tāma sōmri, īsirē īsi'ubumro norī ma. Tawamhā te īme tisa za'ra. Taha pari, te duré tāma roti za'ra. Te te tāma roti za'ra ré, ma tō tiwi tirowa'a. Rowa'a wamhā, ma tō oto tiwi timorī za'ra. ¹² Tawamhā 'ritéi'wa hā hāiba ré ma tō siwi saprō, īsōrōwa u. Ta hā ma tō tāma rowē wazere za'ra, īsazei'wa norī ma hā.

Paru hā Torowadi hawi Miretu u īmorizé wasu'u

¹³ Tawamhā wa norī hā wa tō asisi ni, rowa'u'u na uba'renem na. Taha na wa tō ai'aba're ni, Asōsi na 'ri nho'ōmo nhisi u, Paruhu zō tame wanhimipari za'ra da. Paru hā ma tō sima pisutu aré, ti'ai baba āma morī da. Taha wa, tamomo te za wa'āma tiwisi za'ra. ¹⁴ Tawamhā Asōsi u wisi wi, ma tō watēme tizébré za'ra, rowa'u'u na uba'renem na. ¹⁵ Tawamhā taha na wa oto ai'aba're ni, Mitirenī na 'ri nho'ōmo nhisi u. Awēpsi, ma tō duré uba'rene hā waré wara, Ti'osi na rob're za'iti nhisi wa'wai baba. Tawamhā awē amo na ma tō wi, Samo na rob're za'iti nhisi u hā. Tawamhā awēm na si wa tō oto aihutu ni, Miretu na 'ri nho'ōmo nhisi u hā, uba're nhimizahârizéb u. ¹⁶ Paru hā ma tō aré sima rosa'rata, Épézu u hā sipa tō da, Zeruzarē u wisi su'u da. Taha wa, Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma sāmra zei õ di oto. Pētecoti na bâtâ wana, Zeruzarē u īwisi su'u da si, ma tō sima wē, Paru hā.

Paru hā Épézu āma da'madâ'ā'wa norī ma, te te īrotizé wasu'u

¹⁷ Tawamhā Paru hā Miretu āma sāmra ré, ma tō da'mazatō, Épézu u, īsazei'wai 'madâ'ā'wa norī zō ītēme si'aba're da. ¹⁸ ītēme silhutu wamhā oto, ma tō āne tāma rowasu'u za'ra, Paru hā:

— A norī wa'wa hā ma tō īnhimiromhuri na īwaihu'u za'ra wa'wa, asiré 're īhāimana za'ra wa'aba mono ré hā. Azi'a u āma īwisi na'rata zém hawim haré, duré aihawi wa'aba za īmorizéb u hā ma tō āne na hā ī'āma īwaihu'u za'ra wa'wa. ¹⁹⁻²¹ īsina 're īwata mono āna, wa tō Wanhib'apito ma si te 're romhuri u'āsi. Zudezu norī hā nasi īzada siwada'uri za'ra wa, īma ropire uptabi di. Taha wa, īwawa sina, wa tō te tāma 're romhuri, Wanhib'apito ma. Tane nherē, īwasu'u'uwē hā te aiwi wasu'u zazāri za'ra wa'aba õ di. Āne na ma tō ī'āma īwaihu'u za'ra wa'wa. Danho'a wa tō te aimā āma 're rowasu'u za'ra wa'wa, 'ri baba zama. Zudezu norī ma, duré zudezu'ō norī ma zama, wa tō te tāma 're roti pese za'ra, tiwaséte wi 're sipizari za'ra mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono nīwī 're nomro mono da, Wanhib'apito Zezusi hā te te 're saze za'ra

mono da. ²² Āhāna Zeruzarē u wa za mo, 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani te te īma īwaihu'u zébarina. Tame za marī hā īzō īwatobro hā te waihu'u ñ nherē, wa za mo. Tane nherē, wa za mo tō. ²³ 'Ri nho'ōmo mono bâ 're īmorī ré, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā te te īma 're awaihu'u, āne: Tame, te za dazazéb 're īnherē ni. Ropire hā wa za tō te 're sépata. ²⁴ Tane nherē, īhāiba ré 're īmorī da hā, īhāiba hā te īsimā sawi õ di. Wanhib'apito Zezusi hā ma tō īnhimiromhuri hā īma tisō, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimizawi pese zé wasu'u na te dama 're sadawa wasu'u mono da. īnhimiromhuri hā te tāma āma uwaimrami da, wa īsimā wē, taha si.

²⁵⁻²⁷ — Airo mono bâ, te 're aiwaimrami aba mono ré hā, wa tō te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zé wasu'u na hā. Tawamhā niwamhā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā te aiwi wasu'u zazāri aba õ di. Mare di. Āhāna, wa hā Paru, wa īsina waihu'u, za īzabu na sahu za'ra wa'aba õ na dâ'āsina. E tawamhā īnhimiromhuri na te ai'āma upa za'ra wa'aba bâ, te za asō'reptuzé hā asiwī īmanhimini wa'wa. Mare di. Asi'uihā na te za asisimini za'ra wa'wa 'rāwi. Āne na hā tō sene wa tō waihu'u. ²⁸ Taha wa, te za 're asi'madâ'ā pese za'ra wa'aba mo, 're anomro wē wa'aba mono da. Duré īsazei'wa norī hā te za 're ī'madâ'ā pese za'ra wa'aba mo, siré 're īsi'rā'ōtō mono norī hā. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō sima aipisutu za'ra wa'wa, īsazei'wa norī hā tāma 're 'madâ'ā za'ra wa'aba mono da. Ti'ra wapru na ma tō īsazei'wa norī hā wa'ā, tite da. Taha wa, pone'ērebā 'madâ'ā'wa norī ne, te za 're īda'madâ'ā pese za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī hā. ²⁹ Aihawi īmorī za'ra wa'aba wamhā, ni'wam norī hā te za we asō ai'aba'rei wa'wa. Abaze zahi, pone'ērebā da, 're īsahi za'ra mono ne, te za asada tizahi za'ra wa'wa. Tinhimirowahutu waséte na te za asada tihāimana za'ra wa'wa. Ai'āma pē'ēzé za'ra wa'aba õ di za. Āne wa tō ai'āma waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. ³⁰ Duré ní'wam norī hā asiré wa'aba nherē, te za aima sadawa hapese za'ra wa'wa, īsiniwī 're anomro aba mono da, īsazei'wa norī hā uburé īsiniwī 're nomro mono da. ³¹ Taha wa, te za asimiza'rese sina 're aihāimana za'ra wa'aba mo, ta norī wi. Te aima 're roti za'ra wa'aba mono ré hā, ma tō si'ubdatō ī'āma tiwahu. Row'a na wa tō aihāiba mono bâ te aima 're roti za'ra wa'wa, barana zama, īwawa sina. Roti hā niwa te aiwi sazāri za'ra wa'aba õ di. Taha wa, ma'āpē īnhimiromhurizém na 're aipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mono za.

³² — Āhāna hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wa za oto airēme za'ra wa'wa, taha si te te 're ai'madâ'ā za'ra wa'aba mono da oto. īsimizawi pese zé wasu'u na te za 're asōpré u'āsi aba mo. Ta hā te za te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'wa, īsaze za'ra wa'aba zém na aiprédu sinā 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Uburé marī īwē hā tinhib'a'uwē norī ma, te te 're ī'anhomri mono hā te za duré aima sōmri za'ra wa'wa, ate za'ra wa'aba da oto. ³³ Wa hā danhibrob zō, te 're rob'ruiwapari mono õ di, rob'uiprazém na duré da'uzana. ³⁴ Duré īhāimanazéb da, wa tō īnhib'rata na te 're romhuri, īsiré norī hāimana zéb da zama. Āne na ma tō a norī wa'wa hā asiwī īwaihu'u za'ra wa'wa. ³⁵ īnhimiromhuri pese na wa tō aima āma asanho za'ra wa'wa, sib'aware na 're īhāimana za'ra mono norī hā wanhib'apito Zezusi hā mreme na te za 're aipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mo. Āne ma tō wama waihu'u za'ra: "Ni'wa hā marī na te de dawari wamhā, da te tāma sōmri wamhā, tāma rowē di. Tane nherē, te te 're īda'azari mono ma hā īsipai u tāma rowē uptabi di." Āne Wanhib'apito Zezusi hā mreme hā. — Āne ma tō Paru hā da'madâ'ā'wa norī ma waihu'u za'ra.

³⁶Tawamhā Paru hā mreme parimhā, ma tō da'madā'ā'wa norī me hi'rātitō asimro, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, mreme zusi da. ³⁷Mreme zusi pari, wawa sina ma tō Paru hā nasi tinho'utu awaibu, te te sawi za'ra da, āma pē'ezé za'ra wa. Ma tō duré nasi tob'rata hārā za'ra. ³⁸Za niwamhā te te īhāiba pibui za'ra ō na tāma siwasu'u za'ra wa, āma pē'ezé uptabi za'ra di. Tawamhā ma tō īme ai'aba'rē, rowa'u'u na uba'reneb u.

21

Paru hā Zeruzarē u īmorizé wasu'u 'rāsudu

¹Tame wa tō oto wasisawi za'ra ni. Taha parip si, wa tō wasima wapā za'ra ni. Tawamhā rowa'u'u na uba'rene hā ma tō oto waré tiwara za'ra awa'awi, Cosi na rob'rē za'iti nhisi u. Tamomo wasihutu wamhā, awēpsi, wa tō duré ai'aba'rē ni, Rodisi na rob'rē za'iti nhisi u, uba're nhimizahārizēb u hā. Tawamhā ta hawi, wa tō ai'aba'rē ni, Patara na 'ri nho'ōmo nhisi u. ²Tame, wa tō wasiwi sōpētē ni, rowa'u'u na uba'rene hā, Penisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u īwara da hā. Tawamhā taha na wasi'aba'rē da, wa tō asisi ni.

³Uba'rene hā waré wara ré, wa tō Sipri na rob'rē za'iti nhisi hā 'madā'ā za'ra ni, wanhimī'e niwī. Ōne haré ma tō waré wara, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Taha wa, wa tō Tiru na 'ri nho'ōmo nhisi u oto aihutu ni, tamomo da te īro'wasari hā da te sa'ra za'ra da. Tame wa tō wawairébē ni, uba're hawi.

⁴Tame wa tō Zezusih i zazei'wa norī hā sōpētē za'ra ni. Wasisōpētē za'ra wamhā, romhuri misi, ma tō wa'āma ai'utōrī za'ra, wasiré wasi'ubumroi ré hā. Tawamhā īsazei'wa norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ezani te te tāma īwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tō Paruhu ma roti za'ra, Zeruzarē u morī tō da.

⁵Tawamhā bādā hā wasi'aba'rēzēb da hā īwa waptā'ā wamhā, īsazei'wa norī hā ma tō wasiré ai'aba'rē, ā zaihā u, 'ri nho'ōmo nhiti. Aihīni ma tō wasiré ai'aba'rē, aibā norī hā duré īmro norī hā, duré ī'ra norī me, te te wazawi za'ra da. Tame wa tō wahī'rātitō asimro ni, supara 'ré wa, wamreme zusi da. ⁶Wasisawi za'ra pari, wa tō asisi ni apā uba're wawē neb're, wasi'aba'rē da. Ta norī hā 'ri tēme ma tō apā ai'aba'rē.

⁷Tawamhā Tiru hawi, wa tō ai'aba'rē ni. Wasi'aba'rei wamhā, Patorema'ida na 'ri nho'ōmo nhisi u, wa tō aihutu ni. Tame īsazei'wa norī hā wa tō sawi za'ra ni. Tame ma tō bādā hā misi wa'āma ai'utōrī za'ra, ī'rata wasi'ubumroi ré hā. ⁸Tawamhā awēpsi, wa tō ai'aba'rē ni, Sézareza u. Tame wa tō asimro ni, Piripihi nhorōwa āma. Piripi hā Zezusih wasu'uwē na īsazei'ō'wa norī ma rowasu'u'wa, ta hā. ⁷na īsazei'wa norī pawapto'wa da, da te īpisutu za'ra norī me, aré 're īhāimana mono, Zeruzarē āma. ⁹Ī'ra norī sipi'ō norī hā īmro'ō za'ra hā maparane si'uiwa na īhāiba hā, te 'Re īhāimana u'āsi mono hā te de dama 're sadawa wasu'u za'ra. ¹⁰Tame ma tō bādā hā nasi wa'āma si'utōrī za'ra. Tawamhā aibā hā ma tō watēme tiwisi za'ra, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi. Aibā hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, Adabu na īsisi hā. ¹¹Watēme wisi wi, ma tō Paruhu usisizé hā tiwi waze. Ma tō āma sipara'ōtō wasisi. Ma tō duré āma sipawasisi. Taha pari, ma tō wama rowasu'u za'ra, āne:

— 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ezani hā āne ma tō īma waihu'u: "Ā da'usisizép tede'wai ma, te za zudezu norī hā āne 'manharī za'ra, Zeruzarē āma 're īsi'ubumroi mono hā. Zudezu'ō norī ma, te za hāiba nhomri za'ra." — Āne ma tō wama waihu'u sirōmo za'ra, Adabu hā.

¹²Tawamhā īmreme wa te wapari za'ra wamhā, tame īsazei'wa norī 're īsi'ubumroi mono norī me, wa tō Paruhu wi rosawi za'ra ni aré, Zeruzarē u morī tō da. ¹³Tawamhā asa te wama nharī za'ra:

— E niha da, ma aiwa'ō na ūwi ūrobzei'ō za'ra wa'wa. Zeruzarē u hā ūmorī da si, wa tō ūsimā rowē upta. Zezusi hā, Wanhib'apito na te 're sisi mono wa, āté te za dasiwi ūnherē ni, dazazéb 're. Āté, wa za dārā. Tane nherē, ūma wē di tō, tamomo ūmorī da hā. — Āne ma tō wama siwaihu'u za'ra asa, wa te waihu'u za'ra da.

¹⁴Taha wa, Zeruzarē u morī tō da, wa te oto tiwi rosawi waihu'u za'ra õ di. Taha wa, wa tō tāma nharī za'ra ni oto:

— Wē di tō. Mo oto aimorī. Wanhib'apito te te aima ūwēzéb uwaibaba, te za tō ūmanha. — Āne wa tō tāma rob'rū za'ra ni.

¹⁵Tame wahāimana za'ra ré, syry na ma wa'āma ronomro. Tawamhā wanhibro hā wa oto wasima ubumro za'ra ni, Zeruzarē u wasi'aba're da. Taha pari, wa tō wawairébē ni oto. ¹⁶Sézareza ūma ūsazei'wa norī hā ma tō wame si'mazatōrī za'ra, umro na wame 'masi'aba'rei hutu da. Tawamhā Menasōhō nhorōwa u ma tō wame ai'aba're, tame wasi'ubumro da a'ā. Duréihā ūsazei'wa, Menasō hā. ūpotozé hā Sipri na rob'rē za'iti nhisi hā.

Paru hā Zeruzarē ūma 're ūsāmra mono zé wasu'u na'rada

¹⁷Tawamhā Zeruzarē u wasihutu wi, ma tō ūsazei'wa norī hā to sina wazawi za'ra. ¹⁸Tawamhā awēpsi ma tō Paru hā wame timorī za'ra, Ti'aduhu u. Tame, ma tō uburé pese ubumro, ūsazei'wai 'madā'ā'wa norī hā. ¹⁹Tawamhā Paru hā ma tō uburé sawi za'ra, timreme na. Te te sawi za'ra parimhā, ma tō tinhimiromhurizém na tāma siwasu'u za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono, zudezu'ō norī ma, uburé te te 're ūl'ab'manharī mono zéb zarina. ²⁰Paruhu mreme te te wapari za'ra wamhā, aihīni ma tō āma tiwata za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono ūma. Taha wa, te asa tāma rowasu'u za'ra, Paruhu ma:

— Wasisānawā, ūhāna wa za aima wasiwasu'u za'ra ni. Zudezu norī hā, wasiré norī hā ahā uptabi na ma tō Zezusi hā te sine 're umnhasi za'ra, Danho'reptui'wa na. Aihīni, te simi'ē na 're hāimana za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'éré zarina. ²¹Ta norī hā ma tō aiwasu'u wapari za'ra, wasiré zudezu norī ma, asimirowahutu wasétē newa. Mozésihi nhimi'ui'érézé hā, te wasiré zudezu norī wi ūsawi za'ra, u, daro mono bā 're ūhāimana za'ra mono wi, ūma 're hāimana za'ra mono tō da. Duré Mozésihi nhimi'ui'éré zarina, ti'ra norī te te 're sihāiwata nihihāri za'ra mono tō da, ma tō, u, wasiré zudezu norī wi ūsawi. Āne ma tō aiwasu'u hā wapari za'ra, ta norī hā. ²²Āhāna aihīni, te za aiwaihu'u za'ra ni, we aiwisižém na hā. E marī, wa za tawamhā 'manharī za'ra ni, ūne aiwasu'u hā tō senai õ na de te waihu'u za'ra da. ²³Tawamhā āne wa za aima roti za'ra ni, marī 'manharī da, 're aihāimana wē mono zé hā da te waihu'u za'ra da. Wawa'wa, aibā maparane si'uiwa na ūhāiba hā marī na ma tō tāma ropsitu za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma. ²⁴Tawamhā te za asiré ūsimroi mo, 'Re ūhāimana u'āsi mono ūma 're ūdawata za'ra mono zéb u, marī hā Mozésihi nhimi'ui'éré zarina asiré 'manharī za'ra wa'aba da, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, aihāiba wasétē ūna aihāimana za'ra wa'aba da, tāma. Tawamhā 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, pone'erebā te te siwi ūsimro hā te za tāma ūwa'ābā za'ra. Tawamhā te za oto si'rāpari za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, te te ūropisitu za'ra zéb zarina, te te tāma ūma ūuwaimrami za'ra na da te ūwaihu'u za'ra zéb da hā. Āne hā 'manharī wamhā, aihīni te za aiwaihu'u za'ra ni oto, aiwasu'u hā tō senai õ na hā. Te za duré aiwaihu'u za'ra ni, 'Re ūhāimana u'āsi nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'éré zarina 're ūl'ahāimana mono zém na hā. Āne hā 'manharī da, wa aima roti za'ra ni, wasiré ūsazei'wa zudezu norī, te te aiwaihu'u za'ra da. ²⁵E niha tawamhā zudezu'ō nherē, ūsazei'wa norī 're ūhāimana za'ra mono zéb da hā. Āne wa tō tāma roti pari za'ra ni: "Danhimizama hā romhāiba 'manharī

āma 're dawata za'ra mono da, da te 're īsimroi mono nhi hā 're huri aba mono õ di za. Duré īwapru hā 're āhuri aba mono õ di za. Duré danhimizama da te 're īsō'reti za'ra mono nhi hā 're huri aba mono õ di za. Duré aihāiba na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za." Āne wa tō tāma rob'u'i'éré za'ra ni.

— Āne te Paruhu ma rowasu'u za'ra.

²⁶Tawamhā Paru hā ma tō āma saze za'ra, aibâ norī siré morī da. Tawamhā awēpsi, ma tō Paru hā te te simro, aibâ norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u. Mari hā ma tō īsiré 'manharī za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, hāiba waséte āna tāma hāimana za'ra da. Taha pari, ma tō āzé, 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa u. Sétré wamhā, ma tō dama pisutu bādā hā, marī te te siwi ī'manharī 'rāsutsu zéb da hā. Te te siwi 'manharī parimhā, te za marī hā īhāiba mono bā tāma sōmri za'ra, sasedoti norī ma, si'udāna za'ra. Tawamhā te za waihu'u za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te ī'manharī 'rāsutsu za'ra zém na hā.

Zudezu norī hā, Paruhu zada īsiti'ru za'ra zé wasu'u

²⁷Tawamhā bādā 7 na zahadu āma si'utōrī õ di, te te siwi ī'manharī 'rāsutsu zéb u hā, Paru norī hā. Romhuture di oto. Tawamhā zudezu norī hā Azi'a hawi īsihudu ma tō Paru hā sima sāmri za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb āma. Izarazéhé nnihudu norī te, 'ri' wawi wa'ra āma sāmra ré, ma tō siwi 'madā. Taha wa, ma tō sada dawada'uri waséte za'ra, Paruhu da. Tawamhā ma tō oto siwi pa'ā, Paru hā. ²⁸Taha wa, te si'mahārā za'ra zudezu norī hā, āne:

— Wasiré Izarazéhé nnihudu norī, wei wa'āma ana wa'aba. Ā hā aibâ hā ma tō daro mono bā te te dama 're rowahutu, da te dasiwi wawē'ō za'ra da, duré Mozésihi nhimiroti hā da te dasiwi wē'ō za'ra da, 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa zama da te dasiwi wē'ō za'ra da. Ma tō duré zudezu'ō norī hā we te te simro, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u. īsōrōwa hā wē nherē, ma tō wawi waséte za'ra. — Āne ma tō da'mahārā za'ra, tame īsi'rā'ōtō norī hā, aihīni Paruhu zada dazahi za'ra da. ²⁹Ta norī hā ma tō aibâ hā 'madā'ā za'ra aré, Toropimu na īsisi hā, Épézu āma 're īsāmra mono hā. 'Ri nho'ōmo nni'riti na Paruhu siré morī ré, ma tō 'madā'ā za'ra. Taha wa, ma tō āma romnomri za'ra, zudezu'ō nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa u Paru te te saprōni'ru te. Taha wa, te āne da'mahārā za'ra, zudezu norī hā.

³⁰Taha wa, Zeruzarē 'remhā 'ri wa'ōtō mono bā ma tō ro'wa'rudu hā te te ropé. Tawamhā Paruhu zō ma tō dasitēme dasisa're, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u. Ma tō dasiwi pa'āri ni 'ri para, rob u da te dasiwi wazere da. Da te dasiwi wazere parip si, ma tō oto tiwi 'ri nhitom ni. ³¹Tawamhā te aré dasiwi wīrī ni. Tawamhā da te aré dasiwi īwirizé wasu'u hā ma tō wapa, Roma na 'ri nho'ōmo nhisi hawi da'wapéi'wa norī nhib'apito hā, Zeruzarē āma 're īdasi'ubumroi mono norī īsib'ru za'ra zé wasu'u hā. ³²Tawamhā awa'awi ma tō tinhib'a'uwē norī zō hārāhai'aba're za'ra, tiwada'uri'wa norī me siré sisa'rei mono da, datēme. Ītēme īsisa'rei mono hā da te 'madā'ā za'ra wamhā, ma tō āma rosahāri za'ra ni, Paruhu āma hā. ³³Tawamhā apito hā ma tō Paruhu u ai're' rāwi. Ma tō pa'ā. Taha pari, ma tō duré da'wapéi'wa norī ma ti'ru, te te siwi pawasisi da, maparane īsi'uwazi nhorō rutu na. Taha pari, ma tō āma da'azadanha, āne:

— E 'wa hā ā hā aibâ. E marī ma tō 'manha. — Āne ma tō āma da'azadanha.

³⁴Tawamhā dasiwa'rāmi te nasi tāma 'mahārā za'ra ni, dasimana'rāmi hawi. Da te tāma wasu'u waré za'ra õ di. Dahārā si'rahāri ahā wamhā, īwasu'u uptabi hā te te waihu'u õ di, apito hā. Taha wa, da'wapéi'wa norī ma, ma tō ti'ru, Paru te te siwi saprōni da, tinhorōwa u. ³⁵Tawamhā hāimo 'ri para u

sai'urizéb u sihutu wamhā, da'wapéi'wa norī hā ma tō te te siwi upari, Paru hā, zudezu norī hā sahi sina, ūsarina si'aba'rei wa.³⁶ Taha wa, ma tō nasi tāma 'ru za'ra, ãne:

— Wîrî aba. Wîrî aba. — ãne te nasi tāma 'ru za'ra.

³⁷ Tawamhā da'wapéi'wa norī hā apito nhorōwa u te te siwi 'mazébré õ ré, Paru hā ma tō apito ma tinhā, ãne:

— E aimā wē õ di, aimā ūsiwasu'u da hā. — ãne te tāma tinhā, deredu norī mreme na.

Tawamhā apito hā te asa tāma tinhā:

— E nare aimā waihu'u pese di, deredu norī mreme hā.³⁸ Wa tō aré ai'āma romno, a hā ezipsiu newa. Nimosi ni'wa hā ezipsiu hā ma tō aibâ norī āma aiwanhizari za'ra. Ta hā 4 miu na ma tō te te simro, rowaséte 'manharī'wa norī hā a'ubuni u. Roma āma apito wi sipizari za'ra da, dapârîzéb ré, ma tō te te simro. 'Wazé, a hā simroi mono õ di. — ãne te tāma tinhā, apito hā.

³⁹ Tawamhā Paru hā te asa tāma tinhā:

— Wa hā zudezu. Tasu na 'ri nho'u ūsa'ëtë nhisi āma ūpotozé hā, Sirisiza na danhipti'a nho'omo nhisi āma hā. 'Wazé za ūma ūwē, te dama ūrowasu'u da hā.

— ãne te asa tāma tinhā, Paru hā.

⁴⁰ Tawamhā da'wapéi'wa norī nhib'apito hā ma tō tāma wē tō, te te dama rowasu'u da.

Paru hā si'uihā na dama ūsiwasu'uzé wasu'u na'rada

Tawamhā te de dama rowasu'u da, apito te te tāma wē wa, ma tō Paru hā sai'u hâimo, 'ri para u sai'urizém na hā. Tame ma tō tinhib'rada hā dama wē hâimo, ari'iwi dasi'ubumro da. Taha wa, ma tō tawarôtâ'ā za'ra ni. Dawarôtâ'ā za'ra wamhā, Paru hā ma tō timreme na dama rowasu'u, ebreusi norī mreme na.

22

¹ ãne te Paru hā dama siwasu'u:

— ūsiré norī, duré wamama norī, ma'apse ūwapari pese za'ra wa'aba za. Wa za oto aimā ūsiwasu'u za'ra wa'wa, 're ūhâimana mono zém na hā ūwaihu'u za'ra wa'aba da. — ãne ma tō tisiwasu'u na tāma sâna'rata za'ra.

² Tawamhā ebreusi mreme na te te dama ūrowasu'u za'ra zé hā da te wapari za'ra wamhā, ma tō tāma tawarôtâ'ā pese za'ra ni oto. Tawamhā te duré tāma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hā, zudezu. Tasu na 'ri nho'omo nhisi āma ūpotozé hā, Sirisiza na danhipti'a nho'omo nhisi 'remhā. Āme Zeruzaré āma wa tō ūprédu. Damarizé hā ma tō te te ūma 're rowahutu, wahî'rata norī nhimiroti na hā. ūnhimi'ë na wa tō te 're romhuri pese, 'Re ūhâimana u'âsi mono ma. A norī wa'wa hā asimi'ë na tāma 're ūromhuri za'ra wa'aba mono ne, wa tō òhō ma si 're ūsisomri u'âsi, ūnhimi'ë na te tāma 're romhuri pese mono da, asine wa'aba.⁴ Wa tō te da'āma 're rowaséte aré, 're ūdanomro mono zép tém na 're ūdanomro mono norī āma hā. ūzadawa para ma tō aibâ norī hā da te 're pawasisi za'ra, pi'õ norī zama. ūzadawa para, ma tō duré da te 're simro, dazazéb u hā. 'Re dâ'ā za'ra mono da, wa tō ãne hā te tāma 're 'manharī za'ra, Zezusih zazei'wa norī ma hā.⁵ 'Re ūhâimana u'âsi mono ma, da'āma romhuri'wa ūpire uptabi hā ma tō ãne na hā ūwaihu'u, sasedoti ūpire uptabi hā, duré uburé zudezu norī ma roti'wa norī zama. Ta norī hā ūhâimana sadanharī za'ra wa'aba wamhā, te za ãne na hā aimā ūsiwasu'u za'ra wa'wa, sena na. Ta norī hā ma tō tinhim'i'ui'éré hā ūma sômri za'ra, Damasitu u te âri da, ūsiré dama ūpire norī ma. Taha zarina,

wa tō mo, Damasitu u te we simroi mono da, ūsazei'wa norī hā. ūsi'uwaszi nhorō rutu na pawasisi ré, Zeruzarē u we te simroi mono da, wa tō sō ūmorī za'ra, āme da te hā za'ra da.

⁶ — Tawamhā Damasitu u te rosahutu wapsi, abzuma wa'wa ma tō hāiwa hawi rowa'a za'ēne hā ūma ai'ubuzi, waptu na ūhāiba nho'ōmoi baba. ⁷ Taha wa, wa tō waptārā, ti'ai wa. Ni'wai mreme hā wa tō wapa. Āne te ūmahā: "Saru. Saru. E marī wa, te ūwi 're ūrowasutu u'āsi mo." — Āne te ūmahā.

⁸ — Tawamhā wa tō asa sada'ā: "Apito, e 'wa hā, a hā."

— Tawamhā te duré asa ūma tinhā: "Wa hā Zezusi, Nazaré āma aré 're ūnhamra mono. Te ūwi 're ūrowasutu u'āsi mo." — Āne te ūma siwasu'u.

⁹ — Rowa'a za'ēne hā ūma si'ubuzi wamhā, ūsiré ūsi'aba're norī hā ma tō 'madā'ā za'ra, rowa'a hā. Tane nherē, ta norī hā ūmreme hā te te wapari waihu'u za'ra õ di, ūma ūnharī'wai mreme hā. ¹⁰ Tawamhā wa tō duré 'mahā, āne: "Apito, e marī, wa za 'manha."

— Tawamhā Wanhib'apito te ūma tinhā: "Aiwashutu, Damasitu u aimorī da. Tame te za ni'wa hā aima roti, uburé 'Re ūhāimana u'āsi mono te te aima ūpisutuzé hā 'manharī da." — Āne te ūma tinhā.

¹¹ — Tawamhā rowa'a za'ēne hā ma tō ūtob'a. Taha wa, ūsiré ūsi'aba're norī hā ma tō ūpano na siwi ūzapro. Taré ta norī hā te te siwi ūzapro ni na wa tō wi, Damasitu u. ¹² Tame aibā hā te 're ūhāimana, Ananiza na ūsisi hā. Ta hā 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata wapari pese 'wa. Zudezu norī hā tame 're ūsi'ubumroi mono hā ma tō Ananiza hā te te 're wēsāmri za'ra. ¹³ Ta hā ma tō we ūzō rīti. Tawamhā, ūtēme wisi wamhā, ma tō ūma tinhā, āne: "ūsisānawā Saru, apā rob'madā'ā" — Āne te ūma tinhā, aibā hā.

— Tawamhā awa'awi, wa tō duré apā rob'madā. Taha wa, Ananiza hā wa oto 'madā. ¹⁴ Tawamhā ta hā te duré ūma tinhā: "'Re ūhāimana u'āsi mono hā wahī'rata norī nib'apito hā ma tō ūsima aipisutu, te te ai'āma sima 're ūroti mono zé hā waihu'u da. Ma tō duré aima pisutu, Wanhib'apito Zezusi hā ūwē uptabi 'manharī'wa hā bādādi wa, sabu da, duré ūmreme hā wapari da. ¹⁵ A hā te za dama 're ūsadawa wasu'u mo, dahāiba mono bā. Ta hā atōmo na ūsabu hā, duré aipo're na ūmreme hā ūwapari hā te za dama 're ūwasu'u mo. ¹⁶ E marī zō te bétē asimipa, āhāna hā. Ma'āpē aiwashutu, ā dawabzuri hā da te aima 'manharī da, duré Wanhib'apito wi rowaptērē da, te te asō'reptu da. Tawamhā aiwasédé hā te za aima tipa." — Āne ma tō ūma roti, Ananiza hā.

'Re ūhāimana u'āsi mono hā Paruhu ma, romhuri te te ūpisutuzé wasu'u

Tawamhā Paru hā dama siwasu'u 'rāsutu da, ma tō āne dama rowasu'u:

¹⁷⁻¹⁸ — Tawamhā, Zeruzarē u apā ūwisi wamhā, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb u wa tō mo, tāma ūmreme da. Tawamhā tāma ūmreme ūsina, ūnhotō õ nherē, ūnhotō 'rowi te ūrosawērē ne, wa tō Wanhib'apito hā sabu. ūmreme hā wa tō wapa. Te ūma tinhā, āne: "Ai'aba're na aiwatobro Zeruzarē hawi, āmemhā da te aiwapari za'ra õ wa za, ūwasu'u na hā."

¹⁹ — Tawamhā wa tō asa tāma ūsiwasu'u: "Āme 're ūsi'ubumroi mono norī hā ma tō ūhāimanazém na siwi ūwaihu'u. Rowahutuzé mono bā wa tō asazei'wa norī zō 're ūzasi, dazazéb 're te 're 'mazai mono da, duré te 're ahā za'ra mono da. ²⁰ Duré Esitéwā, dama aiwasu'u'wa hā da te dasiwi ūwīrī wamhā, wa tō dasiré ūhāiba. Wa hā wa tō āma da'ab'madā. ūma wē di, ūdā'āzé hā. ūwīrī'wa norī uza, ūsisiwimhā ūubuzé hā, wa tō sa 'madā'ā za'ra." Āne wa tō asa tāma ūsiwasu'u, Wanhib'apito ma.

21 — Āne na Wanhib'apito ma, ūsiwasu'u wamhā, ma tō ūma rob'ru, āne: "Mo oto aimorī. Zudezu'ō norī tēme, wa za asatō, romhā na." Āne ma tō ūma rob'ru, Wanhib'apito hā. — Āne ma tō Paru hā tisiré zudezu norī ma hā siwasu'u.

22 Tawamhā Paru hā zudezu'ō norī hā te te sisi wamhā, ma tō sada tizahi za'ra, zudezu norī hā zudezu'ō norī te te sisi ūré hā te te aré wapari wē za'ra nherē. Taha wa, te sa'ētē sima 'mahârâ za'ra, zudezu norī hā, āne:

— Wîři aba. Ū hā wasétére di. Dâ'â hā.

23 Āne ma tō zudezu norī hā ūma si'mahârâ za'ra, hârâ 'râihâ na, ūsiwiwmhā ti'ubuzé hâimo te te 're wanarī za'ra mono sina. Ropru te duré hâimo sâmra za'ra, sada siti'ru za'ra wa.

Paru hā da'wapéi'wa norī nhib'apito ma, ūsiwasu'uzé

24 Tawamhā romanu hā da'wapéi'wa norī nhib'apito hā ma tō da'wapéi'wa norī ma 'ru za'ra, 'ri para u te te siwi 'mazébré da, Paru hā. Te duré tâma 'ru za'ra, te te siwi 're pré'ē mono da, siwasu'u da, zudezu norī te te sima ūruzém na te te waihu'u da. **25** Tawamhā ma tō siwi hiwasisi, ūsi'uwazi nhorō rutu na te te siwi 're pré'ē mono da. Tawamhā Paru hā ma tō da'wapéi'wa norī nhib'apito zadawa para dawada'uri'wai ma tinhā, āne:

— E ūwasété na asivi ūwaihu'u aba wa, ma tō asivi 're ūpré'ē aba mo. E tō ūwaibaba āne hā, wa hā romanu nherē. — Āne te Paru hā tâma tinhā, da'wapéi'wa norī wada'uri'wai ma.

26 Tawamhā Paruhu mreme te te wapari wamhā, da'wapéi'wa norī wada'uri'wa hā ma tō tinhib'apito ma wasu'u:

— E mari'āma 'manharī da bâ. Ni'ā. Ū hā romanu. — Āne ma tō tâma wasu'u.

27 Taha wa, apito hā ma tō mo Paruhu u, te te sadanharī da. Tawamhā āne te sadanha:

— ūma siwasu'u na, te waihu'u da. E nare a hā romanu.

— ūhe. Wa hā, romanu.

28 Tawamhā apito hā te duré tâma siwasu'u, āne:

— Wa hā duré, romanu. ūpoto'wa hā romanu ūnherē, wa'âbâ za'êtê uptabi na wa tō ūsiwa'â romanu norī ma, ūsiromanu da.

Tawamhā Paru te asa tâma tinhā:

— Tazahā ūpoto'wa hā romanu wa, wa hā duré romanu u'â. — Āne te asa tâma tinhā.

29 Tawamhā Paru hā romanu na siwasu'u wa, awa'awi ma tō da'wapéi'wa norī hā tâma ai're za'ra, te te siwi sadanharī za'ra āna. Duré da'wapéi'wa norī nhib'apito hā āne na te te waihu'u wamhā, ma tō pē'ëwara, ūsimiwada'uri zarina, te te siwi hiwasisi wa.

Paru hā dama roti'wa norī nho're ūsiwasu'uzé

30 Tawamhā da'wapéi'wa norī nhib'apito hā ma tō sima wē, zudezu norī hā Paruhu ūma ūwasédé hā te te siwi ūma ūhirizé hā sena na te te waihu'u da. Taha wa, awëpsi ma tō 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ūpire norī ma 'ru za'ra, uburé zudezu norī ma roti'wa norī ma zama, Paruhu zada ūrâ'otô da. Da'wapéi'wa norī ma, ma tō duré 'ru za'ra, Paruhu pawasisizé hā te te tâma wasihu za'ra da, dama ūpire norī nho're sab da.

23

1 Tawamhā zudezu norī ma roti'wa norī tēme, te rob'madâ'â pese, Paru hā. Te tâma nharī za'ra, āne:

— Wasiré Izarazéhé nihudu norí, wa hā wa tō 're ĩsi'madâ'â u'âsi, 're ĩmorí wē u'âsi da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a. Taha wa, ĩpē'ë wapu na wa 'râwi 're ĩsisaze. — Äne te tâma siwasu'u za'ra.

² Tawamhâ Ananiza hâ sasedotî ĩpire uptabi hâ ma tō ti'ru, ĩ'rata ĩsimasam norí ma, te te siwi sadawa pré'ë da, Paru hâ. ³ Taha wa, te Paru hâ asa tâma tinhâ:

— Oro wama roti'wa za a hâ, ma aiwasédé hâ ĩâma ĩ'manha. A hâ ãme te asâ, ĩpibû da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'u'i'ére zarina 're ĩmorízéb zô. Tane nherë, ĩsimiroti hâ ma tō ĩ'upa. Da te ĩzadawa pré'ë da, ma tō dama ĩ'ru. Ta hâ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarinai õ di. Taha wa, te za ai'azâ. — Äne te tâma tinhâ, Paru hâ.

⁴ Tawamhâ ĩ'rata ĩsimasam norí hâ te tâma nharí za'ra, äne:

— E marí da, ma tō sasedotî ĩpire uptabi ãma ĩwasé.

⁵ Tawamhâ Paru te asa tâma nharí za'ra:

— E nare ta hâ sasedotî dama ĩpire. Te waihu'u õ di. Te waihu'u 'wa'âhâ, te tâma nharí õ di aré. 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme ui'éré 'rata na wa tō äne hâ waihu'u za'ra ni: "Ni'wa hâ dama pire wamhâ, tâma 're aimreme waséte za'ra wa'aba mono õ di za." Äne ma tō wama waihu'u za'ra. — Äne Paru te asa tâma nharí za'ra.

⁶ Tawamhâ Paru hâ ma tō waihu'u, dama roti'wa norí, sina ĩsipo'o za'ra zé hâ. Ni'wam norí hâ sadusezu, duré ni'wam norí hâ parisezu. Tawamhâ, ma tō dama si'mahâ, äne:

— Wasiré Izarazéhé nihudu norí, ĩwapari za'ra wa'aba. Wa hâ parisezu. ĩmama norí zama parisezu. Dadâ'â nherë, apâ dahâiwa'utuzé wasu'u hâ te sazei wa, wa asö're ĩzab za'ra wa'wa, asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, taha zô si're ĩnhimipari u'âsi mono wa. — Äne ma tō dama si'mahâ.

⁷ Tawamhâ mreme pari, tame ĩsí'râ'õtô norí hâ ma tō sina ĩsipo'ozéb zarina sima nharí za'ra, parisezu norí hâ, sadusezu norí me. ⁸⁻⁹ Parisezu norí nhimizazezé hâ, äne: 'Re dadâ'â za'ra mono nherë, apâ 're ĩdahâiwa'utu za'ra mono na, duré hâiwa ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norí hâ tō sena na 're ĩhâimana za'ra mono na, duré dapë'ëzani hâ dawi 're wairébé mono wamhâ, nimomo 're ĩdanomro mono na hâ. Äne parisezu norí nhimizazezé hâ. Tane nherë, sadusezu norí hâ äne na simizaze za'ra õ di, ta norí hâ. 'Re ĩdahâiwa'utu za'ra mono zé hâ, mare di, u. Duré hâiwa ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norí hâ, mare di, u. Duré dapë'ëzani, dawi 're wairébé mono wamhâ, nimomo 're danomro mono õ di za, u. Äne sadusezu norí nhimizazezé hâ. Taha wa, ma tō 're sisadawa 'rui u'âsi za'ra, parisezu norí hâ, sadusezu norí me.

Tawamhâ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na dama rowahutu'wa norí hâ, parisezu na 're ĩhâimana za'ra mono norí hâ hâiwi ma tō aimasa, Paru, da te dasiwi ĩ'arizé hâ te te siwi wé'õ wa. Äne te mreme 'râihâ na nasi ãma si'mahârâ za'ra:

— Aibâ hâ, õ hâ wa tō waihu'u za'ra ni. Tiwasédé hâ te te âri õ di. Äté hâiwa ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, ma tō tâma rowasu'u. Äté ni'wai pë'ëzani, ma tō nima hawi tâma rowasu'u. — Äne te parisezu norí hâ nasi ãma si'mahârâ za'ra.

¹⁰ Tawamhâ damreme tete na dasi'wapé za'ra wa, da'wapéi'wa norí nhib'apito hâ ma tō ãma hâtârâ, Paruhu ãma, da te dasiwi hâiba'ëi mono õ umnhasite. Taha wa, ma tō da'wapéi'wa norí ma 'ru za'ra:

— Sô ai'aba'reí wa'aba, asiwi wazere aba da, dawa'wa hawi. Tawamhã wanhorõwa u te za we asiwi ūsaprõni 'wa apâ. — Āne te tâma 'ru za'ra.

¹¹ Tawamhã taha mara na Wanhib'apito hã ma tô tâma silhâi'rê, Paruhu ma. Te tâma tinhã, āne:

— Aipahi tô. Āme Zeruzarẽ ãma ma tô dama ūwasu'u pa. Roma na 'ri nhô'õmo nhisi ãma te za duré õhõ na si dama ūwasu'u, niwamhã.

Zudezu nori hã Paru te te sima ūru za'ra zé wasu'u

¹² Tawamhã awê rowa'a wi, zudezu nori hã ma tô pi'uriwi si'râ'otô. Te sima 'ru za'ra, Paru hã te te siwi wîrî da. Āne te sima ãma roti za'ra:

— Paru hã wa te wasiwi wîrî aba. Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wa za wasi'ru za'ra ni, wa te wasiwi wîrî õ wamhã, te te wa'uprosi da, wa te wasima ūruzé hã wa te ãma uwaimrami za'ra õ ré. Wa te wasima ūruzé hã wa te ãma uwaimrami za'ra õ di za. Duré wa te âhuri õ di za. — Āne ma tô sima roti za'ra, Paruhu ãma. ¹³ Aibâ hã 40 nhipai u ïhâiba hã ma tô ãne sima 'ru za'ra. ¹⁴ Tawamhã zudezu nori hã ma tô ai'aba're, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa îpire nori u, dama îpire nori u zama. Te tâma nharî za'ra, āne:

— Paru hã wa tô wasima 'ru za'ra ni, wa te wasiwi wîrî da. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wa tô duré wasi'ru za'ra ni, te te wa'uprosi da, Paru hã wa te wasiwi wîrî õ wamhã. Tawamhã wa te wasiwi wîrî õ ré hã, wasaihuri õ di za. ¹⁵ Ahâna, ma'âpé da'wapéi'wa nori nhib'apito ma, waihu'u za'ra wa'aba, asirâ'otô aba zém na. Dama roti'wa nori me, uburé asirâ'otô aba zém na tâma waihu'u za'ra wa'aba, Paru te te ūmanharizé hã waihu'u pese za'ra wa'aba da newa, Paru hã te te we atême saprõni za'ra wa'aba da. Tawamhã wa nori hã bâdâdi wâi wa, wa za sô asimro ni, atême wisi za'ra wa'aba õ ré, wa te wasiwi wîrî da. — Āne te tâma nharî za'ra.

¹⁶ Tawamhã 'ritéi'wa hã ma tô wapari za'ra, sô ïdanhimipari za'ra na hã. 'Ritéi'wa hã Paruhu 'ra wapté, ïhidiba 'ra. Taha wa, te Paruhu u mo, da'wapéi'wa nori nhorôwa u te te po're pu'u da. ¹⁷ Tawamhã Paru hã ma tô sô hâ, da'wapéi'wa nori wada'uri'wa zô. Te tâma tinhã, āne:

— Âhã 'ritéi'wa hã ãma saprõni, asib'apito u te te tâma rowasu'u da. Marî hã te te ïwaihu'uzém na te za tâma rowasu'u. — Āne te tâma tinhã.

¹⁸ Tawamhã ūwada'uri'wa hã ma tô saprõ, apito u. Te tâma tinhã, apito ma:

— Paru hã da'wapéi'wa nori te te 'madâ'â za'ra da, wanhorõwa ãma ūsa hã ma tô ūzô hâ. Ta hã ma tô ūma tinhã, 'ritéi'wa hã te we atême saprõni da. Ta hã, marî hã te te ïwaihu'uzém na te te aima rowasu'u da, ma tô ūma tinhã, te we atême saprõni da. — Āne te tâma wasu'u.

¹⁹ Tawamhã da'wapéi'wa nori nhib'apito hã ma tô 'ritéi'wa hã pa'â. Danhiti ma tô saprõ, te te tâma rowasu'u da, āne:

— E marî te za bêté ūma ūwasu'u. — Āne te sadanha.

²⁰ Tawamhã ma tô asa tâma rowasu'u:

— Zudezu nori hã ma tô sima 'ru za'ra, Paru hã awêpsi te te aiwi waptêrê za'ra da, dama roti'wa nori nho're sab da, ūtême satôrî za'ra da. Paru te te ūmanharizé hã te te waihu'u pese za'ra da newa, te za aiwi waptêrê za'ra.

²¹ Tawamhã ūtême satôrî za'ra da, saze za'ra õ di za. Tô'â. Aibâ nori hã 40 nhipai u ïhâiba hã ma tô sima 'ru za'ra, te te siwi wîrî da. Te te siwi wîrî õ ré hã, saihuri õ di za, u. Duré âhã te te âhuri õ di za, u. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ma tô duré si'ru za'ra, te te uprosi da, te te sima ūru za'ra zé hã te te ãma uwaimrami za'ra õ wamhã. Te za, u, sô aima'uri za'ra. Asa tâma ūrowaihu'u za'ra zéb zô si, te ahâna hã mapari za'ra. — Āne te tâma rowasu'u.

²² Tawamhā apito hā te sadawa uwati, 'ritéi'wa hā, āne:

— Ni'wai ma, ūma ūrowasu'u'zém na hā ūrowasu'u tō za. — Āne te sadawa uwati, apito hā. Taha pari, te tāma rob'ru, morī da.

Apito Perihi u, Paru da te ūsaprōnizé wasu'u

²³ Tawamhā da'wapéi'wa norī nhib'apito hā te oto sô tihârâ zahuré, tizapari da'wapéi'wa wada'uri'wa norī zô. Āne te tāma rob'ru zahuré:

— Ma'āpē sô aihârâ aba, da'wapéi'wa norī zô, para na 're ūnomro mono hā 200 na ūhâiba norī zô, duré awaru na 're ūnomro mono hā 70 na ūhâiba norī zô, duré ūsi'uwaizi'wa na dapârī'wa norī hā 200 na ūhâiba norī zô. Mara sime na te za aiwairéé 'wa, Sézareza u ai'aba'reí wa'aba da. ²⁴ Awaru hā te za ūlubumroi wa'wa, Paru hā ūma ūmorizéb da. Awaru na te za asawi ūsaprōni waré wa'wa, Peri na danhib'apito nhisi u, asawi ūwisi wē wa'aba da. — Āne te tāma rob'ru zahuré.

²⁵ Tawamhā da'wapéi'wa norī nhib'apito hā Zeruzaré ūma 're ūsâmra mono hā ma tō Perihi ma rob'ui'éré. Āne ūsimi'ui'éré hā:

²⁶ “Peri, wanhib'apito, uburé na da'madâ'â'wa, wa ūma asawi.

“Wa hā, Caradiu Risi'asi.

²⁷ “Ā hā aibâ hā ma tō zudezu norī hā siwi ti'â. Te aré siwi tîwî. Tawamhā wa hā wa tō ūtème wi, da'wapéi'wa norī me. Wa tō dawi ūma wasisaprî za'ra ni, romanu na 're ūhâimana mono na te waihu'u wa oto. ²⁸ Wa tō ūsimâ wê, ūwasédé hā da te ūma ūsa'râzé hā te waihu'u da. Taha wa, wa tō saprō, zudezu norī ma roti'wa norī tême. ²⁹ Taha wa, wa tō waihu'u oto. Marî ūwasédé hā te ūma waihu'u ði, da te ūwirizéb da hā, duré dazazéb 're, da te dasiwi ūsérizéb da hā. Mare di. Zudezu norī 're ūhâimana za'ra mono zé wa'râmi, 're ūhâimana mono zém na si ma tō ūwasédé hā siwi ūma sa'ra. ³⁰ Zudezu norī hā te te siwi wîrî da, te te sima ūru za'ra zé hā ma tō duré ūma waihu'u ni. Te waihu'u wi, wa tō ūma atême satô, sa'ëtë. ūwasété na tāma ūnhari'wa norī ma, wa tō duré ūma rob'ru za'ra, ūma atême si'aba're da, asô'a te te ūwasédé hā ūma sa'ra da. Āne si, wa ūma aimâ rob'ui'éré.”

³¹ Tawamhā da'wapéi'wa norī hā te te tāma ūru za'ra zém na ma tō ūma uwaimrami za'ra. Paru hā ma tō siwi saprō. Tawamhā tō ūmara na ma tō aihutu, ūtipatiridi na 'ri nho'omo nhisi u. ³² Tawamhā awêpsi, da'wapéi'wa norī, para na ūsi'aba're norī hā ma tō apâ aï'aba're, tinhorôwa u. Paru hā ma tō rême za'ra, awaru na 're ūnomro mono norī si te te siwi saprōni da oto. ³³ Tawamhā ta norī hā ma tō siwi saprō, Sézareza u. Tamomo sihutu wi, ma tō awa'awi siwi saprō Paru hā, apito u. Tawamhā ma tō apito ma rob'ui'éré hā sômri za'ra. ³⁴ Apito, ma tō sôré, rob'ui'éré hā. Te te sôré parip si, ma tō Paru sadanha:

— E niha asipti'a nhisi hā.

Tawamhā te asa tāma tinhâ:

— Sirisiza na ūnhipti'a nhisi hā.

³⁵ Tawamhā te te waihu'u wamhâ, apito hā te tāma tinhâ:

— Aiwasédé hā te te aï'âma ūsa'râa norī hā we sihutu wapsi, wa za aiwapa, ta norī siré. — Āne te tāma tinhâ.

Tawamhā ma tō da'wapéi'wa norī ma Paru hā 'ru za'ra, Erodihi nhorôwa ūma te te siwi sêrë da. Te te duré siwi 'madâ'â pese da zama, te tāma 'ru za'ra.

¹ Tawamhā bâdâ hā 5 na ma tō ãma ne, Erodihi nhorōwa ãma hâimana ré hā, Paru hā. Tawamhā Ananiza hā, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa ïpire uptabi hā ma tō Sézareza u wi, sasedoti ïpire uptabi hā. Ni'wam norî hâ, da'madâ'â'wa norî hâ ma tō siré te te simro. Danhimirob'manharižém na dawasu'u'wa zama te siré saprōni za'ra, Téturu na ïisisi hā. Ta norî hâ apito Perihi ma, ma tō ïwasédé hā siwi ãma tihi, Paruhu ãma.

²⁻³ Tawamhā apito Peri hâ ma tō Paruhu zô hâ, danho're sab da. Taha pari, Téturu hâ ma tō oto Paruhu ãma ïwasédé hâ ãma tihi. Apito ma, te rowasu'u, ãne:

— Roti'wa, a hâ aiwë uptabi di. A hâ wama 're roti wë u'âsi mono wa, wa rowë na si 're wahâimana za'ra ãhâna hâ. Wa'madâ'â'wa norî ma, ma tō 're ïroti wë u'âsi mo, daro mono bâ te te 're wa'madâ'â wë za'ra mono da, marî ïwasédé hâ te te wama 're pese za'ra mono da. Tawamhâ waro mono bâ, asimipawaptobzém na wama 're asõpru mono wa, wa wa te 're aiwësämri u'âsi za'ra. ⁴ Tane nherë, ïwapari wa'a õ'umnhasite, ïmreme syry na wa za aima rowasu'u. Asõpru wa, da'upana te aima rowasu'u wamhâ, ãté aima wë di za, ïwapari da hâ. ⁵ Õ hâ aibâ hâ wa tō waihu'u za'ra ni, timreme na daré ro'wa'rutu'wa na hâ. Duré daro mono bâ zudezu norî hâ te te ïropéi mono tème 're morî wamhâ, ma tô te te da'âma 're aro'wa'rutu. Duré nazarenu na dasina dasipo'ozém nhisi niwî, 're ïnomro mono ma hâ pire di, õ hâ. ⁶ 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé hâ te aré wawi waséti, 'ri hâ. Tazahâ wa tô wasiwi âri ni. ⁷ Tawamhâ apito Risi'asi hâ ma tô watëme wi. Sa'ëtê ma tô wawi ti'â, Paru hâ. ⁸ Ta hâ ma tō ïwasété na tâma ïnharî'wa norî ma 'ru za'ra, asõ'a simasab da, te te aima wasu'u za'ra da. Taha wa, ã hâ aibâ hâ sadawa pibui wamhâ, tô sena na te za ïwaihu, ïwasédé hâ wa te wasiwi ãma ïsa'razém na hâ. — ãne te Téturu hâ apito sada wada'u.

⁹ Tawamhâ zudezu norî, tame ïsimasam norî hâ te duré sadawa waptob za'ra, ïwasu'u tô sena na.

Paru hâ, Perihi uiwada ïsiwasu'uzé

¹⁰ Tawamhâ apito hâ ma tō Paruhu ma tinhib'rada sarõtõ, timreme hâ te te oto wazere da. Taha wa, Paru hâ timreme hâ ma oto waze, ãne:

— Ma tô ai'âma tiwahub ahâ, ãme dama rowairébé'wa na 're aihâimana mono ré hâ. ãne hâ ïma waihu'u pese di. Taha wa, asõ'a ïsi'uihâ na aimâ ïsiwasu'u da hâ, ïma wë di. ¹¹ ïmreme hâ sena na te za ïwaihu. Nimosi, wa tô wi, Zeruzaré u hâ. Bâdâ 12 na ma tô ïâma ne, tame ïnhamra ré hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma ïwata da, wa tô wi. Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb ãma 'ri'wawi wa'ra 're, ïnhamra ré, ïsiré zudezu norî hâ ma tô ïsämri za'ra. ¹² Tane nherë, ïmreme na te ïdazadawa 'razâri na hâ te te ïwapari za'ra õ di. Zudezu norî te, rowahutuzé mono bâ ïmreme na te dazada'râmi õ di. Duré 'ri babab zama te da'azada'râmi mono õ di. ¹³ Taha wa, ïwasété newa, tô sena na te te siwi ïâma sa'ra waihu'u õ di. Mare di. ¹⁴⁻¹⁵ ãne wa za aimâ ïsiwasu'u. 'Re ïdanomro mono zép téb zarina, wa tô te 're romhuri, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. 'Re ïdanomro mono zép té wasu'u hâ te zudezu norî hâ te te siwi 're wë'õ za'ra, senai õ newa. Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ, wahî'rata norî nhib'apito nhimiroti hâ wa tô uburé saze, Mozési te te ãma ïrob'ui'éré hâ. ïsadawa wasu'u 'rata 'wa norî nhimi'ui'éré hâ wa tô duré saze. ïwasédé hâ te te siwi ïâma ïsa'ra norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma te te ïsasõmri za'ra ne, wa duré wa hâ ãma sasõ. Dadâ'â nherë, aihîni apâ te te 're ïda'ahâiwa'utu mono zém na wa tô ãma sasõ, ïwë hâ duré ïwasédé hâ apâ te te 're ïda'ahâiwa'utu mono zém na hâ.

16 Taha wa, īwē hā te 'manharī tō da hā, īwa'a õ di, īpē'ē wapu na 're īsi'madā'ā u'āsi mono da si, 'Re īhāimana u'āsi mono nho'a, duré danho'a zama. — Āne te Paru hā tāma siwasu'u, apito Perihi ma.

17 Te duré tāma siwasu'u, āne:

— Zeruzarē nhiti 're īmorī ré, ma tō ī'āma tiwahub ahâ. Tawamhā tamomo wa tō apâ mo, danhibzari hā te âri da, īsiré norī ma, te sōmri da. Duré danhimizama hā da te īsimro hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te sōmri da, ī'āma īwata da, wa tō apâ mo. **18-19** Āne te 'manharī da, wa tō īsipese, wasiré zudezu norī 're īhāimana za'ra mono zéb zarina, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te īwēsāmri da. Tawamhā zudezu norī hā Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi īsihudu hā ma tō ī'madā'ā za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ī'āma 're īdawata za'ra mono zéb ī'āma 'rī 'wawi wa'ra 're. Tame te te ī'madā'ā za'ra wamhā, ī'rata dasi'rā'ōtō õ di. Da te īmreme 'razâri õ di. Rowē si. Ta norī hā te te ī'madā'ā za'ra norī hā marī īwasédé hā te te ī'āma waihu'u za'ra wamhā, we si'aba'reí 'wa'âhā, aré wē di, asō'a īwasédé hā te te ī'āma sa'ra da. **20** Ta norī hā we si'aba'reí õ wamhā, āté asō'a īsimasam norī si te za aima īwasu'u za'ra. Dama roti'wa norī nho're īzab ré, marī īwasédé hā te te ī'āma īwaihu'u za'ra zém na, te za īwasu'u za'ra, āme īzab ré. **21** Wa hā wa za aima īsiwasu'u, te ī'mahârâzém na, dama īpire norī nho're īzab ré, āne: "Ā bâtâ na wa asō'a īzab za'ra wa'wa, īpibui pese za'ra wa'aba da. Dadâ'ā nherē, apâ dahâiwa'utuclé, te sazei wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na 're īmorizéb zô te za īpibu za'ra wa'wa." Āne si wa tō īsi'mahâ, dama īpire norī nho'a īzab ré. Āté āne īmreme wamhā, te ī'āma rosa'rata za'ra, īwasétē na. — Āne te Paru hā siwasu'u, apito Perihi ma.

22 Tawamhā apito Peri te tāma tinhā:

— Zahadu, apito Risi'asi wei wisi wapsi, wa za niha hā aima rowairébé. — Āne te tāma tinhā.

Apito Peri hā ma tō waihu'u pese, 're īdanomro mono zép té hā. Tane nherē, te te ī'āma wapari 'râsatu õ di.

23 Tawamhā apito Peri hā ma tō da'wapéi'wa norī wada'uri'wai ma waihu'u, āne:

— 'Madâ'ā pese za'ra wa'aba za, ā hā aibâ hā aiwi simani za'ra wa'aba tō da. Tazahâ, marī hā te te 'manharī da, te te sima wē wamhā, syry na te za tāma īrowairébé 'wa. Duré, īsiré norī hā īhāimanazéb da, te te pawaptob za'ra da, we ītēme sisisi wamhā, wē'ō za'ra wa'aba õ di za, tiwi. — Āne ma tō tāma waihu'u, apito hā.

Paru hā Apito Perihi nho're īsabzé wasu'u, Durusiraha nho're me

24 Bâdâ hā siwaptom na ī'āma ne pari, ma tō apito Peri hā Paruhu zô hâ, timro me, Durusirâha me. Durusira hâ, zudezu. Tawamhā Cristu Zezusi hâ da te dasina 're ī'umnhasi za'ra mono zém na ma tō Paru hā tāma rowasu'u zahuré. Apito Peri hā ma tō īsimirowasu'u hā wapari pese. **25** īwē na si 're īdanomro mono zém na ma tō tāma rowasu'u, marī hā īwasédé hā da te dasiwi īwē'ōzém na zama. 'Re danomro wasétē mono wa, rob'râsatu u 'Re īhāimana u'āsi mono, za niha te te dama īrob'manharī pipa zém na ma tō duré tāma rowasu'u. Āne hā te te tāma awasu'u wa, ma tō apito Peri hā tipahi. Taha wa, te tāma tinhā, Paruhu ma:

— Āhâna te za aimo a'â. Niwa te īsima wē wapsi, wa za duré asô hâ apâ, te aiwapari da.

26 Tawamhā Paruhu ī'āma te rosa'rata, rob'uiprazém na tāma siwa'âbâ da newa, dazazém hawi watobro da. Taha wa, te nasi sô hâ, te te sima rowasu'u zahuré da.

Paru hā Pesitu hu ma, ūsiwasu'uzé wasu'u

²⁷ Tawamhā maparane ma tō āma tiwahu, Sezariza āma sāmra ré, dazazéb 're, Paru hā. Tawamhā Posi'u Pesitu hā te za oto si'apito, Perihi nhowa're're. Taha wa, apito Peri hā sisau ma tō tizadawa āma tirē, dazazéb 're, hāimana u'āsi da Paru hā, ūsa'u hā. Zudezu norī ma, rowēzéb da, ma tō āne hā tizadawa hā āma tirē.

25

¹ Tawamhā Pesitu hā tame si'apito wamhā, bādā si'ubdatō āma ne pari, te oto mo Zeruzarē u, Sézareza hawi. ² Zeruzarē u wisi wamhā, sasedoti īpire norī hā duré zudezu norī ma, roti'wa norī zama ma tō tāma wasu'u za'ra Paru hā, wasétē ré ne. ³ Ma tō tiwi waptērē za'ra, Paru hā te te tāma satōrī za'ra da, Zeruzarē u. Ta norī hā bādādi wāi wa, te te siwi wīnī da, aré āma siwada'uri za'ra na dā'āsina, ma tō tiwi waptērē za'ra, Zeruzarē u te te satōrī da. ⁴ Tawamhā apito Pesitu hā ma tō asa tāma nharī za'ra, āne:

— Paru hā Sézareza āma te nhamra dazazéb 're, da'wapéi'wa norī hā te te siwi 'madā'ā pese za'ra da tame. Tamomo wa za apā morī su. ⁵ Taha wa, dama īmreme pire norī hā asiwa'wa hawi, asiwi satōrī za'ra wa'aba za, īme si'aba're da. īwasédé hā te te āma hiri ze za'ra wamhā, tamep si te za tāma nharī za'ra, īnho'a. — Āne te apito Pesitu hā tāma nharī za'ra.

⁶ Tawamhā bādā hā 8 na āté niwamhā 10 na ma tō āma ne, Zeruzarē āma sāmra ré hā, apito Pesitu hā. Taha pari, ma tō mo apā, Sézareza u. Wisi wamhā, awē te oto nhamra, dapa'uwati'wa simasisizém na. Tawamhā Paruhu zō ma tō da'mazatō, te te ītēme siwi saprōni da. ⁷ Tawamhā Paru hā ītēme wisi wamhā, zudezu norī hā Zeruzarē hawi ūsi'aba're norī hā ma tō siwi uirī. Taha wa, apito ma, ma tō wasu'u wasétē uptabi za'ra, Paru hā. Tane nherē, tō sena na īwasédé hā te te siwi āma sa'ra waihu'u õ di, zudezu norī hā. ⁸ Tawamhā Paru hā ma tō apito ma siwasu'u, āne:

— Zudezu norī nhimiroti wa'rāmi, īwasédé hā te 'manharī õ di. Mare di. 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb āma duré īwasédé hā te 'manharī õ di. Duré Roma āma apito Sézaha ma, marī hā te 'manharī õ di, danhipai u danhib'apito ma hā. — Āne ma tō Paru hā si'wawi aimapa.

⁹ Tawamhā apito Pesitu hā te asa tāma tinhā:

— E Zeruzarē u aimorī da hā, aima wē di, tame da te asadanharī za'ra da, īnho'a. — Āne te sadanha, zudezu norī ma, īmreme te te tāma āma uwaimrami za'ra da, tāma īrowē za'ra zéb da.

¹⁰ Tawamhā Paru, te asa tāma tinhā:

— Mare di. īmorī da hā, te ūsimā rowē õ di. Roma āma apito Sézaha zadawa para, te āme 're īda'apa'uwaiti mo. Taha wa, āmep si te za siwi īzadanha, īhāimana zém na. Marī īwasédé hā te 'manharī õ di, zudezu norī ma hā. Āne na hā aima īwaihu'u pese di, a hā. ¹¹ Marī īwasédé hā te 'manharī 'wa'āhā, da te dasiwi īwīrī da hā, aré ūsisawi õ di. Tane nherē, īwasédé hā te te siwi īāma ūsa'ra hā tō senai õ wamhā, ni'wa hā te te tāma ūza'rei waihu'u za'ra õ di. Taha wa, Roma na 'ri ntho'omo nhisi u si te za ūzatō, apito Sézaha ntho're ūzab da, taha ma si ūsimasu'u da, tame. — Āne te tāma si'ru, Paru hā.

¹² Tawamhā Paruhu mremē hā te te wapari wamhā, apito Pesitu hā ūsimiroti na āma ūsimē za'ra norī me, ma tō sima āma roti za'ra. Taha parip si, ma tō asa Paruhu ma tinhā, āne:

— Ma tō īma asi'ru, Roma āma apito Sézaha u te asatōrī da. Tane tō. Te za tō ītēme aimo. — Āne ma tō tāma rowairébē, apito Pesitu hā.

Paru hā Apito Adaripaha nho're ūsabzé wasu'u, Berenisihi nho're me

¹³ Tawamhā, syry na āma ronomro pari, apito Adaripa norī hā ma tō tihidiba me aimasisi zahuré, Sészareza u. Berenisi na īhidiba nhisi hā. Apito Pesitu hā te te sabu zahuré da, ma tō ītēme aimasisi. ¹⁴⁻¹⁵ Tawamhā tame simasisi ré, bâdā hā umro na āma ne pari, ma tō apito Pesitu hā apito Adaripaha ma wasu'u, Paru hā. Te tāma tinhā, āne:

— Āme aibā hā te za, dazazéb 're, apito Peri hā sisau te te dama īru hā, dasazéb 're, hâimana u'āsi da, īsa'u hā. Tawamhā Zeruzarē u īmorī wamhā, sasedoti īpire norī hā duré zudezu norī ma roti'wa norī me, ma tō īma wasu'u za'ra, Paru hā wasétē ré ne. Te dama hâiba 'ru da, ma tō īwasédé hā siwi āma tihi. ¹⁶ Tane nherē, wa tō asa tāma nharī za'ra, āne: "Mare di. Wa norī hā, romanu norī hā āne wa te 're 'manharī za'ra mono õ di. Dasi'wawi 're dasimapa za'ra mono õ ré, wa te 're dahâiba za'rē waihu'u za'ra mono õ di. Te te dama 're īnharī za'ra mono norī nho'a 're dasimasa mono wapsi, te za a'ā 're dasiwasu'u za'ra, sena zô." Āne wa tō asa tāma nharī za'ra, sasedoti norī ma. ¹⁷ Tawamhā ta norī hā ma tō we īsiré ai'aba'rē. Tawamhā awēm na hā awa'awi wa tō sô nhamra, dapa'uwaťzéb āma. Wa tō dama ti'ru, da te we ītēme saprōni da, aibā hā. ¹⁸ Tawamhā tāma īnharī'wa norī hā ma tō sada aimasa. Tane nherē, marī na te te wasu'u wasétē za'ra õ di. īwasétē uptabi newa, wa tō aré āma rosa'rata. Tane nherē, ānei õ di oto, īnhimirosa'rada hā. ¹⁹ Zudezu norī nhimizazezém na sisada âbâ za'ra wa, marī hā īwasétē na te te āma hiri za'ra neza. Aibâ hā Zezusi na īsisi hā dâ'â nherē, apâ īhâiwa'utu na te te dama 're wasu'u u'āsi mono wa, ma tō īwasétē na tāma nharī za'ra. ²⁰ Taha wa, wa hā īsim'i'manharīzéb zô te pibui waihu'u õ di, āmemhā. Taha wa, wa tō sadawa pibu aré, Zeruzarē u morī da, te te sima rowē zô, tame da te dasiwi sadanhari' da. ²¹ Tane nherē, ma tō īwi rowaptē, Roma āma apito Sészaha u si te satōrī da, duré da'wapéi'wa norī nhib'rata sâmra da a'ā, tamomo te satōrī õ ré. Taha wa, wa tō dama ti'ru, da te dasiwi āma ropti da, āme sâmra da a'ā Paru hā, apito Sészaha u te satōrī õ ré. — Āne apito Pesitu hā ma tō tāma rowasu'u, apito Adaripaha ma.

²² Tawamhā mreme parip si, Adaripa te tāma tinhā, Pesituhu ma:

— Aibâ mreme hā te wapari hâ, wa īsima wē.

Tawamhā Pesitu te asa tāma tinhā:

— Tane tō, awēpsi te za īwapa.

²³ Tawamhā awēpsi apito Adaripa norī hā Berenisihi me, ma tō tizasi zahuré, apito te, dasi'rā'ōtōzéb u. Uza wē ré, duré sima sipese na, ma tizasi zahuré, dama pire wē te, āma datob'uzu za'ra da. Da'wapéi'wa norī nhib'apito norī me ma tō asisi, 'ri nho'ōmo āma dama īpire norī me zama. Tawamhā apito Pesitu hā ma tō Paru hā dama ti'ru, te te ītēme siwi saprōni da. ²⁴ Te te ītēme siwi saprōni wamhā, Pesitu hā ma tō dama tinhā, āne:

— Apito Adaripa, duré āme 're asimroi wa'aba mono norī, īwapari za'ra wa'aba. Āhâta te za, aibā hā. Zeruzarē āma īnhamra ré hā zudezu norī hā aihîni ma tō siwi āma īwasutu. Āmeb zama te siwi āma īwasutu, dâ'â da. Ā hā hâiba ré 're morī u'āsi wamhā, te za, u, te te da'āma 're rowasétē. ²⁵ Tane nherē, marī na hā te waihu'u õ di, da te dasiwi īwîřzéb da hā. Tawamhā õ hā si'uihā na ma tō īwi rowaptē, Roma āma apito Sészaha u te satōrī da. Taha wa, wa tō āma saze tō, te ītēme satōrī da. ²⁶ E niha, wa za tawamhā bêté īwasétē na tāma rob'u'eré, Roma āma wanhib'apito ma. Marī na sena na īwasédé hā da te āma īsa'razém na hā te waihu'u õ di, wa hā. Baba di. Taha wa, wa tō sô hâ, asō're sab za'ra wa'aba da, apito Adaripaha nho'reb zama. Marī zô te za asiwi

ĩmadâ'ā 'wa pé, marĩ na pé te āma rob'ui'éré da, wanhib'apito ma. ²⁷ Ĩwasédé hā da te āma ĩsa'razém na te tāma rob'ui'éré waihu'u õ di. E niha da, wa za bété taré ̄itēme satō, aibā hā da'wapei'wa norĩ me morĩ da, Sézaha nho're sab da, si'uihā na tāma siwasu'u da. Marĩ hā ̄iwasédé hā da te āma ĩsa'razé hā hāimana õ nherē, te ̄itēme satōrĩ waihu'u õ di. — Āne te apito Pesitu hā dama tinha.

26

Paru hā apito Adaripaha nho're, dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

¹ Tawamhā apito Adaripa ma tō Paruhu ma tinhā, āne:

— Ăhāna, asi'uihā na te za wama asiwasu'u, aihāimanazém na.

Taha wa, Paru hā ma tō tinhib'rada hā dama wē, apito Adaripaha ma siwasu'u da. Taha pari, te āne tāma siwasu'u oto danho'a:

² — Apito Adaripa, ĩto ti āhāna hā, asō'a za oto aima ĩsiwasu'u wa. Zudezu norĩ hā ̄iwasédé hā te te ĩāma ĩhiri za'ra zém na wa za ĩsiwasu'u na wa'rā.

³ Zudezu norĩ hā 're ĩnomro mono zé hā aima waihu'u pese di. ĩisisada'rāmi za'ra zé hā, aima waihu'u pese di duré. Taha wa, wa aiwi rowaptē, asimi'ē na ĩwapari da.

⁴ — ĩprédu wi, 're ĩhāimana mono zém na ma tō uburé zudezu norĩ hā ĩwaihu'u za'ra. ĩrob āma 're ĩhāimana mono ré, ma tō ĩwaihu'u za'ra, 're ĩhāimana mono zém na hā. Zeruzaré āma ma tō duré ĩwaihu'u za'ra, tame 're ĩhāimana mono ré hā. ⁵ Parisezu norĩ siré, wa tō 're ĩhāimana. Wasiré zudezu norĩ hā Mozésihi nhimi'ui'éré zarina sipai āna 're ĩhāimana za'ra mono zém nhipai u 're ĩwahāimana za'ra mono zé hā, wasiré parisezu norĩ hā. Āne ĩsāna'rata hawimhā, 're ĩhāimana mono zé hā. Zudezu norĩ hā sena na te aima ĩwasu'u ze za'ra 'wa'āhā, āne na hā te aré aima ĩwasu'u wē za'ra. ⁶ Dadâ'ā nherē, apâ te te 're ĩda'ahāiwa'utu mono zéb zō, wa 're ĩnhimipari u'āsi, 'Re ĩhāimana u'āsi mono, wahī'rata norĩ ma, te te ĩropisutu zō. Taha zarina, ma tō zudezu norĩ hā ā bâtā na ĩwasédé hā ĩāma hiri za'ra. ⁷⁻⁸ Wahi'rata norĩ, 12 na ĩhāiba norĩ nhihudu mono bâ, wa wanhimipari'ē na āma 're wawata za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono āma hā. Rowa'a na wa āma 're wawata za'ra, barana zama. 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te wama ĩropisutu zō, wa wanhimipari sina āma 're wawata u'āsi za'ra. Ōhō zō 're ĩnhimipari mono wa, te zudezu norĩ hā ĩwasédé hā ĩāma sa'ra. ĩwapari'wa norĩ, e marĩ wa, te 'Re ĩhāimana u'āsi mono āma 're ĩrosa'rata upa za'ra wa'aba mo, te te 're ĩda'ahāiwa'utu mono zéb da hā, tāma ĩwaihu'u õ newa.

⁹ — Wa tō aré ĩsina rosa'rata, Zezusihī zazei'wa norĩ āma te 're rowasutu u'āsi mono da, Nazaré āma aré 're ĩsāmra mono zazei'wa norĩ āma.

¹⁰ Tawamhā Zeruzaré āma ma, wa tō āne hā te tāma 're 'manharī za'ra. Sasedotī ĩpire norĩ zadawa para, wa tō te 're 'maza, dazazéb 're, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe' norĩ hā. Duré da te dasiwi 're simroi mono da, da te dasima 're hāiba za're za'ra mono wamhā, wa tō te āma 're dazaze za'ra.

¹¹ Taha wa, wa tō te āma 're arowasétē, rowahutuzé mono bâ, Zezusi hā te te siwi 're wē'õ za'ra mono da, ĩsazei'wa norĩ hā. Ta norĩ zada ĩzahi uptabi wa, wa tō 'ri ntho'omo mono bâ te āma 're rowasétē za'ra, darob amoi āma zama.

¹² — Taha da, nimahā bâtā na wa tō duré mo Damasitu u, ĩsazei'wa norĩ zō, āne hā te tāma 'manharī za'ra da. 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa ĩpire norĩ hā ma tō ĩzatōrī za'ra. Rob'ui'éré ma tō ĩma sōmri za'ra, ĩsazei'wa norĩ āma te 're rowasétē za'ra mono da, ĩsadawa parab za'ra.

¹³ Apito, tane nherē, ma tō aimawi ĩma tiromhāiba. Damasitu u ĩmorī ré, abzuma wa'wa ma tō rowa'a za'etē uptabi hā ĩma ai'ubuzi, hāiwa hawi. Bâtā

nhimirowa'a nhipai u, rowa'a za'ëtë uptabi di. Ÿsiré Ÿsi'aba're norï uwaibaba zama ma tô ai'ubuzi. ¹⁴ Tawamhã aihini wa tô warere'e ni, ti'ai wa. Wa hã ni'wai mreme hã wa tô wapa. Åne te Ÿma tinhä, ebreusi norï mreme na: "Saru, Saru, e marï wa, te Ÿwi 're ſrowasutu u'âsi mo. Aipë'ë 'remhã ma tô 're asï'u a u'âsi mo, powawë hã wedehu 'rã'wa na da te zusi wa, te te sina mei wa, Ÿsi'u a ne."

15 — Tawamhã wa tô asa 'mahâ: "Apito, e 'wa hã a hã."

— Tawamhã Wanhib'apito te asa Ÿma tinhä: "Wa hã Zezusi, te Ÿwi 're ſrowasutu u'âsi mo. ¹⁶ Ma'âpë aiwahutu, hâwi asab da. Wa we aimä Ÿsihâ'i're, te Ÿsima aipisutu da, Ÿma romhuri'wa da. Å bâtâ na Ÿzabuzém na te za dama 're Ÿwasu'u u'âsi mo. Duré zahadu wapsi te aimä Ÿwaihu'uzém na zama, te za dama 're Ÿzadawa wasu'u u'âsi mo. ¹⁷ Wa hã wa za te 're ai'madâ'a, asiré zudezu norï, Ÿsahi norï wi, te 're asö'reptui mono da, duré zudezu'õ norï wi, te 're asö'reptui mono da zama. Zudezu'õ norï tême, wa za oto asatõ. ¹⁸ Datob'a ne 're danomro mono wa, da te 're ïdato pese za'ra mono ne, te za 'Re Ÿhâimana u'âsi mono nhimiroti na 're Ÿpo're pu'u za'ra mo, zudezu'õ norï hã. Robra na 're Ÿnomro mono hã te za 're Ÿawaibui mo, rowa'a na oto 're nomro mono da, ta norï hã. Satanasihi nhiptetezém hawi te za 're Ÿapizari mo, 'Re Ÿhâimana u'âsi mono niwî 're nomro mono da oto, te te sina 're Ÿumnhasi za'ra mono zéb zarina, 'Re Ÿhâimana u'âsi mono hã Ÿwasédé hã te fe tâma 're apari mono da, duré åma 're sib'a'uwë za'ra mono da oto dame." Åne ma tô Wanhib'apito hã Ÿma pisutu, zudezu'õ norï hã. — Åne ma tô Paru hã siwasu'u, apito Adaripaha ma, tihâimanazém na te te åma Ÿsaprizém na hã.

Paru hã tinhimiromhuri na Ÿsiwasu'uzé

Tawamhã Paru te duré siwasu'u, åne:

19 — Apito Adaripa, Ÿwapari. Hâiwa hawi te Ÿsabui mreme hã wa hã te sadawa rême õ di. ²⁰ Damasitu åma uimrehêne wa tô Zezusih zadawa wasu'u na hã dama åma sâna'rata. Taha parip si, Zeruzarë åma wa tô duré dama åma rowasu'u. Taha parip si, wa tô duré Zudeza na danhipti'a nho'omo nhisi åma dama sadawa wasu'u, zudezu norï ma, zudezu'õ norï ma zama. Ta norï hã tiwasédé hã te te 're rême za'ra mono da, duré 'Re Ÿhâimana u'âsi mono niwî 're nomro wë mono da, wa tô te fâma åma 're Ÿrowasu'u za'ra, tô sena tiwasété wi 're Ÿsipizari za'ra mono na, da te 're waihu'u za'ra mono da. ²¹ Taha 'ru te, ni'wam norï hã zudezu norï hã ma tô siwi Ÿlâ, 'Re Ÿhâimana u'âsi mono åma 're Ÿdawata za'ra mono zéb åma 'ri 'wawi wa'ra 're, Ÿnhamra ré. Te aré siwi Ÿjwi. ²² Tane nherë, 'Re Ÿhâimana u'âsi mono hã ma tô te te 're Ÿpawaptob u'âsi. Taha wa, å bâtâ na Ÿhâiba ré, wa zahadu 're Ÿhâimana. Taha wa, zahadu wa nasi dama sadawa wasu'u, dama Ÿwapi norï ma, duré dama Ÿpire norï ma zama. Uburé Mozésihi nhimirowasu'u zarina, duré 'Re Ÿhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norï nhimirowasu'u zarina, wa tô te dama 're sadawa wasu'u. Ÿnhimizadawa wasu'uzém na åma Ÿsipai õ di. Romhâ ré ma tô ta norï hã te te dama 're wasu'u za'ra, åne: ²³ "Danho'reptui'wa da, 'Re Ÿhâimana u'âsi mono te te Ÿpisudu hã te za robzépata za'ëtë. Te za dasiwi wîrî ni. Dadâ'â nherë, apâ te te 're Ÿdahâiwa'utu mono zéb da na te za sâna'rata. Tawamhã te za dama waihu'u za'ra, rowa'a na 're Ÿdanomro wë mono zé hã. Apâ Ÿhâiwa'utuzéb za'u si, te za åne hã zudezu norï ma waihu'u za'ra, zudezu'õ norï ma zama." Åne ma tô romhâ ré dama sadawa wasu'u za'ra. Taha na wa tô duré wa hã dama Ÿrowasu'u. — Åne te siwasu'u Paru hã, apito Adaripaha ma.

24 Āne siwasu'u ré, ma tō apito Pesitu hā sadawa 'razâ. Mreme 'rāihâ na te tāma tinhâ, āne:

— Paru, ma tō aiwamna, ai'rāzadâ'â wa. Asimirosa'rata ahâ wa, ma tō ai'rāsiwamna.

25 Tawamhâ Paru te asa tāma tinhâ:

— Īnhib'apito, mare di. Īsiwamnari õ di. Īmreme hā tō sena. Īmreme wē di. — Āne te asa tāma tinhâ, apito Pesituhu ma. **26** Tawamhâ apito Adaripaha ma, te duré tinhâ:

— Apito Adaripa, Zezusi hā ti'ai āma 're morî ré hā uburé marî hā tāma 're īromhâimana mono zém na hā aima waihu'u pese di, īdâ'âzém na hā duré īhâiwa'utuzém na zama. Da'ahâ na ma tō āma 're danhopré. Taha wa, apito Adaripa, a zama ma tō īwaihu, uburé Zezusihî wasu'u hâ te aima īwasu'u hâ. Taha wa, sena na, wa aima īsiwasu'u īpahi āna, waihu'u da. **27** Apito Adaripa, e 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî nhimirowasu'u hâ sera na ma tō īsaze. Ma īsaze tô. Āne na wa tō īsina aiwaihu'u.

28 Tawamhâ apito Adaripa, ma tō mreme to na Paruhu ma tinhâ:

— E tane na duréi īma rowasu'u bâ, wa za bêté āma asaze, Cristu hâ te saze da.

29 Tawamhâ Paru te asa tāma tinhâ:

— īmreme 'rutu na niha wamhâ, īmreme pa na te aima rowasu'u wamhâ, tō marî õ di. Āhâ si īpire hâ, īsine 're īsazei pese mono da hâ. Taha da, wa 'Re īhâimana u'âsi mono ma ai'âma 're īmreme u'âsi, uburé â bâtâ na īwapari'wa norî āma zama, te īsima wê õ nherê, Cristu hâ saze za'ra wa'aba 'ru te, īsine da te aipawasisi za'ra wa'aba da hâ. — Āne te asa tāma tinhâ, Paru hâ.

30 Tawamhâ apito Adaripa hâ duré apito Pesitu hâ duré Berenisi hâ, duré uburé īsiré īsi'ubumro norî zama ma tō tiwahutu za'ra aihîni. **31** Te oto tiwi ai'aba're. Tiwi si'aba're za'u si, ma tō sima āma nharî za'ra, āne:

— Ô hâ aibâ hâ marî īwasédé hâ te te 'manharî õ di, da te dasiwi īwîrīzéb da hâ, niha wamhâ, dazazéb 're, da te dasiwi īsérê da hâ.

32 Tawamhâ Adaripa te tāma tinhâ, Pesituhu ma:

— Ô hâ, aibâ hâ Roma āma apito Sézaha nho're sab da, te te rowaptêrê õ 'wa'âhâ, wa aré tāma rowairébé za'ra ni, apâ 're morî da. Tane nherê, waihu'u õ di oto. — Āne te tāma tinhâ, Pesituhu ma.

27

Paru hâ Roma u morî da, timorîzém na te te īsâna'ratazé wasu'u

1 Tawamhâ apito Pesitu hâ ma tō oto tāma ropibu, Paruhu ma, Itaria na danhipti'a nho'õmo nhisi u morî da, rowa'u'u na uba'renen na hâ. Tawamhâ wa hâ, Rucasi hâ wa tō īme mo. Zuri'u na da'wapéi'wa norî wada'uri'wa nhisi hâ ma tō duré wame satô, Paruhu 'madâ'â'wa da hâ, duré pawasisisi ré īsiré īsi'aba're norî 'madâ'â'wa da hâ. Da'wapéi'wa wada'uri'wa nhimi'ubumro norî hâ Danhipai u, Apito te na īwaptêrê hâ. **2** Tawamhâ rowa'u'u na uba'reneb 're, wa tō asisi ni, Adaramitu hawi we īsimizârî na, wasi'aba're da. Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi u â zada'rei baba wara ré, uba'rene nhimizahârizé mono bâ te za simizahâri. Aibâ hâ Aritacu na īsisi hâ te wame mo, Tesaronita na 'ri nho'õmo nhisi āma 're īsâmra mono hâ, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhâ. Tawamhâ ma tō oto ware tiwara za'ra. **3** Tawamhâ awêpsi, wa tō aihuutu ni, Sido na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame, Zuri'u hâ īwê na te te pawaptob da, ma tō Paruhu ma waproksi, tame īsazei'wa norî u morî da a'â, ta norî hâ Paruhu āma sime za'ra da, īhâimanazéb da hâ. **4-5** Tawamhâ Sido hawi ma tō oto waré wara, uba'rene

hā. Wasi'aba'reí wamhā, rowa'u hā te we wawa'rāmi rowapō, sa'ëtē. Taha wa, Sipri na rob'reé za'iti nhisi uwaibaba, rowa'u'u syry niwī, te waré wara, â poré wa'wai baba, Sirisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi uwaibaba. Pāpiriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi uwaibaba ma tō duré wara. Tawamhā wa tō aihutu ni, Miha na 'ri nho'ōmo nhisi u. Risiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma te za, Miha hā. ⁶ Tame da'wapéi'wa norī wada'uri'wa hā ma tō rowa'u'u na uba'reneb amo hā tisā, Aresādiriza na 'ri nho'ōmo nhisi hawi iwarā hā, Itaria na danhipti'a nho'ōmo nhisi u iwarā da hā. Tawamhā ma tō wama rob'ru za'ra, i're wanhsisi da.

⁷ Tawamhā rowa'u'u na uba'rene hā ma tō si'āsi, waré za'ra, wara pire wa. Bādā ahâ na te āma si'utōrī, si'āsi mono ré hā. Tawamhā Sinidu na 'ri nho'ōmo nhisi 'rata, ma tō waré mazazā a'ā. Tawamhā rowa'u hā te zahadu wei wawa'rāmi rowapō. Taha wa, uba'rene hā Cereta na rob'reé za'iti nhisi u ma tō waré wara. Tawamhā Saramona na romnhisi uwaibaba rowa'u'u syry niwī ma tō waré uirī za'ra. ⁸ Å zada'reí baba te wara u'ā. Wara pire di. Wara pire nherē, wa tō aihutu ni, Uba're nhimizahâri wē zém na 'ri nho'ōmo nhisi u, Raséza na 'ri nho'ōmo nhisi 'ratamhā.

⁹ Tamemhā wa tō asimroi hā ni. Dawasétē parizém na 're ūdasipo're pu'u za'ra mono zé bātâ za'u si, te rowa'u'u wawē hā 're pusi, wahup sidâpâsi. Taha wa, â wa'wai baba, 're danomro mono õ di oto, rowa'u'u wawē nhimimnhasi te. Taha wa, Paru hā ma tō dama roti, ãne:

¹⁰ — Aibâ norī, ūwapari za'ra wa'aba. Åhāna â nhisi baba wasi'aba'reí wamhā, wama romnhimimnhasi za'ra di za. Uba'rene hā te za waré aiprub za'ra. Taha wa, i're ūromnhimi'wara hā te za rere'e, âi ba. Duré wa norī hā âté wa za ai'utōrī ni. Åne wa tō waihu'u. — Åne te tāma nharī za'ra, Paru hā.

¹¹ Tane nherē, da'wapéi'wa norī wada'uri'wa hā Paruhu nhimirowasu'u hā te te sazei õ di. Uba'rene tede'wa norī mreme si ma tō saze, ūmapraba'wai mreme zama. ¹² Tame uba'rene nhimizahârizéb āma, rowa'u'u wawē hā 're pusi mono ré, rowa'u'u na uba'rene hā nomro wē waihu'u õ di. Taha wa, da'ahâ na ma tō dasima wē za'ra ni, õ hawi dasi'aba're da, Cereta āma Penisi na uba're nhimizahârizém nhisi u sihutu hâ, tame uba'rene hā nomro wē da, rowa'u'u wawē hā tamemhā te te 're rowapōrī mono õ wa.

Å poré āma rowa'u ūsa'ēne hā te te ūrowapōrīzé wasu'u

¹³ Tawamhā rowa'u ūsyryre hā hâiwa'a're nhimi'e hawi ma tō watobro. Syry na ma tō rowapō. Taha wa, ma tō āma rosa'rata za'ra, te te sima ūvē za'ra zéb uwaibaba si'aba're da, sihutu waré da newa. Uba're tétézé hā ma tō wazere za'ra, â 'rowi ūsimi'wara hā. Tawamhā rowa'u'u na uba'rene hā ma tō waré wara, â zada'reí baba, Cereta na rob'reé za'iti nhisi zbababa. ¹⁴ Tane nherē, zahadu wasina wapahâ za'ra õ ré, ma tō rowa'u'u za'ēne hā awa'awi wei watême rowapōrī za'ra, rob'reé za'iti hawi. Rowa'u'u za'ēne hā, Nodesiti na da te 're ūsisi za'ra mono, bâtâ pusizém nhimire hawimhā 're pusi u'āsi mono wa. ¹⁵ Tawamhā â zada'reí baba awa'awi wara da, wa aré wa te si'oto pibu za'ra. Tane nherē, te wawi tiwara u'āsi za'ra. Taha wa, wa tō tāma 'maréme za'ra ni, si'uihâ na wara da oto, rowa'u'u zarina. ¹⁶⁻¹⁷ Tawamhā Cazuda na rob'reé za'iti 'rare nhisi uwaibaba ma tō wara, rowa'u'u syry niwī. Tamomo wara ré, uba're 'rare hā ūna're na wa te wasiwi ūsi'u hā wa tō wasiwi wazere ni, â hawi, ūsprup tō da. Pire uptabi nherē, ma tō uba're na romhuri'wa norī hā siwi sarotō, uba're ūsa'ëtē 're, te te siwi sérē da. Uba're za'ēne hā ma tō duré te te siwi wasisi, wedenhorū rutu na sipo'o tō da. Ribiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma â zaihâ uwaibaba supara uwa niwī, wara õ'umnhasite, ma

tô ãma tihâtâ'â za'ra. Taha wa, ma tô zazahâi wawë hâ ïmaprabazé hâ siwi si'ra, tamomo wara tõ da. Tawamhâ rowa'u u wawë zababa ma tô uba'reneb za'ëne hâ wara. ¹⁸⁻¹⁹ Rowa'u u za'ëne hâ pupu'u za'ëtë di. Ropupu'u za'ëtë uptabi di. Tawamhâ wa'âma awë wamhâ, te te dama wede za'ra da, ãma ïsihâiba waptob za'ra hâ ma tô siwi sãmra na'rata za'ra, âi ba, rowa'u u na uba'rene hâ wapu na waré wara da oto. Ma duré ãma ti'awë, rowa'u u za'ëtë na hâ. Tawamhâ ïmapraba'wa norï hâ ma tô ïpru hâ uba're na romhurizé hâ syry na siwi sãmra, âi ba.

²⁰ Awë sidâpâsi te hâiwarutu u'âsi. Taha wa, bâdâ hâ te te urirî õ di. Wasi zama te te urirî za'ra õ di. Rowa'u u wawë si te zahadu nomro. Tâ hâ pîni za'ëtë di duré. Tawamhâ wasisô'reptu za'ra zéb zô, wa te rosa'rata za'ra õ di oto. Sô wanhimipari za'ra õ di oto.

²¹ Tawamhâ wasaihuri ãna wahâimana za'ra ré, wa'âma ropsi'utôrî za'ra wamhâ, ma tô Paru hâ hâiwi za, ïwa'wab za'ra. Âne te tâma rowasu'u za'ra:

— Aibâ norï, ïwapari za'ra wa'aba. E marî da, ïmreme hâ saze za'ra wa'aba õ di bêté. ïmreme hâ saze za'ra wa'aba 'wa'âhâ, aré Cereta hawimhâ wawairébê õ di. Taha 'wa'âhâ, aré wama rowë za'ra di, âhâna hâ. Aré ãma wasi'uba za'ra õ di. ²² Tane nherë, sada asib'ru za'ra wa'aba. Ni'wa hâ dâ'â õ di za. Uba'renep si te za wawi aiprub za'ra. ²³ Wa hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono nibh'a'uwe, te tâma 're ïromhuri u'âsi mono hâ. Barana, hâiwa ãma tâma ïromhuri'wa hâ ma tô we ïtême wi. ²⁴ Te ïma tinhâ, âne: "Paru, aipahi tõ. Tô sena Roma ãma apito Sézaha nho're te za asa, asi'uihâ na tâma asiwasu'u da. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ aima ïsôprubzéb zarina ma tô pisutu, aihîni asiré ïsi'aba're norï hâ aiwi dâ'â za'ra tõ da." Âne ma tô ïma tinhâ. ²⁵ Taha wa, âhâna aipahi za'ra wa'aba õ di za. Sada asib'ru za'ra wa'aba. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ïma umnhasi uptabi di. Ubûré te te ïma ïwaihu'u zarina, te za tô wama ãma uwaimrami za'ra. ²⁶ Tazahâ nimomo, rob're za'iti u uba'rene hâ te za waré time, rowa'u hâ. — Âne ma tô Paru hâ po're pu'u za'ra.

²⁷ Tawamhâ 14 na ma tô wa'âma timara za'ra, rowa'u u za'ëne hâ wawi nomro za'ra ré hâ. Taha wa, te rowa'u u na uba'rene hâ zahadu waré si'âsi za'ra siwa'ru, Mediteranizu na âporé nhisi wa'wai baba. Tawamhâ mara wa'wa ma tô uba're ne romhuri'wa norï hâ waihu'u za'ra, â zada're u ïropsi'utôrî na hâ. ²⁸ Taha wa, wedenhorô na êtë nhî'õmore hâ ma tô siwi time, âi ba, â 'reptô zô te te siwi ãma pibu da. Tawamhâ ma tô waihu'u za'ra, 36 na â 'rehâ pibuzé hâ. Tawamhâ syry na ãma ronomro pari, ma duré siwi pibu. 27 na â 'rehâ pibuzé hâ oto. ²⁹ Tawamhâ uba'rene hâ êtë wa'wai baba wara õ'umnhasite, te sima simimnhasi za'ra, ëne hâ te te prub õ'umnhasite. Taha wa, ma tô ïna're hawi ïtêtézé hâ maparane si'uiwa na siwi wabzu âi ba, simi'wara da, uba're hâ wara tõ da. Tawamhâ rowa'a zô te te rob'madâ'â za'ra. ³⁰ Tawamhâ uba're ne romhuri'wa norï hâ ma tô sisawi za'ra, uba'renem hawi siwaprosi wairébê da. Uba're 'rare hâ ma tô sisada si'ra za'ra âi ba, uba'renep têtézé hâ ïwata ãma zama te te siwi wabzuri da newa. ³¹ Tane nherë, Paru hâ ma tô da'wapéi'wa norï ma ãne hâ waihu'u, ïwada'uri'wa norï ma zama:

— Õ norï hâ wa'rata si'ubumroi õ wamhâ, asisô'reptui waihu'u za'ra wa'aba õ di za. — Âne ma tô Paru hâ tâma waihu'u za'ra.

³² Tawamhâ da'wapéi'wa norï hâ ma tô wedenhorô hâ siwi sizâ, uba're 'rare nhî'õmozé hâ. Baba na ma tô wawi tiwara za'ra, uba're 'rare hâ.

³³ Tawamhâ hâiwaza wi, ma tô Paru hâ tâma roti za'ra, tisa hâ te te huri da oto, siptete za'ra hâ. Âne te tâma roti za'ra:

— Bâdâ hâ 14 na ma tô ai'âma ai'utõrî za'ra wa'wa, asaihuri aba ãna hâ, rowa'u te te ūsazârizéb zô asimipari za'ra wa'aba ré hâ. ³⁴ Ähâna wa za aima roti za'ra wa'wa, asaihuri aba da oto, asiptete sina aihâimana za'ra wa'aba da. Ni'wa hâ dâ'â ô uptabi di za. Aihîni te za aihâiba ré ré aiwairébé 'wa. — Äne te tâma roti za'ra, Paru hâ.

³⁵ Tawamhâ mreme pari, ma tô ti'â, i'l'u'ëne hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ma tô mre danho'a, ūsôprum na ãma wata da. Taha pari, ma tô i'l'u'ëne hâ sima wê'ë, te te 'rëne da. ³⁶ Tawamhâ aihîni ma tô oto sada aptete za'ra ni. Taha wa, ma tô tisa hâ tihu oto. ³⁷ 276 na wahâiba za'ra hâ uba'reneb 'remhâ. ³⁸ Tawamhâ wasaihuri pari, uburé amnho hâ uba'reneb 're ūsimi'wara hâ ma tô oto siwi sa'wa âi ba, uba'rene hâ wapu na waré wara da oto.

Rob u aihîni dahâiba ré ūdawairébézé wasu'u

³⁹ Tawamhâ rowa'a pese wamhâ, ro hâ te te waihu'u za'ra ô di, uba're na romhuri'wa nori hâ. Taré ma tô supara hâ siwi tisâ, êtê 'râihâ papara ūnomro hâ, â zaihâ na. Tawamhâ ma tô ãma siwada'uri za'ra, rowa'u'u na uba'rene hâ tame te te siwi hiri da. ⁴⁰ Tawamhâ uba're tétezé hâ â 'rowi ūsimi'wara hâ ma tô siwi sihâri za'ra, ūsa'u're simi'wara mono da oto, â 'rowi. Uba're wabzurizé hâ ma tô siwi wasihu, te te siwi pi'ra da. Uba're wata ãma ma tô zazahâi wa'ôno hâ siwi sasö, rowa'u hâ te te ãma saprõni da, supara u. Tawamhâ â zaihâ u te oto waré wara, uba'rene hâ. ⁴¹ Tazahâ sitême â wara sitob u ma tô uba're hâ âzé, supara ahâ u, â 'rowi 're ūnomro mono u. Taha wa, supara hâ ma tô iwada hâ ti'â. Rési waihu'u ô di oto, uba'rene hâ. Tawamhâ, â sisasisi za'êtê wamhâ, te te nasi ūwabzuri na ma tô na'rehaipo'o.

⁴² Tawamhâ da'wapéi'wa nori hâ te ãma siwada'uri za'ra, ūpawasisi ré nori ãma, te te siwi simro da, tiwi zâribi za'ra wa, tiwi simani za'ra ô'umnhaside. ⁴³ Tane nherë, ūwada'uri'wa hâ te ãma pa'uwaiti za'ra, Paru te te sô'reptu da, te te sima wê wa. Tawamhâ te tâma rob'ru za'ra, ūzâribi waihu'u pese nori hâ âi ba rere'e da, zâribi uimrehëne za'ra da, rob u, ⁴⁴ duré ni'wam nori hâ, ūzâribi waihu'u ô nori hâ wede hâpâ na duré uba're ūsiprum na te te téte za'ra mono sina ūsarina zâribi za'ra da. Tawamhâ aihîni ma tô rob u wairé. Ni'wa hâ dâ'â ô di. Ni'wa hâ u'a ô di duré. Rowë na ma wairé.

28

Maruta ãma Paru nori ūsimi'ubumrozé wasu'u

¹ Tawamhâ rob u wawairébê wê wamhâ, wa tô rowaihu'u za'ra ni oto. Maruta na rob're za'iti nhisi u wa tô wawairébê ni, rowë na. ² Tame 're ūsimi'ubumroi mono nori hâ ma tô siwi wawaibui wê. Tâ hâ wawi ta'a za'ra wa, duré rowahâ zé wa, ma tô uzâ hâ wama ro'o za'ra, wahâi'ro za'ra da. Taha wa, ma tô wama tirowë za'ra oto. ³ Tawamhâ Paru hâ ma tô mi hâ waibu, unhama nhisiwi te te sa'ra da. Te te sa'ra wamhâ, wahi hâ ma tô mimi hawi watobro. Watobro wamhâ, ma ūsib'rata wi tisa, unhama wa'ro zé te. ūsib'rata na te ãma 're sipra. ⁴ Tawamhâ tame 're ūsimi'ubumroi mono nori hâ, Paruhu nhîb'rata na wahi hâ te te sâmri za'ra wamhâ, te sima rowasu'u za'ra, äne:

— Öhôta aibâ hâ wahi ma te tisa, ūsib'rata wi. Te za oto dârâ. Äté tô dapârî'wa. Taha wa, â hawi sisô'reptu nherë, te za äté tô dârâ. — Äne te sima rowasu'u za'ra.

⁵ Tane nherë, Paru hâ ma tô wahi ré 're sib'ratai wêrë. 'Re sib'ratai wêrë mono wamhâ, unhama wa'wa ma waptârâ, wahi hâ. Äma sépu'u ô di. ⁶ Te ãma rosa'rata wasété za'ra, äté sib'rata dupto da newa, äté dâ'â sirômo da newa, õne haré. Tane nherë, te te siwi 'madâ'â hâ nherë, marî hâ ãma hâimana ô di.

Rowē na te tihāiba, Paru hā. Tawamhā Paru hā dapārī'wa na āma ūsimirosa'rata za'ra zé hā ma tō rēme za'ra. Taha wa, te āne sima wasu'u za'ra oto:

— Ta hā ūhāiba'ō, ūwaihu'upe. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

⁷ Taha 'rata te Pubiri'u na 're hāimana, rob're za'iti āma danhib'apito hā. ūsipti'a hā romhuture di. Ta hā ma tō wawaibui wē, ūrata wasi'ubumro da a'ā, ūsōrōwa āma. Tawamhā bādā si'ubdatō ma tō wa'āma ne, tame wasi'ubumroi ré hā. ⁸ ūmama hā hāzé ré te nomro, waptā. Wa'ro za'ētē di, ūsānapru zama. Tawamhā Paru hā ma tō ūtēme āzé, te te sabu da. 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, ma tō āma mre. Āma mreme pari, ma tō tinhib'rada hā āma tino. Taha wa, ma tō ūptārā. ⁹ Taha parimhā, uburé ūhāzé ré norī hā ma tō Paruhu tēme we si're. Tawamhā ma tō uburé apese. ¹⁰ Āne hā Paru te te apese pari, ma tō wama tinhoprub za'ra, marī ahā na. Tame wasi'ubumroi ré, a'amo si'ubdatō ma tō wa'āma ai'utō, rob're za'iti āma hā. Tawamhā, wasi'aba're da wamhā, ma tō wasazēb da hā te te wama sé, uba'reneb 're.

Roma u ūwasihutuzé wasu'u

¹¹ Tawamhā tame a'amo si'ubdatō wa'āma si'utōrī pari, wa tō uba'reneb 're asisi ni oto, ta hawi āma wasi'aba're da. ūhāiba'ō si'ubza na uba're nhisi hā. Aresādiriza hawi ma tō wei mazazā, rob're za'iti u, tame nomro da a'ā, rowa'u'u wahā 're sa'wari mono ré. ¹² Tawamhā Siracusa na 'ri nho'ōmo nhisi u wa tō aihuutu uimrehēne ni. Tame wasi'ubumroi ré, bādā si'ubdatō ma wa'āma ne. ¹³ Ta hawi, ma tō waré si'āsi rowa'u'u na uba'rene hā, rowa'u'u wa'rāmi. Tawamhā Rezi'u na 'ri nho'ōmo nhisi u, wa tō aihuutu ni. Awēpsi, rowa'u ma tō we rowapō, hāiwa'a're nhimi'e hawi, wasi'aba'rezēb zarina. Tawamhā bādā maparane wa'āma ne parip si, wa tō duré aihuutu ni, Pozu'ori na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame uba'rene hā wa tō rēme za'ra ni. ¹⁴ Tame wa tō sōpētē za'ra ni, ūsazei'wa norī hā. Ma tō wahāiba waptērē za'ra, misi romhuri na ūrata wahāimana za'ra da a'ā. Taha parip si, wa tō Roma na 'ri nho'ōmo nhisi u ai'aba're ni, wapara na. ¹⁵ Tawamhā ūsazei'wa norī hā, Roma āma 're ūsi'ubumroi mono norī hā ma tō wawasu'u hā wapari za'ra. Taha wa, Apizu āma rowedezém na 'ri wa'ōtō nhisi u wasihutu wamhā, Roma hawi ūsazei'wa norī me wa tō wasi'uzusī za'ra ni. Duré, Si'ubdatō Daza'warizém na 'ri wa'ōtō nhisi u wasihutu wamhā, ūsazei'wa hāiba amo norī hā ma tō duré ūsa'u hā wa'uzusī za'ra, Roma hawi. Tawamhā Paru hā te te dazabui wamhā, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma te tiwata, ūsōprum na. Ma tō duré tāma rowē watobro.

Paru hā, Roma āma oto 're ūsāmra mono zé wasu'u

¹⁶ Tawamhā Roma u wasihutu wamhā, da'wapéi'wa norī wada'uri'wa hā ma tō Paruhu ma pisutu, hāiba pisutu 're hāimana mono da, danhorōwa āma. Da'wapéi'wa si te za ūrata 're hāimana, te te 're 'madā'ā mono da.

¹⁷ Tawamhā bādā si'ubdatō āma ne pari, ma tō dazō hā Paru hā, zudezu norī ma īpire norī zō, ūtēme si'rā'ōtō da. ūtēme si'rā'ōtō wamhā, te tāma nharī za'ra:

— Wasiré Izarazéhē nhihudu norī, ūwapari pese za'ra wa'aba za. Wasiré norī ma, ūwasédé hā te 'manharī ūnherē, duré wahī'rata norī nhimiroti zarina 're ūwahāimana za'ra mono zéb āma ūsipa'i ūnherē, ma tō Zeruzarē āma siwi ūā, wasiré norī hā. Romanu norī ma, ma tō ūnhomri za'ra. ¹⁸ Tawamhā romanu norī hā ūwasétē zō ma tō siwi ūzadanha. Tane nherē, ūwasédé hā te te ūāma sāmri za'ra ūdi, da te dasiwi ūwirizéb da hā. Taha wa, dazazém hawi te te ūwazere za'ra da, te sima ūru za'ra. ¹⁹ Tane nherē, zudezu norī hā ūwatobro tō da, ma tō siwi ūwē'ō. Taha wa, wa tō rowaptē, we ūmorī da, apito Sézaha nho're ūzab da, tāma ūsiwasu'u da. Tane nherē, apito Sézaha ma,

Ísiré norí wasété na te īnharí da hā, we īmorí ò di. ²⁰ Taha wa, wa tō asô īhârâ za'ra wa'wa, te asabu za'ra wa'aba da, aimá īsiwasu'u za'ra wa'aba da. Izarazéhé nihudu norí hā sô īsimipari za'ra ãma te sasõmri wa, wa īpawasisi ré 're īnhamra. — Äne ma tō tâma waihu'u za'ra.

²¹ Tawamhâ te asa tâma nharí za'ra, Paruhu ma:

— Zudeza hawi rob'ui'éré na aiwasu'u hā da te wei watéme 'mai'âwisi za'ra ò di. Duré wasiré norí hā we watéme nasi sihutu nherë, aiwasu'u wasédé hā we te te 'mai'âwisi ò di. ²² Tane nherë, wa tō wasima aiwē za'ra ni, asimirosa'rada hā wa te wapari za'ra da, duré wa te waihu'u za'ra da. A hā dasima īdasipo'ozép tém niwî, te 're aihâimana mo. Ta niwî 're īdahâimana za'ra mono hā, te īwasété na da te dasima 're rowasu'u za'ra, daro mono bâ. Äne hā wa te waihu'u za'ra wa, wa tō wasima aiwē za'ra ni, wa te aiwapari za'ra da. — Äne te asa tâma nharí za'ra.

²³ Tawamhâ ma tō sima pisutu za'ra, nimahâ bâtâ na ītême dasi'râ'òtô da. Taha wa, ma tō da'ahâ na ītême tasi'râ'òtô ni, Paru hâ īsâmrazéb u hâ. Bâtâ bâ ma tō dama romhu, 'Re īhâimana u'âsi mono, da'âma 're īsib'a'uwe mono zé wasu'u na. Mozésihi nhimi'u'i'éré zarina, duré 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norí nhimi'u'i'éré 'rata zarina, ma tō tâma ãma rowasu'u pese za'ra, Zezus hâ Danho'reptui'wa da, 'Re īhâimana u'âsi mono te te īpisutu na da te saze za'ra da. ²⁴ Tawamhâ, īmreme da te wapari za'ra wamhâ, ni'wam norí hâ ma tō saze za'ra. Aimawi norí hâ te te ãma saze za'ra ò di. ²⁵ Tawamhâ tiwi si'aba'réi ò ré, ma tō Paru hâ duré tâma nharí za'ra:

— Duréihâ 'Re īhâimana u'âsi mono pë'ëzani hâ ma tō tizadawa wasu'u'wai ma waihu'u, Iza'izaha ma, aihî'rata norí ma, te te sadawa wasu'u za'ra da. ²⁶ Äne ma tō Iza'izaha ma waihu'u, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ:

"Aimorí oto, asiré norí tême, tâma īzadawa wasu'u za'ra da. Äne te za tâma īzadawa wasu'u za'ra: 'İnhimiroti hâ aipo're na 're wapari u'âsi za'ra wa'aba mono nherë, taré te za 're īwapari za'ra wa'aba mo, ãma 're waihu'u za'ra wa'aba mono ãna. Duré īnhimiromhuri hâ atômo na 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mono nherë, taré te za 're 'madâ'â za'ra wa'aba mo, ãma 're waihu'u za'ra wa'aba mono ãna.' Äne te za tâma īzadawa wasu'u za'ra.

²⁷ E marí wa, te za äne hâ tâma īzadawa wasu'u za'ra. Ta norí hâ tipë'ë 're, te te 're īrosa'rata za'ra mono zé hâ te sitom haré īré 're hâimana u'âsi za'ra, te te ï'âma 're rosa'rata wë za'ra mono ò wa. Po're sitom haré, te duré 're hâimana za'ra, īnhimiroti hâ te te 're wapari ze za'ra mono ò wa. Duré tômo sitom haré te 're hâimana za'ra, īnhimiromhuri hâ tâma 'madâ'â ze za'ra ò wa.

Änei ò 'wa'âhâ, te aré īnhimiromhuri hâ te te 're 'madâ'â ze za'ra, titômo na. Te aré duré te te 're wapari ze za'ra, īnhimiroti hâ. Te aré duré te te 're īwaihu'u pese za'ra, tipë'ë 're, te te ï'âma 're rosa'rata wë za'ra mono wa. Taha zarina si, te aré duré ītême 're sipizari za'ra, tiwasétê wi hâ. Tawamhâ dahâzé wa, da te 're īdapese za'ra mono ne, wa aré īwasédé hâ te tâma 're apari, te ãma 're ab'madâ'â tō mono da oto."

Äne ma tō 'Re īhâimana u'âsi mono pë'ëzani hâ Iza'izaha ma waihu'u, sena na, ësiré zudezu norí ãma hâ. — Äne ma tō Paru hâ tâma rowasu'u za'ra, zudezu norí ma.

²⁸ Tawamhâ Paru te duré tâma rowasu'u za'ra:

— Taha wa, ma'äpê waihu'u pese za'ra wa'aba. 'Re īhâimana u'âsi mono hâ te za oto zudezu'ò norí ma waihu'u, tinhiminho'reptuzé wasu'u hâ. Ta norí

hã te za oto te te 're wapari za'ra. — Æne ma tô Paru hã timreme hã tâma 'rãsatu za'ra.

²⁹ Tawamhã ãne na te te tâma rowasu'u za'ra pari, zudezu nori hã ma wairé, si'aba'rê da oto. Tawamhã si'aba'rê sina, ma tô Paruhu mreme na sa'êtë sisada'râmi za'ra.

³⁰ Tawamhã maparane ma tô ãma tiwahu, Paruhu ãma, danhorõwa hã taré te te sima ïwa'âbâ mono zéb 'remhã. Tame, da'ahâ na ma tô ïtëme 're dasihutu. Dasihutu sidâpâsi, ma tô te te 're da'awaibui wë, ïtëme 're danhisisi mono da.

³¹ Pahi ãna, duré da te tiwi 're sadawa uwati za'ra mono ãna, ma tô te te dama 're rowasu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwê mono zé wasu'u na hã, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu wasu'u na zama.

Roma norí Roma norí ma, Paru te te īrob'ui'érézé İbaihâ wasu'uzé

Paru hã Coritu na 'ri nho'omo nhisi ãma sãmra ré, ma tô ã İbaihâ na hã ãma rob'ui'éré. Ma tô sima rosa'rata, Roma u tisiré İsazei'wa norí hã te te sabu za'ra da, te te po're pu'u za'ra da, 'Re İhâimana u'âsi mono ãma siptete sina 're nomro mono da. Morí õ ré hã, rob'uiprazé hã te za a'â ti'â Zeruzaré u, İsazei'wa norí ma, Masédoniza hawi danhoprubzé hã. Paru hã ma tô wama waihu'u za'ra, 'Re İhâimana u'âsi mono, sa'êtë na wama 're İsöpnu mono zéb zarina, İr'a hã wazada dâ'â da, te te we İsömrizém na hã. Paru hã ma tô duré wama waihu'u za'ra, ãne: Zezusi hã da te dasina 're İ'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, te za 'Re İhâimana u'âsi mono hã te te 're da'awësämri, dawasédé hã te te oto da'âma 're İ'ab'madâ'â mono õ zéb zarina. İsimiroti'rata na Mozési te te ãma īrob'ui'éré hã da te 're İ'madâ'â za'ra mono zéb zarina, te te 're da'awësämri mono õ di.

Paru te te İdazawizé wasu'u

¹ Wa hã Paru, Cristu Zezusihi ma romhuri'wa, wa ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Roma na 'ri nho'omo nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norí ma. 'Re İhâimana u'âsi mono hã ma tô İpisutu, İsadawa wasu'u na te tâma 're romhuri mono da, Zezusihi wasu'uwe hã te te wama 're İ'awaihu'u mono hã te dama 're wasu'u u'âsi mono da, İsadawa para.

² Re İhâimana u'âsi mono hã ma tô duréhã dama ropisutu siro, İwasu'uwe na hã. Duréhã İsadawa wasu'u 'rata 'wa norí hã, ma tô ãne na ãma rob'ui'éré sirömo za'ra, İbaihâ na hã. ³ E 'wai wasu'uwe, â hã. 'Re İhâimana u'âsi mono 'ra, Wanhib'apito Zezu Cristuhu wasu'uwe. Ta hã Zezusi hã ti'ai ãma dahâiba na dasine 're İhâimana mono na, wama waihu'u pese za'ra di, apito Dawihi nnihudu 're morí wa. ⁴ Duré 'Re İhâimana u'âsi mono 'ra na, wama waihu'u pese za'ra di, dâ'â uptabi nherë, İmama hã tiwaihu'u pese na te te hâiwa'utu wa. Duré Timama hawi we İmorí na hã wama waihu'u pese za'ra di. Duré 're İmorí wë na zama, wama waihu'u pese za'ra di. ⁵ 'Re İhâimana u'âsi mono hã tinhoprubzéb zarina ma tô Cristuhu ma İhâiba na roti, te te İpisutu da, İpire na te dama 're sadawa wasu'u mono da. Cristuhu ma, te 're romhuri wë mono da, ma tô İpisutu, İnhimiromhurizéb zarina dapoto mono bâ, da te 're sazei pese za'ra mono da, duré da te 're sazei pese za'ra mono wa, İsimiroti si, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da. ⁶ A norí 'wa'aba ma zama, te 're sadawa wasu'u mono da, ma tô İpisutu 'Re İhâimana u'âsi mono hã, wasiré Zezu Cristuhu nhib'a'uwe oto 're anomro aba mono da, te te 're İ'aipisutu za'ra 'wa'aba mono norí ma hã.

⁷ 'Re İhâimana u'âsi mono ma, asawi pese za'ra wa'aba di. Taha si ma tô aipisutu za'ra 'wa'wa, İsib'a'uwe si oto 're anomro aba mono da, tâma. Taha wa, wa ãhâna aima ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa, Roma na 'ri nho'omo nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norí ma.

Wamama ma, wa ai'âma 're İmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re İhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, İsimizawizé hã ai'âma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowë u'âsi, ãma 're anomro aba mono da.

Roma u, Paru hã datëme İsisatöřizé wasu'u

⁸ Ăhăna, wa za ĩnhib'apito āma uimrehĕne ĩwata, ĩmreme na, 'Re ĩhaimana u'âsi mono āma, Zezu Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, aiwasu'u za'ra wa'wa hă daro mono bâ da te 're wapari za'ra mono wa. ⁹⁻¹⁰ Wa hă 're ĩshâiba zawi mono āna, wa 'Re ĩhaimana u'âsi mono ma, te 're romhuri u'âsi, ĩ'ra wasu'uwĕ hă te dama 're ĩwasu'u mono zém na hă. Wa ai'āma 're ĩsipo're pu'u u'âsi za'ra wa'wa. Wa duré ai'āma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhaimana u'âsi mono ma. Tô sena, wa âne na aima rowasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhaimana u'âsi mono ma, âne hă tâma waihu'u pese uptabi wa. Taha wi si, wa nasi ĩsimâ rowaptêrē u'âsi āhăna hă, te te sima ĩwĕzéb uwaibaba te te ĩma āma uwaimrami da, āma atême ĩmorî za'ra wa'aba da. ¹¹ Te asabu su'u za'ra wa'aba da si, wa tô ĩsimâ rowë sî'aba'rë, 'Re ĩhaimana u'âsi mono, Tipê'ězani na rowë te te dama 're ĩapisutu mono zém na, te āma aipawaptob za'ra wa'aba da, asiptete sina āma 're anomro aba mono da. ¹² Atême āma ĩwisi za'ra wa'aba wamhă, wa za aihîni wasipawaptob za'ra ni, Zezusi wa te 're ĩsazei pese za'ra mono zém na, wanhiptete na āma 're wanomro mono da.

¹³ ĩsisânawă norî, âne na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba da, wa tô ĩsimâ wĕ, waihu'u za'ra wa'aba da. Wa tô te ĩsimâ 're rosa'rata u'âsi, te asabu za'ra wa'aba da. Tane nherë, atême āma ĩmorî su'u aba da nherë, te marî hă ĩma 're haimana u'âsi, ône u'âsi. Zudezu'ō norî hă daro mono bâ 're ĩsî'ubumroi mono hă, ĩwasu'uwĕ hă te tâma 're ĩwasu'u za'ra mono zém na, te te 're saze za'ra mono wa, wa tô te 're awaibu, 'Re ĩhaimana u'âsi mono ma. Tane da, wa tô duré te ĩsimâ 're rowë, airo wa'aba āma asiré zudezu'ō norî hă te duré tâma 're awaibu mono da, tame. ¹⁴ E marî wa, wa tô ĩsimâ wĕ, âne na te aipawaptob za'ra wa'aba da. Wa hă uburé te 're da'apawaptob mono da, 'Re ĩhaimana u'âsi mono te te ĩpisudu. Taha wa, wa za tô te 're da'apawaptob u'âsi, 'ri nho'ōmo mono bâ 're ĩdahaimana za'ra mono norî hă, duré marâ 'rowi 're ĩdahaimana za'ra mono norî hă, duré rowaihu'u pese 'wa norî hă, duré rowaihu'u'ō'wa norî hă. Ta norî hă wa za uburé te 're apawaptob u'âsi, dawaptêrē mono bâ. ¹⁵ Taha wa, wa āma atême ĩsimâ rowë uptabi za'ra wa'wa, Roma āma 're aihaimana za'ra wa'aba mono norî ma, ĩwasu'uwĕ na tame te duré aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da.

Zežusihî wasu'uwĕ nhiptede

¹⁶ Wa hă, Zezusihî wasu'uwĕ hă te dama 're wasu'u tô mono da, 're ĩnhsé mono ò di. E marî wa. 'Re ĩhaimana u'âsi mono hă siptete uptabi wa, ĩwasu'uwĕ na te te āma 're da'anho'reptui mono da, Zezusi te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono norî hă. Zudezu norî si ma tô ĩsâna'rata hawimhă te te 're sô'reptu za'ra aré. Tane nherë, te oto āhăna hă zudezu'ō norî zama te te 're anho'reptu.

¹⁷ Zezusihî wasu'uwĕ hă e marî, wa za wa te āma 're waihu'u za'ra. 'Re ĩhaimana u'âsi mono, da te 're saze za'ra mono wapsi, dawasédé hă te te oto da'āma 're ĩ'ab'madâ'ā mono ò zarina, te te 're ĩda'awësâmri mono zé, taha wasu'u. Duréihă Habatutu hă, 'Re ĩhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hă ma tô ãne na āma rob'ui'éré:

"Ni'wam norî hă, 'Re ĩhaimana u'âsi mono te te 're saze za'ra mono wamhă, ta norî si te za te te 're awësâmri, 'Re ĩhaimana u'âsi mono hă, ĩwasédé hă te te oto āma 're ĩ'ab'madâ'ā mono ò zarina, po're'ō nherë, te te 're hâ za'ra mono tô da. Ta norî si te za duré rowë u'âsi, āma 're haimana za'ra."

Âne na ma tô ĩwasu'u na āma rob'ui'éré.

Dapo're āna 're ĩdanomro mono na rowasu'u

¹⁸ 'Re ĩhaimana u'âsi mono hă ma tô ãne hă wama waihu'u sirõmo za'ra, dapo're'ō na 're ĩdanomro mono norî hă za te te 're ĩda'ahâ za'ra mono zém

na. Ta norī hā te tipē'ē na te te sima 're rosa'rata wasétē u'âsi za'ra. Hâimana wasétē uptabi na, te duré dama 're hâimana u'âsi za'ra. Ta norī hā tiwasétē si te te 're 'manharī za'ra mono wa, te 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti tō sena uptabi hā te te dawi 're 'wa'rutu za'ra, ãne na roti ïwē hā da te 're waihu'u za'ra mono tō da. ¹⁹ 'Re ïhâimana u'âsi mono 're ïhâimana mono zé hā, da te 're ïwaihu'u za'ra mono zéb da hā, dama waihu'u pese di. E marī wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ dawi 're si'udâ mono õ wa. Uburé marī hâ te te ï'apoto mono hâ sô'awi da te 're ï'madâ'â za'ra mono zéb zarina, te da te 're waihu'u za'ra, 're ïhâimana mono zé hā. Taha wa, da te 're ïwaihu'u za'ra mono zéb da hâ dama waihu'u pese nherē, dapo're ãna 're danomro mono wa, te 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te 're da'ahâ za'ra. ²⁰ Duréihâ ïsâna'rata hawimhâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tō te te ro'apoto, tiwaihu'u pese na. Tiwaihu'u pese na te te ro'apoto mono wa, ta hawim haré te ïsimiwaihu'u pese zém na, duré tō sena 're ïhâimana mono na, da te âma 're waihu'u pese za'ra, ïhâiba hâ da te 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono õ nherē. E marī zarina tawamhâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono, 're ïhâimana mono na te za tō sena na da te âma 're waihu'u pese za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ uburé marī hâ te te ï'apoto mono hâ da te 're ï'madâ'â za'ra mono zéb zarina, te oto da te âma 're waihu'u za'ra, ïwaihu'u pese na, duré tō sena ãne u'âsi 're ïhâimana mono na. Taha wa, tō sena 're hâimana mono nherē, da te dasiwi 're udâ waihu'u za'ra mono õ di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. ²¹ Ta hâ tō sena 're ïhâimana mono na, da te dasiwi 're waihu'u za'ra mono nherē, tō sena da te dasiwi 're ïhâimana wazé mono na, da te tâma âma 're uwaimrami za'ra mono õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hâ. Duré sôprub uptabi nherē, âma 're dawata za'ra mono õ di. Taha upana, te marī na si siwa'ru da te 're rosa'rata wasétê za'ra. Dapē'ē 're, robra u'âsi 're dahâimana za'ra mono wa, te danhimirosa'rata na da te 're upa za'ra. ²² Dapo're'õ na 're ïdanomro mono norī hâ uburé marī hâ te te 're waihu'u pese za'ra mono newa, te taré sina 're wata za'ra, dama. Tane nherē, te ta norī hâ simiza'rese ãna 're nomro. ²³ 'Re ïhâimana u'âsi mono upana, te ta norī hâ rob'manharī âma si 're wata za'ra, a'uwé na dahâiba 'manharī âma, duré si hâiba ne 'manharī âma, duré abaze hâiba ne 'manharī âma, duré di'i na 're ïnomro mono norī hâiba ne 'manharī âma.

²⁴ Ta norī hâ simiza'rese'õ uptabi na 're hâimana u'âsi za'ra mono wa, ma tō 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te sima âma 're aroti, ãne: "Ta norī hâ po're za'ra õ wa, wa za oto rême za'ra. Te tâma 're roti za'ra mono õ di za oto. Si'uihâ na te za oto 're hâimana za'ra." ãne ma tō 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te sima âma 're aroti, ta norī âma hâ. Taha wa, te oto marī ïwasétê si te te sima 're ïwē u'âsi za'ra mono zéb zarina, te te 're 'manharī u'âsi za'ra, ta norī hâ. Tihâiba na zama te duré 're siwasétê uptabi za'ra oto, si'uihâ na. ²⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ tō sena nherē, te ïmreme upana aimawi si te te 're wapari za'ra, tō senai'õ hâ. Ropoto'wai upana, te ïsimipoto âma si 're wata za'ra, ta norī hâ.

'Re ïhâimana u'âsi mono âma si, 're dawata u'âsi za'ra mono za. Õhō si, tō sena hâ.

²⁶ Tawamhâ dapo're'õ na 're ïdanomro mono norī hâ, Ropoto'wa nhimipoto âma si 're dawata za'ra mono wa, ma tō oto 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te 're da'arême, dawasétê si da te dasima 're ïwē za'ra mono zéb zarina si, dahâiba na 're dasiwasétê za'ra mono da, dasi'uihâ na. ãne da hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te dama 're apisutu mono õ nherē, te dasi'uihâ na pi'õ si'uiwa na dasina 're dawasétê za'ra. ²⁷ Tane aibâ norī hâ pi'õ na dasina 're ïdamro za'ra mono zéb upana, te aibâ si'uiwa na si te te sina 're rosa'rata wasétê uptabi

za'ra, pi'ōi upana, aibâ si'uiwa 're ūsi'ruiwapari za'ra mono na. Dasi'uihâ na te aibâ si'uiwa na dasina 're dawaséte za'ra. Taha wa, te za 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ te te 're da'ahâ za'ra, dapo're'ō si, da te dasi'âma 're ūmanharî za'ra mono zéb uwaibaba, 're danomro mono wa.

²⁸ Dapo're'ō na 're ūdanomro mono norî hâ, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hâ te te siwi 're wê'ō pese za'ra mono wa, te za 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ te te 're arême, si'uihâ na te te sima 're ūrosa'rata waséte za'ra mono zéb uwaibaba si, tiwaséde hâ te te 're 'manharî u'âsi za'ra mono da.

²⁹ Ta norî hâ waséte uptabi na te 're hâimana za'ra. Marî zô si te te sima 're rob'ruiwapari za'ra. Te duré te te dama 're rob'manharî waséte za'ra. Marî na te te 're da'ruiwapari u'âsi za'ra. Te duré te te 're danhimro. Siti'ru sina, te ta norî hâ dazô 're nomro, te te dama 're nharî za'ra mono da. Sadawa nhipese uptabi na, te 're hâimana za'ra. Niha te te dama 're rob'manharî za'ra mono da, te da'âma te te sima 're rosa'rata waséte u'âsi za'ra. Taré te te sima 're dabâsi waséte u'âsi za'ra duré.

³⁰ Daza're'ra nherê, te duré ta norî hâ te te sima 're dabâsi waséte za'ra. 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ te te duré siwi 're 'ruiwapari. Te duré te te dama 're nharî waséte u'âsi za'ra. Danhipai u dama pire na dama 're hâimana za'ra mono newa, te 'râwi tipê'ë na sina 're wata za'ra. Taha wa, te sô'awi timreme na dama 're siwasu'u za'ra, marî tâma ūwaihu'u pese za'ra na. Marî te te 're ūwaihu'u za'ra mono zéb zarina si te te 're 'manharî za'ra, marî ūwaséte hâ. Timama norî nhimiroti hâ te te 're wapari za'ra mono õ di duré.

³¹ Marî ūwaséte zô si, te ta norî hâ sima 're sôpré. Simiroti na saprî ahâ na te 're hâimana za'ra. Da'âma 're pê'ëzé za'ra mono õ di. Duré da'âma 're siwamri za'ra mono õ di.

³² 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ tâma na da'âma sima roti siro, dapo're'ō na 're danomro mono wa,

Isiré ūrata za 're ūdahâimana u'âsi za'ra mono õ na hâ. Dapo're'ō norî ma hâ, âne hâ tâma waihu'u pese za'ra di. Tane nherê, te tihâimana waséte si te te sima 're 'ruiwapari u'âsi za'ra, te te 're rême za'ra mono âna. Tane nherê, uburé tiwaséde hâ te te 're 'l'manharî za'ra mono zém nhipai u, te duré marî ūwaséde hâ te te 're 'manharî za'ra. Ni'wam norî hâ ūsine 're hâimana waséte za'ra mono wa, te ta norî si te te 're wêsämri za'ra.

2

Îpo're'ō norî, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te siwi 're ūlawê'ō mono zéb wasu'u

¹ A norî wa'wa hâ, dapo're'ō na 're ūdanomro mono norî âma, ūwaséde hâ âma 're sa'ra za'ra wa'aba mono wamhâ, te za 're aiwaséte za'ra wa'aba mo. E marî wa. Dasine aiwaséde hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono wa, aiwa. Taha wa, dasine 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê, dawaséde hâ da'âma 're sa'ra za'ra wa'aba mono wamhâ, te za 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ te te 're aiwê'ō pese za'ra wa'wa dasiré. Taha wa, aiwaséte âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na 're asi'madâ'â waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za.

² 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ dapo're'ō na 're ūdanomro mono norî hâ te te 're ūawaihu'u mono zéb zarina, te tô te te 're awê'ō pese, ūuwaibaba si. Âne hâ, uburé wama waihu'u pese za'ra di.

³ Tane nherê, a norî wa'wa hâ dawaséde hâ da'âma 're ūsa'ra za'ra wa'aba mono na, te aiwaséde hâ 're 'l'manharî za'ra wa'aba mo. E 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimihâzé wi, 'râwi 're asisô'reptu za'ra wa'aba mono da bâ, te âne 're 'l'manharî za'ra wa'aba mo.

⁴ Até te za âne asima 're ūnharî za'ra wa'aba mo: "Re ūhâimana u'âsi mono hâ simizawi pese uptabi di. Dasi'uhâ na dawaséde hâ da te 're 'manharî u'âsi za'ra mono nherê, da'âma 're wa'a su'u mono õ di. Taha wa, ūwaséde te 're 'manharî mono nherê, te te 're ūahâri su'u mono õ di." Âne hâ asî'uihâ na asî'âma 're rosa'rata

za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re īhāimana u'âsi mono hā aiwasétē wi 're aipizari za'ra wa'aba mono da si, te simi'ē na te te 're ai'madâ'â za'ra wa'wa, simizawi pese uptabi na. E ãne hā zahadu aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ⁵ A norī wa'wa hā aipẽ'ē tete u'âsi, te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, 'Re īhāimana u'âsi mono hā te za ropsi'utõrīzéb u hā nimahā na bâdâ hā īwa īwaptã'âzéb ãma, dazu aihâ za'ra wa'wa, dawasétē wa, za te te 'Ida'awẽ'ozéb ãma hā. Tame te za oto tinhimihâzé hā dama ãma uwaimra, ī'waibaba si. ⁶ Marĩ hā da te 're ī'manharĩ za'ra mono zéb uwaibaba, te za 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te dama 're awa'âbâ, īwē na hā duré īwasétē na hā. ⁷ Ni'wam norī si te marĩ hā simi'ē na te te dama 're 'manharĩ u'âsi za'ra, īwē hā. Ta norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono si te te 're wēsāmri za'ra mono da, te sina 're simipari za'ra, duré ī'rata 're ī'si'ubumroi u'âsi mono zé, te te tâma 're apisutu mono da. Ta norī ma si, te za tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te 're apisutu, 're ī'si'ubumroi u'âsi mono zéb da hā, ī'rata. ⁸ Duré ni'wam norī hā sima si te marĩ na te te 're rosa'rata za'ra, hâiba pisutu ãma 're hâimana za'ra mono da. Ta norī hā uburé marĩ īwē hā te te siwi 're wē'õ za'ra, marĩ īwasétē na si 're hâimana za'ra mono da. Ta norī si te za 'Re īhāimana u'âsi mono hā sa'ëtē te te 're ahâ za'ra, po're õ wa. ⁹ Uburé dawasétē si, da te 're ī'manharĩ za'ra mono norī hā te za te 're robzépata za'ëtē za'ra, zudezu norī hā, duré zudezu'õ norī zama. ¹⁰⁻¹¹ E ni'wam norī hā taré zudezu na 're hâimana za'ra mono wa, te za tinhimihâzé hā te te tâma 're ba'a za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. Mare di. Taha zarina, tinhimihâzé hā te te tâma 're ba'a za'ra mono õ di za. Duré e ni'wam norī hā taré zudezu na 're hâimana za'ra mono wa, te za īwē hā te te tâma 're anhomri, danhipai u. Mare di. Uburé aiwapsi 'Re īhāimana u'âsi mono ma hā, dapoto mono bâ. Tane nherẽ, uburé īwē si te te 're ī'manharĩ za'ra mono norī ma si, te za 'Re īhāimana u'âsi mono hā īwē hā te te tâma 're anhomri, zudezu norī ma, duré zudezu'õ norī ma zama. Rowẽ uptabi si, te za ta norī ma si te te 're apisutu. Ta norī si te za te 're awēsāmri.

¹² 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti na, duréihâ Mozési te te īrob'ui'érézé hā zudezu'õ norī ma, tâma 're hâimana za'ra mono õ di. Tâma 're hâimana za'ra mono õ nherẽ, tiwasétē na si 're hâimana za'ra mono wamhâ, e 'Re īhāimana u'âsi mono 'rata 're ī'si'ubumroi u'âsi mono zéb da hā, te za te sine 're uwaimrami za'ra. Mare di. Te sine 're uwaimrami za'ra mono õ di za. 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā zudezu norī ma si, te 're hâimana za'ra. Taha wa, ta norī hā tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono wa, te za 'Re īhāimana u'âsi mono hā tinhimiroti na rob'ui'éré zarina, te te tâma 're arowairébê, īwasétē na te te 're ī'awaihu'u mono zéb uwaibaba. ¹³ E 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā, taré dapo're na da te 're wapari za'ra mono nherẽ, te za 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te 're da'awēsāmri. Mare di. īsimiroti zarina 're dahâimana wē za'ra mono wapsi, te za te te 're da'awēsāmri, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. ¹⁴ 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te īrob'ui'érézé hā zudezu'õ norī ma, tâma 're hâimana za'ra mono õ di. Tâma 're hâimana za'ra mono õ nherẽ, si'uihâ na īsimiroti zarina 're hâimana wē za'ra mono wamhâ, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, te za te te tâma ãma 're uwaimrami za'ra, tâma 're hâimana za'ra mono õ nherẽ, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti na ībaihâ hā. ¹⁵ Ta norī hā si'uihâ na 're hâimana wē za'ra mono wamhâ, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti hâ'ipẽ'ē 're, tâma 're īhāimana u'âsi za'ra mono zé, te wasu'u. Duré īwē hā te te dama 're 'manharĩ za'ra mono wamhâ, 'râwi te za tipẽ'ē na 're sisaze za'ra. Duré marĩ īwasédé hā te te 're 'manharĩ za'ra mono wamhâ, 'râwi te za tiwasétē na 're sisâmri za'ra. Taha wa, tipẽ'ē na 'râwi 're sisaze za'ra mono wamhâ, duré 'râwi tiwasétē na 're sisâmri za'ra mono wamhâ, 'Re īhāimana u'âsi mono

nhimiroti, īpē'ē 're, tāma 're īhāimana u'āsi za'ra mono zé, te wasu'u. ¹⁶ Āne hā īwasu'uウェ na te dama 're īrowasu'u mono zéb zarina, te za tō nimahā na tiromhāiba, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipisutuzéb zarina, Zezu Cristu hā da'āma īsipo'ozéb da hā.' Rāwi dasima si da te 're īrosa'rata za'ra mono na te za oto da'awaihu'u. Taha zarina te za dama arowairébé oto, Cristu hā.

Mozési hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na te te īrob'ui'érézém na rowasu'u

¹⁷ Zudezu norī, āhāna wa za ai'āma rob'ui'éré za'ra wa'wa. A norī wa'wa hā, danhipai u'Re īhāimana u'āsi mono te te 're asawi pese uptabi za'ra wa'aba mono na, te dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, īsib'a'uウェ 're anomro aba mono wē te. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te īrob'ui'érézé hā, aima wa'aba si 're hāimana za'ra wa'aba mono wē te, te ato sina 're anomro aba mo, aima wa'aba si 're hāimana za'ra wa'aba mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono da newa, aiwasédé hā te te oto ai'āma 're īab'madā'ā za'ra wa'aba mono õ zarina. ¹⁸ 'Re īhāimana u'āsi mono te te aima 're īapisutu aba mono zéb zarina 're īmanharī za'ra wa'aba mono zéb da hā, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Duré 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā ma tō 're īwaihu'u za'ra wa'aba mo, āma 're anomro wē wa'aba mono da.

¹⁹ Āne na te duré asi'āma si 're īrosa'rata upa za'ra wa'aba mo: "Wa norī si datob'a ne 're īdanomro mono norī hā, wa wa te 're simro, tō sena. Robra u'āsi 're īdanomro mono norī ma, wa wa te 're rowa'a za'ra. ²⁰ Duré 're īdahāimana wē za'ra mono zéb da hā, da te 're īwaihu'u za'ra mono õ norī ma hā, wa wa te 're roti za'ra īwē na, duré aituté ne hāimana nhimiza'rese āna 're īhāimana za'ra mono norī ma zama." Āne na te asi'āma 're īrosa'rata upa za'ra wa'aba mo. Duré 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono wē te, te duré āne na asi'āma 're īrosa'rata upa za'ra wa'aba mo: "Wa norī ma si, wama waihu'u pese za'ra di, uburé roti īwē hā tō sena uptabi hā." Āne na te duré asi'āma 're aiwata za'ra wa'aba mo. ²¹ E marī wa, a norī wa'wa hā dama 're roti za'ra wa'aba mono nherē, 'rāwi duré asima zama 're roti za'ra wa'aba mono õ di. Marī na dawi 're danhipsaihuri za'ra mono tō da, dama 're roti za'ra wa'aba mono nherē, te a norī wa'aba zama marī na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. ²² Duré damro na dasiwi 're danhipsaihuri za'ra mono tō da, dama 're roti za'ra wa'aba mono nherē, te duré a norī wa'wa hā aimro na asifi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. Duré uburé romhāiba 'manharī hā 'Re īhāimana u'āsi mono upana, āma 're īdawata za'ra mono zé hā asifi 're wē'õ pese za'ra wa'aba mono nherē, te 'ri para 're īsimasa mono zéb u're asisisi aba mo, marī, 're simi'uri za'ra wa'aba mono da. ²³ A norī wa'wa hā zudezu na da te 're aiwaptērē za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā aima wa'aba si 're hāimana mono wē te, te dama asina 're īwasu'u za'ra wa'aba mo. Tane nherē, īsimiroti si 're 'madā'ā za'ra wa'aba mono õ di. Duré asifi 're wazéb za'ra wa'aba mono õ di. Taha zarina, zudezu'õ norī ma hā tāma wē za'ra õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ²⁴ Āne ma tō duréihā ai'āma rob'ui'éré sirōmo za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā:

"A norī wa'wa hā zudezu na 're aihāimana za'ra wa'aba mono, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina si 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ wa, te zudezu'õ norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono āma te te 're waseté za'ra." Āne ma tō duréihā ai'āma rob'ui'éré za'ra wa'aba ni, ībaihā na hā.

²⁵ 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā 're 'madā'ā pese za'ra wa'aba mono wamhā, īuwaibaba te za 're asisihāiwata nhihāri za'ra wa'aba mo. Tane nherē, īsimiroti si 're 'madā'ā pese za'ra wa'aba mono

õ wamhā, sihâiwata nihîhari ãña 're ïnomro mono norî ne, te za tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hâ aiwa. ²⁶ Zudezu'õ norî hâ sihâiwata nihîhari ãña 're nomro mono nherë, ïsimiroti 'rata na si 're hâimana wê za'ra mono wamhâ, ïsib'a'uwe ne, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te 're 'madâ'â za'ra, zudezu norî ne. ²⁷ A norî wa'wa hâ zudezu na 're aihâimana za'ra wa'aba mono hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâ 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono õ di, ïbaihâ na rob'ui'éré hâ aima 're hâimana za'ra wa'aba mono nherë, duré asihâiwata nihîhari ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherë. Tane nherë, ni'wam norî hâ zudezu'õ norî hâ sihâiwata nihîhari ré, 're hâimana za'ra mono õ nherë, te 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hâ te te 're 'madâ'â pese za'ra. Taha zarina te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te siwi 're aiwê'õ pese za'ra wa'wa, te te 're aihâza'ra wa'aba mono da, zudezu'õ norî si ïsimiroti hâ te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wa, ai'upana za'ra wa'aba. ²⁸⁻²⁹ A norî wa'wa hâ, e asihâiwata nihîhari ré 're anomro aba mono wa, te 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E danho'a uburé marî hâ zudezu hâimanazéb zarina si 're 'manharî za'ra wa'aba mono wa, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe uptabi hâ 're anomro aba mo. Mare di. ãne hâ ï'uwaibabâ nherë, ï'uwaibabâ õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hâ. 'Râwi aipë'ë 're, ïsimiroti hâ aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wapsi, tawapsi te za ïsib'a'uwe uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani nhimipawaptob zarina si. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâ danho'a 're ïwapari za'ra wa'aba mono zém na, tawamhâ, ïsib'a'uwe uptabi na 're anomro aba mono õ di za. 'Râwi aipë'ë 're, ïsimiroti hâ aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wapsi, tawapsi te za ïsib'a'uwe uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ïsib'a'uwe uptabi na 're ïhâimana za'ra mono norî hâ ti'ai ãma ré, da te 're wësämri za'ra mono dai õ nherë, te 'Re ïhâimana u'âsi mono si te te sima 're wasu'u wê za'ra.

3

'Re ïhâimana u'âsi mono hâ, tô sena na te te dama 're ïaropisutu mono zém na rowasu'u'

¹ Tawamhâ zudezu na 're ï'ahlâimana za'ra wa'aba mono zé hâ, e taré, te bêté asihâiwata nihîhari ré 're anomro aba mo. E taré, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hâ. ² Mare di. Tô sena tâma hâ, zudezu na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hâ. Tâma wê di, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hâ. E niha, wa za tawamhâ ãne hâ waihu'u za'ra ni, zudezu norî 're ïhâimana za'ra mono zé hâ. Duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ma tô zudezu norî si te te sima 're awë, ïsimiroti na rob'ui'éré 'rada hâ uburé da'udâna te te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, dawi simani tô da. ³ Tane nherë, ni'wam norî hâ zudezu norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're ïnomro mono na hâ te te tâma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ di. E tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ asa te te tâma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ di za, uburé marî na te te tâma ãma 're ïropisutu za'ra mono zéb zarina. ⁴ Te za tô te te tâma ãma 're uwaimrami u'âsi za'ra, te te tâma 're ïaropisutu mono zéb zarina. Uburé ti'ai ãma dazadawa nhipe na dasima 're dahâimana za'ra mono nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono si, sadawa nhipe õ di, tô sena. Duréihâ ma tô ãne na ãma rob'ui'éré Dawi hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma hâ:

"A hâ marî na dama 're roti mono wamhâ, tô sena asadawa nhipe õ na te za da te 're aiwaihu'u za'ra, tô sena asimiroti hâ. Duré ni'wam norî hâ asadawa nhipe te te ai'ãma 're sa'ra mono wamhâ, ta norî si ïsadawa nhipe na te za da te dasiwi 're waihu'u za'ra, ai'upana."

Āne na ma tō duréihā rob'ui'érē Dawi hā, ībaihā na hā.

⁵ Ni'wam norī hā te āne na te te si'āma 're rosa'rata upa za'ra: "Wa norī hā wahāimana wasétē na si, wa za oto 're wahāimana za'ra, 're īwanomro wasétē uptabi mono na, da te 're wawaihu'u za'ra mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono si wasétē āna 're īmorī wē uptabi na, da te 're waihu'u za'ra mono da, wanhipai u. Tawamhā, wahāimana wasétē na 're wahāimana za'ra mono nherē, e te za te 're wa'ahā za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Mare di. Te te 're wa'ahā za'ra mono õ di za." Āne te ni'wam norī hā te te si'āma 're rosa'rata upa za'ra. ⁶ E tawamhā ī'uwaibaba te ta norī hā āne na hā te te 're rosa'rata za'ra. Mare di. ī'uwaibaba õ di. 'Re īhāimana u'āsi mono hā te tō ī'uwaibaba si te te 're da'ahā za'ra. I'uwaibaba na si te mari'na te te dama 're arowairébé. Āne zarina te te dama 're arowairébé mono õ 'wa'āhā, aré te te da'awē'õ waihu'u õ di, za da'āma īsipo'ozéb āma hā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

⁷ Āté ni'wam norī hā te za duré āne na te te si'āma 're rosa'rata upa za'ra: "Wa norī hā wawasédé, wa te 're 'manharī za'ra mono wamhā, āté te za āne na da te wa'āma 're rosa'rata za'ra: 'Ō norī hā wasétē uptabi na te 're nomro. 'Re īhāimana u'āsi mono si, te wē uptabi na 're hāimana, ëhō si siwaprosi.' Āne na te za 'Re īhāimana u'āsi mono si 're īmorī wē uptabi na, da te dasiwi 're waihu'u za'ra, wawasétē si, wa te 're ī'manharī za'ra mono na, da te 're īwawaihu'u za'ra mono zém na hā. E tawamhā ī'uwaibaba, 'Re īhāimana u'āsi mono, wawasédé te te wa'āma 're ī'aza'ra mono zéb da hā. Mare di. ī'uwaibaba õ di." Āne na te duré ni'wam norī hā te te si'āma 're rosa'rata upa za'ra. ⁸ Taha zarina te duré te te sima 're nhari' za'ra: "Wawasétē si, wa za tō wa te 're 'manharī u'āsi za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono si īwē uptabi na, da te dasiwi 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā." Ni'wam norī hā ma tō āne na īnhimiroti wasédé hā ī'āma sa'ra, īsi'uihā na āne hā te āma īwaihu'u za'ra newa. Ma tō ī'āma wasétē za'ra. Taha wa, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā ta norī si siwi wē'õ pese za'ra, ī'uwaibaba.

Dahāimana wasétē na 're īdahāimana za'ra mono na rowasu'u

⁹ Tawamhā wa norī hā zudezu norī hā e taré zudezu na 're wahāimana za'ra mono wa, te za, zudezu'õ norī hāimana zém nhipai u, te te 're wa'awēsāmri, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Mare di. Uburé aiwapsi tāma 're īdahāimana za'ra mono zé hā. Uburé dahāimana wasédé hā da te 're ī'manharī za'ra mono na si te 're dahāimana za'ra, zudezu norī hā duré zudezu'õ norī zama. Dawasétē hawi, dasi'uihā na 're dawairébé waihu'u mono õ di, dama siptete wa, dawasédé hā. Āne, wa tō aimā waihu'u pari za'ra wa'wa. ¹⁰ Duréihā ma tō āne na ni'wam norī hā āma rob'ui'érē za'ra:

"Ni'wam norī hā si'uihā na 're īnomro wē mono zém na, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īwasu'u wē za'ra mono zéb da hā, robaba di. Uburé 're īdanomro wasétē mono na si, te 're dahāimana za'ra.

¹¹ Duré ni'wam norī hā āne te te waihu'u za'ra õ di, dawē na 're īdanomro mono zé hā. Duré ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono zô 're sōpré mono õ di, īhāimanazém na te te 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā. Āne hā tāma robaba uptabi di, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā.

¹² A'uwē mono bâ ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono wi, 're dasipizari za'ra.

Dasi'uihā na marī īwē hā da te 're 'manharī waihu'u za'ra mono õ di. Taré ma tō 're danomro. Ni'wam norī hā marī īwē hā te te 're 'manharī za'ra mono õ di. Mare uptabi di.

¹³ Uburé danhoto hā wasétē di. Wasétē uptabi di.

Danhoto wasétē na te dazadawa nhipese na, da te dasima 're nharī wasétē za'ra.

Duré wahi hā te te 're dahāzu mono wa, ti'wa wa'u na te te 're īdanhimroi mono ne, te damreme na da te dasima 're nharī wasétē za'ra, rowē hā da te dasiwi 're uprosi za'ra mono da.

14 Damreme īwasétē uptabi na si te dasi'āma da te 're wasétē za'ra.

15 Dasi'aba're na te duré 're dasi'u'a za'ra. Dasi'aba're na te duré 're dasimro.

16 Daro mono bā 're danomro mono sidāpāsi, te da te dasiwi 're rowamnarī u'āsi za'ra. Taha wa, te dasisa'u hā robzei'ō u'āsi 're dahāimana za'ra.

17 Rowē na 're īdahāimana za'ra mono zéb da hā, marī hā īwē hā da te dasima 're 'manharī waihu'u za'ra mono õ di.

18 'Re īhāimana u'āsi mono zama, da te dasiwi 're hāimana wazé mono õ di."

Āne na ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na da'āma rob'ui'érē sirōmo za'ra.

19 Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na ma tō Mozési hā rob'ui'érē, zudezu norī ma, õhō na si āma 're hāimana za'ra mono da. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'érē hā 're hāimana sirōmo mono wa, ni'wa hā tiwē na 're īmorī wasétē õ na dama 're siwasu'u waihu'u mono õ di. Uburé dawasétē na 're dasisāmri za'ra mono da si, te dama 're hāimana, rob'ui'érē 'rada hā, duré 'Re īhāimana u'āsi mono, dawasétē na te te 're īda'awē'ō mono zé hā da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. **20** E 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'érē zarina, marī hā da te 're ī'manharī wē za'ra mono na, te za te te sima da'āma 're aroti, dawasédé hā te te oto da'āma 're ab'madā'ā tō mono da, taha zarina te te oto 're da'awēsāmri mono da, dapo're'ō nherē, te te 're da'ahā za'ra mono tō da. Mare di. Taha nai õ di. Uburé marī hā da te 're ī'manharī wasétē za'ra mono na, 'rāwi 're dasiwalihu'u za'ra mono da si, te dama 're hāimana, rob'ui'érē 'rada hā.

'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īda'awēsāmri mono zém na rowasu'u

21 Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono ma tō oto dama waihu'u, te te 're īda'awēsāmri mono zém na hā, sō'awi da te oto 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā. 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te sima da'āma 're aroti mono õ di, uburé marī hā da te 're ī'manharī wē za'ra mono zéb zarina, dawasédé hā te te oto da'āma 're īab'madā'ā tō mono da, taha zarina te te oto 're da'awēsāmri mono da, dawasétē na 're danomro mono nherē, te te oto 're da'ahā za'ra mono tō da. Uburé Zezu Cristu te te 're īsaze za'ra mono norī si, te te oto 're awēsāmri. Āne hā aiwapsi te uburé tāma 're hāimana za'ra, zudezu norī hā, duré zudezu'ō norī zama. **23** A'uwē mono bā te uburé dawasétē na 're danomro. Taha wa, te 'Re īhāimana u'āsi mono nhiti 're dahāimana za'ra, 're īmorī wē uptabi nhiti. **24** Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono nhiti 're dahāimana za'ra mono nherē, Zezusi te te 're īsaze za'ra mono norī hā te te 're awēsāmri, da'āma 're īpē'ēzé mono zéb zarina, asa tāma 're īdasiwa'ābā za'ra mono zéb zō, sina 're simnhasi mono āna. Cristu Zezusi hā tidā'āzém na ma tō da'awa'a. Taha wa, ma tō dawasétē hawi te te 're da'awaibu. Taha na si te oto 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're da'awēsāmri, dawasédé hā za oto te te da'āma 're īab'madā'ā mono õ zéb zarina. **25** 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō Zezusi hā pisutu, dazada īdā'āzém na dawasédé, da te 're ī'manharī za'ra mono zé hā te te dama 're apari mono da, taha zarina

tiwi 'rusimani da, īwa'rāmi da'āma 're pē'ēzé mono da. Duré taha na si te te 're īda'awēsāmri mono zé hā, 'rāwi da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, ma tō āne da pisutu, Zezusi hā. Zezusi hā da te 're sazei pese za'ra mono wapsi, te za dawasédé hā te te dama 're apari. 'Re īhāimana u'āsi mono hā da'āma 're wa'a su'u mono õ wa, dawasédé hā te te da'āma 're ab'madā'ā mono õ di aré. ²⁶ Tane nheré, āhāna hā dawasédé hā da te 're ī'manharī za'ra mono zém na, te te da'āma 're ab'madā'ā mono āna 're hāimana mono õ di oto. Te oto te te āma 're da'ab'madā'ā u'āsi, uburé marī hā ī'wuaibaba si te te 're 'l'ab'manharī wē mono na, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, duré uburé Zezusi hā da te 're īsazei pese za'ra mono norī hā te te 're īda'awēsāmri mono na, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da.

²⁷ E tawamhā wasi'uihā na, wa za wawē na wasina 're wawata za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īwa'awēsāmri mono na hā. Mare di. E marī wa. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti si, wa te 're ī'madā'ā pese za'ra mono na, te te sima wa'āma 're aroti mono õ na dā'āsina, taha zarina wawasédé hā te te wa'āma 're ab'madā'ā tō mono da. Taré, Zezusi hā wa te 're īsazei pese za'ra mono na, te te sima wa'āma 're aroti, taha zarina wawasédé hā te te oto wa'āma 're ab'madā'ā tō mono da, taha zarina te te 're wa'awēsāmri mono da. ²⁸ Āne hā wa tō wasina waihu'u pese za'ra ni oto. Tō sena, Zezusi hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono wapsi, te za tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te sima da'āma 're aroti, dawasédé hā te te oto da'āma 're ī'ab'madā'ā mono õ zéb zarina, te te oto 're īda'awēsāmri mono zéb da hā. Ta hā te te sima da'āma 're aroti mono õ di, īsimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina, marī hā uburé da te 're ī'manharī wē za'ra mono na, dawasédé hā te te oto da'āma 're ī'ab'madā'ā mono õ zéb da hā, taha zarina te te duré 're īda'awēsāmri mono zéb da hā. Āne wasu'u zarina, wa tō wa norī hā wasina waihu'u pese za'ra ni oto. ²⁹ E zudezu norī nhib'apito si, te 'Re īhāimana u'āsi mono hā 're hāimana. E zudezu'ō norī ma hā, 're hāimana mono õ di bétē. Ta norī ma zama te duré 're hāimana. ³⁰ 'Re īhāimana u'āsi mono hā tō sena, misire uburé Danhib'apito uptabi hā. Zezusi hā te te 're īsazei pese za'ra mono zéb zarina si, te za te te sima āma 're aroti, īwasédé hā te te oto āma 're ab'madā'ā tō mono da, taha zarina si te te oto 're awēsāmri mono da, zudezu norī hā, duré zudezu'ō norī zama. ³¹ Zezusi hā da te dasina 're īumnhasi za'ra mono zém na si, 'Re īhāimana u'āsi mono hā dawasédé hā te te oto da'āma 're ab'madā'ā tō mono da, te te sima da'āma 're aroti mono wamhā, e tawamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā, wama hā taré hā. E wa te 're 'madā'ā pese za'ra mono õ di za. Wa za tō taha zama, wa te 're 'madā'ā pese za'ra, tō sena wa.

4

Abra'āhā wasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īsazei pese mono zém na

¹ Āhāna hā wasiré zudezu norī hi'rada, wa za aima wasu'u za'ra wa'wa, Abra'ā hā. ² Ta hā uburé marī hā te te 're ī'ab'manharī wē mono na, 'Re īhāimana u'āsi mono, īwasédé hā te te oto āma 're 'madā'ā mono tō da, te te sima āma roti 'wa'āhā, duré taha zarina Abra'ā hā 'rāwi tiwē na sina 're wata mono 'wa'āhā, te aré tō sena 'rāwi sina 're wata. Tane nheré, marī hā te te 're ī'ab'manharī wē mono na, 'rāwi sina 're wata waihu'u mono õ di Abra'ā hā, taha zarina 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te sima āma roti õ wa, īwasédé hā te te oto āma 're ī'madā'ā mono õ zarina, te te īwēsāmrizéb da hā. ³ Duréhā Abra'āhā wasu'u na, ma tō ni'wa hā āma rob'ui'éré, āne na hā: "Abra'ā hā 'Re īhāimana u'āsi mono si, ma tō te te sina 're umnhasi u'āsi, te te tāma īropisutuzém na hā. Taha āma si, ma tō sasō. Taha wa, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā sima āma roti, īwasédé hā te te oto āma 're

'madâ'â tō mono da, duré taha zarina si te te oto wēsāmri da. Taha wa, tāma wē uptabi di, 'Re īhāimana u'âsi mono ma hā."

Āne ma tō Abra'āhā wasu'u na āma rob'ui'érē ni'wa hā, ībaihā na hā. Ā hā Abra'ā hā, marī hā te 're ī'ab'manharī wē mono na, 'rāwi sina 're īwata mono õ zé wasu'u. ⁴ Ni'wam norī hā te te dama 're romhuri za'ra mono wamhā, da te 're īpawa'âbā za'ra mono ré, te 're hāimana za'ra. E sōpru wa, te za taré īsib'apito hā rob'uiprazé hā te te tāma 're sōmri za'ra. Mare di. Sōpru wa, te te tāma 're sōmri za'ra mono õ di. Te te tāma 're īromhuri za'ra mono zé wa'rāmip si, te za te tāma 're sōmri za'ra, īpawa'â hā. ⁵ Tanei õ di, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. Marī hā da te 're ī'manharī wē za'ra mono na, te 'rāwi 're dasi'madâ'â ze za'ra, taha na si 'Re īhāimana u'âsi mono hā dawasédé hā te te oto da'āma 're ī'ab'madâ'â mono õ na, te te sima da'āma 're aroti mono newa. Tane nherē, te te sima da'āma 're aroti mono õ di, taha na dawasédé hā te te oto da'āma 're ab'madâ'â tō mono da, taha zarina te te oto 're īda'awēsāmri mono zéb da hā. 'Re īhāimana u'âsi mono hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono wapsi, te za te sima 're da'awēsāmri, dawasédé hā za oto te te da'āma 're ab'madâ'â mono õ wa, duré dawasétē na 're danomro mono nherē, te te 're da'ahā za'ra mono tō da. ⁶ 'Re īhāimana u'âsi mono te te sima da'āma 're aroti mono õ di tō, uburé marī hā da te 're ī'manharī wē za'ra mono zéb zarina, dawasédé hā te te oto da'āma 're ī'ab'madâ'â mono õ zéb da hā, taha zarina te te oto 're īda'awēsāmri mono zéb da hā. Da te 're īsaze za'ra mono zém na si te oto te te 're da'awēsāmri tō. Taha zarina, dama 're īrowē uptabi za'ra mono zém na hā, ma tō Dawi hā ãne na āma rob'ui'érē, duréihā:

⁷ "Ni'wam norī ma hā, 'Re īhāimana u'âsi mono hā īwasédé te te oto āma 're 'madâ'â za'ra mono õ wamhā, ta norī ma si, tāma 're rowē za'ra mono di za, īwasétē na oto āma 're po're pu'u za'ra mono õ wa, ta norī āma hā.

⁸ 'Re īhāimana u'âsi mono hā īwasédé hā te te oto āma 're sa'rata za'ra mono õ wa, tāma 're rowē za'ra mono di."

Āne na ma tō Dawi hā āma rob'ui'érē, dama 're īrowē uptabi za'ra mono zém na.

⁹ Āne hā, e sihāiwata nhihâri ré 're īnomro mono norī si, te za rowē uptabi na 're nomro. E ā norī si, te wasu'u, Dawi hā. Mare di. Sihāiwata nhihâri āna 're īnomro mono norī zama, te wasu'u. Āne na, wa tō aimā waihu'u pari za'ra wa'wa, Abra'āhā wasu'u na rob'ui'érē hā, duréihā:

"Abra'ā hā 'Re īhāimana u'âsi mono si, ma tō te te sima 're umnhasi u'âsi, te te tāma īropisutzém na hā. Taha āma si ma tō sasō. Taha wa, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā sima āma roti, īwasédé hā te te oto āma 're 'madâ'â tō mono da, duré taha zarina si te te oto wēsāmri da. Taha wa, tāma wē uptabi di, 'Re īhāimana u'âsi mono ma hā."

Āne, wa tō aimā waihu'u za'ra wa'wa. ¹⁰ E tawamhā Abra'ā hā sihāiwata nhizâri sirōmo, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā sima āma roti, te te wēsāmri da. Mare di. Sihāiwata nhizâri õ ré, ma tō wēsā. ¹¹ 'Re īhāimana u'âsi mono hā, Abra'ā hā te te sima ī'umnhasi pese zém na si, ma tō wēsā, sihāiwata nhizâri õ nherē. Taha wa, sihāiwata nhizâri õ ré, Abra'ā hā, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īwēsāmrizém na hā, te wama wasu'u, tō sena na uburé da te 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā. Taha wa, Abra'ā hā uburé 'Re īhāimana u'âsi mono, da te dasina 're ī'umnhasi za'ra mono norī hi'rada, ta hā. Sihāiwata nhihâri õ nherē, 'Re īhāimana u'âsi mono te te 're ī'awēsāmri mono norī hi'rada. ¹² Duré, īsihāiwata nhihâri ré norī hi'rada, zudezu norī hi'rada. E tawamhā sihāiwata nhihâri ré 're hāimana za'ra mono wa, te ta norī hi'rada hā 're hāimana, Abra'ā hā. Mare di. Abra'ā hā sihāiwata nhizâri õ ré, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īsazei pese ne, īsine te te 're īsazei pese za'ra mono norī hi'rata si, te 're hāimana, Abra'ā hā.

Abra'āhā ma, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īropisutuzé wasu'u

¹³ Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono hā Abra'āhā ma, ma tō ropisutu, uburé danhipti'ai mono bā te te tāma 're anhomri mono da, īsihudu norī ma ropibu ma, īsihudu sidāpāsi. E īsimiroti hā uburé te te 're 'madā'ā pese uptabi mono wa, duré nimahā na marī na misi īsimiroti na te te upai õ wa, ma tō ãne na tāma ropisutu. Mare di. Taha wab õ di. 'Re īhāimana u'āsi mono te te īsazei pese na, te te wēsāmri wa, ma tō ãne na tāma ropisutu siro. ¹⁴ 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'madā'ā'wa norī hā zudezu norī hā, īsimiroti te te 're ī'madā'ā pese za'ra mono zéb zarina, 'Re īhāimana u'āsi mono, ta norī ma, uburé danhipti'ai mono bā te te tāma 're ī'anhomri mono da hā, te te ropisutu 'wa'āhā, taré te aré da te 're saze za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Marī dai õ di aré. Taré te aré 'Re īhāimana u'āsi mono hā dama ropisutu, daro hā te te dama 're ī'anhomri mono zém na hā. Dama hā, aré marī õ di. ¹⁵ 'Re īdahāimana wē za'ra mono zéb da hā, dasi'uihā na da te dasima 're īpisutu za'ra mono zé hā dama 're hāimana za'ra mono õ 'wa'āhā, aré da te ãma 're upai waihu'u za'ra mono õ di. Tane, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te īrob'ui'érézé hā dama 're hāimana za'ra mono õ 'wa'āhā, aré da te ãma 're upai waihu'u za'ra mono õ di duré. Tane nherē, te tō dama 're hāimana, īsimiroti na rob'ui'éré 'rada hā. Taha wa, da te 're waihu'u pese za'ra mono nherē, da te 're 'madā'ā pese za'ra mono õ wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īda'ahā za'ra mono zé, te wasu'u.

¹⁶ Tawamhā e marī hawi, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā Abra'āhā ma ropisutu, īsihudu norī ma ropibu ma. Abra'ā hā te te īsazei pese zém hawi, ma tō tāma ropisutu. Te te tāma īropisutuzé wa'rāmi, asa tāma īsiwa'ābāzéb zō 're īsimnhasi mono õ na, da te dasina 're īwaihu'u pese za'ra mono zéb da hā, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā Abra'ā te te īsazei pese zém hawip si, tāma ropisutu. E Mozésihi nhimi'ui'éré 'madā'ā'wa norī ma si, te 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiropisutuzé hā tāma 're hāimana za'ra, zudezu norī te te 're īsazei pese za'ra mono norī ma si. Mare di. Abra'ā hā, 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina ī'umnhasi ne, uburé 're īdahāimana za'ra mono norī ma zama, te tāma 're hāimana za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiropisutuzé hā. E marī wa. Abra'ā hā uburé wahī'rata wa, uburé wasiré īsazei'wa norī hi'rata wa.

¹⁷ Duréihā ni'wa hā ma tō ãne na 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'éré, Abra'āhā ãma hā:

"Wa hā wa tō aipisutu, daro mono bā da te dasina 're ī'umnhasi za'ra mono norī hi'rata na, da te 're asisi za'ra mono da."

Ãne ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiropisutuzém na ãma rob'ui'éré. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiropisutuzé hā, tō sena. Pire uptabi di. E marī wa. Õ hā tō sena, 're hāimana mono wa. Taha si, ma tō Abra'ā hā te te sina 're umnhasi u'āsi. Taha si, 're dadā'ā za'ra mono nherē, dahāiwa'utu'wa hā te 're hāimana. Taha si marī õ ré, Ropoto mono 'wa hā. ¹⁸⁻¹⁹ Duréihā Abra'ā hā 100 na ãma īwahubzéb u hā romhutu na ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā tāma ropisutu, ãne: "Asihudu sidāpāsi, da'ahā uptabi di za." ãne rob'ui'éré 'rata na īwasu'u hā. Abra'ā hā romhutu na ma tō tidā'ázé hā sina waihu'u, īhāiba sib'uware na hā oto. Timro zama ma duré waihu'u, 'ra waihu'u õ na, Sara hā. Tane nherē, siptete sina ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono si saze, za ī'ra te te tāma īsōmrizém na hā. Te te 're wawāi mono ãna, te sô 're simipari u'āsi, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiropisutuzéb zō hā, marī hā tāma hāimana õ nherē, sô 're īsimipari mono zéb da hā. Taha wa, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā pisutu, daro mono bā da te 're īsazei pese za'ra mono norī hi'rata na, da te

're sisi za'ra mono da. ²⁰ 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īropisutuzém na hā te te āma wawāi õ di. īmreme hā te te īsazei pese zéb zarina, ma tō siptete uptabi na 're hāimana. Te duré āma 're wata u'āsi. ²¹ 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īropisutuzé hā za te te tāma āma īuwaimramizéb zō, te te 're sazei pese u'āsi. Te te sazei utōrī õ di, Abra'ā hā. ²² Taha wa, te te īsazei pese na ma tō sima āma roti 'Re īhāimana u'āsi mono hā, īwasédé hā te te oto āma 're 'madā'ā mono tō da, taha zarina te te wēsāmri da, duré po're'ō nherē, za te te azāri tō da, dame. ²³ Duréihā rob'ui'éré 'rata na Abra'āhā wasu'u hā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īwēsāmrizém na hā, taha wasu'u si õ di. ²⁴ Wa norī zama, wa te wasina 're īumnhasi za'ra mono norī hā te za duré te te 're wa'awēsāmri, Wanhib'apito Zezusihī hāiwa'utu'wa, wa te wasina 're īumnhasi za'ra mono norī hā. ²⁵ 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō Zezusi hā dama tisō, da te dasiwi wīrī da, wawasétē na 're wanomro mono wa. Ma tō duré hāiwa'utu, taha na te te 're wa'awēsāmri mono da, wawasédé hā te te oto wa'āma 're ab'madā'ā tō mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

5

Cristuhu zazei'wa, toi u'āsi 're īnomro mono zé wasu'u

¹ Wanhib'apito Zezu Cristu hā ma tō wazada tidā' za'ra, wa'upana. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō te te sima wa'āma 're aroti, wa te 're īsazei pese za'ra mono na, wawasédé hā te te oto wa'āma 're ab'madā'ā tō mono da, taha zarina si te te duré 're wa'awēsāmri mono da, wawasétē na 're wanomro mono nherē, te te 're wa'ahā za'ra mono tō da. Taha wa, rowē u'āsi, wa oto āma 're wanomro, 'Re īhāimana u'āsi mono āma hā. ² Zezusi hā wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa, te 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwē si te te wama 're ab'madā'ā. Taha na si, wa oto wa norī hā 're wahāimana za'ra. Niwapsi te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te wama 're apisutu, īwaihu'u pese zarina īhāiba na rowa'a za'ētē na īsiré 're wahāimana u'āsi za'ra mono da, rowē uptabi na. Taha wa, wato sina, wa sô 're wanhimipari za'ra, wa te 're sazei utōrī za'ra mono āna. ³ Duré Cristuhu zazei'wa, 're wanomro mono 'ru te, da te wama 're rob'manharī za'ra mono wa, wa te 're robzépata za'ra mono ré, wa watoi u'āsi 're wahāimana za'ra ñone haré, wa te 're īrobzépata za'ra mono zéb zarina, ñohō āma si wanhiptete sina 're īwahāimana za'ra mono zéb da hā, wa te wasima āma 're sa'ētē za'ra mono wa. Āne hā wa te wasina 're waihu'u pese za'ra mono wa, wa za watoi u'āsi 're wahāimana za'ra. ⁴ Tawamhā wanhiptete sina, āma 're īwahāimana za'ra mono zéb da hā, wa te tāma āma 're uwaimrami za'ra mono wamhā, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā wa'āma 're wata za'ra. Tawamhā wa'āma 're īwata za'ra mono zém na, wa te wasina 're waihu'u za'ra mono wamhā, marī te te wama 're īapisutu mono zéb zō, wa te 're wawā za'ra mono āna, wa za wasina 're wanhimipari u'āsi za'ra. ⁵ Āne zō si 're wanhimipari za'ra mono wamhā, taré sô 're wanhimipari za'ra mono õ di za. Taré, wa te wasina 're umnhasi baba za'ra mono õ di za. E marī wa. 'Re īhāimana u'āsi mono hā Tipē'ēzani te te wama 're īanhomri mono na, tinhimizawi pese zé hā te te wama 're awaihu'u mono wa, taré, wa te wasina 're umnhasi baba za'ra mono õ di za. Taha wa, taré sô 're wanhimipari za'ra mono õ di za, marī īwē hā te te wama 're īapisutu mono zō hā.

⁶ Duréihā 're īdahāimana za'ra mono na'rata zém hawimhā, marī da te 're īmanharī wē za'ra mono zém na hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te da'āma sima 're aroti mono õ di, taha zarina dawasédé hā te te oto da'āma 're ab'madā'ā tō mono da, duré dap'o're'ō nherē, te te 're da'ahā za'ra tō mono da. Ta hawim haré, dahāimana wē zém na 'rāwi 're dasi'madā'ā waihu'u za'ra mono õ di,

dawasédé hā te te da'āma 're ī'ab'madâ'ā mono õ zarina, te te 're īda'awēsāmri mono zéb da hā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Taha ré, ma tō Cristu hā dazada dârâ, uburé dawaséte na 're īdahāimana za'ra mono norī zada, 'Re īhāimana u'āsi mono, bâdâ te te āma īpisutuzé hā īwaptâ'āzém na. ⁷ Ni'wa hā uburé danhimiroti wē hā te te 're 'madâ'ā pese mono nherē, taha upana īda'matâ'ā da hā, mare di. Ni'wa hā da'āma 're īsiwamri mono, 're 'maiħāimana mono wamhā, taha upana si īda'matâ'ā da hā, āté te za 're si'madâ'ā za'ra. ⁸ Tanei õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimizawizé hā. Wa norī hā wawaséte na 're wahāimana za'ra mono nherē, ma tō Cristu hā pisutu, wazada dâ'ā da, wa'upana. Āne hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te wama 're awaihu'u, te te 're īwa'azawi pese mono zém na hā. ⁹ Zezusi wazada īdâ'āzém na, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're wa'awēsāmri, wawasédé hā te te oto wa'āma 're ī'ab'madâ'ā mono õ zarina. Āne wa, te za duré Zezusi hā tidâ'āzém na te te 're wa'anho'reptu, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimihâzé wi, ro hā za īsi'utōrīzéb āma hā. ¹⁰ 'Re īhāimana u'āsi mono nhitob'rū, wa aré 're wanomro. Tane nherē, ti'ra dâ'āzém na ma tō wa'āma 're siwadi za'ra oto. Tawamhā īsiwadi oto 're wahāimana za'ra mono wa, te za tō oto Zezusi hā te te 're wa'anho'reptu, dâ'ā nherē, apâ hâiwa'utu wa, dâ'ā āna 're hāimana u'āsi mono wa za oto. ¹¹ Tane nherē, taha si õ di. 'Re īhāimana u'āsi mono āma, wa duré wātoi u'āsi 're wahāimana za'ra, Wanhib'apito Zezu Cristu dâ'āzém na, wa'āma 're siwadi za'ra mono wa oto.

Adāhā wasu'u, Cristuhu wasu'u me

¹² Tawamhā e ma hawi, ma tō dawasédé hā tinhana'rata. Adāhā ma tō duréihā tiwaséte 'rata. Ta hawimhā ma tō dawasédé hā te te ropé, uburé dapoto mono bâ. Ta hawim haré, te aihīni 're dadâ'ā u'āsi za'ra, dawaséte na 're danomro mono wa. ¹³⁻¹⁵ Dawaséte āna 're īdahāimana za'ra mono zéb da, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā dama 're hāimana za'ra mono õ nherē, dawasédé hā te te da'āma 're aza'ra mono õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Tane nherē, duréihā Mozésihi ma, tinhimiroti hā te te waihu'u õ ré, duré te te rob'ui'eré õ ré, te dawaséte na si 're dahāimana u'āsi za'ra. īsimiroti na rob'ui'eré hā dama 're hāimana za'ra mono õ nherē, dawaséte na si 're dahāimana za'ra mono wa, ma tō Adāhā waséte na'rata hawim haré 're dadâ'ā u'āsi za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā dapē'ē 're, dama 're hāimana za'ra mono nherē, da te dasina tāma āma 're uwaimrami za'ra mono õ wa. Mozésihi ma, za oto 'Re īhāimana u'āsi mono, tinhimiroti te te īwaihu'uzéb u hā, dawaséte na si 're danomro u'āsi mono wa, ma tō 're dadâ'ā u'āsi za'ra. Adāhā wi, 'Re īhāimana u'āsi mono, rob'rā te te sawi nherē, te te sadawa 'madâ'ā āna, ma tō tiwaséde hā 'manha. Āne hā Adāhā waséte ne, aiwa da te 're 'manharī za'ra mono õ nherē, ma tō aihīni 're dadâ'ā u'āsi za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īrotizé hā, sō'awi dama 're hāimana za'ra mono õ nherē.

Adāhā waséte na'rata wamhā, ma tō īpire uptabi hā 'manha, tiwasédé hā. Taha uirī na si, ma tō Zezusi hā marī īpire uptabi hā 'manha duré īwē hā, ti'ai āma 're morī ré. Taha wa, Zezusihī ne Adāhā, marī īsine īpire hā te te 'manharī wa. Tane nherē, aiwab õ di, īsimi'manharīzé hā. 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwē te te dama 're ī'anhomri mono hā, Adāhā waséte nei õ di. Adāhā hā tiwaséde te te ī'manharīzém hawi, ma tō oto uburé 're dadâ'ā u'āsi za'ra, tō sena. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwē hā te te dama 're ī'ab'manharī mono zé hā pire uptabi di, Adāhā hā tiwaséde te te ī'manharīzém nhipai u. Wē uptabi di. E marī tawamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono, īwē hā te te dama 're ī'ab'manharī mono zé hā. Zezusi hā sisawi āna tihâiba na te te 're īda'azawi pese mono na, ma tō te te dama 're ab'manharī wē, tinhoprubzéb zarina. ¹⁶ Adāhā hā tiwaséde te te ī'manharīzém hawim haré, te dawaséde hā da te 're 'manharī u'āsi za'ra

oto. Taha zarina, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te siwi 're da'awē'ō pese, dawasédé hā te te da'āma 're ī'awaihu'u mono zéb zarina. Tane nherē, ta hawim haré, dawasédé hā da te 're 'manharī u'āsi za'ra mono nherē, dama īsōprubzém na te oto da'ahā na te te 're da'awēsāmri 'Re īhāimana u'āsi mono hā, ī'ra dazada īdā'āzém na. Āne wa, 'Re īhāimana u'āsi mono, dama 're īsōpru mono zé hā, pire uptabi di, Adāhā nhimi'manharizé ma hā. ¹⁷ Tō sena aibā hā misi, tiwasédé te te ī'manharī na'rata hawi, ma tō oto 're dadā'ā u'āsi za'ra. Tane nherē, Zezu Cristu hā aibā misi nherē, īsimi'manharizé hā pire uptabi di, aibā tiwasédé te te ī'manharī na'rata zém nhipai u. Wē uptabi di. 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwē uptabi hā te te tāma 're ī'apisutu mono norī si, te za hāimana pire na īsiré 're hāimana u'āsi za'ra, tinhoprubzé hā te te tāma 're ī'anhomri mono norī si. īsōprubzé hā te te 're īda'awēsāmri mono zé, te wasu'u. Cristu īdā'āzém na te za hāimana pire na īsiré 're hāimana u'āsi za'ra.

¹⁸ Aibā hā misi tiwasédé hā te te ī'manharizém hawi, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā uburé te te 're da'awē'ō pese, dawasédé hā te te da'āma 're ī'awaihu'u mono zéb zarina. Tane, misi Zezusihī nhimi'manharī wē zém na, te za oto 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're da'anho'reptu, dapē'ē 're, dadā'ā u'āsi ne 're īdanomro mono zém hawi, ī'rata 're dahāimana u'āsi za'ra mono da oto. ¹⁹ Aibā hā misi nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īwapari ë hawimhā, ma tō oto uburé dawasétē na si 're dahāimana za'ra. Tane duré, aibā hā misi nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īwapari pese zém hawi te za oto 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're da'awēsāmri, Zezu Cristu te te īwapari pese zém hawimhā.

²⁰ Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō Mozésihī ma tinhimiroti hā waihu'u, te te āma rob'ui'eré da, āma 're dasipo're pu'u za'ra mono wa, dawasédé hā da te oto dasina 're waihu'u za'ra mono da. Tane nherē, ma tō dawasédé hā da te dasima 're sa'ētē u'āsi za'ra. Tane nherē, dawasédé da te dasima 're īsa'ētē za'ra mono zém nhipai u, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te dama 're arob'manharī wē, da'āma 're īsiwamri u'āsi mono zéb zarina. ²¹ Āne na rowasu'u na, wa za oto aimā rāsutsu za'ra wa'wa. Dawasétē na si 're danomro u'āsi mono wa, ma tō aré dapē'ē 'remhā, dadā'ā ne 're dahāimana u'āsi za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhiti. Tane nherē, tinhimizawi pese zéb zarina, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā Wanhib'apito Zezu Cristu dā'āzéb zarina te te sima 're wa'awē, taha zarina si rowē uptabi na 're wanomro u'āsi mono da oto.

6

'Re īdanomro mono zép té wasu'u

¹ 'Re īhāimana u'āsi mono hā, simizawi pese uptabi di. Te wa'āma 're pē'ēzé u'āsi. Taha wa, wawasédé hā wa te 're 'manharī za'ra mono nherē, tinhimizawizé hā te te wawi 're azawi mono ë di. Wawasédé, wa te 're ī'manharī za'ra mono zé hā, te duré te te wama 're apari. E tawamhā, wawasédé, wa te 're ī'manharī za'ra mono zé hā te te wama 're apari mono nherē, wa za wawasédé hā duré apā wa te 're 'manharī u'āsi za'ra, apā te te duré wama 're apari zahu mono da. E taha da, wa za wawasétē u'āsi 're wahāimana za'ra. ² Mare di. 'Re dadā'ā za'ra mono wa, marī zō, da te oto 're īrob'ruiwapari za'ra mono ë ne, wa norī hā wawasétē zō, wa te oto 're rob'ruiwapari za'ra mono ë di za. Taha wa, wawasédé hā wa te duré 're 'manharī zahu za'ra mono ë di za oto. ³ Wa norī hā â dawabzuri, wa te 're 'manharī za'ra mono wamhā, Cristu Zezusihī siré, 'rāwi oto 're īwanomro mono zé, te wasu'u, simisutu. īsiré oto 're īwanomro mono ne, wa tō duré

Ísiré 're wadâ'â za'ra, simisutu. Åne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ⁴ Tawamhã, â dawabzuri hã oto wa te 're 'manharî za'ra mono wamhã, â da te 're ïwanhamra mono zé, Cristuhu siré 're ïwadâ'â za'ra mono zé, te wa'âma simiré'é. Ab're 're, ïsiré da te 're ïwanheme mono zéb zama, te wasu'u. E marî da, wa tô Zesusihi siré 're wadâ'â za'ra. Cristu hã dâ'â nherë, Ímama hã tiwaihu'u pese na te te ïhâiwa'utu ne, 're ïwanomro mono zép tém na si, oto 're ïwahâimana za'ra mono zéb da hã, wa tô ïsiré 're wadâ'â za'ra, wa norî hã. Åne wa'âma ïsimiré'ézé hã.

⁵ Wa norî hã Cristuhu siré, wa tô 're wadâ'â za'ra, wawaséte zô, wa te oto 're rob'ruiwapari za'ra mono õ wa, 're dadâ'â za'ra mono wa, marî zô, da te oto 're ïrob'ruiwapari za'ra mono õ ne. Åne hã simisutu ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã wahâiba na atob za'ra, Cristuhu tême. Duré Cristu hã dâ'â uptabi nherë, Ímama te te ïhâiwa'utu ne, te za duré wa norî hã te te 're wa'ahâiwa'utu. Taha na te za duré Cristuhu tême wahâiba na atob za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ⁶ Wawaséte na 're ïwanomro 'rata mono zé hã, tâibâ oto. Cristu hã wedepo'o nhonhi'râmi na ïdâ'â ne, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te wama 're a'uprosi, 're ïwanomro 'rata mono zé hã. Marî ïwaséteré si, wa te wasima 're ïruiwapari u'âsi za'ra mono zém hawi, te te 're wa'anho'reptui mono da, ma tô te te wama 're a'uprosi, 're ïwanomro 'rata mono zé hã. Wawasédé hã wa te 're sahâri waihu'u za'ra mono ãna, 're wanomro mono tô da, ma tô te te wama 're a'uprosi. Åne hã wama waihu'u pese za'ra di. ⁷ 'Re dadâ'â za'ra mono wamhã, dawasédé hã da te 're 'manharî waihu'u za'ra mono õ di oto. Tane, 're ïdâ'â za'ra mono norî ne, Cristuhu siré 're wadâ'â za'ra mono wa, wawaséde hã wa te 're 'manharî u'âsi za'ra mono õ di za oto. ⁸ Taha wa, Cristuhu siré 're wadâ'â za'ra mono wa, wa za wa te wasina 're waihu'u pese za'ra tô sena na, za ïsine 're ïwahâiwa'utu za'ra mono zéb da hã, duré ïsiré za 're ïwahâimana u'âsi za'ra mono zém na hã. ⁹ Åne na, wa tô duré wasina waihu'u pese za'ra ni. Cristu hã dâ'â uptabi nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te hâiwa'utu wa, taha wa, niwamhã tidâ'â na te te sahu õ di za, ïdâ'âzé hã sib'ware wa oto, Zesusihi ma hã. ¹⁰ Dâ'â wamhã, misi haré ma tô dawaséte nhiptetezé hã uprosi. Taha wa, oto dâ'â parimhã, Timama ma, te oto 're hâimana u'âsi, Cristu hã. ¹¹ Taha wa, te za åne na asî'âma 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo: "Re dadâ'â za'ra mono wa, marî zô, da te oto 're ïrob'ruiwapari za'ra mono õ ne, wawaséte zô, wa te oto 're rob'ruiwapari za'ra mono õ di za, wa norî hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wa te oto 're ïromhuri za'ra mono da si, wa za oto 're wahâimana za'ra. Cristu Zesusihi ãma si, wa za oto 're wahâimana za'ra." Åne si te za asima ãma 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo.

¹² 'Râwi marî na asima 're ïrosa'rata waséte za'ra wa'aba mono zé hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono tô da, te za aiwaséte wi asina 're asiptete za'ra wa'aba mo, aipë'ë na. ¹³ Marî ïwaséde hã 're 'manharî za'ra wa'aba mono tô da, te za aihâiba hã 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, aihâiba hawim na marî 're 'manharî za'ra wa'aba mono tô da. 'Re atâ'â za'ra wa'aba mono wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ï'aihâiwa'utu za'ra wa'aba mono ne, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 're anomro aba mono zép tém na hã. Taha wa, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono ma si, 're asisõmri za'ra wa'aba mo, misi haré. Taha ma si, te za aihâiba hã 're ïsõmri za'ra wa'aba mo õne haré, marî ïwë si ãma 're ï'manharî za'ra wa'aba mono zéb da hã. ¹⁴ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã asina tâma ãma 're ïuwaimrami za'ra wa'aba mono zéb zarina, aiwaséde hã te te oto aï'âma 're ab'madâ'â aba mono tô da, 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Tinhimizawi pese zém na si, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã aï'âma 're pë'ëzé za'ra wa'wa, aiwaséte na 're

aihâimana za'ra wa'aba mono nherë. Taha zarina si, ma tô te te 're aiwësämri za'ra wa'wa. Taha wa, te za aiwasété wi asina 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mo oto.

Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're ïdasiõmri za'ra mono zé wasu'u

¹⁵ Tawamhâ ãté ãne te za asima 're ïnhariñ za'ra wa'aba mo: "Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ïrob'ui'érézé hâ wa te 're ï'madâ'â pese za'ra mono zéb zarina, te te sima wa'âma 're aroti mono õ di, taha zarina wawasédé hâ te te oto wa'âma 're ab'madâ'â òt mono da, taha zarina te te 're wa'awësämri, wawasété na 're wahâimana za'ra mono nherë, wa'âma 're pê'ëzé za'ra mono wa. Taha wa, wa za wawasédé hâ duré apâ wa te 're 'manharî u'âsi za'ra õne u'â, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ dawasété nherë, simizawi pese wa." ãne na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Tô'â. ¹⁶ A nori wa'wa hâ dama 're romhuri za'ra wa'aba mono da, aihâiba hâ dama 're sõmri za'ra wa'aba mono wamhâ, taha nhimiwada'uri na si, te za tô 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ãne hâ aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane, aihâiba hâ aiwasété ma, 're sõmri za'ra wa'aba mono wamhâ, te za tô âma 're asiwasété za'ra wa'aba mo. Taha zarina te za atâ'â u'âsi ne, 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aipë'ë 're, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti. Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, aihâiba hâ 're sõmri za'ra wa'aba mono wamhâ, taha nhimiwada'uri na si te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawapsi te za oto te te 're aiwësämri za'ra wa'wa. ¹⁷ Aiwasété na si, ma tô aré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, 're sahâri waihu'u za'ra wa'aba mono ãna. Tane nherë, ãne 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di oto. 'Re ïhâimana u'âsi mono te te aima 're ïroti za'ra wa'aba mono zép si, te oto 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma si, wa za 're wawata za'ra. ¹⁸ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ tinhiptetezé hâ ma tô te te aima 're sõmri za'ra wa'wa, aiwasété ãna oto ãma 're anomro aba mono da. Ma tô duré aima si'apito za'ra wa'wa, aiwë na si oto tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁹ 'Re ïdahâimana za'ra mono zém na, wa tô aima ãma romnhimiré'ë za'ra wa'wa, ïnhimirowasu'u na hâ asî'uihâ na sada asimirosa'rata nhiptete waihu'u za'ra wa'aba õ wa. Aihâiba hâ aiwasété ma, ma tô 're ïsõmri za'ra wa'aba mo aré, taha na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, aihâiba na asina 're aiwasété za'ra wa'aba mono da. Tane nherë, aihâiba hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono ma si, te za oto 're ïsõmri za'ra wa'aba mo, taha nhimiroti na si oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, aihâimana wê uptabi na.

²⁰ Aiwasédé hâ 're sahâri waihu'u za'ra wa'aba mono ãna, 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te aima 're ïroti za'ra wa'aba mono zéb zarina 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di aré. ²¹ Aiwasété na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, e marî ma tô aima 're hâimana za'ra wa'wa, 're ï'manharî za'ra wa'aba mono zé wa'râmimhâ, ãma aima 're ïrowë za'ra wa'aba mono zéb da hâ. Robaba di. Taha na asimi'manharî wasété za'ra wa'aba zém na ãma 're aséb za'ra wa'aba mono di oto. ãne si, da te 're 'manharî u'âsi za'ra mono wamhâ, dapë'ë 're, dadâ'â u'âsi ne, te za tô 're dahâimana za'ra. ²² Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ tinhiptetezé hâ ma tô te te aima 're sõmri za'ra wa'wa oto, aiwasété ãna ãma 're anomro aba mono da oto. Ma tô duré aima si'apito za'ra wa'wa, taha ma si oto 're romhuri za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ma tô, tiwi 're asisawi za'ra wa'aba mono ãna, aihâiba hâ tâma 're ïsõmri za'ra wa'aba mo. Taha wa'râmi te za rowë uptabi na ï'rata 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono zé hâ te te aima 're apisutu 'wa oto. ²³ Dawasété na si 're ïdanomro mono zé wa'râmi, te za dadâ'â u'âsi ne 're dahâimana za'ra dapë'ë 're, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti. Wanhib'apito

Cristu Zezusihi ãma si 're danomro mono wapsi, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ sôpru wa, te te dama 're apisutu, ï'rata 're ïdahâimana u'âsi za'ra mono zéb da hâ, asa tâma 're ïdasiwa'âbâ za'ra mono zéb zô, sina 're simnhasi mono ãna.

7

Ímro'ô norî mrozém na rowasu'u na ïsimirê

¹ ïsisânawâ norî, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâ aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Taha wa, ãlhâna ïnhimi'ui'éré na te aima ïrowasu'u za'ra wa'aba zé hâ, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di za duré. Ni'wa hâ ti'ai ãma 're hâimana mono ré, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ pire na tâma 're hâimana, ti'ab ré 're ïdanomro mono zém na roti hâ. Tane nherë, dâ'â wamhâ oto, tâma 're hâimana mono õ di za oto, ïsarina 're ïhâimana mono zéb da hâ. E marî wa. Tô oto dâ'â wa. ² ãne na wa za aima romnhimiré'ê za'ra wa'wa. Pi'ô norî hâ ïmro hâ tiwi 're dâ'â za'ra mono õ ré, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â sina, te te 're rême waihu'u za'ra mono õ di za. ïmro tiwi 're dâ'â za'ra mono wapsi, te za oto 're mro za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina, aimawi aibâ na, pi'õ wi ïmro 're dâ'â za'ra mono wa, timro na te te 're sahu tô za'ra mono da, te te ãma roti õ wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. ³ Tane nherë, pi'ô norî hâ ïmro hâ tiwi 're dâ'â za'ra mono õ nherë, aibâ aimawi ré 're hâimana za'ra mono wamhâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're hâimana za'ra mono õ wa, te za ïpo're'ô hâ da te ãma 're sa'ra, pi'ô norî ãma hâ, tihâiba na tiwasédé te te 're 'manharî za'ra mono wa. ïmro tiwi 're dâ'â za'ra mono wapsi, te za oto 're mro za'ra, aibâ aimawi na. Tawapsi tihâiba na tiwasédé hâ te te 're 'manharî za'ra mono õ di za, apâ 're mro za'ra mono wa. ãne hâ aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ⁴ ïsisânawâ norî, tane duré, a norî wa'wa hâ. Cristu hâ wedepo'o nhonhi'râmi na asada dâ'â za'ra wa'aba wa, ma tô ïsiré 're atâ'â za'ra wa'aba mo. Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâ asina tâma ãma 're ïuwaimrami za'ra wa'aba mono zéb zarina, aiwasédé hâ te te oto ai'ãma 're ab'madâ'â aba mono tô da, 're asî'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Tâibâ oto. 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïhâiwa'utu nhib'a'uwê si, wa oto 're wanomro, taha ma si, wa te oto 're romhuri za'ra mono da, ïwê na si. Pi'õi wi, ïmro tiwi 're dâ'â za'ra mono wamhâ, ïsimiroti hâ te te 're wapari za'ra mono õ di za oto. 'Re mro zahu za'ra mono wapsi, te za duré timro tém nhimiroti hâ te te 're 'madâ'â pese za'ra. Tane hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâ asina tâma ãma 're ïuwaimrami za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re ïhâimana u'âsi mono, aiwasédé hâ te te oto ai'ãma 're ab'madâ'â aba mono tô da, 're asî'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto, pi'õi wi ïmro 're dâ'â za'ra mono wa, ïsimiroti te te oto 're ïmadâ'â za'ra mono õ ne hâ. Tâibâ oto. Cristuhu ãma si, te za oto 're anomro aba mo, pi'ô hâ apâ 're ïmro zahu za'ra mono norî, timro tém nhimiroti te te 're ïwapari pese za'ra mono ne. ⁵ Wahâimana wasétê na 're wahâimana za'ra mono ré, wa tô marî ïwasétê zô si, wa te 're rob'ruiwapari za'ra aré. Taha ré, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'érézé hâ, wawasétê ãna 're ïwanomro mono zé waihu'uzéb da, wama 're hâimana za'ra mono nherë, duré wama waihu'u pese za'ra nherë, taha upana si, wa tô marî ïwasétê zô si, wa te 're rob'ruiwapari za'ra, tô ðöhö zô si, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te wawi 're ï'azawi mono zô si. Taha zarina wa tô aré wapë'ë 're, wadâ'â u'âsi ne 're wahâimana za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti. ⁶ Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ma tô te we wama 're apisutu oto, ïsimiroti na rob'ui'éré 'rada hâ wa te wasina tâma ãma 're ïuwaimrami za'ra mono zéb zarina, wawasédé hâ te te wa'âma 're ï'ab'madâ'â mono zéb

da, 're wasi'madâ'â za'ra mono tō da oto. Īsimiroti na rob'ui'éré 'rada hā wa te wasina tāma āma 're ī'uwaimrami za'ra mono zéb zarina, te te 're īwa'anho'reptui mono zéb zō, 're wanhopré mono sina, wa te oto tāma 're romhuri za'ra mono õ di, 're īwahâimana 'rata za'ra mono zém na hā. īpē'ēzani hā te te wama 're ī'aroti mono zéb zarina si, wa oto wa te tāma 're romhuri za'ra, wahâimanazép térm na si.

'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti, da te oto īwaihu'u za'ra zéb zarina, dawaséte na 're īdasiwaihu'u za'ra mono zé wasu'u

⁷ Tawamhā e 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā wasétē di, Mozési te te āma īrob'ui'éré na hā. Mare di. Wasétē õ di. Āhā wasu'u hawi, wa tō wa hā īwasétē na īsiwaihu'u, 'râwi. Āne, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata wasu'u hā: "Marī īwē hā dawi 're 'ruiwapari za'ra wa'aba mono õ di za." Āne hā te waihu'u õ 'wa'âhā, aré īwasétē na īsiwaihu'u õ di, marī te īsima ī'ruiwaparizém na hā. ⁸ Āhā wasu'u na te oto waihu'u wamhā, marī hā te dawi 're ī'ruiwapari mono zéb da si, wa tō te īsima 're rosa'rata u'âsi, 're īhâimana wasétē mono zéb zarina. 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā dama waihu'u za'ra õ wa, dawasétē na 're dasismâri waihu'u za'ra mono õ di. Wa hā bêté. 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata wasu'uzéb zarina si, wa tō īsiwaihu'u, īwasétē na hā. ⁹⁻¹⁰ Duréihā 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rowasu'u hā te waihu'u õ nherē, wa tō aré īsi'âma rosa'rata na te 're upa. īwasétē na 're īsi'madâ'â mono āna, wa tō 're īhâimana. Tane nherē, īsimiroti 'rata na rob'ui'éré wasu'u hā te oto waihu'u wamhā, āne na te oto īsi'âma 're rosa'rata mono õ di. 'Re īhâimana u'âsi mono ma, īwasétē na aré 're īhâimana mono zém na hā wa tō īsi'âma waihu'u. īdâ'â u'âsi, wa tō aré 're īhâimana, īpē'ē 're. 'Re īhâimana u'âsi mono hā ma tō tinhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā wama sômri za'ra, wa te wasina tāma 're ī'uwaimrami za'ra mono zéb zarina, rowē uptabi na āma 're wanomro wē mono da. Tane nherē, te īsina tāma uwaimrami õ di, wa hā. Taha wa, wa tō aré īdâ'â u'âsi 're īhâimana u'âsi, 'Re īhâimana u'âsi mono nhiti. ¹¹ 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata si te 're ī'madâ'â pese mono na, īwasédé hā te te oto ī'âma 're 'madâ'â tō mono da, te te sima ī'âma roti da newa, wa tō aré īnhimiza'rese āna 're īhâimana. Taha zarina, wa tō aré īpē'ē 're, īdâ'â u'âsi 're īhâimana, 'Re īhâimana u'âsi mono nhiti.

¹² Tane nherē, īsimiroti 'rata na Mozési te te īrob'ui'éré hā wē uptabi di. īsarina si te wama 're hâimana, īwē uptabi si. ¹³ E tawamhā, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā wē uptabi nherē, e taha zarina, wa tō aré īpē'ē 're, īdâ'â u'âsi 're īhâimana. Mare di. īwasétē na 're īhâimana 'rata mono zéb zarina si, wa tō aré īdâ'â u'âsi 're īhâimana. Taha zarina, wa tō 're īhâimana wasétē mono zém na īsina waihu'u. Uburé marī īwasédé hā da te 're ī'manharī za'ra mono zé hā īwasétē uptabi na wa tō duré waihu'u.

Paru hā 'râwi tinhimirosa'rata wasétē na īsi'wapézé wasu'u

¹⁴ 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma īrob'ui'éré hā e ma hawimhā. īpē'ēzani hawip si. Tane nherē, ta hawimhā, wa hā 're īhâimana mono õ di. A'uwē hâiba na 're īmorī wa, wa īhâimana nhib'aware na 're īhâimana, īsi'uihā na īsina īnhiptete waihu'u õ na hā. 'Re īhâimana wasétē mono zé ma si, wa īhâiba hā te 're sômri u'âsi. ¹⁵ īnhimiza'rese āna, wa duré 're īhâimana, īwasédé hā te 're ī'manharī mono zém na, te īsina waihu'u õ wa, 'râwimhā. Uburé marī īwē si te 're ab'madâ'â mono da nherē, taha si te 're 'madâ'â mono õ di. Uburé marī hā te 're ab'manharī tō mono da, te īsiwi 're awē'ō mono nherē, wa tō te te 're ab'manharī tō, īwē upana. ¹⁶ Uburé

marī hā te 're ab'manhari tō mono da, te īsiwi 're awē'ō mono nherē, īwē upana te 're ab'manhari mono wamhā, wa īsina waihu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré, īwē si 're īhāimana mono na hā, īsarina si. ¹⁷ Uburé marī īwasédé hā te 're ab'manhari mono da, te īsima 're awē mono õ nherē, īwasédé hā īpē'ē 're, īma 're īhāimana mono zéb zarina, wa te te 're ab'manhari u'āsi tō, te īsiwi 're wē'ō waihu'u mono āna. ¹⁸ Marī īwē hā īpē'ē 'remhā īma 're hāimana mono õ di. Āne hā īma waihu'u pese di. Uburé marī īwē si te 're ab'manhari mono da, te īsima 're awē mono nherē, te īsina 're uwaimrami waihu'u mono õ di, īsi'uihā na hā. ¹⁹ Uburé marī īwē si te 're ab'madâ'ā mono da nherē, taha si te 're 'madâ'ā mono õ di. Taha upana, wa īwasétē si te 're ab'manhari, āne hā te 're ab'manhari tō mono da, te īsiwi 're awē'ō mono nherē. ²⁰ Uburé marī īwasédé hā te īsima 're awē'ō mono nherē, te 're ab'manhari mono wamhā, e īsi'uihā na te īsima īwézéb zarina, wa te te 're ab'manhari. Mare di. īwasédé hā īpē'ē 're, īma 're īhāimana u'āsi mono zéb zarina si, wa te te 're ab'manhari.

²¹ Āne hā wa tō uburé īsina waihu'u, 're īhāimana mono zém na hā. Marī īwē si te 're ab'manhari u'āsi mono da, te īsima 're wē mono nherē, wa īupana marī īwasétē zō si 're īsipizari, te īsiwi 're awē'ō waihu'u mono āna. ²² Wa hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti wē wasu'u na hā 'rāwi wa tō te īsima 're wē u'āsi, īpē'ē 'remhā. ²³ Tane nherē, aimawi 're īhāimana mono zéb da hā, te īma 're hāimana u'āsi, īpē'ē 'remhā, īnhimirosa'rata wasédé hā. īpē'ē 'remhā īnhimirosa'rata wasédé hā duré īnhimirosa'rata wē hā te 'rāwi nherē, 're si'wapé u'āsi zahuré, īwasédé hā te 're īl'manhari mono zéb da hā, duré te īsima 're īwē mono zéb zarina, īwē hā te 're īl'manhari mono zéb da hā. Ni'wam norī hā danhimiwada'uri zarina si 're hāimana za'ra mono wamhā, marī hā te te sima 're īwē za'ra mono zéb zarina, te te 're 'manhari waihu'u za'ra mono õ di. Tane duré, wa hā marī īwē si te 're ab'manhari u'āsi mono da, te īsima 're wē mono nherē, marī īwasédé hā īpē'ē 'remhā īma 're īhāimana mono zarina, wa marī īwasédé hā te 're ab'manhari tō. ²⁴⁻²⁵ Wa hā īwasétē u'āsi 're īhāimana mono zém na, 'rāwi 're īsipo're pu'u mono wa, wa 're īsiwē'ō u'āsi. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina si 're īhāimana u'āsi mono da, te īsima 're rosa'rata wē u'āsi mono nherē aré, tane nherē, īpē'ē 're, īwasédé hā īma 're īhāimana u'āsi mono zéb zarina si, wa 're īhāimana u'āsi tō. E 'wa hā te za āne wamhā, īnho'reptu, īpē'ē 're, īdā'ā u'āsi 're īhāimana mono zém hawimhā. 'Re īhāimana u'āsi mono si te za īnho'reptu, īdā'ā u'āsi 're īhāimana mono zém hawi, Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina hā. Taha wa, wa oto taha āma si 're īwata u'āsi.

8

'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani te te dama 're īl'awē mono zéb zarina si, 're īdanomro wē mono zé wasu'u

¹ Taha wa, Cristu Zezusihi āma 're īnomro mono norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te siwi 're awē'ō mono õ di za oto. Taha zarina, te te hā za'ra õ di za. ² 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō te te 're wa'apisutu, Cristu Zezusihi āma si 're wanomro wē u'āsi mono da. Taha zarina, ma tō īwasétē u'āsi 're īhāimana mono nherē, īnho'reptu, īpē'ē 're, īdā'ā u'āsi aré 're īhāimana mono zém hawi. Tiwaihu'u pese na ma tō āne hawi īnho'reptu. ³ 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te īrob'ui'érézé hā wa te 're īl'madâ'ā pese za'ra mono zéb zarina, te te sima wa'āma 're aroti mono õ di za 'Re īhāimana u'āsi mono hā, wawasédé hā te te oto wa'āma 're ab'madâ'ā tō mono da, taha zarina te te oto 're wa'awēsāmri mono da. E marī wa. Wawasétē u'āsi

wahâimanazém hawi, wanhib'aware na 're wanomro u'âsi mono wa. Taha wa, wa te wasina 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâ. Wawaséti si, wa te 're ï'manhari' za'ra mono zé hâ ma tô te te siwi 're awé'õ pese, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Taha wa, ma tô ti'ra hâ we satô ti'ai u, da'upana dazada dâ'â da, dawaséti u'âsi 're ïdahâimana za'ra mono zém hawi, te te 're da'anho'reptui mono da. Ti'ai âma dahâiba na ma tô 're mo, Cristu hâ. Tane nherê, dasine ti'ai âma hâ tiwasédé hâ te te 're ab'manhari' mono õ di, tihâiba na hâ. ⁴ Ane ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ 'manha, ïsimiroti na rob'ui'éré hâ wa te wasina 're ïuwaimrami za'ra mono zéb da hâ, ïpë'ëzani, wa te 're ï'madâ'â pese za'ra mono zéb zarina, wapé'ë 're wanhimirosa'rata wasété na 're wahâimana za'ra mono õ wamhâ. ⁵ Ni'wam noriñ hâ 're ïhâimana wasété za'ra mono ma si, tihâiba te te 're ïsömri u'âsi za'ra mono noriñ hâ ta noriñ hâ te siwa'ru 'râwi te te sima 're ïwé za'ra mono zéb zarina si, te te 're rosa'rata wasété u'âsi za'ra. Tane nherê, ni'wam noriñ hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani nhimiroti zarina si 're ïhâimana za'ra mono noriñ hâ, ta noriñ si te te sima 're rosa'rata wé u'âsi za'ra, ïpë'ëzani te te tâma 're ïwé za'ra mono zéb zarina si. ⁶ Ni'wam noriñ hâ tihâimana wasété ma si, tihâiba te te 're sômri u'âsi za'ra mono wamhâ, ta noriñ hâ te za tipé'ë 're, dâ'â u'âsi 're hâimana za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti. Tane nherê, ni'wam noriñ hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani te te tâma 're ïwé za'ra mono zéb zarina si, 're hâimana wé za'ra mono wamhâ, ta noriñ si te za 'Re ïhâimana u'âsi mono 'rata 're hâimana u'âsi za'ra, robzei u'âsi na. ⁷ Ni'wam noriñ hâ siwa'ru 'râwi te te sima 're ïwé za'ra mono zéb zarina si, te te 're rosa'rata wasété u'âsi za'ra mono wamhâ, ta noriñ hâ te za 'Re ïhâimana u'âsi mono nhitob'ru 're hâimana za'ra. Ta noriñ hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madâ'â za'ra mono õ di. Te te 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono õ di, tô. ⁸ Ni'wam noriñ hâ tihâimana wasété ma, tihâiba te te 're sômri u'âsi za'ra mono wamhâ, ta noriñ ma, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ tâma 're toi waihu'u za'ra mono õ di za.

⁹ Tane nherê, a noriñ wa'wa hâ aipë'ë 're, aiwasédé hâ aima 're ïhâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're anomro aba mono õ di oto. 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te oto 're aihâimana wé za'ra wa'aba mo, ïpë'ëzani hâ sena na aipë'ë 're, 're sâmra za'ra wa'aba mono wamhâ. Ni'wam noriñ ma, ïpë'ëzani, ïpë'ë 're, tâma 're hâimana za'ra mono õ wamhâ, ta noriñ hâ Cristuhu nhib'a'uwe' 're hâimana za'ra mono õ di. ¹⁰ A noriñ wa'wa hâ Cristu, aipë'ë 're, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono nherê, niwamhâ te za aihâiba za'ra wa'wa hâ aiwi 're si'utôrî za'ra wa'wa, aiwasédé hâ aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa. Tane nherê, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ï'aiwësâmri za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za ïpë'ëzani hâ te te 're aipisutu za'ra wa'wa, i'rata 're asimroi u'âsi aba mono da. ¹¹ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ Zezusihî hâiwa'utu'wa hâ, ïpë'ëzani te aipë'ë 're, 're sâmra za'ra wa'wa. Tô õ hâ Cristu te te ïhâiwa'udu hâ te za aihâiba hâ niwamhâ aiwi 're si'utôrî pese za'ra wa'aba mono nherê, te te 're aihâiwa'utu za'ra wa'wa, ïpë'ëzani hâ aipë'ë 're, 're ïsâmra za'ra wa'aba mono zéb zarina.

¹² ïsisânawâ noriñ, taha wa, wapé'ë 'remhâ wanhimirosa'rata wasété na 're ïwahâimana za'ra mono zé hâ, mare di za oto. ¹³ Aipë'ë 'remhâ asimirosa'rata wasété na 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhâ, te za atâ'â u'âsi ne 're anomro aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti, 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani nhimipawaptobzém na, uburé aiwasédé 're ï'manhari' za'ra wa'aba mono zé hâ asiwi 're uprosi pese za'ra wa'aba mono wapsi, te za 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'rata. ¹⁴ Uburé 'Re ïhâimana

u'âsi mono pē'êzani 'madâ'â sina 're ïhâimana za'ra mono norî si, te 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, 're nomro, ïpê'êzani te te 're ïsimroi wê mono norî hâ. ¹⁵ E marî da, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ Tipê'êzani te te aima 're sômri za'ra wa'wa. E ïsimirob'manhârîzé ma, 're aipahi za'ra wa'aba mono sina, tâma 're romhuri za'ra wa'aba mono da, ma tô te te aima 're sômri za'ra wa'wa. Mare di. Taha dai ð di. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ai'âma 're 'ra za'ra wa'aba mono da si, ma tô te te aima 're sômri za'ra wa'wa, Tipê'êzani hâ. Taha nhimipawaptobzéb zarina, wa 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ wa te 're 'mahârâ za'ra, âne: "Wamama, Wamama." Âne wa te 're ï'mahârâ za'ra mono zé hâ. ¹⁶ Wa norî hâ 'râwi wapê'ê 're, wa tô wa te wasina 're waihu'u pese za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra oto 're ïwahâimana za'ra mono na. Duré ïpê'êzani hâ te te wama 're ï'awaihu'u mono zéb zarina zama, wa tô 'râwi wa te wasina 're waihu'u za'ra, i'râ oto 're ïwahâimana za'ra mono na. ¹⁷ 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, oto 're wanomro mono wa, marî ïwê na tinhib'a'uwê ma, 're ïsôpru mono zéb da, te te tâma 're ïropisutu za'ra mono zéb ré, wa za 're wahâimana za'ra. Duré uburé marî ïwê na Cristuhu ma, ïsôprubzéb da, te te tâma ïropisutuzéb ré, wa za ïsiré 're wahâimana za'ra. Zesusihi ne, wa te 're robzépata za'ra mono wamhâ, wa za ïsine rowé uptabi na 're wahâimana za'ra.

'Re ïhâimana u'âsi mono, tizazei'wa norîma, za ïwê te te tâma 're ïapisutu mono zé wasu'u

¹⁸ Ti'ab ré, wa te 're ïrobzépata za'ra mono zé hâ, taré, 'Re ïhâimana u'âsi mono, za ïwê hâ te te wama 're ïapisutu mono zé ma hâ. Tô sena, wa tô âne na waihu'u, wa hâ. ¹⁹ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ uburé te te ï'apoto mono hâ, simisutu te umnhasi sina sô 're simipari za'ra, bâdâ ïwa ïwaptâ'âzéb zô, uburé ti'ra na sô'awi za te te oto dama ïwasu'u hâ'i're za'ra zô. ²⁰⁻²¹ 'Re ïhâimana u'âsi mono, marî te te ï'apoto mono hâ te wasétê na 're hâimana za'ra, a'â. Tinhimipoto mono bâ, niha tâma 're ïhâimana za'ra mono zéb da, te te tâma 're apisutu mono nherë, te te sina tâma âma 're uwaimrami za'ra mono ð di. Siwa'ru te a'â 're hâimana za'ra, siwamnarî na. Tane nherë, âne na si'uihâ na 're hâimana za'ra mono ð di. 'Re ïhâimana u'âsi mono si, ma tô tâma pisutu za'ra, siwa'ru a'â 're hâimana za'ra mono da. Niwapsi uburé marî te te ï'apoto mono hâ wasétê u'âsi 're ïhâimana za'ra mono hawi, te za anho'reptu. Taha zô, wa sô 're wanhimipari u'âsi za'ra, siwamnarî âna oto 're hâimana za'ra mono da. Tawamhâ wasine, robzei u'âsi te za oto 're hâimana za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, oto 're wanomro mono wa, rowé u'âsi 're ïwahâimana za'ra mono ne. ²² Pi'oi âma, ïwasâ 're sépu'u za'ra mono wamhâ, te za 're wab'ëtê za'ra, 're séptâ'â za'ra mono hâ. Tane te za duré uburé marî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ï'apoto mono hâ a'â 're wab'ëtê za'ra, ti'ab ré, wasétê na 're ïhâimana za'ra mono zém hawi 're wairébé mono hâ. Âne hâ wama waihu'u pese za'ra di oto. ²³ Tane nherë, uburé ropodo hâ ta norî si 're wab'ëtê za'ra mono ð di. Wa norî zama, wa 're wawab'ëtê u'âsi za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ tinhoprubzéb zarina, ïmorî'rata na Tipê'êzani, te te wama 're anhomri mono wa, wapê'ê 're, 're ïsâmra u'âsi mono da hâ. 'Râwi wapê'ê na, wa 're wawab'ëtê u'âsi za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ uburé ti'ra na sô'awi za te te oto dama ïwasu'u hâ'i're za'ra zéb zô, 're wanhimipari za'ra mono ré. Duré ti'ab ré, wanhib'uware na wahâimana wasétê na 're ïwahâimana za'ra mono zém hawi, za te te 're ïwa'awaibui mono zéb zô, 're wanhimipari za'ra mono ré, wa 're wawab'ëtê u'âsi za'ra. ²⁴⁻²⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono, ïwê si za te te wama 're ïapisutu mono zéb zô, wa te 're wawâ za'ra mono âna, sô 're ïwanhimipari za'ra mono zéb zarina, ma tô te te 're wa'anho'reptu. Ti'ab ré, marî zô 're wanhimipari za'ra

mono ré, wa te oto 're 'madâ'â za'ra mono wamhã, e wa za õne u'âsi sô 're wanhimipari za'ra. Mare di. Tâibâ oto, sô 're ïwanhimipari za'ra mono zé hâ za. Marî zô 're ïwanhimipari za'ra mono zé hâ, zahadu wa te 're 'madâ'â za'ra mono õ ré si, wa za tô wanhiptete sina sô 're wanhimipari u'âsi za'ra, wa te 're sazei utôri za'ra mono ãna.

²⁶ Tane duré 'Re ïhâimana u'âsi mono, ïwê hâ za te te wama 're ï'apisutu mono zéb zô, wasina sô 're wanhimipari wa'a za'ra mono wamhã, ïpë'ëzani si te za te te 're wa'apawapto, sô 're wanhimipari wa'a za'ra mono tô da. Duré, wa norî hâ niha 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wasi'âma 're ïwamreme zusi mono zéb da hâ, wa te wasina tâma ãma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono dai õ nherë, te za ïpë'ëzani si wa'âma 're mreme u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wahâiba mono bâ, wa'âma 're pë'ëzé uptabi mono sina. Wasi'uihâ na ïwê hâ wa te tiwi 're ïwaptëré za'ra mono zém na, wa te tâma ãma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono dai õ nherë, te ðhô si wa'âma 're mreme u'âsi, te te 're wa'apawapto mono da, ïpë'ëzani hâ. ²⁷ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ dapë'ë 're, uburé danhimirosa'rada hâ tâma waihu'u pese di. Taha wa, ïpë'ëzani nhimirosa'rada hâ tâma waihu'u pese di duré. 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma 're ï'awë mono zéb uwaibaba si, te ïpë'ëzani hâ ïsib'a'uwë norî ãma 're mreme u'âsi. ²⁸ 'Re ïhâimana u'âsi mono zawi pese 'wa norî da, marî ïwasédé hâ ahâ na sada 're hâimana za'ra mono nherë, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ïwê si te te tâma 're apisutu ïwa'râmi, te te sima 're ï'awë mono zéb zarina, tinhib'a'uwë da, te te sima 're ï'apisutu mono norî ma hâ. ãne hâ wama waihu'u pese za'ra di oto wa norî hâ. ²⁹ Duréhâ marî õ ré hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te sima ãma ïrotizéb zarina, te te sima 're ïwa'apisutu mono norî hâ, ïra ne, tô Zezusihîne, oto 're wahâimana za'ra mono da, ma tô duré te te 're wa'apisutu siro. Ta hâ uburé ïsazei'wa norî dub'rada, 're hâimana mono da, ma tô ãne te te 're wa'apisutu siro, sima. ³⁰ Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono te te sima 're ïwa'apisutu mono norî hâ ma tô te te sima 're wa'awë, ïtème 're wanomro mono da, wa te 're saze za'ra mono da. Tawamhâ ïtème 're wanomro mono wamhã, ma tô duré te te 're wa'awësâmri, wawasédé hâ te te oto wa'âma 're ï'ab'madâ'â mono õ zarina. Ma tô duré te te wama 're apisutu siro, niwapsi ïra Zezusi 're ïmorî wê uptabi ne, 're wahâimana za'ra mono da oto.

Cristihu nhimizawi pese zé hâ dawi ïsi'utôri'õzé wasu'u

³¹ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ãne hâ te te wama 're apisutu mono wamhã, e niha za tawamhã. Ta hâ, wa niwî oto 're hâimana za'ra mono wa, e 'wa hâ te za wa'âma ai'uté. Mare di. Uburé wanhitob'ru norî nhiptetezé hâ, tarére 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hâ. ³² 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ti're te te wawi sawi za'ra õ di, wazada dâ'â za'ra tô da. Wa'udâna ma tô wama sômri za'ra tô, te te wawi sawi ãna. E tawamhâ uburé marî ïwê hâ te te wama 're anhomri mono õ di za. Te te wawi 're azawi mono ãna, te za tô te te wama 're anhomri, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. ³³⁻³⁴ Wa norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono, tinhib'a'uwë da, te te sima 're ïwa'apisutu mono norî si, ma tô te te 're wa'awësâmri, wawasédé hâ te te oto wa'âma 're ï'ab'madâ'â mono õ zarina. E ni'wam norî hâ wawasédé te te wa'âma 're sa'ra mono da bâ bété. Ni'wam norî hâ, wawasédé te te wa'âma 're sa'ra waihu'u mono õ di za oto. ãne wa za dure aimâ waihu'u za'ra wa'wa. Cristu Zezusi hâ ma tô wazada dârâ, wa'upana. Apâ ma tô duré hâimâudu. Taha wa, te oto Timama nhimire niwî 're sâmra, dama pire na. Timama ma, te duré te te 're wa'awasu'u wê u'âsi, wazada ïdâ'âzéb zarina, wawasédé hâ te te wa'âma 're ab'madâ'â tô mono da oto. ãne wa, e ni'wam norî hâ wawaséte na te te wama 're nharî zahu za'ra

mono da bâ oto. Mare di. ³⁵ Cristu hâ te te 're wa'azawi pese uptabi. E 'wa hâ te Cristuhu nhimizawi pese zém nhiti te te 're īwa'azani mono da hâ, 're hâimana. Ni'wai õ uptabi di. Tane nherê, ãté wa za a'â wa te 're robzépata za'ëtê za'ra. Æté marî īwasédé hâ te za a'â wazô 're wairébê. Æté īsazei'wa 're wanomro mono wa, te za a'â da te wama 're rob'manhari wasétê za'ra. Æté mra hâ wa za a'â wa te 're sépata za'ra. Æté wanhibrob ãna, wa za a'â 're wahâimana za'ra. Æté te za duré a'â da te wama 're amhâzépa za'ra, da te 're wanhimroi mono da. Æté te za duré da te 're wanhimro. E tawamhâ, ãne na wa te 're robzépata za'ra mono 'ru te, te za Cristu te te 're īwa'azawi pese mono zé hâ, wawi 're si'utôrî za'ra. Mare di. Wawi 're si'utôrî waihu'u za'ra mono õ di za. ³⁶ Duréihâ apito Dawi hâ ma tô ãne na wa'âma rob'ui'érê siro, za wa te 're ūrobzépata za'ra mono zém na hâ:

"Wamama, 'Re īhâimana u'âsi mono, wa norî hâ asib'a'uwe 're wanomro mono wa, wama romnhimimnhasi u'âsi na, wa 're wahâimana za'ra, da te 're wanhimroi mono õ'umnhasite.

Pone'erebâi ãma 're dapé'ëzé za'ra mono ãna, dasazéb da, da te 're īsimroi mono ne, te da te dasima 're wawë za'ra, da te 're wanhimroi mono da, da te 're wa'ruiwapari za'ra mono wa oto."

Ãne duréihâ Dawi hâ te te wa'âma ūrob'ui'érê sirômo za'ra hâ, te 're hâimana, ïbaihâ na hâ.

³⁷ E tawamhâ, uburé marî īwasédé hâ wazada 're īhâimana za'ra mono zéb zarina, te za Cristu te te 're īwa'azawi pese mono zé hâ wawi 're si'utôrî za'ra. Mare di. Uburé marî na da te wama 're rob'manhari wasétê za'ra mono da nherê, ta hâ te te 're īwa'azawi pese mono, te za te te 're wa'apawpto, Cristuhu si, wanhitob'ru norî ãma wa te ãma 're ai'uté pese za'ra mono da. ³⁸ Uburé marî hâ wazada 're īhâimana za'ra mono zém hawi, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ tinhimizawi pese zé hâ te te wawi 're īazani mono da hâ, mare di. Æne na sena na, wa tô īsina waihu'u, wa hâ. Wahâiba ré ré 're wahâimana za'ra mono wamhâ, duré oto 're wadâ'â za'ra mono nherê, tinhimizawi pese zé te te wawi 're azani mono õ di za. Duré īhâiba'õ norî hâ ūsib'apito norî zama, te te wawi 're sani waihu'u za'ra mono õ di, 'Re īhâimana u'âsi mono te te 're īwa'azawi pese mono zé hâ. Duré, ã bâtâ na marî hâ wazada 're hâimana za'ra mono 'ru te, te te wawi 're azani mono õ di za, tinhimizawi pese zé hâ, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ. Duré niwamhâ uburé marî hâ za wazada 're hâimana za'ra mono 'ru te, te te wawi 're īazani mono da hâ, mare di za tô. ³⁹ Uburé marî hâ hâiwa na 're īsimasa mono hâ duré ti'ai 'rowi 're īhâimana za'ra mono hâ te te wawi 're sawi waihu'u za'ra mono õ di za, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé hâ. Uburé 'Re īhâimana u'âsi mono te te īapoto mono hâ, niwamhâ te te wawi 're sani waihu'u za'ra mono õ di za tô, īsimizawi pese zé hâ. Robaba uptabi di. Wanhib'apito Cristu Zezusihi ãma si 're wanomro mono wa, te te 're wa'azawi pese uptabi, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ, õne u'âsi.

9

Izarazéhê nhihudu norî, 'Re īhâimana u'âsi mono te te sima 're īapisutu mono zé wasu'u

¹ Tô sena, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Wa hâ Cristuhu te, 're īmori'wa, 're īzadawa nhipese mono õ di. 'Re īhâimana u'âsi mono pê'ëzani te te īma īwaihu'uzéb zarina, duré 'râwi īpë'ë na te īsi'ãma 're īrosa'rata mono zéb zarina, wa tô waihu'u, dama 're īzadawa nhipese mono õ na hâ. ²⁻³ īsiré zudezu norî ãma hâ, ãma 're īpë'ëzé uptabi za'ra mono di, Cristu hâ te te siwi 're wê'õ za'ra

mono wa. Taha wa, te duré ūwi 're robzei'ō pese, ūpē'ē 'remhā. Ta norī āma 're ūpē'ēzé uptabi za'ra mono wa, wa aré te ūsimā 're rosa'rata u'āsi ūpē'ē na, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, ūsipisutu da, ūupana za'ra te te 're ūwē'ō mono da, duré Cristuhu nhiti, ūupana 're ūhāimana u'āsi za'ra mono da. Āne hā 'Re ūhāimana u'āsi mono hā te te ūma 'manharī dai õ nherē, wa taré ūsiwaihu'u, ūsiré zudezu norī āma 're ūpē'ēzé uptabi za'ra mono zém na. Āne na, wa tō aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa, 're ūzadawa nhipe se mono õ na hā.⁴ Ta norī hā 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimpisudu, te 're ūhāimana za'ra. Ta norī āma, ma tō 're 'ra za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Ta norī ma si, ma tō rowa'a na aré ūrata 're sāmra za'ra 'rāwi, ūwaihu'u pese zé hā duré ūhāimana wē zé hā te te waihu'u za'ra da. Simisutu siré, āma 're ūhāimana u'āsi za'ra mono da, ma tō duré marī ūwē hā te te tāma 're apisutu. ūsimiroti na Mozési te te ūrob'ui'érézé hā ma tō duré tāma sōmri za'ra. Ta norī ma, ma tō duré 're ūsiwaihu'u za'ra, ūwaihbabā si āma 're ūwaihu'u mono zéb dā hā. Ta norī ma, ma tō duré ahā na te te tāma 're aropisutu, zudezu norī ma, za te te tāma āma 're ū'a'uwaimrami mono zém na hā.⁵ Wahi'rata norī nihihudu uptabi, te ta norī hā 're ūhāimana za'ra, dama ūpire uptabi za'ra norī nihihudu. Cristu hā zudezu hāiba na, ma tō podo, ti'ai āma. Cristu hā ta hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono, uburé marī hā te te 're ūab'madā'ā mono. Taha āma uburé 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono. Tō sena, wa āne na aima āma rowasu'u za'ra wa'wa.

⁶ E tawamhā, Izarazéhē nihihudu norī hā Cristu te te siwi 're wē'ō za'ra mono wa, te te tāma āma 're a'uwaimrami mono õ di, 'Re ūhāimana u'āsi mono, te te tāma 're ūropisutu za'ra mono zém na hā. Ma tō te te tāma āma 're a'uwaimrami, tō, Izarazéhē nihihudu norī hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimpisudu hā aihīni 're ūhāimana za'ra mono õ di, ūsib'a'uwē uptabi, 're nomro mono da.⁷ Duré Abra'āhā nihihudu sidāpāsi ūsihudu norī hā, ūsihudu ahā na za 're ūhāimana za'ra mono na, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te tāma ūropisutuzéb zarina, aihīni uptabi, āma 're ūhāimana za'ra mono õ di, 'Re ūhāimana u'āsi mono 'ra uptabi hā 're ūhāimana za'ra mono na hā. Duréihā 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ma tō āne na Abra'āhā ma ropisutu, romhā ré: "Izatihi nihihudu norī si, te za ūnhib'a'uwē uptabi hā 're ūhāimana za'ra." Āne ma tō tāma waihu'u siro, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā.⁸ Taha wa, Abra'āhā nihihudu mono norī hā 'Re ūhāimana u'āsi mono 'ra, aihīni 're ūnomro mono õ na, te wasu'u ã hā, duréihā Abra'āhā ma, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te ūwaihu'u zém na. Abra'āhā 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimropisudu hā te te āma ūsaze ne, tane duré ūsimropisutu na, da te 're ūsaze za'ra mono norī si, te za Abra'āhā nihihudu ne oto 're dahāimana za'ra.⁹ Duréihā 'Re ūhāimana u'āsi mono hā Abra'āhā ma, te te ūropisutuzé hā, āne ūsimiroti wasu'u hā: "Wahub amo na, wa za duré we atēme wi, tō ã a'amo za duré ūwa ūwaptā'āzém na. Tawamhā apā we atēme ūwisi õ ré, te za Saraha ma ūra podo, aibā na." Āne duréihā Abra'āhā ma, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te ūropisutuzé hā.

¹⁰ Tawamhā Saraha 'ra hā ma tō tiprédu oto, Izati hā. Ta hā wahī'rada. Prédū wamhā, ma tō timro, Rebecaha āma. Ta hā ma tō duré ūtira, ūra maparane ūs'ubza hā, aibā zahuré hā.¹¹⁻¹² Tane nherē, ūdi'i 're, zahadu hāimana zahuré nherē, duré marī ūwē hā te te waihu'u zahuré õ nherē, zahadu marī ūwasédē hā te te duré waihu'u zahuré õ nherē, ma tō āne 'Re ūhāimana u'āsi mono hā tāma waihu'u siro, Rebecaha ma: "Ūdub'rada hā te za tinoi ma wapu na 're ūhāimana." Āne ma tō 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ūno si sima pisutu, ūdub'rata ma, pire na 're ūhāimana mono da. E marī hā te te 're ūmanharī wē zahuré mono zéb zarina, ma tō ūno si sima pisutu, 'Re

İhâimana u'âsi mono hâ. Mare di. Taha wab õ di. Si'uihâ na te te sima ̄wëzéb uwaibaba, ma tô sima pisutu, īno si. ¹³ Āne na hâ 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hâ ma tô ̄mreme na rob'ui'éré, ibaihâ na hâ: "Zacoho si, īma sawi di. Eza'uhu si, wa tô īsiwi wë'ō." Āne 'Re ihâimana u'âsi mono, si'uihâ na te te sima ̄wëzéb zarina, Zaco te te sima ̄pisutuzé hâ, ̄idub'rata upana.

¹⁴ Äté āne na te za asima 're īrosa'rata za'ra wa'aba mo: "'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te sima ̄wëzéb zarina, īno si te te sima ̄pisutu na hâ ma tô āma upa. ̄I'uwaibaba õ di." Āne na hâ asima āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. ̄I'uwaibaba si te te dama āma 're a'uwmrami u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ. Te te dama āma 're a'upai mono õ di. ¹⁵ Duréihâ Mozésihi ma, ma tô āne na siwasu'u: "Ni'wam norî āma 're ̄ipë'ēzé za'ra mono da, te īsimâ 're wë za'ra mono wamhâ, wa za tô āma 're ̄ipë'ēzé za'ra, āma 're īsiwârî za'ra mono da, ta norî āma hâ. Duré ni'wam norî āma 're ̄ipë'ēzé za'ra mono da, te īsimâ 're wë za'ra mono õ wamhâ, āma 're ̄ipë'ēzé za'ra mono õ di za tô, ta norî āma hâ, te 're apawapto mono da." Āne Mozésihi ma, īsiwaihu'uzé hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ. ¹⁶ Taha wa, da te dasima 're ̄wë za'ra mono zéb zarina, te te 're da'apisutu mono õ di, da'āma 're ̄ipë'ēzé mono zém na hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ. Duré dasi'uihâ na sô 're ̄idasıwasutu za'ra mono na, te te 're da'apisutu mono õ di, da'āma 're ̄ipë'ēzé mono zém na hâ. Si'uihâ na te te sima 're ̄ida'awë mono zéb zarina si, te za tô da'āma 're pë'ēzé, da'āma 're īsiwârî mono zéb da hâ. ¹⁷ Duréihâ ma tô Mozésihi hâ āne na āma rob'ui'éré, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ apito Para'oho ma te te īrowasu'uzém na, āne:

"Wa hâ wa tô aipisutu, dama asi'apito da. Wa tô duré nasi ai'rânhito, asimirosa'rata nhiptete na aihâimana mono da, a'â. Wa tô duré nasi aima rob'manhârî wasété, īnhimiwaihu'u pese zém na, da te 're īwaihu'u za'ra mono da, duré daro mono bâ īnhisi na, da te 're īwaihu'u pese za'ra mono da oto."

Āne duréihâ apito Para'oho ma, īsiwasu'uzém na ma tô ibaihâ na āma rob'ui'éré, Mozésihi hâ. ¹⁸ Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ni'wam norî āma 're pë'ēzé za'ra mono da, te te sima 're wë za'ra mono wamhâ, te za tô āma 're pë'ēzé za'ra, āma 're siwârî za'ra mono da. Duré te te sima 're ̄ida'awë mono zéb uwaibaba, te za te 're da'a'rânhito, danhimirosa'rata wasété nhiptete na a'â 're dahâimana za'ra mono da.

'Re ihâimana u'âsi mono, te te sima 're ̄ida'awë mono zéb zarina si, marî hâ te te dama 're ̄iapisutu mono zé wasu'u'

¹⁹ Äté ni'wam norî hâ āne wa'râmi te za te te īma 're nharî za'ra, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hâ. Äté āne te za ta norî hâ te te īma 're nharî za'ra: "'Re ihâimana u'âsi mono hâ danhimirosa'rata wasété nhiptete na a'â 're dahâimana za'ra mono da, te te 're da'a'rânhito mono wamhâ, āne wamhâ, e niha te za te te siwi 're da'awë'ō. Te te siwi 're da'awë'ō waihu'u mono õ di za. E 'wa hâ, te 'Re ihâimana u'âsi mono nhimpisutu da, hâimana nhiptete na 're hâimana. Robaba di. Ni'wai õ di." Äté, āne te za ni'wam norî hâ te te īma 're nharî za'ra, te te 're waihu'u za'ra mono õ nherê. ²⁰ E a norî wa'wa hâ 'Re ihâimana u'âsi mono ma, aipire za'ra wa'aba bâ, te za āne na īma 're īharî za'ra wa'aba mo. Piza na zé 'manharî hâ, e ti'manharî'wa te za sina sadanharî za'ra, āne: "E marî da, ma tô āne īwa'ab'manha." Āne na te te sina sadanharî waihu'u za'ra õ di za. ²¹ Ī'manharî'wa hâ te te sima ̄wëzéb uwaibaba si, te za zé hâ te te 're ab'manharî, piza na. Zé hâ te te su pese wamhâ, misi te za oto sada ub'râ. Tawamhâ te za sima rosa'rata, piza maparane te te

sima 'manharī da, āma. Tawamhā te te ī'manharī 'rada hā, wē uptabi na te za 'manha, ī'madā'ā ze da hā. Duré īhāiba amo hā si'aba're na te za 'manha, wē prā na, ta hā marī da si 're hāimana mono da, taré.

²²Tane te za duré 'Re īhāimana u'āsi mono hā wa'manharī'wa hā marī hā te te wama 're apisutu, zé 'manharī'wa ne. Te te sima 're īwē mono zéb zarina, te za uburé marī hā te te dama 're apisutu, īwē hā duré īwē prā hā. Ta hā te te sima 're wē u'āsi, tiwaihu'u pese na dapo're'ō norī hā te te 're ahā za'ra mono da, taha zarina īsimihā nhiptetezém na da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. Tane nherē, te te siwi 're ī'awē'ō pese mono norī āma hā, 're wa'a su'u mono ë di, za te te 're īda'uprosi za'ra mono norī āma hā. ²³Āne hā ma tō duré te te sima 're wē, pire na 're īhāimana wē uptabi mono zém na, dama 're siwaihu'u mono da. Uburé wa'āma 're īpē'ēzé mono zéb zarina, wa'āma 're īsiwārī za'ra mono norī ma, ma tō āne na wama 're siwaihu'u, Re īhāimana u'āsi mono hā. Wa norī hā ma tō oto te te 're wa'apisutu siro, rowē uptabi āma ī'rata 're wahāimana u'āsi za'ra mono da. ²⁴Wa norī hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're wa'apisutu, īsib'a'uwē uptabi hā oto 're wanomro mono da. E 'wam norī hā tawamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're ī'apisutu mono norī hā. Wa norī hā zudezu norī hā aihīni ë nherē, duré zudezu'ō norī hā aihīni ë nherē, ma tō wasiwazari te te 're wa'apisutu, īsib'a'uwē oto 're wanomro mono da, wasiré. ²⁵Duréhā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō īmreme na rob'ui'érē, Ozéza na īsisi hā. Zudezu'ō wasu'u na ma tō āne na rob'ui'érē:

"īnhib'a'uwē'ō, aré 're īnomro mono norī hā, wa za oto īnhib'a'uwē na te 're sisi za'ra.

Aré te 're īsawi za'ra mono ë norī hā, wa za oto īma īsawi pese na te 're waptērē za'ra.

²⁶Tirob āma 're si'ubumroi mono ré, wa tō aré te tāma 're nharī za'ra, āne: A norī wa'wa hā īnhib'a'uwē'ō te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Tane nherē, tame 're si'ubumroi mono ré, wa za oto ī'ra na te 're sisi za'ra, wa hā 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra na."

Āne Ozéza, īmreme na te te īrob'ui'érēzé wasu'u hā.

²⁷⁻²⁸Iza'iza hā ma tō duré āne na āma rob'ui'érē, Izarazéhé nihudu norī āma hā:

"Re īhāimana u'āsi mono hā Wanhib'apito hā te za sa'ëtē da'ahā za'ra waptu sina, daro mono bā dawasétē na te te 're īda'awaihu'u mono zéb zarina. Taha wa, Izarazéhé nihudu norī hā à poré zaihā na supara 're īsimi'wara mono ne, ahā uptabi nherē, te za umro na si te te 're anho'reptu, 'Re īhāimana u'āsi mono hā."

Āne Iza'iza hā, Izarazéhé nihudu norī āma te te īrob'ui'érēzé hā.

²⁹Iza'iza hā ma tō duré āne na rob'ui'érē:

"Wanhib'apito hā danhipai u īsiptete uptabi, te 're hāimana. Õ hā uburé wahi'rata norī hā zudezu norī hā te te wawi 're a'uprosi mono 'wa'āhā, wa aré wasiré zudezu norī hā 're wasi'utōrī pese, Sodoma na 'ri nho'ōmo nhisi āma uburé īdasi'utōrī ne, duré Domora na 'ri nho'ōmo nhisi āma īdasi'utōrī ne. Tane nherē, ma tō n'i'wam norī āma tipē'ēzé za'ra, te te sō'reptu za'ra da, uburé si'utōrī tō da, wasiré zudezu norī hā."

Zudezu norī hā Cristu te te siwi 're īwē'ō za'ra mono zé wasu'u

³⁰E marīte wama wasu'u za'ra, tawamhā, ā hā. Eniha, wa za tawamhā āma waihu'u za'ra ni, āhā wasu'u na hā. Āne, wa za āma waihu'u za'ra ni. Zudezu'ō norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono, īwasédé hā te te āma 're ī'ab'madā'ā mono ë

zarina, te te 're īwēsāmri za'ra mono zéb da hā, te te aré sô 're rob'ruiwapari za'ra mono õ nherē, ma tō te te 're awēsāmri, taré te te 're īsaze za'ra mono zém na si nherē.³¹ Tane nherē, Izarazéhé nnihudu norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te īrob'ui'éré hā te te 're ī'madâ'â pese za'ra mono na, 'Re īhāimana u'âsi mono, īwasédé te te oto āma 're ab'madâ'â tō mono da, duré taha zarina te te 're awēsāmri mono da, te te sima āma 're aroti mono newa, ma tō ta norī hā taré sô 're si'wapé za'ra, te te 're ī'awēsāmri mono zéb zō. 'Re īhāimana u'âsi mono hā, īwasédé hā te te āma 're ī'ab'madâ'â mono õ zarina, te te 're īwēsāmri za'ra mono zéb da hā, te te sima tāma 're uwaimrami za'ra mono õ di, ta norī hā.³² E marī wa, te te sima tāma 're uwaimrami za'ra mono õ di. 'Re īhāimana u'âsi mono te te 're īsazei pese za'ra mono zém na si, te te 're īwēsāmri za'ra mono zéb da hā, 're si'madâ'â za'ra mono õ wa, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na si 're si'madâ'â ze za'ra mono wa. Cristuhu āma, wa za oto ēne hā aima āma simiré'ē za'ra wa'wa. Ētē tōmo wawē hā bâdâdi wa, 're sa'wari mono wa, te za āma 're dasi'marōpârī za'ra. Taha wa, te za 're dasirēme za'ra. Tane duré, zudezu norī hā ma tō Cristu te te siwi 're īwē'ō za'ra mono zém na si'uihâ na sima 're simiza'repese za'ra, wedepo'o nphonhi'râmi na dazada īdâ'âzé hā taré newa, Cristu hā da te 're īsaze za'ra mono zém na, 'Re īhāimana u'âsi mono te te 're īda'anho'reptui mono õ newa.³³ Duréihâ Iza'iza hā ma tō āne na āma rob'ui'éré, 'Re īhāimana u'âsi mono mreme na:

"Ma'āpē, īwapari pese za'ra wa'aba. Zeruzarē u, wa za ni'wa hā satō, Si'ā na sa'a nhisi u. Ētē tōmo wawē hā bâdâdi wa, dawi 're īsa'wari mono hā, te te 're da'marōpârī za'ra mono wa, 're īdasirēme za'ra mono ne, 'Re īhāimana u'âsi mono 'rata 're īdanomuro u'âsi mono zé hā da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za, da te dasiwi 're wē'ō pese za'ra mono wa, 'Re īhāimana u'âsi mono Zeruzarē u te te īsatōrī hā.

Tane nherē, ni'wam norī hā te te sima 're umnhasi za'ra mono wamhā, taré te te sima 're umnhasi baba za'ra mono õ di za. īwē hā te za tō te te tāma āma 're a'uwanrami, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. Taha wa, tāma 're rowē u'âsi za'ra mono õ di za."

Āne ma tō duréihâ Iza'iza hā āma rob'ui'éré siro, Cristu za da te dasiwi īwē'ōzém na hā.

10

¹ īsisānawā norī, 'Re īhāimana u'âsi mono te te 're īda'anho'reptui mono zé hā, uburé īsré zudezu norī hā te te sima tāma 're uwaimrami za'ra mono da, wa tō īsima wē uptabi za'ra. Taha da, wa ta norī āma 're īmreme u'âsi za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono ma.² Ta norī hā te te sima 're wē uptabi za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, 're sisōmri u'âsi za'ra mono da, ðhō ma si, te te 're romhuri pese za'ra mono da. Āne na, wa tō īsi'uihâ na āma waihu'u pese za'ra, tō sena. Tane nherē, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, da te 're īromhuri pese za'ra mono zé hā te te waihu'u pese za'ra õ wa, te te sima tāma 're uwaimrami za'ra mono õ di.³ 'Re īhāimana u'âsi mono, dawasédé te te oto da'āma 're ī'ab'madâ'â mono õ zarina, te te 're īda'awēsāmri mono zé hā, tāma waihu'u pese za'ra õ di. Te te 're īda'awēsāmri mono zéb da, 'Re īhāimana u'âsi mono te te tāma 're īpisutu za'ra mono zé hā, te te 're 'madâ'â pese za'ra mono õ di, ta norī hā. Si'uihâ na te te sima 're īpisutu za'ra mono zéb zarina si, ma tō 'râwi sô 're si'wapé za'ra, taha na te te 're wēsāmri za'ra mono da newa.⁴ 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te īrob'ui'éré hā da te 're ī'madâ'â pese za'ra mono na, da te āma 're rosa'rata u'âsi za'ra mono õ di za oto, taha zarina 'Re īhāimana u'âsi mono, te te sima da'āma 're aroti mono

newa, dawasédé te te oto da'āma 're ab'madâ'â tō mono da, duré taha zarina te te 're ūda'awēsāmri mono zéb da hā. Tâibâ. Āne hā ma tō Cristu hā dawi uprosi. Ta hā Danho'reptui'wa na te te sina 're ūlumnhasi za'ra mono norī si, te za 'Re ūlhāimana u'āsi mono hā te te 're awēsāmri, ūwaséde hā te te oto āma 're ūl'ab'madâ'â mono ū zarina, po're'ō nherē, te te 're ahā za'ra tō mono da.

'Re ūlhāimana u'āsi mono te te 're ūda'anho'reptui mono zé wasu'u

5 Duréihā Mozési hā ma tō āne na rob'ui'éré:

"Ni'wa hā ūsimiroti na rob'ui'éré hā uburé te te 're 'madâ'â pese uptabi mono wapsi, nimahā na marī na misi ūsimiroti na te te upai ū wapsi, tawapsi te za rowē na 're hāimana u'āsi, 'Re ūlhāimana u'āsi mono 'rata."

Āne ma tō Mozési hā āma rob'ui'éré. **6-8** Tane nherē, ni'wa hā āne te te 'manharī waihu'u ū di, ūsimiroti zarina uptabi hā. Ni'wa hā ūsimiroti upai ū wa hā 're morī ū di. Robabā di. Até āne na te za 'rāwi asima 're ūnharī za'ra wa'aba mo: "E 'wa hā te za hāiwa u mo, Cristu hā apā we te te saprōni da, wa'upana wazada ūdā'â za'ra da hā." Āne hā asima 're nharī za'ra wa'aba mono ū di za, Cristu hā Danho'reptui'wa da, 'Re ūlhāimana u'āsi mono te te ūpisudu hā wei morī ū newa, ti'ai u.

Até te za duré āne na 'rāwi asima 're ūnharī za'ra wa'aba mo: "E 'wa hā te za mo, adâ 're ūlhāimana za'ra mono zéb u, Cristu hā te te hāiwa'utu da apâ." Āne hā asima 're nharī za'ra wa'aba mono ū di za duré, Cristu hā apā hāiwa'utu ū newa, ab're hawi. 'Re ūlhāimana u'āsi mono, da te 're saze za'ra mono wapsi, te te 're ūda'awēsāmri mono zém na, ma tō Mozési hā āne na āma rob'ui'éré, duréihā:

"*'Re ūlhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā ma tō aipē'ē 're, 're ūsazei pese za'ra wa'aba mo, 'rāwi. Taha na, ma tō duré dama 're asiwasu'u u'āsi za'ra wa'aba mo, asadawa na.*"

Āne Mozési te te āma ūrob'ui'érézé hā. Taha na, wa tō duré wa norī hā wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra, Cristu, da te 're sazei pese za'ra mono wapsi, 'Re ūlhāimana u'āsi mono te te 're ūda'awēsāmri mono zém na, dawasédé te te oto da'āma 're ūl'ab'madâ'â mono ū zarina. **9** Zezusi hā Asib'apito uptabi na, asadawa na danho'a 're sisi za'ra wa'aba mono wamhā, duré 'rāwi aipē'ē 're 'Re ūlhāimana u'āsi mono, Zezusi te te ūlhāiwa'utuzém na, 're sazei pese za'ra wa'aba mono wamhā, tawapsi te za te te 're asō'reptu za'ra wa'wa, 'Re ūlhāimana u'āsi mono hā. **10** Zezusi hā wapē'ē 're, wa te wasina 're ūlumnhasi za'ra mono zém na, 'Re ūlhāimana u'āsi mono hā te te 're ūwa'awēsāmri mono zé hā. Zezusi hā Wanhib'apito na danho'a, wa te dama 're ūsisi za'ra mono zém na, 'Re ūlhāimana u'āsi mono te te 're ūwa'anho'reptui mono zé hā. **11** Duréihā Iza'iza hā ma tō duré āne na ūlbaihā na rob'ui'éré: "Re ūlhāimana u'āsi mono hā, Danho'reptui'wa da, te te ūpisudu hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhā, niwamhā te te sina 're umnhasi baba za'ra mono ū di za. Te za te dama āma 're a'uwaitrami u'āsi." Āne Iza'iza hā te te āma ūrob'ui'érézé hā. **12** Zudezu norī hā zudezu ū norī me, 'Re ūlhāimana u'āsi mono ma hā, tō ūhō si, tāma 're ūlhāimana za'ra mono zé hā. Siwanhizari, tāma 're hāimana za'ra mono ū di oto ta norī hā. 'Re ūlhāimana u'āsi mono, uburé Danhib'apito uptabi, te dama 're hāimana. Taha wa, ni'wam norī hā 'Re ūlhāimana u'āsi mono te te 're sō'reptu za'ra mono da, te te tiwi 're waptērē za'ra mono wamhā, ta norī ma, te za tō te tāma āma 're a'uwaitrami, dama 're ūsōpru mono zéb zarina. **13** Duréihā 'Re ūlhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō duré āne na rob'ui'éré:

"Ni'wam norī hā Danhib'apito uptabi te te 're sō'reptu za'ra mono da, te te tiwi 're waptērē za'ra mono wamhā, ta norī hā te za tō te te 're anho'reptu, īhāiba mono bā."

Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa te te āma īrob'ui'érézé hā.

¹⁴ E niha te za tawamhā da te tiwi 're waptērē za'ra, te te 're da'apawapto mono da hā, Cristu, da te dasina 're umnhasi za'ra mono õ nherē. Āne wamhā, dama waihu'u õ di. Duré Zezusih wasu'uwē hā dapo're'ñ na da te 're wapari za'ra mono õ ré hā, e niha te za da te dasina 're umnhasi za'ra, Zezusí hā. Da te dasina 're umnhasi waihu'u za'ra mono õ di. E niha te za duré Zezusih wasu'uwē na, da te 're dapawaptob za'ra mono õ nherē, da te 're wapari za'ra. Dama waihu'u õ di. ¹⁵ Duré, e niha te aré Zezusih zadawa wasu'u'wa norī hā daro mono bā datēme 're nomro, īmreme na te te 're dapawaptob za'ra mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te datēme 're satōrī za'ra mono õ nherē. Āne wamhā, te te āma 're dapawapto waihu'u za'ra mono õ di aré. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō te te datēme 're satōrī za'ra tō. Duréihā Iza'iza hā ma tō āne na āma rob'ui'éré:

"Rowasu'u wē hā nima hawi da te dama 're āwisi za'ra mono wamhā, dama 're rowē uptabi za'ra mono di za."

Āne ma tō Iza'iza hā romhā ré rob'ui'éré, Zezusih wasu'uwē hā īsadawa wasu'u'wa norī hā te te oto datēme 're ī'āwisi za'ra mono zém na hā.

¹⁶ Tawamhā Zezusih wasu'uwē hā, īsadawa wasu'u'wa norī hā te te o to datēme 're āwisi za'ra mono nherē, uburé da te āma 're saze za'ra mono õ di, wē nherē. Iza'iza hā ma tō duré āne na āma rob'ui'éré, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te īnharizém na: "Wanhib'apito, wa te dama 're asadawa wasu'u za'ra mono wamhā, e ma tō aiwasu'u na da te 're wazaze za'ra. Mare di. Da te āma 're wazaze za'ra mono õ di." ¹⁷ Tane nherē, Cristuhu wasu'uwē na, da te āma 're dapawaptob za'ra mono õ nherē, da te āma 're sasōmri waihu'u za'ra mono õ di. Cristuhu wasu'uwē hā dapo're na da te 're wapari za'ra mono wapsi, te za da te 're saze za'ra.

¹⁸ E zudezu norī hā zahadu īwasu'uwē hā te te 're wapari za'ra mono ā bā bétē. īwasu'uwē hā ma tō te te 're wapari za'ra aré ta norī hā, tō sena. Duréihā Dawi hā ma tō āne na āma rob'ui'éré:

"Īsadawa wasu'u'wa norī mreme hā ma tō daro mono bā te te 're ropé.

Ta hā ma tō ropā dapo're na da te 're wapari za'ra, daro mono bā."

Āne ma tō Dawi hā āma rob'ui'éré.

¹⁹ E tawamhā, Izarazéhē nihihudu norī hā īwasu'uwē te te 're wapari za'ra mono wamhā, e te te 're waihu'u za'ra mono õ di. Ma tō te te 're waihu'u za'ra. Tane nherē, tipē'ñ na te se sima 're wē za'ra mono õ di, te te 're īsaze za'ra mono da hā. Zudezu'ñ norī si, ma tō te te sima 're wē za'ra, te te 're saze za'ra mono da. Āne na, ma tō Mozési hā duréihā āma rob'ui'éré 'rata, zudezu norī ma 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īrowaihu'u za'ra zém na hā:

"Īnhib'a'uwē'ñ aré 're īnomro mono norī hā oto āma 're īnhib'a'uwē za'ra mono wa, te za oto ta norī hā asowi 're ī'ruiwapari za'ra wa'aba mo, īzadawa parab õ nherē.

Ta norī hā aré te te 're īwaihu'u pese za'ra mono õ nherē, wa tō āma 're īnhib'a'uwē za'ra aré. Taha wa, te za asib'ru na sada 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mo, īzadawa parab õ nherē."

Āne zudezu norī ma, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īrowaihu'u mono zé hā.

²⁰ Iza'iza hā ma tō duré ãne na īsa'u ãma rob'ui'éré, zudezu'ō norī wasu'u na hā. Zudezu norī hā te te siwi 're īwē'ō pese za'ra mono zém na, ma tō siptete sina ãma rob'ui'éré, 'Re īhāimana u'âsi mono mreme na:

"Ni'wam norī hā aré īzō 're sôpré u'âsi mono õ nherē, ma tō te te siwi 're īsāmri za'ra.

Īzō 're sinharī za'ra mono õ nherē, wa tō ta norī ma 're īsiwaihu'u za'ra."

²¹ Āne na ma tō duré Iza'iza hā zudezu norī ãma rob'ui'éré, 'Re īhāimana u'âsi mono mreme na:

"Wa hā wa tō aré Izarazéhé nihihudu norī zō 're īnhimiwē u'âsi za'ra, te 're azawi pese mono wa, apâ ītēme we 're sihutu mono da. Ta norī hā po're ãna 're nomro u'âsi mono wa, te te siwi 're īwē'ō pese za'ra mono nherē, wa tō aré sô 're īnhimiwē u'âsi za'ra, te 're īsawi pese za'ra mono zéb zarina."

Āne ma tō Iza'iza hā 'Re īhāimana u'âsi mono mreme na ãma rob'ui'éré, Izarazéhé nihihudu norī ãma hā.

11

'Re īhāimana u'âsi mono, Izarazéhé nihihudu norī ãma 're īpē'ēzé mono zé wasu'u'

¹ E tawamhā, 'Re īhāimana u'âsi mono hā tinhib'a'uwe norī hā ma tō te te siwi 're wē'ō za'ra, Izarazéhé nihihudu norī hā. Mare di. Te te siwi 're awē'ō mono õ di. Mare uptabi di. Wa hā bétē, Izarazéhé nihihudu 're īmorī hā, duré Abra'ahā nihihudu 're īmorī hā. Duré Bézamihī nihihudu norī siré 're īmorī wamhā, e ma tō siwi īwē'ō, Izarazéhé nihihudu 're īmorī nherē. Mare di. Te te siwi īwē'ō õ di, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. ²⁻³ Tinhib'a'uwe norī hā, tō sena te te siwi 're awē'ō mono õ di 'Re īhāimana u'âsi mono hā, duréhā īsāna'rata hawimhā, te te sima 're īapisutu mono norī hā. Duréhā Eriasi hā 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō Izarazéhé nihihudu norī ãma īwaséte na ãma sa'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono ma. Āne na te te ãma īrob'ui'érézé hā, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Āne ma tō ãma rob'ui'éré:

"Wanhib'apito, asadawa wasu'u 'rata 'wa norī hā ma tō ta norī hā te te 're simro. Duré ëtē za'ra 'manharī hā, īsisiwi aima danhoprubzéb da, marī, da te īwa 're īsa'ra za'ra mono zé hā ma tō uburé te te 're prub za'ra, ëne hā. īsiwaprosi uptabi, wa oto 're īhāimana, te 're īasawi pese mono hā.

Taha 'ru te, te duré īzada 're hāimana za'ra, īzama te te siwi īwīrī da."

Āne Eriasi hā 'Re īhāimana u'âsi mono ma, Izarazéhé nihihudu ãma īwaséte na te te īsa'razém na te te ãma īrob'ui'éré hā, ībaihā na. ⁴ Tawamhā 'Re īhāimana u'âsi mono hā e niha ma tō asa tāma waihu'u, Eriasihi ma. Āne ma tō tāma waihu'u:

"Āme īnhib'a'uwe nhipti'ai ãma hā, wa tō te īsimā 're sawi pese za'ra, 7 miu na īhāiba za'ra hā, tisiré norī wazari si'utōrī tō da dame, īhāiba'ō na dame ãma 're īwata za'ra mono õ norī hā, Ba'a na romhāiba nhisi ãma hā. Ta norī si, te īzarina 're hāimana u'âsi za'ra."

Āne 'Re īhāimana u'âsi mono hā Eriasihi ma, asa te te īwaihu'uzém na rob'ui'éré hā. ⁵ Tane te duré īhāiba za'ra mono zéb zarina, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā Izarazéhé nihihudu norī hā te te sima 're apisutu, umro na, īsib'a'uwe uptabi si oto 're hāimana za'ra mono da. ⁶ E tawamhā, marī hā te te 're īmanharī wē za'ra mono zéb zarina, ma tō te te sima 're apisutu, 'Re īhāimana u'âsi mono hā, zudezu norī hā. Mare di. Taha zarina te te sima 're apisutu mono õ di. Taré ãma 're īpē'ēzé za'ra mono zéb zarina, ãma 're siwārī ze za'ra mono wa, ma tō

si'uihā na te te sima 're apisutu, ðhō āma si 're hâimana u'āsi za'ra mono da. Marī hā da te 're ï'manharī wē za'ra mono zéb zarina, te te sima 're da'apisutu mono 'wa'âhā, ãne zarina 'wa'âhā, aré senai õ di, 'Re ïhâimana u'āsi mono, da'āma 're ïpē'ëzé mono zéb zarina si, da'āma 're ïsiwârī mono zé hā.

⁷ Tawamhā e niha, wa za ãne na hā āma waihu'u pese za'ra ni. ãne, wa za oto āma waihu'u za'ra ni. Izarazéhé nihudu norī hā 'Re ïhâimana u'āsi mono, ïwasédé hā te te oto āma 're ab'madâ'â tō mono da, duré taha zarina te te 're ïwësämri za'ra mono zéb da hā, sô 're sôpré u'āsi mono nherē, te te sina tâma āma 're uwaimrami za'ra mono õ di, ta norī hā. 'Re ïhâimana u'āsi mono, umro na te te sima 're ïpisutu za'ra mono norī si, ma tō te te sina tâma 're uwaimrami za'ra, 'Re ïhâimana u'āsi mono te te 're ïwësämri za'ra mono zém na hā. Tane nherē, ni'wam norī hā Izarazéhé nihudu nherē, 'Re ïhâimana u'āsi mono nhiti 're ïhâimana za'ra mono norī hā, ta norī si ma tō 'Re ïhâimana u'āsi mono hā po're nhitob za'ra, ïmreme hā te te 're waihu'u za'ra mono âna, a'â 're nomro mono da. ⁸ Duréihā Mozési hā ma tō ãne na āma rob'ui'éré: "Re ïhâimana u'āsi mono hā ma tō ta norī hā tiwaihu'u pese na te te 're po're nhitob za'ra, simipari ãna 're hâimana za'ra mono da a'â. Ta norī hā ma tō duré te te 're râïwamnarī za'ra, rosa'rata waihu'u ãna, a'â 're nomro mono da. Taha wa, te ta norī hā 'Re ïhâimana u'āsi mono te te siwi 're waihu'u za'ra mono âna, siwa'ru 're hâimana za'ra."

Ãne duréihā Mozési hā te te ãma ïrob'ui'érézé wasu'u hā. ⁹ Dawi hā ma tō duré ãne na ta norī āma rob'ui'éré za'ra, zudezu norī āma hā:

"Re ïhâimana u'āsi mono hā ta norī ma, ïwē na tâma 're sôprub za'ra mono wē te, ma tō 're si'madâ'â ze za'ra, taha na tâma 're rowë za'ra mono da newa. Taha wa, marī wasétē pire na 're si'marôpârī za'ra mono neza, 'râwi. Duré 'Re ïhâimana u'āsi mono hā te te hâ za'ra neza."

¹⁰ Te te duré 're tômo nhitob za'ra mono neza, datob'a na 're ïdanomro mono ne, 're nomro mono da oto. Duré ta norī hā marī pire hā da te 're 'wasari mono wa, ïré 're ïdanhihâpâ za'ra mono ne, te te 're robzépata u'āsi za'ra mono neza."

Ãne duréihā Dawi hā Izarazéhé nihudu norī āma, te te ïrob'ui'érézé wasu'u hā.

¹¹ E tawamhā, zudezu norī hā 'Re ïhâimana u'āsi mono wi, 're si'marôpârī za'ra mono nherē, apâ ïtême 're wahutu waihu'u za'ra mono õ di za. E tawamhā apâ ïtême 're sipizari waihu'u za'ra mono õ di za. Te za tō apâ ïtême 're sipizari za'ra. Ta norī hā 'Re ïhâimana u'āsi mono wi, 're sipizari za'ra mono wa, tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono wa, ma tō 'Re ïhâimana u'āsi mono hā zudezu'õ norī ma a'â pisutu za'ra, te te 're ïda'anho'reptui mono zé hā. Zudezu norī hā te te ãma 're 'ruiwapari za'ra mono da, ma tō zudezu'õ norī ma a'â pisutu za'ra, te te 're ïda'anho'reptui mono zé hā, zudezu norī hā apâ ïtême 're sipizari za'ra mono da, te te 're ïda'anho'reptui mono zém niwî.

¹² Zudezu norī hā 'Re ïhâimana u'āsi mono te te 're ïwësämri za'ra mono zéb da hā, te te sina tâma 're uwaimrami za'ra mono õ wa, ma tō 'Re ïhâimana u'āsi mono hā zudezu'õ norī ma, hâiwa hawi marī ïwē na tâma 're sôprub za'ra, daro mono bâ. Tawamhā zudezu norī hā 'Re ïhâimana u'āsi mono niwî, ahâ uptabi na apâ za ïtême 're sipizari za'ra mono wamhā, tawapsi, te za oto marī ïwē uptabi hā te te dama 're anhomri, 'Re ïhâimana u'āsi mono hā hâiwa hawi, uburé tinhib'a'uwē norī ma hā.

Zudezu'õ norī, 'Re ïhâimana u'āsi mono te te 're ï'anho'reptui mono zé wasu'u

¹³ Zudezu'õ norī, wa za oto aimâ ïsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hâ Cristuhu zadawa wasu'u'wa, wa aimâ 're ïhâimana za'ra wa'wa. Wa hâ te aimâ 're

ĩromhuri za'ra wa'aba mono zé hă, taréi õ di. Taha wa, wa za tô ̄nhimi'ẽ na te aima 're romhuri u'âsi za'ra wa'wa. ¹⁴ Wa hă te aima 're romhuri za'ra wa'aba mono wa, ̄siré zudezu norí hă te te āma 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono da, wa tô ta norí si te ̄sima 're wě za'ra, ni'wam norí hă apâ 'Re ̄hâimana u'âsi mono u 're sipizari za'ra mono õ wa, te te 're anho'reptui mono da. ¹⁵ Ta norí hă te te 're saze za'ra mono õ wa, ma tô 'Re ̄hâimana u'âsi mono hă asa te te siwi 're awé õ, a'â. Āne wa, ma tô a'â ai'âma si 're siwadi za'ra wa'wa, zudezu'õ norí āma hă. Tane nheré, ta norí hă niwapsi 'Re ̄hâimana u'âsi mono u, apâ 're ̄sipizari za'ra mono zéb zarina, te te 're wěsämri za'ra mono wa, te za oto rowě uptabi na 're hâimana za'ra, ̄wasédé hă te te oto āma 're ū'ab'madâ'â mono õ zarina. 'Re dadâ'â za'ra mono wa, apâ 're dahâiwa'utu za'ra mono wa, dama 're ūrowé za'ra mono ne, te za oto ta norí hă rowě uptabi na 're hâimana za'ra.

¹⁶ Āne na, wa za oto aima āma romnhimiré' za'ra wa'wa. ū'etē wapu hă da te 're 'manharí za'ra mono wamhă, sebre õ ré, te za syry na da te 're po'o za'ra, 'Re ̄hâimana u'âsi mono ma, da te 're sōmri za'ra mono da. Misi ū'etē wa'õno hă da te tâma 're sōmri za'ra mono nheré, wahuré da te tâma 're ̄sōmri za'ra mono zé, te wasu'u. Duré âté ni'wa hă te za 'Re ̄hâimana u'âsi mono ma tinhă, āne: "Ā hă wede 're ūsa mono zari hă wa aima pisutu, ate da." Āne hă wede hă zahadu 're sa mono ré, ni'wa hă wedezari si 'Re ̄hâimana u'âsi mono te da, te te tâma pisutu nheré, ̄panhipti zama ūte hă za. Ā hă wedezari hă, Izarazéhé nihudu norí hi'rata norí, te wasu'u. Duré ̄panhipti hă ta norí nihudu norí, te wasu'u. Izarazé norí hi'rata norí hă, 'Re ̄hâimana u'âsi mono ma si, 're hâimana za'ra mono da, te te 're ūpisutu za'ra mono ne, te za duré ūsilhudu norí zama tâma 're hâimana za'ra, wedezari si 'Re ̄hâimana u'âsi mono te da, da te tâma 're pisutu za'ra mono nheré, ̄panhipti zama ūte ne. ¹⁷ Āne na, wa za duré aima āma romnhimiré' za'ra wa'wa. Âté azeitona wede hă te a'ubuni wi 're sa, oriwera na ̄sisi hă 'madâ'â āna ̄prédu hă, tede'wai õ nheré. Ta hă zudezu'õ norí, te wasu'u. Duré azeitona wede hâiba amo hă te duré 're sa, danh'o'a da te dasiwi 're ūmadâ'â pese mono hă. Ta hă zudezu norí, te wasu'u. Tawamhă âté azeitona wede hă danh'o'a 're ūsa mono panhipti hă te za nima niwip si panhipti nhi'ẽ za'ra ni, taré simi'wara da, dasiré 're ūrâ za'ra mono õ wa. Ta hă, zudezu norí hă 'Re ̄hâimana u'âsi mono te te 're ūsaze za'ra mono õ norí, te wasu'u. Âté a'ubuni wi azeitona wede 're ūsa mono panhipti hă te za misi wě'ẽ ni, azeitona wede hâiba amo hă dama ūmadâ'â pese u ūwede wăi wa, da te āma wasisi da, dasiré oto 're ūrâ mono da. Ta hă, zudezu'õ norí āma, 'Re ̄hâimana u'âsi mono, oto āma 're ūsib'a'uwě za'ra mono zé, te wasu'u. Tawamhă azeitona wede, dama ūmadâ'â pese wede wa'u na te za oto tipanhipti prédu, wě na, a'ubuni wi azeitona wede 're ūsa mono panhipti hă rob'râi wede amoi u, da te āma ūwasi hă. Tane duré, zudezu norí ma, 'Re ̄hâimana u'âsi mono hă marí wě na tâma 're ūsoprub za'ra mono zé hă, te duré aima 're hâimana za'ra wa'wa oto, zudezu'õ norí na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ma hă. ¹⁸ Taha wa, rob'râi wede, dama ūmadâ'â pese panhipti hă 're ūrâ za'ra mono õ wa, da te 're ūsib'a'uwě za'ra mono ne, 'Re ̄hâimana u'âsi mono a'â te te siwi 're ūawé õ mono norí ma, aipire na tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, asina 're sa'ra wa'aba mono õ di za. E ūwede panhipti wa'ui hawi, te ūwede zari hă 're prédub za'ra. Mare di. ūwede zari hawi si, te ūwede panhipti hă 're prédub za'ra. Tane, a norí wa'wa hă zudezu norí ma, aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, aipire na tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, râwi asina 're aiwata waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za.

¹⁹ Zudezu'ō norī, āté āhā wasu'u zarina, te za āne asima 're īnharī za'ra wa'aba mo: "Re īhāimana u'āsi mono hā rob'rāi wede panhipti, da te 're īsi'ē za'ra mono ne, e marī da, ma tō te te siwi 're awē'ō, zudezu norī hā. Wa norī hā īwa'rāmi 're wahāimana za'ra mono da, ma tō ta norī hā te te siwi 're awē'ō. Rob'rāi wede amo panhipti hā īwede amo na da te āma 're īwasisi za'ra mono ne, wa oto wa norī hā 're wahāimana za'ra, ī'upana za'ra." ²⁰ Āne na asima 're nharī za'ra wa'aba mono wamhā, ī'uyaibaba te za tō asima āma 're īrowaihu'u za'ra wa'aba mo, ta norī āma hā. Ta norī hā ma tō te te 're awē'ō tō siwi, te te 're saze za'ra mono ō wa. A norī wa'aba si 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, te tō ta norī wa'rāmi 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Tane nherē, a norī wa'wa hā asina 're aiwata za'ra wa'aba mono ō di za. Tō'ā. Taha wa, te za 'Re īhāimana u'āsi mono si asiwī 're īwazéb za'ra wa'aba mo. ²¹ E 'Re īhāimana u'āsi mono hā zudezu norī ma, tinhimihāzé te te tāma 're ba'a za'ra mono ō nherē, te za bétē a norī wa'aba ma tinhimihāzé hā te te aima 're ba'a za'ra wa'wa, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono wamhā. Mare di. Te za tō te te 're aihā za'ra wa'wa, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono wamhā. Taha wa, te za 'Re īhāimana u'āsi mono si asiwī 're īwazé pese za'ra wa'aba mo. ²² Āhā wasu'u na, wa za 'Re īhāimana u'āsi mono nhimizawi pese zé hā āma waihu'u za'ra ni. īsimihāzé pire na zama, wa za duré āma waihu'u pese za'ra ni. Tiwi 're īsi'marōpārī pese za'ra mono norī si, te za te te 're ahā za'ra za'ētē. Tane nherē, a norī wa'wa hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, marī īwé na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā, tāma asina 're uwaimrami u'āsi za'ra wa'aba mono wamhā, te za tō rowē hā te te aima 're pisutu u'āsi za'ra wa'wa, hāiwa hawi, ai'āma 're īpē'ēzé za'ra wa'aba mono zéb zarina. Āne na tāma asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ō wamhā, a norī wa'aba zama te za te te siwi 're aiwē'ō pese za'ra wa'wa, rob'rāi wede panhipti hā 're rā za'ra mono ō wa, da te 're īsi'ē za'ra mono ne. ²³ Duré zudezu norī hā Zezusihī zazei'ō'wa na 're īhāimana za'ra mono norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono u oto 're sipizari za'ra mono wamhā, te za oto apā āma 're sib'a'uwē za'ra, ta norī āma. Āne hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, waihu'u pese di, zudezu norī ma, apā te te 're ī'manharī wē za'ra mono zéb da hā. ²⁴ Āne na, wa za oto rowasu'u na aima 'rāsutu za'ra wa'wa, azeitona wede panhipti wasu'u na āma īsimiré'ezém na hā. A norī wa'wa hā zudezu'ō na 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā, a'ubuni wi azeitona wede panhipti, da te 'maiwē'ēi wa, azeitona wede dama ī'madā'ā pese wede u, da te āma īwede wasisi ne, te oto simisutu 're aihāimana za'ra wa'aba mo, zudezu norī me. Duré zudezu norī hā azeitona wede dama ī'madā'ā pese panhipti ne, te 're hāimana za'ra. Taha wede panhipti hā da te 're si'ēi mono wa, da te 're īsāmra mono hā ī'madā'ā'wai ma, tāma wapure di, tō īwede na apā te te āma 're ī'ato mono da hā. Tane duré, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā wapure di, zudezu norī āma apā 're īsib'a'uwē za'ra mono zéb da hā, ta norī hā tiwi 're sipizari za'ra mono nherē, aré.

Zudezu norī hā, ahā na 'Re īhāimana u'āsi mono u, za apā 're īsipizari za'ra mono zé wasu'u

²⁵ īsisānawā norī, zudezu'ō na da te 're aiwaptērē za'ra wa'aba mono norī hā, marī aré dama īwaihu'u'ō na roti pire wasu'u'zém na wa za oto aima rowasu'u za'ra wa'wa, asimiza'rese āna 're aihāimana za'ra wa'aba mono tō da. Zudezu norī upana, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ai'āma wa'aba si 're sib'a'uwē mono newa, 'rāwi asi'āma 're aiwata za'ra wa'aba mono tō da, wa za oto āne na aima rowasu'u za'ra wa'wa. Izarazéhē nhihudu norī hā 'Re

īhāimana u'āsi mono wi, pē'ē tete uptabi na 're hāimana za'ra mono nherē, pē'ē tete u'āsi, tiwi 're hāimana za'ra mono ū di za. Duréihā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te sima īpisutu sirōmo zéb zarina, zudezu'ō norī hā da'ahā uptabi na Cristu za da te 're īsaze za'ra mono norī za'ratazé hā, oto īwa waptā'ā wapsi, te za oto zudezu norī hā ahā uptabi na ītēme 're sipizari za'ra, ūhō āma si oto 're nomro mono da. ²⁶ Āne 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īsō'reptu za'ra mono zéb da hā, Izarazéhē nihihudu norī hā. Āne na ma tō duréihā Iza'iza hā āma rob'u'i'érē siro, ta norī āma hā:

"Danhō'reptui'wa da hā, Zeruzarē āma Si'ā na sa'a nhisi āma, dasiré za 're īhāimana mono hā, tame.

Ta hā Zacocho nihihudu norī 're īwasétē za'ra mono zé hā te za te tāma 're apari.

²⁷ 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō ta norī āma tinhimirosa'rada hā waihu'u siro, āne: 'Ta norī ma, te īropisutuzé hā wa za tō tāma āma uwaimrami za'ra, īwasédé te tāma 're l'apari mono zém na.'

Āne Iza'iza hā ta norī āma te te īrob'u'i'érézé wasu'u hā.

²⁸ Zudezu norī hā Cristuhu wasu'u wē hā ma tō ahā na te te siwi 're wē'ō za'ra. Taha wa, te oto 'Re īhāimana u'āsi mono nhitob'ru ne 're hāimana za'ra. Taha wa'rāmi, ma tō a'i'āma 're siwadi za'ra wa'wa, asiré zudezu'ō norī āma hā. Tane nherē, īsib'a'u wē 're nomro mono da, te te pisutu za'ra wa, te ta norī hā te te 're azawi pese u'āsi sima, ta norī h'i'rata ma, te te sina īropisutu za'ra zéb zarina. ²⁹ 'Re īhāimana u'āsi mono te te sima 're da'apisutu mono nherē, duré marī īwē na dama 're sōprub za'ra mono nherē, e te za tinhimirosa'rata na te te āma 're saprī. Mare di. Misi haré, īsimirosa'rada hā te tāma 're hāimana u'āsi. ³⁰ Duréihā, aihi'rata norī wa'wa hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā te te 're wapari za'ra mono āna, ma tō aré 're hāimana za'ra, zudezu'ō norī hā. Tane nherē, zudezu norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono si te te 're sazei pese za'ra mono ū wa, ma tō oto a'i'āma 're pē'ēzé za'ra wa'wa, a'i'āma 're sib'a'u wē za'ra wa'aba mono da, zudezu'ō 're aihi'rata za'ra wa'aba mono nherē. ³¹ A norī wa'wa hā aré asimipari āna 're anomro aba mono nherē, a'i'āma 're īpē'ēzé za'ra wa'aba mono ne, te za oto duré zudezu norī āma zama 're pē'ēzé 'Re īhāimana u'āsi mono hā, po're āna duré ta norī hā tiwi 're hāimana za'ra mono nherē. ³² 'Re īhāimana u'āsi mono wi, danhimipari āna 're danomro mono wa, ma tō te te siwi 're da'awē'ō pese, dawasédé hā te te da'āma 're l'ab'madā'ā mono hawi. Dazazéb 're, da te 're danhemé mono wa, apā dasi'uihā na 're īdawairébē waihu'u mono ū ne, dawasétē hawi 'rāwi 're dasisō'reptui waihu'u za'ra mono ū di. Taha na, dasi'uihā na da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, ma tō te te siwi 're da'awē'ō. Uburé da'āma 're pē'ēzé mono da, ma tō āne hā te te dama 're apisutu, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

Īwaihu'u pese na 'Re īhāimana u'āsi mono wasu'u

³³ 'Re īhāimana u'āsi mono hā uburé da'āma 're īsiwamri mono zé hā tāma sa'ētē uptabi di, te te dama 're l'ab'manharī wē mono zéb da hā. īwaihu'u pe hā tāma sa'ētē uptabi di duré. E 'wa hā te za marī hā te te sima 're īapisutu mono zé hā tiwi waihu'u. E 'wa hā te za duré tiwi waihu'u, uburé marī hā te te 're l'ab'manharī mono zé hā. ³⁴ Duréihā Iza'iza hā ma tō āne na āma rob'u'i'érē:

"E 'wai ma, Wanhib'apito nhimirosa'rada hā waihu'u pese di.

E 'wa hā roti na tāma īwa'rāmi'wa da hā, te 're hāimana. Robaba di."

³⁵ Wahī'rata hāiba amo hā ma tō duré āne na āma rob'u'i'érē, Zo na īisisi hā:

"Re īhāimana u'āsi mono si, roptede'wa 're hāimana mono nherē, e niha te za ni'wa hā marī hā tāma tisō, īwa'rāmī marī na te te tāma īwa'ābā da hā.
Āne hā robaba uptabi di, tāma hā."

Āne ma tō Zo hā rob'u'éré, duréihā.

³⁶ 'Re īhāimana u'āsi mono si ma tō uburé te te aropoto, sima. Taha wa, te uburé marī hā te te 're ab'madā'ā, tiwaihu'u pese na. Āne wa, 'Re īhāimana u'āsi mono āma, aihīni, āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono za. Tane tō.

12

'Re īhāimana u'āsi mono ma, 're īdasiōmri za'ra mono zé wasu'u

¹ Īsisānawā norī, 'Re īhāimana u'āsi mono hā e wa'āma 're pē'ēzé mono ō di, wa'āma 're īsiwārī mono zéb da hā. Wa'āma 're īpē'ēzé mono zé hā, tāma sa'ētē uptabi di. Taha wa, wa za oto aima roti pese za'ra wa'wa, āne na hā. 'Re īhāimana u'āsi mono ma si, te za 're asisōmri u'āsi za'ra wa'aba mo, tiwi 're asisawi za'ra wa'aba mono āna. Taha ma si, te za aiwē uptabi na tāma 're aihāimana za'ra wa'aba mo, te te 're ai'madā'ā wē u'āsi za'ra wa'aba mono da. Āhā zarina, āma 're anomro wē u'āsi aba mono wamhā, taha si tō sena, āma 're īaiwata za'ra wa'aba mono zé hā. ² Ti'ai āma dahāimana wasétē na 're īdanomro mono norī āma hā, 're sasōmri za'ra wa'aba mono ō di za. 'Re īhāimana u'āsi mono wi si, te za 're īrowaptērē u'āsi za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata wē na si, aipē'ē 're, 're aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da, 're aihāimana za'ra wa'aba mono zép tém na si, oto 're anomro aba mono da. Tawapsi te za 'Re īhāimana u'āsi mono, te te aima 're īpisutu za'ra wa'aba mono hā asina 're īwaihu'u pese za'ra wa'aba mo, marī īwē si tāma 're īmanharī za'ra wa'aba mono zém na hā.

³ 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhimizawi pese zéb zarina, ma tō īpisutu, īsadawa wasu'u'wa na oto 're īhāimana mono da. Taha wa, wa za oto āne na aima roti pese za'ra wa'wa. Dama aipire na, duré dama aiwē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono ō nherē, 'rāwi aipire na 're asi'madā'ā za'ra wa'aba mono ō di za. 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō te te sima 're aipisutu za'ra wa'wa, ūhō āma si oto 're anomro aba mono da. Tane nherē, aihīni īsazei'wa, asiré 're anomro aba mono nherē, ni'wam norī si te īsazei pese 'wa hā 're hāimana za'ra. Duré ni'wam norī hā īsazei prāi 'wa, te 're hāimana za'ra. īsazei prāi 'wa norī hā 're sazei pese za'ra wa'aba mono newa, 'rāwi asi'āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za, 're sazei pese za'ra wa'aba mono ō nherē.

⁴ Dahāiba misi nherē, dahāiba na hā marī hā dama 're īhāimana za'ra mono hā ahā dī, tite mono bā te te 're īromhuri za'ra mono zéb da hā, dapara hā duré danhib'rada hā, duré dato hā, uburé īrē 're īdahāimana za'ra mono hā. ⁵ Tane hā wa oto wa norī hā wasirē īsazei'wa norī hā Cristuhu āma, wa'ahā nherē, 're wahāimana za'ra, simisutu. Dahāiba misi nherē, dahāiba na marī hā ahā na dama 're īhāimana za'ra mono hā, tite mono bā te te 're īromhuri za'ra mono ne, wa oto wa norī hā wasirē īsazei'wa norī hā wanhimirohmuri mono bā sipu'u pese na, wa te 're romhuri za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, dahāiba misi 're īdahāimana za'ra mono ne, simisutu wasirē 're wahāimana za'ra mono wa oto. ⁶ Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā simizawi pese uptabi wa, romhuri te te wama 're īapisutu mono zéb zarina, wasipu'u pese na, wa za wa te tāma 're romhuri za'ra, wate mono bā, āma 're īwasipawaptob za'ra mono zéb da hā. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na, sena na īsazei'wa norī ma si te te āma 're īrowasu'u za'ra mono zéb da, te te sima 're wa'apisutu mono wamhā, taha zarina si, wa za tō āma 're wasipawaptob u'āsi za'ra. īsimiroti zarina si,

wa za wa te 're sadawa wasu'u za'ra, wasiré ūsazei'wa norí ma. ⁷ Duré ni'wam norí hā ūsazei'wa norí pawapto'wa da, te te sima 're apisutu mono wamhā, ta norí zama te za tō taha zarina si te te tāma 're dapawaptob u'âsi za'ra. Duré 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa da, te te sima 're ūapisutu mono norí hā te za tō ta norí zama ūsarina si te te āma 're dapawaptob za'ra. ⁸ Duré ni'wam norí hā 'Re ūhaimana u'âsi mono hā te te sima 're apisutu mono wamhā, te za ūsazei'wa norí ma, ūsimiroti zarina si te te 're rowahutu za'ra, te te 're wapari za'ra mono wa, pē'ētoi u'âsi, āma 're haimana za'ra mono da, siptete sina. Duré ni'wam norí hā tinhibrom na dama 're sōprub za'ra mono da, te te sima 're apisutu mono wamhā, te za tō ta norí hā dawi 're sōti za'ra mono āna, dama āma 're sōprub za'ra, sa'ētē na. Duré ni'wam norí hā ūsazei'wa norí 'madâ'â'wa da, te te 're apisutu mono wamhā, te za tō simi'ē na te te 're 'madâ'â u'âsi za'ra, ta norí zama. Duré ni'wam norí hā te te sima 're apisutu mono wamhā, ta norí zama te za da'āma 're pē'ēzé za'ra, dahâzé ré norí āma, duré dawi 're ūrobzei'ō za'ra mono norí āma. To sina, te za āne zarina te te 're dapawaptob za'ra, ta norí hā. Āne wa za wa te wasima 're rob'ma'wamarī, romhuri mono bâ, dahâiba hā misi nherē, dahâiba na marī hā ahâ na dama 're ūhaimana za'ra mono hā tite mono bâ te te sima 're ūromhuri za'ra mono ne.

⁹ Taré asimizawizé hā aima 're haimana za'ra wa'aba mono tō da, te za tō sena asimizawi pese zé hā aima 're haimana u'âsi za'ra wa'wa. Uburé marī wasétē nhiti, te za 're aihaimana za'ra wa'aba mo, asifi 're wē'ō pese za'ra wa'aba mono sina. Uburé aihaimanazé ūwē na si te za oto 're aihaimana za'ra wa'aba mo. ¹⁰ Dasisānawāi uptabi hā 're ūdasisawī pese za'ra mono ne, te za a norí wa'wa hā 're asisawī pese za'ra wa'aba mo, Cristuhu āma asisānawā oto asiré 're aihaimana za'ra wa'aba mono wa. Te za duré 're asiwazé pese za'ra wa'aba mo. ¹¹ Aiwa'a āna, te za duré 're ūromhuri pese za'ra wa'aba mo. Wanhib'apito ma si, te za asimi'ēi uptabi na 're ūromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo, aihâiba tiwi 're sawi za'ra wa'aba mono āna. ¹² Uburé marī ūwē hā 'Re ūhaimana u'âsi mono, za te te wama 're ūapisutu mono zéb zô, wa za sô 're wanhimipari za'ra mono sina, 're wahaimana za'ra, wato sina. Zezusih i zazei'wa oto 're anomro aba mono wa, da te 're a'i'ruiwapari za'ra wa'aba mono nherē, te za asiptete sina āma 're anomro u'âsi aba mo. 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, te za 're aimreme zusi u'âsi aba mo. ¹³ Asiré ūsazei'wa norí wi, marī zô tiwi 're ūrowaptâ'â za'ra mono zéb zarina, te za asimari'na 're ūipawaptob za'ra wa'aba mo. Duré darob amoi hawi atēme 're sihuutu aba mono wamhā, te za sô 're atob'uzu za'ra wa'aba mo, asiré ūsazei'wa norí zô hā, asöröwa u 're 'mazasi za'ra wa'aba mono da.

¹⁴ Duré Zezusih i zazei'wa 're anomro aba mono 'ru te, da te 're a'i'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, da te aima 're rob'manharī wasétē za'ra wa'aba mono wamhā, āne wamhā, 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, 're dahâiba 'ru za'ra wa'aba mono õ di za, te te 're da'ahâ za'ra mono da. Rowē hā te te tāma 're ūapisutu mono da si, te za da'āma tāma 're aimreme zusi aba mo. ¹⁵ Ni'wam norí hā toi uptabi na 're haimana za'ra mono wamhā, ūsine te za 're atoi uptabi za'ra wa'aba mo, ūsiré. Duré ni'wam norí hā pē'ēzé uptabi na 're haimana za'ra mono wamhā, ūsine te za duré aipē'ēzé uptabi na ūsarina 're aihaimana za'ra wa'aba mo. ¹⁶ Duré simisutu te za asimirosa'rata na 're asisazei pese za'ra wa'aba mo, asiré ūsazei'wa nherē, asisada 're rosa'rata wasétē za'ra wa'aba mono tō da. Duré aiwē na 'râwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dama ūpire norí zapari, marī na romhuri wapu na da te dasima 're ūromhuri za'ra mono zé hā asifi 're wē'ō za'ra wa'aba mono õ di za, 're

'manharī za'ra wa'aba mono tō da, ta hā wapu nherē. Duré asiré norī nhipai u aiwaihu'u pese na 'rāwi asi'āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za.

¹⁷ Duré da te aima 're rob'manharī wasétē za'ra wa'aba mono wamhā, asa dama āma 're wa'rāmi wasétē za'ra wa'aba mono ō di za. Marī īwē si 're ī'manharī za'ra wa'aba mono na si, te za asima 're asōprē u'āsi aba mo, īsazei'wa 're anomro aba mono wa, da te ai'āma 're rosa'rata wasétē za'ra wa'aba mono tō da. ¹⁸ Asada 're dahāimana za'ra wa'aba mono nherē, rowē na si dasiré 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, te za asina 're īrosa'rata wē u'āsi za'ra wa'aba mo. ¹⁹ Duré nimahā na, da te aima 're rob'manharī wasétē za'ra wa'aba mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono upana asi'uihā na 'rāwi 're asi'ruiwa'ābā za'ra wa'aba mono ō di za. Taha si, tinhimihāzēm na te te 're ai'ruiwa'ābā za'ra wa'aba mono da, te za ūhō si 're ī'madā'ā za'ra wa'aba mo. Duréihā āne na ma tō Wanhib'apito mreme na rob'ui'érē, Mozési hā:

"Wa hā īsiwaprosi, wa za te 're da'a'ruiwa'ābā. īwétesi, wa za te dama āma 're awa'rāmi, marī, da te 're ī'manharī wasétē za'ra mono zém na hā."

Āne duréihā Wanhib'apito mreme na rob'ui'érē wasu'u hā, ībaihā na hā.

²⁰ Duré āne 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti amo na rob'ui'érē wasu'u hā: "Asitob'ru norī hā mra te te 're sépata za'ra mono wamhā, īsa na te za 're īpawaptob za'ra wa'aba mo. Duré 'rubu wamhā, te za tāma 're ī'ōb za'ra wa'aba mo. Āne zarina, asitob'ru norī ma, 're 'manharī wē za'ra wa'aba mono wamhā, ta norī hā 'rāwi 're siwaihu'u za'ra mono wa, te za aima 're sisib za'ra wa'wa."

Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na rob'ui'érē wasu'u hā. Āhā zarina si te za dama 're ī'manharī wē u'āsi za'ra wa'aba mo. Taha wa, a norī wa'wa hā 'rāwi asi'uihā na 're asi'ruiwa'ābā za'ra wa'aba mono ō di za. ²¹ Āhā wasu'u na, wa za oto īnhimirowasu'u na hā aima 'rāsutsu za'ra wa'wa. 'Rāwi dasi'uihā na 're īdasi'ruiwa'ābā za'ra mono zém na hā da'āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono ō di za. Marī īwē si te za dama 're ī'manharī wē u'āsi za'ra wa'aba mo, taha na dahāimana wasédé hā dawi 're uprosi za'ra wa'aba mono da, duré taha zarina, tō sena oto ai'āma 're dasiwadi za'ra wa'aba mono da.

13

Ti'ai āma dama īpire norī nhimiroti, da te 're īwapari pese za'ra mono zéb da na rowasu'u

¹ Ti'ai āma dama īpire norī hā, roti'wa norī hā si'uihā na 're sipisitu za'ra mono ō di, dama 're si'apito za'ra mono da hā. 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're ī'apisitu mono zarina si, te dama 're hāimana za'ra uburé. Taha wa, te za uburé aihīni 're īwapari pese za'ra wa'aba mo, īsimiroti hā. ² Ni'wam norī hā dama īpire norī nhimiroti te te siwi 're wē'ō za'ra mono wamhā, taha si te te siwi 're wē'ō za'ra mono ō di za. ī'u'ābā te za duré 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're ī'apisitu mono zé hā te te siwi 're wē'ō za'ra. Āne hā ni'wam norī te te 're 'manharī wasétē za'ra mono wamhā, 'rāwi te za si'uihā na te te sisada 're sani za'ra, ti'ai āma dama īpire norī nhimihāzē hā, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para. ³ Āne, marī te te 're ī'manharī wasétē za'ra mono norī si, te za dama īpire norī nhimihāzē ma, 're pahi za'ra. Tanei ō di, marī te te 're ī'manharī wē za'ra mono norī hā. Dama īpire norī ma, 're pahi za'ra mono ō di za. Taha wa, te za īwē si 're ī'manharī za'ra wa'aba mo, dama īpire norī ma, tāma 're aipahi za'ra wa'aba mono āna, 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Tawapsi te za te te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa, ti'ai āma dama roti'wa norī hā. ⁴ Ta norī hā te 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para, te te 're romhuri za'ra, īwē na si te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, taha zarina, rowē na 're asimroi

wa'aba mono da. Tane nherē, marī īwasétē si 're 'manharī u'âsi za'ra wa'aba mono wamhā, te za tō tāma 're aipahi za'ra wa'aba mo. E marī wa. Dama īpire norī hā tō sena siptete uptabi wa, te te 're īdahā za'ra mono zéb da hā. 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa para, te īsimipari'ō norī hā te te 're hā za'ra.

⁵ Ane wa, te za uburé ti'ai āma dama roti'wa norī nhimiroti hā 're īwapari pese za'ra wa'aba mo, asimipari ō wa, 'Re īhāimana u'âsi mono te te 're aiwē'ō pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, te te 're aihā za'ra wa'aba mono tō da. Duré 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono zém na, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, tāma āma 're īuwaimrami za'ra wa'aba mono na, aipē'ē 're asimirosa'rata na asina 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da, te za īsarina dama īpire norī nhimiroti hā 're īwapari pese za'ra wa'aba mo.

⁶ Taha wa, dama īpire norī nhimipisutuzéb zarina te za duré rob'uiprazé hā syry na tāma 're īpo'o za'ra wa'aba mo, ti'ai āma dama īpire norī ma. E marī wa. Dama īpire norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa para, te te 're romhuri za'ra mono wa. ⁷ Taha wa, te za tō īsarina tāma 're īpo'o za'ra wa'aba mo, aipawa'ābâzé hā duré uburé marī uiprazé hā. Te za duré tāma 're aihāimana prédub za'ra wa'aba mo, dama roti'wa norī ma.

'Re īdasisawi pese za'ra mono zé wasu'u

⁸ Wa'âbâ âna, dawi 're īrowaibui wa'aba mono zém na hā, taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ō di za. Te za dama āma 're īuwaimrami za'ra wa'aba mo, dama 're īropisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina. Asimizawizém na si te za 're īdazawi pese za'ra wa'aba mo. 'Re dazawi pese za'ra wa'aba mono wamhā, uburé 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te īrob'ui'érézé na te za asina tāma āma 're īuwaimrami za'ra wa'aba mo. ⁹ Duréihā 'Re īhāimana u'âsi mono, Mozésihi ma, te te īwaihu'uzéb zarina te te āma dama īrob'ui'érézé hā, âne:

"Aimro na asisi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ō di za. Duré 're danhimroi wa'aba mono ō di za. Duré dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ō di za. Duré marī īwē hā dawi 're 'ruiwapari za'ra wa'aba mono ō di za."

Āne duréihā 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti hā, dahâimanazé mono bâ. Ā norī hā, duré aimawi hā īsimiroti hā ahā uptabi nherē, simisutu haré te wasu'u īsimiroti hā, âne:

"Te za 're īdazawi pese za'ra wa'aba mo, duré aihâimanazé hā 'râwi asima 're īsawi pese za'ra wa'aba mono ne."

Āne īsimiroti hā sa'êtē uptabi nherē, misi īsimiroti hā te wasu'u, simisutu haré. ¹⁰ Ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono wamhā, marī hā īwasédé hā te te dama 're 'manharī waihu'u za'ra mono ō di za. Taha wa, ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono wamhā, ta hā uburé 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa, te za 're hâimana za'ra.

¹¹ Zezusi hā we apâ wazô īmorîzéb u hā romhuture di oto, te te īwanho'reptu za'ra zé hā te te oto wama ī'râsutu za'ra da hā. Cristu hā duréi, wa te wasina 're ī'umnhasi na'rata za'ra mono hawim nherē, romhuture di oto, wama hā. Taha wa, te za oto asimiza'rese 're aihâimanazé za'ra wa'aba mono, darési āna 're īdanhotō za'ra mono ne, asimiza'rese āna 're aihâimanazé za'ra wa'aba mono da. Āne na ti'ai āma 're īwahâimanazé hutu za'ra mono zé hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Āne wa, te za 're īdazawi pese za'ra wa'aba mo.

¹² Robra īsi'utôrîzéb u hā romhuture di oto, ti'ai āma ré dawasédé, da te 're ī'manharī za'ra mono hā. Tâibâ za oto. Cristu hā we apâ morî wapsi, rowa'a si te za oto 're hâimanazé za'ra mono hā, robra wa'râmi. Taha wa, robra 'rowi dawasédé, da te 're ī'manharī za'ra mono ne, 're wanomro mono ō di za oto. Wawasédé

hă wa za oto wa te 're sahâri pese za'ra. Duré Zezusihî nhimirowa'a na si wa za 're wanomro, robra wi wanhiptete sina āma 're ūwahâimana za'ra mono zéb da hă, danhimnhî'āsi na dawi 're ūdasisōpa za'ra mono ne. ¹³ Wawasétē āna, wa za oto 're wanomro wĕ, rowa'a na 're ūdanomro mono ne. Âzé wa te dame 're âhuri mono õ di za, dato ūwasétē u 're dasi'ră'otō mono wa, siwa'ru da te re ūâhuri mono ne, 're wa'ră siwamnarî tō za'ra mono da. Duré siwa'ru wahâimanazé ūwasédé hă wa te 're 'manharî u'âsi za'ra mono õ di za, pi'õ na aibâ na zama. Duré marî na 're ūwasiwĕ'õ za'ra mono hawi, wa te wasima 're nhari za'ra mono õ di za. Duré marî na 're wasi'ruiwapari za'ra mono õ di za. ¹⁴ Siwa'ru 'râwi asima ūwézéb zarina, aipë'ẽ 're asimirosa'rata wasétê aba na āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Wanhib'apito Zezu Cristu 're ūmorizém na si te za oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ūsine.

14

Īsazei'wa nherĕ, sib'aware na 're ūnomro mono norī wasu'u

¹ Īsazei'wa nherĕ, sib'aware na 're ūnomro mono norī zô, te za asit me sô 're aih s  aba mo. ūsimirosa'rata za'ra hă aimawi nher , aiwab õ nher , t m  're nhari was t  za'ra wa'aba mono õ di za. Tane nher , te za sô 're atob'uzu za'ra wa'aba mo. ² Ni'wam nor  hă īsazei'wa nor  hă ubur  tisaz b z  te 're s opr , te te 're huri mono da, romnhi z  zama, 'Re ūh imana u'âsi mono te te tiwi 're ūsawi za'ra mono õ na, 'r wi 're ūsisaze za'ra mono z b zarina. Tane nher , ni'wam nor  hă īsazei'wa nher , te za romnhi hă te te siwi 're w 'õ za'ra, te te 're huri mono t  da, 'Re ūh imana u'âsi mono te te tiwi 're sawi za'ra mono newa. ³ Taha wa, ni'wam nor  hă ubur  romnhi te te 're ūhuri mono nor  hă te siwi 're w 'õ za'ra mono õ di za, romnhi na dame 're ūsaihuri mono õ nor  zama, te te siwi 're w 'õ za'ra mono õ di za, ubur  siwa'ru romnhi te te 're ūhuri mono nor  hă. E mar  wa. 'Re ūh imana u'âsi mono hă ma t  te te 're aw s mri õ nor  hă, romnhi na dame 're ūsaihuri mono õ nor  me. ⁴ E a nor  wa'wa hă ūsib'apito za'ra wa'aba b , te za mar  tiwi 're ūw 'õ za'ra wa'aba mo, ūsib'apito upana. Taha si te za te te 're waihu'u za'ra, ūh imana was t  na, dur  ūh imana w  na zama. Tawamh  īsazei'wa nor  hă te za siptete u'âsi 're h imana za'ra. E mar  wa. Wanhib'apito 'Re ūh imana u'âsi mono hă tiwaihu'u pese na te te 're siptete u'âsi za'ra mono wa.

⁵ Ni'wam nor  hă īsazei'wa nor  hă te 'r wi te te si'âma 're rosa'rata za'ra, nima hă b d  hă romhuri' z  hă ūwa 're ūrere'e mono sid p si, b d  dama 're ūpire za'ra mono z m na h . Dur  ni'wam nor , īsazei'wa nor  hă te te da'âma 're rosa'rata za'ra asa, aiwapsi b d  hă ubur  dama 're h imana za'ra mono nher , âma 're ūdah imana za'ra mono z b da h . Taha wa, ate wa'aba mono b  romhuri' z  b t  mono na asimirosa'rata mono b  te za asiptete sina âma 're aih imana za'ra wa'aba mo, t  ðh  na si. ⁶ Ta nor  hă nimah  b d  hă romhuri' z  hă dama 're ūpire za'ra mono z m na te te si'âma 're ūrosa'rata za'ra mono nor  hă, Wanhib'apito âma 're wata za'ra mono da, te âne te te 're 'manhar  za'ra. Dur  ni'wam nor  hă ubur  siwa'ru romnhi te te 're ūhuri mono nor  hă te âne te te 're 'manhar  za'ra, Wanhib'apito 'Re ūh imana u'âsi mono âma 're wata za'ra mono da, dasa na dama 're s opr  mono wa. Dur  ni'wam nor  hă romnhi na dame 're ūsaihuri mono õ nor  hă, te âne dur  te te 're 'manhar  za'ra aiwa, 'Re ūh imana u'âsi mono âma 're wata za'ra mono da, waihu'u pese wa, dur  s opr  uptabi wa. ⁷⁻⁸ Wasi'uih  na 'r wi wah iba misire nher , wasina 're wah imana za'ra mono õ di za. Wanhib'apito te te wama 're ūapisutu mono z b zarina si, wa t m  're wah imana za'ra. Dur 

wasi'uihâ na bâdâ hâ wadâ'âzé hâ wa te wasima 're pisutu waihu'u za'ra mono õ di za. Wanhib'apito te te wa'âma 're īapisutu mono zéb zarina si, wa za 're wadâ'â za'ra, òhõ ma. Taha wa, wahâiba ré 're wahâimana za'ra mono ré, duré oto 're wadâ'â za'ra mono wamhâ, īsib'a'uwe, wa za 're wahâimana u'âsi za'ra, simisutu. ⁹ Cristu hâ dâ'â nherë, ma tô apâ hâiwa'udu, hâiba ré 're īhâimana za'ra mono norî nhib'apito da hâ, duré 're īdâ'â za'ra mono norî nhib'apito da zama. Uburé īsazei'wa norî nhib'apito da, ma tô hâiwa'udu apâ. Taha wa, wa īsib'a'uwe 're wahâimana u'âsi za'ra oto, simisutu. ¹⁰ Tane nherë, e marî wa, te bêté asisânawâ norî hâ 're īwê'ô za'ra wa'aba mo, asiré īsazei'wa 're anomro aba mono nherë. E marî wa, te 're ī'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, asisânawâ nherë. Niwapsi wa za uburé 'Re īhâimana u'âsi mono nho're aimasam ni, te te wa'awaihu'u da, wahâimana wê na, wahâimana waséte na zama. Tamep si za te te da'awé'ô na dâ'âsina, asî'uihâ na 're asiwé'ô pese za'ra wa'aba mono õ di za, ti'ab ré. ¹¹ Duréihâ 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tô ãne na âma rob'ui'éré, īmreme na:

"Wa hâ uburé Danhib'apito, tô sena 're īhâimana mono zé hâ aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Duré tô sena aima īsawisu'u za'ra wa'aba zéb zarina, wa duré tô sena aima ropisutu za'ra wa'wa. ãne, wa aima ropisutu za'ra wa'wa. Niwapsi te za a'uwe mono bâ dahî'râtítô īnho're īma ana ni, dama īpire uptabi wa. Tawamhâ tame dapoto mono bâ te za īnhisi za'ra ni, īnhisi na 'Re īhâimana u'âsi mono na."

Ãne ma tô ībaihâ na âma rob'ui'éré, 'Re īhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré'wa hâ.

¹² Tamep si, wa za oto wasi'uihâ na tâma wasiwasu'u za'ra ni wahâiba mono bâ, ti'ab ré wahâimanazém na, uburé marî hâ wa te 're ī'manharî za'ra mono zém na hâ.

¹³ Taha wa, wasiré īsazei'wa nherë, 're īwasiwé'ô za'ra mono zé hâ wa za oto rême pese za'ra ni. ãne zô si, te za asina 're asôpré wa'aba mo, marî īwê hâ 're ī'manharî za'ra wa'aba mono zéb zô. Marî hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono ré, asiré īsazei'wa norî hâ te te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, asarina wa'aba tiwaséte na 're si'marôpârî tô za'ra mono da, te za marî īwê si 're ī'manharî u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁴ Wa hâ Wanhib'apito Zezusihî âma 're īhâimana mono wa, wa tô īsina waihu'u sena na, uburé dasa hâ īwê na hâ, duré īwaséte õ na si. Tane nherë, ni'wam norî hâ te za ãne hâ te te âma 're rosa'rata upa za'ra: "Ã hâ romnhi hâ, waséteré di. 'Re īhâimana u'âsi mono ma hâ wê õ di, wa te 're īhuri mono da hâ." ãne hâ ni'wam norî hâ te te âma 're rosa'rata za'ra mono wamhâ, õ norî ma si, romnhi hâ waséte di tô. Tane nherë, te te siwi 're wê'ô za'ra mono nherë, te te 're huri mono wamhâ, dawaséde te wasu'u. ¹⁵ Âté marî dasa hâ te za 're īhuri aba mo, asiré īsazei'wa norî te te siwi 're īwê'ô za'ra mono hâ. Tawamhâ, 're huri aba mono wamhâ, 'Re īhâimana u'âsi mono te te dawi 're awé'ô mono newa, âté te za ãne na tiwi 're īrobzei'ô za'ra wa'aba mo, tô õ norî wi hâ. ãne wamhâ, asimizawi pese zé hâ tâma âma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ di za. Tâma sawi uptabi za'ra wa, ma tô Cristu hâ sada tidâ'â za'ra. Taha wa, romnhi hâ asiré īsazei'wa norî te té 're īwê'ô za'ra mono hâ, 're huri aba mono õ di za, 're huri aba mono wa, ta norî hâ asa na tiwi 're īrobzei'ô za'ra mono zéb zarina, tiwaséte na 're īsi'marôpârî za'ra mono na 're si'utôrî tô mono da. ¹⁶ ãne hâ marî hâ aima waséte aba õ nherë, 're 'manharî za'ra wa'aba mono õ di za, da te 're aiwasu'u waséte za'ra wa'aba mono tô da. ¹⁷ E marî wa, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ īsazei'wa norî âma 're īsib'a'uwe mono zé hâ, dasa hâ da te 're īwê'ô za'ra mono zé, te te wasu'u õ di. Uburé marî hâ da te 're ī'âhuri mono zéb zama te te

wasu'u õ di duré. E marĩ te wasu'u tawamhã, 'Re īhāimana u'âsi mono, da'âma 're īsib'a'uwē mono zé hã. Ta hã 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're īdanomro wē mono zé, te wasu'u. Duré 'Re īhāimana u'âsi mono, Tipē'ēzani na te te 're īda'apawpto mono zéb zarina, rowẽ uptabi na 're īdanomro mono zé, te wasu'u, dato sina. ¹⁸ Āne na ni'wam nori hã Cristuhu ma, te te 're romhuri wē za'ra mono wamhã, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, te za te sina 're rowẽ zani za'ra, uburé 're īhāimana wē za'ra mono zém na. Tawamhã te za duré da te 're wēsâmri za'ra, ti'ai âma ré.

¹⁹ Taha wa, rowẽ na wasiré 're īwahāimana za'ra mono zéb zô si, wa za wasima 're wanhopré. Wanhib'apito âma wahāimana nhiptete u'âsi 're wanomro mono da, 're īwasipawaptob za'ra mono zém na, wa za duré 're wanomro u'âsi. ²⁰ Tawamhã dasa siwa'ru 're huri aba mono wa, 'Re īhāimana u'âsi mono, danhiptete sina âma 're īdanomro mono zéb da, te te da'âma 're īromhuri wē mono zé hã tiwi 're uprosi za'ra wa'aba mono tō da, âté 're huri aba mono õ di za, siwa'ru dasa hã, romnhi hã. Tô sena uburé dasa hã īwē si da te 're īhuri mono da hã. Tane nherë, dasa hã siwa'ru 're huri aba mono ré, asiré īsazei'wa nherë, sib'ubware na 're īnomro mono nori hã te te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, asarina wa'aba tiwasétē na 're si'marōpârî za'ra mono wamhã, tawamhã, aiwasédé te za tō 're ī'manhari za'ra wa'aba mo. ²¹ Taha wa, romnhi hã siwa'ru 're huri aba mono õ di za, duré uwa 'rāi wa'u īsé hã 're âhuri aba mono õ di za, taha zarina asiré īsazei'wa nori hã tiwasétē na apâ 're si'marōpârî tō za'ra mono da. Duré siwa'ru marĩ aimawimhã 're 'manhari za'ra wa'aba mono wa, ni'wam nori hã tiwasétē na apâ 're si'marōpârî tō za'ra mono da, 're 'manhari za'ra wa'aba mono õ di za. ²² 'Re īhāimana u'âsi mono si te te âma 're awaihu'u mono da, te za 'râwi asima si âma 're īrosa'rata za'ra wa'aba mo, siwa'ru romnhi 're huri aba mono wa, âma 're ī'upa za'ra wa'aba mono õ zém na hã. Ni'wam nori hã uburé siwa'ru, tisa te te sima 're īwē uptabi za'ra mono zéb zarina, te te 're īhuri mono na, 're siwē'õ za'ra mono õ wamhã, īpē'ê 're tâma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. Duré ni'wam nori hã siwa'ru dasa hã te te siwi 're īwē'õ za'ra mono zéb zarina, te te 're īhuri mono õ na, 're siwē'õ za'ra mono õ wamhã, īpē'ê 're tâma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za duré, âne hã aiwa. ²³ Tane nherë, ni'wam nori hã romnhi siwa'ru te te 're huri mono nherë, 'râwi âma 're siwawâ za'ra mono wamhã, 'Re īhāimana u'âsi mono hã te za te 're wē'õ za'ra, tisa na 're īsiwawâ za'ra mono zéb zarina. Tane hã marĩ hã wa te 're 'manhari za'ra mono nherë, 'râwi âma 're wasiwawâ za'ra mono wamhã, taha na wa za wawasédé hã wa te 're 'manhari za'ra.

15

Īsazei'wa nori, prédup sina 're īsipawaptob za'ra mono zé wasu'u

¹ Wa nori hã wanhiptete sina, Wanhib'apito âma, wa te 're īsasõmri u'âsi za'ra mono nori hã, marĩ, wa te wasima 're īwē za'ra mono zéb zarina si, wa te 're 'manhari za'ra mono õ di za. Wasiré īsazei'wa nherë, hâimana nhib'uware na 're īhāimana za'ra mono nori hã, wa za wa te 're pawaptob za'ra, hâimana nhiptete na wasiré âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da. ² Wasiré īsazei'wa nori hã marĩ te te sima 're īwē za'ra mono zéb zarina, wa za wa te âma 're sazei pese za'ra, marĩ īwé na si, wa te âma 're pawaptob u'âsi za'ra mono da, hâimana prédub sina oto âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da. ³ Cristu hã bété, ti'ai âma 're mori ré hã, e sima si ma tō tihâimanazéb da hã 're si'madâ'â. Mare di. 'Râwi tihâimanazém na si, 're si'madâ'â mono õ di. Āne na duréihã ma tō ni'wa hã īwasu'u na âma rob'u'éré siro:

“*Ímama, ni'wam norī hā te te ai'āma 're ïwasétē za'ra mono norī hā ma tō ai'u'âbâ ï'âma zama te te 're waséte za'ra. Tane nherē, aimawi 're ïhâimana mono zéb da hā, te ïsimia pisutu õ di, ïsi'uihâ na hā.*”

Ãne na ma tō duréihâ ïbaihâ na āma rob'ui'éré, ïwasu'u na hā. ⁴ Uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâ, e taré ma tō tinhimiroti hâ te te dama 're apisutu, da te āma 're ïrob'ui'éré za'ra mono zéb da hâ. Mare di. Taré te te dama 're apisutu mono õ di. ïsimiroti hâ wa te 're waihu'u pese za'ra mono da, ma tō âne hâ te te dama 're apisutu. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâ wa te 're sôré u'âsi za'ra mono wamhâ, wanhiptete sina wa za āma 're wahâimana u'âsi za'ra, marñ na uburé wa te 're robzépata za'ra mono nherē. Wa te 're sôré u'âsi za'ra mono wamhâ, te za wama 're rowë za'ra, wawi 're robzei'õ za'ra mono āna, 're ïwahâimana za'ra mono zéb da hâ. Õhô umnhasi sina, wa za tō ãhâ zarina si 're wahâimana za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'rata 're ïwahâimana u'âsi za'ra mono zéb zô, wasina 're wanhimipari za'ra mono sina. ⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono si dapisutu'wa hâ, uburé marñ na da te 're robzépata za'ra mono nherē, danhiptete sina āma 're ïdahâimana u'âsi za'ra mono da hâ. Taha si te te sina dama 're ï'arowë zani mono hâ, dawi 're robzei'õ za'ra mono āna, āma 're ïdahâimana za'ra mono zéb da hâ. Taha wa, wa tō te ïsimia 're aiwë za'ra wa'wa, ta hâ aihñi te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, asiré ïsazei'wa norī hâ simisutu asimirosa'rata na 're asisazei pese za'ra wa'aba mono da oto, Cristu Zezusi 're ïmorï wë zéb zarina. ⁶ Asimirosa'rata na 're asisazei u'âsi za'ra wa'aba mono wapsi, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono āma Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama āma simisutu u'âsi, āma 're aiwata za'ra wa'aba mo.

Zudezu õ norī hâ, Cristuhu wasu'uwë te te oto ïwaihu'u za'ra zé wasu'u

⁷ Cristu hâ sitême te te 're ï'aiwaibui wa'aba mono ne, te za aihâiba zô asisô 're atob'uzu za'ra wa'aba mo, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina. Taha zarina, 'Re ïhâimana u'âsi mono āma 're dewata u'âsi za'ra mono da, te za âne asima 're ï'manharï wë u'âsi za'ra wa'aba mo. ⁸ Cristu hâ ma tō we ti'ai u datême mo, zudezu norī hâ te te 're apawaptob mono da, duréihâ zudezu norī hi'rata ma, dama ïpire za'ra norī ma, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma 're ïropisutu za'ra mono zéb zarina, te te dama āma 're a'uwaimrami mono da, duré uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama āma 're ï'a'uwaimrami mono zém na, tō sena na da te āma 're waihu'u pese za'ra mono da. ⁹ Duré zudezu'õ norī hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïpë'ëzé mono zé hâ te te oto sina 're waihu'u za'ra mono wa, āma 're wata za'ra mono da, ma tō we Cristu hâ zudezu norī u satô, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Duréihâ âne rob'ui'éré na ïwasu'u hâ:

“Wa hâ zudezu'õ norī siré 're ïhâimana mono ré, wa za ïsiré za'ra, ai'âma 're ïwata u'âsi.

“*Ínho're na zama, wa za duré ai'âma 're ïwata u'âsi.*”

¹⁰ Duré rob'ui'éré amo na ïwasu'u hâ, âne:

“A norī wa'wa hâ zudezu'õ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî, ma'âpê simisutu asiré atoi uptabi na, āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwë norî me.”

¹¹ Duré rob'ui'éré amo na ïwasu'u hâ, âne:

“Zudezu'õ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî, ma'âpê Wanhib'apito āma si 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mono, uburé aipoto mono bâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hâ.”

¹² Iza'iza hâ ma tō duré âne na āma rob'ui'éré siro:

"Niwapsi te za Zéséhé nihudu hā we datēme wi, apito Dawihi mama nihudu hā.

Wei wisi wapsi, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā tāma pisutu, zudezu'ō norī nhib'apito, 're hāimana mono da oto, daro mono bā.

Tawamhā ta norī hā te za te te siwi 're umnhasi, marī īwē hā te te tāma 're īpisutu za'ra mono zéb zarina, za te te tāma āma 're īwaimrami za'ra mono zém na hā."

Āne duréihā Iza'iza hā te te āma īrob'ui'érézé hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiropisutuzém na. Ā hā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzém na, ma tō oto dama āma uwaimra.

¹³ 'Re īhāimana u'āsi mono hā waihu'u pese wa, te za te te 're wa'apawaptob u'āsi, marī īwē hā te te wama 're īpisutu za'ra mono zéb zarina, za te te wama āma 're ī'a'waimrami mono zéb zō, wa te wasiwi 're umnhasi za'ra mono sina, sō 're wanhimipari u'āsi za'ra mono da. Taha wa, wa ai'āma tāma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, atoi uptabi na 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, duré rowē si te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da, asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa. īpē'ēzani nhimipawaptobzéb zarina, marī īwē uptabi hā 'Re īhāimana u'āsi mono, za te te aima 're īsōmri za'ra wa'aba mono zéb zō, asawi 're umnhasi za'ra wa'aba mono sina, sō 're asimipari za'ra wa'aba mono zém na, 'rāwi asima āma 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da, wa tō te īsima 're aiwē za'ra wa'wa.

Paru hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipawaptobzém na te te 're īda'apawapto mono zé wasu'u

¹⁴ īsisānawā norī, wa hā wa tō ai'āma waihu'u pese za'ra wa'wa, asimizawi pese sina oto 're anomro wē wa'aba mono zém na hā. Duré aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto, 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono zéb da hā. Āne hā wa tō duré ai'āma waihu'u pese za'ra wa'wa, Wanhib'apito nhimiroti na oto asima 're īroti waihu'u pese za'ra wa'aba mono zém na zama. ¹⁵⁻¹⁶ Tane nherē, īhāna īnhimi'ui'éré na, wa tō sō'awi aima rowasu'u za'ra wa'wa, īsina īpahi āna, rowasu'u ahā na te āma aipo're pu'u za'ra wa'aba da. Te aiwi udā waihu'u za'ra wa'aba āna, wa tō īnhimi'ui'éré na hā aima rowasu'u pese za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā sōprum na te te īpisutu wa, Cristu Zezusihī ma si te oto 're romhuri mono da, zudezu'ō norī hā te tāma 're apawapto mono da. Sasedoti norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te da'āma 're īromhuri za'ra mono ne, wa duré wa hā zudezu'ō norī āma te 're romhuri u'āsi, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, Zezusihī wasu'uwē na te 're pawaptob za'ra mono wa, te te 're īsaze za'ra mono zéb zarina, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're wēsāmri za'ra mono da. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimiropisutuzéb zarina, ta norī hā īsib'a'uwē oto 're nomro mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īwēsāmri za'ra mono zéb da hā, wa āne na hā te tāma 're romhuri u'āsi.

¹⁷ Cristu Zezusihī āma si oto 're īhāimana mono wa, wa 're īsīl'uze, 'Re īhāimana u'āsi mono ma si, te 're īromhuri mono zém na hā oto. ¹⁸ Te 're īrowasu'u wē mono zéb zarina, duré te 're īromhuri wē mono zéb zarina ma tō zudezu'ō norī hā te te 're wapari pese za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. E tawamhā īsī'uihā na īwaihu'u pese na te 're ī'ab'manharī wē mono na, wa za dama īsina 're īwata. Mare di. Āne hā ī'uwaibabā ñ di. Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina si, wa tō te tāma 're romhuri u'āsi za'ra, īwasu'uwē na hā. ¹⁹ 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā tiwaihu'u pese na te te 're īpawapto mono zém na si, wa tō marī dama ī'manharī waihu'u'ō hā te dama 're ab'manharī, zudezu'ō norī hā tō sena te te 're saze za'ra mono da, ta norī hā. Zeruzarē hawi, Iririza u 're īmorī ré, wa tō daza'rui mono bā te dama 're rowasu'u, Cristuhu

wasu'uweñ na hā. ²⁰ Wa hā wa tō ãne hā te īsima 're rosa'rata u'âsi, Cristuhu wasu'uweñ hā zahadu dapo're na da te 're īwapari za'ra mono õ norī u si, 're īmorī da, daza'rui mono bā īwasu'uweñ na te ãma 're da'apo're pu'u mono da. Wanhib'apito wasu'uweñ na danhimi'u'ēi 'rata u 're īzasi tō mono da, wa tō ãne na te īsima 're rosa'rata u'âsi. ²¹ Duréihā Iza'iza hā ma tō ãne na Cristuhu ãma rob'ui'érē:

"Ni'wam norī ma, īwasu'uweñ hā da te tāma 're īwaihu'u za'ra mono õ norī hā te za oto ta norī hā 'rāwi ãma 're siwaihu'u za'ra, īwasu'uweñ hā da te oto tāma 're wasu'u za'ra mono wa.

Te te 're wapari za'ra mono ãna, aré 're īhāimana za'ra mono norī hā te za oto 'rāwi si'ãma te te 're waihu'u pese za'ra, 're īhāimana wē za'ra mono zém na hā."

Paru hā, timreme te te sisōwa īsōmrizé wasu'u, Roma u morī da

²²⁻²⁴ Wa hā wahub ahâ na, wa tō te īsima 're rosa'rata u'âsi, te īsima 're īrowē mono zéb uwaibaba, atēme īmorī za'ra wa'aba da, te asabu za'ra wa'aba da. Tane nherē, zahadu āmemhā īma romhuri ahâ di. Taha wa, nimahā na hā ãma atēme īwatobro waihu'u abā õ di. Tane nherē, āhāna hā īnhimiromhuri hā āmemhā te oto 'rāsatu wamhā, atēme ãma īmorī aba da si, wa tō īsima waihu'u. Taha wa, wa tō īsima pisutu pese, Esipānha na romnhisi u īmorī ré, te asabu za'ra wa'aba da. ãne wa tō duré īsima rosa'rata, atēme ãma īwisi za'ra wa'aba wamhā, niha bâtâ na a'â ai'rata īhamra za'ra wa'aba da, īma īrowē zarina, duré marī na asiwí īpawaptob za'ra wa'aba da, Esipānha u īmorizéb da hā. Taha parip si, wa za oto aihawi īmorī 'wa. ²⁵ Tane nherē, wa za a'â Zeruzarē u si mo, ã awa'awi hā, tame 'Re īhāimana u'âsi mono nib'b'a'uweñ 're īsi'ubumroi mono norī hā te duré pawaptob za'ra da a'â. ²⁶ Masédoniza na danhipti'a nho'omo nhisi ãma, duré Ataza na danhipti'a nho'omo nhisi ãma, zudezu'õ na īsazei'wa na oto 're īhāimana za'ra mono norī hā ma tō sima wē za'ra, rob'upirazé hā te te siwi ubumro da, Zeruzarē ãma īsazei'wa norī te te siwi ãma pawaptob za'ra da, simarī ãna 're īhāimana za'ra mono norī hā, zudezu norī hā. Ta norī nhoprub za'ra zé hā, īsi'uihā na te tāma âri za'ra da Zeruzarē u, taha da, wa za a'â tamomop si mo. ²⁷ Ta norī hā zudezu'õ na īsazei'wa norī hā si'uihā na ma tō sima pisutu za'ra, te te siwi ãma īpawaptob za'ra zéb da hā, zudezu norī hā. ãne hā tō īuwaibaba ma tō siwi ãma pawaptob za'ra. E marī wa. Duréihā zudezu norī ma, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā tiwasu'uweñ na tāma siwaihu'u na'rata za'ra, tipē'ē na robzei u'âsi ãma 're nomro mono da. Taha na ma tō zudezu'õ norī hā te te siwi ãma 're pawaptob za'ra īwasu'uweñ na, aiwapsi oto õhō ãma si 're hāimana za'ra mono da. ãne wa'rāmi, te za tō zudezu'õ norī hā tinhimarī na te te siwi 're pawaptob za'ra, zudezu norī hā, tō īsarina si. ²⁸ Tawamhā ãme īnhimiromhuri te 'rāsatu parimhā, rob'upirazé, da te dasiwi ī'ubumro hā ubunī na īsazei'wa norī ma, te ãwisi wē parip si, wa za oto mo, Esipānha u īmorī da hā. Tawapsi, wa za aiwa'wai baba īmorī aba ré, asabu za'ra wa'wa oto. ²⁹ Tawamhā, atēme īwisi za'ra wa'aba wamhā, Cristuhu nhoprubzém na, sa'ëtē uptabi na te za aihīni wama ãma tirowē za'ra.

³⁰ īsisānawā norī, wa za oto aiwi rowaptērē za'ra wa'wa īsi'ãma, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, asiptete sina ï'ãma 're aimreme zusi aba mono zéb da hā. Wanhib'apito Zezu Cristuhu zazei'wa, wasiré oto 're wahāimana za'ra mono wa, duré 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ëzani nhimpawaptobzéb zarina, oto 're wasisawi pese uptabi za'ra mono wa, wa ãne na aiwi rowaptērē za'ra wa'wa. ³¹ E marī da. Zudeza na danhipti'a nho'omo nhisi ãma īsazei'õ'wa norī 're īhāimana za'ra mono norī hā, niha te te īma rob'manharī za'ra tō da, te za

Ĩāma tiwi ĩrowaptērē u'āsi za'ra wa'aba mo. Duré Zeruzarē āma 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe 're ĩhāimana za'ra mono norī hā, ta norī hā zudezu na ĩwamri za'ra wē te, zudezu'ō norī nhoprubzé hā za te āma ĩ'āri hā te te siwi wē'ō za'ra tō da, te za duré ta norī āma zama āma aimreme zusi u'āsi 'wa. ³² ĩtoi uptabi na āma atēme ĩwisi za'ra wa'aba da, te za ĩāma aimreme zusi u'āsi 'wa. 'Re ĩhāimana u'āsi mono, ĩmorizé hā te te ĩma pisutu wapsi, wa za tō āma atēme ĩwisi 'wa. Tawapsi ĩma rowē uptabi di za, wasiré ĩsazei'wa norī hā 'rāwi wasisabu za'ra wē te. Te āma wazere wamhā, wa za a'ā ai'rata ĩwa'utu za'ra wa'wa. ³³ 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā wama rowē nhomri'wa hā 'rāwi asiré 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, wa tō te ĩsimā 're aiwē u'āsi za'ra wa'wa. Tane tō.

16

Paru, tisiwadi norī te te ĩazawizé wasu'u

¹ Āne, wa za aima wasu'u za'ra wa'wa, wahidiba Pebi na ĩisisi hā. Ta hā simizawi pese di. Sētireza na 'ri nho'ōmo nhisi āma, te ĩsazei'wa norī hā te te 're apawaptob u'āsi. ² Da'ahā na ma tō te te 're da'apawaptob pese. ĩzama te duré te te 're ĩpawaptob. Taha wa, ma'āpē asowi āri wē wa'aba za, wasiré Wanhib'apito zazei'wai wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe, 're ĩsiwaibui wē mono zém na. Marī zō tiwi rowaptā'ā wamhā, te za duré marī na asowi ĩpawaptob za'ra wa'wa.

³ Ma'āpē, duré ĩma sawi za'ra wa'aba, Prisira norī hā Atiraha me, te āma ĩsawi zahuré zéb zarina, rob'ui'éré na. ⁴ Ta norī hā ĩsiré te te 're ĩromhuri zahuré mono, Cristu Zezusihı wasu'u na. Ta norī hā da te pārī da nherē, ma tō sisawi āna te te 're ĩpawaptob u'āsi zahuré, pahi āna. Taha wa, te te 're ĩpawaptob zahuré mono zém na, wa tō te 're uzei u'āsi zahuré. Tane nherē, ĩwétési te āma 're uzei zahuré mono õ di. Uburé zudezu'ō norī hā ĩsazei'wa norī hā te duré te te āma 're uzei u'āsi za'ra, daro mono bā siré 're ĩsi'rā'ōtō mono norī hā. ⁵ Ma'āpē, duré uburé ĩma sawi za'ra wa'aba, Prisira norī nhorōwa u ĩsazei'wa norī, siré 're ĩsi'rā'ōtō mono norī hā, rowahutu u.

Duré asowi ĩma sawi za'ra wa'aba, ĩsiwadi ĩma ĩsawi pe hā, Epenetu na ĩisisi hā. Ta hā ma tō saze na'rata Cristu hā, Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma. ⁶ Duré Mariza hā asowi ĩma sawi wa'aba. Ta hā te te aima 're romhuri pese za'ra wa'wa, simi'ēi uptabi na. ⁷ Duré asowi ĩma sawi zahuré wa'aba, Ădoronitu norī hā, Zuni'asili me. Ta norī hā ĩsiré zudezu norī, ma tō ĩsiré tihāimana zahuré, dazazéb 'remhā. Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī siré te te 're romhuri zahuré mono wa, tāma waihu'u pese za'ra di, ĩsiré romhuri'wa norī ma hā. Ta norī hā ma tō ĩwana saze na'rata zahuré, Cristu hā.

⁸ Ma'āpē duré asowi ĩma sawi wa'aba, ĩsiwadi uptabi hā, Ąprizatu na ĩisisi hā. Ta hā te Cristu āma si 're hāimana. ⁹ Duré Ubanuhu zama asowi ĩma sawi wa'aba, wasiré romhuri'wa hā Cristuhu ma. Esitati hā ĩsiwadi zama te za duré asowi ĩma ĩsawi wa'wa, ĩma ĩsawi pe hā. ¹⁰ Ma'āpē duré asowi ĩma sawi wa'aba, Aperi hā. Ta hā marī na da te 're pibui ahā mono nherē, niwa Cristuhu wi sipi'rai waihu'u õ di. Duré asowi ĩma sawi za'ra wa'aba, Arisitoburuuhu nhorōwa 're, 're ĩhāimana za'ra mono norī hā. ¹¹ Duré, Erodi'ā hā asowi ĩma sawi wa'aba, ĩsiré zudezu hā. Duré wasiré ĩsazei'wa norī hā Nasizuhu nhorōwa 're, 're ĩhāimana za'ra mono norī hā asowi ĩma sawi za'ra wa'aba duré.

¹² Tiripena norī hā te za duré asowi ĩma ĩsawi zahuré wa'wa, Tiripozaha me. Ta norī hā te Wanhib'apito ma, te te 're romhuri zahuré. Duré wahidiba hā ĩma ĩsawi pe hā asowi ĩma sawi wa'aba, Pezidi na ĩisisi hā. Ta hā simi'ē na te

duré Wanhib'apito ma, te te 're romhuri pese, wa'a ãna. ¹³ Ma'ápé duré asiwi ĩma sawi wa'aba, Rupu hã. Ta hã te duré te te 're romhuri pese, Wanhib'apito ma. ĩna zama te za duré asiwi ĩma ĩsawi wa'wa. Ta hã ĩna õ nherẽ, ma tõ te te 're ĩpawapto pese, dana hã'tra te te 're ĩpawapto pese za'ra mono ne. ¹⁴ Asítitu nori hã te za duré asiwi ĩma ĩsawi za'ra wa'wa, Predotih me, duré Emesi, duré Patorobasi, duré Emasi hã. Duré uburé ïtème 're ĩsi'rã'õtõ mono nori hã asiwi ĩma sawi za'ra wa'aba, ĩsazei'wa nori hã. ¹⁵ Ma'ápé duré asiwi ĩma sawi za'ra wa'aba, Pirorodu nori hã, Zurizaha me, duré Nere'u nori hã ïhidiba me, duré Orípasih zama. Duré ta nori siré 're ĩsi'rã'õtõ mono nori hã te za asiwi ĩma ĩsawi za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe nori hã.

¹⁶ Uburé asiré ĩsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te za asõ'utu na asisawi sina 're asitob'rata hârâ za'ra wa'aba mo.

Ãmemhã uburé Cristuhu zazei'wa nori hã, ĩ'upsâtä mono bâ sitême 're ĩsi'rã'õtõ mono nori hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa.

Paru hã, roti na za oto te te ĩrâsutuzém na rowasu'u

¹⁷ ïsisânawã nori, wa za oto ĩnhimiroti na aim'a 'râsutu za'ra wa'wa. Ni'wam nori hã te aimawi tinhimirosa'rata na te te ãma 're 'wa'ruth za'ra, ĩsazei'wa nori wi. Te te tiwi ãma 're 'wa'ruth za'ra mono wa, te ĩsazei'wa nori hã ïmreme hã te te 're wapari za'ra. Taha zarina, te duré sima ãma 're siwanhizari. Ta nori nhimirob'manhari wasétê zéb zarina, te ĩsazei'wa nori hã 're si'marõpärí za'ra, tiwasétê na. Zezusih nihimiroti na, da te aim'a 're ĩroti za'ra wa'aba mono zéb upana, te ta nori hã te te dama 're roti za'ra, aimawi na si. Taha wa, te za tiwi 're asisawi pese za'ra wa'aba mo, ta nori siré 're aihâimana za'ra wa'aba mono tõ da. ¹⁸ Ta nori hã Wanhib'apito Cristuhu ma, te te 're romhuri za'ra mono õ di. Te te sima 're ĩwë za'ra mono zéb zarina si, te marí ïwasétê zô si 're sôpré. Ta nori hã sadawa nhipe se nherẽ, te ĩsimiroti hã sena newa da te 're wapari ze za'ra, danhimirosa'rata nhib'uware na 're ïdahâimana za'ra mono nori hã. Mreme wapari zei wa, duré asa ïmreme hã da te dasima 're wë za'ra mono da, te taré timreme amo na te te dama 're rowasu'u za'ra, da'âma 're wata za'ra mono sina. Tawamhã taha zarina, te za awa'awi ïmreme na da te 're saze za'ra. ¹⁹ Tanei õ di, a nori wa'wa hã. Zezusih wasu'uwe 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mono zém na, ma tõ daro mono bâ ĩsazei'wa nori hã aiwasu'u za'ra wa'wa hã te te 're wapari ze za'ra. Taha wa, ma tõ ãma asina ĩma 're ĩrowë zani za'ra wa'aba mo.

Ãne wa, wa za duré aim'a roti za'ra wa'wa. Asimiza'rese sina, te za marí ĩwë hã 're ĩ'manhari za'ra wa'aba mono zéb da si, asina 're asôpré wa'aba mo. Marí ïwasédé hã 're 'manharí za'ra wa'aba mono da, asima 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Te za tiwi 're asiptete za'ra wa'aba mo, aiwasétê wi hã. ²⁰ Rowë na 're ïdanomro mono zé hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hawimhã. Ta hã te za rowézé hã te te aim'a 're anhomri 'wa. Wahi hã dapara na da te 're ïwati'i za'ra mono ne, te za Satanasihi nhiptetezé hã romhutu na te te tiwi 're a'uprosi 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, tõ õ hã Satanasi hã asahâpâ 're hâimana za'ra wa'aba mono da oto.

Wanhib'apito Zezusih wi, wa wa te tiwi 're rowaptêrë u'âsi, tinhimi-pawaptobzé hã te te aim'a 're sõmri za'ra wa'aba mono da, aî'rata 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

²¹ Timotiu hã, ãme ĩsiré romhuri'wa hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa. Duré ĩsiré zudezu nori te duré ãma asawi za'ra wa'wa, Rusizu nori hã, Zasähã me, duré Sosipatru hã.

22 Wa hā, Tési'u hā wa duré āma asawi za'ra wa'wa, Wanhib'apito āma wasiré 're wahāimana za'ra mono wa. Wa hā Paru te te ĩma ĩ'awaihu'u mono zéb zarina, wa tō rob'ui'éré, ã ĩbaihā na hā.

23-24 Wa hā Paru, ãne wa za duré āma aima waihu'u za'ra wa'wa. Da'izu hā tinhorōwa u te te ĩ'mazébré hā, te duré āma asawi za'ra wa'wa. Taha nhorōwa āma, te wasiré ĩsazei'wa norī hā 're si'rā'ōtō u'âsi. Duré Erasitu hā āme 'ri nho'ōmo āma danhib'apito ma, rob'uiprázé za'rata na romhuri'wa hā, te āma asawi za'ra wa'wa. Wasisānawā Tu'atu na ĩisisi zama, te duré āma asawi za'ra wa'wa.

Paru hā, 'Re ĩhāimana u'âsi mono āma ĩwatazé wasu'u

25-26 'Re ĩhāimana u'âsi mono āma si, wa za 're wawata u'âsi za'ra. Taha ma si, tāma waihu'u pese di, te te 're ĩwa'apawapto mono zéb da hā, Zezu Cristuhu wasu'uwe hā wa te 're ĩsaze za'ra mono zé hā wa te 're rēme za'ra mono āna, wanhiptete u'âsi āma 're ĩwanomro mono zéb da hā. Taha wasu'uwe hā wa tō te dama 're wasu'u u'âsi. Duréihā ĩwasu'uwe hā, 'Re ĩhāimana u'âsi mono te te dama 're awaihu'u mono õ di. ĩwasu'uwe hā dama sa'rese āna, ma tō aré 're danomro. Tane nherē, ma tō 'Re ĩhāimana u'âsi mono hā ĩwasu'uwe hā dama waihu'u oto, ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimi'ui'éré hawimhā. Taha wa, te oto ĩsimiwada'urizéb zarina si, da te 're waihu'u za'ra daro mono bâ, da te āma 're ĩsazei pese za'ra mono zéb da hā, duré da te 're ĩwapari pese za'ra mono zéb da hā oto.

27 'Re ĩhāimana u'âsi mono hā misire te 're hāimana. Ōhō si siwaprosi uburé marī hā tāma waihu'u pese di, taha ma si. Taha wa, taha āma si, wa za 're wawata u'âsi za'ra, Zezu Cristu te te wama 're ĩ'ab'manharī wē mono zéb zarina si. Tane tō.

1 Corítu norí Corítu norí ma, Paru te te īrob'ui'éré na'rata zé Ībaihâ wasu'uzé

Paru hā Corítu u morí wamhā, ma tō 'Re īhâimana u'âsi mono mreme na dama rowasu'u. Taha wa, īsa'u hā ma tō īsimirowasu'u wē zarina īsazei'wa norí hā dasina tahâ'â ni.

Ā ībaihâ na ma tō Paru hā tâma ãma rob'ui'éré za'ra Corítu ãma īsazei'wa norí ma hā, ni'wam norí hā wasétē na 're īhâimana za'ra mono wasu'u hâ te te wapari wa, duré sina 're sipo'o za'ra mono wa, siré īsazei'wa nherë. Taha wa, ma tō tâma waihu'u za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe norí hā īuwaibaba si 're īnomro mono zém na hā.

Paru hā te te tâma rob'ui'éré za'ra wana ré hā, ma tō rob'ui'éré hā tâma me za'ra, Corítu norí hā Paruhu ma. Taha na ma tō siwi sadanha, tinhimi'ui'éré za'ra na marí hā tâma 're īhâimana za'ra mono zém na, ro'wa'rudu hā. Capituru 7 ãma hā ma tō Paru hā asa tâma ãma rowasu'u za'ra, te te īsadanharí za'ra zém na hā. Ma tō duré tâma waihu'u za'ra, īsazei'wai mono bâ 'Re īhâimana u'âsi mono pê'ezani hā romhuri mono bâ te te tâma 're īapisutu mono zém na hā (capituru 12, 14 ãma hā). Capituru 13 ãma ma tō duré rowasu'u, 're īdasisawi za'ra mono zém na hā. Capituru 15 ãma hā te duré rowasu'u, Zezusi hā dâ'â nherë, sena na apâ īhâiwa'utuzém na hā, duré taha zarina, wa norí zama apâ 're īwahâiwa'utu za'ra mono zém na hā.

Paru te te īdazawizé wasu'u

1-2 Wa hā Paru, wa ãmaaima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Corítu na 'ri nho'ômo nhisi ãma, 'Re īhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe 're aihâimana za'ra wa'aba mono norí ma. Wasisânawâ Sotêni hā te duré ãma asawi za'ra wa'wa.

'Re īhâimana u'âsi mono hā ma tō īpisutu, te te sima īwézéb zarina, Cristu Zezusihî zadawa wasu'u'wa, 're īhâimana mono da, īsadawa para. A norí wa'aba zama, ma tō te te 're aipisutu za'ra wa'wa, īsib'a'uwe si oto ãma 're anomro wē wa'aba mono da, Cristu Zezusihî ãma. Daro mono bâ, uburé Wanhib'apito Zezu Cristuhu ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono norí ma zama, wa ãneaima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Aiwa, wa tō Wanhib'apito na wa te 're sisí za'ra, simisutu.

3 Wamama ma, wa ai'âma 're īmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, īsimizawizé hā ai'âma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowë u'âsi, ãma 're anomro aba mono da.

'Re īhâimana u'âsi mono, tinhoprubzéb zarina, īwë si te te dama 're īanhomri mono zé wasu'u

4 'Re īhâimana u'âsi mono ãma, wa 're īwata u'âsi, īwë hā te te aimá 're sômri za'ra wa'aba mono wa, Cristu Zezusihî ãma si oto 're anomro aba mono zéb zarina. **5** Cristuhu ãma 're anomro aba mono wa, ma tō 'Re īhâimana u'âsi mono hā īwë si te te aimá 're sômri za'ra wa'wa. Ma tō duré te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, īwasu'uwe na dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da, duré 're īhâimana mono zém na, 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da.

6 Cristuhu wasu'uwe hā ma tō 're īsazei pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te oto asiptete sina ãma 're anomro aba mo. **7** Taha wa, Wanhib'apito Zezu Cristu apâ we īmorizéb zô, 're asimipari za'ra wa'aba mono ré, 'Re īhâimana u'âsi mono, tinhoprubzéb zarina īwë hā te te aimá 're īsômri za'ra

wa'aba mono zéb zô, aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto. ⁸ Wanhib'apito Zezu Cristu te za duré te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, asiptete sina âma 're anomro aba mono da. Nimahâ bâtâ na za we apâ ìmorîzéb u, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono tõ da, te za te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, ti'ab ré Zezus hâ 're udâ za'ra wa'aba mono wa, tõ taha bâtâ na aiwasédé hâ te te ai'âma sa'ra za'ra wa'aba tõ da. ⁹ 'Re ïlhâimana u'âsi mono hâ wama umnhasi za'ra di, uburé te te wama 're i'aropisutu mono zéb zarina, te te wama âma 're i'a'uwaimrami mono zéb da hâ. Ta hâ ma tõ te te 're aipisutu za'ra wa'wa, i'ra siré 're anomro aba mono da, Wanhib'apito Zezu Cristuhu siré.

Ísazei'wa norí, siwanhizari 're ïlhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁰⁻¹¹ Ísisânawâ norí, Corowihi nhorôwa âma 're ïlhâimana za'ra mono norí hâ ma tõ we ìma aiwasu'u za'ra wa'wa, 're asisada'âbâ u'âsi za'ra wa'aba mono zém na hâ, asiwanhizari âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hâ. Taha wa, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, wa za oto aimâ roti pese za'ra wa'wa, simisutu âma 're asisazei pese za'ra wa'aba mono da, asiwanhizari, âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono tõ da. Misi haré te za oto 're ìpisutu za'ra wa'aba mo, simisutu asiré âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto. ¹² Âne wa za aimâ waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norí me asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherë, te ãne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: "Wa norí hâ Paruhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madâ'â za'ra." Duré ni'wam norí hâ te 're siwasu'u za'ra, ãne: "Wa norí hâ Aporuhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madâ'â za'ra." Duré ni'wam norí hâ te 're siwasu'u za'ra, ãne: "Wa norí hâ Pedruhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madâ'â za'ra." Duré ni'wam norí hâ te ãne 're siwasu'u za'ra: "Wa norí hâ Cristuhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madâ'â za'ra." Âne te dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, aimreme si'ahâ aba na. ¹³ Tane nherë, Cristuhu zazei'wa norí hâ te oto simisutu 're hâimana za'ra. Siwanhizari âma 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di. Mare di. E wa hâ Paru, wa tõ asada ïdâ'â za'ra wa'wa, wedepo'o nphonhi'râmi na. Mare di. Wa hâi õ di. E ïnhisi na ma tõ â dawabzuri hâ da te aimâ 're 'manharî za'ra wa'wa, Zezusihî nhisi upana. Mare di. Wa hâi õ di.

¹⁴⁻¹⁵ Ai'rata 're ïlhâimana za'ra wa'aba mono ré, ai'âma 're ïnhib'a'uwê za'ra wa'aba mono da, te ìsima 're aiwê za'ra wa'aba mono 'wa'âhâ, ai'âhâ na wa aré â dawabzuri hâ te aimâ 're 'manharî za'ra wa'wa, ïnhisi na. Tane nherë, ai'âhâ na te aimâ 're ab'manharî aba mono õ di. Crisipu norí ma si, wa tõ â dawabzuri hâ tâma 'manharî zahuré, Da'izuhu me. Âne wa, wa tõ 'Re ïlhâimana u'âsi mono âma 're ïwata u'âsi. Taha wa, a norí wa'wa hâ ïnhisi na â dawabzuri hâ te aimâ 're i'manharî za'ra wa'aba mono na, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di za. ¹⁶ Âne na wa tõ duré ìsina po're puru, Esitépanasihi ma zama, â dawabzuri te i'manharizém na hâ. Duré ïsorôwa âma ìsiré 're ïlhâimana za'ra mono norí ma zama, wa tõ tâma 'manharî za'ra ìsiré. Âma ïpo're pu'u za'ra õ di oto, ni'wam norí âma hâ, â dawabzuri te tâma i'manharî za'ra zém na hâ. Ta norí ma si, wa tõ 'manharî za'ra. ¹⁷ Â dawabzuri hâ te dama 're ab'manharî mono da, te te datême ïzatõri õ di, Cristu hâ. Iwasu'uwe si te dama 're wasu'u mono da, ma tõ datême ïzatõ. Taha wa, ti'ai âma danhimirowaihu'u na da te dama 're ìroti za'ra mono nei õ di wa hâ, te dama 're irowasu'u mono zé hâ. Ti'ai âma danhimirowaihu'u na Cristu te dama 're wasu'u mono 'wa'âhâ, wedepo'o nphonhi'râmi na dazada ïdâ'âzé wasu'u hâ te aré wapu na dama 're hâimana. Tane 'wa'âhâ, Cristuhu wasu'uwe hâ marí dai õ di aré, da te âma 're saze za'ra mono wa, 'Re ïlhâimana u'âsi mono te te âma 're ïda'anho'reptui mono da hâ.

'Re īhāimana u'âsi mono waihu'u pese na rowasu'u

18 'Re īhāimana u'âsi mono, za te te ī'uprosi za'ra norī hā, wedepo'o nhonhi'rāmi na Cristuhu dâ'âzé wasu'u na te te āma 're rosa'rata upa za'ra, sima, taré newa. Wa norī si uburé 'Re īhāimana u'âsi mono te 're īwa'anho'reptui mono norī si, wa tō wa te 're waihu'u za'ra, Cristuhu dâ'âzé hā īpire na hā. Taha wasu'u hā, 'Re īhāimana u'âsi mono waihu'u pe, te wasu'u. Taha si waihu'u pese uptabi di, te te 're īda'anho'reptui mono da hā, Cristu hā dazada īdâ'âzéb zarina. 19 Āne duréihā 'Re īhāimana u'âsi mono mreme na īsadawa wasu'u'wa nhimi'ui'érē hā:

"Ni'wam norī hā īnhimirowaihu'u pese na te 're pawaptob za'ra mono õ nherē, tinhimirowaihu'u pese na 'rāwi 're sî'madâ'â ze za'ra mono wamhā, wa za īsimirowaihu'u pese zé hā te tiwi 're a'uprosi, ta norī wi, ti'ab ré danhimirosa'rata waihu'u pese na 're īdahāimana za'ra mono zé hā marī dai õ na 'rāwi da te dasima 're īwaihu'u pese za'ra mono zéb da hā oto."

Āne na hā duréihā 'Re īhāimana u'âsi mono mreme na rob'ui'érē, te wasu'u.

20 Ti'ai āma danhimirowaihu'u pe hā, tarére 'Re īhāimana u'âsi mono ma hā. 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te āma īrob'ui'érē zarina, dama rowahutu'wa norī nhimirowaihu'u pe hā tarére duré, tāma hā. Duré danhimiroti waihu'u pese na, 'rāwi da te dasima āma 're īroti nhipeze za'ra mono zé hā tarére tāma hā. Uburé danhimirowaihu'u pese na dahāimanazé hā wapure di tāma hā, 'Re īhāimana u'âsi mono waihu'u pese ma hā. Āne, 'Re īhāimana u'âsi mono hā tiwaihu'u pese na te te dama 're īl'ab'manharī mono zéb zarina, wa tō waihu'u za'ra ni.

21 Tinhimirosa'rata waihu'u pese na ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā sima pisutu, dasi'uihā na danhimirosa'rata waihu'u pese na 'rāwi da te 're waihu'u za'ra mono tō da, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. Zezusi hā dazada īdâ'âzé wasu'u hā, wa te dama 're īwasu'u za'ra mono hā taré newa te dasima da te āma 're rosa'rata upai u'âsi za'ra. Tane nherē, 'Re īhāimana u'âsi mono, ma tō sima pisutu, tahā wasu'u na si te te 're anho'reptui mono da, te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono norī hā. 22 Zudezu norī hā marī dama ī'manharī waihu'u'ō hā, 'Re īhāimana u'âsi mono te te 're īl'ab'manharī mono zéb zō si, te 're sôpré. Duré zudezu'ō norī hā uburé marī te te 're īwaihu'u pese za'ra mono zéb da si, te sima te te 're wē u'âsi za'ra. 23 Tane nherē, wa norī hā Cristu, wedepo'o nhonhi'rāmi na dazada īdâ'âzé wasu'u si, wa tō wa te dama 're wasu'u za'ra. Tane nherē, ma tō taha wasu'u'wē hā zudezu norī hā te te siwi 're wē'ō za'ra. Zudezu'ō norī zama ma tō duré te te sima āma 're rosa'rata upai u'âsi za'ra, taré newa, marī da īhāimana õ newa, īwasu'u'wē hā. 24 Ni'wam norī si ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te sima 're pisutu za'ra, tinhib'a'u'wē da, ni'wam norī hā zudezu, duré ni'wam norī hā zudezu'ō. Ta norī si te Cristuhu dâ'âzé wasu'u, te te 're wapari za'ra. Tawamhā āne hā, e marī te tāma wasu'u za'ra, Cristu, wedepo'o nhonhi'rāmi na īdâ'âzé wasu'u hā. Danhipai u 'Re īhāimana u'âsi mono waihu'u pe, te tāma wasu'u za'ra. Duré īsimiroti wē uptabi, te tāma wasu'u za'ra. 25 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti si, danhipai u īwē uptabi hā tō. Duré danhipai u waihu'u pese uptabi di.

26 īsisānawā norī, ma'āpē asina aipo're pu'u za'ra wa'aba, 'Re īhāimana u'âsi mono, tinhib'a'u'wē da, te te 're aipisutu za'ra wa'aba mono õ ré, 're aihāimana'rata za'ra wa'aba mono zém na. Ai'umro wa'aba na si ma tō asiré norī ma, asimirosa'rata waihu'u pese na si, aré 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Ai'umro wa'aba na si, ma tō asima aipire na aré 're aihāimana za'ra

wa'aba mo. Ai'umro wa'aba na si, ma tō dama ūpire norī 'ra na 're aihâimana za'ra wa'aba mo aré. Ai'ahâ wa'aba na ma tō dama aiwapu na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²⁷ Tane nherē, ni'wam norī hā dama hâimana nhimiza'rese'õ na, ūsazei'õ'wa norī te te āma 're ūrosa'rata za'ra mono norī hā ta norī si ma tō 'Re ūhâimana u'âsi mono hā te te sima 're pisutu za'ra, ūsib'a'uwe si 're nomro mono da. E marī da, ma tō ta norī si te te sima 're pisutu za'ra, 'Re ūhâimana u'âsi mono hā. ūsazei'õ'wa norī hā simirosa'rata waihu'u pese newa 're ūsi'madâ' ze za'ra mono norī hā, oto sisém na 're hâimana za'ra mono da. Duré ūsazei'õ'wa norī ma ūwapi za'ra hā, ma tō duré te te 're pisutu za'ra, ūsib'a'uwe 're nomro mono da. ūsazei'õ'wa norī ma, ūpire za'ra hā oto sisém na 're hâimana za'ra mono da, ma tō dama ūwapi norī si te te 're pisutu za'ra, ūsib'a'uwe 're nomro mono da. ²⁸ ūsazei'õ'wa norī ma 're ūhâimana wapu za'ra mono norī hā ma tō 'Re ūhâimana u'âsi mono hā te te 're pisutu za'ra, ūsib'a'uwe si 're nomro mono da, ūsazei'õ'wa norī te te siwi 're ūwē'õ pese za'ra mono norī hā. ūsazei'õ'wa norī ma, pire na 're ūhâimana za'ra mono zé hā te te tiwi 're a'uprosi mono da, ma tō dama ūwapi norī si te te 're pisutu za'ra, ūsib'a'uwe si oto 're nomro mono da. ²⁹ E marī da, ma tō āne hā te te dama 're ab'manharī, 'Re ūhâimana u'âsi mono hā. Ni'wam norī hā tinhimirosa'rata waihu'u pese na 'râwi ūsõ'a, sina 're wata tō za'ra mono da, ma tō āne te te dama 're ab'manharī, duré dama pire wē te, 'râwi dama sina 're wata tō za'ra mono da. ³⁰ 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina si, te oto Cristu Zezuslih āma 're anomro aba mo. Cristuhu āma si oto 're anomro aba mono wa, te tinhimirowaihu ūwē hā te te aima 're waihu'u u'âsi za'ra wa'wa. Cristuhu dâ'âzém na si, ma tō 'Re ūhâimana u'âsi mono hā te te 're wa'awêsämri, wawasédé hā te te oto wa'âma 're l'ab'madâ'â mono õ zarina. Taha zarina si, ma tō duré te te 're wa'apisutu, ūsib'a'uwe si oto tâma 're wahâimana wê za'ra mono da. Taha zarina si, ma tō duré wawasétê hawi wa'anho'reptu, sitême te te 're wa'awaibui mono da. ³¹ Taha wa, wa norī hā ūsazei'wa oto 're wanomro mono wa, wato sina 're ūwahâimana za'ra mono zém na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhâ, Wanhib'apito nhimipawaptobzém na si, wa za tō dama 're wasiwasu'u wê za'ra, wato sina 're ūwahâimana za'ra mono na hâ. Duréihâ 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hâ ma tō āne na āma rob'ui'éré: "Ni'wam norī hâ to sina oto 're hâimana za'ra mono wamhâ, Wanhib'apito te te 're ūpawaptob za'ra mono zém na si, te za tō dama 're siwasu'u wê za'ra, to sina oto 're ūhâimana za'ra mono zém na hâ."

Āne duréihâ ūbaihâ na āma rob'ui'éré hâ.

2

Cristu hâ wedepo'o nhonhi'râmi na dazada ūdâ'âzé wasu'u

¹ ūsisänawâ norī, ma'âpê ūâma aipo're pu'u za'ra wa'aba. Wa hâ atême āma ūmorî aba wamhâ, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ aré dama ūwaihu'u'õ hâ, wa tō te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. E tawamhâ ūmreme wapari ze na, 're ūwapari za'ra wa'aba mono da si, wa tō te ūsi'âma 're rosa'rata, ūnhimiroti wê wa, ūâma 're atob'uzu za'ra wa'aba mono da. Mare di. E ti'ai āma danhimirowaihu'u pese na da te dama 're ūroti za'ra mono ne, wa tō te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Tanei õ di, ūnhimirowasu'u hâ. ² Ai'rata 're ūnhamra aba mono ré, wa tō ūsima pisutu pese, Zezu Cristuhu wasu'uwe si te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono da, 'Re ūhâimana u'âsi mono, Danho'reptui'wa da, Zezusi te te ūpisutu hâ wedepo'o nhonhi'râmi na dazada ūdâ'âzé wasu'u si. ³ Atême āma ūmorî aba wamhâ, ūpê'ë 'remhâ

Ĩnhib'aware di. Taha wa, wa tō ĩpahi te, rērē, ĩnhimiromhuri na 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, te āma 're ĩ'uwaitrami mono zém na hā te 're 'wanhi'riti mono õ'umnhasite. ⁴ Zezusihī wasu'u wē, te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, ti'ai āma danhimirowaihu'u pese na da te dama 're īroti za'ra mono ne, te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di, āma 're ĩzaze za'ra wa'aba mono da hā. 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā tiwaihu'u pese na te te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono na si, ma tō sena na 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mo, Zezusihī wasu'u wē hā. ⁵ Taha wa, ti'ai āma danhimirowaihu'u pese zarina, Zezusi hā Danho'reptui'wa na 're saze za'ra wa'aba mono õ di. Mare di. 'Re ĩhāimana u'āsi mono, tiwaihu'u pese na te te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ma tō āma 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mo.

'Re ĩhāimana u'āsi mono waihu'u pese na rowasu'u

⁶ Ti'ai āma ĩsazei'ō'wa norī nhimirowaihu'u zarina, te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di. Hāiwa hawi dahāimanazém na rowaihu'u na si, wa tō ĩsazei'wa norī ma, te tāma 're rowasu'u za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ēzani te te tāma 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb zarina si, prédub sina āma 're ĩhāimana za'ra mono norī ma hā. Ā hā roti hā ti'ai āma ĩsazei'ō'wa norī nhimiroti nei õ di. Daro mono bâ dama roti'wa norī nhimiroti nei õ di. Ta norī nhimiroti nhiptetezé hā daro mono bâ te za tiwi 're si'utōri za'ra. ⁷ E 'wa ĩwaihu'u pese nhimiroti, te dama 're ĩwasu'u mono hā bété. 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti hā aré dama ĩwaihu'u'ō si, wa wa hā te dama 're wasu'u u'āsi, ĩwaihu'u pese zarina ĩsimiroti wē uptabi si. Ta hā ma tō aré dawi udā, da te 're waihu'u za'ra mono tō da aâ, ĩsimiroti wē wasu'u hā. Tane nherē, te te aropoto mono õ ré, ma tō te te sima 're wa'apisutu siro, ĩwaihu'u pese siré si oto 're wahāimana u'āsi za'ra mono da, rowē uptabi na. ⁸ Twiāihu'u pese zarina, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimirowaihu ĩwē uptabi hā te te waihu'u za'ra õ di, ti'ai āma dama roti'wa norī hā ĩsazei'ō'wa norī hā. Te te waihu'u za'ra 'wa'āhā, Wanhib'apito, danhipai u ĩwaihu'u pe hā te te siwi wîrî õ di aré, wedepo'n nphon'hî'rāmi na hā. ⁹ Tane nherē, ta norī hā te te waihu'u za'ra õ di tō. Duréihā 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō ãne na āma rob'ui'eré siro:

"Re ĩhāimana u'āsi mono zawi pese 'wa norī ma, ĩwē hā te te tāma 're ĩ'apisutu mono zé hā, te te tāma āma 're ĩ'a'uwaimrami mono zéb da hā, dasi'uihā na datōmo na da te 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono õ di. Duré dapō're na da te 're wapari waihu'u za'ra mono õ di. Duré dapē'ē na dasi'uihā na da te dasina 're waihu'u za'ra mono õ di, da te dasina āma 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zéb da hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono, ĩwē hā tinhib'a'uwē norī ma, te te 're ĩ'apisutu mono hā."

Ãne duréihā ĩwasu'u na āma rob'ui'eré, ĩbaihā na hā.

¹⁰ Wama si, ma tō tinhimiroti hā dama ĩwaihu'u'ō hā te te wama 're awaihu'u, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. Tipē'ēzani na si ma tō te te wama 're awaihu'u tō. 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ēzani ma si, waihu'u pese di tō, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti te te wama 're ĩ'awaihu'u mono zéb da hā. E marī wa. Uburé marī hā tāma waihu'u pese wa, ĩpē'ēzani ma hā. 'Re ĩhāimana u'āsi mono, uburé te te sima 're ĩ'aroti mono zé hā dama ĩwaihu'u'ō hā, tāma waihu'u pese di. Uburé marī na 're ĩhāimana mono zém na zama, tāma waihu'u pese di, ĩpē'ēzani ma hā. ¹¹ Ni'wa hā 'râwi tipē'ē na tihāimanazém na, te te sima 're ĩ'awaihu'u mono zé hā, e 'wa hā te za ĩmana'rāmi hawim nherē, tiwi waihu'u. ĩ'upana nherē, da te tiwi waihu'u õ di za, ĩhāimanazé hā. Marī na 'râwi sima ĩrosa'rata'wai ma si, waihu'u pese di, 're ĩhāimana mono zé hā. Tane

duré, 'Re īhāimana u'âsi mono hāimanazé hā īpē'ēzani ma si, waihu'u pese di. Taha wi hā, ni'wa te te duré waihu'u õ di. ¹² īsazei'ō'wa norī nhimirosa'rata zarina, oto 're wahāimana za'ra mono õ di, wa norī hā. 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani ré si, wa oto 're wahāimana za'ra, hāiwa hawi te te wei watēme īsatōri ré si. īwē hā te te wama 're īanhomri mono na, wa te 're waihu'u za'ra mono da, ma tō Tipē'ēzani hā wei watēme satōri za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono hā.

¹³ Taha wa, wa norī hā ti'ai āma danhimirowaihu'u pese zarina, wa te oto dama 're rowasu'u za'ra mono õ di. 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani te te wama 're īaroti mono zéb zarina si, wa oto wa te dama 're rowasu'u za'ra. īpē'ē 're, īpē'ēzani tāma 're īhāimana za'ra mono norī ma si, wa īsimiroti wē hā wa te tāma 're wasu'u za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono hāimanazé wasu'u'wē na hā. ¹⁴ 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani te te wama 're īaroti mono zé hā, te īsazei'ō'wa norī hā te te siwi 're wē'ō pese za'ra, taré newa, duré 'rāwi si'uihā na rosa'rada hā te te āma waihu'u pese za'ra õ wa, ta norī hā. 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani, īpē'ē 're, tāma 're hāimana za'ra mono õ nherē, te te āma 're waihu'u za'ra mono õ di tō. 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani na si, te za da te āma 're waihu'u za'ra. ¹⁵ 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani, īpē'ē 're, tāma 're īhāimana za'ra mono norī si, te oto te te 're waihu'u za'ra, uburé te te tāma 're īroti za'ra mono zéb zarina, niha oto 're īhāimana za'ra mono zéb da hā. Taha wa, īsazei'ō'wa norī hā te te oto 're wawaihu'u za'ra mono õ di, aimawi 're wahāimana za'ra mono wa oto. ¹⁶ Duréihā 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō āhā wasu'u na āma rob'ui'éré siro, āne na hā:

"E 'wa hā, Wanhib'apito nhimirosa'rada hā te te tiwi īwaihu'u da bâ bétē. E 'wa hā te te duré tāma īroti da bâ."

Āne duréihā āhā wasu'u na āma īrob'ui'éré hā, Wanhib'apito nhimirosa'rada, dasi'uihā na da te tiwi 're īwaihu'u za'ra mono õ zém na hā. Tane nherē, wa tō wa norī hā Cristuhu nhimirosa'rada hā waihu'u pese za'ra ni, 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani, wapē'ē 're, oto wama 're hāimana za'ra mono wa, te te wama 're īwaihu'u mono zém na hā.

3

Paru hā Aporuhu me, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, te te 're īromhuri zahuré mono zé wasu'u'

¹ īsisānawā norī, 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani, īpē'ē 're, tāma 're īhāimana za'ra mono norī ma si, wa Zezusih wasu'u'wē si, wama īpire uptabi si, te tāma 're wasu'u za'ra, dama īsa'rese õ hā. Tane nherē, ai'rata 're īnhamra aba mono ré, āne na te aima 're rowasu'u waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. E marī wa. īsazei'ō'wa norī 're īhāimana za'ra mono ne, zahadu 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, duré ai'uté hā marī te te 're īsa'rese za'ra mono õ ne, Zezusih wasu'u'wē hā 're wapari za'ra wa'aba mono nherē, asima 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono õ wa. ² Ai'uté hā tisai uptabi na 're saihuri waihu'u mono õ wa, te za tina hāiwa'u si te te 're wapsōmri za'ra. īna hā īsai uptabi hā te te tāma 're sōmri waihu'u za'ra mono õ di. Tane, wa tō wa hā roti īwapure na si te aima 're roti za'ra wa'wa, Zezusih wasu'u'wē na hā, zahadu aima pilbui prā za'ra wa'aba wa, 're īwaihu'u pese za'ra wa'aba mono zéb da hā. Āhāna hā bétē. Zahadu tō aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ di. ³ E marī wa. īsazei'ō'wa norī 're īhāimana za'ra mono zéb zarina, zahadu 're anomro aba mono wa. Taha wa, te zahadu 're asi'ruiwapari za'ra wa'aba mo, marī na. Te duré 're asisada'ābā u'âsi za'ra wa'aba mo.

Āne na 're aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā, e marī te aima wasu'u za'ra wa'wa. Cristu hā 're saze za'ra wa'aba mono õ ré, aiwasétē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono zé, zahadu 're īrēme waihu'u za'ra wa'aba mono õ zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa, īsazei'ō'wa norī 're īhāimana za'ra mono zém ne hā. ⁴ Ni'wam norī me asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono nherē, te āne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: "Wa norī hā Paruhu nhimiroti si, wa wa te 're 'madā'ā za'ra." Duré ni'wam norī hā te āne 're siwasu'u za'ra: "Wa norī hā Aporuhu nhimiroti si, wa wa te 're 'madā'ā za'ra." Āne na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, e marī te wasu'u. Tō īsazei'ō'wa norī 're īhāimana za'ra mono zém na, zahadu 're aihāimana wasétē za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa.

⁵ Tazahā, āhā zarina si te za wa'āma 're īrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo. Wa norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma si, wa te 're īromhuri mono, wa 're wahāimana. īwasu'u wē na, wa te aima 're īrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te oto asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito hā. Ta hā te te wama īpisutuzéb zarina si, wa wa te tāma 're romhuri pese. Taha da si, wa wa norī hā 're wahāimana. ⁶ Wa hā Paru, buru na da te dasima 're robdi'i za'ra mono õ ré, da te 're īrobzuri mono ne, wa tō dawana te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, Cristuhu wasu'u wē na hā. Duré, da te 're robzuri mono pari, da te oto 're īrobdi'i za'ra mono ne, ma tō Aporu hā īza'u hā te te aima āma 're rowasu'u wē za'ra wa'wa. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono si waihu'u pese di, te te 're īaipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā, āma 're aihāimana prédub za'ra wa'aba mono da, Zezusihī si asina 're umnhasi u'āsi za'ra wa'aba mono da. Buru na hā 'Re īhāimana u'āsi mono waihu'u pese na si, dama 're īro'wanhipré za'ra mono ne, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono si te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, āma 're aihāimana prédub za'ra wa'aba mono da. ⁷ Taha wa, robzuri'wa norī ne, īwasu'u wē na te te dama 're īrowasu'u 'rata za'ra mono norī hā, pire na 're hāimana za'ra mono õ di. Duré robdi'i'wa norī ne, daza'u te te dama āma 're īrowasu'u za'ra mono norī hā, duré dama pire na 're hāimana za'ra mono õ di. 'Re īhāimana u'āsi mono si, te pire uptabi na 're hāimana u'āsi, taha si te te 're da'apawpto wē mono wa, Zezusihī ne dahāimana prédup sīna, oto 're īdahāimana za'ra mono zéb da hā. ⁸⁻⁹ Robzuri'wa norī hā robdi'i'wa norī me, tāma 're īro'wanhipré za'ra mono da si, te aiwa simisitu te te 're romhuri za'ra. Tane duré, wa hā īwasu'u wē na te aima 're rowasu'u 'rata za'ra wa'aba mono wamhā, duré Aporu hā īza'u te te aima āma 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, aiwa wa tō wa zahuré, wa te wasima 're aiwē za'ra wa'wa, īwasu'u wē hā 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. 'Re īhāimana u'āsi mono ma si, wa wa zahuré, wa te tāma 're romhuri, aiwa. Taha wa, wa te tāma 're īromhuri mono zéb zarina, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā wapawa'ā, īwē uptabi na.

Duré daburu hā, e 'wa te hā. E āma īromhuri'wa norī te hā, buru hā. Mare di. Misire ītede'wa na te 're hāimana, buru tede'wa hā. Tane duré, a norī wa'wa hā īnhib'a'u wē, 're anomro aba mono õ di. Duré Aporuhu nhib'a'u wē, 're anomro aba mono õ di. Mare di. 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'u wē si, te oto 're aihāimana za'ra wa'aba mo.

Āne wa za duré aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, 'ri na. 'Ri hā 'ri'wa norī tei õ di. 'Ri tede'wa te, 'ri hā. Tane, a norī wa'wa hā wanhib'a'u wē, 're anomro aba mono õ di, īwasu'u wē na, wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherē. E marī wa. 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'u wē si, oto 're anomro aba mono wa. ¹⁰ 'Ri na romhuri'wa norī hā 'ri na'rata uimrehēne, te za siwi'manha, sipeze na. Tane duré wa hā, īnhimiromhuri wē na, wa tō sān'rata, te aima 're īrowasu'u za'ra wa'aba mono na hā, Cristuhu wasu'u wē na, 'Re īhāimana u'āsi mono, tiwaihu'u pese na te te oto 're īpawaptob mono

zéb zarina. Duré 'ri na'rada hā da te dasiwi 'manharī pari, īhāiba amo norī hā īsisowi te te oto siwi ī'ri ne, tane te duré ni'wam norī hā te te aima āma 're rowasu'u za'ra wa'wa, īza'u hā. 'Ri na'rata 'manharī nhisowi, da te dasiwi 'ri wamhā, pibui pese na te za dasiwi 'ri ni, marī īwē na si. Tane ni'wam norī hā Cristuhu wasu'uwē na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, pibui pese na te za oto te dama āma 're rowasu'u za'ra, ī'waibaba si. ¹¹ 'Ri'wa norī hā, 'ri na'rada te te siwi 'manharī wamhā, misire īwē uptabi si te za tō siwi 'manha. Tane duré, misire īwasu'uwē hā te 're hāimana, dawana te aima 're īwasu'u za'ra wa'aba mono hā, tō ū hā Zezu Cristuhu wasu'uwē hā. īwasu'u aimawi hā 're 'maiħāimana mono ū di, da te āma 're saze za'ra mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono te te āma 're īda'anhō'reptui mono zéb da hā. ¹²⁻¹³ Ni'wam norī hā, 'ri na'rata 'manharī nhisowi te te siwi 'ri wamhā, āté marī hā unhama ro'o na 're īsi'unhama mono ū na si, te za siwi 'ri, īwa'ābā za'ētē na, ētē'ubuzi pré oru na, duré ētē'ubuzi'a prata na, duré ētē waipo na. Āté īhāiba amo norī hā te za marī īwa'ābā syryre na si siwi 'ri, unhama wa īro'o pese na si, wede na hā, duré du na hā, duré amnho teihī na hā. Tawamhā nimahā na 'ri hā ro'o nherē, si'unhama ū wamhā, te za waihu'u za'ra ni, marī īwē na si 'ri'wa norī hā te siwi ī'manharī na hā. Tazahā si'unhama wamhā, te za marī īwē prā na si te siwi ī'manharī na waihu'u za'ra ni. Tane te ni'wam norī hā Cristuhu wasu'uwē na, ī'waibaba si te te dama 're rowasu'u za'ra. Duré ni'wam norī hā senai'ō na te te dama āma 're roti za'ra. Tawamhā niwapsi te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā pibu za'ra, Zezusihī wasu'u na te te dama 're īrowasu'u za'ra mono zéhā, pé tō sena zō. Za da'āma īsipo'ozéb āma, te za pibu za'ra. Tawamhā te za waihu'u za'ra, sena na Cristuhu wasu'uwē na te te dama 're īrowasu'u za'ra mono norī hā, duré senai'ō na te te dama 're īrowasu'u za'ra mono norī zama. ¹⁴ 'Ri'wa norī hā marī īwē na si te siwi 'ri wa, unhama ro'o na zata ū wamhā, 'ri tede'wa hā te za waihu'u, tiwi īzata ū na hā, tāma 're īsab u'āsi mono na hā. Taha zarina, te za 'ri'wa norī ma, marī īwē hā tāma sōmri za'ra, īwa'rāmi. Tane duré, ni'wam norī hā īwasu'uwē na tō sena na te te dama 're īrowasu'u za'ra mono zém na, 'Re īhāimana u'āsi mono, te te waihu'u za'ra wamhā, tawapsi te za īwē hā tāma sōmri za'ra īwa'rāmi, za da'āma īsipo'ozéb āma hā. ¹⁵ Duré 'ri'wa norī hā marī īwē prā na si te te siwi 'ri wa, unhama ro'o na zata wamhā, 'ri tede'wa nhoprubzé hā te te sina uwaimrami za'ra ū di za, 'ri'wa norī hā. Te za simini za'ra, 'ri tede'wa nhoprubzé hā. Tane duré, ni'wam norī hā taré āma 're datob'uzu za'ra mono da, Cristuhu wasu'uwē na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwē hā te te tāma 're sōmri za'ra mono ū di za īwa'rāmimhā, za da'āma īsipo'ozéb āma hā. Ta norī hā te za tō simini za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono nhoprubzé hā za te simini za'ra nherē, tane nherē, te za tō sō'reptu za'ra, ropipa hawi.

Āté ni'wa hā 'ri para sāmra ré, te za īsōrōwa hā īré āro. Tawamhā āté unhamā ro'o za'ētē 'rowi nherē, te za watobro rob u, sisō'reptu da. Tawamhā aré dā'ā da nherē, te za 'rāwi sisō'reptu. Tane, ni'wam norī hā taré āma 're datob'uzu za'ra mono da, Cristuhu wāsu'uuwē na te te dama 're īrowasu'u za'ra mono norī hā, ropipa u si'aba're da nherē, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā sō'reptu za'ra, Cristuhu zazei'wa 're hāimana za'ra mono wa. Tinhoprubzé hā za te te tāma sōmri za'ra dai ū nherē, te za tō ta norī hā sō'reptu za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ¹⁶ Duréiħā 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb 're, ma tō ū hā dama 're hāimana, 'ri īwē uptabi wa. Tane te oto aipē'ē 're, ai'āma 're sōrōwa za'ra wa'wa. īpē'ēzani hā te oto aipē'ē 're, 're sāmra u'āsi za'ra wa'wa. E āne hā 'rāwi asina waihu'u za'ra wa'aba ū di bétē. ¹⁷ 'Re īhāimana u'āsi mono hā tite da si, ma tō sima pisutu, ti'ai āma īsōrōwa 're,

'ri 're wa'wa hā siwaprosi āma 're hāimana mono da, wē uptabi na. Tane ma tō duré a norī wa'wa hā aipisutu za'ra wa'wa, ūsib'a'u wē si oto 're anomro aba mono da, taha āma si 're aihāimana wē u'āsi za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ni'wam norī hā apâ te te 're aiwaséti za'ra wa'aba mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono si te za ta norī hā te te 're a'uprosi.

18 A norī wa'wa hā aihāimanazé senai'ō na, taré 'rāwi asima 're asadawa nhipeze za'ra wa'aba mono õ di za. Ni'wam norī hā asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono nherē, te rosa'rada hā te te si'āma 're upa za'ra, waihu'u pese newa, ti'ai āma ūsazei'ō'wa norī nhimirowaihu'u pese si te te 're waihu'u za'ra mono nherē, te te sima 're ī'ruiwapari za'ra mono hā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti īwē uptabi hā ta norī hā te te 're waihu'u za'ra mono õ nherē, te 'rāwi waihu'u pese newa, te te si'āma 're rosa'rata upa za'ra, asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti īwē uptabi zō si, te za asima 're asopré u'āsi aba mo, asimiza'rese sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. ūsazei'ō'wa norī hā asimiza'rese āna 're aihāimana za'ra wa'aba mono newa, te za te te ai'āma 're rosa'rata upa za'ra wa'wa. Tane nherē, te za tō 're aihāimana wē za'ra wa'aba mo, asimiza'rese sina. **19** Ti'ai āma ūsazei'ō'wa norī hā tinhamirowaihu hā te te sima 're ī'ruiwapari u'āsi za'ra mono hā, tarére 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā. Duréihā ma tō āne na ni'wa hā 'Re īhāimana u'āsi mono āma rob'ui'éré siro, ībahā na hā:

"**Re īhāimana u'āsi mono hā te ūsazei'ō'wa norī nhimirowaihu'u na 're īhāimana za'ra mono norī ma, te te tāma 're rob'manharī za'ra, tinhamirowaihu'u pese na, 'rāwi 're sisimini za'ra mono da.**"

20 Apito Dawi hā ma tō duré āne na āma rob'ui'éré siro, duréihā:

"**İnhib'apito ma si, 'Re īhāimana u'āsi mono ma si, waihu'u pese di, ti'ai āma ūsazei'ō'wa norī nhimirowaihu hā marī da, īhāimana õ na hā. Tarére tāma hā, ūsazei'ō'wa norī nhimirowaihu hā."**

Āne duréihā apito Dawihi nhimi'ui'éré, 'Re īhāimana u'āsi mono wasu'u na hā.

21-22 Ni'wam norī hā asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono hā te sina 're wata za'ra mono sina, te te sima 're nharī za'ra, āne: "Paruhu nhimiroti si, wa za wa norī hā wa te 're 'madā'ā za'ra, uburé rowahutu'wa norī nhimiroti nhipai u, wē uptabi wa." Ni'wam norī hā te duré āne te te sima 're nharī za'ra: "Wa norī hā Aporuhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madā'ā za'ra, uburé rowahutu'wa norī nhimiroti nhipai u, wē uptabi wa, wama hā." Āne na 'rāwi asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Wa hā Paru, duré Aporu, duré Pedru, duré uburé wasiré rowahutu'wa norī zama, simisutu wa wasiré wa te aima 're romhuri za'ra wa'wa, Zezusi hā 're ūsazei pese za'ra wa'aba mono da si. Uburé marī hā ti'ai āma 're īhāimana za'ra mono hā, te aima 're hāimana za'ra wa'wa. Aihāiba ré ré, 're aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā te duré aima 're hāimana za'ra wa'wa, Zezusihī āma si 're anomro aba mono zéb da hā. 'Re atā'ā za'ra wa'aba mono zé hā, te duré aima 're hāimana za'ra wa'wa. Ähāna uburé marī hā ai'āma 're īromhāimana za'ra wa'aba mono zé hā, te aima 're hāimana za'ra wa'wa, za ai'āma 're īromhāimana za'ra wa'aba mono zéb zama, 'Re īhāimana u'āsi mono te te aima 're ūsazei pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, Zezusihī si 're sazei pese za'ra wa'aba mono da. Āne te uburé marī hā aima 're hāimana za'ra wa'wa, ūsazei'wa norī ma hā. **23** Duré a norī wa'wa hā te Cristuhu ma si 're aihāimana za'ra wa'aba mo, ūsib'a'u wē na hā. Ta hā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te ūsazei pese za'ra wa'aba mono zéb da hā. Taha wa, Cristuhu nhib'a'u wē na si, te za asima 're asiwusu'u za'ra

wa'aba mo. Wanhib'a'uwē na, asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di za.

4

Paru hā, Cristuhu zadawa wasu'u'wa na dama īsiwasu'uzé wasu'u

1 Wa hā Paru, duré Aporu, duré ni'wam norī me, wa Cristuhu ma si, wa te 're romhuri za'ra. īwasu'u'uwē hā dama īwaihu'u'õ hā, ī'uwaibaba si, wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, ma tō wapisutu za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. Taha na si, wanhimirohmurizé hā. Taha wa, te za ãne na si wa'âma 're īrosa'rata za'ra wa'aba mo. **2** Ni'wa hā īsibro, da te tāma 're 'madâ'â mono da, te te sima da'maipisutu wamhā, e niha īhāimanazé hā za, tāma īrob'madâ'â'wa da hā. īsib'apito ma, tāma umnhasi na, te za te te tāma 're rob'madâ'â wē, te te wēsāmri da. **3** Wa hā bété. 'Re īhāimana u'âsi mono ma, ī'umnhasi na, wa tō te dama 're rowasu'u, Cristuhu wasu'u'uwē na hā. Tane nherē, a norī wa'wa hā ī'umnhasi na īwasu'u'uwē na te dama 're īrowasu'u mono na aswi īwaihu'u aba zéb zarina, asifi īwēsāmri aba zō, īsina 're īnhimnhasi mono õ di. Mare di. Duré ni'wam norī hā te te siwi āma īwaihu'u za'ra zō, īsina 're īnhimnhasi mono õ di. īzama, 're īsi'umnhasi mono na, īwasu'u'uwē hā te dama 're īwasu'u mono na hā 'rāwi īsi'uihā na īsiwaihu'u da hā, mare di. **4** Āhāna hā, 'Re īhāimana u'âsi mono wi, te āma ī'upazém na hā marī õ di, īnhimirosa'rata 'remhā oto. E taha zarina, tāma ī'umnhasi sīna, īwasu'u'uwē te dama 're īwasu'u mono zé, te wasu'u. Mare di. Wanhib'apito si te za īwaihu'u, tāma ī'umnhasi na hā, duré tāma ī'umnhasi õ na hā. **5** Taha wa, bātā na, Wanhib'apito uburé za te te īda'awaihu'uzé wana, asifi īwaihu'u aba zarina, asifi īwē'õ za'ra wa'aba da, asima ī'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, Wanhib'apito apâ wei morī õ ré hā. Ni'wam norī zama asifi īwaihu'u aba zéb zarina, asifi wē'õ za'ra wa'aba da, asima āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, bātā na Wanhib'apito za da'âma īsipo'ozé wana. Taha si te za dawi a'upsibi nhamra oto sō'awi, uburé dapē'ẽ 're, 'rāwi da te dasima 're īrosa'rata za'ra mono zé hā. Marī hā barana, da te 're 'madâ'â za'ra mono da, da te 're ī'uiwē za'ra mono ne, te za Wanhib'apito hā sō'awi oto dawi a'upsibi nhamra, uburé marī hā da te 're 'manharī za'ra mono da, da te dasima 're īwē za'ra mono zém na, danhimirosa'rada hā. Tawapsi te za 'Re īhāimana u'âsi mono hā wasu'u wē za'ra ni'wam norī hā, ti'ab ré tihāimana wē zém na te te tāma āma 're uwaimrami za'ra mono wa, te te 're ī'awaihu'u mono zéb zarina.

6 īsisānawā norī, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, wa tō ãne na aimā īsiwasu'u za'ra wa'wa īhāimanazém na hā, Aporuhu hāimana zém na zama. 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'u'i'ére zarina si, 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, wa tō ãne na aimā roti za'ra wa'wa, wasiré rowahutu'wa norī hā tisiré norī nhimiroti nhipai u, wē uptabi newa, ta norī niwī 're aihāimana za'ra wa'aba mono wē te, asina 're aiwata za'ra wa'aba mono tō da. **7** E asiré norī nhipai u 're aihāimana pire za'ra wa'aba mono bā, te bété ãne na 're asil'madâ'â ze za'ra wa'aba mo. E marī te aré aimā 're hāimana za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'âsi mono te te aimā 're sōmri za'ra wa'aba mono õ 'wa'âhā. Marī īwē hā aimā 're hāimana za'ra wa'aba mono õ di aré. Uburé īwē hā 'Re īhāimana u'âsi mono nhoprubzéb si, te oto aimā 're hāimana za'ra wa'wa. E marī wa, te bété asina 're aiwata za'ra wa'aba mo, uburé marī īwē hā aimā 're īhāimana za'ra wa'aba mono hā, 'Re īhāimana u'âsi mono nhoprubzéb õ newa, aihawim na aimā 're wairébé aba mono newa.

8 A norī wa'wa hā, 'Re īhāimana u'âsi mono, Tipē'ëzani na rowē te te aimā 're īpisutu za'ra wa'aba mono zō, aiwi sō 're īrowaptâ'â za'ra wa'aba mono õ na,

te 'râwi 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mo, dasa hâ da te 're huri mono wa, da te 're ï'mahâpârî pese za'ra mono ne. E ãne bâ, te 'râwi asi'âma 're ïrosa'rata ze za'ra wa'aba mo. Danhibro pese wa, marî zô dawi 're ïrowaptâ'â za'ra mono õ ne, te asina 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Tipê'ëzani na rowê te te aima 're ïpisutu za'ra wa'aba mono zô, aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono õ newa. Ti'ai âma danhib'apito norî hâ tinhib'a'uwe norî ma, pire na 're ïhâimana za'ra mono ne, te asiré ïsazei'wa norî ma aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono na 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mo, wa norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norî hâ danhib'apito norî ne wapire na 're wahâimana za'ra mono õ nherê. E ãne hâ ï'uwaibaba bâ. Wê di tô. Tane hâ aima wê za'ra wa'aba ze te bâ, taha na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono, aipire na ïsazei'wa norî ma âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Niha hâ 'wa'âhâ, wa aré wa norî zama wapire na asiré 're wahâimana za'ra wa'wa, uburé ïsazei'wa norî ma hâ. ⁹ Wa norî hâ Zesusihi zadawa wasu'u'wa na dama 're ïwahâimana za'ra mono hâ, ïsazei'wa norî ma, wawapure na damana wawi taré 're ïwahâimana za'ra mono da si, ma tô te te 're wa'apisutu. Wa hâ ãne na wa tô rosa'rata na hâ ïsina waihu'u. Ni'wam norî hâ marî te te 're ï'manharî wasétê za'ra mono zéb zarina, te za da te dasima âma 're roti za'ra, dasisô'a da te 're simroi mono wa, âma 're dawa'ë za'ra mono da. Tane duré, wa norî hâ sô'awi wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te 're wa'apisutu, da te dasiwi 're wawé'õ za'ra mono wa, uburé dasisô'a wa'âma 're dawa'ë za'ra mono da nherê, duré hâiwa âma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norî nho'a zama. ¹⁰ Cristuhu wasu'uwe na si, wa te dama 're rowasu'u za'ra mono wa, te ïsazei'õ'wa norî hâ wanhimiza'rese'õ na 're ïwahâimana za'ra mono na te te wa'âma 're rosa'rata upa za'ra. E a norî wa'wa hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti, wanhipai u aima waihu'u pese za'ra wa'aba bâ, te ãne hâ 'râwi asimirosa'rada hâ asi'âma 're ï'manharî za'ra wa'aba mo, Cristuhu âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono na. Duré wa norî hâ ïsazei'õ'wa norî ma, wawapure na 're ïwahâimana za'ra mono na, te ta norî hâ te te wa'âma 're rosa'rata za'ra. E a norî wa'aba si, tâma aipire za'ra wa'aba bâ, te bété 'râwi ãne na asi'âma 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo. Duré wa norî hâ dama wawapure na 're ïwahâimana za'ra mono na, da te wa'âma 're rosa'rata za'ra mono wa, da te dasiwi 're wawazéb za'ra mono õ di. Âté a norî wa'aba si, da te 're aiwazé pese za'ra wa'aba mono na, te 'râwi asi'âma 're ïrosa'rata ze za'ra wa'aba mo. E ãne hâ ï'uwaibaba. ¹¹ Wa norî hâ bêté, ïwasu'uwe na si, wa te dama 're ïrowasu'u za'ra mono norî hâ. E niha âhâna wahâimana za'ra zé hâ. Nimomo 're wanomro mono wamhâ, wa za tô mra hâ wa te 're sépata za'ra, 'rubu zama. Wa'uzâ hâ'ratare ré si, wa za tô te wanomro. Te za duré da te 're wahâ za'ra, danhib'rata na, da te 're ïwa'ruiwapari za'ra mono zéb zarina. Daro mono bâ 're wanomro mono ré, 're ïwanhimi'wara mono zéb da, da te wama 're pisutu za'ra mono õ di za. Hâiwi si, wa za 're wanomro u'âsi. ¹² Wahâimanazéb da hâ, wawasutu nherê, wa wanhib'rata na wa te 're romhuri pese za'ra. Duré da te wa'âma 're wasétê za'ra mono nherê, wa da'âma 're wamreme zusi u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ïwê hâ te te dama 're anhomri mono da. Duré da te wama 're rob'manharî wasétê za'ra mono nherê, wa wanhiptete na ðhô âma si 're wahâimana za'ra, asa wa te dama âma 're wa'râmi za'ra mono âna. ¹³ Duré da te dasima 're wawasu'u wasétê za'ra mono nherê, wa wamreme wê na si, wa te dama âma 're wa'râmi za'ra, wawaimri na. Duré, ropru hâ da te dasiwi 're ïsa'wari za'ra mono ne, te da te dasiwi 're wawé'õ pese za'ra. ãne 're ïwahâimana za'ra mono zé hâ, âhâna hâ.

¹⁴ E ãne na te aima ïroti za'ra wa'aba zé ma, asiséb za'ra wa'aba da, wa

tô ãne na aima ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa. Mare di. Taha dai ô di. Taré ïnhimiroti hâ waihu'u pese za'ra wa'aba da, wa ãne na aima ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa, ï'ra ne oto ïma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, ïma asawi uptabi za'ra wa'aba wa. ¹⁵ Âté da'ahâ na te oto da te aima 're roti u'âsi za'ra wa'wa, Zezusihi nhimiroti wê na hâ, taha na si ãma 're anomro wê wa'aba mono da. Da'ra hâ da te dasisô 're ï'madâ'â pese za'ra mono ne, te ta norî hâ te te 're ai'madâ'â pese za'ra wa'wa, Zezusi hâ 're rême za'ra wa'aba mono tô da. Tane nherê, ïsiwaprosi wa aimama uptabi aba ne, aima 're ïhâimana za'ra wa'wa. ïwasu'uwê na te aima 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, Cristu Zezusi hâ 're saze za'ra wa'aba mono wa, wa oto aimama uptabi aba ne, 're ïhâimana, da'ra hâ damama nhimiromhuri hawi, dama 're ïpoto za'ra mono ne. ¹⁶ Taha zarina, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, Cristuhu nhirâ zarina 're ïmorî wê ne, oto 're anomro wê wa'aba mono da, aima ãma 're ïsisanho za'ra wa'aba mono zéb zarina. ¹⁷ Taha da, wa tô Timotiu hâ atême satôrî za'ra wa'wa, te te ãma 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Ta hâ ï'ra ne, oto ïma 're hâimana mono wa, ïma sawi uptabi di duré. Ta hâ te Wanhib'apito si te te 're 'madâ'â pese, tiwi sipi'rai ãna. Ta hâ atême wisi aba wapsi, te za Cristu Zezusihi ãma si 're ïhâimana mono zém na ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa, daro mono bâ ïsazei'wa norî hâ 're ïsi'râ'õtô mono norî ma, te 're ïroti mono zém na zama.

¹⁸ Ni'wam norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na, ïnhipai u te te 're ïwaihu'u pese za'ra mono na, ma tô 'râwi 're si'madâ'â pire za'ra, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hâ. Taha wa, ta norî ma ïpahi za'ra newa, ma tô ï'âma rosa'rata za'ra, atême wa'aba, za ãma ïmorî su'u ô na hâ. Taha zarina, ma tô duré 'râwi sina 're wata za'ra. ¹⁹⁻²⁰ Tane nherê, Wanhib'apito te te ïma pisutu wamhâ, wa za tô ãma atême ïmorî su'u za'ra wa'wa, romhutu na. Ni'wam norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê 're nomro mono wamhâ, timreme nhipse e na Cristuhu wasu'uwê na te te dama 're rowasu'u za'ra mono ô di za, da te 're wapari ze za'ra mono da. 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani, tiwaihu'u pese na te te 're ïpawaptob za'ra mono zém na si, te za te te 're dapawaptob za'ra, da te ãma 're saze za'ra mono da. Taha zarina si, te za ãma 're hâimana wê u'âsi za'ra, ta norî hâ.

Taha wa, ãma atême ïmorî za'ra wa'aba wamhâ, wa za ïsina aiwaihu'u za'ra wa'wa, aiwaihu'u pese na 'râwi 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono norî hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani, tiwaihu'u pese na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina, sena na 're ïdapawaptob za'ra wa'aba mono na, wa za duré ïsina aiwaihu'u za'ra wa'wa, sena na ãma 're ïdapawaptob za'ra wa'aba mono ô na zama. Asina 're aiwata za'ra wa'aba mono sina, aiwaihu'u pese na dama 're asiwatu'u za'ra wa'aba mono zép si, te waihu'u tô da, wa za ãma atême ïmorî za'ra wa'wa, sena na 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani nhimipawaptobzéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono na si, 'râwi te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, ïsi'uihâ na. ²¹ Âne, wa tô aima ãma roti za'ra wa'wa. Tawamhâ, e ma hâ te za asima ïwê za'ra wa'wa. Atême ãma ïmorî aba wamhâ, e da'ra, da te 're ïhâ za'ra mono ne, wa za ïmreme na aihâ za'ra wa'wa, ïnhimiroti hâ 're wapari za'ra wa'aba mono ô 'ru te. Âté wa za tô aihâ za'ra wa'wa, aihâimanazém na 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ô wamhâ. E ïhâimanazém na atâma na wa za aima ïhâimana za'ra wa'wa, ïnhimizawi pese zéb zarina, ïnhimiroti hâ 're wapari pese za'ra wa'aba mono wê te. Ma'ãpé, 'râwi oto asî'uihâ na asima pisutu za'ra wa'aba, niha 're anomro aba mono zéb da hâ.

5

Aibâ hâ ïsazei'wa norî wazari, 're ï'maihâimana waséte mono zé wasu'u

¹ Airom hawimhâ, wa tô aiwasu'u wasédé hâ wapari za'ra wa'wa, ni'wa hâ asiré wa'aba nherê, pi'ô na hâimana waséte na 're ïhâimana mono na hâ. Ta hâ ma tô, u, timama mro hâ ti'a. Taha wa, te oto siré 're hâimana zahuré. Âne hâ waséte uptabi di, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hâ. ïsazei'ô'wa norî hâ 're hâimana waséte uptabi za'ra mono nherê, ta norî ma zama, wê za'ra ô di, âne hâ. Tane nherê, te asiré ïsazei'wa hâ dame 're 'maihiâimana waséte, aibâ hâ. Âne hâ waséte uptabi di. ² 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ aima ïwaihu'u pese za'ra wa'aba na, 'râwi 're asî'madâ'â ze za'ra wa'aba mono nherê, e marî wa, asiwi wê'ô za'ra wa'aba ô di bêté, asô'a za'ra wa'aba, aibâ tina waptém na ïsipsaihuri hâ. Aibâ hâimana waséte zarina, aiwi ïrobzei'ô za'ra wa'aba na, te aré asiwaihu'u za'ra wa'wa, asiré ïsazei'wa 're hâimana mono wa. Taha zarina, te aré tiwi ïrosawi za'ra wa'wa, rowahutu u asiré 're hâimana aba mono tô da oto. E âne hâ tiwi sizâri za'ra wa'aba ô di bêté. ³⁻⁵ Wa hâ ai'rata ïnhamra aba ô nherê, wa tô romhâ hawim nherê, te âma 're rosa'rata u'âsi, aibâ 're ïhâimana waséte mono âma hâ. Tane nherê, ai'rata ïnhamra za'ra wa'aba ne, wa za aima âma roti za'ra wa'wa. Âne wa tô waihu'u, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para. Taha wa, te za misi bâtâ na asî'râ'ôtô'wa, aibâ zada. Tawamhâ asiré sébré aba wamhâ, ïnhimirosa'rata zarina, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, te za aibâ ïwasédé hâ asiwi ïsa'rei wa'wa a'â asisiti, Satanasihi ma, ta hâ te te tâma 're rob'manhâri waséte mono wa, robzei'ô te te sina waihu'u da, tiwasédé hâ te te oto rême pese da, tihâimana waséte na ïsiwaihu'u zém na hâ. Âne da, te za asiwi ïsa'rei wa'wa a'â, Satanasihi ma, Wanhib'apito hâ nimahâ bâtâ na apâ wei morî wapsi, te te sô'reptu da.

⁶ Aiwaihu'u pese na 'râwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono zé hâ, e wê di. Wê ô di. Âne, wa za aima âma romnhimiré'ê za'ra wa'wa, asina ïwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hâ. ï'u'ëtë wapuzé hâ syryre na te za da te âma 're wazari za'ra, ïduptobzéb da hâ, ï'u'ëne hâ. Syry na da te âma 're wazari za'ra mono nherê, sa'ëtë di za oto, ï'u'ëne hâ. Tane duré, aibâ hâ tiwasédé te te 're ï'manhâri mono hâ misi nherê, te za asiré ïsazei'wa norî hâ âma 're hâimana waséte za'ra, te te âma 're sasomri za'ra mono wa, ïwaséte na hâ. E âne hâ zahadu aima pibui prâ za'ra wa'aba di bêté. ⁷⁻⁸ Âne, wa za duré aima âma romnhimiré'ê za'ra wa'wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono, zudezu norî hi'rata norî hâ Ezitu hawi te te ïsô'reptu za'ra zém na, 're sipo're pu'u za'ra mono da, tisa te te 're huri mono wamhâ, te za ï'u'ëtë wapuzé hâ rob u te te 're sa'ra a'â, 'ri mono bâ, 'ri para 're ïsimi'wara mono hâ. Taha zarina, te za ï'u'ëtë duptoi'ô na si tisa hâ te te 're huri, Pascowa na dato nhisizém na hâ. Tane duré, a norî wa'wa hâ te za aiwasédé hâ oto 're ïrême pese za'ra wa'aba mo, 're aipoto téb za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ï'u'ëtë wapuzé hâ rob u da te dasisiti 're ïsaní za'ra mono ne.

Zudezu norî hâ, Pascowa na tisa te te 're huri mono wamhâ, ïhi'rata norî ma, 'Re ïhâimana u'âsi mono, tinhimihâzé te te tâma ïba'a za'ra zém na, âma 're sipo're pu'u za'ra mono wamhâ, te za âma 're toi u'âsi za'ra. Tane ma tô duré Cristu hâ wazada dârâ, wawasédé hâ te te wama 're ï'apari mono da hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Taha wa, zudezu norî hâ Pascowa na tito te te 're ï'manhâri za'ra mono ne, wa za oto wa norî zama 're watoi u'âsi za'ra, Cristuhu âma si oto 're wanomro mono wa. Zudezu norî hâ ï'u'ëtë wapuzém na tisa te te 're huri mono ô di, Pascowa na tito te te 're 'manharî za'ra mono wamhâ. ï'u'ëtë duptoi'ô na si, te tisa hâ te te 're huri. Tane, wa norî hâ wasiré ïsazei'wa

norī hā, wa za wahâimanazéb 'rada īwasédé hā wa te 're rême pese za'ra. Wawasédé hā oto wa te 're 'manharī za'ra mono ãna, wa za 're wahâimana wê u'âsi za'ra, wanhimirosa'rada hā sena na si, duré wahâimanazé sena na si.

⁹ Āne wana ré, īnhimi'ui'éré na, wa tō aré aima roti pese za'ra wa'wa, aibâ norī, pi'ō na tiwasédé te te 're ī'manharī za'ra mono norī ãma 're asapa'a za'ra wa'aba mono tō da, duré pi'ō norī, aibâ na tiwasédé te te 're ī'manharī za'ra mono norī ãma 're asapa'a za'ra wa'aba mono tō da. ¹⁰ Āne na te aima roti za'ra wa'aba wamhā, īsazei'ō'wa norī ãma, te aima roti za'ra wa'aba õ di, dahâiba na dawasédé, da te 're ī'manharī za'ra mono norī ãma hā. 'Re simarî ahâ za'ra mono da, danhibrom na te te 're īda'ruiwapari za'ra mono norī ãma, te aima roti za'ra wa'aba õ di, duré danhibrom na dawi 're īsipsaihuri za'ra mono norī ãma, duré 'Re īhâimana u'âsi mono upana romhâiba 'manharī ãma 're īwata za'ra mono norī ãma. Ta norī nhiti 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō da, te aima roti za'ra wa'aba õ di, īsazei'ō'wa norī nhiti. Mare di. Uburé īsazei'ō'wa norī nhiti 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono õ di tō. ¹¹ Āne si, wa tō aima roti za'ra wa'wa, ni'wam norī hā Zezusih zazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono nherē, te re hâimana wasétê za'ra mono wamhā, ta norī hâimanazém na ãma 're asapa'a za'ra wa'aba mono tō da. Āté īsazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono nherē, te pi'ōi hâiba na tiwasédé te te 're 'manharī za'ra, aibâ wamhā. Duré pi'ōi wamhā, āté aibâ hâiba na te tiwasédé te te 're 'manharī za'ra. Duré āté 're simarî ahâ za'ra mono da si, te danhibrom na te te 're da'ruiwapari za'ra. Duré āté 'Re īhâimana u'âsi mono upana, te romhâiba 'manharī ãma si 're wata za'ra. Duré āté dawasédé hā taré te te da'ãma 're īsa'ra mono na, te ta norī hā te te dama 're rowsu'u wasétê za'ra. Āté âzézei'wa te duré 're hâimana za'ra. Āté danhibrom na te duré dawi 're sipsaihuri za'ra. Āne hā ni'wam norī hā zahadu tihâimana wasétê na 're hâimana u'âsi za'ra mono nherē, asiré īsazei'wa na aima 're siwasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, īhâimanazém na ãma 're asapa'a za'ra wa'aba mono õ di za. Duré nimahâ batâ na īsiré 're asaihuri aba mono da hā, mare di za.

¹²⁻¹³ Wa norī hā wasiré īsazei'wa norī hā, īsazei'ō'wa norī hâimanazé, wa te wasiwi 're waihu'u za'ra mono wa, wa te wasiwi 're īwē'ō za'ra mono da hā, 'râwi 're wasipisutu za'ra mono õ di za. Mare di. 'Re īhâimana u'âsi mono si, te za Zezusih zazei'ō'wa norī hā te te 're awaihu'u, te te siwi 're ī'awē'ō mono da hā. E tawamhā, ni'wam norī hā rowahutu u asiré 're asî'râ'ōtō aba mono nherē, mari īwasédé hā te te 're ī'manharī za'ra mono zéb zarina, asiwí 're wé'ō za'ra wa'aba mono õ di za. Te za tō asiwí 're īwē'ō za'ra wa'aba mo, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa. Duréihâ 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u wa hâ ma tō ãne na ãma rob'ui'éré, ībaihâ na hâ:

"Ni'wam norī hā 're nomro wasétê mono wamhā, te za oto asisiti tâma 're īrob'ru za'ra wa'aba mo, asiré wa'aba 're hâimana za'ra mono tō da."

Āne duréihâ ãma rob'ui'éré hā.

6

Īsazei'wa norī hā sisada 're īhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹ Ni'wa hâ asiré īsazei'wa nherē, marî hâ te te aiwi 're 'mai'manharī wasétê aba mono wa, sada 're ai'maihâimana aba mono wamhā, e īsazei'ō'wa norī u, te za 're īsimroi wa'aba mo, marî te te aiwi 're ī'manharī wasétê aba mono zém na, tâma 're wasu'u za'ra wa'aba mono da, dama rowairébé'wa norî ma. Mare di. ī'waibabâ õ di. 'Re īhâimana u'âsi mono nhib'a'u'wé u si, te za 're īsimroi wa'aba mo, ta norî si te te 're waihu'u za'ra mono da, marî hâ te te aiwi 're ī'manharī wasétê aba mono zém na hâ, tâma 're wasu'u za'ra wa'aba

mono da. ² Apto'oré si, da'āma īsipo'ozéb āma, wa norī hā 'Re īhâimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī hā, Cristuhu siré, wa za wapire na dama rowairébé za'ra ni, 're īdahâimana wasétē za'ra mono zém na hā. Oro āne hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba za. Āne hā Cristuhu siré, wapire na za wa te dama rowairébé za'ra wamhā, e tawamhā ti'ab ré, marîre hā asiré īsazei'wa norī wi 're 'mai'manharī wasétē aba mono wa, asisada 're ai'maihâimana aba mono wamhā, e aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ di bété, ī'uaibaba tō sena asima āma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā, marî asawi 're ī'mai'manharī wasétē aba mono zém na hā. Āne hā tō aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, āma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. ³ Duréihā 'Re īhâimana u'āsi mono ma, hâiwa āma romhuri'wa norī hā tiwi īsipizari za'ra hā, wa za duré wapire na tâma rowairébé za'ra ni īsiré, za da'āma īsipo'ozéb āma hā. E āne hā zahadu aima pibui prâ za'ra wa'aba di bété. Taha wa, ti'ab ré, marî wa, wasisada 're wahâimana za'ra mono wamhā, wa za wawaimri wa te wasima 're rowaihu'u za'ra, apâ wama 're rowë za'ra mono da. Āne wamhā, wa za tō wa te wasina āma 're uwaimrami za'ra, wasima. ⁴ Taha wa, marî hā asiré īsazei'wai wi 're 'mai'manharī wasétē aba mono wa, asisada 're ai'maihâimana aba mono wamhā, e marî wa, te īsazei'õ'wa norī u 're asisimroi wa'aba mo, ta norī si aiwasétē na te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da hā, ta norī hā asiré īsazei'wa na 're hâimana za'ra mono õ nheré, dawasétē na dawaihu'u wa norī hā. ⁵ īnhimiroti ma, aséb za'ra wa'aba da nheré, wa āne na aima rowaihu'u za'ra wa'wa. E asiré īsazei'wa, 're 'mai'hâimana mono ã bâ bété, aiwasétē na aiwaihu'u aba 'wa da hā. ⁶ E āne hā ī'uaibaba bâ, te asiré īsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono nheré, asisada 're aihâimana za'ra wa'aba mo, īsazei'õ'wa norī u si 're asisimroi wa'aba mono da, ta norī si te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, aiwasétē aba na. E āne hā ī'uaibaba, aima za'ra wa'aba hā.

⁷ Āne zarina, asisada 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, dama rowairébé'wa norī u, 're asisimroi wa'aba mono wamhā, īsazei'wai hâimana zém na asima 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ di za. Ni'wam norī hā asiré īsazei'wai nheré, te te aima 're rob'manharī wasétē za'ra wa'aba mono wamhā, tâma āma 're wa'râmi za'ra wa'aba mono ãna, te za tô, õne haré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ni'wam norī hâ asibrom na aiwi 're sipsaihuri za'ra wa'aba mono wamhā, tâma āma 're wa'râmi za'ra wa'aba mono õ di za duré. Tawapsi, te za asina āma 're ī'uwaimrami za'ra wa'aba mo, īsazei'wai hâimana zém na hā. ⁸ Tane nheré, a norī wa'wa hā asiré īsazei'wa nheré, dawasétē na dawaihu'u wai u, 're asisimroi wa'aba mono wa, te tō asima 're īrob'manharī wasétē za'ra wa'aba mo, 'râwi. Taha wa, te duré asima 're asimiza'repese za'ra wa'aba mo 'râwi, āne na hā, asiré īsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono nheré. ⁹⁻¹⁰ Tiwasétē si te te 're ī'manharī u'āsi za'ra mono norī hā, ta norī hā 'Re īhâimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zé hâ te te dame sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. E āne hā, zahadu waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. Āne na hā taré 'râwi asima 're asadawa nhipeze za'ra wa'aba mono õ di za. Dahâiba na dawasédé te te 're ī'manharī za'ra mono norī hā, ta norī hā 'Re īhâimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zém na, dame 're hâimana za'ra mono õ di za, duré 'Re īhâimana u'āsi mono upana, romhâiba 'manharī āma 're īwata za'ra mono norī hā, duré damro na dawi 're īsimisaihuri za'ra mono norī hā, duré aibâ si'uiwa na 're īsiwasétē za'ra mono norī hā, duré danhibrom na dawi 're īsipsaihuri za'ra mono norī hā, duré âzézei'wa 're īhâimana za'ra mono norī hā, duré te te da'āma 're īwasétē za'ra mono norī hā, duré danhibrob zô dapârī'wa norī hā. Ta norī

hā dasiré 're hāimana za'ra mono õ di za, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb āma hā. ¹¹ Āne na si, ma tō ni'wam norī hā aré 're aihāimana wasétē u'āsi za'ra wa'aba mo, 're saze za'ra wa'aba mono õ ré hā. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā Zezusihi dā'āzém na, ma tō oto te te 're ai'upsō za'ra wa'wa, aiwasétē hawi. Ma tō duré te te 're aipisutu za'ra wa'wa, īsib'a'uwē si oto āma 're anomro wē wa'aba mono da. Aiwasédé hā te te oto ai'āma 're ī'ab'madā'ā aba mono õ zéb zarina, ma tō duré te te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimipawaptobzém na hā.

Dahāiba na 're īdasiwasétē za'ra mono zé wasu'u

¹² Ni'wam norī hā asiré īsazei'wa 're īhāimana za'ra mono norī hā te āne te te sima 're nharī za'ra: "Marī hā wa te 're 'manharī za'ra mono tō da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te wawi 're awē'ō mono õ nherē, wa norī zama, wa te wasiwi 're wē'ō za'ra mono õ di za, wa te 're 'manharī za'ra mono tō da. Wa za tō wa te 're 'manharī za'ra, wa te wasima 're īwē za'ra mono zéb uwaibaba." Āne na te ni'wam norī hā te te sima 're nharī za'ra. Tane tō. Ta hā wē di. Tane nherē, marī hā te 're hāimana za'ra, īwē prā hā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te wawi 're ī'awē'ō mono õ hā. Tane nherē, taha si, wa te 're 'manharī za'ra mono õ di za. Duré wa hā marī hā te 're 'manharī mono tō da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īwi 're awē'ō mono õ nherē, átē taha zō si, wa za īsimā te 're rob'ruiwapari u'āsi. Āne tō da, taha zarina 're īhāimana mono õ di za. ¹³ Ni'wam norī hā te duré āne na te te sima 're nharī za'ra: "Wasa hā wadub 'reb da si, te wama 're hāimana za'ra. Duré wadu hā wasai ubumrozéb da si, te wama 're hāimana za'ra. Tane, te duré wahāiba hā misi wama 're hāimana za'ra wahāiba mono bā, uburé marī hā siwa'ru wa te āma 're ī'manharī za'ra mono zéb da hā." Āne te ni'wam norī hā 'rāwi te te sī'āma 're rosa'rata wasétē za'ra, tihāiba na hā. Tane nherē, dasa hā duré dadu hā niwapsi te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā uprosi uburé. Dasa hā da te 're huri mono wamhā, dawasédé, da te āma 're 'manharī za'ra mono õ di. Tane nherē, aihāiba na asivi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono zéb da hā, aihāiba aimawi hā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono õ di. Wanhib'apito ma, wa te āma 're īromhuri pese za'ra mono zéb da si, te wahāiba hā wama 're hāimana za'ra. Taha si te wahāiba hā te te wama 're ab'madā'ā pese, Wanhib'apito hā. ¹⁴ Wanhib'apito hā dā'ā uptabi nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īhāiba'utu ne, te za wa'ahāiba'utu, tiwaihu'u pese na. Taha wa, te wahāiba hā pire na wama 're hāimana za'ra oto, taré hāi õ wa.

¹⁵ A norī wa'wa hā aihāiba mono bā, te oto Cristuhu nhib'a'uwē si 're anomro aba mo. Taha siré si, te oto 'rāwi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mo. E āne hā 'rāwi asina waihu'u za'ra wa'aba ā bā bété. E tawamhā, Cristuhu nhib'a'uwē oto 're wanomro mono nherē, wa za pi'ōi wasétē hāiba hā wa te wasina 're tob za'ra. Mare di. ¹⁶ Duré aibā hā pi'ōi wasétē hāiba hā te te sina hāiba to wamhā, īhāiba hā misi ne oto, maparane īhāiba nherē. E āne hā zahadu aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. Duré hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tō āne na īmreme na āma rob'ui'éré, pi'ōi wasu'u na hā: "Aibā hā pi'ōi me siré 're simi'wara mono wamhā, īhāiba hā misi ne oto, maparane īhāiba nherē. Misi tō oto īhāiba zahuré hā."

Āne duré hā 'Re īhāimana u'āsi mono mremē na rob'ui'éré, ībaihā na hā. ¹⁷ Tane nherē, ni'wam norī hā Wanhib'apito te te sina 're hāiba tob za'ra mono wamhā, 'rāwi te za īsiré 're hāimana za'ra, īpē'ē 're.

¹⁸ Taha wa, ma'āpé, dahāiba na dawasédé, da te 're ī'manharī za'ra mono wi, asina 're asiptete u'āsi za'ra wa'aba mono. Dawasédé aimawi hā da te 're

'manharī za'ra mono wamhā, āma 're dasihâiba wasétē za'ra mono õ di. Aibâ norī hā pi'õ na tiwasédé te te 're 'manharī za'ra mono wapsi, te za āma 're sihâiba wasétē za'ra. Duré, pi'õ norī hā aibâ na tiwasédé te te 're 'manharī za'ra mono wapsi, te za duré ta norī hā āma 're sihâiba wasétē za'ra aiwa. ¹⁹ 'Re īhâimana u'âsi mono pê'ēzani si, te oto aipê'ë 're ai'āma 're sôrōwa za'ra wa'wa. Aipê'ë 're, te oto aimâ 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. 'Re īhâimana u'âsi mono hâ ma tô te te aimâ 're sômri za'ra wa'wa. Taha wa, aihâiba za'ra wa'wa hâ ate za'ra wa'aba õ di oto. 'Re īhâimana u'âsi mono te si, te aihâiba hâ 're hâimana za'ra wa'wa oto. E āne hâ zahadu asina waihu'u za'ra wa'aba õ di bêté. ²⁰ E marî wa, aihâiba hâ ate za'ra wa'aba õ di oto. 'Re īhâimana u'âsi mono, ma tô aiwa'âbâ za'ra wa'wa, Cristuhu dâ'âzém na. Taha wa, uburé marî hâ aihâiba na tâma 're ī'manharî wê za'ra wa'aba mono zém na, te za āma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re īhâimana u'âsi mono āma hâ.

7

Dasina damrozém na rowasu'u

¹ Rob'ui'éré na we asawi īzadanharî za'ra wa'aba zém na, wa za oto aimâ roti za'ra wa'wa. E aibâ norī hâ 're mro za'ra mono õ nherë, tâma 're rowë za'ra mono di za. Äté tane nherë, tâma 're rowë za'ra mono di za tô. ² Tane nherë, aibâ norī hâ mro āna 're hâimana za'ra mono nherë, pi'õ na tiwasédé te te 're ī'manharî za'ra mono zé hâ, ahâ uptabi di duré. Pi'õ norī hâ mro āna 're hâimana za'ra mono nherë, aibâ na tiwasédé te te 're ī'manharî za'ra mono zé hâ, ahâ uptabi di duré. Taha wa, aibâ norī hâ te za tô 're mro za'ra, timro me si 're hâimana za'ra mono da. Āne hâ wê uptabi di, pi'õ aimawi na tiwasédé te te 're 'manharî za'ra mono tô da. Duré pi'õ norī hâ te za tô 're mro za'ra aibâ na, timro me si 're hâimana za'ra mono da, ta norī zama, aibâ aimawi na tiwasédé te te 're 'manharî za'ra mono tô da. ³ Aibâ norī hâ pi'õ na oto 're mro za'ra mono wamhâ, timro wi, tihâiba hâ te te 're sawi za'ra mono õ di za oto. Duré pi'õ norī hâ aibâ na oto 're mro za'ra mono wamhâ, duré timro wi tihâiba hâ te te 're sawi za'ra mono õ di za oto. ⁴ Pi'õ norī hâ 're mro za'ra mono wamhâ, īhâiba hâ ītei õ di oto. īmro te hâ oto, īhâiba hâ. Tane duré aibâ norī hâ 're mro za'ra mono wamhâ, ītei õ di oto, īhâiba hâ. īmro te hâ oto, āne hâ aiwa. ⁵ Taha wa, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî, aimro wi aihâiba hâ 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za oto. Äté nimahâ bâtâ na si te za āma 're asisaze za'ra wa'aba mo, aimro ma, aihâiba hâ a'â 're sômri za'ra wa'aba mono tô da, 'Re īhâimana u'âsi mono ma si, a'â 're asisômri za'ra wa'aba mono da, tâma 're aimreme zusi aba mono zéb da si. Āne wamhâ, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono pari, aihâiba hâ aimro wi 're sawi za'ra wa'aba mono āna, te za tô aihâiba na apâ asima āma 're atob za'ra wa'aba mo, aiwasédé hâ aihâiba na 'râwi nherë, aimro õ ne, asawi 're 'manharî za'ra wa'aba mono tô da, asina 're asipitete za'ra wa'aba mono õ wa, Satanasi hâ te te 're aipibu za'ra wa'aba mono tô da.

⁶ A norî wa'wa hâ uburé asina 're aimro za'ra wa'aba mono da hâ, te aimâ 'ru za'ra wa'aba õ di. Asi'uihâ na asima 're īwê za'ra wa'aba mono zém na si, 're aimro za'ra wa'aba mono da hâ, te aiwi wê'õ za'ra wa'aba õ di. ⁷ Tane nherë, wa hâ īmro õ na 're īhâimana mono zéb zarina, aimro āna 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hâ, īma wê di aré. Tane nherë, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ aiwa te te dama 're apisu mono õ di, dahâiba mono bâ, niha 're īdahâimana za'ra mono zéb da hâ. Dasisarina si 're īdahâimana za'ra mono õ na hâ, taha si te za te dama 're apisu, damro ré 're dehâimana za'ra mono da, duré damro āna 're īdahâimana za'ra mono da hâ.

⁸ Aimro ãna 're aihâimana za'ra wa'aba mono norí ma, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, pi'õi mrotõ norí ma zama. Õne haré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da hã, wẽ di, wa hã ïmro õ na 're ïhâimana mono ne. Æne hã ïma wẽ uptabi di. ⁹Tane nherë, dãhâiba na dawaséte wi 're ïdanhiptete za'ra mono õ si, wẽ õ di. Taha wa, aihâiba na aiwaséte wi, asina 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za tô asina 're aimro za'ra wa'aba mo, asisô 're rowasutu zahu za'ra wa'aba mono tô da oto.

¹⁰ Aimro ré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono norí ma, wa za oto aima roti pese za'ra wa'wa. Tane nherë, ïsi'uihâ na ïnhimirosa'rata na te aima roti za'ra wa'aba õ di za. Wanhib'apito nhimiroti na si, wa za aima roti za'ra wa'wa, ãne na hã: Pi'õ norí hã timro te te 're rẽme za'ra mono õ di za. ¹¹Tane nherë, ãté pi'õ norí hã te za timro hã te te 're rẽme za'ra. Æne hã te te 're 'manharí za'ra mono wamhã, aibâ aimawi na 're mro zahu za'ra mono õ di za. Timro 'rata u si, te za apâ 're sipizari za'ra. Æne na te te ãma 're sahu ze za'ra mono õ wamhã, mro ãna te za tô 're hâimana u'âsi za'ra. Duré aibâ norí hã timro te te 're rẽme za'ra mono õ di za, ãne hã tô aiwa.

¹² A norí wa'wa hã 're saze za'ra wa'aba mono õ ré, asina 're aimro za'ra wa'aba mono norí ma, wa za oto aima roti za'ra wa'wa. Wanhib'apito hã ti'ab ré, ãne na te te dama 're roti mono õ nherë, tane nherë, wa za aima ãma roti za'ra wa'wa, ãne: Aibâ norí hã ïsazei'wa na 're hâimana za'ra mono nherë, ïmro hã ïsazei'õ'wa na tâma 're hâimana za'ra mono wamhã, duré pi'õ hã timro siré 're hâimana u'âsi za'ra mono da, te te sima 're sawi pese za'ra mono wamhã, ãne wamhã, aibâ norí hã timro hã te te 're rẽme za'ra mono õ di za duré. ¹⁴Duré aibâ norí hã ïsazei'õ'wa na 're hâimana za'ra mono nherë, ïmro hã ïsazei'wa na tâma 're hâimana za'ra mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã pi'õ norí ma, rowé te te tâma 're ïpisutu za'ra mono zéb u'âbâ, te za tô duré aibâ norí ma, te te tâma 're pisutu za'ra rowé hã, ïmro hâiba u'âbâ, ïsazei'õ'wa na 're hâimana za'ra mono nherë, pi'õ norí hã. Æne õ 'wa'âhã, te aré ï'r'a norí hã ïsazei'õ'wa norí'ra ne, 're hâimana za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hã. Tazahâ ïmama norí hâiba u'âbâ, te za tô rowé si te te tâma 're apisutu, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ¹⁵⁻¹⁶Duré, ni'wam norí hã ïsazei'õ'wa 're hâimana za'ra mono wamhã, timro hã ïsazei'wa te te 're rẽme za'ra mono da, te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, ïmro hã te te tiwi 're rosawi za'ra mono õ di za, ïsazei'wa si'uiwa sima 're hâimana za'ra mono õ wa. Si'uihâ na te za tô 're wairébé, ïsazei'õ'wa hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô te te sima 're aiwê za'ra wa'wa, robze sina ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, aimro hã ïsazei'õ'wa aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, te te oto 're aiwê õ za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô tâma 're ïwaprosi waré za'ra wa'aba mo, te te tô 're airéme za'ra wa'aba mono da.

Pi'õ norí, ïsazei'wa 're anomro aba mono wamhã, duré aimro hã Wanhib'apito te te 're saze za'ra mono õ nherë, e te za te te 're saze za'ra, nimahã bâtâ na hã, Cristu hã. ãté te za tô te te 're saze za'ra. ãté te te 're saze za'ra mono õ di za. Æne hã aima waihu'u za'ra wa'aba õ di. Duré aibâ norí, ïsazei'wa

're anomro aba mono wamhā, aimro hā te te 're saze za'ra mono õ nherē, e te za te te 're saze za'ra, nimahā bātā na hā. Āne hā aima waihu'u za'ra wa'aba õ di duré. Taha wa, aimro hā īsazei'õ'wa na aima 're hāimana za'ra wa'aba mono wa, te te oto 're aiwē'õ za'ra wa'aba mono wamhā, īhāimanazéb zarina, te za tō tāma 're īwaprosi waré za'ra wa'aba mo, te te tō 're airēme za'ra wa'aba mono da.

¹⁷ Wanhib'apito hā te te aima 're īpisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za oto 're aihāimana u'âsi za'ra wa'aba mo. 'Re īhāimana u'âsi mono hā tinhib'a'uウェ da, te te sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono õ ré, niha 're īhāimana za'ra wa'aba mono zém hawi, 're aiwairébé aba mono zém na, 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za, zudezu na, duré zudezu'õ na. Õne haré te za oto 're aihāimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Āne na si, wa tō wa hā te dama 're aroti u'âsi, daro mono bâ īsazei'wa norī hā siré 're īs'i'râ'õtô u'âsi mono norī ma hā. ¹⁸ Ni'wam norī hā sihāiwata nnihâri ré, 're hāimana za'ra mono wamhā, 'Re īhāimana u'âsi mono hā tinhib'a'uウェ da, te te oto sima 're pisutu za'ra mono wamhā, e taha zarina te za ta norī hā 're sihāiwata nnihâri zé hā te te sima 're pari za'ra mono da, apâ sihāiwata nnihâri õ ré, 're īnomro mono ne, 're hāimana za'ra mono da. Mare di. Āne na hā 're si'madâ'â za'ra mono õ di za. Ôhō haré te za tō 're nomro. Duré ni'wam norī hā sihāiwata nnihâri õ nherē, 'Re īhāimana u'âsi mono hā tinhib'a'uウェ da, te te oto sima 're pisutu za'ra mono wamhā, e taha zarina, te za ta norī hā 're sisihāiwata nnihâri za'ra. Mare di. 'Re sisihāiwata nnihâri za'ra mono õ di za. Ôhō haré te za tō oto 're nomro, ta norī hā. ¹⁹ Danhīhāiwata nnihâri ré si 're īdahāimana za'ra mono zé hā marī dai õ di, 'Re īhāimana u'âsi mono ma hā. Duré danhīhāiwata nnihâri õ nherē, 're īdahāimana za'ra mono zé hā marī dai õ di, 'Re īhāimana u'âsi mono ma hā, āne hā tō aiwa. Āne si tāma īpire hā, 're īdahāimana za'ra mono zéb da hā. 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono sina 're īdanomro wê mono zép si, tāma īpire hā. ²⁰ 'Re īhāimana u'âsi mono hā tinhib'a'uウェ da, te te sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono wamhā, e niha 're īhāimana za'ra wa'aba mono zé hā za. Õne haré te za tō aihāimanazém na 're aihāimana za'ra wa'aba mo, dapoto mono bâ da te 're aiwamri za'ra wa'aba mono zéb zarina, duré aipire na dama 're aihāimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, duré aiwapu na dama 're aihāimana za'ra wa'aba mono zéb zarina. ²¹⁻²² Ai'upr'a'wa norī ma, aipawa'âbâ ãna tāma 're romhuri za'ra wa'aba mono ré, 'Re īhāimana u'âsi mono hā tinhib'a'uウェ da, te te oto sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono wamhā, aipawa'âbâ ãna 're īromhuri za'ra wa'aba mono zém na, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Tane nherē, ãté nimahā bātā na si te za tō oto te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, aipawa'âbâ ãna tāma 're romhuri za'ra wa'aba mono tō da oto. Āne zarina si, te za oto 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, tiwi 're aiwairébé aba mono da, romhuri hawi, asi'uihâ na oto asima 're romhuri za'ra wa'aba mono da. Ai'upr'a'wa norī ma, aipawa'âbâ ãna tāma 're romhuri za'ra wa'aba mono ré, Cristuhu ãma oto 're anomro aba mono da, Wanhib'apito te te 're aipisutu za'ra wa'aba mono norī hā, te oto robzei u'âsi na 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Da te 're īuipr'a'za'ra mono norī, wa'âbâ ãna te te oto dama 're romhuri za'ra mono tō da, da te tāma 're īpisutu za'ra mono ne, ma tō Cristu hā te te 're aipisutu za'ra wa'wa, aiwaséte u'âsi 're anomro aba mono tō da, aiwaséde hā oto 're rême pese za'ra wa'aba mono da. Tane duré asi'uihâ na asima 're romhuri za'ra wa'aba mono ré, Cristuhu ãma 're anomro aba mono da, Wanhib'apito te te 're aipisutu za'ra wa'aba mono norī hā, te oto Cristuhu nhib'a'uウェ si 're anomro aba mo. Taha zarina si, te oto īsimiroti

hā 're ī'madā'â pese za'ra wa'aba mo, da te 're ī'uipra za'ra mono norī hā tinhib'apito nhimiroti si te te 're ī'madā'â pese za'ra mono ne. ²³ Tidâ'âzém na ma tō Cristu hā aiwa'âbâ za'ra wa'wa, aiwasétē u'âsi 're anomro aba mono tō da oto. Taha wa, īsazel'ō'wa norī ma, 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za oto. ²⁴ Īsisānawā norī, 'Re īhâimana u'âsi mono hā tinhib'a'uwē da, te te sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono wamhā, õne haré aihâimanazéb u'âsi za'ra wa'aba na si, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re īhâimana u'âsi mono âma si.

Mro āna 're īhâimana za'ra mono zé wasu'u

²⁵ Rob'ui'éré na we asiwí īzadanharí za'ra wa'aba zém na, wa za duré âma aima roti za'ra wa'wa, mro āna zahadu 're īhâimana za'ra mono norī na hā. Wanhib'apito hā ti'ai âma 're morî ré, ãne na te te dama âma 're roti mono õ nherë, wa za aima âma roti za'ra wa'wa. Wanhib'apito hā tinhoprubzéb zarina, ma tō te te 're īpawapto, dama ī'umnhasizéb zarina, īsimiroti zarina si, te dama âma 're roti mono da. Taha zarina, wa za tō oto aima âma roti za'ra wa'wa. ²⁶ Āhâna Zezusih zazei'wa oto 're wanomro mono wa, te da te wama 're rob'manharí wasétê za'ra, wa te 're robzépata za'ra mono da. Taha wa, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhā, taha haré asima 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré aimro õ nherë, 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhā, õne haré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ²⁷ Aibâ norī, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī hā, asima 're rosa'rata wasétê za'ra wa'aba mono õ di za, 're īrême za'ra wa'aba mono zém na da hā. Duré zahadu aimro āna 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī hā, asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 're aimro za'ra wa'aba mono zéb da hā. ²⁸ Tane nherë, ãté te za tō asima 're īwē za'ra wa'aba mo, 're aimro za'ra wa'aba mono da. E tawamhā aiwasédé te za 're ī'manharí za'ra wa'aba mo. Mare di. īwē si te za tō 're ī'manharí za'ra wa'aba mo. Duré pi'õi hâiba préduptém norī hā 're mro za'ra mono wamhā, e te za tiwasédé hā te te 're 'manharí za'ra. Mare di. Tiwasédé hā te te 're 'manharí za'ra mono õ di za. ãne, wa hā wa tō aré te īsimá 're aiwē za'ra wa'wa, asina 're aimro za'ra wa'aba mono wa, 're robzépata za'ra wa'aba mono tō da. ãne tō da, wa tō aima roti za'ra wa'wa, asina 're aimro za'ra wa'aba mono tō da.

²⁹ Īsisānawā norī, tō sena, wa za ãne hā aima waihu'u za'ra wa'wa. Romħture di oto, īrob'râsutuzéb u hā. Taha wa, taha õ ré, Wanhib'apito ma si, wa te 're īromhuri pese za'ra mono zéb da si, wa za 'râwi wasina 're wanhopré u'âsi. Taha wa, aibâ norī, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī hā, aimro zawi na si 'râwi asima âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. ³⁰ Duré asissô 're aiwa'ô za'ra wa'aba mono wamhā, taha na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aima 're īrowē za'ra wa'aba mono zéb zarina, ato sina 're anomro aba mono wamhā, taha na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Duré marî hā asima 're uipra za'ra wa'aba mono wamhā, taha na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, asima. ³¹ Ti'ai âma uburé marî na 're romhuri za'ra wa'aba mono nherë, taha si asima 're wê uptabi za'ra wa'aba mono õ di za. E marî wa. Uburé marî hā ti'ai âma, da te 're ī'madâ'â za'ra mono hā te za dawi 're si'utõrî u'âsi za'ra. Taha wa, hâiwa âma uburé marî īwē si 're īhâimana za'ra mono zô si, te za sô 're īrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo.

³² Wa hā wa īsimá te 're aiwē za'ra wa'wa, ti'ai âma marî zô si asima 're asôpré wa'aba mono zarina, asina 're aihâtâ'â tō za'ra wa'aba mono da. Aibâ norī hā mro âna 're īhâimana za'ra mono norī hā Wanhib'apito ma, te te 're īromhuri za'ra mono zém na da si, te za sima 're sôpré u'âsi, taha zarina 'Re

İhâimana u'âsi mono hâ te te 're 'madâ'â ze za'ra mono da. ³³ Tane nherë, aibâ norî hâ mro ré 're hâimana za'ra mono w  te, te za ti'ai  ma mar  z  zama sima 're s opr  u'âsi, timro ud na, row  na t ma 're İhâimana za'ra mono z b da h . ³⁴ Taha wa, maparane  simiromhuri te t ma 're hâimana za'ra, aibâ norî ma h , te te sima s  're  rob'ruiwapari za'ra mono h , Wanhib'apito ma, dur  timro ma zama.

Dur , pi' i h iba pr dum norî, mro  na 're İhâimana za'ra mono h , dur  pi' i pr dupt m norî, mro  na 're İhâimana za'ra mono h  ta norî h  te za simi'  na Wanhib'apito ma si, te te t ma 're romhuri za'ra, wa'wa  na. Wanhib'apito ma si, t ma 're sih iba nhomri u'âsi za'ra mono da, te za t  sena te te sima 're w  za'ra, mro  na 're hâimana za'ra mono wa, ta norî h . Tane nher , pi' i norî, mro r  're İhâimana za'ra mono norî h , te za ti'ai  ma mar  z  si sima 're s opr  u'âsi, timro ud na, robze na  ma 're hâimana za'ra mono da.

³⁵ Aiwi 're robzei'  za'ra wa'aba mono wa, aih iba zei   na 're aih imana za'ra wa'aba mono da,  ne na te aima roti za'ra wa'aba   di. Tar   w  na si te aipawt pob za'ra wa'aba da, wa  ne na aima roti za'ra wa'wa. Wa dur  te  sima te 're aiw  za'ra wa'wa,  w  si 're 'manhar  za'ra wa'aba mono da, dur  asimirosa'rata na Wanhib'apito ma 're asimi'  za'ra wa'aba mono da, t ma 're romhuri pese za'ra wa'aba mono da, tiwi 're asih iba zawi za'ra wa'aba mono  na.

³⁶ Ât  ni'wam norî h  te za sina aiw  zahur , sina mro zahur  da. Tawamh  sin  mro zahur    r , ât  aib  h  te za pi' i h iba na si te te sima  ma 're rosa'rata u'âsi, za  ma  mro h iba na si, tiwas t  wi siptete waihu'u  na. Ât  te za dur  te te s  're rowasut  u'âsi.  ne na siwaihu'u wamh , te za t   ma timro su'u, te te sima  w z b zarina.  ma mro da t . Tawamh , oto  ma mro wamh , tiwas d  h  te te  ma 'manhar    di za. Mare di. ³⁷ Dur  aib  h  ât  si'uih  na te za sima pisut , mro  na a'  're hâimana mono da.  ne wamh , ât  te za pi' i wi, tih iba na sina 're siptete u'âsi.  ne wamh , te te sima  w z b zarina, mro  na a'  're hâimana mono wamh , w  di za t .  ne h  iwas t    di. ³⁸ Taha wa, aib  norî h  're mro za'ra mono wamh ,  w  si te za t  te te 're 'manhar  za'ra. Dur  're mro za'ra mono   wamh ,  w  uptabi si te za t  te te 're 'manhar  za'ra.

³⁹ Pi' i norî h   mro h  tiwi 're d â'  za'ra mono   r , te te 're r eme waihu'u za'ra mono   di za. Tiwi 're d â'  za'ra mono wapsi, te za oto p bui pese na timro na te te 're sahu za'ra, aib  aimawi na. Tane nher , aib   sazei' 'wa na 're mro za'ra mono   di za. Aiwa  sazei' 'wa si'uiwa na te za sina 're mro za'ra. ⁴⁰ Tane nher , pi' i mrot  norî h  're mro zahu za'ra mono   wamh , t ma 're row  uptabi za'ra mono di za, ta norî ma h .  ne ta norî  ma  nhimirosa'rada h . 'Re İhâimana u'âsi mono p 'ezani te te  ma  waihu'u z b zarina, wa  ne na aima roti za'ra wa'wa,  ne si.

8

Romh iba 'manhar  ma, dasaz  da te t ma 're  s mri za'ra mono z  wasu'u

¹ Rob'ui'   na we asiw   zadanhar  za'ra wa'aba z m na, wa za dur  aima  ma roti za'ra wa'wa, waihu'u pese newa romh iba 'manhar   ma 're  d wata za'ra mono z b da, dasa h  da te t ma 're  s mri za'ra mono z m na, romh iba 'manhar  ma h .  ne ma t  we  ma asiw su'u za'ra wa'wa, rob'ui'   na h : "Wa norî h   s azei' 'wa oto 're wanomro mono wa, wama waihu'u pese za'ra di, 'Re İhâimana u'âsi mono nhimiroti h . Taha zarina, wa za mar  h  dasir , wa te 're 'manhar  za'ra, wa te wasima 're  w  za'ra mono z b zarina."  ne na ma t  we  ma asiw su'u za'ra wa'wa. Tane t . Ubur  wa norî ma h  wama

waihu'u pese za'ra di tō, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā. Tane nherē, marī hā da te 're waihu'u pese za'ra mono wē te, te za 're dasi'madā'ā ze za'ra, 'rāwi. Tane nherē, īsazei'wa norī hā 're īsisawi pese za'ra mono zéb zarina si, te za 're sipawaptob u'āsi za'ra, siptete sina siré āma 're hāimana u'āsi za'ra mono da. ² Ni'wam norī hā rowaihu'u pese 'wa newa, 'rāwi 're si'madā'ā ze za'ra mono wamhā, sena na ta norī hā, marī te te 're waihu'u za'ra mono õ di za. Mare di. ³ Tane nherē, ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono si te te 're sawi pese za'ra mono wapsi, te za tinhib'a'uwē na te te sina 're awaihu'u u'āsi, ta hā.

⁴ Duré, waihu'u pese newa, romhāiba 'manharī āma 're īdawata za'ra mono zéb da, dasa, da te tāma 're īsōmri za'ra mono na, wa za oto aimā roti za'ra wa'wa. E romhāiba 'manharī ma, dasa, da te tāma 're īsōmri za'ra mono na, te za a norī wa'wa hā dame āma 're asaihuri aba mo, īsazei'wa 're anomro aba mono nherē. E dame āma 're asaihuri aba mono õ di za. Āne, wa za aimā āma waihu'u za'ra wa'wa. Romhāiba 'manharī āma 're īdawata za'ra mono hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nei õ di. īwaihu'u pese zéb da hā, marī hā tāma hāimana õ di. Robaba uptabi di. Taré ta hā rob'manharī. Āne hā wama waihu'u pese za'ra di. Siwaprosi, te 'Re īhāimana u'āsi mono si 're hāimana, waihu'u pese uptabi na. īsine hā marī hā īwaihu'upe hā 're 'maiħāimana mono õ di, aimawi hā. Robaba uptabi di. Āne hā wama waihu'u pese za'ra di duré. ⁵ Tane nherē, ni'wam norī hā ma tō te te 're saze za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nei õ nherē, waihu'u pese uptabi na 're hāimana za'ra mono newa, hāiwa nhirōtō na, duré ti'ai āma zama, īħāiba'ō norī hā. īsib'apito za'ra hā ahā uptabi na tāma 're hāimana za'ra mono õ nherē, ma tō te te āma 're saze za'ra. ⁶ Tane nherē, te siwaprosi wama 're hāimana, 'Re īhāimana u'āsi mono si, wasiré wa te 're īsaze za'ra mono norī ma hā. Ta hā uburé Wamama, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Taha ma si, wa oto 're wahāimana za'ra. Wanhib'apito si te duré siwaprosi 're hāimana, Zezu Cristuhu si. Taha si, ma tō Timama zadawa para te te ro'apoto. Taha nhimipawaptobzéb zarina si, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're wa'anho'reptu, ðħō āma si 're wahāimana u'āsi za'ra mono da oto.

⁷ Tane nherē, ni'wam norī hā īsazei'wa na oto 're hāimana za'ra mono nherē, āne na te te waihu'u za'ra õ di ta norī hā, rosa'rata nhib'uware na si 're hāimana za'ra mono wa. Te te 're saze za'ra mono õ ré, romhāiba 'manharī āma, aré dame āma 're wata u'āsi za'ra mono wa, te zahadu ta hawim haré te te āma 're rosa'rata u'āsi za'ra, romhāiba 'manharī āma hā, 'Re īhāimana u'āsi mono ne, waihu'u pese newa. Taha wa, dasa hā romhāiba 'manharī ma, da te 're īsōmri za'ra mono hā te te duré dame 're huri mono wa, te ta norī hā rosa'rata na te te āma 're upa u'āsi za'ra, āne: "Ā hā dasa hā romhāiba 'manharī ma, da te 're īsōmri za'ra mono na, 're wasaihuri mono wamhā, wa za wawasédé hā wa te āma 're 'manharī za'ra." Āne te za ta norī hā 're siwē'ō za'ra, tinhimirosa'rata nhib'uware na 're hāimana za'ra mono wa. Romhāiba 'manharī hā 'Re īhāimana u'āsi mono ne, waihu'u pese newa, dasa hā da te tāma 're īsōmri za'ra mono hā te te dasiré 're huri mono wamhā, te za āne na hā 're siwē'ō za'ra, ta norī hā. ⁸ Tazahā, dasa hā wa te 're īhuri mono zéb zarina, duré wa te 're īhuri mono õ zéb zarina, te te 're wa'awēsāmri mono õ di za, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Marī hā wa te 're huri tō mono da, wa te wasima 're īpisutu za'ra mono zéb zarina, te te siwi 're wa'awē'ō mono õ di za. Duré marī hā wa te 're huri mono da, wa te wasima 're īpisutu za'ra mono zéb zarina, te te 're wa'awēsāmri mono õ di za.

⁹ Āté te za tō asima 're īwē za'ra wa'aba mo, dasa hā romhāiba 'manharī ma, da te 're īsōmri za'ra mono na dame 're asaihuri aba mono da, 'Re īhāimana

u'âsi mono hâ za te te siwi 're aiwê'õ za'ra wa'aba mono õ na dâ'âsina. Tane nherë, te za 're asî'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mo, ta hâ dasa hâ 're huri aba mono wa, asiré ūsazei'wa nherë, sib'aware na 're ūnomro mono norî hâ apâ tiwasétê u 're rere'e mono tô da. ¹⁰ Até dasa hâ romhâiba 'manharî ma, da te tâma 're ūsômri za'ra mono na, te za 're asaihuri aba mo dasiré, romhâiba 'manharî âma 're ïdawata za'ra mono zéb âma hâ, 'ri paramhâ. Até 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te siwi 're aiwê'õ za'ra wa'aba mono õ na dâ'âsina, te za tô asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono âna, dasiré âma 're asaihuri aba mo. Tawamhâ ãté asiré ūsazei'wa nherë, sib'aware na 're ūnomro mono norî hâ te za te te 're ai'madâ'â za'ra wa'wa, dame âma 're asaihuri aba mono ré hâ. Tawamhâ, dasa hâ romhâiba 'manharî ma, da te tâma 're ūsômri za'ra mono hâ te te 're huri mono tô da, te te aré siwi 're wê'õ za'ra mono nherë, e te za te sima 're wê za'ra, dame âma 're sailhuri mono da, asine wa'aba. Te za tô te sima 're wê za'ra. E mari' wa. Dame âma 're asaihuri aba mono ré, te te âma 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono wa. ¹¹ Tawamhâ taha zarina, oto âma 're sailhuri mono wamhâ, te za 'râwi 're siwê'õ za'ra, asiré ūsazei'wa nherë, sib'aware na 're ūnomro mono norî hâ, te te aré siwi 're wê'õ za'ra mono nherë, te te oto dame 're huri mono wa. Taha wa, te za Cristu te te 're ūsaze za'ra mono zém na si'uihâ na 're sisimini za'ra, ta hâ sada dâ'â za'ra nherë. ¹² Âne hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono wamhâ, asiré ūsazei'wa norî wi, te za aiwasédé hâ 're ï'manharî za'ra wa'aba mo. Taha zarina, ta norî hâ mari' hâ te te aré siwi 're wê'õ za'ra mono nherë, te te oto 're 'manharî za'ra mono wa, te za 're siwê'õ pese za'ra. Âne na aiwasédé hâ tiwi 're 'manharî za'ra wa'aba mono wamhâ, ta norî hâiba siré te za Cristuhu wi zama aiwasédé hâ 're ï'manharî za'ra wa'aba mo. ¹³ Até ūsisânawâ norî hâ te za te sima 're rosa'rata za'ra, dasa hâ romhâiba 'manharî ma, da te 're ūsômri za'ra mono na, dasiré âma 're sailhuri mono wa, tiwasédé te te 're ï'manharî za'ra mono na hâ. Âne wamhâ, taha na wa hâ dame 're ūsa zahu mono õ di za oto, ūsisânawâ norî hâ tiwasétê u 're sipizari zahu za'ra mono tô da, apâ.

9

Zezusihî zadawa wasu'u'wa na, Paru hâ dama ūsiwasu'uzé wasu'u

¹⁻² Ni'wam norî hâ ma tô te te ï'âma 're rosa'rata za'ra, Zezusihî zadawa wasu'u'wa, sena na dama 're ïhâimana mono õ na hâ. Tane nherë, a norî wa'wa hâ ma tô ï'âma ïwaihu'u za'ra wa'wa, sena na ūsadawa wasu'u'wa, 're ïhâimana mono na hâ.

Wa hâ danhimiroti zarina, 're ïhâimana mono õ di. 'Re ïhâimana u'âsi mono si, ma tô ïpisutu, Zezusihî zadawa wasu'u'wa, dama 're ïhâimana mono zéb da hâ, ūsadawa para. Wanhib'apito Zezusi hâ wa tô duré sabu, ïtômo na. A norî wa'wa hâ bêté. E 'wa simiroti zarina, ma tô 're ūsaze za'ra wa'aba mo. Wanhib'apito ma, te aï'âma 're iromhuri za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô 're ūsaze za'ra wa'aba mo. Tawamhâ, e mari' te wasu'u, â hâ, Zezusi hâ te aimâ 're ïwasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're ūsaze za'ra wa'aba mono zé hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina, wa hâ tô sena dama Zezusihî zadawa wasu'u'wa, te aimâ ïwasu'u za'ra wa'wa.

³ Ni'wam norî hâ, Zezusihî zadawa wasu'u'wa na, tô sena dama 're ïhâimana mono õ na hâ te te dama 're ïwasu'u za'ra mono wa, wa tô âne tâma 're ūsiwaihu'u za'ra. ⁴ Wa norî hâ Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî hâ, wasazéb da, duré wahâimanazéb da, wa'âma 're ana wa'aba mono wamhâ, e ï'waibabâ, wa za wa'âbâ âna, wa te 're waibu, wa'âma 're ana wa'aba mono zé hâ. ï'waibabâ, wa za tô wa te 're waibu. ⁵ Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî, wasiré norî hâ Zezusi te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da,

nimomo 're nomro mono wamhā, timro hā te za siré te te 're simro. Duré Wanhib'apito no norí zama, te za timro hā siré te 're simro. Pedru hā te za duré timro hā siré te te 're saprōni. Wa hā bété. Ímro ré, 're Íhaimana mono 'wa'âhā, duré ïsazei'wa si'uiwa 're wahâimana mono wamhā, e ï'uwaibaba 're Íhaimana mono õ di aré, daza'rui mono bâ, ïsiré te 're saprōni mono wamhā. Duré wasazéb da, Ímro ãma zama, 're ana wa'aba mono wamhā, e ï'uwaibaba õ di aré. Í'uwaibaba tô aré, wahâimanazé hā. ⁶ Wa hā Paru, duré ïsiré romhuri'wa Banabé hâ, Zesusi zadawa wasu'u'wa norí siré, 're wahâimana mono nherë, e wa norí si, wa za wanhib'rata na wa te wasima 're romhuri pese, wasazéb da hā, ãma 're ïwahâimana mono zéb da hā. E ãne hā rob'uwaibaba bâ bété. ⁷ Da'wapéi'wa norí hā bété. E tinhib'apito ma, te te 're romhuri za'ra mono ré, te za si'uihâ na 're siwa'âbâ za'ra, tihâimanazéb da hā. Mare di. Si'uihâ na 're siwa'âbâ za'ra mono õ di za. Duré uwa 'ru na romhuri'wa norí hâ te te 're za'ra mono pari, uwa 'ru 'râ hâ oto 're 'râ prédub za'ra mono wamhā, e misi si te te sima 're suhâri za'ra mono õ di za, te te 're huri mono da. Te za tó misi si te te sima 're suhâri za'ra, romhuri'wa norí hâ. Duré dama pone'ërebâ 'madâ'â'wa norí hâ, e a'ubuni wi te te 're 'madâ'â za'ra mono ré, ïhâiwa'u hâ te te 're âhuri mono õ di za. Te za tô te te sima 're hâiwa'u za'ra, te te 're âhuri mono da.

⁸ Æne na danhimirosa'rata zarina, te ãma aimá rowasu'u za'ra wa'aba õ di. Duréhâ 'Re ïhaimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ïrob'ui'érézéb zarina si, wa aimá ãma rowasu'u za'ra wa'wa. ïsi'uihâ na hâ, mare di. ⁹⁻¹⁰ Æne duréhâ Mozési te te ãma ïrob'ui'érézé hâ:

"Aro 'râ ne hâ, powawé hâ tipara na te te aimá 're sub za'ra wa'aba mono ré, 're wata wasisi za'ra wa'aba mono õ di za, 're saihuri tô mono da."

Æne duréhâ 'Re ïhaimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré hâ te 're hâimana. E tawamhâ, powawé si te 'Re ïhaimana u'âsi mono hâ te te 're azawi. Mare di. Taha zawi nhipai u, te duré wa norí hâ te te 're wa'azawi pese. Taha wa, duréhâ ãne na te te rowasu'u wamhâ, taha wasu'u nhipai u, ma tô duré wa'âma zama romnhimiré'é. Buru da, ti'a te te 're ïhâibâdâ za'ra mono norí hâ duré oto 're 'râ'i're za'ra mono wa, te te 're 'râihâri za'ra mono norí hâ, e buru tede'wa te te tâma 're ïpo'o za'ra mono zéb zô, 're simnhasi za'ra mono õ di za. Te za tô sô 're simnhasi za'ra. Æne hâ aiwa, te wasu'u. ¹¹ Tane duré, robzuri'wa norí hâ ro ubuni ré te te 're ïrobzuri za'ra mono ne, wa tô Cristuhu wasu'u'wé na wa te 're aipawaptom na'rata za'ra wa'wa. E tawamhâ ãne hâ ïbâi õ di, aimá za'ra wa'aba hâ, wanhimipawaptobzé wa'râmi, marî zô aiwi 're wanhimnhasi za'ra wa'aba mono wamhâ, wasazéb da hâ, ãma 're ïwahâimana za'ra mono zéb da hâ. Wa za tô 're wanhimnhasi za'ra, rob'uwaibaba wa. ¹² Ni'wam norí hâ Cristuhu wasu'u'wé na te te 're ïdapawaptob za'ra mono norí hâ, tô ïbâre te marî na 're ïpwaptob u'âsi za'ra wa'aba mo, ãma 're ïhaimana za'ra mono zéb da hâ. Tawamhâ wa norí hâ Zesusi, wa te aimá 're wasu'u'rata za'ra wa'aba mono nherë, e ta norí nhipai u, marî zô aiwi 're wanhimnhasi za'ra wa'aba mono õ di za bété. E ãne hâ ïsarinaí õ di, aimá za'ra wa'aba hâ. Æne hâ, tô ïsarina.

Í'uwaibaba nherë, niwamhâ marî zô, aiwi 're wanhimnhasi za'ra wa'aba mono õ di. Mare di. Duré, wa te aiwi 're rowaptére za'ra wa'aba mono ãna, wa tô wa te 're robzépata za'ra, ïwasu'u'wé ré daro mono bâ, wa te 're ïropéi mono zé hâ, wa te dawi ãma 're 'wa'rutu tô za'ra mono da. ¹³ 'Re ïhaimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb 're, 'ri 'râihâ 'remhâ sasedoti norí hâ, ta norí hâ 'Re ïhaimana u'âsi mono ma, danhoprubzéb da, dasa hâ da te tâma 're ïsõmri za'ra mono hâ, te za te te sima 're po'o za'ra syry na, ãma 're saihuri

mono da. Danhimizama hā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, danhoprubzéb da, da te tāma 're īsōmri za'ra mono nhi zama, te za duré te te sima 're po'o za'ra syry na, da'āma romhuri'wa norī hā, wedeza ne na 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te 're īzata za'ra mono hā. E āne hā aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bétē.¹⁴ Tane duré, Wanhib'apito hā ma tō te te wama 're pisutu za'ra, īwasu'uwe hā wa te dama 're īwasu'u za'ra mono norī ma hā, danhībzari na da te 're īwapawaptob za'ra mono na, āma 're īwahāimana za'ra mono zéb da hā, wanhimirowasu'u wē wa'rāmimhā, dama.

¹⁵ Tane nherē, nimahā na hā marī zō aima īnhimnhasi za'ra wa'aba õ di, asibzari na asiwí 're īpawaptob za'ra wa'aba mono da hā, Cristuhu wasu'uwe na te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono wa'rāmimhā. Mare di. Taha wasu'u na si, wa āma 're ītoi uptabi, īpē'e 'remhā, īnhimiromhuri wa'rāmi, marī zō aima 're īnhimnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. Duré marī zō aima īnhimnhasi za'ra wa'aba zém na, te sāna'rata da, te īsina aima āma rob'ui'éré za'ra wa'aba õ di, āhāna hā. Āne 'wa'āhā, aré īma 're robzei mono õ di. Īdā'a da si, aré īnhimirosa'rada hā.¹⁶ īwasu'uwe hā wa tō te dama 're wasu'u u'āsi, tō. Tane nherē, e taha zarina si, wa za īhāimanazém na 'rāwi 're īsi'madā'ā ze. Mare di. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipisutuzéb zarina si, wa āne na te tāma 're romhuri u'āsi. īsi'uihā na te tāma 're romhuri mono õ di, āne na hā. īwasu'uwe hā te dama 're wasu'u mono õ 'wa'āhā, aré īma 're ropipa uptabi mono di.¹⁷ Āne na te tāma 're īromhuri mono zéb da hā, wa hā īsi'uihā na īsipisu 'wa'āhā, aré ībāre īpawa'ābā ré, īwasu'uwe na te tāma 're īromhuri mono zé hā. Tane nherē, īsi'uihā na īsipisu õ di. 'Re īhāimana u'āsi mono si, ma tō īpisutu, taha ma īumnhasi zarina, te tāma 're romhuri wē u'āsi mono da.¹⁸ E marī na tawamhā, īpawa'ābāzé hā. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī siré 're īhāimana mono nherē, marī zō dama 're īnhimnhasi mono õ zarina, da te 're īpawa'ābā mono āna, wa īwasu'uwe si te dama 're wasu'u. Taha na si, wa 're ītoi u'āsi. Taha na si īpawa'ā hā, āma 're ītoi u'āsi mono zém na si.

¹⁹ Wa hā īpawa'ābā ré, 're īhāimana mono õ di. Taha wa, īwada'uri zarina si, te 're romhuri mono õ di. Tane nherē, wa tō īsima wē, dapawa'ābā āna dama romhuri'wa norī ne, te dama 're romhuri u'āsi mono da, īnhimirowasu'u zarina, Cristu hā da te 're īsaze za'ra mono da si, da'ahā na.²⁰ Zudezu norī hā īwasu'uwe na te 're pawaptob za'ra mono da, īrata 're īhāimana za'ra mono ré, zudezu hāimanazéb zarina, wa tō 're īhāimana, īnhimirowasu'u zarina, ta norī hā ahā na te te 're saze za'ra mono da, Cristu hā. Ta norī hā duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma īrob'ui'érézé hā te zahadu te te 're 'madā'ā pese za'ra, taha zarina, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īwēsāmri za'ra mono da si. Tane hā, wa hā īrata 're īhāimana za'ra mono ré, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata zarina, wa tō ta norī hāimanazéb zarina si 're īhāimana, ta hā te 're ī'madā'ā pese mono zéb zarina, te te 're īwēsāmri mono da newa, īsine za'ra, āne na īsina 're īnhimnhasi mono õ nherē. Sō'awi te tiwi wē'õ za'ra õ di, zudezu norī hāimanazé hā. Da'ahā na da te 're saze za'ra mono da si, wa tō āne na si te 're rosa'rata.²¹ Tane duré, zudezu'õ norī 'rata, 're īhāimana mono ré, ta norī hāimanazéb zarina, wa tō duré 're īhāimana. Zudezu norī nhimiroti hā te 're 'madā'ā pese mono õ di. E tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā te 're 'madā'ā mono õ di, zudezu'õ norī 'rata 're īhāimana mono ré hā. Wa tō te 're 'madā'ā u'āsi tō. Cristuhu nhimiroti si, wa tō te 're 'madā'ā u'āsi. Āne si, wa tō te 're 'manharī, ta norī zama ahā na Wanhib'apito te te 're saze za'ra mono da, zudezu'õ norī hā.²² Duré ni'wam norī hā wasiré Zezusihī zazei'wa 're hāimana za'ra mono nherē, sib'aware na āma 're īhāimana za'ra mono norī hā īwasu'uwe na te 're apawpto mono wamhā, wa za ta norī hāimanazéb zarina si 're

ĩhâimana, ĩnhimipawaptobzéb zarina, te te 're sazei pese za'ra mono da. Âne hâ dapoto mono bâ 're ĩdahâimana za'ra mono zép sidâpâsi, wa za dasine dama 're ĩhâimana, da'ahâ na Cristu hâ da te 're ̄saze za'ra mono zéb da si.

²³ Cristuhu wasu'uwe hâ daro mono bâ da te 're ̄waihu'u za'ra mono zéb da si, wa âne dama 're ĩhâimana. Duré ̄wasu'uwe zarina, 'Re ̄lhâimana u'âsi mono, ̄sazei'wa nori ma, uburé marî ̄wê hâ te te tâma 're ̄anhomri mono zém na, dame 're ̄hâimana mono da, wa tô âne dama 're ̄hâimana. ²⁴ Âne, wa za oto aima ̄ma romnhimiré' za'ra wa'wa. Dawara na da'ahâ na 're dasipibu za'ra mono nherê, ̄té misi te za ni'wa hâ dawi watobro. Tawamhâ dawi ̄watobro si, te za marî ̄wê hâ sima ti'â. Âne hâ aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane duré, a nori wa'wa hâ te za asiptete sina Cristuhu ̄ma si 're anomro wê wa'aba mo, marî ̄wê uptabi hâ 'Re ̄lhâimana u'âsi mono te te aima 're ̄pisutu za'ra wa'aba mono zép si, asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, ni'wa hâ dawara na wara tete wa, dawi watobro wê te, marî ̄wê hâ te te sima ̄l'âri ne. ²⁵ Ni'wa hâ dawara na dame hâimana da, te te sima wê wamhâ, te za nasi sipibû, dazada sihâiba wapu da. Tawamhâ dawi watobro wamhâ, ropsu 'manharî na te za ̄ma sôpre ni, te te da'mairême wê te. Tane nherê, te za tiwi tiwasétê su'u, ropsu 'manharî hâ. Tanei ò di, wa nori hâ. ̄Sîl'utôrl'ò zô si, wa za Cristuhu ̄ma si wasina 're wanhiptete u'âsi za'ra, 'Re ̄lhâimana u'âsi mono, marî ̄wê uptabi hâ te te wama 're ̄l'apisutu mono zô si. ²⁶ Dawara na 're dasipibu za'ra mono wamhâ, siwa'ru dasiwi 're dasisa'rei mono ò di. Awa'awi u'âsi te za 're dasisa're, 're dasirême za'ra mono da. Tane duré, wa hâ siwa'ru 're ̄lhâimana mono ò di, Cristuhu ̄ma hâ. Taha ̄ma si, wa za ̄hô haré 're ̄lhâimana u'âsi, 'Re ̄lhâimana u'âsi mono, ̄wê uptabi hâ te te ̄ma ̄pisutuzéb zô si, ̄upana marî zô tiwi 're ̄sipai mono ̄na. Âne duré, sib'rata ubu ré, da'wapéi'wa nori hâ da'ubu wi simi'ahâri waihu'u ò wamhâ, taré te za nasi da'âma pahairî siwa'ru, te te da'âma simirei ̄na. Tanei ò di, wa hâ. Siwa'ru 're ̄lhâimana mono ò di. Cristuhu ̄ma 're ̄lhâimana wê mono zém na si, wa ̄sina te tâma ̄ma 're uwaimrami u'âsi, Cristuhu ma hâ. ²⁷ Ni'wa hâ dame wara da, te te sima wê wamhâ, te za 're siwasutu u'âsi, dazada siptete da. Tane, wa duré wa hâ 'râwi 're ̄sîl'utôrl'ò mono da oto. ̄Ipê'ë 're, te ̄sima 're ̄rosa'rata wasétê mono zé hâ wa tô oto 'râwi te ̄sima 're a'uprosi. Taha wa, wa tô âne si te ̄sima 're ab'manharî, ̄nhimirowasu'u zarina, da'ahâ na da te 're saze za'ra mono nherê, 'Re ̄lhâimana u'âsi mono, ̄wê uptabi hâ te te ̄ma pisutu nherê, 'râwi te ̄sîwi simini tô da.

10

Romhâiba 'manharî ̄ma 're ̄dawata za'ra mono zé wasu'u

¹ ̄sisanawâ nori, âne hâ wa za oto aima ̄ma rob'râzarotô za'ra wa'wa, aima ̄ma ̄po're pu'u za'ra wa'aba zém na, ̄ma 're aipo're simrami za'ra wa'aba mono tô da. Duréihâ wahî'rata nori hâ Mozési hâ Ezitu hawi te te sani za'ra wamhâ, 'Re ̄lhâimana u'âsi mono hâ hâiwa'a na te mo ̄sôwab za'ra, bâdâdi te te tâma wasu'u za'ra mono da, te te 'madâ'â pese za'ra mono da. Â pré na pu'u nhisi wa'wai baba, ma tô duré te te simro, rob'rê na, zara u te te sapri za'ra da, ezipsiu nori wi, te te sô'reptu za'ra da. ² Âne na hâiwa'a 'rowi 're danomro mono wa, duré â wa'wai baba rob'rê na da te sapri za'ra wa, ma tô Mozési ̄ma uburé da te ̄ma 're sasõmri za'ra, wa nori hâ â dawabzuri, wa te 're 'manharî za'ra mono wa, Cristuhu ̄ma, wa te oto 're ̄sasõmri za'ra mono ne. ³ Duré a'ubuni wi 're danomro mono ré, 'Re ̄lhâimana u'âsi mono,

hâiwa hawi te te 're ïdapawapto mono na, ma tô dasa da te 're huri, uburé. ⁴ Â hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama ï'ob za'ra mono na ma tô duré da te 're âhuri, aihñi pese. Êtê zahâbâ ïtômo wawë sipo'ozém hawi 're îpu'u mono na, ma tô da te 're âhuri, ïsimipawaptobzéb zarina. Êtê zahâbâ hâ a'ubuni wi 're ïsa mono na, â hâ da te âma 're ï'âhuri mono ne, ma tô Cristu hâ 'râwi dasiré 're hâimana, te te 're da'apawapto mono da. ⁵ Tane nherë, ãne na 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're dapawapto mono nherë, ma tô da'ahâ na siwi da'awë'ô, dapo're âna 're danomiro mono 'ru te. Taha wa, a'ubuni wi 're danomro mono ré, ma tô te te 're da'a'uprosi, danhimizahâri mono sidâpâsi.

⁶ E marî, te tawamhâ wama wasu'u za'ra, ãne na wahî'rata norï wasu'u hâ. Ta norï ne, wawasétê si, wa te wasima 're 'ruiwapari za'ra mono tô da, te wama wasu'u za'ra. ⁷ Duré ta norï ne, romhâiba 'manharï ãma waihu'u pese newa, ãma 're ïdawata za'ra mono ãma, 're wawata za'ra mono tô da, te duré wama wasu'u za'ra. Duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tô ãne na ïbaihâ na ãma rob'ui'érê:

"Tawamhâ dato hâ ma tô dasiwi 'manharï ni, powawë hâiba ne, oru 'manharï ãma ïdawata za'ra zéb da hâ. Taha wa, ma tô duré siwa'ru ãma apese za'ra ni, dahâimana wasétê si dama wê za'ra wa."

Ãne na duréihâ dawasédé, da te dasiwi ï'manharï za'ra zé wasu'u na rob'ui'érê hâ. ⁸ Ta norï hâ wahî'rata norï hâ ahâ na ma tô duré aibâ norï hâ pi'o na tiwaséde hâ 'manharï za'ra. ãne wa, ma tô duré 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ da'uprosi, 23 miu na dahâiba hâ. Taha wa, wa norï hâ wawasédé hâ ãne na wa te 're 'manharï za'ra mono õ di za, wahî'rata norï ne. ⁹ Ta norï hâ ma tô duré tiwaséde hâ 'manharï za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ niha te te tâma rob' 'manharï za'ra õ zô, te te pibu za'ra da. ãne 'ru te, ma tô duré wahî nhiparsi na hâ da'ahâ na da'uprosi, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. ãne na hâ wa norï zama, wa te 're pibu za'ra mono õ di za, Wanhib'apito hâ, wawasédé hâ wa te 're ï'manharï za'ra mono na, niha te te wama 're arob' 'manharï mono õ zô. ¹⁰ Wahi'rata norï hâ ma tô duré Mozésihi ma nharï wasétê za'ra. Ma tô tâma aiwapsari za'ra. Taha wa, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ hâiwa ãma tâma ïromhuri'wa hâ we satô, dapârï'wa na ïisisi hâ, ta hâ te te da'uprosi da. ãne tô da, wa norï hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wa te tâma 're nharï wasétê za'ra mono õ di za.

¹¹ ãne ma tô wahî'rata norï ma tiromhâiba duréihâ, tiwaséde te te 're ï'manharï za'ra mono zéb zarina, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ïhâ za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da. Ma tô duré ãne na ni'wa hâ ãma rob'ui'érê, ãma 're ïwasipo're pu'u za'ra mono zéb da hâ, ïsine wa te 're 'manharï za'ra mono tô da. Romhuture di oto, waré ïrob'râsutuzéb u hâ. Taha wa, wa za wanhimiza'rese 're wahâimana u'âsi za'ra.

¹² Taha wa, Cristuhu ãma asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono na, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono wamhâ, te za asimiza'rese sina pé 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aiwasétê u apâ 're airere'e aba mono tô da. ¹³ Tô sena, asiptete sina ãma 're anomro u'âsi aba mono zô, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te 're aipibu za'ra wa'aba mono wamhâ, aimawi na te te 're aipibu za'ra wa'aba mono õ di za, ïpire uptabi na hâ. Tô ôhõ na si te te 're ïda'apibui mono zém na si, te za tó te te 're aipibu za'ra wa'wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ uburé wama umnhasi za'ra di, marî na uburé te te wama 're ï'aropisitu mono zém na hâ. E tawamhâ, asiptetezém nhipai u, te za ïpire uptabi na te te aipibu na 're sahu za'ra wa'wa, aiwasétê u apâ tiwi 're airere'e aba mono da. Mare di. Tô sena, asiptete sina ãma 're anomro u'âsi aba mono zô, te te 're aipibu za'ra wa'aba mono wamhâ, te za niha te te aima 're pisutu za'ra

wa'wa, rowē ré īhawi 're aiwairébé aba mono zéb da hā, ñone haré asiptete sina ãma 're anomro u'âsi aba mono da.

¹⁴ Taha wa, īsisānawā norī, ñma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, waihu'u pese newa romhāiba 'manharī ãma 're īdawata za'ra mono zém na, dálãma 're sasõmri za'ra wa'aba mono õ di za. Taha nhiti te za 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁵ A norī wa'wa hā te oto asimiza'rese 're aihâimana za'ra wa'aba mo, tō. Taha wa, ãhâna te aima ãma īrowasu'u za'ra wa'aba zém na, te za ãma 're irosa'rata pese za'ra wa'aba mo, ī'uwaibabá te aima ãma uwaimrami za'ra wa'aba zô. ¹⁶ Zezusi hā wazada īdâ'âzém na 're īwasipo're pu'u za'ra mono zéb da, wasiré 're wasi'rā'otō mono wamhā, Cristu hā da te dasiwi īhâibapru wa, wazada īdâ'âzéb zarina, te duré wahâiba mono bâ rowêzé hā wama 're hâimana za'ra. ¹⁷ Zezusi hā wazada īdâ'âzém na 're wasipo're pu'u za'ra mono da, wasiré 're wasi'rā'otō mono wamhā, wa'ahâ nherë, wa za ī'u'ëne hā wa te wasima 're wé'ë za'ra mono wamhā, Cristu hā da te dasiwi īhâibapru wa, wazada īdâ'âzéb zarina, te duré wahâiba mono bâ rowêzé hā wama 're hâimana za'ra. Misi dahâiba ne oto 're īwahâimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra.

¹⁸ Izarazéhé nihudu norī hā bétē. Ta norī hā 'Re īhâimana u'âsi mono ma, 're sôprub za'ra mono da, tinhimizama te te 're simroi mono wa, wedeza ne na tâma danhoprubzé nomrizé nhisiwi, da te 're zata za'ra mono õ ré, te za syry na te te sima 're po'o za'ra, īhi hā, ãma 're saihuri mono da. Åne wamhā, 'Re īhâimana u'âsi mono siré te za 're hâimana za'ra. Tane duré, a norī wa'wa hā waihu'u pese newa, romhâiba 'manharī ãma 're dawata za'ra mono da, danhimizama da te tâma 're īsõmri za'ra mono nhi na, dasiré ãma 're asaihuri aba mono wamhā, te duré dasiré ãma 're aiwata za'ra wa'aba mo, romhâiba 'manharī ãma. E åne hā aima wé za'ra wa'aba di. Mare di. Ta hā wé õ di, ãma 're ī'aiwata za'ra wa'aba mono hā, dame. ¹⁹ Åne na te aima ãma īrowaihu'u za'ra wa'aba mono zé hā, e mari te wama wasu'u za'ra. E romhâiba 'manharī hā, 'Re īhâimana u'âsi mono, waihu'u pese na 're īhâimana mono ne, 're īhâimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra. Mare di. Duré dasa hâ romhâiba 'manharî ma, da te 're īsõmri za'ra mono hâ, e pire na te wama 're hâimana za'ra. Mare di. Wama hâ, taré hâ. ²⁰ Åne si, wa za duré aima ãma rowaihu'u za'ra wa'wa. īsazei'õ'wa norī hā wedeza ne na dasa te te 're zata za'ra mono wamhā, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, ta norī hâ ãma 're sôprub za'ra mono õ di. Wa'uburé norī ma si, te ta norī hâ tâma ãma 're sôprub za'ra, ãma 're īwata za'ra mono da hâ. Taha wa, a norī wa'wa hâ dasa, ta norī ma, da te 're īsõmri za'ra mono na ãma 're asaihuri aba mono wamhâ, wa'uburé norī ãma te za īsiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, åne hâ dame 're 'manharî za'ra wa'aba mono da, wa hâ te ai'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di. Mare di. ²¹ A norī wa'wa hâ Cristuhu zazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te tō asiré 're así'rā'otō aba mo, uwa 'râi wa'u ësé hâ asiré 're âhuri aba mono da, hâsizém na, Wanhib'apito wi, īwapru tiwi pu'u wa, wazada īdâ'âzém na ãma 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da hâ. Taha wa, wa'uburé norī ãma 're dawata za'ra mono da, mari hâ dasiré da te 're âhuri mono wamhā, ãma dame 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za, ta norī nhimihâsizém na īsiré 're âhuri aba mono tō da. Duré Wanhib'apito hâiba, da te dasiwi hâibapru wa, wazada īdâ'âzém na ãma 're asipo're pu'u

za'ra wa'aba mono da, te duré ū'u'ēne hā asiré 're ūhuri aba mo. E tawamhā ū'waibaba, te za tō dame 're ū'manhari za'ra wa'aba mo, ūsazei'ō'wa norī sирé 're asaihuri aba mono wamhā, wa'uburé norī āma 're dawata za'ra mono da, dasa hā da te dasima 're 'manhari za'ra mono wamhā. E tō ū'waibaba āne hā aima za'ra wa'aba hā. ²² Āne hā 're 'manhari za'ra wa'aba mono wamhā, Wanhib'apito hā te za asada 're hāimana za'ra wa'wa, ūpana wa'uburé norī āma si 're aiwata za'ra wa'aba mono wa. Āne zarina, wazada 're hāimana za'ra mono wamhā, e Wanhib'apito nhiptezém nhipai u, wanhiptetezé hā wama 're hāimana za'ra mono bā, wa za ūsimiházé wi 're wawairébé. Mare di. Tiwi 're wawairébé waihu'u mono ò di za.

²³ Ni'wam norī hā asiré ūsazei'wa 're ūhaimana za'ra mono norī hā, te āne na te te sima 're nharí za'ra: "Marí hā wa te 're 'manhari za'ra mono tō da, 'Re ūhaimana u'āsi mono te te wawi 're awē'ō mono ò nherē, wa norī zama, wa te wasiwi 're wē'ō za'ra mono ò di za, wa te 're 'manhari za'ra mono tō da. Wa za tō wa te 're 'manhari za'ra, wa te wasima 're ūwē za'ra mono zéb ūwaibaba si." Āne ma tō ni'wam norī hā te te sima 're waihu'u za'ra. Tane hā wē di tō. Tane nherē, marí hā 'Re ūhaimana u'āsi mono te te wawi 're awē'ō mono ò nherē, átē wa te 're 'manhari za'ra mono wa, wa za wasiré ūsazei'wa norī wi, wa te āma 're 'wa'rutu za'ra. Taha wa, marí hā dazu wa te 're 'manhari za'ra mono ò di za, wasiré ūsazei'wa norī wi, wa te āma 're 'wa'rutu tō za'ra mono da. Duré wasiré ūsazei'wa norī hā, Cristuhu āma si siptete sina 're nomro mono da, wa te 're ūpawaptob za'ra mono da si, wa za tō uburé marí hā ūwē si wa te 're 'manhari za'ra. ²⁴ Rāwip si 're asipawaptob za'ra wa'aba mono da, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ò di za. Asiré ūsazei'wa norī hā 're pawaptob za'ra wa'aba mono da si, te za ta norī āma si 're ūrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo.

²⁵ Romnhi hā da te dasima 're ūwēda za'ra mono zéb āma, da te 're ū'upira za'ra mono hā, te za asina aihâtâ'ā āna 're ūhuri aba mo romnhi hā, nima hawib zō asimnhasi aba āna. Romhâiba 'manhari ma, da te 're ūsōmri za'ra mono na, 're rosa'rata za'ra wa'aba mono āna aipē'ē 're, āma 're asiwē'ō za'ra wa'aba mono ò di za. ²⁶ 'Re ūhaimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō āne na āma rob'u'éré, duréihā:

"Uburé ti'a hā Wanhib'apito te hā. Duré uburé marí hā ti'ai āma 're ūhaimana za'ra mono hā, Wanhib'apito te hā. Taha wa, uburé dasazé hā wē di, āma 're ūwasaihuri mono zéb da hā."

Āne duréihā āma ūrob'u'éré hā te 're hāimana.

²⁷ ūsazei'ō'wa hā ūsiré ai'masai wa'aba da, asô 'maihrâ' aba wamhā, te za tō ūsiré ai'masai wa'wa, asima 'maiwei' wa'aba wamhā. Tawamhā uburé dasazé hā da te aima ū'a za'ra wa'wa hā te za tō ūhuri 'wa, nima hawi, da te 'mai'āwisi zō, da'mazadanhari' aba āna, 'rāwi aipē'ē 're wa'aba, asî'maiwei'ō' wa'aba zarina. ²⁸⁻²⁹ Tane nherē, átē ni'wa hā te za āne na aima 'maiwaihū' u'wa: "Ā hā dasazé hā romhâiba 'manhari ma, da te 're ūsōmri za'ra mono." Āne hā ni'wa te te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhā, taha na ai'masai wa'aba ò di za. E 'rāwi aipē'ē na asî'maiwei'ō' wa'aba tō da, wa āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Mare di. Taré dasa hā te te aima ūmaiwasu'u wa'aba wi, rosa'rada hā si'wa'rutu tō da, wa āne aima roti za'ra wa'wa, taha na asaihuri aba tō da.

E tawamhā, romnhi hā romhâiba 'manhari ma, da te 're ūsōmri za'ra mono na, wa za 're ūsa, romhâiba 'manhari āma dame 're ūwata mono ò nherē. Āne, wa 'rāwi te ūsimá āma 're rosa'rata u'āsi. ³⁰ 'Re ūhaimana u'āsi mono hā sôpru wa, āma 're wawata za'ra mono sina, wasa hā wa te 're huri mono wamhā, e ū'waibaba te za ni'wa hā te te dama 're wawasu'u wasété za'ra, tō ò hā wa te 're ūhuri mono na hā. Mare di. Taré te za ni'wa hā te te dama 're wawasu'u wasété za'ra, tō sena newa.

³¹ Āne, wa za duré aima āma 'rāsutu za'ra wa'wa, ã īnhimirowasu'u na hā. Uburé marī hā te za 're ī'manhari wē u'âsi za'ra wa'aba mo, 're asaihuri aba mono wamhā, duré 're âhuri aba mono wamhā, duré marī aimawi hā 're 'manhari za'ra wa'aba mono wamhā, taha zarina si, 'Re īhaimana u'âsi mono āma 're dawata za'ra mono da. ³² Marī hā 're 'manhari za'ra wa'aba mono õ di za oto, da te āma 're ai'madâ'ā za'ra wa'aba mono wa, dawasétē u 're darere'e mono tō da. Āne hā dazada 're 'manhari za'ra wa'aba mono õ di za, zudezu norī da, duré zudezu'õ norī da, duré 'Re īhaimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're īhaimana za'ra mono norī da. ³³ Wa hā bété. E niha dama 're īhaimana mono zé hā. Āne si, wa tō te īsimā 're da'awē, uburé marī hā te 're ī'ab'manhari wē mono zém na, te āma 're da'apawapto mono da. īsimā si, āne na 're īhaimana mono õ di. Uburé, wa dama 're īhaimana, 'Re īhaimana u'âsi mono te te 're īda'anho'reptui mono zé hā da te dasina 're uwaimrami za'ra mono da, īnhimipawaptobzéb zarina.

11

Aibâ norī hā timro nhipai u 're īhaimana za'ra mono zé wasu'u

¹ Wa hā 're īmorizém na aima āma 're īsisanho za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za 're anomro wē wa'aba mo. Cristu hā ti'ai āma 're morī ré, wama āma 're īsisanho za'ra mono zéb zarina, wa hā 're īhaimana mono ne, te za duré 're anomro wē wa'aba mo. ² A norī wa'wa hā te oto ī'āma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, 're īhaimana mono zém na hā, duré uburé te aima āma 're īrowsu'u za'ra wa'aba mono zém na hā. īsazei'wa norī 're īhaimana za'ra mono zém na roti hā da te īma 're īwaihu'u za'ra mono zéb zarina, te oto 're anomro u'âsi aba mo, te aima āma 're īroti za'ra wa'aba mono zéb zarina si. Taha wa, wa ai'āma 're īwata u'âsi za'ra wa'wa. ³ Tane nherē, aimawi na te aima āma īrowsu'u za'ra wa'aba da hā, wa tō īsimā wē. Cristu hā uburé aibâ norī nhib'apito, te 're hāimana. Duré aibâ norī hā uburé timro norī nhib'apito, te 're hāimana za'ra. Duré 'Re īhaimana u'âsi mono hā ta hā, Cristuhu nhib'apito te 're hāimana. ⁴ A norī wa'wa hā, zudezu'õ na te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, zudezu'õ na 're aihāimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za tō uburé marī hā 're ī'manhari za'ra wa'aba mo. īsazei'wa norī hā asiré 're ai'rā'otō aba mono ré, aibâ norī hā 'rā ubu ré, 'Re īhaimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono wamhā, duré 'rā ubu ré, 'Re īhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, e marī te ta norī hāimana zé hā wama wasu'u za'ra. Ta norī hā Cristu te te siwi 're īwazéb za'ra mono õ zé, te wama wasu'u za'ra, zudezu'õ norī hāimana zéb uwaibaba õ wa, āne hā. ⁵ Duré pi'õ norī hā 'rā ubu âna, 'Re īhaimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono wamhā, duré 'rā ubu âna, 'Re īhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're romhuri za'ra mono wamhā, ta norī ma, īmro hā tāma 're wazéb za'ra mono õ di. E marī wa. Pi'õ 'rā ubuzé hā timro zapari 're īhaimana za'ra mono zé, te te dama wasu'u wa, zudezu'õ norī hāimana zéb zarina. Pi'õ norī hā marī īwasédé hā te te 're 'manhari za'ra mono wa, te za da te 're 'rāpari za'ra, sisém na 're hāimana za'ra mono da a'â. Tane duré, pi'õ norī hā 'rā ubu âna, 'Re īhaimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono wamhā, pi'õ, da te 're 'rāpari za'ra mono ne, te za a'â 're hāimana za'ra ta norī hā, sisém na. ⁶ Āne hā pi'õ norī, 'rā ubu âna 're hāimana za'ra mono wamhā, āne hā wē te bâ, te za tō 're si'rāpari za'ra, sisém na dama 're īhaimana za'ra mono zéb da hā oto. Tawamhā 're si'rāpari za'ra mono wa, duré taré 're siséré nihihâri za'ra mono wa, dama sisém na 're hāimana za'ra mono tō da, te za 'rā ubu ré, dame 're hāimana za'ra, īsazei'wa norī hā 're si'rā'otō mono ré. ⁷ Tane nherē, īsazei'wa norī, siré 're si'rā'otō mono ré, aibâ norī hā 'rā ubu ré, dasiré

're hâimana za'ra mono õ di za. E marí wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono ne, 're hâimana za'ra mono wa, ta norí hâ. Tane nherë, pi'õ norí hâ aibâ norí zapari 're ïhâimana za'ra mono zé hâ, pi'õi ma, aibâ ïpirezé, te wasu'u. ⁸ Duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ, pi'õi hâiba na aibâ hâ te te poto õ di. Aibâ hâiba na si, ma tô pi'õ hâ poto. ⁹ Duré aibâ hâ pi'õi ma, 're hâimana mono da, te te poto õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Pi'õ si, ma tô tâma poto, aibâ ma, 're ïhâimana mono da hâ. ¹⁰ Taha wa, ïsazei'wa norí hâ rowahutu u're si'râ'otõ mono wamhâ, pi'õ norí hâ te za tô 'râ ubu ré dasiré 're hâimana za'ra. E marí wa. Timro norí zapari 're ïhâimana za'ra mono zém na, da te âma 're waihu'u za'ra mono da, duré hâiwa âma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norí hâ te te ïré 're 'madâ'â za'ra mono wa, te te siwi 're wê'õ za'ra mono tô da, zudezu'õ norí hâimanazé hâ te te sina 're uwaimrami za'ra mono da. ¹¹ Tane nherë, wa norí hâ Wanhib'apito âma oto 're wanomro mono wa, aibâ norí hâ pi'õi âna 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di za oto. Duré pi'õ norí zama, aibâ âna 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di za. Âne hâ aiwa te wama wasu'u za'ra. ¹² Duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ aibâ hâiba na ma tô pi'õ hâ poto 'rata tô. Tane nherë, te oto ta hawim haré aibâ norí hâ pi'õi hâiba hawi dama 're poto u'âsi za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono si, ma tô uburé marí hâ te te apoto, aibâ norí zama, duré pi'õ norí zama.

¹³ E tawamhâ ï'uwaibaba, te za pi'õ norí hâ 'râi ubu âna, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi, ïsazei'wa norí hâ siré 're si'râ'otõ mono wamhâ. Ma'âpé, a norí wa'wa hâ asî'uihâ na âma waihu'u za'ra wa'aba, âne na hâ. ¹⁴ Aibâ norí hâ séré pa ré, 're nomro mono wamhâ, wê'õ nherë, te siséb âna ïré 're hâimana za'ra, tihâimanazéb zarinai õ nherë, zudezu'õ norí hâimanazéb zarinai õ nherë. Âne hâ 'râwi wapé'ë na dahâimanazém na, wa te wasina 're ïwaihu'u za'ra mono zéb zarina, wa âne na aimâ ãma roti za'ra wa'wa. ¹⁵ Tane nherë, pi'õ norí hâ séré pa ré, 're hâimana za'ra mono wamhâ, dama 'madâ'â ze ti. E marí wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono si, ma tô ïséré pa hâ te te tâma 're pisutu za'ra, pi'õ norí ma hâ, i'râzuwazéb da hâ. ¹⁶ Äté ni'wam norí hâ asiré 're ïhâimana za'ra wa'aba mono norí hâ te za âne na sina ïzadawa 'ru za'ra, pi'õ norí hâ 'râ ubu ré 're ïhâimana za'ra mono wasu'u na hâ, te te ïzaze za'ra õ wa. Âne wamhâ, wa za âne na si ïzadawa na tâma ãma wa'râmi za'ra. Wa norí hâ aimawi na, wa te dama 're roti za'ra mono õ di. Mare di. Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwë, siré 're ïs'i'râ'otõ mono norí hâ te duré ðöh na si te te âma 're rosa'rata za'ra, pi'õ norí hâ 'râ ubu ré, 're ïhâimana za'ra mono wasu'u na si.

Zezusi hâ dazada ïdâ'âzém na âma 're dasipo're pu'u za'ra mono da, dasiré 're ïdasihuri mono zé wasu'u

¹⁷ Aimawi na wa za oto aimâ roti za'ra wa'wa, aihâimanazém na 're ïupa za'ra wa'aba mono zém na hâ. Taha wa, ai'âma ïwata za'ra wa'aba õ di za, âhâ na hâ. Rowahutu u asiré 're asî'râ'otõ aba mono wamhâ, asiptete sina Cristuhu ãma 're anomro aba mono zéb da, 're asipawaptob za'ra wa'aba mono õ di. Marí na si, ma tô ïupana asivi 're ïro'wa'rûtu za'ra wa'aba mo. ¹⁸ Âne uimrehëne, wa za a'â ai'âma rob'u'éré za'ra wa'wa. Ma tô we ïma aiwasu'u za'ra wa'aba ni, asiré 're asî'râ'otõ aba mono nherë, asima aipo'o aba na hâ, 're asisada'âbâ za'ra wa'aba mono 'ru te. Âne na syry na wa tô dazaze, da te we ïma aiwasu'u wasétâ za'ra wa'aba zém na hâ. Äté tô sena, âne hâ. ¹⁹ Âne hâ wê'õ nherë, äté wê di tô. E marí wa. Asivi aipo'o aba wamhâ, ni'wam norí hâ wa za wa te 're waihu'u za'ra, tô sena, Zezusihî zazei uptabi 'wa, 're ïhâimana za'ra mono na hâ. ²⁰ Asiré 're asaihuri aba mono

da, 're asi'rā'ōtō aba mono wamhā, Wanhib'apito hā wazada īdā'āzém na 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da, tāma āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ū di. Marī aimawi hā 're ī'manharī za'ra wa'aba mono da si, te 're asi'rā'ōtō aba mo, siwa'ru. ²¹ Aihīni, asitēme 're aihutu aba mono ū ré, te za ni'wam norī si dawana tisa hā te te 're huri, si'aba'rē na. Taha wa, te za ni'wam norī hā tisa hā te te 're simini za'ra, īwana 're dasihutu mono wa. Taha wa, te za tō īwana da te 're uprosi za'ra. Ni'wam norī hā te za duré 're 'rā idī'iti za'ra, uwa 'rāi wa'u īsé hā sa'ētē na te te 're âhuri mono wa. ²² E niha. E asōrōwa hā aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ā bâ, asapa'abâ asa hā īwa 're īhuri aba mono zéb da hā. Asiré 're asi'rā'ōtō aba mono ré, āne hā asivi 're 'manharī wasétē za'ra wa'aba mono wamhā, asiré 'Re īhâimana u'āsi mono nhib'a'uwē, 're ī'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa. Āne hā asima 're 'manharī wasétē za'ra wa'aba mono wa, te duré īsimarī'ō norī hā 're wazéb za'ra wa'aba mono āna, 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Āne wamhā, e niha wa za ai'āma waihu'u za'ra wa'wa. E āne zarina, wa za duré ai'āma 're īwata za'ra wa'wa. Mare uptabi di, ai'āma 're īwata za'ra wa'aba mono da hā.

²³ Duréihā Wanhib'apito te te īma īwaihu'uzém na, wa tō āne na aima waihu'u pari za'ra wa'wa: Zudasi hā Zezusi te te dama īhâiba nhomrizém na, tō taha barana ma tō Wanhib'apito Zezusi hā ī'u'ēne hā ti'ā. ²⁴ Tawamhā 'Re īhâimana u'āsi mono āma te tiwata, sōpru wa. Taha pari, ma tō te te wē'ē, ī'u'ēne hā. Āne te tāma nharī za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma: "Ā hā ī'u'ēne hā īhâiba te wasu'u, asada īsisōmri za'ra wa'aba zé hā. Ā hā te za 're īhuri aba mo, ī'āma 're asipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mono zéb da hā." Āne ma tō sina tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā. ²⁵ Tawamhā saihuri pari, tō ūne ma tō duré hâsizé hā ti'ā, uwa 'ru 'rāi wa'ui ré hā. Āne te duré tāma nharī za'ra: "Ā hā rob'rāi wa'u hā, īwapru hā asada za'ra wa'aba za īwi pu'u wamhā, 'Re īhâimana u'āsi mono te te dama īropisutuzép té, tō sena za te te dama āma 're ī'a'uwaimrami mono zé, te wasu'u. Ā hā 're âhuri aba mono sidâpâsi, te za ī'āma 're asipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mono zéb da, 're ī'manharī za'ra wa'aba mo, ūne u'āsi." Āne ma tō duré sina tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā. ²⁶ Tawamhā, ī'u'ēne hā 're huri aba mono wamhā, duré rob'rāi wa'u hā 're âhuri aba mono wamhā, ta hā, Wanhib'apito dazada īdā'āzém na 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa, za we apâ īmorîzéb u hā.

²⁷ Taha wa, ni'wam norī hā Wanhib'apito āma 're īsipo're pu'u za'ra mono zéb da, ī'u'ēne hā te te siré 're huri mono wamhā, duré rob'rāi wa'u hā te te siré 're âhuri mono wamhā, siséb āna siré 're si'rā'ōtō mono wamhā, ta norī hā te za Wanhib'apito hâiba na, tiwasédé hā te te āma 're 'manharī za'ra, īwapru na zama, dazada īdā'āzé hā taré newa, siwa'ru te te 're huri mono wa, ī'u'ēne hā, duré siwa'ru te te 're âhuri mono wa, rob'rāi wa'u hā. ²⁸⁻²⁹ Ni'wam norī hā Wanhib'apito dazada dâ'ā da, īsihâiba nhomrizém na, te te 're rosa'rata za'ra mono āna, ī'u'ēne hā te te 're huri mono wamhā, duré rob'rāi wa'u hā te te 're âhuri mono wamhā, taha zarina, te za 'Re īhâimana u'āsi mono hā ta norī hā te te 're hâ za'ra. Taha ū'umnhasite, te za a'ā aipē'ē na 'râwi 're asi'madâ'ā za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata wasédé hā aima 're hâimana za'ra wa'aba mono zô, taha uimrehéne, a'ā asima 're pari za'ra wa'aba mono da. Taha parip si, te za oto ī'u'ēne hā asiré 're īhuri aba mo. Duré taha parip si, te za oto rob'rāi wa'u hā asiré 're ī'āhuri aba mo. ³⁰ Taha wa, ni'wam norī hā āne hā te te a'ā 're 'manharī za'ra mono ū wa, te ta norī hā hâzé u'āsi 're hâimana za'ra ahâ na, asiré 're īhâimana za'ra wa'aba mono norī hā. Ni'wam norī hā te duré sib'uwa u'āsi 're hâimana za'ra. Ni'wam norī hā ma tō duré 're dâ'ā za'ra, āne

wa. ³¹ Wasiré 're wasaihuri mono õ ré, wanhimirosa'rata wasédé hā wama 're hâimana za'ra mono zô, a'â wapẽ'ë na 'râwi 're wasi'madâ'â za'ra mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te 're wa'ahâ za'ra mono õ di za. E marî wa. 'Re wasiwé'õ za'ra mono wa, 're ïwahâimana za'ra mono na, marî na, wa te 're ï'upa za'ra mono na hâ. ³² Tane nherê, ti'ab ré te za tô wawasédé hâ te te wa'âma 're l'awaihu'u mono zéb zarina, te te 're wa'ahâ za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. E marî wa. Te te 're wa'azawi pese mono wa, taha zarina, apâ wa te âma 're sasõmri pese za'ra mono da. Nimahâ na, uburé ïsazei'õ'wa norî zu, za te te siwi wa'awé'õ tô da, te za tô âne wa, te te 're wa'ahâ za'ra, ti'ai âma 're wanomro mono ré.

³³ ïsisânavâ norî, âne na wa za oto aimâ 'râsatu za'ra wa'wa, Wanhib'apito dâ'âzém na 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da, asiré 're asaihuri aba mono zém na hâ. Taha wa, te za a'â asisô 're asimipari za'ra wa'aba mo, aihîni asitême 're aihuatu aba mono wapsi, asiré âma 're asaihuri aba mono da. Âne hâ wé di. ³⁴ Ni'wam norî hâ asiré 're ïhâimana za'ra wa'aba mono norî hâ, mra te te 're simroi mono wamhã, tinhorõwa âma si te za a'â tisa hâ te te 're huri. Taha parip si, te za oto asitême 're aihuatu aba mo, asiré 're asi'râ'õtô aba mono da. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te siwi 're aiwé'õ za'ra wa'aba mono tô da, te za âne si ï'uwaibaba 're ï'manhârî za'ra wa'aba mo.

Nimahâ na, âma atême ïmorî aba wapsi, wa za aimawi na aimâ âma roti za'ra wa'wa, rob'ui'éré na we asiwi ïzadanharî za'ra wa'aba zém na hâ.

12

'Re ïhâimana u'âsi mono, Tipé'ëzani na romhuri mono bâ te te dama 're l'apisutu mono zé wasu'u

¹ ïsisânavâ norî, wasiré ïsazei'wa norî hâ romhuri mono bâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'ëzani nhimipawapto waihu'u pese na, âma 're ïsipawaptob za'ra mono zéb da hâ, ta hâ te te tâma 're ïpisutu za'ra mono zém na, wa za oto aimâ âma roti za'ra wa'wa, sena âma 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hâ, rosa'rata na âma 're upa za'ra wa'aba mono tô da. ² A norî wa'wa hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono, 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ ré, ma tô wa'uburé hâ te te 're aiwada'uri u'âsi za'ra wa'wa, tô sena newa, romhâiba 'manharî hâ tarére nherê, mreme ñ nherê, ta norî âma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, waihu'u pese newa. Âne hâ aimâ waihu'u pese za'ra wa'aba nherê, wa taré âma aipo're pu'u za'ra wa'wa. ³ Tane nherê, wa ïsimâ aiwé'za'ra wa'wa, aimawi roti hâ waihu'u za'ra wa'aba da oto. Âté ni'wam norî hâ te za âne na Zesusi hâ te te dama 're wasu'u za'ra: "Zesusihi ma, marî ïwaséteré si tâma 're hâimana mono neza, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimirob'manhârizém na." Âne na hâ ni'wam norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'ëzani nhimipawaptobzéb ré, 're ïnomro mono norî hâ, te te dama 're wasu'u waihu'u za'ra mono õ di. Mare di. Duré âté ni'wam norî hâ te za âne na te te dama 're wasu'u za'ra, Zesusi hâ: "Zesusi hâ, taha Wanhib'apito, danhipai u." Ni'wam norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'ëzani nhimipawaptobzéb zarinai õ nherê, âne na tô sena te te dama 're wasu'u waihu'u za'ra mono õ di.

⁴ 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'ëzani hâ misi nherê, te ïsazei'wa norî ma, romhuri hâ te te 're apisu, tinhimirohmhuri mono bâ sipu'u pese na âma 're sipawaptob za'ra mono da. ⁵ Duré Wanhib'apito hâ misire nherê, wasipu'u pese na, wa wa te tâma 're romhuri za'ra, wanhimirohmhuri mono bâ, wasiré ïsazei'wa norî hâ. ⁶ Duré, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ misi nherê, ðhõ si te tiwaihu'u pese na te te 're wa'apawapto, romhuri hâ sipu'u pese na, wa te tâma âma 're ïrob'ma'wamarî za'ra mono zéb da hâ. ⁷ Wahâiba mono bâ, ma

tô romhuri hā te te wama 're apisutu 'Re īhāimana u'âsi mono hā, īpē'ēzani hā sena na wapē'ē 're, 're īhāimana za'ra mono na, wa te wasina 're waihu'u za'ra mono da, duré wasiré īsazei'wa norī hā āma 're wasipawapto wē u'âsi za'ra mono da. ⁸ 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā ni'wam norī si, te za te 're pisutu za'ra, tō sena ta norī hā tinhimirosa'rata waihu'u pese na te te dama āma 're roti wē za'ra mono da, hāwi hawi dahāimanazém na rowaihu'u na hā. Ni'wam norī si, te za duré te te 're pisutu za'ra, rowaihu dama īwaihu'u'ō na, te te dama āma 're roti wē u'âsi za'ra mono da. ⁹ Ni'wam norī si, te duré 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te 're pisutu za'ra, ta norī hā Cristu hā te te sina 're umnhasi pese za'ra mono da, tisiré īsazei'wa norī nhipai u. Ni'wam norī si te duré te te 're pisutu za'ra, īwaihu'u pese zarina, te te āma 're dapese za'ra mono da, 're dahāzé za'ra mono wamhā. ¹⁰ 'Re īhāimana u'âsi mono waihu'u pese na si, marī dama ī'manhari waihu'u'ō hā te te dama 're 'manharī za'ra mono da, ni'wam norī si te duré te te 're pisutu za'ra. Duré 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na te te dama āma 're rowasu'u za'ra mono da, te duré ni'wam norī si te te 're pisutu za'ra. Ni'wam norī si, te duré te te 're pisutu za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono, da te dasima 're īsadawa wasu'u za'ra mono zé hā te te āma 're pibū za'ra mono da, tō sena uptabi na hā te te 're waihu'u za'ra mono da, wa'uburé norī hawim hāi ë'umnhasite. Damreme dama īwaihu'u'ō na zama, 'Re īhāimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, te duré ni'wam norī si te te 're pisutu za'ra, timreme nai ë'nherē, te te dama āma 're īsadawa wasu'u za'ra mono zéb da hā. Ni'wam norī si, te duré 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā te te 're pisutu za'ra, damreme dama īwaihu'u'ō na 'Re īhāimana u'âsi mono, da te dasima 're īsadawa wasu'u za'ra mono zé hā sō'awi te te dama āma 're wasu'u pese za'ra mono da oto, da te 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā. ¹¹ Tō ëhō si te misi nherē, 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā romhuri te te dama 're apisutu, īsazei'wai mono bā, te te sima 're īda'awē mono zéb zarina, āma 're īdasipawaptob za'ra mono zéb da hā.

Dahāiba misi ne, īsazei'wa norī hā 're īhāimana za'ra mono zé wasu'u

¹² Āne, wa za aimā āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, īwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hā. Wahāiba hā misi nherē, wahāiba na marī hā wama 're īhāimana za'ra mono hā ahā di, wapara hā duré wanhib'rada hā duré wapo're hā, duré aimawi hā. Tane nherē, misi te tō wahāiba hā wama 're hāimana za'ra, wahāiba mono bā. Tane duré, wa norī hā wasiré īsazei'wa norī hā wa'ahā uptabi nherē, wa oto simisutu āma 're wanomro, wahāiba misi ne. ¹³ Wa norī hā wasiré īsazei'wa norī hā aiwa 're wahāimana za'ra mono ë di. Ni'wam norī hā zudezu. Duré ni'wam norī hā zudezu'ō. Duré ni'wam norī hā pawa'âbā āna īwada'uri zarina si, te te dama 're īromhuri za'ra mono. Duré ni'wam norī hā wada'uri āna si'uihā na 're īhāimana za'ra mono. Āne hā aiwa 're wahāimana za'ra mono ë nherē, simisutu wa oto 're wahāimana za'ra, wahāiba misi ne, 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani na â dawabzuri uburé, wa te 're 'manharī za'ra mono wa, duré 'Re īhāimana u'âsi mono hā, Tipē'ēzani, uburé te te wama 're anhomri mono wa, wapē'ē 're, oto 're īsāmra mono da hā.

¹⁴ Wahāiba na marī hā misi wama 're hāimana za'ra mono ë di. Marī hā ahā na te tō wahāiba na hā wama 're hāimana za'ra, tite mono bā te te 're īromhuri za'ra mono zéb da hā, wapara hā, duré wanhib'rada hā, duré wato hā, uburé ë're 're īwahāimana za'ra mono hā. Tane ma tō duré 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā romhuri hā sipu'u pese na te te wama 're apisutu, āma 're īwasipawaptob za'ra mono zéb da hā. ¹⁵ Āne, wa za duré aimā āma simiré'é za'ra wa'wa taré, wahāiba na marī hā wama 're īhāimana za'ra mono zém na

hā. Āté wapara, te aré wama siwasu'u, ãne: "Wa hā asib'rata ō di. Taha wa, wa taré aihâiba na ai'āma 're īhâimanare. Marī dai ōre di, wa hā." E ãne hā aré ī'uwaibaba. Mare di. Pire na te tō wama 're hâimana u'âsi za'ra, wapara hā.

16 Āté wapo're hā te aré duré wama siwasu'u, ãne: "Wa hā atōmo ō di. Taha wa, wa taré aihâiba na ai'āma 're īhâimanare. Marī dai ō di, wa hā." E ãne hā aré duré ī'uwaibaba. Mare di. Pire na te tō wama 're hâimana u'âsi za'ra, wapo're hā.

17 Duré, wahâiba na watōmo si wama 're hâimana za'ra mono 'wa'âhā, e niha wa aré 're wanhimipari za'ra. 'Re wanhimipari waihu'u za'ra mono ō di aré, tō. Duré wahâiba na wapo're si wama 're hâimana za'ra mono 'wa'âhā, e niha wa aré 're wanhimhā za'ra. 'Re wanhimhā waihu'u za'ra mono ō di tō aré.

18 Tane nherē, ãne na hā 'Re īhâimanare u'âsi mono te te 're wa'apoto mono ō di. Te te sima 're ī'awē mono zéb zarina si, ma tō marī ahâ na te te wama 're ab'manharī, wahâiba na īré 're īwahâimanare za'ra mono zéb da hā.

19 Wahâiba na marī hā ahâ na wama 're hâimana za'ra mono ō 'wa'âhā, aré wahâiba hā wama 're hâimana za'ra mono ō di.

20 Tane nherē, marī ahâ na te tō wama 're hâimana za'ra wahâiba na hā, wahâiba misi nherē. Taha wa, wa tō 're wahâimanare za'ra.

21 Āté wato hā te aré wanhib'rata ma tinhā, ãne: "A hā tarére hā. Marī dai ō di, īma hā." E ãne hā aré ī'uwaibaba. Āté wa'rā hā te aré duré wapara ma tinhā, ãne: "A hā tarére hā. Marī dai ō di, īma hā." Æne hā ī'uwaibaba ō di tō duré aré.

22 Nima norī hā wahâiba na marī hā wama 're īhâimanare za'ra mono hā sib'aware na wama 're hâimana za'ra mono newa. Tane nherē, te tō pire na wama 're hâimana za'ra.

23 Duré nima norī si, wahâiba na wama 're īhâimanare za'ra mono hā wama wapure na, tarére wama 're hâimana za'ra mono newa, wa za ta norī ma 're wanhipese za'ra, wa te 're īhâiba'ubu wē za'ra mono zém na hā, nimahā ma si, rowazéb tō da.

24-25 Nima norī ré si, wa ai'uréiwi īré 're wahâimanare za'ra, rowazéb ãna. 'Re īhâimanare u'âsi mono hā ma tō te te sima 're wa'awē, uburé marī hā wahâiba na wama 're īhâimanare za'ra mono hā, si'u te te wama ãma 're īromhuri za'ra mono zéb da hā, sima 're siwanhizari za'ra mono ãna, aihîni 're sisawi pese za'ra mono da.

Æne da si, ma tō 'Re īhâimanare u'âsi mono hā wahâiba te te wama 're ab'manharī, wahâiba na hā nima norī si wama wapu newa, pire na tō uburé wama 're hâimana za'ra mono da, simisutu haré. Tane duré, 'Re īhâimanare u'âsi mono hā ma tō te te sima 're wa'awē, wasiré īsazei'wa norī hā, simisutu haré wa te tâma 're romhuri za'ra mono da, wasiwi 're wasiwanhizari za'ra mono ãna. Ma tō te te sima 're wa'awē, wapiere na wasima 're īwahâimanare za'ra mono zéb da hā, aiwapsi.

26 Wapara hā marī ãma sépu'u wa, te te robzépata wamhā, taha u'âbâ, te za uburé wahâiba hā īsabâdâ robzépata za'ra. Tane duré, ni'wa hā wasiré īsazei'wa, marī na te te robzépata wamhā, wa norī zama, wa za duré īsabâdâ robzépata za'ra ni.

Duré, ni'wa hā wasiré īsazei'wa hā īsimiromhuri wē na da te dasima wasu'u wē za'ra wamhā, wa norī zama, wa za duré īsabâdâ 're wato za'ra.

27 A norī wa'wa hā te tō simisutu haré, Cristuhu nhib'a'uwe asiré 're anomro aba mo, aihâiba misi aimare 're īhâimanare za'ra wa'aba mono ne. Duré dahâiba na marī hā tite mono bâ te te 're ī'manharī za'ra mono zéb da hā, dama 're īhâimanare za'ra mono ne, te a norī wa'wa hā aihâiba mono bâ tâma 're aihâimanare za'ra wa'aba mo, Cristuhu ma si, asimiromhuri aba mono bâ, tâma 're 'manharī za'ra wa'aba mono da.

28 Æne ma tō 'Re īhâimanare u'âsi mono hā romhuri hā te te wama 're apisutu, wate mono bâ īsimipawapto waihu'u pese na tâma ãma 're īwasipawaptob za'ra mono zéb da hā, wasiré īsazei'wa norī hā. Romhuri hā danhipai u'ipire uptabi hā ma tō ni'wam norī ma si

te te 're apisutu, Zezusi hā te te 're ūsadawa wasu'u za'ra mono zéb da hā, ūsazei'ō'wa norī ma, Zezusih zadawa para. Romhuri aimawi hā ūpire hā ma tō duré ni'wam norī ma si, te te 're apisutu, 'Re ūhaimana u'āsi mono zadawa wasu'u na, sena na ūsazei'wa norī ma si te te āma 're ūrowasu'u za'ra mono zéb da hā. Duré ūsazei'wa norī 're ūhaimana wē za'ra mono zéb da hā, 'Re ūhaimana u'āsi mono nhimiroti zarina, te te dama āma 're ūroti za'ra mono zéb da hā, ma tō duré ni'wam norī ma ūsimiromhurizéb da hā, te te tāma 're apisutu, 'Re ūhaimana u'āsi mono hā. 'Re ūhaimana u'āsi mono waihu'u pese na, marī dama ūmanharī waihu'u'ō hā te te dama 're 'manharī za'ra mono da, ma tō duré ni'wam norī hā te te 're apisutu, ūsimiromhurizéb da hā. Ma tō duré ni'wam norī si te te 're pisutu za'ra, ūwaihu'u pese zarina te te āma 're dapese za'ra mono da, 're dahâzé za'ra mono wamhā. Duré marī zō, tiwi 're ūrowaptā'ā za'ra mono norī āma 're ūsina u'āsi mono da, ma tō duré ni'wam norī hā te te 're apisutu, ūsibrob'ō norī āma hā, duré ūhâzé ré norī āma hā. Duré ūsazei'wa norī 'madâ'ā'wa, dama 're hâimana za'ra mono da, ma tō duré ni'wam norī hā te te 're apisutu. Duré damreme dama ūwaihu'u'ō na te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, ma tō ni'wam norī si te te 're apisutu, timrème nai ūnherē, te te dama āma 're ūsadawa wasu'u za'ra mono zéb da hā.²⁹ E tawamhā ūsazei'wa norī hā te uburé Zezusih zadawa wasu'u'wa na 're hâimana za'ra, ūsazei'ō'wa norī ma hā. Mare di. Uburé āne na dama 're hâimana za'ra mono ūdi. E uburé te duré 'Re ūhaimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na 're hâimana za'ra, ūsazei'wa norī ma hā. Mare di. Duré e uburé te 'Re ūhaimana u'āsi mono nhimiroti na dama roti'wa na 're hâimana za'ra, ūsazei'wa norī 're ūhaimana wē za'ra mono zéb da, te te dama 're roti za'ra mono da hā. Mare di. Duré, e uburé te ūsazei'wa norī hā marī dama ūmanharī waihu'u'ō hā te te dama 're 'manharī za'ra, 'Re ūhaimana u'āsi mono waihu'u pese zarina. Mare di.³⁰ Duré, e uburé te za te te 're dapese za'ra, 're dahâzé za'ra mono wamhā, 'Re ūhaimana u'āsi mono waihu'u pese zarina hā. Mare di. Ni'wam norī si te za tō āne na hā 're hâimana za'ra. Duré, e uburé te za damreme dama ūwaihu'u'ō na te te dama 're sadawa wasu'u za'ra, 'Re ūhaimana u'āsi mono hā. Mare di. Duré e uburé te za sō'awi te te dama 're ūwasu'u pese za'ra, damreme dama ūwaihu'u'ō na 'Re ūhaimana u'āsi mono, da te dama 're ūsadawa wasu'u za'ra mono zém na hā. Mare di. Uburé āne na dama 're hâimana za'ra mono ūdi. Tite mono bâ, te za misi si ūsazei'wa norī hā romhuri hā te te āma tāma 're 'manharī za'ra.³¹ Tane nherē, romhuri hā danhipai u dama ūpire norī zō si, te za sô 're ūrob'ruwapari u'āsi za'ra wa'aba mo, asiré ūsazei'wa norī hā āma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā.

Aimawi na, wa za oto aimā ūrowasu'u za'ra wa'wa, ā norī wasu'u nhipai u ūwasu'u wē uptabi na hā, āma 're anomro wē uptabi aba mono zéb da hā.

13

Danhimizawi pese zém na rowasu'u

¹ Ti'ai āma hâiwa āma zama, uburé damreme mono bâ te dama 're arowasu'u wē mono nherē, ūnhimizawi pese zé hā aré ūma 're hâimana mono ūwamhā, piza'a 're baihâ 'manharī tede hā, da te 're tata'a za'ra mono wa, 're wamreme 'râihâ za'ra mono wa, da te 're ūwapari a za'ra mono ne, wa aré taré te dama 're arowasu'u. Āne wamhā, marī dai ūdi aré, dama 're ūnhimirowasu'u mono zé hā.

² 'Re ūhaimana u'āsi mono hā te dama 're sadawa wasu'u wē mono nherē, duré uburé roti hā ūma waihu'u pese nherē, duré uburé ūwaihu hā dama ūwaihu'u'ō hā ūma waihu'u pese nherē, ūnhimizawi pese zé hā ūma 're hâimana

mono õ wamhã aré, taré, wa aré 're įhâimana, 'Re įhâimana u'âsi mono ma hã. Marí dai õ di aré, 're įhâimana mono zé hã. Ąté įma waihu'u pese di aré, te tâma nharí da, ētë 'râihâ ma, si're da, 'Re įhâimana u'âsi mono si, te 're umnhasi mono wa. Ąne da, 'Re įhâimana u'âsi mono te 're umnhasi mono nherë, įnhimizawi pese zé hã įma 're hâimana mono õ wamhã, aré marí dai õ di, 're įhâimana mono zé hã.

³ Duré uburé įnhibro hã įsibrob'õ norí ma, te 're anhomri mono nherë, įnhimizawi pese zé hã įma 're įhâimana mono zarinai õ wamhã, tarére aré, dama 're įnhopru mono zé hã. Duré įsazei'wa 're įhâimana mono wa, da te 're įruiwapari mono zéb zarina, da te dasiwi įzata da, duré dawi įsihâiba zawi õ nherë, tane nherë, duré tarére aré, įnhimi'manharí wê zé hã, įnhimizawi pese zé hã įma 're hâimana mono õ wamhã.

⁴ E niha tawamhã, danhimizawi pese na, Cristuhu āma za 're įdahâimana za'ra mono zé hã. įsazei'wa norí hã simizawi pese na 're hâimana za'ra mono wamhã, marí na da'âma 're wa'a su'u za'ra mono õ di za. Da'âma 're įpê'ëzé za'ra mono zarina, te za tô te te 're dapawaptob u'âsi za'ra. Duré marí na 're si'ruiwapari za'ra mono õ di za. Duré tiwë na sina 're wata za'ra mono õ di za. Duré danhipai u pire na 're įhâimana za'ra mono na, 're si'madâ'â ze za'ra mono õ di za.

⁵ Duré hâimana nhiséb ãna, da'âma 're to za'ra mono õ di za. Duré râwi tihâimanaeb' da si, te te si'âma 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Duré wara sina, dazada 're siti'ru za'ra mono õ di za. Duré da te tâma 're rob'manharí wasétë za'ra mono wamhã, dawasédé te te da'âma 're 'madâ'â u'âsi za'ra mono õ di za. Ąne įsazei'wa norí, simizawi pese na 're įhâimana za'ra mono zéb da hã.

⁶ Ąne duré, įsazei'wa norí, simizawi pese na 're įhâimana za'ra mono zéb da hã. Dahâimana wasétë na 're įdahâimana za'ra mono zé wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te te āma sima 're rowë za'ra mono õ di za, įsazei'wa norí hã. 'Re įdanomro wê mono zé wasu'u na si, te za āma 're toi uptabi za'ra, tô sena na.

⁷ Duré, da te tâma 're rob'manharí wasétë u'âsi za'ra mono nherë, tiwi 're robzei'õ za'ra mono õ di za. Duré dawasétë wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, awa'awi te te siwi 're dawë'õ za'ra mono õ di za. Įwë si, da te 're 'manharí u'âsi za'ra mono da si, te za te te sima 're dawë za'ra. Duré da te tâma 're rob'manharí wasétë za'ra mono nherë, duré te te 're robzépata za'ra mono nherë, te za siptete sina 're hâimana u'âsi za'ra, simi'ë na. Ąne įsazei'wa norí hã simizawi pese uptabi na, 're įhâimana za'ra mono zé hã za.

⁸ įsazei'wa norí hã, 'Re įhâimana u'âsi mono te te dama 're įsadawa wasu'u za'ra mono zé hã, niwapsi te za te te tiwi 're anhihâri, 'Re įhâimana u'âsi mono hã, ta norí hã te te dama āma 're sadawa wasu'u za'ra mono tõ da oto. Duré įsazei'wa norí hã timreme nai õ nherë, damreme amo na te te dama 're įrowasu'u za'ra mono zé hã, te za duré te te tiwi 're anhihâri. Duré 'Re įhâimana u'âsi mono pê'ëzani na, da te 're įrowaihu'u za'ra mono zé hã, niwapsi te za duré te te dawi 're anhihâri. įsazei'wa norí nhimizawi pese zép si, si'utõrî waihu'u õ di za. Taha si, te za òne u'â 're hâimana u'âsi.

⁹ Wa norí hã 'Re įhâimana u'âsi mono pê'ëzani na, wa te 're įrowaihu'u za'ra mono zé hã, wama waihu'u pese za'ra õ di, uburé hã. Syry na, wa tô wa te 're waihu'u za'ra. Duré 'Re įhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã, uburé wama waihu'u pese za'ra õ di. Taha zama, wa tô duré syry na wa te 're waihu'u za'ra.

¹⁰ Tane nherë, nimahã bâtâ na Zezusi hã apâ wei morí wamhã, įsine za oto 're wahâimana za'ra mono wa, tâibâ za oto syry na 'Re įhâimana u'âsi mono

zadawa wasu'u, wa te 're īwaihu'u za'ra mono zé hā. Duré tâibâ za oto syry na īpē'ēzani na, wa te 're īrowaihu'u za'ra mono zé hā.

11 Wa hā 'watébrémi ré hā, ai'uté mreme na, wa tō 're īmreme aré. Duré ai'uté nhimirosa'rata zarina, wa tō duré te 're rosa'rata aré, īpē'ē 'remhā. Tane nherē, oto īprédu wamhā, ai'uté hâimanazém na, 're īhâimana mono õ di oto. Wa tō oto rême pese, ai'uté ré īhâimanazé hā.

12 Tane duré, wa norī hā dasi'madâ'ázé īuzurire na āma 're īdasi'madâ'â pibui prâ za'ra mono ne, 'Re īhâimana u'âsi mono hâimanazé hā wama waihu'u prâ za'ra di, ti'ai āma 're wahâimana za'ra mono ré hā. Tane nherē, nimahā na si, wa za 'râwi wa te 're 'madâ'â za'ra oto, 'Re īhâimana u'âsi mono hā. Tawapsi wama waihu'u pese za'ra di za oto, 'Re īhâimana u'âsi mono hâimanazé hā. 'Re īwahâimana za'ra mono zém na, te te 're īwa'awaihu'u pese mono ne, wama waihu'u pese za'ra di za.

13 Āne, wa za oto aimâ āma 'râsutsu za'ra wa'wa, īsazei'wa norī nhimizawi pese hâimanazém na hā. 'Re īhâimana u'âsi mono hā da te dasina 're ī'umnhasi pese za'ra mono zé hā, si'utōrī õ di za. Duré 'Re īhâimana u'âsi mono umnhasi sina, īwē zô dasina 're īdanhimipari za'ra mono zé hā, si'utōrī õ di za. Duré 're īdanhimizawi pese za'ra mono zé hā, si'utōrī õ di za. E ma hā tawamhā, danhipai u īpire uptabi hā. 'Re īdanhimizawi pese za'ra mono zé, ta hā danhipai u, īpire uptabi na te za 're hâimana.

14

Damreme dama īwaihu'u'õ na, 'Re īhâimana u'âsi mono, da te dasima 're īsadawa wasu'u za'ra mono zé wasu'u

1 Asimizawi pese na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zô si, te za uburé dama 're īromhuri za'ra wa'aba mono zém nhipai u, asima sô 're īrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, īwē uptabi zô si. Tane nherē, 'Re īhâimana u'âsi mono pê'ēzani, romhuri hâ si'upu pese na āma 're sipawaptob za'ra mono da, īsazei'wa norī ma, te te 're īapisitu mono zéb zô, te za duré asima sô 're īrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo. E marî īpire uptabi zô, te za tawamhā, asima sô 're īrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo. 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na īsazei'wa norī ma, da te 're īrowasu'u za'ra mono zéb zô si, te za asima 're īrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, īwē uptabi zô si. **2** Ni'wam norī hā timreme nai õ nherē, damreme dama īwaihu'u'õ na te te dama āma 're rowasu'u za'ra mono wamhā, 'Re īhâimana u'âsi mono ma si, mreme pibui pese za'ra di za, ta norī nhimirowasu'u hâ damreme dama īwaihu'u'õ na hā. Ta norī hâ te te dama āma 're rowasu'u za'ra mono wamhā, taré te za da te 're wapari za'ra, dama sadaihu'u za'ra õ wa, 'Re īhâimana u'âsi mono pê'ēzani nhimipawaptobzéb zarina, marî dama īwaihu'u'õ na si, 're mreme zusi mono wa, ta norī hā. **3** Tane nherē, ni'wam norī hâ damreme uwaibaba, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na īsazei'wa norī ma, te te āma 're rowasu'u za'ra mono wamhā, taha na si te za īsazei'wa norī hâ 're sipawaptob u'âsi za'ra, Wanhib'apito āma siptete sina 're nomro mono da, pê'ē wê na. Taha zarina si, te za duré tâma 're rowë wairébé apâ, tiwi 're robzei'õ za'ra mono wamhā. **4** Ni'wa hâ timreme nai õ nherē, damreme dama īwaihu'u'õ na te te dama rowasu'u wamhā, 'râwip si te āma sipawapto, Wanhib'apito āma siptete na 're hâimana u'âsi mono da. Te te āma dapawapto waihu'u õ di za, dama sadaihu'u õ wa. Tane nherē, ni'wa hâ damreme uwaibaba, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na īsazei'wa norī ma, te te rowasu'u wamhā, aihñi te za wapari waihu'u za'ra, taha zarina oto āma

're sipawaptob za'ra mono da, Wanhib'apito ãma ta norí hã siptete sina ãma 're hâimana za'ra mono da oto.

⁵ Wa hã wa tô ūsimia te 're aiwë za'ra wa'wa, uburé aimreme aba nai õ nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã dama 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, damreme dama ïwaihu'u'õ na hã. Tane nherë, taha nhipai u, wa tô duré te ūsimia 're aiwë uptabi za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na damreme uwaibaba si, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da. E marí wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na damreme uwaibaba, te te dama 're ïrowasu'u za'ra mono norí si, te za danhipai u pire na 're hâimana za'ra, ūsazei'wa norí ma. Ni'wam norí hã timreme nai õ nherë, damreme dama ïwaihu'u'õ na, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono pari, ta norí nhimirowasu'u nhipai u, sô'awi da te oto dama 're wasu'u pese za'ra mono wapsi, tawapsi te za oto damreme dama ïwaihu'u'õ na dama ūsadawa wasu'u'wa norí hã pire na 're hâimana za'ra, aiwa 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na damreme uwaibaba, te te dama 're ïrowasu'u za'ra mono norí me. Tawapsi te za oto ūsazei'wa norí hã ãma 're sipawaptob u'âsi za'ra, siptete sina Wanhib'apito ãma 're nomro u'âsi mono da, ta norí hã. ⁶ ūsisanawã norí, ãne wa za oto aima ãma rowasu'u za'ra wa'wa. Niwapsi wa za ãma atême ūmorí 'wa, te aipawaptob za'ra wa'aba da. Tawamhã, atême ãma ūmorí aba wamhã, duré damreme dama ïwaihu'u'õ na si, 'Re ïhâimana u'âsi mono te aima sadawa wasu'u za'ra wa'aba wamhã, e tô ūwaibaba, wa aré ãma aipawapto wë za'ra wa'wa. Mare di. Marí dai õ di aré, damreme dama ïwaihu'u'õ na te aima ūsadawa wasu'u za'ra wa'aba zé hã. Aimreme aba na, te aima ãma rowasu'u za'ra wa'aba wapsi, te aré ūwapari waihu'u za'ra wa'wa, 'râwi oto ãma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono da, marí dama ïwaihu'u'õ na 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ūma ïwaihu'u'uzém na hã, duré 'râwi 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti te ūwaihu'u na hã, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã, duré ūsazei'wa norí hâimana zém na roti na hã.

⁷ Æne, wa za duré aima ãma romnhimiré' é za'ra wa'wa, ïwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Danhimnhihârâzé ūsyryre hã ãma 're danhimnhihâsi mono wamhã, ūwapari pibui pese na ãma 're danhimnhihâsi mono õ nherë, da te 're wapari waihu'u za'ra mono õ di, danhimnhihârâzé hã. Duré, rowamremezé hã da te ãma 're rowamreme za'ra mono wamhã, ūwapari pibui pese na, da te ãma 're rowamreme za'ra mono õ nherë, da te 're wapari waihu'u za'ra mono õ di, rowamremezé hã. ⁸ Duré da'wapéi'wa norí zô, danhimnhihârâzém na 're danhimnhihâsi mono wamhã, e siwa'ru sô 're danhimnhihâsi mono nherë, te za dasi'wapé da hã, sima 're sipeze za'ra, da'wapéi'wa norí hã. Mare di. ⁹ Tane duré, a norí wa'wa hã damreme dama ïwaihu'u'õ na si, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, e niha te za da te ãma 're asadaihu'u za'ra wa'wa, da te ãma 're aiwapari waihu'u za'ra wa'aba mono da hã. Da te ãma 're asadaihu'u za'ra wa'aba mono õ di da tô. Asimirowasu'u za'ra wa'aba na hã, rowa'u'u si te za taré te te ãma 're ropé, nimomo. ¹⁰ Daro mono bâ, te tô damreme mono bâ ahâ uptabi na dama 're hâimana za'ra, 'râwi ãma 're ūdasadaihu'u za'ra mono zéb da hã, damremezém na hã. ¹¹ Tane nherë, ni'wa hã damreme ūma ïwaihu'u'õ na, te te ūma rowasu'u wamhã, ūsiré a'uwé'õ na, wa za ūsina waihu'u, ūma sadaihu'u õ wa. Duré wa hã ūsiré a'uwé'õ na, te za duré ūma ïwaihu'u, tâma ūzadaihu'u õ wa. Tane duré, ni'wam norí hã timreme nai õ nherë, damreme dama ïwaihu'u'õ na, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, da te ãma 're sadaihu'u za'ra mono õ di za. Taré te za da te 're wapari za'ra, dama sadaihu'u za'ra õ wa, ta norí hã. ¹² A norí wa'wa hã bêté. Ma tô sô 're asôpré u'âsi aba mo,

'Re īhāimana u'āsi mono hā Tipē'ēzani na, romhuri mono bā te te aima 're īpisutu za'ra wa'aba mono zéb zō, āma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. Romhuri hā ūhō si 're hāimana za'ra mono õ di, īpire uptabi na hā. Sisarina si õ di, romhuri hā. Taha wa, romhuri īwē uptabi zō si, te za asima 're īrob'ruiwapari u'āsi za'ra wa'aba mo, āma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā, Wanhib'apito āma asiptete sina 're anomro u'āsi aba mono da, taha āma si.

¹³Taha wa, ni'wam norī hā timreme nai õ nherē, damreme dama īwaihu'u'õ na, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhā, ta norī hā te za duré te te tiwi 're rowaptērē za'ra, īpē'ēzani si romhuri te te tāma 're pisutu pese za'ra mono da, ta norī ma hā, damreme dama īwaihu'u'õ na 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā, sō'awi te te oto dama 're wasu'u pese za'ra mono da. ¹⁴Wasiré īsazei'wa norī hā 're wasi'rā'ōtō mono wamhā, wa hā damreme īma waihu'u õ nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, āma 're īmreme mono wamhā, te āma 're rosa'rata waihu'u mono õ di, īma waihu'u pese õ wa. 'Rāwi īpē'ē na si, wa tāma 're īmreme. ¹⁵E niha tawamhā, ī'uaibaba si te 're ī'manharī mono zéb da hā. īpē'ē na, wa za tō tāma 're īmreme 'rāwi, damreme īma īwaihu'u'õ na hā. Tane nherē, wa za duré wamremezém na tāma 're īmreme, te āma 're īrosa'rata pibui pese mono zéb da hā. Duré wasiré īsazei'wa norī siré 're īnho're mono wamhā, wa za tō 'rāwi īpē'ē na 're īnho're, damreme īma īwaihu'u'õ na hā. Tane nherē, taha nhipai u, wa za duré wamremezém na 're īnho're, te āma 're īrosa'rata pibui pese mono zéb da hā. Taha wa, āne te za duré a norī wa'wa hā 're ī'manharī za'ra wa'aba mo. ¹⁶A norī wa'wa hā asiré 're asi'rā'ōtō aba mono wamhā, āté te za aipé'ē na si 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're aiwata za'ra wa'aba mo, damreme dama īwaihu'u'õ na si, tāma 're aimreme zusi aba mono ré. Āne wamhā, e niha te za aiwapari'wa norī hā āma 're aiwata za'ra wa'aba mono zém na, te te 're ai'uzei pese za'ra wa'wa, aimreme na te te 're asadaihu'u za'ra wa'aba mono õ nherē, ta norī hā. ¹⁷Āne hā 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're aiwata za'ra wa'aba mono zé hā wē nherē, tane nherē, asiré 're asi'rā'ōtō aba mono norī hā āma 're sipawapto waihu'u za'ra mono õ di, siptete sina Wanhib'apito āma 're īnomro u'āsi mono zéb da hā. ¹⁸Wa hā īsiwaprosi, wa asipai u wa'aba, damreme īma īwaihu'u'õ na 're īmreme u'āsi. Taha zarina, wa 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īwata u'āsi. ¹⁹Tane nherē, wasiré īsazei'wa norī hā 're wasi'rā'ōtō mono ré, damreme dama īwaihu'u'õ na, īnhimirowasu'u pa uptabi na te dama 're arowasu'u mono wamhā, e āne hā wē di aré, āma 're īdasipawaptob za'ra mono zéb da hā. Wē prāti aré, īma hā. īnhimirowasu'u rutu na nherē, damreme dama īpibui pese na te dama 're rowasu'u mono wapsi, tawapsi wē uptabi di aré īma hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na te dama āma 're ī'aroti mono zéb da hā.

²⁰Īsīsānwā norī, ai'uté norī hā siwa'ru te te sima 're īrosa'rata za'ra mono ne, asima āma 're rosa'rata za'ra wa'āba mono õ di za, te aima āma īrowasu'u za'ra wa'aba zém na hā. Duré ai'utépré norī hā tiwasédé te te 're ī'manharī za'ra mono õ ne, te za aiwasété āna 're anomro aba mo. Aihāimana prédub sina, te za asima āma 're īrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo. ²¹Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō āne na āma rob'u'éré, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na hā:

"Darob amo'i hawi te za īnhib'a'u wē norī ma, da te 're īzadawa wasu'u za'ra, dasimremezém na, īnhib'a'u wē norī ma, damreme tāma īsa'rese'õ za'ra na. Tane nherē, īnhib'a'u wē norī hā te te 're īwapari za'ra mono õ di za, po're āna 're nomro u'āsi mono wa, ta norī hā."

Āne duréihā Wanhib'apito, zudezu norī āma te te īwaihu'u sirōmo za'ra zé hā, ībaihā na hā.

²² Taha wa, damreme dama īwaihu'u'ō na 'Re īhāimana u'āsi mono, da te dasima 're īsadawa wasu'u za'ra mono zé, īsazei'ō'wa norī ma ropibu ma, ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono waihu'u pe hā te te 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā. īsazei'wa norī ma, rowasu'uzéb dai ò di, ā hā. Tane nherē, damreme uwaibaba, dama īwaihu'u pese na ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama 're īsadawa wasu'u za'ra mono zé hā, īsazei'wa norī ma ropibu ma, 'Re īhāimana u'āsi mono za īwē na tāma 're īsōprub za'ra mono zém na, te te sina 're īwaihu'u sirōmo za'ra mono zéb da hā, ā hā. īsazei'ō'wa norī ma, rowasu'uzéb dai ò di, ā hā. ²³ Āté asiré īsazei'wa norī me, te za asiré asir'ārā'ōtō 'wa, uburé. Tawamhā āté te za damreme aima īwaihu'u aba ò na, aī'ahā wa'aba na asima īrowasu'u za'ra wa'wa. Tawamhā āté tane ré, te za īsazei'ō'wa norī hā asisi, atēme wa'aba, īsazei'wai hāimana zé, te te waihu'u za'ra ò nherē, te te aiwapari za'ra wa'aba da. Āne wamhā, e niha te za ò norī hā aī'āma rosa'rata za'ra wa'wa. Āté te za aī'āma rosa'rata wasétē za'ra wa'wa, aī'rā siwamnari' za'ra wa'aba newa. ²⁴ Tane nherē, āté asiré asir'ārā'ōtō aba ré, te za aimreme aba na si 'Re īhāimana u'āsi mono, dama īsadawa wasu'u za'ra wa'wa, aī'ahā wa'aba na. Tane ré, īsazei'ō'wa norī hā atēme sisisi aba wamhā, ta norī hā te za oto 'rāwi tipē'ē na tiwasétē na siwaihu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā timremezém na te te oto īwapari za'ra zéb zarina, īsazei'wa norī 're īhāimana za'ra mono zé, te te īwaihu'u za'ra ò norī hā. Taha zarina, te za oto siw'ō pese za'ra, tiwasétē na īswaihu'u za'ra zéb zarina. ²⁵ 'Rāwi sima si, te te 're īrosa'rata za'ra mono zé hā te za oto tiwi waihu'u za'ra ni, īmana'rāmi hawi. Tawamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, tāma īpire za'ra na te te oto sina waihu'u za'ra wa, te za oto hi'rātitō tāma ana, āma wata za'ra da. Tawamhā āne te za oto ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te aim'a 're wasu'u za'ra wa'wa: "Re īhāimana u'āsi mono hā te nare asō'a wa'aba, aim'a 're hāimana za'ra wa'wa." Āne te za te te aim'a 're wasu'u za'ra wa'wa, īsazei'ō'wa norī hā.

Īsazei'wa norī hā 're si'rā'ōtō mono wa, marī'ūwaibaba si te te 're īmanharīza'ra mono zé wasu'u

²⁶ Īsisānawā norī, āhā wasu'u na, wa za oto aim'a 'rāsutu za'ra wa'wa. Asiré 're asir'ārā'ōtō aba mono wamhā, ni'wam norī si te za aim'a 're sō're za'ra wa'wa, īsazei'wa nho'rezém na. Ni'wam norī si te za duré īsazei'wa norī 're aihāimana za'ra wa'aba mono zém na, te te aim'a 're roti za'ra wa'wa. Ni'wam norī si te za duré marī īwaihu'u'ō hā te te aim'a 're waihu'u za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ta norī ma si, te te 're īwaihu'u za'ra mono zéb zarina. Timreme nai ò nherē, te za duré ni'wam norī si 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te aim'a 're sadawa wasu'u za'ra wa'wa, damreme aim'a īwaihu'u za'ra wa'aba ò na hā. Ni'wam norī si te za duré aimreme aba zarina, te te aim'a āma 're wasu'u pese za'ra wa'wa sō'awi, aré damreme aim'a īwaihu'u za'ra wa'aba ò na 'Re īhāimana u'āsi mono, da te aim'a 're īsadawa wasu'u za'ra wa'aba mono zé hā. Asimiromhuri aba mono bâ, te za āma 're asipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo aihāiba mono bâ, Wanhib'apito āma si asiptete sina 're anomro aba mono da. ²⁷ Aihīni 're aī'rā'ōtō aba mono ré, ni'wam norī hā damreme dama īwaihu'u'ō na te te aim'a 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, maparane te za te te aim'a 're 'mairowasu'u wa'wa. Si'ubdatō dahāiba wamhā, wē di duré. Tane nherē, ta norī nhipai u hā asima 're 'mairowasu'u za'ra wa'aba mono ò di za, damreme aim'a īwaihu'u aba ò na hā. Si'ubdatō haré te za asima 're ī'mairowasu'u wa'aba mo. Duré sisarina si, te za ta norī hā atāma te te aim'a 're rowasu'u za'ra wa'wa. Taha parimhā, te za oto ni'wa hā sō'awi te

te aimā āma 're wasu'u pese za'ra wa'wa, aimreme aba na oto 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā, así'uihā na wa'aba. ²⁸ Tane nherē, ni'wa hā aimreme aba na aimā īwasu'u pese aba 'wa da hā, asiré 're 'maiħāimana aba mono õ wamhā, tawamhā, damreme dama īwaihu'u'õ na 'Re īħāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā te za ari'iwi 're si'ubumro. Tipē'ē na si, te za 're mreme zusi, 'Re īħāimana u'āsi mono ma, damreme tāma īwaihu'u za'ra õ na hā. ²⁹ Asiré 're así'rā'ōtō aba mono ré, ni'wam norī hā aimreme aba na 'Re īħāimana u'āsi mono te te aimā 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, maparane te za tō te te aimā 're 'mairowasu'u wa'wa. Si'ubdatō dahāiba wamhā, wē di duré. Āne wamhā, ni'wam norī hā asiré īsazei'wa norī hā te za īsimirowsu'u za'ra zém na te te sima āma 're rowaihu'u pese za'ra, 'Re īħāimana u'āsi mono hawib zō, tō sena zō, te te āma īwaihu'u pese za'ra zéb da hā. ³⁰ Tawamhā duré, ni'wa hā te te aimā rowasu'u za'ra wa'aba ré, āté ni'wa īħāiba amoi ma, te za 'Re īħāimana u'āsi mono hā tāma waihu'u, tizadawa wasu'u hā, taha zama te te oto aimā sadawa wasu'u za'ra wa'aba da. Āne wamhā, aimā rowsu'u 'rata aba 'wa hā te za tinhimirowsu'u hā sazā, őhō si te te oto aimā sadawa wasu'u za'ra wa'aba da. ³¹ Taha zarina si, te za oto 'Re īħāimana u'āsi mono hā sisān'repsi asima 're īsadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, aihħini oto āma 're īwaihu'u pese za'ra wa'aba mono zéb da hā así'uihā na, duré aipē'ē wē wa'aba zarina, asiptete sina āma 're anomro aba mono da oto. ³²⁻³³ 'Re īħāimana u'āsi mono hā, marī hā siwa'ru, wa te 're ī'manhārī za'ra mono zéb da hā, te te sima 're wa'awē mono õ di. Rowē na wawaimri wasiré 're wahāimana za'ra mono da si, ma tō te te sima 're wa'awē. Taha wa, ni'wam norī hā damreme uwaibaba si, 'Re īħāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na te te dama 're rowsu'u za'ra mono wamhā, te za 're si'madā'ā pese za'ra, siwa'ru te te dama 're rowsu'u za'ra mono tō da, rowahutu zō, 're dasi'rā'ōtō mono sidāpāsi, te te 're damreme nihħāri za'ra mono tō da. Daro mono bâ īsazei'wa norī, siré 're īsi'rā'ōtō mono norī 're īħāimana za'ra mono zéb uwaibaba si, te za te te dama āma 're rowsu'u za'ra, īsadawa wasu'u'wa norī hā.

³⁴ īsazei'wa norī, asiré 're así'rā'ōtō aba mono wamhā, pi'õ norī hā te za ari'iwi dame 're si'ubumro, 're īwahāimana za'ra mono zéb zarina. Timro norī zapari, te za tō 're hāimana za'ra pi'õ norī hā, duréihā 'Re īħāimana u'āsi mono nhimiroti na, Mozési āne na te te āma īrob'ui'érézéb zarina. Taha wa, asiré 're así'rā'ōtō aba mono wamhā, pi'õ norī hā te te sima 're robzanhāmri za'ra mono õ di za, timreme na asima 're rowsu'u za'ra wa'aba mono ré, te te 're ro'wa'rutu tō za'ra mono da. ³⁵ Pi'õ norī hā dasi'rā'ōtōzéb āma, rowahutu'wa norī nhimirowahudu hā te te 're wapari za'ra mono wamhā, tāma īwaihu'u za'ra õ hā te te oto 're waihu'u pese za'ra mono da, te te sima 're wē za'ra mono wamhā, 'rip si te za timro hā te te āma 're sadanħārī za'ra, waimri si. īsazei'wa norī hā aihħini 're así'rā'ōtō aba mono ré, pi'õ norī hā timreme na te te dawi 're siħħāri za'ra mono wamhā, wē õ di za, pi'õ norī mreme hā.

³⁶ E 'Re īħāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā dawana waihu'u za'ra wa'aba bâ, te za āne 're aihħāimana za'ra wa'aba mo, īsazei'wa norī 're īħāimana za'ra mono zéb zarinai õ nherē. E a norī wa'aba ma si, ma tō aimā āma wasu'u za'ra wa'aba ni. ³⁷ Āħħāna te aimā āma īrob'ui'éré za'ra wa'aba zé hā, īsi'uihā na īnhimiroti na hāi õ di. Wanħib'apito zadawa para, wa aimā āma rob'ui'éré za'ra wa'wa, īsimiroti zarina si. Ma'apé, āne hā así'uihā na āma waihu'u za'ra wa'aba, 'Re īħāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na así'āma 're īrosa'rata za'ra wa'aba mono norī hā, duré aimawi romħuri mono bâ, Tipē'ēzani na te te aimā 're īpisutu za'ra wa'aba mono zém na así'āma 're īrosa'rata za'ra wa'aba

mono norī hā. ³⁸ Āne na īnhimiroti na, ni'wam norī hā te te 're īzaze za'ra mono õ wamhā, tawamhā, īsazei'ō'wa na te za ta norī āma 're īrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo. Taha wa, a norī wa'wa hā ta norī nhimiroti hā 're 'madâ'ā za'ra wa'aba mono õ di za oto.

³⁹ Īsisānawā norī, āne wa za īhā wasu'u na hā aima āma 'rāsutsu za'ra wa'wa. Aimreme aba zém na, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, te za 'rāwi 're asi'madâ'ā za'ra wa'aba mo. Duré damreme dama īwaihu'u'ō na, 'Re īhāimana u'āsi mono, asima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono tō da, 're asisadawa uwati za'ra wa'aba mono õ di za. ⁴⁰ Asiré 're asi'rā'ōtō aba mono wamhā, uburé marī hā te za ī'wuaibaba si 're ī'manharī za'ra wa'aba mo, īpibui pese zarina si, aiwaimri wa'aba.

15

Cristu īhāwa'utuzé wasu'u

¹ Īsisānawā norī, āne wa za duré āma aipo're pu'u za'ra wa'wa. Duréihā Zezusihī wasu'u'uwē na, wa tō te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Taha zarina, ma tō oto asima īwē za'ra wa'wa, asiptete sina āma 're anomro u'āsi aba mono da oto. ² Āhā wasu'u'uwē hā te aima āma 're īwasu'u za'ra wa'aba mono zé hā, asiptete sina 're sazei utōrī za'ra wa'aba mono õ wapsi, te za 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono zé hā asina 're ī'wuaimrami za'ra wa'aba mo. Tane nherē, āté 'Re īhāimana u'āsi mono, asina 're umnhasi uptabi za'ra wa'aba mono õ wamhā, te te 're 'l'asō'reptu za'ra wa'aba mono zé hā asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ di za.

³⁻⁴ Zezusihī wasu'u'uwē hā danhipai u īpire uptabi hā, wa tō te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, da te īma 're īrowasu'u za'ra mono zéb zarina. Āne, Zezusihī wasu'u hā īpire uptabi hā: Cristu hā ma tō, u, wazada dārā, uburé wawasétē na 're īwahāimana za'ra mono norī zada. Taha pari, ma tō dasiwi sērē ni, u, ab're 're. Tawamhā bādā maparane āma si'utōrī õ ré, ma tō duré īmama hā hāiwa'utu, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Āne ma tō tāma tiromhāiba, duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā ībaihā na te te āma īrob'ui'érē sirōmo za'ra zéb zarina. ⁵ Tawamhā Zezusi hā hāiwa'utu pari, Pedruhu ma, ma tō sihāi'rē. Taha pari, ma tō duré tizadawa wasu'u'wa norī ma zama sihāi'rē za'ra, 12 na aré īsiré 're īnomro mono norī ma hā. ⁶ Taha parimhā, ma duré tizazei'wa norī nho'a sihāi'rē, 500 na īhāiba za'ra norī nho'a, aihīni siré si'ubumroi ré. Ta norī hā te zahadu dā'ā āna 're hāimana za'ra. Ni'wam norī si, ma tō tidā'ā za'ra, umro na. ⁷ Taha pari, ma tō duré Ti'aduhu ma sihāi'rē. Taha za'u si, ma duré dama īsadawa wasu'u'wa da, za daro mono bā te te īsatōrī za'ra norī ma, sihāi'rē za'ra, uburé te te hāiba pibu za'ra da.

⁸ Taha wa, īma hā robduma si, ma tō duré sihāi'rē, Zezusi hā. Ni'wa hā daza'u si poto wa, marī īwē uptabi hā dasiré te te sina ī'wuaimrami õ ne, wa tō wa hā daza'u si Zezusihī hā 'madâ', ītōmo na, īma sihāi'rē wa. ⁹ Wa hā uburé īsiré Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī zapari, wa 're īhāimana, tāma īwapu za'ra na. E marī wa. Te sazei õ ré, wa tō 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē ma, te tāma 're rob'manharī wasétē u'āsi za'ra. Taha wa, ībāi õ di aré, īsadawa wasu'u'wa na, da te 're īwaptērē za'ra mono zé hā. ¹⁰ Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhimizawi pese zéb zarina si, ma tō īma tinhopru, tō òhō na si dama 're īhāimana mono da oto, Cristuhu zadawa wasu'u'wa na. E tawamhā, taré ma tō īma tinhopru, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Mare di. Wa tō te īsina tāma 're uwaimrami u'āsi. Uburé īsiré Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī hā, wa tō romhuri na te 're 'rānhipai u'āsi za'ra. Tane nherē, īsi'uihā na te dama 're romhuri mono õ di. 'Re īhāimana u'āsi mono si, ma tō te te 're īpawapo,

ãne na te dama 're romhuri mono da, ūma ūsōprubzéb zarina si. ¹¹ Äté, wa hā wa tō aima wasu'u na'rata za'ra wa'wa, Zezusihi wasu'uwē hā. Äté ūsiré norī si ma tō aima wasu'u na'rata za'ra wa'wa. Äne hā wē di tō, ūma hā. E marī wa. Wa norī hā Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī hā, misire Žezusihi wasu'uwē hā wa te dama 're wasu'u za'ra mono wa, tō ðhō si wa. Tō taha wasu'uwē si, ma tō oto 're ūsaze za'ra wa'aba mo, a norī wa'wa hā.

'Re dadâ'â za'ra mono nherë, apâ 're ūdahâiwa'utu za'ra mono zé wasu'u

¹² Äne, wa za duré ãma aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norī hā asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono nherë, te ãne ta norī hā te te sima 're nhari za'ra: "Re dadâ'â za'ra mono wamhā, apâ 're dahâiwa'utu za'ra mono ð di za, niwamhā. Mare uptabi di za." Äne te ni'wam norī hā te te sima 're nhari za'ra. E ãne hā tō sena. Mare di. Cristu hā dâ'â nherë, 'Re ūhâimana u'âsi mono apâ te te ūhâiwa'utu na, sena na, wa te dama 're wasu'u za'ra mono nherë, e niha te bétē ãne na te te ãma 're rosa'rata upa siroptub za'ra, asiré 're ūhâimana za'ra wa'aba mono norī hā. ¹³ 'Re dadâ'â za'ra mono nherë, apâ ūdahâiwa'utu za'ra zé hā tō senai ð 'wa'âhā, e marī te aré wama wasu'u za'ra. Cristu, apâ ūhâiwa'utuzé wasu'u hā, tō senai ð na, te aré tō wama wasu'u za'ra. Äne hā aiwa aré tō, wama hā. ¹⁴ Duré, Cristu hā 'Re ūhâimana u'âsi mono, sena na te te apâ hâiwa'utu ð 'wa'âhā, aré marī dai ð di, Zezusihi wasu'uwē, wa te dama 're ūwasu'u za'ra mono zé hā. Taré 'wa'âhā, aré marī dai ð di duré, Cristuhu ãma 're ūsasõmri za'ra wa'aba mono zé hā. Taré te aré 're ūsaze za'ra wa'aba mo, marī dai ð nherë aré. ¹⁵ 'Re dadâ'â za'ra mono nherë, apâ 're ūdahâiwa'utu za'ra mono zé hā tō senai ð 'wa'âhā, Cristu hā 'Re ūhâimana u'âsi mono, apâ te te ūhâiwa'utuzé hā, aré tō senai ð di duré, ãne hā aiwa. Senai ð 'wa'âhā, wa norī hā wazadawa nhipese na, wa aré taré wa te dama 're wasu'u za'ra 'Re ūhâimana u'âsi mono hā, Cristu apâ te te ūhâiwa'utuzém na, wa te dama 're rowasu'u u'âsi za'ra mono wa. Tarére aré tō, dama wanhimirowasu'u za'ra hā. ¹⁶ 'Re dadâ'â za'ra mono nherë, apâ ūdahâiwa'utu za'ra zéb da hā tō senai ð 'wa'âhā, Cristu, apâ ūhâiwa'utuzé wasu'u hā, tō senai ð na te aré wama wasu'u za'ra tō. ¹⁷ Duré, 'Re ūhâimana u'âsi mono hā Cristu apâ te te ūhâiwa'utuzé hā tō senai ð 'wa'âhā, aré tarére, Cristuhu ãma 're ūsasõmri za'ra wa'aba mono zé hā, aiwasété wa, asada idâ'â aba zém na, 're ūsaze za'ra wa'aba mono zé hā. ūhâiwa'utuzé hā senai ð 'wa'âhā, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te siwi 're aiwé'ô pese za'ra wa'aba mono haré, te aré tō zahadu aiwasété ré, 're anomro u'âsi aba mo, ône haré, aiwasédé hā te te aima 're pari za'ra wa'aba mono ãna. ¹⁸ Duré, Cristuhu hâiwa'utuzé hā senai ð 'wa'âhā, uburé ūsazei'wa, 're idâ'â za'ra mono norī hā te aré ipé'ë 're, dâ'â u'âsi te re hâimana za'ra, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhiti. ¹⁹ Cristu hā apâ hâiwa'utu ð 'wa'âhā, tō ïbâre te aré wa'âma 're dapé'ëzé uptabi za'ra, wasiré ūsazei'wa 're ïwahâimana za'ra mono norī ãma hā. E marī wa. Marī dai ð wa aré, wa te ãma 're ūsasõmri za'ra mono zé hā, marī da ne, wa te 're saze za'ra mono wa, ti'ab ré.

²⁰ Tazahā, 'Re ūhâimana u'âsi mono hā ma tō apâ hâiwa'utu tō sena, Cristu hā. E marī te tawamhā, wama wasu'u za'ra, Cristu apâ ūhâiwa'utuzé hā. Niwapsi uburé ūsazei'wa 're idâ'â za'ra mono norī hā, tō sena za apâ 'Re ūhâimana u'âsi mono te te ūhâiwa'utu za'ra zé, te wama wasu'u za'ra. Taréi ð di, ã hā. ²¹⁻²² Duréihâ aibâ hā ma tō tiwasété 'rata, Adâ na ūsisi hā. Taha nhirâ na, te oto dadâ'âzé hā uburé dama 're hâimana za'ra. E marī wa. Taha nñihudu si, 're dahâimana za'ra mono wa. Tane duré, aibâ mari ïwé hā te te ï'manharizéb zarina, te oto dahâiwa'utuzé hā dama 're hâimana za'ra, aiwab zahuré, ãne hā. Cristu na ūsisi hā. Taha ãma si 're ïnomro mono norī ma, te za dahâiwa'utuzé

hā tāma 're hāimana za'ra, ñone u'âsi. ²³ Cristu hā ma tō tihâiwa'utu na'rata. Niwa ti'ai u, za we apâ dazô morî wapsi, te za ïsib'a'uweñ norî hā tihâiwa'utu za'ra. ²⁴⁻²⁵ Tawapsi, te za oto rob'râsutuzé hā ïwa waptârâ. Tawapsi te za uburé dama ïpire norî nhiptetezé hā tiwi a'uprosi Cristu hā, ti'ai ãma uburé dama roti'wa norî wi hā, hâiwa nhrïtõ na uburé ïhâiba'õ norî wib zama. 'Re ïhâimana u'âsi mono hā uburé tinhitob'ru norî ãma te te ï'ai'utézéb u si, te za Cristu hā te te 're da'ab'madâ'â, pire na. Taha parip si, te za oto Timama ma ïsib'a'uweñ hā sômri za'ra, ðhõ si te te 're ab'madâ'â u'âsi mono da oto, pire uptabi na. ²⁶ Dadâ'âzé hā te dazada 're hâimana. Ta hā te za oto Cristu hā uprosi pese, da'râsatu ãma hā. ²⁷ Duréihâ apito Dawi hā ma tō ãne na ãma rob'ui'éré siro, Cristuhu ãma:

"Ta hā ma tō 'Re ïhâimana u'âsi mono hā pisutu, uburé marî hā pire na te te 're ab'madâ'â mono da, siwaprosi."

Ãne duréihâ Cristuhu ãma, Dawi te te ïrob'ui'éré siro hā te 're hâimana. E tawamhâ, pire na dama 're ïhâimana mono zéb da, Cristuhu pisutu'wai ma zama, te za pire na tâma 're hâimana, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. Mare di. Taha ma zama, te te wasu'u õ di, ãne hā. Sisapari ma si, ma tō pisutu, 'Re ïhâimana u'âsi mono hā. Ähâ wasu'u hā wama pibui pese za'ra di oto. ²⁸ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te za te te 're da'apisutu, Cristuhu nhimi'madâ'â si oto 're dahâimana za'ra mono da. Tawapsi, te za oto ti'ra hā pisutu 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ, ïsapari 're hâimana mono da oto, ïmama si te te oto 're da'ab'madâ'â u'âsi mono da, danhipai u dama pire uptabi na.

²⁹ Ñane, wa za duré aima ãma rowasu'u za'ra wa'wa, za ïdahâiwa'utu za'ra zé wasu'u na hâ. Ni'wam norî hâ asiré 're ïhâimana za'ra wa'aba mono norî hâ ma tō â dawabzuri hâ da te tâma 're 'manharî za'ra, ïsazei'wa norî, â dawabzuri da te tâma 're 'manharî za'ra mono õ ré, 're ïdâ'â za'ra mono norî upana, ïsazei'wa norî zu hâiwa'utu za'ra da. E marî da, ma tō bêté ta norî hâ ãne hâ te te 're 'manharî za'ra, dahâiwa'utuzé wasu'u hâ te te 're sazei uptabi za'ra mono õ nherê. Ñane wamhâ, e tó ï'uwaibâba, aima za'ra wa'aba hâ. ³⁰ Wa norî hâ bêté, Cristuhu ma, wa te 're ïromhuri pese za'ra mono norî hâ. Wama romnhimimnhasi na, wa 're wahâimana u'âsi za'ra bâtâ sidâpâsi, ïwasu'uweñ hâ wa te dama 're wasu'u za'ra mono 'ru te, niha da te wama 're rob'manharî za'ra mono õ'umnhasite, da te 're ïwa'ruiwapari za'ra mono zéb zarina. Tawamhâ dahâiwa'utuzé wasu'u hâ senai õ 'wa'âhâ, e marî da, wa aré bêté wa te tâma 're romhuri za'ra Cristuhu ma hâ, wama romnhimimnhasi uptabi za'ra nherê. Marî dai õ di tô aré, tâma wanhiromhuri za'ra hâ. ³¹ ïsisânawâ norî, awë sidâpâsi aré 're ïdâ'â u'âsi mono nherê, wa tô te dama 're rowasu'u u'âsi, ïwasu'uweñ na. Wâ norî hâ Wanhib'apito Cristu Zezusihî ãma simisutu oto 're wanomro mono wa, tô sena aima 're ïtoi uptabi za'ra wa'aba mono zéb zarina, wa tô sena na aima ïsiwasu'u za'ra wa'wa, ãne na hâ. ³² Êpêzu ãma, ni'wam norî hâ ma tô ïzada tihâimana wasété za'ra, robzahi hâ dazô 're ïwairébé mono ne. Ta norî 'rata, ïhâimana ré hâ, ïma romnhimimnhasi uptabi di, te te siwi ïwîrî da newa. Tawamhâ, dahâiwa'utuzé wasu'u hâ taré wamhâ, e sena aré ïnhimiromhuri hâ, Cristuhu ma hâ, ïma romnhimimnhasi nherê, te tâma romhuri wamhâ aré. Ñne hâ ï'uwaibâba õ di aré, ïma hâ. Taré aré, te 're ïromhuri mono zé hâ. Dahâiwa'utuzé wasu'u hâ tô senai õ 'wa'âhâ, ti'ai ãma 're wahâiba si'utôrî pese za'ra mono 'wa'âhâ, ï'uwaibâba wa aré danhimiroti wasété na, wa te da'âma 're sasõmri za'ra. Ñne danhimiroti wasédé hâ: "Äté romhutu na, wa za wasi'utôrî. Äté awëpsi. Taha wa, ãhâna hâ watozém na si siwa'ru wato

za'ra wa'aba, wanhirōwi da, wasazém na, duré âzé na." Æne wamhā, wa aré tō ībâre, wa te da'āma 're sasōmri za'ra, dahâiwa'utuzé wasu'u hā tō senai õ 'wa'âhā aré. ³³ Æne wa, te za dawi 're asi'madâ'ā pese za'ra wa'aba mo, danhimiroti wasédé hā tō sena newa, da'āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono tō da. Taha na da'āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono wamhā, ta norī ne te za oto 're aihâimana wasétē za'ra wa'aba mo. ³⁴ Ni'wam norī hā asiré 're īhâimana za'ra wa'aba mono norī hā 'Re īhâimana u'âsi mono hā 'râwi te te 're waihu'u za'ra mono õ di. E ãne na 're siséb za'ra mono ãna. Asimiza'rese ãna 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém hawi, te za oto aipizari za'ra wa'wa, aiwasédé hā rême pese za'ra wa'aba da, aiwē uptabi na si 're anomro aba mono da oto.

'Re īhâimana u'âsi mono hā za te te da'ahâiwa'utu wa, dahâiba té wasu'u

³⁵ Ìté ni'wam norī hā asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī hā te za ãne 're sisadanharí za'ra: "E niha te za merē 'Re īhâimana u'âsi mono hā da'ahâiwa'utu. 'Re dadâ'ā za'ra mono wa, 're dahâiba si'utôrî pese za'ra mono nherë, e niha te za merē ãne nherë, apâ da'ahâiwa'utu." ³⁶ E niha te asimirosa'rata waihu'u ãna, ãne na 're l'upa za'ra wa'aba mo. Amnho potozém na, wa za pé aima ãma simiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Amnho hā da te 're zuri mono wamhā, ītomhâ 're si'utôrî mono õ nherë, 're 'wanhipré za'ra mono õ di. ³⁷ Duré, tridu hā aro 'râ ne hā da te 're zuri mono wamhā, duré aimawi amnho hā da te 're zuri mono wamhā, e ìtehi zama te za ūsu da te 're zuri. Mare di. Ìnhama uptabi si te za da te 're zuri, pibui pese na 're poto za'ra mono da, amnho hā. ³⁸ Amnho hā da te 're zuri mono wamhā, 'Re īhâimana u'âsi mono hā te te l'apopoto mono hawim haré, te te sima 're l'apisutu mono zéb zarina si, te za dama 're 'wanhipré wairébé, sipu'u pese na.

³⁹ Duré, ti'ai ãma uburé hâiba ré 're īhâimana za'ra mono hā aiwapsi õ di. A'uwê hâiba hâ aimawi. Duré abaze norī hâiba hâ aimawi. Duré pe'a norī hâiba hâ, aimawi. Duré si norī hâiba hâ aimawi.

⁴⁰ Duré, hâiwa ãma 're īhâimana za'ra mono norī hâiba hâ aiwab õ di, ti'ai ãma 're īdahâimana za'ra mono norī hâiba ne hâ. Hâiwa ãma si, dahâiba hâ wê uptabi di. Duré 'madâ'ā zei uptabi di. Ti'ai ãma dahâiba hâ wê nherë, duré 'madâ'ā ze nherë, aiwab õ di, hâiwa ãma dahâiba ne hâ. ⁴¹ Bâdâ hâ bété. Ta hâ 'madâ'ā ze ti. Wê uptabi di. A'amo hâ 'madâ'â zei uptabi di duré. Uburé wasi hâ hâiwa na 're ūsimasa mono hâ, 'madâ'â ze ti duré. Tane nherë, uburé aiwapsi 're hâimana za'ra mono õ di, l'madâ'â ze da hâ. Duré uburé wasi norī hâ aiwapsi 're simasa mono õ di, l'madâ'â ze da hâ.

⁴² Tane duré, za niwa 'Re īhâimana u'âsi mono te te ūda'ahâiwa'utuzé hâ. Amnho hâ da te 're zuri mono wamhā, ītomhâ 're si'utôrî mono wapsi, te za 're 'wanhipré za'ra. Tane duré, ti'ab ré, 're dadâ'â za'ra mono pari, ab're 're, da te oto 're danheme mono wamhā, te za tō 're dahâiba si'utôrî za'ra. Tane nherë, 'Re īhâimana u'âsi mono te oto da'ahâiwa'utu wamhā, dahâiba hâ aiwa dama 're hâimana za'ra mono õ di za oto. 'Re dahâiba si'utôrî za'ra mono ãna, te za oto ūré 're dahâimana u'âsi za'ra, òne u'â. ⁴³ 'Re dadâ'â za'ra mono wa, dahâiba hâ ab're 're, da te 're séme mono wamhā, wasétê uptabi di oto, dahâiba hâ. Duré, mari hâ te te 'manharí waihu'u õ di dahâiba hâ, mari dai õ wa oto. Tane nherë, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ te te oto da'ahâiwa'utu wamhā, dahâiba hâ wê uptabi di za oto. 'Madâ'â zei uptabi di za duré. Tawapsi, danhiptete uptabi na te za ūré 're dahâimana u'âsi za'ra oto. ⁴⁴ 'Re dadâ'â za'ra mono wa, dahâiba hâ ab're 're, da te 're ūséme mono hâ, ti'ai ãma ré hâ, dahâiba si, danhi ré si, duré dahi ré si. Tazahâ 'Re īhâimana u'âsi mono hâ za te te da'ahâiwa'utu wamhâ, dahâiba aimawi ré, te za oto 're dahâimana za'ra,

Ípē'ězani nhimipisutuzéb zarina. Ti'ab ré, te tō dahâiba na 're dahâimana za'ra. Taha zarina, te duré hâiwa ãma dahâiba aimawi ré 're dahâimana za'ra, 'Re lhâimana u'âsi mono pē'ězani nhimipisutuzéb zarina. ⁴⁵ Duréihâ Mozési hâ ma tō ãne na ãma rob'ui'éré:

"Re lhâimana u'âsi mono hâ ma tō aibâ hâ poto 'rata, Adâ na ïsisi hâ. A'uwe hâiba na 're morî da, ma tō poto 'rata tô."

Ãne duréihâ ãma ūrob'ui'éré hâ. Tane nherê, Adâhâ ne te 're hâimana, 'Re lhâimana u'âsi mono 'rata, dadâ'â ãna 're danomro mono da, te te dama 're ïapisutu mono hâ, Ípē'ězani nhimipisutuzéb zarina. Ta hâ Zezusi. ⁴⁶ E tawamhâ hâiwa ãma hâ dahâiba aimawi ré, ma tô 're dahâimana na'rata za'ra. Mare di. Ti'ai ãma dahâibažen na, te tô a'â Iré 're dahâimana na'rata za'ra, ti'ai ãma ré hâ. Niwapsi te za hâiwa ãma dahâiba ïwé uptabi ré si 're dahâimana za'ra. ⁴⁷ Duréihâ aibâ te te dama ïpoto 'rada hâ ma tô ti'a na 'manha, 'Re lhâimana u'âsi mono hâ. Tane nherê, taha uirî na si, ma tô aibâ aimawi hâ wei mo hâiwa hawimhâ, ti'ai u, Adâhâ ma ïpire uptabi hâ, ïwé uptabi hâ. ⁴⁸ Uburé ti'ai ãma 're ïdahâimana za'ra mono norî hâ te Adâhâ hâiba ne, Iré 're dahâimana za'ra, ti'ai 'manharî na lhâiba na'rata ne ré. Tane nherê, ni'wam norî si hâiwa ãma za 're lhâimana za'ra mono norî si, te za hâiwa ãma 're ïmorî hâiba ne ré 're hâimana u'âsi za'ra, tô Cristuhu hâiba ne ré. ⁴⁹ Wa norî hâ, aibâ ti'ai 'manharî na lhâiba na'rata ne ré, wa ti'ab ré Iré 're wahâimana za'ra. Tane, wa za duré niwapsi hâiwa hawi we ïmorî hâiba ne Iré 're wahâimana u'âsi za'ra. Taha wa, wa za oto ïsine 're wahâimana u'âsi za'ra, òne u'âsi.

⁵⁰ ïsisanawâ norî, ãne wa za aima ãma waihu'u za'ra wa'wa, tō sena. Ti'ai ãma ré wahâiba hâ wanhi ré hâ duré wawapruí ré hâ, taha ré, hâiwa u ïré 're wanhisisi waihu'u mono õ di za, 'Re lhâimana u'âsi mono hâ da'âma 're ïsib'a'uwe mono zéb u hâ. E marî wa. Ti'ai ãma ré wahâiba hâ za wawi 're ïsi'utôrî za'ra mono hâ, hâiwa ãma Iré 're wahâimana waihu'u za'ra mono õ di za oto, 'Re lhâimana u'âsi mono 'rata Iré 're ïwahâimana u'âsi za'ra mono zéb da hâ.

⁵¹⁻⁵² Marî hâ aré dama ïwaihu'u'õ hâ wa za oto aima wasu'u hâi're za'ra wa'wa, sô'awi. Ma'âpé ïwapari pese za'ra wa'aba za. Wa norî hâ Zezusihi zazei'wa norî hâ, ti'ab ré uburé wasi'utôrî sirômo õ di za, rob'râsutuzé wana hâ. Rob'râsudu hâ oto ïwa ïwaptâ'âzé waihu'uzéb da, danhimnihârâzé da'râsutu'wa, da te oto wapari za'ra wamhâ, uburé ti'ai ãma zahadu wahâiba ré ré 're ïwanomro mono norî hâ, wa za awa'awi wahâiba na saprî za'ra ni, waptu na 're ïdatômo sî'râmi za'ra mono ne. Danhimnihârâhâ da te wapari za'ra wi, ni'wam norî hâ ïsazei'wa norî hâ dawana 're ïdâ'â za'ra mono hâ te za apâ ahâiwa'utu, dâ'â ãna oto 're hâimana u'âsi za'ra mono da, lhâiba tiwi 're si'utôrî waihu'u za'ra mono ãna. Tawamhâ wa norî zama wahâiba ré ré 're ïwanomro mono norî hâ, wa za duré wahâiba ïtém na saprî za'ra ni, za oto wawi 're ïsi'utôrî za'ra mono õ na hâ, Iré 're wahâimana u'âsi za'ra mono da oto, òne u'âsi. ⁵³⁻⁵⁵ Æne hâ niwa za wama romhâimana za'ra wamhâ, 'Re lhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî hâ duréihâ te te ãma ūrob'ui'éré sirômo zahuré zéb zarina, te za tô wama ãma uwaimrami za'ra, 'Re lhâimana u'âsi mono hâ, za apâ ïwahâiwa'utu za'ra zém na hâ. Æne duréihâ ãma ūrob'ui'éré siro hâ:

"Re ïdadâ'â za'ra mono zém na, te za 'Re lhâimana u'âsi mono hâ ãma ai'uté. Te za uprosi pese oto. 'Re ïdadâ'â za'ra mono zé hâ, e mahâta tawamhâ te te da'âma ïai'uté za'ra zéb da hâ. Marî õ di oto. Robaba uptabi di. Duré,

e mahāta te ūsiptetezé hā tāma 're hāimana oto, te te āma 're ūda'a'uprosi mono zéb da hā, apa'apa 'wa nhi'oto nhipsari ne hā. Marī ū uptabi di oto, tāma hā."

Āne duréihā āma ūrob'ui'érē siro hā te 're hāimana, za dama ūromhāimanazém na hā.

⁵⁶ E marī wa, ma tō aré 're ūwadā'ā za'ra mono zé hā siptete na wazada 're hāimana za'ra. Wawasétē na 're ūwanomro mono zéb zarina, ma tō aré tō siptete na wazada 're hāimana za'ra, te te 're ūwa'a'uprosi mono zéb da hā. Duré 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te āma ūrob'ui'érēzéb zarina, 're wanomro wē mono ū wa, ma tō aré te te siwi 're wa'awē'ō pese, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. ⁵⁷ Tane nherē, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma si, 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono za. E marī wa. Ōhō si, ma tō 're ūwadā'ā za'ra mono zém na hā wama āma ai'uté za'ra, Wanhib'apito Zezu Cristuhu si, ūwē uptabi hā te te wazada ūmanharizém na hā.

⁵⁸ Ūsisānawā norī, ūma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, taha wa, te za asiptete u'āsi Cristuhu āma si 're anomro aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono āna. Wanhib'apito ma, 're ūromhuri za'ra wa'aba mono zé hā taréi ū di. Āne na asina waihu'u za'ra wa'aba wa, te za tāma 're ūromhuri pese u'āsi za'ra wa'aba mo, asimi'ē na.

16

Zeruzarē āma ūsazei'wa norī ma, rob'uiprazé da te dasiwi ūrā'ōtōzé wasu'u

¹ Ūsazei'wa norī ma, rob'uiprazé hā asawi ūrā'ōtō aba zéb da na, wa za oto aima āma roti za'ra wa'wa. Darasiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma ūsazei'wa norī, daza'rui mono bā siré 're ūsazei'wa norī mono norī ma, te tāma ūroti za'ra zém na, wa za aima roti za'ra wa'wa, duré a norī wa'aba zama 'manharī za'ra wa'aba da. ² Dumidu sidāpāsi 're sāmra aba mono da, te za rob'uiprazé hā 're ūpo'o u'āsi za'ra wa'aba mo, aihāiba mono bā wa'aba. Aipawa'ā hā syry na 're waibui wa'aba mono wamhā, syry na te za 're ūpo'o za'ra wa'aba mo. Duré sa'ētē na 're waibui wa'aba mono wamhā, sa'ētē na te za duré 're ūpo'o za'ra wa'aba mo. Atēme ūwisi aba wapsi, asawi ūrā'ōtō aba da, asima rosa'rata za'ra wa'aba ū di za. ūwana ré, te za asawi 're ūrā'ōtō u'āsi aba mo dumidu sidāpāsi, ūzō nomro ūsirōmo da. ³ Tawamhā atēme āma ūwisi aba wapsi, asawi ūpisutu za'ra wa'aba norī hā wa za ūré satōri za'ra Zeruzarē u, asōprubzéb za'ra wa'aba ré hā, te te siwi âri da. Rob'ui'érē ré zama, wa za satōri za'ra, wa te ūwēsāmri za'ra norī wasu'u na rob'ui'érē hā. ⁴ Tawamhā, atē ūzama wa za ūsimā rowē, Zeruzarē ū ūmorī da hā. Taha wapsi, wa za ūsiré ūmorī za'ra, asawi ūpisutu za'ra wa'aba norī siré hā.

Paru hā za datēme ūmorizém na dama ūsiwasu'uzé wasu'u

⁵ Wa tō ūsimā rowairébé, Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, a'ā ūmorī da, tame ūsazei'wa norī siré a'ā ūnhamra hutu da. Masédoniza hawip si, wa za oto āma atēme ūmorī 'wa, tamomo. ⁶ Tawamhā, atēme āma ūwisi aba wamhā, atē wa za ai'rata ūhāimana hā za'ra wa'wa. Atē rowa'u'u wahā 're sa'wari mono ré, wa za a'ā ai'rata ūnhamra hā za'ra wa'wa. Tamep si, te za asawi ūpawaptob za'ra wa'wa, nimomo ūmorizéb da hā, rowē na ūmorī da, aihawi za'ra wa'aba. ⁷ Āma atēme ūwisi za'ra wa'aba wamhā, ai'rata ūnhamra hutu za'ra wa'aba da, te ūsina roti ū di. Ai'rata ūnhamra hā za'ra wa'aba da si, wa tō ūsimā wē. Āne na dā'āsina, awa'awi āma atēme ūwisi aba ū di za. Nimahā na si, wa za āma atēme ūmorī za'ra wa'wa. Tawapsi, wa za ai'rata ūnhamra hā za'ra wa'wa, Wanhib'apito te te ūma pisutu pese wapsi.

8 Taha wa, wa za a'â ãme nhamra Épézu ãma, Pëtecoti na bâtâ nhisi hâ za ïwa ïwaptâ'ázéb u, datoi 'manharizéb u. **9** ïnhimiromhuri wë'õ'wa norí hâ ahâ uptabi nherê, ma tô 'Re ïlhaimana u'âsi mono hâ ïnhowa ropese ïma, ãme te tâma 're ïromhuri mono zéb da hâ. Taha wa, ãmemhâ ïma romhuri ahâ uptabi di za, Zesusihi wasu'uwe na te dama 're ïromhuri mono zéb da hâ.

10 Duré, Timotiu hâ atême ãma wisi za'ra wa'aba wamhâ, ma'âpê asiwi sawi wë'za'ra wa'aba za, sina hâtâ'â ãna ai'rata sâmra aba da. Wa hâ Wanhib'apito ma, te 're ïromhuri mono ne, te duré taha zama te te tâma 're romhuri. Taha wa, te za asiwi ïsawi pese za'ra wa'wa. **11** Mreme wapu na 're hâimana mono newa, duré taré 're ïlhaimana mono newa, asiwi wë'õ za'ra wa'aba õ di za, ãma atême wisi za'ra wa'aba wamhâ. Te za ãma ana wa'wa, rowë na aihawia wa'aba wei morî da apâ, we ïtême wisi su'u da. Taha wa, wa zahadu sô mapari za'ra a'â, ïsiré romhuri'wa norí zô zama.

12 Wasisânawâ Aporu hâ wa za duré aimâ ãma wasu'u za'ra wa'wa. Wa tô aré nasi tâma roti u'âsi, wasiré ïsazei'wa norí siré ãma atême morî za'ra wa'aba da, te te asabu za'ra wa'aba da. Tane nherê, te te sima rowë õ di, ta norí siré ãma atême imorî za'ra wa'aba da hâ. Marî hâ tâma hâimana õ wapsi, te za, u, ãma atême timorî za'ra wa'wa, te te asabu za'ra wa'aba da.

Paru hâ roti na za te te oto dama ï'râsutuzém na rowasu'u

13 Asimiza'rese te za asimirosa'rata na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Cristuhu nhimiroti zarina si 're anomro u'âsi aba mono da, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo. Aihâimana prédup sina te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ãna. Asiptete sina te za ãma 're anomro aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono ãna. **14** 'Re asimizawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za uburé marî hâ dama 're ï'manharí wë' u'âsi za'ra wa'aba mo.

15-16 Esitépanasihi ãma, wa za oto aipo're pu'u za'ra wa'wa, ïsôrôwa ãma ïsiré 're ïlhaimana za'ra mono norí ãma zama. Ta norí hâ ma tô sazei 'rata za'ra, Atazu na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, 're ïsî'ubumroi mono norí hâ. Ta norí hâ, 'Re ïlhaimana u'âsi mono nhib'a'u'wë 're ïlhaimana za'ra mono norí hâ simi'ë na te te 're pawaptob u'âsi za'ra mono da si, ma tô 're si'madâ'â za'ra. Åne hâ aimâ waihu'u pese za'ra wa'aba di. Taha wa, ïsisanawâ norí, ta norí nhimiroti hâ te za 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, ïsiré norí hâ simi'ë na te te 're ïromhuri pese za'ra mono norí nhimiroti zama.

17-18 Esitépanasi norí hâ we ïtême sihutu wamhâ, ma tô ïma rowë watobro, Potunatu norí hâ Aca'ituhu me. Wa hâ ai'rata 're ïnhamrâ aba mono õ wa, wa ai'âma 're ïpë'ëzé u'âsi za'ra wa'wa. Tane nherê, ta norí hâ ai'upana wa'aba we ïtême sihutu wa, ma tô sina ïma rowë wazere za'ra, te te sina aimâ 're ïrowë zani u'âsi za'ra wa'aba mono ne. Ta norí hâ te za asima 're ïwasu'u wë' u'âsi za'ra wa'aba mo.

19 Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma ïsazei'wa norí, siré 're ïsî'râ'õtõ mono norí hâ te ãma asawi za'ra wa'wa. Atira hâ te duré ãma asawi za'ra wa'wa, Prisiraha me. Ubûrê ïsôrôwa ãma rowahutu u siré 're ïsî'râ'õtõ u'âsi mono norí zama, te duré ãma asawi za'ra wa'wa. Simisutu, Wanhib'apito ãma oto 're anomro aba mono wa, te ãma asawi za'ra wa'wa. **20** Åme wasisânawâ norí 're ïsî'ubumroi mono norí hâ te duré uburé ãma asawi za'ra wa'wa.

Duré 're asi'râ'õtõ aba mono wamhâ, te za uburé asiré ïsazei'wa na 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, asõ'utu na asisawi sina 're asitob'rata hârâ za'ra wa'aba mo.

21 Wa hâ Paru, ïsî'uihâ na wa za oto aimâ rob'ui'éré na 'râsutu za'ra wa'wa, ïnhib'rata na te ãma asawi za'ra wa'aba zéb da hâ.

²² Wanhib'apito zawi'õ'wa norõ ma, 'Re ñhâimana u'âsi mono hã, rowẽ'õ te te tãma 're apisutu mono za.

Wanhib'apito, apâ we aimorõ su'u za.

²³ Wanhib'apito Zezusihî ma, wa ai'ãma tãma 're ñimreme u'âsi za'ra wa'wa, te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da.

²⁴ Cristu Zezusihî ãma simisutu oto 're wanomro mono wa, wa asawi na ãma 'rãsutu za'ra wa'wa, ñima asawi uptabi za'ra wa'aba wa.

2 Corītu norī Paru hā, maparane āma te te duré ūrob'ui'érézé, Corītu norī ma Ībaihā wasu'uzé

Īmorī'rata na Paru hā te te Corītu norī ma rob'ui'éré parimhā, ma tō duré aimawi na tāma rob'ui'éré za'ra, ībaihā 're, dama īhāimana õ na. Rob'ui'éré hā ītēme wisi za'ra wamhā, ma tō tiwi tirobzei'õ za'ra, tinhimi'ui'éré na hā īwasétē na te te tāma nharī za'ra wa, Paru hā. Nima norī hā ma tō duré Paruhu āma rosa'rata za'ra, sena na Zezusihi zadawa wasu'u'wa na 're īmorī õ na hā. Ma tō duré tāma nharī za'ra, īsazei'wa norī hā tiwaséde hā te te īmanharī za'ra norī ma, te te rowairébē 'ru te. Taha wa, Paru hā tinhimi'ui'éré na ma tō asa sa'ētē tāma nharī za'ra, sada īhāimana za'ra norī ma. Ma tō duré tāma siwasu'u za'ra, Zezu Cristu hā sena na te te ītēme īsatōrī za'ra na hā. Ma tō duré wama rowasu'u za'ra, sena na Zezusihi nhirā zarina si 're īdanomro mono zém na hā, duré 're īwanomro mono zép tém na, Zezusihi nhimi'manharī wē zéb zarina.

¹ Wa hā Paru, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Corītu na 'ri nho'ōmo nhisi āma, īwasu'u'wē u 're asi'rā'ōtō aba mono norī ma, asiré. Uburé Ataza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'u'wē 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī ma zama, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō īpisutu, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa na īsadawa para dama 're īhāimana mono da, daro mono bâ, te te sima īwēzéb uwaibaba.

Wano hā te duré āma īzadawa wapto, uburé te aima āma īrowasu'u za'ra wa'aba zém na hā, Timotiu na wano nhisi hā.

² Wamama ma, wa ai'āma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, īsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'āsi, āma 're anomro aba mono da.

Paru hā, 'Re īhāimana u'āsi mono āma īwatazé wasu'u

³ 'Re īhāimana u'āsi mono āma si, 're wawata za'ra wa'aba mono za, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama āma. Ta hā te wa'āma 're siwamri u'āsi. Te duré te 're wa'apawaptob u'āsi, wapē hā ī're wama 're simi'wara u'āsi mono da.

⁴ Wa hā, duré Timotiu, uburé mari īpire hā wa te 're sépata mono wamhā, te za tō te te 're wapawapto, wapē ī're wama 're sa'wari mono da. Taha wa, wama waihu'u pese di oto duré, īsarina, wa te 're īdapawapto mono zéb da hā, wasine 're dapē'ē nhimi'wara mono da, mari īpire hā da te 're sépata za'ra mono wamhā. 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īwapawapto mono ne, wa za tō wa norī zama wa te 're dapawaptob za'ra, dapē hā ī're dama 're simi'wara mono da apâ. ⁵ Wa norī hā Cristuhu zazei'wa 're wahāimana mono wa, wa wa te 're robzépata, ti'ab ré Cristu hā te te 're īrobzépata mono ne. īsine, wa te 're robzépata mono nherē, ta hā te za te te 're wapawaptob u'āsi, wapē ī're wama 're sa'wari mono da, wato sina duré 're wahāimana u'āsi mono da.

⁶ Wa norī hā, Cristu, wa te dama 're sadawa wasu'u mono wa, te da te wama 're rob'manharī wasétē u'āsi. Taha zarina, wa te 're robzépata mono nherē, wama 're rowē mono di. E mari' wa. Wanhimirohmuri zarina 're īsaze za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono wa, duré īsimipawaptobzéb zarina, aipē hā ī're aima 're simi'wara aba mono wa. Wa norī hā wa te 're robzépata mono wamhā, te

tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're wapawapto, wapē ī're wama 're sa'wari u'āsi mono da. Āne hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, te za 'rāwi asima 're īnharī za'ra wa'aba mo, āne: "Paru norī hā te te 're robzépata zahuré mono nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īpawaptob u'āsi zahuré mono ne, te za duré te te 're wa'apawapto, wapē ī're wama 're simi'wara u'āsi mono da." Āne te za 'rāwi asima 're īnharī za'ra wa'aba mo. Taha wa, wasine 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhā, te za asiptete sina āma 're anomro aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono āma. Tawamhā, te te 're īwapawapto mono ne, te za tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, aipē ī're aima 're simi'wara aba mono da. ⁷ Āne na, wa tō wa te ai'āma 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'wa, 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono za 're īrēme za'ra wa'aba mono ō na hā. Taha wa, wasine 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhā, tō sena te za duré 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, te te 're īwapawaptob u'āsi mono ne, apā 're aipē'ē nhimi'wara u'āsi aba mono da.

⁸ Wasisānawā norī, wa duré wasima wē ni, wa te āma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma wahāimana ré, rowasédé hā wazada īhāimanazém na hā. Tame, wa te robzépata za'ētē uptabi wa, wa tō aré wasina rosa'rata ni, sena na oto wadā'ā da newa. ⁹ Āne, wa tō wasina rosa'rata ni, 'rāwi: "Tō sena, wa za wadā'ā ni, romhutu na." Tawamhā e marī da, ma tō āne hā wazada tiromhāiba bétē. 'Rāwi wawaihu'u pese na 're wasi'madā'ā tō mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono si, wa te 're umnhasi pese mono da si, ma tō āne hā wazada tiromhāiba. 'Re īhāimana u'āsi mono si waihu'u pese di, te te 're īda'ahāiwa'utu mono da hā. Duré tāma dawaihu'u pese di, te te 're īda'ab'madā'ā mono da hā, rowasédé hā dazada 're hāimana mono wamhā. ¹⁰ Ta hā ma tō wanho'reptu tō, wadā'āzém hawi, wa te wasina romnhimimnhasi uptabi nherē. Taha zarina, te za te te 're wanho'reptu duré, wazada 're īromhāimana wasétē mono zém hawi. Taha wa, wama umnhasi uptabi di, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're īwanho'reptui mono da hā. ¹¹ A norī wa'wa hā wa'āma 're aimreme zusi aba mono zém na 're wapawapto za'ra wa'aba mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te za te te 're aiwapari za'ra wa'wa, te te 're wanho'reptui u'āsi mono da. Āne wamhā, īwē na si te za tō wama 're sōprub u'āsi. Taha zarina, te za tō da'ahā na āma 're dawata za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono āma hā, īwē na si wama 're sōprub u'āsi mono wa.

Paru hā datēme morī tō da, te te āma īsapřízé wasu'u

¹² Ni'wam norī hā asiré 're hāimana za'ra wa'aba mono nherē, ma tō wahāimana nhipe se na hā wa'āma siwi tihi. Tane nherē, senai ō di ta hā. Wa norī hā 'rāwi wapē'ē na 're wasiwē'ō mono ō di. E marī wa. Marī hā wa te ai'āma 're 'manharī za'ra wa'aba mono ō wa, 're wahāimana wē u'āsi mono wa. Pi'uriwi aiwi 're wahāimana za'ra wa'aba mono ō di. Marī īwē si, wa tō wa te aima 're 'manharī za'ra wa'wa. Ti'ai āma īsazei'ō'wa norī nhimirowaihu'u pese zarina, 're wahāimana mono ō di. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimizawi pese zéb zarina si, wa āne na hā 're wahāimana oto. ¹³⁻¹⁴ Wa te āma aima īrob'ui'éré za'ra wa'aba zé hā e pire di, 're sōré za'ra wa'aba mono wamhā, duré āma īwaihu'u za'ra wa'aba da hā. Mare di. Aima wapu za'ra wa'aba di. E marī wa. Wazadawa nhipe se na, marī na wa te āma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba ō wa, aimawi na wa te āma aima 're roti za'ra wa'aba mono ō wa duré. Āne na hā sena na 're īwahāimana mono zé hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba ō di. Tane nherē, wa tō wa te wasima 're aiwē za'ra wa'wa,

nimahā na asiwi wawaihu'u pese za'ra wa'aba da, wazadawa nhipesē ō na 're īwahāimana mono na hā. Tawapsi te za Wanhib'apito Zezusi hā nimahā bātā na apā we īmorizéb āma, wa'āma atob'uzu za'ra wa'wa, wa norī hā za duré ai'āma īwatob'uzu za'ra wa'aba ne, tō taha bātā na hā.

15-16 'Re īhāimana mono zém na, īwēsāmri za'ra wa'aba newa, wa tō aré īsima rowē, ā hawi Masédoniza na dānhipti'a nho'ōmo nhisi hawi, apā īmorī wamhā, āma atēme īmorī aba na, te sahu da duré. Masédoniza u we īmorī'rata wa, āma atēme īmorī aba ne, duré āma atēme īwisi aba da, te asabu na sahu za'ra wa'aba da, wa tō īsima rowē aré. Āhā wamhā, te aré asiwi īpawapto wa'wa, Zudeza u īmorizéb da hā. Āne 'wa'āhā, aré maparane īnhimipawapto wē zé hā aima wa'aba hā, īnhimiromhuri na hā. **17** Tane nherē, āma atēme īmorī aba zém na, te sahu ō di. Masédoniza hawi apā īmorī ré, āma atēme īsipai waihu'u za'ra wa'aba ō di tō. Marī hā īma hāimana wa, wa tō īnhimirosa'rata na āma saprī, āma atēme īmorī aba tō da a'ā. Āne wa, ni'wam norī hā asiré 're īhāimana za'ra wa'aba mono norī hā ma tō ī'āma rosa'rata wasétē za'ra, īzadawa nhipesē na hā, īmreme hā tō senai ō newa. E īnhimirosa'rata na 'rāwī te īsiwi ro'wa'rutu wa, wa tō āne hā īsima pisutu, āma atēme īmorī aba tō da hā. Mare di. E īsazei'ō'wa norī hā sima si 'rāwī te te 're īrosa'rata za'ra mono ne, wa tō āne hā īsima pisutu. Mare di. Āne wab ō di. īsazei'ō'wa norī hā marī na te te dama 're ropisutu za'ra mono wamhā, awa'awi te za te te dawi āma 're saprī za'ra, simirosa'rata na saprī pese wa, ta norī hā. īsimiropisutu na ropsi'āri ō nherē, te za te te dama 're nharī za'ra, siwa'rāmi. E āne, 're īhāimana mono zé hā, wa hā. Mare di. Ānei ō di. **18** 'Re īhāimana u'āsi mono hā, dama umnhasi uptabi di. Niwamhā dama sadawa nhipesē ō di. Ta hā ma tō īpisutu, te dama 're sadawa wasu'u mono da, sena na. Taha wa, wa hā nimahā na hā aima īzadawa nhipesē za'ra wa'aba ō di. Te aima 're īrowasu'u za'ra wa'aba mono zé hā, taréi ō di. īnhimirosa'rata waptu na hā te āma 're saprī mono ō di. **19** Zezu Cristu hā bété, 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra hā. Ta hā tinhimiroti ahā na te te āma 're azaprī mono ō di. Tō ōhō si īsimiroti hā te tāma 're hāimana. Tane duré, wa norī hā īzadawa wasu'u'wa norī hā, Sira hā duré Timotiu hā, tō ī'uwaiababa si, wa tō wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. Ta norī me, wa tō wa te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'wa, Cristu hā. **20** 'Re īhāimana u'āsi mono, īwē na te te dama 're ī'aropisutu mono zé hā ahā uptabi nherē, ma tō Zezu Cristu hā pisutu, uburé te te dama āma 're ī'a'uwaimrami mono da hā. Taha wa, Zezusi hā wama umnhasi di oto, uburé te te wama āma 're ī'a'uwaimrami mono da hā. Wa norī hā wasiré īsazei'wa norī hā wasiré 're wasi'rā'ōtō mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're wawata za'ra mono wamhā, wa 're wamreme zusi, āne: "Tane tō." E marī te wasu'u, ā hā. Cristu, tō sena uburé marī na te te wama 're ī'a'uwaimrami mono zé, te wasu'u. Tane duré, wa norī hā īzadawa wasu'u'wa norī hā sena na, wa wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, īwasu'uwē wasu'u na hā. **21** 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō te te 're wapawaptob u'āsi za'ra, wanhiptete sina Cristuhu āma 're wahāimana za'ra mono da. A norī wa'aba zama, te duré te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'wa, asiptete sina āma 're anomro u'āsi aba mono da. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō wapisutu za'ra, īwasu'uwē na, wa te tāma 're romhuri za'ra mono da, wa norī hā. **22** Tipē'ēzani hā ma tō duré te te wama 're anhomri, wapē'ē 're, wama 're īhāimana za'ra mono da hā. E marī te tawamhā wama wasu'u za'ra, īpē'ēzani hā wapē'ē 're, 're īhāimana mono zé hā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're īwahāimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra. Duré, īpē'ēzani hā wapē'ē 're, oto 're sāmra mono wa, wa za wa

te 're waihu'u pese za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono, sena na za te te wama āma 're ī'a'uwaitrami mono zém na hā, uburé te te wama 're ī'aropisutu mono zéb zarina.

²³ Wa hā apā īmorī wamhā, āma atēme īsipa za'ra wa'aba õ di tō, Corītu u hā. E marī wa. Marī hā 'manharī wasétē za'ra wa'aba wa, te aihā za'ra wa'aba tō da, āma atēme īwisi aba õ di tō, apā. Tō sena, wa āne hā aima īsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nho'a. Taha wa, īzadawa nhipese wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono te za tō ī'azā. ²⁴ E wa norī hā asib'apito aima 're wahāimana za'ra wa'aba mono bā, te za bété wanhimiroti hā 're īsaze za'ra wa'aba mo. Mare di. Asib'apito hā aima 're wahāimana za'ra wa'aba mono õ di. A norī wa'wa hā te asiptete sina āma 're anomro aba mo, Cristuhu āma, 're sazei utōri za'ra wa'aba mono āna. Taré, wa wasiré wa te tāma 're romhuri za'ra, ato sina āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono zéb da hā.

2

¹ Āne wa, wa tō īsima āma saprī, apā āma atēme īmorī aba tō da a'ā, te īsina aima ropisutu za'ra wa'aba nherē, īmreme na te duré aihā za'ra wa'aba wa, aiwi robzei'õ za'ra wa'aba tō da. Āma atēme īmorī 'rata za'ra wa'aba wamhā, īnhimiroti na te aihā za'ra wa'aba zém na hā ma tō aiwi tirobzei'õ za'ra wa'wa. Āne tō da duré, āma atēme īmorī aba õ di za a'ā. ² Āma atēme īmorī za'ra wa'aba 'wa'āhā, āté te aré aiwi tirobzei'õ pese za'ra wa'wa duré, ai'rata īnhamra aba wamhā. Āne wamhā, e 'wam norī hā te aré sina īma rowē wazere za'ra, īwi robzei'õ pese wamhā. Ni'wai õ di aré, āté. E marī wa. A norī wa'aba wi, aiwi robzei'õ za'ra wa'aba wa. ³ Āne wa, wa tō rob'ui'érē si āma aima sōmri za'ra wa'wa a'ā, te īsina īropisutuzém nhibrob're. Wa tō īsima rosa'rata, āne: "Āté ītēme īmorī za'ra wamhā, te za īwi tirobzei'õ pese, īnhimiroti hā te te 're wapari za'ra mono õ wa, ta norī hā. Āne wa, wa za rob'ui'érē si tāma sōmri za'ra a'ā. Tawamhā, īnhimiroti hā te te saze za'ra wamhā, īto sina, wa za ītēme īmorī za'ra oto. Āne wamhā, tāma īto za'ra zéb zarina, te za duré to sina sima 're hāimana za'ra, ta norī hā." Āne wa tō īsima rosa'rata, aī'āma za'ra wa'aba hā. 'Re aihāimana za'ra wa'aba mono zém na, 're ītoi mono õ di. E āne hā ī'uwaibaba, īma hā. E wē di. Mare di. Taha wa, wa tō a'ā rob'ui'érē si āma aima sōmri za'ra wa'wa. ⁴ Te āma aima rob'ui'érē 'rata za'ra wa'aba wamhā, wa tō aī'āma robzépata za'etē za'ra wa'wa, īpē'ē 're. Ane wa, īpē'ēzé uptabi di. Taha wa, wa tō aiwa'õ duré. E tawamhā, aiwi robzei'õ za'ra wa'aba da, wa tō āne na hā āma aima rob'ui'érē za'ra wa'wa. Mare di. Āne da hāi õ di. īma asawi uptabi za'ra wa'aba zém na asawi īwaihu'u za'ra wa'aba da si, wa tō āne na hā āma aima rob'ui'érē za'ra wa'wa.

Aibā āma, īwasédé hā da te oto 're ī'madā'ā za'ra mono õ zé wasu'u

⁵ Ni'wa hā aibā hā, asiré 're īhāimana za'ra wa'aba mono hā misi ma tō tihāimana wasétē na sina īwi robzei'õ. Tane nherē, e īwi si ma tō tirobzei'õ. Mare di. A norī wa'aba wī zama, ma tō aiwi tirobzei'õ za'ra wa'wa syry na, aibā 're īhāimana wasétē mono zém na hā. E aiwi robzei'õ pese za'ra wa'aba wa, wa tō āne na hā aima rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Syry na ma tō aiwi tirobzei'õ za'ra wa'wa. īwi si ma tō tirobzei'õ pese, tiwasédé hā te te 're ab'manharī mono wa, aibā hā. ⁶ Ô hā aibā hā ma tō asawi īwē'õ za'ra wa'wa. Ai'ahā wa'aba na ma tō asawi īwaihu'u za'ra wa'wa ta hā, asiré 're asī'rā'ōtō aba mono wa, asiré 're hāimana za'ra wa'aba mono tō da a'ā. Āne hā wē di tō. ⁷ Tane nherē, a norī wa'wa hā īwasédé hā āma 're 'madā'ā za'ra wa'aba mono õ di za oto. Tāibā. Ma tō siwē'õ, tiwasétē na hā. Apā te za asawi ī'āri

wē wa'wa, robze na asiré 're hāimana aba mono da oto apâ. Tiwi robzei'ō pese wa, 'Re īhāimana u'āsi mono te te rēme tō da, te za apâ asawi ī'āri wē wa'wa. ⁸ Taha wa, ma'āpē asawi pawapto wē wa'aba, aimā īsawi pese za'ra wa'aba zém na, te te sina aiwaihu'u pese za'ra wa'aba da, robzei'ō u'āsi 're hāimana tō mono da, asiti za'ra wa'aba. ⁹ īnhimi'ui'érē 'rata na, wa tō aimā āma roti za'ra wa'wa, aibâ hā tō ū hā asawi wē'ō za'ra wa'aba da. īnhimiroti si 'madâ'ā za'ra wa'aba zō, wa tō aimā āma rob'ui'érē za'ra wa'wa, aibâ hāiba na hā. ¹⁰ A norī wa'wa hā, dawasédé da te 're ī'manhari' za'ra mono zém na hā oto da'āma 're 'madâ'ā za'ra wa'aba mono tō da, asima 're pisutu za'ra wa'aba mono wamhā, īzama te oto da'āma 're ab'madâ'ā mono ū di za tō. Taha wa, aibâ hā tiwasédé ūpire hā tō sena te te 'manhari' wamhā, wa za tō īsimā pisutu, asarina wa'aba, īwasédé hā te oto āma 're 'madâ'ā tō mono da, simisutu ato sina asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono da apâ. Cristuhu nho'a, wa āne na hā aimā īsiwasu'u za'ra wa'wa, īwasédé hā za te oto āma 're ī'madâ'ā mono ū na hā, aibâ āma hā. ¹¹ Aibâ hā tiwasédé te te 're ī'manhari' mono zém na hā, wa te oto āma 're 'madâ'ā za'ra mono tō da, wa te wasima pisutu za'ra ū wamhā, Satanasi hā te za tizadawa nhipeze zéb zarina, wama 're simiza'repese za'ra. Marī na te za te te wawi 're ro'wa'rutu u'āsi za'ra, wasiré īsazei'wa norī wi, robzei āna wasiré 're wahāimana za'ra mono da oto. Satanasihi hāimana zé hā wama waihu'u pese za'ra di. Taha wa, wa za tō wasima pisutu pese za'ra ni, īwasédé hā wa te oto āma 're 'madâ'ā za'ra mono tō da, aibâ āma hā.

Paru hā Torowadi āma sāmra ré, hātā'ā na īsāmrazé wasu'u

¹² Āne wa za duré aimā īsiwasu'u za'ra wa'wa. Torowadi na 'ri nho'ōmo nhisi u, wa tō mo, tame Cristuhu wasu'uwē hā te dama wasu'u da. Tamomo īmorī wamhā, Wanhib'apito hā ma tō īma 'ridawa īnhowa, tame te oto tāma romhuri da. ¹³ Tane nherē, wa tō īhātā'ā sina īhāimana, wasisānawā Titu hā īzō sāmra ū wa, tame te sōpētē da nherē aré. Taha wa, wa tō ūne haré ta hawi mo, Masédoniza u we īmorī da.

Wedewa'u īsadazei uptabi hā dama 're īsadazei pu'u mono ne, Cristuhu wasu'uwē na da te āma 're īropéi mono zé wasu'u

¹⁴ Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono āma si, wa za 're īwata u'āsi. Ta hā te za sisarina te te 're wa'anhimroi u'āsi, Cristuhu āma 're īwahāimana za'ra mono zéb zarina, wa'āma 're sib'a'uwē za'ra mono wa. Da'wapéi'wa norī nhib'apito hā tinhitob'ru norī āma te te ai'uté za'ra wē te, da'ahā nho'a sisarina te te 're īsimroi mono ne, taha ma si wa te oto tāma 're romhuri za'ra mono da, te za sisarina si te te 're wanhimroi u'āsi, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Te duré te te 're wapawaptob u'āsi za'ra, Cristuhu wasu'uwē si daro mono bā wa te dama āma 're ropei mono da, Cristuhu hā aihīni da te oto 're waihu'u za'ra mono da. Wedewa'u īsadazei hā da te 're zata za'ra mono wa, 're īsadazei pu'u za'ra mono ne, wa za wa te dama āma 're ropé, Cristuhu wasu'uwē hā. ¹⁵⁻¹⁶ Wedewa'u īsadazei hā 're sadazei wairébé mono wa, dama 're īwē wairébé mono ne, te duré 'Re īhāimana u'āsi mono hā wama 're toi u'āsi za'ra, Cristuhu wasu'uwē hā wa te dama 're wasu'u za'ra mono wē te. Tane nherē, aiwa da te dasima 're wē za'ra mono ū di, Cristuhu wasu'uwē hā. Ni'wam norī hā īwasu'uwē te te siwi 're wē'ō za'ra mono wamhā, ta norī hā te za tipē'ē 're dā'ā u'āsi ne 're hāimana u'āsi za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhiti. Marī hā dama uzé pire wa, da te dasiwi 're īwē'ō za'ra mono ne, te ta norī hā te te siwi 're wē'ō pese za'ra, īwasu'uwē hā. Ni'wam norī si īwasu'uwē te te sima 're īwē za'ra mono norī si, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're anho'reptu, hāimana ī'rata 're si'ubumroi u'āsi mono da. Ta norī ma si, tāma 're wē u'āsi za'ra mono di Cristuhu wasu'uwē hā, marī īsadazei uptabi hā 're sadazei wairébé

mono wa, dama 're īwē wairébé mono ne. E 'wa hā 're hāimana mono bā, si'uihā na tiwaihu'u pese na Cristuhu wasu'uwē na romhuri na te te āma 're īuwaimrami mono da hā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma. Ni'wa hā sada hāimana õ di. ¹⁷ Ni'wam norī hā 're simarī ahā za'ra mono da si, te 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na te dama 're romhuri za'ra. Tane nherē, wa norī hā ta norī ne, 're wahāimana za'ra mono õ di. Marī aimawi zō, wa te wasima 're romhuri za'ra mono õ di wa norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na hā. Cristuhu waihu'u pese zarina si, wa tō wa te dama 're rowasu'u za'ra sena na, 'Re īhāimana u'āsi mono nho'a, āne da, te te wapisutu za'ra wa, ta hā.

3

'Re īhāimana u'āsi mono hā te te dama īropisutuzép té wasu'u

¹ Āne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba wa, te za duré wa'āma īrosa'rata za'ra wa'wa āté, 'rāwi wasina īwawatazém na hā. E wanhimiromhuri na wawasu'u na rob'ui'éré ré, wa tō āma atēme za'ra wa'aba hā wanem ni, sena na 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na, wa te dama 're īromhuri mono zé wasu'u na rob'ui'éré ré hā. Mare di. Ni'wam norī si te za atēme 're sihūtu 'wa, nima hawimhā, īsimiromhuri wasu'u na rob'ui'éré ré hā. Duré aihawi wa'aba hā, īsimiromhuri na dama 're īwasu'u za'ra wa'aba mono zéb ré, te za ta norī hā 're nomro, nimomo. Tane hāi õ di, wa norī hā. ²Darob amoi u, 're wane mono wamhā, asimirob'ui'éré za'ra wa'aba ré, 're wane mono õ di, da te dasiwi 're īwawaihu'u mono zéb da hā. Mare di. Cristuhu wasu'uwē na wanhimiromhuri zarina 're saze za'ra wa'aba mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono āma si 're anomro wē wa'aba mono zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono wamhā, taha zarina si te za da te dasiwi 're wawaihu'u, sena na 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're īwahāimana mono na hā. ³ Wanhimiromhuri zarina si, Cristu hā 're saze za'ra wa'aba mono wa, te taha na si da te 're wawaihu'u, Cristuhu zadawa para si, wa te dama 're īromhuri mono zém na hā, danhimirob'ui'éré hā da te 're söré za'ra mono wa, marī hā da te āma 're īwaihu'u za'ra mono ne. Tane nherē, marī na da te 're īrob'ui'éré za'ra mono zéb zarina, 're saze za'ra wa'aba mono õ di, a norī wa'wa hā. 'Re īhāimana u'āsi mono hā īsi'utōrīl'õ pē'čzani nhimipawaptobzéb zarina si, ma tō 're īsaze za'ra wa'aba mo. E ētē tōmo baihā na rob'ui'éré zarina, ma tō 're īsaze za'ra wa'aba mo. Mare di. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'čzani hā marī hā aipē'ē 're te te aima 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ma tō oto 're īsaze za'ra wa'aba mo, Cristu hā.

⁴ A norī wa'wa hā wanhimiromhuri zarina, ma tō oto 're īsaze za'ra wa'aba mo. Taha zarina te za oto asiwí īwawaihu'u za'ra wa'wa, sena na Cristuhu zadawa para si, wa te dama 're īromhuri mono na hā. Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina si, wa tō wa norī hā sena na wasina waihu'u ni, 'Re īhāimana u'āsi mono nho'a. ⁵ E wa norī hā wasi'uihā na wama waihu'u pese di āne hā, Cristuhu wasu'uwē na wa te dama 're īrowasu'u mono zéb da hā. Mare di. 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īwapawapto mono zéb zarina si, wama waihu'u pese di, īwasu'u'uwē na, wa te dama 're īromhuri mono zéb da hā, taha zarina, da te 're saze za'ra mono da. ⁶ Taha si ma tō te te 're wapawapto, te te dama īropisutuzép téb zarina, wa te dama 're romhuri wē mono da. E niha tawamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzép té hā. E 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'éré, te wasu'u, ā hā. Mare di. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'čzani nhimipawaptobzéb zarina 're īdanomro mono zép té, te wasu'u, ā hā. Mozésihi nhimi'ui'éré zarina 're danomro mono nherē, e taha zarina te za 're dasisō'reptu za'ra, ropipa

hawimhā. Mare di. Ni'wa hā te te sina uwaimrami waihu'u ō di, Mozésihi nhimi'ui'éré hā. 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzép té hā da te 're saze za'ra mono wapsi, te za īpē'ēzani hā te te 're da'anho'reptu ropipa hawi, rowē na īsiré 're dahāimana u'āsi za'ra mono da oto.

7-8 Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō tinhimiroti na rob'ui'éré, ētē tōmo baihā na, Mozésihi ma, te te sōmri da. Rowa'a za'ētē na ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā ītēme wi, Mozésihi u hā. Tawamhā, Mozési hā ētē tōmo baihā na rob'ui'éré te te mrami pari, Izarazéhē nihudu norī u sa'a hawi apā te te ītēme īré si'ra za'ra wamhā, ī'ubu na hā rowa'a hā sa'ētē di. Sa'a hawi, morī ré, ī'ubu na rowa'a hā syry na sipari nherē, tawamhā, Izarazéhē nihudu norī hā titōmo na te te 'madā'ā hā waihu'u za'ra ō di, Mozési hā. E marī wa. 'Re īhāimana u'āsi mono hawi wa, rowa'a hā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rada hā ētē tōmo baihā na rob'ui'éré hā, īsimirowa'a ré, Mozési hā te te datēme āwisi nherē, wē nherē, taha si, da te 're ī'madā'ā za'ra mono zéb zarina, 're dasisō'reptu waihu'u za'ra mono ō di. īsimiroti 'rada hā wē nherē, taha nhipai u wē uptabi di, īpē'ēzani nhimipawaptobzé hā, taha zarina, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata 're īdanomro u'āsi mono zéb da hā, rowē uptabi āma hā. **9** 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhimiroti 'rata na ētē tōmo baihā na rob'ui'éré hā Mozésihi ma, te te īsōmri hā wē nherē, da te dasina 're uwaimrami waihu'u za'ra mono ō wa, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te siwi 're da'awē ō. Tane nherē, te te dama īropisutuzép té hā taha si wē uptabi di. E marī wa. Taha zarina, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te oto 're wa'āma' re ab'madā'ā mono ō wa, durē taha zarina, wawasedé hā te te oto wa'āma' re ab'madā'ā mono ō wa, Wamama hā. **10** Duréihā Mozési hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na rob'ui'éré ré ētē tōmo baihāi ré, te te si'rāi wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono te, rowa'a na te īré mo, wē wa, īsimiroti hā. Tane nherē, rowa'a hā ma tō ai'utō. 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzép tép si, wē uptabi di oto, Cristuhu wasu'uウェ na hā. **11** 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rada hā wē wa, ma tō Mozésihi hāiba na tirowa'a, ētē tōmo baihā na rob'ui'éré hā te te mrami ré hā. Tane nherē, āma ronomro hā ō di, rowa'a na hā. 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzép tép si wē uptabi di, taha si 're si'utōrī waihu'u mono ō wa za, te te 're īda'anho'reptu mono zé wasu'u wē hā.

12 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzép té hā, niwamhā wawi 're si'utōrī za'ra mono dai ō wa, wa taha umnhasi sina, wa te 're 'madā'ā u'āsi. Taha wa, wapahi āna, wa tō wa te dama 're wasu'u u'āsi, ta hā. **13** Tawamhā Mozési hā ma tō 'rā ubu ré datēme simasisi, ī'ubu na rowa'a hā tiwi īsi'utōrī na te te siwi waihu'u za'ra tō da, Izarazéhē nihudu norī hā. Tanei ō di, wa norī hā. Cristuhu wasu'uウェ hā wa te dama 're wasu'u za'ra mono wamhā, wanhiséb āna, wa za tō wa te dama āma 're rowasu'u za'ra, niwamhā dawi 're si'utōrī mono dai ō wa za. **14-15** Duréihā Izarazéhē nihudu norī hā ma tō 'rāihatob za'ra. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā te te 're waihu'u za'ra mono ō di, niha te te sina tāma 're ī'uwaimrami za'ra mono zéb da hā. Ta hawim haré, te zahadu da'rā ubu ré 're īdahāimana za'ra mono ne, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īropisutu za'ra zéb 'rata na rob'ui'éré hā te te sima 're sōrē u'āsi za'ra, rowahutuzéb āma, īsimiroti 'rada hā te te 're ī'madā'ā pese za'ra mono zéb zarina, te te 're sō'reptu za'ra mono da newa, ta norī hā. Tane nherē, ni'wam norī hā Cristuhu āma 're nomro mono wapsi, te za da'rā ubu āna 're īdahāimana za'ra mono ne 're hāimana za'ra, ta norī si. **16** Ni'wam norī hā Wanhib'apito wasu'uウェ u 're sipizari za'ra mono wapsi, te za da'rā ubu āna 're īdahāimana za'ra mono ne, 're hāimana u'āsi za'ra, ta norī ma si, oto waihu'u pese za'ra wa za. **17** Wanhib'apito si, wa te 're saze

za'ra mono wamhā, Tipē'ēzani ma, te za te te 're wa'apisutu, taha si te te 're wa'apawapto mono da, rowē na āma 're wanomro mono da, marī na wasi'uihā na wa te wasina tāma āma 're ī'uwaimrami za'ra mono zém na, 'rāwi 're wasi'madā'ā za'ra mono tō da, duré taha zarina, 'Re ī'hāimana u'āsi mono hā te te 're wa'anho'reptui mono da newa. ¹⁸ Wa norī hā wasiré īsazei'wa norī hā da'rā ubu āna ne, wa oto 're wahāimana za'ra. Taha wa, Wanhib'apito 're īmorī wē uptabi zé hā wama waihu'u pese za'ra di oto. Īpē'ēzani te te 're īwa'apawapto mono zéb zarina, wa za oto 're īwanomro wē mono zém na, wa te wasima āma 're sa'ētē za'ra, īsine āma 're īwahāimana za'ra mono zéb da hā.

4

Piza na zé'a 'manharī na romnhimiré'ēzé wasu'u

¹ 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō tinhimizawi pese zéb zarina wapisutu, īsadawa wasu'u na wa te tāma 're romhuri mono da. Taha wa, wawi 're robzei'ō mono āna, wa tō 're wahāimana u'āsi. ² Ni'wam norī hā asiré 're hāimana za'ra wa'aba mono nherē, ma tō wawasédé hā wa'āma sa'ra za'ra, wahāimana nhipesi sina dawi 're wahāimana mono newa. Uburé marī hā pi'uriwi da te 're ī'manharī wasétē za'ra mono zé hā, wa tō wa te wasiwi 're awē'ō. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā, wa te dawi āma 're 'wa'rutu mono ò di. Ōhō si, wa tō sō'awi wa te dama 're wasu'u u'āsi, sena na, 'Re īhāimana u'āsi mono nho'a. Āhā zarina, te za 'rāwi dapē'ē na da te 're wawaihu'u za'ra, wazadawa nhipesi āna, 're īwahāimana mono zém na hā. ³ Cristuhu wasu'u wē hā wa te dama 're īwasu'u mono hā suwai haré te ni'wam norī wi 're hāimana zahadu, 'Re īhāimana u'āsi mono nhiti, za 're īnomro u'āsi mono norī wi. ⁴ Ta norī hā, Cristu te te 're saze za'ra mono ò wa, ma tō Wa'uburé hā īpo're'ō norī nhib'apito hā te te 're apo're nhito, tob'a ne 're hāimana za'ra mono da. Taha wa, Cristuhu wasu'u wē hā wē uptabi nherē, rob'uiwēzém ne, te te dama 're rowa'a za'ra mono nherē, te te 're waihu'u za'ra mono ò di, ta norī hā. Cristu hā aiwa Timama ne 're morī wē uptabi nherē, ta norī hā te siwi 're waihu'u za'ra mono ò di, sena na īwasu'u wē na hā. ⁵ Wa norī hā wa'āma si 're atob'uzu za'ra wa'aba mono da, duré wanhimiroti si 're 'madā'ā za'ra wa'aba mono da, wa te āma aima 're rowahutu za'ra wa'aba mono ò di. Zezu Cristuhu si, wa tō wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, uburé Wanhib'apito na 're waihu'u za'ra wa'aba mono da si. Taré, wa wa norī hā aima romhuri aba 'wa hā 're wahāimana. Zezusihī si 're īsazei pese za'ra wa'aba mono zéb da si, wa tō wa norī hā wa te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'wa. ⁶ Duréihā ropoto na'rata hawimhā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma tō tinhā, āne: "Āhāna hā robra si 're asa'wari mono nherē, oto airowa'a na." Āne te tinhā. Tane ma tō duré wapē'ē 're, te te wama 're arowa'a oto, īsadawa wasu'u hā wa te oto āma 're īwaihu'u pese za'ra mono zéb da hā. Cristu hā ma tō wama waihu'u za'ra, īmama 're īmorī wē uptabi na hā.

⁷ Ātē ni'wa hā te za marī īwē uptabi hā īwa'âbā za'ēne hā piza na zé'a 'manharī 're tisē, piza īsipo'o pese wa, ī'manharī uwa wa. Tane duré, wa norī hā wahāiba nhib'aware nherē, wa marī īwē uptabi hā wa te dama 're wasu'u, tō Cristuhu wasu'u wē hā, 'Re īhāimana u'āsi mono si īwaihu'u pese na, da te 're waihu'u za'ra mono da, wawaihu'u pese newa, wa'āma si, da te 're rosa'rata za'ra mono tō da. ⁸ Wa norī hā Cristuhu zadawa wasu'u 'wa norī hā marī ahā na wazada 're hāimana mono nherē, da te wa'āma 're ai'uté waihu'u mono ò di. Duré da te dasiwi 're wa'ruiwapari mono wa, wa'rā 'remhā wama 're ro'wa'rutu mono nherē, wasina 're wahātā'ā mono wa, wawi 're robzei'ō

waihu'u mono õ di. ⁹ Wanhitob'ru norī hā te te wa'āma 're rob'manharī wasétē u'āsi za'ra mono nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā niwa te te waréme õ di. Ta norī hā te te siwi 're wa'ahāri mono nherē, wazô 're rob'é'ē waihu'u mono õ di. ¹⁰⁻¹¹ Da te dasiwi wapārī da si, te da te wa'āma 're rosa'rata u'āsi za'ra aré, Zezusi hā da te dasiwi īwīrī ne da. Zezusihi wasu'uwē hā wa te dama 're wasu'u mono wa, wa wasina romnhimimnhasi na 're wahāimana. E marī te wasu'u tawamhā, da te wa'āma 're rob'manharī wasétē u'āsi mono nherē, wasi'utōrī'ozé hā. Cristu hā dā'â nherē, apâ īhāiwa'utuzé, te wasu'u, sena na īwaihu'u pese zéb da hā. ¹² Taha wa, Cristuhu wasu'uwē na wa te dama 're rowasu'u mono wa, wa awē sidāpāsi wasina romnhimimnhasi na 're wahāimana u'āsi. Taha zarina te za oto a norī wa'wa hā rowē na 're anomro u'āsi aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono siré si.

¹³ Duréihā apito Dawi hā ma tō ãne na āma rob'ui'érē: "'Re īhāimana u'āsi mono hā wa tō te īsina 're umnhasi, te te 're īpawapto mono da. Taha wa, īmreme āna 're īhāimana waihu'u mono õ di. Wa tō te dama 're wasu'u u'āsi, īsimiroti hā tō sena wa.' Æne duréihā apito Dawihi nhimi'ui'érē, ībaihā na hā. Tane duré wanhamirosa'rada hā. 'Re īhāimana u'āsi mono hā wa te wasina 're umnhasi pese mono wa, duré wa te 're sazei pese mono wa, wa īsadawa wasu'u na wa te aima 're rowasu'u u'āsi za'ra wa'wa. ¹⁴ Wanhib'apito Zezusihi hāiwa'utu'wa hā te za duré wahāiwa'utu, Zezusihi āma si 're wahāimana mono wa. Tawamhā asiré wa'aba te za sitēme wazaprō, hāiwa u. Æne hā wama waihu'u pese za'ra di oto. ¹⁵ Wa norī hā ai'madâ'ā sina za'ra wa'aba, wa marī hā ahâ na wa te 're sépata. Tawamhā Cristuhu wasu'uwē na daro mono bâ wa te 're da'apawapto mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimizawi pese zéb zarina, da'āma 're īsiwārī mono zé hā, wa za wa te dama āma 're aropé, da'ahâ uptabi na oto īré 're dahāimana za'ra mono da. Taha zarina te za da'ahâ na āma 're dawata za'ra oto, 'Re īhāimana u'āsi mono āma hā, tinhoprubzéb zarina, da'āma 're siwārī mono wa, te te duré 're da'anho'reptui mono wa oto.

Datōmo na dama īmadâ'ā waihu'u'õ zô, da te 're īrob'ruiwapari za'ra mono zé wasu'u

¹⁶ Taha wa, wawi 're robzei'õ waihu'u mono õ di, romhuri hā wa te aré 're īsahāri mono zéb da hā. Mare di. Awē sidāpāsi wahāiba prédubzéb u, wahāiba téb ré wanhiptetezé hā wawi 're sî'ré u'āsi mono nherē, wa wapē'ē 're apâ 're wanhiptete u'āsi. Taha wa, wawi 're robzei'õ waihu'u mono õ di tō. ¹⁷ Ti'ab ré, wa za tō wa te 're robzépata a'â. Tane nherē, ta hā wama wapure di. E marī wa. Taha wa'rāmi, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwē uptabi na duré īpire uptabi na te te wama 're wa'âbâ, īsī'utōrī'õ na hā. Ti'ab ré, wa te 're robzépata za'êtē mono nherē, taha nhipai u wē uptabi di za, īwē na te te wama īropisutu sirōmo zé hā. ¹⁸ Uburé marī hā ti'ab ré, datōmo na da te 're ī'madâ'ā za'ra mono si, si'utōrī pese di, ta hā. Hāiwa āma hā marī hā datōmo na da te 're ī'madâ'ā waihu'u za'ra mono õ si, 're sî'utōrī waihu'u mono õ di za. Te za 're hāimana u'āsi za'ra. Taha wa, ti'ab ré datōmo na da te 're ī'madâ'ā za'ra mono zô si, wa te 're rob'ruiwapari mono õ di za. Datōmo na da te 're ī'madâ'ā waihu'u za'ra mono õ zô si, wa za wa te 're rob'ruiwapari u'āsi, wa norī hā.

5

¹ Wahāiba hā 'ri na, wa za oto āma aima simiré'ē za'ra wa'wa. A'ubuni wi 're dazâmorī mono ré hā, romhā 'manharī na 'ri hā īwa 're dasi'ubumroi hutu mono ré, te za dasisa'u da te dasiwi 're 'ri nhamra. Tane duré, wa norī hā. Ti'ai āma 're wahāimana hutu za'ra mono ré, te za wahāiba hā wawi 're

si'utōrī za'ra. 'Ri īwē uptabi hā dama 're simasam hā mono da, te za duré īwē na da te dasima 're 'ri za'ra. Tane te za duré 'Re īhāimana u'āsi mono hā wahāiba té hā te te wama 're ab'manharī, īwē uptabi hā, hāiwa āma za wawi 're īsī'utōrī waihu'u za'ra mono õ hā, taha ré si oto ī'rata 're wahāimana u'āsi za'ra mono da. Åne hā wama waihu'u pese za'ra di oto, wa norī ma hā. ²T'i ai āma wahāiba ré ré, wa wa te sô 're rob'ruiwapari u'āsi za'ra, hāiwa āma wahāiba ītém na za oto 're īwahāimana za'ra mono zéb zō, āme ti'ai āma da'uzā īhā tém na 're dasi'uzā za'ra mono da, da te sô 're īrob'ruiwapari za'ra mono ne. ³Ai'uréwi 're danomro mono wa, dama 're īdanhiséb za'ra mono ne, hāiwa āma hā wahāiba āna 're wahāimana za'ra mono õ di za. Wahāiba téb ré si, wa za tō 're wahāimana u'āsi za'ra. ⁴T'i ai āma wahāiba ré u'āsi 're wahāimana za'ra mono õ di za. Ti'ab ré, wa 're wawab'ētē u'āsi za'ra, wa te 're robzépata za'ētē za'ra mono wa, wahāiba na hā. E tawamhā wa za wa te wasima 're rosa'rata za'ra, 're wadā'ā su'u za'ra mono da, wahāiba zō 're rob'éé za'ra mono hā. Mare di. Åne na hā wa te wasina 're rosa'rata za'ra mono õ di za, wa norī hā. Tane nherē, wa za tō sô 're watob'uzu u'āsi za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā wahāiba ītém na īsī'utōrī waihu'u'ō na, za te te wama āma 're īazaprī mono zéb zō. Åne wamhā, ti'ab ré aré wahāiba hā wawi 're si'utōrī za'ra mono da nherē, wa za taha wa'rāmi īsī'utōrī'ō ré 're wahāimana u'āsi za'ra. ⁵'Re īhāimana u'āsi mono si, ma tō te te wama 're apisuто siro, åne hā. Tipē'ēzani hā ma tō te te wama 're anhomri, sena na wahāiba ītē hā za te te wama 're īanhomri mono na, wa te wasina 're waihu'u za'ra mono da.

⁶Taha wa, wa za 'Re īhāimana u'āsi mono umnhasi sina 're wahāimana za'ra a'â, wato sina. Wahāiba hā ti'ab ré, za wawi 're īsī'utōrī za'ra mono ré, 're wanomro mono wa, wa a'â hāiwa āma Wanhib'apito 're īsāmra mono zém nhiti 're wahāimana za'ra, za 're īwahāimana u'āsi za'ra mono zém nhiti zama. ⁷Wa norī hā, uburé marī hā hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono, za te te wama 're īanhomri mono hā, ti'ab ré watōmo na romhā ré, wa te 're ī'madā'ā za'ra mono zéb zarina, 're wahāimana za'ra mono õ di. Uburé te te sima wa'āma 're īaropisuto mono zém na, wa te 're īsaze za'ra mono zéb zarina si, wa āma 're wahāimana za'ra, watōmo na wa te wasisōwa 're 'madā'ā za'ra mono õ nherē, romhā ré. ⁸Wa norī hā wato sina, wa oto 're wahāimana u'āsi za'ra. E marī wa. Ti'ab ré, wahāiba hā wawi 're si'utōrī pese za'ra mono nherē, wē uptabi di za, taha nhowa're're, hāiwa āma Wanhib'apito 'rata 're īwahāimana u'āsi za'ra mono zé hā. ⁹Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā 're īwahāimana za'ra mono zém na, wa'āma 're toi u'āsi mono da si, wa za 'rāwi 're wasi'madā'ā za'ra, ti'ai āma wahāiba ī'ratare ré, duré hāiwa āma wahāiba ītēb ré. ¹⁰E marī wa, wa za åhā zō si, wa te 're rob'ruiwapari u'āsi za'ra, ti'ab ré hā. Niwapsi, wa za tō uburé Cristuhu nho're aimasam ni, te wa'awaihu'u da, wahāimana wē na, duré wahāimana wasétē na zama. Tame te za oto niha te te wama 're arowairébé, ti'ai āma uburé marī, wa te 're ī'manharī za'ra mono zéb zarina, īwē na, duré īwasétē na zama.

'Re īhāimana u'āsi mono hā da'āma 're īsiwadi mono zé wasu'u

¹¹Wa norī hā Zezusih zadawa wasu'u'wa norī hā, wa tō Wanhib'apito hā wa te wasiwi 're wazéb za'ra. Taha zarina, wa tō duré wa te 're dapawaptob za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono u si, 're dasipizari za'ra mono da. Wa norī hā marī zō si, wa te 're dapawaptob za'ra mono õ di. Mare di. 'Re īhāimana u'āsi mono ma si, wawaihu'u pese za'ra di, uburé 're īwahāimana za'ra mono zém na hā. Taha wa, īwē si, wa te 're ī'manharī za'ra mono zé hā, tāma waihu'u pese di duré. Åne na hā sena na aipē'ē 're, åté aima waihu'u pese za'ra wa'aba di duré. ¹²⁻¹³Ni'wam norī hā zudezu norī hāimanazéb uwaibaba,

danho'a dama 're hāimana za'ra mono wē te, te sina 're wata za'ra. Ta norī hā ma tō wanhiromhuri hā te te 're 'madâ'ā za'ra. Tane nherē, wapē'ē 're wanhirosa'rada hā, ta norī hā te te wawi 're waihu'u za'ra mono õ di. Taha wa, te ta norī hā te te dama wa'āma 're romnomri za'ra, āne: "Paru norī hā simiza'rese āna, te 're hāimana za'ra. Ma tō duré 'rāihaiwamnari za'ra." Wē di tō. Tane nherē, wa norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma si, wa za tō wa te 're romhuri u'āsi za'ra, wanhiromhuri na āma 're wawata za'ra mono da. Ta norī hā te duré āne te te wa'āma dama 're romnomri za'ra: "Paru norī hā te simirosa'rata nhipe se na te te dama 're rowasu'u za'ra, īsimiroti hā sena newa, da te āma 're saze za'ra mono da." Wē di tō. Wa'āma romnomri wasétē nherē, wa tō wa te aima 're romhuri u'āsi za'ra wa'wa, wanhiimi'ē na. E wasina 're wawata za'ra mono da, wa āne hāaima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni. Mare di. Dama 're wawasu'u wē za'ra wa'aba mono da, wa āne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni, 'rāwi wanhirosa'rada īwē hā da te wa'āma 're īwaihu'u za'ra mono da si, īré 're īwahāimana za'ra mono hā 'rāwi. ¹⁴ Cristu hā te te 're wa'azawi pese mono wa, wa wanhiimi'ē na, wa te tāma 're romhuri za'ra, da'āma. Wa norī hā wasima si, 'rāwi 're wasi'madâ'ā za'ra mono õ di za. Dawasétē wa'ābāzéb da, ma tō Cristu hā uburé dazada dārā da'upana, dawasétē wi 'rāwi 're dasiwa'ābā za'ra mono da, dasi'uihā na dasisada 're dadâ'ā waihu'u za'ra mono õ wa. ¹⁵ Āma 're īnomro té mono norī hā, sima si āma 're hāimana za'ra mono tō da, ma tō dazada dārā, Cristu hā. Taha zarina, te za sada īdā'ā za'ra ma si 're hāimana za'ra, duré sada īhāiwa'utu za'ra ma si, Cristuhu ma si.

¹⁶ Āne wa, ti'ai āma īsazei'ō'wa norī nhimirosa'rata zarina, wa te da'āma 're rosa'rata za'ra mono õ di za oto, 're īdahāimana za'ra mono zém na hā. Wa hā bétē. īsazei'ō'wa norī nhimirosa'rata zarina, wa tō te 're rosa'rata aré, Cristu 're īhāimana mono zém na hā, taré newa. Tane nherē, taha zarina, te āma 're rosa'rata mono õ di oto, wa hā. ¹⁷ Ni'wam norī hā Cristu te te 're saze za'ra mono wa, simisutu tihāiba na sina 're sitob za'ra mono wamhā, 're īdapoto téb za'ra mono zéb ré si, te za oto 're hāimana za'ra. Taha wa, te za 're īnomro 'rata mono zé hā tāma 're si'utōrī za'ra. Tāibā za oto. Taha wa'rāmi, te za oto 're īdahāimana téb za'ra mono zém na si 're hāimana za'ra, īwē na si. ¹⁸ Āne hā ma tō īwē si te te wama 're ab'manhari, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, āma 're īnomro mono zép téb da hā. īsitob'ru na, wa tō aré tāma 're wahāimana za'ra. Tane nherē, Cristuhu dā'āzém na, ma tō wa'āma 're siwadi za'ra oto. Wa norī hā dama īsadawa wasu'u'wa norī hā ma tō duré wama pisutu za'ra, wa te da'āma 're īromhuri za'ra mono zéb da hā, taha zarina, da'āma zama 're siwadi mono da duré, wasine. ¹⁹ Cristuhu dā'āzém na 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsiwadi mono zé wasu'u na, wa wa te dama 're rowasu'u za'ra, dawasétē na oto da'āma 're īpo're pu'u mono õ zéb zarina hā. Ma tō oto wama pisutu za'ra, āne na, wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da.

²⁰ Taha wa, ma tō Cristu hā datēme wazatōrī za'ra, īsadawa para, wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Āne, wa wa te dama 're roti pese za'ra, Cristuhu nhisi na: "Ma'āpē, 'rāwi asi'madâ'ā za'ra wa'aba, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ai'āma siwadi za'ra wa'aba da oto." Āne na ma tō wa'u'ābā te te dama 're aroti pese, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ²¹ Cristu hā ti'ai āma 're morī ré, ma tō wasétē āna 're hāimana u'āsi. Tiwasédé hā te te 'manhari õ nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō uburé wawasédé, wa te 're ī'manhari za'ra mono zém na hāiba wati'i, wa'upana za'ra, Cristuhu āma 're wanomro mono wa, te te oto 're īwa'awēsāmri mono zéb da hā.

norī hā, wa za oto aimā roti pese za'ra wa'aba ni. 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō tinhimizawi pese zéb zarina, aimā 're sōprub za'ra wa'wa, īwē na hā. Taha wa, īsazei'wa na taré dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re aihāimana za'ra wa'aba mono zém na, te za asa īwa'rāmi asina tāma 're ī'uwaimrami u'āsi za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā. ² Duréihā Iza'iza hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'érē, āne:

"Ai'āma īpē'ēzézéb da, bādā te īsima īpisutuzém na, wa tō aiwapa. Te īasō'reptuzéb da, bādā hā īwa waptā'ā wamhā, wa tō aipawapto tō."

Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'érē hā. Ma'āpē, īwapari pese za'ra wa'aba. Bādā ma tō oto īwa waptārā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimizawi pese zé hā asi'uihā na asima tiwi waptērē za'ra wa'aba da, duré te asō'reptu za'ra wa'aba da.

³ Wa norī hā wa 're wasi'madā'ā za'ra 'rāwi, 're īwanomro wē mono zō, ni'wam norī hā wahāimanenā na te te 're wa'madā'ā za'ra mono wa, taha zarina, tiwasétē na oto 're si'marōpārī za'ra mono tō da, Cristuhu wasu'u'wē hā duré te te siwi 're wē'ō za'ra mono tō da. Wa te dama 're īromhuri za'ra mono zé hā, da te dasiwi 're wē'ō za'ra mono tō da, wa āne na 'rāwi 're wasi'madā'ā za'ra, wa norī hā. ⁴ A norī wa'wa hā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wa te 're īromhuri za'ra mono zém na si, asiwi wawaihu'u za'ra wa'aba da, wa uburé marī hā wē na wa te 're 'manharī za'ra. E niha tawamhā, 're īwahāimana za'ra mono zé hā. Uburé marī na, wa te 're robzépata za'ra mono nherē, duré rowasédé hā wazada 're wairébē u'āsi mono nherē, wa wanhiptete sina āma 're wanomro u'āsi, wa te 're sazei'ō utōrī za'ra mono āna.

⁵ 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa oto 're wahāimana za'ra mono wa, ma tō da te dasiwi 're wahā za'ra. Ma tō duré nasi dasiwi wanhemē ni, dazazéb 're. Wazada 're dahāimana wasétē za'ra mono wa, te da te wawi 're ro'wa'rutu u'āsi za'ra, Wanhib'apito, wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono ré hā. Wanhimirohmuri na, wa dama 're wasiwasutu za'etē u'āsi za'ra, Wanhib'apito wasu'u'wē na hā. Āne wamhā, wanhotō āna ma tō duré wa'āma 're awē za'ra, nimahā mara na hā. Wasai āna, wa duré nimahā bātā na hā 're wasi'ubumro. ⁶ Āne na, wa te 're robzépata za'ra mono nherē, wa tō 're wanomro wē u'āsi. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimirowaihu'u si, wa tō oto wa te 're waihu'u pese za'ra. Taha wa, wawara sina dazada 're wazahi za'ra mono õ di oto. Wanhimizawi pese na si, wa oto 're wahāimana za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimipawaptobzéb zarina si, wa duré wa te dama 're romhuri za'ra. Wazadawa nhipe āna, wa sena na si, wa te 're dazawi pese za'ra. Āne zarina, te za asiwi īwawaihu'u za'ra wa'wa, sena na 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, dama 're īwahāimana za'ra mono na hā. ⁷ īwasu'u'wē hā wa tō, tō sena wa te dama 're wasu'u za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono waihu'u pese zarina si, wa tō āne na wa te dama 're romhuri za'ra. 'Re īwanomro wē mono zém na si, wa tō wanhitob'ru norī da, 're wahāimana za'ra, ta norī āma, wa te 're a'i'uté za'ra mono da. Taha na, wa duré ta norī āma 're wasimanawawi u'āsi za'ra, wanhitob'ru norī āma hā. ⁸ Āne na te za tō asiwi īwawaihu'u za'ra wa'wa, sena na 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, dama 're īwahāimana za'ra mono na hā. Taha wa, te ni'wam norī hā 're īwanomro wē mono zém na te te wa'āma 're rosa'rata za'ra. Te te duré dama 're wawasu'u wē za'ra. Tane nherē, te ni'wam norī hā te te wa'āma 're wasétē za'ra taré. Te duré te te dama 're wawasu'u wasétē za'ra. Sena na dama 're wasiwasu'u u'āsi za'ra mono nherē, te wazadawa nhipe hā te te wa'āma 're sa'ra u'āsi. ⁹ Wa norī hā daro mono bā īsazei'wa norī ma, wawaihu'u pese za'ra nherē, te ni'wam norī hā taré na si te te wa'āma 're rosa'rata za'ra. Wa te

wasina 're romnhimimnhasi u'âsi za'ra mono wa, aré 're wadâ'â za'ra mono da nherē, wa zahadu wahâiba ré ré 're wahâimana za'ra. Da te 're wahâ za'ra mono nherē, da te dasiwi wa'uprosi waihu'u õ di. ¹⁰ Nimahâ bâtâ na, da te dasina 're wapë'êzé zani za'ra mono nherē, wa watoi u'âsi 're wahâimana za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma si. Duré wanhibrob'õ na 're wahâimana za'ra mono nherē, wa wa te 're dapawaptob za'ra, iwasu'uwê na si, danhibro pese ne, rowë na 're dahâimana u'âsi za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono siré. Wa norî hâ wanhimarî õ nherē, 'Re ïhâimana u'âsi mono, uburé te te wama 're ïanhomri mono ré si, wa oto 're wanomro, ïwê uptabi ré si.

¹¹⁻¹² Corîtu ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî, sô'awi wa tô aima 're wasiwasu'u za'ra wa'wa, 're ïwahâimana za'ra mono zém na hâ. Aiwi 're wasi'udâ waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Wanhibrozawizém na, wa te duré 're ai'mararé za'ra wa'aba mono õ di. A norî wa'aba si te asimizawizém na 're ïwa'mararé za'ra wa'aba mo. ¹³ Taha wa, ïra ne oto ïma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, wa za ãne na aima roti za'ra wa'wa, asawi pese za'ra wa'aba sina: Ma'ãpé, aipë'ë na asawi 're wazawi pese za'ra wa'aba mono, wa norî hâ wapë'ë na, wa te 're l'asawi pese za'ra wa'aba mono ne.

Aiwab õ na 're ïdahâimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁴ Cristuhu zazei'wa na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî, ïsazei'õ'wa norî hâimana zém na, ïsu 're alhâimana waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za oto. Row'a'a na 're ïdanomro wê mono zé hâ, duré robra na 're ïdanomro wasétê mono zé hâ, e aiwa bâ. Mare di. Aiwb õ di. Taha wa, ïsazei'õ'wa norî siré, 'râwi 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za tô. Tô'â. ¹⁵ Cristu hâ bété. E Satanasihi me, te siré 're hâimana zahuré, aiwa. E tinhimirosa'rata na te duré 're sisaze zahuré, 're siwë'õ zahuré mono ãna. Mare di. Tane duré, ïsazei'wa norî hâ aiwa 're hâimana za'ra mono õ di, ïsazei'õ'wa norî me hâ. ãne hâ baba uptabi di, wama hâ. ¹⁶ Romhâiba 'manharî hâ ãma 're ïdawata za'ra mono zé hâ, e 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb 're, te areá da te 're sa'ra, 'ri 'râihâ wa. Mare di. E marî wa. Aiwb õ wa, dama hâ. Tane duré, wa norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïwata za'ra mono õ norî siré, 're wahâimana waihu'u za'ra mono õ di za oto. E marî wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ wapë'ë 're, wa'âma 're sôrðwa za'ra mono wa oto. Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorðwa ne, wa oto 're wahâimana za'ra wasiré ïsazei'wa norî hâ, 'ri 'râihâ wam ne, wapë'ë 're, 're sâmra mono wa oto. Duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norî hâ ma tô ïmreme na rob'ui'éré za'ra, romhâ ré ïsib'a'u'wê norî ãma hâ, ãne:

"Înhib'a'u'wê norî siré, wa za oto 're ïhâimana u'âsi za'ra, 'râwi ï'rata. Wa za ïsiré 're ïmorî u'âsi za'ra.

Îsib'apito, wa za oto tâma 're ïhâimana za'ra.

Tawamhâ ïnhib'a'u'wê te za duré ïma 're hâimana za'ra."

¹⁷ ãne duré Danhib'apito mreme na rob'ui'éré wasu'u amo hâ:
"Dapo're ãna 're ïdanomro mono norî hâ, te za oto asawi 're ïrême za'ra wa'aba mo, ta norî hâimana wasétê zém nhiti, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto.

Dapo're'õ norî hâ uburé marî hâ te te siwi 're ï'manharî wasétê za'ra mono zé hâ, tiwi 're upi zahu za'ra wa'aba mono õ di za oto. Tawapsi, wa za oto ïsitème te 're aiwaibui wê wa'wa.

¹⁸ Tawapsi, wa za duré Aimama 'wa hâ aima 're ïhâimana za'ra wa'wa.
Tawamhâ ïra te za oto ïma 're aihâimana za'ra wa'aba mo."

ãne ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ danhipai u ïsiptete uptabi hâ tinhib'a'u'wê norî ma, ropisutu siro.

7

¹ Ōsisānawā norī, ūma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, āne hā uburé 'Re ūhāimana u'āsi mono te te wama 're ūlropisutu mono zé hā, oto wama 're hāimana za'ra mono wa, uburé marī ūwaséte wi, wa za 're wasi'madā'ā pese za'ra, ūma 're wasihāiba waséte za'ra mono tō da, duré 'rāwi wapē'ē 're, ūma 're wasiwaséte za'ra mono tō da. Taha wa, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā wa za wa te wasiwi 're wazé pese za'ra. Wa za duré tāma 're wasisōmri u'āsi za'ra, ūma 're wanomro wē u'āsi mono da.

Paru hā dama 're ūtoi u'āsi mono zé wasu'u

² Ma'āpē, asawi 're wazawi wē za'ra wa'aba mono, apā 're wawaibui wē wa'aba mono da. Ni'wam norī hā asiré 're hāimana za'ra wa'aba mono nherē, ma tō wawasédé hā wa'āma sa'ra. Tane nherē, asiré wa te aima romhuri za'ra wa'aba ré hā, marī ūwaséde hā wa te aima 'manharī za'ra wa'aba õ di, nimahā na hā. Duré wanhimiromhuri zarina, aihāimana waséte na asi'marōpāri za'ra wa'aba õ di 'rāwi. Duré rob'upirazéb zō, marī hā taré, wa te aima 'manharī nhipeze za'ra wa'aba õ di. Mare uptabi di. ³ E aiwaséde hā te a'iāma sa'ra wa'aba da, wa āne ūma aima rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Āne da hāi õ di. A norī wa'wa hā wama asawi uptabi za'ra wa'aba di. Taha wa, niha wama 're romhāimana za'ra mono wa, 're wadā'ā za'ra mono da nherē, wama 're rowē za'ra mono di za. Āne na, wa tō aima wasiwasu'u pari za'ra wa'aba ni. ⁴ A norī wa'wa hā ūma a'i'umnhasi za'ra wa'aba di oto. Wa aima 're ūtoi u'āsi za'ra wa'wa. Aiwasu'u wē wa'aba na, ma tō asina ūma 're ūrowē zani za'ra wa'aba mo. Rowaséde hā wazada 're wairébé u'āsi mono nherē, wa ūtoi uptabi na 're ūhāimana u'āsi.

⁵ Masédoniza u, we wasimasisi wamhā, wa te ūma ūpusi waihu'u õ di. Āmemhā wazada hā ro'wa'rutu uptabi di, da'ahā na wazada dahāimana za'ra wa. Duré a'iāma wahātā'ā za'ētē za'ra wa'aba di. E marī wa. Wanhib'apito wasu'uwe nhiti, aipizari za'ra wa'aba õ'umnhasite. ⁶ 'Re ūhāimana u'āsi mono hā, taha si dapē'ē nomri'wa hā te 're hāimana, dawi 're robzei'ō za'ra mono nherē. Ta hā ma tō wapē'ē hi, Titu hā aihawi wa'aba, nimosi wei watēme wisi wa. ⁷ E tawamhā, Titu wei watēme ūnisizém na si, ma tō wapē hā ū're wama da'wa. Mare di. Taha na si õ di. Aiwasu'u wē wa'aba na zama, ma tō wapē hā ū're wama da'wa, duré Titu hā asawi ūpē'ē hiri aba na aiwasu'u wē za'ra wa'aba na zama. Ta hā Titu hā ma tō wama aiwasu'u wē za'ra wa'wa, āne: "Corītu na 'ri nho'ōmo nhisi ūma ūsazei'wa norī hā te sima aiwē za'ra, 'rāwi te te duré asabu za'ra da, tāma asawi uptabi za'ra wa. Ta norī hā ma tō duré 'rāwi sina tipē'ēzé za'ra, marī hā ūwaséteré hā te te siwi ū'manharī za'ra zém na hā. Te duré sima aiwē za'ra, te te siwi a'i'upari wē za'ra da, asitob'ru norī wi." Āne na ma tō wama aiwasu'u wē za'ra wa'wa, Titu hā. Taha wa, aima ūtoi uptabi za'ra wa'aba di, āhāna hā.

⁸ Rob'ui'érē te aima ūsōmri 'rata za'ra wa'wa hā sōré za'ra wa'aba wamhā, ma tō aiwi tirobzei'ō pese za'ra wa'wa, te ūma aima ūnhari za'ra wa'aba zém na hā. Taha wa, wa tō wa hā ūsiwi ūma robzei'ō, te aiwi ūma ūrobzei'ō za'ra wa'aba zém na hā. Tane nherē, te ūma ūsiwi robzei'ō na sahu õ di oto. E marī wa. Te aiwi ūma ūrobzei'ō za'ra wa'aba zém na, ūma aihāimana za'ra wa'aba õ wa oto. ⁹ Taha wa, wa hā ūtoi uptabi di, āhāna hā. E ūnhimi'ui'érē na te aiwi robzei'ō pese za'ra wa'aba wa, wa ūto ūsina ūhāimana. Mare di. Aiwi ūrobzei'ō pese za'ra wa'aba zéb zarina, aiwaséte wi aipizari za'ra wa'aba wa, wa ūto ūsina ūhāimana. 'Re ūhāimana u'āsi mono te te aima ūwē za'ra wa'aba zéb zarina si, ma tō aiwi tirobzei'ō za'ra wa'wa. Taha wa, wa hā marī ūwaséde hā te ūma aima 'manharī

za'ra wa'aba õ di, ūnhimi'ui'éré na te āma aima ūnhariž za'ra wa'aba zém na hā. ¹⁰ ūsaezi'õ'wa norī hā 're ūnomro wasété mono zéb zarina, robzei'õ u'âsi 're hâimana za'ra mono wa, te ta norī hā dâ' u'âsi ne 're hâimana za'ra, tipē'ë 're. Tane nherē, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te dama 're ūapisutu mono zéb zarina si, dawi 're robzei'õ pese za'ra mono wamhā, tawapsi te za dawasété wi 're dasipizari za'ra. Taha zarina si, te za oto 'Re ūhâimana u'âsi mono hā te te 're da'anho'reptu. Åne wamhā, 're ūdahâimana wasété za'ra mono zém na 're dasiwe'õ za'ra mono õ di za oto. ¹¹ Ma'ăpé, åne na āma asipo're pu'u za'ra wa'aba, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te sima aiwē za'ra wa'aba zéb zarina, aiwi ūrobzei'õ pese za'ra wa'aba zém na hā. Taha zarina, ma tō oto asiwaihu'u za'ra wa'wa, uburé ūwasédé hā 'râwi asiwi wē'õ pese za'ra wa'aba da. Taha wa, ma tō oto asima ūwé uptabi za'ra wa'wa, aiwasédé hā 're ūmanharī za'ra wa'aba mono zém na ūma asiwusu'u za'ra wa'aba da, apâ asima ropese za'ra wa'aba da. Ma tō duré asiwē'õ pese za'ra wa'wa, aiwasédé hā aima ūhâimana za'ra wa'aba zém na hā. 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimihâzém na, ūsadawa para ūmreme na te aihâ za'ra wa'aba õ'umnhasite, ma tō ūma aipahi za'ra wa'wa. Tane nherē, ma tō asima ūwé za'ra wa'wa oto, apâ āma atême ūmorî aba da, wasisabu su'u za'ra da. ūuwaibaba na si, niha āma rosa'rata za'ra wa'aba da, ma tō asi'madâ'â za'ra wa'wa, aibâ hā tiwasédé te te ūmanharîzém na hā asiwi wē'õ za'ra wa'aba da. Taha wa, aiwasédé hā āma 'manharî za'ra wa'aba õ di. Åne, wa tō āma aiwaihu'u za'ra wa'wa.

¹² Taha wa, e taré aibâ hā tiwasédé te te da'āma ūmanharî āma, ūpē'ëzé wa, wa tō åne na āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, taha hâiba na te āma aima nhariž za'ra wa'aba da. Mare di. Duré e taré aibâ hā te pawaptob da, wa tō āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, åne na hā. Mare di. A norī wa'wa hā aima wazawi pese za'ra wa'aba wa, ūnhimiroti hā 're ūmadâ'â za'ra wa'aba mono na 'Re ūhâimana u'âsi mono nho'a 'râwi aiwaihu'u za'ra wa'aba da si, wa tō åne na hā āma aima rob'ui'éré rata za'ra wa'wa. ¹³ Åne hā wa te ai'āma waihu'u za'ra wa'aba wa, ma tō apâ wapé hā ūre wama da'wa. Tane nherē, taha zarina si õ di, aima wato za'ra wa'aba zé hā. Titu hā we watême wisi wamhā, ma tō wama aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Ai'rata sâmra aba ré hā, ma tō, u, asiwi ūpē'ë hiri 'wa, asiwi ūpawaptô wē wa'aba zém na hā. Åne wa, ma tō, to sina we watême wi, aihawi wa'aba hā. Åne wa, wa duré wa norī hā watoi uptabi na wahâimana, ūsabâdâ hā. ¹⁴ Titu hā āma atême morî aba õ ré, wa tō tâma aiwasu'u wē za'ra wa'wa, ūsôwa, te te aiwaihu'u sirômo za'ra wa'aba da. Taha wa, taré te āma tâma ai'umnhasi baba za'ra wa'aba õ di, ūsôwamhā. Wa norī hā wazadawa nhipeze åna, wa tō wanhiromasu'u wē na si, wa te aima 're rowasu'u u'âsi za'ra wa'wa, tō sena na āma 're ūwaiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. Taha zarina, Tituhu ma, wa te ūaiwasu'u wē za'ra wa'aba zém na hā, tō sena na te za taha zarina si oto da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa, a norī wa'wa hā. ¹⁵ Titu hā ai'rata sâmra aba ré, ma tō ūsimiroti hā asiwi ūwapari pese za'ra wa'wa. Ma tō duré asina aihâtâ'â za'ra wa'aba nherē, asiwi ūâri wé wa'wa, marî na tâma āma asina uwaimrami za'ra wa'aba õ wa, te te siwi aiwē'õ za'ra wa'aba õ'umnhasite. Taha wa, tâma asawi pese za'ra wa'aba di, åne na ai'āma po're si'âri za'ra wa'aba õ wa. ¹⁶ Taha wa, wa hā duré, aima ūto za'êtë za'ra wa'aba di. E marî wa. ūma ai'umnhasi za'ra wa'aba wa, åne na hā oto.

¹ Wasisānawā norī, wa wasima aiwē za'ra wa'aba ni, 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhimizawi pese zéb zarina, īsazei'wa norī ma, 're īsōpru mono zé wasu'u hā, waihu'u za'ra wa'aba da, Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma rowahutu u, siré 're īsī'rā'ōtō mono norī ma, 're īsōpru mono zé wasu'u hā. ² Ta norī hā da te āma 're īrowasétē za'ra mono na, te te 're robzépata za'ētē za'ra mono nherē, duré sibrob āna 're hāimana za'ra mono nherē, ma tō to sina, dama tinhoprub za'ētē za'ra, tite rob'uiprazém na hā. ³⁻⁴ Marī hā sa hāimana za'ra ñ nherē, ma tō sa'ētē na dama sōmri za'ra, tinhoprubzém na te te āma dazawi za'ra da. Si'uihā na ma tō sima pisutu za'ra, āne na wa te āma saze za'ra wa, Zeruzarē āma 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uweñ norī te te siwi āma pawaptob za'ra da, te te sima īwē uptabi za'ra zéb zarina. Taha wa, wē di āne hā, dama āma īsōprub za'ra zé hā, Masédoniza āma īsazei'wa norī nhoprubzé hā. ⁵ Wa norī hā āne zō, wanhimipari ñ nherē, ma tō Wanhib'apito ma uimrehēne sisōmri za'ra ta norī hā, taha ma si 're hāimana za'ra mono da. Taha zarina, ma tō duré wama sisōmri za'ra, te te wapawaptob za'ra da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īpisutu za'ra zéb zarina hā. ⁶ Titu hā āma atēme morī 'rata aba wamhā, ma tō rob'uiprazé ubumro na sāna'rata, asōprub za'ra wa'aba zém na hā. Taha wa, wa tō tāma roti pese ni, duré āma atēme morī aba wamhā, rob'uiprazé ubumro na te te āma sizusi da, romhuri hā wē uptabi na te te uprosi da. ⁷ A norī wa'wa hā te Cristu hā aima umnhasi za'ra wa'aba wa, āma 're īsāomri pese za'ra wa'aba mo. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na, te aimreme wē na dama 're īrowasu'u za'ra wa'aba mo. īsimiroti hā ma tō duré 're īwaihu'u pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, asimi'ē na te 're īromhuri pese za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te aima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb zarina. Te duré asawi 're īwazawi pese za'ra wa'aba mo. Āne hā aima sa'ētē uptabi za'ra wa'aba di, 're aihāimana za'ra wa'aba mono zém na hā. Taha wa, te za sa'ētē na dama asōprub za'ra wa'wa duré.

⁸ Āne hā wa hā te āma aima 'ru za'ra wa'aba ñ di. Taré wa aima āma roti za'ra wa'wa, īnhimiroti zarina, 'manharī za'ra wa'aba wamhā, 're īdazawi pese za'ra wa'aba mono zém na, sena na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Masédoniza āma īsazei'wa norī hā simi'ē na te te 're īdapawaptob za'ra mono ne zō pé, wa āne na taré āma aipibu za'ra wa'wa. ⁹ Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimizawi pese zé hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto. Ta hā Timama siré robze na 're hāimana u'āsi mono nherē, ma tō hāiwa āma tihāimanazé hā we tirē a'ā, ti'ai āma si'a'uwē da, te te a'ā dame 're robzépata mono da. Asada za'ra wa'aba, ma tō dawazari si'a'uwē, taha zarina, a norī wa'aba zama 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata 're asimroi u'āsi aba mono da, hāiwa āma hā. Taha wa, Wanhib'apito hā sisawi āna 're īhāimana mono ne, te za asisawi āna dama asōprub za'ra wa'wa, ate rob'uiprazé wa'aba na hā.

¹⁰⁻¹¹ īnhimirosa'rada hā wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa, rob'uiprazé asawi ī'ubumroi wa'aba zém na hā. Wahub 'rata na ma tō dawana asima īpisutu za'ra wa'wa, rob'uiprazé hā asawi ī'rā'ōtō aba zéb da hā. Dawana ma tō duré rob'uiprazé ubumro na āma īsāna'rata za'ra wa'wa. Taha wa, ma'āpé asawi uprosi wē wa'aba, rob'uiprazé ubumro hā. Ato sina, āma asisaze za'ra wa'aba ne, te za oto āhāna hā āma ī'uwaimrami za'ra wa'wa duré, rob'uiprazém na hā, aihāiba mono bā aima 're īhāimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, niha wamhā, īsa'ētē zarina, niha wamhā, īsyry zarina. ¹² Ato sina, āma asōprub za'ra wa'aba wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono si te za asōprubzém na aiwēsāmri za'ra wa'wa. Asimari aba ñ wa, tō syry na īsōmri za'ra wa'aba zéb zarina, te za duré āma aiwēsāmri za'ra wa'wa, ato sina āma asōprub za'ra

wa'aba wa.

¹³⁻¹⁴ E a norī wa'aba si, sa'ētē na īsōmri za'ra wa'aba na, da'upana āma robzépata za'ra wa'aba da, wa ãne na aima roti za'ra wa'wa. Mare di. Taré ãhāna hā sa'ētē na aima hāimana za'ra wa'aba wa, te za āma īpawaptob za'ra wa'wa, Zeruzarē āma īsazei'wa norī hā, marī zō tiwi 're rowaptâ'ā za'ra mono wa. Tawamhā, nimahā na marī zō, aiwi 're rowaptâ'ā za'ra wa'aba mono wamhā, te za duré ta norī hā marī na te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, asa, sa'ētē na tāma hāimana za'ra wamhā. Æne wamhā, aiwa te za asōprubzém na asima āma 're īwa'rāmi za'ra wa'aba mo. ¹⁵ Duréihā Mozési ma tō ãne na āma rob'ui'érē, Izarazéhē nihihudu norī hā a'ubuni wi simizahâri mono sidâpâsi, mana na dasazém nhsisi hā te te siwi ī'ubumroi mono na hā:

"Ni'wam norī hā sa'ētē uptabi na te te sima ubumro za'ra mono nherē, tāma si'atarēme za'ra mono õ di, tisiré norī hā te te āma pawaptob za'ra mono wa. Taha wa, ni'wam norī hā syry na te te sima ubumro za'ra nherē, ta norī wi tiwi sô rowaptâ'ā za'ra õ di, īsazéb zō hā."

Æne duréihā ãhā wasu'u na, Mozési te te āma īrob'ui'érézé hā, ībaihā na hā. Tane duré, a norī wa'wa hā te za 're asipawapto pese za'ra wa'aba mo, aiwa 're aihâimana za'ra wa'aba mono da.

Titu hā to sina datēme īmorîzé wasu'u

¹⁶ 'Re īhâimana u'âsi mono, ma tō Tituhu ma pisutu, tāma asawi pese za'ra wa'aba zéb zarina, te te aipawaptob za'ra wa'aba da, wa norī hā wa te duré 're ī'asawi pese za'ra wa'aba mono ne. Taha wa, wa āma wawata ni, 'Re īhâimana u'âsi mono āma hā, tō sena wa, õ hā. ¹⁷ Tawamhā ūne haré ma tō Titu hā sina wazaze, āma atēme īmorī aba zém na da hā. Taha wa, si'uihā na te te āma sima īrowēzéb zarina, to sina te za tō āma atēme timorī za'ra wa'wa ãhāna hā, atēme za'ra wa'aba. ¹⁸ Wasisānawā hā wa za duré īsiré āma atēme satōrī za'ra wa'aba ni, aibâ hā. Āme īsazei'wa norī hā ma tō te te sima 're wasu'u wē za'ra, Cristuhu wasu'u wē na simiromhuri wē uptabi wa, ta hā. ¹⁹ Duré dama simiromhuri wē uptabi wa, ma tō īsazei'wa norī hā siwi pisutu, Zeruzarē u īsazei'wa norī nhoprubzéb ré, za wasi'aba'reí wa, āma wasiré morī da. Tawamhā Wanhib'apito āma wawatazéb da, wa za tō ãne hā 'manharī ni, duré wato sina, wa te 're īda'apawapto mono zém na, da te wawaihu'u za'ra da.

²⁰ Wanhimisaihuri hā da te wa'āma nomri tō da, wa za asōprub za'ra wa'aba zé hā wasitēme wa te wasiwi 'madâ'ā pese za'ra, wasi'aba'reí wamhā. ²¹ ī'uwaibaba, wa te āma ī'uwaimrami za'ra da si, wa tō īré wasima rob'madâ'ā za'ra ni, Wanhib'apito nho'a, duré uburé danho'a zama.

²² Wasisānawā hâiba amo hā wa za duré āma atēme satōrī za'ra wa'aba ni, Titu norī siré, āma morī da. Ta hā wa tō nasi pibu za'ra ni, simi'ē na te te 're romhuri mono zō, Wanhib'apito ma. Taha wa, wa tō waihu'u za'ra ni, tō sena īsimi'ē na hā, duré to sina te te 're īromhuri mono na hā. Ta hā aiwasu'u wē za'ra wa'wa hā te te wapari wa, tāma ai'umnhasi uptabi za'ra wa'aba di, za rob'uiprazém na dama asōprub za'ra wa'aba zém na hā. Taha wa, toi uptabi di ãhāna hā, rob'uiprazé ubumro na za te te āma aipawaptob za'ra wa'aba wa. ²³ Titu hā bétē. Ta hā īsiré Wanhib'apito ma romhuri'wa te 're hâimana, Cristuhu wasu'u wē na īsiré te te 're ī'aipawaptob za'ra wa'aba mono. Duré wasisānawā hâiba amo norī hā za īsiré āma īneb zahuré da hā, ta norī hā te za tisiré īsazei'wa norī zadawa para, āma atēme īne wa'aba na siwasu'u zahuré, aima za'ra wa'aba hā. Ta norī hā simiromhuri wē uptabi wa, te za Cristuhu āma si 're dawata za'ra. ²⁴ Taha wa, ma'āpé īwē na si uburé marī

na hā āma tāma uwaimrami za'ra wa'aba za, asimizawi pese aba zém na te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, duré sena na, wa te dama 're ūaiwasu'u wē za'ra wa'aba mono zém na, te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da. Duré āme ūsazei'wa norī, siré 're ūsi'rā'ōtō mono norī hā, āne na te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, te za ūwē na si tāma āma ūuwaimrami za'ra wa'wa.

9

Zudeza āma ūsazei'wa norī ma, ūdanhoprub za'ra zé wasu'u

¹ E wa hā wa za āne na aimā āma roti na sahu za'ra wa'wa, ūnhimi'ui'éré na hā, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 'Re ūhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī ma, asōprub za'ra wa'aba da, dame. Mare di. Āne na, te aimā āma roti na sahu za'ra wa'aba õ di za, ālhāna hā. ² E marī wa. Zudeza āma ūsazei'wa norī hā asiwī pawaptob za'ra wa'aba da, asī'uihā na ato sina, āma asima rosa'rata za'ra wa'aba wa. Āne na, wa tō wa hā āma aiwaihu'u za'ra wa'wa, tō sena na. Āme Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma ūsazei'wa norī 're ūhāimana za'ra mono norī ma, wa tō aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Āne, wa tō ta norī ma hā tāma aiwasu'u wē za'ra wa'wa: "Ataza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma ūsazei'wa norī hā ma tō rob'uiprazé ubumro na sāna'rata za'ra, wahub 'rata na hā." Āne na, wa tō tāma aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Rob'uiprazé hā ato sina, asiwī ūubumro sirōmo za'ra wa'aba zéb zarina, ma tō ta norī zama sima āma rosa'rata za'ra, to sina, aiwa asine wa'aba, te te siwi 'manharī wē da, aiwab da. ³ Āne na, wa tō dama aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Tane nherē, wa za ūsisōwa āma atēme satōrī za'ra wa'wa, wasisānawā norī hā, rob'uiprazé ubumro na te te aipawaptob za'ra wa'aba da, ūwana ré asiwī 'rā'ōtō pari aba da, te dama aiwasu'u wē za'ra wa'aba zéb zarina. Duré te dama aiwasu'u wē za'ra wa'aba zém na, taré te ai'umnhasi baba za'ra wa'aba tō da, wa za tō āne hā 'manha. ⁴ Ątē Masédoniza hawimhā, wasisānawā norī hā te za āma ūsiré ai'aba're, atēme za'ra wa'aba. Tawamhā, āma atēme wasihutu aba wamhā, rob'uiprazé hā asiwī 'rā'ōtō pari aba õ wamhā, Ątē wa aré aimā aséb za'ra wa'aba ni, taré wa te ai'umnhasi baba za'ra wa'aba wa. A norī wa'wa hā bétē. Te aré tō aséb za'ra wa'wa, tō sena ūubumro na, āma uwaimrami za'ra wa'aba õ wa. ⁵ Taha wa, wa tō āne rosa'rata ūsimā, wasisānawā norī hā ūsisōwa te āma atēme satōrī za'ra wa'aba da, rob'uiprazé ubumro na te te aipawaptob za'ra wa'aba da, asiwī 'rā'ōtō pari aba hā ūzō, ūma ūropisu za'ra wa'aba zéb zarina. Tawamhā, āma atēme ūwisi za'ra wa'aba wamhā, ūne haré wa za ti'ā, asī'uihā na ato sina, dama asōprub za'ra wa'aba zém na, da te dasiwi aiwaihu'u za'ra wa'aba da.

⁶ Āne na, wa za duré āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, āma rosa'rata za'ra wa'aba da. Amnho hā syry na da te 're ūzuri mono zéb zarina, te za syry na da te 're ubumro za'ra, dama 're 'rā'ōtō prédub za'ra mono wamhā. Sa'ētē na, da te 're zuri mono wapsi, te za oto sa'ētē na da te 're ubumro za'ra. Tane duré, dasimā 're ūdanhoprub za'ra mono zéb zarina, te za 'Re ūhāimana u'āsi mono hā dama 're sōpru, ūwa'rāmi. ⁷ Rāwi aipē'ē 're, asima ūwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina si, te za aihāiba mono bā dama asōprub za'ra wa'wa, Ątē sa'ētē na, Ątē syry na. Robzei'ō nherē, dama asōprub za'ra wa'aba õ di za. Duré taré da te aimā ūru za'ra wa'aba zéb zarina, dama asōprub za'ra wa'aba õ di za. Mare di. Asī'uihā na si te za asima ūwē za'ra wa'aba zéb zarina, dama asōprub za'ra wa'wa, ato sina. Āne si ūwē uptabi hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma hā, dato sina dasimā 're ūdanhoprub za'ra mono zéhā. ⁸ 'Re ūhāimana u'āsi mono hā waihu'u pese uptabi di, uburé marī ūwē hā te te aimā 're ūanhomri aba mono da hā,

marī zō aiwi 're rowaptā'â za'ra wa'aba mono tō da, āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono zéb da hā.⁹ Duréihā ni'wa hā ma tō āne na rob'ui'érē, ībaihā na hā:

"Īsibrob'ō norī ma, te 're sōprub u'âsi, sa'ētē na. īsimizawi pese zé hā dawi 're si'utōrī waihu'u za'ra mono õ di za. Te za dama 're hāimana u'âsi za'ra." Āne duréihā rob'ui'érē wasu'u hā.

¹⁰ E 'wa hā te robzā hā robzuri'wa norī ma, te te 're anhomri. E 'wa hā, te dasazé hā te te dama 're anhomri. Ta hā, 'Re īhāimana u'âsi mono. Tane te za duré īsōprubzé hā aimā 're sa'ētē za'ra wa'wa, dama 're asōprub za'ra wa'aba mono zé wa'rāmi, sa'ētē uptabi na oto dama āma 're asōprub za'ra wa'aba mono da, nimahā na hā. ¹¹ Sa'ētē na te za tō īwē hā te te aimā 're sōmri u'âsi za'ra wa'wa, taha zarina, oto a norī wa'wa hā sa'ētē na āma 're dapawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, aiwab da. Taha wa, da'ahā na te za oto 'Re īhāimana u'âsi mono āma tawata za'ra ni, asōprub za'ra wa'aba zé hā za wa te datēme āwisi za'ra wē te. ¹² īwē hā te za tō īmanharī za'ra wa'wa, āne na dapawaptob za'ra wa'aba wamhā. E marī wa. Ta norī wi hā, marī zō tiwi 're rowaptā'â za'ra mono õ di za oto, 'Re īhāimana u'âsi mono nhib'a uwē norī wi hā, Zudeza āma 're īhāimana za'ra mono norī wi hā. Taha zarina, te za duré ahā na oto āma 're wata za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono āma hā. ¹³ A norī wa'wa hā tāma asōprub za'ra wa'aba zém na, pawaptob za'ra wa'aba wa, te za tāma āma l'uwaimrami za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'âsi mono ma hā. Taha wa, ahā na te za tō 'Re īhāimana u'âsi mono āma tiwata zara, Cristuhu wasu'u wē zarina 're anomro wē wa'aba mono na, duré asōprub uptabi na pawaptob za'ra wa'aba wa, ta norī hā, duré darob amoi āma 're īhāimana za'ra mono norī hā, pawaptob za'ra wa'aba wa. ¹⁴ Ta norī hā te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te za ai'āma 're mreme zusi u'âsi 'wa, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, ta hā tinhimizawi pese zéb zarina, te te aipisutu za'ra wa'aba wa, asimariñ na tāma asōprub za'ra wa'aba da, īsimariñ'ō norī ma hā. ¹⁵ 'Re īhāimana u'âsi mono āma si, wa za 're wawata u'âsi za'ra, ti'ra na wama īsōprub za'ra zé wa'rāmi. 'Re īhāimana u'âsi mono nhoprubzé hā wē uptabi nherē, damreme na ī'wuaibaba, da te dasima āma 're īrowasu'u za'ra mono da hā, da te dasima āma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ di.

10

'Re īhāimana u'âsi mono zadawa para, Paru te te dama 're īsadawa wasu'u mono zé wasu'u

¹ Ni'wam norī hā asiré wa'aba, 're īhāimana za'ra mono norī hā te āne te te sima 're ībāsi za'ra: "Paru hā wa'rata sāmra ré hā, wama pahi za'ra di, marī na te te wama īnharī za'ra da hā, wanho'a. Wanhitī 're hāimana mono wapsi, te mreme pahi āna te te wama 're anharī, tinhimi'ui'érē na si." E āne hā īma 're hāimana mono bā. Mare di. Wa hā Paru, wa za oto aimā āma roti za'ra wa'wa. īwapari pese za'ra wa'aba za. Cristuhu nhisi na, wa za āma aimā roti za'ra wa'wa īhāna hā, ta hā simizawi pese wa, duré atāma na 're hāimana u'âsi mono wa. Marī da, 're sisapētē waihu'u mono õ di, ta hā. ² Ni'wam norī hā ma tō āne na īma nharī za'ra, īhāiba na: "Paru hā īsazei'ō'wa norī ne, te 're hāimana." Āne te ni'wam norī hā ī'āma rosa'rata za'ra. Taha wa, apā āma atēme īmorī aba wamhā, āté īmreme tete na, wa za tō aimā roti za'ra wa'wa, īpa'hi āna, āne hā te īsimā wē õ nherē. Taha wa, īwasu'u wasédé hā wapari za'ra wa'aba õ di za, āne na te aimā nharī za'ra wa'aba tō da, asō'a za'ra wa'aba. ³ Wa norī hā ti'ai āma, wa dawazari 're wahāimana tō, uburé īsazei'ō'wa norī wazari. Tane nherē, ti'ai āma 're īdahāimana za'ra mono zéb

zarina, wa te 're a'wapéi mono õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono nhitob'ru norī hā. Mare di. ⁴ Ti'ai āma 're īdasi'wapé za'ra mono zém na, wa te 're a'wapéi mono õ di duré. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimnhi'āsi na si, wa tō wa te 're a'wapéi u'āsi, īwaihu'u pese zarina. īsitob'ru norī nhiptetezé hā wa te tiwi āma 're ī'a'uprosi mono zéb da hā, wa īhāna na si wa te 're a'wapéi u'āsi, ta norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimnhi'āsi na si. ⁵ Taha na si, wa duré danhimiroti tō senai'ō hā wa te dawi 're a'uprosi. Ni'wam norī hā tiwē na sina 're wata za'ra mono wa, te 'Re īhāimana u'āsi mono hā tāma waihu'u āna, 're hāimana za'ra. Āne na danhimirosa'rata wasédé hā, wa duré wa te dawi 're a'uprosi u'āsi, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimnhi'āsi na, īwaihu'u pese zarina. Uburé Cristuhu nhitob'ru norī nhimirosa'rata wasédé hā wa duré wa te tiwi 're awaibui u'āsi, Cristuhu nhimiroti zarina si, te oto 're rosa'rata za'ra mono da, ta norī hā īwē na si. ⁶ A norī wa'wa hā te oto Cristuhu āma 're īsasōmri pese za'ra wa'aba mo. Tane nherē, ni'wam norī hā asiré 're hāimana za'ra wa'aba mono nherē, Cristuhu wi, apā tihāimana wasétē zō 're sipizari za'ra mono wa, wa za ta norī zada 're wahāimana, wa te wasiwi īwē'ō za'ra zéb zarina, niha wa te dama āma roti za'ra da, ta norī hāiba na hā.

⁷ Atōmo na wahāiba mana wawi, asowi 're īwa'madā'ā za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ma tō asowi 're īwawē'ō za'ra wa'aba mo. Ni'wam norī hā asiré wa'aba, 're īhāimana za'ra mono norī hā te āne na te te si'āma 're rosa'rata upa za'ra 'rāwi: "Wa norī si, wa Cristuhu zadawa para, wa te 're romhuri za'ra." Āne na asi'āma rosa'rata za'ra wa'aba ze te bā, ma'āpé apā asi'āma rosa'rata pese za'ra wa'aba. E marī wa. Wa norī zama, Cristuhu zadawa para dama romhuri'wai wa. ⁸ Wanhib'apito hā ma tō wapisutu, īsadawa para, wa te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. E tawamhā, wanhimipawaptobzéb zarina, āma 're anomro wē wa'aba mono zé hā, wa te aiwi 're uprosi za'ra wa'aba mono da, ma tō āne hā wama pisutu. Mare di. īsadawa para, wa te 're īaipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina, asipte sina āma 're anomro aba mono da si, ma tō wapisutu, Wanhib'apito hā. īhā zarina si, aima 're īsiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, āma 're īnhisé mono õ di, tō sena aima 're īsiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, āne na hā. ⁹ īnhimi'ui'éré na te aima āma īroti za'ra wa'aba zé ma, aipahi za'ra wa'aba da hā, te amo īsima aiwē za'ra wa'aba õ di. ¹⁰ Ni'wam norī hā te duré te te sima 're īwasu'u za'ra, āne: "Paruhu nhimiroti hā pire uptabi di, tinhimi'ui'éré na si te te wama 're īroti za'ra mono zém na hā. Mreme tete sina, te za duré āma wama roti pese za'ra, tinhimi'ui'éré na hā. Tane nherē, wa'rata sāmra wamhā, marī dai õ di. Wama mreme wapu za'rare di." Āne te ni'wam norī hā te te sima 're ībāsi za'ra, īza're'ra si. ¹¹ Tane nherē, asiti wahāimana za'ra wa'aba ré, wanhimipawaptobzéb na wamreme tete sina, wa te aima āma īroti za'ra wa'aba zéb zarina, wa za duré wahāimana pire na ai'rata wahāimana za'ra wa'aba ni, apā āma wane wamhā, atēme za'ra wa'aba. Āne hā ma'āpé wa'āma waihu'u za'ra wa'aba, rosa'rata na wa'āma ī'upa za'ra wa'aba norī hā.

¹² Ta norī hā danhipai u 're īhāimana wē za'ra mono na, ma tō 're si'madā'ā ze za'ra. Tane nherē, wa norī hā aiwab da hā, wa te wasina rosa'rata waihu'u õ di, wawē na hā. Tane nherē, te ta norī hā īsimiza'rese'ō ne 're hāimana za'ra. Tihāimana wē zéb zō si, te ta norī hā 'rāwi sina 're sōpré, taha na si danhipai u 're hāimana wē za'ra mono da newa. ¹³ Tane nherē, wa norī hā tō ībāre, wa aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni. 'Re īhāimana u'āsi mono te te wama īpisutuzém nhipai u, aima wasiwasu'u za'ra wa'aba õ di. Romhuri hā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te wama īpisutuzéb zarina si, wa tō wa te dama 're

romhuri, a norī wa'aba ma zama. Taha na si, wa aimā wasiwasu'u za'ra wa'aba ni, wa te dama 're ūromhuri wē mono zém na si. ¹⁴ 'Re īhāimana u'āsi mono te te wama īpisutuzéb zarina si, wa tō āma wanem na, atēme za'ra wa'aba, dawana īsadawa para, wa te aipawaptob za'ra wa'aba da. Te te wama īpisutuzém nhipai u, wa te tiwi āma upai õ di, Cristuhu wasu'u'wē hā wa te aimā wasu'u 'rata za'ra wa'aba wamhā. ¹⁵ Duré, danhimiromhuri na nherē, taré wa norī hā da'upana wazadawa nhipe na 're wasiwasu'u mono õ di, aimā za'ra wa'aba hā. Taré, wa wa norī hā wa te wasima 're aiwē za'ra wa'wa, Cristuhu āma 're īsasōmri za'ra wa'aba mono zém na, asima āma 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da, taha zarina, wa te aimā 're ūromhuri za'ra wa'aba mono zém na si, wa te aimā āma 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te wama īpisutuzéb zarina si. ¹⁶ Tawapsi, wa za datēme 're wane, darob amoi u, airom nhiti za'ra wa'aba 're īdahāimana za'ra mono norī ma, īwasu'u'wē hā wa te dama 're wasu'u mono da. Cristuhu wasu'u'wē na ni'wa hā te te dama 're ūromhuri mono õ zéb u si, wa za oto 're wane, darob amoi u hā, īwasu'u'wē na, da te dama āma 're romhuri za'ra mono nherē, taré wazadawa nhipe na, da'upana dama 're wasiwasu'u tō mono da.

¹⁷ Āne na ma tō duréihā ni'wa hā ībaihā na āma rob'ui'éré, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na:

"Ni'wam norī hā to sina oto 're hāimana za'ra mono wamhā, Danhib'apito te 'te 're īpawpto wē za'ra mono zém na si, te za tō dama 're siwasu'u wē za'ra, to sina oto āma 're īhāimana za'ra mono zém na hā."

Āne duréihā rob'ui'éré hā, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na hā. ¹⁸ Ni'wam norī hā tiwē na 'rāwi 're īsi'madā'ā ze za'ra mono norī hā, Wanhib'apito te te 're wēsāmri za'ra mono õ di, ta norī hā. E marī wa. Te te sima 're īlawasu'u wē mono norī si, te za te te 're awēsāmri, Wanhib'apito hā.

11

Cristuhu wasu'u'wē upana, roti senai'ō na te te dama 're ūroti za'ra mono norī wasu'u

¹ Āhāna, wa za īsisōwa āma īsina aipo're pu'u za'ra wa'wa, īāma aiwa'a za'ra wa'aba tō da, īnhimiza'rese'ō na īāma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono nherē. ² Wa hā te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, wa tō te ai'āma 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īasawi pese za'ra wa'aba mono ne. Ni'wa hā aibā ma, ti'ra ubuni hā mro da, te te tāma īpisutu ne, wa tō aipisutu za'ra wa'wa, Cristuhu ma si oto 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. ³ Tane nherē, wa oto īhātā'ā sina, te ai'āma 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'wa. E marī wa. Cristuhu āma si, 're sasōmri pese za'ra wa'aba mono nherē, ātē ni'wam norī hā roti tō senai'ō na taré te te aimā 're ūrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za Cristuhu wasu'u'wē hā īrēme za'ra wa'wa. Duréihā Wa'uburé hā wahī na sihāiba wa, Ewaha ma, sadawa nhipe na te te ūrowasu'u ne, te za tō ātē ni'wam norī hā te te aimā 're ūrowasu'u za'ra wa'wa, roti tō senai'ō na hā. ⁴ Zezusihī wasu'u'wē tō sena uptabi si, wa tō aré aimā wasu'u za'ra wa'aba ni. Tawamhā taha wasu'u na, wa te aimā ūrowasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, ma tō īsaze za'ra wa'wa. Taha zarina, ma tō duré asima īwē za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā aipē'ē 're, aimā 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, ni'wam norī hā Zezusihī wasu'u'wē upana, tō senai'ō na te te aimā 're ūrowasu'u za'ra wa'aba mono nherē, Wanhib'apito wasu'u'wē ne, tō senai'ō nherē, 'rāwi asiwi 're wē'ō za'ra wa'aba mono õ di. Ōne haré ma tō āma 're īsasōmri za'ra wa'aba mo. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani upana, ma tō īhāiba'ō mreme si asima 're īwē za'ra wa'aba mo.

⁵ E ta norī hā Cristuhu zadawa wasu'u'wa pâ, ma tō bétē ūsimirowasu'u na āma ūsaze za'ra wa'wa. E ūnhimiromhuri hā tāma wapu bâ, ta norī nhimiromhuri ma hā. ⁶ Āté ūmreme hā, ūma pibu prâ ti tō, da'ahâ nho'a te dama 're ūrowahutu mono zéb da hā. Tane nherē, Cristuhu wasu'uwē si, tō sena hā ūma waihu'u pese di. Āne na ma tō oto ūtāma ūwaihu'u pese za'ra wa'wa, a norī wa'wa hā.

⁷ Asiwi ūpawa'âbâ aba āna, wa tō 'Re ūhâimana u'âsi mono wasu'uwē na si te 're aipawaptob za'ra wa'wa. Taha wa'râmi, a norī wa'aba si, ūma aipire na aihâimana za'ra wa'aba da, wa tō ūhâimanazéb da hā, ūsi'u'hâ na nasi wa'â, ūpire na aima ūhâimana za'ra wa'âba tō da. E āne wamhâ, ūwasédé wa tō 'manha. E tō 're ūhâimana mono zéb zarina, ma tō āne na ūtāma ūrosa'rata waséte za'ra wa'wa, asima. ⁸ Cristuhu wasu'uwē na te aipawaptob za'ra wa'aba da, ai'rata ūnhamra aba ré, rob'uiprazém na ūma asôprub za'ra wa'aba õ nherē, ma tō ai'upana za'ra wa'aba, ūsazei'wa norī hā ūpawaptob za'ra, darob amoi āma 're ūsi'ubumroi mono norī hā. Ta norī hā Wanhîb'apito wasu'uwē na te pawaptob za'ra dai õ nherē, ma tō tite rob'uiprazém na ūpawaptob za'ra, aima wa'aba si, te āma ūromhurizéb da hā. ⁹ Ai'rata ūnhamra aba ré, asimari zô, te aiwasutu za'ra wa'aba da, te nasi aiwi rowaptêrê za'ra wa'aba õ di, marî zô ūwi rowaptâ'â wamhâ. Wasisânavâ norî si, ma tō uburé marî na siwi ūpawaptô, āma ūhâimana mono zéb da hā, Masédoniza hawi, āma ūsiré ūsi'aba're norī hā. Taha wa, ai'rata ūnhamra aba ré hā, ūnhiwari na hâ te nasi ropire hâ aima 'manharî za'ra wa'aba õ di. Tane, wa za duré ūhâimana, apâ ūmorî na te sahu wamhâ, āma atême za'ra wa'aba. ¹⁰ Ni'wa hâ marî na te wari āna, wa tō aipawaptob za'ra wa'wa, ai'rata ūnhamra aba ré hā, asiwi ūpawa'âbâ aba āna. Āne hâ ūma wê uptabi di tō. Āhâ wasu'u hâ da te ūwi pari waihu'u õ di, Ataza na danhipti'a nho'omo nhisi āma, 're ūdahâimana za'ra mono norī hā. Cristuhu nhimiroti hâ tō sena uptabi, te 're hâimana. Tane duré, wa hâ tō sena, wa āne na aima āma rowaihu'u za'ra wa'wa. ¹¹ E marî wa, wa tō ūnhiwari āna aima romhuri za'ra wa'wa. E ūma asawi za'ra wa'aba õ wa. Mare di. ūma asawi uptabi za'ra wa'aba di. Āne na ma tō 'Re ūhâimana u'âsi mono si ūwaihu'u, 're ūhâimana mono zém na hā.

¹² Zezusihî zadawa wasu'u'wa newa, tō senai'õ na te te dama 're ūroti za'ra mono norī hā, aiwa ūsine hâ te te dama 're ūromhuri za'ra mono na dama 're siwasu'u za'ra mono tō da, wa za tō ūpawa'âbâ āna te 're da'apawaptob u'âsi. ¹³ Ta norī hā Zezusihî zadawa wasu'u'wa na, tō sena 're hâimana za'ra mono õ di. Sadawa nhipe se na, te tō te te 're romhuri za'ra, Zezusihî zadawa wasu'u'wa newa, da te āma 're rosa'rata wê za'ra mono da, dasima. ¹⁴ Tō ūbâre, te ta norī hâ āne hâ te te 're 'manharî za'ra. E marî wa. Satanasihi nhimiroti na si, te te dama 're romhuri za'ra mono wa, ta norī hā. Duré Satanasihi ma hâ waihu'u pese di, tihâiba na rowa'a na dama 're ūsihâi're mono da hâ, hâiwa āma 'Re ūhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa newa, da te āma 're saze za'ra mono da. ¹⁵ Taha wa, tō ūbâre te za tâma ūromhuri'wa norī hâ ūsadawa para, sadawa nhipe se na dama 're hâimana za'ra, 'Re ūhâimana u'âsi mono ma, romhuri wê'wa, 're hâimana za'ra mono newa, da te āma 're ūrosa'rata wê za'ra mono zéb da hâ, dasima. Taha wa, ta norī hâ ūwasédé te te 're ūmanharî za'ra mono zéb zarina, te za tō 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ te te 're ahâ za'ra.

Paru hâ te te 're ūrobzépata mono zé wasu'u

¹⁶ Āne wa za ūsiwasu'u na āma aima sahu za'ra wa'wa. ūnhimiromhuri wê na, aima ūsiwasu'u za'ra wa'aba mono nherē, ūnhimiza'rese āna 're ūhâimana mono zém na, ūtāma ūrosa'rata za'ra wa'aba õ di za. Tane nherē, āté te za

tô ãne na ūāma ūrosa'rata za'ra wa'wa, ūnhimiza'rese õ na 're ūhaimana mono zém na hā. Æne wa, te za tô asawi ūwé'õ za'ra wa'aba ãna, ūwapari pese za'ra wa'wa, Wanhib'apito wasu'uwe na te dama 're ūromhuri wē mono zém na hā aima ūsiwasu'u za'ra wa'aba da. 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi õ 'wa nori, aima 're siwasu'u pari za'ra wa'aba mono nherë, wa za tô aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa. ¹⁷ Äté Wanhib'apito te te ūma ūwaihu'uzéb zarina, aima ūsiwasu'u za'ra wa'aba õ di, ähā na hā. Äté danhimiza'rese ãna 're ūdahaimana za'ra mono zéb zarina si, wa za aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa, ūnhimiromhuri wē na hā. ¹⁸ Ni'wam nori hā te Wanhib'apito wasu'uwe na te dama 're ūromhuri wē za'ra mono zém na hā aima 're siwasu'u za'ra wa'wa, ãma 're ūwésâmri za'ra wa'aba mono zéb da hā. Tane, wa za duré wa hā aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa, Wanhib'apito wasu'uwe na te dama 're ūromhuri wē mono zém na hā, asawi ūwaihu'u za'ra wa'aba da. ¹⁹ A nori wa'wa hā asimiza'rese sina 're ūaihaimana za'ra wa'aba mono zém na, 'râwi 're asî'madâ'â ze za'ra wa'aba mono nherë, e niha te bétê simiza'rese ãna 're ūhaimana za'ra mono nori nhimiroti si, 're ūwapari pese za'ra wa'aba mo, asawi 're we'õ za'ra wa'aba mono ãna. Tane duré, wa hā ūnhimiza'rese ãna 're ūhaimana mono di pâ, te za pé ūzama asawi ūwapari pese za'ra wa'wa duré. ²⁰ Ni'wam nori hā ma tō 're ūhaimana za'ra mono zéb zarina, 're aihaimana za'ra wa'aba mono da, te te aima 're 'rui u'âsi za'ra wa'wa, ta nori zadawa para si, uburé marî hā 're ūmanharî za'ra wa'aba mono zéb da si. Tane nherë, asawi 're we'õ za'ra wa'aba mono õ di, ta nori hā. Sadawa nhipe se na, aiwi 're sipsaihuri u'âsi za'ra wa'aba mono nherë, duré ta nori ma si, 're aihaimana za'ra wa'aba mono da, te te 're aiwaibui wa'aba mono nherë, e niha bâ bétê, asawi we'õ za'ra wa'aba õ di. Ta nori si, aima pire na 're hâimana za'ra wa'aba mono newa, 'râwi 're si'madâ'â ze za'ra mono nherë, duré te te ai'âma 're wasété za'ra wa'aba mono da, atob'rata wi te te 're aihâ za'ra wa'aba mono nherë, e asawi 're we'õ za'ra wa'aba mono ãna bétê. ²¹ Wa hâ ãne, te aima 're ūmanharî za'ra wa'aba mono da hâ, äté aré sada ūnhib'aware di. Ta nori si tinhimirosa'rata na sina 're siptete za'ra mono di, ãne te te aima 're ūrob'manharî wasété za'ra wa'aba mono zéb da hâ. E ãne da, 're ūhaimana mono bâ, wa hâ. Mare di.

Ta nori hâ marî wasu'u we na, dama 're ūsiwasu'u za'ra mono zém na hâ te te siwi ãma ūwabzu za'ra õ di, Wanhib'apito wasu'uwe na te dama 're ūromhuri wē mono zém na hâ. Tane nherë, wa hâ ãne na aima ūsiwasu'u za'ra wa'aba 'wa'âhâ, äté tō ūnhimiza'rese'õ ne, wa aré aima 're ūhaimana za'ra wa'wa. ²² Zezusih zadawa wasu'u'wa newa, tō senai'õ na te te aima 're ūroti za'ra wa'aba mono nori hâ te sina aima 're wata za'ra wa'wa, ebreusi na 're ūhaimana za'ra mono na hâ, duré Abra'âhâ nnihudu 're ūhaimana za'ra mono na hâ, duré Izarazéhé nnihudu 're ūhaimana za'ra mono na hâ. Tane, wa duré wa hâ ebreusi na 're ūhaimana, duré Izarazéhé nnihudu, duré Abra'âhâ nnihudu, ãne hâ aiwa tō wama za'ra hâ. ²³ Cristuhu ma romhuri'wa na, te duré ta nori hâ aima 're siwasu'u u'âsi za'ra wa'wa. Tane nherë, wa wa hâ ta nori nhipai u, Cristuhu ma romhuri'wa na 're ūhaimana. (Äté ūnhimiza'rese õ na 're ūhaimana mono na, ūāma rosa'rata za'ra wa'aba da nherë, wa za tō ãne na aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa.) E marî wa, wa ta nori nhipai u Cristuhu ma romhuri wê 'wa na 're ūhaimana. Wa tô te tâma 're romhuri pese uptabi, ta nori nhipai u. Dazazéb 're, ma tô da te dasiwi 're ūzai u'âsi, ta nori 're ūhaimana za'ra mono zém nhipai u. Ma tô duré da te dasiwi 're ūahâri u'âsi, powawé hânhorð na, senai'õ na rowasu'u'wa nori hâ da te dasiwi 're ūhâ za'ra mono zém nhipai u. Æne wa, wa tô aré 're ūdâ'â u'âsi, te ūsina 're romnhimimnhasi za'êtë mono wa. ²⁴ Ūsiré zudezu nori hâ ma tô duré nimahâ na hâ te te siwi 're ūpré'ë. Æne

hā nimahā bâtā na ma tō 5 na ūzada tiromhâiba. Misi bâtā na, 39 na da te dasiwi 're ūpré'ē mono zé hā, zudezu norī hā te te sima 're ūrob'manharī za'ra mono zéb zarina. ²⁵ Romanu norī hā ma tō duré te te siwi 're ūpré'ē, wedehu na. Āne hā nimahā bâtā na si'ubdatō oto, ūzada ūromhâimana wasétē zé hā. Ētē na ma tō duré dasiwi ūhâ ni, da te dasiwi ūma ūwîrî da. Duré, uba're hā ma tō ūré ūzé, â'rowi, â sisasi hā sa'êtë wa. Āne, taha na si'ubdatō te ūrobzépatazé hā duré. Āne hā uba're hā misi â na ūré ūsipo'o pese wamhâ, bâtā na wa tō â poré wa'wa ūhâimana, bâtâ bâre, mara bâre duré. ²⁶ Daro mono bâ 're ūmorî ré hā, ūma romnhimimnhasi uptabi nherë, wa tō âpré na te 're saprî, panho'ōmo na hā. Duré danhipsaihuri ahâ di, bâdâdi na hâ, danhibrob zô dapârî'wa norī hā. Ni'wam norī hā ūsiré zudezu norī 're hâimana za'ra mono nherë, ma tō ūzada 're hâimana wasétê u'âsi za'ra, zudezu'ō norī zama. 'Ri nho'ōmo mono bâ, ma tō duré da te dasima 're ūru za'ra, niha da te ūma 're rob'manharî za'ra mono da. A'ubuni wi 're ūmorî ré hā, ūsina romnhimimnhasi na, wa tō duré 're ūhâimana, â poré na zama 're ūmorî ré hā. Ni'wam norī hā tō sena Cristuhu zazei'wa 're hâimana za'ra mono newa, ma tō duré ūzada 're hâimana za'ra, ta norī zama. Taha wa, ūsina romnhimimnhasi uptabi nherë, wa tō 're ūhâimana u'âsi. ²⁷ Duré ūma 're ūhâimana mono zéb da hā, wa tō te ūsimâ 're romhuri pese, ūnhib'rata na. Bâtâ ahâ na ma tō duré ūnhotô ãna ū'âma 're awë. Mram na zama te robzépata ahâ di, 'rubu na zama. ūsai ãna te 're ūromhuri mono zém na hā, wa tō duré te 're robzépata. ūluza ãna 're ūhâimana mono zém na zama, wa tō duré te 're robzépata. ²⁸ Tane nherë, taha si õ di, te 're ūrobzépata mono zé hā. Awë sidâpâsi, wa ūpë'ë na te 're robzépata u'âsi, daro mono bâ ūsazei'wa norî, siré 're ūsî'râ'ôtô mono norî ūma, te ūma 're rosa'rata u'âsi za'ra mono wa. Ta norî ūma 're ūhâtâ'â za'êtë za'ra mono di duré. ²⁹ Ni'wam norî hā ūsazei'wa norî hâimanazéb 're, sib'uware na 're ūhâimana za'ra mono norî ūma hâ, e niha wa za te ūma 're rosa'rata za'ra. Ta norî ūma hâ wa za tō ūma 're ūpë'ezé za'ra. Duré ni'wam norî hā ūsiré nhimi'manharî wasétê zarina, tiwasétê na 're si'maröpârî za'ra mono 'ru te, wa za sada 're ūhâimana za'ra, tiwasédé te te 're ūmanharî 'rata za'ra mono norî zada hâ, ta norî hâ po're ãna 're hâimana za'ra mono wa.

³⁰ Åté niwapsi, wa za tō ãne na hâ aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa, uburé marî na te 're ūrobzépata mono zém na si, taha zarina, marî da hâ, ūsî'uihâ na ūnhib'uware na 're ūhâimana mono zém na, asiwî ūwaihu'u za'ra wa'aba da. ³¹ 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ, Wanhib'apito Zezusihî mama hâ, taha ma si ūwaihu'u pese di, ūzadawa nhipesa ãna aima ūsiwasu'u za'ra wa'aba zém na hâ za. Taha ãma si, wa za 're wawata u'âsi za'ra, wa norî hâ. ³² Uburé marî da, ūsî'uihâ na ūnhib'uware na 're ūhâimana mono zém na hâ wa za aima ûsiwasu'u za'ra wa'wa. Damasitu na 'ri nho'ōmo nhisi ūma ūhamra ré, apito Aretaha zapari da'madâ'â wa hâ ma tō damrami'wa norî ma ūru, 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra, 'ridawa nhitob za'êtë mono bâ, te te ūzô rob'madâ'â za'ra mono da, te te siwi ūsâmri wa, te te siwi ū'âri da. ³³ Tane nherë, ni'wam norî hâ ma tō si'ôtô na siwi ū'âma si'ra, 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra zadazâri hawi. Taha wa, wa tō rowë na dawi watobro rob u, da'wapéi'wa norî wi hâ.

12

Paru hâ, sôtô 'rowim ne, marî hâ te te ūab'madâ'âzé wasu'u

¹ Marî dai õ nherë, wa za duré ãne na aima ūma ūsiwasu'u za'ra wa'wa, ūnhimiromhuri wê na hâ, Zezusihî zadawa wasu'u'wa, tō sena 're ūhâimana mono na, asiwî ūwaihu'u za'ra wa'aba da. Zezusihî zadawa wasu'u'wa newa, tō senai'ô na te te aima 're ūroti za'ra wa'aba mono norî hâ te sina 're wata

za'ra, sōtō 'rowim ne, marī hā ta norī si te te 're sabu za'ra mono newa, danhotō 'rowi, da te 're ūrosawērē za'ra mono ne. Tane nherē, wa tō duré ūzama marī ūwaihu'u'ō hā te 're azabu, ūnhotō 'rowim ne, Wanhib'apito te te ūma 're ūwaihu'u mono zéb zarina si. ² Duréihā 'Re ūhaimana u'āsi mono, ma tō ūzaprō, hāiwa u, 're ūsāmra mono zéb u hā. Wa hā Cristuhu zazei'wa. ūnhotō 'rowim ne, hāiwa u ūmorizém na hā 14 na ma tō ūāma tiwahu oto. Āté ūhāiba u'āsi na, wa tō wi. Āté ūpē'ēzani na si. Wa hā ūsiwaihu'u ū di. 'Re ūhaimana u'āsi mono ma si, waihu'u pese di, ūne hā. ³⁻⁴ Āne na hā 'rāwi ūāma ūsiwaihu'u ū di tō, wa hā. Āté ūpē'ēzani na si, wa wi, tō. Āté ūhāiba wahuré. 'Re ūhaimana u'āsi mono ma si, ūne hā ūtāma waihu'u pese di. ūne si, wa tō wa hā ūsiwaihu'u. Rowē uptabi u hā wa tō wi, tō. Tame rowasu'u ūwē uptabi hā wa tō te awapari, ūsi'uihā na. Rowasu'u wē uptabi wa, damreme na ūluwaibaba da te dasima ūāma 're ūrowasu'u za'ra mono zéb da hā, da te dasima ūāma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono ū di. ⁵ Āne na ūma romhaimana wamhā, āté ūbāre, wa aré aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ūhaimana u'āsi mono te te ūwēsāmrizém na hā. Tane nherē, taha na aima ūsiwasu'u za'ra wa'aba ū di za. ūsi'uihā na marī da, ūnhib'aware na 're ūhaimana mono zém na si, wa za aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa, aswi ūāma ūwaihu'u za'ra wa'aba da hā. ⁶ Āne na ūma ūromhaimanazém na aima ūsiwasu'u za'ra wa'aba da, te ūsina rosa'rata 'wa'āhā, e ūnhimiza'rese ū ne, wa aré aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa. Mare di. E marī wa. Tō sena, ūne na aré aima ūsiwasu'u za'ra wa'aba wa. Tane nherē, taha na aima ūsiwasu'u za'ra wa'aba ū di za. ūnhimirohmuri hā 're ūmadā'ā za'ra wa'aba mono zéb zarina si, duré ūnhimiroti hā aipo're na 're ūwapari za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za ūhaimanazém na ūāma 're ūrosa'rata za'ra wa'aba mo, asima.

⁷ Danhotō 'rowi, da te 're ūrosawērē za'ra mono ne, wa tō marī ūwē uptabi hā te ab'madā'ā tō, ūnhotō 'rowi te ūrosawērē ne. Taha wa, danhipai u dama ūpire newa, 'rāwi ūāma 're ūsi'madā'ā zei mono tō da, ma tō 'Re ūhaimana u'āsi mono hā ūma pisutu, ūhāiba na te tō 're robzépata mono da, marī na, ro'wa hā te te 're dahāzu mono wa, da'āma 're 'wasi'ē za'ra mono wa, da'āma 're ūsépu'u siroptub za'ra mono ne. Taha zarina, te tō Satanasi hā te te 're ūpibui u'āsi, te ūāma 're ūrobzépata u'āsi mono zéb da hā. Tane nherē, 'Re ūhaimana u'āsi mono hā te te tiwi 're ūzawi mono ū di, ūne na te te 're ūpibu tō mono da hā. E marī wa. Dama ūpire newa, 'rāwi te ūsina 're rosa'rata tō mono da. ⁸ Taha wa, wa tō si'ubdatō Wanhib'apito wi hā ūsimā rowaptē, tō ūhō na te 're ūrobzépata mono zém na hā ta hā ūsimaré te te ūāma ūsizāri da, te ūāma 're robzépata zahu tō mono da. ⁹ Tane nherē, ūne si ma tō nasi ūma waihu'u asa, te tiwi rowaptērē wamhā: "Te ai'āma ūsizāri ū di za. ūnhimizawi pese zéb zarina si, te za 're aihaimana mo. Asi'uihā na marī da hā, asib'aware na 're aihaimana mono nherē, te za asiptete sina ūāma 're aihaimana mo, ūnhimipawaptobzéb zarina." Āne si, ma tō nasi ūma waihu'u na wa'rā asa, Wanhib'apito hā. Taha wa, ūsi'uihā na marī da hā, ūnhib'aware na 're ūhaimana mono zém na si, wa za tō ūto sina aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa, taha wa'rāmi Cristuhu nhiptetezéb ré si, 're ūhaimana u'āsi mono da. ¹⁰ ūsi'uihā na marī da hā, ūnhib'aware na 're ūhaimana mono nherē, duré Cristuhu ma, te 're romhuri mono wa, da te ūāma 're ūwaséte za'ra mono nherē, duré ūma ropire na 're ūhaimana mono nherē, duré da te ūma 're rob'manhari ūwaséte za'ra mono nherē, duré marī na te 're robzépata mono nherē, wa ūto sina 're ūhaimana u'āsi. E marī wa. ūsi'uihā na marī da hā, ūnhib'aware na 're ūhaimana mono nherē, wa za taha wa'rāmi, ūnhiptete sina 're ūhaimana, Cristuhu n̄himipawaptobzém na si.

Corītu āma ūsazei'wa norī āma, Paru hā ūhātā'ā za'ra zé wasu'u

¹¹ Cristuhu zadawa wasu'u'wa na, asawi ūwaihu'u za'ra wa'aba õ wa, wa tō ūnhimiromhuri wē na si aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa, ãne hā te ūsimā wē õ nherē. Åté ūnhimiza'rese'õ ne, wa tō ãne na aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa, a norī wa'wa hā dama 're ūwasu'u wē za'ra wa'aba mono õ 'ru te. 'Re ūhāimana u'âsi mono te te 're ūpawapto mono õ 'wa'âhā, aré marī dai õ di, 're ūhāimana mono zé hā tō. Tane nherē, Zezusihi zadawa wasu'u'wa newa, senai'õ na te te aima 're ūroti za'ra wa'aba mono norī ma, ūwapu na tāma 're ūhāimana za'ra mono õ di. ¹² Ai'rata ūnhamra aba ré, wa tō ūnhimi'ẽ na marī dama ūmanharī waihu'u'õ hā aima 'manharī za'ra wa'wa, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī nhimiromhuri na. Æne zarina, te za sena na Zezusihi zadawa wasu'u'wa na asawi ūwaihu'u za'ra wa'wa. ¹³ E tawamhā ai'upana wa'aba si, wa tō darob amoi āma ūsazei'wa norī 're ūhāimana za'ra mono norī hā te 're apawapto pese, ta norī si ūma sawi pese za'ra wa. Mare di. E marī na, wa tō bétē a norī wa'wa hā ai'mararé za'ra wa'wa, sena Zezusihi zadawa wasu'u'wa na asawi ūwaihu'u za'ra wa'aba õ zéb da hā. Åté asimarī aba zō, te 're aiwasutu za'ra wa'aba mono õ zém na si, wa tō ai'mararé za'ra wa'wa, ai'rata ūnhamra aba ré hā. Ma'āpē, ãne na ūwasédé hā te aima 'manharī wasétē za'ra wa'aba ze te bā, ūma pari za'ra wa'aba.

¹⁴ Si'ubdatō āma, wa za oto āma atēme ūmorī'wa, te duré asabu na sahu za'ra wa'aba da. Tawamhā, āma atēme ūmorī'aba wamhā, asawi ūpawa'âbâ aba da, te aiwi rowaptērē za'ra wa'aba õ di za, asimarī zō, āma atēme ūmorī'aba õ wa za. Taré Cristuhu wasu'u'uwē na te aipawaptob za'ra wa'aba da si, wa za tō āma atēme ūmorī'wa. E damama norī ma, te za da'ra norī hā te te 're ubumroi pese za'ra, dasazé hā. Mare di. Damama norī si, te za te te 're rob'ubumroi pese za'ra, ti'ra sazéb da hā. Tane duré wa hā, aimama aba ne, aima 're ūhāimana za'ra wa'aba mono wa, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da si, wa tō te ai'āma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa, ūsimā. Taha wa, asawi ūpawa'âbâ aba õ di za. ¹⁵ Tawamhā, āma atēme ūmorī'za'ra wa'aba wamhā, ūto sina, wa za uburé ūnhimari hā uprosi, te āma aipawaptob za'ra wa'aba da, te āma ūâri hā za. Taha da, wa za duré aima romhuri pese za'ra wa'wa, ūwasutu uptabi nherē. Æne na hā ūma asawi pese za'ra wa'aba nherē, e te za duré ūzawi za'ra wa'aba zém na hā ūwi asisawi za'ra wa'wa, aiwétési.

¹⁶ Asawi ūpawa'âbâ za'ra wa'aba da, te aiwi ūrowaptērē za'ra wa'aba õ na, ma tō asina ūwaihu'u za'ra wa'wa tō. Tane nherē, ma tō ni'wam norī hā rosa'rata na ūtāma upa za'ra, rob'uiprazé hā ūzadawa nhipe se na te aiwi ūbumroi wa'aba na hā. E ãne hā ūwaibaba. Mare di. ūwaibaba õ di. ¹⁷ Wasisānawā norī hā, ūzadawa para āma atēme si'aba'rei wa'aba da, te āma ūsatōrī za'ra hā e ma tō aima sadawa hapese za'ra wa'wa, rob'uiprazé na. Mare di. Æne na hā aima sadawa nhipe se za'ra wa'aba õ di, ta norī hā. ¹⁸ Titu hā bétē. Ta hā wa tō duré āma atēme satōrī'wa, āma atēme morī'aba da. Wasisānawā hâiba amo hā wa tō duré āma ūsirē satō. E Titu hā ma tō tawamhā aima sadawa hapese 'wa, asimarī'aba zō hā. Mare di. Tane duré, wa hā 're ūhāimana mono zé hā. Aiwapu wahāimanazé hā, rob'uiprazé na aiwi 're ūwanhimisaihuri aba mono õ na hā.

¹⁹ E taré wa'āma 're rosa'rata wē za'ra wa'aba mono da, wa ãne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni. Mare di. Cristuhu zazei'wa oto 're wahāimana mono wa, wa ãne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni, 'Re ūhāimana u'âsi mono nho'a. Wasisānawā norī, wama asawi pese za'ra wa'aba norī hā, wa te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da si, wa tō uburé marī hā wa te 're ab'manharī, asiptete sina Cristuhu āma si 're anomro aba mono da oto.

20 Ai'āma 're īhātā'ā za'ra wa'aba mono sina, wa tō ai'āma te 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'wa, za āma atēme īmorī aba na dā'āsina, duré 're aihāimana za'ra wa'aba mono zém na, za te aiwēsāmri za'ra wa'aba ō na dā'āsina. Āté a norī wa'wa hā te za duré asiwi īwē'ō za'ra wa'wa, za āma atēme īmorī za'ra wa'aba wamhā. Āté īhāna hā te 're asisada'ābā u'āsi za'ra wa'aba mo 'rāwi. Āté te duré marī na 're asi'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Āté te duré asisada 're asiti'ru za'ra wa'aba mo. Āté asi'āma si te duré 're īrosa'rata za'ra wa'aba mo. Āté te duré asi'āma 're īwasétē za'ra wa'aba mo. Āté te asima 're īdabāsi wasétē za'ra wa'aba mo. Āté dama aipire newa, te duré 'rāwi 're asi'madā'ā ze za'ra wa'aba mo. Āté siwa'ru te duré 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Āne na 're aihāimana za'ra wa'aba mono ō'umnhasite, wa ai'āma 're īhātā'ā u'āsi za'ra wa'wa. **21** Āma atēme īwisi aba wamhā, āté īpē'ēzé te, wa za aiwa'ō, ai'āma īpē'ēzé uptabi za'ra wa'aba wa. Duréihā aī'ahā na ma tō aiwasédé hā 're ī'manharī za'ra wa'aba mo aré. Ma tō duré asina 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo, pi'ō na, aibā na zama. Asiséb āna, ma tō marī īwasétē zō si asima 're asōpré wa'aba mo. Āne na aiwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono nherē, aiwasétē wi 're aipizari za'ra wa'aba mono ō wa, āté te za īwi tirobzei'ō pese. Taha wa, āté īnhiséb di za, īnhib'apito ma hā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā, ai'āma za'ra wa'aba hā.

13

Paru hā roti na te te ī'rāsutuzém na rowasu'u

1 Si'ubdatō ãma, wa za oto īmorī na āma atēme sahu za'ra wa'wa, te asabu za'ra wa'aba da. Duréihā Mozési hā ma tō ãne na ībaihā na rob'ui'érē, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na hā: "Ni'wam norī da, 're dawasétē za'ra mono wamhā, maparane dahāiba ma, te za 're siwasu'u za'ra, ta norī hā danho'a te te 're sadawa waptob za'ra mono da, tāma 're īsiwasu'u za'ra mono zém na hā." Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na rob'ui'érē hā. Tawamhā, wa hā ãma atēme īmorī aba wamhā, taha zarina, wa za tō sena zarina, aiwasétē za'ra wa'aba na hā aiwaihu'u za'ra wa'wa. **2** Maparane ãma, atēme ãma īmorī aba wamhā, wa tō aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa, aiwasédé 're ī'manharī u'āsi za'ra wa'aba mono norī, za te ī'aihā za'ra wa'aba zém na hā. īnhimi'ui'érē na, wa za oto ãne na aima ãma sahu za'ra wa'wa, asiti wa'aba īhāimana nherē. Āma atēme īmorī aba wamhā, īnhimi'ahārizé hā te aima ba'a za'ra wa'aba ō di za, aiwasédé 're ī'manharī u'āsi za'ra wa'aba mono norī ma hā, duré īza'u si tiwasétē zō 're īsipizari za'ra mono norī ma zama.

3 Sena na Cristuhu zadawa para, te aima 're īrowsu'u za'ra wa'aba mono na, asiwi īwaihu'u za'ra wa'aba da, ma tō ãne na asima ī'āma īrosa'rata za'ra wa'wa. Tane tō wē di, īma hā. Āma atēme īmorī aba wamhā, Cristuhu zadawa para, wa za tō aihā za'ra wa'wa. Tawamhā, āté te za oto asiwi īwaihu'u za'ra wa'wa, sena na Cristuhu zadawa para, te aima 're īrowsu'u za'ra wa'aba mono na hā. Cristu hā niha te te aima īrob'manharī za'ra wa'aba zéb da hā, e sib'aware di, asada za'ra wa'aba hā za. Mare di. Siptete uptabi di ta hā, te te ī'aihā za'ra wa'aba zéb da hā. **4** Cristu hā wedepo'o nhonhi'rāmi na, da te dasiwi sasōmri wamhā, īhāiba hā sib'aware di. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono nhiptetezém na ma tō apā hā'iwa'u'du, 're hāimana u'āsi mono da oto. Tane, wa tō duré wa norī hā wanhib'aware na 're wahāimana. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono nhiptetezém na, wa duré 're wahāimana, Cristuhu ne. Taha zarina, wa za niha aima rob'manharī za'ra wa'aba ni, wasi'uihā nai o nherē.

5 Aipē'ē 're, te za a'ā 'rāwi as'i'madâ'ā za'ra wa'wa, īsazei'wa norī hāimanazéb zarina, tō sena 're aihāimana za'ra wa'aba mono zō. Āne na asina tāma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wamhā, Zezu Cristu, aipē'ē 're, 're īsāmra aba mono na, te za asina īwaihu'u za'ra wa'wa. E āne hā asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono ð di bétē. Tane nherē, Cristu hā aipē'ē 're, 're sāmra aba mono ð wamhā, asina tāma 're īuwaimrami za'ra wa'aba mono ð na, te za asina īwaihu'u za'ra wa'wa, as'i'uihā na. **6** Wa hā wa āma īsimā aiwē za'ra wa'wa, āma atēme īmorī aba wamhā, asowi wawaihu'u za'ra wa'aba da, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī 're īhāimana za'ra mono zém na, wa te wasina āma īuwaimramizém na hā. **7** Wa duré 're wamreme u'āsi, ai'āma za'ra wa'aba, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, ta hā te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da, marī īwasétré hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da. E ai'āma za'ra wa'aba, wa te 're īromhuri mono na, da te dasiwi 're wawēsāmri mono da, wa āne hā ai'āma 're wamreme u'āsi za'ra wa'wa. Mare di. Taré a norī wa'wa hā īwē si oto 're 'manharī u'āsi za'ra wa'aba mono da si, wa ai'āma 're wamreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā. īwē si tō 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, wa te aihā za'ra wa'aba ð di za. Āne wamhā, āté te za āne na wa'āma īrosa'rata za'ra wa'wa, asima: "Oro Paru norī hā, Zezusihī zadawa wasu'u'wa, tō sena 're hāimanā zahuré mono za, te te wahā za'ra ð di." Āté āne na te za wa'āma īrosa'rata za'ra wa'wa. Tane nherē, wama wē di tō, īwē si tō 're 'manharī u'āsi za'ra wa'aba mono wamhā. **8** Cristuhu wasu'uwē hā tō sena uptabi hā, ni'wa hā te te dawi pari waihu'u ð di, dama siptete uptabi wa, īwasu'uwē hā. Taha zarina si, wa za tō 're wahāimanā, wa norī hā, 'rāwi wa te wasiwi 're wē'ō mono āna. **9** A norī wa'wa hā tō sena Cristuhu āma asiptete sina 're anomro wē wa'aba mono wamhā, wa za tō aimā 're wato za'ra wa'wa. Āne wamhā, Cristuhu zadawa para, wa te aihā za'ra wa'aba ð di za. Wa te aihā za'ra wa'aba ð wamhā, āté ni'wam norī hā te za wa'āma sima rosa'rata wasétré za'ra, wawē'ō'wa norī hā, aimā wapahi za'ra wa'aba na hā. Tane nherē, wē di tō wama hā, tō sena Cristuhu āma si oto 're anomro wē wa'aba mono wamhā. **10** Āne wa, wa asiti īhamra aba ré, aimā āma rob'ui'éré za'ra wa'wa, za āma atēme īwisi aba wa, asð'a te aimā nharī za'ra wa'aba tō da, Wanhib'apito zadawa para te te īma īpisutuzéb zarina. Ma tō īma pisutu tō, īsadawa para si te 're aipawaptob wē za'ra wa'aba mono da. E tawamhā īnhimipawaptobzéb zarina, āma 're anomro wē wa'aba mono zé hā te aiwi 're uprosi za'ra wa'aba mono da, ma tō āne hā īma pisutu. Mare di. Taré īsadawa para si, te 're aipawaptob wē za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiptete sina āma 're anomro aba mono da si, ma tō īma pisutu tō, Wanhib'apito hā.

11 īsīsānawā norī, īnhimi'u'éré na wa za oto aimā āma 'rāsutu za'ra wa'wa. 'Re aihāimana wasétré za'ra wa'aba mono zé hā te za oto īrēme pese za'ra wa'wa. Te aimā 're īroti za'ra wa'aba mono zé hā te za 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, te za simisutu asimirosa'rata na 're asisazei pese za'ra wa'aba mo. Rowē na si asiré 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, te za duré asina 're īrosa'rata wē u'āsi za'ra wa'aba mo. Āne wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā īsimizawi pe hā, te za 'rāwi asiré 're hāimanā u'āsi za'ra wa'wa, dama rowē nhomri'wa hā.

12 Taha wa, te za uburé asiré īsazei'wa na 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, asð'utu na asisawi sina 're asitob'rata hārā za'ra wa'aba mo.

Āme, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're īsī'ubumroi mono norī hā te āma asawi za'ra wa'wa, uburé.

13-14 Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma, wa ai'āma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, ta hā te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te te 're aipawaptob

u'âsi za'ra wa'aba mono da. 'Re īhâimana u'âsi mono hã tinhimizawi pese zéb zarina, īwẽ si te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da, wa duré ai'âma tâma 're īmreme u'âsi za'ra wa'wa, duré īpẽ'ēzani hã te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, simisutu âma 're anomro wẽ wa'aba mono da, taha âma si.

Darasiza norī Darasiza norī ma, Paru te te īrob'ui'érézé Ībaihā wasu'užé

Zezusi hā hāiwa u apā īmorīzéb u hā, zudezu norī si ma tō īsimirowsu'u na te te 're saze za'ra. Ta norī si te uburé sihāiwata nihihāri ré 're hāimana za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā Abra'āhā ma, te te īpisutuzéb zarina. Zezusi hā hāiwa u apā morī za'u si, ma tō īwasu'uウェ hā datēme ropé, zudezu'ō norī u hā, īsihāiwata nihihāri'ō norī u hā.

Ni'wam norī hā zudezu norī hā Darasiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're īsi'ubumroi mono norī hā ma tō Paru hā zudezu'ō norī ma wasu'u za'ra, īsimiroti na te te āma ī'uwaimrami ō na hā. Ta norī hā ma tō āne hā dama roti za'ra: 'Re īhāimana u'āsi mono rhimiroti 'rata na Mozési te te āma īrob'ui'éré zama te za da te 're 'madā'ā pese za'ra, te te 're da'awēsāmri mono da. Taha da, te za duré 're dasihāiwata nihihāri za'ra. Āne na roti hā Paru hā ma tō siwi wē'ō pese. Zezusi hā wazada dā'ā wa, duré taha zarina wawasédé hā te te wama 're apari mono wa, dasihāiwata nihihārizé hā marī dai ō di. Zezusihī wapru na si te za te te 're da'a'upsō, dawasétē wi. Āne wa, ma tō Paru hā tāma rob'ui'éré za'ra, Darasiza norī ma hā, aimawi hā te te 're 'manharī za'ra mono tō da, Zezusihī si te te sīna 're umnhasi pese za'ra mono da, taha zarina si 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā īpē'ē 're, 're sāmra za'ra mono da.

1-2 Wanhib'apito nhib'a'uウェ norī, daza'rui mono bā Darasiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi 'remhā 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī, wa hā Paru, wa āma asawi za'ra wa'wa. Uburé wasiré īsazei'wa norī hā te duré timreme na āma asawi za'ra wa'wa, īrata īsi'ubumro norī hā. Āne wa za āma aimarob'ui'éré za'ra wa'wa. Wa hā Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa, wa 're mo, īsadawa para. Ni'wam norī hā te te siwi īpisutu ō di, dazadawa para īsadawa wasu'u'wa na 're īhāimana mono da. Mare uptabi di. Zezu Cristuhu si ma tō Wamama me si, sima īpisutu zahuré, ab're hawi ti'ra hāiwa'utu'wai me.

3 Wamama ma, wa ai'āma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, īsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'āsi, āma 're anomro aba mono da.

4 Wanhib'apito 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īwēzéb uwaibaba, ma tō Zezu Cristu hā wazada sisō, wazada dā'ā da, te te wa'awa'ābā da, 're wanomro wasétē mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono te te wahā za'ra tō da, rob'rāsutuzéb āma hā, duré dapo're'ō na 're īdanomro mono norī ne, 're wanomro u'āsi tō mono da. **5** Wamama hā wē uptabi wa, āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono.

Aimawi rowasu'u hā Wanhib'apito wasu'uウェ ne, aiwa 're 'maiħāimana mono ō na rowasu'u

6 Āhāna wa ai'āma ītob'uzu za'ra wa'wa. E marī wa. Tāma asawi uptabi za'ra wa'aba wa, ma tō Cristu hā asō'reptu za'ra wa'wa. Taha zarina, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō sima aipisutu za'ra wa'wa, īsib'a'uウェ si oto 're anomro aba mono da. Tane nherē, ma tō aiwara sīna, 'Re īhāimana u'āsi mono wi 're aipizari za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata na, aimawi rowasu'u hā Cristuhu wasu'uウェ me, aiwa 're hāimana mono ō di. Mare uptabi di. E marī wa, wa tō

ãne aimawaihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norñ hã ma tõ sima wẽ za'ra, Cristuhu wasu'u wẽ upana te te ãma sapri za'ra da, aimawi rowasu'u u. Ta norñ hã ma tõ aimawi tinhimirowasu'u na aiwi ro'wa'rutu za'ra wa'wa.⁸ Wa norñ hã wa tõ aimawaihu'u za'ra wa'aba ni, Zezu Cristuhu wasu'u wẽ na. Tane nherë, nimahã na Cristuhu wasu'u wẽ upana, wa te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'awẽ'ô pese. Tane duré nimahã na hâiwa ãma tâma ïromhuri'wa norñ hã ïwasu'u wẽ upana, we te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, te za duré te te siwi 're awẽ'ô pese.⁹ Æne hã wa tõ aimawaihu'u za'ra wa'aba ni. Taha wa, wa za duré aimawaihu'u za'ra wa'wa, wa te aimawaihu'u za'ra wa'aba zém na. Ni'wam norñ hã wanhimirowasu'u zarina si, Zezu Cristuhu wasu'u wẽ na te te dama 're rowasu'u za'ra mono ð wamhã, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're awẽ'ô pese.¹⁰ E ïnhimiroti na ï'ama 're ïdawata za'ra mono zéb zô, wa ïsina 're ïnhimipari. Mare di. 'Re ïhâimana u'âsi mono si ï'ama 're ïwata mono zéb zô si, wa ïsina 're ïnhimipari. Ti'ai ãma ï'ama 're dawata za'ra mono da, 'râwi ïsi'uihâ na te ïsina 're rosa'rata mono 'wa'âhã, Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, 're ïhâimana mono ð di aré.

¹¹ ïsisänawã norñ, ma'âpé niha we ï'ama waihu'u za'ra wa'aba. Ti'ai ãma 're ïdahâimana za'ra mono norñ nhimirowasu'u zarinai ð di, Zezu Cristuhu wasu'u wẽ te dama 're ïwasu'u mono hã.¹² Ni'wa Æne na hã te te ãma 're ïpo're pu'u mono ð di, ti'ai ãma wasiré 're ïwahâimana za'ra mono norñ hã. Ni'wa hã te duré ïma 're rowasu'u mono ð di, te ïwaihu'u pese zéb da hã. Mare di. Si'uihâ na ma we hâiwa hawi ïma siwaihu'u Zezu Cristu hã, ïwasu'u wẽ na te ïwaihu'u pese zéb da hã.

Paru hã Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa na te te ïsâna'ratazém na ïsiwasu'uzé wasu'u

¹³⁻¹⁴ Wa hã wasiré zudezu norñ nhimizazezéb zarina 're ïmorñ ré, wa tõ ïsimawẽ upta, wasiré ïwaprédu mono norñ nhipai u, wahi'rata norñ nhimiroti zarina si, 're ïmorñ da. Æne 're ïmorñ ré, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a uwẽ norñ ma, ïwaséte na wa tõ te 're arob'manharñ aré, Wanhib'apito zazei'wa norñ ma hã. Wa tõ te ïsimawẽ awẽ, te 're uprosi mono da. Æne ma tõ ïwasu'u wasédé hã 're ïwapari za'ra wa'aba mo.

¹⁵⁻¹⁶ Tawamhã bâdâ ma tõ oto ïwa waptârã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ti'ra te te ïma ïwaihu'uzém na, ï'ra wasu'u wẽ na si, zudezu'ð norñ ma, te 're wasu'u mono da. Taha da, ïpoto ð ré, ma tõ sima ïpisutu siro, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, tâma ïzawi uptabi wa, ma tõ oto ïzô hã, tâma ïromhuri'wa na oto 're ïhâimana mono da.

Tawamhã e 'wa hã wa tõ sadawa pibu, Æne zarina te dama 're ïsadawa wasu'u mono da hã. Mare di. Ni'wa hã Æne na te sadawa pibui ð uptabi di.

¹⁷ Duré Zeruzarë u, a'â ïmorñ ð di, Cristu hã tizadawa wasu'u'wa da, ïwana te te sima ïpisutu za'ra norñ u, te sabu za'ra da. Mare di. Daza'rui amoi u si, wa tõ a'â mo, Arabiza u. Tame ïnhamra pari, wa tõ apâ mo, Damasitu na 'ri nho'õmo nhisi u.¹⁸ Si'ubdatõ ma tõ oto ï'ama tiwahu, Wanhib'apito ãma te ïsasõmrizém na hã. Tawamhã Zeruzarë u wa tõ oto mo, Pedru hã te hâiba pibu da. Tame ma tõ romhuri hã mapararan ï'ama aï'utõ, ï'rata ïnhamra ré.¹⁹ Pedruhu siré norñ hã aihñi te sôpëtë za'ra ð di, Cristuhu zadawa wasu'u'wa norñ hã. Ti'aduhu si, wa tõ sôpëtë. Wanhib'apito sisémehñ ta hã.

²⁰ Tô sena, wa rob'u'éré na aimawaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nho'a.

²¹ Tawamhā Zeruzarē hawi wa tō oto watobro, daza'rui u īmorī da, Siriza u, duré Sirisiza u. ²² Zahadu te te siwi ījhāiba pibu za'ra õ di, Zezusih zazei'wa norī hā daza'rui mono bā, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma siré 're īsi'rā'ōtō mono norī hā. ²³ Taré ma tō īwasu'u wē si te te 're wapari za'ra, ta norī hā. Āne īwasu'u wē hā: "Paru hā ma tō te te wa'āma 're arowasétē aré, Wanhib'apito āma, wa te 're sasōmri tō za'ra mono da. Tane nherē, Zezu Cristuhu wasu'uウェ na te oto te te 're da'apawpto, Wanhib'apito āma da te 're sasōmri za'ra mono da." Āne na si ma tō īwasu'u wē hā te te 're ropé. ²⁴ Taha wa, Wanhib'apito zazei'wa norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono āma si, te 're wata u'āsi za'ra, te te īnho'reptui wē te.

2

Ti'adu norī u, Paru norī īsihutuzé wasu'u

¹ Tawamhā 14 na īāma wahu pari, wa tō apā mo, Zeruzarē u. Tamomo īmorī wamhā, Banabé hā te īsiré mo. Titu hā wa duré īsiré saprō. ² 'Re īhāimana u'āsi mono hā za apā īmorizém na, te te īma waihu'u sirōmo wa, wa tō apā mo. Tawamhā 'ri nho'ōmo u wasihutu wamhā, aibā dama īpire na 're īhāimana za'ra mono norī me, wa tō wahāiba pisutu wasi'rā'ōtō ni. Taha wa, wa tō ta norī ma īsiwaihu'u, zudezu'ō norī ma, Wanhib'apito wasu'uウェ hā te tāma 're īwaihu'u za'ra mono zém na. Te te āma īzaze za'ra zō, wa tō īnhimiromhurizém na tāma īsiwasu'u za'ra, te te āma īzaze za'ra ō wa, taré 're hāimana mono tō da, īnhimiromhurizé hā. ³ Tawamhā ma tō ta norī hā īma īzaze za'ra, zudezu'ō norī ma, te tāma 're īrowasu'u za'ra mono zém na. Taha wa, te te siwi pisutu za'ra õ di, Titu hā īsiré 're īmorī hā, sizudezu da. Titu hā deredu na īpodo, zudezu'ō. Tane nherē, te te siwi pisutu õ di, sihāiwata nhizāri ré 're morī da, tawapsi sizudezu da. Mare di. ⁴ Ni'wam norī si, zudezu norī hā ma tō ī'upana sima wē za'ra, Titu hā sihāiwata nhizāri ré 're morī da. Ta norī hā wasiré Wanhib'apito zazei uptabi 'wa 're nomro mono newa, ma tō hāimana nhipe sine wasiré 're si'rā'ōtō, wapsā'i a ne wahāimanazé ma, te te 're ropibu za'ra mono da, rowē na 're īwahāimana za'ra mono zéb zō, Cristu Zezusih āma. Ta norī hā zudezu norī hā, ma tō sima wawē za'ra, īsine 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'u'éré zarina, wa te 're rob'manharī u'āsi za'ra mono da, taha zarina wanho'reptuzé hā wa te wasina 're uwaimrami za'ra mono da newa. ⁵ Tane nherē, ta norī nhimirosa'rata na, wa te āma saze za'ra õ di. Mare uptabi di. Wa tō wasima wē za'ra ni, Zezu Cristuhu wasu'uウェ uptabi si, aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ta norī nhimirosa'rata na hā wa te āma saze za'ra õ di.

⁶ Dama īpire za'ra norī ma, īnhimiromhurizém na tāma īsiwaihu'u za'ra parimhā, marī asa te te īma waihu'u za'ra õ di, īsadawa nhipai u, zudezu'ō norī ma te tāma 're īrowasu'u za'ra mono zéb da hā. Ta norī hā pire na dama 're hāimana za'ra mono nherē, īpire na te 're rosa'rata mono õ di, wa hā. E marī wa. 'Re īhāimana u'āsi mono hā dapire na te te da'āma 're rosa'rata mono õ wa. Tāma taré hā. ⁷ Āne si ma tō aibā norī hā siwi īwaihu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono tō sena te te īpisutu na, zudezu'ō norī ma, Wanhib'apito wasu'uウェ hā te tāma 're wasu'u za'ra mono da, Pedru hā te te īpisutu ne, tisiré zudezu norī ma, te te 're rowasu'u mono da. ⁸ 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō Pedru hā te te 're pawapto tiwaihu'u pese na, tisiré zudezu norī ma, Cristu hā te te tāma 're īwasu'u za'ra mono zéb da hā, ta norī u si te te satōrī wa. Tane duré wa hā tiwaihu'u pese na ma tō te te 're īpawapto, zudezu'ō norī ma, Cristu te tāma 're īwasu'u za'ra mono zéb da hā, ta norī u si te te īzatōrī

wa, wa hā. ⁹ Taha wa, ma tō oto Ti'adu norī hā ū'ama waihu'u za'ra, tāma ūzawi pese wa, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te sima ūpisutuzém na hā. Ó norī hā ūsimiroti pire na ma tō Wanhib'apito zazei'wa norī hā ūma waihu'u za'ra, Ti'adu hā, Pedru hā, duré Zuwā. Tawamhā ta norī hā 'Re ūhāimana u'āsi mono te te ūpisutuzém na te te ū'ama waihu'u za'ra wa, ma tō tinhib'rata na siwi wazawi za'ra, Banabéhé me. Wama wē za'ra di, wa norī hā zudezu'ó norī u si 're waneb da, Cristuhu wasu'uwē na, wa te tāma 're romhuri za'ra mono da. Duré wama wē za'ra di, Ti'adu norī si, tisiré zudezu norī u si 're nomro mono da, Pedru norī me. Āne na wa tō wanhimirosa'rata na wasisaze za'ra ni. ¹⁰ Āne si ma tō wama waihu'u za'ra, Ti'adu norī hā, Wanhib'apito zazei'wa norī ūsimarī'ó norī hā wanhimarī na wa te 're pawaptob u'āsi za'ra mono da, 're wapo're simrami za'ra mono āna. Āne zō, wa ūsima te 're rosa'rata u'āsi, ūwē na si te 're da'apawapto mono da.

Paru hā Pedruhu ma te te ūrowaihu'uzé

¹¹⁻¹² Tawamhā Ātizotiza ūma ūnhamra ré, ma tō wi Pedru hā, ūzarina. Tawamhā zudezu'ó norī ūma tinhimirosa'rata na te te upai wa, wa tō dānho'a tāma rowaihu'u. Āne tinhimirosa'rata na te te ū'upazé hā. Ātizotiza u wisi wamhā, ma tō aré zudezu'ó norī me 're sa, Wanhib'apito zazei'wa norī me hā. Tawamhā ūzarina si ma duré aibā norī hā aihutu, Ti'aduhu hawimhā. Ta norī hā ma tō te te sima 're wē za'ra, Wanhib'apito zazei'wa norī zudezu'ó hā, sihāiwata nnihāri ré si 're nomro mono da, tawapsi sizudezu za'ra da. Tawamhā zudezu'ó norī hā, Wanhib'apito zazei'wa oto wasiré 're wahāimana za'ra mono nherē, ma tō Pedru hā tiwi sisawi za'ra, oto dasiré 're sa tō mono da. E marī wa. Zudezu'ó norī ūsiré 're sai u'āsi mono wa, te te ūsidi wē'ó za'ra ū'umnhaside, we ūsihu norī hā. ¹³ Tawamhā Pedruhu ne dazadamnhasi te, te oto ūsiré zudezu norī hā tiwi sisawi za'ra, zudezu'ó norī wi, Wanhib'apito zazei'wa oto wasiré 're wahāimana za'ra mono nherē. Banabéhé zama ma tō dazadamnhasi te, tiwi sisawi za'ra. ¹⁴ Āne na ma tō Pedru norī hā tinhimirosa'rata na upa za'ra, zudezu'ó norī ūma. Tō sena Cristuhu wasu'uwē zarina si oto dama 're hāimana za'ra mono ū di, Pedru norī hā. Āne wa tō ūma waihu'u za'ra. Taha wa, wa tō Pedruhu ma tinhā, uburé Wanhib'apito zazei'wa norī nho'a, āne: "A hā zudezu nherē, ma tō zudezu'ó norī ūsiré 're asai mo aré, a hā zudezu'ó 're aihāimana mono newa. E niha ma tō bétē oto tiwi asisawi za'ra, zudezu'ó norī wi, a'ā sizudezu za'ra da, ūsazei'wa norī hā." Āne wa tō tāma tinhā.

¹⁵ Wa norī hā zudezu na wa tō wapoto ū di, ūsira'ru 're ūnomro mono norī ne. ¹⁶ Wa norī hā wa tō oto marī hā waihu'u ni, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te 're ūda'awēsāmri mono zém na hā. Zezu Cristu, Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhaside za'ra mono wamhā, 'Re ūhāimana u'āsi mono, dawasédé hā te te da'āma 're ū'ab'madā'ā mono ū zéb zarina, te oto te te 're da'awēsāmri. Taha zarina, dawasété 'ru te, te te dahā za'ra ū di za, rob'rāsutuzéb ūma hā. ūsimiroti na Mozési te te ūrob'ui'éré 'rata zarina, da te 're rob'manharī za'ra mono nherē, taha zarina te te dama 're apari mono ū di za, dawasédé hā. Āne na wa tō oto waihu'u ni, wa norī hā. ¹⁷ Taha wa, Cristu Zezusi hā wa tō wasina umnhaside za'ra ni, taha zarina si wawasédé hā te te oto wa'āma 're ab'madā'ā tō mono da, tawapsi te te 're wa'awēsāmri mono da, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. ūsimiroti na rob'ui'éré zarina, da te 're rob'manharī za'ra mono nherē, taha zarina te te dama 're awaihu'u mono ū di za, dawasédé te te da'āma 're ū'ab'madā'ā mono ū na. Taha wa, wa norī hā 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré

zarina, wa te 're ūrob'manharī mono zém na wa te 're 'madâ'â mono õ di oto, taha zarina wawasédé hā te te wa'âma 're ūtab'madâ'â mono õ zéb zarina, te te 're wa'awêsamrī mono da, 'Re ūhâimana u'âsi mono hā. Wa norī hā Cristu, Danho'reptuī wa na wa tō wasina saze ni, taha zarina si wawasédé hā te te wa'âma 're ab'madâ'â tō mono da, tawapsi te te 're wawêsamrī mono da, 'Re ūhâimana u'âsi mono hā. ūsimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina wa te 're ūrob'manharī mono zém na, wa te 're 'madâ'â mono õ di oto, taha zarina, te te wanho'reptu dai õ wa. Åne wa, ma tō ni'wam norī hā wama nharī za'ra, zudezu norī hā, wanhimirosa'rata na wa te âma upa newa, aimawi na. Eniha tawamhâ. Cristu te te wama ūwaihu'uzéb zarina, wanhimirosa'rata na wa te âma upai 'wa'âhâ, te aré Cristu hā wanhowa âma upa na'rata, te te wama ūwaihu'uzém na hā. E tō sena, ma tō Cristu hā wanhowa âma upa na'rata. Mare di. Te te âma upai waihu'u õ di. Robaba uptabi di. ¹⁸ Wa hā wa oto te dama 're awaihu'u u'âsi, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina, da te 're rob'manharī za'ra mono nheré, taha zarina, 'Re ūhâimana u'âsi mono za te te 're ūda'anho'reptu mono õ na. Tawamhâ nimahâ na ūnhimirosa'rata na te sapřī wamhâ, wa za tō tâma âma upa. Tawapsi ūwé'õre di za. ¹⁹⁻²⁰ Åne te aré ūnhimirosa'rata 'rada hâ ūma 're hâimana: 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina te 're rob'manharī mono wamhâ, taha zarina si ūwasédé hā te te ūâma 're 'madâ'â mono õ di za. Tawapsi te za oto te te 're ūwêsamrī. Taha zarina ūwasété 'ru te, rob'râsutuzéb âma te te ūzârî õ di za, 'Re ūhâimana u'âsi mono hā. Åhâna ūnhimirosa'rata 'rada hâ te oto ūza'u 're simi'wara. Ta hâ wa tō oto rême pese ūsipara, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te ūma ūwaihu'uzéb uwaibaba si 're ūmorî da. Zezu Cristu, wedepo'o nphonhi'râmi na dâ'â wa, ūsiré ūdâ'â ne, ūsi'uihâ na te ūsimâ 're ūrosa'rata mono zém na 're ūhâimana mono õ di oto, Cristuhu si oto ūpê'ë 're, 're hâimana mono wa, 're ūwada'uri wë mono 'wa da hâ. Cristu hâ, 'Re ūhâimana u'âsi mono 'ra. Ta hâ te te 're ūzawi pese mono wa, ma tō ūzada sisô, ūzada dâ'â da. Taha wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono 'ra umnhasi sina, wa oto 're ūhâimana. ²¹ Wa hâ te ūsiwi 're wë'õ mono õ di oto, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te 're ūzawi pese mono zé hâ, Cristu te te ūwa'âbâzém na dazada ūdâ'âzém na hâ. Taha wa, ūsi'uihâ na ūsisô'reptu dai õ wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina te 're ūrob'manharī mono zém na, te 're ab'madâ'â mono õ di oto, taha zarina, ūwasédé hâ te te ūâma 're ab'madâ'â tō mono da, te te 're ūwêsamrī mono da oto, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ. Dasi'uihâ na dasisô'reptu dai õ wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina, da te 're rob'manharī za'ra mono nheré, taha zarina te te dama 're apari mono õ di dawasédé hâ, da te 're ūmanharî za'ra mono zé hâ. Åne 'wa'âhâ, aré marî dai õ di, Zezu Cristu dazada ūdâ'âzém hâ. Taha wa, te oto ūsiwi 're wë'õ mono õ di, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te 're ūzawi pese mono zé hâ, Cristu te te ūwa'âbâzém na, dazada ūdâ'âzém na hâ. Mare uptabi di. Åne Pedruhu ma, te ūrowaihu'uzé hâ.

3

'Re ūhâimana u'âsi mono te te 're ūda'awêsamrī mono zém na rowasu'u

¹ Darasiza nnihudu norī, e niha te rosa'rata waihu'u ãna 're anomro aba mo. Zezu Cristu hâ wedepo'o nphonhi'râmi na wazada ūdâ'âzém na, wa tō te aima âma 're rowasu'u pese za'ra wa'wa aré. E 'wa hâ ma tō aiwi udâ za'ra wa'wa, taré waihu'u zawâ za'ra wa'aba da. ² Ma'âpê we ūma waihu'u za'ra wa'aba. E marî wa, ma tō 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ Tipê'ëzani hâ we aima sõmri za'ra wa'wa, aipê'ë 're. E ūsimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina, 're

ĩrob'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tō we Tipẽ'ẽzani hā aima sõmri za'ra wa'wa. Mare di. E Zezu Cristuhu wasu'uwe hā aipo're na wapari za'ra wa'aba pari, tō sena ĩwasu'uwe na asina 're saze za'ra wa'aba mono wa, ma tō we aima sõmri za'ra wa'wa. Taha wa, ma tō we Tipẽ'ẽzani hā aima sõmri za'ra wa'wa tō, aipẽ'ẽ 're, 're sãmra za'ra wa'aba mono da oto. ³ E niha bétē rosa'rata waihu'u ãna, te oto 're anomro aba mo. 'Re ẽhaimana u'âsi mono, Tipẽ'ẽzani te aima ẽsõmri za'ra wa'aba zarina, ma tō alhâimanazép tém na ãma ẽsâna'rata za'ra wa'wa, ẽwé na. E niha te bétē oto 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo asi'uihâ na, asina uwaimrami za'ra wa'aba da newa, asisõ'reptu za'ra wa'aba zé hā. ⁴⁻⁵ E taré ma tō ẽwé hā asina 're ẽwaihu'u za'ra wa'aba mo, marĩ hā ãma waihu'u za'ra wa'aba ãna. 'Re ẽhaimana u'âsi mono si, ma tō we Tipẽ'ẽzani hā aipẽ'ẽ 're aima sõmri za'ra wa'wa. Ma tō duré marĩ dama ẽmanharĩ waihu'u'õ hā te te aima 're 'manharĩ wê za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na. E marĩ wa. E ẽsimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono wa. Mare di. Taha zarinai õ di. Zezu Cristuhu wasu'uwe hā aipo're na wapari za'ra wa'aba pari, Cristu Danho'reptui'wa na asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa, ma tō we Tipẽ'ẽzani hā aima sõmri za'ra wa'wa, 'Re ẽhaimana u'âsi mono hā. Taha zarina si, ma tō duré marĩ dama ẽmanharĩ waihu'u'õ hā te te aima 're 'manharĩ wê za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na.

⁶ Tane Abra'ã hā. Ta hā ma tō 'Re ẽhaimana u'âsi mono hā te te sina 're umnhasi pese, te te tâma ẽropisutuzé za te te tâma ãma ẽuwaimrami na hā. Taha wa, 'Re ẽhaimana u'âsi mono hā ma tō te te 're wësämri, Abra'ã hā. Duréihâ ãne Abra'ãhâ wasu'u na ma tō rob'ui'éré ẽbaihâ na, 'Re ẽhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā. ⁷ Tawamhâ Cristu Danho'reptui'wa na, da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhâ, simisutu Abra'ãhâ nihudu na, te za oto te te 're da'anhis, 'Re ẽhaimana u'âsi mono hā. ãne hā wa tō aima waihu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da asina. ⁸ Zahadu romhâ uptabi nheré, ma tō zudezu'õ nori ãma sima roti, 'Re ẽhaimana u'âsi mono hā. ãne ẽsimiroti hā: Zudezu'õ nori hā, Cristu Danho'reptui'wa na te sina 're umnhasi za'ra mono wamhâ, ta nori ma zama te za duré tâma 're ẽrowé za'ra mono zéb da hā te te tâma 're apisutu, 'Re ẽhaimana u'âsi mono hā. ẽwasédé hā te te oto ãma 're ẽlab'madâ'â mono õ zéb zarina, te za te te 're awësämri. Taha zarina dawasété 'ru te, te te ahâ za'ra õ di za, rob'râsutuzéb ãma hā. ãne ẽsimiroti hā zudezu'õ nori ãma hā. Taha wa, ma tō ãne Abra'ãhâ ma waihu'u siro, 'Re ẽhaimana u'âsi mono hā: "Aima te ẽropisutuzém na asina ẽzazei pese zéb zarina, wa za dama 're ẽrowé za'ra mono zéb da hā te dama 're apisutu, daro mono bâ." ãne ma tō ẽwasu'uwe na romhâ ré ãma po're pu'u siro. ⁹ Abra'ã hā ma tō 'Re ẽhaimana u'âsi mono hā te te sina 're sazei pese, te te tâma ẽropisutuzém na. Taha wa, rowé te te tâma ẽpisutuzéb zarina, ma tō rowé uptabi na 're hâimana. Tane duré Cristu Danho'reptui'wa na, da te dasina 're saze za'ra mono wamhâ, Abra'ãhâ ma te te ẽpisutu ne, te za dama 're ẽrowé za'ra mono zéb da hā te te dama 're apisutu, 'Re ẽhaimana u'âsi mono hā.

¹⁰ Tane nheré, ẽsimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina, da te 're ĩrob'manharĩ za'ra mono zém na 're danhopré mono wamhâ, taha zarina, 'Re ẽhaimana u'âsi mono te te 're da'anho'reptui mono da newa, e niha te za tawamhâ dama 're romhâimana za'ra. Õne haré, ẽsimiroti mono bâ da te dasina tâma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wa, te za tō te te siwi 're da'awé'õ, 'Re ẽhaimana u'âsi mono hā. Duréihâ ma tō ãne na rob'ui'éré ni:

"Re ẽhaimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ, taha na rob'ui'éré hā te ẽbaihâ na dama 're hâimana, da te dasina tâma ãma 're uwaimrami za'ra mono

da. Æne zarina, ūsimiroti mono bâ, da te dasina tâma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhâ, te za te siwi 're da'awê'õ, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ."

Æne ma tô ãhâ wasu'u na rob'ui'éré, ūsadawa wasu'u'wa hâ. ¹¹ E ãne te za te dama 're awaihu'u, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ: "Inhimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina, 're ūrob'manhâ' za'ra wa'aba mono zéb zarina, te ai'ãma 're ab'madâ'â aba mono õ di za oto, aiwasétâ'wa hâ. Wa za oto te 're ai'awësämri 'wa. Taha zarina, aiwasétâ'ru te, te aihâ za'ra wa'aba õ di za." E ãne te za te dama 're awaihu'u. Mare di. Duréhâ ma tô ãne na rob'ui'éré ni:

"Re ūhâimana u'âsi mono, Danho'reptui'wa na da te dasina 're ūumnhasi za'ra mono zéb zarina si, dawasédé hâ te te da'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za. Æne wamhâ, te za rowë uptabi na 're dahâimana u'âsi za'ra."

Æne na da te ãma rob'ui'éré wa, wa tô waihu'u za'ra ni tô. ¹² Duréhâ ma tô duré ãne na rob'ui'éré ni:

"Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ, da te dasina tâma ãma 're uwaimrami u'âsi za'ra mono wamhâ, rowë uptabi na te za 're dahâimana u'âsi za'ra."

Æne ūwasu'u na rob'ui'éré hâ. Tane nherë, Cristuhu wasu'u zô, te zahadu 're rob'e'é, Cristu Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, dama 're ūrowë za'ra mono zéb da hâ.

¹³ Wa norï hâ wa te dame wasina tâma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ di, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ. Taha wa, te aré siwi wa'awê'õ, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ. Tawapsi wawasétâ'ru te, te aré wahâ za'ra. Tane nherë, te te 're wahâ za'ra mono tô da, ma tô Cristu hâ wë nherë, wazada sisõ, wa'upana 'Re ūhâimana u'âsi mono te te azâri da. Taha na ma tô wa'awa'â, Cristu hâ. Duréhâ ma tô ãne na ãma rob'ui'éré ni:

"Ni'wa hâ wasétâ'uptabi wa, te za dasiwi wîrî ni. Taha pari, wede na te za dasiwi sasõmri ni, da te ãma waihu'u za'ra da, wasétâ'uptabi wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono ma ūwë õ na."

Æne ūwasu'u na rob'ui'éré hâ. Tawamhâ ãma ūrob'ui'érézéb zarina, Cristu hâ wë nherë, wedepo'o nhonhi'râmi na sa'o ré, ma tô siwi wë'õ, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ. Wa'upana ma tô azâ, wasétâ'õ nherë. ¹⁴ Æne ma tô Cristu Zezusi hâ wa'awa'âbâ pa. E marî da. Simisutu ūsib'a'uwë oto 're wanomro mono wa, zudezu'õ norï ma zama, ūwë na 'Re ūhâimana u'âsi mono te te tâma ãma 're a'uwanrami mono da, Abra'âhâ ma te te ūropisutuzéb zarina, duré wahâiba mono bâ wapë'ë 're, Tipë'ëzani hâ te te wama 're anhomri mono da, te te wama ūropisutu za'ra zéb zarina, Zezu Cristu hâ Danho'reptui'wa na, wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa.

'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rowasu'u, Abra'âhâ ma ūwë na te te tâma ūropisutuzém na rowasu'u me'

¹⁵ Ūsisânawâ norï, ãne wa za oto aimâ romnhimiré'ë za'ra wa'wa, 're ūwahâimana za'ra mono zém na. Äté ni'wam norï hâ te za marî ūwë na sima roti zahuré. Tawamhâ tô sena za te te sima ãma ūwaimrami zahuré pibu ma, te za danho'a rob'ui'éré zahuré tinhisi na, da te ãma waihu'u zahuré da. Taha parimhâ, te te sima ãma uwaimrami zahuré tô da, ni'wa hâ te te tiwi ūsizâri zahuré da hâ, mare di. Duré, ni'wa hâ tinhimiroti na te te ãma rânhipa zahuré õ di za. Ma tô ãma sisazei pari zahuré. ¹⁶ Tane Abra'âhâ ma, ūsipai u ūsihu du na zama, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te ūropisutuzé hâ. Ähâ wasu'u na, da te ãma rob'ui'éré wamhâ, ūsihu norï hâ da te wasu'u za'ra õ di. ūsihu norï hâ da te wasu'u za'ra 'wa'âhâ, te aré ūsihu ahâ na wasu'u ni. ūsihu misi, te wasu'u. Ta hâ Cristu. ¹⁷ Wa za oto aimâ rowasu'u pese za'ra wa'wa, te aimâ

ãma ñsimiré' é aba zém na. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô Abra'âhã ma ïwẽ na ropisutu. Tô sena te te tâma ãma uwaimrami da, ma tô tâma siwasu'u. Taha pari, te te tâma ïropisutuzém na hã ma tô da'ãma tiwahub ahâ uptabi, 430 na. Tawamhã ma tô tinhimiroti mono bâ dama waihu'u'rata. E taha wa, ïwẽ na te te dama ãma uwaimrami õ di za, Abra'âhã ma, te te ïropisutuzém na hã. E taha wa, te za tinhimiropisutu na ãma saprî, te te dama ãma uwaimrami tô da. Mare di. Te za tô te te dama ãma 're a'uwaimrami u'âsi, Abra'âhã ma, te te ïropisutuzéb zarina. ¹⁸ Abra'âhã ma, ïwẽ na te te tâma ropisutu wa, taha zarina ma tô ãma tâma uwaimra. Tane ïwẽ na te te dama ropisutu wa, taha zarina si, te za tô te te ãma dama 're a'uwaimrami, sô 're simipari mono ãna, marî na ñsimiroti hã a'â da te dasina tâma ãma 're ïuwaimrami za'ra mono zéb zô.

¹⁹ Abra'â hã 're hâimana mono ré, ma tô ïwẽ na tâma ropisutu siro 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, ïsipai u ïshudu ma, te te tâma ãma 're a'uwaimrami mono da. Abra'âhã za'u si, ma tô oto tinhimiroti mono bâ dama waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. E marî da. Dawaséte na 're danomro mono wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, dawaséte na 'râwi 're dasiwihiu'u za'ra mono da. Taha da, ma tô tinhimiroti hã dama waihu'u. Abra'âhã nñihudu, ti'ai u we ïmorizéb u si, te za pire na 're hâimana, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina, zudezu norî te te 're ïrob'manharî za'ra mono zéb da hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã tinhimiroti hã te te dama 're awaihu'u mono da, ma tô tinhimiroti na rob'ui'ré hã hâiwa ãma tâma ïromhuri'wa norî ma tisõ, aibâ ma te te siwi sômri da, ïsipai u. ²⁰ Ni'wa hã ti'ai ãma si'uïhâ na tinhimiroti hã te te dama waihu'u wamhã, ni'wa hã ïsâna'remhã hâimana õ di, ñsimiroti hã te te dama ïwaihu'u da hã. Tane 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Si'uihâ na ma tô Abra'âhã ma waihu'u, ïwẽ na za te te tâma ãma 're ï'a'uwaimrami mono na hã.

'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na, Mozési te te ãma ïrob'ui'rézé wasu'u'

²¹ Abra'âhã za'u si, ma tô oto tinhimiroti mono bâ dama waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. E taha wa, te te dama ãma uwaimrami õ di za ïwẽ na, Abra'âhã ma, aré te te ïropisutuzéb zarina. Mare di. Te za tô te te dama ãma 're a'uwaimrami u'âsi. Uburé marî hã ñsimiroti zarina, da te dasina tâma ãma 're ïuwaimrami za'ra mono da hã, dama waihu'u za'ra 'wa'âhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te aré te te dama 're apisutu, rowê uptabi na 're dahâimana za'ra mono da. ²² Tane nheré, daro mono bâ te dawaséte na 're danomro. Dasi'uihâ na dawaséte wi 're dasipizari waihu'u za'ra mono õ di tô. Åne, da te ïwaihu'u za'ra zéb da hã, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãma rob'ui'ré. E marî da. Zezu Cristu Danho'reptui'wa na, da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, tawapsi 'Re ïhâimana u'âsi mono ïwẽ hã te te dama ãma 're uwaimrami mono da, te te dama ïropisutuzéb zarina.

²³ Bâdâ ïwa waptâ'â õ ré, Zezu Cristu Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono õ ré hã, åne aré dahâimanazé hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô zudezu norî hã tinhimiroti 'rata na te te 're a'uwati, Cristuhu wasu'u'wê hã sôawi te te wama waihu'u za'ra õ ré hã, Cristu Danho'reptui'wa na wa te wasina 're ïumnhasi za'ra mono zéb da hã oto. ²⁴ 'Re daprédub za'ra mono õ ré, da'madâ'â wa hã te te dama 're ïroti mono ne, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã tinhimiroti 'rata na te te 're wa'a'uwati aré, Cristu hã datême wei morî õ ré. Ta hã te we oto datême mo, te te dawa'âbâ da, Danho'reptui'wa na wa te wasina 're ïsaze za'ra mono zéb zarina, wawaséde hã te te wa'âma 're ab'madâ'â tô mono da oto, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, taha zarina te te 're wa'awësämri mono da oto.

²⁵⁻²⁶ Ma tô oto bâdâ hã ïwa waptârã, Cristu hã wa te wasina 're ïumnhasi za'ra mono zéb da hã. Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na

rob'ui'éré zarina, wa te 're ūrob'manharī za'ra mono zéb da hā, pire na wama 're hāimana za'ra mono õ di oto, Mozési te te āma ūrob'ui'éré hā. E marī wa. A norī wa'wa hā ma tō Cristu Zezusi hā Danho'reptui'wa na asina 're ūsaze za'ra wa'aba mo. Taha wa, te oto simisutu 'Re ūhāimana u'âsi mono 'ra, 're anomro aba mo, aihīni. ²⁷ Ma tō duré â dawabzuri hā ū'manharī za'ra wa'wa, Cristu 're ūmorizém na si oto āma 're anomro wē wa'aba mono da, simisutu Cristuhu nhib'a'uwē 're anomro aba mono wa. ²⁸⁻²⁹ Taha zarina, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā te te siwi 're da'aba'a waihu'u mono õ di, zudezu norī hā, duré zudezu'ô norī hā, īwada'uri zarina si, pawa'âbâ ãna dama romhuri'wa norī hā, duré wada'uri ãna si'uhâ na 're ūhāimana za'ra mono norī hā, aibâ norī hā, duré pi'õ norī hā. Simisutu Cristu Zezusihu nhib'a'uwē si, te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, te oto Abra'âhâ nihudu na te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā. Âhâ wa, īwē na si, Abra'âhâ ma te te ūropisutuzéb zarina, te za īwē na si te te aima āma 're a'uwaitrami 'wa, Aimama 'wa hā.

4

¹⁻² Āne wa za duré marī hā aima waihu'u za'ra wa'wa, romnhimiré' na īwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hā. Āté ai'uté mama tō hā te 're 'maiħāimana, 'watébrémi hā. Prédu wapsi, īte hā za, īmama hā dâ'â õ ré, tinhibrom na te te tāma āma ūropisutuzé hā. Tane nherē, uburé timama nhibrob ré, za 're hāimana mono nherē, prēdub õ ré te za danhimarī ãna te te dama 're ūromhuri za'ra mono norī ne, 're hāimana. Te za a'â da te dasiwi 're 'madâ'â, hāimana wē na 're hāimana mono zô. īmama nhibro hā te za duré da te tāma 're 'madâ'â pese, 'watébrémi ma. Āne te za a'â ī'ra hā 're hāimana, āma īwahubzé hā bâdâ hā īwa waptâ'â õ ré, īmama tinhibrom na te te tāma ūropisutuzé hā. ³ Tane wa norī hā, ai'uté ne, roti tō sena wama īwaihu'u pese za'ra õ zarina, wa tō aré 're wahāimana za'ra, roti da te wama 're īwaihu'u 'rata za'ra mono zéb zarina. ⁴ Tawamhā bâdâ hā ma tō īwa waptârâ oto, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā ti'ra ãma te te ūrotizéb zarina, ti'ai u we te te ūsatōri da hā. We te te ūsatōri wamhā, ma tō pi'õi ma ī'ra hā podo oto, zudezu na. Zudezu na poto wa, pire na ma tō tāma 're hāimana, 'Re ūhāimana u'âsi mono nhimiroti hā, Mozésihi ma te te 're ūawaihu'u mono hā. ⁵ E marī da, ma tō ti'ra hā we ūsatō, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā. Wanho'reptuzé hā wa te wasina 're uwaimrami za'ra mono da, ūsimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina, wa te 're ūrob'manharī za'ra mono na 're ūwanhopré za'ra mono norī hā te te wa'awa'âbâ da, ma tō we ūsatō, wa'âma 're 'ra za'ra mono da oto, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā.

⁶ Tawamhā ī'ra oto 're ūwanomro mono na 'râwi 're wasiwalihu'u za'ra mono da, ma tō we ti'ra pê'ëzani hā te te wama 're anhomri, wapé'ë mono bâ wama 're hāimana za'ra mono da, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā Wamama na, wa te 're sisi za'ra mono da oto. ⁷ Taha wa, robzei'õ na danhimiwada'uri zarina si, dapawa'âbâ ãna 're ūhāimana za'ra mono norī ne, 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di oto. 'Re ūhāimana u'âsi mono 'ra si, te oto 're anomro aba mo. Āne wa, uburé marī wē na ti'ra norī ma, te te ūropisutuzéb zarina, te za tō te te aima āma 're a'uwaitrami 'wa, Aimama 'wa hā.

⁸ Zudezu'ô norī, aima sa'rese za'ra wa'aba õ di aré, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā. Taha wa, ma tō ī'upana aimawi nhimiwada'uri na 're aihāimana za'ra wa'aba mo danhimiwada'uri zarina si, pawa'âbâ ãna 're ūhāimana za'ra mono norī ne, robzei'õ na. ⁹ 'Re ūhāimana u'âsi mono hā ma tō oto Aimama na asiwi īwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di oto. Taha nhipai u, ti'ra na te te oto sina ai'awaihu'u aba wa, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di. Āne wamhā, e niha te za bétapâ aipizari za'ra

wa'wa, asimizazezéb 'rata u, taha zarina asina uwaimrami za'ra wa'aba õ nherē, asō'reptu za'ra wa'aba zé hā, duré taha zarina rowē si aim'a 're hâimana za'ra wa'aba mono õ nherē. E niha te za béte asima ïwē za'ra wa'wa, danhimiwada'uri zarina si pawa'âbâ ãna 're ïhâimana za'ra mono norí ne, apâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, robzei'õ na. ¹⁰ Bâdâ ïpire hâ marî 'manharîzéb da hâ, te oto zudezu norí zarina 're ï'madâ'â za'ra wa'aba mo, a'amo zama, wahub zama. ¹¹ Åne wa, wa ai'âma 're ïhâtâ'â za'ra wa'wa. E marî wa. Wanhib'apito wasu'uwe na 're ïsiwasutu wê mono nherē, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zé hâ, e taré te za 're hâimana.

¹² ïsisânawâ norí, wa hâ zudezu nherē, ai'rata ïnhamra aba ré, wa tô zudezu'õ newa asine 're ïmorî 'wa. Taha wa, ma'âpé ïsine 're anomro aba mono. Atême amo ïmorî 'rata aba wamhâ, marî hâ ïma 'manharî wasétê za'ra wa'aba õ di, ïhâiba na hâ. ¹³ ïhâzé si ï'âma watobro wa, wa tô ai'rata ïnhamra za'ra wa'wa. Åhâ wa, wa tô Zezu Cristuhu wasu'uwe na aim'a rowasu'u na'rata za'ra wa'wa. Åne na ma tô ï'âma ïwaihu'u za'ra wa'wa aré. ¹⁴ Tawamhâ ïhâzé ré, atême ïwisi za'ra wa'aba nherē, ïhâzé wa, asiwi ïwê'õ za'ra wa'aba õ di. Mare di. Hâiwa ãma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, wê na asiwi l'âri aba ne, niha wamhâ, Cristu Zezusi, wê na asiwi l'âri aba ne, ma tô wê na asiwi l'âri 'wa. ¹⁵ E niha béte oto åhâna hâ. Aré aim'a 're rowé za'ra wa'aba mono di, ai'rata ïnhamra aba wa. Åhâ wa, aim'a waihu'u pese za'ra wa'aba 'wa'âhâ, te aré ato hâ ïsani za'ra wa'wa, ïma sômri za'ra wa'aba da, ato hâ. ¹⁶ E niha te béte oto åhâna hâ ï'âma ïrosa'rata za'ra wa'wa. E aiwê'õ wa'aba 'wa na si, te za oto ï'âma ïrosa'rata za'ra wa'wa, rowasu'u tô sena na si te aim'a 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherē.

¹⁷ Aibâ norí, aimawi rowasu'u'wa norí hâ te sima aiwê za'ra wa'wa, ta norí nhimirowasu'u si asima 're wê za'ra wa'aba mono da, tô sena tinhimirowasu'u wê na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da newa. E marî da. ïnhimirowasu'u nhiti, asina 're aipahâ za'ra wa'aba mono da ïtême, ïnhimiroti nhipai u, õ norí nhimiroti si asima 're wê uptabi za'ra wa'aba mono da oto. ¹⁸ Roti ïwê na si, da te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, da te dasima 're aiwê za'ra wa'aba mono wamhâ, ïma wê di tô, ai'rata ïnhamra aba ré, duré ïhâiba za're'ra zama. ¹⁹ ïra norí, ïma asawi pese za'ra wa'aba norí hâ, pi'õ tiwasâ te te 're ïsépata za'ra mono ne, wa tô wa hâ ïpë hâ te ai'âma 're sépata za'ra wa'wa, Zezu Cristu 're ïmorîzém na 're anomro aba mono õ wa. Åma 're anomro wê wa'aba mono wapsi, ïma rowë di za. ²⁰ Åhâna ai'âma ïhâtâ'â za'ra wa'aba di. Åhâ wa, ïnhimirosa'rada hâ ahâ di, ai'âma za'ra wa'aba hâ. Ai'rata ïhâimana za'ra wa'aba neza, ïwaimri te oto aim'a rowaihu'u za'ra wa'aba da.

Sara norí wasu'u hâ, Adaha wasu'u me

²¹ Uburé õ nherē, ma tô asima ïwê za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina, 're rob'manhari'za'ra wa'aba mono da, taha zarina si 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono da newa. E aim'a waihu'u za'ra wa'aba õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono wasu'uwe hâ, Abra'âhâ 'ra norí ãma hâ. ²² Åne ta norí wasu'u na, rob'ui'éré hâ: Abra'âhâ 'ra norí hâ, maparane aibâ hâ. ïmorî'rada hâ Adaha 'ra, ïwada'uri zarina si pawa'âbâ ãna 're ïhâimana mono 'ra. Duré ïhâiba amo hâ Saraha 'ra hâ wada'uri ãna 're ïhâimana mono 'ra, te 're hâimana. ²³ Dasi'uihâ na dahâimana zém na 're ïda'ra za'ra mono na ma ï'ra hâ tâma pelo, romhuri'wai ma. Abra'âhâ 'ra hâiba amo hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma ïropisutuzéb zarina, ma ï'ra hâ tâma pelo, wada'uri ãna 're ïhâimana mono ma hâ, Saraha

ma. Āne Abra'āhā 'ra norī wasu'u hā. ²⁴ Marī te te īwasu'uzé hā, te pi'ō norī hā wasu'u zahuré. 'Re īhāimana u'āsi mono te te sima da'āma īrotizé hā te pi'ō norī wasu'u zahuré. Maparane te te sima da'āma īrotizé hā. īmorī'rada hā Sina'i na ētē 'rāihā nhisi āma, 'Re īhāimana u'āsi mono te te sima da'āma īrotizé. Ta hā, Ada te wasu'u. Adaha 'ra hā ma tō tina zabādā danhimiwada'uri zarina 're hāimana, robzei'ō na. Tane Sina'i āma 'Re īhāimana u'āsi mono, te te sima da'āma īrotizém niwī 're īdanomro mono norī hā, Adaha 'ra ne, danhimiwada'uri zarina pawa'ābā āna 're īdahāimana za'ra mono ne, te robzei'ō na 're dahāimana za'ra, āhāna hā. ²⁵ Arabiza na daza'ru nhisi āma, Sina'i na ētē 'rāihā nhisi hā, Ada te wasu'u. Zeruzarē na 'ri ntho'omo nhisi, Ada te duré wasu'u. E marī wa. Zeruzarē 're, 're īdahāimana za'ra mono norī hā danhimiwada'uri zarina, dapawa'ābā āna 're īdahāimana za'ra mono norī ne, te robzei'ō na 're dahāimana za'ra. ²⁶ Ānei ò di, Zeruzarē īhāiba amo hā, hāiwa āma 're īsa mono hā. Rowē na si, te īwa 're dahāimana za'ra. Zeruzarē hā hāiwa āma 're īsa mono hā, wana Sara hā te wasu'u. ²⁷ Duréihā, ma tō pi'ō ī'ra ò na āma romnhimiré 'Re īhāimana u'āsi mono hā, Zeruzarē 're, 're īhāimana za'ra mono norī āma. Āne te 'mahā:

"Pi'ō, ai'ra hā niwa aima 'maipoto ò nherē, ma'āpē 're atoi u'āsi mono, aipē'ē 're. Aimro hā te te airēme nherē, ai'ra ahā di za. Pi'ō timro ré, 're īsāmra mono zém nhipai u, ai'ra ahā di za. Taha wa, te za rowē te, 're atoi u'āsi mo."

Āne te 'Re īhāimana u'āsi mono hā 'ri ntho'u hā 'mahā.

²⁸ īsisānawā norī, āhā wasu'u zarina, te oto Abra'āhā nnihudu na te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Izati hā ma tō podo, 'Re īhāimana u'āsi mono hā Abra'āhā ma, te te īropisutuzéb zarina. Tane te te tāma īropisutuzéb zarina, te oto Abra'āhā nnihudu na te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ²⁹ Abra'āhā 're morī ré, ma tō Izatihī ma nharī wasétē, dasi'uihā na dahāimanazém na 're īda'ra za'ra mono na īpodo hā. 'Re īhāimana u'āsi mono pēl'ēzani, te te īpawaptobzém na īpoto ma, ma tō nharī wasétē. Tane duré āhāna hā te za 're romhāimana. ³⁰ E niha tawamhā duréi wasu'u na rob'ui'éré hā. Āne īwasu'u hā:

"ī'ra ré satōrī, pi'ō hā romhuri'wa hā. īmama, tinhibrom na tāma āma sipo'o zahuré ò di za, danhimiwada'uri zarina 're īhāimana mono ò 'ra me."

Āne īwasu'u na rob'ui'éré hā. ³¹ Āhā wa, īsisānawā norī, wa za oto mari hā īwasu'u na waihu'u za'ra ni. 'Re īhāimana u'āsi mono hā Adaha nnihudu na te te 're wa'anhisí mono ò di za oto, danhimiwada'uri zarina 're īmorī nnihudu, 're īwahāimana za'ra mono na hā. Mare di. Danhimiwada'uri zarina 're īhāimana mono ò nnihudu, 're īwahāimana za'ra mono na, te oto te te 're wa'anhisí, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, Saraha nnihudu uptabi na. Taha wa, wa norī hā wama 're rowē uptabi za'ra mono di oto.

5

Wanhib'apito āma rowē na 're īdahāimana za'ra mono zém na rowasu'u

¹ Zezu Cristu hā ma tō wa'anho'reptui pa, rowē na āma 're wahāimana za'ra mono da. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina, wa te 're īrob'manharī za'ra mono zém na, 're wanhopré mono ò di za oto, taha zarina te te 're wa'anho'reptui mono ò wa. Āne wamhā, tō senai'ō na rowasu'u'wa norī wi 're asiptete za'ra wa'aba mono za, īsimiroti na 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, apā robzei'ō na 're anomro aba mono tō da.

² Ma'āpē asina īwapari pese za'ra wa'aba za. Wa hā Paru, marī hā wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Da te 're asihāiwata nnihâri za'ra wa'aba mono da, asizudeza za'ra wa'aba da, asina dazaze za'ra wa'aba wamhā, taha zarina 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono da newa, e niha za tawamhā. Cristu hā wazada dā'a nherē, te te 're wa'anho'reptui mono da, taré te za 're sa'wari, asada īdā'ā za'ra wa'aba zé hā. ³ Wa za duré aima āma suhu za'ra wa'wa, te aima īwaihu'u za'ra wa'aba zém na hā. Ni'wam norī hā da te sihāiwata nnihâri za'ra da, te te sina dazaze za'ra wamhā, taha zarina 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're sō'reptu za'ra mono da newa, e niha te za tawamhā 're hāimana za'ra, ta norī hā. Danhihāiwata nnihâri siré, te za òne haré 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti mono bā te te sina tāma āma 're uwaimrami za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono te te siwi 're awē'ō tō mono da. ⁴ Zudezu norī ne, ma tō 'rāwi 're asi'mai'madā'ā aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'eré zarina 're rob'manharī za'ra wa'aba mono da, taha zarina, 'Re īhāimana u'āsi mono, aiwasédé hā te te aī'āma 're ab'madā'ā aba mono ò wa, te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono da oto, taha zarina aiwasétē 'ru te, te te aihā za'ra wa'aba tō da, rob'rāsutuzéb āma hā. Āne taré 'mairosa'rata aba wamhā, ma tō Zezu Cristuhu wi asina ai'maipahā wa'wa, asimirosa'rata na. Āhā wa, ma tō 'rāwi asawi ī'maiwē'ō wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhoprubzé hā Cristu tidā'āzém na, te te 're īdā'anho'reptui mono zéb da hā. ⁵ Ānei ò di, wa norī hā. Cristu Danho'reptui'wa na, wa tō wasina wa te 're saze za'ra. Taha zarina, wa wasina sô 're wanhimipari za'ra, rob'rāsutuzéb āma hā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te wama īwaihu'u za'ra zéb zō, wawasédé te te oto wa'āma 're l'ab'madā'ā mono ò zéb zarina, te te 're īwā'awēsāmri mono zém na. Āne 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani te te wama 're ī'awaihu'u mono zéb zarina, wa wasina sô 're wanhimipari za'ra oto. ⁶ Simisutu Cristu Zezusihi nhib'a'uwe' oto 're wanomro mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're wa'aba'a mono ò di za, īsihāiwata nnihâri ré norī hā, īsihāiwata nnihâri ò norī me. Zudezu na duré zudezu'ō na 're īwahāimana za'ra mono zém na hā, te te oto 're wa'awaihu'u mono ò di za. Zezu Cristu Danho'reptui'wa na, wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa, wanhimizawi pese na 're īwahāimana za'ra mono zém na si, te za oto te te 're wa'awaihu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

⁷ A norī wa'wa hā ma tō aré tō sena rowasu'u na 're anomro aba mo. E 'wa simirowasu'u hawi, ma tō sena rowasu'u na asima āma apa za'ra wa'wa. ⁸ E asima āma apa za'ra wa'aba da, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā aima waihu'u za'ra wa'wa, sima asō īhārā za'ra wa'wa hā. Mare di. ⁹ ī'rada hā wa za aima sadawa wahutu za'ra wa'wa, āne: "Ī'u'ētē wapuzé hā syryre na da te ahiri nherē, te za timapu, ī'u'ētē wapu hā." Tane duré aimawi na, da te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, te za da te āma 're ropé, rowasu'u senai'ō na hā. ¹⁰ Tane nherē, simisutu Wanhib'apito nhib'a'uwe' 're wanomro mono wa, wa za te 're aī'umnhasi za'ra wa'wa, te aima īwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina si, za apā 're aihāimana za'ra wa'aba mono na. Aibā hā dama pire na 're hāimana mono nherē, aimawi tinhimirowasu'u na te te aiwi 're ro'wa'runtu za'ra wa'aba mono wa, tāma 're rowē mono ò di za, ta hā 'Re īhāimana u'āsi mono si za te te azāri wa.

¹¹ īsisānawā norī, wedepo'o nhonhi'rāmi na Zezu Cristu dazada īdā'āzé hā wa tō te dama 're wasu'u u'āsi, da te āma 're saze za'ra mono da. Taha wa, ma tō zudezu norī hā te te siwi 're īwē'ō za'ra, īmreme zarina te dama 're rowasu'u mono ò wa. Ta norī hā te duré taré te te dama 're īwasu'u za'ra, danhihāiwata nnihâri wapsi, 're dasizudezu za'ra mono da, te dama

're awaihu'u mono newa. Æne zahadu zudezu'õ norõ ma, te 're arowaihu'u mono 'wa'âhã, e te aré zudezu norõ hã te te siwi 're ïwë'õ za'ra, te dama 're ïrowasu'u mono zém na hã. Mare di. Te te siwi 're ïwë'õ za'ra mono õ di aré âma. ¹² Aimawi tinhimirowasu'u na te te aiwi 're iro'wa'rutu za'ra wa'aba mono norõ hã, tinhihâiwata nnihâri siré, te za pé 're si're zani za'ra, wê te bâ.

¹³ Ìsisänawä norõ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô aimâ pisutu za'ra wa'wa, rowë na âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ïsimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina, 're ïrob'manhâri za'ra wa'aba mono zém na 're asôpré wa'aba mono tõ da, taha zarina, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono dai õ wa. Tane nherë, rowë na 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wê te, marî ïwë'õ na aipë'ë 're, asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wamhã, asina âma 're rob'manhâri za'ra wa'aba mono õ di za. Æne te za oto 're anomro aba mo. Asimizawi pese za'ra wa'aba zéb zarina si, te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo asib'rata na, asimari na zama, asimiroti na zama. ¹⁴ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã ahâ uptabi nherë, simisutu haré te wasu'u, ïsimiroti hã ãne: "Ma'âpé, 're dazawi pese za'ra wa'aba mono za. Marî ïwë na asima 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mono ne, te za duré dama zama sô 're asôpré wa'aba mo." Æne si ïsimiroti hã. ¹⁵ Tane nherë, abaze zahi 're ïsisimroi mono ne, asisada 're asiti'rui u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, asina asapa'a za'ra wa'aba õ di za.

Wamama pë'ëzani nhimiwada'uri zarina si, rowë na 're ïdanomro mono zém na rowasu'u

¹⁶⁻¹⁷ Wa norõ hã marî ïwë'õ na áté 'râwi wapë'ë 're, wa za wasima wa te 're rosa'rata za'ra. Æne na te te sima 're wa'awë mono õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani hã. Marî ïwë na si 'râwi wapë'ë 're, wa te wasima 're rosa'rata za'ra mono da, te za te te sima 're wa'awë. Tawamhã mari ïwë'õ na 'râwi wapë'ë 're, wa te wasima 're rosa'rata za'ra mono wamhã, te za te te 're wa'a'uwati, 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani hã, wa te wasina âma 're rob'manhâri za'ra mono tõ da. Taha wa, wa za âne aimâ waihu'u za'ra wa'wa. Ma'âpé, 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani nhimiwada'uri zarina si, 're anomro aba mono za oto. Tawamhã siwa'ru marî ïwë'õ na aipë'ë 're asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono nherë, asina 're rob'manhâri za'ra wa'aba mono õ di za, ¹⁸ Æne 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani nhimiwada'uri zarina si, 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, ïsimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina 're ïrob'manhâri 'rata za'ra wa'aba mono zém na, 're asôpré wa'aba mono õ di za oto, taha zarina 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono dai õ wa.

¹⁹ Dasi'uihâ na danhimirosa'rata wasétê zarina 're ïdanomro mono zé wasu'u hã, wa tô waihu'u za'ra ni. Æne te 're danomro wasétê. Siwa'ru te tiwasédé hã pi'õ na te te 're 'manharî u'âsi za'ra, aibâ na zama. Siwa'ru te dasina 're dahâimana za'ra. Danhiséb âna, te marî ïwasédé hã da te 're 'manharî za'ra. ²⁰ Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono upana, te romhâiba 'manharî âma 're dawata za'ra. Te duré tâma 're damreme zusi. Duré abzé 'manharî'wa, te 're danomro. Duré te 're dasi'ruiwapari za'ra. Te duré 're dasisada'âbâ za'ra. Duré marî na te 're dasi'ruiwapari za'ra. Dasi'aba're na te 're dazahi za'ra. Duré marî ïwë zô, te dasima si 're danhopré. Te duré 're dasirême za'ra, 'râwi dasi'rata 're dahâimana za'ra mono tõ da. ²¹ Marî na te 're dasisõ'ru za'ra. Duré da'râ siwamnarî na te 're dahâimana za'ra, âzézei'wa 're dahâimana za'ra mono wa. Datoi wasétére u, te 're dasi'râ'ôtô, siwa'ru da te 're âhuri mono da, âzé hã. Tane te duré 're hâimana, da te 're ï'manharî wasétê za'ra mono zé hã. Taha wa, wa za âma sahu, te aimâ ïwaihu'u za'ra wa'aba zém

na. Æne 're danomro wasétē mono wamhā, hâiwa u, 'Re ïhâimana u'âsi mono u 're ïdanhisisi mono da hâiwa di, Danhib'apito uptabi u, ïwë uptabi si, tinhib'a'uwë norí ma, te te tâma 're ï'anhomri mono da hâiwa.

²² Æne 're danomro wasétē mono õ di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani nhimiwada'uri zarina 're danomro mono wamhâ. Te za da te 're dazawi pese za'ra. Duré dapë'ë 're datoí u'âsi, te za 're dahâimana za'ra. Duré dapë'ë toi u'âsi, te za 're dahâimana za'ra. Duré dawara sina dasisada 're dazahi za'ra mono õ di za. Duré danhimizawi pese na te za 're dahâimana za'ra. Duré marí ïwë na te za dama 're danhoprub za'ra. Duré tô sena wa, ropisutu wë, te za da te dama ãma 're rob'manharí za'ra. ²³ Duré dawaimri te za dama 're dahâimana za'ra. Duré dawasétê wi, dasina 're danhiptete za'ra mono sina, te za 're dahâimana za'ra. Æne 're dahâimana za'ra mono tô da, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hâiwa baba di. ²⁴ Cristu Zezusihî nhib'a'uwë 're ïdahâimana za'ra mono norí hâiwa, tiwasédé hâiwa aré te te 're 'manharí ze za'ra mono nherë, duré tiwasétê zô aré te te 're rowasutu za'ra mono nherë, 'râwi te za te siwi 're wë'õ pese za'ra, te te 're 'manharí za'ra mono tô da oto. ²⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani hâiwa ma tô wama tisô, wahâimanazép té hâiwa hâiwa. Taha wa, ma'âpé ïsimiwada'uri zarina si, 're wanomro wë wa'aba mono. ²⁶ Danhipai u, wapire na 're wahâimana za'ra mono newa, 'râwi wapë'ë na wasina 're wawata za'ra mono õ di za, da te wama 're nharí za'ra mono tô da. Duré wanhipai u, dapire na 're ïdahâimana za'ra mono na, wa te 're da'ruiwapari za'ra mono õ di za.

6

Roti ïwë na 're ïdasipawaptob za'ra mono zém na rowasu'u

¹ ïsisänawâ norí, Æne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Æté ni'wa hâiwa te za tihâimanazém na upa. Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani nhimiwada'uri zarina si 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhâ, te za aiwaimri 're ïpawaptob pese za'ra wa'aba mo, apâ 're hâimana wë mono da, ni'wa hâiwa. 'Re pawaptob za'ra wa'aba mono wamhâ, ma'âpé 'râwi a'â asina 're asöpré wa'aba mono za, a norí wa'aba zama, wa'rui'wa nhimiwada'uri zarina, aihâimanazém na 're upa za'ra wa'aba mono tô da. ² Marí wa, aiwi 're robzeiõ za'ra wa'aba mono wamhâ, ma'âpé 're asipawaptob pese za'ra wa'aba mono za, roti ïwë na si. Æne wamhâ, Cristuhu nhimiroti wë 'madâ'â'wa te za tô 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ³ Æté ni'wa hâiwa simiroti pire newa, te za 'râwi tinhimiroti pire na 're si'madâ'â ze. Æne wamhâ, 'râwi te za tipë'ë na sima 're sadawa nhipese. ⁴⁻⁵ Romhuri hâiwa te wama 're hâimana za'ra wahâiba mono bâ, wa te wasina 're ï'madâ'â pese za'ra mono da hâiwa. Æne wa, wa za aihîni 'râwi wa te wasima 're rosa'rata pese za'ra, wa te wasina 're 'madâ'â pese za'ra mono da, wanhimirotmuri hâiwa. Wa te wasina 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhâ, wa za 'râwi wapë'ë 're wasima 're wato za'ra. Danhimirotmuri hâiwa wanhimirotmuri me aiwab õ na, wa te da'âma 're rosa'rata za'ra mono õ di za.

⁶ Æté ni'wa hâiwa Zezu Cristuhu wasu'u'uwë na, te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa. Æne wamhâ, te za asimariñ na tâma 're asöprub za'ra wa'aba mo asa.

⁷ Ma'âpé ïwapari pese za'ra wa'aba za. 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, simani õ di za, dahâimana wë wa'râmimhâ, ïwë na te te dama ãma 're ï'a'uwaimrami mono da hâiwa, duré dahâimana wasétê wa'râmimhâ, ïwasétê na te te dama ãma 're ï'a'uwaimrami mono da hâiwa. Ähâiwa wasu'u hâiwa tô sena wa, senai õ na ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 'râwi aipë'ë 're asima 're

asadawa nhipesé za'ra wa'aba mono tō da. ⁸ Danhimirosa'rata wasétē zarina 're danomro u'ási mono wamhā, te za 'Re īhāimana u'ási mono nhiti 're dahāimana u'ási za'ra, rowē īsi'utōrī'ō nhit. 'Re īhāimana u'ási mono pē'ēzani nhimiwada'uri zarina si 're danomro mono wamhā, te za rowē īsi'utōrī'ō ãma 're dahāimana u'ási za'ra, 'Re īhāimana u'ási mono 'rata. ⁹ Taha wa, ma'āpē wawa'a ãna marī īwē na, wa te 're dapawaptob u'ási za'ra wa'aba mono za, wa norī hā. Tawamhā bâdâ īwa waptā'ā wapsi, 'Re īhāimana u'ási mono te te wa'ama sima īrotizé hā te za īwa'rāmi marī īwē hā te te wama 're anhomri. ¹⁰ Åne wa, wama īwaihu'u pese zarina, wa za dahāiba mono bâ marī īwē na, wa te 're dapawaptob za'ra. Wa te 're īdapawaptob za'ra mono zém nhipai u, wa za wasiré īsazei'wa norī hā marī īwē na 're wasipawapto pese za'ra.

Paru hā roti na te te ī'rāsutuzé wasu'u

¹¹ Āhāta īnhimi'u'i'éré īsa'ētē na, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, īsi'uihā na īnhib'rata na. ¹² Ni'wam norī hā ma tō te te aim'a 're roti zadawa za'rei'ō za'ra wa'wa, asihāiwata nnihâri ré, 're anomro aba mono da, tawapsi asizudezu za'ra wa'aba da. E marī da. īsiré zudezu norī si ãma 're wata za'ra mono da, te te aim'a īroti za'ra wa'aba zém na hā. Cristu wedepo'o nonhī'rāmi na wazada dâ'â wamhā, ma tō wa'awa'âbâ pa. Tane nherē, taha wasu'u si te te aim'a 're wasu'u za'ra wa'aba mono õ di, īsimirowasu'u na te te siwi 're wē'ō za'ra mono tō da, īsiré zudezu norī hā. ¹³ Ta norī hā sihāiwata nnihâri ré, 're nomro mono nherē, uburé marī na 'Re īhāimana u'ási mono nhimiroti 'rada hā te te sina tāma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ di. Tane nherē, ma tō te te sima 're aiwē za'ra wa'wa, īsimiroti zarina, aipibu pese na 're anomro aba mono da, īré 're anomro aba mono wa, tisiré zudezu norī ma, sina 're wata za'ra mono da, īsimiroti zarina oto 're ī'ahāimana za'ra wa'aba mono na hā. ¹⁴ Tanei õ di, wa hā. Wanhib'apito Zezu Cristuhu ãma si, wa za 're īwata u'ási, wedepo'o nonhī'rāmi na wazada īdâ'â ãma. Taha wa, tiza'ozém na wazada dâ'â wa, īwi 're īdadâ'â za'ra mono ne, duré wa hā dawi īdâ'â ne, ti'ai ãma danhimirosa'rata na 're īhāimana mono õ di oto. ¹⁵ Danhīhāiwata nnihâri ré si, 're īdahāimana za'ra mono ze hā, marī dai õ di, 'Re īhāimana u'ási mono ma hā. Duré danhīhāiwata nnihâri ãna 're īdahāimana za'ra mono zéb zama marī dai õ di, tāma hā. Dahāimanazép térm na, īwē na si oto 're dahāimana za'ra mono wamhā, taha si tāma wē uptabi di. ¹⁶ Öhō wasu'u zarina 're dahāimana za'ra mono wamhā, wa īsimia te 're da'awē, rowē na 're danomro mono da, 'Re īhāimana u'ási mono da'âma 're īpē'ēzé mono zéb zarina. Taha da, wa za da'âma te tiwi 're rowaptērē u'ási, uburé 'Re īhāimana u'ási mono nhib'a'uwē norī ãma.

¹⁷ Wa hā Zezusihī ma romhuri'wa, wa 're īhāimana, īsimiwada'uri na. Da te īma 're īrob'manhāri wasétē za'ra mono zéb zarina, īhāiba hâ'ētē ré, 're īmorī wa, īpibui pese di, tāma īromhuri'wa 're īmorī na hā. Te oto sahâri za'ra, aimawi tinhimiroti na te te īwi 're īro'wa're za'ra mono norī hā.

¹⁸ īsisānawā norī, Wanhib'apito Zezu Cristuhu wi, wa za te tiwi 're rowaptērē u'ási, aihāiba za'ra wa'aba na hā, tāma asawi za'ra wa'aba wa, te te 're aipawaptob u'ási za'ra wa'aba mono da.

Tane tō.

Épézu norī

Épézu norī ma, Paru te te īrob'ui'érézé

İbaihâ wasu'uzé

Ã İbaihâ hā Paru hā ma tō Zezusihî zazei'wa norī ma sōmri za'ra, Épézu na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame ma tō Paru hā aré 're sāmra. Maparane ma tō āma tiwahu, 'Re İhâimana u'āsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u mono ré hā. Āma ronomro wapsi, ma tō ã İbaihâ na tāma āma rob'ui'éré za'ra, 'rinho'ōmo amoi hawi, dazazéb 're hâimana sirōmo. Capituru 1-3 āma hā Paru hā ma tō dama waihu'u, Zezusihî zazei'wa norī hā misi haré simisutu 're İhâimana za'ra mono na hā, zudezu norī hā duré zudezu'ō norī zama, sina 're siwanhizari za'ra mono āna, Zezusihî uburé zada dâ'â za'ra wa, duré 'Re İhâimana u'āsi mono pē'ezani hā īpē'ē 're 're sāmra za'ra mono wa, aiwa. Capituru 4-6 āma ma tō duré dama waihu'u, 're danomro mono zép tém na hā. Ma tō duré tāma roti za'ra, damama norī ma hā, duré da'ra norī ma, duré damro norī ma hā, dama romhuri'wa norī ma zama, īuwaibaba tisiré norī ma, 're İhâimana za'ra mono zéb da hā.

¹ Wa hā Paru, Cristu Zezusihî zadawa wasu'u'wa, wa 're İhâimana, 'Re İhâimana u'āsi mono te te sima īwêzéb zarina. Taha wa, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Épézu na 'ri nho'ōmo nhisi āma, 'Re İhâimana u'āsi mono nhîb'a'uwē, 're īhâimana za'ra wa'aba mono norī ma. A norī wa'wa hā ma tō ūne u'ā Zezusihî āma si 're anomro aba mo, aihâimana nhiptete sina.

² Wamama ma, wa ai'āma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re İhâimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Zézu Cristuhu ma zama, īsimizawizé hā ai'āma 're hâimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'āsi, āma 're anomro aba mono da.

Cristuhu āma 're īdanomro mono norī ma, 'Re İhâimana u'āsi mono nhoprubzé wasu'u

³ 'Re İhâimana u'āsi mono hā sōpru uptabi di, Wanhib'apito Zézu Cristuhu mama hā. Ta hā Cristuhu āma 're wanomro mono wa, ma tō marî mono bâ wama 're sōpru, uburé marî wē na, hâiwa hawi. Taha wa, wama 're sōprub za'ra mono wa, āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono za. ⁴ Ta hā ti'a te te poto ū ré, ma tō romhâ ré te te 're wa'apisutu siro, tinhîb'a'uwē da, Cristuhu āma za 're wanomro mono wa, wawē uptabi na āma 're wanomro mono da, marî, wa te 're 'manharî wasétâ za'ra mono āna. Ta hā te te 're wa'apoto mono ū ré, ma tō romhâ ré te te 're wa'azawi pese. ⁵ Tāma rowē wa, ma tō wa'āma sima roti siro, wa'āma 're 'ra za'ra mono da, Zézu Cristu za te te īwawa'âbâzéb zarina. Te te sima 're wa'awē uptabi mono wa, ma tō āne sima roti siro, wa'āma za'ra. ⁶ Wamama hā te te 're wa'azawi pese mono wa, ma tō oto wa'āma uwaimrami wē za'ra, īra tāma īsawi hā te te īwa'awa'âbâzéb zarina. Taha wa, wa za āma 're wawata u'āsi za'ra.

⁷⁻⁸ Cristu hā wedepo'o nhonhi'râmi na wazada dâ'â wamhâ, ma tō tidâ'âzém na wa'awa'â. Marî, wa te 're ī'manharî wasétâ za'ra mono zé hā ma tō te wama 're apari, wawasédé hâ te te wa'āma 're ab'madâ'â tō mono da oto. Āne wamhâ, ma tō Wamama hā wa'āma uwaimrami wē, sa'ëtē na tāma 're hâimana mono wa, te te 're īwa'azawi pese mono zé hā. ⁹⁻¹⁰ Te te da'āma sima īrotizé hâ dama waihu'u pese āna ma tō dawi 're hâimana aré. Tane nheré, rosa'rata wē waihu'uzé hâ sa'ëtē na tāma 're İhâimana mono zéb zarina, ma

tô oto wama waihu'u za'ra, Cristu za te te da'âma tâma ūwaimramizém na. Tawamhâ niwapsi bâdâ te te sima ūpisutuzém na te za da'âma uwaimra, te te da'âma sima ūrotizé hâ. Tawapsi te za uburé tinhimipoto ma nharî za'ra, hâiwa âma, ti'ai âma zama, simisutu Cristuhu nhimiroti na 're dahâimana za'ra mono da, ta hâ da'madâ'â'wai uptabi, dama 're hâimana mono wa.

11-12 'Re ëhâimana u'âsi mono hâ marî na te te sima 're aroti mono wamhâ, te za tô te e âma 're a'uwaimrami. Ta hâ ma tô wa'apisutu siro, ūsib'a'uwê 're wanomro mono da, Cristuhu âma za 're wanomro mono wa. Âne duréihâ te te wa'âma sima ūrotizéb zarina, ma tô wa'âma uwaimrami za'ra, danho'reptui'wa zô 're ëwanhimipari 'rata za'ra mono norî ma, âma 're ëwawata u'âsi za'ra mono zéb da hâ.

13 A norî wa'aba zama te oto wasiré Cristuhu âma 're anomro aba mo. Danho'reptui'wai wasu'uwê hâ ma tô ëwapari za'ra wa'wa, asi'uihâ na. Tô sena Cristuhu wasu'uwê hâ. Tawamhâ wapari za'ra wa'aba wamhâ, ma tô Danho'reptui'wa na asina 're ëumnhasi za'ra wa'aba mo, Cristu hâ. Taha zarina ma tô 'Re ëhâimana u'âsi mono hâ Tipë'ëzani hâ we aimâ sômri za'ra wa'wa, 'râwi asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, ūsib'a'uwê oto 're anomro aba mono da. Âne ma tô ai'âma uwaimrami wê za'ra wa'wa, te te dama ūropisutuzéb zarina. **14** Tawamhâ niwapsi te za uburé marî ëwê hâ te te wama 're anhomri, tizazei'wai mono bâ. Duré ūsib'a'uwê 're wahâimana za'ra mono wa, te za rowaséti hawi wa'awaibui pese. Tawapsi wama 're rowë za'ra mono di za. Âne tô sena za te te wama âma ë'a'uwaimramizém na, wa te âma waihu'u za'ra da, ma tô Tipë'ëzani hâ te te wama 're anhomri. Taha wa, âma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za.

Ísazei'wa norî ma, Paru te te ūrowaptërézé wasu'u, 'Re ëhâimana u'âsi mono wi

15 Aiwasu'u wê za'ra wa'wa hâ ma tô we ëtème waptärä, Wanhib'apito Zezusihí zazei'wa oto 're anomro aba mono na, duré asiré Isazei'wa norî 're ësawi pese za'ra wa'aba mono na zama. **16** Taha zarina, wa ône u'âsi 're ëto, 'Re ëhâimana u'âsi mono ma, ai'âma za'ra wa'aba. Duré tâma 're ëmreme mono wamhâ, aimâ za'ra wa'aba zama wa tô te tiwi 're rowaptëré u'âsi, hâiwa u ai'âma 're ëpo're si'âri za'ra wa'aba mono âna. **17** Wamama hâ waihu'u pese za'ëtë dâ'â sina, wa aimâ za'ra wa'aba te tiwi 're rowaptëré u'âsi, hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu hâ Tipë'ëzani na te te aimâ 're sômri u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré Wamama hâ ëhâimanazém na 'râwi 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, 'Re ëhâimana u'âsi mono hâ, Wanhib'apito Zezu Cristuhu 'madâ'â'wa hâ. **18-19** Wa hâ wa ësimâ wê, 'Re ëhâimana u'âsi mono te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, ësimiroti hâ 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da, duré rowë uptabi zô te te ëa'pisutu za'ra wa'aba zé wasu'u hâ, 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Duré uburé marî ëwê uptabi na wama 're ësôprub za'ra mono zéb da hâ tinhib'a'uwê norî ma, te te ūropisutuzéb zarina, taha wasu'u zama 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, wa ësimâ aiwê za'ra wa'wa. **20** Wa duré aimâ za'ra wa'aba te tiwi 're rowaptëré u'âsi, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, ëwaihu'u pe hâ asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Tiwaihu'u pese na ma tô Cristu hâ ab're hawi hâiwa'utu, dâ'â nherë. Taha pari, ma tô pisutu, pire na ësimire niwî 're sâmra mono da, hâiwa âma. **21** Tame te pire uptabi na dama 're hâimana, pire na hâiwa âma 're ëhâimana za'ra mono norî ma, duré tame siptete na 're ëhâimana za'ra mono norî ma zama. Ti'ai âma duré hâiwa âma zama tipire na te te âma wabzu za'ra õ di, dama ëpire za'ra norî hâ. Ône u'â te za tipire na te te 're da'a'rânhipai u'âsi. **22-23** 'Re ëhâimana u'âsi mono hâ ma tô Cristu hâ pisutu, dama pire na

're hâimana mono da, ūsimipoto mono bâ. Ma tô duré Cristu hâ pisutu, ropâ tinhib'a'uweñ norí'madâ'wa da, òhô si uburé Danhib'apito dama 're hâimana mono wa. Wahâiba hâ misi nherë, wahâiba na marî mono bâ wama 're ïhâimana za'ra mono ne, te Cristuhu hâiba wasu'u, ūsib'a'uweñ norí hâ. ūsib'a'uweñ norí hâ tâma 're hâimana za'ra mono wa, marî zô tiwi 're rowaptâ'â mono ð di, Cristuhu wi hâ. Ta hâ te ropâ 're hâimana u'âsi, uburé marî hâ 're ïhâimana za'ra mono zéb da hâ, ūsadawa para.

2

Dapê'ë 're dadâ'â u'âsi 're ïdanomro mono zém hawi, danho'reptuzé wasu'u

¹ Duréihâ a norí wa'wa hâ aipê'ë 're, 're atâ'â za'ra wa'aba mono ne, te 're anomro aba mo aré, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na 're anomro aba mono ð wa, duré aiwasédé hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono wab zama. ² ïsazei'ð'wai hâimana zém na ma tô aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, wa'uburé norí nhib'apito nhimiroti na zama. Hâiwa nho're âma te ta norí hâ 're hâimana za'ra. ïsimiroti hâ tâma pire za'ra di, ïpo're'ð norí ma hâ. Taha wa, te ta norí hâ ïsimiroti na si 're nomro, 'Re ïhâimana u'âsi mono wapari'ð'wa norí hâ. ³ Tane wa norí hâ wanhamirosa'rata wasétê zarina, wa tô aré 're wanomro. Wa te wasima 're ïwë za'ra mono zéb zarina, wa tô aré wa te wasima âma 're uwaimrami za'ra. Âne 're wahâimana wasétê za'ra mono wa, te aré dazu wahâ za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ.

⁴⁻⁵ Tane nherë, wawasétê na 're wanomro mono wa, 're ïwadâ'â za'ra mono ne, 're wahâimana za'ra mono nherë, ma tô Cristu te te ïhâiwa'utuzém ne wapé'ë 're te te 're wa'ahâiwa'utu, rowë na si oto âma 're wanomro mono da. Âne ma tô wama âma uwaimrami wê za'ra 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ, ïpê'ëzézé hâ sa'ëtë na tâma 're hâimana mono wa, duré tâma wazawi uptabi za'ra wa. Taha wa, te te 're ïwa'anho'reptui mono zé wa'râmi, marî zô 're simipari mono âna, ma tô te te 're wa'anho'reptu. ⁶ Ta hâ Cristu ab're hawi te te ïhâiwa'utu ne, ma tô wapé'ë 're te te 're wa'ahâiwa'utu, hâiwa âma 're wasi'ubumroi u'âsi mono da, Cristu Zezusihî'rata. ⁷ E marî da. Da te waihu'u za'ra da, ïsimizawizé hâ sa'ëtë na tâma 're ïhâimana mono hâ, wa'uirî na 're ïdahâimana za'ra mono norí hâ. Âne te za da te 're waihu'u za'ra, Cristu Zezusi te 're ïda'azawi pese mono zéb zarina.

⁸ 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô asõ'reptu za'ra wa'wa, Wa'anho'reptui'wa hâ asina 're ïumnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina. Asi'uihâ na 're asisõ'reptui waihu'u za'ra wa'aba mono ð di. Sôpru wa, ma tô Wamama hâ aima âma uwaimrami za'ra wa'wa, asõ'reptu za'ra wa'aba zé hâ. ⁹ Marî hâ ahâ na 're 'manharî wê za'ra wa'aba mono nherë, taha zarina te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono ð di 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ, 'râwi asî'âma wa'aba 're a'maiwata aba mono tô da, asi'uihâ na asî'manho'reptui wa'aba da newa. ¹⁰ Cristu Zezusihî âma 're wanomro mono wa, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ wama sômri za'ra wahâimana zé ïtê hâ, wa te âma dama 're rob'manhari wê za'ra mono da, duré ïwë na wa te 're dapawaptob za'ra mono da, te te wa'âma iroti sirõmo zéb zarina.

Zudezu norí, zudezu'ð norí me aihîni Cristuhu âma oto 're ïnomro mono zé wasu'u

¹¹⁻¹² A norí wa'wa hâ ma tô zudezu'ð na 're aipoto za'ra wa'aba mo. Taha wa, ma tô asihâiwata nñihâiri aba ð na te te 're asisi za'ra wa'wa, zudezu norí hâ. Ta norí si ma tô tinhîhâiwata nñihâiri ré na 're sisisi za'ra, tihâiba na te te sima 're ïmanharî za'ra mono zéb zarina. Ma'âpê rosa'rata za'ra wa'aba,

're aihâimana 'rata za'ra wa'aba mono zém na. Cristu hâ Danho'reptui'wa na waihu'u za'ra wa'aba õ wa, āma 're anomro aba mono õ di aré. A norí wa'wa hâ zudezu'õ wa, Izarazéhé nnihudu norí siré 're anomro aba mono õ di duré. Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ tinhib'a'uwê norí ma si, ïwê na te te ïropisutuzém na 're waihu'u za'ra wa'aba mono âna, ma tô aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Âne wa, rowë uptabi zô 're asimipari za'ra wa'aba mono âna, ma tô 're anomro aba mo. Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono hâimanazém na sena na waihu'u za'ra wa'aba âna, ma tô 're anomro aba mo aré.

¹³Tane nherë, dasisiti 're ïdahâimana za'ra mono ne, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti, romhâ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di oto, asimirosa'rata aba na. Cristu hâ wazada ïdâ'âzéb zarina, ma tô Wamama hâ sitême ai'âwisi za'ra wa'wa, Cristu Zezusihî âma oto 're anomro aba mono da, 'râwi ï'rata 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto, asimirosa'rata aba na. ¹⁴Cristu hâ ma tô wawi uprosi za'ra, 're ïwasi'ruiwapari za'ra mono zé hâ. Taha wa, aihñi wa oto ïsib'a'uwê 're wahâimana za'ra, zudezu norí hâ, zudezu'õ norí me. 'Re wasisawi pese za'ra mono sina, wa oto 're wanomro. ¹⁵'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'u'i'ére hâ sa'êtë na ma tô zudezu norí ma si 're hâimana za'ra, mari hâ te te tâma âma 're l'uwaimrami za'ra mono zéb da hâ, taha zarina ïwasédé hâ te te tâma 're l'apari mono zéb da hâ duré. Cristu hâ wazada ïdâ'âzéb zarina, tâibâ oto 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hâ, marî na dawasédé hâ te te dama 're l'apari mono zéb da hâ. Misi dahâiba ne, aiwapsi wa oto 're wahâimana za'ra, zudezu norí, zudezu'õ norí me, wahâimanazép tém na si, ïwê na si âma 're wanomro mono da, duré wasisawi pese sina oto 're wahâimana za'ra mono da wasiré. ¹⁶Cristu hâ wedepo'o nhonhi'râmi na wazada ïdâ'âzém na ma tô wawi uprosi za'ra, 're ïwasi'ruiwapari za'ra mono zé hâ, aihñi tizazei'wa norí hâ te te 're wa'anhimroi mono da si oto, 'Re ïhâimana u'âsi mono u. ¹⁷Cristu hâ ti'ai u wei morî wa, ma tô rowasu'u'wê na te te 're da'apo're pu'u, rowë na 're ïdahâimana za'ra mono zém na hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono oto te te 're ïda'awêsämri mono zéb zarina. E marî da. Zudezu'õ norí hâ rowë na âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti ré, 're anomro aba mono õ norí hâ, duré zudezu norí, rowë na âma 're wahâimana za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti ré, 're ïwanomro mono norí hâ. ¹⁸Cristu hâ wazada dâ'â wa, duré wama 're hâimana za'ra mono wa, te za oto ïpë'ëzani hâ simisutu te te 're wa'apawapto, Wamama u 're ïwasihutu mono zéb da hâ wanhimirosa'rata na. Tawamhâ tâma 're wamreme zusi mono wamhâ, te za te 're wa'awapari u'âsi, zudezu norí hâ, zudezu'õ norí me.

¹⁹Taha wa, zudezu'õ nherë, dasiré'õ ne 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di oto. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê te oto dame 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Te duré dame ï'râ 're aihâimana za'ra wa'aba mo oto. ²⁰Êtë 'manhari na wa za 'ri na ai'âma simiré'é za'ra wa'wa. Êtë na'rata nhisivi, da te dasiwi 're 'ri za'ra mono ne, ma tô Cristuhu wasu'u'wê na te te 're aipawaptom na'rata za'ra wa'wa, ïsadawa wasu'u'wa norí hâ. Duré Wamama pë'ëzani, marî hâ te te tâma ïwaihu'u za'ra zéb zarina, duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama 're ïsadawa wasu'u za'ra mono norí zama ma tô te te 're aipawaptob za'ra wa'wa. 'Ri uparizéb da, 'ri na'rata wë'ëzéb âma, ëtë tômo hâpâ wawë na, wa za Zezu Cristuhu âma simiré'é, wapawapto uptabi 'wa wama 're hâimana za'ra mono wa, ta hâ. ²¹Êne hâ misi 'ri na simisutu 're ïsimi'wara mono ne, te za te te 're wa'apawapto Cristu hâ, wa'âma 're ïsôrôwa za'ra mono da hâ, aiwapsi 're wahâimana za'ra mono da. ²²Tane a norí wa'wa hâ, ëtë ahâ na 'ri misi da, da te dasiwi 'ri ne, te za te te aima 're nharí u'âsi za'ra wa'wa, simisutu Wanhib'apito âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da,

Ísõrõwa misi tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ïpë'ëzani hâ aipë'ë za'ra wa'aba 're, 're ïhâimana mono zéb zarina.

3

Paru hâ zudezu'õ norî âma te te 're ïromhuri mono zé wasu'u

¹ Taha wa, wa hâ Paru, wa 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, te tiwi 're rowaptêrë u'âsi, aima za'ra wa'aba. Zudezu'õ norî, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa wa 're mo, ïwasu'uwë na te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Taha 'ru te, ma tô dasiwi ïnherë ni, dazazéb 're, ïzab da. ² 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ simizawi pese wa, ma tô romhuri hâ ïma tisõ, aima 're ïrowë za'ra wa'aba mono zéb da hâ. Âne na ma tô ïwapari za'ra wa'wa, tô. ³⁻⁴ Duréihâ te te sima da'âma ïrotizé hâ aré dama ïwaihu'u'õ hâ ma tô ïma waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Nimosi wa tô syry na âma aima rob'u'i'éré za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ⁵ Zudezu'õ norî âma te te sima ïrotizé hâ te te dama waihu'u õ di aré, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Âhâna nimosi ma tô Cristuhu zadawa wasu'u'wa norî ma waihu'u, te te sima da'âma ïrotizé hâ, Tipë'ëzani na ta norî ma te te ïwaihu'uzéb zarina. Duré marî hâ te te tâma ïwaihu'u za'ra zéb zarina, dama ïsadawa wasu'u'wa norî ma zama, ma tô tâma waihu'u za'ra, te te sima da'âma ïrotizé hâ. ⁶ Rowasu'u'wë hâ aré dama ïwaihu'u'õ hâ 're ïhâimana mono hâ, âne. Zudezu'õ norî hâ Cristuhu wasu'uwë te te 're saze za'ra mono wa, marî'wë na zudezu norî ma 're ïsôpru mono zéb da hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma 're ïropisutu za'ra mono zéb ré, te za 're hâimana za'ra. Simisutu te za oto 're hâimana za'ra, dahâiba misi ne. Cristu Zezusihi âma oto 're nomro mono wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ tinhib'a'u'wë norî ma, marî'wë na te te tâma ïropisutuzéb zarina, te za zudezu'õ norî ma zama te te tâma âma 're a'uwaitrami, zudezu norî zu. Âne zudezu'õ norî âma te te sima ïrotizé hâ.

⁷ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ simizawi pese wa, ma tô ïpisutu, tâma ïromhuri'wa 're ïmorî da, Cristuhu wasu'uwë hâ te dama 're wasu'u mono da, tiwaihu'u pe hâ te te ïma sômri wa. ⁸ ïwana ïsazei'wa norî hâ ïwë na te sipa za'ra õ di. Ta norî si ma tô tiwë na ïnhipa za'ra. Tane nherë, ma tô ïpisutu, zudezu'õ norî ma te tâma 're wasu'u za'ra mono da, ïwë hâ sa'ëtë na Cristuhu ma 're ïhâimana mono hâ dama âma 're ïsôpru mono zéb da hâ. ⁹ Ropoto mono 'wa hâ ma tô aré pisutu, ropoto na'rata hawimhâ dama waihu'u âna a'â 're hâimana mono da, te te da'âma sima ïrotizé hâ. Nimosi ma tô ïpisutu, te dama 're rowasu'u mono da, za oto te te dama âma ïuwaimramizém na hâ te te sima da'âma ïrotizéb zarina. ¹⁰⁻¹¹ Ta hâ ma tô sima wë, hâiwa âma pire na 're ïhâimana za'ra mono norî hâ te te waihu'u za'ra da oto, hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u wë hâ ahâ na tâma 're ïhâimana mono na hâ. Simisutu ïsib'a'u'wë norî hâ oto tâma 're hâimana za'ra mono wa, te za oto âne na waihu'u za'ra, duréihâ te te sima da'âma ïrotizé hâ te te da'âma uwaimrami wa, Wanhib'apito Cristu Zezusi te te ïda'anho'reptuzéb zarina. ¹² Taha wa, Wanhib'apito âma oto 're wanomro mono wa, duré ïsimipawaptobzém na wa te wasina 're ïumnhasi za'ra mono zéb zarina, wa za wasina wapahi âna ïtême 're wasihutu wanhimirosa'rata na, 'Re ïhâimana u'âsi mono u, robze na tâma 're wamreme zusi mono da. ¹³ Âne wa, wa hâ te ïrobzépata na ï'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wa, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono õ di za. Cristuhu wasu'uwë hâ wa tô te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, aima 're ïrowë za'ra wa'aba mono zéb da hâ. Taha wa, Cristuhu wasu'uwë hâ te dama 're wasu'u mono 'ru te, rowaséde hâ da te ïma 're 'manharî za'ra mono nherë, ïma 're rowë mono di. Âne wa, te ïrobzépata na ï'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wa, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono õ di za.

Cristuhu nhimizawi pese zé wasu'u

¹⁴ Taha wa, ĩhi'rätitõ, wa 're ĩsimasisi, Wamama wi te tiwi 're rowaptërë u'âsi mono da, aima za'ra wa'aba. ¹⁵ Ôhõ si Wamama wa, wa ĩ'ra 're wahâimana za'ra ĩsazei'wai mono bâ, hâiwa ãma ti'ai ãma zama 're ĩwahâimana za'ra mono nori hâ. ¹⁶⁻¹⁹ Wamama te hâ iwalihu'upe hâ, te sa'ëtë na 're hâimana tâma. Äne wa, wa tiwi te 're rowaptërë u'âsi, aima za'ra wa'aba, Tipë'ëzani na te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, aihâimana nhippte sina, ãma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, Cristu hâ aipë'ë 're, 're sâmra u'âsi za'ra wa'aba mono da, iwalihu'u pese na asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina. Wa duré aima za'ra wa'aba, te tiwi 're rowaptërë u'âsi, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, dazawizé hâ aima 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, dama 're 'manharï wê u'âsi za'ra wa'aba mono da. Dazawizé hâ sa'ëtë uptabi na, te Cristuhu ma 're hâimana. Äne wamhâ, uburé asiré ĩsazei'wa nori me, te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono na, 'râwi asina 're waihu'za'ra wa'aba mono da, wa ĩsimia aiwë za'ra wa'wa, ti'ab ré wa te wasina 're waihu'u uptabi za'ra mono õ nherë, Cristu te te 're ĩwa'azawi pese mono zé hâ. E marî da. Uburé marî ĩwê si, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma 're ĩhâimana za'ra mono ne, aima zama 're hâimana za'ra wa'aba mono da, dazawizé hâ, dahâimanazém na rowaihu'u wê zama.

²⁰ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâ waihu'u pese di, te te wama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono zéb da hâ, marî ĩwê zô wa te 're ūrosa'rata za'ra mono zém nhipai u, duré marî ĩwê hâ wa te tiwi 're ĩwaptërë za'ra mono zém nhipai u zama. Tiwalihu'u pese na te te 're ĩwa'apawpto mono zéb zarina, tâma waihu'u pese di, ĩwê na te te wama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono zéb da hâ. ²¹ Taha wa, ĩsazei'wai mono bâ Zezu Cristuhu ãma 're ĩwanomro mono nori, Wamama ãma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za.

4

Misi Cristuhu hâiba ne, aihñi ĩsazei'wa nori 're ĩhâimana za'ra mono zém na rowasu'u

¹ Taha wa, wa za aima roti za'ra wa'wa, Wanhib'apito ma romhuri'wa 're ĩmorî 'ru te, 're ĩza mono ré, dazazéb 're. Ma'äpê dama 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sima 're ĩ'aiwë za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba. Taha da, ma tô te te sima 're aipisutu za'ra wa'wa. ² Äne te za 're anomro aba mo. Aipire na asina 're asôpré wa'aba mono õ di za. Duré aiwamri te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aihâimana wê na. ³ Wamama hâ ma tô Tipë'ëzani na te te wama 're anharï, rowë na oto wasiré 're wanomro mono da. Taha wa, äne 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, te za 'râwi asina 're asôpré wa'aba mo. ⁴ Cristuhu nhib'a'uwê mono bâ misi dahâiba ne, wa simisutu 're wahâimana za'ra. Misi te ïpë'ëzani hâ 're hâimana. Taha si te wama 're hâimana za'ra, wapë'ë mono bâ. Duré ôhõ zô si wa 're wanhimipari za'ra oto, rowë uptabi zô. Taha zô 're asimipari za'ra wa'aba mono da, ma tô tinhib'a'uwê da, aipisutu za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâ. ⁵ Ôhõ si, Danhib'apito te 're hâimana. Ôhõ si, te Wanhib'apito wasu'u'uwê hâ 're hâimana, wa te ãma 're ĩsaze za'ra mono zéb da hâ. Ôhõ zadawa para si, wa tô â dawabzuri hâ wa te 're 'manharï za'ra. ⁶ Ôhõ si uburé Damama te 're hâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâ. Ôhõ si danhipai u te ropâ 're hâimana. Te duré wapë'ë mono bâ 're sâmra.

⁷ Cristu hā ma tō marī īwē na ī'madâ'ā waihu'u õ na wama 're sōprub za'ra, wahāiba mono bâ, te te wama 're ī'apisutu mono zéb zarina, wa te tāma 're īdapawaptob za'ra mono zéb da hā. ⁸ Duréihā ma tō ãne na rob'ui'éré ni, ībaihā na hā:

"Hāimo morī wamhā, dawi watobro wa, ma tō sisarina da'ahā na te te danhimro. Marī īwē na ma tō duré dama 're sōpnu."

Āne 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa nhimirowasu'u na rob'ui'éré hā.

⁹ E marī te wasu'u, hāimo īmorizé hā. A'ā ti'ai u īmorizé te wasu'u, ta hawi hāimo morī wa. ¹⁰ Ti'ai u we īmorihā ma tō apâ mo, hāiwa nhipai u ropâ uburé da'madâ'ā'wa dama 're hāimana mono da. ¹¹ Cristu hā ma tō nī'wam norī hā pisutu za'ra, īsadawa wasu'u'wa 're nomro mono da. Nī'wam norī ma hā ma tō duré pisutu za'ra, marī te te tāma īwaihu'u za'ra zéb zarina, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're sadawa wasu'u za'ra mono da, īsazei'wa norī ma. Duré nī'wam norī hā ma tō pisutu za'ra, īwasu'u'wē na te te 're dap'o're pu'u za'ra mono da. Duré nī'wam norī hā ma tō pisutu za'ra, dama rowahutu'wa da, īsimiroti na te te 're dapawaptob za'ra mono da, āma 're dahāimana wē za'ra mono da. ¹² Āne ma tō Cristu hā da'apisutu, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī te te 're pawaptob za'ra mono da, taha zarina 're sipawapto pese za'ra mono wa, siptete sina 're hāimana za'ra mono da. ¹³ Tawamhā aihīni wa za oto wanhimirosa'rata na wasina wa te 're sazei pese za'ra, Wanhib'apito wasu'u'wē hā wa te āma 're īsaze za'ra mono zém na hā. Duré aihīni wa za oto 'rāwi wa te 're waihu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra hā, niha 're īhāimana mono na. Āne wamhā, wahāimana wē zé, wa za wasima wa te 're sa'ētē za'ra. Tawamhā wa za oto wasina wa te 're uwaimrami za'ra, Cristuhu ne 're īwanomro wē uptabi mono zé hā. ¹⁴ Āne wamhā, ai'uté ne wanhimiza'rese ãna 're wanomro mono õ di za oto. Tawamhā dazadawa nhipe se na da te wama 're roti za'ra mono nherē, roti tō senai'õ hā wa te 're wapari za'ra mono õ wa, roti tō senai'õ niwī 're wasipizari za'ra mono õ di za. ¹⁵ Wa norī hā roti tō sena na si, wa za wasima wa te 're roti za'ra, 're wasisawi pese za'ra mono sina. Āne wamhā, wahāimana wē na, wa za wa te 're sa'ētē za'ra. Tawamhā wa za oto wa te wasina 're uwaimrami za'ra, Cristuhu ne 're īwanomro wē uptabi mono zé hā, Wanhib'apito ne. ¹⁶ Marī mono bâ wahāiba bâ wama 're hāimana za'ra mono nherē, wa za wa'rā zadawa para si marī hā wa te 're 'manharī za'ra. Tane wa norī hā Wanhib'apito zadawa para si marī hā wa te 're 'manharī za'ra mono wamhā, rowē na wa za wasiré 're wahāimana za'ra. Tawamhā 're īwasisawi pese za'ra mono zéb zarina, wa za 're wasipawaptob za'ra, wa te wasima 're sa'ētē za'ra mono da, wahāimana wē zé hā.

Cristuhu āma oto 're īdanomro mono zép té wasu'u

¹⁷ Taha wa, tō sena Wanhib'apito zadawa para wa za oto aimo roti za'ra wa'wa, Wanhib'apito zazei'õ'wa norī ne 're anomro aba mono tō da, ta norī nhimirosa'rada hā tō senai õ wa. ¹⁸ Tob'a na 're īnomro mono norī ma, rob'madâ hā tāma īwaihu'u za'ra õ ne, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti uwaibaba rosa'rada hā tāma waihu'u za'ra õ di, īsazei'õ'wa norī ma hā. Ta norī hā te te sima 're wē za'ra mono õ wa, īsimiroti hā te te 're wapari za'ra mono da, te za tiwasétē na siwaihu'u ãna 're hāimana za'ra. Taha wa, rowē na ãma 're īdahāimana za'ra mono zéb ré, 're hāimana za'ra mono õ di za. ¹⁹ Siséb ãna te ta norī hā te te sima 're rob'manharī wasétē za'ra, tihāimana wasétē na. Tiwasétē zō si te duré sima 're sôpré, marī īwasétē na si 're hāimana za'ra mono da.

²⁰ E ãne 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ma tô Cristu hâ ïhâimanazém na 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mo. Mare di. ²¹ A norî wa'wa hâ ma tô Cristuhu wasu'uwe hâ aipo're na 're ïwapari za'ra wa'aba mo. Oto ïsiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, Zezusihî hawi roti tô sena hâ aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ²² 'Re anomro wasétê aba mono da si, te aré asima 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo. Taha wa, te aré aiwi 're si'utôrî za'ra wa'wa, 're anomro wê wa'aba mono zé hâ. Tane nherê, te za oto ïrême pese za'ra wa'wa, 're aihâimana wasétê za'ra wa'aba mono zé hâ. ²³ Asimirosa'rata wê na si te za oto 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo, taha zarina 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono da oto. ²⁴ Da'usa hâ ïhâ tém na 're ïdasi'usa za'ra mono ne, te za oto aihâimanazép tém na si 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ïwê na si. Taha da, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ aipoto téb za'ra wa'wa aipé'lë 're, ïsine 're anomro wê wa'aba mono da, tô sena dama 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono da oto.

²⁵ Taha wa, dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za oto. Aihâiba mono bâ te za tô sena na si asima 're ïrowsu'u za'ra wa'aba mo. ²⁶⁻²⁷ Nimahâ na 're asiti'ru za'ra wa'aba mono wamhâ, 're aiwasétê za'ra wa'aba mono õ di za, aiwasédé hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono tô da. Duré asiti'rui ré bâdâ hâ wahuré aï'âma 're si'utôrî za'ra wa'aba mono tô da, te za asiwi 're ïwê'õ za'ra wa'aba mo, Wa'uburé nhimiwada'uri zarina aiwasédé hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono tô da dama.

²⁸ Danhibrom na dawi 're asimisahuri za'ra wa'aba mono hâ 're asimisahuri za'ra wa'aba mono õ di za oto. Te za oto asib'rata na 're ïromhuri za'ra wa'aba mo, aihâimana wê na oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré asimiromhuri na ïsibrob'õ norî hâ 're pawaptob za'ra wa'aba mono da, ãne si wê wa.

²⁹ Aimreme wasétê na dama 're aimreme zusi aba mono õ di za oto. Aimreme wê na si te za oto dama 're aimreme zusi aba mo, asimiroti wê na si 're dapawaptob za'ra wa'aba mono da ãma. ³⁰ 'Re aihâimana wasétê za'ra wa'aba mono õ di za, aihâimanazém na Wamama pë'ëzani wi 're robzei'õ tô za'ra wa'aba mono da. E marî wa. ïpë'ëzani hâ te wapé'e 're, wama 're hâimana za'ra, wapibui pese zéb da hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono te, tâma 're ïwahâimana za'ra mono na, bâdâ ïwa waptâ'ã õ ré, te te ïwa'anho'reptuzéb da hâ. ³¹ Taha wa, te za oto 're ïrême pese za'ra wa'aba mo, aipé'lë na 're ïda'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hâ. Asiti'ru zama te za 're ïrême pese za'ra wa'aba mo, asahi zama duré. Aimreme 'räihâ sina, duré dama 're nharî za'ra wa'aba mono õ di za. Da'âma 're wasétê za'ra wa'aba mono õ di za duré. Dama 're rob'manharî wasétê za'ra wa'aba mono õ di za duré. ³² Marî ïwê na te za dama 're asöprub za'ra wa'aba mo, aipé'ëzé sina. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ Cristu dazada dâ'â wa, te te aï'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di oto, 're ï'manharî wasétê za'ra wa'aba mono zé hâ. Taha wa, a norî wa'wa hâ ïwasédé hâ da te aima 're 'manharî za'ra wa'aba mono nherê, ïsine dawasédé hâ da'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto.

5

'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra na oto 're ïdanomro mono zé wasu'u

¹ A norî wa'wa hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra oto 're anomro aba mono wa, tâma asawi za'ra wa'aba di. Taha wa, te za ïsirâ zarina si oto 're anomro aba mo. ² Cristu te te 're ïwa'azawi pese mono zéb zarina, te za oto 're ïdazawi pese za'ra wa'aba mo. Ta hâ te te 're wa'azawi pese mono wa, ma tô sisawi ãna sisõ, wazada dâ'â da. Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma 're ïdanhoprub za'ra

mono zéb zarina, sisawi ãna sisõmri wa, Wamama ma wẽ uptabi di, wazada ïdâ'âzé hã.

³ A nori wa'wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe 're anomro aba mono nherë, siwa'ru aiwasédé hã 're 'manharï za'ra wa'aba mono õ di za, pi'õ na aibâ na zama. Duré aihâimana nhiséb'õ na 're anomro aba mono õ di za. Duré danhibrom na 're da'ruiwapari za'ra wa'aba mono õ di za, ta hã ï'uwaibaba õ wa 're ïdahâimana wasétê za'ra mono zé hã. ⁴ Duré aimreme nhiséb'õ na asima 're rowasu'u wasétê za'ra wa'aba mono õ di za. Aimreme to na asima 're rowasu'u wasétê za'ra wa'aba mono õ di za duré, ãne hã ï'uwaibaba õ wa, Wamama nhib'a'uwe 're ïwanomro mono zéb da hã. Wama 're ïsôpru mono zém na si, te za asima 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo oto, Wamama âma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da. ⁵ Taha wa, te za oto ïwaihu'u za'ra wa'wa, ãne: Sina 're ïispaihuri za'ra mono nori hã, duré dahâimana nhiséb'õ na 're ïnomro mono nori hã ïtème 're sisisi mono õ di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono u hã, duré Cristuhu u hã, da'âma 're ïsib'a'uwe zahuré mono zéb u hã. Duré danhibrom na te te 're ïda'ruiwapari za'ra mono nori zama ïtème 're sisisi mono õ di za, marí zô si te te sima 're rosa'rata u'âsi za'ra mono wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono upana. Taha wa, ta nori hã marí ïwé na tinhib'a'uwe nori ma te te ïropisutuzéb ré, 're hâimana za'ra mono õ di za.

⁶ Ta nori hã po're'õ u'âsi 're nomro mono wa, te za nimahã na tâma rob'manharï pipa za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Tane nherë, âté ni'wam nori hã te za sadawa nhipesé na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, za te te ïdahâ za'ra õ na hã. ãne te te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherë, 're wapari za'ra wa'aba mono õ di za, ïsimirowasu'u tô senai'õ wa, ta nori hã.

⁷ Taha wa, ïpo're'õ nori siré hã 're anomro wasétê aba mono õ di za oto. ⁸⁻⁹ A nori wa'wa hã roti sena hã aré waihu'u za'ra wa'aba õ di, Cristuhu nhimiroti hã. Taha wa, datob'a na 're ïdanomro mono ne, ma tô aré robra na 're anomro aba mo, aiwasétê na. Cristuhu âma oto 're anomro aba mono wa, rowa'a na damorí wẽ na 're ïdanomro mono ne, te oto ïsimiroti ré 're anomro aba mo. Taha wa, te za oto âma 're anomro wẽ wa'aba mono sina, 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ni'wam nori hã Wanhib'apito nhimiroti na 're nomro mono wamhã, te za te te dama 're rob'manharï wẽ za'ra. Te za duré 're nomro wẽ. Duré tô sena na si te za te dama 're rowasu'u za'ra. Dahâimanazé tô sena na si te za dama 're hâimana za'ra. Taha wa, a nori wa'wa hã roti sena zarina si te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo, Cristuhu nhimiroti na. ¹⁰ ãne te za 'râwi asima 're ïnharí za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata na: "E niha wa za 're mo, Wanhib'apito te te ïwësâmrizéb da hã." ãne te za 'râwi asima 're ïnharí za'ra wa'aba mo, âma 're anomro wẽ wa'aba mono da. ¹¹ ïsazei'õ'wa nori siré, marí ïwasédé hã 're 'manharï za'ra wa'aba mono õ di za oto, ïpë'ë 're, robra u'âsi 're ïnomro mono nori siré hã. Ta nori ma, te za 're ïroti pese za'ra wa'aba mo, te te 're sahâri za'ra mono da, tinhimi'manharï wasétê zé hã. ¹² ïpo're'õ nori hã te marí ïwasédé hã p'iuriwi te te 're 'manharï za'ra. Ta nori nhimi'manharï wasétê zé hã wasétê uptabi wa, taha na si âma wanhiséb uptabi za'ra di, wa te âma wasima 're ïrowasu'u za'ra mono zéb da hã. Taha wa, te za ta nori ma 're ïroti pese za'ra wa'aba mo, te te 're sahâri za'ra mono da, tinhimi'manharï wasétê zé hã. ¹³⁻¹⁴ Robra wa, wa te ro'o wamhã, wa za marí hã wa te 're waihu'u za'ra, tô sena ïhâimanazém na. Tane bâdâ te te dama 're rob'uiwé za'ra mono wamhã, rob'madâ'â pese di za dama. Duréihã wahî'rada, ma tô ãne na roti:

"A hã 're asotõ u'âsi mono hã, ai'utu. Te za aiwahu, 're ïdadâ'â u'âsi za'ra mono zém hawi. Tawamhã Cristu hã te te dama 're ïrob'uiwé mono ne, te za roti sena hã aima waihu'u."

Āne wahi'rata nhimiroti hā dama.

¹⁵ Taha wa, wa za aimo roti za'ra wa'wa, 'rāwi asina 're asōpré u'āsi aba mono da, 're anomro wē wa'aba mono zéb da. Sena na roti wē waihu'u'ō'wa ne, 're anomro wasétē aba mono õ di za oto. Roti sena hā oto aimo waihu'u pese za'ra wa'aba wa, te za āma 're anomro wē wa'aba mo, tō sena roti wē zarina si. ¹⁶ Āhāna uburé dawasédé hā te daro mono bâ 're hāimana. Taha wa, wama 're hāimana za'ra mono ré bâdâ hā, wa za wa te 're dapawapto wē za'ra. ¹⁷ Tawamhā danhimiza'rese āna 're īdanomro mono ne, 're anomro aba mono õ di za. Wanhib'apito te te sima 're ī'ai'awē wa'aba mono zéb zō si, te za 're asōpré u'āsi aba mo, asina tāma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da.

¹⁸ Āsipārī na 're asi'rāniwamnari za'ra wa'aba mono õ di za oto, taha zarina siwa'ru 're anomro wasétē aba mono tō da. Wanhib'apito pē'ēzani nhimiwada'uri na si te za oto 're aihāimana za'ra wa'aba mo, robze sina āma 're anomro aba mono da oto. ¹⁹ Aima āma 're īrobze za'ra wa'aba mono zéb da hā, te za 're asō're za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito pē'ēzani te te aimo 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina. Wanhib'apito hā sōpru wa, te za rowē zarina tāma 're asō're za'ra wa'aba mo, āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, asō're wa'aba na. ²⁰ Wamama hā sōprub di, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Taha wa, uburé marī wē na wama 're īsōprub za'ra mono zéb zarina, te za āma 're aiwata u'āsi za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para. ²¹ A norī wa'wa hā ma tō Cristu hā 're īwapari pese za'ra wa'aba mo, Asib'apito wa'wa hā. Taha zarina, te za 're asiwapari pese za'ra wa'aba mo.

Īmro ré norī ma, rotizé wasu'u

²² Pi'ō norī, aimro nhimiroti te za 're īwapari pese za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito nhimiroti 're īwapari pese za'ra wa'aba mono zéb zarina. ²³ E marī wa. Aimro za'ra wa'wa hā asipai u 're hāimana za'ra wa'aba mono wa, Cristu tinhib'a'uwē norī nhipai u 're īhāimana mono ne, ta norī nho'reptui'wa 're hāimana mono wa. ²⁴ Īsib'a'uwē norī hā Cristuhu nhimiroti te te 're īwapari pese za'ra mono ne, te za pi'ō norī hā aimro nhimiroti 're īwapari pese za'ra wa'aba mo.

²⁵ Aibā norī, Cristu hā tinhib'a'uwē norī te te 're ī'azawi pese mono ne, te za aimro hā 're īsawi pese za'ra wa'aba mo, tihāiba hā sawi āna te te īsōmri ne, sada dâ'ā za'ra da. ²⁶ Marī hā â na da te te 're ī'upsō za'ra mono ne, ma tō tinhimiroti na wawasétē hawi te te 're wa'a'upsōi wē wapē'ē 're, 're wanomro wē mono da, īsib'a'uwē si oto 're wahāimana za'ra mono da tāma. ²⁷ Āne ma tō sina uwaimra dama, zazahā īhāi uptob õ ne, duré īhā'rā'ru'ō ne zama, hāimana wē uptabi na 're hāimana za'ra mono da, īsib'a'uwē norī hā. ²⁸ Aibā norī, Cristu te te 're īwa'azawi pese mono zéb zarina, te za aimro hā 're īsawi pese za'ra wa'aba mo. 'Re sawi pese za'ra wa'aba mono wa, marī īwē zō asima 're asōpré wa'aba mono ne, te za duré aimro ma zama īwē zō 're asōpré wa'aba mo. Tawamhā marī hā īwē zō aimro ma 're asōpré wa'aba mono zém na, te za marī hā īwē zō asima zama 're asōpré wa'aba mo. ²⁹⁻³⁰ Ni'wam norī hā sima 're sipesu u'āsi za'ra mono wamhā, 're sailhuri mono āna 're si'ubumroi u'āsi mono õ di za. Te za 're sailhuri u'āsi. Te za duré 're si'madâ'ā pese za'ra, Cristu te te wama 're ī'ab'manharī wē mono ne, tinhib'a'uwē norī ma. ³¹ Āne īwasu'u na rob'u'érē hā: "Dasina 're damro za'ra mono wamhā, dahāiba mapararne nherē, te za oto dahāiba misi ne damro me si 're dasi'ubumro, misi haré." ³² Āhā wasu'u hawi wa tō waihu'u za'ra ni, aré dama waihu'u õ nherē, āne na hā. Aibā īmro hā, Cristu te wasu'u. Duré pi'ō īmro hā īsib'a'uwē norī, te wasu'u. ³³ Aima za'ra wa'aba zama, te rowasu'u hā

're hâimana, ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã oto. Taha wa, aibâ norî, te za aimro 're ïsawi pese za'ra wa'aba mo. 'Re ïsawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, marî ïwë zô asima 're asôpré wa'aba mono ne, te za duré aimro ma zama 're asôpré wa'aba mo, ïwë zô. Duré pi'õ norî, aimro hã te za 're ïwazéb za'ra wa'aba mo.

6

Da'ra norî ma, damama norî ma, duré dana norî ma zama rotizé wasu'u

¹ Da'ra norî, Wanhib'apito nhimiroti 're ïwapari pese za'ra wa'aba mono zarina, te za aimama nhimiroti hã 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama. ²⁻³ 'Re asimipari pese za'ra wa'aba mono sina, te za 're aihâimana wê za'ra wa'aba mo aimama ma, duré ana ma zama, rowë na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré 're aihâimana hâ za'ra wa'aba mono da, ti'ai ãma. Æne 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã te 're hâimana, taha zarina marî ïwë hã za te dama ãma 're i'a'uwaimrami mono na hã. Duréihã ma tô ãne 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ dama roti:

"Aimama nhimiroti hã te za 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama. Ta norî nhimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono wamhã, aima 're rowë za'ra wa'aba mono di za. Duré 're atâ'â su'u za'ra wa'aba mono õ di za. Te za 're asi'îhi pese za'ra wa'aba mo."

Æne ma tô aré dama roti. Simiroti pire di, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, te za aimama nhimiroti hã 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama.

⁴ Damama norî, ai'ra ma hã 're 'manharî wasété za'ra wa'aba mono õ di za, asada 're sahi za'ra wa'aba mono tõ da. Te za asimiroti wê na si 're ïpawaptô wê za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito nhimiroti zarina, ai'ra norî wa'wa hã 're nomro wê mono da.

Pawa'âbâ ãna dama romhuri'wa norî ma, duré danhib'apito norî ma, rotizé wasu'u

⁵ Aipawa'âbâ ãna aiwada'uri zarina si dama romhuri'wa norî, asib'apito mreme hâ te za 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, 're wazéb za'ra wa'aba mono sina. Cristuhu ma 're ïromhuri za'ra wa'aba mono ne, te za tô sena asib'apito mreme hâ 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo. ⁶ E asib'apito nho'a si te za romhuri hâ tâma 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Mare di. Ïsa're'a nherê, te za romhuri hâ tâma 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, te te 're aiwësâmri za'ra wa'aba mono da, asimirotmhuri na. Cristuhu ma 're ïromhuri za'ra wa'aba mono ne, te za duré ti'ai ãma asib'apito ma romhuri hã 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te sima 're ïwë mono zéb zarina. ⁷ Ato sina te za tâma 're ïromhuri za'ra wa'aba mo, asib'apito za'ra wa'aba ma, Asib'apito uptabi aba ma 're ïromhuri za'ra wa'aba mono ne. ⁸ Wapawa'âbâ ãna wawada'uri zarina si dama romhuri'wa 're ïwahâimana za'ra mono norî me zama, wa te dama 're ï'manharî wê za'ra mono wa'râmi, te za Wanhib'apito hâ te te wama 're wa'âbâ za'ra. Ähã wasu'u na te za 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo.

⁹ Danhib'apito norî, aima romhuri'wa norî ma, wa tô tâma roti za'ra, romhuri hâ te te aima 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono da, to sina. Taha wa, te za aima romhuri'wa norî ma 're ï'manharî wê za'ra wa'aba mo. Tâma 're ropipa za'ra wa'aba mono õ di za. Misi Asib'apito wa'wa te oto aima 're hâimana za'ra wa'wa hâiwa ãma, aima romhuri'wa norî nhib'apito zama.

Aiwapsi te za te te aima 're wa'âbâ za'ra wa'wa, 're ūromhuri wē za'ra wa'aba mono zéb zarina.

'Re ūhâimana u'âsi mono hâ wa'rui'wa zada, tiwaihu'u pese na te te 're ūda'apawapto mono zé wasu'u'

¹⁰ Wa za oto roti na aima 'râsutu za'ra wa'wa. A norî wa'wa hâ Wanhib'apito siré si te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, Wanhib'apito ma sî ūwaihu'upe hâ sa'êtë na tâma 're hâimana mono wa, te za ūwaihu'u pese zarina aihâimana nhiptete sina 're anomro aba mo. ¹¹ Dasi'wapé 'manharî'wa norî hâ te za sisada 're si'uza za'ra. Tane te za 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzéb ré, 're anomro aba mo, Wa'uburé nhimiroti da, asiptete sina sada 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹² Wa norî hâ wasiré 're ūwahâimana za'ra mono norî me, 're wasi'wapé za'ra mono ò di. Wa'uburé norî me si, wa za 're wasi'wapé za'ra, hâiwa nho're âma simiroti wasétë na 're ūhâimana za'ra mono norî me. Wa'uburé norî hâ ti'ai âma dapo're'ô na 're ūdanomro mono norî ma, simiroti pire di, Wanhib'apito nhimiroti waihu'u'ô'wa 're danomro mono wa. ¹³ Taha wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzéb ré, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhâ wa'uburé norî hâ nimahâ bâtâ na asô 're sihutu aba mono wamhâ, te za 're ūwapé za'ra wa'aba mo. Tawamhâ 're ūwapé za'ra wa'aba mono na, âma 're ai'uté za'ra wa'aba mono wa, te za ta norî wi 're aiwairébé aba mo.

¹⁴ Taha wa, te za asimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Da'usisizé ūsa'êtë na, te za 're asi'usisi za'ra wa'aba mo. Da'usisizé ūsa'ène hâ tô sena 're ūdahâimana za'ra mono zé, te wasu'u. Duré danho'utu'ubuzé ïtete na te za 're asi'uza za'ra wa'aba mo. Danho'utu'ubuzé ïtede hâ 're ūdanomro wê mono zé, te wasu'u. ¹⁵ Duré dapara'uza ïtete na te za 're asipara'uza za'ra wa'aba mo. Dapara'uza ïtede hâ ūwasu'u'wê na datoui u'âsi da te 're ūdapo're pu'u za'ra mono zé, te wasu'u, rowë u'âsi Wamama siré 're ūdanomro mono zéb da hâ oto. ¹⁶ Duré ūbaihâ 'manharî hâ te za 're ūwasari aba mo asi'wawi, da te 're aihâzup tô wa'aba mono da, po'o 'wa ro'o na. Wa'uburé nhimiroti, wa te 're wapari za'ra mono tô da, Wamama ūwaihu'u pese na wa te wasina 're ūumnhasi za'ra mono zé, te wasu'u, ūbaihâ 'manharî hâ. ¹⁷ Da'râzaza ïtete na te za 're asi'râzaza za'ra wa'aba mo. Da'râzaza ïtede hâ wanho'reptuzé, te wasu'u. Duré sib'ézé 'wa pa hâ te za asiré 're ūwasari u'âsi aba mo. Sib'ézé 'wa pa hâ 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u, ūpê'ezani hâ te te wama 're awaihu'u mono da, ūsimiroti hâ. ¹⁸ Te aima ūroti za'ra wa'aba zéb zarina, te za uburé 're ūmanharî u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré ūpê'ezani te te wama 're ūawaihu'u mono zéb zarina, te za Wamama ma 're aimreme zusi aba mo. Te za tiwi 're ūrowaptérê u'âsi za'ra wa'aba mo, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Asimiza'rese sina te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, tâma 're aimreme zusi aba mono da. Aiwi 're robzei'ô za'ra wa'aba mono ò di za. 'Re ūhâimana u'âsi mono nhib'a'u'uwê 're ūhâimana za'ra mono norî ma, te za duré tiwi 're ūrowaptérê u'âsi za'ra wa'aba mo, te te 're apawaptob u'âsi mono da, daro mono bâ. ¹⁹ ūma zama te za duré tiwi 're ūrowaptérê za'ra wa'aba mo, timreme te te ūma 're awaihu'u u'âsi mono da, wê na te dama 're sadawa wasu'u mono da, ūpahi ãna, Cristuhu wasu'u'wê hâ aré dama ūwaihu'u'ô hâ, da te 're waihu'u za'ra mono da oto. ²⁰ Cristu hâ te te datême ūzatõři wa, wa oto ūsadawa wasu'u'wa 're mo, dazazéb 're, 're ūza mono nherê. Taha wa, ūpahi ãna te dama 're sadawa wasu'u mono da, te za tiwi 're ūrowaptérê u'âsi za'ra wa'aba mo, Wamama wi.

Paru te te dama ūroti 'râsutu zéb âma, te te ūda'azawizé

²¹ Titicu hã te za aimá ūwasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, ūhaimanazé hã. Ta hã wapawaptô wẽ'wa, Wanhib'apito ma romhuri'wa duré, wama ūsawi pe hã. ²² Āme ūwahaimana za'ra na te te aimá rowasu'u za'ra wa'aba da, wa tō atēme satōñ za'ra wa'wa, rowasu'u wẽ zarina, rowẽ na 're aihaimana za'ra wa'aba mono da oto.

²³ Re ūhaimana u'âsi mono Wamama wi, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu wi, wa za aimá za'ra wa'aba te tiwi 're rowaptērē u'âsi, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowẽ u'âsi āma 're anomro aba mono da, duré 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina 're anomro aba mono da, ta noriñ hã waihu'u pese zahuré wa, asina 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mono da. ²⁴ Uburé Wanhib'apito Zezu Cristuhu zawi pese 'wa noriñ ma, wa za te tiwi 're rowaptērē u'âsi, ta noriñ hã Wanhib'apito tō sena te te 're sawi pese za'ra mono wa, Wamama hã ūwẽ na te te 're apawaptob u'âsi mono da.

Piripu norī

Piripu norī ma, Paru te te īrob'ui'érézé

Ībaihâ wasu'uze

Ā ībaihâ hā Paru hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe norī ma sōmri za'ra, Piripu na 'ri nho'omo nhisi u. Paru norī hā Siraha me, īmorī'rata na Piripu u simasisi zahuré wamhā, ma tō īsazei'ō'wa norī hā siwi tiza, dazazéb 're. Tame sima'wara ré hā ma tō dazazéb 're, da'madā'ā'wa hā pawaptob zahuré, īmro zama, duré ī'ra norī zama, Zezusi hā te te saze za'ra da. Awē ma tō oto tāma waprosi zahuré ni, pusi da apā.

Ā ībaihâ hā darob amoi āma dazazéb 're oto sāmra ré, ma tō āma rob'ui'éré, Piripu norī ma. Paru hā ma tō tāma waihu'u za'ra, āne: Zezusihi zazei'wa norī hā te za tō te te 're robzépata za'ētē za'ra. īsazeté'wa norī āma ma tō duré tihātā'ā za'ra, senai'ō na rowasu'u'wa norī hā īwazari 're hāimana za'ra mono wa. Ma tō duré tāma siwasu'u za'ra, te te 're īsawi pese za'ra mono na hā. Ma tō duré tāma roti za'ra, Cristuhu nhrā zarina si 're nomro mono da, ta hā sina 're īwata mono õ ne. 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te tāma 're īwē za'ra mono zéb zarina si, te te 're 'manharī za'ra mono da, ma tō duré tāma roti za'ra, Cristu hā wedepo'o nthonhi'rāmī na dālā wa, īmama hā te te tāma īpisutuzéb zarina, te te sinā tāma ī'uwaimrami ne.

1 Wa hā Paru, duré Timotiu, Cristu Zezusihi ma romhuri'wa norī, wa āma aimā rob'ui'éré za'ra wa'aba ni, Piripu na 'ri nho'omo nhisi āma uburé 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī ma. Uburé Cristu Zezusihi āma si 're anomro aba mono norī ma, wa āma aimā rob'ui'éré za'ra wa'wa, īsazei'wa norī 'madā'ā'wa 're īhāimana za'ra mono norī ma zama, duré dapawaptob'wa na 're īhāimana za'ra mono norī ma zama.

2 Wamama ma, wa ai'āma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, īsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'āsi, āma 're anomro aba mono da.

Paru hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, Piripu norī āma 're īmreme mono zé wasu'u

3 Ai'āma 're īpo're pu'u za'ra wa'aba mono sidāpāsi, wa 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īwata u'āsi, īnhib'apito āma. **4** Duré 'Re īhāimana u'āsi mono ma, ai'āma 're īmreme za'ra wa'aba mono sidāpāsi, wa āma aimā 're ītoi u'āsi za'ra wa'wa, aihāiba mono bā wa'aba. **5** Cristuhu wasu'uwe hā 're īwapari na'rata za'ra wa'aba mono zém hawim haré, te oto īsiré āma 're īromhuri u'āsi za'ra wa'aba mo, wa te dama āma 're īropéi mono zém na hā. Taha wa, wa īto sina ai'āma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā. **6** Ta hā te te asō'reptu za'ra wa'aba zém na, īwē na te te ai'āma īsāna'rata za'ra wa'aba zéb zarina, te za te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'wa õne u'ā, ti'ai u apā we īmorīzéb u, Cristu Zezusi hā. Taha õ ré, te te aiwi sazāri waihu'u za'ra wa'aba õ di za, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zé hā. īwē si te za tō te te aimā 're 'manharī u'āsi za'ra wa'wa, āma 're anomro wē u'āsi aba mono da. Āne wa tō ai'āma waihu'u za'ra wa'wa, tō sena na. **7** ī'uwababa wa tō āne na hā ai'āma waihu'u za'ra wa'wa. E marī wa. īpē'ē 're, īma asawi za'ra wa'aba zé hā īma 're hāimana u'āsi mono wa. Romhuri īwē uptabi hā, 'Re īhāimana u'āsi mono, tinhimizawi pese zéb zarina te te īma īpisutuzém na, ma tō īsiré tāma

're ūromhuri za'ra wa'aba mo, tō. Āhāna dazazéb 're, 're īhāimana mono ré, ma tō a norí wa'aba zama 're ūromhuri za'ra wa'aba mo īsiré. Duré dazazéb 're, 're īhāimana mono õ ré hā ma tō duré īsiré dama 're ūwasu'u za'ra wa'aba mo, Cristu hā. Taha wasu'uwe hā senai õ newa da te īma 're īnhari za'ra mono ma, te dama 're anhari mono ré hā, ma tō īsiré 're ūromhuri za'ra wa'aba mo, duré sena na da te 're waihu'u za'ra mono da, te dama 're ūwasu'u mono ré hā, damreme wa'rāmi. ⁸ 'Re īhāimana u'âsi mono ma si, tāma īwaihu'u pese di, sena na īma asawi uptabi za'ra wa'aba na hā, duré ai'âma 're īpē'ēzé uptabi za'ra wa'aba mono na zama. Cristu Zezusihī ma, tāma asawi uptabi za'ra wa'aba ne, wa tō duré wa hā te 're asawi pese za'ra wa'wa duré.

⁹ 'Re īhāimana u'âsi mono ma, wa duré ai'âma 're īmreme u'âsi za'ra wa'wa, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, 're īdazawi za'ra wa'aba mono zé hā aim'a 're sa'etē u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré 'Re īhāimana u'âsi mono nhimirowaihu hā 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. Duré uburé marī hā īwē na âma 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, wa ai'âma 're īmreme u'âsi za'ra wa'wa, duré īwasétē na âma 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, asiwi 're wē'õ za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ Tawapsi te za īwē si asima 're īpisutu u'âsi za'ra wa'aba mo, âma 're anomro wē wa'aba mono da hā. Āne wapsi, 'rāwi aiwasétē na 're asi'marōpārī za'ra wa'aba mono õ di za, nimahā na Cristu apā we īmorizéb u hā. Āhā zarina si, te za aiwasétē wi, aihāimana nhiptete sina 're anomro u'âsi aba mo. ¹¹ Taha wa, te za īwē si 're ī'manharī u'âsi za'ra wa'aba mo, Zezu Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina si. Āne na âma 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono zém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono wamhā, 'Re īhāimana u'âsi mono âma si te za 're dawata za'ra. Tane da, wa ai'âma 're īmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'âsi mono ma hā.

Paru hā Cristuhu ma si, 're īsisōmri mono zé wasu'u

¹²⁻¹³ Īsisānawā norí, e âme ropipa hā īma īhāimanazéb zarina, ma tō Cristuhu wasu'uwe na te te datēme īropézé hā mazazâ. Mare di. Āne īma romhāimana nherē, ma tō da'ahâ na da te 're saze za'ra, Wanhib'apito wasu'uwe hā. Āne na ītāma waihu'u za'ra wa'aba da, wa tō īsimā aiwē za'ra wa'wa. Dazazéb 're īhāimanazém na, ma tō da'wapéi'wa norí hā danhib'apito nhorōwa 'madâ'â'wa norí hā siwi īwaihu'u uburé, Cristuhu ma romhuri'wa 're īhāimana mono 'ru te, da te dasiwi īherēzém na hā. Da'ahâ na ma tō duré âne na īwaihu'u za'ra ni, âhā 'remhā. Dazazéb 're, da te dasiwi īherē õ 'wa'âhâ, ta norí hā Cristuhu wasu'uwe hā te te wapari za'ra õ di aré. ¹⁴ Duré dazazéb 're īhāimana wa, te oto wasisānawā norí hā ahâ na te te sina 're umnhasi u'âsi za'ra Wanhib'apito hā, taha si te te 're īpawaptob u'âsi mono wa. Taha wa, pahi âna te oto 'Re īhāimana u'âsi mono wasu'u hā te te dama 're ūwasu'u za'ra, te te sina 're danhimimnhasi za'ra mono nherē, ta norí hā. ¹⁵ Ni'wam norí hā īsiniwī da'ahâ na 're dahāimana za'ra mono da si, te Cristuhu wasu'uwe hā te te dama 're ūwasu'u za'ra, īnhimirohmuri wē zarina, da'ahâ na da te 're saze za'ra mono 'ru te, te te âma 're īruiwapari za'ra mono wa, ta norí hā. Ni'wam norí si te ī'uaibaba te te dama âma 're ūrowasu'u za'ra, te te âma 're īpawaptob za'ra mono da, sena na ta norí si te te sima 're wē uptabi za'ra mono wa. ¹⁶ Ta norí ma, tāma īzawi za'ra zarina, te Cristu hā te te dama 're ūwasu'u za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono hā romhuri te te īma īsōmri na te te âma īwaihu'u za'ra wa, Cristuhu wasu'uwe hā senai õ newa da te īma 're īnhari za'ra mono norí ma, tō sena na te dama 're ī'anhari mono na hā, damreme wa'rāmimhā. ¹⁷ Tane nherē, īnhimirohmuri na te te 're īruiwapari za'ra mono norí hā simirosa'rata wē na te te dama 're ūwasu'u za'ra mono õ di, Cristu hā. Sima si te te 're ūrosa'rata za'ra mono zéb zarina si, te ta norí hā te te dama âma 're

rowasu'u za'ra, taré da'ahâ na ūsimirowasu'u wē niwî 're dahâimana za'ra mono da. Ma tô duré te te 're rosa'rata za'ra, ãne hawi te ãma 're robzépata za'ëtë mono da, dazazéb 're, 're ïhâimana mono ré.

18-19 Tane nherë, wẽ di tô, ïma hã. Ni'wam norí hã simirosa'rata wẽ na Cristu te te dama 're wasu'u za'ra mono wamhã, duré ni'wam norí hã sima si te te 're irosa'rata za'ra mono zéb zarina, Cristu te te dama 're wasu'u za'ra mono nherë, wẽ di tô ïma hã. E marí wa. Cristuhu si te te dama 're wasu'u za'ra mono wa, ta norí hã. Taha si tô ïptabi hã te tô wama 're hâimana. Taha wa, ãma ïto ti, wa hã. ïâma 're aimreme zusi aba mono zéb zarina, duré Zezu Cristuhu pë'ëzani nhimipawaptobzéb zarina, wa za rowẽ na watobro, ãne na ïma ïromhâimana wasété zém hawi. ãne hã ïma waihu'u pese wa, wa rowẽ u'âsi 're ïhâimana tô. **20** Taha wa, wa tô wa hã ïpë'ë 're, 're ïsi'madâ'â pese, niwamhã ïnhimiromhuri na 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, te ãma 're ïuwaimrami mono zém na ïzô 're robaba tô mono da, õne u'âsi ïpahi ãna te tâma 're romhuri u'âsi mono da, ãhâna zama. ãne wa, wa 'râwi te ïsima 're 'ruiwapari u'âsi. ãne na tô sena ãma 're ïhâimana mono zém na da te 're ïwaihu'u za'ra mono wamhã, te za Cristuhu ãma si 're dawata za'ra, ïhâiba ré ré, ãma 're ïhâimana mono na hã, duré ãté ïdâ'â da nherë, ãma 're ïhâimana u'âsi mono na zama. **21** E marí da, wa za 're ïhâimana tawamhã, ïhâiba ré ré hã. Cristuhu ma 're ïsisõmri u'âsi mono da si, 're ïhâimana mono zé hã. Duré ïdâ'â da wamhã, ïma wẽ uptabi di duré. ïhâiba ré 're ïhâimana mono ré, ïma 're ïrowẽ mono zém nhipai u, ïma wẽ uptabi di za, ïdâ'â wamhã. ãne hã wa tô te ïsina 're waihu'u u'âsi. **22** E ma hã wa za tawamhã ïsima wẽ. E da te dasiwi ïwîrî su'u da si. E ïhâiba ré ré 're ïhâimana mono da si a'â. Wa hã 'râwi te ïsima pisutu waihu'u õ di, ïsi'uihâ na hã. Tane nherë, aré ïma wẽ di tô, ïhâiba ré ré a'â 're ïhâimana siropo mono da hã. E marí wa. ãne wamhã, romhuri ïwẽ hã wa aré te tâma 're ab'manharí u'âsi a'â, Cristuhu ma, te tâma 're ïda'awuibui mono zém na hã. **23** ïnhimirosa'rada hã maparante te 're si'wapé zahuré, ïpë'ë 'remhâ. Ti'ai ãma 're ïmorizé hã te rême da, wa ïsima wẽ tô, Cristuhu siré 're ïhâimana mono da oto, hâiwa ãma. ãne wamhã, ïma 're rowẽ uptabi mono di aré, ti'ai ãma 're ïhâimana mono zém nhipai u hã. **24** Tane nherë, ai'udâna za'ra wa'aba, a'â ti'ai ãma 're ïhâimana mono da hã, ïma wẽ uptabi di aré, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da hã a'â. **25** ãne na hã wa tô, tô sena na ïsina waihu'u. Taha wa, 'râwi wa tô duré ïsina waihu'u, za a'â asiré 're ïhâimana za'ra wa'aba mono na hã, ïnhimipawaptobzéb zarina 'Re ïhâimana u'âsi mono hã asina 're ïumnhasi za'ra wa'aba mono zém na asima ãma 're sa'ëtë za'ra wa'aba mono da, duré ato sina ãma 're anomro aba mono da hã. **26** ãne wamhã, nimahã na apâ ãma atëme ïmorí za'ra wa'aba wamhã, te za Cristu Zezusihî ãma aiwata za'ra wa'wa, ïzabu za'ra wa'aba zém na.

27 Niha za ïma romhâimana nherë, te za Cristuhu wasu'u wê zarina si 're anomro wẽ wa'aba mo, taha si aima pire za'ra wa'aba wa, ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã. ãne 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, ãma atëme ïmorí za'ra wa'aba wamhã, wa za ai'âma waihu'u za'ra wa'wa, simisutu asiptete sina asitob'ru norí da, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã, asimirosa'rata misi na, taha zarina 'Re ïhâimana u'âsi mono, da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, Cristuhu wasu'u wê hã da te 're ïsaze za'ra mono zéb zarina. Duré ãté ãma atëme ïmorí za'ra wa'aba õ nherë, wa za tô õhõna si ai'âma waihu'u za'ra wa'wa, simisutu asiptete sina ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono na hã. **28** Asitob'ru norí ma, 're aipahi za'ra wa'aba mono da hã, mare di, Cristuhu zazei'wa norí 'ruiwapari'wa norí ma hã. ãne hã

aipahi āna sada 're aihāimana za'ra wa'aba mono wamhā, te za ta norī hā 'rāwi 're siwaihu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono za te te ī'uprosizém na hā, duré a norī wa'aba si za te te ī'asō'reptu za'ra wa'aba zém na hā. ²⁹ Tinhoprubzéb zarina ma tō aima pisutu za'ra wa'wa, Cristuhu si asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono da, Danho'reptui'wa na. Ma tō duré aima pisutu za'ra wa'wa, Cristu dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono wa, da'āma 're īrobzépata za'ra wa'aba mono zém hawi, Cristuhu si da te 're saze za'ra mono da. ³⁰ Tame a'i'rata īnhamra za'ra wa'aba ré, ma tō asiwī ī'madâ'ā za'ra wa'wa, rowasédé hā da te ī'manharī na īma, te robzépata da. Taha na, zahadu te īrobzépata u'āsi na ma tō āhāna hā īwasu'u hā īwapari za'ra wa'wa. Tane te za duré a norī wa'wa hā 're īrobzépata za'ra wa'aba mo īsine, rowasédé hā da te aima 're ī'manharī za'ra wa'aba mono zém na hā za.

2

Cristu hā ti'ai u wei morī wa, dame īsi'a'uwēzé wasu'u

¹ Cristuhu āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, te oto asiptete sina āma 're anomro aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono āna. Cristu hā te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono na, 'rāwi asina 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te duré aima 're rowē wairébé u'āsi 'wa, asina 're aihātā'ā za'ra wa'aba mono āna. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani siré te duré asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mo, simisutu. Da te 're robzépata za'ra mono wamhā, ma tō duré da'āma 're aipē'ēzé za'ra wa'aba mo, 're dapawaptob za'ra wa'aba mono da. ² Taha wa, ma'āpē duré asiwī āma sisiwi wa'aba, īma 're īrowē pusi u'āsi mono zéb da hā, ai'āma za'ra wa'aba. Aiwapsi te za 're īrosa'rata za'ra wa'aba mo. Aiwapsi te za duré 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Simisutu rosa'rata wē na, te za misi haré rosa'rada hā 're ī'manharī u'āsi za'ra wa'aba mo, uburé marī na āma 're asisaze za'ra wa'aba mono da. Ā norī na te za asiwī āma īsisowi za'ra wa'wa. Tawapsi, īma 're rowē uptabi mono di za duré, ai'āma za'ra wa'aba hā. ³ Rāwi asima si 're īrosa'rata za'ra wa'aba mono zéb zarina, marī hā asima 're 'manharī za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aipire na dama 're aihāimana za'ra wa'aba mono newa, taré asina 're aiwata za'ra wa'aba mono da, marī hā asima 're 'manharī za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dama aipire na 're asi'madâ'ā ze za'ra wa'aba mono õ di za. Taha wa'rāmi te za īwē na si 're īdahāimana wazéb za'ra wa'aba mo, aima dapire na da'āma 're īrosa'rata za'ra wa'aba mono zéb zarina. ⁴ Asima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, asima si 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di za. Taha nhipai u, te za duré asiré norī āma zama 're aipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mo, te te sima 're īwē za'ra mono zéb zarina, 're pawaptob za'ra wa'aba mono da.

⁵ Cristu Zezusi hā sima si 're hāimana mono õ di. Taha wa, īsimirosa'rata ne, te za duré a norī wa'wa hā 're īrosa'rata wē za'ra wa'aba mo.

⁶ Ta hā 'Re īhāimana u'āsi mono ne, aiwa uptabi 're hāimana u'āsi mono nherē, ti'ai u wei morī wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono ne waihu'u pese na 're hāimana u'āsi mono da hā, sisawi õ di. Sisawi āna, ma tō wei mo tō, ti'ai u hā.

⁷ Si'uihā na te te sima īwēzéb zarina, ma tō tirē a'ā, 'Re īhāimana u'āsi mono ne, pire uptabi na 're īhāimana mono zé hā. Ti'ai u wei morī wamhā, dazapari dama romhuri'wa ne, ma tō dama 're hāimana. Taha wa, ma tō si'a'u'wē, dasine 're hāimana mono da, a'ā.

⁸ A'u'wē hāiba na dasine 're hāimana mono wamhā, ma tō sima pisutu, dazapari dama wapu na 're hāimana mono da a'ā. 'Re īhāimana u'āsi mono

hā ma tō duré te te 're wapari pese, tidâ'âzéb u. Marī 'manharī wasétē 'wa norī pārīzém na wedepo'o nhonhi'rāmi na dâ'â da nherē, ma tō Timama hā te te 're wapari pese, sisawi āna.

⁹ Taha wa, 'Re īhāimana u'âsi mono hā ma tō tāma pisutu, dâ'â nherē, apâ hâiwa'utu wa, danhipai u pire uptabi na 're hâimana mono da oto, wē uptabi na. Ma tō duré īsisi hā tāma pisutu, dama sisi pire uptabi na 're hâimana mono da, uburé danhisi nhipai u.

¹⁰⁻¹¹ Taha wa, niwapsi te za aihñi pese dahi'rātitō tāma ana ni, Zezusihu ma, dama īsisi pire uptabi ma. Āne da, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā tāma pisutu, pire uptabi na 're hâimana mono da. Hâiwa āma uburé pese hâiba ré 're īhāimana za'ra mono norī hā, duré ti'ai āma uburé pese hâiba ré 're īhāimana za'ra mono norī zama, te za dahi'rātitō tāma ana ni, dama pire wa, adâ 're īhāimana za'ra mono zéb āma uburé pese 're īhāimana za'ra mono norī zama. Tawamhā tame te za uburé pese dasisō'a dasiwi sisi za'ra ni oto, āne: "Ō hā Zezu Cristu, uburé Danhib'apito." Āne na Zezu Cristuhu āma dawata za'ra wamhā, taha u'âbâ, te za duré 'Re īhāimana u'âsi mono āma tawata za'ra ni, Wamama āma hā.

Cristuhu zazei'wa norī hā te te dama 're īrowa'a za'ra mono zé wasu'u

¹² īsisānawā norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, ma'äpē īwapari pese za'ra wa'aba za. Wa hā tame ai'rata īhāimana za'ra wa'aba ré, ma tō īnhimiroti hā īwapari pese za'ra wa'awa. Tane nherē, āhāna oto ai'rata īhāimana za'ra wa'aba õ nherē, te duré īnhimiroti hā īwapari pese za'ra wa'awa, āma atēme īwisi za'ra wa'aba õ nherē. Aihāimana prédup sina, te za 're īromhuri pese za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'âsi mono te te asō'reptu za'ra wa'aba zéb zarina, 're anomro wē wa'aba mono zém na tāma āma asina 're uwaimrami u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹³ E marī wa. 'Re īhāimana u'âsi mono hā aipē'ē 're, te te ai'āma 're romhuri u'âsi za'ra wa'aba mono wa, īsimipawaptobzém na marī na āma 're sazei pese za'ra wa'aba mono da, duré taha zarina īuwaibaba si marī hā tāma 're 'manharī wē za'ra wa'aba mono da, te te sima 're ī'aiwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba.

¹⁴ Marī na 're nharī wasétē za'ra wa'aba mono āna, te za uburé marī hā 're ī'manharī wē u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré 're asisada'âbâ za'ra wa'aba mono āna, te za marī īwē si uburé 're ī'manharī u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁵ Ane na te za tō 're aihāimana wē za'ra wa'aba mo, aiwaséde hā sena na da te ai'āma 're sa'ra wa'aba mono tō da, duré marī 're 'manharī wasétē za'ra wa'aba mono õ wa, aiwē na 're anomro aba mono da. A norī wa'wa hā 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra, 're ī'anomro wē wa'aba mono norī hā, wasétē uptabi na 're īhāimana za'ra mono norī wazari, duré tiwasétē na 're īsiwamnarī pese za'ra mono norī wazari, 're aihāimana za'ra wa'aba mono nherē, te za dama 're īrowa'a za'ra wa'aba mo, 're anomro wē wa'aba mono zém na, wasi hā hâiwa na te te dama 're īrowa'a za'ra mono ne. ¹⁶ Taha wa, rowasu'u īwē uptabi hā te za dama 're īsōmri za'ra wa'aba mo, āma 're īdanomro wē u'âsi mono zéb da hā. Āne hā dama 're 'manharī wē u'âsi za'ra wa'aba mono wamhā, wa za aimā 're īto za'ra wa'wa, Cristu za we apâ īmorizéb āma hā. E marī wa, wa za aimā 're īto za'ra wa'wa tamemhā. Ti'ab ré, ai'rata 're īnhamra aba mono ré, taré te ai'āma 're īromhuri pese za'ra wa'aba mono õ zém na hā, īsiwaihu'u wa za wa hā, wa za tame aimā 're īto za'ra wa'wa, Cristu za apâ we īmorizéb āma hā.

¹⁷ Sasedoti norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī hā danhimidzama na tāma danhoprubzé te te tāma 're īzata za'ra mono ne, ma tō a norī wa'wa hā tāma 're asisōmri u'âsi za'ra wa'aba mo, tiwi 're asisawi

za'ra wa'aba mono ãna, asina 're ū'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina. Duré sasedoti norí hā uwa 'ru 'rāi wa'u ū'sé hā, 'Re īhâimana u'âsi mono ma danhoprubzé, danhimizama te te tâma 're ūzata za'ra mono nhisiwi, te te 're ūsa'wari za'ra mono ne, ãté ūwapru hā wa za sa'wa, sena na za da te dasiwi ūwirî wamhâ, ūdâ'azém na 'Re īhâimana u'âsi mono ma, ūsina ūnhoprubzéb da. ãne na za ūma romhâimana nherë, ūma rowë uptabi di za. Duré aimâ ūtoi uptabi za'ra wa'aba di za, ãne na ūma romhâimana nherë. ¹⁸ Taha wa, te za duré a norí wa'aba zama ūzabâdâ ãma ato za'ra wa'wa ūsiré.

Timotihu wasu'u, Epaprodituhu wasu'u me

¹⁹ Aiwasu'u wë za'ra wa'wa hâ za te wapari wa, ūma rowë hâ, ūwasu'u hâ za wapari za'ra wa'aba wa, za aimâ ūrowë za'ra wa'aba ne. Taha wa, wa tô ūsimâ wë, Timotiu hâ te ãma atême satôri su'u za'ra wa'aba da. Wanhib'apito Zezusi hâ ãne hâ sena na te te ūma pisutu wamhâ, wa za tô ãma atême satôri za'ra wa'wa, aimâ ūwasu'u za'ra wa'aba 'wa da hâ, duré apâ we ūtême wisi wa, te te ūma aiwasu'u za'ra wa'aba da hâ. ²⁰ Amemhâ ni'wa hâ ūma hâimana õ di, ūsine te te 're ūasawi pese za'ra wa'aba mono 'wa hâ. Tô õhô si, te ūsine te te 're asawi pese za'ra wa'wa. Taha si te tô sena ai'âma 're hâtâ'â u'âsi za'ra wa'wa Timotiu hâ, rowë na si ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ²¹ Tanei õ di, ni'wam norí hâ. 'Râwi te sima si marî zô 're sôpré, te te sima 're ūwê za'ra mono zéb uwaibaba si. Zezu Cristu te te tâma 're ūawê mono zéb zô, sima 're sôpré mono õ di, ta norí hâ. ²² Tane nherë, Timotiu hâ 're ūmorî wë na ma tô ūtaihu'u za'ra wa'wa, da te 're pibui waséte mono nherë, 're ūsipizari mono õ na hâ. Ta hâ ma tô ūsiré te te 're romhuri u'âsi, Cristuhu wasu'uwe na hâ. Ni'wa hâ timama siré si te te 're ūromhuri u'âsi mono ne, ma tô ūsiré te te 're romhuri u'âsi, ta hâ. ²³ Taha wa, wa tô ūsimâ wë tô, ãme niha za ūma ūromhâimanazém na, te ūsina waihu'u wamhâ, Timotihu si te ãma atême satôri za'ra wa'aba da, romhutu na, taha si te te aimâ ūwasu'u za'ra wa'aba da. ²⁴ Wanhib'apito si wa tô ūsina umnhasi, te te ūma pisutu da, ūzama ãma atême ūmorî za'ra wa'aba da, romhutu na.

²⁵ Wasisânawâ Epaproditu hâ ma tô we ūtême ūsatôri za'ra wa'wa, te te ūma asadawa wasu'u za'ra wa'aba da, duré nasi ū'ama siwârî da, te robzépata wa, marî zô nasi ūwi ūrowaptâ'â na hâ. Cristuhu wasu'uwe na ūsiré romhuri'wa ta hâ, duré wanhitob'ru norí, wasiré wa te 're ū'awapéi mono. Wë uptabi di, ta hâ. Tane nherë, wa tô waihu'u, Timotihu wana, te ãma atême satôri za'ra wa'aba da apâ. ²⁶ Ta hâ te te duré apâ asabu ze za'ra wa'aba di, uburé ai'âma pêl'ezé za'ra wa'aba wa. Duré ai'âma hâtâ'â za'eté za'ra wa'aba di, ãme ëlhâzé na ūsiwasu'uze hâ wapari za'ra wa'aba wa. Taha wa, wa za tô ãma atême satôri su'u za'ra wa'wa, Timotihu wana. ²⁷ Tô sena ma tô aré dârâ tô, hâzé wa. Tane nherë, 'Re ëlhâimana u'âsi mono hâ ma tô ãma aiwamri, dâ'â tô da. Taha ãma si õ di, ūsiwamrizé hâ. Te te pese wamhâ, ū'ama zama ma tô duré aiwamri, ūwi robzei'õ nherë, robzei'õ uptabi tô da ūwi, ūsipai u. ²⁸ Taha wa, wa ūsimâ wë upta oto, te ãma atême satôri su'u za'ra wa'aba da apâ, atômo na sabu za'ra wa'aba wa, aimâ rowë uptabi za'ra wa'aba hâ. Duré wa hâ ai'âma ūhâtâ'â za'ra wa'aba zéb zarina, ūwi ūrobzei'õzé hâ ūma si'utôri hâ, asabâdâ za'ra wa'aba. ²⁹⁻³⁰ Taha wa, ma'âpê ãma atême wisi aba wamhâ, asivi sawi wë za'ra wa'aba za Epaproditu hâ, ato sina za'ra wa'aba, wasiré Wanhib'apito zazei'wa oto 're wahâimana za'ra mono na dâ'âsina, duré wasi'âma 're wasisânawâ za'ra mono wa. Te za duré asivi ëlhâimana wazéb za'ra wa'wa. Ni'wam norí hâ ūsine 're ëlhâimana wë za'ra mono norí zama, te za duré asivi ëlhâimana wazéb za'ra wa'wa. E marî zarina, te za asivi

İhâimana wazéb za'ra wa'wa, Epaproditu hâ. Ta hâ tâma romnhimimnhasi nherë, ma tô sisawi ãna romhuri pese, Cristuhu ma. Taha na, te aré dârâ. A norî wa'wa hâ romhâ na asimroi wa'aba wa, asowi ȿipawapto waihu'u aba õ wa, ma tô öhö si ȿipawapto pese, ai'upana za'ra wa'aba. Äne wa, te za ato sina apâ asowi î'âri wê wa'wa, atême wisi za'ra wa'aba wê te.

3

Dasihawim na dasisõ'reptuzé da te dasina 're ȿuwaimrami waihu'u za'ra mono ð zé wasu'u

¹ İsisânawâ norî, ma'âpê asima 're atoi u'âsi za'ra wa'aba mono za, Wanhib'apito âma oto 're anomro aba mono wê te. Te aima ȿrob'ui'éré 'rata za'ra wa'aba zém na, te âma aima ȿisiwi za'ra wa'aba zém na hâ, te ȿisiwi âma ro'wa'rê õ di za. Mare di. Ai'udâna za'ra wa'aba, wa za tô ȿinhim'ui'éré na aima âma sahu za'ra wa'wa, te âma aima ȿrob'ui'éré 'rata za'ra wa'aba zém na hâ, tô sena Cristuhu wasu'u wê hâ 're ȿisaze za'ra wa'aba mono zém na, asina 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono da. ² Taha wa, te za a norî wa'wa hâ 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, wapsâ dazada 're ȿiswamnarî za'ra mono ne, rosa'rata wasétâ na dazada 're İhâimana za'ra mono norî wi. Marî ȿwasétâ si te ta norî hâ te te 're 'manharî za'ra. Äne te ta norî hâ te te dama 're rowasu'u za'ra: "Aibâ norî hâ Cristu te te 're saze za'ra mono da, te te sima 're wê za'ra mono wamhâ, te za da te 're sihâiwata nnihâri za'ra, taha zarina 'Re İhâimana u'âsi mono hâ âma 're sib'a'u wê za'ra mono da." Äne te ta norî hâ te te dama 're roti za'ra, senai'õ na. Tane nherë, te ta norî hâ dahâiba hâ taré te te dawi 're wamnari za'ra, taha zarina 'Re İhâimana u'âsi mono hâ âma 're sib'a'u wê za'ra mono da newa. ³ Ta norî hâ sena na 're hâimana za'ra mono õ di, 'Re İhâimana u'âsi mono nhib'a'u wê na hâ. Wa norî si, wa 'Re İhâimana u'âsi mono nhib'a'u wê uptabi hâ 're wahâimana za'ra, ȿpê'ezani nhimipawaptobzém na âma 're wawata za'ra mono wa. Taha wa, marî hâ wasi'uihâ na wa te 're ȿmanharî za'ra mono zém na 'râwi 're wasi'umnhasi za'ra mono õ di, wasihawim na wanho'reptuzé hâ wa te wasina âma 're ȿuwaimrami za'ra mono da hâ. Cristu Zezusi, ȿwê te te wama ȿmanharî za'ra zém na si, wa tô wa te wasima âma 're rowê za'êtê uptabi za'ra, taha zarina si te te oto 're wa'anho'reptui mono wa, 'Re İhâimana u'âsi mono hâ. ⁴ Ni'wam norî hâ te tô 'râwi 're si'madâ'â ze za'ra, marî hâ si'uihâ na te te 're ȿmanharî za'ra mono zém na hâ, taha zarina, 'Re İhâimana u'âsi mono hâ âma 're sib'a'u wê za'ra mono da newa. Marî hâ wasihawi wasi'uihâ na wa te 're ȿmanharî za'ra mono zém na, 'Re İhâimana u'âsi mono hâ te te 're wa'anho'reptui mono 'wa'âhâ, tô ȿbâre wa aré wa hâ danhipai u 're ȿsi'umnhasi, marî hâ ȿsihawi te 're ȿab'manharî mono zém na hâ, taha zarina, ȿsi'uihâ na ȿisisõ'reptuzé hâ te ȿsina âma uwaimrami da. ⁵ E marî wa. ȿwaptâ'âzém hawi bâdâ hâ 8 na ȿâma ne parimhâ, ma tô ȿnihihâiwata nhizâri ni, zudezu norî 're İhâimana za'ra mono zéb zarina. Wa hâ Izarazéhé nnihudu 're İhâimana mono. Duré ȿra Bêzamihî nnihudu 're İhâimana mono. Wa hâ duré ebreusi uptabi. E marî wa. ȿhi'rata norî hâ uburé ebreusi uptabi 're hâimana za'ra mono wa, da te 're wa'ru za'ra mono ãna. Duré parisezu na dame 're İhâimana mono wa, wa tô 'Re İhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hâ te 're 'madâ'â pese, Mozési te te âma ȿrob'ui'éré hâ, ȿsimiroti na hâ. ⁶ Wasiré zudezu norî hâimnazém na, 'Re İhâimana u'âsi mono ma, 're İhâimana mono da, wa tô 're ȿsiwasutu u'âsi aré. Taha wa, Zezusihi zazei'wa norî ma, wa tô te tâma 're rob'manharî wasétâ za'ra, Zezusi hâ 'Re İhâimana u'âsi mono 'ra õ newa, ta norî hâ te 're ȿruwapari za'ra mono zéb zarina, te te 're robzépata za'ra mono da. Uburé 'Re İhâimana

u'âsi mono nhimiroti 'rada hã wa tô duré te 're 'madâ'â pese tô, taha zarina 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïwësämri da newa. Taha wa, nima hã ïsimiroti te ãma ï'upa na da te dasiwi ïwaihu'u ði.

⁷ Ane na 're ïhâimana 'rata mono zém na aima ïsi'râzarõtõ za'ra wa'aba zé hã ïma wê di aré, taha si ïma pire wa, taha zarina 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïwësämri da newa. Tane nherë, Cristuhu ma oto 're ïhâimana mono wamhã, tarére oto ïma hã, 're ïhâimana 'rata mono zé hã. ⁸ 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïwësämri da, uburé mari hã ïshawim na te 're ï'ab'manhari mono zé hã taré uptabi oto ïma hã. Misi te ïpire uptabi hã ïma 're hâimana oto. ïnhib'apito, Cristu Zezusi hã 'râwi te ïwaihu'u pese da si, te ïma 're hâimana oto, taha si. Mari zô 're ïnhimipari mono ði oto, ta hã ïma tarére wa. Roprum ne, te ta hã ïma 're hâimana oto, 're ïhâimana 'rata mono zé hã. Taha wa, Cristuhu niwî ïhâiba na te ïsapri wê da si, wa 're ïsi'madâ'â wê u'âsi. ⁹ Misi haré Cristuhu ãma si oto 're ïhâimana mono da, wa tô ïhâimanazéb 'rada hã 'râwi ïsiwi wê ði pese. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ïrob'ui'éré hã, ïsi'uihâ na te 're ï'madâ'â pese mono na 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïwësämri da, ïsina 're ïnhimipari mono ði oto. Cristu hã te ïsina 're ï'umnnhasi mono zéb zarina si, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïwësämri zéb ré si, wa oto 're ïhâimana, taha si te te ïpisutu wa oto. ¹⁰⁻¹¹ Cristu hã 'râwi te ïwaihu'u pese da si, wa tô ïsima wê, wa hã. Ta hã dâ'â nherë, apâ hâiwa'utu wa, te oto siptete sina 're hâimana u'âsi. Tane duré, wa hã 're ïhâimana 'rata mono zé hã oto ïma si'utôrï wa, duré taha wa'râmi ïhâimanazép tém na si oto 're ïhâimana mono wa, wa ïsima wê, ïnhiptete sina taha ãma si oto 're ïhâimana mono da, ïsimipawaptobzé ïwê ré si. Åne hã wa tô duré ïsima wê, Cristu hã ti'ab ré te te 're ïrobzépata mono ne, te 're ïrobzépata mono da si, ïsine. Cristu hã dazada ïdâ'â ne, 're ïhâimana 'rata mono zé hã ïma ïsi'utôrï da si, wa tô ïsima wê, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te sima ïwê wamhã, te te ïma pisutu da, ïsiré 're ïhâimana u'âsi mono zéb da hã.

Dawara na romnhimiré'ezé wasu'u

¹² Wa hã uburé mari hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïma ïpisutuzéb zarina, 're ïhâimana mono zém na te ïsina 're ïuwaimrami mono na, 're ïsi'madâ'â mono ði. Mare di. Zahadu te ïsina uwe ði, wa hã. Tane nherë, wa tô taha zô 're ïsiwasutu u'âsi, ïwê uptabi hã nimahã na te ïsina sô'otõ da. Åhâda, ma tô Cristu Zezusi hã ï'âma tinhib'a uwê. ¹³ ïsisânawâ norí, wa hã 'râwi 're ïsi'madâ'â mono ði tô, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïma ïpisutuzéb zarina, 're ïhâimana mono zém na te ïsina ïuwaimrami na hã. Dawara na 're dasirême za'ra mono da, 're dasipibu za'ra mono wamhã, dasibabarâi u apâ da te 're rob'madâ'â za'ra mono ði. Dasisõwap si te da te 're rob'madâ'â za'ra, õne haré. Tane duré, wa hã mari te 're ï'ab'manhari mono zém na 're ïsipo're pu'u zahu mono ði. Mare di. E mari wa. Õne haré mari ïwê hã ïnhowa 're ïhâimana mono zô si, wa tô te 're rob'ruiwapari u'âsi. ¹⁴ Mari ïwê hã da te dasina 're sô'otõ za'ra mono da, taha zô 're dasirême za'ra mono wamhã, awa'awi u'âsi 're ïdasisa'rei mono ne, wa mari ïwê uptabi zô 're ïsiwasutu u'âsi, Cristu Zezusihî dâ'âzém na 'Re ïhâimana u'âsi mono, 're ïhâimana mono zép té, za te te ïma ïsõmri zô si.

¹⁵ Wa norí hã 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani te te wama 're ï'awaihu'u mono zém na si, waprédup sina ãma 're ïwahâimana za'ra mono norí hã, åne zô wa za tô wa te ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra. Wa za tô åhâ zô si wasima wa te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra. Tane nherë, ni'wam norí hã asiré 're ïhâimana za'ra wa'aba mono hã rosa'rada aimawi na ï'upana te te 're rosa'rata za'ra mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te za te te tâma 're waihu'u za'ra,

tô õhõ na si wasiré te te ãma 're rosa'rata za'ra mono da oto. ¹⁶ 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani te te wama 're ï'awaihu'u mono zém na si, wa za tô ãma 're wahâimana za'ra, tô õhõ na si.

¹⁷ ïsisänawä norï, ma'äpé 're ïmorï wë ne, ïsine 're anomro wë wa'aba mono za. Ni'wam norï ma, tâma ãma 're ïwasisanho za'ra mono zéb zarina, wasine 're ïhâimana wë za'ra mono norï ne, te za a norï wa'aba zama ãma 're aihâimana wë za'ra wa'aba mo. ¹⁸ Ni'wam norï hã ahâ na Cristuhu zazei'wa 're hâimana za'ra mono newa, te tihâimana wasété zarina, Cristu hã wedepo'o nhonhi'râmi na dazada ïdâ'ázé wasu'u da, 're hâimana za'ra. ã norï wasu'u na hã ahâ na wa tô te ãma aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Tane nherë, ãhâna wa duré aima ãma sahu za'ra wa'wa, ïwawa sina te ãma aima rowasu'u za'ra wa'aba nherë, rob'ui'éré na hã. ¹⁹ Ta norï hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti, dape'ë 're dadâ'â u'âsi ne 're ïdahâimana za'ra mono zéb u, te za 're nomro, ropipa u. E marï wa. Ta norï hã te te sima 're ïwë za'ra mono zéb uwaibaba si, te marï hã tihâiba ma te te 're 'ruiwapari za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono upana. E ta norï hã tihâimana wasété na 'räwi 're siwë'õ za'ra mono â bâ, te bêté sina 're wata za'ra, 're ïhâimana wë uptabi za'ra mono na hã. Ti'ai ãma uburé marï hã ïwasété na si, te ta norï hã te te sima 're rosa'rata wasété u'âsi za'ra. ²⁰ Tane nherë, wa norï ma hã ti'ai ãma waza'rui uptabi hã wama 're hâimana za'ra mono õ di. Hâiwa ãma si te waza'rui uptabi hã wama 're hâimana za'ra. Ta hawi za wei wazô ïmorï zô si, wa wato sina wasina sô 're wanhimipari u'âsi za'ra, Wanho'reptui'wa zô, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zô si. ²¹ Taha si te uburé marï hã tiwaihu'u pese na te te 're ab'madâ'â, siptete uptabi wa. Taha wa, tiwaihu'u pese na te za wahâiba ïtém na wama ãma sapri'za'ra, wahâiba ïsib'aware ré 're ïwanomro 'rata mono zém hawi, ïsi'utõrï pese hawi. Tawamhã wahâiba ïtéb ré, Cristuhu hâiba ne ïwë uptabi ré, wa za oto 're wahâimana u'âsi za'ra, ï'rata.

4

Paru hã te te dama ïroti 'râsutuzé wasu'u

¹ Taha wa, ïsisänawä norï, ïma asawi pese za'ra wa'aba norï hã, ma'äpé Wanhib'apito ãma asiptete sîna 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono za. Ai'âma ïpë'ëzé uptabi za'ra wa'aba wa, 'räwi te asabu za'ra wa'aba neza. Romhâ na nherë, te asina ïma 're ïrowë zani za'ra wa'aba mo. Taha wa, wa tô te dama 're aiwasu'u wë za'ra wa'wa, ïto sina. ãne wa, te za asiptete sîna õhõ ãmâ si 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo.

² ïhidiba norï, Ewodiza duré Sítiti, ãne wa za aima roti pese 'wa, asisada 're aihâimana wasété aba mono wa. A norï wa'wa hã Wanhib'apito nhib'a'uwe, 're aihâimana aba mono wa, ma'äpé rowë na si apâ asiré 're aihâimana aba mono, asisada 're aihâimana wasété aba mono ãna. ³ Duré a hã ïpawaptô wë 'wa, ma'äpé â pi'õ norï hã pawaptob zahuré na. Ta norï hã ma tô ïsiré te te 're romhuri pese zahuré, Cristuhu wasu'uwe na wa te dama ãma 're ïropéi mono na hã. Temetihi siré zama ma tô te te 're romhuri zahuré, duré uburé ïsiré romhuri'wa norï siré zama. Uburé te â norï nhisi hã dame 're hâimana za'ra ïbaihâ na hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'rata za 're ïdahâimana u'âsi za'ra mono norï nhisi ré, ïbaihâ 're ïhâimana mono na hã.

⁴ Ma'äpé atoi u'âsi 're aihâimana za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito ãma oto 're anomro aba mono na dâ'âsina. Wa za duré aima ãma sahu za'ra wa'wa. Ma'äpé atoi u'âsi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono za.

⁵ Aiwaimri te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ïwë na. E marï wa. Wanhib'apito hã za we apâ morï su'u na dâ'âsina. ⁶ Marï na 're aihâtâ'â

za'ra wa'aba mono ãna, te za oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono zép sidâpâsi, te za duré tiwi 're ïrowaptêrë za'ra wa'aba mo, uburé marî zô aiwi 're ïrowaptâ'â za'ra wa'aba mono zém na hâ. Aipê'ë 're, ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina, te za asî'âma tâma 're aimreme zusi aba mo. ⁷ Rowë hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono te te wama 're ïapisutu mono hâ, ïwë uptabi hâ te wama 're hâimana za'ra, da te 're ïwaihu'u za'ra mono õ hâ. Taha si te za te 're aipê'ë nomri wê za'ra wa'wa, marî na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ãna 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, Cristu Zezusihî ãma oto 're anomro aba mono zéb zarina. Âne hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hawi rowë hâ aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da, te za asî'âma tâma 're aimreme zusi u'âsi aba mo.

⁸ Îsisânawâ norî, ïnhimiroti na wa za oto âma aima 'râsutu za'ra wa'wa, âhâna te âma aipo're pu'u za'ra wa'aba zém na hâ. Uburé marî hâ tô sena 're ïhâimana za'ra mono na si te za asima 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo, duré marî hâ da te dasima 're ïwazéb za'ra mono na hâ, duré uburé marî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono ma ïwë uptabi na hâ, duré marî hâ wasété ãna 're ïhâimana za'ra mono na hâ, duré uburé marî ïwë hâ da te 're ïsawi pese za'ra mono na hâ, duré uburé marî hâ wê wa, ãma 're ïdatob'uzu za'ra mono na hâ. Âne na si te za uburé marî ïwë uptabi na asima 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo, da te dasima 're ïwasu'u wê za'ra mono na si. ⁹ Te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono ré, aipo're na 're ïwapari za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ ïwaihu'u pese za'ra wa'wa. Duré ai'rata 're ïnhamra aba mono ré, atômo na asowi 're ï'madâ'â aba mono na, ma tô duré ïwaihu'u pese za'ra wa'wa. Âne na uburé marî na aima 're ïsisanho za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za 're aihâimana wê za'ra wa'aba mo. Âne wamhâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ wama rowë nhomri'wa hâ te za 'râwi asiré 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa.

Paru hâ danhoprubzé wa'râmi, da'âma ïwatazé wasu'u

¹⁰ Âne wa, aima ïtoi uptabi za'ra wa'aba di âhâna hâ, aré ai'âma 're rob'ë'ë hâ za'ra wa'aba mono nherë, apâ ï'âma asipo're pu'u za'ra wa'aba wa, we ïma asôprub za'ra wa'aba zém na hâ. Taha wa, wa Wanhib'apito âma ïwata, ïtoi uptabi wa, aima za'ra wa'aba hâ. Âté ï'âma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono nherë, marî hâ aima 're hâimana za'ra wa'aba mono õ di, we ïma asôprub za'ra wa'aba zém na asowi ïzawi za'ra wa'aba zéb da hâ. Tane nherë, ma tô ï'âma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo tô. ¹¹ E tawamhâ, nimahâ na marî zô ïwi ïro'wanhi'riti zarina, ïsina 're ïhâtâ'â mono wa, wa ãne aima ïsiwasu'u za'ra wa'wa, âhâna hâ. Mare di. Taha wab õ di. Âté nimahâ na marî zô ïwi 're ro'wanhi'riti mono nherë, duré niha ïma 're romhâimana mono nherë, wa ïsina 're ïhâtâ'â mono ãna 're ïhâimana u'âsi tô. ¹² Âne hâ ïma waihu'u pese di, marî zô dawi 're ïro'wanhi'riti za'ra mono zém na 're ïdahâimana za'ra mono zé hâ. Âne hâ te dame pibui ahâ di. Duré danhimarî ahâ na 're ïdahâimana za'ra mono zé hâ ïma waihu'u pese di. Niha ïma 're romhâimana mono nherë, wa tô waihu'u, robzei u'âsi 're ïhâimana mono zém na hâ. Nimahâ na hâ ïsai ahâ wamhâ, duré mra te 're sépata mono nherë, tane nherë, ïma 're rowë u'âsi mono di, âne hâ aiwa ïma hâ. Nimahâ na hâ marî zô ïwi 're ro'wanhi'riti mono õ wamhâ, duré âté marî zô ïwi 're ro'wanhi'riti mono nherë, ïma rowë di. Âne wa, wa ïto sina 're ïhâimana. E marî wa. ïma 're ïromhâimana mono zé hâ aiwa wa. ¹³ Âne hâ niha ïma 're romhâimana mono nherë, sada 're ïnhiptete mono di. E marî wa. Cristu hâ ïnhiptetezé te te ïma sada 're anhomri u'âsi mono wa.

14 Tane nherē, ūma wē uptabi di, we asiwī ūpawaptob za'ra wa'aba zé hā, āhāna āme te robzépata ré hā. **15** Piripu āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī, tame duréihā ūnhimirowasu'u zarina, Cristuhu wasu'uwe hā wapari na'rata za'ra wa'aba wamhā, a norī wa'aba si ma tō ūtāma ana wē wa'wa, ūma asōprub za'ra wa'aba zém na hā, rowahutu u asiré 're asi'rā'otō aba mono norī hā. Masédoniza na asipti'a nho'ōmo nhisi hawi wa'aba oto ūmorī wamhā, ūsazei'wa norī hā daza'rui amoi āma 're ūhāimana za'ra mono norī hā ūtāma sina za'ra ū di, asine za'ra wa'aba hā. A norī wa'aba si ma tō asiwī ūpawaptob wē wa'wa tō, āma ūhāimana zéb da hā. Āne hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. **16** Duré aihawi za'ra wa'aba ūmorī wamhā, Tesaronita na 'ri nho'ōmo nhisi āma ūnhamra ré hā, ma tō duré ūpawaptobzéb da hā nasi asiwī ūsōmri za'ra wa'wa, ūma, marī zō nasi ūwi rowaptā'ā sidāpāsi. **17** E asōprub za'ra wa'aba zém na ūma āma sahu za'ra wa'aba da, wa tō āne hā aima waihu'u za'ra wa'wa. Mare di. ūsāna'rata hawi ūtāma 're ana wa'aba mono zéb zarina, 'Re ūhāimana u'āsi mono si, ūwē na za te te aipawa'ābā za'ra wa'aba na te te aima āma sa'etē za'ra wa'aba da si, wa tō te ai'āma 're 'madā'ā u'āsi za'ra wa'wa. **18** Āme wa tō uburé marī hā ūsimā waibui wē, we asiwī ūpawaptob za'ra wa'aba zé hā. Epaproditu hā ma tō we ūma āwisi wē, we ūma asōprub za'ra wa'aba zé hā. Taha wa, marī zō ūwi rowaptā'ā ū di oto. Sa'etē na te za oto marī hā ūma tihāiba. Āne wa, wa ūsina ai'uze za'ra wa'wa, we ūma asōprub za'ra wa'aba zém na hā. Asōprub za'ra wa'aba zé hā wē uptabi di, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma hā. Wedewati ūsadaze hā 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, da te 're ūzata za'ra mono zéb zarina, tāma āma 're ūrowē pusi mono ne, tāma wē uptabi di duré āhāna hā, we ūma asōprub za'ra wa'aba zé hā. **19** A norī wa'aba ma zama, te za 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ūnhib'apito hā uburé marī hā ūwē uptabi hā te te aima 're sōmri za'ra wa'wa sa'etē na, marī zō aiwi 're rowaptā'ā za'ra wa'aba mono wamhā, duré aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono wamhā. Tinhibro hā te za sa'etē na te te aima 're sōmri za'ra wa'wa ūwē hā, Cristu Zezusih āma tō sena 're anomro aba mono zéb zarina. **20** Taha wa, Wanhib'apito 'Re ūhāimana u'āsi mono āma si, 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono za, Wamama āma si. Tane tō.

Paru hā te te ūdazawi 'rāsatu zé wasu'u

21 Ma'āpē uburé ūma āma sawi za'ra wa'aba, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe oto 're ūhāimana za'ra mono norī hā tamemhā, Cristu Zezusi, Danho'reptui'wa na te te sina 're ūumnhasi za'ra mono norī hā.

Āme ūsisānawā norī hā, ūsiré romhuri'wa norī hā ūtāta 're ūhāimana za'ra mono hā te duré āma asawi za'ra wa'wa, ūsiré. **22** Ūburé 'Re ūhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe norī, āme 're ūhāimana za'ra mono norī hā te duré āma asawi za'ra wa'wa. Apito Sezaha nhorōwa āma 'ri 'rāihā 're, romhuri'wa norī zama te duré āma asawi za'ra wa'wa dame, wasiré ūsazei'wa norī hā.

23 Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma, wa ai'āma 're ūmreme u'āsi za'ra wa'wa, ta hā te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da.

Corosu norī Corosu norī ma, Paru te te īrob'ui'érézé Ībaihā wasu'uzé

Paru hā darob amoi āma dazazéb 're hāimana sirōmo, ma tō rowsasu'u hā wapa, Zezusih i zazei'wa norī ma, roti senai'ō na da te tāma 're īrowsasu'u za'ra mono zém na hā, Corosu āma 're īsi'ubumroi mono norī ma hā. Taha wa, Paru hā ma tō Corosu norī ma rob'ui'éré za'ra, roti senai'ō wi, te te uwati za'ra da. Ma tō duré tāma roti za'ra, Zezusih hā apâ te te saze za'ra da, Epaprasi hā īmorī'rata na te te tāma īwaihu'u za'ra zéb zarina. Epaprasi hā Corosu āma īzazei'wa norī 'madâ'ā'wa, ta hā. Paru hā ma tō duré tāma waihu'u za'ra, āne: Zezusih si siminho'reptu waihu'u pese di. Duré taha si dawaséde hā te te dama 're apari waihu'u pese mono di.

1-2 Wa hā Paru, Cristu Zezusih zadawa wasu'u'wa, wa 're īhāimana, 'Re īhāimana u'āsi mono te te sima īwēzéb zarina. Taha wa, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Corosu na 'ri nho'ōmo nhisi āma 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī ma. Wasisānawā Timotiu te duré āma asawi za'ra wa'wa. A norī wa'wa hā te oto wasiré wasisānawāi wa, 're anomro wē wa'aba mo Cristuhu āma si, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono āna.

Wamama ma, wa ai'āma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, īsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'āsi, āma 're anomro aba mono da.

Paru hā 'Re īhāimana u'āsi mono āma īwatazé wasu'u

3 'Re īhāimana u'āsi mono ma, ai'āma 're wamreme zusi aba mono sidāpāsi, wa āma 're wawata u'āsi za'ra, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama āma hā. **4** Cristu Zezusih si asina 're īumnhasi za'ra wa'aba mono zé wasu'u hā, duré uburé 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe 're īsawi pese za'ra wa'aba mono zé wasu'u hā wa te 're wapari za'ra mono wa, wa āma 're wawata u'āsi za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono āma, āne na oto 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono wa. **5** Cristuhu wasu'uwe hā tō sena uptabi hā īmorī'rata na da te atēme īwisi za'ra wa'aba wamhā, tame ma tō īwapari na'rata za'ra wa'wa, īwē uptabi hā hāiwa āma dazō 're īsimi'wara mono zé wasu'u hā, duré taha zō si 're īdanhimipari u'āsi za'ra mono zé wasu'u zama. Taha zō asina 're asimipari za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tō Cristuhu si asina 're īumnhasi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina ma tō duré 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe norī hā 're īsawi pese za'ra wa'aba mo. Hāiwa āma, wē uptabi na asô 're īsimi'wara aba mono hā, te tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te asô 're 'madâ'ā' pese za'ra wa'wa. Taha zō si te tō asina 're asimipari u'āsi za'ra wa'aba mo. **6** Cristuhu wasu'uwe hā ma tō da te āma ropé oto, ropâ. Taha wa, ma tō īsazei'wa norī hā dasina tahâ'ā ni oto. Taha wa, ma tō dahāimanazém na da te 're saprī za'ra, īwē u hā. Tane ma tō duré īwasu'uwe hā aima 're hāimana za'ra wa'wa, īwapari na'rata za'ra wa'aba zém hawimhā. Tame ma tō oto īwaihu'u za'ra wa'wa, tō sena na 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īda'azawi pese mono zém na hā. **7** Epaprasih i nhimirowasu'u zarina, ma tō āma īwaihu'u za'ra wa'wa. Ta hā Cristuhu ma wasiré romhuri'wa, wama īsawi pe hā. Simi'ē na te Cristuhu ma, te te ai'āma 're romhuri pese za'ra wa'wa, wa'upana. **8** Ta hā ma tō wama aiwasu'u wē za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani te te 're aipawaptob za'ra

wa'aba mono zéb zarina, asimizawi pese zé hā oto īwaihu'u za'ra wa'aba zém na hā.

⁹ Taha wa, aiwasu'u wē hā wa te īwapari na'rata za'ra wa'aba zém hawim haré, wa tō ūne u'āsi ai'āma 're wamreme zusi u'āsi 'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono ma. Ta hā te te sima 're aiwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, niha oto āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, duré te te aima 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, wa tō wa te tiwi aima 're rowaptērē u'āsi za'ra wa'wa. īpē'ēzani hā te za tō te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'wa, hāiwa hawi dahāimanazém na rowaihu īwē uptabi hā oto āma waihu'u za'ra wa'aba da, taha zarina 'Re īhāimana u'āsi mono te te sima 're aiwē za'ra wa'aba mono zé hā asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da oto, 'rāwi. ¹⁰ Tawapsi, te za Wanhib'apito zazei'wa hāimanazéb zarina 're anomro wē wa'aba mono zém na, tāma āma asina 're īuwaimrami za'ra wa'aba mo. Marī īwē si 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, Wanhib'apito hā te za toi uptabi na aihāimanazém na te te 're ai'uzei pese za'ra wa'wa. Tawamhā 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono zém hawi, te za tō marī 're ī'manharī wē za'ra wa'aba mono zém na asima 're īsa'ētē za'ra wa'aba mo. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwaihu'u za'ra wa'aba zém na te za duré asima 're īsa'ētē za'ra wa'aba mo, asi'uihā na. ¹¹ Wa duré wa te tiwi aima 're rowaptērē u'āsi za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono wi hā, tiwaihu'u pese na īwē uptabi na si te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, asiptete u'āsi āma 're anomro aba mono da, taha na si. Āne wamhā, te za tō ato sina asiptete sina āma 're anomro aba mo. Duré āne wamhā, uburé marī na 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē, asa dama āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono õ di za. ¹² Āne wamhā, Wamama āma te za duré āma 're aiwata u'āsi za'ra wa'aba mo. Ta hā ma tō aima pisutu za'ra wa'wa, hāiwa āma tinhib'a'u wē norī ma, īwē uptabi hā te te sō 're ī'apisutu mono hā aima wa'aba zama aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da dasine, da'āma 're īsib'a'u wē mono zéb āma hā rowa'a za'ēne 're īsa'wari u'āsi mono āma hā. ¹³ Ta hā ma tō wa'anho'reptu tō, robra hawi, Satanasihi nhiptetezém hawi. Ta hawi ma tō te te 're wa'awaibu, ī'ra nhimi'madā'ā si oto tāma 're wahāimana za'ra mono da, tāma īsawi uptabi nhimi'madā'ā si. ¹⁴ Ti'ra dā'āzém na ma tō wa'awa'ā, marī wa te 're ī'manharī wasétē za'ra mono zé hā te te wama 're apari mono da, taha zarina wawasédé hā te te wa'āma 're ab'madā'ā tō mono da oto.

Cristu hā 're īhāimana mono zé wasu'u

¹⁵ Cristu hā 'Re īhāimana u'āsi mono ne, te tō 're mo, aiwa wa. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā datōmo na da te dasiwi 're 'madā'ā waihu'u za'ra mono õ di. ī'ra si ma tō da te dasiwi 're 'madā'ā za'ra datōmo na, ti'a 're morī ré hā. Ta hā duréihā marī õ uptabi ré hā, te tō 're hāimana u'āsi, ī'ra hā. Uburé ropoto nhipai u, te ta hā pire uptabi na 're hāimana. ¹⁶ Ohō si ma tō Timama zadawa para uburé marī hā te te apoto, hāiwa āma, duré ti'ai āma zama, datōmo na da te 're ī'madā'ā za'ra mono hā, duré da te 're ī'madā'ā waihu'u za'ra mono õ zama. Uburé hāiwa nho're āma dapo're'ō norī ma simiroti pire na 're īhāimana za'ra mono norī zama ma tō te te apoto, īhāiba'ō norī hā. Uburé marī hā taha ma si 're hāimana za'ra mono da, ma tō te te ro'apoto tō, Timama zadawa para. ¹⁷ Cristu hā ūne u'āsi te tō 're hāimana, marī õ uptabi ré hā. Ta hā te uburé marī hā tinhimipoto mono bā te te 're atété tiwaihu'u pese na, si'wa'ruti na tiwi 're hāimana za'ra mono āna, tāma 're hāimana za'ra mono da, simisutu. ¹⁸ Ta hā uburé tizazei'wa norī 'madā'ā'wa te 're hāimana, pire uptabi na. Ta hā dapisutu'wa, 're īdapoto téb za'ra mono zéb da hā. Dā'ā nherē, apā hāiwa'utu wa, te oto dama pire na 're hāimana

u'âsi, uburé za ïdahâiwa'utu za'ra norï nhipai u. Taha wa, te oto danhipai u pire uptabi na 're hâimana tô. ¹⁹ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te sima ïwêzéb zarina, ma tô ti'ra hâ pisutu, ïsine uptabi 're hâimana mono da, aiwa. ²⁰ Ma tô duré sima âma roti siro, ï'râ hâ wedepo'o nphonhi'râmi na dazada ïdâ'âzém na oto da'âma 're siwadi mono da, uburé hâiwa âma 're ïdahâimana za'ra mono norï âma hâ, duré uburé ti'ai âma 're ïdahâimana za'ra mono norï âma zama.

²¹ A norï wa'wa hâ ma tô aré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti si 're anomro aba mo, aipê'ë 're wa'aba hâ. Asitob'ru na ma tô âma 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo aré, aipê'ë 're marî ïwasété na si asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wa. Duré marî ïwasété si 're 'manharî za'ra wa'aba mono wa, ma tô aré ïsiti 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²² Tane nherë, ï'râ hâ dasiré a'uwe hâiba na dazada ïdâ'âzéb zarina, te oto ai'âma 're siwadi za'ra wa'wa, romhutu'õmhâ sisô're te te asôré wa'aba da, aiwasédé hâ da te ai'âma sa'ra waihu'u aba õ wa za tamemhâ oto, Cristu hâ tidâ'âzém na aiwasédé te te aima 're ï'apari aba mono zéb zarina. ²³ Taha wa, õne haré te za Cristuhu wasu'uwe si asina 're ï'umnhasi za'ra wa'aba mo asiptete sina, 'ri hâ ëtë nhisiwi siptete na 're sa mono wa, simei waihu'u õ na 're ïsa mono ne. Te za tô âma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, tiwi asina 're aipahâ za'ra wa'aba mono âna. ïmorî'rata na Cristuhu wasu'uwe hâ wapari na'rata za'ra wa'aba wamhâ, ïwê uptabi hâ hâiwa âma asô 're ïsimi'wara aba mono wasu'u wi, tiwi asina 're ai're za'ra wa'aba mono õ di za, sô 're asimipari za'ra wa'aba mono wasu'u wi hâ. Âhâ wasu'uwe hâ ropâ ma tô da te dasima 're wasu'u za'ra, da te 're waihu'u za'ra mono da. Duré wa hâ Paru, wa âhâ wasu'uwe na te dama 're romhuri u'âsi.

Paru hâ ïsazei'wa norï te te 're ïpawaptob za'ra mono zé wasu'u

²⁴ Wa hâ ai'udâna za'ra wa'aba, te ai'âma 're robzépata za'ra wa'aba mono nherë, wa ïto sina 're ïhâimana. Cristuhu ma si, te 're romhuri mono wa, wa tô te 're robzépata za'ëtë tô, ta hâ ti'ai âma 're morî ré, dazada te te ïrobzépata ne. Tane nherë, Cristuhu nhib'a'uwe norï ma, ïnhimiromhuri na te tâma âma 're uwaimrami mono da, wa za tô taha na te 're robzépata u'âsi. ²⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ma tô ïpisutu, ïsib'a'uwe norï te tâma 're apawapto mono da. Ai'udâna za'ra wa'aba te 're romhuri mono da, ma tô romhuri hâ ïma tisô, uburé ïsadawa wasu'uwe na te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da. ²⁶ Âhâ wasu'u hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono, ïsâna'rata hawimhâ te te aré dama 're ï'awaihu'u mono õ hâ ma tô oto sô'awi dama upsibi nhamra, tinhib'a'uwe norï ma si. ²⁷ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ma tô sima âma roti, âhâ wasu'u hâ ïwê uptabi hâ aré da te 're ïwaihu'u za'ra mono õ hâ te te oto dama awasu'u hâ're da sô'awi, dapoto mono bâ da te oto 're waihu'u za'ra mono da, zudezu'õ norï zama. Âhâ wasu'u hâ aré da te 're ïwaihu'u za'ra mono õ hâ, âne: Cristu hâ te oto aipê'ë 're, 're sâmrâ za'ra wa'wa. Taha wa, te za tô taha zô si 're asimipari za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono, ïwê uptabi hâ za te we mama 're ï'apisutu mono zô si. Âne 'Re ïhâimana u'âsi mono wasu'u hâ, âhâ aré da te 're ïwaihu'u za'ra mono õ hâ.

²⁸ Taha wa, Cristuhu si wa oto wa te dama 're wasu'u za'ra. Hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu ïwê hâ wa te 're ïwaihu'u za'ra mono zéb zarina, wa tô wa te 're da'uwaiti wê za'ra dahâiba mono bâ, marî hâ da te 're 'manharî wasété za'ra mono tô da. Wa tô duré wa te dama 're roti za'ra, marî da te 're 'manharî wê za'ra mono da, ï'uwaibaba si. Ni'wam norï hâ Cristuhu âma prédup sina 're ïnomro mono norï hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nho're u, wa te 're simroi mono da, wa tô âne hâ wa te dama 're roti za'ra, rosa'rata wê hâ wa te oto 're ïwaihu'u za'ra mono zém hawimhâ. ²⁹ Âne da, wa tô 're ïsi'wapéi u'âsi, ïnhiptete sina te tâma 're romhuri mono da. Cristu hâ tinhiptetezé te te

ĩma 're sõmri mono wa, wa ũré te ãma 're romhuri pese, taha na si 're ̄nhiptete uptabi mono wa.

2

¹ Wa hã wa ̄simia wẽ ãne hã, te ai'ãma 're ūromhuri pese za'ra wa'aba mono na aswi ̄waihu'u za'ra wa'aba da, ̄hâiba pibu za'ra wa'aba õ nherë. Duré Radiseza na 'ri nho'õmo nhisi ãma ̄sazei'wa nori' 're ̄si'ubumroi mono nori' ãma te 're ūromhuri pese mono na aswi ̄waihu'u za'ra wa'aba da, wa duré ̄simia wẽ, daro mono bâ ni'wam nori' ãma te duré 're ūromhuri pese mono na zama, uburé te te ̄hâiba pibu za'ra õ nori' ãma hã. ² Ta nori' hã tipé'ẽzani wẽ ré, siptete sina 're hâimana za'ra mono da, wa tô te ãma 're romhuri pese za'ra. A nori' wa'aba ãma zama wa tô duré te 're romhuri pese, aipé'ẽzani wẽ ré asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za 'râwi simisutu siré 're hâimana za'ra ta nori' hã, 're ̄sisawi pese za'ra mono zéb zarina. A nori' wa'aba zama te za duré ãne zarina simisutu asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhã, 'Re ̄hâimana u'âsi mono wasu'u wê hã aré dama ̄waihu'u'õ hã te te oto waihu'u pese za'ra wa, te za tô sena na te te 're waihu'u za'ra, a nori' wa'aba zama. 'Re ̄hâimana u'âsi mono wasu'u hã aré dama ̄waihu'u'õ hã, â hã Cristuhu wasu'u wê, te dama wasu'u. ³ Cristu hã rowasu'u aré dama ̄waihu'u'õ na 'Re ̄hâimana u'âsi mono nhimiroti wẽ wasu'u walhu'u'wa, ta hã. ̄Eté'ubuzi ̄wa'âbâ za'ene hã ti'ai 'rowi 're simi'wara mono nherë, da te oto 're ̄isopéte za'ra mono ne, ma tô Cristu hã te te dama 're wasu'u hâi're sô'awi, 'Re ̄hâimana u'âsi mono nhimiroti wẽ wasu'u hã.

⁴ Ni'wam nori' hã roti senai'õ na taré te te aima 're ūrowsu'u za'ra wa'aba mono hã wapari ze nherë, ãma 're saze za'ra wa'aba mono tô da, wa ãne na aima nharí za'ra wa'wa. ⁵ Ai'rata ̄nhamra aba õ nherë, ̄ipé'ẽ na wa tô te ai'ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa, 'râwi asiré 're ̄hâimana za'ra wa'aba mono ne. Cristu hã asina 're ̄l'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na, simisutu asiré 're aihâimana nhiptete za'ra wa'aba mono wa, wa ai'ãma 're ̄toi u'âsi za'ra wa'wa, romhâ na nherë.

Cristuhu ãma 're ̄danomro mono zé wasu'u

⁶ Taha wa, Cristu Zezusi hã Asib'apito za'ra wa'aba na 're saze za'ra wa'aba mono wa, ma'ápé simisutu ̄siré ãma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono za, 'râwi. ⁷ Rowede hã sari pa na 're simasa mono wamhã, 're sina walhu'u mono õ di. Tane duré a nori' wa'wa hã Cristu te te 're ̄aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za aihâimana nhiptete sina ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhã taha si asina 're ̄l'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na te za asima 're ̄sa'eté za'ra wa'aba mo, Cristuhu wasu'u wê na tô sena da te aima ãma 're ūrowsu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina. Te za duré ãma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ̄hâimana u'âsi mono ãma, Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina.

⁸ Taha wa, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, dasi'uihâ na senai'õ na danhimirosa'rata nhipe na da te aima 're roti za'ra wa'aba mono wamhã, ãma 're dazaze za'ra wa'aba mono tô da, tô sena newa taha ãma si 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô da. Ni'wam nori' hã danhimiwada'uri zarina pawa'âbâ ãna te te dama 're ūromhuri za'ra mono ne, robzei'õ na apâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ'umnhasite, te za dawi 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Danhimirosa'rata nhipe hã Cristuhu hawib õ di. Dahi'rata sidâpâsi tô senai'õ na taré da te dasima 're ūroti za'ra mono zém hawimhã ta hã, duré ̄hâiba'õ nori' hã wasétê uptabi na 're ̄hâimana za'ra mono nori' hã ropâ siptete sina marí te te 're ̄l'madâ'â za'ra mono hawimhã, danhimirosa'rata nhipe hã. ⁹ Cristu hã ti'ai ãma a'uwê hâiba na 're mori' ré,

te tō 'Re īhāimana u'āsi mono ne 're hāimana, aiwa uptabi wa. Taha wa, marī zō tiwi 're rowaptā'ā mono õ di, Cristuhu wi hā. ¹⁰ Tane duré a norī wa'wa hā, Cristuhu āma 're anomro aba mono wa, marī zō aiwi 're rowaptā'ā za'ra wa'aba mono õ di, rowē na āma 're ī'anomro u'āsi aba mono zéb da hā. Cristu hā uburé īhāiba'ō norī 'madā'ā'wa norī nhipai u, te pire uptabi na 're hāimana u'āsi, siwaprosi ūhō si.

¹¹ Zudezu norī hā te 're sisihāiwata nnihāri za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're īnomro mono na da te āma 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā. Tane duré, wa norī hā Cristuhu āma oto 're wanomro mono wa, ta hā ma tō wapē'ē 're wanhimirosa'rata wasétē na 're īwanomro wasétē mono zé hā te te wawi 're annihāri, wawē na si oto āma 're wahāimana za'ra mono da. ¹² Â dawabzuri hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, â da te 're asāmra aba mono zé hā, Cristuhu siré 're atā'ā za'ra wa'aba mono zé, te ai'āma simiré'ē za'ra wa'wa. Ab're 're, īsiré da te 're aséme aba mono zéb zama, te ai'āma simiré'ē za'ra wa'wa. Ta hā 're anomro 'rata aba mono zé hā oto 're īrēme pese za'ra wa'aba mono zé, te aimā wasu'u za'ra wa'wa. Duré Cristu hā dâ'ā uptabi nherē, īmama hā tiwaihu'u pese na te te īhāiwa'utu ne, ma tō duré īsiré aihāiwa'utu za'ra wa'wa. īsiré 're aihāiwa'utu za'ra wa'aba mono zé hā 're anomro aba mono zép té, te oto aimā wasu'u za'ra wa'wa. 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwaihu'u pese na asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tō āne hā aimā pisutu za'ra wa'wa, taha āma si 're anomro aba mono zép téb da hā oto. ¹³ A norī wa'wa hā aipē'ē 're, 're atā'ā za'ra wa'aba mono ne, ma tō aré 're anomro aba mo, aiwasétē si 're 'manharī u'āsi za'ra wa'aba mono wa, duré 'Re īhāimana u'āsi mono nhiti 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono wa aré. Taha ré, ma tō oto 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te aimā 're pisutu za'ra wa'wa, 're anomro aba mono zép téb da hā, aipē'ē 're ato sina āma 're anomro u'āsi aba mono da, Cristu hā dâ'ā uptabi nherē, apâ te te īhāiwa'utu ne. Taha wa, wawasédé wa te 're ī'manharī za'ra mono zé hā te te oto wa'āma 're ab'madā'ā mono õ di za, ta hā. ¹⁴ Wawasédé wa te 're ī'manharī za'ra mono zém na te te aré wa'āma sima īrob'ui'éré za'ra zé hā ma tō te te wama 're apari, wawasétē na wa te aré tāma 're īwa'âbâ za'ra mono õ na wa'āma rob'ui'éré hā. īsimiroti hā wa te wasina āma 're ī'uwaimrami za'ra mono õ zarina, wawasétē na te te wa'āma 're ī'arob'ui'éré mono zé hā ma tō te te wama 're a'uprosi oto. Niha 're īdahāimana za'ra mono zéb da, duréhā te te dama 're ī'aroti 'rata mono hā ma tō duré te te dama 're a'uprosi oto. Cristu hā wedepo'o nphonhi'rāmi na wazada īdā'âzém na ma tō te te wama 're a'uprosi tō. ¹⁵ Uburé hāiwa nho're āma īhāiba'ō norī nhiptetezé hā ma tō tiwi uprosi za'ra 'Re īhāimana u'āsi mono hā, dapo're'ō norī ma simiroti pire na tāma 're īhāimana za'ra mono norī nhiptetezé hā aré. Da'wapéi'wa norī nhib'apito hā tinhitob'ru norī āma te te ai'uté za'ra wē te, da'ahā nho'a sisarina te te īsimroi mono ne, ma tō danho'a ta norī āma ai'uté za'ra, wedepo'o nphonhi'rāmi na Cristuhu dâ'âzém na hā, Cristuhu ma wapu na 're īhāimana za'ra mono na, uburé da te oto 're waihu'u za'ra mono da.

¹⁶ Âté ni'wam norī hā te za āne na te te aimā 're roti za'ra wa'wa: "Romnhi hā siwa'ru 're huri aba mono õ di za. Duré uwa 'ru 'rāi wa'u īsé hā siwa'ru bâtā na 're âhuri aba mono õ di za. Duré sabadu na romhuri zahârizém na 're romhuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré a'amo hā 're pusi mono sidâpâsi, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, dato da te tāma 're 'manharī za'ra mono wamhā, te za dame 're ī'madâ'ā pese za'ra wa'aba mo. Bâdâ ahâ na pire na dame 're īhāimana za'ra mono zama, te za dame 're ī'madâ'ā pese za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb da, dama

Ípire mono hā. Āne hā asina tāma āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wapsi, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa.' Āne na ni'wam norī hā te te aima 're roti za'ra wa'aba mono wamhā, āma 're saze za'ra wa'aba mono õ di za, dasi'uihā na danhimi'manharižém hawi 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're da'awēsāmri mono dai õ wa. ¹⁷ Da'awā da te 're 'madâ'ā za'ra mono wamhā, dahāiba uptabi hā dama 're īhāimana za'ra mono na te da te 're waihu'u za'ra. Tane nherē, da'awā si hā marī āma 're hāimana mono õ di, ípire hā. Tane duré, danhimiroti zarina uburé danhimi'manharižé mono hā. Marī ï'uptabi hā dama āma 're hāimana za'ra mono õ di. Íwē hā za dama 're īhāimana za'ra mono zép si, te wasu'u. Marī ïwē uptabi hā, ta hā Cristu te tō wama wasu'u za'ra, taha si. ¹⁸ Āté ni'wam norī hā te za sadawa nhipeste na dama 're siwasu'u za'ra, dama wapu na 're īhāimana za'ra mono na, 'rāwi 're si'madâ'ā ze za'ra mono nherē. Āté te za duré ta norī hā hāiwa āma romhuri'wa norī āma si 're wata za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono upana. Tawamhā āté ta norī hā te za aima roti za'ra wa'wa, āne: "A norī wa'wa hā wasine 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ïwē uptabi hā te te aima sōmri za'ra wa'aba õ di za. Te za īsimini za'ra wa'wa." Āne na ta norī hā te te aima 're nharī za'ra wa'aba mono wamhā, āma 're saze za'ra wa'aba mono õ di za. Tō'ā. Ta norī hā marī aimawi hā dama ïwaihu'u'õ hā sōtō 'rowim ne, te te 're īsabu za'ra mono na dama 're īsiwasu'u za'ra mono na, te 're si'madâ'ā ze za'ra, dama pire na 're hāimana za'ra mono newa, 'Re īhāimana u'āsi mono waihu'u'õ'wa norī nhimirosa'rata wasétē zarina. ¹⁹ Ta norī hā Cristuhu wasu'u'wē si te te sima 're téte za'ra mono õ di. Cristu hā uburé tizazei'wa norī 'madâ'ā'wa te pire na 're hāimana taha si, da'rā hā dahāiba ma pire na 're īhāimana za'ra mono ne. Dahāiba na danhorō 're īhāimana za'ra mono hā te dahi hā te te sitēme 're téte tete za'ra, danhiptete sina āma 're dahāimana za'ra mono da, dahāiba na hā. Tane duré Cristu hā te za tinhib'a'uwē norī hā te te 're apawapto, ta norī hā 're sipawaptob za'ra mono da, siptete sina āma 're hāimana u'āsi za'ra mono da. Te za duré te te 're apawapto, prédup sina āma 're īhāimana za'ra mono zém na te te sima 're sa'etē u'āsi za'ra mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma 're ï'awē mono zéb zarina.

Cristuhu siré 're ïdahāiwa'utu za'ra mono zé wasu'u

²⁰ Cristuhu hā dâ'ā wamhā, 're anomro 'rata aba mono zé hā ma tō ïsiré aiwi ai'utōrī za'ra wa'wa. Taha wa, ti'ai āma danhimiroti zarina 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di za oto, taha zarina 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono dai õ wa. Ta hā tāibā oto. Ta hawi ma tō īhawi aiwairébē 'wa. E marī da, te bété zahadu āne hā ïsazei'õ'wa norī nhimiroti hā asina 're ïsazei pese za'ra wa'aba mo, taha na zahadu 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ nherē. ²¹⁻²² Ni'wam norī hā te āne te te aima 're roti za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na newa: "Ā hā dasa hā asib'rata na āri õ di za, wasétē wa. Duré ā hā téiwai õ di za, asadawa na. Duré ā hā asib'rata na upi tō. Wasétē uptabi di." Āne hā te ni'wam norī hā dasa na te te aima 're roti wasétē za'ra wa'wa, 're upi za'ra wa'aba mono tō da. Tane nherē, dasai mono bâ dama 're hāimana hutu za'ra mono di. Taha wa, dasa da te dasiwi 're īsawi za'ra mono zém na roti hā tarére duré. Marī dai õ di āne hā, 'rāwi dasi'uihā na da te dasima 're īrosa'rata za'ra mono zé hā. ²³ Dasa na te te dama 're iroti wasétē za'ra mono norī hā waihu'u pese newa, te ta norī āma da te 're sasōmri za'ra. Tane nherē, ta norī hā waihu'u pese na 're hāimana za'ra mono õ di. Ta norī hā te āne te te 're dawada'uri za'ra, hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī āma si 're dawata za'ra mono

da, 'Re īhāimana u'āsi mono upana. Ta norī hā 'rāwi sina 're wata u'āsi za'ra mono nherē, te dama wapu na 're īhāimana za'ra mono na dama 're siwasu'u za'ra, sadawa nhipese na. Dasa hā te te siwi 're īwē'ō za'ra mono na te ta norī hā te te 're robzépata za'ra tihāiba na, 'Re īhāimana u'āsi mono hā taha zarina te te 're wēsāmri za'ra mono da newa. Tane nherē, taré uptabi ta hā. Marī dai õ di, dasi'uihā na dasai mono bâ da te dasima 're īroti za'ra mono zé hā. E dasi'uihā na da te dasima 're īroti za'ra mono na 're wahāimana za'ra mono wa, wa za wa te wasina āma 're uwaimrami za'ra, wanhimirosa'rata wasétē zarina marī īwasédé hā wa te 're 'manharī za'ra mono tō da. Mare di. Sib'ware di, marī da, wama 're hāimana za'ra mono õ wa, ta hā.

3

¹ Cristu hā dâ'ā uptabi nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono te te apâ īhāiwa'utu ne, ma tō a norī wa'aba zama aihāiwa'utu za'ra wa'wa, aipē'ē 're atâ'ā u'āsi ne 're aihāimana za'ra wa'aba mono zém hawi, 're anomro aba mono zép téb da hā oto. Taha wa, ma'āpē īwē uptabi hā hāiwa āma asô 're īsimi'wara aba mono zô si, 're rob'ruiwapari u'āsi za'ra wa'aba mono za. Tame te oto Cristu hā danhib'apito simasisizéb āma 're sâmra u'āsi pire na, Timama nhimire niwī, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimire niwī. ² Hāiwa āma uburé marī wē uptabi na 're īhāimana za'ra mono na si, te za asima āma 're īrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo. Āme ti'ai āma uburé marī 're īhāimana za'ra mono na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za oto. ³ 'Re anomro 'rata aba mono zé hā ma tō aima ai'utōrī za'ra wa'wa oto. 'Re īhāimana u'āsi mono āma Cristuhu siré 're anomro aba mono zép téb na da te ai'āma 're rosa'rata waihu'u za'ra wa'aba mono õ di zahadu. E marī wa. 'Re īhāimana u'āsi mono hā zahadu te te dama 're awaihu'u mono õ wa, āne na hā. ⁴ Cristuhu āma si tō sena 're wahāimana za'ra mono wamhā, taha na si āma 're īwanomro mono zép té, te wama wasu'u za'ra. Ta hā nimahā na tinhimirowa'a na ti'ai u apâ wei morī wamhā, a norī wa'wa hā te zu duré danho'a īsiré aihāimana za'ra wa'wa, īsine aiwē uptabi na 're aihāimana za'ra wa'aba mono na, da te āma aiwaihu'u za'ra wa'aba da hā.

'Re īdanomro mono zép té wasu'u

⁵ Ti'ai āma īsazei'ō'wa norī hāimanazéb zarina, marī wasétē zô 're īrob'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hā te za asifi 're īuprosi pese za'ra wa'aba mo asifi, 're dadâ'ā za'ra mono wa, marī zô da te oto 're īrob'ruiwapari za'ra mono õ ne. Pi'ō na aibâ na zama siwa'ru aiwasédé, 're īmanharī za'ra wa'aba mono zé hā te za 're īuprosi pese za'ra wa'aba mo asifi, duré asisô 're īrowasutu za'ra wa'aba mono zé hā, duré marī wasétē zô si asima 're īrob'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hā, duré danhipai u asibro pese na 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, marī zô si asima 're asôpré wa'aba mono zé hā. Āne hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wē õ di, marī zô īupana asima 're īrob'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hā. Taha wa, te za tō uburé aiwasédé hā asifi 're īuprosi pese za'ra wa'aba mo, aiwi 're sî'utōrī pese za'ra wa'aba mono wa, 're anomro wē wa'aba mono da oto. ⁶ Āne hā dawasétē si, da te dasima 're īruiwapari za'ra mono zéb zarina, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā dama arob'manharī za'etē īpipa na hā, te te siwi īda'awē'ō pese zéb zarina. ⁷ A norī wa'aba zama ma tō aré āne na 're aihāimana za'ra wa'aba mo, aiwasétē si asima 're īruiwapari za'ra wa'aba mono zéb zarina, aré āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono ré hā.

⁸ Taha wa, te za uburé marī hā 're īmanharī wasétē za'ra wa'aba mono zé hā īrēme pese za'ra wa'wa oto, 're īda'ruwapari za'ra wa'aba mono zé hā, duré asisada 're asiti'ru za'ra wa'aba mono zé hā, duré niha dama 're rob'manharī

za'ra wa'aba mono da, asima da'āma 're ūrosa'rata wasétē za'ra wa'aba mono zé hā, duré da'āma 're ūwasétē za'ra wa'aba mono zé hā, duré uburé aimreme wasétē 'wa hā. Æ norī hā te za uburé ūrēme pese za'ra wa'wa. ⁹ Taré asima 're asadawa nhipeze za'ra wa'aba mono õ di za oto, 're anomro 'rata aba mono zé hā 're rēme pese za'ra wa'aba mono nherē, uburé aiwasédé 're ū'manharī za'ra wa'aba mono zé hā. ¹⁰ Taha wa'rāmi, te oto 're ūdanomro mono zép tém na si 're anomro aba mo, ūwē na. 'Re ūhāimana u'āsi mono, ma tō te te 're aipoto téb za'ra wa'wa aipē'ē 're, ūsine 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da oto, taha zarina ūhō si 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. ¹¹ Taha wa, dapoto mono bâ dasipu'u pese na tâma 're dahāimana za'ra mono nherē, te te siwi 're da'ahāiba wē'ō mono õ di oto, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. E marī wa. Cristuhu zazei'wa norī hā aiwapsi te te 're azawi pese mono wa, zudezu'ō norī hā zudezu norī me, duré ūihāiwata nnihāri ré 're ūnomro mono norī hā, duré ūihāiwata nnihāri āna 're ūnomro mono norī hā, duré a'uwe pahi norī, marāi 'rowi 're ūhāimana za'ra mono hā darob amoi āma, duré ūwada'uri zarina si pawa'ābā āna te te dama 're ūromhuri za'ra mono norī hā, duré wada'uri āna si'uihā na 're ūhāimana za'ra mono norī hā. Åne hā te uburé ūsazei'wa norī hā aiwapsi tâma 're hāimana za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma hā. Cristuhu si te pire uptabi na wama 're hāimana za'ra, danhipai u. Taha si wama ūpire uptabi za'ra hā, wasiré ūsazei'wa norī ma hā. Taha si te za tizazei'wa norī pē'ē 're, 're sāmra, ūhāiba mono bâ.

¹² A norī wa'wa hā 'Re ūhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe, te tō 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Ta hā te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, ma tō sima aipisutu za'ra wa'wa, taha ma si tâma 're aihāimana za'ra wa'aba mono da oto. Taha wa, da te 're robzépato za'ra mono wamhā, te za da'āma 're aiwamri za'ra wa'aba mo. Te za duré 're ūdapawapto wē za'ra wa'aba mo. Asiré norī ma, aipire na 're aihāimana za'ra wa'aba mono na, 'rāwi 're asi'madâ'ā ze za'ra wa'aba mono õ di za. Aiwaimri te za dama 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Duré aiwara sina dazada 're asahi za'ra wa'aba mono õ di za. ¹³ Ni'wam norī hā asiré nherē, marī na te te aiwi 're ro'wa're za'ra wa'aba mono nherē, āma 're aiwa'a za'ra wa'aba mono õ di za, ta norī āma hā. Duré marī na te te aiwi 're ro'wa're za'ra wa'aba mono nherē, āma 're 'madâ'ā u'āsi za'ra wa'aba mono õ di za. Wanhib'apito hā aiwasédé te te oto ai'āma 're ūl'ab'madâ'ā aba mono õ ne, āma 're 'madâ'ā za'ra wa'aba mono õ di za, ta norī āma hā. ¹⁴ Danhipai u, dama ūpire uptabi na roti hā, åne: Te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina si, te za uburé asiré ūsazei'wa norī hā rowē na asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mo, aihāiba za'ra wa'wa hā misi ne. ¹⁵ Cristu hā te za te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'wa, rowē na asiré āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za aipē'ē 're ūre 're anomro u'āsi aba mo, uburé marī hā ūuwaibaba si āma 're ū'manharī za'ra wa'aba mono zéb da hā, 'rāwi asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ma tō aipisutu za'ra wa'wa, simisutu dahāiba misi ne, asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, taha zarina aipē'ē 're rowē na asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, āma. Taha wa, te za āma 're aiwata u'āsi za'ra wa'aba mo, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma si. ¹⁶ Cristuhu wasu'uwe na te za āma 're asipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mo, aipē'ē 're aima 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, taha zarina aihāimana wē na 're anomro aba mono zé hā asima 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da oto. 'Re ūhāimana u'āsi mono hā, dahāimanazém na rowaihu ūwē hā āma 're ūwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za dama āma 're ūroti pese za'ra wa'aba mo. 'Re ūhāimana u'āsi mono hā sōprub uptabi wa, te za tâma 're asō're u'āsi za'ra wa'aba mo, aipē'ē

're āma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina. Īpē'ēzani te te aima 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, te za rowē zarina tāma 're asō're za'ra wa'aba mo, Saumusi na ībaihā nhisi na tāma 're īdanho're za'ra mono zém na zama, duré Wanhib'apito āma 're īdanho're za'ra mono na zama. ¹⁷ Uburé marīhā're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, duré uburé marī na 're aimreme zusi aba mono wamhā, Wanhib'apito Zezusihī zadawa para si, te za uburé marī hā 're ī'manharī wē u'āsi za'ra wa'aba mo. Tawamhā Zezusī hā īwē uptabi hā wanhowa te te ī'manharī wē zéb zarina, te za tō marī hā 're ī'manharī wē u'āsi za'ra wa'aba mo, Wamama 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina.

'Ri 're, 're īdahāimana za'ra mono norī ma rotizé wasu'u

¹⁸ Pi'ō norī, aimro nhimiroti hā te za 're īwapari pese za'ra wa'aba mo, Cristuhu zazei'wa tō sena āma 're īhāimana za'ra mono zéb zarina.

¹⁹ Aibā norī, aimro te za 're īsawi pese za'ra wa'aba mo. Tāma 're aihāimana wasétē za'ra wa'aba mono āna, te za asima 're īsawi pese za'ra wa'aba mo.

²⁰ Ai'uté norī, aimama nhimiroti te za 're īwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama, Cristuhu zazei'wa oto 're īhāimana za'ra mono zéb zarina. E marī wa. 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te aima 're wē za'ra wa'aba mono wa, āne hā.

²¹ Damama norī, ai'ra norī ma, ai'aba'rē na aimreme hā 're sani za'ra wa'aba mono õ di za, ta norī hā te te sina 're aimreme wazéb za'ra wa'aba mono wa, tiwi 're robzei'ō pese za'ra mono tō da.

²² Aiwada'uri zarina si, aipawa'âbā āna dama romhuri'wa norī, ti'ai āma asib'apito norī mremē hā te za 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. E asib'apito norī hā 'rāwi titōmo na te te 're ai'madā'â za'ra wa'aba mono wapsi, te za romhuri hā tāma 're ī'madā'â pese za'ra wa'aba mo, asimiromhuri na te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono zéb da hā. Mare di. īhāiba za're'ra nherē, te za tō romhuri hā tāma 're ī'madā'â pese za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito hā asiwi 're īwazéb za'ra wa'aba mono zéb zarina. ²³ Ato sina te za tō tāma 're īromhuri u'āsi za'ra wa'aba mo asib'apito norī ma, hāiwa āma Wanhib'apito 're īsāmra mono ma, ato sina 're īromhuri za'ra wa'aba mono ne. ²⁴ Aipawa'âbā aba zé hā hāiwa āma asō 're īsimi'wara aba mono hā, Wanhib'apito hā za te te aima īsōmri za'ra wa'aba na asina waihu'u sirōmo za'ra wa'aba wa, te za āne hā tō sena ti'ai āma asib'apito norī ma 're īromhuri wē u'āsi za'ra wa'aba mo. Tane nherē, ta norī ma sì 're romhuri za'ra wa'aba mono õ di. Ta norī u'âbā, te Wanhib'apito Cristuhu ma zama 're īromhuri za'ra wa'aba mo, ta hā Wanhib'apito uptabi wama 're hāimana mono wa. ²⁵ Ni'wam norī hā tiwasétē si te te 're 'manharī u'āsi za'ra mono wamhā, taha wa'rāmi te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā hā za'ra, nimahā na hā. E marī wa. Ni'wam norī hā po're'ō na 're nomro u'āsi mono nherē, tinhimihâzé te te tāma ba'a waihu'u za'ra õ wa za, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, dama pire na 're īhāimana za'ra mono norī hā, dama wapu na 're īhāimana za'ra mono norī zama.

4

¹ Danhib'apito norī, pawā'âbā āna aima romhuri'wa norī ma, te za 're ī'manharī wē u'āsi za'ra wa'aba mo, ī'uwaibaba si. Asib'apito za'ra wa'wa hā hāiwa āma 're īsāmra mono hā te te 're ai'madā'â u'āsi za'ra wa'aba mono na, asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono wa, te za āne na hā tāma 're ī'manharī wē u'āsi za'ra wa'aba mo, aima romhuri'wa norī ma hā.

'Re īhāimana u'āsi mono ma, 're damreme zusi mono da, rotizé wasu'u

² Re īhāimana u'āsi mono ma, te za 're aimreme zusi aba mo, ñone u'āsi. Asimiza'rese te za tāma 're aimreme zusi aba mo, ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina. ³ Re īhāimana u'āsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhā, wa'āma zama te za duré tāma 're aimreme zusi aba mo, ta hā te te wama 're a'ridawa mono da, īmreme wasu'u hā wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, Cristuhu wasu'uwē aré dama īwaihu'u'ō hā wa te dama 're waihu'u za'ra mono da oto. Taha para, ma tō oto dasiwi ī'âri ni, dazazéb 're, da te īnheré da. Taha wa, wa oto taha 're nhamra. ⁴ Taha wa, ma'ápé 'Re īhāimana u'āsi mono ma si, ī'āma 're aimreme zusi aba mono za, taha si te te 're īpawaptob u'āsi mono da, Cristuhu wasu'uwē dama īwaihu'u'ō hā īpibū pese na si te dama 're wasu'u mono da, da te oto āma 're īwaihu'u pese za'ra mono zéb da hā, āhā da si te te īpisutu wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

⁵ Asimirosa'rata wē, oto āma 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za Cristuhu zazei'ō'wa norī ma aihāimana prédup sina tāma 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Duré 're danhopéti za'ra wa'aba mono sidāpâsi, te za Cristuhu wasu'uwē hā dama 're īwasu'u za'ra wa'aba mo, dasiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono ré hā, da te 're waihu'u za'ra mono āna 're dahāimana za'ra mono tō da, Cristuhu wasu'uwē hā. ⁶ īsazei'ō'wa norī ma, 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, aimreme wē na si te za tāma 're īrowsu'u za'ra wa'aba mo, tāma āma 're rowē zani za'ra wa'aba mono da, aimreme wē na te te āma 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono da. Āne wamhā, ī'waibaba si te za tō aimreme na tāma āma 're īwa'rāmi za'ra wa'aba mo, Cristuhu wasu'uwē na te te āma 're asadanharī za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba.

Paru hā te te īdazawi 'rāsatu zé wasu'u

⁷ Wasisānawā Titicu hā, wama īsawi pe hā te za aima īwasu'u za'ra wa'wa, āme īhāimana na hā. Ta hā wasiré Wanhib'apito ma romhuri wē 'wa, te tō wama umnhasi na 're hāimana. ⁸ Taha wa, wa za oto atēme āma satōri za'ra wa'wa ā īnhimi'ui'éré ré, āme rowē na īwahāimana za'ra na te te aima wawasu'u wē za'ra wa'aba da, taha zarina aima rowē wairébé aba da, wazabādā. ⁹ Taha siré, te za duré Onezimo hā āma mo, wasisānawā wama īsawi pese hāiba amo hā, wama ī'umnhā hā ta hā duré, tame asiré īsazei'ō'wa norī, asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono hā. Ta norī si te za aima rowsu'u za'ra wa'wa, āme īromhāimanazém na hā, duré īwahāimana za'ra zém na zama.

¹⁰ Aritacu hā āme dazazéb 're, īsiré īhāiba hā te āma asawi za'ra wa'wa, timreme na. Marcusi hā te duré āma asawi za'ra wa'wa, Banabéhé mama amo'i 'ra hā. Taha na wa tō nimahā na hā aima āma roti pari za'ra wa'wa, niwa atēme wisi za'ra wa'aba wamhā, asifi sawi wē wa'aba da. ¹¹ Zuzuwe hā te duré āma asawi za'ra wa'wa, Zusitu na īsisi amo hā. Ā norī hā zudezu na 're īhāimana za'ra mono, si'ubdatō īhāiba za'ra hā. īsiré romhuri'wa norī hā ahā uptabi nheré, si'ubdatō si te zudezu norī hā te te īsiré 're romhuri za'ra, tō ā norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb u, wa te tāma 're īda'awaibui mono na hā. Ā norī hā ma tō siwi īpawaptob pese za'ra tō.

¹² Epaprasi te duré āma asawi za'ra wa'wa, tame asiré īsazei'ō'wa norī siré 're īhāimana mono hā, Cristu Zezusih ma romhuri'wa hā. Ta hā te a'āma 're mreme u'āsi 'wa simi'ē na, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, taha si te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da, asiptete sina āma 're anomro aba mono da, duré aihāimana prédup sina 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono da, ta hā te te aima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb zarina si. Cristu hā asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na 're asiptete za'ra wa'aba mono da, te duré a'āma 're mreme u'āsi 'wa. ¹³ Ta hā te te a'āma 're īromhuri pese za'ra wa'aba mono na, wa tō ta hā īsí'uihā na waihu'u. Radiseza na 'ri nho'ōmo

nhisi ãma ũsazei'wa norĩ 're ïhâimana za'ra mono norĩ ãma, te te 're ïromhuri pese mono na wa tô duré waihu'u. Duré Irapuri na 'ri nho'õmo nhisi ãma ũsazei'wa norĩ 're ũsi'ubumroi mono norĩ ãma, te te 're ïromhuri pese mono na zama, wa tô waihu'u, ta hã.

¹⁴ Rucasi hã, dawede'wa wama ũsawi pe hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa. Demasihi zama te duré ãma asawi za'ra wa'wa.

¹⁵ Ma'ãp  , dur   wasis  naw   nor   h   wama sawi za'ra wa'aba, Radiseza na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ũsi'ubumroi mono nor   h  . Dur   Nipaha zama wama sawi za'ra wa'aba. Dur   taha nhor  wa ãma Cristuhu zazei'wa, sir   're ũsi'r  'õt   u'  si mono nor   zama, wama sawi za'ra wa'aba. ¹⁶ A h   te ãma aima ūrob'ui'  r   za'ra wa'wa h   asis  'a asima s  r   pari za'ra wa'aba wamh  , te za asiwi ũs  mri 'wa, Radiseza u, tame ũsazei'wa nor   h   sis  'a te te dur   sima s  r   za'ra da. Dur   Radiseza u te dama ūrob'ui'  r   h   te za dur   ūwa'r  mi aima s  mri za'ra wa'wa, ta h   dur   asima s  r   za'ra wa'aba da. ¹⁷ Atipuhu ma, ma'ãp   ãne h   'maiwaihu'u aba za: "Re ïhâimana u'  si mono, romhuri te te aima ūpisudu h   'mair  me õ di za. Ubur   te za t  ma ãma ū'a'uaimrami mo." ãne h   te za t  ma ū'maiwaihu'u 'wa, Atipuhu ma h  .

¹⁸ Wa h   Paru, wa ūnhimi'ui'  r   na ãma asawi za'ra wa'wa. Ma'ãp   ū'ãma 're aipo're pu'u u'  si za'ra wa'aba mono za, dazaz  b 're zahadu ūhâimana na h  .

Row   u'  si 're aihâimana za'ra wa'aba mono za, Wamama h   ai'ãma 're ūsiw  r   za'ra wa'aba mono z  b zarina.

1 Tesaronita norī

Tesaronita norī ma, Paru te te īrob'ui'éré na'rata zé

Ībaihā wasu'uze

Paru norī hā Tesaronita u si'aba'rei wamhā, da'ahā na ma tō saze za'ra ni, īsimiromhuri za'ra na hā. Tazahā zudezu norī hā Zezusih zazei'ō'wa norī hā ma tō sada tihāimana za'ra, te te siwi wīrī da. Taha wa, Paru norī hā ma tō dahawi aimani zahuré, Siraha me, Bereza na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tane nherē, zudezu norī hā ma tō īsarina ai'aba're, Tesaronita hawi (Atusi 17.1-13). Tawamhā āma ronomro wapsi, Timotiu hā ma tō Tesaronita āma īsazei'wa norī wasu'u wē hā tāma īwisi za'ra, Paru norī ma, Corītu āma hāimana za'ra ré. Taha wa, Paru hā ma tō Tesaronita norī ma rob'ui'éré za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono āma siptete sina 're īnomro mono na īwasu'u za'ra hā te te wapari wa, tāma īrowē na hā.

Ma tō duré pawaptob za'ra, īsīnawā norī hā tiwi 're īdā'â za'ra mono norī wi, 're robzei'ō tō za'ra mono da, Zezusi hā apā we īmorīzēb zō, wato sina 're wanhimipari za'ra mono na dā'āsina.

¹Īsazei'wa norī, wa hā Paru, Sira, duré Timotiu, wa āma aimā rob'ui'éré za'ra wa'aba ni, Tesaronita na 'ri nho'ōmo nhisi āma asiré 're asī'rā'ōtō aba mono norī ma.

Wamama hā 'Re īhāimana u'āsi mono hā, duré Wanhib'apito Zezu Cristu hā te asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo, īsib'a'uwe, 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Wa norī hā ta norī ma, wa ai'āma 're wamreme zusi u'āsi 'wa, īsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'āsi, āma 're anomro aba mono da.

Tesaronita āma īsazei'wa norī, tō sena 're īhāimana wē za'ra mono zé wasu'u

²Wa norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono āma, wa 're wawata u'āsi za'ra, 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono wa. Ai'āma 're wamreme zusi aba mono wamhā, wa duré wa te tiwi 're rowaptērē za'ra, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. ³Tāma 're wamreme zusi mono sina, wa ai'āma 're wapo're pu'u u'āsi za'ra wa'wa, 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono zém na, āma 're wawata za'ra mono da. A norī wa'wa hā sazei pese za'ra wa'aba wa, marī īwē si te 're ī'manharī za'ra wa'aba mo. Wamama hā, Wanhib'apito 'Re īhāimana u'āsi mono, te 're īsawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te duré 're īdazawi pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, dawi 're asisawi za'ra wa'aba mono õ di, marī īwē hā dama 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da. Duré Wanhib'apito Zezu Cristu we īmorīzēb zō, asimi'ē na te sō 're asimipari u'āsi za'ra wa'aba mo. Āne na 're anomro wē wa'aba mono na, wa ai'āma 're wapo're pu'u u'āsi za'ra wa'wa, wawa'a āna, Wamama ma 're wamreme zusi mono wamhā. ⁴Wasiré īsazei'wa norī, wa tō duré ai'āma waihu'u za'ra wa'aba ni, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono na hā, duré īsib'a'uwe 're anomro aba mono da, te te sima aipisitu za'ra wa'aba na hā.

⁵ Zezusih wasu'uwe na, wa te aimā rowasu'u za'ra wa'aba wamhā, taré wamreme na si, wa te aimā āma rowasu'u za'ra wa'aba õ di. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā tiwaihu'u pese na te te 're īwapawaptob za'ra mono zém na, wa tō duré aimā rowasu'u za'ra wa'aba ni. Zezusih wasu'uwe hā tō sena na, wa te 're ī'umnhasi za'ra mono zēb zarina, wa tō duré aimā āma rowasu'u za'ra wa'aba ni. Taha wa, wa tō ai'āma waihu'u za'ra wa'aba ni, 'Re īhāimana u'āsi mono te te sima ī'aiwē za'ra wa'aba na hā. Duré a norī wa'wa hā ma tō

wa'āma īwaihu'u za'ra wa'wa, ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ré, 're īwanomro wē mono zém na, wa te aipawaptob za'ra wa'aba da. ⁶ Āne wa tō aimâ āma asanho za'ra wa'aba ni, Wanhib'apito hâ ti'ai āma 're morî ré, wama āma īsisanho ne. Tawamhâ īwasu'u wê ma tō īsaze za'ra wa'wa. Ma tō 're anomro wê wa'aba mo, wasisanhozéb zarina, duré Wanhib'apito sisanzozéb zarina. īwaihu'u pese pë'ēzani hâ ma tō te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, atoi uptabi za'ra wa'aba na 're sazei pese za'ra wa'aba mono da, da te ai'āma 're īrowaséte za'ra wa'aba mono na 're robzépata za'ra wa'aba mono nheré.

⁷ Taha na a norî wa'wa hâ ma tō duré dama āma asanho za'ra wa'wa, aihñi īsazei'wa norî, Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're īsi'ubumroi mono norî ma, duré Ataza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're īsi'ubumroi mono norî ma zama. ⁸ Tame 're īsi'ubumroi mono norî hâ ma tō 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hâ wapari za'ra, a norî wa'wa hâ dama 're sadawa wasu'u pese za'ra wa'aba mono wa, Wanhib'apito wasu'u wê hâ. Duré īsipai u, daza'rui mono bâ ma tō īsadawa wasu'u hâ datëme waptâ'â. Duré 're īsazei pese za'ra wa'aba mono na, ma tō aiwasu'u wa'wa hâ da te 're wapari za'ra, doro mono bâ. Taha wa, wa norî hâ 're īsaze za'ra wa'aba mono na, wa te duré dama 're aiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di, aiwasu'u za'ra wa'wa hâ da te 're wapari sirômo za'ra mono wa. ⁹ Aiwasu'u wapari'wa norî hâ, si'uihâ na te wama rowasu'u za'ra, atëme īwasihutu aba zém na. Ma tō, u, asima īwawê za'ra wa'wa. Te duré wama aiwasu'u za'ra wa'wa, âne: "Ta norî hâ, 'Re īhâimana u'âsi mono te te 're sazei pese za'ra. Taha wa, romhâiba 'manharî āma, nasi wata za'ra õ di oto. Te te tâma 're romhuri za'ra mono õ di oto. Ma tō rême pese za'ra. 'Re īhâimana u'âsi mono si, tō sena hâ, u. Taha wa, īsadawa wasu'u, ma tō saze za'ra. Taha wa, te taha na si te te tâma 're romhuri pese za'ra. ¹⁰ Ira hâ hâiwa hawi apâ we īmorizéb zô, te 're simipari u'âsi za'ra, ab're hawi apâ te te īhâiwa'utu zô." Āne te wama aiwasu'u za'ra wa'wa. Tane tō. Ta hâ Zesusi hâ, Wanho'reptui'wa. Ma tō wanho'reptu za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ za te te īdahâ za'ra zé wi hâ.

2

Tesaronita āma Paru hâ īwê na si te te īromhurizé wasu'u

¹ Wasisânawâ norî, ai'rata wasi'ubumroi wa'aba ré, aimâ wanhimirohmuri za'ra wa'aba zé hâ taré õ di. Tô sena, wa tō aipawaptob za'ra wa'aba ni, sazei pese za'ra wa'aba da. Āne na ma tō wa'āma īwaihu'u za'ra wa'wa. ² Piripu na 'ri nho'ōmo nhisi hawi, wa tō atëme aihutu aba ni. Tame wasi'ubumroi ré, wa tō robzépata za'ra ni, īsazei'õ'wa norî nhimihâzém na, duré damreme wasétâ na zama. Taha wasu'u na ma tō wa'āma īwaihu'u za'ra wa'wa. Tane nheré, Wanhib'apito 'Re īhâimana u'âsi mono hâ ma tō wapawaptob za'ra, wapahi âna, īsadawa wasu'u hâ wa te aimâ wasu'u za'ra wa'aba da, Cristuhu wasu'u wê na hâ. Taha wa, wamrème wa'râmi, da te wawi ro'wa'ruti za'ra nheré, wa tō īwasu'u wê na aimâ rowasu'u za'ra wa'aba ni tō, wapahi za'ra âna. ³ Roti tō sena na si, wa aimâ roti za'ra wa'aba ni, âhñâna hâ. Rowasu'u wê upana, wa te aimâ roti za'ra wa'aba õ di. Duré marî īwê hâ wa te wasima waibu da, wa te ai'āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di. Marî īwê hâ wa te aiwi udâ za'ra wa'aba õ di. ⁴ Mare di. Ānei õ di. Tô sena, 'Re īhâimana u'âsi mono te te sima 're īwawê za'ra mono zéb zarina, te te wapisitu za'ra wa, wa īwasu'u wê na wa te dama 're rowasu'u za'ra, âne na romhuri'wa da, te te wawësämri za'ra wa.

Tawamhâ wanhimirowasu'u wê wa, taré wama dato za'ra da, wa te wasina 're rosa'rata za'ra mono õ di. Mare di. 'Re īhâimana u'âsi mono hâ te te

're īwawēsāmri za'ra mono da si, wanhimirosa'rata za'ra hā. Ōhō si te za te te 're wapibu za'ra, 're īwanomro wē mono zéb zō, īwē na si 're īwanhimirosa'rata za'ra mono zéb zō zama. Taha wa, īsadawa wasu'u na, wa te dama 're īrowsu'u wē za'ra mono na, wa'āma're toi mono da, wa wa te wasina 're rosa'rata za'ra.

⁵ Ai'rata wahāimana za'ra wa'aba ré, taré wamreme to na ai'āma wawata za'ra wa'aba õ di. Duré marī īwē hā wanhimirowahutu wa'rāmi, wama sōmri za'ra wa'aba da, wa te wasina rosa'rata za'ra õ di. Āne na ma tō wa'āma īwaihu'u za'ra wa'wa. 'Re īhāimana u'āsi mono ma, waihu'u pese di, āne na wapē'ē 're, wanhimirosa'rata za'ra hā. ⁶ Wanhimirowahutu wē na wa'āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, wa te wasina rosa'rata za'ra õ di. Duré, aimawi norī hā āne zarina, wa'āma wata za'ra da, wa te wasina rosa'rata za'ra õ di duré. ⁷ Cristu hā ma tō wazatōrī za'ra, īwasu'u wē hā wa te dama 're waihu'u za'ra mono da, īsadawa para. Taha wa, dama wamreme pire za'ra di. Tane nherē, wamreme pire na, wa te duré 're aiwari za'ra wa'aba mono õ wa, wa te āma aiwi robzei'ō za'ra wa'aba õ di. Mare di. Ānei õ di, wa te aima ī'manharī za'ra wa'aba zé hā. Wamreme wē na si, wa tō aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. Wa tō ai'madā'ā pese za'ra wa'aba ni, dana norī hā ti'ra te te 're ī'madā'ā pese za'ra mono ne. ⁸ 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā, īwasu'u wē hā wawa'a āna, wa tō aima wasu'u za'ra wa'aba ni, wama asawi pese za'ra wa'aba wa. Taha wa, aiwi 're wasisawi za'ra wa'aba mono õ di, wa te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono tō da. Tō sena, a norī wa'wa hā wama asawi uptabi za'ra wa'aba di.

⁹ Wasisānawā norī, āne na te tō wa'āma 're aipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mo, 're īwanomro wē mono zém na. Wa norī hā wahāimanazéb da, wa tō wasima romhuri pese za'ra ni, wapatā'ā nherē, duré wawasutu nherē. Bātā sidāpāsi wasi'uihā na wanhib'rata na wa tō romhuri za'ra ni, wahāimanazéb da. Bādā rāiwatobro õ ré, duré bādā sébré nherē, wa tō wasima romhuri za'ra ni, wa te aiwari za'ra wa'aba tō da, wama asōprub za'ra wa'aba na wapire na wa'madā'ā za'ra wa'aba tō da, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na, wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba ré.

¹⁰ A norī wa'wa hā ma tō īwaihu'u za'ra wa'wa, asō'a za'ra wa'aba, 're īwanomro mono zé hā. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō duré wawaihu'u za'ra, 're īwanomro wē mono zém na hā. Wawasédé hā wa te 'manharī za'ra õ di. īwē na si wa tō wahāimana za'ra ni, asō'a za'ra wa'aba. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na hā āma wasipa za'ra õ di. Āne āma 're īwanomro mono zé hā, tō ībā. ¹¹ Damama hā, dahāimanazém na te za ti'ra norī ma rowahutu. Tane, wa norī hā aihāiba bā wa'aba, wa tō aima rowahutu za'ra wa'aba ni, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na 're anomro wē wa'aba mono da. ¹² Duré da te aima 're amhāzépa za'ra wa'aba mono nherē, wa tō āma aima robze za'ra wa'aba ni īwasu'u wē na, aiwi 're robzei'ō tō za'ra wa'aba mono da. Wa tō aima roti pese za'ra wa'aba ni, 'Re īhāimana u'āsi mono nhoa 're anomro wē wa'aba mono da,toi uptabi na te te 're ai'madā'ā za'ra wa'aba mono da. Ta hā ma tō te te sima 're aiwē za'ra wa'wa, hāiwa āma īhāiba na rowa'a na īsiré 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē uptabi na.

¹³ 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā wa te aima īwasu'u za'ra wa'wa hā wapari za'ra wa'aba wamhā, ma tō asima īwē za'ra wa'wa. Taré ti'ai āma aibā nhimirowasu'u newa, āma rosa'rata za'ra wa'aba õ di. Tō sena 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na, ma tō āma īrosa'rata za'ra wa'wa. Tane tō, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na si wanhimirowasu'u za'ra hā. īsadawa wasu'u hā te tō ai'āma te te 're romhuri pese za'ra wa'wa, aipē'ē 're, īwē na si 're anomro aba mono da. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono āma si, wa 're wawata za'ra, īmreme hā asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono wa.

Ísazei'wa norī te te 're ūrobzépata za'ra mono zé wasu'u

¹⁴ Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma hā, aiwana za'ra wa'aba, ma tō da te 're sazei pese za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā, īwasu'u wē hā. Tawamhā, Cristu Zezusihi āma ma tō 're danomro, ësazei'wa norī, sîré 're īs'i'rāl'ōtō mono norī hā. Tawamhā, īsîré norī hā ësazei'ō'wa norī hā ma tō te te āma 're rowasétē za'ra, ësazei'wa norī hā te te 're saze za'ra mono tō da, īwasu'u wē hā, tisiré nherē. Tane, a norī wa'wa hā wasiré ësazei'wa norī hā, ta norī ne, ma tō 're ūrobzépata za'ra wa'aba mo, asiré norī hā asada 're sahi za'ra wa'aba mono wa, Zudeza norī ne. ¹⁵ Duréihā, zudezu norī hā ma tō te te 're simro, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī hā. Duré, āhāna zama Isihudu norī hā īhi'rata norī hā te te 're ūrob'manhari za'ra mono zéb zarina, ma tō siwi tīwī, Wanhib'apito Zezusi hā. Ma tō duré te te wa'āma 're rowasétē za'ra, īwasu'u wē hā wa te dama 're wasu'u za'ra mono tō da. Ma tō sisiti siwi wazatōrī za'ra, īsiti wasi'aba're da. Ma tō duré uburé da'āma tinhitob'ru za'ra. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wē õ di, 're īhāimana za'ra mono zé hā. ¹⁶ Tawamhā, wa norī hā zudezu'ō norī ma, wa tō wa te tāma 're rowasu'u za'ra īwasu'u wē na, da te 're sazei pese za'ra mono da, Zezusi hā te te 're da'anho'reptui mono da. Tawamhā, ta norī hā zudezu nherē, ësazei'ō'wa norī hā, ma tō te te wawi 're ro'wa'rutu za'ra, te te 're wazadawa uwati za'ra mono da aré, īwasu'u wē na wa te dama 're rowasu'u za'ra mono tō da. Åne tiwasétē na 're īhāimana za'ra mono zém na, ma tō 're siwasétē za'etē za'ra. Tawamhā, tâibâ oto. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō wawi ro'wa'rutu'wa norī hā te te 're wē'ō pese za'ra. Rowē'ō, ma tō duré tāma pisutu za'ra. Tawamhā, īsiti te za oto 're nomro u'āsi.

Paru hā Tesaronita u apâ īmorizém na īsiwasu'u zé wasu'u

¹⁷ Wasisānawā norī, ësazei'ō'wa norī nhimirob'manhari zéb zarina, wasi'aba're na aihawi za'ra wa'aba, wasi'aba'rei wamhā, asiti za'ra wa'aba, wa a'ā 're wasi'ubumro. Tane nherē, ai'rata 're īwasu'u wē u'āsi aba mono ne, wa wanhimirosa'rata na wa te ai'āma 're rosa'rata wē u'āsi za'ra wa'wa. Awa'awi hā wapē'ēzé uptabi na, wa 're wahāimana za'ra. Taha wa, apâ atēme wasihu su'u aba da, wa tō wasima waihu'u za'ra ni, wa te asabu za'ra wa'aba da. ¹⁸ Wa te duré asabu tēb za'ra wa'aba neza. Wa hā Paru hā, apâ atēme īmorī aba neza. Taha wa, atēme īmorī aba da, bâdâ, wa tō nasi īsimia pisutu. Tane nherē, Satanasi hā wanhitob'ru hā ma tō nasi wa'āma ro'wa'rutu za'ra, āma atēme īwisi za'ra wa'aba tō da. ¹⁹ Tane tō. Ni'wam norī me asōwa're'e za'ra wa'aba, wasisopētē za'ra õ di za, Wanhib'apito Zezusi apâ wei morī wamhā. Ni'wam norī hā, asōwa're'e za'ra wa'aba, te te wama 're rowē zani za'ra mono õ di za. Wanhib'apito wei morī wamhā, ni'wam norī hā asōwa're'e za'ra wa'aba, te te dama wawaihu'u za'ra õ di za, tō sena aimia za'ra wa'aba, wa te 're īsadawa wasu'u za'ra mono zém na. ²⁰ Tane tō, wato sina, wa wa te 're aiwasu'u wē za'ra wa'wa dama, a norī wa'wa hā wama 're rowē zani za'ra wa'aba mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono 're ësaze za'ra wa'aba mono zém na.

3

Timotiu hā ësazei'wa norī ma rowē zô, Tesaronita u īmorizé wasu'u

¹⁻³ Tawamhā, ai'āma wapē'ēzé uptabi za'ra wa'aba wa, apâ wasi'aba'rezéb zô wanhimipari waihu'u za'ra õ di oto. Taha wa, wa tō wasisaze za'ra ni, Timotiu hā wa te āma atēme satōrī za'ra wa'aba da, wa hā īsiwaprosi Atena na 'ri nho'ōmo nhisi āma īnhamra da nherē. Tawamhā, wa tō āma atēme satōrī za'ra wa'aba ni, Timotiu hā. Ta hā wasiré ësazei'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa, Cristuhu wasu'u wē na te te dama 're rowasu'u mono da,

wasiré. Taha wa, wa tō atēme satōři za'ra wa'aba ni, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, aihâimana nhiptete sina 're sazei pese za'ra wa'aba mono da, īwasu'uwe hawi apâ 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da, da te ai'āma 're rowaséte pese za'ra wa'aba mono nherē. A norī wa'wa hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimipisutu zarina, da te wa'āma 're rowaséte za'ra mono wa, wa te 're īrobzépata za'ra mono na hā.⁴ Āne na wa tō īwana aima rowaihu'u sirōmo za'ra wa'wa, ai'rata wasi'ubumroi wa'aba ré, za da te wama 're īrob'manhari pipa za'ra mono zém na hā. Āhāna, tō sena na ma tō asina īwaihu'u za'ra wa'wa, tō wa'āma 're romhâimana za'ra mono wa.⁵ Taha wa, asada 're dazahi za'ra wa'aba mono wa, apâ āma atēme īmorī aba neza, 're īsazei'ō utōři za'ra wa'aba mono zé hā te aiwi waihu'u za'ra wa'aba da. Taha wa, Timotiu hā wa tō āma atēme satōři za'ra wa'wa, apâ te te wama aiwasu'u za'ra wa'aba da. Wa'uburé hā dawaséte da, dawada'uri'wa hā te te aipibu za'ra wa'aba wa, 're saze zahâri za'ra wa'aba mono õ'umnhasite, wa tō ai'āma 're īhâtâ'â za'ra wa'wa. Aima wanhimirohmuri za'ra wa'wa hā taré 're hâimana mono õ'umnhasite, wa tō āma atēme satōři za'ra wa'wa Timotiu hā, te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da.

Tesaronita hawi, Timotiuhu nhimirowasu'u wē na Paru norī ito za'ra zé wasu'u

⁶ Tawamhā Timotiu hā ma tō we apâ watēme tiwisi za'ra, aihawi za'ra wa'aba. Ma tō aiwasu'u wē za'ra wa'wa hā wei wama āwisi. Wa te wapari ze za'ra di, aiwasu'u wē za'ra wa'wa hā. Cristu hā te, u, asina 're ī'umnhasi pese za'ra wa'aba mo. Asimizawi pese za'ra wa'aba na te, u, 're anomro aba mo. Duré, īwē na si te, u, wa'āma 're īrosa'rata za'ra wa'aba mo. īwazabu za'ra wa'aba da si, te, u, 're asimipari za'ra wa'aba mo. Āne, aiwasu'u wē za'ra wa'wa hā, wa te wapari ze za'ra di. Tane tō, wa norī zama wa te asabu za'ra wa'aba neza. Wa duré sô mapari za'ra ni aré, wa te ī'asabu za'ra wa'aba zéb zō.⁷ Wasisānawā norī, da te wa'āma 're rowaséte za'ra mono nherē, duré marī ipire na wa te 're robzépata za'ra mono nherē, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, wa tō apâ pě'ē daba'wara pese ni.⁸ Āne wa, wahâtâ'â āna wa oto 're wahâimana za'ra apâ, Wanhib'apito āma asiptete sina āma 're anomro aba mono wa.⁹ Taha wa, wa oto Wanhib'apito 'Re īhâimana u'âsi mono āma 're wawata u'âsi za'ra, īsō'a, wama 're robze zani za'ra wa'aba mono wa, Zezusi hā asina 're ī'umnhasi pese za'ra wa'aba mono zém na hā.¹⁰ Awē sidâpâsi, wa wanhimî'ē na tâma 're wamreme zusi, bâtâ na barana zama, ta hā te te wama pisutu za'ra da, nimahā na āma atēme wasi'aba'rei wa'aba da, wasisabu za'ra da apâ, duré zahadu īwaihu'u za'ra wa'aba õ hā, wa te aima waihu'u za'ra wa'aba da, 're īsazei uptabi za'ra wa'aba mono zéb da hā.

¹¹ Wanhib'apito 'Re īhâimana u'âsi mono wi, Wamama wi hā, duré Wanhib'apito Zezusih i wi hā, wa wa te 're rowaptérē za'ra, te te wama ropese za'ra da, apâ wasihutu da, atēme wa'aba.¹² Tō sena ma tō 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Uburé ma tō duré 're īdazawi pese za'ra wa'aba mo. Tane tō, wē di. Taha wa, wa duré wa te tiwi 're rowaptérē za'ra, Wanhib'apito wi, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, awē sidâpâsi asimizawi pese za'ra wa'aba zé hā, te te aima 're sa'ëtē za'ra wa'aba mono da. Sa'ëtē na, wa te 're ī'asawi pese za'ra wa'aba mono zém ne, aiwa sa'ëtē na 're dazawi pese za'ra wa'aba mono da, wa wa te tiwi 're rowaptérē za'ra.¹³ Tawamhā taha na te za te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, aihâimana nhiptete za'ra wa'aba sina, īwē uptabi na si āma 're anomro aba mono da. Tawamhā Wanhib'apito

Zezusi hā, uburé tinhib'a'uwē norī me, wei wazô si'aba'reí wapsi, asi'wa'rutu za'ra wa'aba ãna te za ūsō'a aimasa wa'wa, Wamama 'Re ūhâimana u'âsi mono nho'a.

4

'Re ūdanomro wē mono zéb zarina, 'Re ūhâimana u'âsi mono, dama 're ūtoi mono zé wasu'u'

¹ Wasisânawâ norî, wa tô aima waihu'u pari za'ra wa'aba ni, niha 're anomro wē wa'aba mono da, taha zarina, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ ai'âma 're to za'ra wa'aba mono da. Taha zarina, te tô ãma 're anomro wē wa'aba mo oto. Ähâna wa za duré aima roti pese za'ra wa'aba ni, 're anomro wē wa'aba mono zém nhipai u, asima 're sa'ëtë za'ra wa'aba mono da, Wanhib'apito Zezusih zadawa para. ² Taha zadawa para, wa te aima 're ūroti za'ra wa'aba mono zé hâ ma tô ūwaihu'u pese za'ra wa'wa. ³ 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ ma tô te te sima 're aiwë za'ra wa'wa, 're anomro wē wa'aba mono da, duré pi'õ norî, duré aibâ norî zama aihâiba na asawi 're ūasipsaihuri si'uiwa za'ra wa'aba mono zé hâ ai'âma 're hâimana za'ra wa'aba mono tõ da oto. ⁴ Aibâ norî hâ aimro si te za 're ūmadâ'â za'ra wa'aba mo, aiwasédé hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono tõ da. ⁵ Rowasutu zô si asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono õ di za. Ta hâ, ūsazei'õ'wa norî 're ūhâimana za'ra mono zé, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te waihu'u za'ra õ wa. ⁶ Tane 're anomro aba mono õ di za. ūsazei'wa norî hâ, asisânawâ te 're anomro aba mo. Taha wa, asisânawâi mro nherë, asawi 're upi za'ra wa'aba mono õ di za, asawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono tõ da, aiwasédé hâ asî'âma 're 'manharî za'ra wa'aba mono tõ da. Tane, ni'wa hâ tiwasédé te te 're 'manharî mono wamhâ, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ te za niha tâma rob'manha. Äne tô sena, wa tô aima waihu'u za'ra wa'aba ni, waihu'u pese za'ra wa'aba da. Tane nherë, wa duré ãma aima sahu za'ra wa'aba ni. ⁷ Aibâ norî, aimro hâiba upana aimawi pi'õ hâ 're upi za'ra wa'aba mono õ di za. Duré pi'õ norî hâ aimro hâiba upana aimawi aibâ hâ 're upi za'ra wa'aba mono õ di za. Dahâimana nhiséb õ ré, 're wanomro mono da, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te sima 're wa'apisutu mono õ di. Wanhimî'ë na ãma 're wanomro wē uptabi mono da si, ma tô te te sima 're wa'apisutu. ⁸ Taha wa, äne wa te aima ūroti za'ra wa'wa hâ, asawi wë'õ za'ra wa'aba õ di za. Ni'wa hâ te te siwi wë'õ wamhâ, e ta hâ ti'ai ãma dahâiba te za siwi wë'õ. Mare di. 'Re ūhâimana u'âsi mono te za siwi wë'õ, wama Tipë'ëzani nhomri'wa hâ.

⁹ ūsazei'wai mono bâ 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zém na, wa te aima rob'ui'éré za'ra wa'aba õ di za oto. Tô sena ma tô 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ si'uihâ na ãma aima rowahutu za'ra wa'wa, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zéb da hâ. ¹⁰ Ma tô 're ūdazawi pese za'ra wa'aba mo tõ, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ūdasi'ubumroi mono norî hâ, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te 're ūsaze za'ra mono norî hâ. Tane nherë, wa aima roti pese za'ra wa'aba ni, asimizawi pese zém nhipai u, asima 're sa'ëtë za'ra wa'aba mono sina, ūwë uptabi hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono da. ¹¹ Ai'rata wasi'ubumroi wa'aba ré, äne wa tô aima roti za'ra wa'aba ni, rowë na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré asima 're ropibui wë za'ra wa'aba mono da, duré asimi'ë na asî'uihâ na aihâimanazéb da, 're romhuri za'ra wa'aba mono da, aihâiba mono bâ wa'aba. Äne, wa tô aima roti za'ra wa'aba ni. Äne ūwë uptabi hâ te za tô 're ūmanharî u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹² Tawamhâ danho'a 're anomro wē wa'aba mono wa, ūsazei'õ'wa norî hâ te za te te 're aiwësâmri za'ra wa'wa. Te za te te 're aiwazéb za'ra wa'wa. Duré asimi'ë na

're romhuri za'ra wa'aba mono wamhā, 're dawari za'ra wa'aba mono āna, te za 're anomro aba mo.

Apâ 're ūdahâiwa'utu za'ra mono zé wasu'u

¹³ Wasisānawā norī, ni'wa hā 'Re ūhâimana u'āsi mono zazei'ō'wa hā, dawi dâ'ā wamhā, ūsiré norī hā te za āma 're pē'ēzé pese za'ra, apâ 're ūdahâiwa'utu za'ra mono zé wasu'u hā te te 're waihu'u za'ra mono õ wa. Tanei õ di za, a norī wa'wa hā. Taha wa, wa wasima wē za'ra ni, sena na waihu'u za'ra wa'aba da, dadâ'ā wasu'u hā. ¹⁴ Zezusi hā ma tō dârâ. Ma tō pē'ēhai'utō. Pē'ē si'utōri nherē, ma tō apâ hâiwa'udu. Āhāna te 're morî u'â oto. Āne na wa tō saze za'ra ni. Taha wa, wa tō duré waihu'u za'ra ni, ūsazei'wa norī hā 're dâ'ā za'ra mono wamhā, apâ 're ūhâimana u'āsi mono hā te za apâ te te 're ahâiwa'utu, Zezusi te te apâ ūhâimana u'āsi mono hā te za apâ te te 're ahâiwa'utu ne. ¹⁵ Tawamhā, Wanhib'apito we apâ wazô morî wamhā, ātē wa norî hā zahadu wahâiba ré 're wanomro mono ré, te za wei mo. Tane nherē, 're ūdâ'ā za'ra mono norî wana, itême wasihutu õ di za. Āne Wanhib'apito te te wama ūrowahutu za'ra zarina, wa aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. ¹⁶ Tō sena, Wanhib'apito hā te za wei wazô si'ra, hâiwa hawi. Tawamhā, te za tâma wa'ru za'ra, hâiwa āma tâma ūromhuri pese 'wai ma. Hâiwa āma tâma ūromhuri pese 'wa hā, te za wei hâ, hârâ 'râihâ na, 'Re ūhâimana u'āsi mono nhimnhîhârâzém na. Tawamhā, ūsazei'wa norî hā 're ūdâ'ā za'ra mono norî hā, ta norî uimrehêne te za apâ hâiwa'utu za'ra. ¹⁷ Tawamhā wa norî hā ūsazei'wa norî hā, zahadu wahâiba ré ré 're ūwahâimana za'ra mono norî hā, apâ ūhâiwa'utu za'ra norî me, ūsazei'wa norî me, te za sitême wa'ubumro awa'awi, hâiwa'a āma. Tawamhā, Wanhib'apito hā wa za oto aihîni sôpêtë za'ra ni, hâiwa nho're āma. Tawamhā, ūrata wa za 're wahâimana u'āsi za'ra. ¹⁸ Āne te za ūwasu'u na 're asipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo.

5

Wanhib'apito apâ wei morî õ ré, 're ūdanomro wē mono zé wasu'u

¹ Wasiré ūsazei'wa norî, Wanhib'apito apâ wei wazô ūmorîzé hā, wa tō aima waihu'u pese za'ra wa'aba ni. Tane nherē, wa za duré apâ aima āma rob'râzarotô za'ra wa'wa, rob'ui'eré na. Niwapsi, te za wei mo apâ wazô. Tane nherē, bâdâ hā wa te waihu'u za'ra õ di. Nimahâ na we ūmorîzé hā, wa te waihu'u za'ra õ di. A norî wa'wa hā ma tō āne hā ūwaihu'u pese za'ra wa'wa. ² Wanhib'apito apâ wei morî wapsi, awa'awi te za wei mo. Tane tō, ni'wa hā barana simisaihuri da, marî zô 'ri para u sébré wamhā, 'ri para ūsî'ubumro norî hā te za tâma a'râmi za'ra, sô simipari za'ra õ nherē, sébré wa. Tane, Wanhib'apito apâ we ūmorîzéb zô 're danhimipari za'ra mono õ ré, te za wei mo. ³ Sô 're danhimipari za'ra mono õ wa, te za ūsazei'ō'wa norî hā da te dasima 're rowasu'u za'ra, āne: "Rowê na wa za oto 're wasi'ubumroi u'āsi, marî hā wazô 're wairébé mono āna." Āne te za dasima da te 're rowasu'u za'ra, da te 're waihu'u za'ra mono õ wa. Āne, da te dasima 're rowasu'u za'ra mono wapsi, tawapsi, awa'awi te za ropipa hâ dazô watobro, Wamama hâ za te te dama ūrob'manharîzém na hâ. Tiwi dasimani waihu'u za'ra õ di za, pi'õi ma, i'ra tâma 're rere'e mono da, ūwasâ āma 're sépu'u za'ra mono wa, ai'uté zépu hâ tiwi 're ūsimani za'ra mono õ ne.

⁴ Wasiré ūsazei'wa norî, a norî wa'wa hâ Wanhib'apito apâ wei ūmorîzéb zô, te sô 're asimipari za'ra wa'aba mo. Taha wa, awa'awi za wei morî nherē, tâma a'râmi za'ra wa'aba õ di za, barana ūsimisaihuri norî ma, 're ūdasi'râmi za'ra mono ne. ⁵ Tawamhâ Wanhib'apito apâ we ūmorîzéb zô, aihîni 're ūasimipari

za'ra wa'aba mono norī hā, rowa'a na 're īdahāimana za'ra mono zém ne, 're aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā, a norī wa'wa hā ti'ai āma. Apâ we īmorīzéb zō 're īdanhimipari za'ra mono õ norī ne, robra na 're wahāimana za'ra mono õ di tō, wa norī hā. ⁶ Taha wa, 're īdanhotō za'ra mono ne, wanhimiza'rese āna 're wahāimana za'ra mono tō da, wa za sô 're wanhopré u'āsi. ⁷ Barana si te rosa'rese āna 're danhotō za'ra. Barana si te duré âzézei'wa norī hā 're siwamnarī za'ra. ⁸ Tazahā, wa norī hā Wanhib'apito apâ we īmorīzéb zō, 're wanhimipari za'ra mono wa, wanhimi'ē na sô 're wanhopré mono sina, wa za 're wahāimana za'ra. Tawamhā wa za wasi'upari za'ra ni, wanhitob'ru wi, Wanhib'apito wa te 're īsaze za'ra mono zém na, duré 're īwanhimizawi pese za'ra mono zém na, duré Zezusi te te 're īwanho'reptu za'ra mono zéb zō, 're īwanhimipari za'ra mono zém na. Da'wapéi'wa norī hā, tinho'utu'u īhâtete na, duré ī'rāzaza īhâtete na te 're si'uzza za'ra, tinhitob'rui wi, da te 'manhiptâ'ā tō da. Āne, Wanhib'apito wa te 're īsaze za'ra mono zém na, duré 're wanhimizawi pese za'ra mono zém na, wa za 're wahāimana za'ra, wapéē wē te te wawi wasétē tō da, wanhitob'ru hā. Duré Zezusi te te 're īwanho'reptu za'ra mono zéb zō, 're īwanhimipari za'ra mono zém na, wa za 're wahāimana za'ra, wanhimirosa'rata na te te wawi ro'wa'rutu tō da.

⁹ Tane tō. 'Re īhāimana u'āsi mono hā niha te te wama 're arob'manharī mono da, te te sima 're wa'awé mono õ di. Ma tō te te sima 're wa'awé, Wanhib'apito Zezu Cristu īhā te te 're wa'anho'reptu mono da. ¹⁰ Ta hā ma tō wazada dârā, ī'rata 're wasi'ubumroi mono da. Tawamhā, apâ wei wazô morī wapsi, wahāiba ré 're īwanomro mono norī hā, duré wawana 're īdadâ'ā za'ra mono norī me, wa za ī'rata wasiré 're wasi'ubumroi u'āsi. ¹¹ Taha wa, te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo, aipéē wē za'ra wa'aba na asiptete sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Tō sena na īhāna hā āma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono ne, te za duré āma 're asipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo, ūne u'āsi.

'Re īdanomro wē mono zéb da na roti wasu'u

¹² Wasiré īsazei'wa norī, wa aima roti za'ra wa'aba ni, te te aima 're īromhuri za'ra wa'aba mono norī hā 're hāimana wazéb za'ra wa'aba mono da. Ta norī hā, Wanhib'apito ma romhuri'wa norī. Taha wa, te za marī hā īwē si te te aima 're wē za'ra wa'wa. Duré timreme wē na si te za aima te te 're roti za'ra wa'wa. Tawamhā, ta norī mreme, te za 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. ¹³ Ta norī hā te te aima 're romhuri pese za'ra wa'aba mono wa, te za 're īwazéb za'ra wa'aba mo. Te za duré 're īsawi pese za'ra wa'aba mo. Asima 're aimreme wasétē za'ra wa'aba mono āna, te za asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mo, rowē na.

¹⁴ Wasiré īsazei'wa norī, wa za duré aima roti za'ra wa'aba ni. Ni'wam norī hā 're wa'a za'ra mono wamhā, te za tāma 're īroti pese za'ra wa'aba mo, simi'ē na si'uihā na te te sima 're romhuri za'ra mono da. Duré ni'wam norī hā robzei õ wamhā, te za 're īpawaptob za'ra wa'aba mo, robzei õ u'āsi 're nomro tō mono da. Duré ni'wam norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u te te waihu'u za'ra nherē, īwē na si 're nomro mono da, te te sima 're rosa'rata za'ra mono õ wamhā, te za 're īpawaptob za'ra wa'aba mo. Da'āma 're aiwa'a za'ra wa'aba mono õ di za. Aiwaimri te za 're aihāimana za'ra wa'aba mo, sada. ¹⁵ Ni'wai ma īwē'ō hā da te 'manharī wamhā, te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo, asa marī īwē'ō hā dama 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da. Marī īwē'ō hā da te aima 're 'manharī za'ra wa'aba mono nherē, īwē na si te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo, asa tāma āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono tō da. īwē na si te za asima 're ī'manharī u'āsi za'ra wa'aba mo, asiré

ĩsazei'wa norĩ ma. Uburé te za dama 're ũ'manharĩ wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo, a'uwē mono bâ.

¹⁶ 'Re atoi uptabi za'ra wa'aba mono na, te za 're anomro u'âsi aba mo. ¹⁷ 'Re ũ'haimana u'âsi mono ma, te za 're aimreme zusi u'âsi aba mo. ¹⁸ Wẽ wa, te za ãma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo. Rowẽ na 're anomro aba mono wamhã, duré robzei'õ na 're anomro aba mono nherê, wẽ wa, te za ãma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo. Ñne na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ũ'haimana u'âsi mono, ma tô aima pisutu za'ra wa'wa, Cristu Zezusihinhib'a'uwē 're anomro aba mono wa.

¹⁹ 'Re ũ'haimana u'âsi mono pẽ'ezani nhimipawaptobzém na asawi 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono õ di za. ²⁰ Ni'wa hã, 'Re ũ'haimana u'âsi mono pẽ'ezani zarina, marĩ hã te te waihu'u wamhã, ũsimirowasu'u hã asawi wẽ'õ za'ra wa'aba õ di za, taré newa. ²¹ Uburé marĩ hã te za 're ũpibu za'ra wa'aba mo, ïwẽ zô. Tawamhã, marĩ ïwẽ si te za asima 're iteté za'ra wa'aba mo. ²² Uburé marĩ ũwasédé hã te za asawi 're ïwẽ'õ pese za'ra wa'aba mo, ïré 're anomro aba mono tô da.

²³ 'Re ũ'haimana u'âsi mono wi, rowẽ nhomri'wai wi, wa wa te 're rowaptérẽ za'ra, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, asimi'ë na ũsine, ïwẽ na si ãma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré uburé asimirosa'rata wẽ na si, 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. Wanhib'apito Zezu Cristu hã apâ wei wazô morĩ wamhã, ïwẽ na si te za ai'madâ'ã za'ra wa'wa. ²⁴ 'Re ũ'haimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwē da, te te 're ũ'aipisutu za'ra wa'aba mono hã, umnhasi uptabi wa, te za tô te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, ïwẽ na si 're anomro u'âsi aba mono da.

Rob'ui'éré rãsatu zé

²⁵ Wasiré ũsazei'wa norĩ, te za wa'ãma 're aimreme zusi aba mo, Wamama ma.

²⁶ Uburé asiré ũsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te za asõ'utu na asisawi sina 're asitob'rata hârâ za'ra wa'aba mo.

²⁷ Wanhib'apito zadawa para, ũmreme pire na wa aima nharĩ za'ra wa'wa, ã hã wa te aima ūrob'ui'éré za'ra wa'wa hã, dama 're sôré za'ra wa'aba mono da, ũsazei'wai mono bâ.

²⁸ Wanhib'apito Zezu Cristuhu wi, wa wa te 're rowaptérẽ za'ra, tinhimipawaptobzé hã te te aima sõmri za'ra wa'aba da, ai'ãma 're hâimana za'ra wa'aba mono da.

2 Tesaronita norī

Paru hā, maparane āma te te duré ūrob'ui'érézé, Tesaronita norī ma Ībaihā wasu'uzé

Paru hā Tesaronita āma Zezusihi zazei'wa norī ma, īmorī'rata na te te rob'ui'éré pari, ma tō duré tinhimi'ui'éré na tāma āma sahu za'ra, maparane āma.

Ni'wam norī hā Tesaronita norī hā ma tō te te dama 're rowasu'u za'ra, Zezusi hā apā we īmorī pari na hā. Nima norī hā ma duré te te 're rowasu'u za'ra, Zezusi hā apā we īmorīzéb u hā īromhuture na hā. Taha wa, ma tō danhimiromhuri na sahāri za'ra ni. Taha wa, ma tō 'ribabam na si dawi 're hāimana za'ra, dasa na Zezusihi zō simipari za'ra mono sina. Taha wa, Paru hā ma tō tāma roti za'ra, āne na 're hāimana za'ra mono tō da.

Ma tō duré tāma waihu'u za'ra, rowasédé hā duré dawasédé hā Satanasihi nhiptete zarina za īsa'ētē u'āsi mono na hā, Zezusi apā za we īmorīzéb u hā. Tamemhā 'Re īhāimana u'āsi mono si te za oto āma ai'uté, Satanasihi āma hā. īsiptede hā te za tiwi uprosi.

1-2 īsazei'wa norī, wa hā Paru, Sira, duré Timotiu, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba ni, Tesaronita na 'ri nho'ōmo nhisi āma asiré 're asi'rā'ōtō aba mono norī ma.

Wamama hā 'Re īhāimana u'āsi mono hā, duré Wanhib'apito Zezu Cristu hā te asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo, īsib'a'u'wē 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Wamama ma, wa ai'āma 're wamreme zusi u'āsi 'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, īsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'āsi, āma 're anomro aba mono da.

Zezu Cristu apā wei morī wa, dahāimanazéb zarina za te te dama īrowairébézé wasu'u

3 Wasisānawāhā norī, 'Re īhāimana u'āsi mono āma, wa 're wawata u'āsi za'ra, 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono wa. Ta hā te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na. Tawamhā ma tō oto 're īsazei pese za'ra wa'aba mo. Awē sidāpāsi 're īsazei pese za'ra wa'aba mono zé hā, te āma 're īsa'ētē za'ra wa'aba mo. Aihāiba mono bā, te 're asisawi za'ra wa'aba mo. Duré awē sidāpāsi 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zé hā te āma 're īsa'ētē za'ra wa'aba mo. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono āma, wa 're wawata u'āsi za'ra. Āne, wa te 're 'manharī za'ra mono da, wama wē za'ra di. Tō ī'uwaibaba si. **4** Taha wa, wa norī hā wa wa te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa, wato sina. īsazei'wa norī hā, daro mono bā siré 're īsi'rā'ōtō mono norī ma, wa tō wa te 're aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Tawamhā, 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, ma tō da te ai'āma 're rowasétē za'ra wa'wa. īwasédé hā da te aima 're ī'manharī za'ra wa'aba mono zé hā, ma tō 're īsepata za'ra wa'aba mo. Tazahā, asimi'ē na te asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo. Taha na, wa tō wa te dama 're aiwasu'u wē za'ra wa'wa, wapē'ē 're wato sina.

5 Tawamhā, wa tō wa norī hā waihu'u za'ra ni. 'Re īhāimana u'āsi mono hā, sena na te za dahāimanazém na te te dama 're arowairébé. A norī wa'wa hā 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, te 're ūrobzépata za'ra wa'aba mo. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, āma

're anomro wē u'âsi aba mono da. Taha wa, te za te 're aipisutu za'ra wa'wa, ī'rata 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, īsimiroti ré 're anomro wē u'âsi aba mono da. Taha wa, za īré 're anomro wē wa'aba mono wa, te a'â 're īrobzépata za'ra wa'aba mo, asirōwi da, 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa. Äne na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono na, wa tô waihu'u za'ra ni, tô ībâ īsimirowairébézé hâ. ⁶ Tane tô, 'Re īhâimana u'âsi mono, tô sena. Tawamhâ, te za niha te te dama 're arob'manhârî, te te aima 're īrob'manhârî wasétê za'ra wa'aba mono norî ma. ⁷ Duré te za aipawaptob za'ra wa'wa, rowé na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Wa norî zama, robzépata na 're īwahâimana za'ra mono norî zama, te za wapawaptob za'ra, rowé na si 're wahâimana za'ra mono da. Tô sena, te za Wanhib'apito Zezusi hâ wei wama sihâi're hâiwa hawi, te te tâma 're īromhuri pese za'ra mono norî me. Tawamhâ, wei morî wamhâ, te za tô dahâ za'ra. Te za duré wa norî hâ wapawaptob za'ra. ⁸ Tawamhâ unhamma ro'o wa'wam ne, te za we nhamra, Zezusi hâ. Niha te za dama arob'manha, 'Re īhâimana u'âsi mono, da te dasima 're īwê'õ pese za'ra mono norî ma, duré Wanhib'apito Zezusihi nhiminho'reptuzém na, īwasu'u'wê te te 're īsazei õ za'ra mono norî ma zama. ⁹ Ta norî hâ te za sisiti satôrî za'ra, īsiti 're si'ubumroi u'âsi mono da, rowé'õ u'âsi na. Taha na te za te te 're robzépata u'âsi za'ra. Tawamhâ, Wanhib'apito nhiti 're dahâimana za'ra mono wamhâ, tiwaihu'u pese na marî hâ rowé uptabi na, te te 're da'apawaptob mono õ di za. Taha ré 're dahâimana za'ra mono õ di za. Äne, sena na te za dama arowairébé. ¹⁰ Tawamhâ, wei morî wamhâ, īsimiroti zarina 're danomro wê mono da, te te 're īdapawaptob za'ra mono norî hâ te za äma tiwata za'ra, te te sina 're īumnhasi za'ra mono norî hâ. Te za tô äma titob'uzu za'ra. A norî wa'aba zama, wanhimirowasu'u zarina īwasu'u'wê na 're īsaze za'ra wa'aba mono norî hâ, te za äma dame aiwata za'ra wa'wa. Te za duré äma atob'uzu za'ra wa'wa. Tane tô, bâdâ īpire, īwa waptâ'ã wapsi, te za uburé dama äma uwaimra.

¹¹ Taha wa, Wanhib'apito 'Re īhâimana u'âsi mono wi, wa wa te 're rowaptéře u'âsi za'ra, īwê na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, taha zarina, 're īdanomro mono zép tém na 're anomro wê wa'aba mono da, te te aima 're īpisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina si. Wa duré wa te tiwi 're rowaptéře za'ra, asimirosa'rata wê 'manharî'wai wa'wa hâ, tiwaihu'u pese na te te aima äma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, marî hâ, īwê si 're 'manharî' za'ra wa'aba mono da, 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa. ¹² Tawamhâ Wanhib'apito Zezusihi äma te za 're dawata za'ra, Wanhib'apito 'Re īhâimana u'âsi mono me, te te 're īaipawaptob za'ra wa'aba mono zém na äma 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono wa. Te za duré te te dama 're aiwasu'u wê za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezusi hâ.

2

Wanhib'apito Zezu Cristu apâ za we īmoržé wasu'u

¹⁻³ Äté ni'wa hâ ma tô aima rowasu'u za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezu Cristu za apâ wei wazô īwisiszém na hâ. Äté bâdâ hâ īwa waptâ'ã newa, ma tô aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. Tawamhâ īwasu'u hâ tô sena newa, äma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 're aipé'ěwara za'ra wa'aba mono tô da. Äté 'Re īhâimana u'âsi mono hâ, marî hâ ni'wai ma, te te īwaihu'u zarina newa, äté duré marî hâ te te īwapari zarina newa, äté duré wanhim'i'ui'éré zarina newa, ni'wa hâ ma tô äne aima rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Äne danhimirowasu'u hâ 're saze za'ra wa'aba mono õ di za, dazadawa nhipsee

na da te aiwi 're udâ tō za'ra wa'aba mono da. Wanhib'apito wei morī ō ré, daro mono bâ te za 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti zada 're dahâimana za'ra. Duré ni'wa hâ īwaséte uptabi hâ te za dama sihâi're. Ta hâ, ropipa ãma za oto 're īhâimana mono zé hâ. ⁴ Ta hâ, 'Re īhâimana u'âsi mono upana waihu'u pese newa, ãma 're ïdawata za'ra mono norî hâ te za dawi wê'ō za'ra, ta norî ãma 're dawata za'ra mono tō da oto. Romhâiba hâ te za duré dawi wê'ō za'ra, ãma 're dawata za'ra mono tō da. Duré 'Re īhâimana u'âsi mono te te dama 're ïapisutu mono hâ te za dawi wê'ō za'ra. Uburé ãma 're ïdawata za'ra mono na te te ãma ïda'rânhipa na, te za siwasu'u dama: "Wa hâ, īwaihu'upe. Wa hâ 'Re īhâimana u'âsi mono." ãne te za siwasu'u. Tawamhâ ti'ai ãma 'Re īhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, te za ãzé, tame sâmra da.

⁵ Tawamhâ e ma tō aiwi aimani za'ra wa'wa, ãne na hâ te aima īrowahutu za'ra wa'aba zé hâ ai'rata īnhamra za'ra wa'aba ré hâ. ⁶ Tane nherë, aibâ īwaséte uptabi hâ 'Re īhâimana u'âsi mono, bâdâ te te tâma ïpisutu ō ré, we datême watobro ō di za a'â. Niwa bâdâ hâ īwa waptâ'â wapsi, te za wei watobro, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimipisutuzém na si. ãne na hâ ma tô duré īwaihu'u za'ra wa'wa. ⁷ Ähâna pi'uriwi, ma tô Wa'uburé hâ tinhimiromhuri na ãma sâna'rata. Tawamhâ 'Re īhâimana u'âsi mono te te tiwi īsawizé hâ te za a'â ãma 're hâimana, īwaséte uptabi ãma, bâdâ īwa waptâ'â ō wa a'â. Taha parip si, te te tiwi īsawizé hâ ãma 're hâimana mono ō di za oto. ⁸ Tawamhâ īwaséte uptabi hâ te za we sihâi're oto, danho'a te te romhuri da. Tane nherë, Wanhib'apito Zezusi hâ wei morî wamhâ, tizadawa wa'u'u na te za tîwî. Rowâ a za'êtë ré wei wisi wamhâ, īwaséte uptabi hâ Satanasihi waihu'u pese zéb zarina, te te dama 're romhösi. Marî hâ tô sena newa, da te ãma īwaihu'u za'ra zéb da hâ, duré marî na ïdatob'uzu za'ra zéb da, te za te dama 're romhösi. ¹⁰ Tinhimiromhuri waséte na te za dawi udâ pese za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono nhiti za 're ïdhâimana u'âsi za'ra mono norî wi. Ta norî hâ te īwasu'uwê hâ te te siwi 're wê'ō za'ra, tô sena īwasu'uwê hâ. Taha wa, ta norî hâ te te 're sô'reptu za'ra mono ō di za, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ. ¹¹ Tô sena īwasu'uwê hâ da te dasiwi 're wê'ō za'ra mono wa, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ te te dapawaptob ō di za. Tawamhâ, te te dapawaptob ō wamhâ, te za oto dama pisutu za'ra, tizadawa nhipesa na tô sena newa te te dawi ī'udâ nhimiroti si, da te 're sazei pese za'ra mono da oto. ¹² Taha wa, sisiti te za dazatörî za'ra ropipa u, tô sena īwasu'uwê hâ da te 're ïsaze za'ra mono ō norî hâ, īwaséte si, da te dasima 're īwê za'ra mono norî hâ.

'Re ïdasisõ'reptu za'ra mono zé wasu'u

¹³ Wasisânawâ norî, 'Re īhâimana u'âsi mono ãma, wa 're wawata u'âsi za'ra, ãma 're anomro wê wa'aba mono wa, Wanhib'apito te te 're ïsawi pese za'ra wa'aba mono norî hâ. 'Re īhâimana u'âsi mono hâ ma tô marî ō uptabi ré sima aipisutu za'ra wa'wa, ïmorî'rata na te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da. Tawamhâ, Tip'ëzani hâ ma tô te te aima 're anhomri 'wa, ïtëme 're anomro wê wa'aba mono da. Ma tô duré ai'âma tinhib'a'uwê uptabi za'ra wa'wa. Ma tô duré te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, tô sena īwasu'uwê hâ 're sazei pese za'ra wa'aba mono da. ¹⁴ Te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da, ma tô aipe'ë 're aima nharî za'ra wa'wa, īwasu'uwê, wa te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhâ, Wanhib'apito Zezu Cristuhu siré rowë uptabi ré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, ïsine rowa'a za'êtë ré. ¹⁵ Tawamhâ, wasiré ïsazei'wa norî, 're sazei pese za'ra wa'aba mono za, sena na wa te aima 're īrowahutu za'ra wa'aba mono hâ. Uburé wamreme na duré uburé wanhhimi'ui'éré na,

wa te aimā āma 're ūrowahutu za'ra wa'aba mono zé hā te za 're ūsazei pese za'ra wa'aba mo, ūsarina 're anomro wē wa'aba mono da.

¹⁶⁻¹⁷ 'Re ūhāimana u'āsi mono hā Wamama hā, te te 're wa'azawi pese. Te duré te te 're wa'apawapto, wapē'ē 're, 're wanomro wē u'āsi mono da, wahāimana nhipptete sina wanhami'ē na sō 're wanhimipari u'āsi za'ra mono da, ūwē zō. Taha wa, wa za Wamama wi, wa te 're rowaptērē u'āsi za'ra, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu wi zama, ato sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, duré asiptete sina ūwē na si tāma 're romhuri pese za'ra wa'aba mono da, asimirowasu'u wē za'ra wa'aba na.

3

Paru norī āma ūsazei'wa norī 're ūmreme zusi mono zé wasu'u

¹ Wasisānawā norī, te za wa'āma 're aimreme zusi aba mo, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, te te 're wapawaptob u'āsi za'ra mono da, Wanhib'apito zadawa wasu'u hā, dahāiba mono bā da te 're wapari su'u za'ra mono da, da te 're saze za'ra mono da, asine za'ra wa'aba. ² Tazahā, aihīni da te 're saze za'ra mono õ di, ūsadawa wasu'u wē hā. Taha wa, te za duré wa'āma tāma 're aimreme zusi aba mo, te te dawi wanho'reptu za'ra da, ūwasétē uptabi na si 're ūdanomro mono norī wi.

³ Wanhib'apito Zezusihī si, umnhasi za'ētē di. Taha wa, te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, 're sazei utōrī za'ra wa'aba mono tō da, aihāimana nhipptete sina āma 're anomro aba mono da. Duré Wa'uburé wi, ūwasétē uptabi wi, te za tiwi aihāiba zawi za'ra wa'wa. ⁴ Wa norī hā Wanhib'apito āma simisutu 're wanomro mono wa, wa wa te ai'āma 're umnhasi za'ra wa'wa. Taha wa, wa aiwaihu'u za'ra wa'aba ni, tō sena, wanhimiroti zarina āma 're ū'anomro aba mono na hā. Tane tō, ūne u'ā te za āma 're anomro aba mo.

⁵ 'Re ūhāimana u'āsi mono wi, wa wa te 're rowaptērē u'āsi za'ra, ūsimizawizé hā asina waihu'u pese za'ra wa'aba da, duré Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina asim'ē na āma 're ūhāimana za'ra wa'aba mono zé hā asina waihu'u pese za'ra wa'aba da.

Ūsazei'wa norī, tinhimarī zō te te sima 're ūromhuri za'ra mono zé wasu'u

⁶ Wasisānawā norī, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, wa aimā roti pese za'ra wa'aba ni, ni'wam norī wi, a'ā 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Ta norī hā asiré ūsazei'wa norī nherē, wa'a u'āsi te 're hāimana za'ra. Wanhimiroti zarina 're hāimana za'ra mono õ di. Taha wa, ūhāiba zu 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di za. ⁷ Wa norī hā ai'rata wahāimana za'ra wa'aba ré, wa tō āma aimā asanho za'ra wa'aba ni, ūsazei'wa norī hāimanazém na hā. Siwāru 're wahāimana za'ra mono õ di. Mare di. Taha wa, āma aimā ūwasisanho za'ra wa'aba zé hā ma tō ūwaihu'u za'ra wa'wa, ūsarina āma 're anomro wē wa'aba mono da. ⁸ Ai'rata wahāimana za'ra wa'aba ré, dasa hā wa'ābā āna wa te 're huri mono õ di. Wa tō wa te wasima 're romhuri pese za'ra, wapatā'ā nherē, duré wawasutu nherē. Bādā 'rāi watobro õ ré, duré bādā sébré nherē, wa tō wa te wasima 're romhuri za'ra, wama 're asōprub za'ra wa'aba mono na, aimā wapire za'ra wa'aba na 're wahāimana za'ra mono tō da. ⁹ Wanhib'apito wasu'u wē na, wa te aimā 're ūromhuri za'ra wa'aba mono zé wa'rāmi, marī na 're wapawaptob za'ra wa'aba mono da, wama 're ūru za'ra wa'aba mono zé hā, tō sena te aré tō wama 're ūru za'ra wa'aba mo. Tane nherē, marī na wa te 're rowaptērē za'ra mono õ di, ai'rata 're wahāimana za'ra wa'aba mono ré hā. Āne wa tō aimā āma asanho za'ra wa'aba ni, 're ūwahāimana za'ra mono zéb zarina, 're anomro aba mono da. ¹⁰ Ai'rata 're wahāimana za'ra wa'aba mono ré hā, wa tō āne na nasi aimā roti

za'ra wa'aba ni: "Ni'wa hā, romhuri te te siwi 're wē ō mono wamhā, dame 're sai mono ō di za, mram na hā."

¹¹ Ni'wam norī hā asiré wa'aba 're ūsi'ubumroi mono norī hā, ūsazei'wa nherē, taré te, u, 're hāimana za'ra. Te te 're romhuri za'ra mono ō di, u. Taré te, u, te te dawi 're ro'wa'rutu za'ra, da te 're ūromhuri pese za'ra mono norī wi. Āne wa, wa aima āma sahu za'ra wa'aba ni, wanhamiroti na hā. ¹² Tawamhā Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, wa tāma roti pese za'ra ni, ta norī ma, rowē na te te 're romhuri pese za'ra mono da, tihāimana za'ra zéb da hā. ¹³ Wasisānawā norī, marī hā dama 're 'manharī wē za'ra wa'aba mono da, 're aiwa'a za'ra wa'aba mono tō.

¹⁴ A rob'ui'érē na wa te aima īnharī za'ra wa'aba na, ni'wa hā asiré ūsazei'wa nherē, āma 're morī wē da, te te sima wē ō wamhā, ta hā te za oto āma īwaihu'u za'ra wa'wa. Tawamhā, īhāiba zu āma 're anomro aba mono da, asima 're wē za'ra wa'aba mono ō di za, siséb za'ra da, ta norī hā. ¹⁵ Tane nherē, asitob'ru na āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. Asisānawāi ma, 're īroti za'ra wa'aba mono ne, te za tō tāma 're ūroti pese za'ra wa'aba mo.

Rob'ui'érē na rowasu'u 'rāsudu

¹⁶ Wanhib'apito wi, wama rowē nhomri'wai wi, wa wa te 're rowaptērē za'ra, rowē u'ā hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da.

¹⁷ ūsi'uihā na wa aima āma rob'ui'érē za'ra wa'wa, īnhib'rata na, āhā na hā: "Wa hā Paru, wa asawi za'ra wa'wa." Āne u'āsi, wa nasi dama rob'ui'érē, īnhisi na. Āne wa aima rob'ui'érē za'ra wa'wa.

¹⁸ Wanhib'apito Zezu Cristuhu wi, wa wa te 're rowaptērē za'ra, ūsimizawizé hā uburé aihāiba mono bā ai'āma 're hāimana za'ra wa'aba mono da.

1 Timotiu

Paru hā Timotiuhu ma, te te īrob'ui'éré na'rata zé Ībaihā wasu'uze

Ā ībaihā na Paru hā aibā īprédupté ma, ma tō rob'ui'éré, Timotiu na īisi ma. Ta hā īsazei'wa. īmama hā deredu, zudezu'ō. īna si zudezu hā. Paru hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u mono da, zahadu daro mono bā 're morī ré, ma tō Timotiu hā īsiré 're mo. Tawamhā Paru hā timorī na te te uzusi da, Épézu hawi watobro wamhā, Timotiu hā te tame īsa'u nhamra. Tawamhā tame zahadu sāmra ré, ma tō ā ībaihā na rob'ui'éré hā Paru hā tāma time.

1-2 īra Timotiu, wa hā Paru, Cristu Zezusihī zadawa wasu'u'wa, wa āma aima rob'ui'éré. Wanhib'apito wasu'u'uwē na te āma aipo're pu'uzéb zarina, īsazei'wa oto 're aimorī wa, wa īra na asisi. 'Re īhāimana u'āsi mono hā Wanho'reupti'wa hā ma tō īpisutu, te dama 're sadawa wasu'u mono da. Taha da, ma tō Cristu Zezusihī zama īpisutu. Ōhō zō si, wa sō 're wanhimipari za'ra, mari īwē uptabi hā te te wama īpisutu za'ra zéb zarina, te te wama āma 're a'uwanmirami mono da.

Wamama ma, wa aī'āma 're īmreme u'āsi, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Cristu Zezusihī ma zama, īsimizawizé hā aī'āma 're hāimana u'āsi mono da, duré aī'āma 're pē'ēzé u'āsi zahuré mono da, rowē u'āsi, āma 're aimorī da.

3 Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u īmorī u'ābā, wa tō aī'āma ropti, Épézu āma a'ā asāmra da. Tane da, wa za duré īzadawa na aima āma sahu, tame a'ā asāmra da. Tame ni'wam norī hā te īsazei'wa norī ma, siwa'ru te te 're rowasu'u za'ra. Taha wa, te za a'ā tame asā, sadawa uwati za'ra da, tinhimirowasu'ū hā te te sahāri pese za'ra da. **4** Ta norī hā te dahī'rata norī nhimirob'rāzarōtō 'ratare hā te te 're 'madā'ā za'ra. Dahi'rata sidāpāsi dahi'rata nhisi wasu'u zama, te ta norī hā te te 're 'madā'ā za'ra. Taha zarina, te āma 're dasisada'ābā za'ra. Āne wamhā, ta norī hā te te 're dapawaptob za'ra mono õ di, Wanhib'apito zazei'wa norī 're hāimana wē za'ra mono da. **5** E marī da, wa tō āne hā aima waihu'u. Wa tō īsima aiwē, īsazei'wa norī hā 're pawaptob za'ra mono da, Wamama zawi pese 'wa 're nomro mono da, dazawi pese 'wa zama. īsazei'wa norī hā simirosa'rata wē ré si, te za 're nomro. Āne wamhā, marī te te 're īmanharī wasétē za'ra mono na, 'rāwi 're siwē'ō za'ra mono õ di za. Wanhib'apito zazei'uptabi 'wa, te za 're nomro. Tawamhā te aima īwaihu'uzéb zarina 're nomro mono wamhā, te za tō dasisawizé hā īpē'ē 're tāma 're hāimana za'ra. **6** Ni'wam norī hā te aima īwaihu'uzéb zarina, 're nomro mono õ di oto. Roti sena hawi, ma tō aipizari za'ra. Taha wa, te taré marī īpire õ na si āma 're sisada'ābā za'ra. **7** Ta norī hā te te sima 're wē za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa, 're nomro mono da. Tane nherē, tāma waihu'u pese za'ra õ di, īsimiroti hā. Tāma waihu'u pese za'ra newa, tazahā tāma pibu prā za'ra di, te te dama 're īrowasu'u za'ra mono zé hā.

8 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā, Mozési te te dama 're īwaihu'u mono hā wē di, da te dama āma 're īroti za'ra mono zéb da hā. Āne wama waihu'u pese za'ra di. **9-10** E 're īnomro wē mono norī ma, rotizéb da, te 're hāimana, Wamama nhimiroti hā. Mare di. Roti wē wē'ō'wa norī ma, rotizéb

da, te 're hâimana. Duré rob'manhari wasétē'wa norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti wě'ô'wa norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré ïwasétē norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré 'râwi pesere dasisô 're ïda'a're nhi'oto za'ra mono norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré uburé romhuri Wamama te hâ, te te âma 're ïwasétē za'ra mono norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré timama te te 're ïsimroi mono norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré tina te te 're ïsimroi mono norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré dapâri'wa norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré dahâiba na ãa'ama 're ïsipasihuri za'ra mono norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré aibâ si'uiwa dasina 're ïdanhipsahuri za'ra mono norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré ïwada'uri zarina si pawa'âbâ ãna dama romhuri'wa da, a'uweñ hâda te dasiwi 're ïsim'i'uri za'ra mono norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré 're ïsadawa nhipesi za'ra mono norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré timreme hâtô sena na dama 're siwasu'u za'ra mono nherë, taré te te sina 're ïroti za'ra mono norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré roti tô senai'õ na siwa'ru, ãma 're ïdanomro wasétê mono norí ma zama, rotizéb da, te 're hâimana, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ. ¹¹ Roti tô sena na si, wa tô te dama ãma 're aroti, Wanhib'apito wasu'uweñ na te dama 're rowasu'u mono wamhâ. Wě uptabi di, Wanhib'apito wasu'u hâ. Taha da, ma tô ïma pisutu, ïwasu'uweñ na te ãma 're da'apo're pu'u mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ, roweñ u'âsi 're ïmori hâ.

Paru hâ Wanhib'apito ãma ïwatazém na rowasu'u

¹²⁻¹³ Ähâna wa za ãma ïwata, Wanhib'apito Cristu Zezusihi ãma hâ. Ta hâ ma tô ïwaihu'u siro, ïnhimirohmuri hâ za te tâma ãma 're ï'uwaimrami mono na hâ. Taha zarina ma tô ïpisutu, dapawaptom na te tâma 're romhuri mono da. Taha da, ma tô te te 're ïnhiptete u'âsi. Taha wa, wa za ãma 're ïwata u'âsi, ïma 're roweñ mono wa. Wanhib'apito ãma wa tô aré te ãma 're wasétê aré, ïmreme wasétê na. ïsazei'wa norí hâiba u'âbâ, wa tô aré te tâma 're rob'manhari wasétê. Ta norí hâiba u'âbâ, wa tô aré sada 're ïzahi. Wanhib'apito hâ Danho'reptui'wa na 're ïmori na hâ ïma waihu'u õ di aré. Te duré sazei õ di aré. Taha wa, zahadu ïnhimiza'rese ãna 're ïmori wa, ma tô ï'âma tipë'ëzé, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ, te te ï'azâri tô da. ¹⁴ Wanhib'apito hâ tinhimizau pese zem na ma tô ïpawaptose, te saze da, duré dazawizéb da, ïma hâimana da. Aihîni Cristu Zezusihi ãma 're ïhâimana za'ra mono norí hâ te te 're ïpawaptob za'ra mono ne, ma tô ïpawaptob duré. ¹⁵ Ti'ai u ma tô wei mo, Cristu Zezusi hâ, 're ïdanomro wasétê mono hawi te te 're da'anho'reptui mono da. Åne te dasima da te 're rowasu'u za'ra. Danhimirowasu'u hâ tô sena wamhâ, aihîni ãma 're ïdasiasaze za'ra mono da hâ, ïma wë di. Wa hâ dawasétê nhipai u, ïwasédé hâ sa'ëtë di. ¹⁶ Tane nherë, ma tô ï'âma tipë'ëzé, te te ï'azâri tô da, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. E marî da. Cristu Zezusi hâ ï'âma wa'a su'u õ wa, da'âma ïwa'a su'u õ na, da te ãma 're waihu'u za'ra mono da, za'ïza'u da te dasina 're ïumnhasi za'ra mono norí hâ, ï'rata 're dahâimana u'âsi za'ra mono da, roweñ u'âsi ãma. ¹⁷ Taha wa, Danhib'apito uptabi ãma si wa za 're wawata u'âsi za'ra. Ta hâ Apito u'âsi te dama 're sâmra, ïdâ'â'õ hâ, ni'wa hâ niwa te te ï'madâ'â'õ hâ. Ôhô si Danhib'apito uptabi hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Wě uptabi wa, wa za ãma 're wawata u'âsi za'ra.

¹⁸⁻¹⁹ Duré pese hâ ma tô ni'wam norí hâ Wamama zadawa hawimhâ marî na aima rowasu'u za'ra, za tâma asimiromhuri na ïwaihu'u sirõmo zéb da. Taha zarina ï'ra Timotiu, wa za aima ti'ru, da te aima ïwaihu'uzeñ hâ asina 're 'madâ'â' u'âsi mono da, roti tô senai õ da, ãma 're 'wapéi u'âsi mono da. Åne te

za 're aimo, ãma 're 'wapéi u'âsi mono da. Roti tô sena si te za 're ï'madâ'â pese mo, Zezu Cristuhu wasu'uウェ hã wa te 're ïsaze za'ra mono zép si. Te za duré 're aimorï wë. ãne wamhã, aiwasétê õ wamhã, 'râwi 're asisâmri mono õ di za, aiwasétê na. ãhâna ni'wam nori hã tiwasétê na 're sisâmri za'ra mono nherë, 're siwê'õ za'ra mono õ di. Taha wa, ma tô oto sazei utôrî za'ra, Wanhib'apito nhimiroti hã wa te 're ïsaze za'ra mono zé hã. ²⁰ ãne Imenezu nori hã te oto 're tineb zahuré, Aresâdirihu me. Taha wa, wa tô a'â tâma hâiba za're zahuré, Satanasihi ma, robzei'õ hã a'â te te sina waihu'u zahuré da. E marî da. Roti tô sena upana te te dama 're rowasu'u zahuré mono tô da, taha u'âbâ te te 're wë'õ zahuré mono tô da, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã.

2

'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're ïdamreme zusi mono zém na rowasu'u

¹ ãhâna marî ïpire na wa za aima rowasu'u. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma 're damreme zusi mono wamhã, te za uburé da'âma tâma 're damreme zusi, te te 're da'apawapto mono da. Marî zô dawi 're rowaptâ'â za'ra mono wamhã, uburé dama te za da te tiwi 're rowaptêrî za'ra, marî hã te te dama 're anhomri mono da. Duré marî na dama 're sôpru mono wamhã, te za âma 're dawata za'ra. ² Danhib'apito mono bâ, dama 're ïhâimana za'ra mono nori âma, te za tâma 're damreme zusi, uburé dama ïpire za'ra nori âma zama. E marî da. Ta nori hã te te dama 're roti wë za'ra mono da, taha zarina 're dasi'wapé za'ra mono õ wa, rowë na dasiré 're wanomro mono da, duré dama 're wahâimana wë za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â sina. ³⁻⁴ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã Wa'anho'reptui'wa. Ta hã ma tô te te sima 're da'awë, uburé te te 're da'anho'reptui mono da. Ma tô duré te te sima 're da'awë, aihîni pese ïsimiroti hã da te 're waihu'u za'ra mono da, âma 're danomro wë mono da, ïsimiroti hã tô sena uptabi wa. Aihîni âma 're wamreme zusi mono wamhã, tâma rowë di. Taha wa, te za wama 're to za'ra.

⁵ Misire hâiwa âma 're ïhâimana mono si, uburé Danhib'apito uptabi hã. Misire da'âwisi wë 'wa Wamama u hã. Ta hã Cristu Zezusi, aibâ na 're ïhâimana mono. ⁶ Ta hã ma tô dazada sisô, uburé te te da'awa'âbâ da. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã bâdâ te te ïpisutuzêm na, ma tô da'awa'â. Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te sima 're ïda'awë mono zé hã, uburé pese te te 're ïda'anho'reptui mono zéb da hã, wa tô waihu'u za'ra ni. ⁷ Ta hã ma tô ïpisutu, ïsadawa wasu'u'wa 're ïhâimana mono da, zudezu'õ nori hã te 're po're pu'u za'ra mono da, ïsadawa para, Wanhib'apito wasu'uウェ na. E marî da. Wanhib'apito hã te te 're saze za'ra mono da, duré te te âma 're sasõmri za'ra mono da, ïsimiroti zarina si 're nomro wë mono da, tô sena uptabi wa, ïsimiroti hã. ïzadawa nhipeze na aima ïsiwasu'u õ di. Tô sena wa tô aima 're ïsiwasu'u.

⁸ Wa za oto aima waihu'u, te ïsima 're ïda'awë mono zém na hã. Aibâ nori hã nimame 're ïhâimana za'ra mono zé mono bâ te za 're mreme zusi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. Ta nori hã dama 're hâimana wë za'ra mono wamhã, te za tâma 're mreme zusi, tâma 're simiwë za'ra mono sina, hâiwa u. Te te 're ïda'ruiwapari za'ra mono da hã, mare di. Duré tizadawa na 're ïs'i'wapé za'ra mono da hã, mare di.

⁹⁻¹⁰ Pi'õ nori hã, aibâ nori te te sima 're 'madâ'â ze za'ra mono da, dama 're si'uza wamnarî za'ra mono õ di za. Duré dama 'madâ'â ze da, 're sisérê téte wë za'ra mono da hã mare di. Duré tinhorebzui wë na si, sima 're ïsipeze za'ra mono da hã mare di. Duré tinhipsisi wë na si, sima 're ïsipeze za'ra mono da hã mare di. Duré da'uzazé ïwa'âbâ za'êtë na si, 're ïs'i'uzá za'ra mono da hã

mare di. Dama rob'manharī wē zéb zō si, te za sina 're sōpré, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'madâ'ā'wa na 're īsiwasu'u za'ra mono zéb zarina.

¹¹ Īsazei'wa norī 'madâ'ā'wa norī hā te te dama 're rowahutu za'ra mono ré, te za pi'ō norī hā ari'iwi te te 're wapari za'ra. Ī'madâ'ā'wa norī zapari 're īhāimana za'ra mono na te za 're si'madâ'ā za'ra pi'ō norī hā, ari'iwi te te 're īwapari za'ra mono da hā. ¹²⁻¹³ Pi'ō norī hā aibā norī ma, te te 're īrowahutu za'ra mono da hā, mare di. Aibā norī ma, timreme pire na 're si'madâ'ā za'ra mono õ di za. Ari'iwi te za 're si'ubumro, pi'ō norī hā. E marī wa, wa āne aima waihu'u. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō aibā hā poto na'rata, Adā na īsisi hā. Taha za'u si ma duré pi'ō hā poto, Ewa hā. ¹⁴ Pi'ō si, Wa'uburé nhimiroti hā tō senai'ō na te te waihu'u õ di. Tanei õ di, Adā hā. Pi'ō si Wa'uburé nhimiroti hā tō senai'ō na te te īwaihu'u õ zéb zarina, ma tō Wamama nhimiroti na upa na'rata. ¹⁵ Tane nherē, pi'ōi mono bā hāimana wē na 're hāimana za'ra mono wamhā, tāma 're rowē za'ra mono di za. Wanhib'apito umnhasi sina, te za 're hāimana za'ra. Te za duré te te 're dazawi pese za'ra. Hāimana wē uptabi na te za dama 're hāimana za'ra. Tawamhā, īwasā hā āma 're sépu'u za'ra mono wamhā, ī'ra hā tāma 're rere'e wē mono da, te za Wamama hā te te 're anho'reptu, pi'ō norī hā.

3

Wanhib'apito zazei'wa norī 'madâ'ā'wa na rowasu'u

¹ Ā hā te aima īwaihu hā, tō sena uptabi. Āté ni'wa hā te za sima wē, īsazei'wa norī hā te te 're 'mai'madâ'ā mono da. Āne wamhā, te te sima īwēzé hā wē di, da'madâ'ā na te te 're ī'mairomhuri mono da hā. ² Īsazei'wa norī 'madâ'ā'wai mono bā, te za 're hāimana wē za'ra. Tawamhā, īwaséde hā da te āma 're īsa'ra mono da hā, mare di. Timro uptabi si te za te te sima 're 'madâ'ā za'ra, misi haré. Hāimana préдум na te za dama 're hāimana za'ra. Tiwasétē wi te za sina 're siptete u'āsi za'ra, 're nomro wē mono da. Te za duré dama 're hāimana wē za'ra. Duré ītēme 're dasihutu mono wamhā, te za te te 're da'mazasi su'u za'ra. Duré roti na rowaihu hā te za tāma 're hāimana za'ra, te te āma 're īdapawaptob za'ra mono zéb da hā. ³ Duré āzézei'wa, 're nomro mono õ di za. Duré da'ahâri zei 'wa, 're hāimana za'ra mono õ di za. Simizawi pese uptabi na, te za dama 're hāimana za'ra. Duré rob'uiprazéb zō si te te sima 're rob'ruiwapari za'ra mono õ di za. ⁴ Ti'ra norī hā te za duré te te 're pawapto pese za'ra, timama mreme si te te 're 'madâ'ā pese za'ra mono da, timama hā īsimiroti na te te 're wazéb za'ra mono da. ⁵ Da'madâ'ā'wa norī hā ī'ra norī hā tāma 're nomro wē mono da, te te 're pawapto pese za'ra mono õ nherē, e niha te za tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono zazei'wa norī hā te te 're pawapto za'ra duré, 're nomro wē mono da, ta norī zama. Te te 're pawapto waihu'u za'ra mono õ di za. ⁶ Ni'wa hā Wanhib'apito te te īsazezém na āma ronomro õ nherē, da'madâ'ā'wa na 're 'mai'hāimana mono õ di za. E marī wa. īsazeté'wa hā da'madâ'ā'wa, 're 'mai'morī wamhā, āté da'madâ'ā'wai wa, te za 'rāwi sina 're 'mai'wata, tipire na taré. Āne wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā wa'uburé norī nhib'apito hā 'rāwi sina 're wata mono wa, te te īwē'ō ne, te za ta hā wē'ō. ⁷ Īsazei'wa norī 'madâ'ā'wai mono bā te za dama 're hāimana wē za'ra. Āne wamhā, dama 're īhāimana wē mono zém na te za īsazei'ō'wa norī zama te te dama 're wasu'u wē za'ra. Dama 're hāimana wē za'ra mono õ wamhā, te za damreme hā te te sina 're 'rā'ōtō za'ra. Āne wamhā, wa'uburé norī nhib'apito te te da'āma sima īroti wasétē zé hā te za te te sina 're 'mai'uwaimrami tāma, da'madâ'ā'wa norī hā.

Dapawapto'wa norī wasu'u

⁸ Dapawapto'wai mono bâ te za 're hâimana wê za'ra. Duré âzézei'wa na 're hâimana za'ra mono õ di za. Rob'uiprazéb zô si mreme si'ahâ na 're hâimana za'ra mono õ di za. ⁹ Wanhib'apito nhimiroti hâ aré dama sa'rese õ nherë, ma tô oto te te dama 're awaihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ, da te âma 're ïsaze za'ra mono zéb da hâ. Ïsimiroti hâ tô sena wa, te za dapawapto'wa norî hâ te te 're 'madâ'â pese za'ra, hâimana wê sina. Ïwasu'uwe hâ tô sena na te za te 're saze za'ra. Âne wamhâ, 'râwi tipé'ë na 're siwë'õ za'ra mono õ di za, tô sena na te te 're ïsaze za'ra mono õ na hâ. ¹⁰ Dapawapto'wa da, da te dasiwi pisutu õ ré hâ, te za a'â da te dasiwi 're 'mai'madâ'â, dama 're ï'maihâimana wê mono zô. Tawamhâ dama 're 'mai'hâimana wê mono wamhâ, te za oto dapawapto'wa na 're 'mai'hâimana. ¹¹ Ìmro zama te za dama 're hâimana wê, pi'õ hâ. Damreme hâ ïwë'õre na te te dama 're robzanhamri mono õ di za. Hâimana prédup sina te za dama 're hâimana. Tiwasétê wi, te za sina 're siptete. Hâimana nhiptete na, te za 're hâimana. ¹² Dapawapto'wai mono bâ timro uptabi si te za sima te te 're 'madâ'â pese za'ra, misi haré. Duré ti'ra norî hâ te za te 're 'madâ'â pese za'ra, 're nomro wê mono da. Duré uburé ïsôròwa âma ïsré 're ïhâimana za'ra mono norî zama, te za te 're 'madâ'â pese za'ra, ta norî zama 're nomro wê mono da. ¹³ Dapawapto'wa norî hâ te te 're dapawapto wê za'ra mono wamhâ, ïsimipawapto wê na te za da te 're wasu'u wê za'ra. Âne wamhâ, mreme nhiséb âna te za duré dama 're siwasu'u za'ra, Cristu Zezusi hâ te te 're ïsaze za'ra mono zém na hâ.

Wanhib'apito wasu'uwe hâ dama ïshâi'rezé wasu'u

¹⁴⁻¹⁵ Atême âma ïwisi su'u da hâ ïma wê nherë, âma ïwisi su'u õ na dâ'âsina, wa âne na âma aima rob'uï'eré. E marî da. Niha dama 're ïwahâimana za'ra mono zéb da na waihu'u da. Wa norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, wa 're wanomro. ïsib'a'uwe, wa oto 're wahâimana za'ra, daro mono bâ wa te 're ïsaze za'ra mono hâ. Wanhib'apito nhimiroti hâ tô sena wa, ïsazei'wa mono bâ wa za wa te 're 'madâ'â u'âsi za'ra. Õne haré te za dama 're hâimana u'âsi, da te âma 're ïsaze za'ra mono zéb da hâ. ¹⁶ Tô sena Zezu Cristuhu wasu'uwe hâ wê uptabi di, aré dama sa'rese õ nherë, Wamama hâ te te oto dama ïhâi're hâ wa te 're ïsaze za'ra mono zé hâ, âma 're ïwanomro wê mono zéb da hâ. Âne te te dama ïwaihu'uzé hâ:

"A'uwe na ma podo, ti'ai âma.

Duré tô sena ï'ra 're ïmorî wê uptabi na, ma tô Tipé'ëzani na dama waihu'u za'ra.

Duré hâiwa âma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norî hâ ma tô titômo na 'madâ'â za'ra.

Duré a'uwe mono bâ 're ïdahâimana za'ra mono norî hâ ma tô ïwasu'uwe na da te 're dapo're pu'u za'ra, daro mono bâ.

Ma tô duré da te dasina 're umnhasi za'ra.

Duré rowê uptabi u ma tô mo, hâiwa u."

Âne Zezu Cristuhu wasu'uwe na Wamama hâ te te dama ïwaihu'uzé hâ.

4

Danhimiroti senai'õ na rowasu'u

¹ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ, Tipé'ëzani na ma tô âne dama waihu'u: "Rob'râsutuzéb u romhuture wapsi, te za ni'wam norî hâ ïzadawa para õ nherë, rême za'ra, Zezu Cristuhu nhimiroti hâ aré te te 're ïsaze za'ra mono

zé hā. Īhâiba'ō norî nhimiroti hā tō sena newa te za te te 're wapari za'ra, wa'uburé norî nhimiroti zarina 're nomro mono da oto." Āne ma tō dama waihu'u. ² Wa'uburé nhimiroti hā te za te te datême 're ropé, aibâ norî zadawa hawi. Aibâ norî hā roti tō sena na te te dama 're rowasu'u za'ra mono newa, te sadawa nhipese na te te dama 're rowasu'u za'ra. Tane nherë, ta norî hā 'râwi 're siwaihu'u za'ra mono õ di, tizadawa nhipese na hā. ³ Ta norî hā te za dasina 're īdamro za'ra mono zé hā dawi sawi za'ra, dasina 're damro za'ra mono tō da, dasiwaprosi 're dahâimana za'ra mono da. Te za duré dasazé hā dawi sawi za'ra, marî mono bâ 're dasaihuri tō mono da, 'Re īhâimana u'âsi mono hā uburé dasazé hā te te apoto mono nherë, āma 're īdasaihuri mono zéb da hā. Īsazei'wai mono bâ wama waihu'u pese za'ra di, dasazém na īsimiroti hā. Āne wa, sôpru wa, āma 're wawata za'ra mono pari, wa za īsimipoto na 're wasaihuri. ⁴⁻⁵ Uburé dasazé hā wē di, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimipodo hā āma 're īwasaihuri mono zéb da hā. Wē wa, wa te wasiwi 're wē'ō za'ra mono õ di za, āma 're wasaihuri mono tō da hā. Sôpru wa, āma 're wawata za'ra mono sina, wa za āma 're wasaihuri, īwē na te te nharî wa, 'Re īhâimana u'âsi mono hā. Āne wamhâ, tâma wē di, īsimipoto na 're īwasaihuri mono zéb da hā.

⁶ Tawamhâ uburé te aimâ ī'awaihu'uzéb zarina si, te za wasiré īsazei'wa norî ma 're ī'awaihu'u mo. Āne wamhâ, Cristu Zezusihi ma, romhuri wē'wa, te za tō 're aimo. Wanhib'apito nhimiroti hā wa te 're īsaze za'ra mono zéb zarina, 're aimorî u'âsi sina, te za tâma 're īwaihu'u u'âsi za'ra mo, roti tō sena zarina zama, āma 're aimorî u'âsi ne. Ōhô na si 're aimorî wamhâ, asiptete sina te za 're aihâimana mo, Wanhib'apito āma hā. ⁷ Dahi'rata norî nhimirob'râzarotô 'ratare hā 're wapari mono õ di za. Ta norî hā īsazei'ō'wa norî te hā, tarére. Ta hā te za asima 're ī'madâ'â pese mo, 're aihâimana wē mono da, Wamama nhimiroti zarina. ⁸⁻⁹ Āne wa za duré aimâ waihu'u. Āté ni'wam norî hā te za te te sima 're pisutu za'ra, 're sihâiba wairob za'ra mono da, dahâiba wairobzé hā wē wa, dahâiba ma hā. Āne hā dama 're rowé za'ra mono nherë, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're danomro wē mono da, da te dasima 're pisutu pese za'ra mono wamhâ, dama 're rowé uptabi za'ra mono di za. Rowé na te za āma 're danomro, ti'ai āma, hâiwa āma zama. Tô sena wa tō aimâ rowaihu'u. Āhâ wasu'u hâ tō sena wa, aihîni te za da te āma 're saze za'ra. ¹⁰ Taha da, wa za sada 're wanhiptete u'âsi za'ra, wa te 're dapawaptob za'ra mono da, da te āma 're saze za'ra mono da. 'Re morî u'âsi wa, wa tō wasina wa te 're umnhasi za'ra, te te 're wapawaptob u'âsi za'ra mono da. Ta hā uburé Danho'reptui'wa, te 're hâimana. īsazei'wai mono bâ te za tō te te 're wa'anho'reptu.

¹¹ Taha wa, uburé te aimâ ī'awaihu'uzém na te za īsazei'wa norî ma 're ī'awaihu'u mo, asimiroti pire sina. ¹² Aihâiba prédu pese õ nherë, te za 're aimorî wē, aiprédu pese õ wa, asimiroti na īsazei'wa norî hā te te 're aiwé'ō za'ra mono tō da. Te za dama 're asanho mo, aimreme wē na, duré dama aihâimana wē na, duré asimizawi pese na, duré asimirosa'rata wē na. Taha na, te za dama 're asanho mo, asirâ zarina 're nomro wē mono da, īsazei'wa norî hā. ¹³ Nimahâ na wa za āma atême wi. Ma'âpê, āma atême īwisi õ ré hā, dama 're sôré u'âsi mono za, 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā. Te za duré Wanhib'apito wasu'u wē na dama 're īrowasu'u u'âsi mo. Te za duré 're īdapawaptob u'âsi mo, īsimiroti zarina 're danomro wē mono da. Taha da, te za asina 're ī'madâ'â u'âsi mo. ¹⁴ Marî īwē hâ ma tō Wamama hâ aipê'ē 're aimâ tisô, āma 're īdapawaptob mono zéb da hā. Hâiwa hawi te te tâma

ĩwaihu'u za'ra zém na, ma tō ũsadawa wasu'u'wa norī hā aima waihu'u za'ra, ũwē hā te te aima ũsōmri na. Duré ma tō da'madâ'wa norī hā, tinhib'rada hā ai'āma sa'ra za'ra, ai'rā nhisiwi. Taha ré ma tō 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ũwē hā aima tisō. Taha zarina, te za asina tāma 're ūwaimrami u'āsi mo, dapawaptom na, asimiromhuri hā Wamama ma.

¹⁵ Uburé te aima ūwaihu'u mono zéb zarina, te za asina 're ūmadâ'â u'āsi mo. Ōhō si te za asima 're ūpisitu pese mo, asina 're ūwaimrami mono zéb da si. Āne wamhā, dapawaptom na rowaihu hā asima ūma 're ūsa'ētē mono na te za da te ai'āma 're waihu'u za'ra. ¹⁶ 'Re aimorī wē da, duré ūwaibaba si dama 're sadawa wasu'u mono da, te za 'rāwi 're asi'madâ'â pese mo. Āne wamhā, te za 're asisō'reptui u'āsi mo. Aiwapari'wa norī zama, te za 're ūanho'reptui u'āsi mo.

5

Īsazei'wa norī pawaptobzém na rowasu'u

¹ Até aibâ ūprédu hā te za tihāimanazém na 'mai'upa. Āne wamhā, aimreme ūpire na tāma nharī ū di za. Aimama ma, 're aimreme wē mono ne, te za duré aimreme wē na 're ūpawapto mo, 're morī wē da oto. Duré ūpréuptém norī hā te za aimreme wē na 're ūapawapto mo, aimreme wē na ano norī hā 're ūapawapto mono ne. ² Duré pi'ō ūpré dum norī hā te za aimreme wē na 're ūapawapto mo, aimreme wē na ana hā 're ūpawapto mono ne. Duré pi'ō ūpréuptém norī hā te za aimreme wē na 're ūapawapto mo, aimreme wē na si aihidiba norī hā 're ūapawapto mono ne. Aiprédup sina te za ta norī ma 're aihāimana mo.

³ Pi'ōi mrotō norī pawapto'wa da hā ni'wai ū uptabi wamhā, te za marī na 're ūapawapto pese mo. ⁴ Pi'ōi mrotō 'ra norī hā 're hāimana za'ra mono wamhā, tiwarahuzé wa'rāmi, te za tina hā marī na te te 're pawapto pese za'ra. Duré pi'ōi mrotō nihudu norī hā 're hāimana za'ra mono wamhā, tiwarahuzé wa'rāmi, te za ti'rata norī hā marī na te te 're pawapto pese za'ra. Āne te za 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina te te tāma ūma 're ūwaimrami za'ra, āne si tāma wē wa. ⁵ Pi'ōi mrotō hā ūtē ūswaproxi te 're 'manhamra. Ūpawapto'wa da hā, ni'wai ū uptabi di. Tane wamhā, 'Re ūhāimana u'āsi mono zō si, te za 're simnhasi, marī na te te 're pawapto mono da. Bâtâ na te za tāma 're mreme u'āsi, barana zama, marī na te te 're pawapto mono da. ⁶ Pi'ōi mrotō hāiba amo hā, ūtē āne 're 'mailhāimana mono ū di za. Até marī zō si te za sina 're simnhasi u'āsi. Āne wamhā, ūpē'ē 're dâ'â u'āsi ne, te za oto 're 'maimo. ⁷ Taha wa, te za tāma 're ūroti pese za'ra mo, ūsazei'wa norī ma, ūmrotō norī ūma te aima ūroti mono zé hā te te ūsi 're 'madâ'â pese za'ra mono da. Tawamhā ūsazei'wa norī hā damreme hā te te ūsina 're 'rā'ōtō za'ra mono ū di za. ⁸ Até ni'wam norī hā tinhimari na te te 're pawapto pese za'ra mono ū di za, ūsisānawā norī hā. Até ūsōrōwa 're, 're ūhāimana za'ra mono norī zama, te te 're pawaptob za'ra mono ū di za. Āne wamhā, Wanhib'apito nhimiroti zarina te te 're pawapto pese za'ra mono ū wamhā, te aré ūsazei'ō'wa ne oto 're nomro. Āne wamhā, te te 're ūpawaptob za'ra mono ū na, te aré ūsazei'ō'wa norī hā 'rānhipa za'ra, tihāimana waséte na hā.

⁹⁻¹⁰ Pi'ōi mrotō hāiba tém norī nhisi na 're rob'ui'éré za'ra mono ū di za, pi'ōi mrotō si'hi norī nhisi zu hā. 60 na ūma 're wahub za'ra mono parip si, te za ūsisi na da te 're rob'ui'éré za'ra, ti'amo'aba si te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, duré ūtira norī hā te te 're warahu wē za'ra mono wamhā, duré te te

're da'mazasi su'u za'ra mono wamhā, duré dawi 're sipa zawi za'ra mono āna, ūsazei'wa norī ma, te te 're romhuri za'ra mono wamhā, dapara upsoñ na zama, duré robzei'ō na 're ūdanomro mono norī hā te te 're pawaptob za'ra mono wamhā, duré simi'ē na te te dama 're 'manharī wē u'âsi za'ra mono wamhā. Āne wamhā, pi'ōi mrotō norī hā dama waihu'u pese za'ra di za, te te 're ūdapawaptob za'ra mono na, siwaptom na. Tawapsi, te za ūsisi na da te 're rob'ui'érē za'ra, pi'ōi mrotō si'hi norī nhisi zu.

¹¹ Pi'ōi mrotō hāiba tém norī nhisi na ūhi norī nhisi zu, āma 're rob'ui'érē za'ra mono õ di za. E marī wa. Āté hāiba téb uptabi ré, 're mrotō za'ra mono wa, te za te sima 're wē uptabi za'ra, timro na te te 're sahu za'ra mono da. Āté Cristuhu ma si te te 're romhuri za'ra mono da, te te sima 're wē uptabi za'ra mono õ di za oto. ¹² Tawamhā timro na te te āma 're sahu za'ra mono wamhā, Cristuhu ma, te te sina 're ūroti za'ra mono zé hā āma 're nomro mono õ di za oto. Taha wa, āté te za oto da te dasiwi 're wē'ō za'ra, āma 're sôpré u'âsi mono õ wa. ¹³ Duré pi'ōi mrotō hāiba tém norī nhisi na ūhi norī nhisi zu, 're rob'ui'érē za'ra mono wamhā, āté dawaptom na te za dama 're wa'a za'ra. Āté sihāiwi na te za 'ri babap si oto 're nomro, mro õ wē te. Āté marī te te wapari wamhā, te za te te dama 're rowasu'u za'ra. Āté aimawi timreme na te za te te dawi āma 're ro'wa'rutu za'ra. Āté marī na taré 're sôpré mono āna, te za te te dama 're rowasu'u za'ra. ¹⁴ Taha wa, wa tō ūsimā wē za'ra, duré apâ timro na te te 're sahu za'ra mono da, pi'ōi mrotō hāiba tém norī hā. Te za duré apâ 're 'ra za'ra. Tawamhā tinhorōwa āma te za ti'ra norī hā te te 're 'madâ'â pese za'ra. Āne dama 're hâimana wē za'ra mono wamhā, damreme hā te te sina 're 'râ'ōtō za'ra mono õ di za, wazawi'ō'wa norī mreme hā. ¹⁵ Āne wa tō aima waihu'u. E marī wa. Ni'wam norī hā ma tō wairé, pi'ōi mrotō norī hā, Wanhib'apito nhimiroti wē nhiti, Satanasih i nhimiroti si te te oto 're 'madâ'â za'ra mono da. Taha wa, wa tō āne na aima waihu'u.

¹⁶ Pi'ōi hā ūsazei'wa 're 'maimorī wamhā, te za pi'ōi mrotō hā marī na te te 're 'maipawaptob u'âsi, tina wamhā, ti'rata wamhā. Āne wamhā, rosa'rata pire hā pi'ōi mrotō norī āma te te āma 're sépata za'ra mono õ di za, ūsazei'wa norī hā. Tâma waihu'u pese za'ra di za, pi'ōi mrotō hā 'ra āna 're ūhâimana za'ra mono norī si te te 're ipawaptob za'ra mono da hā.

Ūsazei'wa norī 'madâ'â'wai wasu'u

¹⁷⁻¹⁸ Aibâ norī hā ūsazei'wa norī te te 're 'madâ'â wē za'ra mono wamhā, te za ūwa'râmi marī ūwē hā te te tâma 're sômri za'ra, ūsazei'wa norī, siré 're ūsî'râ'ōtō mono norī hā. Cristuhu wasu'u wē na te te tâma 're rowasu'u za'ra mono wamhā, duré ūsimiroti wasu'u na te te 're pawaptob za'ra mono wamhā, marī hā ūwē hā sa'ët na te te tâma 're ūsômri za'ra mono da hā, wê di. Āne hā wa tō waihu'u za'ra ni, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata hawimhā, āne:

"Powawë hâ aro 'râ ne tipara na dasazéb da, te te aima 're sub za'ra wa'aba mono ré hā, 're wata wasisi za'ra wa'aba mono õ di za, 're saihuri tō mono da."

Āne hā, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'érē 'rada hā. Duré ūsimiroti hâiba amo hā āne:

"Romhuri'wa norī hā te te dama 're romhuri za'ra mono wamhā, tō ūuwaibaba te za da te 're pawa'âbâ za'ra."

Taha zarina te za ūsazei'wa norī hā da'madâ'â'wa norī hā te te 're pawaptob za'ra asa, marī na.

¹⁹ Āté da'madâ'â'wai āma te za ni'wa hā ūwasédé hā āma tihi. Tawamhā, siwaprosi te te āma hiri wamhā, wapari õ di za, ūmreme hā. Āté si'ubdatō te za

āma sisadawa waptob za'ra, āma ū'madâ'â'wa norī hā, ūwapari'wa norī hā. Āté maparane te za āma sisadawa waptob zahuré. Āne wamhā, da'madâ'â'wa zō te za aihā, īhāimanazém na sadawa pibu da. ²⁰ Tawamhā tō sena tiwasédé hā te te 'manharī wamhā, te za ūsazei'wa norī nho'a tāma ūroti, tiwasétē na te te āma sahu tō da. Danho'a te za tāma ūroti, ūsipa u da'madâ'â'wa hāiba amo norī hā sina 're hātâ'â za'ra mono wa, ūsine tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono tō da, ta norī hā.

²¹ Da'madâ'â'wa hā aima sawi uptabi nherē, te za danho'a tāma ūroti, tiwasétē na te te āma sahu tō da. Asimiroti na 're da'mairēme mono ū di za. 'Re īhāimana u'âsi mono hā te we te te 're wa'ab'madâ'â, Cristu Zezusihi me. Hāiwa āma romhuri'wa norī zama, te duré te te we 're wa'madâ'â za'ra, 're ūnomro wē mono norī hā. Taha wa, ta norī nho'a 're wanomro mono wa, da'madâ'â'wa norī āma te aima ūroti mono zé hā te za 're ū'madâ'â pese mo.

²²⁻²⁵ Āne wa za duré aima waihu'u. ūsazei'wa norī 'madâ'â'wa da, da'maipisutu da wamhā, asapa'abâ da'maipisutu ū di za, aiwara sina. Asapa'abâ asib'rada hā da'rā nhisowi 're aza'ra mono ū di za, Wanhib'apito ma, romhuri'wa da, 're da'apisutu mono da. E marī wa, wa āne aima waihu'u. Asimipisutu hā dama 're hāimana wē prâ za'ra mono wamhā, ūsabâdâ da te dasiwi 're aiwē'ō za'ra mono ū'umnhasite. Te za 'rāwi 're asî'madâ'â u'âsi mo, asimiroti na duré aihāimanazém na 're upa tō mono da.

Wa za a'â aima waihu'u, asî'āma waihu'u da. Ā si re hâsi mono nherē, te za oto uwa 'rāi wa'u ūsé hā syry na 're īhâsi mo, āma 're asiwede mono da. E marī da. 'Re asai mono wa, 're adi'izé u'âsi tō mono da. Aihâzé hā te te aimrami siwapto wa, asib'uwa na 're aimorī wa, te za 're īhâsi u'âsi mo, syry na.

Āne wa za duré aima waihu'u, da'madâ'â'wa da, asapa'abâ 're ūda'apisutu mono ū zém na hā za. Āté ni'wam norī hā sô'awi tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono wamhā, ūwasétē na dama waihu'u pese za'ra di za, 'Re īhāimana u'âsi mono hā bâtâ na dahâimanazém na te te da'awaihu'u ū ré hā. Āté nimahā na si te za ta norī hā ūwasétē na da te 're waihu'u za'ra. Āté ni'wam norī hā te te dama 're ūmanharī wē za'ra mono zém na, dama waihu'u pese za'ra di za. Āté nimahā na si te za ta norī hā da te 're waihu'u za'ra, te te dama 're ūmanharī wē za'ra mono zém na. Āne wa, wa tō āne na hā aima roti, asapa'abâ 're da'apisutu tō mono da, da'madâ'â'wa da hā.

6

¹ ūwada'uri zarina si, pawa'âbâ āna dama romhuri'wa norī hā te za titede'wa hā ūsimiroti na te te 're wazéb za'ra. Āne 're hâimana za'ra mono ū wamhā, āté te za 'Re īhâimana u'âsi mono nhisi na da te āma 're wasétē za'ra. Āté wa'âma zama te za duré da te 're wasétē za'ra, ūsazei'wa norī ma, wa te 're roti wasétē za'ra mono newa. ² Āté pawa'âbâ āna dama romhuri'wa norī tede'wa hā te za ūsazei'wa 're 'maimo. E tawamhā ūmreme hā te te 're 'madâ'â pese za'ra mono ū di za, ūsisânawâ ne tāma 're 'maihamana mono nherē, ūtede'wa hā. Mare di. ūsimiroti na te za te te 're wazéb za'ra. ūsazei'wa 're 'maimorī wa, duré tāma sawi pese za'ra wa, te za titede'wai ma, te te tāma 're romhuri wē uptabi za'ra. Āne na te aima 're ūroti mono zéb zarina, te za ūsazei'wa norī ma 're ūaroti pese mo, āma 're nomro wē mono da.

³⁻⁵ Āté ni'wam norī hā aimawi na te za ūsazei'wa norī ma te te tāma 're rowasu'u za'ra. Āté Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimiroti na te te āma 're saze za'ra mono ū di za, ta norī hā, tō sena nherē, Wanhib'apito nhimiroti hā rowē na āma 're ūdanomro mono zéb da hā, duré dawē na si āma 're ūdanomro

mono zéb da hā. Æne wamhā, roti tō sena hā tāma waihu'u za'ra õ di za. Taré te za tinhimiroti wē na 'rāwi sina 're wata za'ra. Ta norí ma, wē di, marí wasu'u na 'rāwi āma 're ūsisada'âbâ za'ra mono da hā, duré 'rāwi timreme na 're ūsi'wapé za'ra mono da hā. Taha zarina, te za tisi'ruiwapari na te te sima āma 're wa'rāmi za'ra, āma 're sisada'âbâ za'ra mono da. Te za duré te te 're dawasu'u wasétē za'ra. Te za duré si'āma te te 're rosa'rata wasétē za'ra. Roti tō sena hā tāma waihu'u pese za'ra õ wa, roti tō sena zarina si te te 're rosa'rata wē za'ra mono õ di za. Ta norí hā te te sima 're rosa'rata siwamnarí za'ra, ūsazei'wa norí hā rob'uprazé hā te te tāma 're sōmri za'ra mono da, ūsimirowasu'u wa'rāmi, sibro pese na 're hāimana za'ra mono da. ⁶ 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'wa, 're wanomro mono wamhā, duré mari zō si wasima 're wanhopré mono āna 're wanomro mono wamhā, wama 're rowē uptabi za'ra mono di za. ⁷ E rob'uprazé ma tō wazababa 're wairébē, wana dub're hawi 're wapoto za'ra mono wamhā. Mare di. Wa'ubana wa tō 're wapoto za'ra. Duré 're wadâ'â za'ra mono wamhā, e wanhimarí hā wa za wasiré wa te 're 'wasari. Mare di. ⁸ Taha wa, ti'ab ré, wasai ré 're wahāimana za'ra mono wamhā, duré wa'uzá ré 're wahāimana za'ra mono wamhā, mari zō si wasima 're wanhopré za'ra mono õ di za, marí na wa te wasima āma 're ūrowē za'ra mono zéb da hā. ⁹ Rob'uprazéb zō, da te dasima 're rosa'rata siwamnarí u'âsi za'ra mono wamhā, āté te za da te 're wapari za'ra, rob'uprazém na wa'uburé te te dama 're ūlari wasétē mono zé hā. Æne wamhā, āté ūsimiroti hā da te 're rēme waihu'u za'ra mono õ di za oto. Āté rosa'rata āna te za ūsimiroti zarina, marí zō si oto da te 're rob'ruiwapari za'ra, marí wasétē zō zama. Æne wamhā, te za oto dawi tirobzei'õ pese za'ra. Rowē u'âsi 're ūdanomro mono zé hā tāma 're hāimana za'ra mono õ di za oto. ¹⁰ E marí wa. Rob'uprazéb zō si, da te dasima 're rosa'rata za'ra mono wamhā, siwa'ru te za mari hā ūwasédé hā da te 're 'manharí za'ra. Ni'wam norí hā roti wē hā aré te te 're ūsaze za'ra mono zém hawi, ma tō 're sipa za'ra, rob'uprazéb zō si te sima 're rob'ruiwapari za'ra mono wa. Ta norí hā te oto robzei'õ si te te 're sépata za'ra.

¹¹ A hā 'Re īhāimana u'âsi mono ma romhuri'wa. Taha wa, ta norí ne 're aimorí õ di za. Te za 're aihāimana wē u'âsi mo, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti zarina si. Ōhō si te za 're ūmadâ'â pese mo, 'Re īhāimana u'âsi mono si, ai'āma 're ūsiwārī u'âsi mono da. Te za duré 're ūda'azawi pese mo. Rowasédé hā taré da te aima 're 'manharí za'ra mono nheré, asiptete sina te za Wanhib'apito āma 're aimorí u'â. Atoi u'âsi te za 're aimo. Taha na si 're aimorí da, te za asina 're ūmadâ'â u'âsi mo. ¹² A hā ūsazei'wa, 're aimorí wa, te za sô 're asi'wapéi u'âsi mo, 're ūaimorí wē zéb zō, rowē u'âsi 're aihāimana u'âsi mono zéb da hā, hāiwa āma hā asina uwaimrami da. Taha da, ma tō bâtâ na aipisutu 'Re īhāimana u'âsi mono hā, da'hâ norí nho'a ūsazei'wa na asiwaihu'u wē zém na. ¹³⁻¹⁴ Ōhāna, wa za aima pisutu, uburé te aima ūroti mono zé hā asina 're 'madâ'â u'âsi mono da. 'Re īhāimana u'âsi mono nho'a, wa aima pisutu, ti'ai āma 're ūdanomro mono zé hā te te dama 're ūapisutu mono nho'a. Cristu Zezusih i nho'a zama wa aima pisutu, Pôsi'u Piratuhu ma, tihāimanazém na ūsiwaihu'u wē nho'a zama. Uburé te aima ūroti mono zé hā te za asina 're ūmadâ'â u'âsi mo, apâ we ūmorizéb u, Wanhib'apito Zezu Cristu hā. Asina 're 'madâ'â u'âsi mono wamhā, tawamhā da te aima 're nharí za'ra mono õ di za, asina 're ūmadâ'â mono õ zém na hā. ¹⁵ Bâdâ te te ūpisutuzém na te za 'Re īhāimana u'âsi mono hā tāma tinhā, apâ wei morí da, Wanhib'apito hā. Wē uptabi di, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. Ōhō si uburé Danhib'apito uptabi. Uburé ti'ai āma danhib'apito norí nhipai u, pire uptabi di. Uburé dama ūpire

norī nhipai u, pire uptabi di. ¹⁶ Ōhō si siwaprosi 're īmorī u'â hā. Ta hā, rowa'a za'ētē na te 're hāimana u'âsi. Taha wa, ni'wa hā ītēme īsébré da hā mare di. Da te dasiwi īhāiba pibu da hā, mare di duré. Ta hā wē uptabi di. Waihu'u pese di duré. Taha wa, wa za ãma 're wawata u'âsi za'ra.

¹⁷ Åne te za duré īsibrob ahâ norī ma 're ī'aroti mo, sibrob ahâ wē te, 'râwi sina 're wata tō za'ra mono da. Danhibro hâ dama 're hâimana u'âsi za'ra mono õ di za, dama ãma 're īrowē za'ra mono zéb da hā. Taha wa, tinhibrop si te te 're 'madâ'â za'ra mono õ di za. 'Re īhâimana u'âsi mono zô si, te za 're simnhasi za'ra, taha si, marī wē na uburé wama 're sôpru mono wa, wama ãma 're īrobze za'ra mono zéb da hā. ¹⁸ Åne te za duré īsibrob ahâ norī ma 're ī'aroti mo, te te dama 're 'manharī wē u'âsi za'ra mono da. Te za duré uburé marī wē na dama 're sôprub za'ra. Te za duré simi'ë na marī na te te 're dazari u'âsi za'ra. ¹⁹ Åne wamhâ, īte uptabi da hā te za marī hā īwē hā sô 're simi'wara u'âsi za'ra, niwab da hā. Duré rowē u'âsi te za ta norī hā 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma.

²⁰⁻²¹ Timotiu, ma'âpé roti hā tō sena si asina 're 'madâ'â u'âsi mono za, 'Re īhâimana u'âsi mono te te aimâ īwaihu'uzé hā, ãma 're īda'apawpto mono zéb da hā. Ni'wam norī hâ taré te dama 're siwasu'u za'ra, roti tō sena hâ tâma īwaihu'u za'ra na hâ. Tane nherë, Zezu Cristuhu nhimiroti hâ wa te 're īsaze za'ra mono zém hawi, ma tō ta norī hâ 're sipa za'ra. Ta norī hâ te te dama 're īrowasu'u za'ra mono zé hâ, Wanhib'apito nhimiroti zarinai õ di. Taha wa, roti tō senai'õre wi, te za asina 're asiptete u'âsi mo, 're wapari tō mono da.

Wa īsima aiwē za'ra wa'wa, rowē u'âsi 're anomro aba mono da, Wamama te te 're ī'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina si.

2 Timotiu

Paru hā, maparane āma te te duré ūrob'ui'érézé,

Timotiuhu ma

Ībaihā wasu'uzé

Ā ībaihā na ma tō Paru hā Timotiuhu ma tinhimi'ui'éré na tāma āma sahu, maparane āma. Roma āma dazazéb 're, hāimana sīrōmo, ma tō tāma rob'ui'éré. Tidā'ázé hā ma tō sina waihu'u, ūromhutu na hā oto. Taha wa, ma tō tāma roti, Timotiuhu ma, 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're umnhasi pese mono da, duré Zezusihī ma, te te 're romhuri wē mono da zama. Ma duré tāma waihu'u, dāmadā'ā'wa na sena na 're hāimana mono da.

1-2 ūra Timotiu, īma asawi pe hā, wa hā Paru wa āma aimā rob'ui'éré. 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te sima ūwēzéb uwaibaba, ma tō ūpisutu, Cristu Zezusihī zadawa wasu'u'wa, 're ūmorī da. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō dama ropisutu, rowē na ū'rata 're dahāimana u'āsi za'ra mono da, Cristu Zezusihī āma 're danomro mono wa. Āne wa, taha wasu'u na te dama 're rowasu'u mono da, ma tō oto datēme ūzatō.

Wamama ma, wa ai'āma 're ūmreme u'āsi, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Cristu Zezusihī ma zama, ūsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi mono da, duré ai'āma 're pē'ēzé u'āsi zahuré mono da, rowē u'āsi, āma 're aimorī da.

Paru hā Timotiuhu ma, te te ūrotizé wasu'u

3 'Re īhāimana u'āsi mono āma, wa 're ūwata u'āsi. Marī na te tiwi āma ūupazém na, te te oto ū'āma 're ab'madā'ā mono ū wa, wa oto rowē na te tāma 're romhuri u'āsi. Tane duréihā ma tō duré ūhi'rata norī hā te te tāma 're romhuri za'ra. Tawamhā tāma 're ūmreme mono wamhā, bātā na wa aimā te tiwi 're rowaptērē u'āsi, barana zama, te te 're aipawaptob u'āsi mono da.

4 Aiwa'ōzém na ai'āma ūpo're pu'u wa, wa ūsimā rowē za'ētē, te asabu da, rowē uptabi na 're īhāimana mono da. **5** Duré Wanhib'apito zazei'wa na tō sena 're aihāimana mono na, wa ai'āma po're puru. Ai'rada Ro'idi norī hā ma tō ana me hā Wanhib'apito zazei'wa na 're hāimana zahuré, E'unisihi me. Ta norī ne, tō sena Wanhib'apito zazei'wa 're aimorī na, tō ūma aiwaihu'u pese di.

6 Āne wa, wa za āma aipo're pu'u oto, 'Re īhāimana u'āsi mono hā sōpru wa, te te aimā ūsōmrizém na, dapawaptom na tāma 're romhuri mono da. Ai'rā nhisiwi ūnhib'rada hā te hiri wamhā, ma tō aipē'ē 're aimā tisō, ūwē hā. Taha wa, ma'āpē asimi'ē na tāma 're romhuri u'āsi mono. **7** E wasina wapahi sina 're wahāimana za'ra mono da, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā Tipē'ēzani hā te te wama 're anhomri. Mare di. Wanhiptete sina āma 're wahāimana za'ra mono da, duré wanhimizawi pese sina 're wahāimana za'ra mono da, ma tō te te wama 're anhomri, Tipē'ēzani hā.

8 Āne wamhā, 're asisé mono ū di za, Wanhib'apito wasu'u'wē hā dama 're wasu'u tō mono da. Duré ūma 're asisé mono ū di za, ūwasu'u na. Wanhib'apito wasu'u'wē na te dama 're rowasu'u mono 'ru te, ma tō dasiwi ūnherē ni, dazazéb 're. Taha wa, wa oto te 're robzépata. Āne wa, ma'āpē 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhiptede te te aimā ūsōmri na, sada 're asiptete mono, ūsine 're robzépata mono da. **9** 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō te

te 're wa'anho'reptu, rowasétē hawi. Ma tō duré te te sima 're wa'apisutu, ūsib'a'uwe ūto 're wahāimana za'ra mono da, wawē uptabi na. E marī wa, ma tō sima wa'apisutu. E marī ūwē hā wa te dama 're 'manharī za'ra mono wa. Mare di. Taha wab ū di. Taré te te sima 're wa'awē mono wa, duré simizawi pese wa, ma tō te 're wa'anho'reptu. Ma tō duré wa'āma tinhib'a'uwe za'ra. Zahadu ropoto na te te sāna'rata ū ré hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā simizawi pese wa, ma tō sima wa'āma roti sirōmo za'ra, te te 're wa'apawpto mono da, Cristu Zezusih nihiminho'reptuzém na hā.

10 Wanho'reptui'wa Cristu Zezusih we datēme ūvisizém na, ma tō oto wama siwaihu'u za'ra, tinhimipawaptobzém na. 'Re ūdadā'ā za'ra mono zé wasu'u hā, pipa nherē, ma tō wawi uprosi za'ra wapahi hā, Wanho'reptui'wa hā. Duré Wanho'reptui'wai wasu'uwe hā wa te 're ūsaze za'ra mono zé zarina, ma tō wama waihu'u za'ra, rowē na 're ūdahāimana u'āsi za'ra mono zé wasu'u na hā.

11 Taha wasu'uwe na te 're da'apo're pu'u mono da, ma tō 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ūpisutu, Wanhib'apito ūdawa wasu'u'wa 're ūmorī da, ūsimiroti na te 're da'apawpto mono da. **12** Taha wa, te te ūpisutuzéb zarina, te ūsina uwaimrami wa, wa oto te 're robzépata. Tane nherē, 're ūnhsé mono ū di, ūsadawa wasu'u'wa 're ūmorī ūtō da. Wanhib'apito hā wa ūsina te 're umnhasi, te te 're ūpawaptob u'āsi mono da. Ta hā ūma waihu'u pese di, ūwaihu'u pese na hā. Wa hā wa tō ūtāma ūsilhāiba nho, tō sena ūtāma waihu'u pese wa, te te 're ūmadā'ā mono zéb da hā, bādā ūwa waptā'ā ūré, apā we ūmorizéb u hā. **13** Āne wamhā, roti tō sena hā te aima 're ūawaihu'u mono hā, te za 're ūmadā'ā u'āsi mo. Cristu Zezusih ūma 're aimorī wa, te za Wanhib'apito umnhasi sina, 're aihāimana mo. Te za duré 're ūda'azawi pese mo. **14** Roti tō sena hā te aima 're ūawaihu'u mono hā, wē uptabi di. Ta hā te za 're ūmadā'ā pese mo, ūma 're ūda'apawpto mono da hā, aimawi rowasu'u na da te ūma saprī za'ra ūtō da. Taha da, te za te 're aipawaptob u'āsi, 'Re ūhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā, wapē'ē 're, 're ūhāimana mono hā.

15 Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi ūma, uburé ūsazei'wa norī hā ma tō ūrēme za'ra. Pideru norī zama, ma tō Emozenihi me dame ūrēme zahuré. Āne hā aima waihu'u pese di. **16-17** Onesiporuhi si ma tō tinhimipawaptobzém na nasi ūsima ūrowē zani. Taha wa, wa ūsima wē, Wanhib'apito hā Onesiporu norī hā, duré ūsōrōwa ūma ūsirē 're ūhāimana za'ra mono norī zama, ūwē na te te 're apawpto mono da. Ta hā ūma 're sisé mono ū di, ūwasu'u na hā. Taha wa, Roma na 'ri nho'ōmo nhisi u wei wisi wamhā, ma tō te te ūzō aba, te te ūnhopētē da. **18** Āne wa, wa ūsima wē, Wanhib'apito hā ūwē na te te ūma ūtāma uwaimrami da, bādā ūwa ūwaptā'āzém na, dahāimanazém na te te ūda'awaihu'u'zéb da hā. Onesiporu hā ma tō marī mono bā nasi ūpawpto, Épézu ūma 're ūhāimana mono ré hā. Āne na hā aima waihu'u pese di.

2

Paru hā Timotiuhi ma, roti te te ūtāma ūsōmrizém na rowasu'u

1 ūra, ma'āpē ūwapari pese, asina. Cristu Zezusih ūma wa 're wanomro. Āne wa, te za ūsimipawaptobzéb zarina, asiptete sina ūma 're aihāimana mo. **2** ūnhimirowasu'u hā ma tō aipo're na 're ūwapari mo, ūsazei'wa norī nho'a te dama 're rowasu'u mono wamhā. Ta norī hā ahā di. Tawamhā 're ūwapari mono zé hā te za aibā norī ma 're ūawaihu'u mo, aima ūumnhasi za'ra norī ma

hā, tāma waihu'u pese za'ra wamhā, īnhimirowasu'uzém na te te duré āma're uzusi za'ra mono da, dapawaptom na.

³ Da'wapéi'wa dama ī'umnhā hā dasi'wapéi 're, hāimana wamhā, te te 're robzépata tō mono da, sisawi õ di za. Tane a hā, Cristu Zezusih nhib'a'uwē na 're aihāimana mono wa, te za asina 're īsazei u'āsi mo, asisawi āna īsine 're robzépata mono da. ⁴ Da'wapéi'wa norī hā tinhib'apito ma te te 're romhuri za'ra mono ré hā tāma wē za'ra di, īsib'apito īsimiromhuri na te te 're awēsāmri mono da. Āne wa, tinhimiromhuri upana, marī mono bâ te te sima 're rosa'rata za'ra mono õ di za, te te sima āma 're uwaimrami za'ra mono da. ⁵ Duré, ni'wa hā dawara na hāimana wamhā, dawi watobro nherē, marī īwē hā te te sima āri õ di za, dawara na roti hā te te sina 'madâ'ā õ wamhā. Dawara na roti hā te te sina ī'madâ'āzéb zarina si, te za marī īwē hā sima ti'ā, dawi watobro wamhā. ⁶ Duré, buru na romhuri pire 'wa hā, amnho hā uburé da te ubumroi pari, īmorī'rata na te za tite da āri 'rata. ⁷ Ma'āpē, āma 're rosa'rata u'āsi mono, te aima īrowasu'uzém na hā. Āne wamhā, Wanhib'apito hā te za te 're aipawapto, āhā wasu'u na hā 're awaihu'u mono da.

⁸ Ma'āpē, Zezu Cristuhu āma 're rosa'rata pese mono. Ta hā dâ'ā nherē, ma tō ab're hawi hāiwa'udu, Dawihi nnihudu hā. Wanhib'apito wasu'uwē na te 're da'apo're pu'u mono wamhā, taha wasu'u na wa tō te dama 're rowasu'u u'āsi. ⁹ Tawamhā Wanhib'apito wasu'uwē na te dama 're rowasu'u mono 'ru te, wa oto te 're robzépata. īwasédé hā te 're 'manharī mono newa, wa oto 're īza, dazazéb 're, īsi'uwazi nhorō rutu na īpawasisi ré. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā pawasisi āna ne, te 're hāimana u'āsi. Te za da te dama āma 're rowasu'u u'āsi za'ra. ¹⁰ Te īrobzépata da hā īma pire nherē, īsisawi õ di, te robzépata tō da hā. Te 're robzépata mono nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhib'a'uwē da, te te sima īpisutu za'ra norī hā wa za te 're apawaptob u'āsi, Cristu Zezusi hā te te 're saze za'ra mono da, taha zarina tinho'reptuzé hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono da, rowē na ī'rata 're hāimana u'āsi za'ra mono da. ¹¹ Tō sena da te dasima 're īrowasu'u za'ra mono zé hā âne:

"Cristuhu siré 're wadâ'ā za'ra mono wa, duré ta hā dâ'ā uptabi nherē, ab're hawi hāiwa'utu wa, wa za īsiré 're wahāimana u'āsi za'ra.

¹² Robzépada hā wa te wasina 're waihu'u za'ra mono nherē, wanhiptete sima āma 're wahāimana u'āsi za'ra mono wamhā, wa za Cristuhu siré wapiere na wa te 're da'madâ'ā u'āsi za'ra. Cristuhu zazei'ō'wa na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhā, tizazei'wa na te te sina 're wa'awaihu'u mono õ di za. Te za te siwi 're wa'awē'ō oto.

¹³ Wa norī hā Wanhib'apito ma, wa tō wasina tāma ropisutu za'ra ni, āma 're wanomro u'āsi mono da. Tawamhā wa te wasina āma tāma 're uwaimrami za'ra mono õ nherē, Wanhib'apito hā wama umnhasi za'ra di, uburé te te wama 're ī'aropisutu mono zé hā te te wama āma 're ī'a'uwaimrami mono zéb da hā. Marī na taré te te dama ī'aropisutu da hā, mare di."

¹⁴ Āhā wasu'u na te za asimi'madâ'ā norī hā āma 're īpo're pu'u za'ra mo. Te za duré aihāimana prédup sima tāma 're ī'aroti mo, 'Re īhāimana u'āsi mono nho'a 're wahāimana za'ra mono nherē, taré marī wasu'u na 're sisada'ābā za'ra mono tō da. Dasisada'ābâzé hā wē õ wa, taha zarina 're dahāimana za'ra mono wamhā, te za dawi 're si'utōrī, dahāimana wē zé hā. ¹⁵ Romhuri'wa nhimiromhuri hā wē wamhā, tinhimiromhuri ma, 're sisé mono õ di za. Tane te za sada 're asiptete u'āsi mo, ī'uwaibaba si roti tō sena na si 're da'apawapto mono da, asimiromhuri na te te 're aiwēsāmri mono da, 'Re

īhāimana u'āsi mono hā. ¹⁶ 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti zarinai ō na rowasu'u'wa norī nhitī, te za 're aihāimana mo. Ta norī nhimirowasu'u zarina, 're dahāimana za'ra mono wamhā, te za danhimirosa'rata na dasina 're dapahā za'ra, Wamama nhimiroti nhitī. ¹⁷ Ta norī nhimirowasu'u hā da'wa're ne, te 're hāimana. Da'wa're hā sa'ētē wamhā, te za uprosi, dānhī hā. Tane, ta norī nhimirowasu'u hā īsazei'wa norī āma te te ropéi mono wamhā, te za tiwi uprosi za'ra, dahāimana wē zé hā. Tane, Imenezu norī nhimirowasu'u hā Piretuhu nhimirowasu'u me. ¹⁸ Ta norī hā senai'ō na rowasu'u na te te dama 're rowasu'u zahuré, āne: "Tāibā, bādā ma tō īwa waptā'ā pa, 'Re īhāimana u'āsi mono ab're hawi te te īda'ahāiwa'utuzéb da hā. Niwab da hā te te āma sahu ō di za, te te īda'ahāiwa'utuzém na hā." Āne ta norī nhimirowasu'u hā. Taha zarina ma tō dawi uprosi zahuré, Wanhib'apito wasu'u wē na da te 're īsaze za'ra mono zé hā. ¹⁹ Tane nherē, ētē 'manharī na 'ri na'rada hā, siptete na 're īhāimana mono ne, te za 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā pire na 're hāimana u'āsi. Āne īsimiroti na rob'ui'érē hā: "Wanhib'apito hā te za tinhib'a'u wē norī hā tite na te te 're awaihu'u." Āne duré āma īrob'ui'érē hāiba amo hā: "Ni'wam norī hā Wanhib'apito nhib'a'u wē na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhā, te za tiwasédé hā rēmē pese za'ra, 're nomro wē mono da oto." Āne īsimiroti na rob'ui'érē hā.

²⁰ 'Ri wawē āma hā piza hā ahā na te 're hāimana za'ra, ētē'ubuzi pré oru 'manharī hā, duré ētē'ubuzi'a prata 'manharī hā, duré wede 'manharī hā, duré zé'a 'manharī hā. Nima norī hā, marī da hā wē uptabi di, marī hā da te āma 're ī'manharī za'ra mono zéb da hā. Duré nima norī hā marī da hā wē uptabi ō di, marī hā da te āma 're ī'manharī za'ra mono zéb da hā. ²¹ Tane ni'wam norī hā te aima īwaihu'u mono zéb zarina, tō senai'ō na rowasu'u'wa nhimiroti hā te te siwi 're wē'ō pese za'ra mono wamhā, Wanhib'apito ma, wē uptabi di za, romhuri hā za te te tāma 're īapisutu mono da hā. Āne wa, Wanhib'apito ma, sisōmri za'ra wa, te za tāma pisutu za'ra, īwē na te te tāma 're dapawaptob za'ra mono da. ²² Āne wa, dahāiba téb ré, dawasétē zō 're īdasiwatusu za'ra mono norī ne, 're aihāimana mono ō di za. Te za asina 're īrosa'rata u'āsi mo, aihāimana wē na 're aihāimana mono da, duré Wanhib'apito umnhasi sina 're aihāimana mono da zama, duré asimizawi pese na 're aihāimana mono da zama, duré rowē na si dasiré 're aihāimana mono da zama. Taha da, te za asina 're īrosa'rata u'āsi mo, uburé Wanhib'apito zazei'wa norī me, hāimana wē sina, īsimipawaptobzéb zō te te tiwi 're īrowaptērē za'ra mono norī me. ²³ Siwa'ru marī na 're dasisada'ābā za'ra mono wamhā, 're dawapari mono ō di za. Āne, da te 're dazada'ābā za'ra mono wamhā, te za oto damreme na 're dasi'wapé za'ra. Āne na aima waihu'u pese di. ²⁴ Ni'wa hā Wanhib'apito ma romhuri'wa na 're hāimana mono wamhā, timreme na te te 're da'a'wapéi mono ō di za. Simizawi pese na te za dama 're hāimana, aihīni ma. Waimri na te za duré te te dama 're arowaihu'u, waptu na dazada 're sahi mono āna. ²⁵⁻²⁶ Ni'wam norī hā īsimiroti na hā sada 're hāimana za'ra mono wamhā, atāma te za tinhimiroti wē na te te 're pawaptob za'ra, tinhimirosa'rata na te te āma saprī za'ra da, Wamama nhimiroti hā tō sena na te te sina waihu'u za'ra da oto, īsimipawaptobzéb zarina. Wa'uburé norī nhib'apito hā ma tō aré tāma 're sadawa nhipeze za'ra, te te sima 're īda'awē mono zéb uwaibaba, īsimiroti na 're hāimana za'ra mono da. Tane nherē, a'u wē norī hā tinhimirosa'rata na te te āma saprī za'ra wamhā, te za oto Wa'uburé nhimiroti hawi 're wairébē. Taha da, te za Wanhib'apito ma romhuri'wa hā atāma te te 're apawapto, tinhimiroti wē na hā.

3

Rob'rāsutu u, za 're īdahāimana wasétē za'ra mono zém na rowasu'u

¹ Wa za oto marī na aimā rowasu'u, āma 're rosa'rata mono da. Nimahā na rob'rāsutu u hā romhuture wamhā, dama ropire di za. ² Āne dahāimanazé hā za: Dasima si te za marī zō 're danhopré. Duré rob'uiprazéb zō si te za da te dasima 're rob'ruiwapari za'ra. Duré 'rāwi dapē'ē na, te za marī na dasina 're dawata za'ra. Duré te za da te dasima 're nharī wasétē za'ra. Duré marī na dama 're danhoprub za'ra mono nherē, danhoprum na da'āma 're dawata za'ra mono oō di za. Duré damama norī nhimiroti hā da te 're wapari za'ra mono oō di za duré. ³ Duré 're īdasisawi pese za'ra mono zé hā dama 're hāimana mono oō di za, dapē'ē 'remhā. Duré da'āma dapē'ēzézé hā dama 're hāimana za'ra mono oō di za. Duré taré te za dawasédé hā da te da'āma 're sa'ra za'ra. Duré dawasétē wi dasina 're danhiptete za'ra mono oō di za. Duré dazahi u'āsi te za 're dahāimana za'ra. Duré 're īdahāimana wē za'ra mono norī hā te za taré dasi'upana da te 're 'ruiwapari za'ra. ⁴ Duré dasiré nherē, te za 'rāwi dasisada 're dahāimana za'ra. Duré dapē'ē 're, rosa'rata waptu na, marī īwasédé hā te za da te 're 'manharī za'ra. Duré danhipai u dawaihu'u pese newa, te za 'rāwi dapē'ē na dasina 're dawata za'ra. Duré 'Re īhāimana u'āsi mono zawi'wa, 're danomro mono oō di za. Ta hā dama wē oō di za. Dato si dama īwē hā za oto. ⁵ 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na 're dahāimana wē za'ra mono da, da te dasima 're wē za'ra mono newa, tazahā, da te dasima 're wē za'ra mono oō di za, tiwaihu'u pese na te te 're īda'apawpto mono da hā, āma 're īdahāimana wē za'ra mono zéb da hā. Taha wa, te za ta norī nhti 're aihāimana mo. ⁶ Ta norī hā hāimana nhipesa na danhorōwa u te za datēme 're sihutu. Te za pi'ō norī hā tizadawa nhipesa na te te 're 'rāmi za'ra. Tawamhā sib'uwa na 're hāimana za'ra mono wamhā, te za te te āma 're sasōmri za'ra. Pi'ō norī hā marī ahā na te te 're 'manharī wasétē za'ra mono wa, te za robzei'ō na 're hāimana za'ra. Siwa'ru te za ta norī hā 're hāimana za'ra, te te sima 're īwē za'ra mono zéb uwaibabā. ⁷ Pi'ō norī hā, ni'wam norī nhimirowasu'u hā te te 're wapari ze za'ra mono nherē, roti tō sena hā niwa te te īwaihu'u za'ra da hā, mare di za. ⁸ Duréihā ma tō aibā norī hā Mozésihi nhimiroti da, sada 're hāimana zahuré, Zanesi norī hā Zabirihi me. Tane īhāna senai'ō na rowasu'u'wa norī hā te tō sena roti zada 're hāimana za'ra. Ta norī nhimirosa'rata wē hā robaba di. Duré Wanhib'apito āma īsimirowasu'u hā tō senai oō di. Taha wa, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā ta norī hā te te siwi 're awē'ō. ⁹ Zanesi norī hā Zabirihi me, ma tō dasiwi waihu'u zahuré ni, īsimiza'rese'ō na. Tane te za oto īsimiza'rese'ō na dasiwi waihu'u za'ra ni, senai'ō na rowasu'u'wa norī hā. Tawamhā ta norī nhimirowasu'u hā da te 're wapari hā za'ra mono oō di za oto.

Paruhu nhimiroti rāsutu na rowasu'u

¹⁰⁻¹¹ A hā ma tō īwaihu, īnhimiroti na, duré īhāimanazém na, duré dapawaptom na īnhimirotmuri na te īsina 're īroti mono zém na, duré Wanhib'apito umnhasi sina 're īhāimana mono zém na, duré da'āma īwa'a su'u oō na 're īhāimana mono zém na, duré te 're īda'azawi pese mono zém na, duré marī ahā na īzada 're hāimana mono nherē, Wanhib'apito āma īsina īnhiptete sina 're īhāimana mono zém na zama. Ma tō duré īwaihu, da te īma 're īrob'manharī wasétē za'ra mono zém na hā, duré te 're īrobzépata mono zém na hā. Ma tō duré īwaihu, marī hā īzō 're īwairébē mono zém na hā, Ātizotiza na 'ri nho'ōmo nhisi āma, duré Iconizu āma, duré Risitira āma. Īpipa na da te īāma 're rob'manharī wasétē za'ra mono wa, wa tō te 're robzépata za'ētē.

Tane nherē, įdā'â tō da, ma tō Wanhib'apito hā nasi įnho'reptu a'â. ¹² Cristu Zezusihi āma 're dahāimana wē za'ra mono da, da te dasima 're wē za'ra mono 'ru te, dasi'uihā na te za tō īsazei'wa norī ma, da te 're rob'manharī wasétē za'ra. ¹³ Īwasétē norī hā, duré īhāimana nhipsee norī hā te za 're siwasétē pese za'ra. Īsadawa nhipsee na te za da te āma 're sasōmri za'ra. Te za duré dapē'ē 're dasima 're dazadawa nhipsee za'ra. ¹⁴ Tane nherē, ta norī ne 're aihāimana mono ō di za. Tō sena roti hā ma tō dawi 're ī'awaihu'u mo. Taha na si te za 're aihāimana u'āsi mo. Roti hā tō sena hā ma tō asina 're īsazei' mo. Tō sena roti na aima rowaihu'u'wa norī hā, aima waihu'u pese za'ra di. ¹⁵ 'Watébrémi na 're aihāimana mono zém hawi, aima waihu'u pese di, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā. Taha zarina hāiwa hawi rowaihu hā te aima 're hāimana, asō'reptuzé hā asina ī'uwaimramizéb da hā, Cristu Zezusihi zazei'wa 're aimorī wa. ¹⁶ Uburé īsimiroti wē na rob'ui'éré hā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama 're ī'awaihu'u mono zéb zarina si, te dama 're hāimana za'ra. Āne wa, īsimiroti mono bā wē di, roti tō sena na, da te āma 're īdapawaptob za'ra mono zéb da hā. Duré wē di, īsimiroti hā, danhimiroti tō senai'ō na, da te dama āma 're īrowaihu'u za'ra mono zéb da hā. Duré wē di, īsimiroti hā, dahāimanazém na da te 're upa za'ra mono wamhā, da te dama āma 're īroti za'ra mono zéb da hā, āma 're īdahāimana wē za'ra mono da hā oto. ¹⁷ Taha da, te dama 're hāimana, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā, tāma īromhuri'wa norī ma īwaihu'u pese zéb zarina, īwē na te te tāma āma 're īdapawaptob za'ra mono zéb da hā.

4

¹⁻² Wa za oto marī hā aima ti'ru, 'Re īhāimana u'āsi mono nho'a, Cristu Zezusihi nho'a zama. Nimahā bātā na te za Cristu Zezusi hā dahāimanazém na da'awaihu'u, dawasétē na, dawē na zama. Taha zarina, te za aihīni norī ma dama arowairébē, dahāiba ré norī ma, duré adā'â norī ma zama. Wanhib'apito hā te za wei mo apâ, Danhib'apito uptabi na oto dama 're sāmra mono da. Āne wa, wa za aima ti'ru. Ma'āpé, Wanhib'apito wasu'u'wē na dama 're rowsu'u u'āsi mono za. Asō danhimiparizém na, duré asō danhimipari ō zém na zama, te za Wanhib'apito wasu'u'wē na 're īda'apo're pu'u u'āsi mo. Da'āma aiwa'a āna, te za asimiroti na 're īda'apawaptob mo, dawasétē na 'rāwi 're dasisāmri za'ra mono da, dawasédé hā da te 're rēmē pese za'ra mono da, dawē na si oto 're dahāimana za'ra mono da. ³ E marī wa, wa āne aima ti'ru. Nimahā na hā sena roti hā da te 're wapari ze za'ra mono ō di za. Rowsu'u hā da te 're īwapari ze za'ra mono zéb uwaibaba si, te za da te 're wapari za'ra. Dama rowahutu'wa da, te za da'ahā na da te dasima 're pisutu za'ra, rowsu'u hā da te 're īwapari ze za'ra mono zéb uwaibaba si, te te dama 're wasu'u za'ra mono da. ⁴ Roti tō sena uptabi hā te za da te 're rēmē za'ra, da te 're wapari za'ra mono tō da, dahi'rata norī nhimirob'rāzarōtō 'rata si, da te 're wapari za'ra mono da oto. ⁵ Ta norī ne 're aihāimana mono ō di za. Asimiza'rese te za 're aihāimana mo. Aihāiba na te za 'rāwi 're asī'madā'â mo. Duré, Wanhib'apito zazei'wa 're aimorī 'ru te, da te aima 're rob'manharī wasétē za'ra mono nherē, 're asisawi mono ō di za, 're robzépata mono tō da hā. Te za duré Wanhib'apito wasu'u'wē na 're īda'apo're pu'u u'āsi mo, 'Re īhāimana u'āsi mono te te aima īpisutuzéb zarina, asimirohmuri na tāma āma 're uwaimrami mono da.

⁶ Wa za oto aima īsiwasu'u. īnhibādā hā romhuture di oto. Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa 're īmorī 'ru te, za da te dasiwi īwīrī nherē, īdā'â tō da, īsisawi ō di za. ⁷⁻⁸ 'Re dasi'wamhāri za'ra mono wa, danhiptete na dasiwi

're ūdawairébé mono ne, wa tō wa hā ūnhiptete na 're ūpusi. Duré dawara na dawi ūwatobro ne, wa 're ūhaimana, Wanhib'apito ma, ūnhimiromhuri na te ūsina tāma uwaimrami pari wa. Cristu umnhasi sina, wa tō duré 're morī u'ā, ūsimiroti 'madâ'ā sina. Ni'wa hā dawara na dawi watobro wē te, te za ropsu 'manharī hā sō tihāiba, da te āma ūsōprezéb da hā. Tane, te marī ūwē uptabi hā ūzō 're hāimana, Wanhib'apito ma, ūnhimiromhuri na te ūsina tāma uwaimrami wē te. Nimahā na te za bādā hā ūwa waptārā, Wanhib'apito apā we ūmorizéb da hā, dahāimanazém na te te ūda'awaihu'uzéb zarina, te de dama ūarowairébézéb da hā. Tawapsi, ta hā wē uptabi wa, te za marī ūwē uptabi hā ūma pisutu, ūuwaibaba si. E ūma si te za pisutu. Mare di. Aihīni Wanhib'apito zawi te, wei ūmorizéb zō 're ūsimipari za'ra mono norī ma zama, te za duré marī ūwē uptabi hā tāma pisutu za'ra.

Paru hā Timotiuhu ma, marī na te te ūpo're pu'uzém na rowasu'u

⁹ Ma'āpé, asima rowairébé su'u, we ūtēme aimorī su'u da, ūzabu da. ¹⁰ Demasi hā ūtāma sapa'a õ di oto. Ma tō ūwi watobro, Tesaronita na 'ri nho'ōmo nhisi u morī da, marī hā te te sima awē wa, taha nā oto 're morī da. Teresēti hā ma tō mo, Darasiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Titu hā ma tō duré mo, Damasiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. ¹¹ Rucasihu si te ūrata nhamra. Åne wamhā, Marcusihu zō rowaimrami mono za, sōpētē da, asiré we saprōni da, ūnhimiromhuri na te te 're ūpawapto mono da. ¹² Wa hā wa tō Titicu hā satō, Épézu na 'ri nho'ōmo nhisi u morī da. ¹³ Tawamhā, we aimorī wamhā, ūsi'ubuzé hā we ūma âri za, Capuhu nhorōwa âma te ūrēme hā, Torowadi na 'ri nho'ōmo nhisi âma. Îbaihā zama, we ūma duri za. Îbaihā hā romhā 'manharī hā, ūma wē uptabi wa, ta norī zama we ūma duri za.

¹⁴ Aresādiri hā ma tō ūwi ro'wa'rutu pese, ūsi'uwazi na romhuri'wa hā. Wanhib'apito si te za tāma âma wa'rā, marī te te ūma ūl'ab'manharī wasétē zé wa'rāmimhā. ¹⁵ Taha aibā hā ma tō wanhimirowasu'u na hā wazada tihāiba, sahi sina. Ma'āpé tiwi 're asi'madâ'ā pese mono za.

¹⁶ Da'āma rowairébé'wai ma, ūsiwasu'u 'rata wamhā, ūhaimana wasétē õ zém na hā, ni'wa hā ūtāma sapa'a õ di aré, tinhimiroti na ūtāma sime da. Aihīni ma tō ūwi sina tipahā za'ra. Tane nherē, te ūsima wē õ di, da te ūrēmezém na te de dama âma ūawa'rāmi da hā, 'Re ūhaimana u'âsi mono hā. ¹⁷ Da te ūrēme za'ra nherē, ma tō Wanhib'apito hā ūrata tihāiba, te te ūnhiptete da, 'ri para zudezu'õ norī ma, te rowasu'u da, Wanhib'apito wasu'u'wē na. Åne wamhā, ma tō Wanhib'apito hā ūnho'reptu, ūdâ'ā tō da a'ā. ¹⁸ Tane te za Wanhib'apito hā duré rowasétē hawi ūnho'reptu, hâiwa u te te ūawisi wē da, tinhib'a'u'wē norī te te 're ūl'ab'madâ'ā mono zéb u hā. Ta hā wē uptabi wa, aihīni wa za âma 're wawata u'âsi za'ra.

Paru hā sisa'u te te ūdazawizém na rowasu'u

¹⁹ Ma'āpé ūma sawi zahuré na, Prisira norī hā Atiraha me. Duré ūma sawi za'ra na, Onesiporuhi nhorōwa 're, 're ūhaimana za'ra mono norī hā. ²⁰ Erasitu hā ma tō ūza'u nhamra, Corītu na 'ri nho'ōmo nhisi âma. Toropimu hā hâzé wa, wa tō tirē, Miretu na 'ri nho'ōmo nhisi âma. ²¹ Ma'āpé, niha asina rosa'rata, rowa'u'u wahā 're sa'wari mono õ ré, we aimorizéb da hā. Wasiré ūsazei'wa norī hā te âma asawi za'ra, Eburu, duré Pudeti, duré Rino, duré Caradiza. Uburé ūsazei'wa hâiba amo norī hā te duré âma asawi za'ra.

²² Timotiu, wa ūsima aiwē, Wanhib'apito hā ūrâwi aipé'ë 're, 're ūsâmra mono na, asina 're waihu'u u'âsi mono da. Duré 'Re ūhaimana u'âsi mono wi, wa tō

te tiwi 're waptērē u'âsi, ūsimizawizé hā uburé ai'āma za'ra wa'aba 're hâimana u'âsi mono da.

Titu Tituhu ma, Paru te te ūrob'ui'érézé Íbaihâ wasu'uzé

Ã ïbaihâ hâ Paru hâ aibâ ïprédupté ma, ma tô rob'ui'éré, Titu na ïsisi ma. Ta hâ Paruhu siwadi uptabi, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri na ïpawapto'wa (Darasiza. 2.1-3). Titu hâ zudezu õ di. Ta hâ deredu na ïwaptêrê. Tereta na rob'ré za'iti nhisi ãma, ma tô Zesusihi zazei'wa norî hâ 're hâimana za'ra. Tame ma tô Paru hâ Titu hâ tirê, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri hâ te te 'manharî da. Ã ïbaihâ na ma tô tâma rob'ui'éré, Tereta ãma hâ te te 're da'ab'madâ'â wê mono da, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe norî hâ te te're apisutu mono da, ïsazei'wa norî 'madâ'â'wa da hâ.

Paru hâ wama zama, ma duré waihu'u za'ra, ãne: Ni'wam norî hâ si'uihâ na tinhiptete na tiwasétê wi hâ 're wairébê waihu'u mono õ di. Tazahâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ wama ïsôprub za'ra zém na si wanho'reptuzé hâ Cristuhu dâ'âzém na si.

¹ Wa hâ Paru, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, duré Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa 're ïmorî, wa ãma aima rob'ui'éré. Zezu Cristu hâ ma tô ïpisutu, te te datême ïzatõrî da, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe norî u, te tâma 're apawapto mono da, Wanhib'apito umnhasi sina 're hâimana za'ra mono da, duré Wanhib'apito ãma tô sena rowasu'u wê na te 're apawapto mono da, ãma 're nomro wê mono da. Taha da, ma tô datême ïzatô. ² 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ sadawa nhipese õ di. Marî te te apoto mono õ ré, ma tô tizazel'wa norî ãma sima roti siro, rowê ïsi'utõrî'õ ãma ï'rata 're hâimana u'âsi za'ra mono da. Taha zô si, wa wasina 're wanhimipari u'âsi za'ra. ³ Tawamhâ bâdâ ma tô oto ïwa waptârâ, te te dama ïwaihu'uzéb da hâ, ãhâ wasu'u hâ. Taha wa, ma tô we ïma tisõ, tinhimiroti hâ, ïsadawa para te dama 're sadawa wasu'u mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ Wa'anho'reptui'wa hâ.

⁴ Titu, taha wa, wa ãma aima rob'ui'éré. Te ï'aipawaptobzéb zarina, wasiré Wanhib'apito zazei'wa 're aimorî wa, ï'ra na wa asisi, asawi te.

Wamama ma, wa ai'âma 're ïmreme u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Cristu Zesusihi ma zama, ïsimizawizé hâ ai'âma 're hâimana u'âsi mono da, rowê u'âsi, ãma 're aimorî da.

Cereta na rob'ré za'iti nhisi ãma, Titu te te 're ïdapawapto mono zé wasu'u

⁵ Titu, Cereta na rob'ré za'iti nhisi ãma wa tô airë, tame asâmra da aâ. E marî da. Romhuri hâ ï'uwaibaba dama hiri da. Duré ïprédum norî hâ 're apisutu mono da, 'ri nho'omo mono bâ ïsazei'wa norî te te 're 'madâ'â za'ra mono da. Tawamhâ te aima ïrotizéb zarina si, te za oto 're ï'apisutu mo. ⁶ Æne wa tô aima roti, ta norî ãma. Wê na 're ïnomro mono norî si te za 're 're ï'apisutu mo, da'madâ'â'wa da. Wê na 're nomro mono wa, ïwaséde hâ da te ãma 're ïsa'ra mono õ norî si, te za 're ï'apisutu mo. Timro uptabi si te te 're ï'madâ'â za'ra mono norî si, te za 're ï'apisutu mo, da'madâ'â'wa da hâ. ï'ra norî hâ tô sena ïsazei'wa 're ïnomro mono norî mama si, te za 're ï'apisutu mo. ï'ra norî hâ po're õ wamhâ, duré te te 're rowasutu za'ra mono wamhâ, te za ïwasu'u na da te ãma 're ropé. Tawamhâ ta norî mama hâ 're apisutu mono õ di za, da'madâ'â'wa da hâ.

⁷ Da'madâ'â'wa norî hâ te za dama 're hâimana wê za'ra, 're nomro wasétê mono wa, da te dasiwi 're wê'õ tõ za'ra mono da. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma,

te te 're da'madâ'â za'ra mono wa, dama 're hâimana w   za'ra mono di za.   ne te za 're nomro, da'madâ'â'wa nor   h  . Dama pire w   te, 'r  wina 're wata za'ra mono    di za. Dur   h  imana nhiti'ru na 're h  imana za'ra mono    di za. Dur     z  zei'wa na 're nomro mono    di za. Dur   sahi wa, te te 're dah   za'ra mono    di za. Dur   sadawa nhipepe na te te dama 're rob'r  mi za'ra mono    di za. ⁸ Te za dur   te te 're da'mazasi su'u za'ra. Dur   're nomro w   mono da si, te za te te sina 're rosa'rata za'ra. Dur   h  imana pr  dum na, te za 're h  imana za'ra. Te za dur   dama 're h  imana w   za'ra. 'Re   h  imana u'  si mono   ma si te za 're nomro w  . Dur   tih  iba na te za sina 're siptete za'ra, 're nomro w   mono da. ⁹ Wanhib'apito wasu'u  , te dama 're   wasu'u mono h   t   sena. Taha wa, te za da'madâ'â'wa nor   h     wasu'u   h   te te 're 'madâ'â pese za'ra,   uwaibaba si te te dama   ma 're roti za'ra mono da, row   na si Wanhib'apito   ma 're danomro mono da, dur   're siwaihu'u za'ra mono da, tinhimiroti na te te 're   upa za'ra mono nor   h  .

¹⁰   h  na te aib   nor   h   ah   na 're h  imana za'ra,   sazei'wa nher  , Wanhib'apito nhimiroti na te te 're   iwapari za'ra mono    nor   h  . Ta nor   nhimirowasu'u h   dama   uwaibaba    di. Tizadawa nhipepe na te ta nor   h   te te dama 're rob'r  mi za'ra.   ne te 're dah  imana za'ra da'ah   na, zudezu na 're   dapoto za'ra mono h  . ¹¹ Taha wa, te za ta nor   wi 're   azawi mo, aimawi na   sazei'wa nor   ma te te 're rowasu'u za'ra mono t   da. E mar   wa. Ta nor   nhimirowasu'u zarina, ma t   n  wam nor   h   're sipa za'ra, roti t   senai'   niw  , damama sir   're   ah  imana za'ra mono nor   h  . Aimawi rowasu'u'wa nor   h   rob'uipraz   h   da te t  ma 're s  mri za'ra mono da, te te sima 're rosa'rata za'ra, rowahutu wa'r  mi. ¹² Cereta nihihudu h   t   sena na ma t   tisir   nor   h  imana z  m na rowasu'u.   ne te tinha, romh   r   dapore pu'u'wa h  : "Cereta nihihudu nor   h   sadawa nhipepe na te 're nomro. Abaze zahi ne, te dur   're nomro, sahi u'  si. Wa'a za'ra nher  , te tisa z   si 're s  opr  ."   ne te dawasu'u, romh   r   dapore pu'u'wa h  . ¹³   simirowasu'u h   t   sena. Taha wa, aimreme pire na te za   sazei'wa nor   ma 're   aroti mo, Wanhib'apito nhimiroti si te te 're sazei pese za'ra mono da, row   na   ma 're h  imana za'ra mono da. ¹⁴ Zudezu nor   nhimirob'r  zar  t   'rada h   t   senai    wa, te te 're wapari za'ra mono    di za,   sazei'wa nor   h  . Dur   Wanhib'apito   ma t   sena roti h   te te siwi 're   w  '   za'ra mono nor   nhimiroti h   te te 're wapari za'ra mono    di za. ¹⁵ Danhimirosa'rata w   u'  si 're danomro mono wamh  , ubur   mar     w   na 'r  wi   ma 're dasiwas  t   za'ra mono    di za. Tane nher  , danhimirosa'rata was  t   u'  si 're danomro mono wamh  , mar   w   nher  , da te   ma 're rosa'rata was  t   za'ra mono wamh  , te za 'r  wi   ma 're dasiwas  t   za'ra,   sazei'  'wa nor   h  . Tane nher  , dawas  t   na 'r  wi 're dasiwaihu'u za'ra mono   na, te za 're dah  imana za'ra. ¹⁶ Ta nor   h   te 're siwasu'u za'ra, 'Re   h  imana u'  si mono te te   iwhaihu'u za'ra na. Tane nher  , 're nomro was  t   mono wa, t   senai    di, 're   siwasu'u za'ra mono z   h  . Te te 're   da'ruiwapari za'ra mono z  p si, te t  ma 're h  imana za'ra. Dur   po're'   u'  si te 're nomro. Mar     w   h   te te 're 'manhar   waihu'u za'ra mono    di, ta nor   h  .

2

Rowasu'u uwaibaba na si rowasu'u

¹ Titu, rowasu'u uwaibaba si te za   sazei'wa nor   ma 're   rowahutu mo,   ma 're nomro w   mono da. ² Aib   l  i nor   ma, te za 're   aroti mo, h  imana pr  dum na 're h  imana za'ra mono da, tiwas  t   wi sina 're siptete za'ra mono sina, 're h  imana za'ra mono da. Wanhib'apito nhimiroti si te za dur   te te 're sazei pese za'ra, ta h   t   sena wa. Te za dur   te te 're dazawi pese za'ra. Mar     

sada 're hâimana za'ra mono nherë, Wanhib'apito ãma si te za 're hâimana u'âsi za'ra. ³⁻⁴ Pi'õ lhi norí ma zama, te za duré 're l'aroti mo, hâimana wẽ uptabi na 're hâimana za'ra mono da. Te te 're dawasu'u wasétê za'ra mono õ di za, dama. Azézei'wa 're hâimana za'ra mono õ di za. Roti wẽ na si te za l'ra ré norí hã te te 're pawaptob za'ra, timro hã duré ti'ra norí zama te te 're sawi pese za'ra mono da. ⁵ Te za sina 're siptete za'ra, 're nomro wẽ mono da, l'ra ré norí hã. 'Ri 're, romhuri wẽ 'wa te za 're hâimana za'ra. Duré timro mreme te za te te 're 'madâ'â pese za'ra. Tawamhã da te tâma 're nharí wasétê za'ra mono õ di za, 'Re l'hâimana u'âsi mono nhimiroti na oto 're nomro wẽ mono wa, l'ra ré norí hã.

⁶ 'Ritéi'wa norí ma zama, te za duré 're l'aroti pese mo, sina 're siptete za'ra mono sina, 're nomro wẽ mono da. ⁷ A hã aihâimana wẽ na, te za dama ãma 're asanho mo, asirâ zarina si 're danomro wẽ mono da. Dama 're rowahutu mono wamhã, aimreme tô sena na si, te za dama 're l'rowahutu mo. ⁸ Iwasu'u uwaibaba si, te za dama 're l'rowahutu mo, da te aimâ 're nharí za'ra mono tô da, taré da te aimâ 're nharí za'ra mono wa, timreme niwî wawé'õ 'wa norí hã 're siséb za'ra mono da.

⁹ Iwada'uri zarina si, pawa'âbâ ãna dama romhuri'wa norí ma zama, te za 're l'aroti mo, tinhib'apito mreme hã te te 're wapari pese za'ra mono da, ïsimiromhuri na te te 're wêsâmri za'ra mono da, ïsib'apito hã. Romhuri'wa norí hã timreme na te te tâma 're wa'râmi za'ra mono õ di za, tinhib'apito ma hã. ¹⁰ Duré marí hã tinhib'apito wi te te 're simi'uri za'ra mono õ di za. Te za te tâma 're romhuri wẽ za'ra, te te tiwi 're upa za'ra mono ãna. Tawamhã 'Re l'hâimana u'âsi mono nhimiroti zarina si 're nomro wẽ mono wa, te za Wa'anho'reptui'wa nhimiroti wẽ na 're dawata za'ra.

¹¹ 'Re l'hâimana u'âsi mono hã ma tô dama siwaihu'u, tinhimizawi pese zém na, uburé te te 're l'da'anho'reptui mono zéb da hã. ¹² Ta hã te te 're wa'azawi pese mono wa, ma tô wama waihu'u, wa te 're rême pese za'ra mono da, ïsazei'õ 'wa norí hâimanazé hã, dawé te, wawasétê zô wa te 're rowsatu tô za'ra mono da, ti'ab ré wasina 're wanhiptete za'ra mono da, 'Re l'hâimana u'âsi mono ãma si 're wanomro wẽ mono da. ¹³ Åne wa za 're wanomro, Wa'anho'reptui'wa zô wanhimipari sina. Wa za rowé u'âsi 're wahâimana za'ra, wasina 're wanhimipari za'ra mono sina. Rowa'a za'ëtë ré, apâ wei morí wapsi, wa za watômo na 'madâ'â za'ra ni, danhipai u 're l'hâimana mono hã, Wanhib'apito Zezu Cristu hã. ¹⁴ Ta hã ma tô wazada sisõ, wazada dâ'â da, 're lwanomro wasétê mono hawi, te te 're wa'anho'reptui mono da, ïsib'a'uwe si 're wahâimana za'ra mono da. E marí da. Sena na 're wanomro mono da oto, duré wawa'a ãna ïwé na wa te 're dapawaptob za'ra mono da.

¹⁵ ïnhimiroti zarina si, te za 're l'da'apawapto mo, Wanhib'apito ãma 're danomro wẽ mono da. 'Re danomro wasétê mono tô da, te za dawi 're l'azawi pese mo. Wanhib'apito zadawa para te za aimreme pire na dama 're l'aroti mo, asimiroti wapu wa, da te dasiwi 're aiwé'õ za'ra mono tô da, dama 're l'aroti mono na hã.

3

ïsazei'wa norí hã 're l'hâimana wẽ za'ra mono zé wasu'u

¹ Titu, ïsazei'wa norí hã te za 're l'apo're pu'u u'âsi mo, dama l'pire norí nhimiroti si te te 're wapari pese za'ra mono da, roti'wa norí nhimiroti zama. Simi'ë na te za l'mreme hã te te tâma ãma 're uwaimrami za'ra. ² Duré te te 're dabâsi wasétê za'ra mono õ di za. Te te duré 're razada'âbâ za'ra mono õ di za. Simizawi pese na si, te za 're hâimana za'ra. Duré waimri na te

za uburé dama 're hâimana za'ra, hâimana w  na. ³ Wa nor  zama, Cereta nnihudu nor  ne, wanhimiza'rese   na, wa ar  're wanomro. Wapo're  u si, wa ar  're wahâimana za'ra. Dazadawa nhipese na ma t  da te wama 're rob'r mi za'ra. Ubur  mar  h  sipu'u pese na, wa t  ar  wa te wasima 're w  za'ra,  w  newa,  ma wama 're robze za'ra mono da. Wa t  dur  wa te dama 're rob'manhar  was t  za'ra. Danhimar  na da'ruiwapari h  ma t  wama 're hâimana za'ra dur . Wawas d  te 're 'manhar  za'ra mono 'ru te, ma t  da te 're wa'ruiwapari za'ra ar . Wa nor  h  wa t  dur  asa wa te 're da'ruiwapari za'ra ar . ⁴ Tane nher , wawas t  na 're wanomro mono nher , tinhoprubz m na ma t  dama 're siwaihu'u, 'Re  hâimana u si mono h  Wanho'reptui'wa h . Dur  ubur  te te 're  da'azawi pese mono z m na zama, ma t  dama 're siwaihu'u. ⁵ 'Re  wanomro was t  mono hawi, ma t  te te 're wa'anho'reptu. E 're wanomro w  mono wa, dur  e wa te dama 're rob'manhar  w  za'ra mono wa, ma t  te te 're wa'anho'reptu. Mare di. Wa' ma 're  p ' z  mono zarina, ma t  te te 're wa'anho'reptu. Tip ' z ani te te wama 're  anhomri mono na, ma t  wap '  're te te 're wa'apoto t . Wawas t  hawi, ma t  wap '  're, te te 're wa'a'ups ,  ma 're wanomro w  mono da oto. ⁶ S opru uptabi wa, ma t  wei wama te te 're anhomri Tip ' z ani h , Zezu Cristu te te 're  wa'anho'reptui mono z b zarina. W  uptabi di,  p ' z ani h . ⁷ Wawas t  na 're wanomro mono nher , ma t  te te 're wa'azawi pese, 'Re  hâimana u si mono h . Taha wa, ma t  te te 're wa'aw s m ri, wawas d  h  te te oto wa' ma 're  ab'mad '  mono   z b zarina, row   s i'ut r '   ma  rata 're wasi'ubumroi u si mono da. Taha wa, wa za wasina s  're wanhimipari u si za'ra,  rata 're  wasib 'ubumroi u si mono z b z  sena. ⁸ Te aim   rowasu'uz  h  t  sena.

Taha wa, te za  s azei'wa nor  ma 're  aroti mo, mar  w  na te te 're dapawaptob u si za'ra mono da. Te aim  're  rowasu'u mono z  h  w  uptabi di, dama 're  row  za'ra mono z b da h . ⁹ Ni'wam nor  h  zudezu nor  h rata nor  nhisi wasu'u na, te  ma 're sisada' b  za'ra. 'Re  hâimana u si mono nhimiroti, zudezu nor  ma 're  hâimana za'ra mono na zama, te dur  're sisada' b  za'ra.  ne wamh , dama 're  row  za'ra mono z  h , mare di. Taha wa, mar  na 're  dasisada' b  za'ra mono z  h , 're wapari mono   di za. ¹⁰  t  ni'wa h  te za aimawi tinhimirowasu'u na te te 're ro'wa'rutu,  s azei'wa nor  wi. Taha zarina,  s azei'wa nor  h  sim   ma 're siwanhizari za'ra mono wamh , te za t ma 're  aroti mo,  ne na te te dama 're rowasu'u t  mono da. Taha parimh  te te aiwapari   wamh , te za dur  t ma  s ahu. Taha na dur  te te aiwapari   wamh , ma' p , tiwi 're asi'mad '  pese mono. Tawamh   s ir  're aihâimana mono   di za oto. ¹¹ E mar  wa. T ma roti nher , te te  aiwapari   na, waihu'u wa. Roti sena hawi sipai wa, te za  was t  na dasiwi waihu'u ni.

Paru h , Tituhu ma te te  rowaihu'u 'r s tu z 

¹² Nimah  na, wa za aib  h  at me sat ,  t  Atemasi h ,  t  Titicu h . Taha wa, ma' p  rosa'rata, we aimor  da, wasis p t  da, Nicopuri na 'ri nho' mo nhisi  ma. Taha na wa t   s ima rosa'rata, rowa'u'u wah  nomro r , tame  nh m ra da. ¹³ Dur  aib  nor  h  pawaptob zahur  na, Zena nor  h  Aporuhu me. Danhimirob'manhar z m  na dawasu'u'wa, te 're hâimana, Zena h . Mar  h  aim   hâimana zarina, te za  p awaptob zahur , mar  h  t ma hâimana zahur    wa,  nebz b  da h . ¹⁴ Wa t   s ima w , wasir   s azei'wa nor  h  mar  z  dawi 're ro'wanhi'riti za'ra mono wamh , te te 're dapawaptob za'ra mono da, tar  're hâimana za'ra mono t  da, dapawaptob  na.

15 Uburé ſisiré 're ſi'ubumroi mono norī hā ma tō timreme na āma asawi za'ra. Wasiré ſazei'wa norī hā wa wamreme na āma sawi za'ra ni, wazawi'wa norī hā.

'Re Ihāimana u'âsi mono wi, wa aimā za'ra wa'aba, te tiwi 're rowaptērē u'âsi, aihñi te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'âsi āma 're anomro aba mono da.

Piremo

Piremohō ma, Paru te te ūrob'ui'érézé Ibahā wasu'uzé

Duréihā ma tō aibā norī hā da te 're uipra za'ra, pi'ō norī zama, te te dama 're romhuri za'ra mono da. Taré dasa si, duré da'uzazép si ma tō da te tāma 're sōmri za'ra. Romhuri wa'â hā da te tāma 're sōmri za'ra mono ò di. Ma tō duré da te tiwi 're rosawi za'ra, nimomo si'uihā na 're wairébé mono tō da. Āne wa, ma tō robzei āna 're hāimana za'ra, romhuri'wa norī hā. Tawamhā nimomo apito norī hā te te satōri za'ra ò nherē, si'uihā na 're wairébé mono wa, te za sada 're sahi za'ra. Taha wa, te za dama 'ru za'ra, da te sōpētē za'ra wa, apā da te simroi mono da. Tawamhā apito hā te za nasi hā za'ra āté, romhuri'wa norī hā si'uihā na 're wairébé mono 'ru te.

Āne hā tāma waihu'u pese wa, ma tō Paru hā rob'ui'éré, Piremohō ma. Ta hā ma tō aré uipra aibā hā, Onezimo na īisi hā, tāma ūromhuri'wa da hā. Tane nherē, ma tō tiwi watobro Onezimo hā, nimomo morī da. Morī wamhā, Paruhu u ma tō wi. Tawamhā Zezusihī wasu'uwe hā ma tō tāma wasu'u, Paru hā. Taha zarina, ma tō Onezimo hā saze. Taha wa, ma tō Paru hā Piremohō ma rob'ui'éré, te te āma waihu'u da, Onezimohō hāimana zép tém na hā. Piremo hā duré ūsazei'wa. Taha wa, Paru hā ma tō tiwi rowaptē, Piremohō wi, te te āri wē da, Onezimo hā apā l'rata 're sāmra mono da, ūsiré ūsazei'wai wa oto.

1-2 Piremo, a hā wasiwadi wama asawi pe, duré wasiré Cristu Zezusihī ma romhuri'wa. Āhāna, wa hā Paru, wa za asawi, īnhimi'ui'éré na. Wano hā Timotiuhi me, wa za asawi ni. Duré Zezusihī zazei'wa norī, asōrōwa u siré 're ūsi'rā'ōtō mono norī zama, wa za āma sawi za'ra ni. Duré wahidiba hā Apiza hā wa za āma sawi ni. Duré aibā hā Atipu hā wa za āma sawi ni. Ta hā te duré wasiré Wanhib'apito ma, te te 're romhuri pese. Wa hā Zezu Cristuhu ma romhuri'wai wa, ma tō dasiwi ī'āri ni. Dazazéb 're ma tō duré dasiwi īnherē ni. Tawamhā dazazéb 're, īnhamra ré, wa za aima rob'ui'éré za'ra wa'wa.

3 Wamama ma, wa ai'āma 're wamreme zusi u'āsi, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ūsimizawé hā ai'āma 're hāimana u'āsi mono da, rowē u'āsi, āma 're aimorī da.

4-5 Piremo, asawi di. Āhāna wa za aima waihu'u, Wamama āma īwatazém na, ai'āma hā. Aiwasu'u wē hā ma tō we nasi ūtēme waptārā. Wanhib'apito Zezusihī zazei'wa te, u, 're aimo. Te duré, u, 're ī'azawi pese mo, uburé ūsazei'wa norī hā. Taha wa, aiwasu'u wē hā we ūtēme 're waptā'ā mono wa, īto ti, wa hā. Duré 'Re īhāimana u'āsi mono ma, ai'āma 're īmreme mono wamhā, wa duré āma 're īwata u'āsi, īnhib'apito āma. **6** 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō uburé Cristuhu zazei'wa norī ma 're sōpru, uburé marī ūvē na. A hā, Cristuhu zazei'wai wa, wa oto wasiré 're wahāimana za'ra. Tawamhā, wa ai'āma 're īmreme, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te aima 're awaihu'u pese mono da, aipē'ē 're, uburé marī ūvē hā Cristuhu zazei'wa norī ma, te te 're ī'anhomri mono hā. **7** A hā īno. īma asawi di. 'Re asimizawi pese mono wa, īto ti. ītoi uptabi di, īpē'ē 'remhā. Taha wa, īma rowē uptabi di. Duré uburé ūsazei'wa norī hā robze na oto 're si'ubumroi mono wa, marī na a hā 're apawapto mono wa, ītoi uptabi di, aima.

8 Tawamhā, marī na wa za aima rowaihu'u. Wa za duré aiwi rowaptē. Wa hā asiré Cristuhu zazei'wai wa, adub'rada, wa oto 're mo. E taha wa,

wa za ãma aima ti'ru, marĩ hã 'manharĩ da. Mare di. Te ãma aima 'rui õ di za. ⁹ Ìma asawi pese wa, wa hã Paru, dazazéb 're ïnhamra nherẽ, Cristu Zezusihî zadawa wasu'u'wai wa, wa za taré aiwi rowapté, así'uihâ na si marĩ hã 'manharĩ da. ¹⁰ Äne ähâna Onezimohõ ãma, wa za aima rowaihu'u. Wa za duré aiwi rowapté, Onezimohõ ma. Cristuhu zazei'wa te oto 're mo, ta hã. Wanhib'apito wasu'uwê hã wa tõ tâma waihu'u, dazazéb 're ïnhamra ré. Ma tõ saze. Taha wa, ï'ra ne, wa ïsina te 're waihu'u oto, Onezimo hã. ¹¹ Te te aima 're romhuri zei mono ãna, te aré 're mo, Onezimo hã. Taha wa, aima wê õ di aré. Tazahã, aimawi ïhâimanazé hã oto. Ma tõ aipi'ra. Taha wa, aima wê di za oto. Ìma zama duré wê di.

¹² Ìma sawi di duré. Ìma sawi uptabi nherẽ, ähâna wa za oto Onezimo hã atême satõ, aï'rata 're sãmra mono da, apâ. ¹³ Ì'rata 're sãmra mono 'wa'âhâ, te aré te te 're ïpawapto, aï'upana. Te te 're ïpawapto mono da, wa tõ ïsima wê, dazazéb 're ïnhamra ré, wa hã ïwasu'u wê 'wai wa. ¹⁴ Tane nherẽ, te za así'uihâ na si tâma ïpisu, apâ we ïtëme satõri da, aima wê wamhã. Aima wê õ wamhã, mare di za. Äne wapsi, ìma wê di za. Wa hã te ãma pisutu õ di. Mare di.

¹⁵ Ta hã Onezimo hã ma tõ aré airé. Äté syry na asiti 're sãmra mono nherẽ, wê di. E marĩ wa, wê di. Atême wisi wapsi, äté te za oto aï'rata 're sãmra u'âsi. Taha wa, aima wê di za oto, äté. ¹⁶ Cristuhu zazei'wa te za oto 're mo, Onezimo hã. Pawa'âbâ ãna aima romhuri'wa si 're morõ õ di za oto. Cristuhu zazei uptabi 'wa oto 're morõ wa, wano te za oto 're hâimana, Onezimo hã. Tô sena sawi di, ìma. Tawamhã aima sawi uptabi di za oto, ta hã. Asiré ïsazei'wai wa, ano te za oto 're mo, asiré.

¹⁷ Ähâna, wa za aiwi rowapté, Onezimohõ ma. Ma'âpé, atême wisi wi, sawi na za, aï'rata apâ 're hâimana u'âsi mono da oto. Wa hã asiré ïsazei'wai wa, atême ïwisi 'wa'âhâ, te aré ïzawi. Tane te za ïsawi, Onezimo hã, apâ aima 're hâimana mono da. ¹⁸ Äté aï'rata sãmra ré hã, ma tõ marĩ hã aiwi wasétê. Äté marĩ, ma tõ aiwi ti'â, asiti morõ õ ré. Sena wamhã, ma'âpé we ìma waihu'u za, apâ ïwa'âbâzéb zarina te aima sõmri da, ïsôwa're're, Onezimohõ upana. ¹⁹ Tô sena, ïmreme hã. Wa hã Paru hã wa za aima wa'â. Äne wa oto aima rob'ui'éré, waihu'u da. A hã, Zezusihî zazei'wa. Ähâna Zezusihî wasu'uwê zarina, robze na te oto 're aimo, ïwasu'u wê hã te aima waihu'u wa, wa hã. ²⁰ Taha wa, wa ãne aima roti. Duré wa aiwi rowapté, Onezimohõ ma, sawi da, duré aï'rata 're sãmra mono da, a hã ïno, Cristuhu zazei'wai wa. Äne wamhã, wê di za ïma.

²¹ Äne, wa aima rob'ui'éré, ïnhimiroti hã waihu'u da. Zahadu wapsi, uburé 're ï'ab'manharĩ wê mono zé hã, Onezimohõ ãma hã, ïnhimiroti zarina hã wa za waihu'u. Äté ïnhimiroti zarina si õ di za. Äté así'uihâ na asimirosa'rata zarina zama, te za tâma ï'manharĩ wê. ²² Duré misi wa za aiwi wapté. Ma'âpé, daza'warizé hã ïma pisutu, aï'rata za'ra wa'aba a'â ïnhamra da. A norõ wa'wa hã ma tõ duré ïma 're ïrowapté'ë za'ra wa'aba mo, hâiwa u, 'Re ïhâimanu u'âsi mono wi, te te ïzatõri da, dazazém hawi atême za'ra wa'aba, ïmorõ da apâ. Taha wa, wa sô mapa, ïmorizéb zô, atême za'ra wa'aba, ïma 're ïrowapté'ë za'ra wa'aba mono zéb zarina, ãma ïmorõ da apâ. Äne si.

²³ Ähâna Epaprasî hã te ãma asawi. Ta hã duré Cristu Zezusihî wasu'u'wai wa, dazazéb 're te nhamra, ïme. ²⁴ Marcusi hã te duré ãma asawi, duré Aritacu hã, duré Demasi, duré Rucasi. Ta norõ hã, ïsiré Wanhib'apito ma romhuri'wa norõ. Äne si, wa ïnhimiroti'ui'éré hã 'râsutu.

25 Wa hã wa duré 're ſimreme u'âsi, Wamama ma, ai'âma za'ra wa'aba, Wanhib'apito Zezu Cristu hã te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, robzei u'âsi, ãma 're anomro aba mono da.

Ebreusi Ebreusi norī ma, rob'ui'éré Íbaihâ wasu'uzé

Ã Íbaihâ na rob'ui'éré hâ zudezu norī ma hâ, Zezusih i zazei'wa norī ma hâ. Ebreusi hâ zudezu norī waptêrézé hâiba amo. Ã Íbaihâ na rob'ui'éré'wa hâ ni'wa hâ te te waihu'u ò di.

Zudezu norī hâ Zezusih i zazei'wa norī hâ ma tô te te 're robzépata za'êtë za'ra, Ísiré zudezu norī hâ te te siwi 're wê'ò za'ra mono wa, 'Re Íhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâ te te oto 're 'madâ'â za'ra mono ò newa. Taha wa, ma tô Ebreusi na rob'ui'éré'wa hâ Ísazei'wa norī âma tihâtâ'â za'ra, zudezu norī nhimizaze 'rata zéb u apâ sipizari za'ra ò umnhasite. Ma tô duré dama waihu'u za'ra, Zezusih hâ 'Re Íhâimana u'âsi mono 'ra uptabi na hâ. Ta hâ hâiwa âma romhuri'wa norī ma, pire uptabi di, ti'âi âma uburé 'Re Íhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norī ma zama, Mozésih i ma, duré Zuzuウェhé ma.

Ma tô duré dama waihu'u za'ra, âne: Zezusih hâ dazada Ísisômrizé hâ danhipai u wê uptabi di, 'Re Íhâimana u'âsi mono ma, danhimizama hâ dasi'udâna da te tâma 're ïsõmri za'ra mono na hâ.

Capituru 11 âma hâ ma tô duré wama sisi nhoré za'ra, ni'wam norī hâ 'Re Íhâimana u'âsi mono si te te sina 're l'umnhasi za'ra mono zém na hâ, te te 're robzépata za'ra mono nherë.

'Re Íhâimana u'âsi mono 'ra wasu'u

¹ Duréhâ 'Re Íhâimana u'âsi mono hâ ma tô tizadawa wasu'u 'rata 'wa norī ma te te 're rowasu'u, ta norī hâ te te oto wahî'rata norī ma âma 're rowasu'u za'ra mono da, Ísadawa nhipai u hâ. Ta norī ma, ma tô marî na misi si te te tâma 're rowasu'u za'ra, âma îpu'u na hâ, 'Re Íhâimana u'âsi mono te te tâma 're ïwaihu'u za'ra mono zép sidâpâsi. ² Tane nherë, ti'ra si ma tô oto pisutu, Ísadawa nhipai u te te oto wama âma 're ïrowasu'u za'ra mono zéb da hâ, rob'râsutuzéb u romhutu na za 're ïwahâimana za'ra mono norī ma. Taha si ma tô Timama zadawa para uburé te te ro'apoto. Taha si ma tô duré pisutu Ímama hâ, niwapsi uburé roptede'wa na 're hâimana mono da oto. ³ Õhõ si te oto Timama hâ ïwê uptabi ná te te dama 're wasu'u, rowa'a ïsa'êtë na hâ. Taha si te Timama ne 're hâimana, aiwa wa. Tinhimiroti nhiptete na te uburé marî hâ te te 're a'upari wê, 're si'utôrî tô za'ra mono da. Õhõ si dawasédé hâ te te dama 're apari mono da, dazada dâ'â wa, taha pari hâiwa'utu wa, te oto 'Re Íhâimana u'âsi mono nhimire niwî 're sâmra, hâiwa âma. Danhipai u ïwaihu'u pese uptabi nhimire niwî te oto 're sâmra, Ísiré te te 're da'ab'madâ'â mono da oto, pire uptabi na.

Zezihi hâ hâiwa âma romhuri'wa norī ma, pire na 're Íhâimana mono zé wasu'u

⁴ Ímama hâ ma tô ïsisi hâ tâma tisõ, sisi pire da, 'Re Íhâimana u'âsi mono 'ra na ïsisi da hâ, uburé hâiwa âma tâma ïromhuri'wa norî nhisi ma, pire uptabi da. Tane ma duré Ímama hâ pisutu, hâiwa âma romhuri'wa norî ma, pire uptabi na 're hâimana mono da oto, ï'ra hâ. ⁵ Duréhâ 'Re Íhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hâ ma tô âne na âma rob'ui'éré, 'Re Íhâimana u'âsi mono mreme na: "A hâ ï'ra te ïme 're aihâimana mo. Taha wa, wa za oto ï'ra na te 're asisi, dama aipire na 're aihâimana mono da oto."

Âne duré Íhâiba amo na rob'ui'éré hâ:

"Wa hā Īmama wa za tāma 're īhāimana. Taha wa, īra te za 're hāimana."

Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'érē hā. Tawamhā e hāiwa āma tāma īromhuri'wa norī āma zama, ma tō āne na hā rowasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Mare di. Zezusihī āma si, ma tō āne na hā rowasu'u.

⁶ Āne ma tō duré ni'wa hā āma rob'ui'érē, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na, ti'ra hā ti'ai u za te we īsatōrīzém na, da'ra hā dama 're īpoto 'rata za'ra mono ne īpire uptabi na hā:

"Uburé hāiwa āma īma romhuri'wa norī hā te za āma tiwata za'ra."

Āne ma tō Zezusihī āma rowasu'u siro, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

⁷ Āne na si ma tō hāiwa āma romhuri'wa norī āma hā rob'ui'érē za'ra, ni'wa hā:

"Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō hāiwa āma tāma īromhuri'wa norī hā pisutu za'ra, rowa'u'u ne 're hāimana za'ra mono da, duré unhamma ro'o ne 're hāimana za'ra mono da."

Āne na si ma tō īwasu'u za'ra na ni'wa hā rob'ui'érē.

⁸ Tazahā, īra si dama pire uptabi na 're īhāimana mono zém na ma tō rowasu'u 'Re īhāimana u'āsi mono hā, āne:

"A hā Ropoto'wa. Da'āma 're asib'a'uウェ mono zé hā aiwi 're si'utōrī mono ō di za. Te za tō aima 're hāimana u'āsi.

Duré marī na 're upai mono āna, te za 're īda'ab'madā'â u'āsi mo.

⁹ Uburé marī īwē hā da te 're ī'manharī za'ra mono si, aima wē uptabi di. Duré uburé marī īwasédé hā da te 're ī'manharī za'ra mono si, ma tō da'āma 're ī'a'ruiwapari mo.

Taha wa, wa hā 'Re īhāimana u'āsi mono, Asib'apito hā wa tō aipisutu, uburé asiré 're īhāimana za'ra mono norī nhipai u, aipire na tāma 're aihāimana za'ra mono da, duré āne zarina āma 're atoi u'āsi mono da."

Āne ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā ti'ra ma roti.

¹⁰ Āne ma tō duré ti'ra ma tinhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā:

"A hā uburé Danhib'apito. Duréihā ropoto na'rata hawimhā ma tō ti'a hā ī'manha. Asi'uihā na ma tō duré hāiwa hā ī'manha.

¹¹⁻¹² Tane nherē, te za niwamhā ai'utōrī ō di za, a hā. Aiwétési te za 're aihāimana u'āsi mo. Nimahā na hā āma saprī waihu'u ō di za, aihāimanazém na hā. Tō ōhō si, 're aihāimana mono zé hā za."

Āne ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā ti'ra ma, waihu'u siro.

¹³ Āne ma tō duré 'Re īhāimana u'āsi mono hā tāma waihu'u siro:

"Īrata te za 're asāmra u'āsi mo īnhimire niwī, dama aipire na īsiré 're aihāimana u'āsi mono da. Asitob'ru norī nhiptetezé hā wa za tiwi uprosi za'ra, wapu na aima 're hāimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uware na 're hāimana za'ra mono da oto."

Tawamhā, e hāiwa āma tāma īromhuri'wa norī ma, ma tō āne hā waihu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Mare di. Ti'ra ma si, ma tō āne hā waihu'u siro, ta norī ma, pire u'āsi 're hāimana mono wa za, Zezusihī hā.

¹⁴ E niha tawamhā, hāiwa āma romhuri'wa norī 're īhāimana za'ra mono zé hā. Ta norī hā īhāiba'ō, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, romhuri'wa norī. Ta norī

si ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're satōrī za'ra ti'ai u, za te te īsō'reptu za'ra norī hā te te 're pawaptob za'ra mono da, ti'ab ré. Taha na si, ta norī nhimiromhurizé hā.

2

Danho'reptuzé īwē uptabi wasu'u

¹ Taha wa, Cristuhu wasu'uwe hā wa te 're īwapari za'ra mono zép si, wa za wa te 're 'madā'ā pese za'ra, wasina 're wapahā za'ra mono tō da, tiwi. ² Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā, hāiwa āma tāma īromhuri'wa norī hā wahi'rata norī ma, te te īwaihu'u za'ra zé hā tō sena na 're īhāimana mono na ma tō da te 're waihu'u za'ra. Duré ni'wam norī hā ëhō si te te 're 'madā'ā za'ra mono õ wa, duré īsarina si 're nomro wē mono õ wa, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā īsarina te te 're hā za'ra. ³ Āne wa, te te 're īwa'anho'reptui mono zéb zō, īwē uptabi zō, wa te sō 're rob'ruiwapari za'ra mono õ nherē, e īsimiházé wi, wa za wasi'uihā na 're wawairébé. 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're īwa'anho'reptui mono zé wasu'u na ma tō Wanhib'apito hā dama rowasu'u 'rata, si'uihā na. īmreme wapari'wa norī hā ma tō duré āne na wama āma rowasu'u za'ra, tō sena danho'reptuzém na wa te āma 're īsaze za'ra mono zéb da hā. ⁴ 'Re īhāimana u'āsi mono zama, ma tō te te 're wa'apawapto, te te 're īda'anho'reptui mono zé wasu'u hā, tō sena na 're īhāimana mono na wa te wasina āma 're waihu'u pese za'ra mono da oto. Tiwaihu'u pese na mari īwē hā dama ī'manhari'waihu'u'õ hā ma tō te te dama 're ab'manhari'wē, āma 're īdatob'uzu za'ra mono zé hā, taha zarina tō sena, wa te āma 're īwaihu'u pese za'ra mono zéb da hā, te te 're īda'anho'reptui mono zé wasu'u hā. Ma tō duré Tipē'ēzani ma pisutu, romhuri hā īsaze'i'wai mono bâ te te sima 're ī'awē mono zéb zarina, te te tāma 're apisutu mono da, āma 're īsipawaptob za'ra mono zéb da hā. Taha zarina, wasi'uihā na tō sena, wa te āma 're waihu'u pese za'ra mono da, ma tō duré te te 're wa'apawapto, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

Zezu Cristu hā Danho'reptui'wai wasu'u

⁵ Za 're īdahāimana téb za'ra mono na, wa tō aimā āma rowasu'u pari za'ra wa'wa. E taha wa, te za hāiwa āma tāma īromhuri'wa norī hā pisutu za'ra 'Re īhāimana u'āsi mono hā, ta norī hā pire na te te 're da'madā'ā za'ra mono da, za 're īdahāimana téb za'ra mono āma hā. Mare di. Ta norī hā danhib'apito da, te te pisutu za'ra õ di. ⁶ Tazahā duréihā ni'wa hā ma tō ãne na ībaihā na āma rob'ui'éré, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te īrowasu'uzém na hā:

"Re īhāimana u'āsi mono, e dahāimana pire na aimā 're dahāimana za'ra mono bâ, te da'āma 're aipo're pu'u u'āsi mo. E niha da, te bété da'āma 're aiwamri u'āsi mo, a'uwē na si 're dahāimana za'ra mono nherē."

⁷ Ma tō aré dama īpisu, hāiwa āma aimā romhuri'wa norī zapari, dawapu na 're dahāimana za'ra mono da a'â. Tazahā, ma tō oto dama īpisu, dapire na oto 're dahāimana za'ra mono da, īwē na si.

⁸ Ma tō duré dama īpisu oto, uburé marī hā niwapsi da te 're 'madā'ā za'ra mono da, dapire na."

Āne na ma tō duréihā dawasu'u na rob'ui'éré, ni'wa hā.

'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō oto dama pisutu, niwapsi uburé marī hā da te 're ī'madā'ā za'ra mono zéb da hā, dapire na. Marī hā taré 're 'maiħāimana mono õ di za, da te 're ī'madā'ā za'ra mono õ na hā. Tane nherē, zahadu uburé marī hā da te 're 'madā'ā za'ra mono õ di, ti'a 're dahāimana za'ra mono ré hā. ⁹ Zezusi 're īmorīzép si wa tō wa te 're waihu'u pese za'ra. Ta

hã ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã pisutu, ti'ai ãma 're hâimana mono ré hã, hâiwa ãma tâma ïromhuri'wa norñ ma, wapu na a'â 're hâimana mono da, dasine. Zezusi hã dazada dâ'â da si, ma tô pisutu 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, da'âma 're pê'ëzé mono wa, da'âma 're ïswârñ mono zéb da hã. Ma tô duré pisutu ti'ra hã, pire na dama 're hâimana u'âsi mono da oto, dazada ïdâ'â zarina, te te ïrobzépata na te te sina tâma uwaimrami wa, Timama ma hã.¹⁰ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô uburé te te ro'apoto. Taha ma si te uburé marñ hã tâma 're hâimana. Ta hã tô ïbâ, ma ti'ra hã pisutu Zezusi hã, dazada dâ'â wa, te te robzépata da a'â, taha zarina te te 're de'a'nhoo'reptui mono da, te te sina uwaimrami da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma ïpisutuzéb zarina. Da'ahâ na hâiwa ãma rowë uptabi na ï'rata 're danomro u'âsi mono da, ma tô ãne da hã tâma pisutu, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã.

¹¹ Zezusi hã Timama nhib'a'uwe norñ pisutu'wa, duré ïsib'a'uwe da, Zezusi te te 're ïpisutu za'ra mono norñ hã misire ïmama za'ra hã tô ðhõ si. Taha wa, Zezusi hã ãma 're sisé mono õ di, ta norñ hã tisisänawã na za te te 're ïanhisi mono da hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã misire ïmama za'ra wa, simisutu. Te za tô tisisänawã na te te 're anhisi, Zezusi hã.¹² Duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ãma rob'ui'éré, Zezusi hã Timama ma, za te te tâma ïrowasu'uzém na hã:

"Ísisänawã norñ ma, wa za te tâma 're aiwasu'u wë za'ra.

Siré 're si'râ'otô mono ré, wa za ai'âma 're ïwata u'âsi, ïsõ'a za'ra."

¹³ Ma tô duré ni'wa hã ãne na ãma rob'ui'éré, Zezusihî mreme wasu'u na hã:

"Ízama wa za te ïsina 're umnhasi pese u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã."

Duréihâ ãne, Zezusihî mreme wasu'u amo na da te ãma ïrob'ui'érézé hã, ïsazei'wa norñ ãma hã:

"Âhâta wa hã wa oto 're ïhâimana, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra na oto tâma 're ïhâimana za'ra mono norñ siré, õ hâ te te ïma 're ïapisutu mono norñ siré."

Ãne duréihâ Zezusihî mreme wasu'u na rob'ui'éré hã.

¹⁴ 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra ne, tâma 're ïhâimana za'ra mono norñ hã te a'uwe hâiba na 're hâimana za'ra, nhi ré, duré waprui ré. Taha wa, ma tô Zezusi hã dasiré si'a'uwe, a'uwe hâiba na a'â 're morñ da. Tidâ'âzém na Wa'uburé nhiptede hâ te te tiwi prub da, ma tô a'uwe hâiba na podo, Wa'uburé nhimiromhuri ma, dadâ'âzé ma, marñ zô dasipibuma 're danho-pré tô mono da oto.¹⁵ Ni'wam norñ hâ te tô Wa'uburé nhimiromhuri zarina, pahi u'âsi 're hâimana za'ra, tidâ'âzé ma hã, ïwada'uri zarina si pawa'âbâ ãna te te dama 're ïromhuri za'ra mono hã tinhib'apito nhimiwada'uri na si sina hâtâ'â u'âsi 're ïhâimana za'ra mono ne. Ta norñ hâ tidâ'âzé ma, pahi ãna oto 're hâimana za'ra mono da, ma tô sada tidâ'â za'ra, Zezusi hã.¹⁶ E hâiwa ãma romhuri'wa norñ hâ te te 're pawaptob za'ra mono da, ma tô we ti'ai u mo Zezusi hã, dawazari si'a'uwe da. Mare di. Abra'âhâ nihiludu mono bâ te te 're ïpawaptob za'ra mono da si, ma tô wei mo. ãne hã wama waihu'u pese za'ra di oto, wa norñ hã.¹⁷ Taha wa, tisisänawã norñ me, aiwa uptabi a'â 're hâimana mono da, ma tô si'a'uwe Zezusi hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ïpire uptabi ne 're hâimana mono da, sasedoti ïpire uptabi ne, tâma umnhasi na te te tâma 're romhuri mono da, da'âma pê'ëzé uptabi sina. Taha da, ma tô si'a'uwe tô, taha zarina dawaséde hâ te te oto dama 're apari mono da. Ta hã dasiré si'a'uwe õ 'wa'âhâ, ãne hâ te te aré sina uwaimrami waihu'u õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hã.¹⁸ Zezusi hã ma tô robzépata za'ëtê tô, ti'ab ré. Duré Wa'uburé hã ma tô aré pibu, tiwaséde hâ te

te 'manharī da. Tane nherē, te te īwapari õ zarina, tiwasédé hā te te 'manharī õ di. Taha wa, Wa'uburé hā te te oto 're wapibu za'ra mono wamhā, tō õ hā te za te te 're wa'apawapto, īsine wawasédé hā wa te 're 'manharī za'ra mono ãna, wanhiptete sina õhō ãma si 're wanomro mono da, Zezusihī ãma si.

3

Mozésihu wasu'u, Cristuhu wasu'u me

¹ īsisānawā norī, a norī wa'aba zama ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā aipisutu za'rā wa'wa, īsib'a'uwē si oto 're anomro aba mono da, hāiwa ãma ī'rata 're aihāimana u'âsi za'rā wa'aba mono da. Taha wa, te za Zezusihī ãma si 're īrosa'rata u'âsi za'rā wa'aba mo, 'Re īhāimana u'âsi mono hā ti'ai u, we te te īsatōrī na, duré dama īsadawa wasu'u'wa na. Ta hā sasedotu īpire uptabi na te wa'ama te te 're romhuri u'âsi, īwasu'u'wē na wa te 're īsaze za'rā mono zém na te te 're wa'apawapto mono da. ² Ta hā ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono ma, umnhasi sina te te tāma 're romhuri wē u'âsi, te te tāma 're īapisutu mono zéb zarina si. Tane aiwa, duréihā Mozési hā ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono nhib'a'uwē norī ma, umnhasi sina te te tāma 're romhuri wē u'âsi za'rā. ³ Ni'wa hā simiromhuri wē na te te sima 'ri wamhā, te za ãma tatob'uzu za'rā ni, īsimiromhuri wē na hā. E tawamhā 'ri na si te za ãma tatob'uzu za'rā ni. Mare di. Taha nhipai te, te za 'ri 'manharī'wai ãma zama tatob'uzu za'rā ni. Tane duré, Mozési hā dama pire na 're hāimana mono nherē, taha hāimnazém nhipai u hā, Zezusihī si dama pire uptabi di. ⁴ Ti'ai ãma uburé 'ri hā danhib'rata na rob'manharī hā si'uihā na 're si'manharī za'rā mono õ di. Taha wa, te 'ri'wa norī hā 'ri nhipai u, pire na 're hāimana za'rā. Tane nherē, 'Re īhāimana u'âsi mono si ma tō uburé marī hā te te 're ab'manharī. Taha wa, te uburé marī nhipai u, pire uptabi na 're hāimana u'âsi ta hā siwaprosi. ⁵ Mozési hā ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono ma, umnhasi sina te te tāma 're romhuri wē u'âsi, īsib'a'uwē te te tāma 're īpawaptob za'rā mono zém na hā. Marī na 'Re īhāimana u'âsi mono hā za ti'ab ré te te dama 're ī'arowaihu'u mono zém na, ma tō īsib'a'uwē ma te te 're rowaihu'u sirōmo za'rā, Mozési hā. 'Re īhāimana u'âsi mono ma, romhuri'wa na si, te ta hā 're hāimana. ⁶ Tane nherē, te Cristuhu si tāma umnhasi na uburé īsib'a'uwē norī hā te te tāma 're 'madâ'â pese za'rā, pire uptabi na, 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra hā. Wa norī hā Cristuhu ãma si 're wanomro mono wa, da te wama 're rob'manharī wasétē za'rā mono nherē, wapahi ãna wanhiptete sina ãma 're wanomro mono wamhā, wa za tō īsib'a'uwē na tāma 're wahāimana u'âsi za'rā. 'Re īhāimana u'âsi mono hā īwē si, za te te wama īpisutu za'rā zéb zō, wama umnhasi sina sô 're īwanhimpipari u'âsi za'rā mono zéb zarina, tiwi 're wasipizari za'rā mono õ wamhā, tawapsi wa za tō īsib'a'uwē na tāma 're wahāimana u'âsi za'rā.

'Re īhāimana u'âsi mono nhib'a'uwē norī 're īwa'utu za'rā mono zé wasu'u

⁷⁻⁸ Duréihā ni'wa hā ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ëzani zadawa para, ãne na ãma rob'ui'érē:

"Ā bâtâ na, 'Re īhāimana u'âsi mono mreme hā wapari za'rā wa'aba wamhā, aipo're si'âri 're aihāimana za'rā wa'aba mono õ di za, ai'rā tete aba na. Duréihā aihī'rata norī wa'wa hā ma tō ãne na hā po're ãna sada tihāimana za'rā, 'Re īhāimana u'âsi mono da. Ta norī hā a'ubuni wi 're nomro mono ré, nimahā bâtâ na ma tō tiwasédé hā 'manharī za'rā, 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te sina pibu za'rā da, niha te te tāma rob'manharī za'rā õ zō pé, ãma īwa'a su'u za'rā õ na hā."

Āne ma tō ni'wa hā ãma rob'ui'érē.

⁹ Āne duré, 'Re īhāimana u'âsi mono mreme na rob'ui'érē hā:

"Aihī'rata norī hā ma tō siwi ūpibū, āma ūwa'a su'u za'ra ū zarina, niha te tāma rob'manhārī za'ra ū zō pé, te te ūsina ūpibū za'ra da. 40 na āma wahub za'ra ré, marī ūwē na si te 're pawaptob u'āsi za'ra mono nherē, ma tō siwi ūwē'ō, aihī'rata norī wa'wa hā.

¹⁰Taha wa, wa tō ta norī hā oto ūsiwi wē'ō pese za'ra. Taha wa, wa tō āne ūsimā tinhā: 'Ta norī hā ūzō si 're sōpré mono ū di oto. ūnhimiroti zarina si 're ūhāimana za'ra mono da hā, te te sima 're wē za'ra mono ū di duré.' Āne ta norī āma te ūsimā ūrotizé hā.

¹¹Taha wa, te oto ūsiwi ūwē'ō za'ra zéb zarina, wa tō ūmreme pire na ta norī āma tinhā, āne: 'Tō sena, ta norī hā nimahā na hā dame sisisi ū di za, ti'ai wē u hā, ūwa 're ūwa'utu za'ra mono zéb da, te aré tāma ūpisutu za'ra zéb u hā.'

Āne duréihā 'Re ūhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'éré siro hā.

¹² ūsisānawā norī, 'rāwi te za 're asī'madā'ā pese za'ra wa'aba mo, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti hā asimirosa'rata wasétē aba zarina, asowi 're wē'ō za'ra wa'aba mono wa, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da, ūrata 're dasi'ubumroi u'āsi mono da, dapisutu'wai wi hā. ¹³ Awē sidāpāsi te za duré asimiroti na 're asipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo, aipē'ē toi u'āsi Cristuhu āma si 're anomro wē wa'aba mono da, asiptete ūsina. Satanasihi nhimiroti wasédé hā wē newa, aiwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da, duré 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti hā asowi 're wē'ō za'ra wa'aba mono wa, aī'rā tete na tiwi 're aihāimana za'ra wa'aba mono tō da, te za tō 're asipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo, rowē na wasiré 're wahāimana za'ra mono ré, ti'ai āma. ¹⁴ Wa norī hā Zezusi, wa te 're ūsaze na'rata za'ra mono zém hawi, wa tō wa te 're umnhasi u'āsi za'ra mono wamhā, tawapsi wa za Zezusihī siré 're wahāimana u'āsi za'ra, ūsine dama wapire na wa te 're da'madā'ā u'āsi za'ra mono da.

¹⁵Duréihā ni'wa hā 'Re ūhāimana u'āsi mono pē'ēzani zadawa para, te te āma ūrob'ui'éré na wa za āma aima sahu za'ra wa'wa, āma aipo're si'āri za'ra wa'aba tō da:

"Ā bātā na, 'Re ūhāimana u'āsi mono mreme hā wapari za'ra wa'aba wamhā, aipo're si'āri 're aihāimana za'ra wa'aba mono ū di za, aī'rā tete aba na. Duréihā aihī'rata norī hā ma tō āne na hā po're āna sada tihāimana za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono da hā.'

Āne duréihā āma rob'ui'éré, ūbaihā na hā.

¹⁶E 'wam norī hā ma tō bété 'Re ūhāimana u'āsi mono mreme hā te te wapari za'ra nherē, siwi wē'ō pese za'ra. E 'wam norī hā te bété wasu'u, āne na āma ūrob'ui'éré hā. Mozési hā 'Re ūhāimana u'āsi mono walhu'u pese na, Ezitu hawi te te ūsimroi mono norī, te wasu'u za'ra. Ma'āpē āma asipo're pu'u za'ra wa'aba a'ā, asī'uihā na. ¹⁷Duré, e 'wam norī hā ma tō bété 'Re ūhāimana u'āsi mono hā siwi wē'ō pese za'ra, Mozési hā Ezitu hawi te te dazani za'ra pari, 40 na da'āma wahub ré, a'ubuni wi 're danomro mono ré hā. Tō ū norī hā ūwasédé te te ūmanharī za'ra norī hā ma tō siwi wē'ō pese za'ra. ūwasédé hā te te ūmanharī za'ra zéb zarina, ma tō a'ubuni wi ai'utō, ta norī hā. Ma'āpē ta norī wasu'u na asipo're pu'u za'ra wa'aba duré, waihu'u za'ra wa'aba da. ¹⁸'Re ūhāimana u'āsi mono hā ma tō ta norī āma ūtmrēmē pire na rowaihu'u ūsirōmo za'ra, āne: "Ta norī hā nimahā na hā sisisi ū di za, ti'ai wē u hā, ūwa 're ūwa'utu za'ra mono zéb da, te aré tāma ūpisutu za'ra zéb u hā." Āne ma tō ta norī āma waihu'u siro, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā, duréihā a'ubuni wi 're nomro mono ré, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti te te siwi ūwē'ō za'ra zéb zarina, po're'ō

u'âsi tiwi 're ïhâimana za'ra mono norï ãma hã. ¹⁹ Tawamhã e marï, wa za wa norï hã ãma waihu'u za'ra ni, ta norï wasu'u na hã. Ta norï hã 'Re ïhâimana u'âsi mono si te te 're saze za'ra mono õ wa, sisisi õ di, ti'ai wê u hã, ïwa 're wa'utu za'ra mono da, te te aré tâma ïpisutu za'ra zéb u hã. Taha wa, a norï wa'wa hã ta norï ne aiwasédé hã 're 'manharï za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti si 're ï'madâ'â za'ra wa'aba mono õ na hã.

4

¹ Duréihã wahí'rata norï ma, te te ropsutu za'ra wamhã, e ta norï ma si ma tô rowë hã tâma pisutu za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Wa norï ma zama ma tô wama pisutu za'ra oto, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, 're wahâimana za'ra mono da oto, rowë uptabi na. Taha wa, 'râwi te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono te wama ïropisutu za'ra zé hã asawi 're simini za'ra wa'aba mono tõ da, duréihã wahí'rata norï hã te te ïsimini za'ra ne. ² Ta norï hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiropisutu wê hã te te wapari za'ra nherë, te te sina uwaimrami za'ra õ di, te te ãma saze za'ra õ wa. Tane duré, wa norï zama wa tô 'Re ïhâimana u'âsi mono wasu'u wê hã wa te 're wapari za'ra. Tane aiwa ïsimiropisutu wê na wa te 're saze za'ra mono õ wamhã, wa norï zama wa te wasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za, te te wama ïropisutu za'ra zé hã, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, 're wahâimana za'ra mono da hã oto, rowë uptabi na hã. ³ 'Re ïhâimana u'âsi mono, wa te wasina 're ï'umnhasi za'ra mono norï si, wa za tô wasina wa te 're uwaimrami za'ra, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowë uptabi na oto ãma 're ïwahâimana u'âsi za'ra mono zéb da hã, te te wama ïropisutu za'ra zém na hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono te te sina 're ï'umnhasi za'ra mono õ norï si te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za, rowë hã. Duréihã ni'wa hã ma tô ãne na ãma rob'ui'éré, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na, wahí'rata norï ãma hã:

"Te ïsiwi ïwê'õ za'ra zéb zarina, wa tô ïmreme pire na ta norï ãma tinhá, ãne:
 'Tô sena, niwamhã dame sisisi õ di za, ti'ai wê u hã, 're ïdawa'utu za'ra mono ne, aré ïwa 're hâimana za'ra mono da, te tâma ïpisutu za'ra zéb u hã.'"

Ãne duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme wasu'u na rob'ui'éré hã.

E tawamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã zahadu te te tâma pisutu za'ra õ wa, te te sina uwaimrami za'ra õ di, wahí'rata norï hã. Mare di. Taha wab õ di. Ropoto na'rata hawimhã ma tô uburé mari hã te te sima apisutu sirômo, mari hã te te dama ãma 're ï'ab'manhari mono zéb da hã. ⁴ Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na ma tô ni'wa hã ãne na ãma rob'ui'éré, te te ro'apoto mono pari, ãma ï'awézém na hã, ãne:

"Re ïhâimana u'âsi mono hã zahadu 6 na bâdâ hã ãma morï ré, ma tô te te ro'apoto. Taha pari, ãma awë wamhã, te oto wa'udu, romhuri ãna."

⁵ ãne tô ðhõ wasu'u hã, duréihã wahí'rata norï ãma ni'wa te te ãma ïrob'ui'érézé hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na hã:
 "Tô sena niwamhã dame sisisi õ di za, ti'ai wê u hã, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, aré ïwa 're hâimana za'ra mono da, te tâma ïpisutu za'ra zéb u hã."

⁶ Duréihã ti'ai wê wa, 're ïdanomro wê mono zé wasu'u wapari 'rata 'wa norï hã, ta norï hã 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, ïwa 're hâimana za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma ïpisutu za'ra zé hã te te sina uwaimrami za'ra õ di, ïsimiroti hã te te 're 'madâ'â za'ra mono õ wa, ta norï hã. E tawamhã ðhõ haré ma tô dawi sizâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowë uptabi na 're ïdanomro u'âsi mono zé hã. Mare di. Si'utõri

waihu'u õ di, ta hã. Ni'wam norõ hã te za tõ rowẽ uptabi na 're ïdhâimana za'ra mono zéb u 're sisisi, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma ïpisutu za'ra zéb zarina. ⁷ E niha wa za tawamhã ãne na sena na wa te ãma 're waihu'u za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tõ bâdâ hã tõ sena na pisutu, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowẽ uptabi na 're ïdanomro mono zéb u 're ïdanhisisi mono zéb da hã. Tawamhã, ãne te te pisutu wamhã, "ã bâtâ na" ma tõ sisi, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ãne na ma tõ apito Dawi hã dama sadawa wasu'u, duréihã wahî'rata norõ hã a'uburi wi 're ïnomro mono zém hawi, ãma wahub ahâ za'ra parip si. ãne apito Dawi te te ãma ïrob'ui'érrezém na te aima ãma ïrob'ui'éré pari za'ra wa'aba zé hã, ãne:

"Ã bâtâ na, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme hã wapari za'ra wa'aba wamhã, aipo're si'âri 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za, ai'rã tete aba na."

⁸ Duréihã Zuzuwe hã ti'ai wẽ u te te ïdanhimroi mono zé hã, e taha si, 'Re ïhâimana u'âsi mono, 're ïdawa'utu za'ra mono zéb da, te te dama ïpisutuzé hã, te wasu'u. Mare di. Taha si õ di. Taha si 'wa'âhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã niwamhã te te aré wasu'u zahu õ di ãne hã, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowẽ uptabi na 're ïdanomro mono zé wasu'u hã. ⁹ 'Re ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowẽ uptabi na 're ïdanomro mono zé hã, te tõ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe norõ ma 're hâimana u'âsi, õne u'â, duréihã ropoto na'rata hawi bâdâ hã 6 na ãma si'utõri pari, bâdâ misi na romhuri ãna ïwa'utu ne, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ¹⁰ Ni'wam norõ hã 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowẽ uptabi na 're ïdanomro mono zéb da hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama ïpisutuzém na te te sina 're ï'uwaimrami za'ra mono norõ hã, 're siwasutu za'ra mono õ di za oto, taha na 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ï'awësâmri mono zéb da hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã duréihã te te ro'apoto mono pari, romhuri te te ïsazâri ne, 're siwasutu zahu za'ra mono õ di za oto, ta norõ hã apâ. ¹¹ Taha wa, rowẽ uptabi na 're ïwanomro mono zéb zô si, wa za wasima 're wanhopré u'âsi, ãma 're wahâimana u'âsi za'ra mono da. Duréihã Izarazéhê nhihudu norõ hã a'ubuni wi 're nomro mono ré, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti te te siwi wẽ'õ pese za'ra wa, ta norõ hã te te sina uwaimrami za'ra õ di, 're ïdawa'utu u'âsi za'ra mono zé hã. Ta norõ ne, wa te wasiwi 're simini tõ za'ra mono da, wa za tõ taha zô si wasima 're wanhopré u'âsi, ïwẽ uptabi zô si. ¹² 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ïhâiba ré ne, te tõ wama 're hâimana u'âsi za'ra. Siptete uptabi di duré ïmreme hã, uburé marõ hã ïsarina si te te dama ãma 're ï'ab'mhanri mono zéb da hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Sib'ezé 'wa si'uiwa ï'wa pese ne, te wama 're hâimana za'ra, ïsadawa wasu'u hã. Sib'ezé ï'wa pese na te za romnhi hã da te 're nhizazari za'ra, ïhi si da te 're uríři za'ra mono da. Tane duré, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã wa te 're wapari za'ra mono wamhã, 'râwi wapé'ë na wanhimirosa'rada ïwẽ hã duré ïwasédé hã wa za wa te ãma 're waihu'u za'ra. ¹³ Uburé marõ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, da te 're upsibi waihu'u za'ra mono õ di, te te 're ab'madâ'â tõ mono da hã. Ai'uréiwi ne, te uburé marõ hã tâma 're hâimana, sô'awi. Taha ma si, wa za nimahâ na hã wahâimanazém na tâma wasiwasu'u za'ra ni. Taha wa, wahî'rata norõ ne, 're wahâimana za'ra mono õ di za, wa norõ hã.

Zezusi hã sasedoti ïpire uptabi na te te da'âma 're ïromhuri mono zé wasu'u

¹⁴ Sasedoti ïpire uptabi na te tõ ni'wa hã te te wa'âma 're romhuri u'âsi. Ta hã Zezusi, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra. Timama u ma tõ mo hâiwa u, 'râwi te te tiwi 're rowaptérë u'âsi mono da, wama za'ra. Taha wa, Zezusi, wa te 're ïsaze za'ra mono zém na tõ sena dama 're ïwasiwasi'u za'ra mono zéb zarina, wa za tõ ta

hawim haré wanhiptete sina ãma 're wahâimana u'âsi za'ra. ¹⁵ Tawamhã tô õ hã sasedoti ïpire uptabi na, te te wa'ãma 're ūromhuri mono hã, e wahâimana nhib'aware na 're wahâimana za'ra mono nherë, wa'ãma 're siwamri mono õ di za, ta hã. Te za tô wa'ãma 're siwamri u'âsi. E marî wa. Ta hã ma tô Wa'uburé hã te te 're pibu aré, tiwasédé hã te te 'manharî da, wawasédé hã wa te 're 'manharî za'ra mono da, te te 're ïwa'apibui u'âsi mono ne. Tane nherë, tiwasédé hã te te 'manharî õ uptabi di, Zezusi hã. ¹⁶ Taha wa, wasina 're wahâtâ'â za'ra mono ãna, wa za 'râwi wapë'ë 're 'Re ïhâimana u'âsi mono u 're wasihutu, da'ãma 're siwârî mono da, te te 're ïda'ab'madâ'â u'âsi mono u hã. Wa'uburé te te 're wa'wapé za'ra mono ré, wa'ãma 're siwamri mono da, duré wa'ãma 're siwârî mono da, wa za ãhã ré wapë'ë 're, ïtëme 're wasihutu u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono u hã.

5

¹ Duréihã ma tô ni'wam norî hã 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te 're apisutu, tisiré sasedoti norî nhipai u, pire uptabi na te te 're romhuri za'ra mono da, tisiré zudezu norî ãma, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. Ta norî si ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé hã te te tâma 're sômri za'ra da'upana, ãma 're ïwata za'ra mono zéb da hã. Danhimizama ma tô duré da'upana te te tâma 're simro, dawasédé hã te te dama ãma 're ïapari mono zéb da hã. ² Ta norî hã sasedoti ïpire uptabi norî hã ma tô hâimana nhib'aware na 're hâimana za'ra, ti'ai ãma dasiré 're hâimana za'ra mono wa, aiwa. Taha wa, ni'wam norî hã tiwasédé te te 're ï'manharî za'ra mono zém na 'râwi 're ïsiwaihu'u za'ra mono õ norî ãma, ma tô sasedoti norî hã 're siwamri za'ra, sada 're sahi su'u za'ra mono ãna. E marî wa. Ta norî hã aiwa tiwaséte wi, 're hâimana nhiptete waihu'u za'ra mono õ wa, ma tô tisiré norî ãma 're siwamri za'ra sasedoti norî hã, aiwa 're hâimana za'ra mono wa. ³ Duré ta norî hã da'udâna si, marî hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, te te 're sômri za'ra mono õ di, dawasédé hã te te dama ãma 're ïapari mono zéb da hã. Si'udâna zama ma tô marî hã te te tâma 're sômri za'ra sasedoti norî hã, dasine tiwasédé hã te te 're 'manharî za'ra mono wa. ⁴ E tawamhã ma tô 'râwi ni'wam norî hã 're sipisutu za'ra, sasedoti ïpire uptabi na dama 're ïhâimana za'ra mono da hã. Mare di. Dasi'uihâ na 're dasipisutu za'ra mono õ di, dapire da hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimipisutu zarina si, ma tô sasedoti ïpire uptabi na hã 're hâimana za'ra. Duréihã Arâ hã sasedoti ïpire uptabi na tisiré norî ma, 're hâimana mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu ne, ma tô ta norî hã te te 're apisutu, tô ðhõ si dapisutu'wai wa.

⁵ Tane duré, Cristu hã si'uïhâ na sipisutu õ di, sasedoti ïpire uptabi na dama 're ïhâimana mono da hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono si ma tô pisutu. Duréihã ma tô ni'wa hã ãne na ãma rob'ui'éré, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïrotizém na hã, ti'ra ma:

"A hã ï'ra te oto 're aihâimana mo. Taha wa, wa za ï'ra na te 're asisi, dama aipire na 're aihâimana mono da oto."

⁶ Æne duré, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na ãma ïrob'ui'éré amo hã, Cristuhu ãma hã:

"A hã sasedoti norî, dama 're ïhâimana za'ra mono ne, te za dama 're aihâimana u'âsi mo, duréihã Metizédéti hã sasedoti na pire na dama 're ïhâimana mono ne hã."

Æne duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré hã, Cristuhu ãma hã.

⁷ Zezusi hā ti'ai āma 're morī ré, ma tō wawa sina Timama ma mre, mreme 'rāihā na, za te te ūrobzépatazém na te te pawaptob da. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono, Zezusih i mreme te te wapari wamhā, ma tō sima wē tō, te te pawaptob da. Zezusi hā uburé marī hā īmama te te tāma īpisutuzéb uwaibaba si, te te 're ab'manharī mono da, te te sima 're wē u'āsi mono wa, ma tō īmama hā sima wē, te te pawaptob da. 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te sima wē 'wa'āhā, te aré tō tiwaihu'u pese na sō'reptu, dā'ā tō da. ⁸ Zezusi hā 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra, 're hāimana mono nherē, ma tō te te 're robzépata, ti'ai āma 're morī ré hā. Taha zarina ma tō āne hā si'āma waihu'u: Ni'wam norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're 'madā'ā pese za'ra mono da, te te sima 're wē za'ra mono wamhā, taha zarina te za tō te te 're robzépata za'ra, ti'ab ré. Āne ma tō Zezusi hā si'āma waihu'u. ⁹ Tawamhā Zezusi hā ti'ab ré, te te 're robzépata mono nherē, īmama te te tāma īwēzéb zarina si te te 're ab'manharī mono wa, ma tō sima uwaimra, uburé īsimiroti te te 're ī'madā'ā pese za'ra mono norī hā te te 're sō'reptu za'ra mono da, hāiwa āma dā'ā āna 're hāimana u'āsi za'ra mono da. ¹⁰ Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō Zezusi hā pisutu, sasedoti īpire uptabi na dama 're hāimana mono da, tāma dā'āma romhuri'wa da, duréihā Metizédéti hā sasedoti na pire na dama 're īhāimana mono ne, uburé ma, 're hāimana mono da.

'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti mono bā īpire wasu'u

¹¹ Āne na te duré aima āma rowasu'u za'ra wa'aba da, wa tō aré īsima wē. Tane nherē, pire di, te aima āma īwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hā. E marī wa. Aima rowasu'u hātob za'ra wa'aba wa. ¹² A norī wa'wa hā Cristu, 're īsaze na'rata za'ra wa'aba mono zém na ma tō ai'āma tironomro pese za'ra wa'wa. Āhā wamhā, te aré oto īsazei'wa norī ma, romnhoré'wa da, 're aihāimana za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na rowasu'u'wa da hā, ta norī ma. Tane nherē, te zahadu a norī wa'wa hā īsazeté'wa ne, 're aihāimana za'ra wa'aba mo. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā duréihā da te aima 're īwasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zé hā e aima waihu'u za'ra wa'aba ā bā, te za apā īwasu'u na āma aima sahu za'ra wa'aba ni. Ai'uté hā tisai uptabi na 're saihuri waihu'u mono õ wa, te za tinho'u na si 're saihuri. īna norī hā īsai uptabi hā te te tāma 're ai waihu'u za'ra mono õ di. Tane, a norī wa'aba ma, te za tō 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā duréihā da te aima 're īwasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zép si, da te aima 're wasu'u za'ra wa'wa apā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti īpire hā zahadu aima pibui prā za'ra wa'aba wa, 're īwaihu'u pese za'ra wa'aba mono zéb da hā, asi'uihā na hā. ¹³ Ai'uté norī ma, tāma waihu'u õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono ma īwē hā da te 're ī'manhari za'ra mono zéb da hā, duré tāma īwē'õ hā da te 're 'manharī za'ra mono tō da hā. Tane te duré a norī wa'wa hā zahadu āne na 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Ai'uté ne, te zahadu asimiza'rese'õ u'āsi 're aihāimana za'ra wa'aba mo, aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa. ¹⁴ īprédum norī si te tisai uptabi na hā 're saihuri. Tane duré, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti īpire hā tāma īwaihu'u pese za'ra norī si te za waihu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, īwē si da te 're ī'manhari za'ra mono zé hā, duré tāma īwē'õ hā da te 're ī'manhari za'ra mono õ zé hā. Uburé marī hā īwē zō, duré īwaséte zō, te te 're īpibu za'ra mono zéb zarina si, te za te te 're waihu'u pese za'ra, ta norī ma si waihu'u pese wa.

da te aima ãma 're ūrowasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zém na si asima ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mono õ di za oto. Taha nhipai u, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ ïpire uptabi hâ 're ïwaihu'u pese za'ra wa'aba mo Cristuhu wasu'uwê hâ, aihâimana prédub sina ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ, duréihâ da te aima ãma 're ūrowasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zém na apâ asima ãma 're roti zahu za'ra wa'aba mono õ di za oto. Taha na rowasu'u mono hâ ma tô 're ïwaihu'u pari za'ra wa'aba mo, dapël'ë 're, dadâ'hâ u'âsi ne dawasédé, da te 're 'manharî za'ra mono pari, ta hawi 're ïdasipizari za'ra mono zém na rowasu'u hâ, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono, da te dasina 're ïumnhasi za'ra mono zém na rowasu'u hâ. ² Duré â dawabzuri wasu'u na hâ apâ asima ãma 're roti zahu za'ra wa'aba mono õ di za oto. Ta hâ ma tô 're ïwaihu'u pari za'ra wa'aba mo. Rowahutu'wa norï hâ, tinhib'rada hâ da'râ nhisiwi te te 're ïsa'ra mono zarina, romhuri da, te te 're ïdapisutu za'ra mono wasu'u zama ma tô 're ïwaihu'u pari za'ra wa'aba mo, Cristuhu wasu'uwê na 're saze za'ra wa'aba mono da, da te aima ãma 're ūrowasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zé hâ. Tâibâ duré, dahâiwa'utuzé wasu'u hâ, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono za te te dama 're ïapisutu mono zéb zarina, ïsimirob'manharî pipa ãma za 're ïdahâimana u'âsi za'ra mono zé wasu'u hâ. Ï norï wasu'u mono hâ ma tô 're ïwaihu'u pari za'ra wa'aba mo. ³ Taha wa, Ï norï wasu'u nhipai u, wa za oto roti ïpire uptabi hâ wa te 're waihu'u za'ra, wahâimana prédum na oto ãma 're wahâimana za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te wama 're ïapisutu mono zéb zarina si.

⁴⁻⁶ Ïté ni'wam norï hâ te za 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ sena na te te 're waihu'u za'ra, taha zarina 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimirowa'a na si 're hâimana za'ra mono da oto. Ïté dasa ïse hâ da te 're ïtë'ë za'ra mono ne, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono nhoprubzé hâ të'ë za'ra, ta norï hâ. Ïté 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani ré, te za duré ta norï hâ dame 're hâimana za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme hâ te za duré Ïté waihu'u za'ra, ïsei uptabi hâ, si'uihâ na. Ïté te za duré 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani nhimipawaptobzé hâ ïsiré 're hâimana u'âsi za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono wa, ãma 're ïhâimana wê za'ra mono da hâ. Ïté ta norï hâ Cristuhu nhimipawaptobzé hâ te te waihu'u pari za'ra nherë, te za oto tiwi 're sipizari za'ra, apâ. E tawamhâ apâ da te 're pizari waihu'u pese za'ra mono di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono u hâ. Mare di. 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, wedepo'o nhonhi'râmi na dâ'hâ da, da te dasiwi sasõmri wa, da te dasiwi ïwê'õ pese za'ra ne, te za duré ta norï hâ siwi wê'õ pese za'ra oto, Cristu hâ. Taha zarina, te za duré Cristuhu ãma da te 're wasétê za'ra, Cristuhu wi apâ 're sipizari za'ra mono wa, ta norï hâ.

⁷ Ïne wa za oto ti'ai wasu'u na aima ãma romnhimiré'ë za'ra wa'wa. Ti'a hâ wê wamhâ, tâ hâ 're ta'a mono sidâpâsi, te za ãma 're ro'wanhipré wê za'ra, ïtede'wa norï ma. 'Re ti'ai 'ré su'u mono õ wa, te za ãma 're ro'wanhipré wê za'ra, ti'ai wê na hâ. Ïne wa, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ïwê hâ tâma pisutu, ti'ai wê ma hâ. ⁸ Tazahâ, ro'wa si duré wab'ru zama, ãma 're poto za'ra mono wamhâ, marî dai õ di, ti'a hâ. Taha wa, Ïté te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ siwi wê'õ pese. Ïne wamhâ, unhama ro'o na te za uprosi, ti'a hâ. Ïne 're ïdahâimana za'ra mono zém na romnhimiré hâ.

⁹ Ïsisânawâ norï, ïma asawi pese za'ra wa'aba norï hâ, Ïne na te aima ãma romnhimiré'ë za'ra wa'aba nherë, ai'ãma 're ïhâtâ'hâ za'ra wa'aba mono õ di. Sena na wa tô oto ãma aiwaihu'u za'ra wa'wa, marî ïwê si 're ï'manharî za'ra wa'aba mono zém na hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ï'asö'reptu za'ra wa'aba mono zéb zarina. ¹⁰ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ï'uwaibaba si te uburé

marī hā te te dama 're ab'manhari, te te dawi āma 're a'upai mono āna. Taha wa, tāma 're ūromhuri za'ra wa'aba mono zém na nimahā na hā āma po're si'āri ò di za. ūsib'a'uwē norī hā tāma 're ūpawaptob za'ra wa'aba mono zém na hā, duré tāma 're ūsawi pese za'ra wa'aba mono zém na hā, āma po're si'āri waihu'u ò di za. Te za tō āma 're sipo're pu'u u'āsi, ta norī āma hā. ¹¹ Wa tō ūsimā aiwē za'ra wa'wa, tō ūhō na si 'Re ūhaimana u'āsi mono ma, 're aihaimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rob'rāsatu u, ūwē uptabi zō 're asimipari za'ra wa'aba mono zé hā asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. ¹² Aiwa'a āna ūhō āma si 're aihaimana za'ra wa'aba mono da, wa tō te ūsimā 're aiwē za'ra wa'wa. Ni'wam norī hā siptete sina, Cristu te te sina 're ūumnhasi za'ra mono norī hā te za 'Re ūhaimana u'āsi mono hā ūwē uptabi hā tāma sōmri za'ra, te te tāma ūropisutu za'ra zéb uwaibaba. Ta norī, 're ūhaimana za'ra mono ne, Cristu hā asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono da, wa tō te ūsimā 're aiwē za'ra wa'wa.

'Re ūhaimana u'āsi mono hā sena na te te dama ūropisutuzé wasu'u

¹³ Duréihā 'Re ūhaimana u'āsi mono hā Abra'āhā ma, te te ūropisutu wamhā, tinhisi na ma tō tāma ūropisutu, ni'wa hā 'Re ūhaimana u'āsi mono ma ūsisi pire hā tāma 're haimana mono ò wa, ūsisi na te te tāma ūropisutu da hā. ¹⁴ Āne ma tō Abra'āhā ma ūropisutu: "Ūwē uptabi hā wa za te aima 're anhomri u'āsi. Asihudu sidāpāsi, ahā uptabi na te za 're haimana za'ra." Āne ma tō 'Re ūhaimana u'āsi mono hā si'uihā na tāma ūropisutu, Abra'āhā ma hā. ¹⁵ Tawamhā Abra'āhā wahub ahā na te sô 're simipari, simi'ē na. Taha wa, 'Re ūhaimana u'āsi mono, ma tō āma tāma uwaimra oto, te te tāma ūropisutuzém na hā. ¹⁶ Tane nherē, wa norī hā marī pire na wa te dama 're ūropisutu za'ra mono wamhā, dama ūpire norī nhsisi na, wa za wa te dama 're ūropisutu za'ra, sena na da te āma 're wazaze za'ra mono da, duré da te āma 're wawawā za'ra mono tō da. ¹⁷ Tane hā ma tō duré 'Re ūhaimana u'āsi mono hā tinhisi pire na tāma āma ūropisutu za'ra, tinhīb'a'uwē norī ma hā, tinhimirosa'rata na tō sena te te āma 're ūsaprī mono ò na, ta norī hā te te āma 're sazei pese za'ra mono da, 'Re ūhaimana u'āsi mono te te tāma ūropisutu za'ra zéb zarina, ūwē hā za te te sima 're ūwaibui mono norī hā. ¹⁸ 'Re ūhaimana u'āsi mono hā sadawa nhipesé ò uptabi di. Taha wa, te te dama ūropisutuzé hā te te āma saprī waihu'u ò di. Tinhisi pire na te te dama ūropisutuzé hā te te āma saprī waihu'u ò di duré. Taha wa, wa norī hā 'Re ūhaimana u'āsi mono, wa'āma 're sisaprī za'ra mono da, itēme 're ūwasisa'rei mono norī hā wa za oto wato sina 're wahaimana za'ra, ūwē uptabi zō wasina 're ūwanhimipari u'āsi za'ra mono zé hā, wanhiptete sina wa te wasima 're téte u'āsi za'ra mono da, 'Re ūhaimana u'āsi mono te te wama ūpisutu za'ra zé hā. ¹⁹ Uba're tétezé hā ái ba da te mei wamhā, te za téte uba're hā, wara tō da. Tane duré, ūwē uptabi zō wasina 're ūwanhimipari u'āsi za'ra mono hā. Taha zō si wasina 're wanhimipari za'ra mono wamhā, wanhiptete u'āsi wa za āma 're wanomro, wapē'ē na wa te āma 're wawā za'ra mono āna. Zezusi hā wa te wasina 're ūumnhasi za'ra mono hā sô 're ūwanhimipari za'ra mono hā ma tō ázé 'ri para u, 'Re ūhaimana u'āsi mono nhorōwa u, hāiwa āma hā. Zazahā ūhāpa na 'ri 're wa'wa nhitobzé wa'wai baba ma tō ázé, 'ri 're wa'wa ūwē uptabi u, 'Re ūhaimana u'āsi mono, dazō 're ūsāmra mono zéb u hā. ²⁰ Zezusi hā wa'udāna ma tō tamomo ázé, wawana za'ra. Ta hā te oto sasedoti ūpire uptabi na dama 're haimana u'āsi, 'Re ūhaimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa na. Duréihā Metizédéti hā sasedoti na pire na dama 're ūhaimana mono ne, te oto Zezusi hā pire uptabi na dama 're haimana u'āsi.

Metizédétihi wasu'u

¹ Ta hā Metizédéti hā Sarē na 'ri nho'ōmo nhisi āma danhib'apito, ma tō dama 're hāimana. Sasedoti na te duré dama 're hāimana, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa na. Danhipai u dama pire uptabi na 're īhāimana mono ma, romhuri'wa na te 're hāimana. Duréihā Abra'ā norī hā, danhib'apito norī, maparane si'uiwa na te te āma ai'uté za'ra pari, apā si'aba'rei ré, ma tō sōpētē Metizédéti hā, Abra'ā hā. Taha wa, ma tō mreme pire na Metizédéti hā āma mre, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, marī hā īwē si te te tāma 're apisutu mono da, Abra'āhā ma hā. ² Tawamhā Abra'ā norī hā te te da'āma ai'uté za'ra pari, danhibro te te ī'wasari hā ma tō po'o, Abra'ā hā. Tinhiptōmo hi bā ma tō te te po'o. Te te po'o mono pari, ma tō misi tāma tisō, Metizédétihi ma. Metizédétihi nhisi hā: "Danhib'apito, sena na si da'madā'ā'wa" te wasu'u. Duré īwaptērēzéb amo hā "Sarē āma danhib'apito", īwaptērēzéb amo hā. Sarē hā "rowē" te wasu'u. Taha zarina, Sarē āma danhib'apito na īwaptērēzé hā, "Danhib'apito, dama rowē nhomri'wa" te wasu'u. ³ Taha mama nhisi ui'érē hā hāimana ō di, ībaihā na hā, īna nhisi me hā. īhi'rata norī nhisi ui'érē zama, hāimana ō di duré. īwaptā'āzém na āma īrob'ui'érē hā hāimana ō di duré, īdā'āzém na īrob'ui'érē na zama. 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra ne, te pire na dama 're hāimana u'āsi ta hā, Wanhib'apito ne, sasedoti na da'āma romhuri'wa 're hāimana u'āsi mono wa.

⁴ Metizédéti hā dama pire uptabi di. Ma'āpē āne na āma rosa'rata pese za'ra wa'aba. Abra'ā hā wahi'rata uptabi hā ma tō danhibro hā Metizédétihi ma po'o, pire na dama 're hāimana mono wa, ta hā. Te te da'āma ai'uté za'ra pari, danhibro te te apā siré ī'wasari hā tinhiptōmo hi bā ma te te po'o, Abra'ā hā. Taha pari, misi ma tāma tisō, Metizédétihi ma hā. ⁵ Réwihi nihihudu norī hā sasedoti na dama 're īhāimana za'ra mono hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te āma īrob'ui'érē zarina, te za danhibro hā te te dawi 're waibu, tisiré a'uwe norī wi, tō Izarazéhé nihihudu norī wi. Danhibro hā danhiptōmo hi bā da te 're po'o za'ra mono parip si, misi te za da te tāma 're sōmri za'ra, Réwihi nihihudu norī ma hā. Abra'āhā nihihudu si, siré 're hāimana za'ra mono nherē, te za te te tāma 're sōmri za'ra, Réwihi nihihudu norī ma hā. ⁶ Tawamhā, Metizédéti hā Réwihi nihihudu, 're hāimana mono ō nherē, ma tō Abra'ā hā danhibro hā tāma tisō. Tinhiptōmo hi bā te te po'o mono pari, ma tō misi tāma tisō. Tawamhā Metizédéti hā mreme pire na ma tō āma mre, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, īwē uptabi hā te te tāma 're apisutu mono da, Abra'āhā ma hā. Taha ma, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā tāma ropisutu, duréihā. ⁷ 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwē hā te te dama 're apisutu mono da, ni'wa hā da'āma mreme wamhā, ta hā pire na dama 're īhāimana mono. Āne hā wama waihu'u pese za'ra di. Taha wa, wa za āne na āma waihu'u za'ra ni, Metizédéti hā Abra'āhā ma, pire na 're īhāimana mono zém na hā. ⁸ Réwihi nihihudu norī hā, sasedoti na da'āma romhuri'wa norī hā te za tō te te dawi 're waibu danhibro hā, danhoprubzé da te tāma 're īpo'o za'ra mono hā. Tane nherē, te za uburé ta norī hā 're dā'ā za'ra, Réwihi nihihudu norī hā. Metizédétihi si, dā'ā ãna wama 're īhāimana mono ne, te wama 're hāimana sasedoti na hā, īdā'āzém na āma īrob'ui'érē hā āma hāimana ō wa, ībaihā na hā. ⁹⁻¹⁰ Réwi hā uburé sasedoti norī hi'rada te 're hāimana, uburé da'āma romhuri'wa norī hi'rada, danhoprubzé te te dawi 're īwaibui mono norī hi'rada. Metizédéti hā Abra'ā te te sōpētē wamhā, Réwi hā zahadu poto ō di. Tane nherē, te Abra'āhā hāiba 're tihāiba, tihī'rata hāiba 're. Taha wa,

Abra'ā hā danhibro, Metizédétihi ma te te po'o wamhā, taha nhipai u ma duré Réwi hā tāma po'o, Abra'āhā hāiba 're, hāimana wa. Tawamhā Metizédéti hā Réwihi ma zama pire na 're īhāimana mono zé, te wasu'u, ā hā.

¹¹ Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono hā āma 're dahāimana wē za'ra mono da, tinhimiroti te te dama 're anhomri mono wamhā, ma tō duré sasedoti norī te te da'āma 're īromhuri za'ra mono zéb da hā, te te dama 're awaihu'u. Sasedoti norī hā Réwihi nihihudu norī hā tinhimiromhuri na 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te āma 're uwaimrami uptabi za'ra mono 'wa'āhā, taha zarina te aré 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're da'awēsāmri, dawasédé hā taha zarina te te da'āma 're ab'madā'ā mono õ wa aré. Tane nherē, ta norī hā tinhimiromhuri na te te āma 're uwaimrami uptabi za'ra mono õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā. Taha wa, sasedoti īhāiba amo hā Réwihi nihihudu norī nhibrob're īsébré hā te oto dama 're hāimana, Réwihi nihihudu 're hāimana mono õ nherē, duré Arāhā nihihudu hā 're hāimana mono õ nherē. Metizédéti hā sasedoti na pire na dama 're īhāimana mono ne, te ta hā dama pire uptabi na 're hāimana oto. ¹² Duréihā sasedoti norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma da'āma romhuri'wa norī hā tinhimiromhuri na te te tāma āma 're uwaimrami uptabi za'ra mono õ wa, ta norī nhibrob're sasedoti īhāiba amo hā ma tō duré ãzé. Sébré wamhā, ma tō duré 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhimiroti té hā īsu dama tisō, sasedoti norī hāimanazém na īsimiroti 'rata na Mozési te te āma īrob'ui'éré nhowa're re. ¹³ Ta hā sasedoti īhāiba amo hā danhowa're're īsébré té hā, Wanhib'apito, te wasu'u. Ta hā Réwihi nihihudu 're hāimana mono õ di. Izarazéhé 'ra hāiba amo nihihudu te 're hāimana. Niwamhā ni'wa hā īsiré Izarazéhé 'ra hāiba amo nihihudu hā sasedoti na dama 're hāimana mono õ di, īsine da hā. Mare uptabi di. ¹⁴ Wanhib'apito hā Zudaha nihihudu, te 're hāimana. Āne hā dama waihu'u pese uptabi di, īwasu'u na hā. Mozési hā, Zudaha nihihudu norī āma te te dama āma rowasu'u õ di, sasedoti na te te da'āma 're īmairomhuri mono da hā.

Sasedoti aimawi hā Metizédétihi ne, dama 're īhāimana mono zé wasu'u

¹⁵ Āhā wasu'u hā wama waihu'u pese za'ra di oto. E marī wa. Sasedoti īhāiba amo hā oto danhowa're're wama sébré za'ra wa, Metizédéti hā sasedoti na dama 're īhāimana mono ne, 'Re īhāimana u'āsi mono ma da'āma romhuri uptabi 'wa da hā oto. ¹⁶ 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma īrob'ui'éré zarina, ma tō Réwihi nihihudu norī si, sasedoti na dama 're hāimana za'ra. E tawamhā Wanhib'apito hā Réwihi nihihudu 're hāimana mono wa, ma tō ãzé, sasedoti na dama 're hāimana mono da. Mare di. Ta hā Réwihi nihihudu 're hāimana mono õ di. E marī zarina, ma te ãzé, tawamhā. Ta hā si'utōrī waihu'u õ wa, ma tō ãzé, sasedoti na dama 're hāimana u'āsi mono da. Nimahā na hā si'utōrī waihu'u õ di za tō, siptete uptabi wa, duré waihu'u pese uptabi wa. ¹⁷ Duréihā, ma tō ni'wa hā ībaihā na āma rob'ui'éré īwasu'u na hā, 'Re īhāimana u'āsi mono, ti'ra ma te te īrotizém na hā, āne:

"A hā, sasedoti norī, dama 're īhāimana za'ra mono ne, te za sasedoti na dama 're aihāimana u'āsi mo, duréihā Metizédéti hā sasedoti na pire na dama 're īhāimana mono ne."

¹⁸⁻¹⁹ Āne wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma īrob'ui'éré hā pire na dama 're hāimana mono õ di oto. E marī wa. Marī dai õ wa, te te āma 're īda'anho'reptui mono zéb da hā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata zarina, da te dasina tāma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ wa, taha na te te sima da'āma 're aroti mono õ di, dawasédé hā te te oto da'āma 're īab'madā'ā mono õ zéb da hā, duré taha zarina te te 're īda'awēsāmri mono da hā. Taha wa, aimawi hā īwē uptabi hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā wama pisutu za'ra oto, sô 're īwanhimipari za'ra mono zéb da hā: Cristuhu

si te oto sasedoti na pire uptabi na dama 're hâimana. Taha zô si wasina 're wanhimipari za'ra mono wamhã, wa za ïtême 're wasihutu wapë'ë 're 'râwi, 'Re ïhâimana u'âsi mono u hã.

20-21 Duréihã sasedoti norï hã da'âma romhuri'wa da, 're sisisi mono wamhã, tinhisi na mreme pire na te te tâma 're ropisutu za'ra mono õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Tazahã, Zezusi hã dama sisasedoti da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te oto pisutu wamhã, mreme pire na ma tô tâma ropisutu, ãne: "Wa hã Danhib'apito uptabi, ïmreme ïpire na wa za oto aimâ ropisutu, ãne:

'A hã sasedoti na te za dama 're aihâimana u'âsi mo. Niwamhã te dawi aiwazer õ di za, ta hawimhã.' ãne wa aimâ ropisutu. ïnhimiropisutu na te aimâ ãma ïsapri' da hã, mare uptabi di za."

Ãne ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã timreme ïpire na tâma ropisutu siro, ti'ra ma, Zezusihî ma hã.

22 ãne na Zezusihî ma, timreme ïpire na te te tâma ropisutu wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama ïropisutuzép té ïwë uptabi hã te wasu'u. Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama ïropisutuzém nhipai u ïwë uptabi hã, te wasu'u.

23 Duréihã sasedoti norï hã ahâ uptabi na ma tô sisôwa're're te te da'âma 're romhuri za'ra, 're si'utôri mono sidâpâsi. **24** Tazahã, Zezusi hã nimahã na tidâ'ñ na te te sahu õ di za. Õne u'â te za 're hâimana u'âsi. Taha wa, sasedoti na te za tô dama 're hâimana u'âsi oto, watobro waihu'u ãna dawi. **25** Taha wa, te te 're da'anho'reptui waihu'u pese mono di ta hã, da te dasina 're ïumnhasi za'ra mono zéb zarina, 'râwi dapë'ë 're ïtême 're ïdasihutu mono norï hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono u hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'âma 're mreme mono da, dama 're hâimana u'âsi mono wa, te te 're da'anho'reptui waihu'u pese mono di, ta hã oto.

26 Taha wa, te oto õhõ si sasedoti ïpire uptabi na hã wama 're hâimana za'ra, Timama ma, te te wa'âma 're romhuri mono da. Taha si te 're timorï wë uptabi. Õhõ si ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te 're wësämri, marï te te 're ab'manharï waséte mono õ wa. Taha wa, ïwasédé hã sena na da te ãma 're sa'ra waihu'u za'ra mono õ di. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô tâma pisutu, ti'ai ãma dawaséte na 're ïdanomro mono norï nhiti 're sâmra mono da oto, hâiwa ãma danhipai u dama pire uptabi na 're hâimana u'âsi mono da.

27 Duréihã sasedoti norï 're ïhâimana za'ra mono ne, 're hâimana mono õ di, Zezusi hã. Ta norï hã awë sidâpâsi te za tinhoprubzé hã si'udâna te te tâma 're sômri 'rata za'ra 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, tiwaséte parizéb da hã. Taha pari, te za duré da'udâna zama danhoprubzé hã te te tâma 're sômri za'ra, dawaséde te te dama ãma 're apari mono da. Tanei õ di, Zezusi hã sasedoti na te te wa'âma 're ïromhuri mono zé hã. Niwa marï te te 'manharï waséte waihu'u õ wa, awë sidâpâsi si'udâna tinhoprubzé hã te te tâma 're anhomri mono õ di, Timama ma hã. Misi haré ma tô tinhoprubzém na hã tâma sisõ, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, dazada dâ'â da, sihâiba zawi ãna tâma sisõmri wamhã, õhõ haré dawaséde hã te te oto ãma dama 're ïapari mono zéb da hã. **28** Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ïrob'ui'éré zarina, ma tô sasedoti da, te te 're da'apisutu, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. 'Re danomro waséte mono wa, danhib'uware na 're dahâimana za'ra mono nherë, ma tô ãne da hã te te 're da'apisutu. Tane nherë, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã timreme pire na ti'ra ma ropisutu, taha si sasedoti na misi wama 're hâimana za'ra mono da oto. Ta hã te uburé marï hã ïmama te te tâma 're ïapisutu mono zéb zarina, te te tâma ãma 're a'uwaimrami u'âsi, Timama ma hã.

8

Sasedoti īpire uptabi na Zezusi hā wama 're īhāimana mono zé wasu'u

1 Āhāna te aimā āma īrowasu'u za'ra wa'aba zé hā, e marī te wama wasu'u za'ra, īpire hā. Sasedoti īpire uptabi hā te oto wama 're hāimana za'ra. Āhā wasu'u si, īpire uptabi hā. 'Re īhāimana u'āsi mono 're īsāmra mono zém nhimire niwī, te pire uptabi na 're sāmra u'āsi hāiwa āma, īwē uptabi nhimire niwī. **2** Taha si te sasedoti īpire uptabi na te 're romhuri, 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa āma īwē uptabi 're, hāiwa āma. Hāiwa āma 'ri hā ni'wa te te ī'ri ò di. Tō ðhō si ma tō īwa 're īsāmra mono zéb da hā si'uihā na sima 'ri, Danhib'apito uptabi hā.

3 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō sasedoti īpire uptabi norī hā te 're apisutu, danhoprubzé hā da'upana te te tāma 're sōmri za'ra mono da, āma 're īwata za'ra mono zéb da hā, duré danhimidzama hā da'upana te te tāma 're simroi mono da, taha na dawasédé hā te te dama āma 're ī'apari mono zéb da hā. Taha zarina, ma tō duré Cristu hā tinhoprubzém na tāma sihāiba nho, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, sasedoti īpire uptabi na taha si wama 're hāimana za'ra mono wa oto. **4** Cristu hā ti'ai āma 're sāmra u'āsi mono 'wa'âhā, sasedoti na dama 're hāimana mono ò di aré. E marī wa. Sasedoti norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, danhoprubzé hā da'upana te te tāma 're sōmri za'ra mono da, īwana dama 're hāimana u'āsi za'ra mono wa ta norī hā, zudezu norī 're īhāimana za'ra mono zéb zarina. **5** Da'awā da te 're 'madā'ā za'ra mono wamhā, dahāiba uptabi hā dama 're īhāimana za'ra mono na te za da te 're waihu'u za'ra. Tane nherē, da'awā si hā marī hā āma 're hāimana mono ò di. Tane duré, ti'ai āma 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa hā, sasedoti norī hā ī're te te da'āma 're īromhuri za'ra mono zé hā. Hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa awā ne, te ta hā 're hāimana. Aiwb uptabi ò di. Hāiwa āma īsōrōwa si, īwē uptabi hā. Duréihā Mozési hā romhā 'manharī na 'ri hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te 'manharī ò ré, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā āne hā tāma pisutu: "Ētē 'rāihā na asāmra ré, romhā 'manharī na 'ri 'manharī da, te aimā īpisutuzéb uwaibaba si, te za ī'manha." Āne ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā tāma waihu'u, Mozésihi ma hā. **6** Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō oto tāma pisutu Zezusihi ma, taha si te te oto da'āma tāma 're romhuri mono da, pire uptabi na, sasedoti norī te te da'āma 're īromhuri za'ra mono zém nhipai u. Tane duré, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzép té hā, Cristu hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te wa'āma 're ī'ab'madā'ā mono hā. Wē uptabi di ta hā, duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzéb 'rata ma hā. Danhipai u uptabi hā, marī īwē uptabi na te te dama 're aropisutu mono wa, te wē uptabi na dama 're hāimana, te te dama īropisutuzép té hā.

7 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzéb 'rada hā wē uptabi 'wa'âhā, te aré tō ðhō si dama 're hāimana u'āsi. Te te dama īropisutuzép té hā te te aré dama pisutu ò di.

8 Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te dama īropisutuzéb 'rada hā ma tō 'rāwi siwi wē'ò. Āne na ma tō dama āma rowasu'u, duréihā:

"Wa hā Danhib'apito uptabi, wa za oto aimā rowasu'u za'ra wa'wa, āne: Nimahā na hā Izarazéhé nhihudu norī ma, wa za īnhimiroti té hā tāma pisutu za'ra, Zudaha nhihudu norī ma zama."

9 Ta norī hi'rata norī ma, te īropisutu 'rata ne, 're hāimana mono ò di za, te dama īropisutuzép té hā. īhi'rata norī hā Ezitu hawi te simroi mono wamhā, te tāma īropisutu za'ra zé wa'rāmi, īnhimiroti hā te te 're 'madā'ā za'ra

mono õ di, ta nor̄i hā. Taha wa, wa tō ta nor̄i wi tiwi aipi'ra za'ra, si'uihā na 're hāimana za'ra mono da oto.

10 Tane nherē, nimahā bātā na wa za te dama ūropisutuzép té hā tāma pisutu za'ra Izarazéhē nnihudu nor̄i ma hā, duréihā te dama ūropisutuzém nhowa're're. Ā hā, wa wa hā Danhib'apito uptabi hā aima wasu'u za'ra wa'wa, īnhimiroti tém na te dama ūropisutuzé hā.

Tawapsi wa za īnhimiroti hā īpē'ē 're te tāma 're anhomri, īré 're nomro u'āsi mono wa, te te 're 'madā'ā pese za'ra mono da.

Ta nor̄i nhib'apito, wa za oto tāma 're īhāimana za'ra. Tawamhā īnhib'a'uwē na si te za tō ta nor̄i hā īma 're hāimana za'ra.

11 Wa hā Danhib'apito uptabi hā, īnhib'a'uwē nor̄i te te 're īwaihu'u za'ra mono da, te te sima 're īwasu'u za'ra mono zéb zarina si, te te 're īwaihu'u za'ra mono õ dí za oto ta nor̄i hā. Duré īsisānawā nor̄i te te tāma 're īwasu'u za'ra mono zéb zarina si, te te 're īwaihu'u za'ra mono õ di za. Si'uihā na te za īnhib'a'uwē nor̄i hā tipē'ē na te te 're īwaihu'u za'ra oto, dama wapu na 're īhāimana za'ra mono nor̄i hā, duré dama pire na 're īhāimana za'ra mono nor̄i zama.

12 īwasédé hā te āma 're ab'madā'ā mono õ di za oto. Marī te te 're ī'manharī wasétē za'ra mono zém na hā 're īsipo're pu'u mono õ di za duré."

Āne 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama ūropisutuzép tém na te te īrowasu'uzé hā.

13 Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama ūropisutu 'rata nhowa're're, te te dama ūropisutuzép té hā te te dama pisutu wamhā, marī dai õ di oto, īsimiropisu 'rada hā. Taha wa, te za oto ai'utō, marī ī'ratare hā 're īsi'utōri pese za'ra mono ne.

9

Romhā 'manharī na 'ri wasu'u

1 'Re īhāimana u'āsi mono hā duréihā tinhimiropisu 'rada hā te te dama sōmri wamhā, ma tō dama pisutu za'ra, āma 're īdawata za'ra mono zéb da hā. Zāmorī za'ra ré, danhimizahāri sidāpāsi, romhā 'manharī na 'ri hā da te dasiwi īsimizusi mono zéb da hā, ma tō duré dama pisutu, āma 're īdawata za'ra mono zéb da hā, duré īwa 're īsāmra mono zéb da zama. **2** Duréihā romhā 'manharī na 'ri hā danhimizahāri sidāpāsi, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da te dasiwi 're īsimizusi mono hā maparane te 'ri 're wa'wa hā 're hāimana zahuré. 'Ri 're wa'wa īmorī'rata āma, te rob'uiwēzé sima'warazé hā 're sa. Wedeza hā te duré īwa 're sa, īu'ēne hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, īwa da te 're īsa'ra mono zéb da hā. 'Re īhāimana u'āsi mono te, 'ri 're wa'wa hā īwē uptabi na īisisi hā. **3** Duré zazahā īhāpa na 'ri 're wa'wa nhitobzé babarā niwī, 're īhāimana mono hā maparane āma 'ri 're wa'wa hāiba amo nhisi hā, 'Re īhāimana u'āsi mono te, danhipai u īwē uptabi hā, īwa 're īsāmra mono zém na taha nhisi hā. **4** Tame te ētē'ubuzi pré oru 'manharī na wedeza ne hā 're sa, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wedewa'u zadaze zatazéb da hā. Wedehā're hā te duré 'ri para 're sa. Wedehā're mana wawimhā, oru 'manharī. Duréihā rob'ui'eré na 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama ūropisutuzém na, wedehā're nhisi hā. Wedehā're 're, te oru 'manharī hā simhi ne hā 're sa, mana na dasa nhisi hā 're 're īsa'wari mono hā. Arāhā nniwedehu zama te duré wedehā're wa 're sa'wari, duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipawaptobzéb zarina, wedehu na īsuire 're īwairébē mono hā. Rob'ui'eré hā te duré īwa 're sa'wari zahuré, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te tinhib'a'uwē nor̄i ma ūropisutuzém na rob'ui'eré hā, ētē tōmo baihā na. **5** Wedehā're nhisiwi te duré ropodo hā 're sima'wara

zahuré, rob'manharī hā ropoto hāiba hā ūsaripi ré hā. 'Re ūhāimana u'āsi mono, tame 're ūsāmra mono zé, te ta norī hā wasu'u zahuré. Wedehā're nhisiwi, te ta norī hā 're papo zahuré. Wedehā're nhitobzé nhisi hā 'Re ūhāimana u'āsi mono, dawasédé te te dama 're ūapari mono zém na ūsisi hā. Āne duréihā romhā 'manharī na 'ri wasu'u hā. Tane nherē, āhāna hā te āma aimā rowasu'u uptabi za'ra wa'aba õ di. Syry na wa tō āma aimā rowasu'u za'ra wa'wa.

⁶ Āne ma tō danhimizahāri sidâpâsi 'ri paramhā marī hā sipu'u pese na ūwa da te 're sa'ra. Tawamhā sasedoti norī hā 'Re ūhāimana u'āsi mono ma da'āma romhuri'wa norī hā awē sidâpâsi ma tō 're sisisi, 'ri 're wa'wa ūmorī'rata u hā, tame ūwa tinhimiromhuri mono bâ marī na te te 're romhuri za'ra mono da. ⁷ Tane nherē, sasedoti norī nhib'apito, tisiré norī ma ūpire uptabi si ma tō maparare āma 'ri 're wa'wa u 're zasi, 'Re ūhāimana u'āsi mono te hā, danhipai u ūwē uptabi hā ūwa 're ūsāmra mono zéb u hā. Wahub sidâpâsi ma tō misi haré 're zasi. Tamomo 're zasi mono wamhā, danhimizama waprui ré, 're zasi, dawasétē parizéb da hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, te te tāma 're ūsōmri mono da, si'udâna, duré da'udâna zama, duré da te dasina 're waihu'u za'ra mono õ nherē, dawasédé da te 're ūmanharī za'ra mono zé parizéb da hā. ⁸ E marī te tawamhā wama wasu'u za'ra āne hā, duréihā sasedoti norī hā 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, te te da'āma 're ūromhuri za'ra mono zé hā. 'Re ūhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō āne hā wama waihu'u za'ra. Duréihā romhā 'manharī na 'ri āma hā, 'ri 're wa'wa ūmorī'rata u danhimizama hā dawasétē parizéb da, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, da te 're ūsimroi mono zé hā, zahadu 're hāimana mono ré, te 'ri 're wa'wa hāiba amoī u da hā sitom haré 're sa dawi, zahadu. Taha wa, 'Re ūhāimana u'āsi mono, ūwa 're ūsāmra mono zéb u hā, zahadu ūtēme 're danhisisi waihu'u mono õ di. Āhā wasu'u, te ā hā wama wasu'u za'ra. ⁹ E marī te duré wama wasu'u za'ra, 'ri 're wa'wa ūmorī'rata āma danhimizama ūwa da te 're ūzata za'ra mono zé hā. Danhimizama hā dawasétē parizéb da, da te tāma 're ūsōmri za'ra mono zém na, dapē'ē 're dadâ'ā u'āsi ne 're ūdanomro mono zéb zarina, dawasétē si da te 're 'manharī za'ra mono wa, 'rāwi 're ūdasiwē'ō u'āsi za'ra mono zé hā da te dasima āma 're pari waihu'u za'ra mono õ di, dasi'uihā na hā.

Duré, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma danhoprubzé hā, āma 're dawata za'ra mono da, da te tāma 're ūsōmri za'ra mono zém na hā da te dasima 're pari waihu'u za'ra mono õ di, dapē'ē 're dadâ'ā u'āsi ne 're ūdanomro mono zéb zarina, dawasétē si da te 're 'manharī za'ra mono wa, 're ūdasiwē'ō u'āsi za'ra mono zé hā. Āne, wa te oto āma 're ūwaihu'u za'ra mono zé hā, ā hā ūpire wasu'u na hā. ¹⁰ 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, danhoprubzé, da te 're ūsōmri za'ra mono zé hā dapē'ē 're, da te dasima 're ūrosa'rata za'ra mono zém na te te wama rowasu'u õ di. Taré dasa hā marī, da te 're ūhuri mono zém na roti te wasu'u, duré marī wa'u, da te 're ūhuri mono zém na rowasu'u zama, duré 're dasihâiba wasétē za'ra mono tō da, 're ūdasi'upsõi pese za'ra mono zém na zama roti. Ānorī na roti hā taré sō'awi dahâiba na roti, ma tō dama 're hāimana za'ra. Tane nherē, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā 're ūdanomro mono zép té hā, te te dama ūpisutuzép tép āma, ma tō oto dawi ai'utõ, ā norī na roti 'rada hā.

¹¹ Cristu hā ma tō oto sisasedoti tō, sasedoti ūpire uptabi na dama 're hāimana mono da, 're ūdanomro mono zép té hā ūwē uptabi hā te te dama 're ab'madâ'ā mono da oto. Tawamhā, hāiwa āma 'ri hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ūwa 're ūsāmra mono zéb u, ma tō oto āzé Cristu hā, danhib'rata na da te dasiwi ūri õ u, ropoto wazari ti'ai āma 're ūsa mono õ u. Ti'ai āma romhā 'manharī na 'ri nhipai u, wē uptabi di 'ri hā, hāiwa āma hā. Pire uptabi na

te ta hā 're sab u'āsi. ¹² Tawamhā Cristu hā hāiwa āma 'ri 're wa'wa u sébré wamhā, misi haré ma tō wanhowab za'ra āzé, 'ri 're wa'wa īwē uptabi u hā, 'Re īhāimana u'āsi mono, īwa 're īsāmra mono zéb u hā. Tamomo ītēme sébré wamhā, e pone'ērebāi wapruí ré ma tō āzé. E powawē 'ra wapruí ré zama, ma duré āzé, te te tāma īsōmri da hā, duréihā sasedoti norī te te tāma 're īsōmri za'ra mono ne hā. Mare di. Tiwaprui ré si ma tō ītēme āzé Timama u hā, te te tāma sōmri da, taha na si wawasétē hawi te te 're wa'anho'reptui mono da, misi haré. ¹³ Sasedoti norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma īrob'u'éré zarina, te za pone'ērebāi wapru hā syry na dahāiba nhisivi te te 're sa'wari za'ra, niha wamhā, powawē ība'ōmo wapru hā, marī na dahāiba mana wawip si 're dasihāiba wasétē za'ra mono wa, apâ te te āma 're dahāiba wē za'ra mono da, taha zarina pibu pese na 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're dawata za'ra mono da. Niha wamhā, powawē 'ra sipi'ō hā da te 're 'wa'a pese za'ra mono wa, taha pro hā 're īsir'u'a za'ra mono hā te za duré ta norī hā te te dahāiba nhisivi 're sa'wari za'ra, te te āma 're dahāiba wē za'ra mono da, duré taha na hā. ¹⁴ Āne hā duréihā danhimizama wapru na dahāiba mana wawi marī na 're īdasihāiba wasétē za'ra mono parizéb da hā, wē nheré, taha nhipai u, Cristuhu wapru si siptete uptabi di, dawasétē parizéb da hā. E marī wa. Taha si wasétē āna 're hāimana u'āsi mono wa. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani waihu'u pese zarina ma tō wazada sisōmri za'ra 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wazada dā'ā da, tiwapru na te te 're wa'a'upsōi mono da, wapē'ē 're wadā'ā u'āsi ne 're īwanomro mono zéb zarina, wawasétē si wa te 're 'manharī za'ra mono wa, 'rāwi 're īwasiwē'ō u'āsi za'ra mono zé hā te te oto wama 're apari mono da. Taha zarina, wa za oto 'Re īhāimana u'āsi mono ma si, wa te 're romhuri za'ra, wawē na si wahāimanazém na wa te 're upa za'ra mono āna.

'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzép té wasu'u

¹⁵ Taha wa, te oto Cristuhu si te te da'āma 're ab'madâ'ā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzép té hā. Tida'āzém na ma tō da'awa'ā Cristu hā, dawasétē na 're īdanomro mono zém hawi te te 're da'anho'reptui mono da, zahadu 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzéb 'rada hā dama 're hāimana mono ré. Taha zarina te za oto 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhib'a'uwē da, te te 're īapisutu mono norī hā te te sima 're awaibu, īwē uptabi na te te tāma 're īaropisutu mono zéb ré si, 're hāimana u'āsi za'ra mono da īré, ta norī hā.

¹⁶⁻¹⁷ Ni'wa hā dā'ā hā ré, te za tinhibrom na sisau'u dama roti, īuirī na si da te niha dasima īpo'o mono da hā. Sisō'a ré, te za āne na hā āma rob'u'éré ībaihā na hā, pibu pese na īsibro hā īuirī na da te dasima īpo'o mono zéb da hā. Tawamhā, e zahadu dā'ā ò ré, te za te te sima po'o, īsimi'u'éré zarina, te te tāma īroti za'ra zéb zarina. Mare di. īuirī na si te za tō ta norī hā īsibro hā te te sima po'o, īdā'āzém na te te waihu'u za'ra wapsi. Tane duré, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzé hā. ¹⁸ Duréihā sasedoti norī hā danhimizama te te 're īsimroi mono wapru na te te da'āma 're romhuri za'ra mono ò 'wa'āhā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzéb 'rada hā pire na aré dama 're hāimana mono ò di. Taré te aré dama 're hāimana. ¹⁹ Duréihā Mozési hā īmorī'rata na ma tō uburé 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na dama rowasu'u. Taha pari, ma tō powawē wapru hā à na waza, pone'ērebāi wapru zama. Tawamhā wesuirā suiro panhipti hā ma tō sada si'ē za'ra. Taha pari, simisutu ma tō pone'ērebā zéré na wasisi, da te īséré pré na. Tawamhā danhimizama wapru na ma tō āma di'i, à wazari powawē wapru

na hā. Tawamhā ībaihā nhisiwi ma tō wesuirā suiro panhipti wasi hā sāsā'ā, danhimizama wapru na te te āma di'i da, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na rob'ui'éré ré nhisiwi. Dahāiba nhisiwi zama ma tō duré te te sāsā'ā, te te āma da'ahāiba di'i mono da, danhimizama wapru na. ²⁰ Tawamhā Mozési hā āne na te duré dama roti:

"Ā danhimizama wapru hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te aima īropsisu za'ra wa'aba zé hā, pire na oto aima 're īhāimana za'ra wa'aba mono da hā, te aima wasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, te te aima āma īroti za'ra wa'aba zéb zarina, te za oto 're īmadā'ā pese za'ra wa'aba mo, tāma āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da."

Āne te Mozési hā dama āma roti. ²¹ Tawamhā romhā 'manharī na 'ri nhisiwib zama, ma tō duré wesuirā suiro panhipti wasi hā sāsā'ā, danhimizama wapru na te te āma di'i da. Uburé marī hā 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb da, 'ri para 're īsimasa mono nhisiwib zama ma duré sāsā'ā, te te āma adi'i mono da. ²² Tane tō, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma īrob'ui'éré zarina, ma tō danhimizama wapru na marī hā da te āma 're di'i za'ra, 'ri para 're īsimasa mono hā, wasétē āna 're simasa mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā. Dahāiba wib zama, ma tō duré āma 're dasihāiba di'i za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, dahāiba wasétē āna oto 're dahāimana za'ra mono da. Danhimizama hā da te 're simroi mono wa, īwapru hā tiwi 're īsisa'wari za'ra mono na si, te za āma 're dasihāiba wē za'ra dahāiba mana wawip si, marī na 're dasihāiba wasétē za'ra mono wamhā.

Cristu hā Timama ma dazada īsisōmrizé wasu'u

²³ Ā norī hā ti'ai āma romhā 'manharī na 'ri hā, duré uburé marī hā īwa 're īsimasa mono hā, hāiwa āma 're īhāimana za'ra mono ne, te 're hāimana za'ra. Tane nherē, aiwab uptabi ò di, marī īpire da, 're hāimana za'ra mono ò nherē, 'ri hā ti'ai āma hā, duré uburé īwa 're īropsimasa mono hā. Ta hā ma tō sasedoti norī hā danhimizama wapru na te te 're di'i za'ra, taha zarina si 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wasétē āna 're hāimana za'ra mono da. Tane nherē, hāiwa āma marī hā sena 're īhāimana za'ra mono hā īwē na si, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, 're hāimana za'ra mono da, ma tō īwē uptabi hā sada dārā. ²⁴ Āne wa, Cristu hā dā'ā pari hāiwa'utu wa, ti'ai āma danhib'rata na 'ri 're, sébré ò di, 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwa 're īsāmra mono zéb u hā. E marī wa. Ta hā ti'ai āma 'ri hā, taré hāiwa āma 'ri ī'uptabi ne si 're hāimana mono wa, ī'uptabi ò wa. Hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwa 're īsāmra mono zéb u si ma tō ăzé Cristu hā, tame te te oto wa'āma 're romhuri u'āsi mono da, Timama nho'a. ²⁵ 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa īpire uptabi hā ma tō duréhā siwaprosi ītēme 're zasi, 'Re īhāimana u'āsi mono te, 'ri 're wa'wa īwē uptabi u hā, sasedoti īpire uptabi hā. Wahub sidāpāsi ma tō ītēme 're zasi misi haré, danhimizama wapru hā te te tāma 're sōmri mono da, da'udāna. Tane nherē, Cristu hā wahub sidāpāsi hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwa 're īsāmra mono zéb u hā, ītēme 're zasi u'āsi mono ò di. Misi haré ma tō ītēme ăzé, Timama u hā, ăhō haré dazada tāma sisōmri wa, Timama ma hā. ²⁶ Cristu hā wahub sidāpāsi 'Re īhāimana u'āsi mono ma, dazada 're sisōmri u'āsi mono 'wa'āhā, te aré ropoto na'rata hawim haré dazada 're dā'ā u'āsi. Tawamhā robzépata za'ētē na te aré tō te te 're robzépata u'āsi. Tane nherē, za rob'rāsutu u īrob'umhutuzéb u si ma tō misi haré tāma sisō, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā, dazada dā'ā da, taha zarina dawaséde hā te te dama 're apari mono da oto, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ²⁷ Misi haré te za aihīni 're dadā'ā za'ra. Taha parip si te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā niwapsi da'awaihu'u,

dawē na dawasétē na zama, taha zarina te te dama arowairébé mono da oto.
28 Tane ma tō duré Cristu hā misi haré dazada dârâ, dawasédé hā da'ahâ na te te oto dama āma 're ūapari mono zéb da hā. Tawamhā ti'ai u apâ wei mor̄i zahu wamhā, dazada dâ'ā da, wei mor̄i õ di za oto, taha zarina dawasédé hā te te duré dama 're ūapari mono da hā. Mare di. Sô 're ūsimipari za'ra mono nor̄i si, te te oto ūsō'reptu pese za'ra da si, te za wei mo apâ Cristu hā, ta nor̄i zō si.

10

1 'Re ūhâimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma ūrob'ui'éré zarina, ūwē hā oto wama 're ūhâimana za'ra mono zém na wa te āma 're waihu'u uptabi za'ra mono õ di. Wahub sidâpâsi ma tō danhimizama hā dasi'udâna da te tâma 're simroi u'āsi, 'Re ūhâimana u'āsi mono ma hā, da te 're sahâri za'ra mono āna. Tane nherê, danhimizama da te tâma 're ūsimroi mono zé hā sib'aware di, dawasédé hā tō sena te te dama 're ūapari mono da hā, āma 're dawata za'ra mono da, 'râwi dapē'ē 're 'Re ūhâimana u'āsi mono u 're ūdanomro mono nor̄i ma hā. Dapē'ē 're, rowē na 're ūdahâimana za'ra mono zéb da hā, sib'aware di tō, 'Re ūhâimana u'āsi mono ma, danhimizama da te 're ūsimroi mono zé hā. **2** 'Re ūhâimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono nor̄i hā danhimizama hā dasi'udâna da te tâma 're ūsimroi mono zém na, ōhō haré dawasédé hā te te dama 're apari uptabi mono 'wa'āhā, taha zarina 'râwi 're dasiwe'õ u'āsi za'ra mono õ di aré, dawasétē na hā. Taha zarina te aré oto danhimizama pârī hā da te 're sahâri za'ra. **3-4** Tane nherê, powawē ūiba'ōmo wapru hā duré pone'ērebâi wapru hā dawasédé hā te te dama 're pari uptabi za'ra mono õ di. Taré te za danhimizama hā wahub sidâpâsi dasi'udâna 'Re ūhâimana u'āsi mono ma, da te 're ūsimroi mono zéb zarina, āma 're dasipo're pu'u u'āsi za'ra, dawasétē ré 're ūdahâimana za'ra mono zém na hā.

5 Taha wa, Cristu hā ti'ai u wei ūmor̄izéb u, ma tō Timama ma tinhā, āne: "Danhimizama na duré dasazém na aima 're danhoprub za'ra mono da, a hā asina sô 're asimipari mono õ di.

Tane nherê, ūhâiba hā ma tō ūma ūsō, da'upana ūsina aima ūnhoprub da hā.

6 Danhimizama hā dawasétē parizéb da, wahuré da te aima 're ūzata za'ra mono zém na zama, 're atoi mono õ di. Duré dawasétē parizéb da, danhoprubzé, da te aima 're ūsōmri za'ra mono na zama, asima 're atoi mono õ di."

7 Āne te duré tâma tinhā, Timama ma:
 "Re ūhâimana u'āsi mono, wa hā wa wei āwa mo ti'ai u, ūma ūpisutuzéb zarina, te oto ūsina aima āma uwaimrami da, ūbaihâ na ūwasu'u na duréihā da te ūāma ūrob'ui'éré za'ra zéb zarina."

Āne ma tō Cristu hā Timama ma siwasu'u.

8 Āne ma tō Cristu hā ūmor̄'rata na Timama ma rowasu'u, tō: "Danhimizama da te aima 're ūzata za'ra mono zō, duré dasazém na aima 're ūdanhoprub za'ra mono zō, asina 're asimipari mono õ di a hā, dawasétē parizéb da hā. Asima āma 're atoi mono õ di, taha na hā." Āne na ma tō Cristu hā Timama ma rowasu'u, Mozési hā ūsimiroti 'rata na te te āma ūrob'ui'éré zarina, āne hā da te 're 'manharî za'ra mono nherê. **9** Taha pari, ma tō duré Timama ma siwasu'u, āne: "Āwa wa tō wei wa hā ti'ai u mo, ūma ūpisutuzéb zarina, te oto ūsina aima āma uwaimrami da." Āne ma tō Cristu hā Timama ma siwasu'u, duréihā dawasétē parizéb da, danhimizama na duré dasazém na 'Re ūhâimana u'āsi mono ma, 're ūdanhoprub za'ra mono zé hā te te oto dawi sina sizâri da, taha nhowa're're tihâiba na tâma sôprub da oto, taha na si dawasédé hā te te dama

ãma 're ï'apari mono zéb da hã. ¹⁰ Zezu Cristu hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma ïpisutuzéb zarina, te te tâma ãma uwaimrami wa, tihâiba na tâma sôpru wa, ma tô te te 're wa'a'upsô wawasété hawi, tâma 're wanomro wê mono da oto. Misi haré ma tô tâma sisõ, dazada dâ'â da, tô õhõ na si dawasédé hã te te dama ãma 're apari mono da.

¹¹ Sasedoti norí hã awë sidâpâsi te te da'ãma 're romhuri za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma. Danhimizama na 're ïdanhoprub za'ra mono zé hã te ahâ uptabi na te te tâma 're sômri za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, tô õhõ si. Tane nherê, ã norí hã danhimizama na 're ïdanhoprub za'ra mono zé hã, dawasédé hã te te dama 're pari waihu'u za'ra mono õ di. ¹² Cristuhu si, ma tô misi haré tihâiba hã tâma tisõ, dazada dâ'â da, õhõ haré dawasédé hã te te dama ãma 're ï'apari mono zéb da hã. Taha pari, te 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimire niwî 're sâmra, pire uptabi na ïsiré te te 're da'ab'madâ'â mono da oto, õne u'âsi. ¹³ Tame te oto Cristu hã sô 're simipari u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã tinhitob'ru norí nhiptetezé hã te te tiwi ï'uprosi za'ra zéb zô hã, tâma sib'uwa uptabire na 're hâimana za'ra mono da oto, ta norí hã. ¹⁴ Misi haré 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, dazada sisõmri wa, ma tô dawasété hawi te te 're da'awaibu, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe si oto ãma 're danomro wê mono da.

¹⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani hã ma tô ãne na wama waihu'u za'ra, sena na wa te wasina 're waihu'u za'ra mono da. ãne te te wama ãma ïwaihu'u na'rata za'ra zé hã:

¹⁶ "Nimahâ bâtâ na wa za, te dama ïropisutuzép té hã, dama pisutu, duréihã te dama ïropisutuzém nhowa're're. ãne, wa wa hã Danhib'apito uptabi hã aimâ wasu'u za'ra wa'wa, ïnhimiroti tém na te dama ïropisutuzé hã. Tawapsi wa za ïnhimiroti hã dapë'ë're te dama 're anhomri, ïré 're danomro u'âsi mono wa, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, ïmreme hã."

¹⁷ ãne ma tô duré ïwasu'u nhana'remhã wama waihu'u za'ra: "Dawaséte na 're ïsipo're pu'u mono õ di za oto, marî, da te 're ï'manhariñ waséte za'ra mono zém na hã. Mare uptabi di za."

¹⁸ ãhã wamhã, dawasédé hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te oto dama 're ï'apari mono zéb da hã, marî dai õ di oto, danhimizama na tâma 're ïdanhoprub za'ra mono zé hã, dawaséte parizéb da hã. Tâibâ oto ta hã.

'Re ïhâimana u'âsi mono u, 'râwi dapë'ë na 're ïdasihutu mono zé wasu'u

¹⁹ ïsisänawâ norí, Zezusihi wapru hã tiwi ïpu'uzém na wazada ïdâ'âzéb zarina, wa za oto wasina wapahi ãna 'Re ïhâimana u'âsi mono u 're wasihutu 'râwi wapë'ë na, robzei u'âsi tâma 're wamreme zusi mono da. Duréihã sasedoti norí hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono 're ïsâmra mono zéb u, 'ri 're wa'wa u 're ïsisisi mono ne, wa za oto wa norí hã 'râwi ïtême 're wasihutu, wasina 're wapahi za'ra mono ãna, tâma.

²⁰ Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono 're ïsâmra mono zéb 're, 'ri 're wa'wa nhitobzé hã zazahâ ïhâpa hã te dawi 're hâsípra u'âsi pi'reba, ïtême 're danhisisi tô mono da. Tane nherê, Cristu hã ma tô oto wama 'ridawa za'ra tidâ'âzém na, zazahâ ïhâpa na 'ri 're wa'wa nhitobzé wa'wai baba, ïtême 're ïdanhisisi mono ne, wapë'ë na ïtême 're wasihutu mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono u, robzei uptabi na ïme 're wanomro u'âsi mono da oto. ²¹ Sasedoti ïpire uptabi na te oto wama 're hâimana. Taha si te tâma umnhasi na uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe norí hã te te 're ab'madâ'â tâma, pire uptabi na. ²² Wawaséte na 're wanomro mono wa, 'râwi 're ïwasiwë'õ sâmri

za'ra mono zé hā ma tō Cristu hā tiwapru na te te wama 're apari, duréihā sasedoti norī hā te te āma 're dahâiba wē za'ra mono da, danhimizama wapru na syry na te te āma 're īdahâiba di'i za'ra mono ne. Sasedoti norī hā 're silhâiba wasétē za'ra mono ãna, 'Re īhâimana u'âsi mono u 're sisisi mono da, 're īsihâiba upsõi pese za'ra mono ne, wa oto wa norī hā wahâiba upsõi pese ne tâma 're wahâimana wē za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono ma si. Taha wa, wa za oto wapë'ē na 'râwi itême 're wasihutu, wahâimanazé sena ré si, 'Re īhâimana u'âsi mono u hā, ôhô si wa te oto wasina 're īumnhasi za'ra mono zéb zarina. ²³ 'Re īhâimana u'âsi mono hā wama umnhasi za'ra di, te te wama 're īaropisutu mono zéb uwaibaba, te te wama āma 're ī'a'uwaimrami mono da hā. Taha wa, wanhiptete sina wa za īwē uptabi zô 're wanhimipari u'âsi za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono hā te te wama īropisutu za'ra zém na wa te 're wawâ za'ra mono ãna, sena na za wama 're īhâimana za'ra mono na wa te dama 're īwasu'u za'ra mono zéb zarina. ²⁴ Wa za duré wasi'âma 're wapo're pu'u u'âsi za'ra, marî na 're īwasipawaptob za'ra mono zéb da hā, duré taha zarina 're īwasisawi pese za'ra mono zém na wa te wasima āma 're ī'uwaimrami za'ra mono zéb da hā, duré marî wē na wa te wasima āma 're īwa'râmi wē za'ra mono zém na zama. ²⁵ Ni'wam norī hā Cristuhu zazei'wa dasiré 're hâimana za'ra mono wa, rowahutu u dasiré 're si'râ'otô mono nheré, ma tō ta norī hâ rosahâri pese za'ra oto. Tane nheré, wa norī hâ wasiré 're īwas'râ'otô mono zé hā wa te wasiwi sazâri za'ra ð di za. Tô'â. Wa za tō wasiré 're wasi'râ'otô u'âsi, āma 're wasipawaptob pese za'ra mono da, 'Re īhâimana u'âsi mono hā wa te wasina 're ī'umnhasi za'ra mono zém na si 're wanhiptete za'ra mono da. E marî wa. Wanhib'apito apâ we īmorizéb u hâ bâdâ hâ romhutu na aimâ waihu'u pese za'ra wa'aba wa.

²⁶ Ni'wam norī hâ Cristuhu wasu'uwe, sena na 'râwi te te sima 're waihu'u pese za'ra mono nheré, duré te te sima 're īwē za'ra mono zéb zarina, 're īhâimana wasétê 'rata za'ra mono zém na si 're hâimana u'âsi za'ra mono wamhâ, marî hâ 're 'mai'hâimana mono ð di, ta norî da hâ, īwasédé te te tâma 're īpari za'ra mono zéb da hâ, ta norî ma hâ. ²⁷ Ta norî hâ 'Re īhâimana u'âsi mono zada, 're hâimana za'ra mono wa, te za 'Re īhâimana u'âsi mono hâ uprosi unhamma ro'o za'êtê na, te te siwi 're īwë'ō pese za'ra mono norî hâ. Taha u hâ, te za ta norî hâ sinâ pahi na 're simipari za'ra oto. ²⁸ Duréihâ 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na, Mozési te te āma īrob'ui'éré hâ ni'wam norî hâ te te siwi 're wë'ō pese za'ra mono wamhâ, ta norî hâ ma tō da te dasiwi 're simro, āma 're dapë'ezé waihu'u za'ra mono ãna. Marî īwasédé hâ ta norî hâ te te 're 'manharî za'ra mono ré, siwaptom na titômo na ī'madâ'â za'ra 'wa norî hâ, īwasétê na te te dama 're īwasu'u za'ra mono zéb zarina, ma tō da te dasiwi 're simro, ta norî hâ. ²⁹ Âne, duréihâ 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata wë'ō'wa norî ma, 're ropipa za'ra mono di. E niha tawamhâ za, 'Re īhâimana u'âsi mono 'ra, te te siwi 're ī'ruiwapari za'ra mono norî ma, 're īromhâimana za'ra mono zé hâ za. Tâma 're ropipa uptabi za'ra mono di za tō. 'Re īhâimana u'âsi mono hâ te za tō ta norî hâ hâ za'ra za'êtê, rob'râsutuzéb ãma hâ. Duré 'Re īhâimana u'âsi mono te te dama īropisutuzép tém na, Cristu hâ dazada ïdâ'âzé hâ taré newa, te ta norî hâ te te āma 're rosa'rata upa za'ra. Ta norî hâ te duré 'Re īhâimana u'âsi mono pë'êzani āma te te 're wasétê u'âsi za'ra, īsimizawi uptabi ãma. ³⁰ Taha wa, te za tō ta norî hâ nimahâ na hâ hâ za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ. Duréihâ ma tō ãne na ni'wa hâ ãma rob'ui'éré siro, 'Re īhâimana u'âsi mono mreme na hâ. Âne na hâ 'Re īhâimana u'âsi mono mreme hâ wama waihu'u pese za'ra di oto:

"Wa hâ īsiwaprosi wa za te 're da'a'ruiwa'âbâ. īwétési wa za te dama āma 're

awa'rāmi, marī, da te 're ī'manhari wasétē za'ra mono norī ma hā."

Āne duré 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'érē amo hā:

"Wa hā uburé Danhib'apito uptabi hā wa za ī'uwaibaba uptabi na si te 're da'ahā za'ra, dawasétē na īsiwaprosi te 're īda'awaihu'u mono zéb zarina."

Āne 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'érē hā. ³¹ Ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'rata, 're īrere'e mono ne, te te 're hā za'ra mono wamhā, tāma're ropipa uptabi za'ra mono di za, ta norī ma hā.

³² Ma'āpē, āma asipo're pu'u za'ra wa'aba, duréihā Cristu hā Danho'reptui'wa na asina 're īwaihu'u na'rata za'ra wa'aba mono zém na hā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipawaptobzéb zarina. Ta hawim haré, Cristuhu zazei'wa oto 're anomro aba mono wa, marī na 're robzépata za'ētē za'ra wa'aba mono nherē, ma tō asiptete sina āma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono āna. ³³ Nimahā na hā ma tō ni'wam norī hā danho'a te te ai'āma 're wasétē za'ra wa'wa. Ma tō duré da te aima 're rob'manhari wasétē za'ra wa'wa, danho'a. Duré nimahā na asiré norī ma, da te 're rob'manhari wasétē za'ra mono wamhā, ma tō 're īpawaptob za'ra wa'aba mo, ta norī zu, da te aima 're rob'manhari wasétē za'ra wa'aba mono da nherē. ³⁴ Dazazéb 're, 're īhāimana za'ra mono norī āma 're aipē'ēzé za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tō ta norī me aipē'ē na 're īrobzépata za'ra wa'aba mo, īhāiba zu. Duré asibro hā da te aiwi 're waibui wa'aba mono nherē, ma tō ato sina 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono õ di, taha na hā. E marī wa. Ti'ai āma asibrom nhipai u, īhāwa āma īwē uptabi hā īsi'utōrī'ō hā za aima 're īhāimana za'ra wa'aba mono na hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa. ³⁵ Taha wa, Cristu hā aipahi āna asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hā asawi 're īwē'ō za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're rēme za'ra wa'aba mono õ di za. Asiptete sina te za tō āma 're anomro u'āsi aba mo. Āne 're aihāimana za'ra wa'aba mono wamhā, taha zarina te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwē uptabi na aima wa'abā za'ra wa'wa, nimahā na hā. ³⁶ Marī na 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē, duré Cristuhu zazei'wa 're anomro aba mono wa, da te aima 're rob'manhari wasétē za'ra wa'aba mono nherē, te za tō asiptete sina, asina 're ī'umnhasi u'āsi za'ra wa'aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da.

Āne zarina, asina tāma āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te aima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za tō tāma 're anomro wē wa'aba mo. Tawapsi, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te aima īropisutu za'ra wa'aba zé hā īwē uptabi hā oto asina ī'uwaimrami za'ra wa'wa. ³⁷ Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō āne īmreme na rob'ui'érē, Cristuhu wasu'u na hā:

"Ta hā za we īmorī hā niwamhā oto wei morī wamhā, sô rowaptā'â õ di za.
Romhutu na te za tō wei mo.

³⁸ Ni'wam norī hā te tāma 're īwē za'ra mono zéb zarina si 're īnomro wē mono norī hā, ta norī hā Danho'reptui'wa na te te sina 're īzaze za'ra mono zéb zarina si, wa za te 're awēsāmri, īwasédé hā te āma 're ab'madā'ā mono õ wa za oto, ta norī āma hā. Āne wa, te za rowē uptabi na ī'rata 're hāimana u'āsi za'ra, ta norī hā.

Tane nherē, ni'wam norī hā īwi 're sipizari za'ra mono wamhā, āma 're īto za'ra mono õ di za oto, ta norī āma hā."

Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa te te īmreme na āma īrob'ui'érēzé hā, ībaihā na hā.

39 Tane nherē, ta norī ne, wa norī hā 're wahāimana za'ra mono õ di. Nimahā na 'Re īhāimana u'âsi mono wi 're wasipizari za'ra mono õ di, ta norī ne. Taha wa, 'Re īhāimana u'âsi mono hā niwamhā ta norī zu te te wa'uprosi õ di za. Taha si wa tō wa te wasina 're umnhasi u'âsi za'ra, te te 're īwa'anho'reptui mono da hā. Taha zarina te za tō wa norī hā wa'anho'reptu, īrata oto 're īwahāimana u'âsi za'ra mono da hā, 'rāwi.

11

'Re īhāimana u'âsi mono, da te dasina 're īumnhasi za'ra mono zé wasu'u

1 E niha, wa te wasina 're īumnhasi za'ra mono zé hā, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. 'Re īhāimana u'âsi mono hā wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wamhā, ta hā te te wama 're īapisutu mono zéb zarina, īwē uptabi zō si 're īwanhimipari u'âsi za'ra mono na, tō sena za te te wama āma ī'uwaimrami za'ra na, wa za wa te wasina 're waihu'u za'ra. Duré uburé marī hā watōmo na wa te 're ī'madâ'ā waihu'u za'ra mono õ zama, wa za duré wa te 're waihu'u za'ra, sena na 're īhāimana za'ra mono na hā. Āne 'Re īhāimana u'âsi mono hā wa te wasina 're īumnhasi za'ra mono zé hā. **2** Duréihā wahī'rata norī hā, 'Re īhāimana u'âsi mono te te sina 're īumnhasi za'ra mono zéb zarina si, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te 're awēsāmri, ta norī hā.

3 'Re īhāimana u'âsi mono, wa te wasina 're īumnhasi za'ra mono zéb zarina, wa tō, sena na wa te 're waihu'u za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īnharizéb zarina, marī õ uptabi ré, te te ī'aropoto mono na hā. Datōmo na da te 're ī'madâ'ā waihu'u za'ra mono õ na si, ma tō te te ro'apoto, watōmo na wa te oto 're ī'madâ'ā za'ra mono da hā. Āne na wa tō duré sena na wa te 're waihu'u za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono si, wa te wasina 're īumnhasi za'ra mono zéb zarina hā.

4 Abé hā, 'Re īhāimana u'âsi mono si te te sina 're īumnhasi mono zéb zarina, ma tō īwē uptabi na tāma tinhopru, 'Re īhāimana u'âsi mono ma. Ca'īhī nhibzari si, te te wēsāmri õ di, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. Taha wa, Abé hā 'Re īhāimana u'âsi mono si te te sina 're īumnhasi mono zéb zarina, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā wēsā, 're īmorī wē na zama. Taha wa, ma tō Abéhē nhoprubzép si wēsā. Āne na Abé hā 'Re īhāimana u'âsi mono te te sina 're umnhasi mono wa, duréihā dâ'ā nherē, zahadu hâiba ré wama 're īhāimana za'ra mono ne, te wama 're hâimana za'ra, taha āma 're wasipo're pu'u u'âsi za'ra mono wa.

5 Duré Enoti hā 'Re īhāimana u'âsi mono te te sina 're īumnhasi mono zéb zarina, ma tō hâiba ré ré mo, hâiwa u. 'Re īhāimana u'âsi mono hā ma tō hâiba ré ré sitēme ti'ā. Taha wa, ni'wa te te waihu'u õ di ta hā, īdā'âzém na hā. Duréihā 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō āne na rowasu'u ībaihā na, Enotihi wasu'u na hā: "'Re īhāimana u'âsi mono hā hâiwa u sitēme te te âri õ ré, ma tō Enotihi ma 're to, 're īmorī wē zéb zarina, 'Re īhāimana u'âsi mono hā.'" **6** Ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono te te sina 're umnhasi za'ra mono õ nherē, ta norī ma, 're to za'ra mono õ di za, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. Duré ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono āma 're wata za'ra mono da, tipē'ē na 'rāwi ītēme 're sihutu mono da, te te sima 're wē za'ra mono wamhā, tō sena 're īhāimana mono na, te za te te 're saze za'ra a'ā. Duré 'Re īhāimana u'âsi mono zō si 're īsôpré mono norī ma, īwē na za te te ta norī ma īwa'âbâ za'ra na, te za ta norī hā te te sina 're umnhasi u'âsi za'ra.

7 Nowé hā, 'Re īhāimana u'âsi mono si te te sina 're īumnhasi mono zéb zarina, ma tō duré āma saze, ropipa hā za dazô īwatobrozém na 'Re īhāimana u'âsi mono hā romhâ ré te te āma īpo're pu'uzém na, zahadu marī hā titōmo na te te 'madâ'ā õ nherē, Nowé hā. Taha wa, īsimiroti zarina ma tō uba're

za'ene hā 'manha, ti'ra norī hā te te āma sō'reptu za'ra da, timro zama, duré tisani'aba norī zama. Taha zarina, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā siwi da'awē'ō pese, dawasétē na si 're dahāimana za'ra mono wa, Nowéhé si īsimiroti hā te te 're 'madā'ā pese mono wa. Tawamhā Nowé hā, 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're umnhasi mono wa, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā āma tiwata, āne: "Āhā si te 're timorī wē." Āne 'Re īhāimana u'āsi mono hā, Nowéhé āma īwatazé wasu'u hā.

⁸ Abra'ā hā, 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're ī'umnhasi mono zéb zarina, ma tō duré īsimiroti na saze, tirom nhiti watobro da, darob amoi u morī da, āma īsa'ru da hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īpisutu u. Tawamhā tirom hawi ma tō watobro tō, darob amoi u morī da, tamomomhā bādādi hā te te waihu'u õ nherē. ⁹ 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're ī'umnhasi mono zéb zarina, ma tō darob amoi āma 're sāmra Abra'ā hā, dasiré õ nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono, za āma īsa'ru da hā te te tāma īpisutuzéb āma. Tawamhā romhā 'manharī na 'ri wa, te oto 're sāmra, 'ri uptabi õ wa. Izati norī hā ma tō duré romhā 'manharī na 'ri wa, 're simasisi zahuré, Zaco ho me. Ta norī ma, ma tō duré ropisutu zahuré, Abra'āhā ma te te īropisutu ne, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ¹⁰ Abra'ā hā 'ri nho'u īsi'utōrī'ō zō si ma tō 're simipari u'āsi, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te sima īwē na hāiwa āma te te dama ī'ri zō si. Taha wa, te te siwi wē'ō õ di Abra'ā hā, romhā 'manharī na 'ri hā wasétē wa, a'ā ī're 're sāmra tō mono da.

¹¹ Abra'ā hā 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're ī'umnhasi mono zéb zarina, ma tō duré īra hā tāma podo, si'īhi uptabi nherē, duré īmro hā Sara hā préduptéb ré, 'ra waihu'u õ nherē. 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īropisutuzém na te te āma sazei pese wa, ma tō ī'ra hā tāma podo tō. ¹² Abra'ā hā si'īhi uptabi wa, īdā'āzéb u romhutu nherē, ma tō īhāiba hawi da'ahā uptabi na dasina dahā'ā u'āsi, īsihudu sidāpāsi. Wasi hā hāiwa na ahā uptabi na 're īsimasa mono ne, ma tō da'ahā uptabi na atébré ni. Ā zaihā na supara, ahā uptabi na 're īsimi'wara mono ne, ma tō atébré ni.

¹³ Ā norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te sina 're umnhasi za'ra mono ré, 're dā'ā za'ra mono nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īropisutu za'ra zé hā te te sima 're waibui mono õ di ta norī hā, ti'ai āma hāiba ré ré 're hāimana za'ra mono ré hā. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īropisutu za'ra zé hā romhā na uptabi na za te te tāma āma ī'uwaimrami za'ra na, sena na te te 're waihu'u za'ra mono wa, ma tō āma 're to za'ra ta norī hā, ti'ai āma 're nomro mono ré. Ma tō duré sō'awi dama 're siwasu'u za'ra, ti'ai āma dasiré 're īhāimana uptabi za'ra mono õ na hā. ¹⁴ Āne na ta norī hā dama 're siwasu'u za'ra mono wamhā, daro hā aimawi ītēb zō 're īsōpré u'āsi mono zé, te wama wasu'u za'ra, taha na si za oto 're īrob uptabi za'ra mono na hā. ¹⁵ Tirob 'rata hawi 're īwairébē mono na te te 're rosa'rata za'ra mono õ di, ta norī hā. Mare di. Āne 'wa'āhā, āté apātē aré ta norī hā tirob 'rata u 're nomro. ¹⁶ Tane nherē, daro īwē uptabi zō si ma tō ta norī hā sima 're sōpré, hāiwa āma sō 're īhāimana za'ra mono zō si, īwa 're īsi'ubumroi u'āsi mono zéb da hā. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono te te siwi wē'ō za'ra õ di, tinhib'apito na te te 're sisi za'ra mono tō da hā. Taha zarina, ma tō oto tō 'ri nho'u hā īwē uptabi hā tāma 'manharī za'ra, īwa 're īsi'ubumroi u'āsi mono zéb da hā, tirop tēb āma.

¹⁷⁻¹⁸ Abra'ā hā 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're ī'umnhasi mono zéb zarina, ma tō aré ti'ra hā tāma tīwī Izati hā, tāma āma īsōprubzéb da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te pibui wamhā. Taha õ ré, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā tāma īropisutu siro, Abra'āhā ma hā, āne:

"Ai'ra Izatihi hawip si, te za asihudu norī hā ahâ uptabi na 're hâimana za'ra, asihudu sidâpâsi te aima ūropisutuzéb zarina."

Āne na 'Re īhâimana u'âsi mono te te tâma ropsisu nherë, ma tô aré Abra'ā hâ ti'ra hâ tiwî Izati hâ, īra si'aibâ hâ misi tâma poto nherë. Duré ta hawip si za īsihudu norî hâ sitébré da nherë, ma tô aré tâma tiwî, 'Re īhâimana u'âsi mono ma hâ.¹⁹ Abra'ā hâ ãne ma tô sima rosa'rata: "Re īhâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, 're dadâ'â za'ra mono nherë, apâ te te 're īda'ahâiwa'utu mono da hâ. Taha wa, īra hâ te aré tâma īwîrî hâ, te te duré waihu'u pese di, apâ te te īma īhâiwa'utu da hâ, te te īma ūropisutuzém na te te īma ãma uwaimrami da hâ." Āne ma tô sima rosa'rata, Abra'ā hâ. Tawamhâ, īra Izati hâ dâ'â uptabi ò nherë, aré dâ'â wa, apâ te te tâma īhâiwa'utu ne, ma tô dâ'â ãna tâma tisô apâ, 'Re īhâimana u'âsi mono hâ.

²⁰ Duré Izati hâ 'Re īhâimana u'âsi mono si te te sina 're ī'umnhasi mono zéb zarina, ma tô ti'ra norî ãma rowaptë tiwi, īw  na si te te 're pawaptob u'âsi zahuré mono da, duré īw  si te te tâma 're pisutu zahuré mono da, Zaco norî ma hâ Eza'uhu me.

²¹ Duré Zaco hâ 'Re īhâimana u'âsi mono si te te sina 're ī'umnhasi mono zéb zarina, ma tô Zuzéh 'ra norî ma rowaptë 'Re īhâimana u'âsi mono wi, īw  na si te te 're pawaptob u'âsi zahuré mono da, duré īw  si te te tâma 're pisutu zahuré mono da. Taha zarina, ma tô duré tisiwazusizém na si'upari sina ãma tiwata, 'Re īhâimana u'âsi mono ãma, Zaco hâ.

²² Duré Zuzé hâ 'Re īhâimana u'âsi mono si te te sina 're ī'umnhasi mono zéb zarina, ma tô tîdâ'âz b u tidub'rata norî ma rowaihu'u sir mo za'ra, Izaraz h 'nhihudu norî, za Ezitu hawi īwair b z m na hâ. Āne na, 'Re īhâimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi mono wa, te duré tâma sina roti za'ra, īuir  na si, ihi hâ te te siwi âri da apâ, tirob'rata u, tamep si te te siwi s r da.

²³ Duré Moz sihi mama norî hâ, 'Re īhâimana u'âsi mono si te te sina 're ī'umnhasi zahur  mono z b zarina, ma tô dawi simi'uri zahur  Moz si hâ, 'wat br mi na tâma poto zahur  wa. Dur  tâma 'madâ'â ze zahur  wa, tâma sawi uptabi zahur  di. Taha wa, ma dawi simi'uri zahur . A'amo hâ si'ubdat  ma tô ãma ai'ut , te te dawi īsimi'uri zahur  z m na hâ. Apito ma, ta norî hâ pahi zahur  ò di, 'wat br mi na 're ūpoto za'ra mono norî hâ, te te dama 're a'rui mono nher . Āne ma tô 'manhar  zahur  Moz sihi mama norî hâ, 'Re īhâimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi zahur  mono wa, dur  ta norî hâ.

²⁴ Moz si hâ pr du wamh , 'Re īhâimana u'âsi mono si te te sina 're ī'umnhasi mono z b zarina, ma tô dawi sisawi, Ezitu ãma apito Para'oho 'ra sipi' i 'ra na da te dasima 're wasu'u za'ra mono t  da, pi'  te te ūpr d m na hâ.²⁵ Apito Para'oho nhor wa ãma, ubur  mar  īwas d  hâ te te a'â dame 're ī'ab'manhar  mono da hâ, te te sima w  ò di Moz si hâ, taha na si w  uptabi newa ãma 're ūtoi mono da hâ. 'Re īhâimana u'âsi mono nhib'a'u e norî sir , te te 're ūrob z pata mono da si, ma tô sima w .²⁶ Apito Para'oho nhor wa ãma 're s mra u'âsi mono 'wa'âh , te ar  mar  īwa'âb  za' t  na tinhicro pese, Ezitu ãma ubur  mar  h  īwa'âb  za' ne h  're īsimi'wara mono na. Ta h  mar  wa'âb  za' t  mono h  w  nher , taha upana mar  īw  uptabi si ma tô sima w , Moz si hâ. Danho'reptui'wa da, 'Re īhâimana u'âsi mono te te ūpisutu ma si, te te 're rob z pata mono da si, ma tô sima w . īw  h  'Re īhâimana u'âsi mono, niwa za te te tâma īs m ri na si, ma t  te te ãma 're rosa'rata u'âsi, Moz si h .

²⁷ 'Re īhâimana u'âsi mono si te te sina 're ī'umnhasi mono z b zarina, ma t  dur  Moz si h  watobro Ezitu hawi, apito Para'o h  te te sima simimnhasi

āna. 'Re īhāimana u'āsi mono hā datōmo na da te 're 'madā'ā waihu'u za'ra mono ū nherē, Mozési hā titōmo na te te 're ī'madā'ā mono na ne, te te sina 're umnhasi mono wa, apâ sipi'rai ū di, Ezitu u hā. Ōne haré ma tō ta hawi watobro, siptete sina. ²⁸ Mozési hā 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're ī'umnhasi mono zéb zarina, ma tō duré Pascpowa na dato hā te te 're ī'manharī za'ra mono zéb da na tāma roti za'ra Izarazéhé nihudu norī ma hā, ta norī hā tisai 'manharī na te te āma sāna'rata za'ra da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā Mozésihi ma te te īpisutuzéb zarina. 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're ī'umnhasi mono zéb zarina, ma tō duré Mozési hā tāma roti za'ra Izarazéhé nihudu norī ma hā, tinhimizama wapru na 'ridawa zada're hā te te āma sapré za'ra mono da, hāiwa āma romhuri'wa hā Dapārī'wa na īwaptērē hā, aibā tāma 're īpoto'rata za'ra mono hā te te tiwi simroi mono tō da, Izarazéhé nihudu norī wi hā.

²⁹ Duré Izarazéhé nihudu norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tō ā poré na saprī za'ra, zara u, Ā pré na ā poré nhisi na. Ā 'ré na da te 're īsaprī za'ra mono ne, ma tō rob're na saprī za'ra, ā zada're amoi u hā, zara u. Tane nherē, ezipsiu norī hā rob're na dazarina te te aré saprī za'ra da, si'aba'rei wamhā, ma tō ā hā apā īré atob za'ra. Taha wa, ezipsiu norī hā ā poré na ma tō uburé ai'utō.

³⁰ Duré Izarazéhé nihudu norī hā, Zerico na 'ri nho'ōmo nhisi āma 'ri 'wawi wa'ra 'rāihā hā ma tō nasi te te uirī za'ra, sime da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īpisutu za'ra zéb zarina. Bādā hā 7 na ma tō āma ai'utōrī za'ra, te te nasi siwi uirī za'ra mono re hā. Tawamhā 'ri 'wawi wa'ra 'rāihā hā ma tō aime. Ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tō aime. ³¹ Duré Ra'abi hā pi'ō aré 're īhāimana Wasétē mono hā, 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're ī'umnhasi mono zéb zarina, ma tō wapsā'i'a'wa norī hā tinhorōwa u 'mazasi wē zahuré, ti'ai wē zō pi'uriwi dama robzabui'wa norī hā. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te dazu wīrī ū di Ra'abi hā, 'ri nho'ōmo āma uburé 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'madā'ā ū'wa norī zu hā.

³² Āne na 'Re īhāimana u'āsi mono si, da te dasina 're ī'umnhasi za'ra mono zém na, ahā uptabi na te āma aimā rob'rāzarōtō za'ra wa'aba neza. Āhā wamhā, īnhimirob'rāzarōnō hā te aré sina tipahā. E marī wa. Ahā uptabi wa. Ahā uptabi di tō, 'Re īhāimana u'āsi mono te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono norī hā, zahadu te āma aimā īrowsu'u za'ra wa'aba ū hā: Zidi'ā hā, duré Barati, duré Sāsā, duré Zepté, duré Dawi, duré Samuwé, duré aimawi norī hā uburé 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa 're īhāimana za'ra mono norī hā. ³³ Ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tō te te da'āma 're ai'uté za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para, daro hā te te dawi 're waibui mono da. Ta norī hā īwē si te te 're 'manharī u'āsi za'ra mono wa, ma tō īwē uptabi hā te te sima 're waibu, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īropisutu za'ra zéb zarina. Duré hu'u zérépa hā ma tō te te 're sadai're nhitob za'ra tinhib'rata na, te te 're simro tō mono da. ³⁴ Ta norī hā ma tō duré unhamā ro'o za'ēne hā te te 're simro, siwi. Ma tō duré dawi 're sisō'reptu za'ra, sib'ezé 'wapa na da te 're simroi mono da nherē. Sib'uware na 're hāimana za'ra mono nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipawaptobzém na ma tō siptete na dazada 're hāimana za'ra. Siptete uptabi na te te 're da'wapé za'ra mono wa, ma tō ta norī hā tizahui'wa norī hā te te 're wano'ō apā, darob amoi hawi dazahui'wa norī hā. ³⁵ Duré pi'ō norī wi, aré tiwi 're īdā'ā za'ra mono norī hā, ma tō apā tāma 're hāiwa'utu za'ra, pi'ō norī ma. Duré ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're ī'umnhasi za'ra

mono norī hā dazazéb 're, 're hâimana za'ra mono ré, 'Re īhâimana u'âsi mono te te dawi 're udâ za'ra mono 'wa'âhā, taha zarina te aré dazazém hawi da te tâma 're rob'ru za'ra, ta hawi 're wairébé mono da. Tane nherē, ta norī hā 'Re īhâimana u'âsi mono te te dawi 're udâ waihu'u za'ra mono õ di. Taha wa, ma tō danhimirob'manhari wasétē na 're si'utôrî. Rowé uptabi na 're īdanomro u'âsi mono zéb u hā, 'Re īhâimana u'âsi mono si te te 're hâiwa'utu za'ra mono da, ma tō ãne zô si 're si'madâ'â za'ra, ta norī hā. ³⁶ Ni'wam norī âma, ma tō duré 're dawa'ê za'ra. Powawé hâiwaré 'manharî na ma tō da te dasiwi 're hâ za'ra duré. Ni'wam norī hā ma tō da te 're pawasisi za'ra, ësi'uwazi nhorö rutu na, dazazéb 're, da te 're séme mono da. ³⁷ Ni'wam norī hā ma tō duré ëtë tômo wawé na da te 're simro. Ni'wam norī hā ma tō duré īhâiba wâiwa âma 're dasiwi za'ra, wede'ezém na ne. Sib'ezé 'wapa na ma tō duré da te 're simro. Pone'ërebâi hâ na si ma tō duré ni'wam norī hā 're si'uzza za'ra. Sibrob âna ma tō duré ta norī hā 're hâimana za'ra. Danhimirob'manhari wasétē na ma tō duré ni'wam norī hā te te 're robzépata za'ra, da te 're 'ruiwapari za'ra mono wa. ãne 'Re īhâimana u'âsi mono si te te sima 're ëumnhasi za'ra mono norī wasu'u 'râzarõno hā. ³⁸ Ta norī hā hâiwi si ma tō 're nomro a'ubuni wi, ëtë 'râihâ u zama. Duré ëtë 'râihâ zahâpâ ëtë 're wa, ma tō duré dawi 're si'ubumro, ab're wab zama. Ta norī si ma tō 'Re īhâimana u'âsi mono ma 're hâimana wê za'ra.

³⁹ Ta norī âma si ma tō 'Re īhâimana u'âsi mono hâ 're wata za'ra uburé, õhõ si te sima 're umnhasi za'ra mono wa. 'Re īhâimana u'âsi mono te te tâma īropisutu za'ra zéb zarina, ïwé uptabi hâ ti'ab ré te te sima 're waibui mono õ nherê, ma tō te te sima 're umnhasi u'âsi za'ra, 're ësi'utôrî za'ra mono zéb u. ⁴⁰ 'Re īhâimana u'âsi mono hâ ïwé uptabi hâ niwamhâ za te te wama ësõmri za'ra na, te te sima wa'âma roti sirõmo za'ra wa, ti'ab ré ta norī hâ te te sima waibui õ di tō, 'Re īhâimana u'âsi mono te te tâma īropisutu za'ra zé hâ. Uburé wasiré si te za rowé uptabi na ë'rata 're īhâimana u'âsi za'ra mono zé hâ sima waibu za'ra, ta norī hâ.

12

'Re īhâimana u'âsi mono hâ ti'ai âma damama ne te te 're ëda'ahâ za'ra mono zé wasu'u

¹ Duréihâ ni'wam norī hâ 'Re īhâimana u'âsi mono te te sima 're ëumnhasi za'ra mono zéb zarina, danho'a 're ënomro wê mono norī hâ ahâ uptabi na 'râwi wamana wawi 're ësimasab u'âsi mono ne, wa za ta norī âma 're wasipo're pu'u u'âsi za'ra. Taha wa, wa za uburé marî ëwasédé hâ wa te wasiwi 're wê'õ pese za'ra, 're ëwanomro wê mono zé wi, te te 're wanhowada za'ra mono tō da, te te 're ëwawasutu u'âsi za'ra mono hâ, wawasédé hâ. Dawara na 're dasipibu za'ra mono wa, dahâiba wapu na 're dasisa'rei mono da, marî ëpire hâ dahâiba na dama 're īhâimana za'ra mono hâ da te dasisa 're ësani za'ra mono ne, wa za wawasédé hâ wa te wasiwi 're wê'õ pese za'ra. Tawamhâ wanhiptete na wa za tō âma 're wahâimana za'ra Cristuhu âma si, tiwi 're wasipizari za'ra mono âna. Dawara na 're dasipibu za'ra mono wamhâ, dawara tete haré dasiwi 're ëdasisa'rei mono ne, wa za tō wanhiptete na âma 're wahâimana u'âsi za'ra, Cristuhu âma si. ² Dawara na 're dasipibu za'ra mono wa, dawara, da te 're ë'râsutu za'ra mono zéb u si, da te 're ërob'madâ'â za'ra mono ne, wa za Zezusihi âma si wa te wasina 're rosa'rata u'âsi za'ra. Ta hâ Zezusi hâ ma tō ësâna'rata hawimhâ te te 're wa'apawapto, 'Re īhâimana u'âsi mono si wa te wasina 're umnhasi u'âsi za'ra mono da. Tane te za duré te te 're wa'apawaptob u'âsi, 're ëwadâ'â za'ra mono zéb u, õhõ si wa te wasina 're umnhasi u'âsi za'ra mono da, tiwi 're wasipizari za'ra mono âna. Ta hâ Cristu hâ sihâiba zawi õ di, wedepo'o

nhonhi'rāmi na dazada dâ'â tō da hā, wedepo'o nhonhi'rāmi hā dazada 're ūhāimana wasétē za'ra mono norí pāřizép si nherē. Taha wa'rāmi, hāiwa āma to sina 're ūhāimana u'âsi mono zé hā za tāma 're ūhāimana mono na, te te sina waihu'u sīrōmo wa, taha wa, sīhāiba zawi õ di tō, wedepo'o nhonhi'rāmi na dazada dâ'â tō da hā. Āhāna hā 'Re ūhāimana u'âsi mono nhimire niwī, te oto pire uptabi na 're sāmra, īsiré'rāwi te te 're da'ab'madâ'â u'âsi mono da oto.

³ Ma'āpē āma rosa'rata pese za'ra wa'aba, Zezusi hā ti'ab ré te te 're ūrobzépata mono na hā. Tiwasétē si te te 're ūl'manharī za'ra mono norí hā te te 're ruiwapari za'ra mono wa, te te tāma 're ūrob'manharī wasétē za'ra mono zém na, ma tō te te 're robzépata za'êtē, Zezusi hā. Tane nherē, siptete u'âsi ma tō 're hāimana. Tane duré a norí wa'wa hā te za marī ūwasétē wi 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, asiptete sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono tō da. Taha zarina, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā asina 're ūl'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hā aiwi 're si'utōri za'ra wa'aba mono tō da, te za tō asiptete sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. ⁴ Dawasétē nhippte da, asiptete sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono nherē, zahadu ai'matâ'â aba õ di, da te aimā ūmairob'manharī za'êtē aba na hā, Zezusi idâ'â ne hā. ⁵ E ma tō bété āma aipo're si'âri za'ra wa'wa, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā te te aimā ūroti za'ra wa'aba zém na hā, duré ti'ra na te te aimā ūnharī za'ra wa'aba zém na hā. Āne ma tō ãhā wasu'u na ni'wa hā ãma rob'u'íré, duréihā: "A norí wa'wa hā ūra na ūma 're aihāimana za'ra wa'aba mono nherē, aiwasédé hā 're ūl'manharī za'ra wa'aba mono zém na 're asisāmri za'ra wa'aba mono da, wa hā Danhib'apito uptabi hā te 're aihâ za'ra wa'aba mono wamhā, ūma 're rosa'rata upa za'ra wa'aba mono õ di za, taré newa.

Duré apâ 're anomro wē wa'aba mono da, niha te aimā 're rob'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono õ di za. Te za ūma asima 're ūrosa'rata wē u'âsi za'ra wa'aba mo.

⁶ E marī wa, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono õ di za. Wa hā Danhib'apito uptabi hā uburé te 're ūl'azawi pese mono norí hā te 're ahâ za'ra mono wa. Duré tiwasétē na 'rāwi 're sisāmri za'ra mono da, uburé ūra na te 're ūsisi za'ra mono norí hā apâ 're nomro wē mono da, wa wa hā te tāma 're arob'manharī, ta norí ma hā."

Āne wa, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ūhāimana u'âsi mono te te 're aihâ za'ra wa'aba mono wamhā.

⁷ Damama norí hā bété. E ti'ra norí hā te te 're hâ za'ra mono õ di za, po're āna 're hāimana za'ra mono wamhā. Te za tō te te 're hâ za'ra. Tane te duré Aimama 'wa hā 'Re ūhāimana u'âsi mono hā te te 're aihâ za'ra wa'wa. E marī wa. ūra si tāma 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa oto. Taha wa, marī na 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono ãna. 'Re ūhāimana u'âsi mono 'ra si, oto tāma 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, te te 're ūl'ahâ za'ra wa'aba mono zém na asina 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono wa, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo. ⁸ Uburé te tō ūra norí hā te te 're ahâ za'ra 'Re ūhāimana u'âsi mono hā, tiwasédé hā te te 're ūl'manharī za'ra mono zém na ãma 're siwaihu'u za'ra mono da oto, ta norí hā. Taha wa, te te 're ūl'mai'ahârî aba mono õ wamhā, ūra'õ na te za 'rāwi 're ūl'masiwaihu'u aba mo. Āne wamhā, ni'wa hā mama õ wa, da te 're ūl'ahârî mono õ ne, 're ūl'maihāimana aba mono na te za 'rāwi 're ūl'masiwaihu'u aba mo, sena na ūra na tāma 're ūl'maihāimana aba mono õ na hā. ⁹ T'aï ãma wamama uptabi norí hā wawasétē na 'rāwi 're wasiwaihu'u za'ra mono da, wanhimiza'rese wi te te 're wahâ za'ra mono wamhā, wa tō ta norí hā wa te 're hāimana wazéb za'ra, wama pire na 're

hâimana za'ra mono wa. Taha nhipai u, wa za duré hâiwa ãma Wamama uptabi hâ wa te 're wapari pese za'ra, te te 're wa'ahâ za'ra mono nherê, rowê na ðhô ãma si 're wanomro u'âsi mono da oto. ¹⁰ Ti'ai ãma wamama uptabi norî hâ ma tô wanhimiza'rese wi te te 're wa'ahâ za'ra tô, 're waprédub za'ra mono õ ré hâ. Wawasétê na 'râwi 're wasiwaihu'u za'ra mono da, ma tô te te 're wa'ahâ za'ra, niwamhâ ï'uaibaba uptabi õ nherê, damama norî nhimi'ahârizé hâ. Tazahâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono si, te ï'uaibaba si te te 're wa'ahâ za'ra. Te te 're ïwa'apawpto mono da si, te za tô ti'ai ãma 're wanomro mono ré, te te 're wa'ahâ za'ra, wawasétê ãna ïsine 're wahâimana za'ra mono da oto, wa norî hâ. ¹¹ Wawasédé hâ wa te 're ï'manharî za'ra mono zém na 'râwi 're wasiwaihu'u za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're wahâ za'ra mono wamhâ, awa'awi 're watoi waihu'u za'ra mono õ di, taha na hâ. Robzei'õ na si wa za a'â 're wahâimana za'ra. Tane nherê, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ïwahâ za'ra mono zém na oto 'râwi 're wasiwaihu'u za'ra mono wamhâ, duré wa'âma 're ronomro pese za'ra mono wapsi, te za wapé hâ ï're wama 're simi'wara wê oto, ðhô ãma si 're ïwanomro wê mono zéb zarina wa.

'Re ïhâimana u'âsi mono mreme, da te 're ïwapari pese za'ra mono zé wasu'u

¹² Taha wa, marî na 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhâ, aipé'ë wê zarina te za asiptete sina ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma si, aiwi 're robzei'õ pese za'ra wa'aba mono wa, tiwi asina 're aipahâ za'ra wa'aba mono tô da. ¹³ Bâdâdi na awa'awi u'âsi 're ïdanomro mono ne, te za Cristuhu nhirâ zarina si awa'awi 're anomro u'âsi aba mo, ïwê na si. ãne wamhâ, ï'râtëire hâ morî wasétê na 're ïmorî ne, ni'wam norî hâ Cristuhu ãma sib'uware na 're ïhâimana za'ra mono norî hâ asine wa'aba, awa'awi u'âsi 're nomro wê mono wamhâ, ta norî hâ tiwasétê na 're si'marõpârî zahu za'ra mono õ di za oto. Apâ te za aï'ãma 're siptete za'ra wa'wa, ïsazei uptabi 'wa na 're ï'ahâimana za'ra wa'aba mono zém na hâ.

¹⁴ Rowê zô te za 're asôpré wa'aba mo, dasiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono ma si 're asisõmri u'âsi za'ra wa'aba mono da, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. ãne hâ ni'wam norî hâ 're hâimana wê za'ra mono õ nherê, niwamhâ Wanhib'apito hâ titômo na te te dame 'madâ'â za'ra õ di za, ta norî hâ. ¹⁵ 'Re aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, asina ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wa, tinhoprubzéb zarina, ïwê uptabi hâ te te aima 're ïpisutu za'ra wa'aba mono hâ 're simini za'ra wa'aba mono tô da, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Wede pa hâ, ti'ai 'rowi 're simi'wara mono ré hâ, taha wa'uzé hâ dama simimnhasi' õ di. Tane nherê, ïpa hâ da te oto 're sa'o'o za'ra mono wa, da te oto 're huri mono wamhâ, te za te te 're da'râiwanmarnî za'ra, taha pa wa'u hâ sé wa. Tane duré, a norî wa'wa hâ te za ni'wam norî wi 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, ta norî hâ te te aiwi 're rowasétê za'ra wa'aba mono tô da, duré taha zarina a norî wa'wa hâ 'râwi aiwasétê na 're asi'uptob za'ra wa'aba mono tô da, ta norî zu. ¹⁶ Duréihâ Eza'u hâ tâma mrab uptabi wa, ma tô tino nhipi hâ tiwi waptë, Zacoho wi. Tawamhâ ïmama ma ïpoto'rata zarina, uburé marî hâ ïmama te te tâma ïpisudu hâ, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono, ïwê hâ te te tâma ïpisudu hâ ï'upana ïnoi ma 're hâimana mono da, ma tô tinoi ma ti'ru, ïsipi wa'râmi Eza'u hâ, taha na sai õ ré. ãne hâ Eza'u hâ 're ïhâimana wasétê mono ne, te duré ni'wam norî hâ asiré 're hâimana wasétê za'ra wa'wa. Ta norî wi, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, sina 're ïsipsaihuri za'ra mono norî wi, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâimazé te te 're ïwazéb za'ra mono õ norî wi hâ. ¹⁷ Tawamhâ taha na ãma ronomro parip si, ma tô Eza'u hâ timama ma tinhâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ãma mreme da, ïwê hâ te te tâma 're anhomri

mono da, īnoi upana. Tane nherē, ma tō īmama hā siwi wē'ō, āma mreme tō da. Taha wa, tiwasédé te te 'manharī pari nherē, apâ te te sima pari waihu'u õ di, timama ma te te nharī sina, wawa 'rāihā na wawa nherē. Āhā wasu'u hā aimā waihu'u pese za'ra wa'aba di, āne na hā.

¹⁸ Duréihā Izarazéhé nhihudu norī hā ma tō Sina'i na ētē 'rāihā nhisi u sina roteté za'ra, tame ī'rata si'ubumro da a'ā, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata. Ta hā ētē 'rāihā hā danhib'rata na da te upi waihu'u pese di. Tane nherē, a norī wa'wa hā tane 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di oto, āhāna hā. 'Re īhāimana u'āsi mono u, aipē'ē na 'rāwi itēme 're aihutu aba mono wamhā, marī hā asib'rata na 're upi waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. Izarazéhé nhihudu norī si ma tō 'rāwi unhamā ro'o za'ene hā 'madâ'ā za'ra, ētē 'rāihā nhisiwimhā. Tamemhā ma duré hāiwa nhirötö 'rādâ hā watobro, ī'rādâ'āra uptabi hā. Rowa'u'u za'ētē zama ma tō duré watobro, ētē 'rāihā nhisi āma hā. Āne ma tō ta norī hā 'madâ'ā za'ra titōmo na, Izarazéhé nhihudu norī hā.

¹⁹ Danhimnhihârâzé hā īhârâ 'rāihā hā ma tō duré wapari za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono mreme zama ma tō duré wapari za'ra, Izarazéhé nhihudu norī hā. Ta hā te te wapari za'ra wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā niha te tāma rob'manharī za'ra õ'umnhasite, ma tō sima wē za'ra, Mozésihi ma si te te rowaihu'u mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, hāiba pisutu. ²⁰ E marī wa, ma tō ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma tipahi za'ra, Izarazéhé nhihudu norī hā. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō ētē 'rāihā hāiba na tāma roti za'ra, āne: "Ni'wa hā ētē 'rāihā hā te upi wamhā, te za asisi īwīrī 'wa, ētē na. Asimizama aba zama, te te sina 'mai'upi wamhā, te za īwīrī 'wa, ētē na." Āne ma tō ētē 'rāihā hāiba na ta norī ma mreme pire na tāma roti za'ra aré, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Taha pipa te, ma tō Izarazéhé nhihudu norī hā sima wē za'ra, Mozésihi ma si, hāiba pisutu te te rowaihu'u mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, taha ma si. ²¹ Ā hā te te ī'madâ'ā za'ra hā pipa uptabi wa, te Mozési hā 'rāwi sima tinhā, āne: "Ipahi wa, wa tāma rērē." Āne te sima tinhā, Mozési hā. Āne ma tō ropipa uptabi hā ētē 'rāihā āma īsō'a īwatobro za'ra hā 'madâ'ā za'ra duréihā, Izarazéhé nhihudu norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono u te sine roteté za'ra wamhā.

²² Tazahā, a norī wa'wa hā tane 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di oto, āhāna hā. 'Re īhāimana u'āsi mono u aipē'ē na 'rāwi 're rob'umhutu za'ra wa'aba mono wamhā, hāiwa āma Si'ā na ētē 'rāihā nhisi u ne, ma tō 're īrob'umhutu za'ra wa'aba mo. Duré hāiwa āma Zeruzarē hā 'ri ntho'omo u ne, ma tō 're īrob'umhutu za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono 're īsāmra u'āsi mono zéb u hā, hāiba āma tāma īromhuri'wa norī hā ahā uptabi na, ī'rata 're īsī'ubumroi mono zéb u zama. ²³ Tame te oto 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī hā to sina 're si'rā'ōtō, aibā hā dama 're poto'rata za'ra mono wa, dama īsawi pese ne, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're ī'azawi pese mono norī hā, hāiba āma sisi ui'éré ré 're īhāimana za'ra mono norī hā. Tamomo ma tō ītēme 're īrob'umhutu za'ra wa'aba mo, dahāimanazém na ī'uwaibaba si te te 're īda'awaihu'u mono zéb zarina, dama rowairébé'wai u hā. Duré ti'ai āma ré īwē si te te 're ī'manharī za'ra mono norī hā 're īhāimana za'ra mono zéb u, ma tō duré 're īrob'umhutu za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma 're īwē za'ra mono zéb zarina si, rowē uptabi na oto 're īhāimana za'ra mono norī u hā. ²⁴ Zezusihī u ma tō duré 're īrob'umhutu za'ra wa'aba mo. Ta hā te oto 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzép té hā te te wa'āma 're ab'madâ'ā u'āsi. Duréihā Ca'īhā tino te te wīrī wa, īwapru hā tiwi pu'u wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te ī'ruiwa'ābâzé, te wasu'u, Abéhé wapru hā. Tanei õ di, Zezusihī wapru hā. Dazada dā'ā wa, īwapru hā tiwi pu'u wamhā, 'Re

İhâimana u'âsi mono hâ dawaséde te te dama 're l'apari mono zé, te wasu'u, Zesusihi wapru hâ.

25 Taha wa, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'Re İhâimana u'âsi mono hâ te te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhâ, tiwi 're asipo're nhitob za'ra wa'aba mono tõ da. Duréihâ Sina'i na ëtë 'râihâ nhisi âma, 'Re İhâimana u'âsi mono hâ ti'ai u te te we dama rowasu'u wamhâ, ısimiroti wapari'ô'wa norî hâ wairébê ô di, te te ıdahâ za'ra zé wi hâ. Wa norî hâ bêté. E 'Re İhâimana u'âsi mono hâ hâiwa hawi te te wei wama 're aroti wê mono nherë, tiwi 're wasipizari za'ra mono wamhâ, e ısimihâzé wi wasi'uihâ na 're wawairébê mono da bâ, wa za wanhimipari âna 're wanomro u'âsi bêté. **26** Duréihâ 'Re İhâimana u'âsi mono hâ Sina'i na ëtë 'râihâ nhisi âma te te dama roti wamhâ, ma tõ ti'a hâ sâsâ'â. Tane nherë, taha za'u hâ ma tõ oto dama ropisutu, âne: "T'i a hâ niwapsi wa za duré sâsâ'â, ırême ma. Tawamhâ, t'i a si te sâsâ'â ô di za oto. Hâiwa nhrötö zama, wa za Isu sâsâ'â, nimahâ na hâ." Âne 'Re İhâimana u'âsi mono te te dama ıropisutu ép tém na rob'ui'éré hâ. **27** E marî te tawamhâ wama wasu'u za'ra ımreme hâ, "ırême ma" na hâ. Uburé marî hâ ti'ai âma, 'Re İhâimana u'âsi mono nhimpodo hâ nimahâ na te te sâsâ'â za'ra wa, za ısi'utôrî mono zé, te wama wasu'u za'ra. Tawamhâ taha nhowa're're, te za ıwë uptabi hâ da te oto ısâsâ'â waihu'u'ô hâ 're hâimana u'âsi za'ra hâiwa âma, ısi'utôrî waihu'u'ô hâ.

28 'Re İhâimana u'âsi mono hâ 'râwi te te 're wa'ab'madâ'â mono da, l'rata 're İwahâimana u'âsi za'ra mono zéb da hâ, ma tõ te te wama 're apisutu, da te wawi âma l'ai'uté waihu'u za'ra ô hâ. Taha wa, wa za 'Re İhâimana u'âsi mono âma 're wawata u'âsi za'ra, sôpru wa. Te te sima 're ıwa'awë mono zéb zarina, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra, wa te wasiwi 're wazéb za'ra mono sina, wama 're toi u'âsi mono da. **29** 'Re İhâimana u'âsi mono hâ Wanhib'apito za'ra hâ ıpo're'ô norî hâ te te uprosi waihu'u pese di, unhamma ro'o za'ëtë na marî hâ 're ısi'unhamma pese mono ne hâ. Taha wa, wa za tõ wa norî hâ ımreme hâ wa te 're wapari u'âsi za'ra, Wanhib'apito nhimiroti hâ.

13

'Re İhâimana u'âsi mono hâ dama 're ıtoi mono zé wasu'u

1 Cristuhu âma si oto 're asisânawâ za'ra wa'aba mono wa, te za a norî wa'wa hâ ône u'âsi 're asisawi pese za'ra wa'aba mo oto. **2** Darob amoi hawi atême 're dasihutu za'ra wa'aba mono wamhâ, asöröwa u, te za duré 're ıda'mazasi wê za'ra wa'aba mo. Ni'wam norî hâ tinhöröwa u te te 're da'mazasi wê za'ra mono wamhâ, hâiwa âma 'Re İhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norî hâ ma tõ te te 're 'mazasi wê za'ra, tâma sa'rese za'ra ô nherë, hâiwa âma romhuri'wa norî hâ. **3** Duré wasiré ısazei'wa norî âma te za 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, dazazéb 're, 're ısimasa mono norî âma hâ, ta norî hâ asifi 're pawaptob za'ra wa'aba mono da. Dazazéb 're, ta norî siré 're aimasa wa'aba mono ne, te za âma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré marî na te te 're ırobzépata za'ra mono norî âma zama, te za duré 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, ta norî siré 're ırobzépata za'ra wa'aba mono ne.

4 Damro ré norî hâimana hâ te za 're ıwazé pese za'ra wa'aba mo, 'Re İhâimana u'âsi mono ma, pire uptabi wa. Aimro si te za asima 're l'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mo. E marî wa. Ni'wam norî hâ tihâiba na tiwaséde hâ te te 're 'manhari za'ra mono wamhâ, 'Re İhâimana u'âsi mono hâ te za ta norî hâ te te 're hâ za'ra. Duré ni'wam norî hâ mro ré nherë, ımrö'ô na 're sipsaihuri za'ra mono wamhâ, te za ta norî hâ duré te te 're hâ za'ra, 'Re İhâimana u'âsi mono hâ.

⁵ Rob'uiprazép si, asima 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za. Asibro hā aimá 're īhāimana za'ra wa'aba mono nhipai u, marí zô 're rob'ruiwapari zahu za'ra wa'aba mono õ di za. Duréihā 'Re īhāimana u'âsi mono hā ma tō ãne dama sina ropisutu: "Niwamhā asiti za'ra wa'aba 're īhāimana mono õ di za. Duré te airẽme waihu'u za'ra wa'aba õ di za." ãne te te dama sina īropisutuzém na rob'u'i'éré hā, ībaihā na hā. ⁶ Taha wa, 'Re īhāimana u'âsi mono hā wa te wasina 're īumnhasi za'ra mono zéb zarina, wa za ãne wa te wasima 're nhari' za'ra, duréihā apito Dawi hā te te sima īnhari' ne, ãne:

"Danhib'apito uptabi hā te te 're ūpawaptob u'âsi. Taha wa, ūsina 're ūpahi mono õ dī, wa hā.

Āne wamhā, e niha da te īma rob'manharī da bâ."

Āne duréihā, ē Dawi hā 'rāwi te te sima īnharī ne, wa za duré wa norī hā wa te wasima 're nharī za'ra. īsine.

⁷ Ma'apse' āma asipo're pu'u za'ra wa'aba, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na īsāna'rata hawi te te āma aimā 're īrowasu'u za'ra wa'aba mono norī āma hā, ai'madā'ā'wa za'ra wa'aba norī āma hā. Ta norī 're īhāimana za'ra mono zém na, duré 're idā'ā za'ra mono zém na zama, te za āma 're asipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mo. Ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono si te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono ne, te za duré a norī wa'wa hā īsine asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ⁸ Zezu Cristu hā tihāimanazém na hā te te āma 're saprī waihu'u mono õ di. Ōne u'āsi te tō misi haré āma 're hāimana u'āsi, bātāh sidāpāsi. ⁹ Cristuhu wasu'u wē upana, danhimiroti aimawi na da'āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono õ di za, senai'ō na da te dasima 're īrowasu'u za'ra mono na hā. 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhoprubzéb zarina, īwē uptabi hā te te wama 're ī'apisutu mono na si, wa za wapē'ē 're āma 're wanhiptete za'ra. Taha si wa norī hā wama īwē uptabi za'ra hā. Dasa hā da te dasiwi 're īsawi za'ra mono na roti hā da te 're ī'madā'ā za'ra mono na, āma 're danhiptete waihu'u za'ra mono õ di, dapē'ē 'remhā. Mare di. E marī wa. Taré wa, dasa hā. Taha na āma 're dasipawapto waihu'u za'ra mono õ di tō, dasa da te dasiwi 're īsawi za'ra mono na roti na hā.

10 Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī hā, sasedoti norī hā dawaséte parizéb da, danhimizama te te tāma 're simroi mono wamhā, ta norī hā īhi na hā 're saihuri waihu'u mono õ di. Tane duré, ni'wam norī hā danhimizama wapru na 'Re īhāimana u'āsi mono hā dawaséde hā zahadu te te dama āma 're apari mono newa, te za Cristu hā sada īdā'ā za'ra zé hā ta norī hā te te 're simini za'ra. Wa norī si Cristuhu zazei'wa norī si, wa za wa te wasina āma 're uwaimrami za'ra, wazada īdā'ā za'ra zém na hā. **11** Sasedoti norī nhib'apito, tisiré norī ma īpire uptabi si wahub sidāpasi ma tō danhimizama wapruí ré ītēme 're sisisi, 'ri 're wa'wa u, 'Re īhāimana u'āsi mono, īwa 're īsāmra mono zéb u hā. Dawaséte parizéb da, ma tō ta norī hā tāma āma 're sōprub za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma. Tane nherē, ma tō romhā na danhimizama hāiba hā da te 're zata pese za'ra, danhimizahāri sidāpasi 'ri hā da te dasima 're īsōré za'ra mono zém nhiti. **12** Āne wa, ma tō duré Zezusi hā 'ri 'wawi wa'razém nhiti dārā, te te īrobzépata za'ētē zarina, tiwapru na taha si te te oto 're da'a'upsōi mono da, dawaséte hawi. **13** Taha wa, wa za oto wa norī hā Zezusih i si dawi 're wawairébé, taha si tō sena te te 're wa'anho'reptui mono da. Taha wa, wa za tō, 're īdanomro 'rata mono zé hā, wa te 're rēmē pese za'ra. Zezusi hā wazada dā'ā wa, da te dasiwi īruiwapari ne, da te 're wa'ruiwapari za'ra mono da nherē, wa za tō ītēme 're wawairébé, 're īwanomro 'rata mono zém hawi, Zezusih i u hā. **14** Āme ti'ai āma 'ri nho'u hā 're ī'maihāimana u'āsi mono hā wama 're 'maiħāimana mono

õ di, ãma 're ïwahâimana u'âsi za'ra mono zéb da hâ. Robaba uptabi di. Hâiwa ãma 'ri nho'omo zô si, wa za wasima 're wanhopré u'âsi, za tame wama 're ïhâimana u'âsi za'ra mono zô si. ¹⁵ Taha wa, Zezusi hâ wazada ïdâ'âzéb zarina, wa za 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're wawata u'âsi za'ra, taha si wama 're toi u'âsi za'ra mono da. Duréihâ danhimizama na duré dasa na 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're danhoprub za'ra mono wa, dama 're itoi mono ne, wa za ãma 're wawata u'âsi za'ra, wama 're toi u'âsi mono da. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ wa te wasina 're ïumnhasi za'ra mono zém na sô'awi dama 're ïwasiwasu'u za'ra mono na zama, wa za tâma ãma 're wanhoprub za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma hâ. ¹⁶ Marî ïwê hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono da dama, duré 're ïdapawaptob za'ra wa'aba mono zém na hâ, ãma 're aipo're simrami za'ra wa'aba mono õ di za. Taha na zama te duré tâma 're asôprub za'ra wa'aba mo, taha na aima 're toi u'âsi za'ra wa'aba mono wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ.

¹⁷ Asiré ïsazei'wa 'madâ'â'wa norî nhimiroti hâ te za 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo. Te te aima 're ïroti za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za marî hâ 're ï'manharî za'ra wa'aba mo. Ta norî hâ niwapsi te za 'Re ïhâimana u'âsi mono ma siwasu'u za'ra, te te ai'âma 're ïfromhuri za'ra wa'aba mono zém na hâ. Taha wa, te ta norî hâ ai'âma 're hâtâ'â u'âsi za'ra wa'wa, te te 're i'ai'madâ'â za'ra wa'aba mono zém na hâ, Cristuhu zazei'wa 're ïhâimana za'ra mono zém na si 're anomro aba mono da. Ta norî nhimiroti hâ 're wapari pese za'ra wa'aba mono wamhâ, to sina te za tô ta norî hâ te te ai'âma 're romhuri za'ra wa'wa. Tane nherê, 're wapari za'ra wa'aba mono õ wamhâ, robzei ãna te za te te 're romhuri za'ra. ãne wamhâ, te te 're aipawapto waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za, ta norî hâ.

¹⁸ Ma'âpé, wa'âma 're aimreme zusi u'âsi aba mono za, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. 'Re ïwanomro wê mono da si, wa tô wa norî hâ wa te wasima 're wê u'âsi za'ra. Taha wa, marî na 're ïwahâimana wasétâ za'ra mono zém na hâ 'râwi wapé'ëna 're wasisâmri za'ra mono õ di oto, wama 're hâimana za'ra mono õ wa. ¹⁹ Taha wa, wa duré wa hâ ïsimâ aiwê uptabi za'ra wa'wa, ï'âma zama 're aimreme zusi aba mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te ãma ïzatôrî su'u da, atême za'ra wa'aba, te asabu za'ra wa'aba hâ.

²⁰⁻²¹ Wanhib'apito Zezusi hâ wazada ïdâ'âzéb zarina, te oto pone'erebâ 'madâ'â'wa ne, wama 're hâimana za'ra, wa'madâ'â'wa ïwê uptabi na hâ. Wazada ïdâ'âzéb zarina, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ taha na dama ropisutu té, ãma 're dahâimana u'âsi za'ra mono da oto, taha ãma si. Zezusi hâ dâ'â nherê, ma tô ïmama hâ apâ hâiwa'utu.

'Re ïhâimana u'âsi mono hâ dama rowé pisutu'wa hâ, ïwê si te te aimâ 're sômri za'ra wa'aba mono da, wa taha na si te ai'âma 're umnhasi za'ra wa'wa, taha zarina uburé marî hâ te te aimâ 're ïwê za'ra wa'aba mono zéb zarina si, tâma ãma asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Duré Zezu Cristuhu waihu'u pese na te te 're wa'apawpto mono da, wa duré taha na si te ai'âma 're umnhasi za'ra wa'wa, ïwê si wa te oto tâma 're 'manharî za'ra mono wa, wa'âma 're toi u'âsi mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ.

Taha wa, Zezu Cristuhu ãma si ãma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za. Tane tô.

Rowasu'u 'râsutuzé wasu'u

²² ïsisâñawâ norî, ã te aimâ ãma ïroti za'ra wa'aba zém na, ma'âpé aiwaimri ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba za. Taha da, wa tô ïmreme 'rutu na ãma aimâ rowasu'u za'ra wa'wa, ã ïnhimi'ui'éré na hâ. ²³ Wasisâñawâ Timotiu hâ ma tô dazazém hawi watobro, da te tâma ïrob'ruzéb zarina. ãne hâ waihu'u za'ra wa'aba da, wa tô ïsimâ aiwê za'ra wa'wa. Tawamhâ, ta hâ we ïtême wisi su'u

wamhã, ãme ūnhamra ré, te te ūnhiza wamhã, te za ãma ūsiré mo, atëme za'ra wa'aba, taha zama te te duré asabu za'ra wa'aba da, ūsiré.

²⁴ Ma'ápé uburé ai'madâ'â za'ra wa'aba 'wa norí hã wama sawi za'ra wa'aba za. Uburé 'Re ūhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe, tame 're ūhâimana za'ra mono norí zama, wama sawi za'ra wa'aba za duré.

Itaria na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi 're ūwairébé mono norí zama te ãma asawi za'ra wa'wa duré, ūsazei'wa norí, siré 're ūsi'ubumroi mono norí hã.

²⁵ 'Re ūhâimana u'âsi mono ma, wa ai'âma 're ūmreme u'âsi za'ra wa'wa, ūsimizawizé hã aimá 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

Ti'adu
Daro mono bâ Ōsazei'wa norî ma, Ti'adu te te
īrob'ui'érézé
Ībaihâ wasu'uzé

Ā ībaihâ na rob'ui'éré'wa hâ Ti'adu na īisisi hâ. Zezusihi no, ta hâ (Marcusi 6.3). Atusi 21.18 āma hâ ma tô Ti'adu hâ wasu'u, āne: Zeruzaré āma Ōsazei'wa norî 'madâ'â'wa. Ta hâ ma tô 'Re īhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norî ma rob'ui'éré hâ tisô, da te āma 're rob'manhâri waséte za'ra mono wa, daro mono bâ te te īropéi mono norî ma hâ. Ti'adu hâ ma tô Wamama zazei'wa norî ma waihu'u za'ra, Zezusi hâ te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono zém na taré dama 're siwasu'u za'ra mono tô da, īsarina si 're hâimana za'ra mono õ nherë. Ni'wam norî hâ sena na Zezusi hâ te te sina 're umnhasi pese za'ra mono wamhâ, īsiré u'âsi te za 're hâimana wê u'âsi za'ra.

Marî ahâ na dazada 're īhâimana za'ra mono zém na rowasu'u

¹ Wa hâ Ti'adu, 'Re īhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, wa 're mo. Uburé 'Re īhâimana u'âsi mono nhib'a'u'wê norî, daro mono bâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hâ, wa za īnhimi'ui'éré na āma asawi za'ra wa'wa.

² Īsisânawâ norî, marî hâ ahâ na asada 're hâimana za'ra wa'aba mono nherë, te za atoi u'âsi 're anomro aba mo. ³ E marî wa, wa āne aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re īhâimana u'âsi mono hâ ro'wa'rudu hâ te te aima 're ba'a za'ra wa'aba mono õ nherë, te za īsimipawaptobzém na asina 're ī'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhâ, te za asiptetezé hâ asima 're īsa'êtë za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito āma si 're ī'aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hâ.

⁴ Tawamhâ wê uptabi di za, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hâ. ⁵ 'Re īhâimana u'âsi mono hawi, dahâimanazém na rowaihu'u ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ wamhâ, te za asima tiwi 're īrowaptêrê za'ra wa'aba mo. Ta hâ sôpru uptabi di. Duré uburé dama marî wê nhomri'wa. Āne wa, tiwi 're īrowaptêrê za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima 're sômri za'ra wa'wa, dahâimanazém na rowaihu ūwê uptabi hâ. ⁶ 'Re īhâimana u'âsi mono umnhasi sina, te za tiwi 're īrowaptêrê za'ra wa'aba mo, 'râwi āma 're asiwawâ za'ra wa'aba mono āna. īsimipawaptobzém na, 'râwi āma 're asiwawâ za'ra wa'aba mono wamhâ, misi asimirosa'rata 'wa aima 're hâimana za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhâ rowa'u âsisasi te te āma 're ī'a'ube mono ne, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ⁷⁻⁸ Āne wamhâ, misi asimirosa'rata 'wa aima 're hâimana za'ra wa'aba mono õ wamhâ, duré asiptete sina āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ wamhâ, Wanhib'apito hawi dahâimanazém na rowaihu'uzéb zô, 're asimipari za'ra wa'aba mono õ di za.

⁹ Wasiré Ōsazei'wa norî hâ simarî õ nherë, Wanhib'apito zazei'wai wa, te za tipê'ë na 're toi u'âsi za'ra. ¹⁰ Wasiré Ōsazei'wa norî hâ sibro pese wê te, tipê'ë na 're to za'ra mono õ di za. Wanhib'apito zazei'wa 're nomro mono wa, te za tipê'ë na si 're toi u'âsi za'ra. Sibro pese nherë, te za, rom na romnhirârâ ne, dawi 're hâiba simanî za'ra oto. ¹¹ Bâdâ hâ 'râi watobro wamhâ, rowa'ro uptabi wa, te za rob're hâ dawi 're 'ré za'ra. īsirârâ zama te za ti'a'a, ti'ai u. Tawamhâ dama 'madâ'â ze nherë, tâibâ za oto īsirârâ hâ. Tane īsibro pese norî hâ rob're 're īsi'utôrî su'u za'ra mono ne, tinhimiromhuri te te 're 'madâ'â za'ra mono zawéré ré, te za 're dâ'â za'ra.

12 Wa za duré ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marī ahâ na dazada 're hâimana za'ra mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ro'wa'rudu hâ te te dama 're ba'a za'ra mono õ nherë, te za danhiptete sina ãma 're dahâimana u'âsi za'ra. Æne wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te za ãne na da'awaihu'u. Tawamhã ïsawi pese 'wa 're dahâimana za'ra mono wa, te za tâma wa'âbâ za'ra oto, rowë uptabi na, ï'rata 're ïdahâimana u'âsi za'ra mono zém na, te te dama ïropisutuzéb zarina. Tawamhã dama 're rowë uptabi za'ra mono di za.

Marī zarina dawasédé hâ da te 're ï'manharî za'ra mono zé wasu'u

13 Âté ni'wam norî hâ te za 'râwi sina rosa'rata wasétê za'ra, tiwasédé hâ te te ï'manharî za'ra da hâ. Æne wamhã, 'râwi te te sima 're rosa'rata za'ra mono õ di za: "Re ïhâimana u'âsi mono hâ ma tô ïnhimirosa'rada hâ ïma tisô, ïwasédé te ï'manharî da hâ." Æne te te sima 're rosa'rata za'ra mono õ di za. E marî wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te se sima 're rosa'rata mono õ di, tiwasédé te te 're ab'manharî mono da, marî wasétê na. Duré dawasédé hâ da te 're ï'manharî za'ra mono da hâ, te te dama 're rosa'rata mono õ di. **14** Âté marî ïwasétê na te za da te dasima 're rosa'rata za'ra, dawasédé hâ da te ï'manharî za'ra da hâ, ãma dama 're robze za'ra mono da newa. **15** Tawamhã dawasétê na da te dasima ãma 're rosa'rata wasétê za'ra mono wamhã, dawasédé hâ dasi'uihâ na te za da te 're 'manharî za'ra. Tawamhã õne u'âsi 're danomro mono wamhã, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti 're dahâimana u'âsi za'ra, rowë ïs'i'utôrî'õ nhiti.

16 *Ísisânawâ norî, ïma asawi pese za'ra wa'aba norî hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono wasu'u'wê na ãma 're upa za'ra wa'aba mono õ di za, asimirosa'rata na.* **17** *'Re ïhâimana u'âsi mono hâ hâiwa na rob'uiwê'wa 'manharî'wa hâ, hâiwa hawi ma tô marî ïwê na uburé we dama 're sôpru, ïwê uptabi na si. Ta hâ tihâimanazém na te te saprî õ di. Õne u'â, te hâimana wê u'âsi 're hâimana.* **18** *Te te sima 're ïda'awê mono zéb uwaibaba, ma tô timreme na te te 're wa'apoto té, wapé'ë 're, uburé ïsimipoto norî nhipai u, ïsib'a'uwê tâma 're wahâimana za'ra mono da oto. Ma tô tô sena na timreme na te te 're wa'apoto té, wapé'ë 'remhâ.*

'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa, 're ïhâimana za'ra mono zé wasu'u

19 *Ísisânawâ norî, ïma asawi pese za'ra wa'aba norî hâ, ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa, ãma 're ï'asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hâ. Ari'awi te za a'â 're ïdawapari za'ra wa'aba mo, aiwara sina aimreme hâ 're sani za'ra wa'aba mono tô da, duré dazada 're asahi za'ra wa'aba mono tô da.* **20** *Dahâimana zahi sina 're dahâimana za'ra mono wamhã, e te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te 're da'awêsâmri. Mare di. Taha na te te 're da'awêsâmri mono õ di za.* **21** *Taha wa, asima 're aihâimana wasétê za'ra wa'aba mono zé hâ, duré uburé marî hâ 're ï'manharî wasétê za'ra wa'aba mono zéb zama, te za 're ïrême pese za'ra wa'aba mo. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, te za aiwapu na tâma 're asî'madâ'â za'ra wa'aba mo, ïsimiroti hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono da. Ta hâ ma tô tinhimiroti hâ te te aima 're sômri za'ra wa'wa, 'râwi aipé'ë 're, aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. Ta hâ simiroti waihu'u pese di, 're aihâimana wasétê za'ra wa'aba mono hawi, te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono zéb da hâ.*

22 *Taré ïsimiroti hâ aipo're na 're wapari za'ra wa'aba mono õ di za, ïmreme wapari pese 'wa na, taré 'râwi asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono tô da. Tô sena te za ïsimiroti hâ 're ï'madâ'â za'ra wa'aba mo.* **23-24** *Âté aibâ hâ rob'madâ'âzém na te za si'madâ. Tawamhã si'madâ'â pari, morî wamhã,*

awa'awi te za sina po're ha'â. Tane, 'Re īhāimana u'âsi mono mreme hă dapo're na da te 're wapari za'ra mono nherē, da te 're 'madâ'â za'ra mono õ wamhă, awa'awi te za âma 're dapo're simrami za'ra.²⁵ 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti hă wĕ uptabi di. Ta hă wapawapto'wa da, te wama 're hāimana, wawasédé, wa te 're īrēme pese za'ra mono zéb da hă. Tawamhă īsimiroti na da te 're rosa'rata pese za'ra mono wamhă, duré ûne u'âsi âma 're dahāimana za'ra mono wamhă, taré īmreme wapari'wa 're danomro mono õ di za. Tô sena īmreme wapari pese 'wa, te za oto 're danomro. Taha zarina rowê u'âsi te za âma 're dahāimana za'ra.

²⁶ Āté ni'wam norī hă te za taré te te sina 're rosa'rata za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â 'wa na, tō sena newa. Tane nherē, āté 'râwi 're si'uwti za'ra mono õ di za, 're mreme wasétē tō za'ra mono da. Âne wamhă, tō sena 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â 'wa na 're hāimana za'ra mono õ di za. Taré te za tinhimirosa'rata na 'râwi sima 're sadawa nhipeze za'ra.²⁷ Âne 're hāimana za'ra mono õ di za, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa norī hă. Âne te za 're hāimana za'ra. īmama'õ norī hă duré īna'õ norī hă te za te te 're pawaptob za'ra. Pi'õi mrotō norī zama te za te te 're pawaptob za'ra, ropire hă tâma 're hāimana za'ra mono wamhă. Tihāimanazém na te za duré 're sipibu pese za'ra, Wanhib'apito zazei'õ'wa norī nhimirosa'rata zarina 're hāimana wasétē za'ra mono tō da. Âne wamhă, te za Wamama hă te te 're da'awaihu'u, tō sena īsimiroti 'madâ'â pese 'wa na hă.

2

Aiwapsi danhimizawizém na 're īdahāimana za'ra mono zém na rowasu'u

¹ īsisānawā norī, âne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Wanhib'apito Zezu Cristu hă rowa'a za'êtë ré, te 're hāimana u'âsi, wĕ uptabi na. Tawamhă īsazei'wa 're aihāimana za'ra wa'aba mono nherē, dahāiba 'madâ'â zarina asiwi 're daba'a za'ra wa'aba mono õ di za, asimizawizém na.² Āté aibâ īsibro pe hă te za âzé asi'râ'ôtō aba ré, êtë'ubuzi pré oru 'manharî na siptōmo hi wasisi ré, duré uza wĕ ré zama. Āté aibâ hă te za duré âzé īsimarî'õ hă, uza wasétē ré.³ Tawamhă āté ī'uzá wĕ ré ma, te za tâma īnhari'wa: "Âhâta wedeza īw . Âme asâmra." Taha pari, te za duré īsimarî'õ ma īnhari'wa: "Hâiwim haré asa na." Niha wamhă, "Ipapara asâmra, ti'ai wa."⁴ Âne dama 're nhari' za'ra wa'aba mono wamhă, aiwab õ di, 're īdazawi za'ra wa'aba mono zéb hă. Asimirosa'rata wasétê zarina, te za asiwi 're īdahâiba ba'a za'ra wa'aba mo, asimizawizéb õ na.

⁵ īsisānawā norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hă, ma'ãpé īwapari pese za'ra wa'aba. Ti'ai âma, āté simarî ãna te za 're hāimana za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono zawi pese 'wa norī hă. Tane nherē, Wanhib'apito zazei'wa 're hāimana za'ra mono wa, ma tō ta norī hă pisutu za'ra, uburé marî īw  ré, 're hāimana za'ra mono da, tâma 're īsôprub za'ra mono zéb zarina. Ma tō duré tâma pisutu za'ra, row  uptabi na ī'rata 're hāimana u'âsi za'ra mono da, 're īsâmra mono zéb âma, te te tâma īropisutu za'ra zéb zarina.⁶ Tane nherē, ma tō a norî wa'wa hă īsibro'bõ norî hă 're īhâiba w 'õ za'ra wa'aba mo. Ma'ãpé rosa'rata za'ra wa'aba. E 'wam norî hă ma tō te te aima 're rob'manharî wasétê za'ra wa'wa, aipawa'âbâ za'ra wa'aba na hă. Duré e 'wam norî hă ma tō datéme te te 're asimroi wa'wa, da'âma rowairéb 'wa norî u, īpipa na te te ai'âma 're rowairéb  za'ra wa'aba mono da. īsibro pese norî si, ma tō âne na

te te aima 're rob'manhari wasétē za'ra wa'wa. ⁷ Ta norī si ma tō Asib'apito za'ra wa'wa hā te te 're sisi wasétē za'ra, wē uptabi nherē, Cristu hā.

⁸ Íbaihā na te tihāiba, Danhib'apito uptabi nhimiroti hā 'Re īhāimanu u'āsi mono nhimiroti hā. Ísimiroti hā ãne: "Dahāiba mono bâ te za 're īdazawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina marī īwē zō, asima 're asōpré wa'aba mono ne, te za duré uburé īwē zō dama zama 're asōpré wa'aba mono." Æne ãma īrob'ui'éré hā, Íbaihā na hā. Tawamhā Ísimiroti hā 're 'madā'â pese za'ra wa'aba mono wamhā, wē di. ⁹ Tane nherē, asimizawizém na asifi 're daba'a za'ra wa'aba mono wamhā, te za aiwasétē na 're aihāimanu za'ra wa'aba mo. Taha wa, Wamama nhimiroti hā asimizawizém na hā ãma tāma 're uwaimrami pese za'ra wa'aba mono õ di. ¹⁰ Äté ni'wa hā Wamama nhimiroti, Mozésihi ma te te īawaihu hā, te za misi ãma tizaihā. Æne wa, te za 'Re īhāimanu u'āsi mono hā īwasédé hā ãma sa'ra, Ísimiroti mono bâ te te 're 'madā'â pese mono õ wa. ¹¹ Ta hā ma tō ãne dama roti aré: "Aimro na asifi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za." Ma tō duré dama roti: "Re danhimroi wa'aba mono õ di za." Æne Ísimiroti hā. Tane nherē, aimro na asifi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ nherē, 're danhimroi wa'aba mono wamhā, aiwasétē na te za 're aihāimanu za'ra wa'aba mo, Wamama nhimiroti hā 're 'madā'â pese za'ra wa'aba mono õ wa. ¹² Ísimiroti hā wapawapto'wa da, te wama 're hāimanu za'ra, wawasédé hā wa te 're īrēme pese za'ra mono zéb da hā. Nimahā na te za wahāimanazém na te te 're wa'awaihu'u Wamama hā, Ísimiroti 'madā'â pese 'wa na. Æne wa, wa za wamreme wē na si wasima wa te 're rowasu'u u'āsi za'ra. Duré wahāimanazé īwē na si, wa za dama 're wahāimanu u'āsi za'ra. ¹³ Nimahā bâtâ na dahāimanazém na te te da'awaihu'u wapsi, da'āma 're īpē'ēzé za'ra mono õ norī ãma, pē'ēzé õ di za, 'Re īhāimanu u'āsi mono hā, ti'ab ré da'āma 're ïsiwamri za'ra mono õ norī ãma hā. Da'āma 're īpē'ēzé u'āsi za'ra mono norī ãma si, te za ãma 're pē'ēzé za'ra.

Zezu Cristuhu zazei'wa na 're īdasiwasu'u za'ra mono zé wasu'u

¹⁴ Ísisānawā norī, ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Äté ni'wa hā te za taré dama 're siwasu'u, Zezu Cristuhu zazei'wa 're īmorī na, marī īwē na te te 're dapawapto mono õ nherē. Tawamhā, e te za sina uwaimra, tinhō'reptuzé hā. Mare di. Te te sina uwaimrami õ di za. ¹⁵⁻¹⁶ Äté wasiré ïsazei'wa norī wi, te za marī zō tiwi 're ro'wanhi'riti za'ra, īuzazéb zō, duré ïsazéb zō, albā norī wi, duré pi'ō norī wi. Tawamhā ãne tāma 're nharī za'ra wa'aba mono wamhā: "Ma'āpē, rowē na si 're ai'ubumroi wa'aba mono, ai'usa wē ré si, duré asai wē na si," ãne wamhā, marī zō dawi 're īro'wanhi'riti za'ra mono zéb uwaibaba, dama ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wamhā, taré dama 're īharī za'ra wa'aba mono zé hā za. Æne wamhā, e te za da te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa. Mare di. ¹⁷ Tane, Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're dasiwasu'u za'ra mono nherē, marī īwē na te te 're dapawaptob za'ra mono õ wamhā, taré dama 're īdasiwasu'u za'ra mono zé hā.

¹⁸ Äté ni'wa hā te za ãne dama siwasu'u: "Wa hā marī īwē na, wa tō te 're da'apawaptob u'āsi. A hā ma tō dama 're asiwatu'u mo, Zezu Cristuhu zazei'wa 're aimorī na." Äté ãne te za dama tinhā, ni'wa hā. Tawamhā, wa hā wa aré asa tāma waihu'u, ãne: "Ni'wa hā Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're siwasu'u mono nherē, īwē na te te 're da'apawapto mono õ wamhā, tō senai õ di, dama 're ïsiwasu'u mono zé hā. Wa hā Zezu Cristuhu zazei'wa, wa 're mo. E niha te za ãne wamhā, dasiwi īwaihu'u ni, tō sena na, ïsazei'wa 're īmorī na. Marī īwē na te 're īda'apawapto mono zéb zarina si, te za dasiwi

ĩwaihu'u ni, tō sena na dama 're ũsiwasu'u mono na, Zezu Cristuhu zazei'wa 're ĩmorĩ na. ¹⁹ Misire uburé danhib'apito uptabi hā te 're sāmra. Āne na hā aima waihu'u pese di. Taha wasu'u na ma tō āma ũsaze. Wa'uburé norĩ zama ma tō misire Danhib'apito uptabi wasu'u hā waihu'u za'ra. Taha wa, te pipa te, 're rērē'ē za'ra. ²⁰ E niha te rosa'rata āna 're aihāimana mo. Āté ni'wa hā te za dama 're siwasu'u, Zezu Cristuhu zazei'wa 're ĩmorĩ na. Tane nherẽ, marĩ ĩwē na te te 're da'apawpto mono õ wamhā, marĩ dai õ di za, dama 're ũsiwasu'u mono zé hā. Ma'āpé, āne hā waihu'u. ²¹ Duré ma'āpé āma rosa'rata pese, wahi'rada Abra'āhā wasu'u na. E marĩ wa, ma tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā wahi'rada hā te te 're wēsāmri. Ti'ra Izati hā te te tiwi sawi āna, te aré tiwī, ētē za'ra nhisiwi, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma ūsōprubzéb da hā, te te ūruzéb zarina. Taha wa, ma tō wēsā. ²² Abra'ā hā ma tō mreme 'manha, te te sina 're umnhasi za'ētē mono wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te tāma ūropisutuzém na, ūsihudu hā ahā da. ĩmreme hā te te ūmanharizéb zarina, wa tō āma waihu'u za'ra ni, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiropisutuzé hā tō sena te te sina 're ūumnhasi mono zém na. ²³ Tō sena, Abra'āhā wasu'u na da te āma ūrob'ui'éré hā. Āne āma ūrob'ui'éré hā: 'Abra'ā hā ma tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā, danhib'apito uptabi na waihu'u. Ma tō duré te te sina 're umnhasi za'ētē, 'Re ĩhāimana u'āsi mono, te te tāma ūropisutuzém na. Taha wa, ma tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te 're wēsāmri, Abra'ā hā.' Āne āma ūrob'ui'éré hā. Duré, Abra'ā hā tāma sawi pese wa, ma tō sima sisi, tisiwadi uptabi na." Āne wa aré asa tāma waihu'u. ²⁴ Taha wasu'u zarina, ma'āpé marĩ hā āma waihu'u za'ra wa'aba. Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're dasiwasu'u za'ra mono nherẽ, marĩ ĩwē na da te 're da'apawptob za'ra mono õ wamhā, e te za te 're da'awēsāmri, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. Mare di. Wanhib'apito zazei'wa 're danomro mono wamhā, te za marĩ ĩwē na da te 're dapawaptob za'ra. Tawapsi, te za 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te 're da'awēsāmri.

²⁵ Ra'abihī zama ma tō wēsā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā ūsimipawpto wē zém na. Ra'abi hā, pi'ō aré 're ĩhāimana wasétē mono. Ta hā ma tō duréihā Izarazéhé nihudu norĩ hā pawaptob zahuré, wapsāi'a'wa norĩ hā, pi'uriwi ti'ai wē zō robzabui'wa norĩ hā. Tinhorōwa u ma tō 'mazasi zahuré, tame sōtō zahuré da, duré sa zahuré da. Bâdâdi amo na pi'uriwi apâ datême neb zahuré da, ma tō duré pawaptob zahuré. Taha wa, ma tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā wēsā pi'ō hā, aibâ norĩ hā te te pawaptob wē zahuré wa.

²⁶ Wa za duré aima romnhimiré'ē za'ra wa'wa. Ni'wa hā dâ'ā wamhā, oto ūpē'ēzani hā tāma hāimana õ wa, ĩhâiba hâ si te za tihâiba. Tane ni'wa hā Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're siwasu'u mono nherẽ, marĩ ĩwē na dapawaptob āna 're hāimana mono wamhā, dama 're ũsiwasu'u mono zép si, te za taré 're hāimana.

3

Damreme wasétē āna 're ūdahāimana za'ra mono zém na rowasu'u

¹ ūsisānawā norĩ, Wanhib'apito zazei'wa norĩ ma rowahutu'wa da hā, āté ai'umro na si te za 're asirowahutu'wa za'ra wa'aba mo. E marĩ wa, wa āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Nimahā bâtâ na te za wahâimana zém na wa'awaihu'u, Wanhib'apito hā. Tawamhā wa norĩ hā dama rowahutu'wa nherẽ, marĩ wa te 're ūmanharí wasétē za'ra mono zém na, te za sa'ētē wama nhari'za'ra, Wanhib'apito hā, wasiré ũsazei'wa norĩ nhipai u. ² Uburé wa norĩ hā wa za nimahā na wahâimanazém na upa za'ra ni. Ni'wa hā timreme na te te 're upai mono õ 'wa'āhā, aré 're hāimana wē mono di. Tiwaséde hā te te

're 'manharī tō mono da, 'rāwi sihāimanazéb uwati da hā, aré tāma waihu'u pese di. ³ Marī ūsyryre na wa za aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa. ūsi'uwazi n̄hi'odo hā, wa za awaru zadai're 're, wa te 're sé, wa te wasima ūwēzéb uwaibaba, wa te wata pi'ra da, awaru hā. ⁴ Uba're wasu'u na, te za duré āma ūrosa'rata za'ra wa'wa. Uba're hā sa'ētē nherē, te za rowa'u'u za'ēne hā te te 're simro. Tawamhā, ūwairizé hā syryre nherē, te za taha na l'maprabā'wa hā te te 're pizari uba're hā, te se sima ūwēzéb uwaibaba, wara da. ⁵ Tane danhoto hā syryre nherē, te za marī hā ūhawi te te 're ropé. Wa za duré unhama ro'o wasu'u na aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, ūsyryre na. Unhama ro hā syryre nherē, te te 're ropé mono wamhā, te za marā za'ēne hā 're sihōmo. ⁶ Tane danhoto hā unhama ro'o ne, te aiwa dama 're hāimana za'ra. Danhoto hawi, te za sipu'u pese na damreme wasédé hā te te 're ropé. Ta hawi te za 'rāwi 're dasiwasétē za'ra. Unhama ro hā te za danhimarī hā te te dawi 're uprosi. Tane danhoto wasétē na, te za dahāimana wē hā da te dasiwi 're uprosi za'ra. Ropipa hawimhā te za damreme wasédé hā te te dama āma 're sāna'rata, wa'uburé hā. ⁷ A'uwe norī hā ti'ai āma 're ūhāimana za'ra mono hā, siptete di, abaze norī da hā, duré si norī da hā, duré ti'ai baba di'i na 're ūnomro mono norī da hā, duré â na 're ūnomro mono norī da zama. ⁸ Tane nherē, ni'wa hā si'uihā na 'rāwi si'uwati waihu'u õ di, mreme wasétē tō da hā. Danhoto hā dama 're ūhāimana za'ra mono hā, ta hā ūwasédé. Wahi 'wa wa'u ne dapārī'wa, damreme wasédé hā. ⁹ Wanphoto na wa za uburé Danhib'apito uptabi āma 're wawata za'ra, Wamama āma hā. Wa za duré wa te da'āma 're wasétē za'ra, wanphoto ūhāiba amo na, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā te te 're wa'apoto mono nherē, ūsine 're wanomro mono da. ¹⁰ Siwazari wazadawa hawip si, te wamreme hā 're wairébé, Wamama āma 're ūwawata za'ra mono zém na hā, duré wa te da'āma 're ūwasétē za'ra mono zém na zama. ūsisānawā norī, āne aimreme hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono õ di za. ¹¹ Ma'āpē â na duré rosa'rata za'ra wa'aba. E siwazari te â wē hā ub're hawi 're wairébé, â ūsei õ me hā. Mare di. ¹² Ma'āpē duré rosa'rata za'ra wa'aba, rob'rā na. Azeitona rā hā e te za ti'rā, aimawi rowede na, pidera wede na. Mare di. Misi haré ūrā hā. E uwa'ru u, te za podo ūrāi amo hā, pidera na ūrā nhisi hā. Mare di. Taha wazari poto õ di. Tane duré â wē hā hāimana õ di, â warūrī wazari. Duré siwazari ub're hawi 're wairébé mono õ di, â hā. Tane aimreme hā siwazari 're sani za'ra wa'aba mono õ di za.

'Re ūhāimana u'āsi mono hawi dahāimanazém na rowaihu'u na rowsu'u

¹³ E 'wam norī hā te 'Re ūhāimana u'āsi mono hawi dahāimanazém na rowaihu'u ré 're hāimana za'ra, asiré wa'aba hā ūsimirosa'rata za'ēne hā. Āne hā ni'wam norī hā asiré 're hāimana za'ra wa'aba mono wamhā, hāimana wē na te za 're hāimana za'ra. 'Rāwi tiwē na sina 're wata za'ra mono õ di za. Āne wamhā, hāiwa hawi rowaihu'u ré 're ūnomro mono na, te za da te āma 're waihu'u za'ra. ¹⁴⁻¹⁵ Tane nherē, aipē'ē 're marī na 're da'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhā, duré marī ūwē zō asima si 're asōpré wa'aba mono wamhā, hāiwa hawi dahāimanazém na rowaihu'u ré, 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di za. Āne wa, hāiwa hawi dahāimanazém na rowaihu'u ré 're anomro aba mono newa, 'rāwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono õ di za, 'rāwi ūsimirosa'rata na asima 're asadawa nhipsez za'ra wa'aba mono tō da. Āne 're dahāimanazém na rowaihu'u ré, 're aihāimana za'ra wa'aba mono õ di za. Āne wa, hāiwa hawi dahāimanazém na rowaihu'u ré 're anomro aba mono newa, 'rāwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono õ di za, 'rāwi ūsimirosa'rata na asima 're asadawa nhipsez za'ra wa'aba mono tō da. ¹⁶ Marī na da te 're da'ruiwapari za'ra mono wamhā, duré marī ūwē zō dasima si 're danhopré mono wamhā, rowē hā dama 're hāimana za'ra

mono õ di za. Te za dasiwi da te 're ro'wa'rutu za'ra. Te za duré 're dahâimana wasétê za'ra. ¹⁷ Hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u ré, 're dahâimana za'ra mono wamhã, te za dawasétê ãna 're danomro. Roti wë na te za da te 're dapawaptob za'ra, rowë na dasiré 're dahâimana za'ra mono da. Duré danhimizawi pese na, te za 're danomro. Duré danhimipari pese na, te za 're danomro. Duré te za da'âma 're dapë'ëzé za'ra. Te za duré dasina 're dapë'ëzé za'ra. Duré marí ïwë na te za 're dasipawaptob za'ra. Duré danhimizawizé hã da te dama 're ba'a za'ra mono õ di za. Duré dahâimana zadawa nhipse na 're dahâimana za'ra mono õ di za. ¹⁸ Amnho ïwë hã da te 're zuri mono wamhã, te za ïwë si da te 're ubumro za'ra, amnho hã. Tane roti ïwë na 're dasipawaptob za'ra mono wamhã, rowë na dasiré 're dahâimana za'ra mono da, duré ïsimiroti na 're danomro mono wamhã, dahâimana wë na si te za dasima 're dahâimana za'ra oto.

4

Wamama nhimiroti ma, dawapu na 're ïdanomro mono wasu'u

¹ A norí wa'wa hã te aimreme na 're asi'wapé za'ra wa'aba mo. Te duré 're asisada'âbâ za'ra wa'aba mo. E marí wa. Asimirosa'rata wasétê zarina, marí zô 're rowasutu za'ra wa'aba mono wa. ² A norí wa'wa hã ma tô marí hã ahâ na asima 're ïwë za'ra wa'aba mo. Tawamhã uburé asima âma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wa, te za sô 're ïdanhimro za'ra wa'aba mo, âma asima 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Marí na te duré 're ïda'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Tawamhã âma asima 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wa, te aimreme na 're asi'wapé za'ra wa'aba mo. Marí ïwë na 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, a'â 're rowaptérê za'ra wa'aba mono õ wa, te te aima 're sõmri za'ra wa'aba mono õ di za, ïwë hã. ³ Âté te za asima si tiwi 're ïrowaptérê za'ra wa'aba mo. Tane nherë, asimirosa'rata wasétê zarina si, tiwi 're rowaptérê za'ra wa'aba mono wamhã, te te aima 're sõmri za'ra wa'aba mono õ di za. ⁴ E Wamama nhimiroti hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono bâ, te ïsazei'õ'wa norí nhimiroti si, 're ï'madâ'â za'ra wa'aba mo. Âne wamhã, Wamama zawi'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. E ãne na aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ïsazei'õ'wa norí nhimiroti si, da te dasima 're wë'za'ra mono wamhã, Wamama âma te za 're sitob'ru za'ra. ⁵ Duréihâ ma tô ãne ïmreme na rob'ui'éré, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã, ãne: "Wamama, Tipë'ëzani te te wama 're ïsõmri mono hã, wapë'ë 're wama 're hâimana za'ra mono da, te te sima 're wa'awë uptabi, Wamama zawi'wa 're wanomro mono da." E taré ma tô ãne na hã rob'ui'éré, ibaihâ na hã. Mare di. Taré te te âma rob'ui'éré õ di. Tô sena ma tô âma rob'ui'éré. ⁶ Âne wa, Wamama zawi'wa 're wanomro mono da, te za te te 're wa'apawaptob u'âsi. Duréihâ ma tô taha wasu'u na rob'ui'éré, ïsadawa wasu'u'wa hã, ãne: "Si'uihâ na 'râwi tinhimirosa'rata na 're ïsi'madâ'â za'ra mono norí zada, te za 're hâimana, Wamama hã. 'Râwi tinhimirosa'rata na 're ïsi'madâ'â za'ra mono õ norí si, te za te te 're apawapto." Âne âma ïrob'ui'éré hã.

⁷ Taha wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti ma, ma'âpé 're asiwapu za'ra wa'aba mono, ïsimiroti na si 're anomro aba mono da. Wa'uburé norí nhib'apito nhimipibui wasétê zé wi, te za 're asiptete za'ra wa'aba mo. Tawamhã si'aba're na, te za asiti timorï 'wa. ⁸ Ma'âpé Wamama u asimirosa'rata na 're aihuutu aba mono. Tawamhã õ hã te za duré 'râwi atême 're simasisi 'wa. ïpo're'õ norí, asib'rata u're wa, 're asimisõ za'ra wa'aba mono ne, te za 'râwi aipë'ë na aiwasétê na 're asiwë'õ za'ra wa'aba mo, aiwë na 're anomro aba mono da oto. Wamama âma tô sena 're aihâimana za'ra wa'aba

mono newa, tō sena ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, ma'äpé aihâimana wasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono, aihâimana wê na ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da.⁹ Aiwasété na 'râwi 're asisâmri za'ra wa'aba mono wa, te za 're ai'ry'ry wa'aba mo. Rowë te, aipé 'e 're, 're ato za'ra wa'aba mono õ di za a'â. Robzei'õ na te za a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mo.¹⁰ Aihâimana wê na tâma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, Danhib'apito uptabi ma hâ, asina 're aiwata za'ra wa'aba mono tō da. Aihâimana wasété na si te za tâma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Tawamhâ robzei'õ hawi te za ai'ãma 're sisapři za'ra wa'wa, rowë na oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da.

¹¹ Ísisânavâ norî, asisa're'ra 're asibâsi za'ra wa'aba mono õ di za. Ni'wam norî hâ tisiré ïsazei'wai ãma, te te ãma 're wasété za'ra mono wamhâ, niha wamhâ, te te 're wê'õ za'ra mono wamhâ, tisiré ïsazei'wai u'âbâ, Wanhib'apito nhimiroti hâ 're ïdasasiwai pese za'ra mono zé hâ te za te siwi 're wê'õ za'ra. Æne wamhâ, ïsimiroti te te 're 'madâ'â pese za'ra mono ãna, te za 're nomro. ¹² 'Re ïhâimana u'âsi mono si danhipai u roti wê 'manharî'wa hâ te 're hâimana. Taha si dahâimanazéb zarina da'ãma rowairébé'wai uptabi hâ te 're hâimana. Õhô ma si waihu'u pese di, te te 're ïda'anho'reptui mono zéb da hâ, duré te te 're ïda'a'uprosi mono zéb da hâ. E a norî wa'wa hâ dahâimanazéb zarina da'ãma rowairébé'wa pâ, te bêté asiré Cristuhu zazei'wa 're ïwê'õ za'ra wa'aba mo.

Dasisôwa rowaihu'u nhomri na rowasu'u

¹³⁻¹⁴ Ma'äpé ïwapari pese za'ra wa'aba. Äté ãne te za asisôwa wa'aba, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: "Äté ãhâna 'ri ahâ u wa za ai'aba're ni, niha wamhâ awêpsi. Tame te za misi wa'âma tiwahu, rob'uiprazéb zô wa te romhuri za'ra ré, wa te wasima sa'êtë za'ra da, rob'uiprazé hâ." Äté ãne te za dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. E awêmhâ niha ai'ãma ïromhâimana za'ra wa'aba zé hâ aima waihu'u pese za'ra wa'aba bâ, te za ãne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Aihâimana za'ra wa'aba zé hâ aiwa romnhizédé ne hâ. Romnhizé hâ 're hâimana za'ra mono wamhâ, te za awa'awi ai'utô. Tane 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hâ, aiwa romnhizédé ne te za aiwi 're si'utôri su'u za'ra wa'wa. ¹⁵ Taha wa, te za ãne si asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: "'Re ïhâimana u'âsi mono te te sima 're wa'awë mono wamhâ, marî wa te 're ï'manharî za'ra mono da hâ, wa za tô wa te 're 'manharî za'ra." Æne te za asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. ¹⁶ Tane nherë, niwa romhâimanazé hâ waihu'u pese za'ra wa'aba newa, te 'râwi asi'uihâ na 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo. Ta hâ dawasédé. ¹⁷ Taha wa, wa za ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marî ïwê na da te dama ãma 're ï'uwaimrami za'ra mono da hâ, wê di. Tane nherë, taha wasu'u hâ dama waihu'u pese za'ra nherë, marî ïwê na da te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhâ, ta hâ dawasédé.

5

Ísibro pese norî ãma, Wamama nhimihâzém na rowasu'u

¹ Asimarî ahâ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî, ma'äpé ïwapari pese za'ra wa'aba. Niwapsi te za robzei'õ hâ 're ïsepata za'ra wa'aba mo. Taha wa, ïwana ré te za asina 're ai'ry'ry sirômo aba mo. ² Asimarî za'ra wa'wa hâ te za aiwi 're si'utôri za'ra wa'wa. Duré ai'uzazé ïwê hâ te za ïhâ tetere hâ te te aiwi 're hâzazu'u za'ra wa'wa. ³ Marî hâ ate za'ra wa'wa hâ, ëtë'ubuzi pré oru 'manharî hâ duré ëtë'ubuzi'a prata 'manharî hâ 're si'ubuzi za'êtë za'ra mono õ di za oto. Ta norî hâ asima si 're ubumroi pese za'ra wa'aba mono wamhâ, te za asöti na aiwaihu'u za'ra wa'aba ni. E asibrob ahâ hâ asima si 're ïsa'êtë

za'ra wa'aba mono zarina, te za rowē hā aima 're hāimana u'āsi za'ra wa'wa. Mare di. Danhimarī hā unhamā ro'o na, dawi 're īs'iutōrī za'ra mono ne, te za rowē hā aiwi ai'u'tōrī za'ra wa'wa. Rob'rāsutuzéb u romhutu nherē, ma tō asima si 're īsa'ētē za'ra wa'aba mo, rob'ubumro hā.⁴ Aiburu na romhuri'wa norī hā 're pawa'âbâ za'ra wa'aba mono õ di. Ôhōta te aiwapsari za'ra. Hāiwa hawi te za dawapa, amnho ubumroi'wa norī 're īsiwapsari za'ra mono zé hā 'Re īhāimana u'āsi mono hā, danhipai u īwaihu'u pe hā.

⁵ Ti'ai āma te asibro hā asima si 're īlbumroi pese za'ra wa'aba mo, asima āma 're rowē za'ra wa'aba mono da, asibrom na. Wa za aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa. Powawē hā hāipese wamhā, romhuture di oto, da te īwīrīzéb u hā. Tane, romhuture di oto, 'Re īhāimana u'āsi mono hā dazu te te l'aihā za'ra wa'aba zéb u hā.⁶ Ni'wam norī hā marī hā te te 're 'manharī wasétē za'ra mono õ nherē, ma tō a norī wa'wa hā taré dama 're īrū za'ra wa'aba mo, da te 're simroi mono da. Ta norī ma, waihu'u za'ra õ di, 're īsisō'reptu za'ra mono zéb da hā.

Wanhib'apito zō danhimi'ē na sō 're īdanhimipari za'ra mono zém na rowasu'u

⁷ Īsisānawā norī, rowasédé hā 're hāimana mono nherē, te za asimi'ē na Wanhib'apito zō 're asimipari za'ra wa'aba mo, apā wei morī õ ré. Ma'āpē rosa'rata za'ra wa'aba, buru tede'wa na. Buru tede'wa norī hā te simi'ē na, tā zō 're simipari za'ra, a'ē ta'a zō, duré īpīni 'rāsutuzéb zō zama. Simi'ē na te sō 're simipari za'ra, ropoto té te te 're īlbumro za'ra mono zéb zō, tāma sawi za'ra wa, buru nho hā.⁸ Tane a norī wa'wa hā te za duré asimi'ē na Wanhib'apito zō 're asimipari za'ra wa'aba mo. Za wei apā morī su'u na dā'āsina, te za robze na sō 're asimipari u'āsi za'ra wa'aba mo.

⁹ Īsisānawā norī, asima 're aiwapsari za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re īhāimana u'āsi mono hā aiwasédé hā te te ai'āma 're sa'ra za'ra wa'aba mono tō da. Dahāimana zéb zarina da'āma rowairébē'wa hā we īmorīzéb u hā romhuture di oto. Āne wa, asima 're aiwapsari za'ra wa'aba mono õ di za.

¹⁰ Duréihā Danhib'apito uptabi zadawa wasu'u 'rata 'wa norī hā, da te tāma 're rob'manharī wasétē za'ra mono nherē, ma tō simi'ē na te te 're robzépata za'ra, hāimana wē na. Tane te za duré ta norī wasu'u na 're īrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo, īsine 're aihāimana za'ra wa'aba mono da.¹¹ Ta norī hā te te 're robzépata za'ētē za'ra mono nherē, siptete sina ma tō Wamama āma 're hāimana u'āsi za'ra. Taha wa, tāma 're rowē za'ra mono di oto. Taha wasu'u hā wama waihu'u pese za'ra di. A norī wa'wa hā ma tō Zoho wasu'u hā 're īwipari za'ra wa'aba mo. 'Re īhāimana u'āsi mono umnhasi sina ma tō āma 're mo, Zo hā. 'Re īhāimana u'āsi mono hā, īsimizawizé hā sa'ētē uptabi di. Duré da'āma 're īpē'ēzé mono zé hā sa'ētē di. Āne wa, Zo hā te te robzépata mono pari, ma tō marī hā īwē hā apā tāma tisō.

¹² Īsisānawā norī, āhāna marī īpire hā wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Marī na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhā, te za aimreme uptabi na si dama 're īropisutu za'ra wa'aba mo. Āté ni'wa hā te za marī na dama ropisutu. Tawamhā āté te za āne dama tinhā, tō sena na te te dama īropisutuzém na, da te āma waihu'u za'ra da: "Re īhāimana u'āsi mono hā hāiwa 'manharī'wa, ti'ai 'manharī'wa, uburé marī 'manharī'wa, te 're hāimana. Ta hā ma tō īwaihu'u, tō sena na te aima īropisutuzém na." Āté āne te za ni'wa hā dama tinhā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhisi hā, te te dama āma waptob sina. Āne dama 're nhari za'ra wa'aba mono õ di za. Aimreme uptabi na si, te za dama 're īropisutu

za'ra wa'aba mo, 're sisi za'ra wa'aba mono ãna, aimreme hã tô senai õ wa, Wamama hã aiwasédé hã te te ai'ãma 're sa'ra za'ra wa'aba mono tõ da.

Îhâzé ré norí wasu'u

¹³ Âté asiré ïsazei'wai wa'wa hã te za robzépata. Âne wamhã, te za sina rowaptẽ, hâiwa u. Duré ni'wa hã rowẽ tâma hâimana wamhã, tinho're na te za Wamama ãma tiwata. ¹⁴ Duré ni'wa hã hâzé wamhã, te za sô tihârâ za'ra, ïsazei'wa norí pawapto'wa norí zô, Wamama wi te te ãma rowaptêrê za'ra da, duré azeiton'a râi wa'ui wabre na te te ãma 'râi u'rê za'ra da, Wanhib'apito zadawa para. ¹⁵ Tawamhã, Wanhib'apito umnhasi sina te te tiwi rowaptêrê za'ra wamhã, Wanhib'apito te za sô'reptu, Îhâzé ré hã. Te za pese. Duré Îhâzé ré hã tiwasédé hã te te 're ab'manhari mono nherê, ïwasédé te te ãma 're ab'madâ'â mono õ di za oto. ¹⁶ Âne wa, Wanhib'apito hã aihâzé wa, te te 're aipese za'ra wa'aba mono da, marî 're 'manhari wasétê za'ra wa'aba mono wamhã, te za asima 're asiwatu'u za'ra wa'aba mo. Te za duré asima tiwi 're îrowaptêrê za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito wi. Tawamhã dahâimana wẽ sina, da te tiwi 're rowaptêrê za'ra mono wamhã, da te tiwi 're îrowaptêrê za'ra mono zéb zarina, te za tô te te dama ãma 're a'uwaimrami, Wanhib'apito hã. ¹⁷ Duréhã Wamama zadawa wasu'u'wa hã te 're hâimana, Eriasi hã. Ta hã wasine hã te a'uwe'na 're mo. Ta hã ma tô rowaptê hâiwa u, tâ we ta'a tô da, ti'ai u. Taha wa, si'ubdatô wahu wâiwa, tâ we ta'a õ di. ¹⁸ Taha pari, ma tô duré rowaptẽ, tâ we ta'a da. Taha wa, te we tit'a oto. Tawamhã amnho ahâ di oto, da te 're l'ubumro za'ra mono zéb da hã.

¹⁹⁻²⁰ Îsisänawâ norí, ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Âté asiré ïsazei'wa hã te za aipi'ra, roti senai'õ niwî. Tawamhã âté misi te za î'maiapawapto wa'wa, apâ te te sina siri da, roti tô sena niwî 're hâimana mono da apâ. Âne asimiroti wẽ na 'manho'reptui wa'aba wamhã, îpo're'õ hã, 'Re Îhâimana u'âsi mono nhiti 're hâimana u'âsi mono õ di za, rowẽ u'âsi nhiti. Duré Wamama hã te te ãma 'madâ'â õ di za, marî hã ahâ na tiwasédé hã te te 're î'ab'manhari mono zé hã. Te za tâma pari za'ra.

1 Pedru

Ísazei'wa norī ma, Pedru te te ūrob'ui'éré na'rata zé Íbaihâ wasu'uzé

ÃÍbaihâ hâ Pedru te te ūrob'ui'éré hâ Zezusihî zazei'wa norī hâ daro mono bâ 're Ísí'ubumroi mono norī ma, ma tô rob'ui'éré, Ísazei'wa 're nomro mono 'ru te, da te tâma 're ūrob'manhârî za'ra mono norī ma. Ísazei'wa norī hâ danhib'rata te te 're robzépata za'ra mono wa, ma tô Pedru hâ tinhimi'ui'éré na pê'ehiri za'ra. Taha na ma tô pawaptob za'ra, siptete sina Zezusihî âma si 're nomro mono da. Cristu hâ wanhowa te te ūrobzépata na hâ ma tô duré tâma waihu'u za'ra, duré wa norī hâ Ísiré 're wanomro mono wa, za Ísine wa te 're ūrobzépata za'ra mono zém na hâ. Ãne ma tô duré tâma waihu'u za'ra: 'Re Íhâimana u'âsi mono hâ ma tô te te 're aipibu za'ra wa'wa, tô sena 're umnhasi za'ra wa'aba mono zô.

¹ Wa hâ Pedru, Zezu Cristu te te ïpisudu, Ísadawa wasu'u'wa 're ïmorî da. Æhâna wa za âma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, 'Re Íhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norī ma. Airom nhiti te dawazari 're aihâimana za'ra wa'aba mo, danhipti'a nho'ômo mono bâ, Pôtu âma, duré Darasiza âma, duré Capadosiza âma, duré Azi'a âma, duré Bitinha âma. ² Aipoto za'ra wa'aba õ ré, ma tô Wamama hâ sima aipisutu sirômo za'ra wa'wa, 'Re Íhâimana u'âsi mono hâ, Ísib'a'uwê oto 're anomro aba mono da. Taha da, ma tô oto Tipê'êzani hâ aipê'ê 're aima sômri za'ra wa'wa, aiwê uptabi na oto ôhô âma si 're anomro aba mono da, duré Zezu Cristuhu nhimiroti si 're wapari pese za'ra wa'aba mono da, duré Cristu hâ dazada ïdâ'âzéb zarina, aipê'ê 're te te 're ai'a'upsôi wa'aba mono wa, aiwasété âna âma 're anomro aba mono da oto.

'Re Íhâimana u'âsi mono ma, wa ai'âma 're ïmreme u'âsi za'ra wa'wa, Ísimizawizé hâ ai'âma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowê u'âsi, âma 're anomro aba mono da, taha âma si.

Rowê uptabi zô, 're ïdanhibipari za'ra mono zé wasu'u

³ 'Re Íhâimana u'âsi mono âma si oto 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama âma. E marî wa. Ípê'êzézé hâ sa'ëtê na tâma 're hâimana mono wa, ma tô wa'apoto té, wapê'ê 're, wahâimanazép té ïwê na si oto âma 're wahâimanâza'ra mono da. Zezu Cristu hâ dâ'â uptabi nherê, ma tô Ímama hâ ab're hawi hâiwa'utu, tiwaihu'u pese na. Taha zarina, wa za duré wasina sô 're wanhibipari za'ra, 're wadâ'â za'ra mono pari, te te 're ïwa'hâiwa'utu mono zéb zô. ⁴ Nimahâ na, te za marî hâ ïwê hâ te te wama 're anhomri, tinhib'a'uwê norî zô te te 're ï'ab'madâ'â mono hâ hâiwa âma. Tame ïwê uptabi si te asô 're simi'wara u'âsi 'wa, dawi 're ïsi'utôrî waihu'u za'ra mono õ hâ, dawi 're ïwasété za'ra mono õ hâ duré. ⁵ Ate za'ra wa'aba da, te ïwê hâ asô 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. A norî wa'wa hâ ïwaihu'u pese na te oto asina 're ï'umnhasi za'ra wa'aba mo. Taha wa, te za ïwasété wi te te 're ai'madâ'â pese za'ra wa'wa, asô'reptui wa'aba zé hâ asina uwaimrami za'ra wa'aba da, ro ïs'i'utôrîzéb âma.

⁶ Taha wa, te za ïwasu'u'wê zarina aipê'ê 're, 're atoi u'âsi za'ra wa'aba mo, rowasédé hâ asada 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, 're robzépata za'ra wa'aba mono nherê. ⁷ Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono zô, te za rowasédé hâ asada 're hâimana za'ra wa'wa. Wanhib'apito

Zezu Cristuhu ma, wē di, Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hā. Êtē'ubuzi pré oru hā dama īsawi pese zém nhipai u, tāma wē di. Êtē'ubuzi pré oru hā wa'âbâ za'êtē wa, dama sawi pese di, ta hā dama 're hâimana u'âsi mono dai õ nherē. Zata õ zô, te za unhamâ wa hiri ni, zata õ wa, da te īwaihu'uzéb da hā, oru uptabi na. Tane, a norî wa'wa hā rowasédé hā asada 're hâimana za'ra wa'aba mono nherē, Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wamhâ, apâ wei morî wapsi, te za danho'a ai'âma tiwata za'ra wa'wa, ôhō umnhasi sîna âma 're ī'hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono zém na. Tame te za duré marî hā īwē hâ aima sõmri za'ra wa'wa. Rowê uptabi hâ te za duré aima pisutu za'ra wa'wa. Tawapsi, aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di za oto. ⁸⁻⁹ A norî wa'wa hâ atômo na asiwi 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di, Zezu Cristu hâ. Tane nherē, aima sawi uptabi za'ra wa'aba di, Wanhib'apito hâ. Atômo na asiwi 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ nherē, te Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, aima 're rowê za'ra wa'aba mono wa, te aipê'ë 're, 're ato u'âsi za'ra wa'aba mo, ato za'êtē za'ra wa'aba na. E marî wa. 'Re aihâimana waséte za'ra wa'aba mono zém hawi, te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono wa. Taha da, te Wanhib'apito hâ asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo, te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono da.

¹⁰ Duréihâ aibâ norî hâ te 're hâimana za'ra, 'Re ī'hâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hâ. Ta norî hâ danho'reptuzé wasu'u te te waihu'u pese za'ra da, ma tô te te sô 're rosa'rata za'ra. īwana ré ma tô te te dama 're rowasu'u sirômo za'ra, danho'reptuzém na, 'Re ī'hâimana u'âsi mono za te te aima âma 're ī'a'uwaimrami za'ra wa'aba mono zém na. ¹¹ Âne te ta norî hâ te te sima 're nharî za'ra: "E 'wa hâ, Danho'reptui'wa za. E niwa te za tawamhâ te te 're da'anho'reptu." Âne te ta norî hâ te te sô 're rosa'rata pese za'ra, te te waihu'u za'ra da. Cristuhu pê'ëzani hâ ëpê'ë 're, 're hâimana za'ra mono wa, ma tô tâma waihu'u sirômo za'ra, Cristu hâ za te te ërobzépatazém na. Taha pari, rowê uptabi hâ hâiwa âma za tâma 're ī'hâimana mono na ma tô duré tâma waihu'u sirômo za'ra. ¹² 'Re ī'hâimana u'âsi mono, ma tô duré âne hâ tâma waihu'u sirômo za'ra: "Aima wa'aba si, te waihu'u za'ra wa'aba õ di, danho'reptui'wai wasu'u hâ. Ai'uirî na wa'aba, za 're ī'dahâimana za'ra mono norî pibu ma, wa tô âne hâ aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa." Âne ma tô tâma waihu'u za'ra, aipibu ma za'ra wa'aba zama. Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa norî hâ ma tô oto rowasu'u'wé na aipo're pu'u za'ra wa'wa, Cristu te te 're ī'da'anhô'reptui mono zém na. Hâiwa hawi, Wanhib'apito pê'ëzani nhimipawaptobzéb zarina, tô sena Cristuhu wasu'u'wé na ma tô aipo're pu'u za'ra wa'wa. Taha wasu'u hâ wê uptabi wa, te oto hâiwa âma romhuri'wa norî hâ te te sima 're wê uptabi za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono da.

'Re ī'hâimana u'âsi mono, dahâimana wê da, te te 're ī'da'apisutu mono zé wasu'u

¹³ Zezu Cristu hâ nimahâ na te za wei mo apâ. Taha wa, te za aihâimana nhimiza'rese 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Aihâiba na te za 'râwi 're asî'madâ'â za'ra wa'aba mo. Zezu Cristu hâ apâ wei morî wapsi, te za aima 're īrowê za'ra wa'aba mono zé hâ aima pisutu za'ra wa'wa, hâiwa âma. Taha zô si te za asina 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁴ Taha wa, te za 'Re ī'hâimana u'âsi mono nhimiroti hâ 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. īsimiroti hâ 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ ré, ma tô marî hâ īwaséte zô si 're īrowasutu za'ra wa'aba mo. Taha zarina 're anomro aba mono õ di za oto. ¹⁵ 'Re ī'hâimana u'âsi mono hâ ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, īsib'a'u'wé si oto 're anomro

aba mono da. Ta hā hāimana wē uptabi na, te 're hāimana. Taha wa, te za a norī wa'aba zama, aihāimana wē uptabi na oto 're aihāimana za'ra wa'aba mo, īsine. ¹⁶ Duréihā ma tō āne siwasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono hā:

"Wa hā īhāimana wē uptabi na, wa 're īhāimana. Taha wa, a norī wa'aba zama te za aihāimana wē uptabi na 're aihāimana za'ra wa'aba aba mo, īsine."

Āne īsimiroti na rob'ui'éré, ībaihā na hā.

¹⁷ A norī wa'wa hā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma 're aimreme zusi aba mono wamhā, Wamama na te 're īsisi za'ra wa'aba mo. Ta hā dahāimanazéb zarina da'āma rowairébé'wa, te 're hāimana. Āhā wa, 're īdahāimana za'ra mono zéb zarina, te za dahāiba mono bā te te dama āma 're a'uwaitrami, dahāimana wē zém na, dahāimana wasétē na zama. Taha wa, te za 're īhāimana mono zém na asawi 're īwazéb za'ra wa'aba mo, Wamama hā, ti'ai āma 're anomro aba mono ré. ¹⁸ A norī wa'wa hā ma tō īwaihu'u za'ra wa'wa, aiwa'ābā za'ra wa'aba zé hā. Cristu hā ma tō aiwa'ābā za'ra wa'wa, 're anomro wasétē aba mono zém hawi, te te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono da, aihī'rata norī ne, 're aihāimana za'ra wa'aba mono tō da oto. E rob'uiprazém na ma tō Cristu hā aiwa'ābā za'ra wa'wa, e ētē'ubuzi pré oru na, niha wamhā, e ī'a na prata na. Mare di. Ta hā wē u'āsi 're hāimana za'ra mono õ di za. Taha na te te aiwa'ābā za'ra wa'aba õ di. ¹⁹ Dazada īdā'āzém na si ma tō aiwa'ābā za'ra wa'wa, īwapru hā tiwi īpu'uzém na. Ta hā te 're mo, pone'erebā īwē uptabi ne, da te dasiwi īwīrī da hā, dawasétē wa, dawa'ābāzéb da. Cristu hā wē uptabi na 're īhāimana mono hā ma tō tidā'āzém na aiwaséde hā wa'ābā za'ra wa'wa. Ta hā te te īwawa'ābā za'ra zé hā wē uptabi di. ²⁰ 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te ro'apoto mono õ ré, ma tō Cristu hā pisutu siro, dazada dâ'a da, dawasétē wa'ābāzéb da hā. Āhāna ro īs'i'utōrizéb u hā, ma tō we datēme wi oto Cristu hā, aima āma 're īrowē za'ra wa'aba mono zéb da hā. ²¹ Cristu hā dâ'uptabi nherē, ma tō ab're hawi hāiwa'utu, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, rowē uptabi te te tāma pisutu da, hāiwa āma. Āhā wasu'u hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, te oto ūhō si asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo, te te dama īropisutuzé hā te te aima āma uwaimrami za'ra wa'aba da.

²² Wanhib'apito nhimiroti hā, tō sena. A norī wa'wa hā ma tō īsimiroti hā 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, marī īwasétē na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di oto. Aiwē na 're anomro aba mono da si, te oto asima 're īrosa'rata za'ra wa'aba mo. Dazawizé hā tō sena te oto aima 're hāimana za'ra wa'wa, asiré Wanhib'apito zazei'wa norī āma. Taha wa, te za òne u'āsi 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. ²³ 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā pire na te 're hāimana u'āsi. Niwa si'utōri waihu'u õ di za. Ta hā ma tō oto timreme na aipoto téb za'ra wa'wa aipē'ē 're, ī'ra si oto 're anomro aba mono da. Ti'ai āma damama norī si te za nimahā na dawi 're si'utōri za'ra. Tanei õ di, Aimama 'wa hā aipē'ē 're te te 're aipoto téb za'ra wa'aba mono hā. Niwa dame si'utōri waihu'u õ di. ²⁴ Duréihā ma tō āhā wasu'u na āma rob'ui'éré, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā. Āne te rowasu'u:

"Du hā 're wapti'i hā za'ra mono õ ré, te za 're 'ré za'ra. Duré romnhirārā norī hā wē nherē, te za 're sirārā a'a za'ra. Tane duré dahāiba hā wē nherē, te za 're dasi'utōri su'u. ²⁵ Tanei õ di, uburé Danhib'apito nhimiroti hā.

Pire na te 're hāimana u'āsi. Niwa si'utōri waihu'u õ di za."

Āne āma īrob'ui'éré hā.

Tawamhā Wanhib'apito wasu'u'wē na da te 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono wamhā, ma tō uburé Danhib'apito nhimiroti wasu'u'wē na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa.

2

¹ Taha wa, te za aiwasédé hā 're ūrēme pese za'ra wa'aba mo, dasi'ruiwapari hā, duré dazadawa nhipe hā, duré dahâimana zô senai'õ hā, duré danhimari na dasi'ruiwapari hā, duré dasima dawasu'u wasédé hā. ² Ai'uté ūpoto té hā tina hâiwa'u zô 're ūry'ry mono ne, te za Wanhib'apito nhimiroti zô 're ūrob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, ãma 're asiptete za'ra wa'aba mono da, aihâimana waséte hawi asõ'reptuzé hā 'râwi oto asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. ³ Wanhib'apito dama 're ūsôpru mono zé hā 'râwi asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono wa, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa.

Ētē na Cristuhu ãma te te ãma ūsimiré'ézé wasu'u

⁴ Ma'ápé, Wanhib'apito u asimirosa'rata na si nherë, 're aihuatu aba mono. Ta hā wē nherë, ma tō dasiwi wē'õ ni, ãne hā 'ri'wa nori te te siwi ūwē'õ ne. Tane nherë, da te dasiwi wē'õ nherë, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wē uptabi di, Wanhib'apito hā. Tâma sawi uptabi di duré. ⁵ Ëne ahâ nherë, 'ri hā da te dasiwi ãma 'ri'ne, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hâ da te aima 're nharî za'ra wa'wa, ūsôrôwa na tâma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. E mari da. ūsôrôwa ãma tâma ūromhuri'wa nori ne, sasedoti nori ne, tâma ūromhuri'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré aihâiba na tâma 're asôprub za'ra wa'aba mono da. Zezu Cristu wazada idâ'âzéb zarina, tâma 're asôprub za'ra wa'aba mono wamhâ, Wamama ma wē di, tâma 're ūasôprub za'ra wa'aba mono zé hā. ⁶ Duréihâ ūwana ré 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tō êtē na Zezu Cristuhu ãma simiré'é. ãne te tinhá:

"Ētē tōmo wawē hā wa tō pisutu, ūnhorôwa ãma te hiri da, Si'ã na 'ri ntho'omo nhisi ãma. 'Ri na'rata wē'ezéb ãma wa za tihi, 'ri hā siptete na sab da.

Ēne hā ūma wē uptabi di. ūma sawi uptabi di duré. Taha umnhasi sina 're dahâimana za'ra mono wamhâ, ūwē na za te te dama ãma 're a'uwaitrami u'âsi mono wa, dawi 're robzei'õ za'ra mono õ di za."

Ãne ãma ūrob'ui'éré hā, ūbaihâ na hā.

⁷ Ētē na ūisisi hā aima sawi uptabi za'ra wa'aba di, Cristu hā, Danho'reptui'wa na asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa. Da te dasina 're ūumnhasi za'ra mono õ nori ãma, ma tō 'ri'wa nori ãma simiré'é, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā. ãne te ta nori ãma rowasu'u:

"Ētē tomhâpâ wē hā 'ri na'ratazéb da hā, wē uptabi nherë, waséte newa, 'ri'wa nori te te aré siwi ūwē'õ hā 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'âsi, pire na."

Ãne ūwasu'u na rob'ui'éré hā. ⁸ Duré ētē tōmo wawē wasu'u amo na rob'ui'éré hā, ãne:

"Ēne hā te za nasi da'marôpârî za'ra."

Taha na rob'ui'éré hā, ãne. Ëne te te nasi da'marôpârî za'ra wamhâ, dama 're ūrowé za'ra mono õ di za. Tane Cristuhu wasu'uwê hā da te 're saze za'ra mono õ wamhâ, dama 're ūrowé za'ra mono õ di za, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te ūsí 're ūda'awê'õ mono zéb zarina.

⁹ Tanei õ di, a nori wa'wa hā. 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tō sima aipisutu za'ra wa'wa, ūsib'a'uwê si oto 're anomro aba mono da. Sasedoti nori hâ te te sima 're ūapisutu mono ne, te oto a nori wa'wa hâ uburé Danhib'apito ma romhuri'wa, 're anomro aba mo, õhô ãma si 're anomro aba mono da, ïte da. Ta hâ robra hawi ma tō ūrowa'a u sitême asô tihârâ za'ra wa'wa, 're anomro waséte aba mono zém hawi, ūrowé uptabi na si 're anomro aba mono da oto. Taha wasu'u na, tiwaihu'u pese na te te aima ãma 're ūuwaitrami wē za'ra wa'aba mono zém na, ma tō sima aipisutu za'ra wa'wa, ãma 're dapo're

pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ A norí wa'wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're anomro aba mono õ di aré. Ähâna te oto ïsib'a'uwẽ tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Duré da'âma 're ïpë'ëzé mono zé hã asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ di aré. Ähâna ma tô oto asina ïwaihu'u za'ra wa'wa, da'âma 're ïpë'ëzé mono zé hã.

Dahâimana wê zém na rowasu'u

¹¹ ïsisânavâ norí, ïma asawi pese za'ra wa'aba norí hã, darom nhiti 're ïdahâimana za'ra mono ne, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ti'ab ré. Taha wa, marí wasétê na 'râwi asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, asimirosa'rata wasétê zarina 're manharí za'ra wa'aba mono tõ da, aiwasétê 'wa hã. ¹² A norí wa'wa hã Wanhib'apito zazei'õ'wa norí wazari, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, te za aihâimana wê na si dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhâ aihâimana wasétê na, taré da te aima 're nhari' za'ra wa'aba mono nherë, te za da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa, dama 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono zém na. Tawamhâ Cristu hã apâ wei morí wapsi, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono âma tawata za'ra ni, ïsimiroti zarina aihâimana wê na, dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa.

¹³ Wanhib'apito nhib'a'uwẽ oto 're anomro aba mono wa, uburé dama ïpire norí nhimiroti hã te za 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, ti'ai âma danhipai u da'madâ'â'wa nhimiroti hã te za duré 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo. ¹⁴ Duré tâma da'madâ'â'wa da, te te 're ïda'apisutu mono norí nhimiroti zama, te za 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo. ïhâimana wasétê norí hã, ïsadawa para te te 're hâ za'ra mono da, duré ïhâimana wê norí âma 're wata za'ra mono da, taha da, ma tô ta norí hã pisutu za'ra. ¹⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô sima aiwë za'ra wa'wa, aihâimana wê na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. E marí da. Aihâimana wê na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherë, taré da te aima 're nhari' wasétê za'ra wa'aba mono tõ da. ¹⁶ Pawa'âbâ âna dama romhuri'wa norí ne, robzei'õ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di oto, a norí wa'wa hã. Tane nherë, Cristuhu âma rowë na 're anomro aba mono nherë, âne taré 'râwi asi'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za: ïwasédé te 're manharí mono nherë, rowë u'âsi wa za 're ïhâimana. Âne taré 'râwi asi'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te za aihâimana wê na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ¹⁷ Âne wa, te za dahâiba mono bâ 're ïdahâiba wazéb za'ra wa'aba mo. Uburé asiré ïsazei'wa norí hã te za 're ïsawi pese za'ra wa'aba mo. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te za duré asima 're ïpipa za'ra wa'aba mo, ïwaihu'u pese uptabi na. Duré ti'ai âma danhipai u da'madâ'â'wa hã te za asiwi 're ïhâiba wazéb za'ra wa'aba mo.

Pawa'âbâ õ nherë, romhuri'wa norí hã 're ïnomro wê mono zé wasu'u

¹⁸ Aiwada'uri zarina aipawa'âbâ âna dama romhuri'wa norí, asib'apito nhimiwada'urizé hã te za 're ïwapari pese za'ra wa'aba mo, ïsimizawi pese norí mreme hã, duré ïsimizawi'õ norí mreme zama. ¹⁹ Taré nherë, da te aima 're rob'manharí za'ra wa'aba mono wamhâ, te za 're ïrobzépata za'ra wa'aba mo. Âne wamhâ, ari'awi te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, taha da, te te sima 're aiwë za'ra wa'aba mono wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Âne zarina te za te 're aiwësâmri za'ra wa'wa. ²⁰ Marí hã 're 'manharí wasétê za'ra wa'aba mono wa, da te 're aihâ za'ra wa'aba mono wamhâ, ari'awi 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherë, e te za ai'âma 're dawata za'ra wa'wa. Mare di. Aihâimana wê na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherë, da te aima 're rob'manharí za'ra wa'aba mono wamhâ, ari'awi te za 're ïsepata za'ra wa'aba

mo. Tawamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono si te za te te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa. ²¹ Cristu hā ma tō robzépata, asada za'ra wa'aba. Ta hā ma tō ãne na aimā ãma asanho za'ra wa'wa, īsirā zarina si ari'iwi 're robzépata za'ra wa'aba mono da. Taha da, ma tō sitēme asô tihārā za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ²² Cristu hā marī na tiwasédé te te 'manharī ō uptabi di. Tō sena na te te dama 're rowasu'u mono wa, sadawa nhipese na da te 're wapari mono ō di, dasiwi. ²³ Da te tāma 're nharī wasétē za'ra mono nherē, asa te te dama ãma 're nharī wasétē mono ō di. Duré da te tāma īrob'manhari wasétē mono na te te robzépata mono nherē, te te dama ropipa ō di asa. 'Re īhāimana u'āsi mono ma si, ma tō sisō, taha si dahāimanazéb zarina da'āma rowairébē'wai wa, te te ãma dama 're a'upai mono ō wa. ²⁴ Cristu hā wedepo'o nhonhi'rāmi na dā'ā wamhā, ma tō wawasétē wa, wawa'ābā za'ra, wawasédé hā wa te oto 're 'manharī tō za'ra mono da, wahāimana wē na si oto 're wahāimana za'ra mono da. īhāiba na da te tāma īrob'manhari wasétém na, ma tō robzépata za'etē. Taha zarina, a norī wa'wa hā rowē na te oto 're aihāimana za'ra wa'aba mo. ²⁵ Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono ō di aré, pone'erebā, bādādi nhiti 're īsipa za'ra mono ne, 're anomro aba mono wa aré. Āhāna ma tō apā aipizari za'ra wa'wa, Da'madā'ā wē 'wai u, īsarina si oto 're anomro aba mono dā, rowē na.

3

Damro ré norī hāimanazé wasu'u

¹⁻² Pi'ō norī, romhuri'wa norī hā tinhib'apito mreme te te 're īwapari pese za'ra mono ne, te za duré aimro mreme hā 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. Ąté aimro za'ra wa'wa hā zahadu te te saze za'ra ō di, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā. Tane nherē, tāma 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za oto sima wē za'ra, Cristuhu zazei'wa oto 're hāimana za'ra mono da. Te te 're saze za'ra mono da, tāma 're roti za'ra wa'aba mono ō nherē, te za uihā na te te 're saze za'ra. E marī wa. Tāma 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono wa, duré īmreme hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono wa. ³⁻⁴ Asima 're asipese za'ra wa'aba mono na si, 're asōpré wa'aba mono ō di za, a'i'rāi waipo īwē na, duré asō'rebzū īwē na. Duré a'i'uzā īwē na 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. Asimirosa'rata wē na oto 're īnomro aba mono zéb zō si, te za asima 're asōpré wa'aba mo, duré aiwaimri 're īaihāimana za'ra wa'aba mono zéb zō zama. Ąne si tāma wē uptabi di, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā. ⁵ Ąne si ma tō wahī'rata sipi'ō norī hā 're nomro, 're īhāimana wē za'ra mono norī hā. 'Re īhāimana u'āsi mono si, ma tō ta norī hā te te sina 're umnhasi za'ra, te te 're pawapto wē za'ra mono da. 'Re īnomro wē mono na, ma tō duré ta norī hā sina 're sōpré. Taha wa, ma tō timro mreme si te te 're wapari pese za'ra. ⁶ Ąne Sara hā ma tō 're mo. Timro mreme hā ma tō te te 're wapari pese, Abra'āhā mreme hā. Taha wa, ma tō tinhib'apito na te te 're sisi Sara hā, Abra'ā hā. Tane te za duré a norī wa'wa hā aimro ma 're aihāimana wē za'ra wa'aba mo. Asina aihātā'ā ãna, te za duré 're anomro aba mo. Tawamhā Saraha nhihudu na te za te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

⁷ Duré aibā norī, aimro siré te oto 're aihāimana za'ra wa'aba mo. A norī wa'wa hā aibā wa, aihāiba hā siptete za'ra wa'aba di, aimro hāiba za'ra wa'aba ma hā. Ąne hā te za asina īwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, te za aimro ma 're aihāimana wē za'ra wa'aba mo. Rowē īsī'utōrī ō hā te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā aima sōmri za'ra wa'wa, hāiwa ãma. Aimro norī wa'aba ma zama, te za sōmri za'ra. Taha wa, te za aimro ma 're aihāimana wē za'ra

wa'aba mo. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, asiré 're aimreme zusi aba mono wamhā, te za te 're ai'awapari 'wa, Wamama hā.

İsaze'i'wa norī, dama 're hāimana wē za'ra mono nherē, te te 're īrobzépata za'ra mono zé wasu'u

⁸ İmreme na wa za oto aima 'rāsutu za'ra wa'wa. Asimirosa'rata wē na te za aihīni 're asisazei pese za'ra wa'aba mo. Duré dapē'ēzé zarina da te 're robzépata za'ra mono wamhā, te za dasiré aipē hā 're īsépata za'ra wa'aba mo, aipē'ēzé sina. Duré uburé marī wē na dama 're rowē za'ra mono wa, 're dato za'ra mono wamhā, te za dasiré 're ato za'ra wa'aba mo. Te za duré 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Asima aipire na 're aihāimana za'ra wa'aba mono ò di za. ⁹ Duré asada 're dahāimana wasétē za'ra wa'aba mono wamhā, asa dama āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono ò di za, aihāimana wasétē na. Duré dapē'ē na taré da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, da te aima 're nharī za'ra wa'aba mono nherē, asa dama āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono ò di za, aimreme wasétē na hā. Wamama wi si, te za ta norī ma 're īwaptērē za'ra wa'aba mo, īwē si te te tāma 're sōmri za'ra mono da, ta norī ma. Āne da, ma tō Wamama hā sitēme asō tihārā za'ra wa'wa, īwē na si aima 're sōprub za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ Duréihā āne na ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā dama roti:

"Aihāiba ré ré, robzei u'āsi 're anomro aba mono da, asima 're wē za'ra wa'aba mono wamhā, aimreme wasétē na dama 're nharī za'ra wa'aba mono ò di za. Duré dama 're asadawa nhipesi za'ra wa'aba mono ò di za.

¹¹ Te za duré aiwasétē wi 're aipizari za'ra wa'aba mo, īwē si dama 're 'manharī za'ra wa'aba mono da oto. Duré rowē na si asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono da si, te za asina 're īrosa'rata pese za'ra wa'aba mo.

¹² Hāimana wē na dama 're īhāimana za'ra mono norī si, te za te 're ab'madā'â pese, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Te te duré tiwi 're rowaptērē za'ra mono wamhā, te za te 're awapari, īmre zarina te te tāma āma 're a'uwaitrami mono da. Tane nherē, dahāimana wasétē na dama 're dahāimana za'ra mono wamhā, te za dazada 're hāimana."

Āne āma īrob'ui'éré hā, ībaihā na hā.

¹³ A norī wa'wa hā 're anomro wē wa'aba mono da, tō sena asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wamhā, e 'wa hā te za rowasédé hā te te aima 're 'manharī za'ra wa'wa. ¹⁴ Tane nherē, dama 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono nherē, taré da te aima 're rob'manharī wasétē za'ra wa'aba mono wamhā, dama 're aipahi za'ra wa'aba mono ò di za. Asimirosa'rata na 're aihātā'â za'ra wa'aba mono ò di za duré. ¹⁵ Cristu hā Asib'apito aima 're hāimana za'ra wa'aba mono wa, te za aihāimana prédup sina 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. Duré Cristu 're īsaze za'ra wa'aba mono zém na, da te 're asadanharī za'ra wa'aba mono wamhā, awa'awi te za dama 're asiwusu'u waré za'ra wa'aba mo. ¹⁶ Aiwaitrami te za 're asiwusu'u za'ra wa'aba mo, aimreme wasétē āna. Aihāimana wē na te za dama 're aihāimana za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata wasétē na 'rāwi 're asiwē'ō za'ra wa'aba mono tō da. Tawamhā dama 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono wamhā, Cristuhu zazei'wa 're aihāimana za'ra wa'aba mono 'ru te, taré da te aima 're nharī wasétē za'ra wa'aba mono nherē, te za damreme niwī 're danhiséb za'ra. ¹⁷ Āté 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono 'ru te, te za da te aima 're rob'manharī wasétē za'ra wa'wa. Āne zarina, 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhā, te za īwaihu'za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono te te sima 're aiwē za'ra wa'aba mono zéb zarina, a'â 're īrobzépata za'ra wa'aba mono na. Āne hā te te wama 're awē mono ò di, dama 're īwahāimana wasétē za'ra mono

zéb da hā. Dama 're wahâimana wasétē za'ra mono wamhā, ãté te za da te 're wahâ za'ra. Åne zarina, wa te 're robzépata za'ra mono wamhā, i'uwaibaba wa za tō wa te 're robzépata za'ra. ¹⁸ Misi haré ma tō Cristu hā dazada dârâ, 're ïdhâimana wasétē za'ra mono hawi, te te 're da'anho'reptui mono da. 'Re ïmorî wê uptabi hā ma tō dârâ, 're ïdanomro wasétē mono norî da, te te 're wa'anhimroi mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono u. Cristu hā dâ'â uptabi nherë, ma tō ïmama hā hâiwa'utu, apâ 're hâimana u'âsi mono da. ¹⁹ Tihâiba na u'âsi, te adâ'â norî u mo, dazazéb 're, 're ïdasimasa mono ne, nimomo 're ïwairébé mono õ norî u. Uburé Danhib'apito uptabi na te sina po're pu'u za'ra da, te ïtème timorî za'ra. ²⁰ Ta norî hâ Nowé ti'ai ãma 're morî ré, te te 're wapari za'ra mono õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ. Nowé hâ 'ri ne uba're, te te 'manharî ré, te ta norî hâ po're ãna 're nomro. Tane nherë, da'âma wa'a su'u õ wa, te te da'uprosi su'u õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Te te oto da'uprosi wamhâ, 'ri ne uba're wa, ïsisisi norî si, ma â wi sô'reptu za'ra. Ta norî hâ umro za'ra di. ⁸ na ïhâiba za'ra hâ. ²¹ Ta hâ â hâ, â dawabzuri, te wasu'u, danho'reptuzé. E da'u're wa, da'upsôzé, te â dawabzuri hâ wasu'u. Mare di. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da te dasi'âma 're ïropisutu za'ra mono zé te wasu'u, â dawabzuri hâ. Dawasédé te te dama 're apari mono wa, 'râwi 're dasiwaihû'za'ra mono õ di oto, dawasétê na hâ. Taha wa, dama 're ïrowë za'ra mono zéb zarina, te za oto dasina da te tâma 're ropisutu za'ra, ãma 're ïdanomro mono zéb da hâ. Zezu Cristu hâ dâ'â uptabi nherë, ïmama hâ ab're hawi te te hâiwa'utu wa, apâ 're morî wa, te asõ'reptuzé hâ aimâ tihâimana za'ra wa'wa. ²² Cristu hâ hâiwa u morî wa, te oto pire na Timama nhimire niwî 're sâmra, Danho'reptui'wa hâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norî 'madâ'â'wa, te 're hâimana. Uburé hâiwa nho're ãma, pire na duré waihu'u pese na 're ïhâimana za'ra mono norî ma zama, te pire uptabi na tâma 're hâimana za'ra.

4

'Re ïdanomro mono zép tém na rowasu'u

¹ Cristu hâ ma tō tihâiba na robzépata. Taha wa, te za asina 're asiptete za'ra wa'aba mo, asihâiba zawi ãna, ïsine 're ïrobzépata za'ra wa'aba mono zéb da hâ. Åne, da te 're robzépata za'ra mono wamhâ, marî, da te 're i'manhari wasétê za'ra mono zé hâ, te za oto da te 're rême pese za'ra. ² Taha wa, ti'ai ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, te za 're aihâimana wê za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te sima 're ïwê mono zéb zarina si. Duré marî na asima 're ïrosa'rata wasétê za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za oto. ³ Wahub ahâ na ma tō ai'âma 're si'utôrî za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u'ô'wai hâimanazém na, 're aihâimana wasétê za'ra wa'aba mono ré. Ma tō asisô 're ïrowasutu za'ra wa'aba mo aré. Åzézei'wa te aré 're anomro aba mo. Duré dato ïw'ôre hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono ré, ma tō asina 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo aré. Duré åzézei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, ma tō ai'râ siwamnarî na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono upana, ma tō romhâiba 'manharî ãma 're aiwata za'ra wa'aba mo, ta hâ waihu'u pese newa rob'manhari hâ. ⁴ 'Re anomro wasétê aba mono zé hâ, tâibâ oto. Taha wa, siwa'ru dasiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ wa, te ai'âma 're tob'uzu za'ra wa'wa, Wamama nhimiroti waihu'u'ô'wa norî hâ. Taha wa, 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono 'ru te, te oto ta norî hâ taré te te aimâ 're nharî wasétê za'ra wa'wa. ⁵ Tane nherë, nimahâ na ta norî hâ 're

Íhâimana wasétê za'ra mono zém na te te ïwaihu'u za'ra zéb zarina, te za ta norí ma rowairébé za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. Ta hâ te te ïda'awaihu'uzéb zarina, te za romhutu na uburé norí ma rowairébé, ïhâiba ré norí ma, 're ïdâ'â za'ra mono norí ma zama.⁶ Taha wa, dahâimanazém na za te te dama 're arowairébé mono wa, ma tô Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa norí hâ Cristuhu wasu'uwé na te te 're dapo're pu'u za'ra, da te âma 're saze za'ra mono da. Ta norí wapari'wa norí hâ ma tô oto tidâ'â za'ra. Ti'ai âma 're nomro mono ré, ma tô ïwasétê na wé'õ za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ, uburé 're ïdhâimana za'ra mono norí hâ ïwasétê na te te 're ï'awé'õ mono ne. Tane nheré, hâiba ré 're nomro mono ré, ma tô Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa norí hâ Cristuhu wasu'uwé na po're pu'u za'ra, ta norí hâ rowé ïsi'utôrî'õ âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono ne.

'Re dasipawaptob za'ra mono da, dama ïrotizé'

⁷ Ro ïsi'utôrîzéb u hâ, romhuture di oto. Taha wa, te za aihâiba na asina 're asiptete za'ra wa'aba mo. Duré aihâimana nhimiza'rese te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi u'âsi aba mono da.⁸ Dazawizé wasu'u si, ïpire uptabi hâ. Taha zarina si, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E marí da. Dazawizé hâ aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, dawasédé hâ da'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono tô da, ahâ nheré, da te 're 'manharí za'ra mono nheré, dawasédé hâ.⁹ Te za duré 're ïda'mazasi su'u za'ra wa'aba mo ari'iwi, 're dawata'ë za'ra wa'aba mono ãna.¹⁰ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ sôpru wa, ma tô aihâiba mono bâ dama 're ïromhuri za'ra wa'aba mono zém da hâ, aima sômri za'ra wa'wa, sipu'u pese na. Taha zarina si, te za oto dama âma 're ïuwaimrami za'ra wa'aba mo.¹¹ Tawamhâ dama 're rowahutu za'ra wa'aba mono wamhâ, duré dama 're roti za'ra wa'aba mono wamhâ, timreme te te aima 're ïsômri za'ra wa'aba mono na si, te za dama 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo. Duré aihâiba na zama 're dapawaptob za'ra wa'aba mono wamhâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono, tinhiptede te te aima 're ïsômri za'ra wa'aba mono na, te za 're ïdapawaptob za'ra wa'aba mo. ãne na hâ te za dama âma 're ïuwaimrami za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra mono da, Zezu Cristuhu nhib'a'uwe' 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, dama âma 're ïuwaimrami za'ra wa'aba mono zém na. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ wé uptabi wa, duré waihu'u pese uptabi wa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra.

'Wanhib'apito zazei'wa norí te te 're ïrobzépata za'ra mono zé wasu'u'

¹² ïsiwadi norí, ïma asawi pese za'ra wa'aba norí hâ, ãhâna rowsadé hâ da te aima 're 'manharí za'êtê za'ra wa'aba mono wa, te a'â 're ïrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nheré, 're ïrobzépata za'ra wa'aba mono zém na âma 're atob'uzu za'ra wa'aba mono õ di za, da te aima 're rob'manharí za'êtê za'ra wa'aba mono õ newa.¹³ Cristu hâ aiwana za'ra wa'aba, ma tô robzépata za'êtê. Taha wa, ïsine 're robzépata za'ra wa'aba mono wa, te za aipé'ë 're, 're ato za'ra wa'aba mo. E marí wa. Cristu hâ tiwaihu'u pese na apâ wei morí wapsi, za ato za'ëne hâ aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa.¹⁴ ãté Cristuhu âma si 're aihâimana za'ra wa'aba mono 'ru te, te za da te aima 're nharí wasétê za'ra wa'wa. Tane nheré, aima 're rowé za'ra wa'aba mono di za. E marí wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani hâ aipé'ë 're aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa oto, rowé uptabi zé hâ.¹⁵⁻¹⁶ Cristuhu zazei'wa oto 're anomro aba mono nheré, 're danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré marí na dawi 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono õ di za. Duré danhimirosa'rada hâ dawi 're wa'rutu za'ra wa'aba mono õ di za. ãté nimahâ na dama 're aihâimana

wasétē za'ra wa'aba mono wamhā, te za da te aima 're rob'manharī wasétē za'ra wa'wa. Āne zarina, 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhā, ī'uwaibaba te za tō 're ūrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, Cristuhu zazei'wa 're anomro aba mono 'ru te, 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhā, 're aséb za'ra wa'aba mono ò di za. Cristuhu zazei'wa na, da te 're asisi za'ra wa'aba mono wē te, te za 'Re īhāimana u'āsi mono āma si 're aiwata za'ra wa'aba mo.

¹⁷ Bâdâ hā ma tō oto īwa waptārā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te dama ī'arowairébézēb da hā, ta hā dahāimanazém na dawaihu'u'wa 're hāimana mono wa. Taha wa, te za a'ā tinhib'a'uwe norī ma arowairébē, 're īwahāimana za'ra mono zém na, te te wa'awaihu'u wa. Tawamhā e niha za īsazei'ò'wa norī ma te te ūrowairébézē hā. Wanhib'apito wasu'uwe na, 'Re īhāimana u'āsi mono, we te te dama īwaihu hā te te āma saze za'ra ò wa dame, ta norī ma, 're rowē za'ra mono ò di za.

¹⁸ Duréihā āhā wasu'u na ma tō āne na dama rowasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā:

"Āté marī ahā na te za sada 're hāimana za'ra, 're īnomro wē mono norī zada hā, tinhō'reptuzé hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono ò ré. Tawamhā e niha te za tāma 're romhāimana za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono wē'ò'wa norī ma hā, siwa'ru 're īhāimana za'ra mono norī ma hā."

Āne ta norī wasu'u na rob'ui'érē hā, ībaihā na hā.

¹⁹ Āté wa za a'ā robzépada hā wa te wasina 're 'madâ'ā za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono te te wama 're ī'awē mono zéb zarina. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono, wa'apoto mono 'wai umnhasi sina, wa za dama 're wahāimana wē za'ra, ta hā tinhimiropisutu wē na za te te wama āma 're a'uwaimrami u'āsi mono wa.

5

Wanhib'apito zazei'wa 'madâ'ā'wa norī ma rowasu'u

¹ Da'madâ'ā'wa norī, āhāna wa za aima īsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hā da'madâ'ā'wa, wa duré 're īhāimana. Cristu hā te te robzépata wamhā, wa tō ītōmo na 'madâ, te te ūrobzépatazé hā. Wa hā wa za duré īsazei'wa norī siré, rowē uptabi hā īsina waihu'u hāiwa āma, rowē uptabi hā sō'awi te te wama pisutu za'ra wapsi, Wanhib'apito hā. ² Taha wa, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhib'a'uwe te te aima 're īpisutu za'ra wa'aba mono hā, tāma 're aiwa'a za'ra wa'aba mono āna. Āne da, ma tō sima aiwē za'ra wa'wa, Wamama hā. Rob'uiprazéb zō tāma 're dapawaptob za'ra wa'aba mono ò di za. Tō sena asima 're īwē uptabi za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za tāma 're īdapawaptob za'ra wa'aba mo. ³ Asimi'madâ'ā za'ra wa'wa hā tāma 're 'madâ'ā pese za'ra wa'aba mono da, ma tō aipisutu za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Taha wa, a norī wa'wa hā dama aipire wē te, 're dawada'uri za'ra wa'aba mono ò di za. Asimipawaptob wē na te za tāma āma 're asanho wē za'ra wa'aba mo, asimi'madâ'ā za'ra wa'aba norī ma. ⁴ Tawamhā Da'madâ'ā'wai uptabi hā apâ wei morī wapsi, tāma 're īdapawaptob wē za'ra wa'aba mono zé wa'rāmi, te za oto aima wa'ābā za'ra wa'wa, īwē uptabi na, īsi'utōrī'ò na oto aima 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da.

⁵ Ipréduptém norī, Iprédum norī mreme si te za 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. īsazei'wa norī, aihīni te za romhuri na 're asipawaptob za'ra wa'aba mo, aipire na 're asi'madâ'ā za'ra wa'aba mono āna. Duréihā āne na ma tō rob'ui'érē, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā:

"Dapire na 'râwi 're ūdasi'madâ'â za'ra mono norî da si, te za 're hâimana, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ. Dapire na 'râwi da te dasi'âma 're ūrosa'rata za'ra mono õ norî si, te za te 're apawaptob u'âsi."

Âne âma rob'ui'éré hâ, ibaihâ na hâ.

⁶ Âhâ wa, te za Wamama ma 'râwi aiwapu na 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, taha si waihu'u pese uptabi na 're hâimana mono wa. Âne wamhâ, bâdâ te te ai'âma sima ūpisutuzém na, te za ai'âma uwaimrami za'ra wa'wa, aipire na oto dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hâ. ⁷ 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ te te 're ai'madâ'â wê za'ra wa'wa. Taha wa, marî na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono wamhâ, te za tâma 're asiwusu'u za'ra wa'aba mo, marî na 're ūahâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina. Taha parimhâ, âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za oto, marî na 're ūahâtâ'â za'ra wa'aba mono âma hâ.

⁸ Ma'âpê, aihâimana nhimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Duré 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono. E marî wa. Da'rui'wa hâ datême 're morî wa, wa'uburé norî nhib'apito hâ. Hu'u zéré pa hâ wairô sina, tisa zô 're ūnomro mono ne, te datême 're morî u'â, Wanhib'apito si da te dasina 're ūmadâ'â u'âsi za'ra mono zé hâ te te dawi 're a'uprosi mono da. ⁹ Asiré Wanhib'apito zazei'wa norî hâ daro mono bâ 're hâimana za'ra mono 'ru te, da te tâma 're ūrob'manharî za'ra mono zém na, te a'â te te 're robzépata za'ra, asine za'ra wa'aba. Ânorî wasu'u hâ ma tô ūwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, Wanhib'apito umnhasi sina te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, da'rui'wai wi asina 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono sina. ¹⁰ Tane nherê, 're robzépata hâ za'ra wa'aba mono õ ré, rowézé hâ te za te te aima âma 're a'uwaimrami 'wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ. Taha si te za te te 're asiptete u'âsi za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na, asiptete u'âsi âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Ôhô ma si te ūsimizawizé hâ sa'êtë na tâma 're hâimana. Taha wa, ma tô sitême asô tihârâ za'ra wa'wa, rowé ūsi'utöri'õ âma ūsiré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, Cristuhu nhib'a'uwê oto 're anomro aba mono wa. ¹¹ 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ danhipai u dama pire uptabi na 're hâimana mono wa, wa za taha âma si 're wawata u'âsi za'ra.

Pedru te te ūdazawizé wasu'u

¹² Sira hâ ma tô ūipawapto, aima ūnhimiroti syry za'ra wa'aba nherê, te te aima rob'ui'éré za'ra wa'aba da. Ta hâ ūsisänawâ ne, te ūma 're hâimana. Taha wa, ūma umnhasi di. Wa hâ wa tô ūsimâ aiwê za'ra wa'wa, ūnhimiroti na te aipawaptob za'ra wa'aba da, Wanhib'apito âma si asiptete sina 're anomro aba mono da, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzé hâ asî'uihâ na asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Taha wasu'u na si, wa tô te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, tô sena wa. Taha wa, te te 're aipawapto wê za'ra wa'aba mono wa, te za asiptete sina âma 're anomro aba mo.

¹³ Wanhib'apito zazei'wa norî hâ, Babironiza na 'ri ntho'õmo nhisi âma 're ūhâimana za'ra mono norî hâ, ma tô Wamama hâ sima pisutu za'ra, ūsib'a'uwê oto 're hâimana za'ra mono da. Ta norî zama ma tô timreme na âma asawi za'ra wa'wa. ūra na te 're ūsisi mono zama, ma tô duré timreme na âma asawi za'ra wa'wa, Marcusi hâ. ¹⁴ Tame te za uburé asiré ūsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, asô'utu na asisawi sina 're asitob'rata hârâ za'ra wa'aba mo.

Cristuhu nhib'a'uwê norî, rowé na âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da si, wa aima za'ra wa'aba te tiwi 're rowaptêrê u'âsi, Wamama wi.

2 Pedru

Pedru hā, maparane āma te te duré ūrob'ui'érézé,

īsazei'wa norī ma

Ībaihā wasu'uze

Ā ībaihā na Pedru hā ma tō duré rob'ui'éré, Zezusih i zazei'wa norī ma, senai'ō na rowasu'u'wa norī hā dawazari 're īhāimana za'ra mono norī mreme hā te te 're wapari za'ra mono tō da. Ta norī hā sadawa nhipe se na ma tō te te 're rowasu'u za'ra, Zezusi hā za apā we īmorī ū na hā. Taha wa, ma tō Pedru hā tāma waihu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā da'āma 're īwa'a su'u mono ū zém na hā. Ta hā ma tō te te sima 're da'awē, ī'ra hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, uburé. Senai'ō na rowasu'u'wa norī hā waséte uptabi na te 're hāimana za'ra. Taha na ma tō sitēme te te 're dapizari za'ra. Taha wa, Pedru hā ma tō āma tāma rob'ui'éré za'ra, nimahā bātā na 'Re īhāimana u'āsi mono hā ta norī hā za te te īhā za'ra zém na hā, duré īsine 're īdahāimana za'ra mono norī zama.

1 Wa hā Sima Pedru, Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, duré īsadawa wasu'u'wa, wa āma aim a rob'ui'éré za'ra wa'wa, wasiré īsazei'wa 're ī'anomro aba mono norī ma. Wanhib'apito 'Re īhāimana u'āsi mono hā wē uptabi di. Wa'anho'reptui'wa Zezu Cristuhu zama wē uptabi di. Wē uptabi zahuré wa, ma tō te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, wasine asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono da, te te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono da.

2 'Re īhāimana u'āsi mono hā, duré Wanhib'apito Zezusi hā, aim a waihu'u pese za'ra wa'aba di. Āne wa, wa ai'āma tāma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, īsimizawisé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, duré rowē u'āsi, āma 're anomro u'āsi aba mono da.

3 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō tiwaihu'u pese na uburé marī īwē na wama 're sōpru, wapē'ē 're, īsine wawē uptabi na āma 're īwahāimana za'ra mono zéb da hā, duré īsine wa te dama 're ī'manharī wē za'ra mono zéb da zama. **4** Āne zarina, te te wama 're ī'aropisutu mono zéb zarina, ma tō marī īwē hā wapē'ē 're, te te wama 're anhomri, sa'ētē na. Wama wē uptabi di, wama 're īsōprub za'ra mono zé hā. E marī da, ma tō wama 're sōprub za'ra. īsine wahāimana wē na oto āma 're wahāimana za'ra mono da. Āne wamhā, īsazei'ō'wa norī ne, wawaséte zō 're wasiwasutu u'āsi za'ra mono ū di za, wawaséte na 're wahāimana za'ra mono da. **5-7** Āne wa, īsazei'wa 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, aiwē uptabi na si āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono da oto. Duré Wanhib'apito nhimiroti hā te za 're īwaihu'u pese za'ra wa'aba mo. Duré aiwaséte wi, te za asina 're asiptete za'ra wa'aba mo. Duré ro'wa'rudu hā ai'āma 're hāimana za'ra wa'aba mono nherē, te za òne haré Wanhib'apito āma si 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Te za duré 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na si, 're aihāimana wē za'ra wa'aba mo. Duré, asisānawā norī hā 're īsawi pese za'ra wa'aba mono ne, te za asiré īsazei'wa norī hā 're īsawi pese za'ra wa'aba mo. Te za uburé 're īdazawi pese za'ra wa'aba mo duré. **8** Āhā zarina si 're aihāimana za'ra wa'aba mono wamhā, te za aihāimana wē hā asima 're īsa'ētē za'ra wa'aba mo. Āne wamhā, Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimiroti hā taré waihu'u za'ra wa'aba ū di za. Te za tō marī īwē na āma 're ī'uwaimrami u'āsi za'ra wa'aba mo. **9** Tane nherē, āne 're aihāimana za'ra wa'aba mono ū wamhā, datob'a na 're īdanomro mono

ne, te za 're anomro aba mo, duré syry na da te 're ūrob'madâ'ā za'ra mono ne. E marī wa. 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ 're ūmanharî wasétê za'ra wa'aba mono zé hâ, te te aima 're pari za'ra wa'aba mono nherê, ãma 're aipo're si'âri za'ra wa'aba mono wa, te za datob'a na 're ūdanomro mono ne, 're anomro aba mo.

¹⁰ ūsisânawâ norî, tô sena ma tô 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ aipisutu za'ra wa'wa, ūsib'a'uwe 're anomro aba mono da. ãne wa, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mono, ãma 're aihâimana wë za'ra wa'aba mono da, 'râwî ūsib'a'uwe na asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. ãne wamhâ, Wanhib'apito hâ rême za'ra wa'aba õ di za. Duré aiwasétê u 're aipizari za'ra wa'aba mono õ di za oto. ¹¹ Taha zarina, te za 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ to sinâ te te 're aia'mazasi 'wa hâiwa u, Wanho'reptui'wai u, Wanhib'apito Zezu Cristuhu u, Danhib'apito uptabi na dama 're ūhâimana u'âsi mono u.

¹² Ähâ wasu'u hâ aima waihu'u pese za'ra wa'aba nherê, duré asiptete sinâ ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê, wa za te ãma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'wa, aiwi simani za'ra wa'aba tõ da, ūwasu'u hâ. ¹³⁻¹⁴ Ûma wë di tô, ūhâiba ré 're ūhâimana mono ré hâ, ähâ wasu'u na, te ãma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da hâ, ùdâ'âzéb u romhuture na, te ūsina waihu'u wa, Wanhib'apito Zezu Cristu te te ûma ūwaihu'u sirõmo zéb zarina. ¹⁵ Taha wa, ûma ūwaihu'u pese na si, wa za te 're aipawaptob za'ra wa'wa, uburé te aima ãma ūrob'ui'éré za'ra wa'wa hâ, aiwi simani za'ra wa'aba tõ da, ūuirî na hâ.

Wanhib'apito hâ rowa'a za'ëtë ré, sab ré, te te siwi ūmadâ'â na rowasu'u

¹⁶ Wa norî hâ wa tô Wanhib'apito hâ wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, ūwaihu'u pese uptabi na, duré za apâ we ūmorî na zama. E tawamhâ taré danhimirosa'rata nhipse Zarina, wa tô Wanhib'apito wasu'uwe hâ wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Wa norî hâ Wanhib'apito Zezu Cristu hâ rowa'a za'ëtë ré, sab ré, wa tô watõmo na 'madâ'â za'ra ni. ¹⁷⁻¹⁸ Ûrata wa tô aimasam ni, Ûmama hâ ãma wata wamhâ, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ. Hâiwa hawi te we tâma tinhâ, rowë uptabi hawi, ãne: "Ä hâ ūra, te 're ūsawi pese mono, tâma 're ūto za'ëtë mono." ãne te we tâma tinhâ. Wa norî hâ wa tô ãne wapari za'ra ni, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ hâiwa hawi te te tâma ūnharî na, ëtë 'râihâ ūwé uptabi ãma, Wanhib'apito Zezusihî 'rata wasimasab ré.

¹⁹ Marî, wa te ūsabu za'ra zéb Zarina, wa tô waihu'u za'ra ni, tô sena na Danho'reptui'wai na 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî te te dama 're ūrowasu'u za'ra mono zém na hâ. Awë u te za wasi wawë hâ 're pusi, dama rowa'a'wa da, damorî wë da. Tane wapawaptô'wa da, te wama 're hâimana, ūsadawa wasu'u 'rata 'wa norî nhimirowasu'u hâ, ãma 're ūwanomro wë mono zéb da hâ. ãne wamhâ, te za ãma 're ūrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. ²⁰⁻²¹ 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî nhimirowasu'u na rob'ui'éré hâ, marî te te ūwasu'u'uzé hâ, ni'wa hâ si'uihâ na te te waihu'u õ di, te te dama 're ūwaihu'u mono da hâ. E marî wa. Ta norî hâ, si'uihâ na te te dama 're rowasu'u za'ra mono õ wa. 'Re ūhâimana u'âsi mono si, ma tô Tipê'ëzani na te te tâma 're awaihu'u, te te dama 're wasu'u za'ra mono da. Tane, wa norî zama ūsadawa wasu'u'wa norî nhimirowasu'u hâ, wasi'uihâ na wa te 're waihu'u za'ra mono õ di, marî te te ūwasu'u'uzé hâ wa te dama 're ūwaihu'u za'ra mono da hâ. Taha wasu'u hâ pire wa, ma'âpé ãma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono, waihu'u za'ra wa'aba da.

2

*Senai'õ na rowasu'u'wa norî na rowasu'u
Zudasi 3-16*

¹ Duréihā ma tō ni'wam norī hā wahī'rata norī wazari 're hāimana za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa newa. Tane, tō senai'ō na rowasu'u'wa norī hā, te za duré aiwazari 're hāimana za'ra wa'wa. Ta norī nhimirowasu'u hā tō sena newa, da te āma 're saze za'ra mono wamhā, te za dahāimana wē zé hā dawi 're si'utōri za'ra. Wanhib'apito hā tidā'ázém na te te 're wa'ābā za'ra mono nherē, te za 're simrami za'ra, tinhib'apito zō, tō senai'ō na rowasu'u'wa norī hā. Taha wa, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're ahā za'ra, 're dā'ā za'ra mono da. ² Ta norī hāimana zé zarina, te za da'ahā na da te āma 're sasōmri za'ra, dahāimana nhiséb'ō na, Wanhib'apito zazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono nherē. Taha wa, te za da'ahā na Wanhib'apito nhimiroti ma, da te 're nharī wasétē za'ra, taré. ³ Tō senai'ō na rowasu'u'wa norī hā te za taré rob'uiprazéb zō, tinhimirosa'rata na si, marī na te te aimā 're rowasu'u za'ra wa'wa. Tane nherē, ta norī hā ìwasétē na 'Re īhāimana u'āsi mono ma, waihu'u pese di. Taha wa, īsimihāzé wi, sisō'reptu waihu'u za'ra ō di za.

⁴ Tane, hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā, duréihā tiwasédé te te 're 'manharī za'ra mono wamhā, tinhimihāzé hā te te tāma ba'a za'ra ō di, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Ropipa u ma tō sisiti satōri za'ra, tame 're simasa mono da, pawasisi ré robra āma. Tame te za ta norī hā 're simasa, bādā īwa ìwaptā'ázéb u, dahāimanazém na te te īda'awaihu'uzéb zarina te te dama īarowairébézéb u hā. Tawapsi te za ta norī hā hā za'ra. ⁵ Duréi uptabi hā 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhimihāzé hā te te dama ba'a ō di, ti'ai āma 're īdahāimana za'ra mono norī ma. Ā ma, ma tō tinhā, ā pusi mono da, ā na te te da'uprosi da, 're dahāimana wasétē za'ra mono wa. Nowé norī si ma tō sō'reptu za'ra, 7 na īhāiba za'ra norī me. Nowé hā te te aré dama 're roti u'āsi, 're dahāimana wē za'ra mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na. ⁶ Duré, dahāimana wasétē wa, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā siwi da'awē'ō, Sodoma na 'ri ntho'ōmo nhisī āma, duré Domora na 'ri ntho'ōmo nhisī āma zama. Unhama ro'o na ma tō da'uprosi, da te āma waihu'u za'ra da, dawasétē na si 're dahāimana za'ra mono wa, aiwa za te te 're īda'ahā za'ra mono na. ⁷ Roho si 're morī wē wa, ma tō sō'reptu, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Dahāimana nhiséb'ō na, 're dahāimana za'ra mono wa, ma tō tipē'ē na aré te te 're robzépata, Ro hā. ⁸ Da'rata 're hāimana mono ré, awē sidāpāsi dawasétē na te te 're da'awaihu'u mono wa, duré damreme wasédé hā te te 're awapari mono wa, pē'ēzé ahā uptabi di, Ro hā. ⁹ 'Re īhāimana u'āsi mono ma, waihu'u pese di, Ro hā te te īsō'reptuzéb da hā. Tane duré, Wanhib'apito ma waihu'u pese di, ro'wa'rutu hawi te te 're ī'anho'reptui mono zéb da hā, īsimiroti 'madā'ā pese 'wa norī hā. Duré tāma waihu'u pese di, te te 're īda'ahā za'ra mono zéb da hā, 're īdanomro wasétē mono norī hā, bādā īwa ìwaptā'ázéb u hā, dahāimanazém na te te īda'awaihu'uzéb da hā. Tawapsi te za dahāimanazém zarina te te dama 're arowairébé, rob'rāsutuzéb āma. ¹⁰ Dahāimana nhiséb'ō na 're dahāimana za'ra mono wamhā, duré īsimiroti hā da te dasiwi 're wē'ō za'ra mono wamhā, te za sa'ētē na da te 're robzépata za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimihihāzéb zarina.

Senai ō na rowasu'u'wa norī hā, te simipari āna 're hāimana za'ra. Ta norī hā hāiwa āma romhuri'wa norī hā te te 're wazéb za'ra mono ō di. Timreme na te te āma 're wasétē u'āsi za'ra, sina pahi za'ra āna. ¹¹ Hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā, senai'ō na rowasu'u'wa norī ma, siptete za'ra di. Duré tāma waihu'u pese za'ra di. Tane nherē, Wanhib'apito ntho'a 're hāimana za'ra mono wa, senai'ō na rowasu'u'wa norī āma, 're mreme wasétē za'ra mono ō di, asa. ¹²⁻¹³ Tanei ō di, albā norī hā senai'ō na rowasu'u'wa

norī hā. Roti hā uburé tāma waihu'u za'ra õ wamhā, te roti ma te te 're nhari wasétē za'ra, wē nherē, roti hā. Ta norī hā abaze ne, te rosa'rata ãna 're hāimana za'ra, simiza'rese ãna. Taha zarina, abaze hā da te 're simroi mono wa, 're irere'e mono ne, te za ta norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te 're hā za'ra, re īhāimana wasétē za'ra mono zé wa'rāmi.

Ta norī hā te marī hā te te sima 're wē ahā za'ra. Siséb ãna, te rowa'a na te te 're rob'manharī wasétē za'ra. Taha wa, ta norī wazari, 're asaihuri aba mono wa, te ai'âma 're mreme wasétē za'ra wa'wa, īsazei'õ'wa norī hā. ¹⁴ Senai'õ na rowasu'u'wa norī hā te pi'õ īwaséte norī zō te te 're rob'madâ'â u'âsi za'ra. Ta norī ma hā wē za'ra di, tiwasédé hā te te ãma 're ī'manharī u'âsi za'ra mono zéb da hā. Hāimana nhipese na te ta norī hā 're nomro, da te ãma 're sasõmri za'ra mono da. Tawamhā ni'wam norī hā siptete sina Wanhib'apito ãma 're nomro mono õ wamhā, te za ta norī ãma te te 're sasõmri za'ra. Duré senai'õ na rowasu'u'wa norī hā te tinhimari wē zō si, te te sima 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra. Taha wa, ta norī hā tāma wē õ di, 'Re īhāimana u'âsi mono ma hā. ¹⁵ Ta norī hā ma tō 're īdanomro wē mono zé hā rême za'ra, Bara'â hā 're īmorizéb zarina, oto 're nomro mono da. Bara'â hā Be'oho 'ra. Duréhā ma tō Bara'â hā sima wē, rob'uiprazé hā da te tāma sõmri da, īsimiromhuri wasétē wa'rāmi. ¹⁶ Tawamhā 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa para, ma tō īsimizama hā awaru po'repore hā, a'uwe mreme na tāma tinhimari, simiza'rese ãna 're morí tō da. Æne na ma tō tiwi sizâ, za te te ī'manharī wasétē zé hā.

¹⁷ Senai'õ na rowasu'u'wa norī hā, tinhimirowasu'u na te te ãma 're dapawaptob za'ra mono õ wa, wa za oto marī na aima ãma romnhimiré'ê za'ra wa'wa. Ta norī hā sipti hā 're ī'â're mono ne, te 're hāimana za'ra. Duré hāiwa nhirōno hā rowa'u hā nimomo te te 're sate mono wa, tā hā īhawi we 're īta'mono õ ne, te 're hāimana za'ra. 'Re īhāimana u'âsi mono hā ma tō ta norī hā pisutu sirômo za'ra, robra si 're īsa'wari mono zéb ãma, īwa 're hāimana u'âsi za'ra mono da. ¹⁸ Ta norī hā simiroti pire newa, 'râwi sina 're wata za'ra mono sina, te za te te dama 're rowasu'u za'ra, da te dasima 're īwē za'ra mono zéb uwaibaba, 're dahâimana wasétē za'ra mono da, dama 're īrowē za'ra mono zéb da newa. Æne wamhā, nimosi īsazei'õ'wa norī hāimana wasétém hawi 're īdasipizari za'ra mono norī hā, te za oto te te ãma 're sasõmri za'ra, senai'õ na rowasu'u'wa norī ãma hā. ¹⁹ Dasi'uihâ na dahâimanazém na 're dahâimana wasétē za'ra mono nherē, rowē na si za 're īdanomro mono na, te ta norī hā te te dama 're rowasu'u za'ra, taré. Tane nherē, rowē na si 're nomro mono õ di, ta norī hā, tihâimana wasétē hawi īwairébezéb da hā, tāma waihu'u za'ra õ wa. Marī hā da te 're sei hōsi za'ra mono wamhā, dasi'uihâ na da te 're rême waihu'u za'ra mono õ di za. Tane, senai'õ na rowasu'u'wa norī hā si'uihâ na tiwasédé hā te te sahâri waihu'u za'ra õ di. ²⁰ Åté ta norī hā Danho'reptui'wa na ma tō Wanhib'apito Zezu Cristu hā te te 're waihu'u za'ra. Taha zarina ma tō īsazei'õ'wa hāimana wasétém hawi 're sipizari za'ra. Tane nherē, apâ dasiré 're hāimana wasétē za'ra mono wamhā, e niha za tawamhā, 're īhāimana za'ra mono zé hā. Wanhib'apito hā te te 're saze za'ra mono õ ré, rowē'õ na 're īhāimana za'ra mono zém nhipai u hā, tāma 're rowē õ uptabi za'ra mono di za oto. ²¹ Ta norī hā hāimana wē na 're hāimana za'ra mono da, te te sina 're waihu'u za'ra mono õ ré, ma tō robzei'õ na 're hāimana za'ra. Tazahā, dahâimana wē zé hā te te oto siwi 're wē'õ pese za'ra mono wa, te oto robzei'õ uptabi na 're hāimana za'ra. ²² Ta norī hā apâ tiwasétē u 're sipizari za'ra mono wa, ma tō te te sina ãma 're uwaimrami za'ra, dahâimanazém na tō sena na da te dasima 're īnhari za'ra mono zé hā, Æne: "Wapsâ hā te za apâ mo, tinho'o'o zô, te te 're nherē da. Duré uhâbâ hā da te 're upsõ za'ra mono nherē, te za apâ 're si'uptob za'ra, ti'ai wai'o na."

3

Wanhib'apito Zezu Cristu hā za apâ we īmorīzé wasu'u

1 Ōsiwadi norī, ūma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, wa za duré rob'ui'érē na āma aima sisiwi za'ra wa'wa, maparane te aima ūrob'ui'érē za'ra wa'aba zéb zarina, rosa'rata wē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. **2** Wa tō ūsimā wē, duréihā 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimiroti na, te āma aipo're pu'u za'ra wa'aba da. Wa tō duré ūsimā wē, Wanhib'apito nhimiroti na zama, te āma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, Wanho'reptui'wa nhimiroti na hā, wasiré ūsadawa wasu'u'wa norī hā wa te aima āma 're ūrowasu'u za'ra wa'aba mono zém na hā. **3-4** Mari ūpire na, wa za oto aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Rob'rāsatu u hā romhuture wamhā, te za ni'wam norī hā ãne 're hāimana za'ra. Mari ūwasétē zō si te za te te 're rowasutu za'ra. Åne te za te aima 're nharī za'ra wa'wa: "Oro apâ wei morī su'u 'ruza, Zezu Cristu hā. Ropoto na'rata hawimhā, tō ūhō u'ā romhāimanazé hā. Apâ wei morī ūré, ma tō wamama norī hā wawi 're dâ'ā za'ra." Åne te za te aima 're nharī za'ra wa'wa. **5-6** Ta norī hā te te 're 'madâ'ā za'ra mono ū di, duréi pese timreme na hā hāiwa te te ūpoto na, tī'a te te ūpoto na zama, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Ta hā ma tō â na āma aiwanhiza, â hā tī'a hā te te 're uirī mono da oto. Duré āma ronomro pari, ma tō â pusi. Ma tō tā si nomro. Ma tō uburé marī hā tī'ai āma hā uprosi, â na. **7** Duré 'Re ūhāimana u'āsi mono mreme zarina, hāiwa norī hā tī'ai me te za a'â 're hāimana zahuré. Bâdâ ūwa ūwaptā'āzéb u, te za dahāimanazéb zarina dama arowairébé, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Tawamhā te za da'uprosi, 're ūdahāimanazéb zarina dama arowairébé, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Duré unhamma ro'o na te za oto hāiwa norī hā uprosi zahuré, tī'ai me.

8 Ōsiwadi norī, ūma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, Wanhib'apito hā zahadu apâ wei morī ūnherē, ma'āpé marī na āma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono, aiwi 're simani tō za'ra wa'aba mono da. Bâdâ hā wa te 're ūsa'rata za'ra mono nei ū di, Wamama nhimiza'ratazé hā. Bâdâ misi nherē, tāma hā wahub ahâ ne. Duré miu na wahum nherē, tāma hā misi bâtâ na. **9** Wanhib'apito hā wa'a ū di, ūwē na te te dama ūropisutuzém na, te te dama āma 're ūuwaimrami za'ra mono da hā. Ai'āma wa'a su'u za'ra wa'aba ū di, te te ūtāhā za'ra wa'aba da hā. E marī wa. Te te ūda'uprosi da hā tāma wē ū di. Uburé dawasétē wi 're ūdasipizari za'ra mono da si, tāma ūwē hā, ūsimiroti zarina 're danomro wē mono da si. **10** Wa za oto aima āma romnhimiré'ē za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Ūipsailhuri hā sô ūdanhimipari ū zém na si, te za ūzé, 'ri para u hā. Tane, Wanhib'apito zō 're ūdanhimipari za'ra mono ū zém na si, te za wei mo apâ. Åne wamhā, hāiwa te za ai'utō. Rārā'ā za'etē uptabi di za. Uburé marī hā hāiwa na 're ūsimasa mono hā te za ai'uzâ. Danhipti'ai mono bâ, marī hā 're ūhāimana za'ra mono hā te za si'utōrī.

11 Tawamhā, uburé marī hā ūsi'utōrīzém na hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, e niha te za tawamhā 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Te za aiwē uptabi na 're aihāimana za'ra wa'aba mo, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina si. **12** Te za duré asimi'ē na sô 're asimipari za'ra wa'aba mo, 'Re ūhāimana u'āsi mono bâdâ te te ūpisutu zō. Bâdâ hā ūwa ūwaptā'āsu'u da, te za asiptete sina 're aihāimana wē za'ra wa'aba mo. Bâdâ ūwa ūwaptā'ā wamhā, te za hāiwa hā ai'utō, unhamma ro'o na. Duré uburé marī hā hāiwa na 're ūsimasa mono hā te za ai'utō. **13** Åne za romhāimanazéb zarina dama arowairébé, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ãne ūwē na te te dama ūropisutu zō, wa za sô 're wanhimipari u'āsi za'ra, tame dawē na si 're ūdahāimanazéb zarina dama arowairébé, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ãne ūwē na te te dama ūropisutu zō, wa za sô 're wanhimipari u'āsi za'ra.

¹⁴ Taha wa, ūsiwadi norī, ūma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, rowē zō 're asimipari za'ra wa'aba mono sina, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, aihâimana wē na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ūhâimana u'âsi mono hā aihâimana wē uptabi na, te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, rowē u'âsi ūma 're anomro aba mono da. ¹⁵ Ma'ăpé, ūma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito hā da'âma ūwa'a su'u õ zém na hā. Ta hā te simi'ē na 're hâimana, tinhimihâzé wi te te 're ūda'anho'reptui mono da hā. Åne na ma tō duré Paru hā wama ūsawi pe hā aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, hâiwa hawi rowaihu'u na 'Re ūhâimana u'âsi mono te te tâma ūwaihu'uzéb zarina. ¹⁶ Åne na ma tō te dama 're awaihu'u, Paru hā te te dama ūma 're rob'ui'éré mono wamhā. Nimame te tihâimana za'ra, ūsimi'ui'éré pire hā. Ta hā dama pire za'ra di, da te 're ūwaihu'u za'ra mono zéb da hā. Åne wa, ma tō ni'wam norī hā ūsimiroti na te te ūma 're upa za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono õ wa, wē nheré, ūsimiroti hā. Ta norī hā Wanhib'apito ūma siptete sina 're hâimana za'ra mono õ wa, ma tō Paruhu nhimiroti na te te ūma 're upa za'ra. Duré 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hâiba amo na zama, ma tō te te ūma 're upa za'ra. Taha wa, te za 'Re ūhâimana u'âsi mono hā hâ za'ra.

¹⁷ ūsiwadi norī, ūma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, åne hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, ma'ăpé 'râwi 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti wē õ'wa norī nhimirowasu'u hâ 're wapari za'ra wa'aba mono tō da, Wanhib'apito ūma asiptete sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁸ Ma'ăpé, 're aihâimana wē u'âsi za'ra wa'aba mono, aihâimana wē hā asima 're sa'ëtë za'ra wa'aba mono da, Wanhib'apito Zezu Cristu te te 're ūwa'apawapto mono zém na. Duré Wanho'reptui'wa Zezu Cristuhu ūma rowaihu hā, te za asima 're ūsa'ëtë za'ra wa'aba mo. Ta hā Wanho'reptui'wai wa, wa za ūma 're wawata u'âsi za'ra. Tane tō.

1 Zuwā

Ísazei'wa norī ma, Zuwā te te īrob'ui'éré na'rata zé Ībaihâ wasu'uze

Ã ībaihâ na rob'ui'éré hâ Zuwā hâ ãma sisisi õ di. Tane nherë, ïsâna'rata hawim na hâ dama waihu'u pese za'ra di, ïsim'iui'éré na hâ. Zuwâ hâ ma tô wama waihu'u za'ra tinhimi'ui'éré na hâ, 're wasisawi pese za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ïwa'azawi pese mono ne. Duré rowa'a na si 're wanomro mono da, ma tô wama waihu'u za'ra, wawasédé hâ wa te 're 'manharî za'ra mono ãna.

Zezu Cristu ïsi'a'uwêzé wasu'u

¹ Wa hâ Zuwâ, wa za oto aimâ ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa, Wanhib'apito zazei'wa, 're ï'ahâimana za'ra wa'aba mono norî ma. Duréihâ marî õ uptabi ré, 're ïhâimana mono ãma, wa za aimâ ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa. Ta hâ ma tô sî'a'uwê, ti'ai ãma hâ. Ta hâ wa tô wa te 're wapari za'ra, ti'ai ãma 're morî ré, ïsiré 're ïwanomro mono norî hâ. Wa tô duré wa te 're hâiba 'madâ'â u'âsi za'ra, watômo na. Dâ'â pari, hâiba'utu wa, wa tô duré wanhib'rata na hâiba upi za'ra ni. Ta hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na ïsisi hâ, duré 're ïdanomro mono zép té, te te dama 're ïapisutu mono. ² Duréihâ marî õ ré hâ Wamama siré te 're hâimana u'âsi, ta hâ. Tawamhâ ma tô we datême sihâ're, sô'awi ãma 're ïdanhopré mono da hâ. Wa norî hâ wa tô wa te 're 'madâ'â za'ra. Taha wa, sena na wa aimâ wasu'u za'ra wa'aba ni, 're ïdanomro u'âsi mono zé te te dama 're ïapisutu mono hâ. ³ E marî da, wa âne aimâ rowasu'u za'ra wa'aba ni, wa te 're ï'madâ'â za'ra mono zém na hâ, duré wa te 're ïwapari za'ra mono zém na zama. Wamama siré 'râwi 're ïwahâimana za'ra mono ne, duré ï'ra siré Zezu Cristuhu siré 'râwi 're ïwahâimana za'ra mono ne, a norî wa'aba zama ïsiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, wa âne aimâ waihu'u za'ra wa'aba ni. ⁴ Watoi uptabi zé hâ wa te wasima 're 'masisi za'ra mono da, wa âne aimâ ãma rob'ui'éré za'ra wa'aba ni, ãma 're ïwahâimana za'ra mono zéb da hâ.

'Re ïhâimana u'âsi mono, rowa'a u'âsi 're ïhâimana mono zé wasu'u

⁵ Zezu Cristu hâ ma tô Timama hâ te te wama 're sadawa wasu'u za'ra. Taha nhimirowasu'u hâ wa te 're ïwapari za'ra mono zém na wa oto aimâ rowasu'u za'ra wa'aba ni. E niha Timama hâ te te wama 're ïsadawa wasu'u za'ra mono zé hâ. Âne na wa tô wa te 're wapari za'ra: "Rowa'a wamhâ, robra õ di. Tane, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ wê uptabi wa, marî ïwasédé hâ ãma 're hâimana mono õ di." Âne Timama hâ te te wama 're ïsadawa wasu'u za'ra mono zé hâ. ⁶ Até wa za wawasétâ na 're wahâimana za'ra. Tawamhâ, wawasétâ na 're wahâimana za'ra mono wamhâ, robra u'âsi wa za 're wahâimana za'ra, wapé'ë 'remhâ. Tawamhâ robra u'âsi 're wahâimana za'ra mono nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono siré, 'râwi 're ïwahâimana za'ra mono na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhâ, wazadawa nhipese na wa za 're wahâimana za'ra, wapé'ë 're, robra u'âsi 're wahâimana za'ra mono nherë. Âne wamhâ, tô senai õ di, 're ïwahâimana za'ra mono zé hâ. ⁷ Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're wahâimana za'ra mono wamhâ, rowa'a na 're ïhâimana mono ne, wa za duré wa norî hâ rowa'a na 're wahâimana za'ra. Taha zarina, wa za duré 'râwi wasiré ãma 're wahâimana za'ra, wasisawi pese sina. 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra hâ te za duré wawasédé hâ te te wama 're apari tidâ'âzém na Zezusi hâ, wawasétâ ãna oto ãma 're wanomro mono da.

⁸ Āté wa za taré 'râwi wasi'āma wa te 're rosa'rata za'ra, ãne: "Wa norī hā wawasétē ãna, wa 're wahâimana za'ra." Æne wasi'āma wa te 're rosa'rata za'ra mono wamhā, wa za 'râwi wasima 're wazadawa nhipesé za'ra, wawasétê õ na wasina 're ūwata za'ra mono na. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hā tō sena uptabi hā wapē'ē 're, wama 're hâimana za'ra mono õ di, ãne wamhā. ⁹ Tane nherē, wawasédé hā wa te 're ï'manharî za'ra mono na 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 'râwi 're wasiwê'õ za'ra mono wamhā, te te dama 're ï'aropisutu mono zéb zarina, te za te wama ãma 're a'uwaitrami, te te wama ãma 're a'upai mono ãna. Tâma 're ūwasu'u za'ra mono zéb zarina, wawasédé hā wa te 're ï'manharî za'ra mono hā te te wa'âma 're ab'madâ'â mono õ di za oto. Te za te wama 're apari, wawasédé hā. ¹⁰ Duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hā ma tō da'âma waihu'u siro, uburé 're ïdahâimana wasétê za'ra mono zém na hā. Taha wa, wa norī hā wawasétê ãna 're ïwahâimana za'ra mono na dama 're ūwasu'u za'ra mono wamhā, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma, wa ūsadawa nhipe hā wa te ãma 're sa'ra za'ra. Tawamhā 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hā wapē'ē 'remhā, wama 're hâimana za'ra mono õ di za.

2

Zezu Cristu hā Timama ma, te te 're ïda'apawapto mono zé wasu'u

¹ Ì'ra norī, ìma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, e mariñ da, wa ãne na aimo rob'ui'éré za'ra wa'wa. Aiwasétê ãna ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hā, wa ãne ïnhimi'u'i'éré na ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa. Tane nherē, aiwasédé hā 're 'manharî za'ra wa'aba mono wamhā, 're 'manharî za'ra wa'aba mono nherē, Zezu Cristu hā 're ïmorî wê uptabi hā te za ai'âma 're sisapri za'ra wa'wa, tinhimiroti wê na. Timama ma, te za ãne te te 're aiwasu'u za'ra wa'wa, Zezusi hā: "Ãnorī hā, tiwasédé te te 're 'manharî za'ra mono wa, asawi 're awé'õ mono õ di za. Wa hā wa tō ï'upana sada ïdâ'â za'ra, uburé ūwasédé hā te tâma 're ï'apari mono zéb da hā." Æne te za Timama wi te te 're rowaptéře, ai'upana za'ra wa'aba. ² Ta hā ma tō wazada dârâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hā wawasédé hā te te wama 're ï'apari mono zéb da hā. Tane nherē, wazada si dâ'â õ di. Uburé da'udâna dawasédé hā da te 're ï'manharî za'ra mono norī zada zama, ma tō dârâ, da'upana.

³ E niha, wa za tawamhā wasina waihu'u pese za'ra ni, 'râwi ïsiré 're ïwahâimana za'ra mono na hā. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hā wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wapsi, wa za wasina wa te 're waihu'u za'ra, 'râwi ïsiré 're ïwahâimana za'ra mono na. ⁴ Āté ni'wa hā te za ãne dama 're siwasu'u: "Wa hā, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâimana zé hā ìma waihu'u pese di." Ta hā ïsimiroti hā te te 're 'madâ'â pese mono õ nherē, te za taré dama 're siwasu'u, sadawa nhipesé na. Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hā tō sena uptabi hā ïpē'ē 're, tâma 're hâimana mono õ di. ⁵⁻⁶ Tane nherē, ni'wam norī hā 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti si te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ïda'azawi pese mono zém ne, 're ïsisawi pese za'ra mono zéb zô, ta norī wi tiwi 're rowaptâ'â za'ra mono õ di za. Te za te te tâma ãma 're uwaimrami u'âsi za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. Duré ni'wam norī hā 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïhâimana za'ra mono na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhā, e niha tawamhā, 're ïhâimana za'ra mono zé hā za. Zezu Cristu hā ti'ai ãma 're morî ré, 're ïhâimana wê mono zém ne, te za 're hâimana wê za'ra. Æne hā wa norī hā 're wahâimana za'ra mono wamhā, wa za sena na wa te wasina 're waihu'u pese za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma si 're ïwahâimana za'ra mono zém na hā.

Duréi nherē, Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti té wasu'u

⁷ Ūsisānawā norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, īhāna 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īrotizép tém na te āma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba ñ di. 'Re ūsaze na'rata za'ra wa'aba mono zém hawi, aima 're īhāimana za'ra wa'aba mono zém na, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, za 're īwasisawi pese za'ra mono zéb da na. Ta hā te 're īwapari u'āsi za'ra wa'aba mo. ⁸ 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īrotizé hā īhāna te āma ūrob'ui'éré hā duréi nherē, īhāna hā duré ëté oto. E marī wa. Cristu hā ti'ai āma 're morī ré, ma tō Timama nhimiroti zarina te te 're da'azawi pese, tō ëhō zarina si. A norī wa'aba zama te duré ūsimiroti zarina 're aihāimana za'ra wa'aba mo, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina. Taha wa, wa tō oto wa te 're waihu'u za'ra, duréi nherē, īhāna hā ëté duré, Wamama nhimiroti hā, ëhō si nherē. Zezusi hā ti'ai āma 're morī ré, ma tō te te dama 're rowasu'u, rowa'a na si 're danomro wē mono da, robra na si 're danomro wasétē tō mono da, danhimiza'rese ãna. Taha wa, te oto robra hā te te sina rosapari u'āsi. ëwa'rāmi te rowa'a ūsa'ëne hā te te sina rosa're, hâimo.

⁹ Até ni'wa hā dasiré ūsazei'wa newa te za taré ãne dama 're siwasu'u: "Wa hā, 're īmori wē di. Rowa'a na si wa 're īhāimana, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina." ãne ni'wa hā dama 're siwasu'u mono nherē, ūsazei'wa norī te te 're a'ruiwapari mono wamhā, ta hā te zahadu robra na 're hâimana. ¹⁰ Ni'wa hā ūsazei'wa norī te te 're azawi pese mono wapsi, te za rowa'a na 're hâimana u'āsi, tipë'ë 're. Tawamhā rowa'a na si 're morī wamhā, 're si'marōpärí mono ñ di za tiwasétē na, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina 're hâimana wē mono wa. ¹¹ Tane nherē, ni'wa hā ūsazei'wa norī te te 're a'ruiwapari mono wamhā, ta hā te zahadu robra u'āsi siwa'ru 're hâimana, tipë'ë 're. Robra na datob'a ne siwa'ru 're īdahâimana za'ra mono ne, te 're hâimana wasétē.

¹²⁻¹⁴ Ëra norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā aiwasétē 'wa hā te te ai'āma 're ab'madâ'â aba mono ñ di oto, Zezusi hā dazada ëdâ'âzéb zarina. Duré Wamama hâimanané hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Taha wa, wa aima āma rob'ui'éré za'ra wa'wa.

Îpréduum norī, duréhā marī ñ uptabi ré, 're īhāimana mono siré 'râwi 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, wa duré aima rob'ui'éré za'ra wa'wa.

Duré Îpréduum norī, ëwasétê uptabi āma ai'uté za'ra wa'aba wa, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Duré, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u zarina si asiptete na 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, wa oto ãne aima āma rob'ui'éré za'ra wa'wa.

¹⁵⁻¹⁶ Ti'ai āma dapo're'õ u'āsi 're ūdanomro mono na, wa za oto aima rowasu'u za'ra wa'wa. Dawasétê zô, da te dasima 're ūrob'ruiwapari u'āsi za'ra mono zé hā, Wamama tei ñ di. Duré, datõmo na marī hā da te 're 'madâ'â za'ra mono wa, da te dasima 're ūruiwapari za'ra mono zé hā, Wamama tei ñ di. Duré, danhimarī ahâ wa, 'râwi dasina 're ūdawata za'ra mono zé hā, Wamama tei ñ di. Duré, dahâimana pire na 'râwi dasina 're ūdawata za'ra mono zéb zama, Wamama tei ñ di. Uburé marī hā ti'ai āma ëwasétê hā dapo're'õ u'āsi 're ūdanomro mono norī te hā.

Taha wa, ti'ai āma uburé 're ūdahâimana wasétê za'ra mono norī ne, aiwasétê zô asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono ñ di za. Aiwasétê zô asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhā, tō sena Wamama hā 're sawi waihu'u za'ra wa'aba mono ñ di za.

¹⁷ Ti'ai āma uburé 're ūdahâimana wasétê za'ra mono zé hā ūsi'utõřzéb u, īhāna hā te te sina roteté u'āsi, duré uburé marī ëwasédé hā da te dasima 're

ĩ'ruiwapari za'ra mono zama. Zahadu wapsi te za ai'utõ, simisutu. Ni'wam norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimipisutuzém na si 're hâimana za'ra mono wapsi, ta norĩ si te za 're hâimana u'âsi za'ra, si'utõrĩ ãna.

Cristuhu zada za 're ïhâimana mono wasu'u

¹⁸ Ì'ra norĩ, ïma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ropsi'utõrïzéb u hã romhuture di oto. Tame te za oto aibâ ïwasédé hã dama 're hâimana sõ'awi, Cristuhu zada 're ïhâimana mono hã. Cristuhu newa te za ïsimiroti hã da te 're wapari za'ra. Taha wasu'u hã ma tô 're ïwapari u'âsi za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, te duré ãhâna wanho'a 're hâimana za'ra ahâ uptabi na, za Cristuhu zada dama 're ïhâimana mono ne. Taha wa, wama waihu'u pese za'ra di oto, ropsi'utõrïzéb u ïromhuture na hã. ¹⁹ Ta norĩ hã ma tô aré wasiré 're si'rã'otõ u'âsi, ïwasu'uwé u. Wasiré uptabi 're hâimana za'ra mono õ nherẽ, ma tô aré wasiré 're hâimana za'ra. Wasiré uptabi, 're hâimana za'ra mono 'wa'âhã, te aré wasiré 're hâimana u'âsi za'ra, 'râwi. Tane nherẽ, ma tô wahawi 're wairébé. Taha wa, wa tô wasina waihu'u za'ra ni oto, wasiré uptabi 're ïhâimana za'ra mono õ na hã.

²⁰ A norĩ wa'wa hã ma tô Zezusi hã 're ïmorí wẽ uptabi hã te te 're aipisutu za'ra wa'wa, Timama pẽ'ëzani hã te te aima 're sõmri za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ma tô oto Wamama nhimiroti tô sena uptabi hã aihâiba mono bâ ïwaihu'u za'ra wa'wa. ²¹ E Wamama nhimiroti hã tô sena uptabi hã waihu'u za'ra wa'aba õ wa, wa ãne ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Mare di. ãne wab õ di. ïsimiroti hã waihu'u pese za'ra wa'aba wa, wa ãne aima ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa. Duré 're ïdazadawa nhipeze za'ra mono zé hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena uptabi hawib õ na hã waihu'u pese za'ra wa'aba wa, wa ãne aima rob'ui'éré za'ra wa'wa.

²² E 'wam norĩ hã bété 're ïsadawa nhipeze za'ra mono hã. Ta norĩ hã te ãne Zezusi hã te te dawi 're udâ za'ra: "Zezusi hã Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu õ di." Ta norĩ hã sadawa nhipeze uptabi na 're ïhâimana za'ra mono. Ta norĩ hã te Cristuhu zada 're hâimana za'ra, te te dawi 're udâ za'ra mono wa. ïmama zada zama te duré 're hâimana za'ra, ta norĩ hã. ²³ Ni'wam norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, te te dawi 're udâ za'ra mono wamhã, ta norĩ hã ïmama siré 'râwi 're hâimana za'ra mono õ di. Ni'wam norĩ si, Zezusi hã Wamama hawi we ïmorí na te te 're ïsaze za'ra mono na tô sena dama 're ïsawasu'u za'ra mono norĩ si, te Wamama siré 'râwi 're hâimana za'ra, rowé na.

²⁴ Ma'äpé, ïwasu'uwé hã 're ïsaze na'rata za'ra wa'aba mono zém hawi 're ïwapari za'ra wa'aba mono zém na si 're anomro u'âsi aba mono. ãma 're anomro u'âsi aba mono wapsi, te za duré 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra ãma 're anomro aba mo, dure ïmama ãma zama. ²⁵ Cristu hã ma tô ãne wama ropsisu sirõmo za'ra, 're wadâ'â za'ra mono ãna, ĩ'rata 're ïwasi'ubumroi u'âsi mono zéb da hã.

²⁶ E 'wam norĩ ãma, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Sadawa nhipesse na taré te te aima 're ïroti za'ra wa'aba mono norĩ ãma, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. ïsiniv'i 're aipizari za'ra wa'aba mono da, te ta norĩ hã tinhimiroti tô senai õre na te te 're aipibui u'âsi za'ra wa'wa. ²⁷ Tane nherẽ, ma tô Cristu hã Timama pẽ'ëzani hã te te aima 're sõmri za'ra wa'wa. Taha ré, te oto ïré 're anomro u'âsi aba mo. Aipẽ'ë 're, te aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. Taha wa, roti aimawi zô asina 're asimipari za'ra wa'aba mono õ di za. Taha si te za uburé marĩ ïwé hã te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani hã. Tô sena uptabi, ïsimiroti hã. Taré te te aima 're roti za'ra

wa'aba mono õ di. Taha wa, te za ūsimiroti si 're ūmadâ'â pese za'ra wa'aba mo. Cristuhu āma si te za duré 're anomro u'âsi aba mo.

²⁸ ūra nori, āma wa za oto aima roti za'ra wa'wa. Zezusi hā apâ wei mori õ ré, ma'apé ūhō āma si 're anomro u'âsi aba mono, apâ za wei mori wa, tāma aipahi za'ra wa'aba tō da, duré rowazép te, tāma aî'rāpo za'ra wa'aba tō da.

²⁹ Cristu hā 're ūmori wē uptabi na hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto, marī na 're ūsiwasétē mono õ na hā. Taha wa, ni'wam nori hā 'Re ūhaimana u'âsi mono te te dama 're ūapisutu mono zéb zarina si 're nomro wē mono wamhā, tawapsi te za oto ūwaihu'u za'ra wa'wa, ta nori hā 'Re ūhaimana u'âsi mono nhib'a'uwe, tō sena 're ūnomro mono na hā.

3

'Re ūhaimana u'âsi mono 'ra nori 're ūhaimana za'ra mono zé wasu'u

¹ Ma'apé, āma aipo're pu'u za'ra wa'aba. Wamama hā 'Re ūhaimana u'âsi mono hā, tō sena te te 're wa'azawi pese uptabi. Te te 're wa'azawi pese mono wa, te ti'ra na te te 're wa'anhis. Taha wa, tō sena, wa oto ūra hā 're wahaimana za'ra, ūsaei'wai mono bā. Dapo're'ō u'âsi 're ūdanomro mono nori hā, Wamama hā te te siwi 're waihu'u za'ra mono õ wa, wa nori zama ūra na te te duré siwi 're wawaihu'u za'ra mono õ di, ta nori hā. ² ūsisānawā nori, ūma asawi pese za'ra wa'aba nori hā, 'Re ūhaimana u'âsi mono 'ra, wa oto 're wahaimana za'ra. Tane nherē, za 're ūwahaimana za'ra mono zéb da hā, zahadu wama waihu'u prā za'ra di. Cristu hā apâ wei wazô mori wamhā, ūsine wa za oto 're wahaimana za'ra. Āhā si wama waihu'u pese za'ra di. E marī wa, wa za ūsine 're wahaimana za'ra. Tō sena Cristu hā 're ūhaimana mono zém na 'râwi wa te oto wasiwi waihu'u za'ra wa, wa za ūsine 're wahaimana za'ra. ³ ūhō zō rob'umnhasi sina, sō 're wanhimipari za'ra mono ré, wa za uburé marī ūwasédé hā wa te wasiwi 're wē'ō pese za'ra 'râwi, ūwē na si 're wahaimana za'ra mono da. Cristu hā ūwasété āna 're ūmori ne, wa za 're wahaimana za'ra.

⁴ E marī tawamhā, 're ūdawasétē za'ra mono zé hā. 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimiroti, da te dasiwi 're wē'ō pese za'ra mono wamhā, ta hā dawasédé. Taha wa, ni'wam nori hā 're wasétē za'ra mono wamhā, ta nori hā 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimiroti te te siwi 're wē'ō za'ra, 'râwi. ⁵ Tane nherē, Cristu hā ma tō we ti'ai u mo, dawasédé hā te te dama 're apari mono da. Āhā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Ta hā 're ūmori wasétē õ, duré marī ūwasédé hā te te 're ūab'manharī mono õ. ⁶ Taha wa, ni'wam nori hā Cristuhu āma si 're haimana za'ra mono wamhā, ta nori hā 're haimana wasétē za'ra mono õ di. Tane nherē, ni'wam nori hā 're haimana wasétē u'âsi za'ra mono wamhā, ta nori hā Zezusi hā Danho'reptui'wa na te te 're waihu'u za'ra mono õ di. Ta nori ma, Zezusi hā tāma waihu'u za'ra õ di tō.

⁷ ūra nori, dahaimana wasétē na 're ūdanomro mono na, da'āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono õ di za, danhimiroti senai'ō na dama 're ūhaimana za'ra mono na zama. Ma'apé 'râwi asina 're asōpré pese aba mono. Ni'wam nori hā 're nomro wē mono wamhā, 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimiroti na sima āma 're sipa za'ra mono õ wamhā, ta nori si 're haimana wē za'ra mono di, Cristu hā 're ūmori ne. ⁸ Wa'uburé hā, wa'rui'wa hā ropoto na'rata hawim haré, te tiwasédé hā te te 're ab'manharī u'âsi. Taha wa, ni'wam nori hā Wa'uburé nhib'a'uwe te 're haimana za'ra. Taha nhimirohmuri wasédé hā te te tiwi pari da, ma tō 'Re ūhaimana u'âsi mono 'ra hā we ti'ai u datême mo.

⁹ Ni'wam nori hā 'Re ūhaimana u'âsi mono 'ra, 're haimana za'ra mono wamhā, ta nori hā tiwasédé te te 're 'manharī u'âsi za'ra mono õ di. Mare

di. E marī wa. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ūpē'ē 're, 're ūpoto téb za'ra mono zé hā te te tāma 're anhomri mono wa. Duré 'Re īhāimana u'āsi mono hā, āma 're 'ra za'ra mono wa, tiwasédé hā ñoe u'āsi te te 're 'manharī waihu'u za'ra mono õ di za. ¹⁰ E niha wa za bétē waihu'u za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra norī hā, duré Wa'uburé 'ra norī hā. Ni'wam norī hā 're hāimana wē za'ra mono õ wamhā, duré te te 're dazawi pese za'ra mono õ wamhā, ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra, 're nomro mono õ di. Āne na wa za ta norī hā Wa'uburé 'ra na waihu'u za'ra ni.

'Re ūdasisawi pese za'ra mono zém na roti wasu'u'

¹¹ Duréihā īsāna'rata hawimhā, ma tō Zezusihi wasu'uwe hā 're īwapari za'ra wa'aba mo, uburé 're ūwasisawi pese za'ra mono zém na hā. ¹² Duréihā Ca'i, tino te te ūruiwapari ne, 're wasi'ruiwapari za'ra mono õ di za. Ta hā ūwaséte nhib'a'uwē te 're hāimana, Wa'uburé nhib'a'uwē. Ta hā ma tō tino tīwi. E marī wa. īno si 're hāimana wē mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te wēsāmri 'ru te.

¹³ īsīsānawā norī, ūpo're'ō norī hā te za te te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Te te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, ãté te za 'rāwi asima 're īnharī za'ra wa'aba mo, āne: "E marī wa, te õ norī hā te te 're ūruiwapari za'ra." Āne hā 'rāwi asima 're nharī za'ra wa'aba mono õ di za. Te za tō īhāimana waséte norī hā te te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Āne, wa aimā waihu'u za'ra wa'wa, ūpo're'ō norī hā te te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono õ newa, 'rāwi asima 're nharī za'ra wa'aba mono tō da. ¹⁴ Ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono õ wamhā, ta norī hā te dā'â u'āsi ne 're hāimana za'ra, tipē'ē 'remhā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhiti. Tanei õ di, wa norī hā wasiré īsazei'wa norī hā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhiti, wapē'ē 're aré wadā'â u'āsi ne 're wanomro mono nherē, wa tō īhawi 're wawairébē, 'Re īhāimana u'āsi mono niwī, rowē na oto 're wanomro u'āsi mono da, wapē'ē 'remhā. Āne, wa tō oto wasi'āma waihu'u pese za'ra ni. 'Re wasisawi pese za'ra mono wa, wa āne hā tō sena na wasi'āma waihu'u pese za'ra ni. ¹⁵ Dapārī'wa norī ma, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata 're ūdahāimana u'āsi za'ra mono zé hā tāma 're hāimana za'ra mono õ di. Āne hā aimā waihu'u pese za'ra wa'aba di. Duré ni'wam norī hā te te 're da'ruiwapari za'ra mono wamhā, ta norī hā dapārī'wa ne, te 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā 're hāimana za'ra. Taha wa, wa te 're da'ruiwapari za'ra mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata 're ūdahāimana u'āsi za'ra mono zé hā wama 're hāimana za'ra mono õ di za, aiwa. ¹⁶ E niha wa za, 're ūdasisawi pese za'ra mono zé hā waihu'u pese za'ra ni. Āne wa za waihu'u pese za'ra ni. Cristu hā te te 're wa'azawi pese mono wa, ma tō sisawi ãna wazada dārā. Taha zarina wa za duré wa norī hā 're wasipawaptob za'ra, 're wasisō'reptu za'ra mono da. 'Re wadā'â za'ra mono da nherē, wa za tō 're wasipawaptob za'ra, 're wasihāiba zawi za'ra mono ãna. Āne 're ūdasisawi pese za'ra mono zé hā za oto. ¹⁷ Ni'wam norī hā marī, tāma 're hāimana za'ra mono nherē, marī zō dawi 're ūrō'wanhi'riti za'ra mono na te te 're dawaihu'u za'ra mono nherē, da'āma 're pē'ēzé za'ra mono õ wamhā, e ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimizawi pese zé hā te te 're waihu'u za'ra mono õ di, ta norī hā. ¹⁸ ūra norī, e wazadawa na si wa za wa te 're dazawi wapti za'ra. Mare di. Wamreme na si wa te 're dazawi wapti za'ra mono õ di za. Uburé wa za marī ūwē na wa te 're dapawaptob za'ra, wanhimizawizé hā tō sena na.

'Re īhāimana u'āsi mono nho'a, dasina dahātâ'â ãna 're ūdanomro mono zé wasu'u'

19 Ōhō na si 're wahāimana za'ra mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra, 're īwanomro mono na wa za wasina waihu'u pese za'ra ni, roti tō sena uptabi na si 're īwanomro mono na. Duré īsō'a 're wahāimana za'ra mono nherē, 'rāwi wasina 're wahātā'ā za'ra mono tō da, te za wapē hā wama 're siwaihu'u u'āsi za'ra, wapē hā ī're wama 're simi'wara mono da. **20** 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā, uburé marī hā tāma waihu'u pese uptabi di. Wa norī hā marī hā wapē'ē na 'rāwi wa te 're īwaihu'u za'ra mono zém nhipai u, uburé marī hā tāma waihu'u pese uptabi di. Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra, 're īwahāimana za'ra mono na 'rāwi wapē'ē na 're wasiwawā za'ra mono nherē, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā wa'āma 're po're pu'u u'āsi, taha ma uburé marī hā tāma waihu'u pese uptabi wa. Wa'āma 're pē'ēzé uptabi mono wa, te za wapē hā ī're wama 're simi'wara, ī'ra 're īwahāimana za'ra mono na, 're wasiwawā za'ra mono õ wamhā. **21** Īsisānawā norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, wa norī hā tō sena 're wahāimana wē za'ra mono wamhā, tawamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're īwahāimana za'ra mono na 'rāwi 're wasiwawā za'ra mono õ di za. Āne wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wasina 're wapahi za'ra mono õ di za. Wasina wahātā'ā ãna, wa za tāma 're wamreme zusi u'āsi, īsō'a. **22** Duré, īsimiroti hā wa te 're 'madā'ā pese za'ra mono wamhā, te te wama 're ī'awē mono zéb uwaibaba si 're wahāimana za'ra mono wamhā, wa te tiwi 're īrowaptērē za'ra mono zéb uwaibaba si, te za uburé marī hā īwē hā te te wama 're anhomri.

23 E niha tawamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā, wa te 're ī'madā'ā pese za'ra mono zéb da hā. Āne īsimiroti hā. ī'ra Zezu Cristu, wa za wa te wasina 're umnhasi za'ra, Danho'reptui'wa na. Duré te te wama 're īroti za'ra mono zéb zarina si, wa za 're wasisawi pese za'ra. Āne īsimiroti hā. **24** Ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're 'madā'ā pese za'ra mono wamhā, tō sena te ta norī hā ãma 're hāimana za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ãma. Ta hā te duré ī'rata 're sāmra u'āsi za'ra, 'rāwi. E niha wa za tawamhā, wasina waihu'u pese za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi mono, wa'rata 're īsāmra u'āsi mono zém na hā. Ta hā ma tō Tipē'ēzani hā te te wama 're anhomri, wapē'ē 're, 're sāmra mono da, uburé marī hā te te wama 're awaihu'u mono da. Taha na wa za wasina waihu'u za'ra ni, wa'rata 're īsāmra mono na, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

4

'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti upana, dama rowasu'u nhipse'e'wa norī wasu'u

1 Īsisānawā norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, āté ni'wam norī hā te za ãne aimā 're siwasu'u za'ra wa'wa: "'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō Tipē'ēzani hā te te wama 're anhomri. Ipē'ēzani te te wama 're ī'awaihu'u mono zéb zarina si, wa tō wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra." Āne ni'wam norī hā aimā 're siwasu'u za'ra wa'aba mono nherē, īsimirowasu'u na 're saze su'u za'ra wa'aba mono õ di za, a'ā. Āhāna hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, roti tō senai'ō na te te dama 're īroti za'ra mono norī hā ahā uptabi di oto. Daro mono bâ te dawazari 're hāimana za'ra. Taha wa, te za uburé roti hā tō sena zô 're īpibui u'āsi za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hawib zô si. **2** E niha te za tawamhā īwaihu'u pese za'ra wa'wa, ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani ré sena na te te dama 're īsadawa wasu'u za'ra mono na hā. Āté ni'wam norī hā te za ãne sena na aimā 're siwasu'u za'ra wa'wa, 'rāwi tipē'ē hawim na te te 're īrosa'rata za'ra

mono hā: "Zezusi hā ta hā Cristu, tō sena Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisudu. Ta hā ti'ai āma dawazari poto wa, ma tō si'a'uwē." Āne aimā 're siwasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, tō sena na te za āma 're īwaihu'u za'ra wa'aba mo oto, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa na, duré īpē'ēzani ré 're īhāimana za'ra mono na zama. ³ Tane nherē, ni'wam norī hā Zezusi hā Danho'reptui'wa da, ti'ai āma dawazari īsi'a'uwē na te te dawi 're udā za'ra mono wamhā, ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani ré 're hāimana za'ra mono õ di, tō sena. Zezusihī zada, 're īhāimana mono nhimirosa'rata zarina si te te 're rosa'rata za'ra, tipē'ē na hā. Ma tō īwaihu'u sirōmo za'ra wa'wa, Zezusihī zada, 're īhāimana mono nhimiroti wasétē na, za daro mono bā dasima da te āma 're īropéi mono na. Āhāna īsōwam nherē, te īsimiroti wasétē na 're dahāimana za'ra duré.

⁴ īra norī, a norī wa'aba si te oto 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're aihāimana za'ra wa'aba mo. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, tō senai'ō na te te dama 're īroti za'ra mono norī da, ma tō asiptete sina 're aihāimana za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata na. E marī wa. Aipē'ē 're, 're īsāmra za'ra wa'aba mono hā, Wa'uburé ma tiwaihu'u pese na siptete uptabi wa, ti'ai āma dawada'uri wasétē 'wai ma. ⁵ Ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi õ 'wa norī hā, te 'Re īhāimana u'āsi mono wē'ō'wa norī me 're hāimana za'ra. Taha wa, te 'Re īhāimana u'āsi mono wē'ō'wa norī nhimirosa'rata zarina si te te tāma 're rowasu'u za'ra, ta norī hā. Taha na si te te tāma 're rowasu'u za'ra mono wamhā, wapari ze tī, īsimiroti wasétē za'ra hā, 'Re īhāimana u'āsi mono wē'ō'wa norī ma hā. ⁶ Wa norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē, wa oto 're wanomro. Ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono hāimanazé hā 'rāwi te te 're īwaihu'u za'ra mono hā, ta norī si te te 're wawapari za'ra. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē'ō, 're īnomro mono norī hā te te 're wawapari za'ra mono õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono wasu'u na hā. Taha wa, ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono wasu'u na te te 're wawapari za'ra mono õ wamhā, wa za wasina waihu'u pese za'ra ni, Wa'uburé hawi roti tō senai õ zarina 're īhāimana za'ra mono na. Duré ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono wasu'u na te te 're wawapari ze za'ra mono wamhā, wa za duré wasina waihu'u pese za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hawi roti sena uptabi zarina 're īhāimana za'ra mono na hā.

'Re īhāimana u'āsi mono nhimizawi pese zé wasu'u

⁷ īsisānawā norī, 're īdasisawi pese za'ra mono zé hā 'Re īhāimana u'āsi mono te wa, wa za āma 're wasisawi pese uptabi za'ra. Ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono wamhā, ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra, te oto 're hāimana za'ra. 'Rāwi te duré te te 're waihu'u pese za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hāimanazé hā. ⁸ 'Re īhāimana u'āsi mono hā, simizawi pese uptabi di. Tinhimizawi zarina te uburé marī hā te te dama 're ab'manharī u'āsi. Taha wa, ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono õ wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono siré 'rāwi 're nomro mono õ di, ta norī hā. ⁹ 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō tinhimizawi pese zé hā wama waihu'u za'ra. E niha ma tō wama waihu'u za'ra. Ti'ra hā misi nherē, ma tō we satō ti'ai u, taha āma si rowē na 're wanomro u'āsi mono da. ¹⁰ Wā norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono, wama sawi pese za'ra di. Tane nherē, te taha nhipai u te te 're wa'azawi pese uptabi. Taha wa, ma tō ti'ra we satō ti'ai u, wazada dā'â da, wazada dā'â wa, wawasétē na te te oto 're wa'ab'madâ'â tō mono da. Tō sena īsimizawi pese zé hā siwaprosi te tāma 're hāimana, danhipai u.

¹¹ Ōsisānawā norī, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ãne hā te te 're wa'azawi pese mono wa, wa za wa norī zama taha zarina 're wasisawi pese za'ra, ūsine. ¹² 'Re īhāimana u'āsi mono hā ni'wa titōmo na te te 'madā'ā ū di. Tane nherē, 're wasisawi pese za'ra mono wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te za wa'rata 're sāmra u'āsi, 'rāwi. Te te 're ūwa'imrami u'āsi za'ra. ¹³ E niha wa za wasina waihu'u pese za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi mono ūma si 're ūwanomoro mono na, duré ūhō si wa'rata 're ūsāmra u'āsi mono na. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō Tipē'ēzani hā te te wama 're anhomri. Taha na wa za wa te wasina 're waihu'u pese za'ra. ¹⁴ Wamama hā ma tō ti'ra hā we satō, Danho'reptui'wa da. Ta hā wa tō wa te 're 'madā'ā za'ra, watōmo na. Āhāna wa oto wa te dama 're wasu'u za'ra, Danho'reptui'wa na, i'ra hā. ¹⁵ Āté ni'wam norī hā te za ãne te te dama 're wasu'u za'ra: "Zezusi hā 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra. Ta hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā we ti'ai u satō, Danho'reptui'wa da." Æne na ni'wam norī hā te te dama 're wasu'u za'ra mono wamhā, ta norī 'ratap si te 'Re īhāimana u'āsi mono hā 're hāimana, 'rāwi. Ta norī si te 'Re īhāimana u'āsi mono siré 're hāimana u'āsi za'ra, 'rāwi.

¹⁶ 'Re īhāimana u'āsi mono hā simizawi pese uptabi di. Tane ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono wamhā, ta norī si te 'Re īhāimana u'āsi mono ūma 're hāimana za'ra, 'rāwi. Ta norī 'ratap si te 'Re īhāimana u'āsi mono hā 're sāmra, 'rāwi. 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're ūwa'azawi pese mono zé hā wama waihu'u pese za'ra di oto. Taha na wa te wasiwi ūma 're wawā za'ra mono ū di oto. ¹⁷ Niwapsi te za Zezusi hā dahāimanazém na da'awaihu'u, za te te da'āma ūarowairébēz ūma hā. Tawamhā 're īhāimana waséte za'ra mono norī si te za hā za'ra oto. Cristu hā ti'ai ūma 're morī ré, sihāiba zawi ūna te te 're īdazawi pese mono ne, ti'ab ré 're wasisawi pese za'ra mono wamhā, tawapsi, wasina wapahi za'ra ū di za, za da'āma ūsipo'ozéb ūma hā oto. 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're ūwa'azawi pese mono zé hā wa te tāma ūma 're uwaimrami u'āsi za'ra mono wa, wa za wasina wapahi ūna ūsō'a wahāimana za'ra ni. ¹⁸ 'Re īhāimana u'āsi mono ma, tāma wazawi pese za'ra nherē, wasina 're wapahi za'ra mono ū di za oto. Te te 're ūwa'azawi pese mono zé hā te te wama ūma 're a'uwaimrami u'āsi mono nherē, tāma 're wapē'ēwara waihu'u za'ra mono ū di za oto. Tane nherē, ni'wam norī hā sina pahi na 're hāimana za'ra mono wamhā, tawamhā, te te 're ūsawi pese za'ra mono zém na te te tāma ūma 're uwaimrami za'ra mono ū di za, 'Re īhāimana u'āsi mono ma. Ta norī hā sina pahi u'āsi 're hāimana za'ra mono wa, te za romhā ré robzei'ō na 're hāimana za'ra ti'ab ré, 'Re īhāimana u'āsi mono hā za da'āma ūsipo'ozéb ūma te te da'ahā za'ra wa, da te 're ūrobzepata za'ra mono ne.

¹⁹ 'Re īhāimana u'āsi mono hā ūmorī'rata na te te 're wa'azawi pese mono wa, wa duré wa norī hā wa te wasiwi 're sawi pese za'ra, asa. Taha wa, wa duré 're wasisawi pese za'ra. ²⁰ Āté ni'wam norī hā te za taré ãne dama 're siwasu'u za'ra: "Re īhāimana u'āsi mono hā wa wa te 're sawi pese za'ra." Æne dama 're siwasu'u za'ra mono nherē, te te 're da'ruiwapari u'āsi za'ra mono wamhā, sadawa nhipesi na te ta norī hā 're hāimana za'ra. Titōmo na 'rāwi te te 're ūmadā'ā za'ra mono norī hā te te 're sawi pese za'ra mono ū nherē, e niha te za tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono hā dahāiba u'âbā te te siwi 're sawi pese, titōmo na te te siwi 're 'madā'ā mono ū nherē. Æne wamhā, tāma sawi waihu'u za'ra ū di, ta norī ma hā. ²¹ Zezusi hā ma tō ãne te te wama 're roti za'ra: "Ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te siwi 're sawi pese za'ra mono wamhā, taha zarina te za duré te te 're dazawi pese za'ra." Æne ūsimiroti

hā, wama za'ra hā.

5

Ísazei'wa norī hā siptete sina dawi 're ïhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹ Ni'wam norī hā, Zezu Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na te te 're sazei pese za'ra mono wamhā, ta norī si te 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, 're hâimana za'ra. Ni'wa hā aibâ hā wama sawi pese za'ra wamhā, taha u'âbâ, wa duré ï'ra norī hā wa te 're sawi pese za'ra. ² Taha zarina wa za duré ãne hā waihu'u za'ra ni: 'Re ïhâimana u'âsi mono hā wama sawi pese za'ra wamhā, duré ïsimiroti hā wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, taha u'âbâ, wa za ï'ra hā tō sena 're wasisawi pese za'ra, wasiré ïsazei'wa norī hā. ³⁻⁴ Tawamhā 'Re ïhâimana u'âsi mono hā wa te wasiwi 're sawi pese za'ra mono wamhā, e niha wa za tawamhā 're wahâimana za'ra. ïsimiroti si wa za wa te 're 'madâ'â pese za'ra. E ïsimiroti hā wama pire za'ra di, wa te 're ï'madâ'â pese za'ra mono zéb da hā. Mare di. 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, oto 're wanomro mono wa, wama waihu'u pese za'ra di, wa te tâma ãma 're ï'uwaimrami za'ra mono zéb da hā. Taha wa, wanhiptete na wa za 'Re ïhâimana u'âsi mono wé'õ'wa norī da, 're wahâimana za'ra, uburé marí ïwasédé hā ti'ai ãma 're ïhâimana za'ra mono wi. E niha wa za wanhiptete sina ãma 're wahâimana za'ra. Zezusi hā Wanho'reptui'wa na wa te wasina 're ï'umnhasi pese za'ra mono zém na wa za wanhiptete sina dawi 're wahâimana za'ra. ⁵ E 'wam norī hā te za tawamhā 'Re ïhâimana u'âsi mono wé'õ'wa norī zada hā, siptete sina 're hâimana za'ra. Zezusi hā, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra na te te 're ïsaze za'ra mono norī si, te za sada 're hâimana u'âsi za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono wé'õ'wa norī zada hā.

Cristu hā a'uwē hâiba na dasiré ïpoto na tō sena na da te 're ïwaihu'u za'ra mono zé wasu'u

⁶⁻⁸ Zezu Cristu hā ti'ai u wei morī wamhā, a'uwē hâiba na ma tō podo. E niha wa za tawamhā wasiwi waihu'u pese za'ra ni, sena na Zezusi hā a'uwē hâiba na ïpoto na, duré ti'ai ãma a'uwē hâiba na 're ïmorī na. Si'ubdatō ïwaihu'uzé hā. ïmorī'rata na ïwaihu'uzé hā ãne: Ti'ai ãma poto wamhā, â na ma podo, tina dub're hawi, dasine. Duré maparane ãma ïwaihu'uzéb da hā ãne: Õ hā dâ'â wamhā, ïwapru hā ma tō tiwi puru, da te dasiwi ïwa'rêzéb ãma hā. Taha na wa za wasiwi waihu'u pese za'ra ni, a'uwē hâiba na 're ïmorizém na. Duré si'ubdatō ãma ïwaihu'uzéb da hā ãne: 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'ëzani, tō sena na si te te wama 're ï'awaihu'u mono zém na, wa za duré wa te ãma 're waihu'u pese za'ra. Ta hā te sadawa nhipese ãna 're hâimana u'âsi. Tō sena uptabi na si ïsimiroti hā. Â na ïpotozé wasu'u hā, duré dâ'â wa, ïwapru tiwi ïpu'uzé wasu'u hā, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'ëzani nhimirowasu'u hā, â norī waihu'uzém na marí aimawi na wa te ãma 're waihu'u za'ra mono õ di. Âhā wasu'u si wa tō upsâtâ pese na wasiwi waihu'u pese za'ra ni, Zezusi hā a'uwē hâiba na ïpotozé wasu'u si. ⁹ Marí na tō sena na da te wama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, wa za tō wa te ãma 're sazei pese za'ra. Tawamhā, 'Re ïhâimana u'âsi mono hā marí hā te te wama 're awaihu'u mono wamhā, e wa te ãma 're sazei za'ra mono õ di za. Da te wama 're ïrowasu'u za'ra mono zém nhipai u hā, wa za tō wa te ãma 're sazei pese za'ra, simiroti pire uptabi wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hā. E niha tawamhā ma tō wama waihu'u za'ra. Zezusi hā tō sena, ti'ra uptabi na ma tō wama waihu'u za'ra. Taha wa, tō sena wa, wa za wa te ãma 're sazei pese za'ra, õne haré. ¹⁰ Ni'wam norī hā, Zezusi, 'Re ïhâimana

u'âsi mono 'ra hā te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhā, ta norī si te za tipē'ē na sena na te te 're waihu'u za'ra, â na īpotozé wasu'u na, duré īwapru, tiwi īpu'uzé wasu'u na. 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ezani te te tāma 're īwaihu'u mono zéb zarina si, te za sena na te te 're waihu'u za'ra, a'uwē hâiba na īpoto na, Zezusi hā. Tane nherē, ti'ra na Zezusi te dama 're īwaihu'u mono zém na, ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te âma 're saze za'ra mono ò wamhā, īsadawa nhipe hā te te âma 're sa'ra za'ra, ta norī hā.¹¹ E niha 'Re īhāimana u'âsi mono hā, ti'ra te te dama 're īwaihu'u mono zé hā. Ta hā ma tō te te wama 're apisutu, ī'ra wazada īdâ'âzém na âma 're īwanomro u'âsi mono zéb da hā.¹² Ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra siré, râwi 're nomro mono wamhā, ta norī hā te za dâ'â ãna 're hâimana u'âsi za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono 'rata. Tane nherē, ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra siré 're nomro mono ò wamhā, ta norī hā ī'rata dâ'â ãna 're hâimana u'âsi za'ra mono ò di za.

'Re īdanomro u'âsi mono zé, da te dasina 're īuwaimrami za'ra mono zé wasu'u

¹³ E marī da, wa ãne aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra, asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mono norī ma. Aipē'ē 're, atâ'â ãna 're anomro u'âsi aba mono zém na sena na asina waihu'u pese za'ra wa'aba da, wa ãne aima rob'ui'éré za'ra wa'wa.¹⁴ 'Re īhāimana u'âsi mono te te wama 're ī'awē mono zéb uwaibaba si, uburé marī na wa te tiwi 're rowaptērē za'ra mono wamhā, tō sena te za wamreme hā te te 're awapari pese, te te wama ãma 're ī'a'uwaimrami mono zéb da hā. Taha wa, wasina wahâtâ'â ãna, wa za 'râwi wapē'ē 're ītēme 're wasihutu, 'Re īhāimana u'âsi mono u hā.¹⁵ Uburé marī na wa te tiwi 're īrowaptērē za'ra mono zém na te wa'âma 're po're pu'u u'âsi, wamreme na. Tō sena na, wa tō ãne na waihu'u za'ra ni. Taha zarina wa duré wasina waihu'u pese za'ra ni, za te te wama ãma 're ī'a'uwaimrami mono zém na hā.

¹⁶⁻¹⁷ Uburé da te 're ī'manharī wasétē za'ra mono zé hā, dawasédé tō, simisutu. Tane nherē, ni'wam norī hā tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono nherē, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti u tiwasétē wi oto 're sipizari za'ra mono wamhā, ò hā te te âma 're ab'madâ'â mono ò di za oto. Tawamhā 'Re īhāimana u'âsi mono 'rata 're īdanomro u'âsi mono zé hā, tiwi 're simani za'ra mono zé ò di za oto.

Tawamhā ni'wam norī hā īwasédé hā ãne na te te 're 'manharī za'ra mono wamhā, duré īwasétē na waihu'u za'ra wa'aba wamhā, te za âma 're aimreme zusi aba mo, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, īpē'ē 're, dâ'â ãna 're īhāimana u'âsi za'ra mono zé hā te te tāma 're apisutu mono da oto.

Tane nherē, ni'wam norī hā tiwasétē wi 're īsipizari za'ra mono zéb zô, 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ezani te te tāma 're īroti za'ra mono zé hā te te 're wapari za'ra mono ò wamhā, 'Re īhāimana u'âsi mono hā te za īwasédé hā te te âma 're ab'madâ'â u'âsi. 'Re īhāimana u'âsi mono 'rata 're īdanomro u'âsi mono zé hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono ò di za. Tiwasétē wi 're sipizari za'ra mono ò nherē, e niha te za 'Re īhāimana u'âsi mono hā ãma 're siwamri za'ra, te te 're īsō'reptu za'ra mono zéb da hā. Taha wa, ta norī ãma hā te âma aima roti za'ra wa'aba ò di za, ãma 're aimreme zusi aba mono zéb da hā.

¹⁸ Ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'âsi mono hā ãma 're 'ra za'ra mono wa, īsib'a'uwē oto 're nomro wē mono wamhā, tiwasédé te te oto 're 'manharī u'âsi za'ra mono ò di. 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra hā, Zezusi hā oto ãma 're sisapři u'âsi za'ra mono wa, tiwasédé hā te te 're 'manharī waihu'u za'ra mono ò di oto. Taha wa, īwasétē uptabi hā te te oto 're upi waihu'u za'ra mono ò di za, Wa'uburé hā. ãne hā wama waihu'u pese za'ra di oto.

19 Ti'ai ãma uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono wẽ'õ'wa norĩ hã ïwasétê uptabi zadawa para te 're hâimana za'ra. Wa norĩ si 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, wa 're wanomro. ãne hã wama waihu'u pese za'ra di duré.

20 ãne wa tô duré waihu'u za'ra ni. Zezusi hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra hã ma tô wei mo, ti'ai u. Ta hã ma tô tinhimiroti na te te 're wa'apawapto, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã tô sena uptabi hã wa te 're ïwaihu'u pese za'ra mono zéb da hã. ï'ra ãma, Zezu Cristuhu ãma 're wanomro mono wa, wa duré ïmama ãma 're wanomro, tô sena uptabi ãma. Zezusi hã, ta hã uburé Danhib'apito uptabi. Ta hã dapẽ'ë 're dadâ'â ãna 're ïdanomro u'âsi mono zé hã, te te dama 're ïapisitu mono. ãne na wa tô wasiwi waihu'u pese za'ra ni.

21 ï'ra norĩ, ïma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono upana waihu'u pese newa, mariñ na 're ïdawata za'ra mono norĩ wi, te za 're asil'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'râwi da'ãma 're sasõmri za'ra wa'aba mono tõ da.

2 Zuwā

Zuwā hā maparane āma te te duré ūrob'ui'érézé, īsazei'wa norī ma ībaihā wasu'uze

Ā ībaihā na rob'ui'éré na Zuwā hā ma tō īsazei'wa norī hā āma pawaptob za'ra, 're sisawi pese za'ra mono da, duré roti senai'ō hā te te 're wapari za'ra mono tō da, daro mono bā te te ūropéi mono hā.

1 Wa hā, Wanhib'apito zazei'wa norī 'madā'ā'wa, wa āma aimā rob'ui'éré za'ra wa'wa, tinhib'a'uwe da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're ūaipisutu za'ra wa'aba mono norī ma. Tame te asiré īsazei'wa norī hā asiré 're asī'rā'ōtō u'āsi aba mo. Pi'ō norī hā ti'ra te te 're ūmadā'ā pese za'ra mono ne, te 're asī'madā'ā pese za'ra wa'aba mo, īsazei'wai mono bā. Taha wa, simisutu īma asawi pese za'ra wa'aba di, tō sena. Tane nherē, īma si asawi za'ra wa'aba õ di. Uburé Zezusihī wasu'uwe hā te te īwaihu'u pese za'ra norī ma zama, asawi za'ra wa'aba di duré. **2** īwasu'uwe hā tō sena uptabi hā wasiré wa te 're 'madā'ā pese za'ra mono wa, wa wa te 're asawi pese za'ra wa'wa. Ōne u'āsi te za īwasu'uwe hā wasiré 're hāimana u'āsi.

3 Wamama ma, wa 're īmreme u'āsi, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, duré ūra Zezu Cristuhu ma zama, īsimizawizé hā wa'āma 're hāimana u'āsi za'ra mono da, ta norī āma si rowē u'āsi, āma 're wanomro mono da. Wa'āma 're siwārī u'āsi zahuré mono da, wa duré tāma 're īmreme u'āsi zahuré. Āne te za te te wama 're apisutu zahuré, Wamama nhimiroti si tō sena na wasiré wa te āma 're ūmadā'ā pese za'ra mono norī ma, duré 're īwasisawi pese za'ra mono norī ma zama.

Īsazei'wa norī, tō sena Cristuhu wasu'uwe zarina si 're īhāimana za'ra mono zé wasu'u

4 Ni'wam norī hā asiré 're ūaihāimana za'ra wa'aba mono norī hā īwasu'uwe tō sena zarina si te, u, 're hāimana za'ra, Wamama te te wama 're ūaroti mono zéb zarina si. Āne hā te wapari wamhā, ma tō īwasu'u wē za'ra hā īma rowē waze. Taha wa, ūtoi uptabi di, āhāna hā. **5** Wasiré īsazei'wa norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, āne wa za oto aimā roti za'ra wa'wa. Uburé wasiré īsazei'wa norī hā, oto 're wasisawi pese za'ra wa'aba mono. Ā hā roti hā āhāna si õ di. Duréihā īsāna'rata hawimhā, Zezusi wa te 're īsaze na'rata za'ra mono zém hawi, wama 're ūhāimana u'āsi za'ra mono, ā hā. **6** E niha tawamhā, āma 're īwasisawi pese za'ra mono zé hā za. 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti si wa za wa te 're 'madā'ā pese za'ra. Āne ma tō īsāna'rata hawimhā, īsimiroti wasu'u hā 're īwapari za'ra wa'aba mo, āma 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina āma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da.

7 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, roti tō senai'ō na te te dama 're ūroti za'ra mono norī hā ahā uptabi di oto. Daro mono bā te dawazari 're hāimana za'ra. Zezu Cristuhu hā, a'uwe hāiba na dasiré ūpoto õ na, te ta norī hā sō 're simrami za'ra dama, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā Danho'reptui'wa da, te te ūpisudu hā. Ni'wam norī hā ta norī ne 're hāimana za'ra mono wamhā, te za īwaihu'u za'ra wa'wa, roti tō senai'ō na te te dama 're ūroti za'ra mono hā. Te za duré īwaihu'u za'ra wa'wa, Cristuhu zada 're ūhāimana za'ra mono na hā. **8** Taha wa, roti tō senai'ō na te te dama 're ūroti za'ra mono norī wi, te za 're asī'madā'ā pese za'ra wa'aba mo 'rāwi, 're

ĩromhuri za'ra wa'aba mono zé wa'â hâ 're simini tō za'ra wa'aba mono da. Uburé marī ĩwē na 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za te te aima ĩwa'âbâ za'ra wa'aba zé hâ ubuni na asima 're waibui wa'aba mono da, te za 'râwi 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo.

⁹ Ni'wam norī hâ Cristuhu nhimiroti si te te 're wapari za'ra mono õ wamhâ, tinhimirosa'rata na te te āma 're uzusi za'ra mono wamhâ, ta norī hâ 'Re ĩhâimana u'âsi mono siré 'râwi 're hâimana za'ra mono õ di. Tane nherë, ni'wam norī hâ Cristuhu nhimiroti zarina si 're nomro mono wamhâ, ta norī si te Wamama siré 're hâimana za'ra 'râwi, ĩra siré zama. ¹⁰ Duré Cristuhu nhimiroti upana te dama 're ĩroti za'ra mono hâ ta norī hâ atême 're sihutu aba mono wamhâ, sô 're atob'uzu za'ra wa'aba mono õ di za, asõrõwa u 're sisisi aba mono da. ¹¹ Sô 're atob'uzu za'ra wa'aba mono wamhâ, ĩsimiromhuri wasétê na te za ĩme 're aiwasété za'ra wa'aba mo, āma 're sasõmri za'ra wa'aba mono wa.

Zuwâhâ nhimi'ui'éré 'râsutuzé wasu'u

¹² Zahadu marī hâ ahâ uptabi di, te aima ĩwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hâ. Tane nherë, âhâna hâ te ĩsima wê õ di, ĩbaihâ na te aima āma ĩrob'ui'éré za'ra wa'aba da hâ. Āma atême ĩmorî aba da si, wa ĩsima rob'madâ, wasisabu za'ra da. Tawapsi wa za 'râwi wasisadawa 'madâ'â za'ra ni. Tawapsi wasima watoi uptabi za'ra di za oto.

¹³ Āme wasiré ĩsazei'wa norī hâ te duré āma asawi za'ra wa'wa, ai'ra waptéb za'ra wa'aba ne, 're ĩnomro mono norī hâ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tinhib'a'uwê da, te te ĩpisutu za'ra norī hâ.

3 Zuwā

**Zuwā hā sī'ubdatō āma te te duré ūrob'u'érēzé,
Da'izuhu ma
Ībaihā wasu'u'uzé**

Ā ībaihā na rob'u'érē hā Zuwā hā ma tō aibā ma tisō, Da'izu na īisisi ma. īsazei'wa norī 'madā'ā'wa, ta hā. Zuwā hā ma tō āma tiwata, īsimiromhuri na, duré aibā īhāiba amo āma zama, Demetirizuhu āma. Tazahā aibā īhāiba amoi ma, ma tō timreme hā pētē, Di'oterepesi na īisisi ma, ta hā rob'uwaibaba 're morī ū wa.

¹ Da'izu, a hā īsiwadi uptabi, īma asawi uptabi di, tō sena. Wa hā, Wanhib'apito zazei'wa norī 'madā'ā'wa, 're īhāimana mono, wa za oto aima āma rob'u'érē.

² īsiwadi, 're aimorī wē u'āsi wa, te 'rāwi asiwē'ō āna 're aihāimana mo, ato sina. Taha wa, wa tō te īsima 're aiwē, uburé marī īwē si aima 're hāimana u'āsi mono da. Wa duré te īsima 're aiwē, aihāzé āna 're aihāimana mono da. ³ 'Re aihāimana mono zém hawi, ma tō wasisānawā norī hā we ītēme 're sihutu. We 're sihutu mono sidāpāsi, ma tō siparabāsi te te īma 're aiwasu'u wē za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina si 're aihāimana wē mono na hā. Taha wa, aiwasu'u ma hā ītoi uptabi di. Ōhō na si te tō 're aihāimana u'āsi mo, rēme waihu'u āna. ⁴ Āne hā īra norī āma te 're wapari wē za'ra mono wa, īma 're rowē uptabi mono di, Wanhib'apito wasu'u'uwē na te āma 're īpo're pu'u za'ra mono zéb zarina te te 're īsazei pese za'ra mono norī āma. īra norī 're īhāimana wē za'ra mono wasu'u te 're wapari mono wamhā, īma 're rowē uptabi mono di. Marī na uburé rowasu'u hā te 're wapari wē mono nherē, te te siwi āma wabzu ū di, īra norī wasu'u te 're īwapari zei mono zém na hā.

Da'izuhu wasu'u wē wasu'u

⁵ īsiwadi, īma asawi pe hā, asimi'ē na te īsazei'wa norī āma 're aiwārī u'āsi mo, darob amoi hawi atēme 're īsihutu mono norī āma. Ta norī hā aima sa'rese za'ra ū nherē, te ai'umnhasi na tāma 're aihāimana za'ra mo. ⁶ Ta norī hā ma tō asimizawi pese zém na we te te 're aiwasu'u za'ra, āme īsazei'wa norī 're īsi'rā'ōtō mono norī nho'a. īsazei'wa norī hā darob amoi hawi atēme 're īsihutu mono norī hā, aihawi nimomo 're nomro mono ū ré, marī na āma 're aiwārī za'ra mono wamhā, wē di, ubana 're nomro tō mono da. Wē uptabi di. 'Re īhāimana u'āsi mono te te aima 're ī'awē mono zéb zarina si te za āma 're aiwārī za'ra mo. ⁷ Ta norī hā Wanhib'apito ma, te te 're romhuri za'ra mono da, ma tō sī'uihā na asatōrī za'ra, tirom hawi, daro mono bā te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Duré īsazei'ō'wa norī hā marī na āma 're siwārī za'ra mono da, sina sō 're simnhasi za'ra mono ū di, īsadawa wasu'u'wa norī hā. Mare di. ⁸ Taha wa, wa norī si wa za āma 're wasina u'āsi. Zezusihī wasu'u'uwē hā ta norī hāiba u'ābā, wa te āma 're ropéi mono da, wa za āma 're wasina u'āsi, tō sena.

Di'oterepesihi wasu'u, Demetirizuhu wasu'u me

⁹ Āne wa za duré āma aima waihu'u. īnhimi'ui'érē hā tamomo wa tō āma tisō īsyryre hā, īsazei'wa norī hā asiré 're īsi'rā'ōtō mono norī ma. Tane nherē, te ni'wa hā tame 're sāmra, īwē'ō'wa hā, Di'oterepesi na īisisi hā. Ta hā uburé asiré īsazei'wa norī ma, si'apito da si te sine 're rob'ruiwapari u'āsi mono wa, īnhimiroti hā te te 're wapari mono ū di, īsipai u da'madā'ā'wa na 're

Íhâimana mono 'ru te. ¹⁰ Taha wa, atême ãma ïwisi wapsi, wa za ïsimiromhuri wasétē na asiré ïsazei'wa norí hã ãma po're pu'u za'ra, ïsõ'a. Ta hã te sadawa nhipesé na taré te te dama 're wabâsi wasétē u'âsi. Tane nherë, taha si õ di, tiwasédé te te 're ï'manharí mono zé hã. ïsazei'wa norí hã darob amoi hawi ïtême 're sihutu mono wamhã, ïsõrôwa u ïtême 're ïsisisi mono da hã, te te 're dawai'bui mono õ di. Ône haré te te tâma 're arob'ru. Duré tame ïsazei'wa norí hã 're ïsi'ubumroi mono norí wi, te duré te te 're awé'õ, ïsiré ïsazei'wa norí hã darob amoi hawi ïtême 're sihutu mono wa, sô 're hâsi tõ mono da, ïsõrôwa u ïtême 're sisisi tõ mono da. Tane nherë, ïsazei'wa norí hã te te 're wapari za'ra mono ãna, tisiré ïsazei'wa norí hã tinhorôwa u te te 're 'mazasi za'ra mono wa, te duré õ hã da'mazasi'wa norí ma, te te tâma 're arob'ru, tisiré ïsazei'wa norí wi 're wairébé mono da, siré 're hâimana tõ za'ra mono da oto, rowahutuzéb 'remhã.

¹¹ ïsiwadi, ïma asawi pe hã, dap'o're ãna dawasédé da te 're ï'manharí za'ra mono ne, 're aihâimana mono õ di za, õ aibâ hã 're ïmorí wasétê ne hã. Mariïwê zô si te za asima 're ïrob'madâ'â u'âsi mo, 're ïdahâimana wë za'ra mono norí ne. Ni'wam norí hã marí ïwê si te te sima 're 'madâ'â za'ra mono wamhã, ta norí si te 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê 're hâimana za'ra. Duré ni'wam norí hã tihâimana wasétê si te te sima 're wë uptabi za'ra mono wamhã, ta norí hã 'Re ïhâimana u'âsi mono hâimanazé hã 'râwi te te 're waihu'u za'ra mono õ di.

¹² Aibâ hã te aihîni ïsazei'wa norí hã te te siwi 're wasu'u wë za'ra, Demetirizu na, ïsisi hã. Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma 're ïwê mono zéb zarina si, sena na 're ïhâimana mono na ma tõ ïwaihu, 're ïhâimana wë mono zém na hã, ta hã. ïzama wa duré te ãma 're wasu'u u'âsi, wë na dama 're ïhâimana mono na hã. A hã ma tõ, tõ sena ïnhimiroti na hã ïwaihu.

Zuwâ te ïrob'ui'éré 'râsutu zéb ãma, ïsazei'wa norí te te ï'azawizé

¹³ Zahadu marí hã ahâ uptabi di, te aimâ ãma ïwaihu'uzéb da hã. Tane nherë, te ïsimâ wë õ di, ïbaihâ na te aimâ ãma ïrob'ui'éré da hã, âhâna hã.

¹⁴ 'Râwi ïwasisõpêtë su'u da si, wa ïsimâ te rosa'rata u'âsi. Tawapsi wa za 'râwi wasisadawa 'madâ'â ni.

¹⁵ Wa duré ai'âma 're ïmreme u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, rowë u'âsi 're aihâimana mono zé hã te te aimâ 're pisutu u'âsi mono da. Âhâna wasiwadi norí zama te ãma asawi za'ra, ãme ïsiré 're ïhâimana za'ra mono norí hã. Ma'ãpé, wasiwadi norí hã ai'rata 're ïhâimana za'ra mono norí hã ïhâiba mono bâ ïma sawi za'ra na.

Zudasi

Ísazei'wa norī ma, Zudasi te te īrob'ui'érézé Íbaihâ wasu'uze

Ã Íbaihâ na rob'ui'éré hâ Zudasi hâ ma tô âma rob'ui'éré. Ãté tô ô hâ Zezusih no, Marcusi te te ïwasu'u hâ Marcusi 6.3 âma hâ. Zezusih zazei'wa norī ma, ma tô ã hâ tinhimi'ui'éré hâ time, roti senai'õ na rowasu'u'wa norī da, hâimana nhimiza'rese 're hâimana za'ra mono da.

Zudasi hâ ma tô sima wê, tinhimi'ui'éré na ïsazei'wa norī hâ te te 're pawaptob za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na hâimana nhiptete sina 're nomro mono da. Ma tô duré tâma roti za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hâ te te dawi 're ï'udâ za'ra mono norī hâ te te 're wapari za'ra mono tô da, 'Re ïhâimana u'âsi mono za te te 're ïhâ za'ra mono norī hâ.

¹ Wa hâ Zudasi, Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, duré Ti'aduhu no, wa aimâ ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ ma tô te te 're aipisutu za'ra wa'wa, ïsib'a'uwê oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, tâma asawi pese za'ra wa'aba di, Wamama ma hâ. Duré Zezu Cristu hâ te te 're ai'madâ'â pese za'ra wa'aba mono di oto.

² Wa hâ wa ai'âma 're ïmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'âma 're ïpë'érézé mono zé hâ aimâ 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, sa'ëtê na, duré rowë hâ te te aimâ 're pisutu za'ra wa'aba mono da. Wa te te tiwi 're rowaptfêrë u'âsi duré, ïsimizawizé hâ ai'âma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti upana, ïsazei'wa norī ma, rowasu'u nhipese'wa norī wasu'u

2 Pedru 2.1-22

³ ïsisânawâ norî, ïma asawi pese za'ra wa'aba norî hâ, wa tô aré ïsima rosa'rata, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ïwa'anho'reptui mono zém na te aimâ rob'ui'éré za'ra wa'aba da. Tane nherë, marî ïwasétêrê hâ ai'âma 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, wa tô ïnhimirosa'rata na ïsima ãma sapri, taha na si te ãma aimâ rob'ui'éré za'ra wa'aba da. Wa norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê, wa oto 're wahâimana za'ra. Ta hâ ma tô misi haré te te wama 're anhomri, Cristuhu wasu'uwê na roti hâ ãma 're ïwanomro mono zéb da hâ. Taha wa, wa oto aimâ ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa, taha na si dama 're asiwusu'u nhiptete za'ra wa'aba mono da. ⁴ E marî wa. Ni'wam norî hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti wë'ô'wa norî hâ te aiwazari 're hâimana za'ra wa'wa. Sô'awi te te 're rowahutu za'ra mono nherë, te ta norî hâ roti na te te aiwi ãma 're upa za'ra wa'wa. Taha wa, ïsimiroti za'ra hâ tô sena newa, te asiré ïsazei'wa norî hâ 're ïwapari za'ra wa'aba mo. Duré õ norî hâ aibâ ïwasétê norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te siwi 're wazé mono õ di. Duré Wanhib'apito Zezu Cristu hâ misi uptabi 're ïhâimana mono hâ ma tô te te siwi 're wë'ô za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ te te duré 're 'madâ'â pese za'ra mono õ di. Aimawi na si te te dama 're rowasu'u za'ra. Åne ïsimiroti za'ra hâ: "Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te 're da'azawi pese uptabi mono wa, te dawasédé hâ te te dama 're apari. Taha wa, da te 're saze za'ra mono nherë, tane nherë, te za da te dasima 're ïwë za'ra mono zéb uwaibaba, 're danomro wasétê, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimihâzém na dasina 're dapahi za'ra mono ãna." Åne ïsimiroti wasétê za'ra hâ, dama. Duréhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ

ma tō ta norī āma waihu'u siro ībaihā na hā, 're īnomro wasétē mono norī āma, te te 're īwē'ō pese za'ra mono zém na, za te te 're īhā za'ra mono zém na hā.

⁵ Wa za oto āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, waihu'u pese za'ra wa'aba nherē. Duréihā Wanhib'apito hā ma tō Izarazéhē nnihudu norī sō'reptu za'ra. Ezitu hawi ma tō sani za'ra. Tawamhā te te sō'reptu za'ra nherē, nī'wam norī hā te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono õ norī hā ma tō uprosi. ⁶ Tane duré, hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā, īsipizari za'ra norī āma, wa za duré āma aipo're pu'u za'ra wa'wa. Ta norī hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā pisutu za'ra aré, īsadawa para te te tāma 're romhuri za'ra mono da, pire na. Tane nherē, ma tō hāiwa āma romhuri na te te tiwi āma 're upa za'ra. Tiwasétē na 're īnomro mono zéb zō si, ma tō rēme za'ra oto, 're īhāimana za'ra mono zé hā. Taha wa, ma tō oto 'Re īhāimana u'āsi mono hā satōrī za'ra, robra si 're īsa'wari mono u, tame pawasisi ré 're simasab u'āsi mono da. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ropsi'utōrīzéb u za te da'āma īrowairébékub, te za tame 're hāimana u'āsi za'ra. Tawapsi te za oto wē'ō pese za'ra. ⁷ Ma'āpé duré, āma asipo're pu'u za'ra wa'aba, duréihā Sodoma na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī āma, duré Domora na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī āma, duré ī'rata 'ri wa'ōtō mono bā 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī āma hā. Tame ma tō uburé dahāimana wasétē uptabi na 're dahāimana za'ra, dasiwazari. Dahāiba na ma tō dasina 're danhipsaihuri za'ra. Duré aibā nherē, ma tō aibā sī'uiwa na dasina 're dawasétē za'ra. Hāiwa āma aré te te 're īromhuri za'ra mono norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're īwapari za'ra mono õ ne, da te 're wapari za'ra mono õ di. Taha wa, ma tō unhamo ro'o na dama rob'manharī za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, da te 're robzépata u'āsi za'ra mono da, unhamo ro'o u'āsi āma. Taha na te za āma 're dasipo're pu'u u'āsi za'ra, ta norī zarina oto āma 're danomro wasétē tō mono da.

⁸⁻⁹ Duréihā 're īdawasétē za'ra mono ne, te īhāna hā aibā norī hā 're hāimana wasétē za'ra, roti tō senai'ō na te te aimā 're īroti za'ra wa'aba mono norī hā. Ta norī hā sōtō 'rowim ne sōtō 'rowib õ nherē, marī īwasétē hā te te 're ī'madā'ā za'ra mono zéb zarina, te tihāiba na 're siwasétē za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā ma tō duré te te siwi 're wē'ō za'ra. Hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma, romhuri'wa norī āma, te duré te te 're wasétē za'ra, ta norī hā. Tanei õ di, Midé hā hāiwa āma romhuri'wa norī ma īpire za'ra hā. Ta hā duréihā ma tō Mozésihi hāiba hā sawi Wa'uburé wi, te te āri tō da. Tawamhā, Midé hā aré sada sahi nherē, īwasédé hā te te āma hiri õ di, te te āma īwasétē na hā. Āne si ma tō tāma waihu'u, Wa'uburé ma: "Wanhib'apito si te za sa'ētē aimā tinha." Õ hā Wa'uburé hā aré dama pire na hāiwa āma romhuri'wa na 're hāimana mono wa, te te āma wasétē õ di, Midé hā. Tane nherē, te ta norī hā hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī āma, te te 're wasétē za'ra, aibā īwasétē norī hā. ¹⁰ Tane nherē, te aibā īwasétē norī hā rosa'rada hā uburé tāma īwaihu'u za'ra õ ma, nharī wasétē za'ra. Robzari norī hā rosa'rata āna siwa'ru 're īhāimana za'ra mono ne, te ta norī hā 're hāimana za'ra, simirosa'rata 'wa'rutu na. Taha zarina te za ai'utō. ¹¹ Ta norī ma, tāma ropipa uptabi za'ra di za, duréihā Ca'l, 're īhāimana wasétē mono zém ne, 're hāimana za'ra mono wa. Duré Bara'ā hā rob'uiprazéb zō 're īmorī wasétē ne, te te 're rob'ruiwapari za'ra mono wa, tāma 're ropipa uptabi za'ra mono di za. Duréihā Cora hā ma tō tī'madā'ā'wa hā wē'ō, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipisutu nherē. Tane te duré aibā īwasétē norī hā īsazei'wa norī 'madā'ā'wa norī nhimiroti hā te te 're wē'ō pese za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipisutu nherē. Taha wa, Cora īsī'utōrī ne te za duré ai'utō, aibā īwasétē

norī hā. ¹² A norī wa'wa hā te asiré ūsazei'wa norī me 're asisawi za'ra wa'aba mono sina, asa hā asima 're ī'manhari za'ra wa'aba mo, simisutu. Tane nherē, te īwasétē norī hā atēme 're sihutu 'wa, asa hā asima 're 'manharī za'ra wa'aba mono ré. Siséb ū zarina te ta norī hā te te aiwi 're ro'wa'rutu za'ra wa'wa, siwa'ru. A norī wa'wa hā zazahā īhāirā ne te 're aihāimana wē za'ra wa'aba mo, īwē na si. Tane nherē, ta norī hā zazahā īhāirā, da te 're īhā'uptob za'ra mono ne, te 're hāimana wasétē za'ra, sima si te te 're rosa'rata wasétē za'ra mono wa. Ta norī hā hāiwa nhirōno hā, tā īhawi 're ta'a za'ra mono āna, rowa'u te te 're ī'maprabā za'ra mono ne, marī īwē hā te te 're 'manharī za'ra mono ū di. Duré rob'rā, 're ī'rā prédu mono zéb u, wede hā 'rāi āna 're ūsimasa mono ne, duré da te oto 're sariza'o'o za'ra mono wa, 're ī'rē pese za'ra mono ne, marī īwē hā te te 're 'manharī za'ra mono ū di, ta norī hā. ¹³ Ā sisasi hā 're ūsibzaihā za'ra mono ne, te ta norī hā tāma 're rowē za'ra mono da newa, hāiwi si 're nomro, 're wa'utu za'ra mono āna. Duré ī nibbzaihā zaipro īwasédé, supara 'ré u te te 're īsāmra mono ne, te marī īwasétē si te te 're 'manharī za'ra, ta norī hā. Wasi hā siwa'ru 're īnomro mono ne, te duré ta norī hā siwa'ru 're hāimana za'ra, te te 're rob'uptabi za'ra mono āna. Ta norī āma ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā sima āma roti sirōmo za'ra, za te te īhā za'ra zém na hā. Robra si 're ūsa'wari mono zéb u te za satōrī za'ra, robra u'āsi u, īwa 're hāimana u'āsi za'ra mono da, tame.

¹⁴ Duréihā Enoti hā te 're hāimana, Adāhā 'ra nihudu hā. Ta hā ma tō romhā ré da'āma waihu'u siro, 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī āma hā. Āne ma tō da'āma waihu'u siro:

"Ma'āpē waihu'u za'ra wa'aba. Wanhib'apito te za wei mo. Tāma īromhuri'wa norī hā ahā uptabi na te za we ūsiré ai'aba're. ¹⁵ Tawamhā te za oto da'awaihu'u, 're īdahāimana wasétē za'ra mono na, duré 're īdahāimana wē za'ra mono na zama. Taha zarina te za oto da'āma arowairébē. Tamep si te za oto 're īhāimana wasétē za'ra mono norī hā awē'ō pese. Uburé marī īwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono wa, te za awē'ō pese, duré mreme wasétē na 'Re īhāimana u'āsi mono āma te te 're wasétē za'ra mono wa."

Āne ma tō Enoti hā romhā ré da'āma waihu'u siro, tame aiwazari wa'aba aibā norī hā 're īhāimana wasétē za'ra mono norī āma zama.

¹⁶ Ta norī hā te 're siwapsari u'āsi za'ra, soto wasétē na. Si'upana si te duré ta norī hā dawasédé hā te te da'āma 're sa'ra, 're danomro wē mono nherē. Si'uihā na marī hā te te sima 're īwē za'ra mono zéb uwaibaba si, te te 're 'manharī za'ra, īwasétē hā. 'Rāwi te ta norī hā sina 're wata u'āsi za'ra, tiwē na. Te duré taré dawē te te da'āma 're sa'ra za'ra, īwa'rāmi marī īwē hā da te tāma 're sōmri za'ra mono da.

Zudasi hā, ūsazei'wa norī hā siptete sina āma 're nomro mono da, te te tāma ūroti za'ra zé wasu'u

¹⁷ ūsisānawā norī, ta norī nhimiroti wasu'u wasédé hā 're wapari za'ra wa'aba mono ū di za. Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī nhimirowasu'u na si te za 're asipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mo. ¹⁸ Āne ma tō ta norī hā wama waihu'u sirōmo za'ra: "Nimahā na ūropsi'utōrīzéb u hā aibā norī hā te za dawazari 're hāimana za'ra, īwasétē norī hā. 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te siwi 're wazé mono ū di za. Te za duré ai'āma 're wa'ē za'ra wa'wa. Si'uihā na marī hā te te sima 're īwē za'ra mono zéb uwaibaba si, te za te te 're 'manharī za'ra, īwasétē hā." Āne ma tō wama waihu'u sirōmo za'ra, Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī hā. ¹⁹ Aibā īwasétē norī hā te ūsazei'wa norī wi tinhimirowasu'u wasétē na te te 're ro'wa'rutu za'ra, ūsazei'wa norī hā siré 're si'rā'ōtō u'āsi mono nherē, siwi 're siwanhizari za'ra mono da, ta

hawi. 'Re īdahāimana wasétē za'ra mono norī nhimirosa'rata zarina si te ta norī hā te te 're rosa'rata za'ra. 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā ta norī pē'ē 're, 're hāimana za'ra mono õ di. ²⁰ Īsisānawā norī, tane nherē, te za āma 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito wasu'uwe na 're īsaze za'ra wa'aba mono zém na, aihāimana prédub sina asima 're sa'etē u'âsi za'ra wa'aba mono da. Duré 'Re īhāimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhā, īpē'ēzani te te aima 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na si, te za tāma 're aimreme zusi aba mo. ²¹ 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti zarina si, te za 're aihāimana u'âsi za'ra wa'aba mo, īsimizawi pese zém hawi asina tiwi 're aipahā za'ra wa'aba mono tō da. Duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimizawi pese na dama 're īsōpru mono zéb zō, te za asina 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'âsi mono 'rata 're aihāimana u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hā, te te aima īsōmri za'ra wa'aba zō.

²² Āne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norī hā Wanhib'apito zadawa wasu'uwe hā te te 're saze za'ra mono nherē, āma 're īsiwawā za'ra mono norī āma, te za āma 're aipē'ēzé za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito wasu'uwe na apâ 're pē'ē nhimi'wara mono da. ²³ Duré, unhamu u aré 're darere'e mono wa, da te 're īdanho'reptu za'ra mono ne, te za ni'wam norī hā 're īpawaptob za'ra wa'aba mo, Zesusi te te 're saze za'ra mono da, ropipa u 're sisisi tō mono da. Duré ni'wam norī hā, wasétē uptabi na 're īhāimana za'ra mono norī hā ta norī āma zama te za duré 're aipē'ēzé za'ra wa'aba mo. Āma 're aipē'ēzé za'ra wa'aba mono nherē, te za ta norī wi 're asi'madâ'ā pese za'ra wa'aba mo, tihāimana wasétē zéb u te te 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da, sitēme. Da'uza hā hāi wē nherē, da te dasiwi 're hā uptob za'ra mono wa, da te 're īwē'ō pese za'ra mono ne, tihāimana wasétē zém na 're īsi'uptob za'ra mono zép si te za asisi 're īwē'ō pese za'ra wa'aba mo.

Zudasi hā, 'Re īhāimana u'âsi mono āma īwatazé wasu'u

²⁴⁻²⁵ 'Re īhāimana u'âsi mono āma si 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za. Taha si uburé Danhib'apito hā te 're hāimana, Wa'anko'reptui'wa hā. Wanhib'apito Zezu Cristu we te te wazada īsōmrizém na ma tō te te 're wa'anko'reptu, wazada īdâ'âzém na. Ta hā wē uptabi di. Wē uptabi wa, uburé wa te 're wazéb u'âsi za'ra wa'aba mono za. Waihu'u pese uptabi di duré. Danhipai u dama pire uptabi di, ōhō si. Āne 'Re īhāimana u'âsi mono hā, marī õ ré 're īhāimana mono zé hā, duré āhāna hā. Öne u'â te 're hāimana u'âsi, tiwaihu'u pese uptabi na. Taha wa, āma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za.

Taha ma, uburé marī hā tāma waihu'u pese di, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā, 're rēme za'ra wa'aba mono tō da, aiwasétē 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da. Te za duré sitēme aiwaibui wa'wa, aiwasétē āna īsō'a 're aihāimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré ato sina ī'rata 're anomro u'âsi aba mono da, rowē āma. Tane tō.

Apocaripsi

Rob'rāsutuzéb āma za īropsihâ'rē mono zém na, Zuwā te te āma īrob'ui'érézé

Ībaihâ wasu'uze

Ā ībaihâ na rob'ui'éré'wa hā Zuwā na īsisi hā, Zezusihî zadawa wasu'u'wa. Ta hā Zezusihî wasu'u'wē na te dama 're rowasu'u za'ra mono 'ru te, si'īhi wapsi, ma tō sērē ni, dazazéb 're, Patemosi na rob'rē za'iti nhisi āma. Tame sāmra ré, ma tō rob'ui'éré, ā ībaihâ na hā.

Ā ībaihâ hā Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Zezusihî zazei'wa, siré 're īsi'rā'ōtō za'ra mono norī ma, ma tō rob'ui'éré, 7 na tiza'rui mono bâ 're īsi'rā'ōtō mono norī ma hā. Tinhimi'ui'éré na ma tō tāma roti za'ra, siptete sina Zezusihî āma 're nomro u'āsi mono da, danhib'rata te te 're robzépata za'ra mono nherē, te te 're rēme za'ra mono tō da.

Sōtō 'rowim ne, da te 're īrosawērē za'ra mono ne, 'Re īhâimana u'āsi mono te te tāma 're īwaihû' mono na ma tō rob'ui'éré, Zuwā hā. Satanasihi nhiptetézé hā za īsi'utōrîzém na ma tō rob'ui'éré, Zezusi za te te āma ī'ai'utézém na hā, rob'rāsutuzéb āma.

Āhāna hā Zuwā hā sōtō 'rowim ne, marī te te ī'ab'madâ'ā mono zém na rob'ui'éré hā wa te 're sôrē za'ra mono wamhā, wama pire za'ra di, wa te īwaihû' za'ra da hā. E marī wa. Za 're īromhâimana mono zém na, te te rowasu'u mono wa, wanhowa, duré zahadu te te wama romhâ'i'rē mono ū wa. Zuwā hā ma tō te te sima 're wa'awē, īpire hā wazô 're wairébé mono wa, 're wapahi za'ra mono tō da. E marī wa. Zezu Cristu hā uburé dama pire uptabi wa, duré taha si dama pire na 're īhâimana za'ra mono norī wada'uri'wa, 're hâimana mono wa.

1-2 Duréihā, 'Re īhâimana u'āsi mono hā ma tō Zezu Cristuhu ma awaihu'u siro, tō sena na za romhutu na 're īromhâimana mono zém na, tinhib'a'u'wē norī ma, te te duré waihu'u sirōmo za'ra da.

Taha wa, Zezusi hā ma tō hâiwa āma romhuri'wa hā we satō Zuwâhā u, marī te te tāma waihu'u da. Tawamhā ma tō ītēme wi. ītēme wisi wamhā, Zezusihî ma, 'Re īhâimana u'āsi mono hā sō'awi te te oto tāma īromhâ'i'rêzém na ma tō Zuwâhā ma waihu'u. Sōtō 'rowim ne, ma tō marī hā sabu, da te 're īrosawērē za'ra mono ne. Taha wa, tō sena na te za oto Zuwā hā āne aimâ āma rob'ui'éré za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, uburé marī hā te te ī'madâ'ázém na, tō sena 'Re īhâimana u'āsi mono nhimiwaihu'uzém na hā, Zezusi hā sena na te te īwaihû'uzém na hā. **3** Tawamhā āhā wasu'u hā za 're īromhâimana mono zém na ni'wa te te dama 're sôrē mono wamhā, tāma 're rowē u'āsi mono di za. Duré, āhā wasu'u hā ni'wa te te 're wapari pese mono wamhā, tāma 're rowē u'āsi mono di za. Āma ronomro ū ré, te za 're romhâimana, 'Re īhâimana u'āsi mono te te īwaihû'uzém na hā. Taha wa, ni'wa hā hâimana nhimiza'rese sina, te te 're wapari pese mono wamhā, tāma 're rowē u'āsi mono di za.

Azi'a na ti'a nhisi āma īsazei'wa norī, Zuwā te te īsawi za'ra zé wasu'u

4 Wa hā, Zuwā. īnhimi'ui'éré na wa āma asawi za'ra wa'wa, Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Zezusihî zazei'wa, asiré 're asî'rā'ōtō u'āsi za'ra wa'aba mono norī hā, 7 na daza'rui mono bâ 're ai'rā'ōtō aba mono norī hā.

Wa hā wa ai'āma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re īhâimana u'āsi mono ma, īsimizawizé hā ai'āma 're hâimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'āsi,

āma 're anomro aba mono da. Ta hā duréihā marī ū uptabi ré, ma tō 're hāimana u'āsi. Ōne u'āsi te za duré 're hāimana. Hāiwa āma te 're sāmra u'āsi, danhib'apito simasisizém na. Duré Ipē'ēzani zama te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da, wa duré ai'āma te 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'wa. Ta hā te 'Re Ihāimana u'āsi mono simasisizé uiwada 're hāimana u'āsi. Ta hā Ipē'ēzani hā 7 na īsimiromhuri hā.⁵ Zezu Cristuhu zama te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da, wa duré ai'āma te 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'wa. Ta hā dama l'umnhā, te simi'ē na 're hāimana, 'Re Ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'uwē 'wa da hā. Ta hā ma tō dawana tihāiwa'utu 'rata, ihāiba si'utōri waihu'u ū na. Uburé ti'ai āma danhib'apito norī nhipai u, Zesusi hā. Misi, Danhib'apito uptabi, te 're hāimana.

Ta hā te te 're wa'azawi pese. Taha wa, ma tō wazada dārā. Wazada dā'ā wamhā, īwapru ma tiwi puru. Tawamhā wawasétē na 're wanomro mono ré, ma tō tiwapru na tidâ'āzém na te te 're wa'a'upsō, wawasétē āna āma 're wanomro mono da oto.⁶ Ma tō duré te te 're wa'apisutu, īmama ma, wa te da'āma 're romhuri u'āsi za'ra mono da, sasedoti norī ne, īsib'apito ma hā. Ma tō duré te te 're wa'apisutu, īsadawa para, wapire na 're wahāimana za'ra mono da. Ta hā Zesusi hā wē uptabi wa, duré waihu'u pese uptabi wa, āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono za.

⁷ Ma'āpē, asiwí waihu'u pese za'ra wa'aba. Zesusi hā te za wei mo, hāiwa'a na. Wei morī wamhā, uburé te za dasiwi 'madā'ā za'ra ni. ī'a're wi, siwi īwa're'wa norī hā te za duré 'madā'ā za'ra, siwi īwīrī'wa norī hā. Tawamhā da'upsātā mono bā te za sô aiwa'ō za'ra ni, daro mono bā. Tō sena te za āne hā tiromhāiba.

⁸ Re Ihāimana u'āsi mono, dama īsiwaihu'u'uzé hā, āne: "Wa hā īmorī'rata na, wa tō 're Ihāimana u'āsi. Ōne u'ā, wa za duré 're Ihāimana u'āsi. Uburé marī hā si'utōri pese nherē, īsarina īsi'utōri ū di za." Āne uburé Danhib'apito uptabi hā īsiwasu'u'uzé hā.

Zuwā hā Zesusi te te īabuzé wasu'u, sōtō 'rowim ne

⁹ Wa hā Zuwā, asisānawāi wa'wa. A norī wa'wa Zesusihi āma si 're anomro aba mono wa, danhimirob'manharī, 're īsepata za'ra wa'aba mono ne, wa duré te 're robzépata, asine za'ra wa'aba, Zesusihi āma si 're īmorī wa. Zesusihi āma si wasiré 're wanomro mono wa, wa duré 'Re Ihāimana u'āsi mono nhib'a'u'uwē 're wahāimana za'ra. Ta hā te za duré te te 're wa'apawaptob u'āsi, da te 're wa'ruiwapari za'ra mono wa, wa te 're robzépata za'ra mono nherē, wawasétē u tiwi 're wasipizari za'ra mono tō da, wanhiptete u'āsi āma 're wanomro mono da.

Wa hā wa tō te dama 're sadawa wasu'u, 'Re Ihāimana u'āsi mono hā. Tō sena na Zesusihi zazei'wa na wa tō duré dama 're īsiwasu'u u'āsi. Taha wa, ma tō dasiwi ī'āri ni. Ma tō dasiwi īzatōri ni, Patemosi na rob're za'iti nhisi u.¹⁰ Tawamhā tame īhamra ré, Wānhib'apito nhibātā na 'Re Ihāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō ī'uihā pi'rai wa, wa tō aimawi īhāiba, īhāiba waihu'u ū na. Tawamhā īhāiba waihu'u ū na Ihāimana ré, wa tō ni'wai mreme hā wapa, ībabarāi hawī. Mreme 'rāihā na te īma tinhā, īsimnhihārāzē hārā 'rāihā na ne hā.¹¹ Āne te īma tinhā:

— Āhāna marī hā te za ī'ab'madā'ā mo. Tawamhā uburé ī'ab'madā'ā mono hā te za ībaihā na āma īrob'ui'ē. Āma rob'ui'érē parimhā, Zesusihi zazei'wa norī, 'ri nho'ōmo mono bā siré 're īsi'rā'ōtō mono norī ma, te za ībaihā hā īsōmri za'ra. 'Ri nho'ōmo nhisi mono hā, āne: Épézu, duré Esimina, duré Pedamo, duré Ti'atira, duré Sadesi, duré Piradépiza, duré Radiseza. A norī ma, te za

asimi'u'i'éré hā ūsōmri za'ra, ūsazei'wa norī ma, 7 na 'ri nho'ōmo āma 're ūs'i'rā'ōtō mono norī ma hā. — Āne ma tō ūma waihu'u.

¹² Tawamhā wa tō ūsibabarāi u 'rāihai'p'i'ra, ūma ūnhari'wa zō. Sō ūsipi'rai wamhā, rob'uiwēzé sima'warazé hā 7 na ūhāiba za'ra hā duré ūsisiwimhā ūro'o ré hā wa tō 'madā'ā za'ra. Rob'uiwēzé sima'warazé mono hā, ētē'ubuzi pré oru 'manharī. Te rob'madā'ā nherē, ūnhotō 'rowi te ūrosawērē ne, wa rob'madā. ¹³ Tawamhā rob'uiwēzé wa'wa, te ni'wa hā za, aibā ne hā. ū'za hāpa, ūpara u te tiwi hāihai'p'a. Duré sō'utu wasisi ré, te za. ūsō'utu wasisizé hā, oru 'manharī. ¹⁴ Duré ūsérē hā, rā uptabi di. Pone'ērebā zérē ne hā, rā uptabi di, ūsérē hā. Duré, ito hā, unhamaro'o si'ubuzi ne te 're si'ubuzi zahuré. ¹⁵ Duré ūpara hā ūsi'uwazi waipo ne, te 're si'ubuzi zahuré. Duré ūmreme hā, ā'a'a 'rāihā ruru'u ne. ¹⁶ Wasi hā 7 na te tétē za'ra, tinhib'rata nhimire niwī. Duré ūsadi'rē hawimhā, sib'ezé 'wa si'uiwa 'wa pa te da'o, ūwa pe hā. Duré ūbu hā te rowa'a za'etē. Abzuma bādā te te 're ūrowa'a mono ne, te rowa'a za'etē.

¹⁷ Tawamhā ū hā te 'madā'ā wamhā, wa tō ūpapara aima sa'etē, ūdā'ā ne, ūpahi te. Tane nherē, ma tinhib'rata nhimire niwī ūupi, ūpahi tō da. Āne te ūma tinhā:

— ūma aipahi tō. Wa hā ūsāna'rata hawimhā marī ū ré hā, wa tō 're ūhāimana. Uburé marī hā si'utōrī pese nherē, ūsarina ūsi'utōrī ū di za, wa hā. ūne u'āsi, wa za 're ūhāimana. ¹⁸ Wa tō dārā aré. ūdā'ā nherē, wa oto 're ūhāimana u'āsi. ūdā'ā waihu'u ū di za oto. Ma'āpē, āne hā waihu'u pese. Te ūsima ūpisutuzéb zarina, wa te te 're da'anho'reptu, adā 're ūhāimana za'ra mono zém hawi, 'Re ūhāimana u'āsi mono 'rata, 're dahāimana u'āsi za'ra mono da. ¹⁹ Taha wa, uburé marī hā ūab'madā hā te za ū'a'ui'ē, ūhāna ūpusi mono hā, duré nimahā na ūpusi mono da hā. ²⁰ ūhāna wa za duré aima waihu'u. Wasi hā ūnhib'rata nhimire niwī te ūtētē za'ra hā ūmadā hā, te ūma ūsimiré'ezé hā waihu'u ū di, a hā. Duré rob'uiwē uparizé hā ūmadā'ā za'ra hā te ūma ūsimiré'ezé hā, waihu'u ū di duré. Taha wa, wa za oto aima waihu'u, te ūma ūsimiré'ē zahuré zé hā, waihu'u da. Wasi hā 7 na ūhāiba za'ra hā, ūnhib'rata nhimire niwī te ūtētē za'ra hā, ūsazei'wa 'madā'ā'wa norī, te wasu'u. Duré rob'uiwēzé sima'warazé hā, duré ūsisiwimhā ūro'o ré hā 7 na ūhāiba za'ra hā, ūsazei'wa norī te wasu'u, 'ri nho'ōmo mono bā siré 're ūs'i'rā'ōtō mono norī hā. Āne te ūma ūsimiré'ē zahuré zé hā. — Āne ma tō ūma waihu'u, ūtēme ūwi hā.

2

Épézu āma ūsazei'wa norī ma rotizé wasu'u

¹ Tawamhā Zezusi hā ūtēme ūwi hā ma tō duré ūma roti, āne:

— Zuwā, te za oto ūrob'ui'ē, Épézu na 'ri nho'ōmo nhisi āma ūsazei'wa norī 'madā'ā'wai ma. Te aima ūwaihu'u'uzém na te za tāma ūrob'ui'ē, āne:

“Wa hā wa ūsi'uihā na aima roti za'ra wa'wa, wasi hā 7 na ūhāiba za'ra hā ūnhib'rata nhimire niwī te ūtētē za'ra hā, duré 7 na rob'uiwēzé sima'warazé wa'wa 're ūmorī hā, oru 'manharī wa'wamhā. ² Épézu āma ūsazei'wa norī, uburé 're aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā ūma waihu'u pese di. Asimi'ē na te ūma 're ūromhuri pese za'ra wa'aba mo. Da te aima 're rob'manharī za'etē za'ra wa'aba mono nherē, aiwaséte u're aipizari za'ra wa'aba mono ū di, apā. 'Re ūdanomro waséte mono norī nhimiroti hā te 're ūwē'ō pese za'ra wa'aba mo. Ni'wa hā Zezusih zadawa wasu'u'wa na aima siwasu'u za'ra wa'aba wamhā, awa'awi 're saze za'ra wa'aba mono ū di. ūsimiroti hā te a'ā 're ūwapari za'ra wa'aba mo. Tawamhā ūwaibabā'ō na te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, awa'awi te asina 're ūwaihu'u za'ra wa'aba

mo, ūsadawa nhipe se na. Taha wa, te ã norī hā 're ūwē'ō za'ra wa'aba mo. ³ Da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, 're robzépata za'ëtē za'ra wa'aba mono nherē, 're ūrēme za'ra wa'aba mono õ di. ūwi 're aipizari za'ra wa'aba mono õ di. ūāma si te 're aihâimana nhipete za'ra wa'aba mo.

"Āne wa tō te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa, 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono zém na hā. ⁴ Tane nherē, marī hā te ūwi ro'wa're, te ai'āma ūwaihu'u za'ra wa'wa hā. Duréihā ūzazei 'rata za'ra wa'aba hawimhā, aré aima ūzawi pese za'ra wa'aba di. Aré aima dazawi pese za'ra wa'aba di, ūzama. ⁵ Ma'āpē, ūāma asipo're pu'u za'ra wa'aba. 'Re ūzawi pese za'ra wa'aba mono zém hawi ma tō asina ūrosapari za'ra wa'wa. Taha wa, aiwasétē wi, te za oto 're aipizari za'ra wa'aba mo, apā. 'Re ūzazei 'rata za'ra wa'aba mono hawi, 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono ne, te za oto apā 're aihâimana wē za'ra wa'aba mo. Ānei õ wamhā, aiwasétē wi 're aipizari za'ra wa'aba mono õ wamhā, wa za atême ūmorī za'ra wa'wa, rob'uiwézé sima'warazé hā ate wa'wa hā te aiwi âri za'ra wa'aba da. Te aiwi âri za'ra wa'aba wamhā, robaba di za oto, ate za'ra wa'wa hā. Āne, wa aima waihu'u ūrōmo za'ra wa'wa. ⁶ Duré, misi asimirosa'rata za'ra wa'wa hā, ūma ūwē hā. Nicora'ihi nhimiroti wasédé hā te te 're ūwapari za'ra mono norī hā te 're hâimana wasétē za'ra. 'Re ūhâimana wasétē za'ra mono zé hā ūma wē õ di, wa hā. Ta hā ūsine 're wē'ō pese za'ra wa'aba mono wa, taha wa, ai'āma ūma 're rowē za'ra wa'aba mono di.

⁷ "A norī wa'wa hā asimipari pese aba wamhā, ma'āpē wapari pese za'ra wa'aba, ūmama pē'ēzani hā ūzazei'wa norī ma, te te ūrotizém na hā. Āne ūsimiroti hā: Ni'wam norī hā tidâ'ázéb u ūwi sipizari āma Satanasihi āma te te ūai'uté za'ra norī hā ta norī ma si, wa za tâma pisutu za'ra, rob'râi u'â hā te te 're huri u'âsi mono da. Taha wede hā 'Re ūhâimana u'âsi mono 're ūsâmra u'âsi mono zéb āma te 're sa, rowē uptabi āma hā, ūrâ hā da te 're huri mono wa, dadâ'â āna 're ūdanomro u'âsi mono zé hā. Āne ūmama pē'ēzani te te ūrotizé hā." — Āne ma tō Zezusi hā ūma waihu'u, ūpézu āma ūzazei'wa norī, siré 're ūsi'řâ ūtō mono norī ma, te āma rob'ui'éré da.

Esimina āma ūzazei'wa norī ma rotizé wasu'u

⁸ Tawamhā Zezusi hā ūtēme ūwi hā ma tō duré ūma roti, āne:

— Zuwā, te za oto ūrob'ui'é, Esimina na 'ri nho ūmo nhisi āma ūzazei'wa norī 'madâ'â'wai ma. Te aima ūwaihu'uzém na te za tâma ūrob'ui'é, āne:

"Wa hā wa aima roti za'ra wa'wa, duréihā marī õ ré 're ūhâimana mono. Uburé marī hā si'utôrī pese nherē, ūsarina ūsi'utôrī õ di za, wa hā. Wa za 're ūhâimana u'âsi. Wa tō dârâ aré. ūdâ'â nherē, wa tō apâ hâiwa'udu, 're ūhâimana u'âsi mono da oto. ⁹ ūma waihu'u pese di, da te aima 're ūrob'manharî wasétē za'ra wa'aba mono zém hawi, 're ūrobzépata za'ra wa'aba mono zé hā. Duré, ūma waihu'u pese di, asibrob'õ na 're ūrobzépata za'ra wa'aba mono zé hā. Tane nherē, te asibrob ahâ ne, rowē na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ūnhimipawaptobzém na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa. Duré ni'wam norī hā te te dama 're aiwasu'u wasétē za'ra wa'wa. Te te dama 're aiwasu'u wasétē za'ra wa'aba mono zé hā ūma waihu'u pese di. Ta norī hā zudezu na 're poto za'ra mono zahâ, te Satanasihi nhimiroti zarina si, siwa'ru 're hâimana za'ra. ¹⁰ Za 're ūrobzépata za'ra wa'aba mono zém na hā asina 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. ūwapari pese za'ra wa'aba. Wa'uburé hā nimahā na te za dama ai'mai'ru za'ra wa'wa, da te ai'maiwaibui wa'aba da, dazazéb 're, da te ai'manheme aba da, te te aipibu za'ra wa'aba da, tō sena ūzaze za'ra wa'aba zô. Tawamhā 10 na bâdâ hā te za ai'āma 'maiha'i'utôrî

za'ra wa'wa, dazazéb 're ai'masimasa wa'aba ré hā, 'mairobzépata za'ra wa'aba mono ré hā. Āne wamhā, ma'āpé ūmairēme aba tō. Tawamhā da te ai'manhimroi wa'aba zém na ai'masi'utōrī aba nherē, ūmairēme aba ūwamhā, dawi ūmai'udā wa'aba ūwamhā, wa za aima wa'ābā za'ra wa'wa. Rowē, wa za aima pisutu za'ra wa'wa, ūrata 're ai'ubumroi u'āsi aba mono da.

11 "Asimipari pese aba wamhā, ma'āpé ūwapari pese za'ra wa'aba, ūmama pē'ēzani hā ūzazei'wa norī ma, te te ūrotizé hā. Āne ūsimiroti hā: 'Ni'wam norī hā tidā'āzéb u'jwi sipizari āna Satanasihi āma te te ūai'uté za'ra norī hā 're ūdadā'ā zahu za'ra mono norī siré, te te 're robzépata za'ra mono ū di za, unhamra ro'o u'āsi āma hā. Robze na te za 're hāimana u'āsi za'ra.' Āne ūmama pē'ēzani te te ūrotizé hā." — Āne ma tō Zesusi hā ūma waihu'u, Esimina āma ūzazei'wa norī, siré 're ūsi'rā'ōtō mono norī ma, te āma rob'u'i'ére da.

Pedamo āma ūzazei'wa norī ma rotizé wasu'u

12 Tawamhā Zesusi hā ūtēme ūwi hā ma tō duré ūma roti, āne:

— Zuwā, te za oto ūrob'u'i'é, Pedamo na 'ri rho'ōmo nhisi āma ūzazei'wa norī 'madā'ā'wai ma. Te aima ūwaihu'u'uzém na te za tāma ūrob'u'i'é, āne:

"Wa hā sib'ēzé 'wa si'uiwa 'wa pa ré ūza hā, wa aima roti za'ra wa'wa, ūwa pese ré hā. **13** ūma waihu'u pese di, 're ai'ubumroi wa'aba mono zé hā. Tame te Satanasihi nhimiwada'uri na 're dahāimana za'ra. Tame ma tō Ątipasi hā dasiwi wîrī ni asō'a za'ra wa'aba, simi'ē na te te dama 're ūzadawa wasu'u mono hā. Tane nherē, asō'a za'ra wa'aba da te dasiwi wîrī nherē, tāma aipahi za'ra wa'aba ū di. ūrēme za'ra wa'aba ū di duré. ūne haré te ūnhimiroti na si 're aihāimana za'ra wa'aba mo. **14** Tane nherē, te duré mari hā ūwi ro'wa're, te ai'āma ūwaihu'u za'ra wa'wa hā. Ni'wam norī hā ma tō aibā nhimiroti na 're hāimana za'ra, Bara'ā na aibā nhisi hā. Ta hā ma tō duréhā Baratihi ma te te 're roti, Izarazéhé nnihudu norī ma, sadawa nhipese na te te 're roti wasétē za'ra mono da, simiroti wē newa, ūsine 're hāimana wasétē za'ra mono da. 'Re ūhāimana u'āsi mono upana, romhâiba 'manharī āma 're dawata za'ra mono da, danhimizama da te tāma 're ūsōmri za'ra mono hā, ma tō Barati hā te te 're a'ru, Izarazéhé nnihudu norī ma, te te 're huri mono da. Ma tō duré te te tāma 're roti pese za'ra, pi'ō, mro ré nherē, aibā aimawi na 're simisaihuri za'ra mono da, duré aibā, mro ré nherē, pi'ō aimawi na 're simisaihuri za'ra mono da. **15** Tane, te āhāna ni'wam norī hā Nicora'ihī nhimiroti wasétē na 're hāimana za'ra, asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā. **16** Ma'āpé āhāna hā aihāimana wasédé hā sahâri za'ra wa'aba, aiwasétē wi 're aipizari za'ra wa'aba mono da, 'Re ūhāimana u'āsi mono u. Aihāimana wasédé hā sahâri za'ra wa'aba ūwamhā, wa za āma atēme ūmorī su'u za'ra wa'wa, 're aihāimana wasétē za'ra wa'aba mono norī hā ūzadai're hawi sib'ēzé 'wa si'uiwa ūsa'o na te ai'wapé za'ra wa'aba da.

17 "Asimipari pese aba wamhā, ma'āpé wapari pese za'ra wa'aba, ūmama pē'ēzani hā ūzazei'wa norī ma, te te ūrotizé hā. Āne ūsimiroti hā: 'Ni'wam norī hā tidā'āzéb u'jwi sipizari āna Satanasihi āma te te ūai'uté za'ra norī hā ta norī ma, wa za dasa ūse hā duréi te dama ūhâi'relō hā te tāma 're anhomri, mana na dasa nhisi hā. Duré ūtē'a, wa za te tāma 're anhomri ūhâiba mono bâ, ūsisi ūtēm na āma ūui'éré ré hā dama ūsa'rese ūhā. Te te 're ūwaihbui mono norī ma si waihu'u pese di, tinhisi ūtē hā. Āne ūmama pē'ēzani te te ūrotizé hā." — Āne ma tō Zesusi hā ūma waihu'u, Pedamo āma ūzazei'wa norī, siré 're ūsi'rā'ōtō mono norī ma, te āma rob'u'i'ére da.

Ti'atira āma ūzazei'wa norī ma rotizé wasu'u

18 Tawamhā Zezusi hā ūtēme ūwi hā ma tō duré ūma roti, āne:

— Zuwā, te za oto ūrob'ui'ē, Ti'atira na 'ri nho'ōmo nhisi ūma ūzazei'wa norī 'madâ'ā'wai ma. Te aima ūwaihu'u zéma na te za tāma ūrob'ui'ē, āne:

"Wa hā 'Re ūhāimana u'āsi mono 'ra, wa aima roti za'ra wa'wa. ūto hā te unhamā ro'o si'ubuzi ne 're si'ubuzi zahuré. Duré ūpara hā te ūsi'uwazi waipo ne 're si'ubuzi zahuré. **19** Marī hā 're ūmanharī wē za'ra wa'aba mono zé hā ūma waihu'u pese di. Te 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Te duré 're ūzawi pese za'ra wa'aba mo. Te duré asina 're ūumnhiasi za'ra wa'aba mo. Te duré ūma 're ūromhuri pese za'ra wa'aba mo. Da te aima 're rob'manharī wasétē u'āsi za'ra wa'aba mono nherē, te ūama si 're anomro u'āsi aba mo. 'Re ūzaze na'rata za'ra wa'aba mono hawi, ūma 're ūromhuri za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te oto ūma 're ūromhuri pese za'ra wa'aba mo. Āne wa tō ūsi'āma aiwaihu'u za'ra wa'wa. **20** Tane nherē, marī hā misi te ūwi ro'wa're, te ai'āma ūwaihu'u za'ra wa'wa hā. Pi'ō ūwasédé hā te ai'rata 're ūhāimana za'ra wa'wa, Zézabé na ūsisi hā. Ta hā 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na te dama 're ūwasu'u, taré. Āne dama 're ūwasu'u mono nherē, te ūzazei'wa norī ma, simiroti wasétē na te 're roti. Taha zarina, te ta norī hā pi'ō aimawi na mro ré nherē, ūma dawi 're ūsimisaihuri za'ra. Duré pi'ō, mro ré nherē, aibā aimawi na te ūma dawi 're ūsimisaihuri za'ra. Duré romhāiba' manharī ūma 'Re ūhāimana u'āsi mono upana 're ūdawata za'ra mono da, danhimizama da te tāma 're ūsōmri za'ra mono hā te duré te te 're huri. Ta hā, pi'ō hā e niha te simiroti wasétē nherē, ai'rata 're ūhāimana 'wa. E asiwī wē'ō za'ra wa'aba āna. **21** Ta hā pi'ō hā simiroti wasétē nherē, ūma ūwa'a ò di aré, te ūazârizéb da hā. Tiwasétē wi ūipi'ra da newa, wa tō aré te 're 'madâ'ā. Tane nherē, tiwasétē wi ūipi'rai ò di, aibā aimawi na dawi 're ūhāimana mono zém hawimhā. **22** Ma'apé, waihu'u pese za'ra wa'aba. Pi'ō hā tiwasétē wi ūipi'rai ò wa, wa za oto azâ, te te ūrobzépata za'etē da. Si'āma 're ūhāimana wasétē za'ra mono norī zama ò pi'ōi hawi ūipizari za'ra ò wamhā, wa za ūsu hā za'ra, te te ūrobzépata za'etē za'ra da. **23** Pi'ōi 'ra ne 're ūhāimana za'ra mono norī hā wa za duré hā za'ra, ūi'utōrī da, ūsimiroti zarina 're ūhāimana za'ra mono wa. Tawamhā āne te tāma ūrob'manharī za'ra wamhā, te za uburé ūzazei'wa norī hā ūma ūwaihu'u za'ra, ūi'uriwi marī hā da te 're 'manharī za'ra mono newa, duré pi'uriwi danhimirosa'rada hā da te 're 'manharī za'ra mono newa, uburé marī hā te dawi 're ūwaihu'u mono na hā. Uburé danhimirosa'rada hā ūma ūwaihu'u pese di, duré marī zō 're ūdanhimnhasi za'ra mono zéb zama. Tawamhā ni'wam norī hā marī ūwē hā te te 're ūmanharī za'ra mono zé wa'rāmip si, wa za marī ūwē na te tāma 're awa'ābā. Duré ni'wam norī hā marī te te 're ūmanharī wasétē za'ra mono zéb zarina si, wa za te 're ahā za'ra.

24 "Pi'ō nhimiroti 're ūwapari za'ra wa'aba mono ò norī ma si, wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa, ūzazei'wa norī ma si. A norī wa'wa hā Satanasihi nhimiroti sima'uri pe hā dawi waihu'u za'ra wa'aba ò di. Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Te oto aima ūma sahu za'ra wa'aba ò di za, ūnhimiroti ūamo na hā ūpire na hā, te te 're asi'wa'ruttu tō za'ra wa'aba mono da. **25** Ūhō na si te za asiptete na ūama 're anomro aba mo, we ūmorizéb u.

26-27 "Tawamhā ni'wam norī hā tidâ'āzéb u ūwi ūipizari ūna Satanasihi ūma te te 're ai'uté za'ra mono wamhā, duré ūrob'rāsutu u te tāma 're ūwē za'ra mono zéb zarina si, te te 're 'manharī za'ra mono wamhā, ta norī hā wa za ūpisutu za'ra, ūzadawa para dama pire za'ra da, danhib'apito na 're ūhāimana za'ra mono da. ūmama hā dama ūpire da, ūsidawa para te te ūpisutu ne, wa za ūpisutu za'ra, doro mono bâ te te 're da'madâ'ā za'ra mono da. ūsimiroti

nhiptete na te za te te 're dawada'uri za'ra. Ub'rē ne hā zé 'manharī hā da te 're īprub za'ra mono ne, te za te te 're daprub za'ra.²⁸ Duré awē u, wasi wawē 're ro'o pese mono ré, da'āma 're ī'awē za'ra mono ne, wa za romhāimanazép té, te tāma 're apisutu, rowē hā.

²⁹ "Asimipari pese aba wamhā, ma'āpē wapari pese za'ra wa'aba, īmama pē'ēzani hā īzazei'wa norī ma, te te īrotizé wasu'u hā." — Āne ma tō Zezusi hā īma waihu'u, Ti'atira āma īsazei'wa norī, siré 're īsi'rā'ōtō mono norī ma, te āma rob'ui'érē da.

3

Sadesi āma īsazei'wa norī ma rotizé wasu'u

¹ Tawamhā Zezusi hā ītēme īwi hā ma tō duré īma roti, āne:

— Zuwā, te za duré īrob'ui'ē, Sadesi na 'ri nho'ōmo nhisi āma īzazei'wa norī 'madā'ā'wai ma. Te aima īwaihu'uzém na te za tāma īrob'ui'ē, āne:

"Wa hā wasi hā 7 na īnhib'rata te ītéte za'ra hā, wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā 7 na te te 're īromhuri mono zéb ré, te 're ī'madā'ā mono, wa hā. Uburé marī hā 're ī'manharī za'ra wa'aba mono zé hā, īma waihu'u pese di. īnhimiroti na si 're anomro aba mono na, da te 're aiwasu'u za'ra wa'aba mono zahā, te aipē'ē 're, atā'ā ne 're anomro aba mo, īāma 're anomro aba mono zahā.² īāma 're anomro zei wa'aba mono da, īnhib'apito 'Re īhāimana u'āsi mono te te aima īpisutu za'ra wa'aba zéb zarina, īāma 're anomro aba mono õ di. Taha wa, ma'āpē āma asipo're pu'u za'ra wa'aba. Marī hā 're ī'manharī wē za'ra wa'aba mono zé hā, aiwi si'utōrī pese aba õ ré, ma'āpē apâ īāma romhuri wē zé hā īāma asiwi sa'ētē za'ra wa'aba.³ Ma'āpē duré īāma 're anomro na'rata aba mono zém hawi īnhimiroti hā aipo're na 're īwapari za'ra wa'aba mono zém na, duré 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, īāma asipo're pu'u za'ra wa'aba. Ta hā īnhimiroti hā te za 're ī'madā'ā pese za'ra wa'aba mo. Duré aiwasétē wi te za 're aipizari za'ra wa'aba mo. Āne hā apâ īāma asipo're pu'u za'ra wa'aba õ wamhā, wa za oto aihā za'ra wa'wa. Nimahā na īsimisaihuri norī hā sō 're danhimipari za'ra mono õ nherē, danhorōwa u're īsisisi mono ne, wa za atēme īwisi 'wa, te aihā za'ra wa'aba da. Bādā hā atēme īwisi za'ra wa'aba zéb da hā waihu'u za'ra wa'aba õ di za.⁴ Tane nherē, nīma norī si Sadesi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā te īāma 're anomro wē wa'aba mo, a'i'umro wa'aba nherē. Da'uzā hāirā da, hā upto wi da te 're ī'madā'ā pese za'ra mono ne, te aiwē na īāma 're anomro aba mo. A norī wa'aba si da'uzā hāirā ne aiwasétē āna 're anomro aba mono si, te za īsiré 're aihāimana za'ra wa'aba mo. 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono wa, te za ī'rata 're anomro u'āsi aba mo.

⁵ "Duré ni'wam norī hā tidâ'ázéb u īwi sipizari āna Satanasihi āma te te ī'au'te za'ra norī hā te za duré uza hāirā na ī'rata 're hāimana za'ra, āne hā. ībaihā na 're īdahāimana u'āsi za'ra mono norī nhisi, 're īsimi'wara mono zém na īsisi īsimi'wara hā te tiwi pari za'ra õ di za. īmama nho'a, wa za sō'awi īnhib'a'uwe na te tāma 're wasu'u za'ra, hāiwa āma tāma īromhuri'wa norī nho'a zama.

⁶ "Asimipari pese aba wamhā, ma'āpē wapari pese za'ra wa'aba, īmama pē'ēzani hā īzazei'wa norī ma, te te īrotizém na." — Āne ma tō Zezusi hā īma waihu'u, Sadesi āma īsazei'wa norī, siré 're īsi'rā'ōtō mono norī ma, te āma rob'ui'érē da.

Piradépiza āma īsazei'wa norī ma rotizé wasu'u

⁷ Tawamhā Zezusi hā ūtēme ūwi hā ma tō duré ūma roti, āne:

— Zuwā, te za oto duré ūrob'ui'ē, Piradépiza na 'ri nho'ōmo nhisi āma ūzazei'wa norī 'madâ'ā'wai ma. Te aima ūwaihu'u'uzém na te za tāma ūrob'ui'ē, āne:

"Wa hā 're ūwasétē mono ū, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, ūnhimiropisutuzéb zarina, sena na te dama āma 're ū'a'uwaimrami mono 'wa hā. Duréihā Dawi hā te 're hāimana, dama ūpire hā. ūsōrōwa hā 'ri za'ētē uptabi di. Tame te ni'wa hā 're sāmra, 'ridawazéb ré hā, te te dama 're ūridawa mono da hā, duré te te dawi 're ūridawa nhito mono da hā. Tane wa hā, wa hāiwa āma ūmama nhorōwa 'ridawazéb ré 're ūhāimana u'āsi, ūwétesi. Wa hā te dama 'ridawa wamhā, ni'wa apā te te dawi sítō waihu'u ū di. Duré te 'ridawa nhito wamhā, ni'wa te te 'ridawa waihu'u ū di.

⁸ "Duré 're ūmanharī za'ra wa'aba mono zé hā ūma waihu'u pese di. Ai'umrore wa'aba nherē, dama aipire na 're aihāimana za'ra wa'aba mono ū nherē, te ūtāma si 're anomro wē wa'aba mo. Te duré ūnhimiroti si 're ūwapari pese za'ra wa'aba mo. Ma'āpē, waihu'u pese za'ra wa'aba. Wa tō asōwa 'ridawa za'ra wa'wa, ūmama, da'āma 're ūsib' ūwē mono zéb u 're asisisi aba mono da. Taha 'ridawa hā ni'wa te te aiwi 'ridawa nhito waihu'u za'ra wa'aba ū di. ⁹ Ma'āpē duré, waihu'u pese za'ra wa'aba. Satanasihi niwī 're ūhāimana za'ra mono norī hā, e niha wa za tāma ūrob'manharī za'ra, ta norī ma hā. Ta norī hā zudezu nherē, zudezu norī hāimana wē zém na 're ūhāimana za'ra mono na, dama 're siwasu'u za'ra mono zahā, te Satanasihi ūnhimiroti zarina si 're hāimana za'ra, sadawa nhipse na. Taha wa, wa za āne tāma ūrob'manharī za'ra. Aipapara te za 're sīna wa'wa, tāma aipire za'ra wa'aba wa. Taha wa, te za ūwaihu'u za'ra wa'wa, te 're ūasawi pese za'ra wa'aba mono na. ¹⁰ Da te aima 're ūrob'manharī ūwasétē za'ra wa'aba mono nherē, te aima ūroti za'ra wa'aba zéb zarina, ūmreme na si 're anomro aba mono wa, ma tō asina ūuwaimrami za'ra wa'wa, ūnhimiroti hā. Taha wa, ropsi'utōrīzéb u, za marī ūpipa hā ūwairébé mono hā wa za aima ba'a za'ra wa'wa, ūwasétē norī, za te te ūda'apibui mono zéb āma hā, ti'ā āma daro mono bā 're ūdahāimana za'ra mono norī hā. ¹¹ Atēme ūmorī aba zé hā ūromhuture di oto. Taha wa, ma'āpē asiptete u'āsi ūtāma 're anomro u'āsi aba mono, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhoprubzé hā da te aiwi 'mai'āri tō wa'aba da.

¹² "Tawamhā ni'wam norī hā tīdā'āzéb u ūwi ūsipizari āma Satanasihi āma te te ūai'uté za'ra norī hā, ta norī hā wa za te 're ūpisutu za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma hāimana nhiptete na 're hāimana u'āsi za'ra mono da, 'ri uparizé, rési āma 're ūsimasab u'āsi mono ne. 'Ri uparizé hā marī te te 're rési za'ra mono ū di. Tane te za 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, simirosa'rata si'rei āma, āma 're wata u'āsi za'ra. Taha wa, wa za ūhāiba na āma ui'érē za'ra, ūnhib'apito nhisi hā. 'Re ūhāimana u'āsi mono te, 'ri nho'ōmo nhisi na, wa za duré ūhāiba na ūrob'ui'érē za'ra. 'Re ūhāimana u'āsi mono te, 'ri nho'ōmo nhisi hā, Zeruzarē ūtém na ūsisi hā, hāiwa hawi za te te we ūsīra hā. 'Re ūhāimana u'āsi mono hawi. ūnhisi tém na, wa za duré ūhāiba na ūrob'ui'érē za'ra.

¹³ "Asimipari pese aba wamhā, ma'āpē ūwapari pese za'ra wa'aba, ūmama pē'ēzani hā ūzazei'wa norī ma, te te ūrotizém na." — Āne ma tō Zezusi hā ūma ūwaihu'u, Piradépiza āma ūsazei'wa norī, siré 're ūsīrā'ōtō mono norī ma, te āma ūrob'ui'érē da.

Radiseza āma ūsazei'wa norī ma rotizé wasu'u

¹⁴ Tawamhā Zezusi hā ūtēme ūwi hā ma tō duré ūma roti, āne:

— Zuwā, te za oto ūrob'ui'ē, Radiseza na 'ri nho'ōmo nhisi āma ūzazei'wa norī 'madâ'ā'wai ma. Te aima ūwaihu'u'uzém na te za tāma ūrob'ui'ē, āne:

"Wa hā tō sena, ū'umnhasi sina, sena na 'Re ū'hāimana u'āsi mono te dama 're sadawa wasu'u wē mono da, 're ū'hāimana mono. Wa hā 'Re ū'hāimana u'āsi mono nhimiropoto waihu'u pese zarina, ropoto na'rata 'wa, 're ū'hāimana mono. **15-16** 'Re ū'manhari za'ra wa'aba mono zé hā ūma waihu'u pese di. Wa za oto āma aima romnhimiré' za'ra wa'wa. Â wahā hā dama se ti, da te 're ū'âhuri mono da hā. Duré â wa'ro hā marī ūse da, da te 're ū'âwa'ro za'ra mono da hā, dama wē di. Tane nherē, â wapu hā dama sei ū di, da te 're ū'âhuri mono da hā. Dama sei ū wa, te za sa'wari ni.

"Tane, te a norī wa'wa hā â wapu dama ūsei ū ne, ūma 're aihāimana za'ra wa'aba mo. ū'āma si 're anomro aba mono na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zahā, te 're aihāimana wasétē za'ra wa'aba mo. ū'āma si 're anomro aba mono na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono ū ū'âhā, aré ūma wē di. Tane nherē, 're aihāimana wasétē za'ra wa'aba mono nherē, ūzazei'wa na asadawa nhipe na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, te da te 're ū'wasu'u wasétē za'ra.

"Taha wa, â wapu ūsei ū hā da te 're ūsa'wari za'ra mono ne, wa za oto aiwē'ō pese za'ra wa'wa.

17 "Āne te duré ūrāwi asima 're ūnhari za'ra wa'aba mo: 'Wa norī hā wanhibro pese za'ra di. Marī zō wawi 're ro'wanhi'riti waihu'u za'ra mono ū di.' Āne te asima 're ūnhari za'ra wa'aba mo. Tane nherē, robzei'ō na si te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Āne na 'rāwi 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono ū di. Taha wa, wa ai'āma 're ūpē'ēzé za'ra wa'wa. Asibrob ahā na 're aihāimana za'ra wa'aba mono nherē, asibrob'ō ne, te ūma 're aihāimana za'ra wa'aba mo, aipē'ē 're wa'aba hā. Duré da'uza ū na 're ūdahāimana za'ra mono ne, te 're aihāimana za'ra wa'aba mo, ai'uréiwi. Datob'a na 're ūdahāimana za'ra mono ne, te duré 're anomro aba mo. **18** Taha wa, wa za oto aima roti pese za'ra wa'wa. Ūtē'ubuzi pré oru uptabi hā ūwazari'ō hā da te 're ū'ruwapari za'ra mono zéb zarina, da te dawi 're ū'upira za'ra mono ne, te za ūnhimiroti zō si 're asōpré wa'aba mo, ūwē uptabi zō si, aipē'ē 're asibro pese ne, rowē na si ū'āma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da. Duré da'uza hāirā hā te za da te dawi 're upira za'ra, āma 're dasi'uza za'ra mono wa, da te 're madâ'â ze za'ra mono da. Tane te za duré a norī wa'wa hā ūwi 're ūrowaptērē u'āsi za'ra wa'aba mo, wa hā te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, ū'āma 're anomro wē wa'aba mono da, taha zarina, asisém na 're aihāimana za'ra wa'aba mono tō da oto. Duré datōmo n.nihâzém na 're dasitōmo wē za'ra mono da, 're dasitōmonnihâ za'ra mono da, da te dawi 're ū'upira za'ra mono ne, te za ūzō 're asōpré u'āsi aba mo, ūnhimiroti hā waihu'u pese za'ra wa'aba da. **19** Wa hā te 're ū'azawi pese mono norī hā wa te tāma 're roti pese za'ra, tiwasétē na 're sisāmri za'ra mono da. Wa duré te 're hā za'ra, apâ 're nomro wē mono da. Taha wa, te za aiwasétē wi aipizari za'ra wa'wa, sena ū'āma 're anomro u'āsi aba mono da oto.

20 "Ma'āpē duré, wapari pese za'ra wa'aba, te āma ūsimiré hā. Aibâ te 'ridawab za. Tawamhā 'ri tede'wa te 'mahâ, sāmra zō, ūtēme sébré da. Tawamhā 'ri tede'wa te te wapari wamhā, te za tāma 'ridawa, sitēme te te 'mazébré da, siré sa zahuré wa, rowē na te te sima rowasu'u zahuré da. Tane wa hā aibâ, 'ridawa ūsam ne, wa asō 're ūnhimipari za'ra wa'wa. ūmreme 're wapari za'ra wa'aba mono wa, ūzō 're aihāsi aba mono zō, wa 're ūnhimipari u'āsi. Tawamhā ūzō 're aihāsi aba mono wapsi, duré asitēme 're ū'mazasi za'ra wa'aba mono wapsi, wa za aipē'ē 're, 're ūnhamra u'āsi za'ra wa'wa. Tawapsi, wa za wasiré rowē na 're wahāimana u'āsi za'ra.

21 “Duré, ni'wam norí hā tidâ'ázéb u ūwi sipizari ãna Satanasihí ãma te te ū'iuté za'ra norí hā, ta norí hā wa za pisutu za'ra, danhib'apito 're ūsimasisi mono zéb ãma, ūzababa 're si'ubumroi u'âsi mono da. Wa hā ūdâ'ázéb u ūsipi'rai õ na Satanasihí ãma te ai'uté wa, ūmama zababa 're ūnhamra u'âsi mono ne, te za ta norí hā ūzababa 're si'ubumroi u'âsi.

22 “Asimipari pese aba wamhā, ma'âpē wapari pese za'ra wa'aba, ūmama pē'ëzani hā ūzazei'wa norí ma, te te ūrotizé hā.” — Äne ma tō Zezusi hā ūmama waihu'u, Radiseza ãma ūsazei'wa norí, siré 're ūsi'râ'ôtô mono norí ma, te ãma rob'ui'eré da.

4

Hâiwa ãma, 'Re ūhâimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zé wasu'u

1 Taha za'u si, wa tō duré marí hā te ab'madâ'â, danhotô 'rowim ne da te 're ūrosawêrê za'ra mono ne. Hâiwa u wa tō rob'madâ. Te rob'madâ'â wamhā, wa tō 'madâ, hâiwa 'ridawa hā. Ône haré 'ridawa hā.

Tawamhā ni'wai mreme, mreme 'râihâ na ūsimnihârâzém hârâ ne te ūwapari 'rata ne hā wa tō duré wapa. Äne te ūmahâ:

— We ãwa aimorî hâimo, te aima awasu'u mono da, za 're ūromhâimana mono zéb da hā ab'madâ'â mono da. — Äne te ūmahâ.

2 Tawamhā 'Re ūhâimana u'âsi mono pē'ëzani hā ma tō duré ūuihâ pi'ra, awa'awi. Te te ūuihâ pi'rai wa, wa tō duré aimawi ūhâiba, ūhâiba waihu'u õ na. Tawamhā ma tō ūzaprõ, hâiwa u. Hâiwa u, te te ūzaprõni wamhā, danhib'apito simasisizé hā wa tō sabu. Ni'wa te ãma nhamra. **3** Tawamhā ãma ūsâmra hā te nasi hâibahai'ubuzi, ëtë'ubuzi zarob'a uptabi ne hā. Duré ëtë'ubuzi ūtobro'o préro'o ne hā te nasi ai'ubuzi. Tawamhā ūsimasisizé mana wawi, te tâiwaipo ne hā nasi ai'ubuzi, ëtë'ubuzi ro'o uzé ne hā. **4** Tawamhā danhib'apito simasisizé mana wawi te dasimasisizé hā aimasa, 24 na danhib'apito te ne hā. Taha na te asimro, dama ipire norí hā 24 na ūhâiba za'ra hā, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti na si 're ūsôpré pese mono norí hā. Uza hâpa hâirâ ré te asimro. Ëtë'ubuzi pré oru 'manharî na da'râzaza ré zama te asimro. **5-6** Duré danhib'apito simasisizém hawi te tâ sî'ubuzi ne hā nasi ai'ubuzi, ūwapsa'a zama, duré ūrârâ'â zama. 'Râsitô hâ te duré ūsô're tiro'o za'ra, 7 na ūhâiba hâ, ūr'o hâ hâ. Ta norí hâ 'Re ūhâimana u'âsi mono pē'ëzani nhimiromhurizéb zarina hâ 7 na. Â poré hâ te duré ūsô're nomro. Â hâ ūsarob'a uptabi, simhi ūsarob'a uptabi ne.

Maparane si'uiwa na ropoto na ūhâiba norí hâ te duré 'râwi ūmana wawi si'uiwada za'ra. Â norí hâ ūhâiba nho're niwî tob ahâ di. Duré ūbabarâ niwîmhâ tob ahâ di duré. Â norí hâ tob ahâ wa, ūhâiba upsibi ré norí hâ wa tō 'madâ'â za'ra. **7-8** ūmorî'rada hâ, hu'u zérépa 'râ ne ūrâ hâ. Duré ūsâna'remhâ powawé ūba'omo 'râ ne ūrâ hâ. Duré si'ubdatô ãma hâ da'râ ne ūrâ hâ. Duré maparane si'uiwa na ãma hâ si'omo 'râ ne ūrâ hâ, hâiwi 're sisarei mono wa, ūrâ ne hâ. Â norí hâ 6 na ūpailhi za'ra hâ, ūhâiba mono bâ. Duré â norí hâ ūhâiba upsibi ré norí, tob ahâ wa, ūhâiba na hâ.

Tawamhâ bâtâ bâre duré mara bâre te tinho're za'ra, tinho're te te 're sahâri za'ra mono ãna, äne:

“Uburé Danhib'apito uptabi hâ 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ, 're ūwaséte mono õ.

Siwaprosi 're ūwaséte waihu'u mono õ uptabi. Wê uptabi di. E ni'wa hâ ūsipai u waihu'u pese na 're hâimana mono bâ. Ôhô si, siwaprosi ūwaihu'u

pese uptabi hā. Duréihā marī ū uptabi ré, ma tō 're hāimana u'âsi. Te za duré 're hāimana u'âsi. Si'utōrī waihu'u ū di."

⁹ Āne te ā norī hā maparane si'uiwa na ropoto na īhāiba norī hā nasi āma tiwata za'ra, danhib'apito simasisizém na īsāmra āma, 'Re īhāimana u'âsi mono āma. Waihu'u pese uptabi wa, te nasi āma tiwata za'ra, duré sōpru uptabi wa. ¹⁰ Nasi āma wata za'ra siré, te nasi 24 na dama ūpire za'ra norī hā danhib'apito simasisizém na īsāmra nho're hi'rātitō ana, siré āma wata za'ra da. Te duré nasi hi'rātitō si'ubumro sina, tī'rāzaza sani za'ra īsō're, tāma pire za'ra wa, āma wata za'ra da. ¹¹ Āne te nasi āma tiwata za'ra:

"Wanhib'apito, 'Re īhāimana u'âsi mono, a hā aiwē uptabi di. Aiwaihu'u pese di. Aiwaihu'u pese na ma tō īropoto mo. Asima īwē zarina ma tō uburé pese īropoto mo. Asima īwē zarina te oto uburé marī hā 're hāimana za'ra, asimipoto mono bā. Taha wa, uburé īropoto mono zéb zarina tō ībāre, wa ai'āma si 're wawata u'âsi za'ra."

Āne te āma tiwata za'ra, 24 na dama ūpire za'ra norī hā.

Āne, wa tō te ab'madâ'ā, īnhotō 'rowim ne.

5

Pone'ērebā hā, 'Re īhāimana u'âsi mono wi, ībaihā īsinhai ré te te ī'ārizé wasu'u

¹ Tawamhā wa tō duré sabu, ībaihā īsinhai ré hā. Danhib'apito simasisizém na īsāmra hā te tinhib'rata nhimire niwī téte. ībaihā nhinhta hā, īui'éré si'uiwa ré hā. Duré 7 na īhāiba hā ī'uptobzé hā siwasihu tō da, ni'wa te te sōré tō da.

² Tawamhā wa tō duré sabu, hāiwa āma 'Re īhāimana u'âsi mono ma romhuri'wa, īsimiwada'uri pire hā. Āne te nasi anha, mremē 'rāihā na:

— E 'wa hā danhipai u īwē uptabi hā, duré īwaihu'u pese uptabi hā te za 7 na ībaihā nhinhta uptobzé hā prub za'ra, ībaihā te te sō'a da. E 'wa hā te sada tihāiba. — Āne te nasi anha.

³ Tane nherē, ni'wa hā sada hāimana ū di hāiwa āma hā, īpru'wa da hā, te te pru wa, ībaihā nho'a'wa da hā, duré te te īsōré da hā. Duré ti'ai āma 're īdahāimana za'ra mono hā sada da'maihāimana ū di. Duré ti'ai 'rowi adā 're īhāimana za'ra mono hā ni'wai ū di, sada hā. ⁴ Taha wa, wa tō sa'ētē aiwa'ō, 're īdahāimana za'ra mono hā sada da'maihāimana ū wa, īpru'wa da hā, duré te te īsabu da hā. ⁵ Tawamhā 24 na dama ūpire norī te misi īma tinhā, āne:

— Aiwa'ō tō. Ma'āpé 'madâ'ā. Ōhōta te za, Zudaha nhihudu hā. Hu'u zérépa nhiptete nhipai u 're īhāimana mono ne, te ū hā danhipai u 're hāimana, danhib'apito na. Ta hā apito Dawihi nhihudu, za īsine pire na te te 're īda'ab'madâ'ā mono da hā. Ta hā uburé dama waihu'u pese uptabi di. Ta hā tinhitob'ru norī nhimirohmuri wasétē nhiptetezé hā ma tō tiwi uprosi za'ra. Taha wa, te ūhō si sada tihāiba, 7 na ī'uptobzé hā te te īprub za'ra da hā, duré ībaihā īsinhai ré te te īsō'a da hā. — Āne ma īma 'maiwaihu'u, dama ūpire norī hā.

⁶ Tawamhā wa tō 'madâ, Pone'ērebā hā. Danhib'apito simasisizém 'rata te za, maparane si'uiwa na ropoto na īhāiba norī wa'wab zama, duré 24 na dama ūpire norī wa'wab zama. Da te dasiwi wīrī wa, da te īwa'rezéb ré te za. 7 na ī'ōmo ré hā, Pone'ērebā hā. Duré 7 na ītōmo ré hā. 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā danhipai u uburé marī na īwaihu'u pese zé, te wasu'u, ītōmo za'ra hā. ⁷ Tawamhā Pone'ērebā hā ma tō ai're, danhib'apito simasisizém na īsāmra u, ībaihā nhinhta hā te te āri da, tinhimire niwī te te ītéde hā. Tawamhā Pone'ērebā hā ma tō ti'ā, ībaihā nhinhta hā. ⁸ Te te āri wamhā, ma tō maparane

si'uiwa na ropoto na īhāiba norī hā Pone'ērebāi ma, hi'rātitō ana, 24 na dama īpire norī zama. Rowamremezéb ré ma tō tāma aiwē'ē za'ra, ētē'ubuzi pré oru 'manharī u'awi ne ré zama. U'awi 'remhā wedewa'u īsadaze, te ī're tiro'o za'ra. Taha nhizé hā hāimo haré īsizé hā, ta hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'u wē norī, tāma 're īmreme zusi mono zé, te wasu'u.⁹ Tawamhā ta norī hā te Pone'ērebāi ma tinho're za'ra, tinho're ītém na. Āne te tāma tinho're za'ra:
 "A hā ma tō dasiwi aiwīrī ni. Ma tō dazada atā. Dazada atā'ázém na ma tō īdawa'ā, dawasédé hā dama 're apari mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'u wē oto 're danomro mono da.

Dapoto mono bā a hā ma tō īda'awa'ā, damreme sipo'o mono bā 're īdahāimana za'ra mono hā. Danhipai u aiwē uptabi di, a hā. Aiwaihu'u pese uptabi di duré.

Taha wa, te aiwétesi sada aihāiba, ībaihā īsinhai ré hā āri da, duré ī'uptobzé hā prub za'ra da.

¹⁰ A hā ma tō duré Wanhib'apito 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're ī'awa'ābā mono norī hā 're ī'apisutu mo, sasedoti na te te tāma da'āma 're romhuri u'āsi za'ra mono da, duré ti'ai āma pire na za dama 're hāimana za'ra mono da."

Āne te tāma tinho're za'ra, tinho're ītém na.

¹¹ Tawamhā wa tō duré 'madā. Te 'madā'ā wamhā, hāiwa āma romhuri'wa norī hā te nemo tizadawa'a'a. Ahā uptabi di. Da te īsa'rata waihu'u ū ū. Danhib'apito simasisizé hā ma siwi uirī. Duré maparane si'uiwa na ropoto na īhāiba norī mana wawi te asōré, 24 na dama īpire za'ra norī hā īsisōré mana wawib zama. ¹² Āne te sō're 'rāihā na tizadawa'a'a:

"Pone'ērebā hā da te dasiwi īwīrī hā, ū hā danhipai u wē uptabi di. Ūhō si wē uptabi wa, ūhō āma si 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono. Ū hā uburé Roptede'wa. Tō sena waihu'u pese uptabi di. Waihu'u pese uptabi wa, āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono. Wama pire uptabi wab zama, āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono."

Āne ma tō sō're 'rāihā na āma tizadawa'a'a, hāiwa āma romhuri'wa norī hā.

¹³ Tawamhā wa tō duré wapa, uburé pese 'Re īhāimana u'āsi mono te te īda'apoto mono bā, duré te te ī'apoto mono bā, īhāiba ré mono hā, hāiwa āma, duré ti'ai āma, duré ti'ai 'rowi adā 're īhāimana za'ra mono zéb āma, duré 'ā'rowi uburé pese īhāiba ré mono hā. Uburé pese te simisutu dasiwazari tazadawa'a'a ni, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īda'apoto mono bā. Āne te tazadawa'a'a ni:

"Danhib'apito simasisizém na īsāmra āma, 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono. Duré Pone'ērebāi āma, 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono. Wē uptabi zahuré wa, duré waihu'u pese uptabi zahuré wa, wa za āma 're wawata u'āsi za'ra."

Āne te āma wawata zahuré ni.

¹⁴ Tawamhā maparane si'uiwa na ropoto na īhāiba norī hā te āma sō're uze pese za'ra:

— Tō sena, tō sena. — Āne te āma sō're uzei pese za'ra. Duré 24 na dama īpire za'ra norī hā ma tō hi'rātitō tāma ana, āma wata za'ra da.

Āne īnhotō 'rowim ne, te ī'azabui mono hā, duré te ī'awapari mono hā.

6

Pone'ērebā, ībaihā nhinha uptobzé te te īprub za'ra zé wasu'u

¹ Tawamhā wa tō duré 'madā. Te 'madā'ā wamhā, Pone'ērebā hā da te dasiwi īwīrī hā ma tō ībaihā nhinha uptobzé īmorī'rada hā pru. Tawamhā

maparane si'uiwa na ropoto na īhāiba norī hā te īmorī'rada hā hā, mreme 'rāihā na:

— We aiwatobro. — Āne te hā.

² Tawamhā āne hārā wi, wa tō marī sabu, awaru īrā hā. ī'mapraba'wa hā te umnī'āsi ré nhamra. Tawamhā ma tō ī'rāzaza hā tāma sērē ni. ī'rāzaza hā za te te da'āma ī'ai'utézé, te wasu'u. Tawamhā ma tō wara ti'ai u, tinhitob'ru norī zō, siwanhāsi sīna te te āma a'iuté za'ra da, āma sib'apito za'ra da.

³ Tawamhā Pone'ērebā hā ma tō duré ībaihā nhinha uptobzé hā īsāna'remhā pru. Te te pru wi, ropoto na īhāiba norī hā ma tō duré īsāna'remhā hā:

— We aiwatobro. — Āne te hā.

⁴ Tawamhā awa'awi awaru īpré uptabi hā ma tō watobro. ī'mapraba'wa īsisiwi te nhamra. Tawamhā sib'ezé 'wapa ma tō tāma sōmri ni, da'wapézéb da hā. Ma tō tāma pisutu ni, dasi'wapé hā te te dazada wazere da, dasi'wapé na 're dasisimroi mono da.

⁵ Tawamhā Pone'ērebā hā si'ubdatō āma ībaihā nhinha uptobzé hā ma tō duré pru. Te te pru wi, wa tō duré wapa, si'ubdatō āma ropoto na īhāiba norī hārā hā, āne:

— We aiwatobro. — Āne te hā.

Tawamhā awa'awi wa tō awaru tisā, ī'rādā hā. ī'mapraba'wa hā te marī pibuzé hā 're ti'ā, tinhib'rata, amnho pibuzéb da hā. ⁶ Tawamhā wa tō duré wapa, damrēme uptabi ne hā, maparane si'uiwa na ropoto na īhāiba norī īsimasabzém hawi. Āne te rowa'ābāzé hā tāma anhoré, awaru 'mapraba'wai ma:

— Āne misi bātā na dapawa'ā hā, tō misi īpibu, tridu wa'ābāzéb zarina hā za. Āne te za dawi īsarō hāimo, rowa'ābāzé hā. Tane nherē, azeitona wede hā 're īsimasa mono hā, duré uwa 'ru hā 're īsimnhatā mono hā u'a za'ra õ di za, azeitona 'rāi wa'ui wabre hā si'utōrī tō da a'ā, uwa 'ru 'rāi wa'u īsé zama. — Āne ma tō āma pa'uwaiti.

⁷ Tawamhā Pone'ērebā hā ma duré pru, maparane si'uiwa na āma ībaihā nhinha uptobzé hā. Te te pru wi, wa tō duré wapa, ropoto na īhāiba norī hā maparane si'uiwa na āma hā, da'rāsatu'wa hā. Āne te hā:

— We aiwatobro.

⁸ Tawamhā hārā wi, wa tō duré sabu, dadā'ā wa, dahāiba'a ne awaru īhāiba'a hā. ī'mapraba'wa nhisi hā Adā'ā na īsisi hā. Duré īhāiba amo, 'rāwi te te īsa'u mono nhisi hā, Adā 're īhāimana za'ra mono zé. Tawamhā ma tō pisutu zahuré ni, te te da'a'uprosi zahuré mono da, daro mono bā, dasi'wapé na. Duré mram na te te da'a'uprosi zahuré mono da, ma tō pisutu zahuré ni, duré dahāzé pire na te te 're īdaduri mono na, duré abaze zahi na zama. Tawamhā daza'rata ahā prā na te za dasi'utōrī, daro mono bā. Maparane si'uiwa na dahāiba wamhā, misi si te za dadā'ā za'ra. Taha zarina te za da'ahā prā na ai'utōrī ni, daro mono bā.

⁹ Tawamhā Pone'ērebā hā ma tō duré īmrotō hā pru, ībaihā nhinha uptobzé hā. Tawamhā te te pru wamhā, wa tō duré 'madā'ā za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're sazei pese za'ra mono 'ru te, da te 're īsimroi mono norī pē'ēzani hā, tō sena na Zezusili zazei'wa na pahi āna dama 're siwasu'u za'ra mono 'ru te, da te 're īsimroi mono norī pē'ēzani hā. 'Re īhāimana u'āsi mono ma, danhoprubzé nomrizéb 'rowi te asimro, wedeza ne 'rowi.

¹⁰ Tawamhā mreme 'rāihā na te hā:

— Wanhib'apito, danhipai u aiwaihu'u pese di. Aiwe uptabi di. Tō sena, a hā. Taha wa, e nimahā na hā wa'uprosi'wa norī āma īwasédé hā sa'ra õ di za,

ti'ai ãma 're ïhâimana wasétê za'ra mono ãma. E niwamhã wa'ruiwa'âbâ za'ra õ di za, asimi'ahârizém na hã. — Äne te hã, mreme 'râihâ na.

¹¹ Tawamhã da'uzâ hâirâ hâpa, ma tô tâma sõmri za'ra ni, tidâ'âzéb u sipizari ãna, Zezusihi ãma 're ïhâimana za'ra mono wa. Ma tô duré tâma nharî za'ra ni:

— Ma'âpé, asimi'ë na a'â 're asimipari za'ra wa'aba mono. Da te 're ïsimroi mono norî za'ratazé hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutuzé hã zahadu da te dasina azahutu õ di. Da te ai'uprosi aba ne, asiré ïsazei'wa norî, za da te 're ïsimroi mono norî za'ratazé wab õ wa, te za a'â asimi'ë na sô 're asimipari za'ra wa'aba mo. — Äne ma tô tâma nharî za'ra ni.

¹² Tawamhã wa tô duré 'madâ. Te 'madâ'â wamhã, ma tô Pone'ërebâ hã duré pru ïmropâ ãma hã, ïbaihâ nhinha uptobzé hã. Te te pru wamhã, awa'awi ma tô ti'a hã sâsâ'â, sa'ëtëe uptabi. Bâdâ hã ma tô duré titoptâ'â, zazahâ ïhâ 'râdâ'â uptabi ne. A'amo hã ma tô duré titõmo wapru. ¹³ Wasi hã ma tô duré rere, ti'ai u. Pidera wede 'râ hã rowa'u'u za'ëne hã te te 're pari za'ra mono wa, 're ï'a mono ne, ma tô wasi hã rere, ti'ai u. ¹⁴ Tawamhã ma tô duré hâiwa nhirõno hã ai'ub'râ, ïbaihâ da te 're ï'ub'râ za'ra mono ne. Duré ti'a hã sâsâ'â wamhã, êtë 'râihâ, daro mono bâ 're ïsimasa mono hã ma tô sina si're, 're ïsimasa mono zém nthiti. Rob're za'iti zama, ma duré uburé sina si're, 're ïsimi'wara mono zém nthiti. ¹⁵ Tawamhã ti'ai ãma danhib'apito mono bâ dama ïpire mono bâ ma tô êtë 'râihâ zahâpâ sima'uri, da'madâ'â'wa norî hã, duré da'wapéi'wa norî nhib'apito norî hã. ïsibrob ahâ norî zama ma tô sima'uri, ïsibrob'õ norî zama, pawa'âbâ ãna ïwada'uri zarina si te te dama 're ïromhuri za'ra mono norî zama, duré wada'uri ãna si'uihâ na 're ïhâimana za'ra mono norî zama. Uburé ma tô dasima'uri, êtë 'râihâ zahâpâ êtë're 're, duré êtë nhi'riti 're, dasi'utõrî tõ mono da. ¹⁶ Tawamhã êtë 'râihâ norî ma, te nasi si'mahârâ za'ra, êtë tõmo wawë norî ma zama. Äne te nasi tâma si'mahârâ za'ra:

— Ma'âpé, wanhisivi we airere'e aba mono, wa'upsibi za'ra wa'aba mono da, hâiwa ãma danhib'apito simasisizém na ïsämra hã te te wa'asämri tõ da. Duré Pone'ërebâ nhimihâzé wi, wanhisivi we asa'wari aba, tiwi wazuwa za'ra wa'aba mono da. ¹⁷ Bâdâ ïpipa hã ma tô oto ïwa waptârâ, õ norî hã te te ïwa'uprosi zahuré mono zéb da hã. E 'wa hã hâiba ré tiwi watobro da bâ. Ni'wa hã dâ'â ãna tiwi watobro waihu'u õ di za. Sô'rata waihu'u zahuré õ di za. — Äne ma tô êtë tõmo wawë norî ma, nasi si'mahârâ za'ra.

Äne ïnhotõ 'rowim ne, te ï'azabui mono hã, duré te ï'awapari mono hã.

7

Izarazéhé nhihadu uihâi ui'éré za'ratazé wasu'u, 144 miu na

¹ Tawamhã wa tô duré sabu za'ra, maparane si'uiwa na hâiwa ãma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norî hã. Bâtâ pusizém niwî misi te za, ti'ai ãma hã. Bâtâ zasizém niwî te duré misi za. Duré hâiwa'a're si'uiwa na te duré si'uiwada zahuré. 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma ïpisutu za'ra zéb zarina, te ta norî hã rowa'u hã si'u téte za'ra, bêtâ pusizém niwî, duré bêtâ zasizém niwî, duré hâiwa'a're si'uiwa na, te te 're rowapõrî tõ za'ra mono da. Te te 're âzasisi za'ra tõ mono da, te rowa'u hã siwi téte za'ra, duré wede hã te te 're rési tõ za'ra mono da. ²⁻³ Taha parimhã, wa tô duré sabu, hâiwa ãma romhuri'wa hã aimawi hã. Bâtâ pusizém hawi ma tô we sihâiré. Ta hã te rob'ui'éré siro hã tinhib'rata we 're ti'â, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwë ãma te te 're ï'aza'ra mono zéb da hã. Tawamhã maparane si'uiwa na hâiwa ãma romhuri'wa norî hã te 'mahârâ za'ra, mreme 'râihâ na:

— Tô'ã. Ti'ai ma, rob'manhari za'ra wa'aba tõ a'â, â poré ma zama, duré wede ma zama. Wanhib'apito 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe hâ a'â wa te a'uihâ ui'éré mono, pibui pese da, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimihâzém na dazu te te robzépata za'ra tõ da. — Äne te 'mahârâ za'ra hâiwa ãma romhuri'wa hâ, tinhib'rata rob'u'iéré siro te te 're i'râ'âri hâ. Tawamhâ ma tõ oto a'uihâ ui'éré, bâtâ pusizém hawi ïwatobro hâ tisiré norí me. Maparane si'uiwa na hâiwa ãma romhuri'wa norí ma, ma tõ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ tâma 'ru za'ra aré, ïsimi'manhari waihu'u pese zém na ti'ai ma, te te rob'manhari za'ra da aré, duré â poré ma, te te rob'manhari za'ra da. Tane nherë, hâiwa ãma romhuri'wa aimawi hâ ma tõ ãma pa'uwaiti za'ra, ti'ai ma, te te a'â rob'manhari tõ za'ra da.

⁴ Tawamhâ wa tõ duré wapa, ni'wai mreme hâ. Te ïma wasu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe za'ratazé hâ. Äne te ïma wasu'u:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe za'ratazé hâ ãne, ï'uihâ ui'éré ré norí hâ 144 miu na ïhâiba za'ra hâ. — Äne ma tõ ni'wa hâ ïma waihu'u. Ä hâ Izarazéhé nnihudu norí za'ratazé, te wasu'u. ïsihudu sidâpâsi, te awasu'u.

⁵ Zudaha nnihudu uihâ ui'éré za'ratazé hâ 12 miu na. Duré Rubëhë nnihudu uihâ ui'éré za'ratazé hâ 12 miu na. Duré Dadîhi nnihudu uihâ ui'éré za'ratazé hâ 12 miu na. ⁶ Duré Aséhé nnihudu uihâ ui'éré za'ratazé hâ 12 miu na. Duré Naptarihi nnihudu uihâ ui'éré za'ratazé hâ 12 miu na. Duré Manaséhé nnihudu uihâ ui'éré za'ratazé hâ 12 miu na. ⁷ Duré Simi'âhâ nnihudu uihâ ui'éré za'ratazé hâ 12 miu na. Duré Réwihi nnihudu uihâ ui'éré za'ratazé hâ 12 miu na. ⁸ Duré Isacaha nnihudu uihâ ui'éré za'ratazé hâ 12 miu na. Duré Zuzéhé nnihudu uihâ ui'éré za'ratazé hâ 12 miu na. Duré Bëzamihî nnihudu uihâ ui'éré za'ratazé hâ 12 miu na. Simisutu hâ, ï'uihâ ui'éré za'ratazé hâ 144 miu na ïsa'ratazé hâ, Izarazéhé nnihudu norí za'ratazé hâ, ïsihudu sidâpâsi.

Äne wa tõ waihu'u, ïnhotõ 'rowim ne.

Da'ahâ uptabi na 'Re ïhâimana u'âsi mono nho're ïdahâimana za'ra zé wasu'u

⁹⁻¹⁰ Taha parimhâ, wa hâ Zuwâ, wa tõ duré 'madâ. Te 'madâ'â wamhâ, wa tõ da'ab'madâ, da'ahâ uptabi na, da te ïdaza'rata waihu'u õ hâ. Dapoto mono bâ te aimasam ni, damreme sipo'o mono bâ 're ïdahâimana za'ra mono hâ. Danhib'apito simasisizém nho're te aimasam ni, duré Pone'ërebâ nho'reb zama. Da'usa hâpa hâirâ ré te ïsõ're aimasam ni. Tawamhâ wa'asu ne hâ, da te téte za'ra sina, te damreme 'räihâ na ãma tawata za'ra ni, äne:

— Wanhib'apito 'Re ïhâimana u'âsi mono, danhib'apito simasisizém na ïsämra hâ ta hâ, Wa'anho'reptui'wa. Duré Pone'ërebâ hâ ïsiré Wa'anho'reptui'wa. Ä norí hâ ma tõ wawasété wi te te 're wa'anho'reptu zahuré, 're ïwasî'utðrï za'ra mono zé wib zama. — Äne te damreme 'räihâ na ãma tawata zahuré ni.

¹¹ Tawamhâ hâiwa ãma romhuri'wa norí hâ te zahadu danhib'apito simasisizé mana wawi aimasa. 24 na dama ïpire za'ra norí hâ ïsisöré mana wawib zama te zahadu aimasa, maparane si'uiwa na ropoto na ïhâiba norí mana wawib zama. Ta norí hâ hâiwa ãma romhuri'wa norí hâ ma tõ duré danhib'apito simasisizém nho're hi'râtitõ ana, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma wata za'ra da. ¹² Äne te ãma tiwata za'ra:

— Tô sena, wa ai'âma si 're wawata u'âsi za'ra. Tô sena, aiwaihu'u pese uptabi di. Duré aiwë uptabi di. Duré asöprub uptabi di. Tô sena danhipai u uptabi dama aipire na te 're aihâimana mo. Tô sena, wa ãne ai'âma wawata za'ra ni. — Äne te ãma tiwata za'ra, hâiwa ãma romhuri'wa norí hâ.

¹³ Tawamhā āma wata za'ra pari, ma tō 24 na dama īpire norī siré hā misi ī'mazadanha, āne:

— E 'wam norī hā, õ norī hā, da'uza hâpa hâirā ré hā. E ma hawi we īdasi'aba'rē. — Āne te ī'mazadanha.

¹⁴ Tawamhā asa wa tāma tinhā:

— Me. Wa hā te waihu'u õ di. Aima waihu'u pese di, a hā.

Tawamhā ma tō oto īma waihu'u, āne:

— Ā norī hā ropsi'utōrīzéb āma, ti'ai āma da te 're īrobzépata za'ētē za'ra mono zéb 'rāsatu u, hâiba ré ré 're īhâimana za'ra mono. Da te dasima 're īrob'manharī waséte za'ra mono zém na 're īdasi'utōrī mono zém hawib õ di. Te te 're robzépata za'ētē za'ra mono nherē, hâiba ré ré we īwairébē, ã norī hā. 'Re īhâimana u'âsi mono ma, ma tō sihâiba 'ru za'ra, Pone'ērebâ wapru na dazada īdā'âzém na īwaséte wi te te 're a'upsōi pese mono da, da'uza hâpa hâirā da, da te 're ī'upsōi pese za'ra mono ne. ¹⁵ Taha wa, te ã norī hā 'Re īhâimana u'âsi mono simasisizém nho're aimasa, uza hâpa hâirā ré. Romhuri zahâri ãna te te tāma 're romhuri u'âsi za'ra, āma 're īdawata za'ra mono zéb āma hā. Duré danhib'apito simasisizém na īsâmra hā te za duré 'râwi āma 're sisapri u'âsi za'ra, ī'uzá hâpa hâirā ré norī āma hā, ī'rata za oto 're sâmra u'âsi za'ra mono wa. ¹⁶ Tawamhā ã norī hā mra te te 're sépata zahu za'ra mono õ di za oto. Duré te te 're 'rubu zahu za'ra mono õ di za oto. Bâdâ hâ te te 're hâiba zata waihu'u za'ra mono õ di za oto. Duré aimawi rowa'ro īpire hâ te te 're hâiba zata waihu'u za'ra mono õ di za oto. ¹⁷ E marī wa, te te 're robzépata waihu'u za'ra mono õ di za oto. Pone'ērebâ hâ danhib'apito simasisizéb āma īsa hâ te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wa, te te 're robzépata waihu'u za'ra mono õ di za. A'ubuni wi, danhimizama da te 're ī'madâ'â pese za'ra mono ne, te za te te 're 'madâ'â pese za'ra. Te za duré ub're u te te 're simroi u'âsi, â u'âsi u, da te 're âhuri mono wa, 're īdanomro u'âsi mono zéb u. 'Re da'ry'ry mono wa, da'upi hâ da te dasima 're ī'u'õ za'ra mono ne, te za duré te te 're apawapto, pē'ezé ãna oto 're nomro u'âsi mono da. — Āne ma tō 24 na dama īpire norī siré hā misi īma 'maiwaihu'u.

Āne īnhotō 'rowim ne, te ī'ab'madâ'â mono hā, duré te ī'awapari mono hā.

8

Pone'ērebâ hā 7 āma ībaihâ nhinha uptobzé te te īprubzé wasu'u

¹ Tawamhā īmrotō āma hā 7 āma hā ma tō Pone'ērebâ hā ībaihâ nhinha uptobzé hā pru. Te te pru wi, ma tō rowarōtârâ, hâiwa āma hā. Bâtâ pibuzé za'ratazé wâiwa ma tō āma ai'utō, rob'ē'ré ré hā. ² Tawamhā wa tō duré 'madâ'â za'ra, 7 na hâiwa āma romhuri'wa norī hā 'Re īhâimana u'âsi mono nho're, īsimasam norī hā. Ta norī ma, ma tō 7 na danhimnhihârâzé hā sômri za'ra ni.

³⁻⁴ Tawamhā hâiwa āma 'Re īhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hā ma tō wei mo, misi aimawi hā. Wedeza ne 'rata te za, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzéb da, wedewati īsadaze hâ da te tāma 're īzata za'ra mono zéb 'rata. U'awire ne hâ ētē'ubuzi pré oru 'manharī te 're ti'â, wedewati īsadaze nhemezéb da hā. Tawamhā wedewati īsadaze hâ ma tō ahâ na tāma sômri za'ra ni, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, te te zata za'ra da. Tawamhā wedeza ne oru 'manharī āma ma tō zata za'ra, danhib'apito simasisizém nho're. 'Re īhâimana u'âsi mono hâ īsadaze hâ te te hâ da, ma tō zata za'ra, wedewati īsadaze hā. Te te zata za'ra wamhā, ma tō īsizé hâ si'rê hâimo, 'Re īhâimana u'âsi mono nibh'a'uwe're īmreme zusi mono mreme siré. Hâiwa āma romhuri'wa nibh'rata hawi, te īsizé hâ si'rê hâimo, 'Re īhâimana u'âsi mono nho're īsam

nhib'rata hawi. ⁵ Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō pré'a 'manhe, u'awire ne hā oru 'manharī 're, wedewati ūsadaze nhemezéb 're. Wedeza ne na, wedewati zadaze hā da te 're ūzata za'ra mono zém hawi ma tō pré'a 'masisi. Te te 'masisi wamhā, ma tō ūne haré ti'ai u sa'wa, uzâ hā. Te te sa'wari wamhā, ma tō tāiwapsa hā watobro, tāirārā'ā zama. Tāsi'ubuzi zama, ma tō duré watobro. Ma tō duré ti'a hā sāsā'ā.

Hāiwa āma romhuri'wa norī, tinhimnhihārāzém na ūsimnhihāsizé wasu'u

⁶ Tawamhā ⁷ na hāiwa āma romhuri'wa norī hā ma tō oto asōré pese, tinhimnhihārāzém na simnhihāsi da.

⁷ Tawamhā ūmori'rada hā ma tō tinhimnhihārāzém na amnhihārā. Simnhihārā wi, ma tō tāzā hā rere ti'ai u, unhamā zama. Dawapru wazari, ma rere uzâ hā, duré tāzā hā. Ti'ai u rere'e wamhā, doro mono bā ma tō ti'a hā zada, ūwāiwa prā na. Wede hā 're ūsimasa mono hā ma tō duré si'u'zā, ūsa'ratazé wāiwa prā na. Du zama ma tō uburé sihōmo, doro mono bā.

⁸ Tawamhā maparane āma hā hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō duré amnhihārā, tinhimnhihārāzém na. Simnhihārā wi, ma tō marī hā ūtē 'rāihā ne hā ūi ba waptārā, unhamā ro'o ré. Waptā'ā wamhā, a poré mono bā ma tō a wāiwa prā na ūwapru. ⁹ Tepe norī hā a'rowi 're ūhāimana za'ra mono hā ma tō duré si'utōrī, ahā prā na, ūsa'ratazé wāiwa prā na. Ma tō duré uba're hā ahā prā na si'utōrī, a nhisi baba 're ūsisa'rei mono hā. ūsa'ratazé wāiwa prā na ma si'utōrī.

¹⁰ Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa hā si'ubdatō āma hā ma tō duré tinhimnhihārāzém na amnhihārā. Simnhihārā wi, ma tō wasi ūsa'ēne hā waptārā, hāiwa hawimhā. 'Rāsitō ro'o ne, te ro'o'a'a. Waptā'ā wamhā, nima niwīmhā panho'ōmo norī nhisiwi, ma tō waptārā. ūsa'ratazé wāiwa prā na panho'ōmo nhisiwi, ma waptārā, ub're nhisiwib zama. ¹¹ Tawamhā pa nho'ōmo norī nhisiwi ūwaptā'āzéb āma hā ma tō dawī ti'azé pire. Tawamhā da te âhuri wamhā, ma tō da'ahā na dasi'utōrī, azé pire uptabi wa. Wasi ūsa'ētē nhisi hā azé'wa na ūsisi hā.

¹² Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa hā maparane si'uiwa na āma hā ma tō duré tinhimnhihārāzém na amnhihārā. Simnhihārā wi, ma tō bādā hā ūtōmo wāiwa prā na titobra. A'amo zama ma duré ūtōmo wāiwa prā na titobra. Wasi norī zama, ma duré ūtōmo wāiwa prā na tobra. Taha wa, te te rob'uiwē prā za'ra di wasi hā, duré bādā hā, duré a'amo hā.

¹³ Taha pari, wa tō duré 'madā, si'u hā. Hāimo uptabi te 're wara. Wara sina, te mreme 'rāihā na dama rob'mahā, aňe:

— Ni'āpē, ni'āpē, ni'āpē. Ti'ai āma uburé pese 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī mā, aima ropipa uptabi za'ra wa'aba di za. Hāiwa āma romhuri'wa norī si'ubdatō ūsimnhihāsi ū, tinhimnhihārāzém na oto simnhihāsi wamhā, ūsimnhihāsi sidāpāsi te za ropipa uptabi hā asō tiwairébé 'wa. — Aňe te si'u hā dama rob'mahā.

Aňe ūnhotō 'rowim ne, te ūazabui mono hā, duré te ūawapari mono hā.

9

¹ Taha pari, ma tō ūmrotō āma hā amnhihārā duré, hāiwa āma romhuri'wa hā, tinhimnhihārāzém na. Simnhihārā wi, wa tō sabu wasi hā, hāiwa hawi ti'ai u ūwaptā hā. Ridawazé hā ma tō wasi ma sōmri ni, ab're 'rehā ridawazé hā. (Ab're 'rehā hā, wa'uburé norī 're ūhāimana za'ra mono zé). ² Tawamhā wasi hā ma tō ab're 'rehā hā 'ridawa. Te te 'ridawa wamhā, ma tō ūsizé hā watobro, ab're 'rehā hawi. ūsizé hā unhamā ro'o za'ētē nhizédé ne hā. Tawamhā, watobro wamhā, ma tō bādā hā ūtōmo zuwa. Ma tō duré hāiwa'utō,

ab're 'rehâ nhizé hă. Taha wa, ma tō daro mono bâ tirobra. ³ Tawamhă ūsizédé hawimhă ma tō 'ridi hă wairé, ti'ai u. Tawamhă ta norî ma, ma tō pisutu za'ra ni, apa'apa 'wa nhi'oto nhippsari ne ūsé uptabi ne, te te dama 're rob'manharî za'ra mono da, 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimi'manharî waihu'u pese zém na. ⁴ Äne te ni'wa hă tâma nharî za'ra:

— Dui ma, 're rob'manharî wasétê za'ra wa'aba mono õ di za, wesuirâ ma zama, wede ma zama. — Äne te âma uwati za'ra. Te duré tâma da'ru za'ra:

— 'Re ūhaimana u'âsi mono nhib'a'uweõ, uihâ u'éré âna 're ūnomro mono norî ma si, te za 're ūrob'manharî wasétê za'ra wa'aba mo. ⁵ Tane nherë, 're danhimroi wa'aba mono õ di za. A'amo ūmrotô na si te za dama 're ūrob'manharî wasétê za'ra wa'aba mo. Apa'apa 'wa nhi'oto nhippsari ne ūsé pire ne, te za dama 're ūrob'manharî wasétê za'ra wa'aba mo, da te 're robzépata za'êtë uptabi za'ra mono da. — Äne te tâma dahâiba 'ru za'ra. ⁶ Tawamhă a'amo ūmrotô na da te 're robzépata za'êtë za'ra mono wa, te za 'râwi da te dasima 're rosa'rata wasétê za'ra, dasi'uihâ na 'râwi 're dasisimroi mono da. 'Re dasisimroi mono da nherë, 're dasisimroi waihu'u mono õ di za. Te za da te 're robzépata hâ za'ra, a'â.

⁷ Tawamhă 'ridi hă te asöré, awaru hă dasi'wapé da, da te 're ūpese za'ra mono ne. Ūtë'ubuzi pré oru 'manharî na da'râzaza ne ré, te asöré. Duré da'ubu ne ūtë'ubu mono, awaru hă. ⁸ Duré ūséré mono hă aiwa pi'õ zéré ne. Duré ūtë'ubu mono hă, aiwa hu'u zérépa 'wa ne, ūtë'ubu hă. ⁹ Tawamhă ūsí'uwazi tete 'manharî ne ré, te sô'utu ubu ré aimasa. Duré ūsaripi ruru hă ruru'u za'êtë uptabi di. Aiwa awaru na wedewarare tete 'manharî ruru'u ne hă, dasi'wapé zô âma 're ūdasisa'rei mono ruru'u ne, ūsaripi ruru hă. ¹⁰ Duré ūna're 'wamhi mono hă apa'apa 'wa nhi'oto na're 'wamhi ne. Taha nhippsari ne, sé pire di, ūsimiwa'rezé hă. Tawamhă tina're 'wamhi na te za tó te te dama 're rob'manharî wasétê za'ra. A'amo ūmrotô na te za te te 're dahâzub u'âsi. ¹¹ Duré ūsib'apito za'ra hă te 're hâimana, ab're 'rehâ 'madâ'â'wa hă. Zudezu norî nhiminhisizém na hă, Abado na ūsiminhisizé hă. Duré deredu norî nhiminhisizém na hă Apori'â na ūsiminhisizé hă. ūsisi hă da'uprosi'wa, te wasu'u.

¹² Tawamhă ropipa hă ūmorf'rata na ūwatobro hă ma tō ai'utô. Tane nherë, te za duré ropipa hă maparane dazô pu.

¹³ Tawamhă hâiwa âma 'Re ūhaimana u'âsi mono ma romhuri'wa hă ūmropâ âma hă ma tō duré tinhimnihârâzém na amnhihârâ. Simnhihârâ wi, wa tō duré ni'wai mreme hă wapa. Oru 'manharî na wedeza ne na 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, danhoprûbzéb da, wedewati ūsadaze, da te tâma 're ūzata za'ra mono zé 'râ'wa mono hawi, ūmreme hă. ¹⁴ Hâiwa âma romhuri'wai ma, ūmropâ âma ūsimnhihârâ ma, te te ūnharî hă wa tō wapa. Äne ūmreme hă:

— Ma'âpê, wa'uburé maparane si'uiwa na ūpawasisi ré norî ma, ūpawasisizé hă wasihu za'ra na, Eprati na pa nho'õmo nhisi âma 're ūsí'ubumroi mono norî ma. — Äne ūmreme hă.

¹⁵ Tawamhă ma tō oto tâma wasihu za'ra. Dureihă ma tō 'Re ūhaimana u'âsi mono hă âma ropisutu sirõmo za'ra, niwapsi bâdâ te te ūpisutuzé hă, ūtë'ubu waptâ'â wapsi, te te da'uprosi mono da. Tô â bâtâ na ūtë'ubu waptâ'â wa, ma tō ūpawasisizé hă tâma wasihu za'ra. Tawamhă daro mono bâ da'ahâ uptabi prâ na te za wa'uburé norî hă te te da'uprosi, daza'ratazé wâiwa prâ na.

¹⁶ Tawamhă wa tō wapa, daza'ratazé 'mahârâ hă, dasi'wapé zô awaru na ūdasisa'rei mono norî za'ratazé hă. Äne daza'ratazé 'mahârâ hă, te ūwapari hă, 200 mirôisi na. Da'ahâ uptabi di. ¹⁷ Tawamhă awaru, wa tō sabu za'ra, dasi'wapé zô âma 're ūdasisa'rei mono zé hă. Danhotô 'rowi, da te 're ūrosawêrê

za'ra mono ne, wa tō īnhotō 'rowim ne sabu za'ra, īsisiwī īsi'ubumroi mono norī zama. Ta norī hā īsi'uwazi tete 'manharī ne ré, te sō'utu ubu ré īisisi asimro. īsō'utu ubu mono hā unhamā ro'o pré ne na, īwamnarī mono hā. Duré sōté uzé ne na īsō'utu ubu zé wamnarī mono hā. Duré 'rēnhipré nho'utu uzé ne na, īsō'utu ubu zé wamnarī mono hā. Duré awaru 'rāi mono hā, aiwa hu'u zérépa 'rā ne. īsadi'i're hawi mono hā te unhamā ro'o mono ne hā nasi wairé, duré īsizédé hā, ētē ro'o nhizédé uzé pire zama. Duré īsizédé uzé pire hā te duré nasi wairé, dapārīzé hā.¹⁸ Tawamhā ā hā, unhamā ro'o ne hā duré īsizé hā duré ētē ro'o nhizédé uzé pire hā ma tō te da'uprosi, awaru zadai'i're hawi, īwairébē mono hā. Daro mono bā da'ahā uptabi prā na ma tō te da'uprosi, daza'ratazé wāiwa prā na.¹⁹ Āne ma tō tizadai'i're ro'o nhipārī na te te da'uprosi, tizamo na zama. īsamo mono hā wahī ne īsamo hā. Tō wahī 'rā ne na īsamo 'rāsutsu mono hā. Taha na ma tō te de dahāzu.

²⁰ Tawamhā dahāiba ré īdasi'atarēme mono hā īdadā'ā mono ō hā, 'rāwi dasi'uihā na 're dasisāmri za'ra mono ō di. Zahadu te wa'uburé norī āma si 're dawata za'ra. Te duré zahadu ropoto hāiba 'manharī āma si 're dawata za'ra, danhib'manharī nhipeste na da te 're īrob'manharī za'ra mono āma, ētē'ubuzi pré oru 'manharī āma, duré ētē'ubuzi'a prata 'manharī āma, duré īsi'uwazi waipo 'manharī āma, duré ētē 'manharī āma, duré wede 'manharī āma. Zahadu da te rēme mono ō di. Ropoto hāiba 'manharī hā te te rob'madā'ā ō nherē, duré simipari ō nherē, duré morī ō nherē, te zahadu āma 're dawata za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono upana.²¹ Duré zahadu dasipārī hā da te sahāri mono ō di. Duré simi'ā, da te sahāri mono ō di. Duré pi'ō na danhimi'saihuri hā da te sahāri mono ō di, duré aibā na zama. Duré dasiwi romnhimi'uri hā da te sahāri mono ō di. Zahadu dawasétē wi 're dasipizari za'ra mono ō di. Āne u'āsi te marī īwasétē na si 're dahāimana za'ra.

Anē īnhotō 'rowim ne, te ī'awaihu'u mono hā.

10

Hāiwa āma romhuri'wa hā ībaihā nhinħa īsyryre te te 're īrā'ārizé wasu'u

¹ Tawamhā wa tō duré sabu, hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa hā aimawi hā īsimiwada'uri pire hā. Hāiwa hawi ma we si'ra, hāiwa'a na ubu ré. Tāiwaipore te duré ī'rā nhisiwimhā za. Duré ī'ubu hā aiwa bātā ro'o ne. Duré unhamā ro'o pa ne, īza hā.² Tawamhā ībaihā nhinħa īsyryre te sōzi haré 're ti'ā, tinhib'rata. Tawamhā ā poré nhisiwi ma tō tipara nhimire niwīmhā tipara hā tisā. Ti'a nhisiwi ma tō duré tipara nhimi'e niwīmhā tipara hā tisā.³ Tawamhā mreme 'rāihā na te hā. Hu'u zérépa wairō 'rāihā ne, īhārā hā. Hārā wamhā, awa'awi ma tō tāiwapsa hā tiwapsa'a za'ra, wapsa'a 'rāihā na. 7 na īwapsa'a za'ra hā.⁴ Wapsa'a za'ra wamhā, damreme ne hā wa tō wapa. Taha wa, wa tō īmreme za'ra hā te īwapari na aré rob'ui'érē. Tane nherē, te ni'wa hā hāiwa hawimhā īma tinhā, te rob'ui'érē tō da. Āne te īma tinhā:

— Tō'ā. Rob'ui'érē tō. Asima si waihu'u, tāiwapsa'a norī mreme hā. — Āne te āma īpa'uwti.

⁵ Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa hā ā nhisiwi īsa hā ti'a nhisiwib zama īsa hā te ī'madā hā ta hā ma tō hāiwa nho'ōmo tinhib'rada hā wē, tinhimire niwī hā.⁶⁻⁷ Tawamhā simiwiē sina, ma tō waihu'u:

— 'Re īhāimana u'āsi mono hā za te te īrob'manharīzéb da hā sō rowaptā'ā ō di za oto. 7 āma hāiwa āma romhuri'wa hā tinhimnihārāzém na simnhihārā wamhā, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā āma uwaimra, duréihā te te da'āma sima īropisutuzé hā dama īwaihu'u'ō hā. Duréihā tizadawa wasu'u 'rata 'wa

norī ma, te te ūropisutuzém na te za oto dama rob'manha. Āne, wa tō sena na awaihu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono nho'a, īsimiropisutuzém na zama. — Āne ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para waihu'u, hāiwa āma romhuri'wa hā, hāiwa nho'ōmo tinhib'rada te te īwē hā. 'Re īhāimana u'āsi mono hā ta hā hāiwa 'manharī'wa, duré ti'ai 'manharī'wa, duré â poré 'manharī'wa, duré uburé īwa 're īdahāimana za'ra mono poto 'wa.

⁸ Tawamhā hāiwa hawi we te te īma īnharī 'rata mreme hā wa tō duré wapa. Āne te duré īma tinhā:

— Ma'āpē, sō aimorī, ībaihā nhinha īsyryre zō, âri da, hāiwa āma romhuri'wa, sō'a haré tinhib'rata te te 're ī'rā'âri zō. Ō hā hāiwa āma romhuri'wa, â nhisowi īhā, tī'a nhisiwib zama. — Āne te sō īzatō.

⁹ Tawamhā wa tō ītēme sō mo. Sō īwisi wamhā, wa tō tiwi waptē, ībaihā nhinha īsyryre hā. Te tiwi waptērē wamhā, te īma ti'ru, āne:

— Ma'āpē âri, 'rēne da. 'Rēne wamhā, ropīni ne hā īsei uptabi za, asadai'rē 'remhā. Tane nherē, oto sōmri wamhā, adi'i 'remhā te za anomozé. — Āne ma tō īma waihu'u.

¹⁰ Tawamhā wa tō oto ti'ā, īsib'rata hawi ībaihā nhinha īsyryre hā. Te âri wamhā, wa tō ti'rē. Te 'rēne wamhā, ropīni ne hā sei uptabi di, īzadai'rē 'remhā. Tane nherē, te sōmri wamhā oto, īdi'i 're, ma oto īnomozé.

¹¹ Tawamhā ni'wa hā te īma tinhā:

— Te za duré 'Re īhāimana u'āsi mono hā dama 're īsadawa wasu'u mo, dapoto mono bā za dama 're īromhāimana za'ra mono zém na hā, damreme sipo'o mono bā. Daro mono bā dama īpire za'ra norī ma, za 're īromhāimana mono zém na zama te za duré dama 're īsadawa wasu'u mo. — Āne ma tō īma waihu'u.

Āne īnhotō 'rowim ne, te ī'ab'madâ'â mono hā, duré te ī'awapari mono hā.

11

'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī wasu'u'

¹ Tawamhā ma tō īma sōmri ni, wedehu waré ne hā marī pibuzé hā. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō īzatō:

— Mo oto aimorī ti'ai āma īnhorōwa u, wedehu waré ne na, 'ri hā pibui mono da, duré īma danhopruberzé nomrizé hā pibui mono da, wedeza ne hā, danhimizama da te īma 're īzata za'ra mono zé hā. Ma'āpē duré īnhorōwa āma, ī'āma 're īdawata za'ra mono norī hā sa'rata za'ra na. ² Tane nherē, 'ri 'wawi wa'ra 're, 'ri nho'remhā pibui mono ò di za. Ta hā wa tō pisutu, īnhib'a'uwē'ō norī si te te āma 're ubumroi mono da. Ta norī hā niwapsi te za Zeruzarē āma hā 'ri nho'u īwē uptabi āma hā da'āma ai'uté za'ra. Taha wa, te za te te sina dawasi za'ra. 42 na a'amo īhāimana u te za te te da'āma rowamnarī za'ra, 1,260 na bādā za da'āma īsi'utōrīzéb u. ³ Taha ré, wa za īzadawa wasu'u'wa norī hā satōri zahuré, tō 1,260 na bādā īsi'utōrīzéb u simi'ē na te te īzadawa wasu'u zahuré mono da. Tawamhā pone'erebā zéré 'manharī na uza wasétē ré, te za tineb zahuré, pē'ēzé uptabi zahuré wa, da te dasiwi 're īwē'ō pese za'ra mono wa. — Āne ma tō īma waihu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

⁴ Ā norī hā azeitona wede ne, te duré 're hāimana zahuré, ī'rāi wa'ui wabre hā īrō'o pese ne, simi'ē na te te dama 're sadawa wasu'u zahuré mono wa. Rob'uiwēzém ne, te duré 're hāimana zahuré, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rob'uiwē zahuré mono wa. Uburé Danhib'apito nho'a te 're sima'wara zahuré. ⁵ Tawamhā ni'wa hā te te tāma rob'manharī wasétē zahuré da nherē, te za tizadai'rē hawi unhamā ro'o na wīñi zahuré.

Āne na te za si'utōrī ūsitob'ru norī hā, te te tāma rob'manharī wasétē za'ra mono da nherē. ⁶ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā ūsimipawpto waihu'u pese zém na te za hāiwa pese zahuré, tā ta'a tō da, te te dama sadawa wasu'u zahuré mono sina. Duré te te waihu'u pese zahuré di, te te āwaprō zahuré da hā, duré te te sima īwē zahuré zéb zarina, ti'ai ma, te te nasi ūrob'manharī wasétē zahuré da hā. 'Re īhāimana u'āsi mono u, dawasétē wi're dasipizari za'ra mono da, te za āne te te dama arob'manharī zahuré.

⁷ Tawamhā te te sadawa wasu'u zahuré mono pari, te za ropoto siwamnarī hā ab're 'rehā hawi īwatobro hā sô tisusi zahuré, te te 'wapé zahuré da. Tawamhā ropoto siwamnarī hā aibā norī ma, siptete zahuré wa, te za pārī zahuré. ⁸ Tawamhā 'ri n̄hi'riti 're za'ētē āma, te za taré īhāiba hā hā tiza'wari zahuré, 'ri n̄ho'ōmo za'ētē āma, wede n̄honhi'rāmi na ūsib'apito za'ra, da te dasiwi īwīrīzém n̄ho'ōmo āma, dama ūsa'rese za'ētē āma. Sodoma na 'ri n̄ho'ōmo nhisi āma, 're ūdahāimana wasétē za'ra mono ne, ã 'ri n̄ho'u hā. Duré Ezitu na romnhisi āma 're ūdahāimana wasétē za'ra mono ne hā, ã 'ri n̄ho'u hā. Āne 'ri n̄ho'ōmo zahuré na āma ūsimiré'ezé hā, Zeruzarē hā. ⁹ Tawamhā da'ahā uptabi na te za ītēme ubumro zahuré ni, īhāiba hā hā da te dasiwi 'madā'ā zahuré da, 'ri n̄hi'riti sa'wari ré. Si'ubdatō bâdā īne wāiwab u, te za dapoto mono bâ dasiwi 'madā'ā zahuré ni, damreme sipo'o mono bâ, 're ūdahāimana za'ra mono hā. Te zu duré āma tasi'uwati za'ra ni, da te dasiwi za tō da. ¹⁰ Tawamhā ti'ai āma daro mono bâ 're ūdahāimana wasétē za'ra mono norī ma hā rowē za'ra di za, ūsadawa wasu'u'wa norī hā dâ'ā zahuré wa. Taha wa, te za 're dato za'ra. Te za duré danhibzari na tasisawi za'ra ni. ūsadawa wasu'u'wa norī hā dawasétē wi're dasipizari za'ra mono da, te te dama 're ropipa zahuré mono ré, dâ'ā zahuré wa, te za 're dato za'ra. ¹¹ Tawamhā si'ubdatō bâdâ, āma īneb zahuré zé wāiwa pari, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā īpē'ēzani hā apâ tāma sōmri zahuré, hāiba ré 're neb zahuré da apâ. Taha pari, te za oto hāiwi aim'a'wara zahuré. Sima'wara zahuré wamhā, te za tāma tapahi uptabi za'ra ni, da te ī'madā'ā za'ra norī hā. ¹² Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā te za wapari zahuré, hāiwa hawi ni'wai mreme hā. Mreme 'rāihā na te za sô tihārā zahuré:

— We ane wa'aba, hāimo. — Āne te za ni'wa hā sô tihārā zahuré.

Tawamhā ī'ruiwapari'wa norī hā te te 'madā'ā za'ra mono ré, te za hāiwa'a na tizasi zahuré, hāiwa u. ¹³ Tawamhā zasi zahuré wi, awa'awi te za sa'ētē uptabi ti'a sâsā hā watobro. Watobro wamhā, 'ri hā nima norī hā te za sina, Zeruzarē āma, 'ri n̄ho'ōmo 'remhā 're ūsimasa mono hā. 10 na 'ri 'maiħāimana wamhā, te za misi si dawi rere'e. Te za duré 7 miu na tadā'ā za'ra ni, ti'a sâsā'ā na hā. Tawamhā dadā'ā āna ūdasi'atarēmono mono hā te za tapahi uptabi za'ra ni. 'Re īhāimana u'āsi mono āma te za tawata za'ra ni, hāiwa āma 're ūsāmra mono āma, simi'manharī waihu'u pese uptabi wa.

Āne īnhotō 'rowim ne, te ī'awapari mono hā, duré te ī'azabui mono hā.

¹⁴ Tawamhā ropipa hā maparane īpu hā tâibā oto. Tane nherē, zahadu si'ubdatō āma zō, te rowaptâ. Romhuture di oto, duré ropipa īwatobro da hā. Ma'āpē āne waihu'u pese za'ra wa'aba.

7 āma hāiwa āma romhuri'wa hā tinhimnhihārâzém na ūsimnhihārâzé wasu'u

¹⁵ Tawamhā 7 āma hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō tinhimnhihārâzém na amnhihārâ. Simnhihārâ wi, hāiwa āma damreme 'rāihā hā wa tō wapa. Āne te nharī za'ra:

— Satanasahi nhimi'madâ, 're danomro mono da, ma tō da te dasima 're wē za'ra aré, daro mono bâ. Tane nherē, ropâ te za oto 'Re īhāimana u'āsi mono nhimi'madâ'ā si 're danomro, Wanhib'apito nhimi'madâ hā.

Danho'reptui'wa da, te te ūpisutu nhimi'madâ'â zama te za 're dahâimana za'ra oto. Wanhib'apito hâ te za tô te te 're da'ab'madâ'â u'âsi oto, ūne u'âsi. — Æne wa tô wapa, hâiwa ãma damreme 'râihâ hâ.

¹⁶ Tawamhâ 24 na dama ūpire za'ra norî hâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nho'a tisimasisizém na ïsî'ubumro norî hâ ma tô hi'râtítô tâma ana, ãma wata za'ra da. ¹⁷ Æne te ãma tiwata za'ra:

"Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ïhâimana u'âsi mono, a hâ danhipai u asiptete uptabi di. Duréihâ marî õ ré hâ, te 're aihâimana u'âsi mo. Ai'utõri waihu'u õ di. Õne u'âsi te 're aihâimana mo. A hâ aiwaihu'u pese zé hâ, duré danhipai u asiptetezé hâ ma tô oto dama ïhâ'i're, da te oto 're 'madâ'â za'ra mono da. Taha zarina ma tô oto danhipai u da'madâ'â pire na ãma ïsâna'ra, ãhâna hâ. Taha wa, wa ai'ãma wawata za'ra ni.

¹⁸ Ai'ãma 're ïdawata za'ra mono õ norî hâ ma tô asada tizahi pese za'ra. Taha wa, ma tô oto ïwa waptârâ, asowi ïda'awë'õ pese zéb zarina, dama ïrob'manharî waséte zéb da hâ.

Ma tô duré ïwa waptârâ, dahâimanazéb zarina dama ï'arowairébézéb da hâ, uburé adâ'â norî ma hâ, asimiroti hâ te te 're ïwapari za'ra mono õ norî hâ uburé 're ahâ za'ra mono da, duré uburé asimiroti wapari pese 'wa norî ma, tâma 're ab'manharî wë mono da.

Ma tô ïwa waptârâ, asadawa wasu'u'wa norî ma, marî ïwë hâ 're anhomri mono da, te te aimâ 're ïromhuri pese za'ra mono zé wa'râmi. Uburé pese asib'a'uwë norî ma, marî ïwë hâ 're anhomri mono da, ma tô ïwa waptârâ, ai'ãma 're ïwata za'ra mono norî ma, dama ūpire norî ma, dama ïwpu norî ma zama.

Ma tô duré ïwa waptârâ, ti'ai ãma da te 're ïrowaséte za'ra mono norî hâ uprosi da."

Æne 24 na dama ūpire za'ra norî hâ ma tô ãma po're pu'u za'ra.

¹⁹ Tawamhâ hâiwa ãma 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb ãma hâ, ma tô ni'wa hâ 'ridawa hâ 'ridawa. Te te 'ridawa wamhâ, te oto wedehâ're hâ sô'awi 'ri para za. Wedehâ're 're, te ëtêpo ï'ui'éré ré hâ da'wa, duréihâ 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tinhib'a'uwë ma ïropisutuzéb ui'éré ré hâ. Tawamhâ ma tô tâiwapsa hâ watobro, tâirârâ'â zama, tâsi'ubuzi zama. Ti'a hâ ma tô duré sâsâ'â. Tâzâ hâ ma duré asa'wa, ūpire hâ.

Æne ïnhotô 'rowim ne, te ïazabui mono hâ, duré te ïawapari mono hâ.

12

P'i'õi wasu'u, Satanashi wasu'u me

¹ Tawamhâ wa tô duré 'madâ. Te 'madâ'â wamhâ, marî hâ ma tô hâiwa nho're na sihâi're, dama ïsa'rese'õ hâ, ãma 're ïdatob'uzu za'ra mono hâ. Ta hâ dama ïwaihu'u'õ hâ wa tô 'madâ, pi'õ ïsa hâ. Bâtâ ro'o ne na ï'uza hâ. Ïpara 'rowimhâ a'amo te za. Duré 'râzaza ré te za. ï'râzaza na hâ wasi te aimasa, 12 na. ² ï'ra te duré ãma sépu, pi'õ ãma. ãma sépu'u wa, te hâzé te, 're sadari.

³ Tawamhâ ma duré marî hâ sihâi're, hâiwa nho're na, marî ïsa'rese'õ hâ. Ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnari hâiba za'ëne hâ te za. ïhâiba hâ ïhâiba pré. Duré 7 na ï'râ zâ hâ. 10 na duré ï'u hâ. Powawë õmo ne, ï'õmo za'ra hâ. Duré 7 na ï'râ za'ra 'râzaza hâ, danhib'apito 'râzaza ne hâ. ï'râzaza si'ubuzi na ï'râzaza za'ra hâ. ⁴ Tawamhâ tizamo na ma tô wasi hâ waibu, hâiwa ãma 're ïsimasa mono hâ. Ahâ uptabi prâ na ma tô waibu, ïsa'ratazé wâiwa prâ na. Tawamhâ te te waibui wamhâ, ti'ai u ma tô sa'ëtë sâmra.

Tawamhā pi'ō nho're te za, ho'orā hâiba ne ropoto siwamnarī hā. Pi'ō te sapa ī'ra zô, waptā'ā wi te te 'rēne da. ⁵ Tawamhā ma tō tâma waptârā aibâ na, simiwada'uri nhiptete na za daro mono bâ te te 're īda'awada'uri mono da hā. Tawamhā ma tō tiwi âri ni, 'Re īhâimana u'âsi mono u, danhib'apito simasisizém na 're īsâmra mono u, īsiré danhib'apito na 're hâimana mono da. ⁶ Tawamhā ho'orā hâiba ne ropoto siwamnarī wi, te pi'ō wara, a'ubuni u, 'Re īhâimana u'âsi mono te te tâma īropese sirōmo zéb u, te te tâma īpisutuzéb u. Tame hâimana mono ré, te za 1,260 na bâdâ īhâimana u te te 'madâ'â, 'Re īhâimana u'âsi mono hā.

⁷ Tawamhā dasi'wapé, hâiwa nho're āma ma tō watobro. Hâiwa āma romhuri'wa hā Midé na īsisi hā, duré hâiwa āma īsiré tâma īromhuri'wa norî hā, te ho'orā hâiba ne ropoto siwamnarī hâiba za'ēne hā siwi 'wapé. Tawamhā ho'orā hâiba ne ropoto siwamnarī hā ma tō sina ana, hâiwa āma tâma īromhuri'wa norî me. ⁸ Tane nherē, ma tō Midé norî hā āma ai'uté za'ra. Taha wa, hâiwa āma 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di za oto. ⁹ Tawamhā ho'orā hâiba ne ropoto siwamnarī hā ma tō siwi time ti'ai u, apâ morî tō da. Ta hā Satanasi, wanhitob'ru. Ta hā duréihâ wahi na īsihâiba. Uburé tizadawa nhipe na te te 're īda'a'râmi mono, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa para newa, ti'ai āma daro mono bâ. Tawamhā wa'uburé norî zama īsib'a'uwê zama ma tō īsiré siwi sâmra ti'ai u, apâ si'aba're tō da.

Āne wa tō te ab'madâ'â, īnhotō 'rowim ne.

¹⁰ Tawamhā wa tō duré ni'wai mreme hā wapa. Mreme 'râihâ na te tinhâ:

— 'Re īhâimana u'âsi mono hā ma tō oto wa'anho'reptuzém na wama āma uwaimra, wanhitob'rui wi. Danhib'apito na siptete na te te 're īda'ab'madâ'â mono zé hā ma tō duré dama hâire'ré oto. Duré Danho'reptui'wa da, te te īpisudu hā te duré īsiré te te 're da'ab'madâ'â oto, waihu'u pese na. Wasiré īsazei'wai āma, awē sidâpâsi simizazâri āna īwasédé hā te te āma 're īaza'ra mono hā ma tō oto 'Re īhâimana u'âsi mono hâ sihawi time hâiwa hawi, ti'ai u, Wa'uburé hā. ¹¹ Pone'erebâ hā dazada īdâ'azéb zarina, ma tō wasiré īsazei'wa norî hā āma ai'uté za'ra, Satanasihi āma. īwasu'uwê hā sena na te te dama 're īsadawa wasu'u za'ra mono zém na zama, ma tō āma ai'uté za'ra. Duré da te 're 'ruiwapari za'ra mono wa, dawi'r e sihâiba zawi za'ra mono õ di, 're dâ'â tō za'ra mono da. Taha wa, 'Re īhâimana u'âsi mono wi sipizari āna, ma tō duré Satanasihi āma ai'uté za'ra. ¹² Taha wa, ma'âpê 're ato za'ra wa'aba mono, hâiwa āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hā. Tane nherē, ti'ai āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hâ aimâ 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, à poré na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî ma zama. E marî wa. Wa'uburé hâ sahi uptabi na atême morî aba na dâ'âsina, ti'ai u. Ti'ai āma te te aimâ 're rob'manharî wasété za'ra wa'aba mono da, za 're īhâimana hutu mono zém na te te sina waihu'u wa, ma tō tizahi pese. Taha wa, aimâ 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. — Āne te ni'wa hā tinhâ, mreme 'râihâ na.

¹³ Tawamhā ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnarī hâiba za'ēne hā hâiwa hawi da te īme na siwaihu'u wamhâ, ma tō pi'ō zarina 're mo, aibâ na ī'ra tâma īwaptâ'â zarina. ¹⁴ Tane nherē, ma tō si'ōmo wawê pailhi hâ īsaripi ré hâ pi'ōi ma za ni, a'ubuni u 're īsâmra mono zéb u, āma wara da, tō òme, 'Re īhâimana u'âsi mono te te tâma īropese sirōmo zéb u. Tame te za 'Re īhâimana u'âsi mono hâ te te 're 'madâ'â, si'ubdatô wahum nhipai u wâiwa, ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnarī wi. ¹⁵ Tawamhā ho'orâ ne hâ ma tō à hâ tizadai're hawi sa'wa pi'ō zarina, à pré da, à te te 'mapraba da. ¹⁶ Tane nherē, ti'a hâ ma tō pi'ōi

āma aime. Ti'a hā ma tō sī'ridawa, â zō, â hā īwa a'a da. Tawamhā ma tō â hā īwa ti'a tō, ho'orā hāiba ne tizadai're hawi pi'ō zarina te te īsa'wari hā. ¹⁷ Tawamhā ho'orā hāiba ne ropoto siwamnarī hā ma tō pi'ō da tizahi pese, tiwi simani wa. Taha wa, ma tō īsihudu norī zō mo, te te 'wapé za'ra da. E 'wam norī hā te wasu'u, īsihudu norī hā. Ta norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're īwapari pese za'ra mono, duré tō sena na Zezusihi zazei'wa na 're īsiwasu'u za'ra mono, te wasu'u. Ta norī zō te mo, ho'orā hāiba ne ropoto siwamnarī hā te te 'wapé za'ra da. ¹⁸ Tawamhā te oto ta hā â poré zaihā na za, supara'rē wa.

Āne īnhotō 'rowim ne, te ī'azabui mono hā, duré te ī'awapari mono hā, za īromhāimana mono zém na hā.

13

Ropoto siwamnarī pipa zahuré wasu'u, â 'rowimhā, duré ti'ai 'rowimhā

¹ Tawamhā wa hā wa tō duré sabu, â 'rowi ropoto siwamnarī hā â hawi watobro ré. īhāiba misi nherē, 7 na ī'rā hā. Duré 10 na powawē ūmo ne, ī'ōmo mono hā. ī'ōmo na hā danhib'apito 'rāzaza si'ubuzi ne ré, te ūmo 'rāzaza ré aimasa, 10 na. Duré ī'rāi mono na rob'ui'éré za'ra ré hā aiwa 'Re īhāimana u'āsi mono newa, 'Re īhāimana u'āsi mono wamri na īsiwaptērē ui'éré wasédé hā. ² Duré īhāiba hā, hu'u hāiba ne. īpara hā robzahi para ne hā ursu para ne. Duré īsadai're hā, aiwa hu'u zérépa zadai're ne, īsadai're hā. Tawamhā ho'orā hāiba ne ropoto siwamnarī hā, Satanasi hā ma tō tinhiptetezé hā tāma tisō, īsadawa para siré te te da'āma 're romhuri wasétē zahuré mono da, īsimiromhuri waihu'u pese zém na. ³ Tawamhā misi ī'rāi āma hā ī'u'a ré hā da te wīrī wa, ī'wa're ne hā. Tane nherē, ī'wa're hā ma tō tāma ato. Taha wa, daro mono bā uburé 're īdahāimana za'ra mono hā ma āma tatob'uzu za'ra ni. Ma duré āma sasōmri za'ra ni, īsimiwada'uri na. ⁴ Ma tō duré ho'orā hāiba ne ropoto siwamnarī āma tawata za'ra ni aihīni, â hawi ropoto siwamnarī ma, tinhimi'manharī waihu'u pese zé hā te te tāma sōmri wa. Tane ma tō duré â hawi ropoto siwamnarī āma tawata za'ra ni. Āne te āma tawata za'ra ni:

— E 'wa hā īsine hāimana waihu'u pese bā. E 'wa hā īsiptete wabzu'wa pā. — Āne te āma tawata za'ra ni, daro mono bā da'ahāhā na.

⁵ Tawamhā â hawi ropoto siwamnarī hā, te 'Re īhāimana u'āsi mono hā wa'ēi wasétē, 'rāwi waihu'u pese na sina wata dā'āsina. 'Re īhāimana u'āsi mono te te sadawa uwati õ di. Ma tō duré tāma waprosi, dama pire na te te da'awada'uri wasétē mono da a'ā, 42 na a'amo īsisiōré mono u. ⁶ Taha ré, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā wa'ēi wasétē tō, īsisi na zama. 'Re īsāmra mono zém na ma tō duré timreme wasétē, duré hāiba āma 're īhāimana za'ra mono norī āma zama. ⁷ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō duré tāma waprosi, â hawi ropoto siwamnarī ma, īsib'a'uwē te te 'wapé za'ra da, te te āma ai'uté za'ra da, īsib'a'uwē norī āma. Ma tō duré tāma waprosi, simiwada'uri wasétē nhiptete sina te te 're da'awada'uri mono da, dapoto mono bā, duré damreme sipo'o mono bā 're īdahāimana za'ra mono hā. ⁸ Tawamhā ti'ai āma daro mono bā 're īdahāimana za'ra mono norī hā te za āma 're dawata za'ra, da'ahā uptabi na. Tane nherē, ni'wam norī hā āma 're wata za'ra mono õ di za, ībaihā na 're īdahāimana u'āsi za'ra mono norī nhisi, 're īsimi'wara mono zém na īsisi 're īsimi'wara mono norī hā. Duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te ropoto mono õ ré, danhisi na te te āma īrob'ui'éré za'ra hā â ībaihā hā, Pone'ērebā, da te dasivi īwīrī te hā.

Āne za īromhāimana mono zém na īnhotō 'rowim ne, te ī'azabui mono hā, duré te ī'awapari mono hā.

⁹ Ma'āpē, aipo're 'rep[u] ré za'ra wa'aba wamhā, wapari pese za'ra wa'aba.
¹⁰ Ni'wa hā īsazei'wai wamhā, dazazéb 're da te 're séme mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dawi 're sawi za'ra mono õ wamhā, te za tō da te 're sé. Duré sib'ezé 'wapa na da te 're simroi mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dawi 're sawi za'ra mono õ wamhā, te za tō da te 're simro. Āne da nherē, te za sipizari āna āma 're nomro, 'Re īhāimana u'āsi mono āma.

¹¹ Tawamhā wa tō duré sabu ropoto pipa hā, ti'ai hawi īwatobro hā. Maparane ī'u hā, pone'erebā 'rare õmo ne hā. Tane nherē, īmreme hā ho'orā hāiba ne ropoto siwamnarī mreme ne, īmreme hā. ¹² Tawamhā â hawi ropoto siwamnarī ntho'a te te 're romhuri, ti'ai hawi īwatobro hā. īsadawa para te te 're da'awada'uri pese, ti'ai āma daro mono bā 're īdahāimana za'ra mono norī hā â hawi ropoto siwamnarī āma 're dawata za'ra mono da, ī'rāi āma ī'u'azé tāma īsitob āma. ¹³ Tawamhā ti'ai hawi ropoto pipa hā ma tō te te 're aromhōsi, marū īwaihu'u'õ na, dama īsa'rese'õ na. Hāiwa hawi unhamra ro īwaptā'ā na ma tō datōmo ntho'a romhōsi. ¹⁴ Āne 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō tāma waproxi, â hawi ropoto siwamnarī ntho'a te te 're romhōsi mono da. Āne ma tō tinhimiromhōsi na dama 're sadawa nhipesi, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para newa, ti'ai āma daro mono bā 're īdahāimana za'ra mono norī ma hā. Ma tō duré dama ti'ru, romhāiba, da te dasiwi 'manharī da, â hawi ropoto siwamnarī hāiba na, sib'ezé 'wapa na da te dasiwi wīrī nherē, apā īhāiwa'utu hāiba na. ¹⁵ Tawamhā romhāiba hā da te dasiwi 'manharī parimhā, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā ti'ai hawi ropoto pipa ma waproxi, romhāiba ma, īpē'ēzani te te tāma sōmri da, mreme ré oto 're morī da, duré romhāiba āma 're īdawata za'ra mono õ norī hā te te 're anhimroi mono da, ti'ai hawi ropoto pipa hā. ¹⁶ Tawamhā ti'ai hawi ropoto pipa hā ma tō te te da'awada'uri, da te dasima waproxi za'ra da, ni'wam norī hā īsib'rata nhimire niwī da te sib'rata ui'éré za'ra mono da, duré ni'wam norī hā īuihāi mono na da te uihā ui'éré za'ra mono da. Tawamhā ma tō da te a'ui'éré tō, daro mono bā 're īdahāimana za'ra mono hā, dama īwāpu mono bā duré dama īpire mono bā, duré danhibro pese mono bā, duré danhibrob'õ mono bā, duré dapawa'ābā āna dawada'uri zarina si da te dama 're īromhuri za'ra mono bā, duré dawada'uri āna dasi'uihā na 're īdahāimana za'ra mono bā. Da'upsātā mono bā ma tō da te da'ui'éré za'ra. ¹⁷ Tawamhā danhib'rata ui'éré õ nherē, da'uihā ui'éré õ nherē, da te 're rob'uipra waihu'u za'ra mono õ di. Duré da te 're rowede waihu'u za'ra mono õ di. Â hawi ropoto siwamnarī nhisi na da'uihā ui'éré hā, duré danhib'rata ui'éré hā, īisisi za'ratazé hā. Āne wa tō te awaihu'u, īnhotō 'rowim ne.

¹⁸ A norī wa'wa hā ai'maiwaihu'u pese aba wamhā, ma'āpē īisisi za'ratazéb ui'éré hā 'maiwaihu'u aba, īwasu'uzé hā. 666 na īisisi za'ratazé hā danhisu za'ratazém na īisisi hā te wasu'u.

14

'Re īhāimana u'āsi mono, īwasétē te te īwa'ābā za'ra norī ntho're wasu'u

¹ Tawamhā wa tō duré 'madā. Te 'madā'â wamhā, Pone'erebā hā wa tō sabu, da te dasiwi īwīrī hā. Sī'ā na ētē 'rāihā nhisiwi te za. Duré 144 miu na dahāiba hā te īsiré aimasam ni, īisisi na ī'uihā ui'éré ré mono hā, duré īmama nhisi na zama ī'uihā ui'éré mono hā. ² Tawamhā wa tō duré wapa, hāiwa hawi ni'wai mreme hā. Ā'a'a 'rāihā ruru'u ne, īmreme hā. Duré tāiwapsa'a za'ētē

rārā'ā ruru'u ne, īmreme hā. Rowamreme'wa, tinhimirowamremezém na te te 're īrowamreme za'ra mono ne, īmreme hā. ³ Tawamhā 144 miu na īhāiba za'ra norī hā te danhib'apito simasisizém nho're asöré, maparane si'uiwa na ropoto na īhāiba norī nho'reb zama, duré dama īpire za'ra norī nho'reb zama. Tinho're ītém na te tinho're za'ra, dama īsa'rese'ō na. Ā norī si 're īdanomro wasétē mono zém hawi, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īwa'âbâ za'ra norī si te te waihu'u pese za'ra di, īsō're hā. ⁴ Ā norī hā ma tō 're si'madâ'ā pese za'ra, 're siwasétē tō za'ra mono da, pi'ō na 're īdanhimisaihuri za'ra mono ò ne. Duré pi'ō za'rese'ō'wa 're īhāimana za'ra mono ne, ma tō 're si'madâ'ā pese za'ra. Pone'ērebâ nhirā zarina si ma tō 're nomro. Ta norī si ma tō 're īdanomro wasétē mono zém hawi wa'âbâ za'ra. Ta norī hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono ma sisōmri na'rata za'ra, Pone'ērebâi ma zama. ⁵ Duré 're sadawa nhipse za'ra mono ò di. Duré īwasédé hā sena na da te āma 're sa'ra waihu'u mono ò di, īwē na si 're hāimana za'ra mono wa.

Si'ubdatō hāiwa āma romhuri'wa norī nhimirowasu'uzé wasu'u

⁶ Tawamhā wa tō duré 'madâ, hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma, romhuri'wa hā. Hāimo uptabi te 're wara. īwasu'uwē hā te dama 'mahâ, īsi'utōrī'ō hā, dapoto mono bâ 're īdahāimana za'ra mono norī ma, duré damreme sipo'o mono bâ 're īdahāimana za'ra mono norī ma. ⁷ Āne te mreme 'rāihâ na te te dama 'mahârâ:

— 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā 're wazé pese za'ra wa'aba mono. Duré wē uptabi wa, āma 're aiwata uptabi za'ra wa'aba mono. Ma tō īwa waptārā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te da'āma īarowairébézéb u da hā, uburé pese. Taha wa, te za Ropoto'wai āma 're aiwata u'āsi za'ra wa'aba mo, hāiwa 'manharī'wai āma, duré ti'ai 'manharī'wai āma, duré à poré 'manharī'wai āma, duré ub're 'manharī'wai āma. — Āne te hāiwa āma romhuri'wa hā te te dama hāiba 'ru 'Re īhāimana u'āsi mono hā, āma 're dawata u'āsi za'ra mono da.

⁸ Tawamhā te duré īsāna'remhā 're wara, hāiwa āma romhuri'wa hā īhāiba amo hā. Āne te duré ta hā te te rob'mahârâ:

— Ma tō daré ai'utō, 'Ri nho'ōmo za'ēne hā ma tō daré ai'utō, Babironiza hā. Ma tō uprosi ni. Āsipārī na si pi'ō hā 're īsai mono hā te za tihāiba amo norī ma ti'ru, īsiré te te āhuri wa, si'rā id'i'iti pese za'ra da, īsiré. Tane ma tō Babironiza āma 're īdahāimana Wasétē za'ra mono norī hā te te 're dawada'uri za'ra daro mono bâ, da'rā id'i'iti wa, siwa'ru 're īdanomro mono ne, īsine 're danomro wasétē mono da. Taha wa, ma tō daré ai'utō, Babironiza hā. — Āne te hāiwa āma romhuri'wa īsāna'remhā te te rob'mahârâ.

⁹⁻¹⁰ Tawamhā si'ubdatō āma hāiwa āma romhuri'wa hā te duré 're wara, hāimo uptabi, maparane nhana're īwatobro hā. Āne te duré ta hā mreme 'rāihâ na te te rob'mahârâ:

— Ni'wa hā â hawi ropoto siwamnarī āma 're wata mono wamhā, duré īhāiba 'manharī na romhāiba āma 're wata mono wamhā, duré īsisi na uihā ui'éré ré 're morī wamhā, duré sib'rata ui'éré ré 're morī wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimihâzé īpire uptabi hā te za te te 're sépata. Ni'wa hā âzé te za dama ti'ru, â na īwazari'ō hā īsé pire uptabi hā te te hâ'renē da. Te te hâ'renē wamhā, ti'uihā id'i'iti na, te za sépata. Tane, ropoto siwamnarī āma 're īwata za'ra mono norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimihâzé īpipa uptabi hā te za te te 're sépata za'ētē uptabi za'ra, tāma wē'ō pese za'ra wa, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā. Unhama ro'o na te za te 're robzépata za'ra, etē ro'o nhizédé uzé pire na, īsi'utōrī'ō na. 'Re īhāimana u'āsi mono ma, hāiwa āma romhuri'wa norī nho'a, te za te te 're robzépata za'ētē za'ra, Pone'ērebâ

nho'a zama. ¹¹ Tawamhā unhamā ro'o nhizé hā te te āma 're ūrobzépata za'ra mono nhizé hā te ūne u'āsi 're sizédé 'rāti u'āsi, hāimo. Unhamā ro hā ro'o nhimizazāri waihu'u ñ di, ā hawi ropoto siwamnāri āma 're ūwata za'ra mono norī ma hā, duré ūhāiba 'manharī na romhāiba āma 're ūwata za'ra mono norī ma hā, duré ūisi na ū'i'érē za'ra norī ma hā. Ūne u'āsi te ā norī hā robzépata wi 're wairébē waihu'u mono āna, te te 're robzépata u'āsi za'ra. — Āne te si'ubdatō āma hāiwa āma romhuri'wa hā te de rob'mahārā.

Āne ūnhotō 'rowim hā, te ū'azabui mono hā, duré te ūwapari mono hā.

¹² Āne hā za 're romhāimana mono dā'āsina, te za 'Re ūhāimana u'āsi mono nhib'a'u'wē hā sipizari āna 're hāimana nhiptete za'ra, ūsimiroti te te 're ūwapari pese za'ra mono hā, Zezusihī āma si 're ūnomro mono hā.

¹³ Tawamhā wa tō duré wapa, hāiwa hawi ni'wai mreme hā. Āne te ūma ti'ru:

— Ma'āpé, āne āma rob'ui'érē: “Āhāna te ūwaihu'uzém hawi, ni'wam norī hā Wanhib'apito ma, te te 're romhuri zawéré za'ra mono ré, 're dā'ā za'ra mono wamhā, tāma 're rowē uptabi za'ra mono di za." —

Tawamhā 'Re ūhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma āma saze, timreme na. Āne ma āma saze: “Tane tō. Tāma 're rowē uptabi za'ra mono di za tō. Simi'ē na tinhimiromhuri wē ré, te za hāiwa u ūré 're sisisi. Taha wa, te za oto romhuri na tisiwasudu hā sahāri za'ra.” Āne 'Re ūhāimana u'āsi mono pē'ēzani te te āma ūsazéz hā. Āne te za āma ūrob'ui'érē. — Āne ma tō ūma ti'ru, te āma rob'ui'érē da.

Ti'ai āma roptehārizém na, āma ūsimiré'ezé wasu'u

¹⁴ Tawamhā wa tō duré 'madā. Te 'madā'ā wamhā, hāiwa'a hā te za. ūsisiwimhā aibā hā te nhamra, ti'ai āma dasiré ūpodo hā ūtē'ubuzi pré oru 'manharī na 'rāzaza ré. Roptehārizéb ré zama te nhamra, ū'wa pese ré.

¹⁵ Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa hā ūhāiba amo hā ma tō hāiwa āma 'Re ūhāimana u'āsi mono 're ūsāmra mono zém hawi watobro, 'ri 'rāihā hawi. Watobro wamhā, te mreme 'rāihā na 'mahā, hāiwa'a na ūsāmra hā. Āne te 'mahā:

— Ti'ai āma daro mono bā ma tō rob'rāi're pese. Ma tō ūwa waptarā, ūroptehāri mono zéb da hā. Taha wa, ma'āpé roptehāri mono, asimiroptehārizé na. — Āne ma tō hāiwa āma romhuri'wa hā tāma ti'ru, āma ūromnhimiré'ezém na, rob'rāsutuzém na hā. Ti'ai āma 're ūdahāimana za'ra mono norī ubumrozé hā te wasu'u, roptehārizé hā.

¹⁶ Tawamhā hāiwa'a na ūsāmra hā ma tō te te roptehāri tō, daro mono bā tinhimiropptehārizé na.

¹⁷ Tawamhā wa tō duré 'madā, hāiwa āma romhuri'wa hā aimawi hā. Hāiwa āma 'Re ūhāimana u'āsi mono 're ūsāmra mono zém hawi ma duré watobro, 'ri 'rāihā hawi. Roptehārizé hā te duré ta hā 're ti'ā, tinhib'rata.

¹⁸ Tawamhā ma tō duré hāiwa āma romhuri'wa aimawi hā watobro, wedeza ne hawi, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, danhoprubzé nomrizém hawi. Ta hā wedeza ne na unhamā 'madā'ā'wa. Ta hā roptehārizé te te 're ū'rā'āri hā te 'mahā. Āne te 'mahā:

— Ma'āpé, uwa 'ru 'rā hā anhimizuhāri mono, daro mono bā 're ūsimhatā mono hā. Asimiroptehārizé na te za oto ūanhimizuhāri mo, 'rā prédu mono wa. — Āne te tāma ti'ru.

¹⁹ Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō te te anhimizuhāri tō, uwa 'ru 'rā hā daro mono bā, ti'ai āma hā. Te te anhimizuhāri mono wamhā, ma tō te te anhamra ūtē're 're, ūwa'u zō, dapara na da te 're ūwati za'ra mono zéb

're. ²⁰ Tawamhā uwa 'ru 'rā, ētē're 're te te anhamra mono wamhā, ma tō a'rāiwi, īwa'u zō. 'Ri nho'ōmo nhiti da te 're īwati za'ra mono zéb 're, ma tō a'rāiwi. Te te awati wamhā, dawapru na īwa'u hā tawamhā, ma tō puru, ētēzапu'u hawi. Pu'u wamhā, â wara tete ne te tipraba, dawapru na īwa'u hā. 300 na ti'ai pibuzéb zarina te tipraba, dawapru hā. Duré misi īpibuzé wāiwa, ma ti'a'masisi hāimo, â 'rehâ prā na. Āne 'Re īhāimana u'āsi mono, 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī ahārizém na āma īsimiré'ézé hā.

Āne īnhotō 'rowim ne, te ī'azabui mono hā, duré te ī'awapari mono hā, za īromhāimana mono zém na hā.

15

7 na hāiwa āma romhuri'wa norī hā, oru 'manharī na u'awi ré īsimasabzé wasu'u

¹ Tawamhā wa tō duré marī hā sabu, hāiwa nhirōtō na dama īsa'rese'ō hā āma 're īdatob'uzu za'ra mono hā. Hāiwa āma romhuri'wa norī hā 7 na te aimasa. Ta norī ma, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā pisutu, 7 na rob'manharī pipa mono hā, īrēme ma te dama 're rob'manharī za'ra mono da. Â norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimi'ahārizéb 'rāsudu, te wasu'u.

² Tawamhā wa tō duré sabu, â poré ne hā. Simhi īsarob'a uptabi ne hā â hā, unhama ro'o na īwazari ré hā.

Tawamhā wa tō duré sabu, â hawi ropoto siwamnarī āma te te āma ī'ai'uté za'ra norī hā, tō ōhō āma 're īwata za'ra mono õ norī hā. Taha nhisi hā danhisi za'ratazém na īsisi hā. īhāiba na romhāiba āma te te ī'ai'uté za'ra norī hā wa tō duré sabu za'ra. Ta norī hā te aimasa, simhi īsarob'a ne â poré zarob'a 'rata. Rowamremezéb ré te aimasa, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īsōmri za'ra ré. ³ Te duré tizadawa'a'a, Mōzésihi nho'rezém na, 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa nho'rezém na, Ezitu hawi īsib'a'uwē norī, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dawi īsō'reptu za'ra zém na. Te duré tizadawa'a'a, Pone'erebā te te 're īda'anho'reptui mono zém na. Āne te āma tizadawa'a:a:

"Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re īhāimana u'āsi mono, aiwaihu'u pese uptabi di.

'Re ī'ab'manharī mono zé hā wē uptabi di.

A hā daro mono bā uburé pese Danhib'apito.

Tō sena uptabi na si te dama 're ī'aroti wē uptabi mo. Upai āna, te duré 're īda'ab'madâ'â wē mo.

⁴ Wanhib'apito, dama aipire uptabi wa, te da te dasiwi 're aiwazé.

Uburé pese, te da te 're aiwasu'u wē za'ra, danhipai u pese, aiwē uptabi wa. Aiwétési tō sena aiwē uptabi hā.

Daro mono bā 're īdahāimana za'ra mono norī hā te za we ai'āma 're dawata u'āsi za'ra, upai āna dama 're ī'arob'manharī wē mono zé hā da te 're 'madâ'â za'ra mono wa."

Āne te tizadawa'a'a, â hawi ropoto siwamnarī āma te te ī'ai'uté za'ra norī hā.

⁵ Taha parimhā, wa tō duré sabu, hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zé hā, 'ri paramhā 'ri 're wa'wa āma, 'Re īhāimana u'āsi mono 're īsāmra mono zé hā. Ni'wa hā ma tō 'ridawa hā 'ridawa. ⁶ Tawamhā ni'wa te te 'ridawa wamhā, ma tō 7 na hāiwa āma romhuri'wa norī hā tō õ norī hā wairé 'ri para hawi, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu za'ra norī hā rob'manharī pipa na te te dama 're rob'manharī za'ra mono da. Uza hāirā ré īhā si'ubuzi ré ma wairé, duré ētē'ubuzi pré oru 'manharī na sō'utu wa'rāmi ré. ⁷ Tawamhā maparane si'uiwa na, ropoto na īhāiba norī siré hā misi ma tō 7 na hāiwa āma romhuri'wa norī ma sōmri za'ra, oru 'manharī na u'awi hā,

7 na ïnhâiba za'ra hã. U'awi hã uwa 'ru 'rãi wa'u ïsé pire ré hã. Uwa 'ru 'rãi wa'u ïsé pire hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimihâzé, te wasu'u. ⁸ Tawamhã hâiwa ãma 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb' remhã ma tô romnhizé hã rob'utõ, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimirowa'a za'ëtê hawimhã. Tawamhã 'ri para u're danhisisi waihu'u mono õ di za, a'â. 7 na rob'manhari pipa na hâiwa ãma romhuri'wa norí te te dama 're rob'manhari'râsatu za'ra mono parip si, te za're danhisisi.

Âne ïnhotõ 'rowim ne, te ï'azabui mono hã, duré te ï'awapari mono hã, za ïromhâimana mono zém na hã.

16

U'awi 're, uwa 'ru 'rãi wa'u ïsé na 'Re ïhâimana u'âsi mono, 7 na te te dama ïrob'manhari pipa mono zé wasu'u

¹ Tawamhã wa tô duré wapa, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme hã, ïmreme 'rãihâ hã hâiwa ãma, ãma 're ïdawata za'ra mono zém hawi. 7 na hâiwa ãma tâma ïromhuri'wa norí ma, te rob'ru za'ra. Âne te tâma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'rei wa'aba ti'ai u, 7 na u'awi hawi ïnhimihâzé hã sa'wari za'ra wa'aba mono da. — Âne te tâma rob'ru za'ra.

² Tawamhã hâiwa ãma romhuri'wa hã ïmor'rata uimrehëne ma tô mo, ti'ai u. Tinhî'u'awi wamhã, ma tô te te sa'wari ti'ai wa, daro mono bâ. Te te sa'wari mono wamhã, ma tô da'wa're ïwaséte uptabi hã duré ïsé uptabi hã te te daduri, â hawi ropoto siwamnarí nhisi na ï'ui'éré ré mono norí hã, ïhâiba 'manharí na romhâiba ãma 're ïwata za'ra mono norí hã.

³ Tawamhã ïmor'rata nhana'remhã ma tô duré hâiwa ãma romhuri'wa hã tinhî'u'awi wamhã, te te sa'wari âi ba, â poré mono bâ. Te te sa'wari mono wamhã, ma âwapru, â poré mono bâ. Adâ'â wapru si'u'ëtê ne na, ma te te âwapru. Ma tô duré si'utõri, â 'rowi uburé pese 're ïnomro mono hã.

⁴ Tawamhã si'ubdatõ ãma hâiwa ãma romhuri'wa hã ma tô duré tinhî'u'awi wamhã, te te sa'wari, âi ba, panho'õmo mono bâ, duré ub're mono bâ. Te te sa'wari mono wamhã, ma duré âwapru. ⁵ Tawamhã wa tô wapa, hâiwa ãma romhuri'wa hã, â mono bâ, â 'madâ'â'wa hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma te tiwata, âne:

— A hã tô sena te marí na upai ãna ï'uwaibaba si dama 're ï'arowairébé mo. A hã 're aiwasétê mono õ. Marí õ ré hã te 're aihâimana u'âsi mo. Ai'utõri waihu'u õ di. Õne u'âsi te 're aihâimana mo. ⁶ 'Re ïdanomro wasétê mono norí hã ma tô asib'a'uwë norí te te 're simro, asadawa wasu'u'wa norí zama. Ma tô te te 're wapru pu'u za'ra. Taha wa, ma tô ïwa'râmi dawapru hã tâma ï'anhomri mo, õhõ si da te 're âhuri mono da. ïbâre ma tô rowaséde hã sô tiwatobro za'ra tô. — Âne te ãma tiwata, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma, ïsimi'manhari'zém na.

⁷ Tawamhã wa tô duré wapa ni'wai mreme hã, wedeza ne hawi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé nomrizém hawi. Te duré 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma tiwata, âne:

— Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ïhâimana u'âsi mono, tô sena aiwaihu'u pese uptabi di. Marí na upai ãna te ï'uwaibaba si dama 're ï'arowairébé mo, sena na. — Âne te ãma tiwata.

⁸ Taha pari, hâiwa ãma romhuri'wa hã maparane si'uiwa na ãma ma tô duré ta hã tinhî'u'awi wamhã sa'wa, bâtâ nhisiwi. Te te sa'wari wamhã, ma tô titõmo wa'ro pese. Taha wa, ma tô te te dahâiba zata, bâtâ tõmo wa'ro zé pire hã. ⁹ Ma tô te te dahâpré pese. Tawamhã ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã 'ruiwapti za'ra ni, rob'manhari' pipazém na te te dazada ãma 're rowairébé

mono wa. Tane nherē, dawasétē wi dasipizari za'ra õ di. Duré siptete uptabi nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're dawata za'ra mono õ di.

¹⁰⁻¹¹ Tawamhā īmrotō āma hā ma tō hāiwa āma romhuri'wa hā tinhī'u'awi wamhā sa'wa, ropoto siwamnarī ā hawi īwatobro simasisizém nhisiwi, danhib'apito simasisizém ne nhisiwi. Te te sa'wari wamhā, ma tō robra hā watobro, ropoto siwamnarī nhimi'madā'â norī, 're īhāimana za'ra mono zéb āma. Tame te dahāzé hā sépata za'ētē za'ra ni. Dahāzé te, te da'wa na 're dasisoto ubu'iti za'ra. Tawamhā te duré 'Re īhāimana u'āsi mono āma wasétē uptabi za'ra ni, hāiwa āma 're īsāmra mono āma, dahāzé da te sépata za'ētē za'ra 'ru te, da'wa're te te daduri mono 'ru te zama. Tane nherē, dawasétē wi 're dasipizari za'ra mono õ di.

¹² Tawamhā īmropā āma hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō duré tinhī'u'awi wamhā sa'wa, Eprati na panho'ōmo za'ētē nhisi nhisiwi. Te te sa'wari wamhā, ma tō ti'ā'rē. Bātā pusizém hawi darob amoi hawimhā dama īpire norī hā, tisiré da'wapéi'wa norī zama â 'ré na te te saprī za'ra da, ma tō ti'ā'rē. ¹³ Tawamhā wa tō duré sabu, si'ubdatō wa'uburé norī hā, īwasétē norī hā. Utī hāiba ne īhāiba za'ra hā. Ropoto siwamnari zadai're mono hawi, ma tō misi si wairé, ho'orā hāiba ne ropoto siwamnarī hāiba za'ētē zadai're hawi, duré â hawi ropoto siwamnarī zadai're hawi, duré ti'ai hawi ropoto pipa zadai're hawi. Ti'ai hawi ropoto pipa hā, ta hā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi õ 'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipisutu newa sadawa nhipeste na te te 're īda'a'rāmi mono. ¹⁴ Ta norī hā si'ubdatō wa'uburé norī hā simiromhōsi waihu'u pese za'ra di. Ta norī hā niwamhā te za ropé dero mono bā, dama īpire za'ra mono zō, da'wapéi'wa norī zō zama te te ubumroi mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te siwi 'wapé da. Ā hā bādā hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipisudu, danhipai u bādā īpire hā.

¹⁵ Tawamhā āne danhotō 'rowim ne, da te 're īrosawērē za'ra mono ne, te azabui mono ré, wa tō Zezusih mreme hā wapa, tizazei'wa norī te te īpo're pu'uzé hā. Āne te tinhā: "Ma'āpé, aipo're pu'u za'ra wa'aba. īsimisaihuri zō 're danhimipari za'ra mono õ nherē, danhorōwa u 're īsisisi mono ne, wa za wei mo apā. Āté ni'wa hā tisiwadi zō simipari wamhā, sōtō āna te za sō rob'madā'â u'āsi. Tawamhā ī'uzā hā te za ī'rata nomro 'rāwi, īsiwadi hā we ītēme wisi wa, si'aba're na te te sisada āri su'u da, āma si'uzā da. Tane asimiza'rese sina, īzō 're asimipari za'ra wa'aba mono ré, we īmorī wamhā, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ni'wa hā datōmo nho'a ai'uréwi 're morī wa, 're īsisé mono ne, īma aséb za'ra wa'aba tō da, asimiza'rese sina īzō 're asimipari za'ra wa'aba mono ré, we īmorī wamhā, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za." Āne Zezusih nhimiroti hā.

¹⁶ Tawamhā wa'uburé norī hā ma tō oto ubumro, dama īpire za'ra norī hā, dama īpire norī siré, da'wapéi'wa norī zama. Amadedo na zudezu norī mreme na romnhisi āma ma ubumro.

¹⁷ Tawamhā da'rāirēme hā 7 āma hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō duré tinhī'u'awi wamhā sa'wa, hāiwa nho're 're īromhāimana mono nhisiwi. Te te sa'wari wamhā, hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb 're, danhib'apito simasisizém hawi te tinhā, mreme 'rāihā na:

— Tāibā za oto. Ā hā, da'rāsatu'wa. — Āne te tinhā.

¹⁸ Tawamhā tāiwapsa hā ma tō watobro, tāirārā'ā zama, tāsi'ubuzi zama. Ti'a hā ma tō duré sāsā'ā, sa'ētē uptabi. Niwamhā āne hā 'maiwatobro õ di, dapoto na'rata hawimhā, ti'a sāsā'ā hā. ¹⁹ Tawamhā Babironiza na 'ri nho'ōmo za'ētē nhisi āma, ma ti'a sāsā'ā na ti'a sipo'o. Si'ubdatō ma tō āma aiwā.

Āne ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhimi'ahāri pipa zém na te te dama arob'manharī, Babironiza āma 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī ma. 'Re īdahāimana wasétē za'ra mono zé hā tiwi simani õ di. Taha wa, uwa 'ru 'rāi wa'u īsé pire hā da te 're huri mono wa, da te 're īsepata za'ra mono ne, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiházé hā da te 're sépata za'ra. Duré daro mono bâ 'ri nho'ōmo mono bâ ma duré ropsisa'wari. Uburé ma ropsi'utōrī pese, 'ri nho'ōmo mono bâ. ²⁰ Rob're za'iti zama ma uburé pese sisa'wari. Â si ma tō te te sina sinarī. Duré ëtē 'rāihâ 're īsimasa mono zama ma rere'e, uburé pese. ²¹ Duré tāzâ hā īsa'ëtē uptabi hā ma danhisivi sisa'wari. īnhama pibuzé hā 35 na. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhimirob'manharī pipa uptabi na te te dama rob'manharī 'ru te, te āma wasétē za'ra ni.

Āne īrhōtō 'rowim ne, te ī'azabui mono hā, duré te ī'awapari mono hā, za īromhāimana mono zém na hā.

17

Pi'ōi wasétē wasu'u

¹ Tawamhā 7 na hāiwa āma romhuri'wa norī siré hā ma tō we ītēme 'maimo, u'awi ré norī siré hā. Tawamhā te īzatō, āne:

— We īsiré aimorī, Babironiza na 'ri nho'ōmo za'ëtē nhisi āma 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī ma, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īrob'manharī pipa zé hā sabu da. Panho'ōmo si'rutu 'rata, te 'ri nho'ōmo za'ëne hā 're hāimana. Pi'ōi wasédé īmro'ō hā aibâ zô si te te 're īrowasutu mono ne, te Babironiza āma hā 're dahāimana wasétē uptabi za'ra. ² Aibâ hā pi'ōi hāimana wasétē na 're īhāimana wasétē mono ne, ma tō daro mono bâ danhib'apito norī hā dama īpire za'ra hā Babironiza āma 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī siré 're wasétē uptabi za'ra. Âzé nhipārī para da'uihâ idī'iti zarina, da te 're īrobzanhamri za'ra mono ne, tane ma tō daro mono bâ Babironiza āma 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī siré, 're dahāimana to za'ra, dawasétē na. — Āne ma tō īma waihu'u, pi'ō iwasétē na āma īsimiré'ezém na hā. Pi'ō iwasédé hā timro upana aibâ aimawi zô si te te 're īrowasutu mono hā, Babironiza āma 're īdahāimana za'ra mono norī hā marī iwasétē zô, da te 're īrob'ruiwapari za'ra mono norī, te wasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono upana.

³ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō duré ī'uihâ pi'ra. Te te ī'uihâ pi'rai wa, wa tō duré aimawi īhāiba. Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō īzaprō, a'ubuni u, supara'rē u. Tame pi'ō hā wa tō sabu. Ropoto siwamnarī pré nhisiwi, te nhamra. Ta hā ropoto siwamnarī hā īhāiba na hā rob'ui'érē. Rob'ui'érē hā ma hāiba'utō. Aiwa 'Re īhāimana u'āsi mono newa, 'Re īhāimana u'āsi mono wamri na, īsiwaptērē ui'érē wasédé hā. Duré 7 na ī'rā hā, ta hā. Duré ī'u hā 10 na. Taha hāiba nhisiwi, te pi'ō nhamra. ⁴ Pi'ōi uza hā īhāpré pese na ī'uzā hā, duré īhā'uzé dâ'ā na, uburé da'uzā wamri nhipai u, īwa'âbâ za'ëne hā. Uburé marī hā tisipesezé hā īwa'âbâ za'ëtē mono bâ te te si'āma ī'aza'ra mono ré, te nhamra, oru'manharī ré, duré ëtē'ubuzi'manharī ré, duré a'é tōmo wawē ne ītob'a'manharī ré, īwa'âbâ za'ëtē ré. Hâsizé hā oru'manharī na ī'manharī hā te duré 're ti'â tinhib'rata, uwa 'rāi wa'u īsé pire ré hā. Uwa 'ru 'rāi wa'u īsé hā pi'ō īpo're'ō siwamnarī hāimana'zé, te wasu'u. Aibâ na 're īhāimana siwamnarī u'āsi mono zé, te wasu'u. ⁵ Duré pi'ōi uihâ na rob'ui'érē hā dama īwaihu'u'ō na īwamrizé hā, āma īsimiré'ezém na hā. Āne īwamrizé hā, īmorī'rada hā: Babironiza na 'ri nho'ōmo za'ëtē na. Duré daro mono bâ dawasétē 'ru na'rata'wa na, īwamrizéb amo hā. Duré īwamrizéb amo hā pi'ōi wasétē norī na na, īwamrizéb amo hā, īsine aibâ na 're hāimana wasétē

za'ra mono da, pi'ō norī te te 're wada'uri za'ra mono wa. ⁶ Tawamhā ā hā pi'ō hā wa duré 'madâ, apâ. Da'uihâ id'i'iti wa, dato sina da te 're ūrobzanhamri za'ra mono ne, te pi'ō hā robzanha. 'Re ūhâimana u'âsi mono nhib'a'uwe, ūsadawa para, da te 're simroi mono wē te, te 're to, pi'ō hā. Duré Zezusihî zazei'wa norī sipizari ãna, Zezusi te te 're sazei pese za'ra mono 'ru te, da te 're simroi mono wē te, te pi'ō hā 're to.

Tawamhā pi'ō hā te 'madâ'â wamhā, wa ãma ūtob'uzu, ūma sa'rese ū wa. ⁷ Tawamhā hâiwa ãma 'Re ūhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hâ te ūzadanha, ãne:

— E marī da, ma tô ãma atob'uzu. E waihu'u ã bâ. Waihu'u ū wa, wa za oto aima hâi're, pi'ōi hâimanazé hâ dama ūsa'rese'ō hâ. Duré â hawi ropoto siwamnarî hâimanazé hâ wa za duré aima hâi're, ūisisiwi pi'ō ūsâmra hâimanazé hâ, 7 na ūrâi ré hâ, duré 10 na ūomo ré hâ. ⁸ Â hâ â hawi ropoto siwamnarî hâ ūmadâ hâ ūhâiba ré hâ aré. Tane nherê, ãhâna hâiba ré, hâimanâ ū di a'â. Tane nherê, te za romhutu na hâiba ré watobro, ab're 'rehâ hawi. Watobro wamhâ, niwapsi te za 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ uprosi. Taha ū ré, aré dâ'â nherê, hâiba ré ab're 'rehâ hawi watobro wa, te za da te 'madâ'â za'ra sina ãma tatob'uzu za'ra ni, ti'ai ãma daro mono bâ 're ūdahâimana za'ra mono hâ. Ropoto na'rata hawimhâ, ma tô 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ danhisi hâ a'ui'eré ūbaihâ na, za ūrata rowê na 're ūdahâimana u'âsi za'ra mono norî nhisi hâ. Tawamhâ ūbaihâ na ūisisi ūsimi'wara ū norî hâ te za ãma tatob'uzu za'ra ni, ropoto siwamnarî ãma hâ.

⁹ — Â hâ te aima ūhâi're hâ ni'wa hâ simirosa'rata nhipptete uptabi wapsi, te za waihu'u. Â hâ 7 na ūrâi za'ra hâ 7 na ūtê 'râihâ mono hâ te wasu'u, pi'ō, ūhâiba nhisiwi ūsâmra za'ra hâ. Duré 7 na dama roti'wa norî hâ te wasu'u za'ra. ¹⁰ 7 na ūhâiba za'ra hâ ma tô ūmrôtô na siparabâsi nasi ai're za'ra, da'madâ'â hawi. Ta norî za'u hâ te oto misi te te 're da'ab'madâ'â. Duré ūhâiba amo, da'râsutu'wa hâ zahadu sébré ū di, da'madâ'â'wa da hâ. Sébré wamhâ, tô sena te za te te 're da'ab'madâ'â hutu. ¹¹ Da'madâ'â'wa norî hâ uburé sisarina wairébê parip si, te za ropoto siwamnarî â hawi ūwatobro hâ ãzé, te te 're da'madâ'â mono da, aré hâiba ré nherê, ūdâ hâ. 8 ãma te za ãzé daza'u, te te 're da'madâ'â mono da. Ta hâ te za niwapsi 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ uprosi.

¹² — Tawamhâ duré â hawi ropoto siwamnarî u hâ 10 na ūmadâ'â za'ra hâ, 10 na dama ūpire za'ra norî hâ te wasu'u, da'madâ'â'wa na zahadu te te ãma ūsâna'rata za'ra ū hâ. Niwapsi te za tâma waproxi za'ra ni, â hawi ropoto siwamnarî siré te te 're da'madâ'â hutu za'ra mono da. ¹³ Â norî hâ misi haré simisutu ūsimiroti za'ra hâ za, marī 'manharî da hâ. Taha wa, te za simisutu tâma ūsîomri za'ra, â hawi ropoto siwamnarî ma hâ, ūsadawa para te te 're da'madâ'â za'ra mono da, tinhiptetezém na te te 're pawaptob za'ra mono da. ¹⁴ Te za duré ropoto siwamnarî siré siwi 'wapé, Pone'ërebâ hâ. Tane nherê, te za Pone'ërebâ hâ ãma ai'uté za'ra. Ta hâ Pone'ërebâ hâ danhipai u Uburé Danhib'apito uptabi na 're hâimanâ mono wa, duré danhipai u dama pire na 're hâimanâ mono wa, te za ãma ai'uté za'ra. Ni'wam norî hâ ūsirâ zarina si 're nomro mono da, Pone'ërebâ te te 're ūapisutu mono norî hâ, duré simi'ë na ūhô ãma si 're ūnomro mono norî hâ, ta norî hâ te za Pone'ërebâ siré ãma ai'uté za'ra, ropoto siwamnarî norî ãma hâ. — Æne te hâiwa ãma romhuri'wa hâ ūma rowasu'u.

¹⁵ Tawamhâ te duré ūma tinhâ, ãne:

— Â pa nho'omo si'rudu hâ ūmadâ hâ pi'ōi wasédé ūisisiwi ūsâmra hâ, daro mono bâ, damreme sipo'o mono bâ 're ūdahâimana za'ra mono, te wasu'u, ã pa nho'u hâ. ¹⁶⁻¹⁷ 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ te za pisutu za'ra, 10 na dama

Ípire za'ra norí hā, 'Re Íhâimana u'âsi mono te te sima Ípisutuzéb zarina, misi haré simisutu te te 're rosa'rata za'ra mono da, duré ropoto siwamnarí ma sisõmri za'ra wa, Ísapari te te 're romhuri za'ra mono da, tinhiptetezém na te te 're pawaptob za'ra mono da. 'Re Íhâimana u'âsi mono hâ tinhimiropisu hâ romnhowa te te Í'aza'ra mono hâ za te te ãma Í'a'uwaimrami mono zéb u, te za ropoto siwamnarí zapari te te 're da'madâ'â 'rásutu za'ra.

Taha wa, ropoto siwamnarí Í'madâ hâ Í'omo norí me hâ te za ã pi'õi wasédé hâ siwi 'ruwapa. Tawamhâ pi'õi wi, te za rob'ubumro za'ra, ai'uréiwi hâimana da. Te za duré Ínhi hâ siwi ti'rê. Te za duré siwi uprosi, unhama na. Æne te za Babironiza ãma hâ 're dasi'utôrî.

¹⁸ — Duré ã pi'õ Í'madâ hâ ã 'ri nho'õmo za'ëne hâ te wasu'u, dama Ísa'rese za'ëne hâ. Æ 'ri nho'õmo ãma danhib'apito hâ dama Ípire hâ, daro mono bâ dama Ípire mono nhipai u 're Íhâimana mono. Õ norí hâ te te 're Í'awada'uri mono. — Æne ma tô hâiwa ãma romhuri'wa hâ Íma rowasu'u 'rásutu. Za Íromhâimana mono zém na ma tô Íma romhâi're, romnhimiré'ezém na hâ.

18

Babironiza hâ 'Re Íhâimana u'âsi mono te te Í'uprosizé wasu'u

¹ Taha pari, wa tô duré 'madâ, hâiwa ãma 'Re Íhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hâ aimawi hâ. Hâiwa hawi te wei mo, Ísimiwada'uri pire hâ. Íhâiba hâ te rowa'a za'ëtë. Uburé daro mono bâ te sina rowa'a. ² Tawamhâ mreme 'râihâ na te 'mahâ. Æne te 'mahâ:

— Babironiza hâ dahu nho'u dama Ísa'rese za'ëne hâ ma tô daré ai'utô. Ma tô uprosi ni. Ahâ uptabi na te oto Íwasété norí hâ Íwa 're hâimana za'ra, wa'uburé norí hâ. Sipahutu norí zama, duré si'õmo norí zama te oto ahâ uptabi na Íwa 're hâimana za'ra, uburé si Íwasété norí hâ. ³ Íwa 're Ídahâimana wasétê za'ra mono norí hâ ma tô aré te te 're dawada'uri wasétê za'ra, daro mono bâ 're Ídahâimana za'ra mono norí hâ Ísiré 're dahâimana wasétê uptabi za'ra mono da, da'râ idì'iti wa, siwa'ru 're Ídanomro mono ne. Da te ãma 're sasõmri za'ra mono wa, ma tô Ísine 're danomro wasétê. Ma tô duré daro mono bâ danhib'apito norí hâ dama Ípire za'ra hâ siré 're wasétê uptabi za'ra. Aibâ hâ timro upana pi'õ aimawi zô si te te 're Írowasutu za'ra mono ne, ma tô 'Re Íhâimana u'âsi mono upana, marí Íwasété zô si da te 're rob'ruiwapari za'ra. Duré Babironiza ãma marí zô si, da te 're Írob'ruiwapari za'ëtë uptabi za'ra mono zarina, ma tô marí hâ da te 're uipra za'ëtë uptabi za'ra, siwa'ru. Taha na da te tiwi 're Írob'uipra za'ra mono zém na, ma tô daro mono bâ dama rowede'wa norí hâ 're sisibro pese uptabi za'ra. Æne wa, ma oto Babironiza hâ ai'utô. — Æne te 'mahâ, hâiwa ãma romhuri'wa hâ.

⁴ Tawamhâ wa tô duré wapa, damreme hâiba amo hâ hâiwa hawi te te Ínharí hâ. Æne te tinhá:

— Ínhib'a'uwe norí, ma'ãpé ta hawi aiwairébé aba, 'ri nho'õmo za'ëtë hawi, dasine 're aiwasété tô za'ra wa'aba mono da, duré dawasété norí hâ za te te 're Írobzépata za'ra mono norí zu, 're robzépata tô za'ra wa'aba mono da.

⁵ Marí hâ da te 're Ísibu 'râihâ za'ra mono ne, ma tô Babironiza ãma 're Ídawasété za'ra mono zé hâ tinhibu 'râihâ uptabi, hâiwa u. Tawamhâ 'Re Íhâimana u'âsi mono hâ ma tô ãma sipo're pu'u, Babironiza ãma 're Ídawasété uptabi za'ra mono zéb ãma.

Æne wa tô wapa, hâiwa hawi damreme hâ.

- ⁶ Tawamhā te duré tinhā, hāiwa āma romhuri'wa norī ma:
- Ma'āpé Babironiza āma 're īdahāimana za'ra mono norī ma, tāma āma wa'rāmi za'ra wa'aba asa, aiwab da, īnhib'a'uwe norī ma, te te 're īrob'manharī za'ra mono ne. Ta norī nhimirob'manharīzēb zarina ma tō īnhib'a'uwe norī hā te te 're robzépata za'ētē za'ra. Taha wa, īnhib'a'uwe norī ma, te te tāma 're īrob'manharī za'ra mono zém nhipai u, te za tāma āma īwa'rāmi za'ra wa'wa, Babironiza āma 're īdahāimana za'ra mono norī ma, īspai u te te 're robzépata za'ētē za'ra mono da.
- ⁷ Ta norī hā ma tō sina 're wata pese za'ra. Tinhimirosa'rata wasétē zarina ma tō sina 're hāimana wasétē uptabi za'ra. 'Re īhāimana wasétē za'ra mono zarina, te za aiwa tāma 're īrob'manharī wasétē za'ra wa'aba mo, te te 're robzépata za'ētē za'ra mono da, duré tiwi 're robzei'ō pese za'ra mono da. Tawamhā pi'ō te nasi si'āma tinhā: Wa hā dama īpire na, wa 're īnhamra. Duré īmrotō hā timro zō 're īsiwa'ō za'ra mono ne, 're īhāimana mono õ di. īsiré norī hā ahā uptabi di. Niwamhā īwi robzei'ō waihu'u õ di za. Āne te pi'ō hā si'āma nasi tinhā, Babironiza āma 're īdahāimana za'ra mono norī āma īsimiré hā.
- ⁸ Āne te nasi si'āma nhari'wa, te za niwapsi rob'manharī pipa hā bātā na õne haré sô watobro, daházé hā, duré dadā'âzé hā, duré mra hā. Tawamhā uburé Danhib'apito uptabi, 'Re īhāimana u'âsi mono hā īwasédé te te āma īliri hā waihu'u pese uptabi wa, te za uprosi unhamana na, pi'ō hā. Āne te ni'wa hā pi'ō na āma simiré'ē, Babironiza āma 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī āma hā.
- ⁹ Tawamhā daro mono bâ danhib'apito norī hā dama īpire za'ra norī hā ã pi'ō na 're īhāimana wasétē za'ra mono norī hā pi'ō īzata nhizé te te sāmri za'ra wamhā, te za āma aiwa'ō za'ra. ¹⁰ Tawamhā pi'ō te te īrobzépata pipa te, te za romhā na aimasa. Āne te za īpibu ma 're sadari za'ra:
- Ropipa uptabi hā ma tō asô tiwatobro 'wa, Babironiza āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono zō. Ropipa uptabi di. Misi bātā na ma ropipa uptabi hā õne haré asô tiwatobro 'wa, 'ri nho'ōmo za'ētē āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono zō. Taha na ma tō īrobzépata za'ētē za'ra wa'wa. — Āne te za dama īpire za'ra norī hā āma tipē'ēzé za'ra.
- ¹¹ Tawamhā daro mono bâ roptede'wa norī hā dama rowede'wa norī hā te za duré sô ti'ry'ry. Te za sô aiwa'ō za'ra, ni'wa hā za oto te te tiwi 're rob'uipra za'ra mono dai õ wa. ¹² Āne rowede'wa norī wi, aré da te 're īuipra za'ra mono hā; ëtē'ubuzi pré oru hā, duré ëtē'ubuzi'a prata hā, duré ëtē'ubuzi īwa'âbâ za'ētē upsātā mono bâ, duré a'ē tōmo wawē ne ītob'a 'manharī hā, īwa'âbâ za'ëne hā. Āne duré, rowede'wa norī wi, aré da te 're īuipra za'ra mono hā; zazahâ īhāi wê uptabi 'manharī hā, īhā prépe hā duré īhâ uzetâ hā īwa'âbâ za'ëne hā. Duré wede hā īwa'âbâ za'ētē upsātā mono bâ, te te dama 're wede za'ra aré, duré wede wa'âbâ za'ētē 'manharī mono hā, duré uhâ nhisi'reti 'wa'ratahi 'manharī mono hā, duré īsi'uwazi waipo pré 'manharī mono hā, duré īsi'uwazi tete 'manharī mono hā, duré ëtē su'u rā 'manharī mono hā.
- ¹³ Āne duré, rowede'wa norī wi, aré da te 're īuipra za'ra mono hā; wedewa'u zadaze upsātā mono bâ, dasai warīrīzēb da hā, duré 'ri 're zadazezēb da hā, duré dasihâiba'u'rezéb da hā, wedewa'u zadaze īwa'âbâ za'ētē mono hā. A hā rowede'wa norī wi, aré da te 're īuipra za'ra mono hā; uwa 'ru 'rāi wa'u īsé hā, duré azeitona 'rāi wa'ui wa hā, duré tridu 'rāi ré hā, duré īsu pese uptabi hā, duré powawē hā, duré pone'erebâ hā, duré awaru hā, duré wederē na wedewara hā, duré dapawa'âbâ āna da te dama 're īromhuri za'ra mono

hā. Āne te uburé mari hā da te 're uipra za'ra aré, rowede'wa norī wi hā.

¹⁴ Tawamhā rowede'wa norī hā te za 'ri nho'ōmo ma nharī za'ra, āne:

— Uburé pese mari īwē hā sô 're īrob'ruiwapari za'ra wa'aba mono hā ma si'utōrī. Uburé asibro hā ma tō īsimini pese za'ra wa'wa. Oto sōpētē zahu za'ra wa'aba õ di za. — Āne te za rowede'wa norī hā nharī za'ra, Babironiza āma 're īdahāimana za'ra mono norī ma.

¹⁵ Tawamhā roptede'wa norī hā dama rowede'wa norī hā danhibro pese na da te tiwi 're īrob'uipra za'ra mono zém na 're īsisibro pese uptabi za'ra mono norī hā te za duré romhā na aimasa, 'ri nho'ōmo nhiti. Babironiza āma da te īrobzépata za'ra pipa te, te za romhā na aimasa. Te za duré sô aiwa'ō za'ra.

¹⁶ Sô siwa'ō za'ra sina, te za āne sima āma nharī za'ra:

— Ropipa uptabi hā ma tō dazō watobro, 'ri nho'ōmo za'ētē āma 're īdahāimana za'ra mono norī zō hā. Da'uzā īhāiwē uptabi na te aré 're dasi'uza za'ra, īhāpré pese na duré īhāpré dā'ā na īwa'ābā za'ētē na si. Dasipesezém na īwa'ābā za'ētē na ma tō aré 're dasipese za'ra, oru 'manharī na, duré ētē'ubuzi īwa'ābā za'ētē na, duré a'é tōmo wawē ne ītob'a 'manharī na. Āne aré mari na 're īdasipese za'ra mono zé hā. ¹⁷ Tane nherē, ma tō òne haré ropsi'utōrī, si'aba'reí waré na danhibro hā. — Āne te za rowede'wa norī hā sô siwa'ō za'ra sina, sima nharī za'ra.

Tawamhā â poré mono bā uba're na 're īdahāimana za'ra mono hā te za duré romhā na aimasam ni, uba're na roti'wa norī hā, duré āma īromhuri'wa norī hā, duré uba're na 're īdanomro mono hā dama rowede'wa norī hā. ¹⁸ Tawamhā â norī hā 'ri nho'ōmo nhizé, te te sāmri za'ra wamhā, te za duré 're sadari za'ra. 'Re sadari za'ra mono sina, te za āne sima nharī za'ra:

— Õ hā 'ri nho'u hā īwē uptabi aré. īsine hā 'ri nho'u hā ī'mailhāimana õ. — Āne te za sima nharī za'ra, uba're na 're īdahāimana za'ra mono hā.

¹⁹ Tawamhā rob'ru te, te za duré robzapru hā tī'rā nhisiwi sa'wari za'ra. Siwa'ō za'ra sina, te za duré āne sima nharī za'ra:

— Ropipa uptabi hā ma tō sô tiwatobro za'ra, 'ri nho'ōmo za'ētē āma 're īdahāimana za'ra mono zō hā. Ropipa uptabi di. Danhibro pese na īwa da te wawi 're īrob'uipra za'ra mono zém na, wa tō aré 're wasisibro pese za'ra, uba're na 're īwahāimana za'ra mono hā. Tane nherē, ma tō si'aba'reí waré na ropsi'utōrī òne haré. — Āne te za uba're na 're īdahāimana za'ra mono hā sô dasiwa'ō za'ra sina, dasima nharī za'ra ni.

²⁰ Āne te ī'awapari mono hā, īnhotō 'rowim ne.

Taha wa, ma'apé hāiwa āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono hā āma 're atoi u'āsi za'ra wa'aba mono, 'ri nho'ōmo za'ēne hā īsī'utōrīzém na. Duré 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe norī, ma'apé 're atoi u'āsi za'ra wa'aba mono, īsadawa wasu'u'wa norī zama, duré Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī zama. E mari wa. Babironiza āma da te aima 're rob'manharī wasétē za'ra wa'aba mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te da'uprosi wa oto. Taha wa, te za āma 're atoi u'āsi za'ra wa'aba mo.

²¹ Tawamhā āne, wa tō duré te azabu. Hāiwa āma romhuri'wa īsimiwada'uri pire hā ma tō ētē tōmo wawē uptabi hā sarōtō. Te te sarōtō wamhā, ma tō āi ba time, â poré āma. Te te me sina, te āne tinhā:

— Āne te za Babironiza hā 'ri nho'ōmo za'ēne hā sa'ētē uptabi daré uprosi, si'utōrī da. Tawamhā ropsi te za oto sô nomro. ²² Tawamhā rowamremezéb õ di za oto. Danhimnhihārâzéb õ di za. Duré danhimnhihārâzé īsyryre hā robaba di za. Rowamreme'wai õ di za, duré īsō're'wai õ di za, da te aré 're īwapari za'ra mono hā. Rob'é'uptabi di za. Duré romhuri nhipse'e'wa norī

hā robaba uptabi di za. Duré ētē tōmo wawē 'manharī na amnho, da te 're ūsub za'ra mono zé ruru hā da te 're wapari za'ra mono ū di za. Rob'ē'ē uptabi di za. ²³ Duré rob'uiwēzé hā te te oto dama 're rob'uiwē za'ra mono ū di za, Babironiza āma hā. Duré dasina 're damro za'ra mono ū di za oto.

Babironiza āma dama rowede'wa norī hā ma tō aré danhipai u sibro pese na 're hāimana za'ra, dama pire na. Īwa 're īdahāimana za'ra mono norī hā ma tō simi'ā na te te da'āma 're romhuri za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono upana, īsine marī zō si da te 're rob'ruiwapari pese za'ra mono da, ūhō na dama 're rowē za'ra mono da newa.

²⁴ Babironiza āma īwa 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe te te 're simro, īsadawa wasu'u'wa norī zama. Babironiza norī zadawa para, ma tō duré daro mono bā dasiwazari da te 're danhimro. Taha wa, ma tō Babironiza hā daré uprosi ni. — Āne hāiwa āma romhuri'wa īsimiwada'uri pire hā te te īrowasu'uzé hā romnhowa.

Āne īnhotō 'rowim ne, te ī'awaihu'u mono hā, za īromhāimana mono zém na hā.

19

¹ Taha pari, wa tō duré wapa, hāiwa āma da'ahā uptabi na damreme 'rāihā na da te īnharī za'ra ne hā. Āne te damreme 'rāihā na nharī za'ra ni:

— Wanhib'apito 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono. Ta hā Danho'reptui'wa. Danhipai u wē uptabi di, duré waihu'u pese uptabi di. ² Marī na te te upai āna, te ī'uwaibaba si te te dama 're arowairébē, sena na. Pi'ōi wasédé hā 're īhāimana wasétē mono zéb zarina, īsine daro mono bā 're dahāimana wasétē za'ra mono wa, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā īwasédé hā āma tihi. Ma tō wē'ō pese. īsib'a'uwe norī te te 're simroi mono wa, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā uprosi, pi'ō hā. — Āne pi'ō na 'ri nho'ōmo za'ētē na 're īdahāimana za'ra mono norī āma īsimirē'ezé hā.

³ Tawamhā te duré damreme 'rāihā na nharī za'ra ni:

— 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono. 'Ri nho'ōmo za'ētē ro'o nhizé hā òne u'āsi hāimo 're sizédé si'rei mono wē te, āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono. — Āne te nharī za'ra ni.

⁴ Tawamhā 24 na dama īpire za'ra norī hā duré maparane si'uiwa na ropoto na īhāiba norī hā ma tō hī'rātitō ana, 'Re īhāimana u'āsi mono āma wata za'ra da, danhib'apito simasisizém na īsāmra āma. Āne te āma tiwata za'ra:

— Tane tō. 'Re īhāimana u'āsi mono āma si 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono. — Āne te āma si'uzei pese za'ra.

Pone'ērebā īmrozém na datozé wasu'u, āma īsimirē'ezém na hā

⁵ Tawamhā danhib'apito simasisizém hawi te ni'wa hā tinhā:

— Ma'āpē, Wanhib'apito 'Re īhāimana u'āsi mono āma si 're aiwata u'āsi za'ra wa'aba mono, uburé īsib'a'uwe norī hā, dama aipire za'ra wa'aba norī hā, dama aiwapi za'ra wa'aba norī hā, duré uburé 'Re īhāimana u'āsi mono 're īhāimana wazéb za'ra wa'aba mono norī zama. — Āne te ni'wa hā tinhā.

⁶ Tawamhā wa tō duré wapa, da'ahā uptabi na 're īdamreme zusi mono mreme hā. Â'a'a 'rāihā ruru'u ne, damreme hā. Duré tāiwapsa'a za'ētē rārā'ā ruru'u ne, damreme hā. Āne te damreme 'rāihā na nharī za'ra ni:

— Uburé Danhib'apito uptabi, īwaihu'u pese uptabi hā ta hā danhipai u, pire uptabi na te 're hāimana, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Taha wa, āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono za. ⁷ Bādā hā ma tō īwa waptārā, Pone'ērebā īmrozéb da hā. Duré āma īmro da hā ma tō sima apese. Taha wa, āma 're watoi u'āsi

za'ra wa'aba mono. Duré 'Re īhāimana u'āsi mono hā wē uptabi wa, āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono.⁸ Za āma īmro ma hā, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā tāma tisō, ī'uzā hāirā wē uptabi hā, āma si'uza da. — Āne te da'ahā uptabi na damreme 'rāihā na nhāri' za'ra ni.

Āma īmro da uza hā 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe te te 're īromhuri wē za'ra mono zé, te wasu'u.

⁹ Tawamhā hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa hā te īma tinhā:

— Ma'āpē, āne āma rob'ui'érē: "Pone'ērebā īmrozém na datozéb u 'Re īhāimana u'āsi mono hā sō īhārā za'ra norī ma, tāma 're rowē uptabi za'ra mono di za."

— Āne te hāiwa āma romhuri'wa hā īma tinhā, te āma rob'ui'érē da.

Āne te duré īma tinhā:

— Ā hā 'Re īhāimana u'āsi mono mreme hā tō sena uptabi. — Āne te we īma tinhā.

¹⁰ Tawamhā tō ò hā hāiwa āma romhuri'wa papara, wa tō īhi'rātitō aime, āma īwata da aré. Tane nherē, te īma tinhā, āne:

— Tō'ā. Āne 'manharī tō. Wa hā asine, 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa, wa 're īhāimana, asisānawā norī ne hā, asiré īsazei'wa norī ne hā. Ta norī hā roti tō sena uptabi hā, Zezusi te te dama 're ī'awaihu'u mono hā te te 're īwapari pese za'ra mono. Ta norī ne, wa 're īhāimana, wa hā. Ma'āpē 'Re īhāimana u'āsi mono āma si 're aiwata mono.

'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī hā, īpē'ēzani te te tāma 're īwaihu'u za'ra mono zéb zarina si, te ta norī hā te te dama 're sadawa wasu'u za'ra. E marī na te bété te te dama 're sadawa wasu'u za'ra. Tō ōhō na, Zezusi, ti'ab ré uburé te te dama 're ī'awaihu'u mono na si, te ta norī hā te te dama 're sadawa wasu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. — Āne te īma tinhā, hāiwa āma romhuri'wa hā.

Awaru īrānhisi īsāmra hā īhāiropoto siwamnari āma te te īlai'utézé wasu'u

¹¹ Taha pari, wa tō duré 'madā. Te 'madā'ā wamhā, ma tō īma si'ridawa, hāiwa hā. Tawamhā awaru īrā hā wa tō 'madā. ī'mapraba'wa nhisi hā, Dama ī'umnhā. Duré īsisi amo hā, Tō sena uptabi na, īsisi hā. Ta hā dawasédé hā

da te 're ī'manharī za'ra mono zéb zarina te te 're da'awē'ō mono wamhā, tō ī'uwaibaba si te te 're da'awē'ō. Tō īsarina si te dure te te 're da'ahā za'ra, te te āma upai āna. Duré dawasétē na 're īdanomro mono norī hā te te 're 'wapé za'ra mono wamhā, tō īsarina si te te tāma 're rob'manharī za'ra, te te āma upai āna. ¹² Duré īto hā aiwa unhamā ro'o ne, īto hā. Duré ī'rā na hā ī'rāzaza si'ubuzi hā, ahā uptabi di. Danhib'apito 'rāzaza si'ubuzi ne, ī'rāzaza mono hā.

Duré īhāiba na danhisi na rob'ui'érē hā, dama īsa'rese'ō hā. Ōhō ma si waihu'u pese di, āma īsimiré'ēzé hā. ¹³ Duré ī'uzā hā dawapru na hāzapré di. Taha nhisi hā 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na, īsisi hā. ¹⁴ Tawamhā hāiwa āma da'wapéi'wa norī hā te duré īsarina sisare, awaru īrā na uza hāirā wē uptabi na. ¹⁵ Duré awaru īrā na īsāmra zadai're hā, te sib'ēzé 'wa si'uiwa ī'wa pe hā aipra. Taha na, te za da'āma ai'uté, daro mono bā 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī āma hā. Simiwada'uri nhippte na te za duré te te 're da'awada'uri. Uwa 'ru'rā hā ētē're're, īwa'u zō da te 're wati za'ra mono wamhā, te za īwa'u hā 're pu'u za'ra. Tane te za dawapru hā dawi 're pu'u za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono īsiptete uptabi hā sa'ētē te te 're da'ahā za'ra mono wamhā. ¹⁶ Tawamhā duré ī'uzā hāpā na īsisi na rob'ui'érē hā, īza na zama. Āne īsisi na rob'ui'érē hā, uburé danhipai u Danhib'apito. Duré īsisi amo na rob'ui'érē hā, Danhipai u dama īpire.

¹⁷ Tawamhā wa tō duré sabu hâiwa āma romhuri'wa hā, aimawi hā. Bâtâ nhisiwi te za. Tawamhā te hârâ 'râihâ na uburé si norī zô hâ, hâimo uptabi 're ïsisa'rei mono norī zô. Äne te sô tihârâ za'ra:

— We asina ubumroi wa'aba. 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te za oto aima a za'ra wa'wa, sa'ëtë na asaihuri aba da. ¹⁸ Tawamhā daro mono bâ da'upsâtä mono nhi na te za asaihuri 'wa, adâ'â norī nhi na, ti'ai āma danhib'apito norī nhi na, da'wapéi'wa norī nibh'apito nhi na, duré da'wapéi'wa norī nhi na, duré awaru nhi na, duré awaru 'mapraba'wa norī nhi na, duré dapawa'âbâ âna dawada'uri zarina si da te dama 're ïromhuri za'ra mono norī nhi na, duré dawada'uri âna dasi'uihâ na 're ïdahâimana za'ra mono norī nhi na, duré dama îpire norī nhi na, dama ïwpu norī nhi na zama. Uburé pese daro mono bâ 're ïdahâimana wasétê za'ra mono norī dâ'â nhi na te za asaihuri 'wa. — Äne ma si norī ma waihu'u za'ra, hâiwa āma romhuri'wa hā.

¹⁹ Tawamhā â hawi ropoto siwamnarî hâ wa tō 'madâ, ti'ai āma dama îpire za'ra mono norī me. Ta norī hâ ma tō tite da'wapéi'wai mono bâ te te 'râ'otõ, awaru ūrâ 'mapraba'wa hâ te te siwi 'wapé da, duré ïsiré da'wapéi'wa norī zama te te siwi 'wapé za'ra da. ²⁰ Tawamhā â hawi ropoto siwamnarî hâ ma tō âri ni. Awaru ūrâ 'mapraba'wa ma tō ti'â. 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi õ 'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimipisutu newa, romhôsi na dama 're ïsadawa nhipe mono, ma tō duré ïsiré ti'â. Ta hâ ma tō aré â hawi ropoto siwamnarî nho'a te te 're romhôsi, dama ïsa'rese'õ na. Te te 're ïromhôsi mono zém na ma tō dama 're sadawa nhipe aré, â hawi ropoto siwamnarî nhisi na ïhâiba ui'éré mono hâ, ïhâiba 'manharî na romhâiba āma 're ïdawata za'ra mono hâ. Tawamhā awaru ūrâ 'mapraba'wa hâ ma tō â hawi ropoto siwamnarî hâ wabzu, dama 're ïsadawa nhipe mono me. Unhama ro'o u'âsi u, ma tō hâiba ré wabzu, ëtë ro'o nhizédé uzé pire u. ²¹ Tawamhā awaru ūrâ na ïsämra hâ tizadai're hawi sib'ezé 'wapa ï'wa pese si'uiwa zahuré na ma tō uprosi, uburé pese da'wapéi'wa norī hâ. Uburé ma sô'rebzâri pese. Tawamhâ si norī hâ danhi na saihuri mono wa, ma tō te te 'mahâpârî pese.

Äne ïnhotõ 'rowim ne, te ï'azabui mono hâ, za ïromhâimana mono zém na hâ.

20

Miu na Satanasihi āma pawasisi ré ïwahubzé wasu'u

¹ Tawamhā wa tō duré 'madâ, hâiwa āma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hâ. Hâiwa hawi te wei mo, 'ridawazéb ré, ab're 'rehâ 'ridawazéb ré, ïs'i'uwazi nhorõ rutu ré zama. ² Tawamhā te te si'râi wi, ma tō ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnarî hâ öne haré sa'ëtë uptabi ti'â, siptete uptabi na. Ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnarî hâ ta hâ Satanasi, wanhitob'ru, duréihâ wahi na ïsihâiba. Ta hâ hâiwa āma romhuri'wa hâ te te sa'ëtë âri wamhâ, ma tō pawasisi, miu na wahub u pawasisi ré, 're hâimana mono da. ³ Taha da, ma tō oto time, ab're 'rehâ u. Ma tō ïré sito. Ma tō ïré upto, miu na wahub u daro mono bâ sadawa nhipe na te te 're da'a'râmi tō mono da. Miu na wahub 'râsutu parip si, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa para tâma wasihu ni, syry na aâ' 're morî da, Satanasi hâ.

⁴ Tawamhā wa tō duré sabu, danhib'apito simasisizém ne 're ïdas'i'ubumroi mono zé hâ. Åma ïs'i'ubumroi mono ma, ma tō 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ tâma pisutu za'ra, dahâimanazém na te te 're ïda'awaihu'u mono zéb zarina, dama pire na te te dama 're arowairébé mono da, ïsadawa para. Tawamhā wa tō duré 'madâ'â za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u te te 're sazei pese za'ra mono 'ru te, da te 're ï'rânhihâri za'ra mono norî pë'ezani hâ, tō

sena na Zezusihī zazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono 'ru te, da te 're ūrānhihāri za'ra mono norī pē'ēzani hā. Ta norī hā â hawi ropoto siwamnarī āma 're ūwata za'ra mono ū. Duré ūhāiba 'manharī na romhāiba āma 're ūwata za'ra mono ū. Duré â hawi ropoto siwamnarī nhisi na ūuihā ui'érē za'ra ū, duré ūsib'rata ui'érē za'ra ū. Ta norī hā ma tō oto hāiba ré apâ 're hāimana za'ra. Ma tō tihāiwa'utu za'ra. Tawamhā Cristuhu siré te oto dama pire na te te dama 're roti za'ra, Satanasi hā pawasisi ré, miu na āma ūwahub u. ⁵ Â hā, 're ūdahāiwa'utu 'rata za'ra mono zé. Tawamhā miu na wahub 'rāsutsu parip si, ma tō daro mono bâ uburé pese 're ūdadâ'â za'ra mono hā tahāiwa'utu za'ra ni, dahāiwa'utu 'rata na 're ūdahāiwa'utu za'ra mono ū norī hā. Āne wa tō te azabu. ⁶ Tawamhā, 're ūdahāiwa'utu 'rata za'ra mono norī ma hā, tāma 're rowē uptabi za'ra mono di za. Ta norī hā 're ūdadâ'â zahu za'ra mono ne, unhamā ro'o u'āsi u, da te 're ūdanhamra za'ra mono norī zu 're sisisi mono ū di za. Miu na wahub u te za 'Re ūhāimana u'āsi mono ma sasedoti na 're hāimana za'ra, Cristuhu ma zama. Te za duré ūsiré dama pire na te te dama 're roti za'ra, miu na wahub u.

Satanasi, unhamā ro'o u'āsi u, da te ūmezé wasu'u

⁷ Tawamhā miu na wahub 'rāsutsu wapsi, te za Satanasihi ma wasihu ni, 're ūsa mono zém hawi oto watobro da. ⁸ Tawamhā watobro wamhā, daro mono bâ te za oto te te 're da'a'rāmi, sadawa nhipesi na. Ti'ai āma hā darom nhisi zahuré hā maparane za oto. Dodi na duré Madodi na darom nhisi zahuré hā. Tame te za Satanasi hā da'rā'ōtō, dasi'wapé da. Da'ahā uptabi na te za da'a'rā'ōtō. Â poré zaihā na supara 're ūsimi'wara mono ne, da'ahā uptabi di za.

⁹ Tawamhā daro mono bâ te za oto dasiwi romnhitom ni. Da te dasiwi romnhito wamhā, te za 'ri nho'u hā dasiwi ubu ni, 'Re ūhāimana u'āsi mono te 're ūsawi mono hā, ūsib'a'uwē norī, ūwa 're ūhāimana za'ra mono zé hā. Ta norī hā da te dasiwi uprosi da, te za dasiwi ubu ni. Tane nherē, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā te za hāiwa hawi uzā hā sāmra. Te te sāmra wamhā, te za āma da'uprosi, unhamā ro'o na. ¹⁰ Tawamhā Wa'uburé hā sadawa nhipesi na te te 're ūda'a'rāmi mono hā te za me ni, unhamā ro'o u'āsi u, ētē ro'o nhisédé uzé pire u. Â hawi ropoto siwamnarī norī, da te ūwabzurizéb u te za me ni. Tawamhā tame te za oto te te 're robzépata za'ētē u'āsi za'ra, ūne u'āsi.

Āne wa tō te awaihu'u, ūnhotō 'rowim ne.

Da te 're ūdaza're za'ra mono zé 'rāsutsu wasu'u

¹¹ Tawamhā wa tō duré 'madâ, danhib'apito simasisizé ūrā hā, ūsa'ētē uptabi hā. Āma ūsāmra hā wa tō duré sabu. Tawamhā uburé uptabi, ma tō ti'a hā ai'utō, hāiwa zama. Marī ū uptabi di oto. Da te 're 'madâ'â zahuré mono ū di oto, ti'a hā hāiwa me. Tāibâ ma tō ai'utōri pese zahuré. ¹²⁻¹³ Tawamhā wa tō duré 'madâ'â za'ra, 're ūdadâ'â za'ra mono hā, dama ūpire norī hā, duré dama ūwapu norī hā. Da'upsātā mono bâ, te aihīni pese danhib'apito simasisizém nho're aimasam ni. Â poré mono bâ, â na 're ūdasi'utōri mono norī zama te aimasam ni, adâ 're ūhāimana za'ra mono zém hawib zama. Tawamhā ūbaihā ahâ na ma tō sōzi za'ra ni, ti'ab ré uburé marī, da te 're ūmanharī za'ra mono zém na rob'ui'érē hā, marī ūwē na, duré ūwaséte na zama. Ma tō duré sōzi ūbaihā hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono 'rata za rowē na 're ūdahāimana u'āsi za'ra mono norī nhisi ré hā. Tawamhā ūbaihā na da te 're ūmanharī wē za'ra mono zéb ui'érē zarina, ma tō da'āma rowairéb za'ra ni. Da te 're ūmanharī ūwaséte za'ra mono zéb ui'érē zarina zama, ma tō aihīni pese da'āma rowairéb za'ra ni. ¹⁴⁻¹⁵ Tawamhā ni'wam norī hā ūbaihā na 're ūhāimana u'āsi za'ra mono

norī nhisi, 're ūsimi'wara mono zém na ūsimi'wara õ norī hā ma tō sāmra ni, unhamā ro'o u'āsi u. (Ā hā unhamā ro'o u'ā hā maparane āma 're ūdadā'ā za'ra mono zé, te wasu'u.)

'Re ūdadā'ā za'ra mono zé hā tāibā oto. Duré adā hā aré 're ūhāimana za'ra mono zé hā, tāibā duré oto. Ma tō ab're 're sāmra ni, uburé adā'ā norī hā, unhamā ro'o u'āsi u. Taha wa, tāibā oto, adā 're ūhāimana za'ra mono zé hā.

Āne wa tō, za ūromhāimana mono zé hā te azabu, danhotō 'rowim ne da te 're ūrosawērē za'ra mono ne.

21

Hāiwa ūtē wasu'u, ti'a ūtē wasu'u me

¹ Tawamhā wa tō duré 'madā hāiwa ūtē hā, ti'a ūtēb zama. Hāiwa 'rada hā ma tō ai'utōrī pese, ti'ai 'rata zama. Ā zama ma tō ai'utōrī pese. ² Tawamhā wa tō duré 'madā, 'ri ntho'u hā, ūwasédé hā ūwa 're ūhāimana mono õ hā, Zeruzarē ūtēm na ūsimi hā. Hāiwa hawi te wei mo, 'Re ūhāimana u'āsi mono hawi. Pi'ō hā oto mro da, 're ūsimi'usa wē uptabi za'ra mono ne, ma we si'ra, 'ri ntho'u ūwē uptabi hā. ³ Tawamhā damreme 'rāihā hā wa tō duré wapa, danhib'apito simasisizém hawi we te te ūnhārī hā. Āne te we ūma tinhā:

— Ma'āpē, waihu'u. 'Re ūhāimana u'āsi mono hā te za oto dasiré 're hāimana u'āsi, 'rāwi. ūsib'a'uwē te za oto 're dahāimana u'āsi za'ra. Te za tō oto dasiré 're hāimana u'āsi. ūsib'apito za'ra te za oto 're hāimana, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. ⁴ Te za duré da'atōmo u'ō, oto dapē'ezē õ u'āsi 're dahāimana u'āsi za'ra mono da. 'Re dadā'ā za'ra mono õ di za oto. Duré 're dasiwa'ō za'ra mono õ di za oto. Duré dahāzé, da te 're sépata za'ra mono õ di za oto. E marī wa. Uburé 're ūromhāimana 'rata mono zé hā si'utōrī pese wa oto. — Āne ma tō ni'wa tinhā, mremē 'rāihā na.

⁵ Tawamhā 'Re ūhāimana u'āsi mono hā danhib'apito simasisizém na ūsimra hā te ūma tinhā, āne:

— Ma'āpē waihu'u. Wa hā wa za tō marī ūtē hā te ab'manhari, āhāna hā. — Āne te ūma tinhā.

Tawamhā te duré ūma tīru:

— Ma'āpē āne āma arob'ui'érē mono. Āhā wasu'u hā uburé marī ūtē hā za te ūab'manhari mono na hā, tō sena. Tō sena wa, āhā na da te 're rob'umnhasi za'ra mono sina, da te 're ūzazei pese za'ra mono da na, te za āma ūarob'ui'érē mo.

⁶ Tawamhā te duré ūma tinhā:

— Tāibā oto. Wa tō te āma a'uwaimrami. Wa hā ūsāna'rata hawimhā marī õ ré hā, wa tō 're ūhāimana u'āsi. Uburé marī hā si'utōrī pese nherē, ūsarina ūsi'utōrī õ di za, wa hā. Ōne u'āsi, wa za 're ūhāimana.

Tawamhā ni'wam norī hā te te 're 'rubu za'ra mono wamhā, wa za â u'ā hā te tāma 're ūb za'ra, wa'ābā āna, da te 're âhuri mono wa, ūsiré rowē na 're ūdanomro u'āsi mono zéb da hā. ⁷ Ni'wam norī hā tidā'āzéb ū ūwi sipizari āna, Satanasihi āma te te ūai'uté za'ra norī hā ta norī ma, wa za ūsib'apito za'ra 're ūhāimana. ūnhib'a'uwē si te za oto 're hāimana za'ra. ⁸ Tane nherē, ni'wam norī hā te za unhamā ro'o u'āsi wa'wa 're hāimana u'āsi za'ra, aré da te 're simroi mono pipa te, ūwi 're ūsipizari za'ra mono norī hā, duré te te 're ūzazei utōrī za'ra mono norī hā, duré marī ūwasétē uptabi na 're ūhāimana wasétē za'ra mono norī hā, duré dapārī'wa norī hā, duré dahāiba na 're ūhāimana wasétē za'ra mono norī hā, duré simi'ā na 're ūhāimana za'ra mono norī hā, duré romhāiba 'manharī āma ūupana 're ūwata za'ra mono norī hā, duré sadawa

nhipese na 're īhāimana za'ra mono norī hā. Uburé pese, te za ētē ro'o nhizédé uzé pire wa'wa 're dahāimana u'āsi za'ra, 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī hā, unhama ro'o u'āsi wa'wa. Unhama ro'o u'ā hā maparane āma 're īdadā'ā zahu za'ra mono zé, te wasu'u. — Āne ma tō īma rowaihu'u siro, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

Zeruzarē īté wasu'u

⁹ Tawamhā 7 na hāiwa āma romhuri'wa norī siré hā ma tō misi we ītēme 'maimo, 7 na u'awi ré īhāimana za'ra norī siré hā, rob'manhari pipa na te te dama 're īrob'manhari' wasétē za'ra mono norī siré hā. Tawamhā āne te īzatō:

— We īsiré aimorī, Pone'ērebā mro da hā sabu da. — Āne te īzatō.

¹⁰ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō duré aimawi īuihā pi'ra. Te te īuihā pi'rai wa, wa tō duré aimawi īhāiba. Taha pari, ma tō hāiwa āma romhuri'wa hā īzaprō, ētē 'rāihā za'ētē uptabi u, ī'rāihā uptabi u. Te te īzaprōni wamhā, Zeruzarē īté hā wa tō 'madā, marī īwasédé hā īwa 're īhāimana mono ō hā, hāiwa hawi we te te īsi'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono hawi.

¹¹ 'Re īhāimana u'āsi mono nhimirowa'a na, te 'ri nho'u hā tirowa'a za'ētē. Ētē'ubuzi zarob'a si'ubuzi ne, ma ai'ubuzi, 'ri nho'u hā. ¹²⁻¹³ Duré 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra hā 'rāihā uptabi di. 'Ridawa īsa'ēne hā 12 na īhāiba hā. Bātā pusizém niwīmhā si'ubdatō 'ridawa īsa'ēne hā, duré bātā zasizém niwīmhā si'ubdatō 'ridawa īsa'ēne hā. Duré hāiwa'a're nhimirowa'a za'ētē. Duré hāiwa'a're nhimi'e niwīmhā si'ubdatō, 'ridawa īsa'ēne hā. Uburé hā 12 na īhāiba hā. Duré 'ridawa za'ētē mono bā te hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā misi si simasa, 'ridawa 'madā'ā'wa norī hā. Duré 'ridawa za'ētē mono bā rob'ui'éré hā misi si, Izarazéhē 'ra nhisi mono na rob'ui'éré hā, 12 na īra nhisi mono na rob'ui'éré hā. ¹⁴ Duré wa'ra nhana'rata uparizé mono hā ētē tōmo wawē topa hā 12 na īhāiba hā. Taha na 12 na Pone'ērebā zadawa wasu'u'wa norī nhisi mono hā. Misi si āma īsisi ui'éré mono hā.

¹⁵ Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa hā te te īma īnhari hā te wedehu waré ne hā 're ti'ā, marī pibuzé hā, ētē'ubuzi pré oru 'manhari hā. 'Ri nho'ōmo zada'rē te te āma īpibuzéb da hā te 're ti'ā, duré 'ridawa īsa'ētē mono pibuzéb da zama, duré 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra pibuzéb da zama. ¹⁶ Tawamhā 'ri nho'ōmo zada'rē te te pibui mono wamhā, īsasé're mono hā aiwapsi ma wairébé, ti'ai pibuzém na īpibuzé mono hā. īna're pibuzé mono hā aiwapsi ma wairébé. Duré ī'a're mono pibuzé hā aiwapsi ma wairébé, duré īsikhāi mono hā. Uburé pese aiwapsi īpibuzé mono hā. Āne īpibuzé mono hā, 2200 na ti'ai pibuzém na īna're pibuzé mono hā duré ī'a're pibuzé mono hā, duré īsikhāi pibuzé mono hā. ¹⁷ Tawamhā ma tō duré pibu, wa'ra hā īsimi'rāmi na hāzā'ōtō zō. Te te pibui wamhā, 64 na īpibuzé hā. Ti'ai āma da te 're īropibu za'ra mono zéb za'ratazéb zarina, īpibuzé hā. ¹⁸ Duré 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra hā ētē'ubuzi zarob'a na īmanhari hā. Duré 'ri nho'u hā oru uptabi na si 'ri mono hā, aimawi na wazari āna. Aiwa simhi ne hā sarob'a uptabi di duré. ¹⁹⁻²⁰ Duré 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra nhana'rata uparizé mono wazarimhā, misi si ētē'ubuzi wa'ābā za'ētē mono hā īwamri mono bā. 12 na ētē'ubuzi wa'ābā za'ētē mono hā, īwamri mono bā, īto pré wamri mono bā, duré ītob'uzé wamri mono bā. ²¹ Duré 12 na 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra 'ridawa za'ētē mono hā, a'ē tōmo wawē ne ītob'a 'manhari mono hā, misi si. Duré 'ri nho'ōmo 'ri wa'wa 'ri nhī'riti wawē hā ētē'ubuzi pré oru uptabi na ī'manhari hā, īwazari ō na. Aiwa simhi ne sarob'a uptabi di.

²² Tawamhā 'ri nho'ōmo āma 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zé hā te īwa sāmā ū di. Robaba di. Uburé Danhib'apito uptabi hā, 'Re īhāimana u'āsi mono īwaihu'u pe hā, duré Pone'ērebāi me oto 'rāwi da'rata 're hāimana u'āsi zahuré mono na dā'āsina, īsōrōwa hā oto hāimana ū di. ²³ Duré 'ri nho'ōmo na hā bādā te te 're rob'uiwē mono ū di za oto, a'amo zama. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimirowa'a na te za oto te te 're rowa'a, Pone'ērebā nhimirowa'a na zama. ²⁴ Tawamhā daro mono bā 're īdahāimana za'ra mono norī hā te za īsimirowa'a na 're dahāimana za'ra. Duré dama īpire za'ra norī hā te te 're īda'madā'ā za'ra mono norī hā te za tinhibro hā ahā uptabi na 'wasa, 'ri nho'u ītēb u. ²⁵ Tawamhā duré 'ridawa za'ētē mono hā 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra 'ridawa za'ētē mono hā te za 'ridawa haré 're simasab u'āsi, ūne u'āsi sitob āna. Tame oto 're mara waihu'u mono ū wa, te za 'ridawa haré 're simasab u'āsi. ²⁶ Tawamhā daro mono bā te za danhibro hā 'wasari ni, 'ri nho'u ītēb u. Uburé dawaihu'u pese na romhuri pese zéb ré, te za asisi ni. ²⁷ Tawamhā marī īwasédé hā da te 'mazasi za'ra ū di za. Duré 're īdahāimana wasétē za'ra mono norī hā, duré 're īdazadawa nhipese za'ra mono norī hā ītēme 're danhisisi waihu'u mono ū di za oto. ībaihā na 're īdahāimana u'āsi za'ra mono norī nhisi 're īsimi'wara mono zém na, īsisi, 're īsimi'wara mono norī si, te za ītēme 're sisisi, Pone'ērebā te na īsisi ui'érē ré mono hā.

Āne romnhowa īromhāimana mono hā, te ī'azabui mono hā.

22

¹ Tawamhā hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa hā, tō ū hā ma tō duré īzaprō, â u'â hā te 'madā'ā da. Â u'â hā da te 're âhuri mono wa, dato sina 're īdanomro u'āsi mono zé hā. Simhi zarob'a uptabi ne â zarob'a uptabi di, â u'â hā. Panho'u 're īpraba za'ra mono ne, te 'Re īhāimana u'āsi mono norī simasisizéb zahāpā hawi tipraba, Pone'ērebāi me. ² 'Ri nho'ōmo wa'wa, 'ri nni'ridi īnomro wa'wa, te tipraba. Duré wede hā â praba zaihā si'uiwa na īsāna'rata si'uiwa hā te tame 're sa, ī'rā hā da te 're huri mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata, dato sina 're īdanomro u'āsi mono zé hā. A'amo sidāpāsi īrāzé hā. Wahub sidāpāsi te 're 'rāi u'āsi. Duré īsu hā daro mono bā apā āma 're īdazéptā'ā za'ra mono zéb da hā. ³ Duré marī īwasédé hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te 're ī'awē'ō pese mono hā, īwa 're hāimana za'ra mono ū di za, 'ri nho'ōmo āma hā. Duré 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're īda'awē'ō pese mono hā īwa 're dahāimana za'ra mono ū di za.

Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono norī simasisizé hā te za 're hāimana, Pone'ērebāi me, danhib'apito simasisizém ne hā, te te āma 're īda'ab'madā'ā u'āsi zahuré mono zéb da hā. Taha wa, te za īsib'a'uwe norī hā āma 're wata u'āsi za'ra. ⁴ Te za duré ī'ubu hā te te siwi 're 'madā'ā u'āsi za'ra. Duré īsisi na uihā ui'érē ré, te za 're hāimana za'ra. ⁵ Tamemhā 're mara waihu'u mono ū di za. 'Re robra waihu'u mono ū dā'āsina, rob'uiwézém na da te 're rob'uiwē za'ra mono ū di za oto. Duré bādā hā te te 're rob'uiwē mono ū di za oto. Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re īhāimana u'āsi mono si te za te dama 're rowa'a. Tawamhā īsib'a'uwe norī hā te za īsadawa para pire na 're hāimana u'āsi za'ra, ūne u'āsi.

Āne romhā ré īromhāimana mono hā, īnhotō 'rowim ne, te ī'azabui mono hā, duré te ī'awaihu'u mono hā.

Zežusi apā we timorizém na te te sina īdapo're pu'uzé wasu'u

⁶ Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa hā tō ū hā te duré īma tinhā, āne:

— Āhā wasu'u hā tō sena. Tō sena wa, te za rob'umnhasi sina da te 're sazei pese za'ra, da te 're wawā za'ra mono āna. 'Re īhāimana u'āsi mono hā te

tizadawa wasu'u'wa norī ma, Tipē'ēzani hā te te tāma 're anhomri, taha na te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Ta hā 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō hāiwa āma tāma īromhuri'wa hā we īzatō, tō sena za īromhāimana mono zém na te aima awaihu'u sirōmo mono da, duré īnhipai u īsib'a'uwe norī ma, te aima ī'awaihu'u mono zéb zarina tāma waihu'u za'ra mono da. — Āne hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō īma waihu'u.

⁷ Tawamhā Zezusihī mreme hā wa tō wapa, tizazei'wa norī te te īpo're pu'uzé hā. Āne te tinhā:

— Ma'āpē, waihu'u pese za'ra wa'aba. Wa za wei morī su apā. Āhā wasu'u hā tō sena, ībaihā na za īromhāimana mono zém na rob'ui'érē hā ni'wa hā te te 're wapari pese mono wamhā, tāma 're rowē u'āsi mono di za. — Āne te tinhā, Zezusihī hā.

⁸ Wa hā Zuwā hā wa tō āne uburé marī hā te awapari. Wa tō duré āne te ab'madā'ā. Tawamhā āne te awapari mono pari, duré āne hā te ab'madā'ā mono pari, wa tō hāiwa āma romhuri'wai papara aime, āma īwata da, za īromhāimana mono zém na te te īma ī'awaihu'u mono āma. ⁹ Tane nherē, te sina īuwati, āma īwata tō da. Āne te īma tinhā:

— Tō'ā. Āne 'manharī tō. Wa hā asine, 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa, wa 're īhāimana, duré asisānawā norī ne hā, īwasu'uwe na te te dama 're īsadawa wasu'u za'ra mono norī ne hā. Duré āhā wasu'u na ī'arob'ui'érē mono wapari pese 'wa norī ne hā wa hā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa. Taha wa, ma'āpē 'Re īhāimana u'āsi mono āma si 're aiwata u'āsi mono. — Āne te āma īwada'u.

¹⁰ Tawamhā te duré īma tinhā, āne:

— Āhā wasu'u hā za īromhāimana mono zém na ī'arob'ui'érē mono hā asima sawi ū di za. Āma ronomro ū ré, za romhāimana mono na dā'āsina, te za sō'awi dama 're ī'awaihu'u mo. ¹¹ Āne na za romhutu na īromhāimana mono zém na dama 're awaihu'u mono nherē, ni'wam norī hā tiwasétē si ūne haré te te 're 'manharī u'āsi za'ra mono wamhā, ūhō na si āma 're hāimana za'ra mono tō. Duré ni'wam norī hā tihāiba na 're hāimana siwamnari' u'āsi za'ra mono wamhā, ūhō na si āma 're hāimana u'āsi za'ra mono tō duré, rob'rāsatu u hā. Duré ni'wam norī hā te te 're 'manharī wē u'āsi za'ra mono wamhā, wē u'āsi āma 're hāimana u'āsi za'ra mono. Duré ni'wam norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono āma si 're nomro u'āsi mono wamhā, tō ūhō na si 're nomro u'āsi mono tō, rob'rāsatu u hā. — Āne hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō īma waihu'u.

¹² Tawamhā Zezusihī mreme hā wa tō duré wapa, tizazei'wa norī te te īpo're pu'uzé hā. Āne te tinhā:

— Ma'āpē waihu'u pese za'ra wa'aba. Wa za wei morī su apā. We īmorī wamhā, īnhimipawa'ābāzé hā wa za we īsiré tī'ā, da te īma 're īromhuri wē za'ra mono zéb zarina te āma da'apawa'ābā mono da. ¹³ Wa hā duréhā marī ū ré hā wa tō 're īhāimana. Uburé marī hā si 'utōrī pese nherē, īsarina īsi'utōrī ū di za wa hā. Ūne u'āsi, wa za 're īhāimana u'āsi. — Āne Zezusihī mreme, te īwapari hā.

¹⁴ Duré, ni'wam norī hā uza hāirā da, tī'uzā te te 're ī'upsōi pese za'ra mono hā, ta norī ma si tāma 're rowē uptabi za'ra mono di za. Tane tiwasétē wi, 're īsipizari za'ra mono hā, 'Re īhāimana u'āsi mono, īwasédé te te tāma 're ī'a'upsōi mono zé, te wasu'u, ī'uzā hāirā hā. Ta norī si te za rob'rāi u'ā hā te te 're huri, da te 're huri mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata āma 're īdanomro u'āsi mono zé hā. Ta norī si te za duré ūne haré 'ri nho'ōmo u're sisisi, 'ridawa za'ētē na, ni'wa te te tiwi sitob za'ra āna. ¹⁵ Ni'wam norī

si 'ri nho'ōmo u 're sisisi waihu'u mono õ di za, marĩ ūwasétē uptabi na 're ūdahâimana wasétē uptabi za'ra mono norĩ hã, duré simi'ā na 're ūdahâimana za'ra mono norĩ hã, duré dahâiba na 're ūdahâimana wasétē za'ra mono norĩ hã, duré dapǟr'i'wa norĩ hã, duré romhâiba 'manharĩ āma, 'Re ūhâimana u'āsi mono upana 're ūdawata za'ra mono norĩ hã, duré sadawa nhipeze ze te, uburé dama 're ūsadawa nhipeze za'ra mono norĩ hã. Ta norĩ hã 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'ri nho'ōmo u hã.

16 Tawamhã Zezusihi mreme hã wa tô duré wapa. Āne te ūma tinha:

— Wa hã Zezusi, wa tô hâiwa āma ūma romhuri'wa hã we atême satõ, ã hã te ūawaihu'u mono hã te te aima awaihu'u mono da, 'ri nho'ōmo mono bâ ūzazei'wa norĩ, siré 're ūsi'râ'ōtõ u'āsi mono norĩ ma, awaihu'u mono da, ūsipai u. Wa hã apito Dawihi nihudu, za ūsine ūpire na te 're ūda'ab'madâ'ā mono da hã. Wa hã awẽ u, wasi wawẽ 're ro'o pese mono ré, da'āma 're ūawẽ za'ra mono ne, wa za romhâimanazép té, te dama 're apisutu, ūmama nhib'a'uwẽ norĩ ma. — Āne te duré ūma siwasu'u, Zezusi hã.

17 'Re ūhâimana u'āsi mono pë'ēzani hã te Pone'ērebâi mro da me, dazô 're hârâ u'āsi zahuré, āne:

— We 're anomro aba mono, ã u'āsi u. — Āne te dazô 're hârâ u'āsi zahuré.

Tawamhã ni'wam norĩ hã āne hã te te 're wapari za'ra mono wa, ã u'āsi u 're nomro mono wamhã, te za duré ūhârâ zahuré na dazô 're hâsî u'āsi.

Da te 're 'rubu za'ra mono wa, da te 're ūâhuri mono ne, ni'wam norĩ hã te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, te za tô ã u'āsi u 're nomro, te te 're âhuri u'āsi mono da, wa'âbâ ãna. Â u'â hã da te 're âhuri mono wa, 'Re ūhâimana u'āsi mono 'rata 're ūdanomro u'āsi mono zé.

Zuwā, te te dama āma ūrob'ui'éré 'răsatu zé wasu'u

18 Wa hã Zuwā hã, wa za oto āma aipo're pu'u sirõmo za'ra wa'wa ūmreme pire na, ãhâ wasu'u na, ã ūbaihâ na, za ūromhâimanana mono zém na te ūarob'ui'éré mono hã, 're ūwapari za'ra wa'aba mono norĩ hã. Ni'wam norĩ hã ãhâ wasu'u hã siwa'ru sihawim na te te āma 're sa'êtë za'ra mono wamhã, te za 'Re ūhâimana u'āsi mono hã te te 're hâ za'ra, ã ūbaihâ na te te dama 're ūrob'manharĩ pipa mono zé ūsimi'wara mono zarina. Taha na, te za te te tâma 're sa'êtë za'ra, ūahâri hã. **19** Duré ni'wam norĩ hã ãhâ wasu'u hã za ūromhâimanana mono zém na te ūarob'ui'éré mono hawimhâ tõ senai õ newa, te te 're sani za'ra mono wamhã, te za 'Re ūhâimana u'āsi mono hã rob'râi u'â hã te te tiwi 're sawi za'ra, te te dame 're huri tõ mono da, 'Re ūhâimana u'āsi mono 'rata rowë na 're ūdanomro u'āsi tõ mono da. Te za duré 'ri nho'u ëtë hã ūwẽ uptabi hã te te tiwi 're sawi za'ra, ūwasédé hã ūwa 're ūhâimana mono õ hã. Âhâ na, wa tô ã ūbaihâ na āma rob'ui'éré pa, ã 'ri nho'ōmo na hã, duré rob'râi u'āsi na hã.

20 Tawamhã Zezusi hã te duré ūrême ma siwasu'u, ã te āma ūarob'ui'éré mono na te te ūma ūawaihu'u mono 'wa hã. Āne te siwasu'u:

— Tô sena, wa za wei morĩ su apâ. — Āne te siwasu'u.

Tane tô. Wanhib'apito Zezusi apâ we aimorĩ su'u tô.

21 Wa hã Zuwā hã wa za oto asawi za'ra wa'wa, ūrême ma. Wa ūsimi te 're aiwẽ u'āsi za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezusi te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono da, duré te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da. Āne wa ai'āma te 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'wa.